SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawaŕni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóżde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2637.

Za nawěštki, kiž maja so hać do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki z tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 177 — Budyšin — Póndźelu, 1. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Před skónčenjom Genfskeje konferency.

Coolidge wotpokaſa jendźelſke namjety. — Napſchecziwnoſcźe njehodźa ßo ſjednocźicź. — Poßlednja doba łódźneje konferenzy. — Nichtó nochze ſamołwity bycź.

W Londonje, 30. pražnika.

Kaž ßo ſ Waſhingtona piſche, rosmołwjeſche ßo wczera ſtatny ſekretar Kellog zylicžki dźeń ſ nawjedźitymi wożobami a amerikanſkeho łódźſtwa wo Genfſkej łódźnej wotbrónjenſkej konferenzy. Rosmołwa ſtejeſche pod ſacźiſchczom noweho woſjewjenja preſidenty Coolidge, ſo **tež poßlednje jendźelſke namjety w Genfje Amerika pſchiwſacź njemóže.**

Kaž „Times" ſ Tokia piſche, ßu japanſke konferenzne rosprawy ſ Genfa khětro porażaze. Japanſke knježeŕſtwo chze, jeli ßo koefrenza w Genfje do czaßa ſkónczi, woſjewicź, ſo je Japanſka ſwólniwa, poſitivnje ßobudźěłacź na łódźnym wotbrónjenju a ſo njeje ſamołwita ſa njewuſpěch konferenzy.

W Londonſkich kruhach Swjaſka Ludow ſczěhuja poßlednju dobu Genfſkeje konferenzy ſ khutnej napjatoſczu. Wuſběhuja, ſo ßo tu wo žanu konferenzu Swjaſka Ludow njejedna, tola budźe ßwět tutón rosdźěl pſchehladacź a doczaßne ſkónczenje jako nowe fiaſko Swjaſka Ludow wobhladowacź. „Daily Mail" pſchihotuje hižo nětko na ſrudny kónz Genfſkeje konferenzy ſ pokaſku, ſo jendźelſko-amerikanſke poczahi pſches Genf wjele poczeŕpjecź njemóža.

Preſident Coolidge měni, ſo Sjednoczene ſtaty Genfſke namjety pſchiwſacź njemóža. Jich ſczěhwk by był, ſo bychu narody ßebi hiſchcźe wjetſche wójnſke łódźniſtwo natwarili, hacž hdy prjedy

Poczeſczenje prjedawſcheho ſakſkeho juſtizneho miniſtra pſches Lipſczanſku univerſitu.

Lipſczanſka juriſtiſka fakulta je ſtatneho miniſtra na wußłužbje B ü n g e r a, „dźiwajo na jeho ſaßłužby wo pěſtowanje a wuczenje prawa w Sakſkej" na dr. jur. h. c. pomjenowała. Dekan (pſchedſtejiczeŕ) univerſity ſpomina we ßwojim pißmje na ſkutkownoſcź a ſprawnu myßlenoſcź, ſ kotrejž je ſtatny miniſter Bünger w czežkich lěta ſakſke juſtizne ſarjadniſtwo wjedł.

Němſke myto ſa ſlět pſches morjo

W Barlinje, 29. pražnika.

Kaž „Berliner Zeitung" ſdźěluje, je njemjenowany dobroczeł Němſkemu lětaŕſkemu ſwjaſkej a powětrownemu klubej w Němſkej myto wo 100 000 hriwnow wuſtajił, kiž ma tón němſki lětaŕ doſtacź, kiž jako přeni ſ lětadłom morjo pſchepřekuje. Druhe myto — 75 000 hr. — (w dwejoch dźělach) je ſa pilotu poſtajeny, kiž ßwětowy rekord amerikanſkeju lětarjow Chamberlina a Acoſta w trajazym ſlětu pſchetrjechi.

Što so w Ruskej coła?

Załoßny bombowy attentat. — Wojowanje oppoſizije.

W Pariſu, 30. pražnika.

S Moſkwy ßo telegrafuje, ſo je w Leningradźe pſches rosbuchnjenje bomby załoßna ſchkoda naczinika a to pſchi kongreßu lokalnych ßowjetow. Wjazy hacž 100 ludźi ßu ßmjertnje ſranjeni.

Ssowjetſke knježeŕſtwo je to hacž dotal tajne dźerżało. Nětk ßo dopomnja tajneho podawka, kiž njemóżeſche wukrajej mjelczo nimo hicź. Ssowjetſke nowinaŕſtwo pſchinjeße mjenujzy pſched někotrymi dnjemi (ßmy we ßwojim czaßu na to pokaſali) na 30 poßmjertnych woſjewjenjow wot ßowjetſkich ſaſtojnikow, kotrež běchu we ßłužbje proletariata ßwoje žiwjenje pſchißadźili.. Tuž drje ßo tu napſchecziwne namóznoſcźe pſchecziwneje revoluzije jedna. To ßlěduje tež ſ wotprawjenjow politiſkich pſchecziwnikow ßowjetſkeho knježeŕſtwa dla attentatow a pſchißahanſtwow.

Kak czežke ſnutskowne wojowanja ßu, je hižo ſ napſchecziwnych woſjewjenjow dowidźecź, kotrež tukhwilu ßowjety pſchecziwo Trozkemu a Sinowjewej wjedu. Móżno je, ſo zentralny komitej napſchecziwnych wjednikow komiteja wuſamknje. Dale maja ßo wſchě organiſazije, kotrež ßu oppoſiziji podhladne, roswjaſacź. Oppoſizija ma ßo ſe wſchěmi ßrědkami podrywacź. Kajke pucźe ßo dale k tomu nakożuja, ßo na ſjawne njeda.

Słowakojo a lord Rothermere.

Nowy telegram Rothermera na Beneša.

W Praſy, 27. pražnika.

Wuwjedźenja lorda Rothermera ßu w Czěſkoßłowakſkej a we Wuheŕſkej žiwy wothłóß namakałe. Ale wjedník ßłowakſkeje ludoweje ſtrony, faraŕ Hlinka, je teßame krucźe wotpokaſał a je ſaßudźił jako **bjesßwědomitu, wot Budapeſta dirigěrowanu a ſapłaczenu propagandu.** Ssłowakam na myßle njepſchińdźe, ani kuſczicžk ſemje na njepſchecźela wudacź, njech pſchińdźe wot ranja abo wjeczora. Jena czěſka nowina je ſ Wina ſhoniła, ſo je hłowa ßłowakſkeje irridenty (wußwobodźenje Ssłowakſkeje) profeßor Jehliczka, kiž tukhwilu we Winje pſchebywa, pſcheproſchenje do Londona doſtał ſ namołwjenjom, ßwój zyły material ſe a wo Ssłowakſkej ßobu pſchinjeſcź. „Narodni Politika" pſchizpěje wotpohladanemu puczowanju trónſkeho naßlědnika, kiž jeho do Prahi a Karlowych Warow powjedźe, woßebitu wažnoſcź, dokelž ßo runje w czaßu ſtawa, hdyž lord Rothermere ßwoju ſchczuwanzu pſchecziwo Czěſkoßłowakſkej ſapoczina. Nowina měni, ſo je hižo czěſki wopyt krónprynza wjele prajaza wotmołwa na adreßu lorda Rothermera. W Praiy wědźa, ſo ma puczowanje krónprynza do Pólſkeje a Czěſkoßłowakſkeje politiki ſaměr, mjenujzy wobaj ſtataj k kroncźe pſchecziwo ßowjetſkej Ruſkej pſchedrużicź. (?)

W Praſy, 27. pražnika.

Lord Rothermere póßła na czěſkoßłowakſkeho miniſtra dra. Beneſcha ſczěhowazu telegramſku wotmołwu, hdźež mjes druhim rěka: „Mój wotpohlad běſche, czěſkoßłowakſkemu knježeŕſtwu k pomozy bycź. (?) Dźiwajo na wußwojenje a pſchedacźe tamniſcheho wuheŕſkeho wobßedźeńſtwa buchu khutne wobſkóržby roſchěrjene. Moje wobhladniwe prózowanja njeſtorczichu na czaru pſchiſtejazych wobliczenjow. Jeli tu tajke dokumenty ßu, proſchu wo pſchipóßłanje tajkich naczjiſkow, ſ woſjewjenjom wulkoſcźe ſchedatych kubłow, kupneje płaczjiſny a w czaßu pſchedacźa ſwuczenych wicżnych płaczjiſnow. Dźiwajo na tute wobſkóržby budźe Waſcha exzelenza dowidźecź, ſo tajke wobliczenja wukrajne pjenježne wiki ſajimuja. Dale podawa mi Waſcha exzelenza wujaßnjenje wo wobkhadźenju ſ narodn. mjeńſchinami w Czěſkoßłowakſkej a Wuheŕſkej w pſchitomnoſczi a ſańdźenoſczi. Pſchi tutym podawanju teje dowójnſkeje ſkóržby Waſcheho luda ſwonka mojeho pſchepytowania. (!) Niehodźi ßo na wobſkóržby, ſo ßo Wuheŕſzy w Czěſkoßłowakſkej poczjiſchczuja a krjuduja, ſ tym wotmołwicź, ſo Waſch lud bu do wójny tehorunja poczjiſchczowany. Dobre poměry mjes Jendźelſkej a Czěſkoßłowakſkej wotwiſuje wot toho, hacž czěſkoßłowakſke knježeŕſtwo na tute wobſkóržby ſprawnje wotmołwi. W Jendźelſkej wědźa, ſo je w Czěſkoßłowakſkej nowa Elſaß-Lothringſka ſ woßebje wuheŕſkim wobydleŕſtwom. Tuto wunamakanje napjelni mnohich pſcheczelow Waſcheho kraja ſ hróſbu."

„Czěſkoßlovenſka Republika" ſpomina na dóńt Ssłowakow do wójny. Wſchitzy kruczi njewoſtachu, ale podležachu kaž Cſernoct (prjedawſcht primas), kiž bě po ßwojim pokhadźe Ssłowak, pjenježnym ſarjadnikam we Budapeſczje. Hdyž Wuherjo pokhad ßwojich ßławnych mužì pſchepytuja, potom nadeńdu wjele Ssłowakow, Rumunow, Sserbow, Němzow a jenož někotrych czjiſtoſpłažnych Wuherjow. Tola tuto žórło žiwjeńſkeje mozy nětko na wſchě czaßy ſaprahnje. Wußwobodźene narody budu ßwoju njewotwißnoſcź ſe ßwojimi mozami ſakitacź.

Njelube liczby.

Generalny organ republikanſkeje ſtrony „Venkov" pokaſuje we ßwojej polemizy ſ „Pragai Magyar Hirlep" na to, ſo wo potłóczowanju wuheŕſkeh ſchulſtwa we Czěſkoßłowakſkej žaneje rěcźe bycź njemóže. Wuheŕſka mjeńſchina ma w Czěſkoßłowakſkej na 10 pſchekupſkich, 18 pſchemyßłowych a 2 rataŕſkej ſchuli. Na to waſchnje ßo Czěſkoßłowakſka ſa ſdźěkanoſcź wuheŕſkeho doroſta ſtara. —

Dopomnjecźe na Wuheŕſku je hiſchcźe žiwe.

K tomu piße ſozialdemokratiſke „Prawo Lidu": We Ssłowakſkej hiſchcźe dołho njejßu na pażionſki pucź ßłowakſkeho ludu we Wuheŕſkej ſabyli, **hdźež Ssłowakojo ani jeniczkeje ßłowakſkeje ſchule měcź njeßmědźachu,** mjes tym ſo wuheŕſka mjeńſchina w Ssłowakſkej ma **800 ludowych ſchulow** a zyły rjetomaß wyſchſchi ſchulow. ſchulow.

Dobra ſtrona Rothermerowehо poſtupowanja.

Narodnoſozialiſtiſke „Czeſke Sslovo" pokaſuje na to, ſo tuto wuſtupowanje něſchto dobre wupłodźi ſa czěſkoßłowakſku republiku. Hižo ßo woſjewjeja wulke demonſtrazije ßłowakſkeho wobydleŕſtwa, kotrež ßo njeměrja jenož pſchecziwo Rothermerej, ale ſe wſchej raſnoſczu ſa **jenotny czěſkoßłowakſki ſtat. Rothermer je Ssłowakam woczi wotewrił.**

Kulturelna nuſa wuheŕſkich Ssłowakow.

Wot ßłowakſkich nowinow je hiſchcźe „Sslovenſka Politika" pſcheßwědczena, ſo zyła wuheŕſka propaganda do wody padnje, dokelž njeje **na wěrnoſcź ſłożena.** Woprawdźite położenje njebudźe ſa Wuherjow žana lohka wěz kaž dopißy w nowinach. Woßebje budźe ſa nich wuſnacźe czežke, **czehodla hiſchcźe ſtotyßazy Ssłowakow we Wuheŕſkej w ßamßnej kulturnej nuſy žiwi ßu, kaž zyły ßłowakſki lud do powróczenja.**

Semſka reforma — ſozialny ſkutk.

„Sslovenſky Denik" piße, Rothermere ßo myli, jelt myßli, ſo ßo pſchecziwo wuheŕſkemu wulkoležownoſczeŕſtwu, kiž je wina ſozialneho a kulturelneho hubjeńſtwa ßłowakſkeho a wuheŕſkeho wobydleŕſtwa. Czehodla njecha ßo lord wo tym doręczecź, kak ßo **kak ßo mjeńſchinam pola naß a we Wuheŕſkej wjedźe?**

Jenož ſajimy magnatow.

„Sozialdemokrat" piſche: „Je nadpadne, ſo ßo runje jedyn lord ſa Wuheŕſku ſajimuje. Jeho ſympathije płacźa **reaktinonarnemu ſyſtemej.** Wo druhich mjeńſchinach, kotrež buchu pſches měrowe wuczinjenja jenemu zuſemu krajej pſchiſamknjene a tam wjele wjazy njeprawdy pſcheczeŕpicź maja hacž w Ssłowakſkej žiwi Wuherjo, wo tym lord niczo njewě. Jeho zyłe ſajimy konzentruja ßo na **wulkoležownoſczeŕſtwo** w Ssłowakſkej, kiž prjedy wuheŕſkemu ſtatej ßłuſcheſche. **Lordej njeńdu mjeńſchiny na myßle, ale jenož někotſi wuheŕſzy wulkowobßedźerjo. . . .**

Rothemerowe wustupowanje so jenohłósnje wotpokazuje.

Czěſkoßłowakſke nowinaŕſtwo ſhromadnje pſchecziwo jeho prózowanjam.

W Praſy, 29. pražnika.

Wuſtupowanje lorda Rothermere pſchecziwo Trianonſkemu měrej, kiž ßo wuſnamnje pſchecziwo Czěſkoßłowakſkej ſłożuje, a niz pſchecziwo druhim ſtatam, we kotrychž mjeńſchiny bydla, ßo w czěſkoßłowakſkim nowinaŕſtwje kedźbnje wobhladuje a jenohłóßnje wotpokaſuje. S czežka hdy je czěſkoßłowakſke nowinaŕſtwo tak jenomyßlnje tajke wuſtupowanje ſaßudźiło, kaž w padźe Rothermera. Chzemy tu někotre czěſke nowiny naſpomnicź. Kak wußwobodźeni ßami rěcźa:

Sswětowa liga k podcźißnjenju bolſchewißma.

W Londonje, 29. pražnika.

Wczera wotměwaſche ßo ſhromadźiſna ſnatych wożobow ſ politiki a hoſpodaŕſtwa. Jim ßo prawo da, ßwětowu ligu (ſwjaſk) k wojowanju pſchecziwo bolſchewiſtiſkim wuczßam ſałożicź. Lord Birkenhead dźeržeſche rěcź, w kotrejž Ruſku namołwjeſche, ſo by ßo w tym jaßna była, ſo jeje ſajimy wot Europy a druheho ßwěta ßo dźělicź njehodźa.

Ruska bližuje so wječornej Europje.

Ssowjetſka unija, kaž ßo Ruſka dźenßa mjenuje, je ßo dohladała, ſo jej njehowi, bycź w njepſcheczelſtwje ſe wſchěmi ſtatami ßwěta. Pſches Rigu pſchińdźe powěſcź, ſo chze ßowjetſka unija ßo ſ Jendźelſkej wujednacź, a Franzowſkej, Italſkej a Japanſkej bližicź. Wjedniſtwo ſwonkowneje politiki ma dźenßniſchi poměr ſ druhimi ſtatami ſa Ruſku ſa njepſchihódny. Wóndanjo je ruſke knježeŕſtwo ſe ßwojimi we wukraju pſchebywazymi wupóßłanzami tónle poměr roſpominała. Wunoſchk ros-

pominanja je ton, jo ma so jolizenje a wujednanje wobehje se statami wjeczorneje Europy pytacź.

No šamšnych powješcach ćtej Ruska a Pólska na puczu dojedanja. Wobaj słowjanskaj stataj najsterje w bliščich dnjach wuczinjeje podpiśataj, so dotalne mjery sa pkacźaze pśipśosnawataj a wśe nastawaze swady po puczu wujednja wotstronitej. Wujednanje ſ Ruskeje je sa Pólsku jare ważne, pśetoź pólska industrija śmeje sa śwoje wudźełki dobre witi w Ruskej. Kaž ſ wikowanskich rosprawow wěmy, ma tuchwilu pólska tertilowa (t. r. tkaśeńska industrija) hobrźe wjele dźełacź. Němska a Pólska njejstej hišće dla wikowanskich wuczinjenjow so dojadenakej. Pólska industrija boji so němskeje konkurenzy a němske ratafstwo konkurenzy wupkodow pólskeho ratafstwa.

'Stalin wo hrožazym wójnskim straśe.

W Moſkwje, 29. pražnika.

W nowinej „Prawda" sabera so Stalin ſ hrožazym wójnskim strachom a pokasuje w swaſtu na to, so nětcźiske mjesynarodne położenje dopokasuje, so jendźelske knjeźerstwo rasnje wójnu pśipeczowo šowjetskej Ruskej organisuje a na tutym puczu dale krocźi.

Opposicija za Carolowy nawrót.

W Budapeśći, 29. pražnika.

Wuheŕśa nowina „Ramzetti Ujsag" wospjewja jenu Bukareśtsku korespondenzu. S njeje wulkadźa, so prof. Jorga, wjednik burisece strony, wulku akziju pśipeczowo knjeźerskej radźe a sa powołanje Carola dźěła. Tam rěka: Rumunska ma nětko schtyrjoch kralow, schćićśětneho Michala, knjeźerstu radu, ministerstwo prisidenta Bratianu a wuhnateho Carola. Bórzy budźe so opposizionelna śhromadźizna w Bukareśće wotmětwacź, na kotruž burska strona dźesacź tyšac burow do śkowneho města pśichewidźe, so by Bratianu k wotstupenju nusowała. Poźłednischi je wojakow ſ dowolenju do kasarnow smołak, so bychu pśihotowani byli. Wschelake Bukareśtske nowiny wobhladuja pśichitomnosć patriarcha w knjeźerstwowej radźe jako snamjo moralisneje śnitosće, dokelž źu wo jeho privatnym źiwjenju informazije dostali, kotrež jeho cźežay kompromiterują. Wo njemčerach w Fogaresim komitaće pisne Manin w „Patria", so je bjes dźiwa, hdyž w Ssedmihórskej sbźěli nastanu, dokelž tam statni Rumunoj so tak sadźerża kaž dobyczerjo w Afriy. Zenje njejsu pod wuheŕśim knjeźerstwom take wobśtejnośe knjeźile.

V. Unionistiski kongres na Velehradźe.

Rozprawuje Jan Serbin.

Na Velehradźe, 22. pražnika 1927.

Pjatk eano hižo do 6 hodźin swjeći Lwowski metro-„olita Szeptickij zaso swjatośne Boże służby po grekskokatoskim wobrjadu. Pśi nich běše z dobom swjećina młodych bohoslowcow na podźahny kaž hižo wěra a z dobom też měsniska swjećizna. Potom wotměwaše egiptowski biskop dr. Pětr Aziz Hoh Božu mšu po chaldejskim ritu. Tutón knjez biskop přednošowaše w 9 hodź. w Słowjanskim salu na tema „Primat w nestorianskej wuběje, wobswětleny z nowymi dokładami. Wosebje zwjeselace je, so so lětuši unionistiski zjězd z tym wuznamjenja, zo wobdźělnicy z wulkim zajimom a źiwej kedźbnosću wukładowanjam sćěhuja. Dale rěčeše dr. Bohumił Spáćil, prof. pśi bamžowskim wustawje w Romje, wo „juridismje a wo powazy a skutkownosći Najswjećišeho po katolskej a prawosławnej wuběje" tak wuraznje a jasnje, so pśez swój wěcowny wobsah nańdźe dospołneho zrozumjenja pola wšěch posłucharjow.

Treći rěčnik běše dr. Konrad Lübeck prof. měsniskeho seminara w Fuldźe. Pśed swojimp ředniškom wupraji postrowjenja wšěch němskich narańšich wotrjadnikow a zdźěli za nich, zo chcedźa swěrnje stać po boku unionistiskich dźěłaćerjow w słowjanskich zemjach. Je to cim radostniši wothlós z němskeho erta, kiž swědći za to, zo knježi na kongresu wěrny duch katolicisma a nic někajkeho traśaceho panslavisma. Na to přednošowaše rěčnik wo bytosći Najswjećišeho potjuństwa w narańšej theologiji, wosebje pak wo potajństwje swj. firmowanja, pokuty a poslednjeho wolijowanja. Jeho přednošk swědčeše wo hłubokej wědomości a podrobnym wućerpanju mjenowaneho předmjeta. Potom bu hišće cyły rjad postrowow wot zastupjerjow wšelakich narodow z cyłeho swěta přednjesenych a mnohe připisy a zbožopřejne depeše přećitane. **Na popołdnišej zhromadźiznje wupraji też k. prof. Bryl z Budyšina za łuśiskich Serbow, mjenujcy za kat. towarstwo swj. Cyrilla a Methoda w Budyšinje wutrobne přeća. Serbski postrow bu z njepřestawacym prikleskom přijaty. Docyła su łužiscy zastupjerjo też létsa zaso z horcej lubošcu a přikhilnošću na Velehradźe wuwitani byli.**

Popołdnju přednošowaše najprjedy biskop d'Herbigny wo położenju Rusow w Amerikanskich zjednoćenych statach. Druhi přednošk měješe prof. Arnošt Böninghaus z Münstera we Westfalskej „wo duchownych zwućowanjach jako skutkownym srědku rozšěrjowanja unionistiskeje myślički".

Dalšu rozprawu měješe generalny sekretaŕ Fr. Jemelka wo dźěławości centralneho japoštolstwa swj. Cyrilla a Methoda w minjenej dobje a prošeše přitomne duchownstwo, zo b ywe swojich diöcezach rozšěrjało nowe misijonske towarstwo, japoštolstwo jednoty, kiž je podstajene kongregaciji za narańše cyrkwje.

Skónčenje rozprawješe z krótka wo Velehradskej akademiji profesor dr. Matocha z Wolomuca. Po skónčenju štwórteje połnje zhromadźizny mějese zaso biskop d'Herbigny w cyrkwi nutrne rozjimanje a modlenje k Bójskemu mištrej, zo by chcył sebi wutworić a wuzwolić z přitomnych wohdźělnikow swojich swěrnych japoštołow.

Po wječeri přednošowaše w Słowjanskim salu khorwatski jezuita Sakač, prof. narańšeho wustawa w Romje, wo Romskich wopomnjeńkach na swj. Cyrilla a Methoda. Pśi tym rozjasnjowaše přednošk ze světłymi wobrazami, tak zo móažełcu wšitcy jeho wułożowanjam derje sćěhować.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu 1. augusta.

† 1858 P. Mikławš Córlich, farař w Radworju, spisowaćel.

Postrowjenje horow.

Was postrowjam, wy wysokosće,
Wy naše hory zelene,
Wam poswjećam spěw česćiwosće,
Wy kamjenišća mochojte:
Kraj Budyski a niziny
So na was hordźe zhladujcy. H. Zejleŕ.

*

Auguśi abo žnjeńc.

Lěto je swój nejwjsšich jśpodźeńć dozpěło a bliži so bjom, runjeż też nětko bjśćeze pomału, k jiwojemu końcej. Stejimy nětko w cźasu žrawjenja, w cźasu, hdyž ratak dobrojthowa Boże darh, kiž sa jenu narośtle. Znjeńz je mějaz klokow a knopow. Stejimy w pjelnich dnjach, w najhorzyšchim cźasu zykeho léta. Sšónczke scźele horze pruhi na žohnowane hona a na cźłowjekow, kotriž w pośe swojeho wobliča śieja w cźežim ninowym dźěle. Tola bórzy pominje so tej tutón bohaty cźas a symnische wětry duja pśches pola. Na Bartromja (24.) hotuja so bacźomy bižom na puczowanje do cźopłych krajow. Sšónczko, kiž pśchi zwołatku měźaza bjśćeze 15½ hodź. na njebju stejit, zwěcźi na końcu měźaza jenoź bjśćeze nimale 13¾ hodź.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańcźo ſ naschich lnjow.

Napisała Kirstina Nowowa.

24] (Pokračowanje.)

A roshibane wot wětśika jźdlimy lěźy wotoło Hórli jaschumnicźu krudne:

Młodźeny a jeho macź
Staj mi ſschiwdu naczinili
Njebjo to je widźała,
A Bóh watruna to znadź.
Ja běch tak horzo cźe lubował,
So pśches morjo zolnjaze
A pśches lěźu te schumjaze
Bych tak rad k tebi pschileczał
Ty pak, kiž jumu śu źiwotu
Do wobliczjo mi zlubiła,
Tón ślub ty njejsy dźerzała,
Ja pak njewědźach wo tom ach běda!

XI. —

Na tódźi „Aurora," kotraž do Egiptowskeje jźdzesche, **běśche** cźite źiwjenje. Po mnohowych dnjach a wichorojtej **nozy** pokaja so kónečnje ſtónzo. Njebjo ſźiwno, so **tódy, kiž** nekat nóżesche, kajutu wopuschcźi a na wukrywu spěchowasche, so by so na kraźnem napohladze morja wokschewił.

Mjes nětkotrymi, kotrejž w ſwojich komorkach ſwostachu, **bě** też knjes Adam Orlowski. Wón bě ſebi priedy listne **pośtyki** pschekładał a ſzdźesche nětko, do mužłow famurjerny, cźitajo list ſ domiſny. W nim wopiſowaſche jemu ſbožowny dźěd, kak je ſ lubowanej wnucźku hromadźe źiwy. Wón naryſowaſche tola źiwjenje tak mſchetrowſzy, jako by **cźłowjek ſebi** pisane wobraſki wobhładał. Haj, wſchudźe nóżesche ſzej knjes Adam lubosnu, młodoſtnu poſtawu pſchedstajowacź, wón widźeſche ju tak pſched wocźomaj, jako by někto runje pſchi nim ſtała w rjanej běłej drasce a ſawodźeńku lubosnu kaž ſnježonka, ale tej tak ſymna.

Tu na tódźi běchu mnohe młode a rjane ſónſke, tola ani jedna njentóſeſche ſo ſ njej měricź. Hdy by wón doma był, by-li wona potom wjeſoſ jimaj wobymaj něſchto faſraſa a pſcheczſitaka? S cźeſka; pſchetoź wona njeda dźě jeho ani ſ jeniczim ſłowoſkom poſtrowicź. Budźeſche-li wona to ſcźiniła, **dźeń** by nihdy był tuho njeſamjelczał.

„Hupoſcź!" Wón cźiſnu ſtowu nazad. „Dźe tež to a cźehodła na to pomyſlicź?" Wón wſchał nje edźeſche ſa ſimpotom a literarnym pſchednoſchkom ſkowańa ſ penſionata w A., wſa ſwój ſkobuk do horſchcźe a dźeſche tež na wukrywu.

Jeho pſchewodniza na puczowanju, profeſor Meszoroß, baron Dragovicź a doktor Geringer, pſchindźechu jemu napſcheczo.

„Kraźne wjedro!" rjekny ſtebi muzy trejo doktor, maly muzik ſ dobromyſlenym wuraſom we wobliczu, po kotremž by nichtó jemu doktorat njepſchiſpěł. „So pak mózeſce tak dołho tam deleka wutracź, najſtuboſchi!"

„Wſchako hižo dźeſe tam deleka njeſedźu," wotmołwi Orlowſki ſ cźerſtwa a poda knjezim ruku. Dragovicź ke Korwat, Meszaroß Madjas Geringer pak Němc a knjes Adam Polak. Doktorej ſ woli rěcźachu němſki.

Baron bě ſwjeſchcźne ſdźakany ſemjan, kiž potrjebowaſche pſchi woſtudźoſcźi źiwjenja woſchewjenje; tejo pytaſche ſtej ſ puczowanjom dobuwej. Wón wuhrawaſche ſo ſa ſtaroſtitoſcźerja nadźijo ſo, ſo to jeho woſtejne ſajim pſchida. Meſzaroß, wopraſwdźity Madjar, pytaſche pſchipódła druhich ſtaroſtitnoſcźow tu najwažnischu kolehku ſwojeho ludu a ſa hiſtoriſkim ſórkami. Wažnje ſajimowaſche ſo ſa archaeologiju jeniczéy knjes Adam. Tohodla wotewri jemu zyłu ſwoju wutrobu tón muzy, ſdźakany Němc.

Khwilku ſo knjeza ſe ſobu roſmołwjachu; potom khodźeſche baron to na tom, to na tamnem końcu wukrywa ſa ſónſkimi. Profeſor naſdźe ſtebi pſchihódne měſtacźko pódła toſtteho Cźecha; wonaj daſchtaj ſo bórzy do horkitwebje roſrěcźowanja wo narodnoſcźi, kotrejž wſchak ſo runje ſ jeho lěpſchemu njeſtońcźi.

Doktor pohydže ſo pódła Adama. Dokelž nimale wótſje rěcźeſche a pſchi tom źiwje ſ rukomaj machaſche, ſłuchachu na njeho nětkoſi nimoduzy Jendźelcźejo a Rušowinje. A dokelž tam, hdźeſ je něſchto pod ſemju namakaſ, dyrbi Jendźelcźan póda być, a Ruša hižo ſtara dołho mudreho Němca ſcźicha wobdźiwuje, to mějeſchtaj wobaj knjeſaj kaž pſchezo tej nětkole rjanu towarſchnoſcź wokoło ſebje. Tola tón krócź niz na dołhu khwilu; pſchetoź wſchu kedźbliwoſcź wſchech puczowazych pſchiwabi ſebi hižo wot wcźeraſchcźeho egiptowſki bohoſcźeſ, kotryž ſ małym pſchewodom ſebu na tódźi puczowaſche.

Bě ſnate, ſo ſ nim tež jeho dźowka ſobu puczowaſche tola tu njebě hacź dotal hiſchcźe nichtó na wukrywnje widźał. Runje ſtojeſche tu horjeka ſaſo naſpomnjeny Egiptowcźan, na kotrehož wſchitſzy ſo ſpodźiwazy hladachu. Sšamo knjes Adam, kotrehož bě Ruša na tohole cźłowjeka kedźbliwe ſcźinił, jeněźeſche ſo dodźiwacź.

Tutomu muſej bě traſch nětdźe 50 lét. Cźerwna ſchpanſka koža, rjane vity, horda, wyſoka poſtawa, a ſwobodne, njenuczene ſo dźerzenje pokaſowachu wobraſ wopraſdźiteho hoſpodźerja, kiž je ſwuczeny, też ſ pohladnjenjom poruczecź.

Wón rěcźeſche ſ kapitanom a njedźiwaſche ſzyła na to, ſo publikum na njeho hladaſche; haj ſamo poſtkowo njeměſjeſche kedźbu, ſ kotrymniž jeho nětkoſi nimoduzy knjeſa poćeſcźichu, hdyž wón ſ wukrywa woteńdźe.

„Rjane to ſjewjenje," rjekny ſprawny Ruša.

„Spóſnjajeſch w nim orientala," prajeſche też knjez Adam.

(Pokračowanje sćěhuje.)

so su policajsky znowa pschikas dostali, so maju pschecziwo takim njewobhladniwosczam kreze s khlostanskim wosjewjenjemi sakrocžeju.

— **Blizsicha darmotna radupodawanska hodzina** za zlabomysllnych, na padawu khorosczi czerpjazych a duchachornych wobydlerjow mesta Budyschina je **srjedu, 3. augusta wot ½12 hacž ½13 hodz. w Mesčerjanskej khorownji.**

S Hrubjelezin. Sandzenu nóz mejachmy w naschej wsy lizom sabo *wobeh*. *Wokolo* 1 hodź. twidryi w khlěcz cso. 21, w kotrejž dwě žiwotnje bydlescheej, wobeh. Dwarjenje so do czista wotpali. Nješchto domjazeje nabodny nózak wukhowmach. K pschichwatachu khykawy s Djedchorjca, Dobruschca a Sczijeza. Wobeh je po spadku slósnika ruka salozila. Brožeń, kiž njedaloko spaleneho twarjenja steji, mózacu wukhowmach. Schkodowani maju sawdzesene. Khěza hlusczesche wobhedzerjej mlyna, knjesej Probstej.

S Rodez. (Spytane mordarstwo a samomordarstwo.) Samomordarstwo s revolwrom skuczi sobotu popoldnju bdlezaceho Tischler pola kubleria Zeunera, khdz bdesche najprjedy do domjazeje dzowki kubleria Korte Mězczina na puminku, tu raz tdelit; dzowka na kubli knjesa Zeunera pomhasche. Zena kulka wobzamjonmje tut pscheraty, druha sadu we hlowje tschazy wosta a tsecza ji jenoz czolo powodri. Sawolany lekar pak wobkrucži, so ranu k smjerci njepowjedu. Ssamomordar pokhadza s Wrótžkawja a je 20 let stary. Na njeho tukachu, so je w Zemerez hrózbach woheń saparal a Mězczinez bdesche to Bukecžanskemu zandarmej swupowedala, kiž pak jeho hischcze wotwjedł njebdesche.

S Khwaczig. Wczera mejesche nasche serbske towarstwo zara zive a zajimawe posedzenje. Jednasche so wo wobnowjenju posmsernicze pokhodne w „Zuzje Jan Arnoscht Smolerje" w swjatku serb. tow. „Domowiny". Wschitcy pschitomni mějachu wustawki sa zara dobre a jewonmyslne wustawkam pschihlosowachu. Hymdom bo wschitcy pschitomni se swojimi pschiwuinymi do noweho wustawa zapschasachu a pschinoschki saplacžichu.

S Bukez. Zarowanska njedsela sa s powodzenjom nowzecheneych w ranschich Rudnych horach bdesche w naschim Bozim donje tydzeń posdzischo. Sbérka sa powodzenych wunjesły na serbskim kemschenju 270 hrivnowv, na nemskim pak 80 hrivnow, hromadze 350 hrivnow.

S Malecžez. W njewobkhedzowanej khwilzy je s wustawa we Wulkej Ssmodnizu Jan Petsch s nascheje wsy pjatk pschipoldnju czekmyk. Petsch poda so k zwojej maczeri, kotraz w Malecžizach bydli. K njej pschijschedschi sapocza so s njej wadzicz a ju bicz. Siwoju macz bdesche nektorke *rasy hjalnje dyrik*. *S najeńkom kubla, trjesom Mikanju*, so Petsch tehorunza swadzi. Tu pak so zaso smérowa. Wjecžor po Petscha dwaj wothladarjej pschindzeschtaj a jeho zaso doSsmodnizy zobunschaschtaj.

Zamołwjenja na

Wulčt do Mł. Bolesławy

27., 28. a 29. augusta so hiżo nětk w Serbskej kniharni přijmuja.

Wužiće tutu składnosć; nješto krasneho tam wohladaće!

S Nakez. Njedaloko tudomneje Kacžeje korczmy dohlada so njedawno wukhodowacz na pizmowe schczurki. Schkodnikow pak njemózachu dosahnycz.

S Nemstich Pasitz. Nadupodawanje sa maczerje w Nemstich Pasitzach je pondzelu 8. aug. 1927, popoldnju ½3 hodź. na schuli. Lekar budze pschitomny.

S Husst. Jedyn tudomny hajnizi sastojnik namaka sandzenu pjatk w lesu 37letnu prosczekfu s Wjasonizy, kotraž bdesche je Zidowskeje wothladanje czekmyla a so hizom wjedsele dolho wokolo burczesche. Wona bdesche dotal we lesach a zitnych popach nezowala. Wulku lubusez k dzelu po sdaczu njemesczesche.

S Wotrowa. Kózdy czlowjek je k wobzarowanju, hdyz na nekajki smuzt czerpi. Najwobzarominschi su ludzo, kotsiz su widzene sdubili. Najsterze psches sasymnjenje je dzowka tudomneho thežarja a dornjazeho rezníka Mildnera wo zwoje widzenje pschischka a to hizo w dzesatym lecze zitwjenja. Bórzy po njesbozu sastupi tehodla do switawa sa zlepych w Kamjenizach, hdyz be najprjedy pola diakonizkow w Drjezdzanach pobyla. We wustawje nawuczi so bdzi 6 let ruczne dzeła. Tak wuczoji so jara derje na zhotowjenje zdeczkow, plecze tez stolczki a sdize karzel, tiz je hospodz ke kupowanju trjebaja. S dzensnischeho nawischicka czesczeni czitarjo zhonja, so dze Hana Mildnerez najpomnjenje dzela pschenesacz a prozymy, so by so w tym podpjerala.

S Budworja. K 16. auguscej pschendze nehdyschi Bellez hosczenz psches kup do rukow hosczenzarja Mitt. Nowaka. Nowak, kiž je Sserb, mejesche hacž dotal Lipischez korczmu w Kukowje wotmajetu. Kupny pjenjes stoji so pjeza na 26000 hr. Sachrunjejz nascha „Serbska Gruchta" nekto zwojeho wolbjedzerja smeni, tamne rjane napisimo, narusowane po rodnej rezi, budze pak na rjei sawdesze njemyslene dale wostacz. Rjenje tola bu pschecjam, haj zadanjam wjeznego a wokolneho wobydlerstwa wotpowedalo. — Haj, powschikowanje dyrbjal kozdy kajcžkuli wodkhod we Luzjizomaj nimo pschedpisaneho sakonstwa so s wonkownemu napisma, tez jene serbske debicz. Abo by to hizo byla pschepjatosczej?

S Debrij pola Kamjenza. Czejše njesboze sta so tu pschi torhanju brožnje. Jako pozledonju hrjadu wotewscha, sajmny so sczena a pohrjeba 17letneho czejšliskeho mjezolnika Storcha, kiž bdesche na njej stejal. Snjesbozenemu slama so rjebko a lewa lopatka. Nimo teho bu tez hischcze na hlowje czejzy ranjeny.

S Noweje Wby pola Krjebje. Nasch hosczenzar knjes Hinrich je kmój hosczenz knjesej Hallerej je Subornicžki pschedał. Tutón jón k 15. auguscej pschejsownje. Won dze tu pjecza reznístwo pschipravinicz a zurlu natwaricz. — Knjes Heinrich je zebi make wobhedzerstwo w Kunnerzdorfje pola Shorjelza kupił. Njech je jemu tam w lubosnym dole Schdéza hischcze prawje dolhi a rjany wjecžor zivjenja spodzejeny.

S Hródka. Zivnjenje wsaka je zebi mandzelska tudomneho krawiskeho mischtra H. W czesckich myslach a sadiwolowanju pschercžiny zebi wona hibikaj (Wulsadern.) Jeje mandzelski je hizom dlejschi czas w jenej khorotwni w druhim mejeze a zyla czeza wobkhoda wotpocžowasche na jeje ranijenjomaj. Tutomu wojowanju wo dhcze njeczujesche so wona zylna dosez. Wona spyta po njedawno ras s pkunom sasedzowczej. Tehdy pak samocžu ju sasa do zivjenja wrócžicz.

S Wjesti pola Muzakowa. W tudomnej brunizowej dzelarni „Babina" sta so sanzdeny pjatk zmjerzne njesboze. W 4 odjerskich podkolack bdesche woheń nastal. Bsetkny inzenc Meyer bdesche je hacž k wohnjej pschedobył, so by sa pschicžinu zapalenja sdedził. Won nadreba pak so jedotych dymow, kotrez jeho morichu.

S Khocžebuza. Ssobotu rano sapali so na Gubinskim dwórnischczu wobe gebitne czaha, kiž jekhacžarske konje s Barlina-Hoppegartena do Wrótžkawja wjesesche. Dwaj drohotnaj konjej so zwoju spalischtaj, dalschi kóń so tak czesko wopali, so dyrbjachu jeho satsecz. Se schtworitym konjom steji tak hubjenje, so najsterze wjazy nicžo s njeho njebudze. Pschicžina zapalenja leži w tym, so je jedyn pschewodzer koni kurit, z czimz je so sablana sloma zapalila. Jedyn s pschewodzerjow je so sbudił.

Hospodarski rozhlad.

pondzelu 1. augusta 1927.

Kaž kózdu sobotu tez sandzenu zaneje burshy wjesó. Jenoz produktowe wiki wot nétko sazo wotdzerzuja.

Produktowe wiki sandzenu sobotu w Berlinje bachu **hladze** wopptane. Kasnje, zuche a ležnózne wjedro znjana **howi**. Zitne placžizny bijachu dele. Rožka bé po zentnarju 30 pj. tunicha, nasymiti jeczmjeń a owoš 15 pj. po zentnarju pschibdadźischcej. Ssobotu placžesche zentnar

w Berlinje:
rožki 11,70—11,85 hr., *nasymiti jeczmjeń* 9,45—9,85 hr., wowša 13—13,35 hr.
w termijowym wikowanju:
za september: pschenizy 3,35—13,32½ hr., rožki 11,35—11,37½ hr.,
za oktober: pschenizy 13,31¼ hr., rožki 11,36¼ hr.

W Drodku su pschichodnu srjedu 3. augusta **swinjace wiki.**

Na pschedaż.

Krowa mloda wyschokozuczelna, Kunjecz w Borku p. Wojerez, w Porchowje 94, podbobna w Kortnizy 12, we Malescheznach cso. 101.

Bol mlody do czahanja w Maleschezach 42.

Brosata w Libuchowje 7.

Kalosja wyschokozuczelna a wurežany wol w Hajnizach 3.

Wos dzežazy w Biskupizach, Drjezdzanska dr. 18, Zurkwinska hasa 31. — Wos na Zlobowjei Horni pscej 8561 na lewo. — Kryty wos w Budyschinje, Swonk. laiska hasa 26.

Sosa sa 15 hr. w Biskupizach, Belmsdorferstr. 13, sadni dom delka.

Kupjez pytaja.

Sslonu rzanu wolkepy, fabrika zlomjanych wobwallkow we Sslepom.

Pschistajicz pytajo

Dzowku, hajnkowanja w Miloraflu.

Bohonesa zicžezne kubło w Kaschezach. — Schokla we Budestezach. — Domaschka w Maleschezach.

Sdérka, Borgmanow w Ježowje.

Kowatschku, Zimmermann we Luby.

Ssdnjizy na pschedawanje
wutoru 2. augusta 1927:

v Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach I. twarjenje: *Klamatska polza, maly auto, sofa, blido, stol a kochowny stol, kobrz, czajowa maschina, wobras, pisanski stroj;*

v Lejnje pola Kamjenza: 100 tunow lizatych kamjenjow, 50 tunow drobnych pisanych plestrinakow, 35 tunow drobnych plestrinakow a 30 mtr. tramow. Kupny sesbu **so** dop. w 10 hodź. w hosczenzu „K wiczežnemu kubłej.

Placžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placžizny po zlotej hrjwnje.

	30. 7.	29. 7.
Pschenica	—	—
rožka	234-237	240 242
nat. jecžmjeń	—	—
nas. jecžmjeń	189-197	192-200
wowš	260-267	263-27[illegible]
kukurica	187-189	187-189
Pschenje muka	35-37,00	36-37,00
rjana muka	33-34,50	34-35,0[illegible]
pš. wotruby	13,75	13,75
rjane „	15,50	15,25
raps	295-300	295-300
lane symjo	—	—
hrósch	28-32,00	28-32,00
pjeluski	21-23,50	21-23,50

	30.7.	29.7.
buny	22-25,00	22-25,00
woka	22-24,40	22-24,00
módre lupiny	15-15,75	15-15,75
žolte lupiny	16-17,75	16-17,75
zeradella	18-23,00	18-23,00
raps. wosušk	15,00	15,00
lany wosušk	20-21,60	20-21,6[illegible]
pocn. melassa	—	—
bérnj. kruski	34-35,00	34-35,00
syno, 50 kg	2,00-2,50	1,95-2,30
rżana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
pšenc. „	1,10-1,40	1,10-1,50
wowsna „	0,70-0,90	0,80-1,00
jacžna „	0,70-0,90	0,80-1,00

Skrowe depese.

Produktowe wiki dzenja dop. 3/11 hodź. w Barlinje:
Miki su jara mérne.
Dop. 3/12 hodźin: Kaž psched hodzinu.

Wiéne placžizny w Budyšinje.

30 julija 1927.

Wšé placžizny su po zlotej hrjwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša placžizna	najwyša placžizna
Pšenca, nowa	73 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa	70 „	10,75	11,25
Jecžmjeń,	50 „	—	—
„ nazymski	50 „	9,50	10.25
Wows	50 „	12,50	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	—	—
Butra	1 „	3,80	4,00
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. mlóč., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami mlócena	50 „	3,00	3,20
Pšeńčna muka, 60%	50 „	22,50	23,00
Rżana muka, 70%	50 „	21,00	21,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,00	8,25
Rżane wotruby	50 „	8,75	9,00
Jeja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 755 štuk	1 štk.	8.00	20,00

Placžizny rjeznicho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

30. julija 1927. Placžizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne druzziny a wozmanjenjenje.

Woły: 475.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rjezneja hódnosće haš do 6 lét.	65—66
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	60—62
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	54—58
Mjenje picowane wšéch starobow	45—50

Byki 432.

Połnomjasne, wurošcene, najwjetšeje rjezneja hódnosće	60—61
Połnomjasne, młódše	56—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—55
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 934.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rjezneja hódnosće	50—53
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rjezneja hódnosće haš do 7 lét	42—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	23—26
Mjenje a spatnje picowane	— —

Čelata: 1370.

Najlepše wukormjene (2. druz.)	73—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—70
Spatne (4)	50—57

Wowcy: 8678.

Młódše a starše wukormjene (1 druzina)	57—62
Starše wukormjene (2.)	49—56
Mjenje wukormjene (Mérzschafe) (3.)	40—47

Swinjo: 8159.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, haš do 1½ lét stare	60—63
Wukormjene	64—66
Mjasne	64—66
Spatne	61—63
Tancy a kundrosy	— —

Wusudźenja.

§ **Krajny sud w Budyšinje.** Hizom cžežko khlostany stósnik, 43 lét stary Handrij Bela z Delnjeho Gbjelca, mějesche so sajo dla wospjetneho jebanstwa psched sudom samolwicz. Mjes dotalnymi khlostanjemi je tez 8 lét khlostarnje la rubjeznho wunuzowanja. Kriminalnej policiji je wobsebje jako pscheklepany zentwowy jebak znaty. Khlostanski pad, wo kotrymz je nětko jednasche, leżesche na zamžrym poli. W auguscje 1926 bdesche 40-letna dzelaczerka Elsa Reisowa z Drjezdzan pisches nowiny muza pytala. Bela, kiž tehdy w Budyschinje pschebywasche, bdesche je samolwił. Won bdesche Reisowej narezał, so derje zasluzi jako pucžowazy a so chze zebi we Kamjenzu khezu kupicz a so je tehodla hypnytsch wo 6000 hr., kiz jemu pschisluschna, wupowedził, tez kupny stok wo 4000 hr. won dostanje. To wschitko pak bdesche njewérne. Potom je spytał zebi wot Reisowoje 30 hr. pozicz, njeje pak nicžo dostał. Lawniski sud w Budyschinje bdesche jeho tehodla 10. meje 1927 le khlostarni na 1 leto zasudził a jemu czestne prawa na 3 leta wotrjekł. Dale bdesche Bela wot gamžnego sudu 31. meje 1927 dla wospjetneho jebanstwa w mnohich padach, njes nimi fu tli padzy zeltuowneho jebanstwa, kiž je w Budyschinje a Debserkezach tkucžił, hischcze 1 leto a 6 mezazow khlostarnje pschimérjene dostał. Tutomu wuhudej bdesche so Bela hnydom podezijowył, ale pschecziwo khlostanju z 10. meje powolanje zapokóził. Sssud pak jeho powolanje zacžinu, pschihlezi pak pschepytowanska jatbu le khlostanju. Nétko wupraji je Bela, so tez 1 leto khlostarnje dla Drjezdzanskeho pada pschiwosmje.

Z Łužicy.

* S Kamnwalda. S njesnaleje pschicžiny spłojschichtaj fu tu konjej hosczenzarja na Cžornym Bohy Kalauchja a cžerjechtaj z twojom njemdrje po wjesnej drohy dele. Pohonczej (schulskemu hólcej!) poradzi fo pschi dzjiwej jésbje z rosa skocžicz. Won rosbi zebi pschi tym koleno. Smuzicži ludzo sapschah sabzerzachu, prjedy hacž schkodu nacžini.

* Se Schérachowa. 27. julija swjeczesche Schérachowski pólowy hamt swoje 100-letne wobstacz. S tutej pschileżnoscu bdchu twarjenje połny rjenje je selenej pyshu wubdelili. Nad durjemi blyschczesche je slote 100.

* S Bijskopic. Na Bijskopskim dwórnischczu je schtwórtk dopoldnja twujsowy pschekladowar Gustav Herold pschi ranžerowanju do gmjerzwjetho njesboza pschischol. Pschi spowjesnjenju diweju wosow pschischtuje mjes jeju storkatej, kotraž njesbožownemu wutrobnu gnjezczeschtaj. — Snjesbožencu sawostaji zomu a tri dzeczi.

S Wisłopiz. Na Nowomĕšćańskej dróhy hu jasło pśinowou schećutku skónzowali.

Nowe njewjedra, krupy a powodźenja.

Lĕto 1927 móžemy ś połnym prawom lĕto katastrofow njewjedrow, pśichetoj powĕźe wo cźełkich njewjedrach, krupach a powodźenjach nimaju lónza. Pośledneje dny dóndźechu dalśne strašne powĕźe:

Sylne krupobicźe w Badenskej.

Sobótnjeny pjatk rozpuśchezichu ſo w dźelu Badenskeje a w Cźornym lĕśu nowe wurjadnje cźełke njewjedra. Wobjeźe hyšne bĕšche krupobicźe. Jara cźełke njewjedra zgubnowasche w Hanauskim kraju w Kehlskim hamtskim wokrjesu, hdźež je wobźełe naplahowany tobak wśchitkom śnicźeny. S nesśmanu padachu tak wulke krupy, ſo ſamo ludźi tranichu. We schtyrjoch wśach Kehlskeho hamtskeho wokrjeſa hu žně zyle śnicźene. Dalśe njewjedro pśichcźahny pśches wyſoki Cźorny Lĕs. Na Pólnej horje (Feldberg) ſarasty błyſk 24cźitneho ſtudenta Geerbesa ſ Lipska, kiž we Freiburgu bydleśche. Draſtu jemu błyſk zyle ſ cźela ſdrě. Druheho ſtudenta, kiž ſ nim dźeśche, błyk pohluſchi. Dwě žónſkej, kotrejž je ſtudentomaj dźeśchetej, je ſtrózeleni woteinjeśchetej. Pola Labra ſarasty błyſk 54 lĕtneho kravza Wagemanna kiž bĕšche pśichi njewjedrje po puczu. Wokoło Rastatta ſtej ſo ſ błyſkom dwě bróžni a pola Freudenſtadta dwě domſkej wotpališej.

Krupobicźe w Elſazu.

Krupowu katastrofu hu w ſamnjenym cźaſu w ſrjedźnim Elſazu doživili. Dotal ſam aſke krupobicźe njeſmĕjachu. S krupami bu wośebje kraſina pola Benfelda poſtrjechena, bĕšche nĕhdźe 1500 hektarow wulka. Tuž hu žně tež dospołnje ſnicźene. Po hamtskim wobliczenju wucźiniła ſchkoda na 6 miliſionow frankow. W Straßburgu powodźichu błyſne deſchcze wjele dróhow. Wobkhad na nich poł hodźiny dołho możny njebĕšche.

W Indiiſkej ſo dale liſe

Wulka woda w Indiiſkej pśheze rjagy a wjagy krajinow ſkĕžera. W Achmedabadźe, kiž ſ połnoza wulkeho mĕſta Bombaha leži, je ſo ſa 1 njecź dnjow telka deſchcza naſchło, ſo je woda tam 1,15 mtr. wyſoko ſtupiła. We ſtutym mĕśće je woda pśches 2000 ſwarjenjow ſwotorhała. W rĕkach je woda wo nĕkotre metry poſtupiła. Pśichezo pśichikhadźeja powĕźe wo ſatepjenju cźłowjekow. S powodźenjom je ſa nĕkotre miliſjony puntow ſchkody naſtało. S połnozy Bombaya je ſo wjele ſtadkow ſkotu ſhubiło a zyke žně hu ſnicźene.

Powodźenje w Chinejſkej.

Po powĕśći chineſkeje nowiny „Shunpao“ je Kulingſka rĕka w Cźangcźamu, 25 km. k njecźomu wot Amoya, wulke pśheſtrenje kraja powodźiła. Nĕhdźe 10000 woſoboww je we wulkej pódźe tóku wſalo a na 100 000 ludźi nima žanehu wobydlenja. Sźydom wokrjeſnow je powodźenych a žně hu jara cźerpźe. Schkoda wucźinja 5 miliſjonow mexikanſkich dollarow.

Ze Sakskeje a dalśich krajow.

* S **Meerany.** (Njeſbože.) Pśi ſtorhanju budow na Tśelniku ſo nadobo drjewjana ſcźĕna powali a na nĕkotrych dźełacźerjow padny. Cźĕſliſkeho wucźobnika Schmutzlera możachu jenož jako cźełko wucźahnyć. Dweju dalśeju dźełacźerjow bĕśche padaca ſcźĕna cźeſko ſranika.

* S **Kamjenicy.** (Njeſboże ſ automobilom). Na Zſchopawſkej ſtatnej dróhy ſaſebje ſchtwórtk rano woſobowy automobil do ſchtoma, wuwalt jón ſ korjenjemi a pśheceźiny ſo. Wjednik automobila, pśheſtrowy ſ Kamjenicy, na mĕśće mortwy leżo woſta. Jeho pśchewodźeć bu cźeſko ranjeny.

* S **Markneukirchena.** (Malo holanſkich jahodow we Vogtlandſkej.) Wunoſchk holanſkich jahodkow we Vogtlandſkej je lĕtſa zyle ſnadny. Skoro może ſo rjec, ſo tam bozhla žanych holanſkich jahodow njeje. Bohate kćenja we nalĕcźu lubjachu dobry wunoſchk. Na delnich wyſchinach buchu „ſodowi muſojo“ ſažne kćenicźka ſniczili. Tak hu jenož nĕkotre kćerćki, kiž ſu poſdźiſche kćeźe, když a hdyž płody doſtałe. We wyſchſich kćinych wobdźelenjach, hdźež hu ſo kćenicźka hakle po ſymnych meſſich duſach wudobyle, njemóžachu je pśichekhadźaty wjele deſchcźow dla wopłodźicź. Tak tež tam wo wulkim wunoſchku rĕcźeć njemóža. Tež w druhich kónćinach Sakſkeje, wośebje w Rudnych horach, je wunoſchk na holanſkich ſa'sodach hubjeny.

* S **Erfurta.** (Żelezniſke njeſboże pola Weißenfelſa.) Kaž direkcija nĕmſkoſtatneje żeleźnicy w Erfurcźe wośjeſwoja, je we Weißenfelſu ranźěrowańska lokomotiva do jeneho woſa ſpśiſpjeſneho cźaſa D 41 lohy ſtorcźiła. Nepotśi puczowazy hu ſo w Lipsku jako lohko ſranjeni ſamolwili.

Přilopk.

* **Muſolini chce dawk na zuſe ſtłowa ſawjeſcź.** Po powĕśćach ſ Roma je Muſolini na podkoſy poſtajeneho pruhowanja italſkeho ſtłowneho poklada roſſudźił, ſo je trjebanje zuſych ſtłowow powſchitkownje zyle wyſchcźaje. Wotpohladnje, ſa nĕkotre mĕźaty dawk na wſchĕ zuſe ſtłowa ſawjeſcź, kotrejž ſo w teſtice a nawĕſchtkach italſkeho nowinarſkowa namakaju. Dale je ſ łódźnym miniſterſtwom poſtajił, ſo pśichodnje w ſtužbje pola łódźniſtwa, powĕtronſtwa a bjesgrótneje telegrafije wſchĕ zuſe ſtłowa ſo wotſtronja. — Tajſi wukas by ſa naš Sserbow tež jara pśichiłódny był a to pśichi rĕcźenju. Kajſeje mĕśćenjy to druhdy ſtyſchiſch, to ſo cźi cźuje won ſeſnje. Praſcheſch ſo jich, kak te abo tamne ſtłowo ſerbſki rĕka, to ſwjetſcha wĕdźa. Ale mnoſy hu tak njerodni a lĕni, ſo radſcho nĕmſke ſtłowo wośmu, hyrnjej ſerbſke wĕdźeli. Je jim „bĕžniſche“.

Tak ſtyſchach njecźaſno kraſnu ſadu: „Moja wohnunga je inbezug na łogu jara droha.“ Tajſe njerodne wonjeczeſczenje maćeźeneje rĕcźe mózeſch huſto doſcź ſtyſchcź. Potom je bjes dźiwa, ſo ſo Nĕmcy nam ſmĕja. Njeſtorcźcźe pak winu na ſerbſku rĕcź, ale na waſchu do njebeſeju wońazu njerodnoſcź a lĕnoſcź pſchi rĕcźenju.

Protyka za dawkowe termije

na mĕjaj august 1927.

Saplaćicź ma ſo:

5. **auguſta:** Dawkowy wotcźah wot dźełacźeńſkeje mſdy ſa mſdy, kiž buchu w cźaſu wot 16. — 31. julija 1927 wupłacźene.

10. **auguſta:** Burſowy wobrótowy dawk.

15. **auguſta:** Samóženjowy dawk, 3. podźeł 1927 (dopśedne płacźenje) ſa wſchitkich, kotśiž maju ſamóženjowy dawk płacźicź, po dawkowym namołwenju ſa 1925/26.

20. **auguſta:** Dawkowy wotcźah wot dźełacźeńſkeje mſdy ſa mſdy, kiž buchu w cźaſu wot 1. hač 15 auguſta wupłacźene.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

Schkdowa powĕść wo wjedrje ſa julije ſrjedu: Njejſne, cźopło, poſdźiſcho nakhilenje k njewjedram. We Jendźelſtej tu a tam mjeńſche njewjedra.

Sa lĕt nĕmſkeho lĕtarja pśches ozean je njemjenowany Nĕmſkemu lĕtarſkemu ſwjaſkej mnto wo 100 000 hr. wuſtajił. Dalśe mnto wo 75 000 hr. je ſa pśchewiſnjenje ſwĕtowcho rekorda w trajnym leźenju poſtajene.

*

W Leningradźe hu knjeźeſtwowe twarjenje nadpadli a do powĕtra buchnyli. Nĕhdźe 100 woſobow je pſchi tym źiwjenje ſhubiło.

*

W Lyonje w Franzowſkej wuſtocźi dźełacźeſti cźaſ ſ kolijow. Pſchi ſnjeſwożenju ſo 24 dźełacźerjow ſrani.

*

Woheńblumaca hora Vesuv je po nimale dospołnym wóſom mĕźazoy trajazym wotpocźowanju ſ nowa blunwacź pocźała. Lawowa rĕka poſtupuje 3 metry ſa ſekundu a je nĕhdźe 15 metrow ſchćeroka.

*

W Athenje, ſtołownym mĕśće Grichiſkeje, je ſo ſchtwórtk ſa krótku hodźinku zyły woheńny dźeł mĕſta ſwalił. Ssylny wĕtr rosbu hobrſki woheń po ſwjetſcha drjewjanych twarjenjach. Wjele ludźi je pſchi wohnju źiwjenje ſhubiło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wot 6. hač do 8. auguſta t. l. wotmĕwa ſo lĕcźny hermank.

Njedźelu, . auguſta je pſchedawanje twarowy jenož wot ½11 hač **12 hodź.** dopołdnja a wot **2 hač 6 hodź.** popołdnju dowolene. Na ſhytnynaj hermaniſkimaj dnjomaj maju ſ pſchedawanjom najpoźdźiſcho wjeczor we 8 hodź. pſcheſtacź. To pak njepſacźi ſo pſchedawarjow na Tśelniku, kotśiž maju 7. auguſta tehorunja we 6 hodź. pop. ſ pſchedawanjom pſcheſtacź, hewak pak maju ſ druhimi ſawjeſeleńſkimi pſchedewſacźelemi wſchĕdnje najpoźdźiſcho w 10 hodź. wjeczor ſamſnyć.

Łužiſke nowiny.

Kłakeć ławalti a druhe wotpadły na mĕſtnje, ja wobtłhad poſtajenym, twonka hermanſkich ſtejiſchćzow je ſakaſane. Hewak pak płacźi pſchedwiſnma wiczneho porjada. Na nimi nimaju hrajerjo na harmonikach a ſ druhimi naſtrojemi nimaju hrajerjo na harmonikach a ſ druhimi naſtrojemi nimaju hrajerjo na harmonikach a ſ druhimi naſtrojemi pſchiſtupa. Twory wuhrawacź je ſakaſane.

Poſtajenja wo wohnjowej wĕſtoſeji na ſudownych hermankach ſ 8. mĕrza 1913 ma ſtóždy wobkedźowacź.

W Budyſchinje, 30. julija 1927.

Mĕſchćańſka rada, pſchemyſłowy hamt.

Lĕcźeńſke radupodawańſke hodźiny ſa ſtabomyſłownych, na padawu chorojeſ cźerpjazych a duchakhorych wobydlerjow mĕſta Budyſchina wotnimawaju ſo ſtóždu ſrjedu we mĕźazu w Mĕſchćańſkej khorowni na Flinzowej dróhy 1. Blíſcha radupodawańſka hodźina je **ſrjedu, 3. auguſta** 27. wot ½12 hač ½13 hodź. Rada podawa ſo darmo.

W Budyſchinje, 29. julija 1927.

Mĕſchćańſka rada, ſpomożeńſtwowy hamt.

Swójbne powĕśće.

Semrĕli: Khryſta Rencźowa w Hodźiju, 84 lĕt. — Pawoł Tautz w Hornich Pólkowach, 55 l. — Wilhelmina Nyckerjowa rodź. Thonijez we Wjaſowaju, 69 lĕt. — Auguſta ſwud. Kuchlerka, mandźelſka ſemrĕteho hamtſkeho ſudniła w Biſkopizach, 83 lĕt..

Towaršwowski powĕſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře wutoru wuleźimy sebi do Delneje Kiny, hdźež změjemy zabawu. Zhromadźimy ſo pola hoſćenca „Stadt Muskau“ a woteńdźemy z dypkom ½9 hodź. Wšitke sobuſtawy chcyle ſo pśi nĕtčišim kraſnym wjedrje wobdźĕlić. Hoſćo móžeja ſo wobdźĕlić a ſu nam lubje witani.
Městopředsyda.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje ſo kóždu pónd'elu w Serb. kolejowni.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ skhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wjećor we 8 hodź. w korćmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Nawjećorny wokrjes Sokoła zmĕje pśich. ſtwórtk (4. 8) we wosmich we Wotrowje zhromadne zwuđowanje. Tyće ſobupśinjeſć! Program: zlĕtowe bradła a ſkupiny. Načolnik.

Serbscy spĕwarjo a spĕwarki, kiž swój hłós derje wobkneja a chcedźa ſo pśi koncercźe na wuſtajeńcy w Małej Bolesławje (27., 28. a 29. toho mĕſaca) wobdźĕlić, njech pśichodnu njedźelu (7. 8.) pop. z dypkom we 4 hodź. do Serbſk. Domu pśiđu. Tam budźe ſo dalše wojźiwć. — Sobu pśinjeſć: „Zerja“, „Dobry wjećor“, „Wulka lubość“.
Zarjadnistwo.

Sowrjecy. Spĕw. tow. „Sołobik“ zmĕje tón tydźeń ſtwórtk wjećor z dypkom ½9 hodź. spĕwnu hopraje to wšitkim ſobuſtawam a pśiſłužće wšitcy!
Dirigent.

Wułĕt do Małeje Bolesławy na wuſtajeńcu budźe ſobotu, 27. awgusta t. l. My wotjědźemy pop. w 2 hodź. a wrócimy ſo potom pónd'elu wjećor. Štóž chce abo dyrbi njedźelu wróćo, ma k tomu ſkładnoſć w nocy wotjěć.

Zamołwity za politiku a hospodarſki dźĕł: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za lokalny dźĕł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje

Saisonske wupředawanje

wot 30. julija hač do 15. awgusta

*

Jenož nowočaſne twory a prĕnjorjadne kajkoſce za žony, mužow a dźĕći ſo předawaju

Sensacija

ſu naše

wupředawanſke płacźizny!

Welsec kupny dom

w Kulowje

K hermankej 2. awgusta wulke wurjadne poſkićenje

Nawĕźtki přinjesu wužitk!

K zhotowjenju ſcźĕtkow, k poćehnjenju ſtólčkow a k ſlĕcu ſačkow poručuje ſo

Hana Mildnarjec

z Wotrowa

Wupjerki

jenož dobra twora,

¾ m 2,10 ¾ m 3,40

1/1 m 2,60 1¼ m 4,20

tež hotowe ſcźite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne ſerbſke poſłužowanje!

500 now. ponoškow

(Firſtziegel) ſu na předań

w Kosłowje čisło 12

Rĕćadła

jenotliwe dźĕłby jara tunjo na předań. Wobhladanje bjez kupjenja dowolene. **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29

Swjedźeńſke znamješka

za wšĕ towarſtwa

wobſtara tunjo

Serbska knihařnja w Budyšinje

w Serbskim Domje.

Motorske kolo

bjez dawka a wodźeńſkeho wo pisma z D. K. W. cźełajcym motorom a kikſtarterom tunjo na předań. Koło ſo za dweju hodź. **Max Seifert** na Kamjentn. hasy 29

Proſu čisło

2684

jeli maće maly nawĕźk do „Serbſkich Nowin“.

Žonjace kolo

nowe z fabriki za 75 hr. předawa **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29

Dźĕćacy lĕkař Dr. med. Schnabel

je ſo wrócił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca mězačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi Smolerjec knihiličišćernja, sap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 178 — Budyšin — Wutoru, 2. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Dr. Reinhold w Americy.

„Wójna najwjetšne potleczo człowjestwa." — Hodźi so Dawesowy plan zdźerjeć?

We Williamstownje, 1. žnjenza.

Přejedawšchi statny finanzny minister dr. Reinhold, kiž tuchwilu w Ameriźy wšchebnwa, dźerżeše wječera přenj z jeho pšchednoschtkom pšched „Institute of Politics". Wopišowanse jenotliwe hospodarske a politiske cźežoty w Němskej w přenich létach po wójnje a rospominasche pšchičiny a sćežkmki inflazije. Potom so **pšchecźiwo wójnje** wobrocźi, wošebje žwětowej.

„Wójna je", tak so žiwjschecź dasche, **„najwjetšne potlecźe a najhórschi njepšchecźel człowjestwa.** Pokledźa wójna je žej 1 800 000 morwych a 4 300 000 sranjenych žadała, a tuž je na cźasu, so so tutomu njesbožu definitiwnje konz cźini."

W jenym rosrěčenju se sastupjerjom nowiny „Associated Preß" dwěluje dr. Reinhold, hač budźe Němska pšches Dawesowy plan napokožene płacźenja pšchewjesć móz. Njehodźi so dowidźecź, hač němske hospodarstwo trěbne wyšoke dawki sa njón njesćź móže. Po nahladach wězmwustojnych je to jara dwělomne.

„Tu khwilu", měnjesche dr. Reinhold, „njewobsteji žanych cźežotow, też budźe němske knježeństwo po najlepšchich mozach so prózowacź, žadanja dopjelnicź, tola dyrbi so rosmyslicź, so dyrbi Němska po Dawesowym planje wo pokoju wjacy płacźicź, hač tamni dośinjy hromadźe na Ameriku. To njehodźi so z powinowanym samozjenja wotpłacźicź, ale z nardneje łakomby. Prašenje je wažniše, **schto Němska sašłužy**, hač schto wona nadźeła. Dawesowy plan je počzahi k Ameriźy strukźił, dokelž je po amerikanskim namjeze nastał a je z ameritanskimi pjenjesami finanzěrowany."

Kaženje Parižskich hospodarskich jednanjow.

Němska delegazija so toho winuje.

W Pariju, 31. pražnika.

„Petit Journal" wosjewja swoje stejišćo k němsko-franzowskim hospodarskim jednanjam, wěrźi pšchi tym „wo njehańbitych manevrach stata", kotrež dhe jednanja z hospodarskich na politiske kolije storcźicź. **Pšchecźo Němske, swoje konsularne organizazije** (tuto poczahuje so na Elsaš-Lothringsku, wo cźimž ſandźeny tydźeń pisachmy) **sasо zarjadowacź, sacźuwamy, tola steji tomu formalna sakazna art. 281 Versaillestich wuczinjenjow napschecźiwo.** Jedyn artikel měrowych wuczinjenjow dawa Němskej prawo, kotrež druhim mózmarčtwam po artiklu 279 pšchisteji, na póbłe stata konsularnych agentow postajecź, bjez toho so by so Němska tomu spjeczowała.

W Pariju, 1. žnjenza.

Dźenża pšchinjdże „Petit Journal" wospjet na němsko-franzowske wikowanske jednanja, kotrež so njetrjebawschi do dothoścze cźahnu. Kaž hewak špyta też tu winu na němstich podjednarjow storcźicź. Te pšches jěšbu do Barlina nastajnje pšchetorhnjene konferenzy — tak tamna nowina pišche — staja sćežerpnosć franzowskich delegatow a wikowanskeho ministra na cźežtu pruhu. Po periodze wobojenja jako sćežkmk poražki su Němcy na žwój dowójnji plan wrócze pšchisłchli, Europu wobknjejicź a z wupłodami swojeje industrije germanizu kulturu sastupowacź. Měrowe wuczinjenja njejsu Němskej ničzo wot jeje njewuczerpajomnych naturskich pomozn. žórkow wjake, jenož nahladnosć pomjeschišche. Tuž dźeła němska propaganda na zytym šwěcze na to, tute strony z knihi stawisnow wutorhnycź, kotrež su sabudža a ponježa.

Khočebus dhe do Ameriki leccź.

Khočebuske měschczanske sastupjeciwo dhe z „Junker-Werke" do Swissa stupicź, so by jěšbu **Khočebus-Newyork** pschihotowało. Tuta powěsć budże drje k tomu pschinoschowacź, so stónczne do khutneho pschewjedjenja léta pšches ozean wjazy njewérja. Snaty amerikanski letar Chamberlin je so pschipadnje blisko Khočebusa k semi puschćił, dokelž bě so w jěšbje samylił. Nětko jej měschczanzy wótzojo myšla, so maja cźestneje winowatosće, tutón „wopyt" wotpohrźdnje pschewjesć.

Nadawki němskeho zrjadźeneho města leža tola na druhim polu hač pschemórske léty finanzěrowacź. Wo nicźo druhe so njejedna. Wyšoke wudawki sa tajke pschedewsacze bychu Khočebuske měschczanske hospodarstwo cźuczliwje počzežitke. Tuž je na cźasu, pschi tutej pschileżnosći na to pokasacź, so němski lět do Ameriki, kotrehož sportska ważnosć pschewulka była njeby, a jeli dyrbi so pschewjesć, by drje najlěpje jako pospyt za wobhladowak, hač je mózno, na tuto waschnje transoceanski wokhod pschewjesć. Sa wošebite hrajkanja nimamy tuchwilu w Němskej ani pjenjes ani mozow.

Sewjerna Šleswigska na danskeho krala.

Krute žadanja politistseje a hospodarsteje njewot wiznosćze wot Danskeje. — Hrożenje je swjatom Ludow.

W Kopenhagenu, 1. žnjenza.

We wulkej shromadźisnje zjewjernoschleswigskeje zamołnjejeske strony w Appenradże so resolucija pschijmja, kotraž sćežkowaze krute žadanja na danskeho krala staja:

Njewotwisne zamowobkhjeżenje zjewjerneje Schleswigskeje bjese wschcho politiskeho a hospodarskeho nutsměschenja Danskeje; dobrocźinjenje schkody, kotraž je pšches finanzěrowanje zjewjerneje Schleswigskeje se zhapatnymi trónami nastała; stónczenje wschich wuzwojenjow pschecźiwo njepłacźazym wobsjedźerjam a wuzwobodźenje zjewjerneje Schleswigskeje wot narunanjow njedołoweje krajneje banki. — We resoluciji so hroży, so by zamołnjejska strona na Swjatł Ludow wobrocźi, jeli so nazamnjene žadanja hač do 1. oktobra njedopjelnja, so bychu wo schtit a narunanje schkody prošnyli, kotraž je so zjewjernoschleswigskim wot danskeho stata stała.

Diplomatiska kročel we Winje.

Gmejnska straža pjecza pschestupjenje Versaillestich wuczinjenjow. — Foch so alarměruje.

We Winje, 1. žnjenza.

W klerikalno-sozialnych kruhach wocźakuja diplomatiku kročel dla sestajenja gmejnskeje straže, kiž gmejnska rada w rosorjenym nóžnym pohedźenju sandźeny pjatk wobsamknu. Wo nahladach w diplomatiskich kruhach shoni pondźelniska nowina „Der Morgen": Je wěz wukožowanja, hač sestajenje gmejnskeje straže pódla wobsitezajeze zwjastkoweje polizije też potom pschestupjenje měrowych wuczinjenjow, dyž so dowolena zbrónjena mó w Amstritsej njepschekroči. Dale njewobsteji w tym jasnosće, kajka ważnosć so gmejnskej schkitazej straži pschipožeje. Nječi so wo tym, so kóždy w gmejnje pschitajeny žmeł so do tuteje straže pschiecź, jeli so je z tym zjokojom. Na podstaku tutoho paragrafa mohł so wobstatk gmejnskeje straže na 35 000 hłowow powyschicź. Po měrowych wuczinjenjach ma kóžda mózprawo, kiž je wumělenjena podpisaka, dla pschestupenja wumělenjom pola awstriskeho knježeństwa zakročicź. Wožebite zakročenje so njewotpohladuje. Tola wocźakuje so diplomatiska kročel pola awstriskeho knježeństwa.

We Winje napraschowanje dla gmejnskeje straže. We tutym napraschowanju so awstriske knježeństwo namołwja, wo zjednosći a bróninjeju, wo samerje a zakonisim podłožku gmejnskeje straže rosjasnjenje podacź. Protest mózmarčtwow dla sestajenja straže drje so tukhwilu njezapołožt.

Pschecźiwo nowej straži hižo nětko khětro so napschecźiwja a to žada, so by tute praschenje psched konferenzu pózłanzow pschihchło. Wjecźorne nowiny pschinjesu powěsć, so pózłanska konferenza na namołwjenje mjezynarodneje kontrolliseje kommisije, wot kotrejž hischcze žbyk wobsteji, wot awstriskeho knježeństwa žada, tutu nowu „wobrónjenu formaziju" rospuschcźicź. Tola njeje k wěrjenju, so je pózłanska konferenza z tutym praschenjom hižo ko saběrała. Tola drje trjechi, so su zi Winske pózłanstwa, kotrež hischcze nękažu mjezynarodnu wojeršku kontrollu wukonjeja, a to general Cudry za Franzowsku, major Salter za Jendźelsku a wyschi Franchini za Italsku, pola mjezynarodneho neutralneho komiteja w Parišu, na kotrehož cźole marschall Foch steji, zakrocźił. Tutón komitej je pózłanzitwowej konferenzy podrjadowany.

Zolma politistich nadpadow w Ruskej.

Po jenej powěsći z Ruskeje wojsewichu policajske rosprawy, so bu w jenotliwych městach zjwjetskeje unije w běhu pózledneji dźesaz dnjow julija 22 kommisarow, 47 nižšich sastojnikow a 160 cźerwjenych wojakow złonzowanych.

Wustajeńca w Mod. Bolesławje.

Sewjerno-cźeska wustajeńza. Wustajeńza zamołstatnych towarstwow. a namjesnikow w zjewjernej Cźeskej.

W Młodej Boleslawje, 27. pražnika.

Wot nascheho Prajskeho dopisowarja.

Hižo prjedy je wjazy krócź cźeska provinza w pschileżnym wutworjenju wustajeńzow zjwoje zylne wobdźelenje na hospodarskim žiwjenju, zjwoju dźeławosć a khmanosć dopokasała. Tola njeje hač dotal z wosebitej zjebi wěnowanej wustajeńzu zjenje wustupika hač létha w Młodej Boleslawje.

Wustajeńza pokasuje wyšoki zhodźenk, na kotrymž wobkhod a industrija zjewjerneje Cźeskeje zjejitej. Je zjej nadawk stajła, wobras kulturneho a hospodarskeho postupa zjewjerneje Cźeskeje podacź, dhe zjawnosć z wuspěchami 60létneho dźěła w sajimje cźeskeho zamožarjadniſtwa znatu cźinicź a stónczne je zjej nadawk stajła, kulturelne a hospodarske poměry cźeskeje mjeschčiny we zjewjernej Cźeskej pschedstajicź.

Chcemy-li zyku wustajeńzu z krótka posudźowacź, dyrbimy rjeć, so zjwój saměr, wědomosće rosschěrjecź a se poměrami wětšych krajinow so sesnacź, zyle dopjelni.

Wustajeńza poda nam we zjwojim zyłku jasny a dospołny wobras zjewjerneje Cźeskeje. Sydło wustajeńzy — Młoda Boleslawa — je sbožownje wuiwolene, tute małe cźile město z khežemi moderneho stila je prawa mězinosć za wustajeńzu dźensnišcheho dnja. W tšoch wulkich twarjenjach je wustajeńza zamješcźena, tak daloko hač wulki, rjenje pschiprawjeny blak zu njewopschija, w kotrejž srjedźišćnym moderny hłowny pawilon stejí: w měschczanskej schuli, w realzy a w palasce krajneje pschemysloweje schule.

Schtož industrialny a wobthodny dźěł wustajeńzy nastupa, wo tym njemože so tu rosprawjecź. Może so jenož wobkrucźicź, so bě wobkhod na wustajeńzy jara dobry, zamo mali wobkhodnizy zu na zjwoje pschisłchli a jich dothody steja poměrnje na sthodźenku liczby wopytowarjow, kiž bě hač do njedźele 24. pražnika na 300 000 srostka.

Najsajimawschi dźěł wustajeńzy zu wustajenja zjewjernocźeskeje mjeschčiny a autonomnych towarstwow. Też wotkrjejne wustajenja, tohorunja te cźěstich městow posticźaja wjele sajimawjeho. Nječto nowe w tutym wobłuku je

zjerbska wustajeńza,

kotruž zu tamnischi a Prażzay pschecźeloso Sserbow sarjadowali, kotraž budże sawěcźe też wjele Łužicźanow pschiwabicź. Kaž khłyschimy, hotuja zo tuczi po stach 27., 28. a 29. žnjenza do Młodeje Boleslawy a zjedza tam zamo zjerbšti konzert wuhotowacź.

Njeličzomne dobre fotografije a wobrazy pokasuja wopytowarjam rjanosće cźeskich krajinow. Tak widźimy w Rumburskej hali wobrazy wo wotprawenju Rumburskich „błěskarjow" z léta 1918, kotrychž je cźakowjeska wojeska justiza tohodła k zmjerzi sajudźiła, dokelž so cźi, kotriž běchu z wulkej prózu z ruskeho sajeca cźekli, jenemu komandu spjeczowachu, kotryž jim ničzo jeschcze njedasche a jim skromny domjazu dowol sadźewasche. Tute srudne wobrazy pokasuja offizjera w awstriskej uniformje, kiž z pomněwazom wobliczom wukas wuda, tšioch „błěskarjow" se sawisanymi woczemi sarsélicź. Dalsche wobrazy pokasuja stšelenych wojakow, jich pohrjeb a dr.

Ale zu tam też wjeselsche wězy na wustajeńzy — tak na pšch. schklenczarne. Cźeska schklenczarna industrija je zjwoje najrjeschse a wumělske dźěła wustajiła. Tuta hała je jara pilnje wopytuje a cźehnje tehdźonosć wschitkich na zo.

Sajimawe zu mjeschčiske pokazki se zjewjernych Cźech. S wjeselom może so wobkrucźicź: Schulstwo w cźěstich mjeschčiskich krajinach rosce z khwatkom. Dźeła schulskich dźěći zu wulktone po wězywustojnym rosbudże, khmansche hacź w druhich dźělach Cźeskeje. Schulski wopyt je spokojazy. Ssměmy zo na pschichodnu generaziju wjeselacź. (Derje, hyšmy-li my Sserja to wo zjwojim dorosće też rjeć móhli. Pschisp. red.)

Wjele rjanecho a dobreho mohło zi hischcze wo wustajeńzy prajicź. Rjany zacźišćnck cźini wustajeńza we wjeczornych hodźinach, hdyž zyliczke wustajeńske namětka w tyšzach zwěcźkach zo błyschcźi. So je na wustajeńzy też za sabawu postarane w mnohich stanach a budach, chcemy jenož pódla pschipomnicź. Też za łacźne budże budże tu dobreho cźěstkeho piwa nadosćź. Najwažnischi

dźeń zyteje wustajeńzy běšche wopyt cźešćeho presidenta Maßaryka. Po nječźim wopytaja žoburtawy knježeństwa wuštajeńzu a pokazuja jí, a jeje sarjadowarjam tu cźešć, kiž ji po smrśku, wukonjanym dźěle a jeje ważnosći pschiśłuschna.

Trónska zwada w Rumunskej.

Prynz Carol nochze žo tróna wjdacj. — Psched khutnymi podawkami w Bukarescze?

W Parizu, 1. znjeńza.

Psched někotrym cźasom wotmĕwachu žo we villi w Neuilly, hdźež Carol tukhwilu bydli, pilne zhromadźizny. Někotři Rumunźan politikarjo běchu z Bukarešta do Parisa pschijschli, i kotrymiž wón žwoje wuhlady po wróćenju do Rumunskeje rospowĕda.

Stónčnje nowinarśtwu offizielnje wojsewi, so žo do Bukarešta wróći, šeri jeho lud žada. Njedźiwajo na žwoje formalne wotprajenje chze žo prynz Carol jako kandidat za rumunśti trón wuwokaca dać. Sswoje wotprajenje wobhladuje jako njeplaćiwe, dokelž je k tomu pschez wobydlerjow a strĕdni nuzowany był, wo kotrychž nochze w jenotliwym nĕkaki rozsud žej dowolicź. Chze še žwoje protlamaźiu, kotraž so bóle na rumunśti lud hacź na franzowsku sjamnosć wobrocźa, wobtruchźicź, so nochze nĕkajke agitazije w Rumunskej. S dobom pak žo wupraji, so ma to za žwoje prawo, wožobinźay sapschimanyć, a je swólniwy, namołwjenju rumunskeho luda sćĕkhowacź. Dalsche wuthadźa z jeho wosjewjenjow, so wón wjerschowše prawa młodemu kraśej Michalej wotpraja, bjes toho so by na namołwjenje dočakał.

W Parisu dźerża sa móžne, so protlamazija žyłneho wothłoża w Rumunskej naderdźe, dokelž burika strona sarjadowanje trónskeho naślĕdnistwa wot prawiśnskeho stejśischcza jako dołžnočne njewobhladuje. Tuž na warnowanjach dla njesbožownych diplomatiskich wadźenjow, kotrejž móža ja kraj, kaž Rumunska je, wožebicze straschno być njepobrachuje.

Portugalska pred nowymi njeměrami.

Tutón mały se Schpaniśtej na jenej połkupje leźazy stat nochze žo směrowacź. Pschezo sašo žwĕtowou sjawnosću jima i tym, so wschelake šmanjenja na šnutskowne wichory pokasuje. Dźĕławy lud nima dźĕła a sabłužby. Fabriki pschestanu dźĕłacź. Lud na wšach je wokhudnył, pokelž wyšoke dawki jón tłukaja. Industrija žwoje wudźĕłki njewotbudže. Do wukraja je šikacź njemóže, dokelž dla pschewyšokich płaćizšnow na žwĕtowych wikach žobu njemóže. Knježeństwo žo na najhórsche pschihotuje. Po hajach cźahaja patrouliže, kehak k ćišlbje pschitinknjeny. Kohož po połnozy na hajzy jetkaja, toho najprjedy ja brónjemi pschepytawšchi domoj wucźerja. W nozy wot 23. hacź k 24. julijej spytachu žo žyły njespokojneho luda do jaštwa dobyć, hdźež knježeństwu njespschećelnje smyšleni politikarjo sedźo. Strażnikam žo poradźi, nadpadnikow wotrasnyć. S dźĕła jich wotbrónichu a do jaštwa smjetachu. Sbĕžarske mučenja nawjeduja tajne we Parizu žydlaze pałma.

V. Unionistiski kongres na Velehradźe.

Rozprawuje Jan Serbin.

Na Velehradźe, 23. prażnika 1927.

Sobotu rano w 7 hodź. běše swjatočne „Requiem" za zemrĕteho arcybiskopa dr. Antonina Cyrilla Stojana; tule wopomnjeńsku Božu mšu swjećeše swjećacy biskop Jan Stavĕl a spĕwny khór Wołomuceskich bohosłowcow spĕwaše při tym wustojnje kaž přeco.

W 9 hodź. započa so 5. skhadźowanje kongresistow a ta wuprajì w spočatku hišće wutrobny postrow superior Cikota z Družo w Pólskej. Na to předaošowaše Bĕłohródski asumptionista P. Salaville „wo duchu narańšeje liturgije a epiklepsiji w orientalskej theologiji". Po přednošku Z. S. Salavilleho O. S. Aug. de Asumpstione z Bĕłohroda poréća egiptowski biskop Aziz Hoh wo epiklesiji w syrisko-chaldejskej cyrkwi. Tónle biskop je jara zajimawy člowjek. Maly muž ze čornym włosami, sežeźiwjenymi wusami a z typisey orientalnym wurazom. Wón rĕči wótře a bĕžnje a derje zrozumliwje.

Po jeho rozprawje jimaše so prałat dr. Fr. Grivec z Lublanja słowa a přednjese namjet, po kotrymž mĕło so Japoštolstwo jednoty, kotraž założuje so we Južnosłowjanskej a ĉeskosłowakskej republicy, předłožić swjatemu Stołu, zo by jo kanoniscy zarjadowała. Tutón namjet bu přiwzaty. Potom rozprawješe wo skuntkowanju Japoštolstwa swj. Cyrilla a Methoda w Južnosłowjanskej a wujasni dale metodiski postup při unionistiskej dźĕławosći, mjenujo cyły rjad skutkownych srĕdkow. Jeho přednošk, jara powućacy, bu ćasišo z připóznawacym přikleskom přetorhnjeny.

Na to buchu předćitane postrowy, kiž bĕchu připóslali japoštolski visitator w Bołharskej monsignore Jozef Roncaldi a Sofijski arcybiskop Vincenc Pejov a dr. Müller, wotrjadny šef ministerstwa šulow a narodneje rozswĕćenosće. Póznańskeho kradinala Hlouda zastupuje na kongresu Póznański kanonik Zborowski.

Po skónćenju zhromadźizny započachu so dowĕrne wuradźowanja episkopata a wuznamnych sobudźĕłaćerjow Japoštolstwa, na kongresu přitomnych. Při nich ma hłowny referat prałat dr. Grivec z Lublanja.

Na popołdnišej zhromadźiznje přednjesechu zastupjerjo jenotliwych krajow swoje rozprawy wo unionistiskej dźĕławosći.

Wječor přikhadźeše mócna kapała na naměstne před cyrkwju, kotraž z tysacorymi milinymi swĕtłeškami rozswĕćena, wusywaše jasny błyšć, a słowakscy šohajowje zabrachu wjesele narodne a słowjanske pĕsnje a khorale. Też swojemu wyššemu dušepastyrjej, arcybiskopej dr. Prećanej zahudźichu wjesele „zastaničko". A wšitke wutroby so za njeho zahorichu. Horjachu so też při słowach pólskeho prałata Gruchalskeho, hdyž tón po zapiskanym khoralu Ujejskeho „Z pożarow dymom" k nim wutrobne słowa poréća. (Pokrjećowanje sćěhuje.)

Ze Serbow.

Dalownica.

Wutoru 2. augusta.

1914 započnje so swĕtowa wójna, přeni mobilizaciski dźeń.

Trošt w horju.
Jap. skutki 20, 23—24.

Hdyž tyšnosće a zwjazki će
Tu čakaju, ći hroža,
Dha njeboj so! Bóh widźi to,
Će kryje hnada Boża.

Njech młohota će wobdawa
Wšak jeho słónco swĕći.
Hlej, we horju tež spĕwaju
Tu psalmy Bože dźĕći.

Korla Fiedleŕ.

*

— **We wjerdrje.** „Letuj cźaš, ćopły cźaš, hłónzo pali, šmudki naš!" Cźim bóle łubi hłónzo praži, cźim bóle ma žo ratař se žnjemi do spĕcha. Pikotajo jĕdze wós za wosom i połow do wjby a bo brožujom. Wyšoko žu powoładźene i Božimi darami. Sdźiwajam a wotdźerkam žo pót i cźurom mohł prajić wo njeswoćzu łiše. Kóždy khwata a spĕchuje. Naścha cźełedź, tak daloko hacź žo cźuje dowjazana a žwójbna se žwojimi hospodarjemi wjehada žaneho samjeśowanja dźĕławskeho cźasa. Wot běłeho rana do šlepeho wjeczora łóžby khwata, so by Božego žohnowanja tak wjele hacź možno šuchcźo do žwojeje brožnje nawoził. Po rospołožanju mišnow a wobydlerjow praješe, so rjane wobstajne wjedro dele wothkhowamy. Krótke wjeczora, hdźež trjechja, i wjele dešćikhowamy. Šmanw šmĕjemy, pschetrjł powĕtr je jara wlažny. Tuthwilu wyschina nad raśišcej Europu naše wjedro wobkhrĕći. Nižina nad Atlantiskim oceanom je žo pod jeje wlinom dźĕła. Jena połoza hiba ho k połnocy a jena chze žo pschez połoźisku Europu wotšalicź. Tola tuhy njeje bliźi žu nowa wyschina i Azoriskich kupow. Jutrje žnjedźu khwadźa šlónczko 4,24 hodź. a khowa žo 7,47 hodź. Mĕśacźk khwadźa dop. 10,21 hodź. a khowa žo wjeczor 10,18 hodź. — Wječera wjeczor 7 hodź. barometer 727, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +31. — Dźeńša rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —, thermometer +19. Wuhłady na njepschemĕnjuje wjedro.

— **Pschedrĕcze Liberzšiich hoczenjow,** kiž bu najšerje tehodła mózne, jo žu pjatnowe schćerki w jepjeranšim hoczenju žebi khodły ryše, i kotrymiž je žo cźišcźała woda potom wuwjercźała, dawa nam wschu pschicźinu, najeńkow hałow a płahowarjow ryboły w Budyšinim wotrjeźnym hejtmanstwje kedźbnych sćinich, so bańške pospodowanje pjatnowe schćerki nĕšto ćeł hatły a druhe wody Łužicy hórje hacź hdy prjedy wobrožuje. Je tehodła radno, so žo wody huśeńšcho na płuwańše schćerki a stwjela wotkłapnych wódnych rostlinow a brjohi na podrjte tłódy njeswschedneho rozmĕra pschepytuja. Pschetrěć žu to šnamjenja, kiž na to pokasuja, so je žo tam pjatnowa schćerka sahnješkła. Namołwjenje, kiž je hłowna mĕstnosć sa płóšt rostlinow w Drježdźanach-A. 16, Stübelallee 2, telefon 23 220, 100 schtuk po 6 hriwnach wudała, a kiž ma tež barbojte wobrazy, ho derje pschihódni, powschitkownu kedźbliwosć na postupowanje pjatnoweje schćerki štožowacź a jeje wuspĕšne šanićenje połožeć. So by žo tole namołwjenje też we Łužiśich batnych kónćinach rozschěrało, mózemy jo jenož należnje porućeć, dokelž žu tam jej strĕdźi a waschnja wopišane, i kotrymiž móže žo pschesćěhowy schłódnišej najlepje sahrocźeć.

S **Hornjeje Kiny.** Sobotu na wjeczor młodzy muzśi se žwojim jĕdnym kolom cźeśko šmjeńoži. S hory je „Dwĕnaj šipomaj" dele jĕdźo, šhubi njesbožownu knježnu nad žwojim kolom a sajĕdźe j wolnym wotmachom do schtoma. W pschiplawjenym pĕšku je dźe žo jeho kolo wobrahyło, so je móž nad nim šhubił. S krwju połaty a bjes wĕdomja wosta na dróży leżo. Pomozmi ludźo šnudom telefonišcy šamitetny auto i Budyšichina skacźu, kiž ja nĕkotre mjeńšchiny pschijĕdźe. S autom bowjesechu šmjeršoženeho do Mĕršćecźańskeje chorownje. Jeho kolo bu šnjetnje wobschkodźene.

S **Hornjeje Hórki.** Cźežke njesboże sta žo njedźelu wjeczor wokoło ¾11 hodź. psched tudomnym Hórnjeje kašcźenzom. Dokelž jedyn automobil žwojej šwĕtłomjetakaj wobwučźił (abbtenden) njebĕšche, padny muzśi psched autom a pschaje žebi mošny. Knjes dr. Maćźink-Hornjołužiscźański pschihnjeźby šmjeršoženemu prĕnju pomoz. Poidźicho dowjeschu jeho i šhorobnym autom do Budyšichiśe chorownje. Wina na njeboju je pjeza automobil, dokelž wo wšy njeje za mjsne mĕł, jažnosć žwojeju šwĕtłomjetakow pomjerschcźicź.

S **Bĕłšchez.** Pschi horje Łužnje spalichu žo njedźelu popołdnju na polu tudomneho kubleja Žyža 4 rožowe póły. Dĕćeši su žebi tam še šapałkami hrajałe a wohoń šamišchkrile. Nimobuzy mužojo póły ruče rošcrabachu a tak dalšchemu rošschĕrjenju wohnja šadźewachu, so wjetšcha schkoda njenasta.

S **Bórka.** (Woheń.) Dźeńša rano ½7 hodź. wudyri woheń nad dźełarnju błidarśkeho mišchtra Hajnza, kiž na tudomnej dróhowej bĕrkowni bydli. Błidarnju hałe je žebi koni nowu notwarił a j maschinami wuhotował. W połnožnym kónzu błidarnje bydlesche šahrodnik Rudel. W hornim połkhodze mĕšeše Hajnza błidarśke drjewo šhadźene a tymo a tłomu šłykanu. Tšecha bĕšche popowa. Wobydlerja domu ža bórły wohnja dohladachu, kiž bĕšche w hornim poschkodze na štomje a žynje wušchol. Bórły waleše žo tón-

Za wysoku płaćizny.

Powědańcźko s naschich

Napisała Kirstina Rowowa.

25] (Pokrjećowanje.)

Wobaj knjesaj krocźeschtaj žo rosmołwjejo na druhi kónz wuhrywa. Hdyž dźiwišchaj wróćo, wosta Ruža sjejo. „Hladajće", rjekny wón žo spodźiwajo.

Njedaloko wot njeju, bliźo pschi wótkołženju, pschikhabjeśche wot kapitana pschewodźany, sažo tón wot wschitkich wobdźiwany Egiptowćan, nĕšto pał mjz šamlutki. Pod pažu wjedźeśche najšeršcho młodu, je šawodźewkom šawodźetu žónšku nĕžneho rosta; dwĕ ćornuschny njeješchtej sa njej mjeńše šahłodźi a pschestrĕkny, a dwĕe młodej, tehorunja šawodźetej žónšej, najšeršcho towaršnišu, wottšorćźišchtej šlózy wot wobłożenja. Bjesbdźał pschihładawaschtaj wobaj knjesaj tutej šłupinje a wuhładaschtaj wožebje, j kajšej kedźbliwosću muž žónšku wjedźeśche a pożadźi.

Njemóžachu wschak šrosumjeć, w kajšej rĕči a šchto woni mjes žobu rĕčachu, ale po waschinju šawodźeteje hłokźki šudźo, bĕchu pjeza wotmołwy młodeje Egiptowćanki jara žwojeje hłowoczi.

„Knjezičźeř je knjezičźerku dostał," pomyšli knjes Adam. „S tajšim njewólnikom šanje žo wot dźeńša na jutšje też dźeń."

Wón cźišny hłowu še šaprĕcźom nazad, wostajiwschi Ružu šiejo dźĕśche šažo do kajuty dele. Wón mĕšeše we wschón ropot žyły; radšcho chžyšche studowacź, a njeńšješche pryedy šažo horje, hacź hdyž možeśche žebi myślicź, so je žo wukrywo wuprašdnił, dokelž bĕchu žo wschitšy psched południšcej horzotu rošcźałali.

We wobłożenju žo šepŕĕwajo hładajśe wón do dalokeho, njekmĕrneho wódneho šwĕta. Jemu bě, jako bu jeho nĕšchto wegrawało, jako by błóž jemu pschiwołał: „K cźemu dźešch a hdźe to dźešch?"

Hdyž cźłowjek je bjes Boha w šwĕcźe žiwy, pschikhabjeja na njeho w šamoce cźaješćišco tajśele wokomiki. Nadobo žo jemu wušdanje, jako by wón daloko, daloko woteńcź mĕł, a so tam nĕhdźe daloko wulke dźĕło na njeho cźaka; a hdyž je potom po puću žebi pomyślił: K cźemu ja tu tola du? — W cźłowjeku dźĕ tći njeśmjertna žadošć za wyšokim, njesnatym šamĕrom, za kotrejž je wón był šiworeny, a hdyž wón tohe njedožpĕje, to šnamjenja ja njeho mišnjene, šabłudźene žiwjenje. Samĕr je tón: nawróćicź žo k wótcowšej wutrobje domoj, domoj!

„Tuž twoja žadošć po nĕhdźe druhdźe tehorunja žo njedopjelni," špĕwachu žołmy k nohomaj knjesa Adama

Cźešć, mój a kraļnoćj wšchak
Możesch ty na tom šwĕcźe mĕcź.
Łóšcht a radošć mnohu tak
Podawa, so wutrobu cźi wošchelowja.
Tola wĕrne žobu, kiž šwošława
Pschezo a pschez nój njeśpada,
Dujcha twoja njenamaka nihdy niź,
Dokelž wĕcźneho žoba ninja žana wĕź.

Špĕwachu to jenož žołmy knjesej Adamej? Jenož tji krocźele wot njeho šdaleny šteśešche wyšokorodźeny, wodźiwany Egiptowćan. Tola hdy by nĕšto bo hordeho, wušmahnjeneho wobliźa, do cźenneju pokhmurjeneju wocźow pohładnył, by ty widźeć mohł, so w dalokim šchorokim šwĕcźe žaneho žoja njejowa, kotrejž by tole wobliźo mohło trajnje rosjašnicź a rošwjeśelicź.

Nadobo tódy w stronu wotbocźi. Woda pryšłakane hacź na wukrywo a šamyli wobeju myślerjow. Wonaj žo nadobo wobhładnyschtaj; jeju wocźi žo šekkašchtej. Njejapży a bjesdźał žo wobaj postrowischtaj.

„Pytacźe wy tehorunja šamotu?" wopraša žo Egiptowćan po franzošši, a jeho hłóž njeklincźeše tak ł hordo, kaž by to wocźakował..

„Ja holka a hary nimam rad," wotmołwi šdwórlinje knjes Adam.

Najšeršcho šcźe wy na wĕdomostnem pucźowanju?"

„Haj, ja pucźuju jako starožitnošcźer."

„Tak, tuž jĕdźeśe do Egiptowšteje?"

„Ja jĕdu do domišny wašcheje miłošće."

Muž šatorhny džiwnje ł hubomaj.

„Šcźe wy Europejšan?"

„Haj."

„Ale niž Franzowša?"

„Ja žym rodźeny Polak, ale wuherĕtli šlačan. Hdy by waša miłošć chžyła archeologiju studowacź, to by njetrjebała tajše pucźowanje cźinicź," pschijowmni knjes Adam ł hordym poćmĕńkom. Jemu bě pschijomne, so tón cźłowjek, kiž žu nimo kapitana hewak wo nikoho ł teje towaršnošcźe, kotraž žo ja njeho tak šajimowasche, nještarašche, jemu žwoju kedźbliwošcź podari.

„Ja bych njeśžym hronadźeř starožitnošcźow, ale pschecźel wĕdomošćow a wucźenžow; haj, kóždy wucźeny ma pschińšup do mojeho domu. Pschińdźeśćeli raš do Kaira, to žo też nad waschim wopytom šwjeśelu!"

Po tajšim njewoczakanym pscheproschenju wucźahny muž še žwojeje liśtowneje kartku a poda ju pschijomnje pschestawnjenemu knjesej Adamej.

„Helmar Werming, Marquis Orano", błyšcźeśche žo w šlotych pišmikach. Tajka šdwórliwosć wuźada žebi wšajomneje šdwórliwošće. Też knjes Adam pada ł poklonom žwoju karku. Tu šia žo ł wótkołženym cźłowjekom pschewrót, jako by žo w jeho hrudźi njewoczakowane rošhorjene roščomnik. Wón hładaśe chwilu taj šproste njeny na kartku, a bjesnjeź schpanška koža brunneje barby bĕ tola widźeć, so tón muž šbłudny a so by jemu cźeško wobkhowacź jednakorosć a žeśje šameho wobtknjeźcź.

(Pokrjećowanje šeźěhuje.)

ſły čorny kur k Bórkčanſkimu ſkalam dele a ludźo pſchibźahu a pſchijeźdźechu na pomoz. Burkčanſka ſwjatkowa ſyława a Delno-Kinjanſka ſa krótki czaſ ſapſchimnychtaj. Se wodu je tam wjeſo hubjenje. Bórčkanſka ſyława bjerjeſche wodu ſe ſtudnje na Gajnjez dworje, dokelž pak tu woda njeźobjahoſche, dyrbjeſche Delnjo-Kinjanſka wodu ſe ſtudnje nehdźe 200 metrow ſkaleneho Róžkez ſahrodniſtwa plumpać. Dźełarnja ſama je njewobſchkodźena woſtała. Kruſchi, ſtž běchu w dźele, woborniſy ruče ſwunoſchowachu. Teſ ſahrodnik Nudel je ſwoju nadobu wſchitku wutłowacz mohł; ſchtož je cźim ſwjeſelejše ju nima ſamoſejemu. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchćeſe žyle wěſte. Naiſerkje pak je ſwjehnjent wuſchoł, dokelž ju ſo hižom pſched tſjomi njedźelemi raſ ſtaſy we wuhenju ſapaſiſe.

S Łutobcza. Wobžarujomne njeſbože ſta ſo ſobotu rano wokolo 8 hodź. na wiſchnjowej aleji mjes Radarcjom a Łutobczom. 32-letny ſtadowy muſeik Gneuß je Ssokołzy wiſchnje ſchćipaſche. Hakoła ſo ſtemi a rdłowej ſewjerje pwuſchćiſchtej a Gneuß padźe 6 metrow wyſoko dele a ſebi rjaw wobſchkodźi. Se ſanitetnym autom ſnjeſeńeneho do thorownje dowjeſechu.

S Komorowa. Wſchi kraſnjum wjedrje wuhotowa ſebi ſandźenu njedźelu Sſewjerny ſwuczowaniſti wokrjeź we Komorowje rjane Ssokoſſi ſwjedźeń. Pop. ¼4 hodź. ſeſtupachu ſo kroſtini Ssokołzy do cźaha. Ssokołzi Komorowſkeje jednoty porjeſlichichu cźaſ w ſwojej pyſchnej ſokoſſej dwaſche. Pod ſynkami pokhodoweje hudźby Komorowſkeje ſokoſſkeje kapały, kročźachu w porjedźe pſches wjeſ na ſtětniſchćo. To cźiniſche impoſantny napohlad. Taſke něſchto nieběchmy w Sſerbach hacź dotal ſwuczeni. Na ſwjedźeńſtej łuzy bě ſo mjes tym rjana liczba pſchikładowarjow ſeſeſła. Bratr Scheweźik, nacźelnik Komorowſkeje jednoty, kotryž bě nawjedowanje ſwuczowanjow pſchewzał, wotewri ſwjedźeń ſ jadriwej narěcźu. Witaſche lubych hoſći a Ssokołow bratrowſtich jednotow. Rozłoži ſ krótkimi ſadami, ſoło ſokołſka ideja je a ſchto wobſeže ſa naſchi ſerbſti lud woſtaniencja. Napominaſche Ssokołow, ſo bychu ſo ſwěrnu dźerźili k ſwojim nadawkam. Pokaſa teź na to, ſo nochcze my ſ nikim ſo ſnjepſchećelić, ale jenož wukonjeć naſche narodne winowataſeſe jako Sſerbjo. Na to ſapoca ſo ſwjedźeńſti porjad. Ssokołzy ſwuczowachu ſ wulkej wutſjoſnoſcu Njedchorniſe proſtne. Pſcherowdna hudźba a ſwuczowarjo mějachu dobry ſwiſk mjes ſobu. To bě hižo ſ dobrym pſchedwumenjenjom ſa eſkatne poradźenje. Możachu my to teź w pſchichodnych cźiſłach wobkedźowacź. Naſche Ssokołſi pſchedwjedźachu nam rjane rhytmiſke ſwuczowanje. Cźinjachu nimo měry lubośny faczišchcź. Nadźijomnje ſamoſe ſhlyny duch a wola tutych nětkotrych njebožaſnych bórzy wjetſchu liczbu ſerbſtich hołzow k ſebi ſwabicz. Po tym, ſo Ssokołzy hiſchćeſe jene proſtne pſchewjedźeńa, wuſpuſchcźachu nětkotre wrašeny Sſokołow na narjadach. Sſerbſke ſpěwy ſo Sſerbſti Ssokoł ſ tajſim poſtupom hordźicź.

Pſchezo wjetſcha bywa liczba dobrych narjadowych ſwuczowarjow. Starſchi pſchikładowarjo njemóžachu ſo dodźiwacź, ſchto dźenja ſerbſka młodźina wuſko dokonja. To je wopraudźe nowa ſchula, kotraž ſkrucźi cźěło a ducha. Mózemy mérnje wocźakowacź, ſo ſaiſeje ſchule wotroſti ſerbſkeje mużoſo ſ kruthym rjapom. Mjes tym bě cźaſ pokročźił, tak ſo dyrbjachu ſo Ssokołzy ſnowa do cźaha ſeſtupacź. S wjeſołej muſiu wročźichu ſo do wſy, hdźež ſo cźaſ roſpuſchći. Wjeczor pſchiſamknu ſo wjeſołe rejowanika ſabawa w „Kaczej korczmje.“ Sſewjerny wokrjeź móże ſpokojom być ſ kwitpěchom ſhromadneho dźela. Njech je jim to ſ pohonjom k dalſchemu kročźenju k wyſchſchimam Ssokołſkeje wudkonjoſcźe.

Se Semiz. Do ſmjerſneho njeſboża pſchindże ſobuom dopoldnja w ſkale „Kanzel“ 49letny kamjenjeſamaŕ Pawoł Gottlöber ſ Trjechowom. Na wuſtinu ſhodźenku pſchi jeſkalnej ſcźenje, chyſche G. a jeho ſobudźełaczerjo wuſhpowa k powjaſej pſchipowěźnjez. Jako powjaſ bliže ſcźahnychu, ſo wuhpowałk łohzy bimbaſche a dyri Gottlöbera tak njeſbożownje do hłowy, ſo ſo pſches kromu 8 metrow hłuboko do ſkały wali. Wbohi hižom ſa krótku chwilku wumrě, dokelž běſche ſebi rjap ſkamał a nop puchnył. Wón ſawoſtaji wudowu a pjeć dorosćenych dźeći.

S Worklez. W tychle dnjach woſmjerſchi nětkuſchi žiwnoſciel a cźeſćła, wumjeńkał Michał Budar (w Tſjoch Khéžach) ſwoje 80. narodniny. Budar, kiž je weteran ſe wójnowu 1866 a 1870/71 ſwjeſeleſuje ſo, dźiwajo jeho wyſokich lět, hiſchćeſe ſdarneje duchownoſe cźeſtwoſe a pomérneje cźeſtneje ſtrowoty a je vilny cźitać „Sserbſtich Nowin“. Sandźenimi njedźelu pſchihotowachu jemu jeho ſwórna mandźelſka, dźeći, pſchiwuſni a hewaſchi pſcherezeſo a ſnaći nětkotre rjane hodźiny, kotreż na woſtawſnjeza njeſapomnitkeho ſaczišchcźa ſawoſtajichu, haj jeho wopraudźe pichelwapichu a zyle wutrobnje rośźimachu. Maly wnuczź ſ Pančźiz, hakle 5 lět ſtary, pſchednjeſe jemu dźeſchu pěſeń, kiž jubilara jara ſwjeſeli. Dla ſwojeje wobſtajneje powahi, hjeſkalſichneho, pſchcźeſlenoho, pomoznego waſchnja je ſebi „jubilar“ lohko pſchikhitnjoſci a cźeſcźownoſcź wſich wjeſſnjanſkow a dalſich ſuſodnych dobył. — Njech lubenu, dołoſnjemu ſtaroſtcźe hiſchćeſe nětkotra ſbožowna hodźinka bije a njech Boża ſchćedrobnoſcź jemu po dźełapołnych lětach balewow ſpłóſchcźeny, bjeſſtaroſtny wjeczor ſ žiwjeńſki wobradźi.

Ze Serbskich Pazlic, Minjeny ſtwórtk přińdże tudomna něhduša žiwnoſceſka Seweowa do wobžarujomneho njezboża. Jako na polu rożku wotběraſe, bě ſyckej z někajkim přehladnjenjom přeblizko přišła. Kosa so jej wo nohu ſmórny a tak ſtrašnje ſkala, ze so whoha zwjeze. Dokelž wjetſa rana ſylnje krwawjeſe, dyrbjachu Sewcowu do blizkeje Worklečanskeje khorownje dowjeſć, hdźež rann hódnje zawobalichu. — Tutón pad njech kóždeho ke kedźbliwoſći napomina.

Se Sſmjerdźazele. Minjeny njedźelu wokolo ½2 hodź. wuńdże w domſkim žiwnoſcźerju Wenki (Zanzk) woheń. Dokelž bě diweju poſkhodny ſtatok hiſchćeſe ſe ſłomu kryty, ſo woheń ſpěſchnje roſcźeri a ſo ruce teź na ſuſodnje ſtawy pſchińdźe. Wſchitke ſtawy ſo ſ pichiſtrowatcha wokołne ſpłakowy, tak ſ Rózanka, Nałkiz a ſ Konjez. Niemóżachu pak hnydom haſcźerjo, pſchetož bě njedoſtatk na wodźe. Po dźeſćich napinanju hakle mózachu wodu podawacź. Domſte a brónja ſo ſwóſiſa ſpaliſchtaj (wola domſkeho woſtacźu jenož ſakładne murje ſtejo). Kak je woheń naſtał, njeje hiſchćeſe ſnate. Domjazym ſo wjele dobh, drafty ale ſobu ſpali. S Božim zwarnowanjom ſawjeſće be, ſo be wótſik pſchihódneje ſtrony, hewak by ſnadź wjazy ſtatkow wohnjeſ k roporu padnyło.

S Kamjenza. Njedźelu wotměwaſche ſo w naſchim měſće, to rěka na ſtětniſčerju mjes Jěžowym a Cźornowom, prěni łětarſki ſportny dźeń. Telko ludu drje hiſchćeſe Leſſingowe měſto na jenym dniu widźało njebě. Tyhazy a tyhazy puczowachu pěſchi, na koleſach a w autach na ſchportniſchcźu, hdźež ſu wulke łětaniſke hole jako wopor Werſailleſkeho měra ſo ſhubiła. Pſchimjejnej wjhy ſtaj łětanikſchco ſe wulkeho bóka pokupiłoj a tak měſtej ſo jara pſchihódne měſtno k tworjenju wobydlenjow ſo ſhubiło. Hdźež nětdy wołazy ſwuczowachu a łětadła ſwoje ſaſtonſchcźo mějachu, tam ſtmahuja ſo ſ wulkeho bóka ſita a dalſche ratarſke ſtrody žiwoła ſo na wjaſy, kiž nětdy wojerſtwu ſłuſchachu. Měſto ſo tu ſchport pěſtuje. To bě wożeravſcha njedźela ſ najlěpſchim dopokajom. Lužiſke łětaniſke towaſtſwo ſe ſydłom we Kamjenzu wuhotowa łětaſtki bjeſ ſ pomozu powětrownehe towaſtſwa „Aero-Expreß“ (ſakſka ſchula ſa łětarjow) we Lipſku. Do cźeſtneho preſidija ſłuſchachu knjeja wokrjeſnyj hejtman Rychtaŕ ſ Budyſchina, hamtſki hejtmann Dr. Siebert a měſchćanoſta dr. Gebauer ſ Kamjenza, měſchćanoſta Schołta ſ Jěžowa a pſchedńuda łětaniſkeho towaſtſwa Haus Hauſſe. Łětaniſke nawjedniſtwo wukonjeſche wyſchſchi ſoſtnant Bohrmann wot „Aero-Expreß“ wot łětaniſkeho Lipſk a Mockau. Tſi łětadła wobdźělichu ſo na ſporeze. Wjedniſy běchu dr. Guſſmann, inżenier Hampel a Knabe Schtoż nětko tucźi w powětſe wukonjachu, pſchi tym cźi ſkoro rojum ſaſtanje. Kak wonì ſ łětadłom wobtkadźowachu, to ſa mózne dźerźał njeby. Pſchi ſwojich numerliſich jěſdach każ lopings, rollings, ſlips, ſpinings a każ te wuraſty wſchě rěkaja, njełětachu każ hewak w normalnym pokožnu, ale mjetachu ſo w powětſe pſches ſłowu, pak puſchcźichu ſo runu ſmuhu dele, ſo myſlitſch, ſo dyhdża ſo do ſemje ſaſchłapicź, pak runje horje, potom ſaſo nakhilichu ſo na bok atd. Wſchěm wuwjedźenjam ſcźehowachu pſchikładowarjo, ſ kotrymiž ſo łětaniſchcźo cźornjeſche, ſ wulkej napjatoſcźo a ſe ſpodźiwanjom. Male powětrowy, kajež bej dźeći na hermankach kupuja, puſchcźachu ſo do powětra a łětadła do nich praſtachu a je roſcźaſkowachu. Najhróſbniſcho tola bě, hdyż ſo knjeſna Lola Borſćcom ſ Mnichowa w padniku (Fallſchirm) ſ wyſchiny na 100 metrow na ſemju dele puſchcźi a teź ſbožowna ſrjoj łunſkeh wuwjeſe. S njewotverženym padnikom ſkoczi ſ łětadła a hakle po nětotrych ſekundach ſe woczini. We wſchěch padach njeje ſo tuta attrakzija poradźiła a cźłowjek dyrbjeſche ſiwoj poſpyt ſe žiwjenjom ſaplaczicź. Sportny dźeń je ſawěſce towarſtſwu nowych pſchećelow nadobył. K dobremu wuſpěſcheju pſchinowatche wěſo teź kraſny dźeń, kiž ſo nanajlěpje ſa taſke ſportne pſchedwjedźenje hodźeſche.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 2. auguſta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,2015	100 pólsk. markow	46 85
ſwobodźelski punt .	20,40	100 čěſkoſ. krónow	12,452
100 ſwajc. frankow	80,91	100 franc. frankow	16,446

Na Berlinſkej burſy bě wežera wjchelake mjeńenje. Kurſy efektow ſo ſkerjz wotrbjeſbjowachu.

Produktowe wiki pſchińjeſeſchu wežera dale ſo wotkrjewaze płaciſiny. Kraſne a cźyſte njebro ſnjam howi. — Pſcheńzy ſpěſchnje ſrawja. Hižo je tu a tam ſażnyka. — Rožka je ſwjetſicha poſnjeczena. Hižo je na wikach nowa rožka. Ta wežera na Berlinſkej burſy zentnaŕ wo 35 pf. dele ſrahy, naſnyſli jeczmjeń a wowſy wo 5 pf. Zentnaŕ płaceſche wežera

w Drježdźanach (ſaůdźeny pjatk):

pſcheńzy 73 kg. 13,25—13.50 hr., (13,45 hacź 13,70 hr.),
pſcheńzy 69 kg. 12,65—12,90 hr. (12,85 hr. hacź 13,10 hr.),
rožki 69 kg. 11,75—12 hr. (12,05—12,10 hrivnow),
rožka 66 kg. nowa 11,85—12.80 hr.,
jeczmjenja ra'nyſkeho 10.25—10.50 hr. (10.50 hacź 10,75 hr.),
wowſa 12,75—13 hr. (12,90—13,15 hr.).

w Berlinje:

rožki 11,35—11,50 hr., jeczmjenja naſymſkeho 9,75—9,80 hr., wowſa 12.95 hacź 13,30 hrivnow,

w termiſowym wikowanju:

ſa ſeptember: pſcheńzy 13,30—13,27½ hr.
rožki 11,27½—11,28¾ hr.,
ſa oktober: pſcheńzy 13,20 hr., rožki pak 11,30—11,32½ hr.,
ſa dezember: pſcheńzy 13,35—13,32½ hr.
rožki 11,32½—13,38¾ hr.

Na pſcheoań.

Wós dźeźazy w Biſkopizach, Zyrkwinſka haſa 31, w Budyſchinje, Wyſoka haſa 81.

Poſleſchćowa kchinja ſ poſleſchćemi w Budyſchinje, Carolina haſa 131.

Kamor drastny w Budyſchinje, Ssukelnſka haſa 10ll na prawo.

Loža dźeźaze w Niſkej, Lejna haſa 14

Kruwa do cźahanja bliško k cźeſenju, Pawoł Lehmann w Biſkopizach, Goldbachſki puć.

Wobora Imſeł dwór w Małych Radmericach.

Běhaŕ 6, Gaſſan w hoſcźencu „K ſłotemu jehnjeczku“ we Budyſchinje.

Kóń 8-letny Oldenburſki w Dźěſnikezach 315.

Sówo w Boranezach 7.

Pſchiſtajicź wuczaja.

Murjerjow, Wólka w Hródku.

Bohowcźa, Michaŕk w Korjezach pola Lubija.

Hoſpodaŕſkeho pomoznika w Budyſchinje, na Mużakowſku dróhu 13.

Dźełaŕzrjow, Blücher, ſchćéžkowa fabrika w Hródku.

Dźełaŕzeŕki, ſchipihelowa fabrika w Wětej Wodźe.

Strażnika, Krüger, druſſiwo na akzije w Hródku.

Mleſnſkeho Běhrach w Krjebi.

Motoriſteho Fohl w Mużakowiz.

Dołzn do domu, Poſnaćka w Budyſchinje, Bohata haha 24. — Hoſćenz „K póſtej“ we Wojerezach. — Hoſćenz „K ſłotej łótwizy“ we Wojerezach. — Pjekaŕka Dietrichowa we Wojerezach. — Inżeńer Müller w Mużakowje. — Keßler, hajnkowniza w Barliſkej Dalotej. — Do hoſćenza na Butrowej horje pola Biſkopiz

Sſudnizy na pſcheźadźowanje

ſrjedu 3. auguſta 1927:

w Kamjenzu w hoſćencu „Waldhof“ pſchip. w 12 hodź. 4 pišańſke blida, pišańſki ſtroj, hoitwinſki wós;

we Wojerezach w hoſćencu „K ſłotemu jaweſ“ dop. we 11 hodź.: Mebje, wobuwcźa, nětotre bleſche ruma, kławěr, ſchidło, nowe mużaze a rjebane žonjaze kolo, mużaze hołowy, wal ſtanela ſa ſukinje, kłamaŕſke blido, dubowy kamor, wſchelake radiowe pſchiſtrowy, kłamaŕſke blida;

we Łutzu pſchip. ½12 hodź. w hoſćenzu proſzezi a 2000 murjeńſkich zyhelow;

w Delnim Wujeſoze we Wawerez hoſćenzu pſchip. we 12 hodź.: zentrifuga, auto;

we Łaſu pop. ½2 hodź. w hoſćenzu pſchi torhoſchću: Zonjaze a mużaze kolo, wſchelaſi koleſaŕſki cźapr a wſchelake mebje;

ſchtwórtk 4. auguſta 1927:

w Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 9 hodź.: Piſańſki ſekretaŕ, naſcźeńſki ſchipihel, mlócźaza maſchina ſe ſlomowej praſu, 2 radiowyſchiprawi, łokaty ſtoł, 104 wokmjane łapy, hokaka waha, wobraſej, 6 wolmjannych kabatow, dźełła židźanych a ſlorowych wohajzow, ſiłzowe ſtupnje, ſiłzowe toſle, wſchelake ſchórzuchi, łěpſche mebje, kroſnicźka ſa motorowe kola ſ benzinowym tankom, pſchiſtotowaniſke blido, ſtołaj pſched piſańſke blido, 7 piſańſkich blidow, pſchedſtuniſti draſtowy powjeſchaŕ, blidźy ſa kurjerjow, wulke kłamaŕſke blido, ſchijaze blidźo, draſtnej kamoraj, wokrjezaty kamor, bliſej, wuczahowańſke blidźo, ſtołaj, ſydźiny aparat, kłamaŕſkej pokładni, kłamaŕſkej poł.y, aktowy kamor, 3 knihowe kamory, kładźaj, 3 ſofy, ſalonſki ſchpihel, kobrz, piſańſki ſtroj, elektriſke łkaſzke.

Se ſwobodneje ruki dezimalowa waha a waha ſ pſchetuwatym puntom.

Konkurs.

Sſudniſtwo je konkurs nad ſamoježenjom wikowaſti je wurſtnymi twarami Idy ſenjeſenje Menzelſi w Budyſchinje pſchi Pětrowſtej zyrkwi 2, ſkónczan terminu wotdźerżawſchi, ſdźěmyło.

W konkurſu nad ſamoježenjom pſchekupza Korle Alfreda Schołty, jenicźkeho mężiczela firmy C. Alfred Schulze w Budyſchinje je ſudniſtwo ſtónczan terminu na ſrjedu 29. auguſta 1927 dop. w 11 hodź. na ſudniſtwje w Budyſchinje, ſtwa 141 poſtajiło.

Skrowe depeše.

Produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Bjes wobrota, ale pſchi dotalnych płaczijnach. Dopoldnja ¾12 hodźin: Każ pſched hodźinu

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a woljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrivnje.

	1.8.	30. 7.		1.8.	30. 7.
Pšenica			buny	22-23,00	22-23,00
rožka	227-23	240-242	woka	22-24,4?	22-24,00
nal. jeczmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,7?	15-15,75
naz. jeczmjeń	189-196	192-200	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wows	259-266	263-270	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-189	187-189	raps. wosuſk	15,00	15,00
ſpěſch. rnika	35-36,75	36-37,00	lanz. wosuſk.	20-21,00	20-21,50
rěana muka	33-34,00	34-35,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bérnj. kruški	34-35,00	34-35,50
rěane „	15,25	15,25	ſyno, 50 kg	2,00-2,80	1,95-2,30
raps	295-300	296-300	rěana ſoma	1,75-2,10	1,75-2,10
ſyne ſymjo	—	—	pšenź. „	1,10-1,40	1,10-1,80
hróch	28-32,00	28-32,00	wowſa „	0,70-0,90	0,80-1,00
pjeluſki	21-23,50	21-23,50	ječa „	0,70-0,90	0,80-1,00

Drježdźanska burza (1.8)

Pšenica	265-270	bérnjace kruški	37,50-38,00
rožka	235-240	pšenź. wotruby	12,70-13,50
nalětni jeczmjeń	—	rżane wotruby	15,50-16,20
nazymsk. jeczmjeń	205-210	pšenična muka	46,00-47,50
wows	255-260	rżana muka	37,00-38,50
čeſwjeny dźeſol	—	woka	28,00-29,50
raps	300-310	pjeluſki	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-193	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańſki	13-14,25	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznoho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

1. ſwgusta.

109 woł., 231 byk., 352 kruw. a 48 jałoje., 595 ćelat., 979 wowcow, 2523 ſwini.

Płaćizny za

woły: 1. 61—63, 2. 55—59, 3. 46—51, 4. 38—42;
byki: 1. 62—65, 2. 56—60, 3. 50—54;
kruwy: 1. 56—60, 2. 48—54, 3. 37—43;
jałojcy: 1. 60—64, 2. 40—56;
ćelata: 1. 70—74, 2. 62—67, 3. 55—59, 53—58;
wowcy: 1. 64—68, 2. 58—62, 3. 46—50;
ſwinje: (přez 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 63—64. 3. (200—240) 60—61;
rancy: 52—55.

S Norćkowa pola Lasa. W nozy wot schtwórtka na pjatk je wikowanskemu puczowarjej Arnoschtej Hajnkej je nasćheje wohy nećhto 450 hr. pjenjes a dwaj wobleka; je hódnosci 90 hr. krabnyk. Schód je to był, njeje žo hischće swěsćitko. Ta wěj je žo žandarmej pschepodala.

S Kirchnego. Njedźelu 31. prašnika žiwjenjesćeje tudomne kolojšćone towarstwo swoji salozniski swjedźeń. Tutón bě idobom tśeći wujśeło wokrjesnjeho kolojšćeneho swjatka. Tuž bźišće wokoło 15 kolojšćonych towarstwow pschijšło. Tajkich, kotrejž su swjatkej pschihamtnjene, bě jich jadnacje. Na sportnim nameśćese pschi Dyrbachskim puću wotmě žo korso. Wokoło 4 hodź. sapocza žo swjedźeński cźah pśches wjeź a šuśodne Jannow. Tutón nimale hodźinu dołho trajesće. Klětnjanska wohnjowa nohora a teź cźesne kuježny pschewodźachu cźah. Delnjo-Wujeźdźanska kapała staraśe žo sa hudźu. Teź wohnjowa wobora mźjesće swoju kapalu. Sswjedźeńskich cźah rospschidźi žo na swjedźeńskim nameśćese, hdźež bě ja sabawu, jěsć a picźe starane. Potom sapocza žo rejka w Lorzej žurli a na Lusticzej žurli, kolojšćone towarstwa reju jěchadźachu. Tak bě žo swjedźeń namaśćeje poradźił a wjedro je jemu teź hojiło. Wješ bě ś pletwami cźesnje wuzwyschena a hrónćka strowjachu sportśe towarstwo a hoźeji, kotrychž bě žo dla rjaneho wjedra wjele jeschło.

S Wochow. Tudomne wojeńske towarstwo swjeći njedźelu, 28. augusta, swój 25lětny załoženiski swjedźeń. Pschi hubjenych hospodarskich wobstejnoscźach wójnskeho cźasa njeběsche možno swjećeć. Skondźeny swjedźeń dźe towarstwo nětko lětka nakhwatacź. Wone wobsteji lětka runje 35 lět. Sstužobne towarstwo žu na swjedźeń pscheproschene.

S Wjelkeje. Policija saja dźełonjemjerja O. Fryźe, kiž w barazy Germanitinoje hety bydleśe, dokelž je wobsedźerjej hety je satśelenjom hrohył, jako jeho tón namołwjeśe, so by ś barak wućahnył.

S Kija pola Mužakowa. Cźeźke njeśoboże sta žo sakdźenu njedźelu wjeczor wokoło 8 hodź. na drózy do Kija. Tam padźe jedyn žyn wobkhodneho wjednika hrabinskeho rěźaka Krawcza ze swojim motorźikim kołom tak njeśobožnje, so žebi nop pukny. Auto Mužakowskeje žonitetneje kolony hnydom pschijźeźe a snjeśoboženho, jako běźe jeho lekat dr. Schmitz zwobalał, do měśćańskeje khorownje we Khocźebuzu dowjezły.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Ruchbacha. W Hilbersdorfje je žo skałał Arnošćt Klemm zhubił. Wón je 19. julija swoju žonu a dźěći wopuščźił a je wot teho cźasa bjez śleda zhubjeny. Wobleczeny běźe cźemnobarbny woblek, na hłowje měśešce nasełeń klobuk a wobuty běźe cźorne cźrije. Wón je žo 5. februara 1900 w Nickolstacze we Lěhnitskim wokrjesu narodźił. — Wyschnoscźe tudomneho wikowarja z jésdnymi kokami Korlu Blášchu zapałeńskeho dla z kojeńskim listom pytaju. Wón je swoje bydleńje sapałił. Pytany běźe priedy maschinist a je žo 27. haprleje 1862 w Bjedrichcźach pola Wojerez narodźił.

S Tempelburga. Pschi śelanju kamjeni na starźišćich ležomnoscźach dźensnje wobsedźerjowy žyn Döbel sa winu pohladaco, cźehodla bě wutšeł saprasił. W tym wokomiku pak rosbuchny. Döbel bu w mjeswoczu a na schiji cźežky franyty pśches kamjenowe tśešći. Najšerje widźenje zhubi.

* S Nürnberga. Tudomny twarśki pschedewsaćsel, kiž bě wot lěta 1924 pokładnik němskeho tśikneho towarstwa, je w běhu poslednich lět pokładnju po něcźim wo 140 000 hrimnow wołóźił a tute jenjesny ś dźěła we swojim wobkhodźe, ś dźěła sam sa žo trjebał.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutše rjedu: Po nałkwilnym samróćenju (a znano teź njewjedrach) sa žo rjenje, tola trochu thłódnišcho. W Jendźelskej žo tu a tam deschćuje a je wo nješchto thłódnišcho, w Franzowskej žucho a thłódnišcho.

W Chorherrnje pola Tullna w Amstriskej je žo 13létny žyn kamjenjehadźeśkeho mišchtra Heha ja swojnowy powjas na zyrkwinej wěži wobwěsnył, dokelž běschtaj jeho starschej jara krjudowałoj.

*

Po powěsćach ś Chinesteje je Cźangkaśšek pschi horzym wojowanju Schantungskemu wójsku poddał.

*

Po powěsćach ś Chikaga je pschi snjeśoboženju łódźe na Michiganskim jězoru 52 cźłowjekow wo žiwjenje pschišło.

*

Dla podacźa wopaczneho signała na żelesnistej cźarje mjes del Castillu a Terradowu w Braśilskej wožobowy a towarowy cźah do žo srašychtej. 25 puczowaznych bu morjenych a wjele sranjenych.

Přilopk.

* Ssyn, kiž penziju swojeho nana wuživa. Parišśa policija žo ś tym sabéra, cźitaju zivilnu nałeźnoscź wusahnicź, w kotrejž śrjedźišćowi hacź dotal cźesćeny starý knjes wo 100 lět śeji. Jedna žo wo wéstym Jean Baptiste Tourenne ś Parisa, żelesnitši sastejnik na wuśłužbje, kiž dźeše hacź 40 lět penziju (wumjeńk) dostawa a śejt nětko na prosy stoteho léta žiwjeńskeho. Stary knjes rad wo swojim žiwjenju powéda a njesabudźe na to pokasacź, so je pschi twarje prénjeje żelesnitje wocźiny źiwdět był a posdźišcho je na tutej cźarje swoju śłužbu wukonjał. Starz žo swjeśeli wubjerneje strowoty a tuna žo je swojej běłej brodu a swojimi trjóšchkimi schérymi wokami śkerje muźśenku wot 60 lět. Cźinjeśe hižo pschihoty za swojedźeń swojich stoletnych narodninow. Runje w tym cźasu dóńdźe bjesmjenity list do zentralneho birowa żelesnistskeho sarjadnistwa, hdźež žo sarjadnistwu woceśi woterevrichu, so Jean Baptiste Tourenne žyka 100 lět stary knjes, ale je 60létny žyn starého knjesa je, kiž je hižo 1900 zemrěł. List wobkrućuje dale, so staj nan a žyn tehdome pschedmjeno mětoj a tak njeje žynej cźežko padnyła, na město jemurtšeho nana stupicź a w jeho mjenje hižo 27 lět teho pśiju bracź. Na podložku tutych rosjadnjenjow wobskorji żelesnitše sarjadnistwo wotebźerja pensije dla jebanstwa. Hdyž Tourenne sajachu, wobkrućeśese žywotu njerozumnotnoscź a wośa pschi tym, so je 100 lět stary. „Woterevrjeze rowy mojeje žywótby," sawoła, „tam nadeńdźeśe zhubłi mojeje żony a mojeho žyna." Na napschećiwmjenje polizajskeho komisara, so 100 létneho pschemołody je, wotmołwi sajaty: „Ssym žo derje dźerźał." Njedźiwajo na to, swosta w pschepytowanjskim sajatwje. Budu drje nětko row woterevrjeź, so bychu pśches lékarja pschepytaćź dali, hacź žu wudawanja sajateho wérne. Spodźinje pschi tutym podawku je, so po 5dacźu wožobinski registr sapraji. Hdyž je Tourennowy nan w léźe 1900 wumrěł, dha dyrbjała jeho žmjerć we wožobinskim registrje stać, khiba so je jeho žyn wopaczne žywotu žmjerć wojsewił, so by jako žywój nan dale žiwy był.

Našich česćenych čitarjow prosymy

wobćežowanja dla njeporjadneho roznošowanja Serb. Now.

hnydom na wudawarnju do Budyšina zapodać, zo móžemy tajkim njedostatkam skerje a lóspje wotpomhać.

Nakład „Serbskich Nowin".

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Domjazny dźełacerjo.

Po § 13 sakonja wo domjaznym dźele ź 30. junija 1923 žu pschemyślniży, kotrjž swonka swojich dźełarnjow w dźełarnjach pschemyślkowne dźeło wukonjeć dawaju, winowaći wo wobohach kotrymž domjaze dźeło pschepodawaju abo kotrejž swonka dźełarnje pschemyślnika pschepodawaju ź napschmjerjom wobkhodneje měśnosće a druźinje dźela tuteh wobohow sapišy wjedu. Tute winowatosći maju teź wožobu, kotrejž, hacźrunjeź samkneje dźełarnje njewobsedźa, ja pschemyślnikow swonka jich dźełarskich měśnosćow dźełu domjazym dźełacerjam pschepodawaju.

Hacź do 3. augusta 1927 maju k tomu winowacji podpisanej měśćańskej radźe wotpiš sapišа sapodacź. Pola wjetšich wobkhodow a tajkich, kiž domjaze dźela w druhich wojasłowych statach wumjeśe dawaju, maju je na měśnje bydlazy wudawarjo abo mjeśnymi chtrjo a domjazy dźełacerjo na wožebite łopjena sesłaceź.

W Budyšchinje, 30. julija 1927.

Měśćańska rada, pschemyślkowy hamt.

Na 3 hermanskich njedźelach a na 4. njedźeli adventa je dowolene, so žmědźa pomozniśy a wucźobni w **barberśtwe, friserstwu a włohstwjormowanjskim pschemyśle** w cźasu wot 11 hodź. dop. hacź 12 hodź. pschipoldnju a wot 2 hacź 5 hodź. popoldnju dźełacź.

Sšamostatne wukonjenje barberskeho, friserskeho a włohstwjormowanskeho pschemyśła, dalokož wone w poskužowanju ludźi wobsteji, je tehorunja jenaž na mjenowanych dnjach a w mjenowanymaj cźasomaj dowolene.

rska rada, pschemyślkowy hamt.

Pschenajeńcźe žadu.

Lětuschi žadowy wunoschk pschi Nowosalzskej a Wjeleńcźanskej drózy ź Pschiśiheźanskim puću hacź k měśnikej pschi swjasowazym puću njes Nowomeśćeńcźanskej drózy a Waggonowej fabriku, pschi Delnjo-Kinjanskej drózy, pschi hnojowej jamje pschi Mužakowskej drózy, pschi puću ź Tśelan na Sskolozu, pschi Sskonoborschćanskej drózy, a pschi Cźernjeranskim puću, kaž teź błokowy a bosankowy wunoschk pschi Zyhelnitkim walu ma žo pschenajeć.

Pišmone poschćenja maju žo hacź do **pjatka**, 5. **augusta** 1927 w kenzliji podpišaneho wotdźełenja na Zitnych wikach 3 po 1 khodźe wo 5timje 9 wotedacź

W Budyschinje, 29. julija 1927.

Měśćańska rada, sahrodne sarjadnistwo.

Swójbne powěsće.

Semrěli. Richard Zyž, dźełacźer w Budyschinje. — Elša Rodigez w Kamjenzu, 20 lět. — Hańža Wicźazowa we Wóślinku, 57 lět. — Pawoł Gottlöber, zimnosćer a skałaŕ w Trjechowach, 49 lět. — Pawoł Kózkar w Běłej Wodźe, 9½ léta.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Dźensa wutoru wulećimy sebi do Delnjeje Kiny, hdźež změjemy zabawu. Zhromadźimy so pola hosćenca „Stadt Muskau" a wotendźemy z dypkom 1/2 9 hodź. Wšitke sobustawy cheyle so při nětčišim krasnym wjedrje na tutym wuletu wobdźělić. Też hosćo móžeja so přizamknyć a su nam lubje witani. Městopředsydła.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjecźor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć." We Młodej Bolesławje wuhotuje so při składnosći wustajeńcy njedźelu, 28. awgusta, „Serbski spěwny koncert". Jedna so wo jenoź znate spěwy. Też naši spěwarjo a spěwarki chcyli so w prawje bohatej ličbje tam wobdźělić. Za sobuskutkowacych spěwarjow a spěwarki je wšitko darmo: jězba wot mjezow, jědź, přenocowanje, zastup do wustajeńcy atd. Štóž chce so wobdźělić, njech přich. njedźelu (7. 8.) pop. w 4 hodź. na prěnju pruhu do „Serbsk. Domu" w Budyšinje dojědźe. — Tam je zhromadna pruha. — Bohate wobdźělenje wočakuja Dirig. a předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła změje přich. štwórtk (4. 8.) we wosmich we Wotrowje zhromadne zwučowanje. Tyće sobupřinjesć! Program: zlětowe bradła a skupiny. Načolnik.

Serbscy spěwarjo a spěwarki, kiž swój hłós derje wobknježa a chcedźa so při koncerće na wustajeńcy w Młodej Bolesławje (27., 28. a 29. toho měsaca) wobdźělić, njech přichodnu njedźelu (7. 8.) pop. z dypkom w 4 hodź. do Serbsk. Domu přińdu. Tam budże so dale wozjewić. — Sobu přinjesć: „Zerja", „Dobry wječor", „Wulka lubosć".

Zarjadnistwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" změje tón tydźeń štwórtk wječor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwnu hodźinu. Prajće to wšitkim sobustawam a přiďidźe wšitcy! Dirigent.

Wopytowarjo Sokolsk. zlěta! — Kedźbu! Štóž chce we Wulk. Čisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Čisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězync. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Běły barchent
dobra twora, metr jenoź 60 pf.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Najwjetši skład w měšće:
spanske sitwy wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaćiznach
jědźne sitwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske sitwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
dydleńske sitwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźełarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim nameśtnju 2

Družća šnóra
Nowa rjana družća šnóra je tunjo na předań
A. Boetius w Budyšinje
złótniski mištr na Bohatej hasy 28 při wrotach

Vogtlandske Madraske garding,
štory, kromki, witraže
kupuješe tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
na Zwóknownej Lawskej hasy čo. 10

Wše šulske knihi
w Serbskej kniharni w Budyšinje

K wusywam na šćerniśća:
broch pjeluški woku lupiny
kolij zeradła
Paul Schulze Nachfolger
w Budyšinje

Britwje, truhanske aparaty a nožki,
:: wótřeńske rjemjenje ::
poruča w najlépšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točeńnja na Tśełanskej drózy 4
Wosebita točeńnja britwjow a chirurgiskich Instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

K 80. narodninam
wudowy Hany Hajeschowje w Lipinach pola Lasa.
Dźeń 3. augusta 1927.

Kak wažny dźeń dźeńš sašwita,
O, luba, drohá mać ś, Wam
Ko je tón dźeń, kiž Boh Wam da
A śyte ś wjeselosći nam
Hoj, to je Waších hžeń narodny
Kiž sašo dacźakali śeše.

Haj dźeńš je nětko dokonjane
Wažnombjeźacź dołhich lět,
A mjes nimi nje' wésće žane
Sčisty ś dźakom spómjatacźe nět
Když njebo Boża dobrota
Woš na wšěch pućach wodźiła.

Kak malo je mjes wjele tiami
Kiž běchu ś Wami rodźeni
A kiž w młodych lětach ś Wami
Ssu wokoło nu khodźili,
Je dźeńš ’schće ś jimych na śwěcźi,
Jich wulki dźeł we rowje łpi.

A dnyš Wy dźenša, luba mać,
Na wyšše te léta sahdźene
Mětł jónn naład pohladacźe.
Kak hnadnje Waš Bóh wodźeł je,
Dha wšitke Waschа wutroba
Sso ś dźakom k Bohu pschećelina.

Za Wótcze pak po śwojej hnadźe
Sdźerź dołho nam tu lubu mać,
So mohli, ja my zhjemy radźe
Wšchě dobroty ji zarunacź,
Kiž je ta luba macźerca
Nam žywotm dźěłom cźinila.

Też dale prošymy, o Woje,
Ach njeteńdź žywoju' Sspinu dla
Ju wschat na dołhe thorołoje
A dnyš jej' cźaš ho dokonja,
Njech cźicha žmjerć ju dowjeźe
Tam do wěcznje sdójnosće.

S dźakom wutnuja Wam
Waschе dźakowne dźěći.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźeń Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2887.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćahnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 179 — Budyšin — Srjedu, 3. awgusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Přinošk k šulskemu prašenju w Čěskosłowakskej.

Husto kłyšichu němske nowinarstwo skorjićej, kak hubjenje so Němcam w Czejskoškowakskej nastupajo němsku šulu dźe.. Też Sslesnjanski schtarak njedawno na to pokalowaše„ wjeło njesłuša tamne wobstejnosće. Też w najnowšichim poćežnju Ligi Swjatka Ludow je sozialdemokratiski senator dr. Heller pišomnu rosprawu wo „ładajenju“ němskeho šulstwa w Czejskoškowakskej sapodak, kiž stare dawno wotpokasane stórźby wospjetuje. Ssamo němska sławnosć na jeho wuwjedźenja niczo njeda. Kak so po prawym ſ pschikrótichenjom němskeho šulstwa we woprawdźitosći ma, pschedleži bjespórocžne **němske wuſwědčenje** w spisu **„Donauföderation und los vom Rhein“** wot Jana Barolina a dr. Kurt Schechnera, wukhadźaj. pola Wilhelma Braunmüller (we Winje a Lipsku), tam rěka:

„Czejskoškowakskemu statej so porokuje, so po powrócze mnohe němske schule so sawrjechu a němske dźećzi buchu nuſowane, do czejskich schulow khodźić. Je dźakowny nanawk, tute powschitkowne wobstórźby ras pschepruhowacź. Po němskich powěćzach pschindu na 10 czejskich profesorow 226 schulerjow, na **10 němskich profesorow pak jenož 158 schulerjow.** Wo hubjenjschim sastaranju Němcow njemóže so tu rěcźeć. Pomérnje pschindže na němskich profesorow mjenje schulerjow, **tak so Němcy** wo 43 proz. lépje steja hač **w tym padże** Czechojo. Po poslednim ludliczenju je w Czejskoškowakskej 9 300 000 cłowjekow, kotrjż 1167 měschćanskich schulow wobsedźa, jena měschćanska schula potrjakim na 7968 wobydlerjow. Němcow je 3 124 000 a maaj 423 měschćanskich schulow, **potrjakim jena na 7433.** S tutych liczbow może kóždy dowidźeć, so němscy wobydlerjo Czejskoškowakskeje też ſ měschćanskimi schulemi wo 7 proz. lépje steja hač **pod** ſamsnymi wobstejnosćemi Sskowjenjo.

Hdyž smy tute resultaty namakali, dha pschindźemy k rosudku, so wobstórźby, kotrež so dla schule napschecžo Czechami měrja, so na wopačne wudawanja složuja.

Jeli so w Czejskoškowakskej němske schule sawrjeja, pschedleża za nje husto dosć te ſamsnje winy, kaž n. pſch. we **Winje,** hdyž běchu do wójny 244 000 schulskich dźećzi, kotrychž liczba je so po wójnje hač na 138 000 ſnižiła, hdyž dyrbjachu so wjazy hač 500 schullkich rjadownjow sawrjeć.

Tute wuwjedźenja autora su prawe. Hłowny organ němſkonarodnych w czejskej republiźy „Sudentendeutsche Tageszeitung“ naſpomni 2. a 3. januara 1926, so bu wot 1918 hač 1928 na 172 němskich schulow ako expositorow ſ 3527 rjadowmjenji sawrjennych. (S nowa so sakoržichu 20 schulow ſ 380 rjadownjemi w czejskich krajach, dale w Ssolwakskej a Karpatonskej 118 schulow ſ 241 rjadownjemi.) Wožebje w Czejskej sniži so němske schulstwo wo 28 proz. **„Wjeſo“,** pschisłomni „Sudetendeutsche Tageszeitung“, **„je w ſamsnym czażu liczba dźećzi wot 425 000 na 245 000, potajkim wo 170 000 abo 40 proz. ſpadnyła.“**

Powyšene nahódnoscenje nalutowankow.

W pschereźtu 20 prozentow.

Pohódnoscenjeńska ſadźba za nalutowanki **w Pruskej,** kiž hač dotal 12½ proz. wuczinjeńsche, je po postajenju pruskeho ſnutskowneho ministra so na 15 proz. powyschiła. Nimo toho maja so nahódnoscene nalutowanki pjedy wupłacźić hač je wotpohladane.

We wožebitym wukasu pokaja minister hischcze na to, so bychu nalutowańnje we wožebitych czejskich padach dobrowólnje na to dźiwali.

Konservativni pschećiwo němsko-narodnym.

W Drjezdźanach je so **„Konservativne krajne towaršstwo“** załožiło. W załoženjej shrombadźinje wojewi inżeńer Liebold, kiž wot hłowneho towaršstwa němskokonservativneje strony nadawk k załoženju dosta, **so su němſkonarodni 1918 so saručili, programm němskokonservativnych cjeſcźićz a jako ſdowérjene tublo wobthowacź. Wo tym pak dźenja niczo wjazy widźecź njeje.** Wschitky konservativni ſmyſleni steja bjes stronskeho **politiskeho** wjednistwa. Pschi pschichodnej wólbje njeweźdźa, komu bychu ſastupjerstwo ſwojich politiskich prawow dowěrili. Tuž je najwjetschi cżaſ, pschikład Pruſteje, Bayerſteje atd. ſcźěhowacź a też w Sakſej stare **Konservativne krajne towaršstwo** ſabo wožiwiciź.

Liebold, kotrehoż ja pschedbyndu wuſwolichu, ſtónczi „historiſku“ ſhromadźinu ſe ſłowami „S Bohom ſa kralа a wótczinu, ſ Bohom ſa khězora a ſtat!“ Tuž bo ſda, so nochzedża cźi nowi-stari konſervatiſni ſ wobnowjenjom khěžorſtwa so ſpokojiciź, ale wſchěch 20 a wjazy wjećhow ſabo měcź.

Jendźelske hrożenje.

Njepschećzelſki wupad „Times“ pschećiwo Němſkej.

W Londonje, 2. ſnjeńca.

Nahladna jendźelska nowina „Times“ ſaběra ſo ſe podawkami w Błegiſkej wob cźaſ wójny a piſa mjes druhim: „Mnohi Němcy njedowidźa pschezo hiſchcze wuſtutk jich ſłowow na druhe kraje. Wſchě knježerſtwa a narody, kotrež ſu ſo pschi wójnje wobdźělile, chźeja ſo ſjawnje a ſprawnje wujednacź. Bychu byli wjeſeli, ſo mohłe ſtónczinje na hrońe wójnſke dopomnjeńti ſabnyć. Poincare je w Orchies ſtuazaju prawje roſſował, hdyž prajeſche: „Cźakamy wſchitcy na cźaſ, hdźeż nam wobſtejnoſcze Němkeje dowola, cźeſte pruhowanja, kotrež dyrbjachmy 1914—1918 pschećerpjeć, ſtónczinje jako ſanđźenoſcź wobhladowacź. Němſka cźini pak wſcho, tute dopomnjeńti ſ nowa ſbudźićź a tak ſprawne wujednanje ſnjemóžnićź. Strowy roſum dyrbjał tola Němſku powuczićź, ſo ſ tutoho ducha žadyn měr na woběmaj ſtronomaj Rheina nośtacź njemóže. Dr. Stresemann je ſ dobrym prawom Locarnſku politiku pschewjedł a ſo po njej měł, hdyž wospjet wuſna, ſo je měr a wotpowědne ſrońenje trěbne. Stresemann wě zyle derje, ſo ſo wójniſki duch ſ duchom měra ſnjeſcź njemóže. Schto może tomu wjazy pschinoſchowacź, tutoho wójnſkeho ducha ſbudźowacź, hač ſjawne wojſewjenja němſkeje pschepytowanſkeje komitije. Njeje mózno, piſa nowina, ſe dwěmaj hłoſomaj nadobo rěcźeć, bjes toho ſo bychu na druhej ſtronje ſtare ſacźucża ſo wospjet njerozbudźiłe.“

Ruska pyta zaso zwiski z Jendźelskej.

Moſtwa chze pschichódny wokomik wocźakacź.

W Moſkwje, 1. ſnjeńca.

K prěnjemu raſej po roſkorje Jendźelſkeje ſe ſowjetſkej Ruſkej pokaſuje ſo w Moſkowſkich politiſkich kruhach wjeſchi optimiſmus (ſpokojniſtwo) w internazionalnym połoženju ſowjetſkeje Ruſkeje. Nadźija ſo, ſo Jendźelſka a Amerika ſo dale roſkoritej. Njewuſpěch Genſkeje **wotbrónjenſkeje** konferenzy ſo jako dopokas wuźije, ſo po Leninſkej wuczoże imperialiſtiſke mozy (móznarſtwa) ſej dźeń a bóle do wloſowm ſajdźu. Poſlednej wuprajenja Chamberlaina wo počaſach ſ Ruſkej ſo mile poſtrońuja, dokelž je jich ton teſ miliſchi ſo ſnutſkapolitiſkim wutrjeba. Nihdźe ſo na wumělenje njedźiwa, kotrež ſej Chamberlain ſa wospjetne ſbliženje wobeju krajow w konkretnej formje žada a też njepschemělenje woſtanu. Tola nihdźe žane wupady a wotpokaſanje porokow, kotrež je Chamberlain pschećiwo ſadźerjenju ſowjetſkej chſaſtupjerjow we wukraju cźinił. We wukrajnych kruhach Moſkwy ſej myſla, ſo ſowjetſke knježerſtwo dalſche cźeſzoty jendźelſkeho knježerſtwa wobkedźuje, ſo by w pſchichódnym wokomiku jendźelſkemu knježerſtwu wěſte namjety cźiniło. Kaž ſo ſda, ſo roſrěcźowanje w kruhach nawjedźitych ſowjetſkich ludźi ſ tutym praſ ſhenjom ſaběra.

Hubjene wuhlady na zjednoćenje w Genfje.

Jendźelſke nadźije na pschichódnu tódźnu konferenzu.

W Londonje, 2. ſnjeńca.

Rosprawy, kotrež ſwonkowny hamt wot jendźelſkeje delegazije ſ Genfa dóſtanje, ſu thětro khutne. Powſchitkownje ſej tu myſla, ſo może jenož nětkajki dźiw Genfſku konferenzu wumóžićź. So by ſo konferenza do cźiſta roſwjaſała, njedźerża tu ſa możne. Skerje wěrja, ſo ſnadź ſo na ſhromadnym poſpodźenju (ſchtwórk) nětkaka forma namakacź, ſo by ſo roſwjaſanju ſadźewało. Mózno, ſo ſo na wěſty cźaſ borcźa, kaž je to Chamberlain we ſwojej ſejmſkej rěcźi namjetował.

Coolidge a Baldwin so njezcežćelaj.

Jendźelſko-amerikaniſka napiſcežiwnoſcź w Genfie.

W Newyorku, 2. ſnjeńca.

Kaž je ſ najbliſchcheje **wokolinu** preſidenta Coolidga kłyſchcźeć, nima preſident **wotmyſl,** wobſobinju ſ Baldwinom, tiž tuthwilu w Kanadźe pschebywa, ſo ſetkać. Preſident ſwoje pſchećiwkapjenje dla njewuſpěcha Genfſkich wuradźenjow wupraji a njewěri, ſo by borcźenje ſ Bałdwinom połoženje w nicźim pſcheměniło. Napſchecźiwne **ménjenja** mjes Jendźelſkej a Ameriku w praſchenjach namórſkeho brońenja ſu njepſchepěrcźomne. Jendźelſka cźaſ wospjet ſ nowa brónicź, mjes tym ſo ſo Amerika próżuje, na Waſhingtonſkej konferenzy ſapocźate dźełko wotbrónjenja dale wjeſcź. S tym padnje też wotmyſl, ſnadź jendźelſki both na Ameriku ſniżićź, pak zyle wuſchmórnyć. Jendźelſka njemóże ſo ſ tym wuſprawnicź, ſo ſrědkow k płaczenju nima, hdyž we ſamsnym **wokomiku** na **nowotwar** tódźom cźiſchcźi. Wſchelake wězy ſo dla dalſcheho wuwicźa konferenzy wunoſchuja. Jenož telko je wěſte, ſo ćhze Gibſon we mjenje amerikaniſkeho knježerſtwa najſterje ſchtwórk ſwój namjet ſapodacź a formulowacź. Kak wupadnje to hiſchcźe ſnate njeje.

Słowakojo a Rhotermerc.

Smy hižo na druhim měſtnje naſpomnili, kak je ſłowakſke nowinarſtwo jenohłóſnje Rothermerowu „ſtarośćˮ wo nich wotpokaſało. Nětko pſchinjeſe „Prażſti Weczernikˮ pod napiſmom „Tragiſke ſanđźenoſcźeˮ naſtawk, kiž ſo ſe ſmrětym kardinalom Cſernochom ſaběra, kiž drje ſo ſ rodźenj Słowak, ale ſo k ſwojemu ludej njedźerżeſche, ſkerje wuherſtwu. W ſłowakſkej rěcźi ſpiſanym naſtawku rěka: „Cſernochowa ſmjerć dopomina naſ na cźeſke cźaſy. **Sſłowaſkie dźeći dyrbjachu do zuſnych ſchulow khodźić, zuſu rěcź wukhnyć,** kotruż njerozumjachu . . . Wuherſke knježerſtwo hładaſche kedźbliwje na to, **ſo w ſchulſkich knihach Sſłowakſka ſo njenaſpomni.** W ſchuli njenawukny dźećo wuherſcźu a tak bě jenož nětkotryn, wobeje wobdarjenym, mózno dale ſtudowacź. **Potom ptaczeſche jako „cźiſtoplażny“ Wuherſ. Kóžde léto pſchiběraſche na to waſchnje pſchi liczbu ludu liczba „cźiſtoplażnych“ Wuherow.** Tola kóžde namóznarſtwo na ſwój tónz. Narody buchu ſamoſtatne. Wuherjo nochzedża ſami ſiwi być. Tuž tak ſadwělowaze wojowanje wo dowěru wukraja, tohodla wunoſchowanje mérowych wumělenjow jako „hrube pſchemóżenje“. Tam a ſem, hdźeż **woprawdźite** mjeſnowcźo Januſowe hłowy (mjenujcź d w o j e) njeſnaja, měrja jim. Runje w poſlednim cźaſu je ſo Rothermerce ſa nje ſaſtańkł. Nadźijamy ſo, ſo ſo lordej nekrologi (poſmiertne ſpominanja) póſcźelu. S nich ſłoni, ſo „Wuherˮ Cſernoch“ bě ſnm bura Cſernocha a Hilže Nowakej ſe Skalimy. A ſo hiſchcźe w Sskowakiſkej wjele „Wuherjowˮ tajkeho pokhoda je, ſo tuczi Wuherjo pichezo wjazy a wjazy wuherſkich ſchulow wobſedźa hač ſim pſchiſłuſcheja a ſo cźeſtoſłowakſka republika je na to waſchnje „wotnarodźujeˮ. We Wuherſtwej bě wumělenje, ſo kóždy, kiž cźiſte mjes Sskowakami ſkutkowacź, **Wuherſ być dyrbjeſche.** Bohužel ſu w dźeńſnišchej Wuherſtwej pschezo hiſchcźe na 30 000 Sskowakow, kotrež ſo jako kandidatojo ja „magnariſěrowanje“ wobhladuja a kotrymž žane mérowe wucźinjenja njepomhaja.“

Stajiił-li město Sskowakow Sserbow a město Wuherjow Němcow, dha ſu w mnohim też naſche narodnowobſtejnoſcze wopiſane. Mnohy pola naſ płacza jako Němcy, hdyž ſu němcźinu nawukli, a ſapiſaja ſo ſuſte pſchi ludliczenju jako tajzy. Tak wotcěra liczba Sserbow naſtajnje a Němcy ſo wurjadnje ſpěchnje **mjes** Sserbami pſchiſiporja. To ſu wobſtejnoſcze, kotrež woprawdźitoſći njewotpowěduja a tola ſo po tym poſtudźuja. To je ſrudnje!

*

Też Rumunſka pschećziwo Rothermerej.

Nahladna nowina w Bukareſcźe „L'Indepenđence Romaine“ piſche wo offenſiwje, kotruż je Wuherſka ſe pomozu lorda Rothermera pschećiwo Trianonſkim wucźinjenjam a małej entencze ſej pschedewſała, ſara wótre ſłowa. Zyłe rumunſke nowinarſtwo jeho poſtupowanje ſaſudźuje. Mjes druhim wuraſy naſpomnjena nowina tole: „Madźarojo ſukaja dla ſwojich wuſpěchow w Jendźelſkej a ſej myſla, ſo budźe Jendźelſka na reniſiju Trianonſkich wumělenjow tłóčźić. Je nuſne, naſchich wuherſkich ſuđźowe na to kedźbnych cźiniciź, ſo budu cźežko pschekłapjeni. Nichtó njebudźe ſo Trianonſkich wucźinjenjow dótknyć, cźim mjenje wot kraja, kiž

njepospěšnjeho sajima na tym nima. Dóst Trianonskich wuczinjenjow wotwinje pschede wschěm wot Małeje ententy — a nawopak dóst jenotliwych statow Małeje ententy je wotwinjny wot Trianonskich mérowych wuczinjenjow."

Jeli chce Muhelka na tutych wuczinjenjach něschto pschemjenić, dha njech so najprjódy do Prahi, Běłehroda a Bukarešta wobrocźi, prjedy hač so wo pschichilnosć w druhich městach stara.

Italska a Južnosłowjanska.

Doručenje ſ Bodrerom a Marinkowiczom.

W Běłehrodze, 2. žnjeńca.

Napschečo směrowazym wosjewjenjam Mussolina dla italsko-južnosłowjanskeje napjatosće dla Tiranskeho pakta wupraji so ſtowjanſki wjednik dr. Korschaty w jenej wólbnej rěči, so Italska na pschihódnu wokomik czaka, **Južnosłowjansku nadpadnyć.** Korschaty ménjesche, so bychu Italizy a druhe žuſodne staty so wjeſelili, kotrejž njeſu Južnosłowjanſkej pschichilene, pychu ſi ſwej Južnosłowjanſkeho mjes ſobu do wlosow ſyſkli. Korschaty wotpokaja tute nahlady. W ſajimje k ſdźerżenja méra bychu so tři južnosłowjanſke ludy krucze wokolo krala a wótzneho kraja ſhromadźili. Južnosłowjanſki kral dźěła njewuſtawajcy na ſdźerżenju méra. Tohodla so italſke wójnſke prózowanja rosraża a tohodla so wójny bojecź njetrjebamy. Tute wumjedźenja ſtowjanſkeho wjednika ma cźim wjetſheje ważnoſće, dokelž bu w poſledniim cźaſu wospjet do Sofije a Budapeſta pókłany a to ſ hatmitim, ſamo kralowſkim nadawkom.

Schtož albanſko-južnosłowjanſku napjatosć nańupa, dha ſo w tutych dnjach ſkónčnje ſaſo diplomatiſke poczahi nawjaſuja. W najbliſchim cźaſu puczuje Južnosłowjanſki Miſlichtſch do Tirany. Dotalny albanſki pókłanz w Běłehrodze, Zona Beq, njeje najſterje wot Južnosłowjanſkeho knjeżerſtwa wěſtych winow dla ſwoje wobtrucźenje doſtał. Pódźe najſterje ſaſo albanſki pókłanz do Prahi. Wěſtu kedźbliwoſć ſłubuje w Běłehróbſkich politiſtich kruhach, ſo je italſki pókłanz Bodrero njejabzu je ſwojeho létneho pſchebywanja w Bled do Běłehrodza ſo wrócźił, ſo by je ſwonkownym miniſtrom Marinkowiczom jednał. Mnjenja ſej, ſo ma doručowanje ſamér, italſko-južnosłowjanſke poczahi ſaſo normalniſcho wutworicź.

V. Unionistiski kongres na Velehradze.

Rozprawuje Jan Serbin.

We Velehradze, 24. prażnika 1927.

Njedźelu rano ſwjeceše Zagrjebſki arcybiſkop dr. Anton Bauer ſwjatoču pontifikalnu Božu mšu. Po njej zeńdże ſo pjaty unionistiſki kongres k ſwojej ſkónčnej zhromadźiznje. Ta přija tři resolucije.

W prěnjej resoluciji zwjazuja ſo wobdźělnicy zjězda, zo budu pěſtować a rozšěrjeć ducha luboſće po přeču a pohnuwanju bamža Pia XI., kotryž porucza, zo by ſo jednota křeſćijanſtwa rozšěrjała z přikładnym žiwjenjom, hłownje wšak z luboſću. W druhej resoluciji ſo duchowni knjeża zwjazuja, zo z přikładom, předowanjom a wukubłowanjom młodoſće budu zbudźować ducha luboſće k druhim narodam.

Po třeċej resoluciji ma ſo zawjeſć pobožny nałožk wospjetneho ſwjateho woprawjenja za přiſłuſnikow druhich narodow, wosebje pak tych, kotříž ſu katolſkej wěrje njepřećelſcy zmyſleni.

Na to ſčěhowachu dźakne dostowa. Arcybiſkop Szeptycki dźakowaše ſo předewšěm arcybiſkopej drej. Prečanej za organiſaciju zjězda a za tajke jara wutrobne přijeće. Wón praješe, zo je ſo Velehrad wopokazał jako najbóhdiſe město za unionistiſke kongresy. Dalše dźakowanja wuprají biſkop d' Herbigny, rektor bamžowſkeho narańšeho wustawa, kotryž je ſam też žiwy podźeł brał při wšěch zhromadźiznach.

Arcybiſkop dr. Prečan w dlěſej narěči wuzběhny wuznam unionistiſkeje myſliſki, dźakowaše ſo ſwj. Wótcej za zjězdowe breve każ wšěm wobdźělnikam a zarjadowarjam zjězda za jich žiwy zajim.

Zjězd ſkónči ſo z pomjenowanjom wobſtajneho přihotowaceho wubjerka za přichodne kongresy, do kotrehož buchu wuzwoleni biſkop dr. Bauer-Zagrjebſki, profeſor Grivec-Lublański a dr. Hanuš-Pražſki.

Po dopołdnišej wulkej Božej mši zarjadowa so ſławna akademija z přewodom a požohnowanjom ze najſwjećiſkim. Morawſka młodoſć w piſanych jara wšelakorych kraſnych narodnych drastach a ćěłozwuczowacy zwjazk „Orel" běšta tj ze wulkich ſyłach zaſtupjeny. Nimo morawſkeje „omladiny" wobdźěli ſo wjele ludu z wokoliny Velehradſkeje. Ke zhromadźenym poręczachu też tu zaſtupjeni na kongresu jednotliwey wšěch narodnoſkow, mjez nimi wóżo też łuźiſki Serb. Tuta zahorjaca powšitkowna ſwjatočnoſć bě z najkraſniſej króńu na kónću V. unionistiſkeho kongresa na poſwjatem Velehradźe. Přichodny buźe zaſo za tři lěta, mjenujcy 1930.

Bóh žohnuj to wulke japoſtolſke dźěło za wšón přichod!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 3. auguſta.

1857 wulki woheń w Njeſwačidle.

Powyšenje porta za pósłowe posyłki.

Każ hižo pišachmy, je ſorjadniſka rada němſkeje póſty wobſamkła, hižo wot **1. ſulcźa** porto za wſchelake posyłki powyſchiċ. Tak płaći liſt w namjeſtnym wobſchodże nětko 8 pf. (prjedy 5 pf.), liſt do dala hač 20 gr. 15 pf. (dotal 10 pf.), wot 20—250 gr. 30 pf., wot 250—500 gr. 40 pf. Cźiſtźane karty też ſ wotmołwu płaća dale 3 pf. Hewak pak woſtanje porto za cźiſtźerſke wězy (po namjeſcze dźakowe wobjerka) 5 pf. — Porta ſa pakety wuczinja hač do 5 ka. ſa prěnje pašmo (Zone) 50 pf., ſa druhe pašmo 60 pf., ſa tſeće a ſchtwórte pašmo 80 pf., ſa pjate 1 hr. Sa łóžny dalſchi kilogramm (2 puntaj) 10 pf., pak 20 pf., pak 30 pf., pak 35 pf., pak 40 pf. Pſchiſponuicź hiſchcze dźemy, ſo w pſchichodnje ſapiſanych paketow wjazy njebudże.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer +3, thermometer we dnjo +30. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —2, thermometer we dnjo +18. Wuhladny na mało ſo pscheměnjaze wjedro. — Schtkeńża ſarpa dale na rjane. Pſches Schwanitſu pſchibliżuje ſo wyſch. na 1 Azoritſkich kupow. Nižina, poſledniše dny pſched Dendźelſkej leżaza, cźehnje w połwjazy nimo. Se ſwojimi wubźěłkami je wona pokoliſchej a wjeczornej Němſkej ſaſo ſakoſtne njewjedra pſchinjeſła. W horiſchcźach Cźornjeho łěſa je ſatrachny ſlimk padnył. W jenej wſy blizko Stuttgarta, hłowneho města Württembergſkeje, ſapaſi blizk brózeń. Woheń pſchenoſnjeſe ſo nimale na zuku wjeſ. Dźeńſa dopołdnišchi deſchćik wuſhwaam naſymſkeje pizy howi. Wón wěcze hóry popuſchćeſi a rataſ budże we ſwojich ſnjach date pokraczowacź. — Jutſje ſchtwórtk ſkhadźa ſłónczka 4,25 hodź. a khowa ſo 745 hodź. Měſiacźk ſkhadźa dop. 11,28 hodź. a khowa ſo wjeczor 10,34 hodź.

— **Sćerbſke towarſtwo „Nadźija"** w Budyſchinje ſarjadowa ſtebi wječera rjany wulkt do Delnjeje Kiny. Bratrja a ſotry wotſtejdźechu pod wjedniſtwom měſtopſchedſtyndy, bratra Duchananna, wot ſetkanjſchcźa „Stadt Muskau" wjeczor 1/2 9 hodź. W Delnjej Kinje witaſche jich ſerbſki hoſpodźenjaŕ Lotrey, wotrowje do ſwojich hoſpodźinſkich rumow, toczejſche piwko a jeho manowanta warjeſche pilſke bunagy. Sſerbſke ſpěwy wjeſełe ſaklinkachu, ſdobna ſabawa ſo wuwi. Bratr Kindermann pilnje k temu na mnohe dolinje hrajeſchi. Po někotrych hodźinkach naſtajichu ſo towarſchſki a towarſchojo ſaſo wjeſeleze myſle na domjepucź a kónz Muſzakowſkeje dróżi ſoblinkża poſchěni wupſynk hudźby a ſpěwa „Měj ty dobru nóż ..."

— **Najcźeſćiſche ſcźěpki** mjeſche w Budyſchinje kěłowanje ſ zitronami, ſ kotrymiž chcźeja ſo dźenſnišchi dźeń łaſowanje prawje „ſwižne" ſcźinicź. Zitrony dawny we wjele wjetſchim rošmjerje k temu tyżebaja, hač žebi to bozka myſlimy. Jena tudomna mandźelſka, kotraž ſo k ſwojemu njerjaniu k tołſtoſći ſkłonjeſche, wuſitkowſche tehorunja zitrony, ſo by ſwojoh wahu ſnižiła. Tola wo cźaſu ſtwori nacźerjewa a dla wſchelakich inutſkownych haczenjow deſta hubjenu rjez a bu jara cźeſćpjaza, haj dyrbjeſche ſamo na to wumrěć. Jena druha je ſamźneho zitronowego kěłowanja dla cźeſko ſtworita a dyrbi hiſchcze lékarja mjeć. Wobaj padaj njech ſtaj ſ nowym napominanjom na ſónſe, ſo bychu tuk ſwojeho cźeła na ſamźnu njewotſtronjaze a pſchi tym na wſchelake ſchkódne wězy ſapadnyłe. Tuk cźinu mjenujcy ſ mozu woſtronicź, k temu wužiwachu wſchednje 12 hač 15 zitronow. To ſo bórko wjeſći, dokelž je pſchewjele zitronoweje juſchći cźłowjeſkej ſchkódne. Najlepſchi rezept tuk wotbjeć, je ſo prawje wudźěłacź. Znjawe dźěła ſu ſtołtſchi ſ najlepſchim lékarjom było.

— **Na tudomnym finanznym hameje** hobotu depoloża jenemu 43létnemu ſaſtojnikej finanzneho hamta cźiſtu ſaprajichu. Wboheho dyrbjachu chorobnym autom Dobrowólneje ſanitetneje kolony do Měſchćańſkeje khoroweje donjeſcź.

— **Woheń.** W plokarni jeneje ſchownoſcźe na Garbarſkej haſy ſo wczera dopołdnja wokoło 9 hodź. palny material ſapali, dokelž běźe ſchlime wuhło ſ khachlow podmyło. Woheń móżach hiſchcze w prawym cźaſu ſakeſi, tola ſu ho woknowe ſchkleńcźy w plokarni roſpukale a ſcźeny a wjerch ſylnje ſcźornił. Wobſtejnoſa wobora njeſtrjebaſche wjazy ſaſpchimnycź.

— **Po ſdaržu** žiwjenja ſtyły. 40-létny ſchkleńcźidźełaŕ, kiž pſches Budyſchcźin pucźowaſche, ſtyła ſebi wječera wjeczor po ſdaržu dobrowólnje žiwjenje wjacź. Wón ſo ſa róſchty pſchi Mohrez twarjenju wobwěſnu. Ssamžne bźe pſched tym hižom na wrotach Nawjeczornych garazow na Kaeulberſkej dróży ſtyłał. We wobdźěwaj padowaj pak dźiwneho cźłowjeka jaſo wotrěſnjchu. Po žiwjim wudawanju je žiwjenja ſtyły. Cźiniſche pak ſaczíſchcź, ſo je žiwojim pſchedewſaczom khutnje ihěmeni. Muża nakwiſnje do ſchtitańſkeje jatby hadźichu.

— **Nowa 8 pjenjezłowſka liſtowa ſmanka.** Dokelž bu ſ 1. auguſtom t. l. porto na němſkich póſtach powyſchene, je nuſno, ſo ſo ſmanka ſa 8 ſtatnych pjenjezłow wuda, pſchetož dopiſnjza njepkaczi wjazy 5, ale 8 pf. Smanki a dopiſnjzy ſ 8 pjenjezłowſkej hódnoſcźu, ſ hłowu ſtakneho budźiwika Beethovena w cźemnoſelenej barbje ſu w cźiſtźeju a budźa ſa tſi abo ſchtyri njedźele wudate.

— **Póſtowy wobkhad na dnju wuſtawy.** Pola němſkoſtatneje póſty je wobkhad ſe ſjawnoſcźu ſamžny ſaj wſchědne dny. Sſkužbne hodźiny na póſtach, wunoſchowanje poſpjatkow a próſdnjene liſtowych kaſchćikow a telefoniſki a telegrammowy wobkhad ſo njeſamjetaja. K wobdźělenju na wuſtawinowych ſwjatočnoſcźach abo na ſwjedźenſkich ſemſchenjach doſtanu ſaſtojnicy, pſchiſłajeni a dźěłacźerjo trěbny cźaſ, dalokož tu ſłužbne poměry nětkaŕ dowoła.

S **Korjumja.** Mandźelſka tudomneho ſedlarja Hutty ſpyta žebi ſ pjenowym ſaſědźenjom žiwjenje wjacź. Jeje wotpohlad pak pytny ſónſka, kiž w ſamźnym domje downe beſche. Wona ſawoła žebi žuſodnow na pomoz, kotrejž ſaſědźenju na cźerſtwy powětr donjeſechu. Sawołany lékaŕ na ſboże ſpóſna, ſo je ſo žona jenož zyłe lohko ſaſědźeſiła. Zonu pu pjecźa ſtaroſeże do ſadwólowanja ſehnale.

Se **Sdźerje.** Saſtaranje ſ dobrej wodu je ſa kóżdu wjeſ a kóżde města, ſaj ſa kóżde ſydliſchcźo nahwažniſcha wěc. Tohodla je rozumicź, ſo nascha wjeſ ſandźenu njedźelu, dyrbjeſe ſo derje poradźeny wodowod gmejnje

Za wysoku płaćiznu.

Powědančko ſ naſchich ſnjow.

Napiſała Kriſtina Rowerna.

26] (Pokračowanje.)

„Njedźiwajcze ſo nad mojim pſcheſłapnjenjom?" woprašcha ſo ſkónčnje ſe ſamowobkhnjenjom. „Sſnajach pſched létami městeho Orlowſkeho. Waſcha wiſitka mje jeho ſaſo napomni a ſ nim też hiſchcze něſchtožkuli."

„Woprawdže? A rěkaſche wón ſnadź Ferdinand?" wuſtuſchewaſche ſadoſćinjze knjeż Adam.

„Haj wſchak, Ferdinand Orlowſki! Sceże traſch wy ſ jeho pſchiwuſnym?"

„Sſyn jeho ſtarſchoho bratra. Tola proſchu, njedźiwajcze ſo nětko, hdyž ſebi jako bratrowy praſchenje dowołu, hdy ſcźe wy jeho ſnaŕ, hdy ſcźe ſ nim ſo ſetkaŕ a dogiła, ſchto wo nim wěſcźe?"

„Njeje toho wjele, ſchtož mohł wam ſdźělicź, tola też wo tom njemóżemy tudy powědaez. Pójmy do ſwojeje kajuty!"

Sa něhdźe pak hodźinki ſedźeſchtaj wobaj knjeſaj we pſychnej jſtwi łódźinej.

„Wſcho, ſchtož móżeſ wam wo waſchim wuju rjeċ," praješche Marquis, cźoło wo dłóń ſpréwſchi, „je, ſo ſmy jeho pſched něhdźe 17 létami ſeſnał jako wupucźowarja, kotrehož ruſke knjeżerſtwo pſcheſcźěhowaſche. Dołeſ běhmej nimale pół léta we wuſchim pſchecźelſkiwje hromadźe žiwoj, ſnaju też pſchicźinu, kotrejž dla je był ſ wótzneho ſtatka wuhnaty."

„Tu winu wy też wěſcźe? Ow, proſchu, ſdźelcźe mi ju też! Schto dha je to było, ſchto; je mojeho dźěda a jeho roſdwojito a cźehodła je wotſtał ſchoł?"

„Njeſcźerpnjeſ wuprajeſche ſo ſe ſtowom proſchazeło; wón ſo njewuprajomnje tomu dźiwaſche, ſo na tudy we zuſtoje naſbonicź, ſa cźimž běſche tam domo podarnio ſedźił. Tón na taſke potajne waſchnje ihubjeny wuj bě dołho doſeſ ſa jeho młode a młodźenzowe léta był ſe ſwonom a ſ hudańcźkom jeho myſli.

„Njejſtaj-li Ferdinandowy a waſch nan ſa trěbne měloj, tu wěż wam ſdźělicź, to też wo tutej naležnoſcźi niczo njepowěm. Ferdinand je ſwoje potajnſtwo ſobu do rowa wſaŕ." Hłóſ tohole cźłowjeka klinczeſche ſkoro hymnje.

„Schto, wón je hižo wumrěł, a hdźe?"

„Na łódźi „Tenia". Ja ſam ſym jeho w Kairje pohrjebaczał dał. Hdyž tam pſchiſłódźeże, mózeze kerchow a jeho row wopytaczź. Někto pak hyšo ja ſaſo rad ſhonił, hdyž je napi wożuſ tak dźiwnje hromadu ſwjedł: je jeho nan hiſchcze žiwy a zyła ſtwójźa też?"

„Nan je hiſchcze žiwy a ja; hewak nichtó wjazy w žiwych njeje."

„Schto, waſch nan je też hižo wumrěł? A ſotra też?" praſcheſche ſo ſ njetajnym dźěłbraczom Marquis.

„Ta drje njeje wumrěła; ale ſa Orlowſkich je runje tak morwa każ Ferdinand. Tola to ſu naležnoſcze, wo kotrychž ja ſaſo rěczeć njemóżu," rjekny ſo hordo wupjeraju młody muż.

„To też mi doſtaha," ſnapſcherźiwi Egiptowczan a ſamtny Adamowu ruku do ſwojeju rukow. „Njeradźiły ſmój ſo tudy ſeſchłoj. Nihdy njeſudźbech ſebi wuſtłić, ſo ſdy hiſchcze ſ Ferdinandowcze ſwójby koho wohladam. Dowołcźe, ſo bratrowſej toho, tiż je mi wjazy hač pſchecźel był, ſwoje ſobuczeńcza wopokaſam, ſ kotrymiž by hon waſ ſawěſcze ſam wobdarił; pſchetož ſo ſwojej ſwójźoſce a wožobje wo ſwojim bratrje wón njeſle muſłeſche, a wjaſ jara wob'arowaſche krocźeł, ſ kotrejž běſche nana roſhnjewał. Sta pak ſo tak, każ běſche jenu dobry cźłowjek w hodźinje roſžohnowanja rjekł: tamna krocźel cźinjeſche jeho hač do ſmjerce njeſbožowna."

Siwki ſnowa pſchetorhnychu rośmołkow; Marquis ſtany: „Wobaječe, ſo dyrbju ſo wotſtaliez; moja dźowka mje woła."

„Aha", pomyſli Adam, „knjeżiczka!" Wón też ſtany, poruczi ſo, a wſchón roſhorjeny a pſchewſaty wot ſajimoweho ſetkanja a ſobudźělenja Egiptowczana krocźeſche hiſchcze dołho po wopuſchczenem wukrywoje tam a ſem, hdźež pod jeho nohomaj ſotmy morja ſchumjachu a dopſchewodźachu pěſeń wo ſtamanej łódźi, pěſeń, kotruż młody namorjak, njedałoko pravidła ſo ſaberaczu, ſ cźiſtym tenorom ſpěwaſche:

Schtó mohł ſo ſpjeczowaez wichora mozy
A njekrafnym hłubinam wody?
My dyrbimy do ſahuby nozy
Sapadnyez — łódź ho ſatſchańnje a wrjeſkota!
A bryniez ſe wołaſi ſa wumożenjom,
A wichor k dalokim hrjohani noſy
Napomoz-wołanje naſche, a tam nětcźe ruka
Sſo ſa nami wupiſchcźiwa — pſchepoſoże! pſchepoſoże!
Do hłubiny dele my ſapadujemy ho.
Podarmo w dowiſnje pſchi brjoſły ſlejiczе
Wy cźakajo a ſadajo, ródni bratſja!
Wy nihdy wjazy njewidźiczе naſ ſaſo!

XII.

Swaha ho wo burje Miroſława Uſźineho ſaklaja; a hdyž młody cźłowjek, ſaběrajo ſo pſchi błidźe, „dale!" ſawoła a ho wobhladny, wumjeſe ſo ſ jeho erta pſchebłaſiwje ſe ſawołanje: „Nikolaj! Knjeſ Korimſki!" A ſo pſchichodnem wokomiku hižo wjedźeſche wón njewočakowaneho hoſća k ſtołu.

„Njewěrno, ja waſ pſchekapju." Wokoło hubowo błędeho młodźenza hrajeſche poſmjéwk.

Jara, tnjes Korimſki!" Tola każ ſe ſo pſches ſtowy ſmjaſi? Traſch niż ſam!" ſtaroſcźiwje woprascha ſo Miroſław.

„Haj, tola!"

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

pschepodaci, maly swjedżeń wuhotowa. Popołdnju w 3 hodź. shromadźichu so wjeśnjenjeho a hoźežo hriedź wšy pschi starym wodowym korcze, kotrejž Lehbježkatki ako dźiże hižo wjeś z wodu sastarowasche. Gmejnski sastupjeŕ Walter w šamoŕestajenej haŭsni staremu Jorlu bożenje sawdawasche. Na to so šwjedżeński cżah pod šmukami kn. Pjeczkowej kwały k nowej wodarni hibasche. Tu postrowi wjeśnjenjeho Kasper w jadrinych słowach cżestnych hosći, wjeśne sastupjerstwo a wjeśnjanow a žuhodnych. W sćežkowazej šwjedżeńskej rěcži roswi knjes wucżeŕ Hajna zakłady za spomožne shromadne žiwjenje we wjeśnej šwožbje; jako wuspěch jeuomyslnjeho shromadneho dźěła posledních lět ma też placzišcź nowa wodarnja; wjeśelo nad potrjeżnym wuwiżu domiźny a pohoń k dalschemu praktiśnemu dźěłu w gmejnje je winy dosež, so žebi dokonczenje wulkeho dźěła wažiny. Po rěcži kapała sapiska „Tebje my Boha khwalimy". Mólko twarzy nowu wodarniju gmejnje pschepodachu a to knjesaj Domasch-Schjerjanšći a Mlink z Nješwaczidła. W kónczazych słowach dźakowasche ho pschedsteżicżeŕ gmejnskeho sastupjerstwa k. Hermann Czehran wschém, kotříž su pschi shotowjenju dźěła a wuhotowanju wjeśneho šwjedżenja hobu šautkowali, wosebje k. rendanćej Kunzaj z Budyschina, kotrejž je mšitno k hromadżenju wody darmo poskiełi. Hudźba sanješe „Hdże stotk mój?" Mólko hibasche ho šwjedżerišći cżah pches wjeś na sahrodu wjeśneje korcżmy. Tu minuchu so hodźiny we wjeśelej biesadźe a hudźba porjeśiłchi je z bohatym programom. Dźeżom wotšiełchu mnohu sabawu a doroścżeni wotschewidu so pschi kofeju, wscho to z hromy šwjedżeńskeho wubjerka pod nanjedżenjom k. pjekařskeho mišćhra Rychtarja. Wjeśela rejka wjecżor skónczi derje poradżenje wjesnyj šwjedżeń.

S **Lubija.** Lećnu horzotu, kajkuž drje lětka hišcże měli njeješny, pokazowaschе thermometer wežerawschu nutoru, wosebje w pschipołdnišchich hodźinach. Pschipołdnju w 12 hodź. namérichmy hišom 34 stopnjow po Celsija, we khłódku 30 hacź 32 stopnjow. — Po sapiśu 1. augusta mězjachmy we wokrjesu Lubijskeho jantšicheho hejtmanstwa jenož hišcże 225 mužišch a 117 žónšich dźěłoŕenjerjow, nimo teho hišcże kŕiżowych sastarańzow. S tuthmi liczbami šmy w naschim wokrjesu mjenjšchu liczbu dźěłomjeŕjerjow po stónczenjum šrěcżowje wójny dospěli.

S **Lubija.** Po hižom wotmětym pschepruhowanju łonzow sa sawěsczenje pschisłajenjow wotkry kontrollowazy jastojnik sawěsczenja pschisłajenjzow w jenym tudomnym wjetschim textilowym wobkhodże, so je nětdże sa 8000 hr. sawěsczeńskich pjenjes podrażenych. Njeżwórny pschisłajeny, kiž mjesesche dowěrliwe městno, je hižom dołhi cżaš pschisłajenjam sawěsczenišče pschinoschki wot mšdy wotczahowaŕ, ale njeje sa to sawěsczeńskich šmankow łěpił. Wón je so je procha měť.

S **Lubija.** S motorskim kołom cżežu šnjesłoužił je mjedźelu wjecżor gratmišchtŕ Hepner se Sporjelza. Na khižinišchcu Sporješčeje a Bjarnaczańšeje šlatneje dróhi zajedże je šwojim motorskim kołom wobošowanemu automobilej, kiž z Bjarnaczicź pschijědże, do boka a šlama žebi pschi padnjenju ruku a nohu. Motorske koło a cżež auto buchżtaj wobschkodżenej, so njemóžesche dale jěcź. Suješowjenjeho motorowego kolesarja dowjeschu do Lubijskeje měschczańskeje khorownje.

S **Rakez.** Po pseches 32-lětnej sasłužbowej stuttkowskeji w tudomnym wokrjesu pada so 1. augusta haba knjeni Marja Linkowa na wotpocżišk. Po pschedkhadżazym wukhladanju bu wona w Leze 1894 jako poddawa w Drježdżańskej klinizy za žónske pschisłužbnicy wuskuschnjena, z wotkel wona w Lezu 1895 do tudomneho wokrjesa pschińdże, kotryž 9 wuzow wopschija, kiž daloko rózno leża. Mjelicżomnje žony a dźěći namakachu radu a pomoz pseches wołoschinsku wustojnosć knjenje Linkowoje a pseches 3000 malych šenjskich putnikow wuhladachu z jeje pomozu k prenjemu rasej šwětło šwěta. Knjeni Linkowa je wažena a lubowana rožoba a tohodla pschaja ji wschitzy dołhi wjecżor žiwjenja a strowosć a cżełstwosć.

S **Kulowa.** W nozy na pónđżelu pola wójnika Wolka na Sbjarowskej dróży woheń wudyri. Brožeń, konjeńž, hrođž, žwinjazge khlěwy a kólnje so hacź na jałožne murje wotpalichu. Woheń šnicżi žobu schtyri wjesby domkhowaneje rožki, tójschto khłomy a žyna, brikety, drjewo, někotre woiy a maschiny a ratařske graty. Jedyn kóń schori. Wobnjowa wobora z napinazym prózowanjom woheń samjesowa. Szykawa z Kulowza njetrjebasche hakle sąschimnycź. Kak je woheń nastał, njeje dotal hišcże šnate. Schkoda so se sawěsczenjom nimale naruna.

S **Kulowa.** Wežerawschi žrjowny hermank w Kulowje běšche khałže wopytany. Pschedawarjo z tuteje pschicżiny pschewesche sažkužili njeju. Na šłótnich wikach běchu na pschedań 4 konje, 50 truwerow, 4 mlode šprzata, 40 prošatow a 4 běłali.

Se **Sleho Komorotwa.** Pónđżelu pop. wokoło 5 hodź. pschijědże Drježdżańšli fabrikant se žwojim wožobowym autom w krutnej špěchowosći po Kalawškej dróży. Nadobo pschiběża 41lětna holcża moleŕskeho mišchtra Mrjcha na dróhu. Jako holczżyna mała auto pschiběć widżesche, šamoła žwoje dźěcżo wrócżo a to bu jemu z njeschożom. Auto šhrabny holczku a pschejědże ju. Ji šlamaschcżej žo wobej ruczży, na cżoż wbohe dźěcżo hnydom wumrě.

S **Wochos.** Tudomne towaršstwo šłěžow šaušjemu njedźelu, 31. prażnika žwoju nowu khorhoj poswjećżi a to na sćežkowoze waschinje: Ssobotu wjecżor bě kommers we Walcez hoŕenzu a potom cżehnichu słěžy w cżahu se žmólnizami pisches wjeś. Na cżole jěchcżeschtaj dwaj tłěžaj na konju a kapała piškačka. Njedźelu rano w 6 hodź. bě budżenje. Wot 11 hodź. hacź 13 hodź. bě powitanje towaršstwow. Na to sestupachu žo towaršstwa do cżahu a cżehnichu k wójnišnemu pomnikej, hdżež žo nowa khorhoj šwjatoscżuje poswjeći. Poswjeczenje khorhoje a šwjedżeńšku rěcż mješesche tudomny wucżeŕ Asch. We mjenje towaršstwa tłěžnym powita pschedsydża Gustav Petrik towaršstwa a hoścži, kotrejž běchu pschišli, šwjedżeń porjeśiłchi. Běchu to sešełkowane towaršstwa: towaršstwa tłěžnym z Běkeje Wody, z Trjebina, Šalepeho, tudomne wojeńske towaršstwo, wohnjowa wobora, turnaršske towaršstwo, kołojźidne towaršstwo a wojeńske towaršstwo z Hamorow. Tute pschepodachu nowej khorhoji swój hołdźik. Za hudźbu šaraschе ju Budyska wojeńska kapała. Hdyž bu khorhoj poswjeczena a wschelke šbožopschecża pschedsydżerjese, šestupachu ju towaršstwa sašo do cżahu a cżehnichu pisches wjeś na tżelnik, kotryž je w holi pschi Budyškej dróży. Tuton žur lětka wosebje rjenje pschiprawili. Jow sapocża žo nětko wjeśelee žiwjenje. Tłěžy pytachu žwoje šhože w tšélenju. Druhy žo šašo na druhe waschinje wošchelwjachu. Sa jěcź a biće a sabawu bě też postarane. Sa konzert šaraschе ju Budyška wojeńska kapała. Tak bě žo popołdnjo pschi najrjeńšchim wjedrje minyło a ložby, kotrejž je jow był, temu je žo špodobało. Wjecżor cżehnichu wschitzy šašo do wšy. Jow žo na wobémaj žurlomaj wjeśela rejka sapocża, kotraž pschitomnych někotre hodźiny hišcże hromadże dżerżeše. Pónđżelu popołdnju bu pokraczowanje w tšélenju a wjecżor bě wohnjoŕstroj (Brillant-Feuerwerk) pschedwjedźeny. Potom sapocża žo reja w Walcez hoścżenzu. Tak je žo šwjedżeń derje poradźił a wjedro je jemu też hojtko, schtož je ŕ hłownej wězu.

S **Běleje Wody.** W jenej hlinjanej jamje je žo pschi kupanju tudomny frišer Roth šatepił. Wón sawostaji žonu a šćežicz dnjow stare dźěcżatko.

S **Turjowa.** Wulka woda na Turjanskich łukach je žo někto słónczinje šhubiła. Wotawuz je i mjeńschego dźěła šnicżika. S dźěła su też běrnowe a rumikzowe pola tšěrpo pod wodu cżełpile. Loni a lětha štejeńche na naschich łukach jěsor, na kajžiž žo hišcże dopomnicź njemóžemy.

Lětuše lěcżo najbohaše na dešcziku w běhu 50 lět.

Schto leži bliže, hacź tajte wuwjacżne wjedro ſ druhimi lěcżemi pschirunacź. Pschi šmjerschnym pschirunanju ſ někotrymi podeidżenjemi tuteho lěcża wobkruczuje měnjenje, so šmy lětha troschku wjele mokroty dostali. Tuta wěrnosć dostanje wašcże wobkruczenje, hdyž statistiŕa wo wjedrje pschehladamy. S teje je dowidżeczź, so je lětuše lěcżo za dotalnu cżaš najmokrišche w běhu 50 lět. K pschirunanju meteorologiśich šjezujenjow jenotliwych lět wobkedżbuja žo tute w běhu wjerschcże doby. S dotalcżo rjada tutych wobkedżbowanjow na pšch, jenož měšaza wucżejenje žo šrěnja hódnoscź a tuta wo šnamjenja žo potom jako „normal". Po wobkedżbowanjach měšaza junija 1. l. žo wupokaza, so je junij nimale **ša zyku Němšku pisches 50 proz. wjazy deschcza pschinjeść hacź je normalnje.** Tute 50 proz. maja žo jako pscherčeŕ wobkładowacź, w jenotliwym pak deschcze we wschelakich krajinach Němšej tohorunja wschelake. Najwjazy deschcżika je žo we Westfalskej schka. Tam wucżinješche muohota deschcża 193 proz. normalneje mnohoty. Potom ſcżehuje Barlin ſ 160 proz., Hannoverska ſ 138 proz. a Hamburg ſ 128 proz. Najlépje wotrešnje južna Němška, kiž ma jenoż 110 proz. normalneho špadła. Dźiwajo na deschcże běhu też temperaturu měšaza šmažnika wo wjele pod normal a to we Westfalskej wo 19, w Barlinje wo 2,6, w Hannoverskej wo 1,9, w Hamburgu wo 2,4. Mnichow a Južna Němška měješchtej napischcżo tomu pscherešnu temperaturu wo pol šlupna wyšche hacź normal w měšazu junija. Praźnik wo nicżo lepšchi hač njeje, hižo nětko ma wo 20 proz. wjazy deschcża hacź normal pokasuje. Sczěhwki tutoho njewschedneje mokroty dotalneho lěcża pokasuje žo wosebje w tym, **je ju je žné nimale we wschěch krajinach Němšeje wo dwě njedźeli sapoždźiłe.** Jenoż Južnoněmška, kotraž měješche — kaž hižo naspomnjene — khmań (normalne) wjedro, ma też wuhladu na normalne žné. Hewak njeješu wuhlady na dobre žné, wosebje na cżežkich šymnych polach, kotreż niłko leża. Tu a tam je žito hižo sa cżaš łcżenja cżerpiko, poždźiżo też pod wulkim deschcżom. W někotrych krajinach dżen je dozyła šnicżene. Mnoży ratarjo dyrbja žo ſ tuthym šrudnym dóńtom wotnamakacź. Też běrnu je pod wulkej mokrotu tběrbo cżerpiće. Je potajkim najwjetschi cżaš, so žo wjedro šta ji, jeli njedyrbjake běrnjaze žné cżežko ſchkobowacź.

Z Łužicy.

S **Nowosalza-Spremberga.** Hdyž je žo Cżešłoſkowakska rosšudźiła, shromadnje je Sakšej Schprjewju šwuworjódźicź *a to wdżelu Nowosalza-Spremberga—Rugaw Wopaczi—Holbin*, budże žo ſ tutymi dźělami w blížšchim cżašu šapocżinacź. Wudawki staja žo tuhwilu na 1 milijon cżeškich krónow.

* S **Hajnaczicź.** Sšwoje 90. narodniny šwjeczeschе tu njedźelu nésdušchi železniški pschekhodny štražnik Wohnwór Jeremias. Wón je ſ bohom naštarschi wójniki veteran naschego městačka, wón je žo na ſ wójnowaj 1864 a 1866 wobdźělił. Jeremiašej, kiž je dudowniže hišcże cżeršiwy, dosta žo je wšěchi stron rjele šbožopschecżow a darow.

* S **Noweho Geršdorfa.** W nozy na pónđżelu štražnik muža lepi, kiž běšche žo na cżelnischcżu po piwowoho stana dobył a tam dwe bleschi palenza kradnył. Štražnik ja poducha a dowjese jeho na połizajšku štražu. Njewitany hóšcż mu nětko thłoštanje wocżakaŕ.

S **Noweho Gersdorfa.** Jako zobhybeŕjo domach njeběchu, wudyri w žiwnosći Gottwalda Prüfera woheń a Pwupschešrie žo ſ domškeho też na brózeń a hródź a šnicżi wschitko hacź na šakładne murje. Stót pomozni ludźo hišcżeze w praźnym cżašu wulkowrachu.

* Se **Šohlanda** pola Lubija. Jako dhajsche cżeršelkoleŕ Richter jenošo šwojich jenošijowych koni na pastwu dowjeseŕ, tón, jako jemu hłowoju šciabnychu, tak njebožkowje wulkowaŕ, so cżeršelkoleŕa do delnjeho žiwota morjachu. Snjeschoženy dyrbješche Zkařšku pomoz pytacź. Sbožo běšche pschedobho w konjezu stało a běšche jako elektrisowane, jako jo na pastwu ſ jeschežom. S Richterom khětro hubjenje steji.

* Se **Žitawy.** Jako měješeŕ bydlenja w jenym twarzenjur na Thcalerſkej šahy šobotu wjecżor doma njebé nasta ſ jeho njewobkładnuwjesja w jeho bydlenju wobeŕ. Ludźo, kotříž w domje bydla, so wohnja dobładowali a jadźiwschu jeho dalschemu rosšěrjenju, schtož mohło łohko te hórschim šcżěhwkam domjesć. Sawołana wohnjowa wobora hnydom pschišwała a wobeŕ šala.

Se **Shorjelza.** (S „cżertowcho mosta" šlocżik.) Njedźelu rano je 50lětny dźełacżeŕ, ſ wotpohladanjom šeć žiwjeze wjawschi, ſ „cżertowcho mosta" na kolije Zittawsko-železniży šlocżik, hdżež ſ rosbitymi šawami mortwy ležo wosta. Trajaza biesdźešlosć je pjeża wina tutoho kamomordaćiwa šula.

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu 3. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 pólsk. markow	46,95
šandźelski punt . .	20,391	100 čěskosł. krónow	12,45
100 šwajc. frankow	80,89	100 franc. frankow	16,44

Berlinska burša wosta wežera dale ſtaba. Kursy efektow so wotdźerjachu.

Na produktowych wikach też wežera měr kujeschе. Klačiny žita dale dele bijachu. Nožka ſnowa 20—30 pj. pschišładži, wonuž pak 10 pj. Wežera klačieschе zentnar

w Berlinje:

rožki 11,05—11,30 hr., jeczmjenja nasymschego 9,45—9,80 hr., owoža 12,85 hacź 13,20 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa september: pschenicżu 13,31½—13,32½ hr., rožki 11,30—11,25 hr., owoža 10 hriwnow,

sa oktober: pschenicżu 13,25—13,27¾ hr., a rožki 11,32½—11,25 hr.,

sa dezember: pschenicżu 13,37½ hr., rožki 11,35—11,28¾ hr.

Na pschecżach.

Kolo mužaze a gramofon ſ platami w Lubiju, Matildźina haša 18 delka.

Wos ſdźiwiśi w Budyschinje, Morizowa haša 141 na pravo.

Krowa wyschokoſrucżelna w Khelnje 22.

Koła. wulka, dobra dójka w Kamjenzu, Oskar-Müllerowa haša 6.

Pschichłajeni wupłaca

Hołzu do domu, Chrlich w Kamjenzu, na torjoschcżu 1. **Rotherka** w Kamjenzu, Carolina haša 11. — Do **Hródka** na Jägerowu haſu 131. — Do **Biſkopiz**, Dr. Beckowa haša 1. — **Rěnik Kschiſank** w Budyschinje na Žitnych wikach. — **Teichertowa** we Lubiju.

Kramſkeho. Weber w Hródku, Mlynika haša 12.

Pohnenza mlyn w Koblizach pola Budyšina. — W Budyschinje, Fichtowa haša 6. — W Pomorzach 9.

Kuchinſka do hrodowego kuchiny w Krjebi.

Dźowku. Cżichołz we Wuſtidźu.

Schoſera. Schneider, mlyn w Mužakowje.

Kowarſkeho. Nowak w Jabłońzu pola Mužakowa.

Luka na pschecżaožowanje

2¼ jatra wulka pola Brěchkow pjatk 5. 8. 1927 wjecżor we 8 hodź. w kenzliji magistrata města Kulowa.

Sšudnijzy na pschecżahdżowanje.

Schtwórtk 4. augusta 1927.

w **Lubiju** na **ludowstwje** dop. w 10 hodź.: Meble, klamarški kamor, klamarška pokładnja, ſtol sa broduturharjow, 1 prochżrěbak, wótšjerěcżak, ludowy kamor, waša, waryto, elektr. lampa:

we **Sšerbskich Pawlezach** pop. w 3 hodź. w tamn. hoſczenzu: rěsniški wós ſ plachtu, lonjaze ſtłě;

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach, tmarjenje I: Nóžnej kamorcżaj, wobras, friſerſka toilela, ſtejazy cżežnik, kobrz, klubowy ſtoł, gratowy kamor, cżajowe blidło, dwójne ložo, blido, 4 ſtoły, ludowy kamor a bůfej, radiowpschijimarwa, walaj hadrecżicżane dratty a ſtuknje, lazy, khabaty, cżapki, khołowy, wohnjazy a ckanny, durjaze brjohi, komada, khabat, kolo mułaze, piano a 700 zigarow;

we **Ssmilnej dop.** w 9 hodź. w „Serbſkej gryczeze"; Schcżanſka schijaza maſchina a wschelake schkleńczane twory;

we **Semizach** w Henczlej korczinje „K pinowemu kutej" pschijp. ¾12 hodź. drjewjana huda a wschelake drjewa;

pjatk 5. augusta 1927:

w **Hnajschczach** pjatk 5. 8. 1927 dop. w 11 hodź. w industrijowym dworje pažata pila ſ mrozowym cżerjenjom.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Pschi šnadnym wobrocże troschtu měrniżche wiki. Dop. ¾12 hodźiu: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	2. 8.	1. 8.		2. 8.	1. 8.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	221-226	240-242	woka	22-24,40	22-24,00
nal. jeczmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	189-196	192-200	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowa	257-264	263-270	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-188	187-189	rapa. wosnik	15,00	15,00
pšenč muka	35-36,75	35-36,75	jary wosnik	20-21,80	20-21,60
ržana muka	32-34,00	33-34,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běraj. kruški	34-35,00	34-35,00
ržane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,80-2,70	2,00-2,30
rapa „	275-285	295-300	ržana sloma	1,70-2,00	1,75-2,10
lana symjo	—	—	pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Ssepiz** pola Kinsbórka. Wikowaś ſ produktami, Richter, kiž tudy bydleiche, zgobotu dopołdnja na wobłhodnej jěsbje njedaloko Klucza ſhnbi knjeſſtwo nad ſwojim autom, kiž běſche ſebi hakle pſched nękotrymi dnjemi kupił, a ſajědže ſ nim tak njeſbožownje do dróhoweho pſchěrowa, ſo bórzy na to wumrě.

* S **Kinsbórka.** Pſchi ſkakanju pſches hurdy jedyn wojak jěchańſkeho polka čo. 11, kiž w tukhwilu w Kinsbórku pſchebywa, tak cžežko ſe ſwojeho konja padze, ſo ſo jemu cžerjewa wosterhnychu, na cžož wobjarujonnu hižom bliži nóz wumrě.

* S **Drjezdzan.** (Namĕſbacžna.) W nozy na pondželu tu na Liebigowej dróſy młodu holzu cžežy ſranjenu leżo namakachu. Jako ju do khorownje wjeſedni, wona wumrě. Kaž ju dotal ſwĕtlcžicž mahli, jedna ſo pſchi ſrjeſbožcnej wo namĕſbažnu, kotrež je w nozy w ſwojim bludže ſ wokmom na dróhu ſkočiła.

* S **Rožweina.** Jedyn 22lětny muži wſa na ſwoje kolo pachoła, kiž ſo ſady horje ſtupi, w prědku na wobſbiko hadži pak hiſchcže 17-lětnu holzu. Jako nĕſto wſchitzy tſjo po nahlej dróſy do Marbacha bele jĕdžechu, ſtamachu ſo pola kola prědnje widžiły a wſchitzy tſjo padžechu na dróhu a woſtachu cžežko ſranjeni leżo. Jich do khorownje dowjeſechu, tam je 20lětny Arnold, kiž běſche ſo ſady horjeſtupił, hižom wumrěł, dokelž běſche najcžežſcho ranjeny.

* S **Lipſka.** (Wotſtronjenje aktow.) W februarau t. l. ſta běchu ſo na Lipſcanſkim hamtſtim ſudniſtwje aktu ſhubike abo wotſtronike. Kenzlowy aſſiſtent a bórz buſchtej tehdom ſajatej. Hižo tehdom ſej myſlachu, ſo je wjazy wožobow na tutych pſcheſtupjenjach wobdžělenych. Pod wobſtoržbu, ſo je druhich k wopacžnej pſchiſaży namolwjał, bu nĕtko Lipſcanſki prawiſnik dr. Jan Münch ſajaty.

* S **Plawna.** (Cžežke autowe njeſbožo.) W Sprawcžnyſche mandželſka Hartmuthowa ſe ſwojim 6lětnym ſynkom a 5lětnej džowcžižku dróhu pſchekrocžiła na puczu do leża. W ſamſnym wokomiku pſchijĕdže wot Sprawy auto jeneho Plawenſkeho twarſkeho miſchtra. Knjeni Harmuthowa, kotraž ſwoju dżowcžižku wot dróhi wročžo ſtorhny, pſchiňdže pſchi tym do auta a ſrani ſo cžežko a ſtama ſej koſcže. Jeje pokjenje je jara khutne. Dĕcžo bĕ pod koło pſchiſchło a bu na 20 metrow po dróhy wleczene. Je na ſcžĕhowi cžežkeho ſranjenja we Plawenſkej khorownji wumrěło. Auto ſajědže do ſchtoma a ſo do cžiſta roſbi. W nim ſedżachu woteńdżechu kaž ſ dżiwom jenoż ſe ſtróżelemi.

* S **Barlina.** (10 wožobow ſo cžichi kupanju ſatepiło). Sańdżenu njedżelu ſo wokoło Barlina pſchi kupanju 10 wožobow ſatepi. Wſchitke kupańſke mĕſtna bĕchu ſ wopytowarjemi pſchepełnjene.

* S **Weimara.** (Njeſbože pſchi karuſelu.)) Na jenym mĕſtnje ſawjeſelenja pola Weimara ſawi ſo ſawĕſcženſki rjeczaſ jeneho rjeczaſnehо karuſela a młodny muſĕli bu ſ polnym wotmachom ſ cžołmika do pſchihladowazych ſudži wjerhnjeny. Wón padże na dĕcžo, kotremuż ſo rjaw ſlama, ſo wbohe hnydom wumrě. Młodemu cžłowjeſej ſo moſhy ſ łokła ſtſchaſechu.

* S **Oldenburga.** (Mnoho ludži ſhoriło.)) W Oldenburgu wotmě ſo ſjĕzd Reichsbannera. Lĕkarſke pſcherytowanja ſu dopokazałe, ſo ſo nimale pola wſchitkich ſhorjenych wo paratyfuſ jedna, kiž wukhadża ſ tela, ſo ſu ſhorjeni kołbaſi jĕdli, kiž njeſbu zyle bjes porola byle.

Škitajće swoje domy před paduchami.

H-s. Skoro ſtódy dżeń cžitamy w nowinach, ſo ſu tu a tam paduſchi pobyli abo ſo nutſkamali a tak a tak wjele kradnyli. Wſchĕ wĕzy w kamorach a łódach bĕchu ſroſnje roſmjetane a tak a tak wjele wĕzow a pjenjes ſaluje.

Wjele krócž ſu ludžo ſami na tom winа, hdyž wopyt paduchow doſtanjeja. Kak lohkomyſlni naſchi ludžo na wſach tola ſu, to ſkoro k wĕrjenju njeje. Cžaſto, hdyž na polo jĕdżeja, nimaja ſa trĕbne, dom ſamknycž — abo ſapomnja jo. Hać, ſamo wrota woſtaja ſchěroko wotewrjene, ſo może ſtódy hacž do kuchiny hladacž a poſ bĕži ſrohu na polo. Tu może ſo nĕſkole zyke kubło wuprózdnicž, hdyž taſki bandak pſchicžehnje a namaka wſchitko wotewrjene. Tu dopjelni ſo potom pſchiſłowo: „Njeſamkane durje mučhlakow cžinja!“ Ale też hdyž ſu ludžo domach, pobrachuje na mnjej kedžliwoſcži. Kak cžaſto mózemy na wſach do khĕżow ſaſtupicž a wokajo pſches zyły dom kročžeż, prjedy hacž na nĕkoho ſtorcžimy. To wſcho ſu dobre ſkładnoſce ſa motmyſlenych paduchow. A kak mnoho koleſow kradnje ſo runjewon w Budyſchinje a jeho wokolinje. To je wĕzka ſama ſa ſo! Kradnjenje koleſow je jenož mózno, hdyž je wobſtejerjo nĕhdże njeſamknjene abo bjes dohladowarja lohkomyſlnje ſtejo woſtaja. Dyrbimy pſchezo na to myſlicž, ſo je w mĕſtach mnoho ludži, kotſiž na taſke ſkładnoſce direktnje kakaju. Nĕkotſi kradnjeja nuſy bla a mnoſy maju paduſchiſtwo ſa powołanje. A pola wjeſnjeho ludu maja dobre žně! Tón je ſzyła tak jara dowĕrliwy. Wſchelazy ſu też ſtupi, pſchiſłodża radżcho zyke koleſo, prjedy hacž maju 10 wjeſnjejſow ſa ſakhowanje wſchĕ. Też na wſcho ſu paduſchi ſwoje dżełanſke polo pſchepokoſili w najnowiſchim cžaſu. Sſnano jim tam połizija tak na pjatach njeje, kaž w mĕſtach a dobre žně tam cžaſto też maja. Niczo nowe njeje, hdyž zyła kolonna wĕſtu ſmuhu wſzow wobdżeła. Tajzy paduſchi dżełaja ſ najwjetſchej rafinežu a ſjebaja cžaſto ſamo połizaju.

Hacž k wĕſtnemu dypkej może kóżdy jednotliwy ſ małej kedžliwoſcžu ſwoje ſwójſtwo pſched paduchami ſchkitacž. Wſchedniſchim ma ſo wſcho ſeſamkacž, hdyž nichtón doma njeje. Kóżdy ſamkat ma dobre ſamki na pſchedań, pſches kotrež ſo nichtó tak rucže njedobudże. Też wrota a durcžka maja ſo kóżdy raz ſaſamknycž. Potom ſtuſcha na kóżdy dwór dobry poż. Cžłowjek to njewĕri, ſchto taſki pžyk wſcho dokonja. Na kóżdy pad ſaſkuži ſebi ſwoju pizu a dawk derje. Ale na zuſnych dyrbi ſmužowany byeż a derje je, hdyž może w dworie ſwobodnje wokoło bĕhacž, bjes toho ſo by cžeknył.

Pſchi taſkej kedžliwoſcži a wobhladniwoſcži ſo nichtó tak ſkołu do domu njedobudże a wjetſchej ſchkodże ſo na taſke waſchnje ſadžiwa. A ſchtóž do mĕſta ſ koleſom jĕdże, bjer ſebi ſamk abo rjeczaſ ſ pſchiſamknjenju koleſa ſobu. Najlĕpje pak je, hdyž koleſo nĕkomu k ſakhowanju pſchepodaſch. To wjele njepłaczi a je wĕſte. Směrom mózeſch potom ſwoje wobſtaranje cžinicž. Ale, też na ſwoje druhe wĕzy kaž liſtowniu, mótſchenі a druhe dyrbiſch w mĕſte dwójzy kedžbowarž. Wone ſo rucžiſcho ſhubja hacž ſebi jedyn pomyſli. Najbóle na hermanku we wulkej tłoczežiſy. Tam paducha tak rucže njepſchimnjeja.

Tak widżimy, ſo jenož najwjetſcha kedžliwoſcž pſched taſkimi njeluboſnoſcžemi ſchtita.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

Schkrowa powĕſcž wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórk: Pomału ſo wnczahnje. W Jendżelſkej ſ wjetſcha ſuchо a ſo wocžopkuje.

*

W Liedolsheimje w Badenſkej dyrі pondżelu wjeczor pſchi cžežkim njewjedrje błyſk do jeneho bydlenja. 3 domſke a 39 brożnjow ſo ſpali. Schkodu na twarjenjach wobſtejcža na 3½ mil. hr. Wobhdżerjo ſu cžim cžežſcho potrjeſcheni, dokelž maju ſ wjetſcha zyle žně domoj.

*

Po powĕſcžach ſ Neapla Wesuw dale łyhnje woheń bluwa. W nĕkotrych wſach dyrbjachu wobhdlerjo ſwoje ſtatoli wopuſchcžicž.

*

Pondżelu rano w mĕſcže Huſſi w Rumunſkej mutti woheń znichnowaſche. Se ſuſednych mĕſtow wojakow na pomoz póſłachu. Njedżiwajcy wſchĕch prózowanjow hakle ſo na wjeczor poradži na wohnju dobnycž. Huſſi ma 15 000 wobhdlerjow. Nĕkotre tyſaz ludži je bydlenje ſhubiło.

*

Po hamtſkej powĕſczi ſ Japaniſke je japaniſka mnyſtkadżaja łódź „Tokiwa“ do powĕtra buchnyła. 5 offizĕrow a 33 muži namaka pſchi tym żmjercž, 47 wožobow bu ſranjenych.

*

W Cardownſtich podkopkach w Lancaſhireſtim hrabiſtwje w Jendżelſkej ſta ſo nĕhdże 450 metrow pod ſemju łyhne roſbuchnjenje, ſ kotrymž bu 10 dżĕłacžerjow wot druhich wotſamknjennych. K wſchemu njeſbożu ſaběja hiſchcže woda do podkopkow. Po wjazyhodżiſtkim napinanju mózachu 8 hórnikow wukhowacž. Dwaj ſtaj ſo ſatepiłoj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S wobſtamknjenjom podpiſanſcho hamtſkeho ſudniſtwo ſe 26. julija 1927 je ſtajnje invalidneho trahnarja

Jana Auguſta Cudu

na Židowje (we wothładanju) pod pſchedpoſtrjeſnjiſtwo dla pſcheczinjenja je ſo ſażo ſkónczyło.

W Budyſchinje, 30. julija 1927.

Hamtſke ſudniſtwo.

W mĕſchczańſkej hłownej kenzliji (na radnizy po 1. ſhodże) wuſcheła cžiſła 25—35 prĕnjcžo dżĕła a 29 hacž 35 druheho dżĕła nĕmſkoſtatneho ſtonſkeho kopjena, kaž też cžiſła 17 hacž 20 ſatſkeho ſakonſkeho kopjena w bĕhu dweju njedżel k wuſtupohladnjenju ſa kóżdeho.

W Budyſchinje, 1. auguſta 1927.

Mĕſchczańſka rada.

Towarſtwowski powĕſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma ſwoje zwuczowanja kóżdu ſrjedu wjeczor we 8 hodź. w towarſſownі (Chriſtl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſcž.“ We Młodej Bolesławje wuhotuje ſo pſi ſkładnoſci wuſtajeńcy njedżelu, 28. awgusta, „Serbſki ſpĕwny koncert“. Jedna ſo wo jenoż znate ſpĕwy. Też naši ſpĕwarjo a ſpĕwarki cheyli ſo w prawje bohatej lĕcžbje tam wobdżĕlicž. Za ſobuſkutkowacych ſpĕwarjow a ſpĕwarki je wſitko darmo: jězba wot mjezow, jědź, pſrenocowanje, zaſtup do wuſtajeńcy atd. Štóž chce ſo wobdżĕlicž, njech pſrich. njedżelu (7. 8.) pop. w 4 hodź. na pſrenju pruhu do „Serbſk. Domu“ w Budyšinje dojědże. — Tam je zhromadna pruha. — Bohate wobdżĕlenje wočakuja Dirig. a pſedsydſtwo.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedżeńſki wubjerk za II. zlĕt zmĕje pſrich. njedżelu pop. w 4 hodź. we Wulkim Čisku poſledne poſedżenje. Njech tohodła kóżdy wubjerkownik pſrińdże!

Malešecy. „Jedn. Sokol“ zmĕje jutſe ſtwórtk zwuczowanje. Bradłowe družſtwa za zlĕt.

Malešanski zwučow. wokrjes. Bubnarjo a hwizdarjo zmĕja pſrich. ſobotu pruhu w Brĕzyncy (też pſi hubjenym wjedrje).

Nawječorny wokrjes Sokoła zmĕje pſrich. ſtwórtk (4. 8.) we wosmich we Wotrowje zhromadne zwuczowanje. Tyče ſobuprinjeſcž! Program: zlĕtowe bradła a ſkupiny. Načolnik.

Radwoſ. „Hu. Je.“ Štóž chce — a kóżdemu należnje radžu — do Mł. Bóleſławy ſobu jěcž, dźi njedżelu pop. do Budyšina na pruhu. Chcemy w M. B. z nĕkotrymi ludźimi ſobuſpĕwacž a ſebi zajimawu wuſtajeńcu wobhladacž. Bliżſo zhoniče po zlĕcže. M. N.

Serbſcy ſpĕwarjo a ſpĕwarki, kiž ſwój hłoſ derje wobknjeża a chcedża ſo pſi koncerze na wuſtajeńcy w Młodej Bolesławje (27., 28. a 29. toho měſaca) wobdżĕlicž, njech pſrichodnu njedżelu (7. 8) pop. z dypkom we 4 hodź. do Serbſk. Domu pſrińdu. Tam budże ſo dalše wozjewjeńc. — Sobu pſrinjeſcž: „Zeraſa“, „Dobry wjeczor“, „Wulka lubosć“.

Zarjadniſtwo.

Sowrjecy. Spĕw. tow. „Sołobik“ zmĕje tón tydżeń ſtwórtk wjeczor z dypkom ¼9 hodź. ſpĕwnu hodžinu. Prajće to wſitkim ſobuſtawam a pſrińdźe wſitcy! Dirigent.

Wopytowarjo Sokolſk. zlĕta! — Kedžbu! Štóž chce we Wulk. Čisku 14. 8. wobjedowacž, njech to pſihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Čisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do ſtwórtka, 11. t. m.

Zamołwity za politiku a hoſpodarſki dĕl: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za lokalny dĕl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje

Transmiſije
kóżdeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Princeſke ſuknje, košle, żonjace kholowy, jaki, košowy płat, kopřiwinu, bĕłe a pisane łożowe šaty, ſopłe šałčiki jara tunjo **K. Erler**
w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeča hoſcenca „Stern“.
Rĕču ſerbſki! Telef. 3519.

Powjazy
powjazy za ſnopy
ma na ſkładže
Paul Nemewitz w Budyšinje
na Žitnych wikach

Łužisko-ſerbſki Sokolſki Zwjazk
zarjaduje
14. auguſta we Wulkim Čisku pola Wojerec
II. Zwjazkowy zlĕt Serbſkeho Sokołſtwa
Wulkotny čah Sokołow ◆ Zhromadne zwuczowanja mužow, žonow a dźĕči z přewod. hudźby Zwuczowanja na narjadach ◆ Rhythmiſke zwuczowanja ◆ Sokolſka ſcena
Započatk pop. w 2 hodź. ◆ Wjeczor pyšny bal
z mytowanjom knjeſnow w najrjeńſej ſerbſkej drasce
Zlĕfowe znamješko 50 pj., do časa kupjene 40 pj.
Wšĕch Serbow přeproſujemy na wurjadny ſwjedżeń
Předſydſtwo

Pata z 10 kurjatami
je na předań
we Wulkej Dubrawcy 11

Spušcžomneho
hoſpod. pomocnika
abo wotročka pyta hnydom
kubleř **Herm. Schuſter**
w Kumwałdze 26

Derje kupuje
štóž ſo na „Serbſke Nowiny“ powoła!

Pšeńcu, rožku, wows, ječmjeń
kaž też **raps a druhe wolijowe płody** nowych
žnjow kupuje kóżdu dźĕlbu po najwyšših dnjowych płaćiznach za hotowy pjenjez
Albert Paatz
w Kamjencu Tel. 24/25
w Halštrowje Tel. 13

Jurij Hänſel w Budyšinje
na Šukelnjeſej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarſka Rudolfa Sacka z Lipſka
w Budyšinim hamtſkim hejtmanſtwje
Skład ratarſk. mašinow a gratu wšĕch druzio

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dóńt Sydlerjec knihičišćerja, rap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju, Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 180 — Budyšin — Štwórtk, 4. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Přećiwo Dawezowemu planej.

W Barlinje, 3. žnjeńca.

S Newyorka wosjewja „Lokalanzeiger“: Bjarnat Baruch, kiž je ſ Barlina do Newyorka žo wróćił, žo wupraji, **ſo ma ſo Dawesowy plan w běhu pſichodneju lětow najſterje doſpołnje pſiſemjeńcź.** Wulki problem mjeſynarodnych initanzow tutkwilu je, ſo němſke płaćenje reparazijow drje k lětu a w dalſchim ličze žwoju najwyſchſchu hadźbu dozpěje. Tohorunja dyrbjake ſo milijardy na njeliczomne požčonki a cjahane wěſoſće němſkeje industrije a němſkich gmejnow ſapłaćiću. Potom je praſchenje wažne, hač ſu reparazijſte płaćenja abo ſapłaćenje tutych požčonkow wažniſche. Taſki konflikt mohł k tomu dowjeſć, ſo by ſo Dawesowy plan wuſchmórnył.

Dojednanje z Francowskej.

Nowy wikowanſki provijorium.

W Parizu, 3. žnjeńca.

Direktor franzowſkeho wikowanſkeho miniſterſtwa Serrnys je dźenſa jenemu ſaſtupjerjej nowiny „Information“ ſo wuprajił, ſo ſo němſko-franzowſke wikowanſke jednanja ſo ſpokojnje wuwiwaja. Serrnys pſchipoſnawa, ſo němſke wotpokazanje, mjenujzo podleſchenje 30. junija wotběžazeho provijorija (natkwilne ſarjadowanje) po franzowſkich pſcheſcach podleſchićź, ſo dla njewěſtoſće pſchichodneho wutworjenja noweho franzowſkeho žlowneho tarifa ſtał je, to pſchipoſnawa.

Dokelž je němſka delegazija ſwólniwa, na nowym podłožku jednać, tohodla je franzowſke knježerſtwo wot ſejma polnomóc k pſchemjenjenju franzowſkeho žlowneho tarifa žadało a dóſtało. Nowe wučinjenja, wo kotrychž ſo dale jedna a poſtupuje, roſeſnawaja ſo nješto wot prjedawſchich

Přećiwo dračowanju ſkotu.

W Barlinje, 3. žnjeńca.

Swjaſk ſkótſchkitacych towaršſtwow w Barlinje je pſched někotrymi njedźelemi podpiſma ſa petizije na **němſki ſejm hromadźił, kotraž ſej krute thkoſtanje ſa dračowanje ſkotu žada.** Tuta próſtwa dyrbi pjeća na 250 000 podpiſmow měć. Hdyž je hromadźenje podpiſmow ſtónčene, póſćelu ſo liſćiny na němſki ſejm. S dobom budu ſo wulke ſjawne ſhromadźiny wotměwać, hdźež budźe ſo wo najpomjenjenym pſchedmjecze rěčeć. Teſ ſejmſky ſapóſłanzy budu ſo w tutych ſhromadźiznach ſłowa jimać. Je woprawdźe na cźaſu, ſo ſo tajzy wſchědni dračowarjo ſkotu krućе potthkoltaja. Schtož ma wbohi ſkót druhdy pſcheſćerpić, to je do njeběſe wołazy hrěch.

Němsko-chinſki pripad.

W Shanghaju, 2. žnjeńca.

Hawaſka chineſka powěſtna agentura w Nantingu wosjewja, je chineſke łódźne wotdźělenje, kiž je němſki parnik „Bertram Rieckmers“ 20. praznika pſcheptałło, na 2950 liſtow dynamita, 105 liſtow pſchipałkow (Zündhütchen) a 50 liſtow raketow wuſſelożiło. Tute wězy ſu ſo ſ parnika wotſtronile.

Pſchiſłejaze Barlinſke inſtanzy ſdźeluje, ſo ſo tu wo twory jedna, kotreż ſu ſa jenu němſku a amerikanſku firmu w Korea poſłałene, dalſche ſa firmy w Kobe. Pſchećiwo wudawanjam Shanghaiſkich lokalnych wyſchnoſćow, ſo ſu tute roſbuchadła pſchepiſmykowane twory, **je němſki generalny konſulat w Shanghaju krućе ſaſkrocźił,** dokelž ſu roſbuchadła ſa podokoki poſłałene.

Swětne poſedźenje cyrkwjow.

Dźewjećdźeſaćj zyrkwjow ſaſtupjenych.

W Lauſanne, 3. žnjeńca.

W doſtojnej Lauſannſkej kathedrali, na kotrejž hišće ſe wulke dopomnjeńki na proteſtantiſku reformaciju wiſaja, hu dźenſa **konferenza ſwětowych zyrkwjow ſa wěru a wuſtawu** wotewrjena.

Swonkowny wobras njeje tak bohaty a piſany kaž pſched lětomaj w Stockholmje. S wotpohladom ſu tutej konferenzy ſnadny wobluk dali, tola pak je wſchelakoſcź tu ſaſtupjenych zyrkwjow jara wulka. Oſtjielny ſapiſ wjedźe na 90 wſchelakich zyrkwjow. Poſpeđźenje wotewri biſkop anglikanſkeje ſtatneje zyrkwje w Ameriźe, biſkop Brent. Sa němſku zyrkej rěčeſche prof. dr. Elert ſe Erlangena, ſa orientaliſku metropolit arzybiſkop Germanus, ſa jendźelſku arzybiſkop Armagh a ſa Franzowſku proſeſor Choiſy.

Geniska konferenca drje ſo nahle ſkónči.

Nózne poſpeđźenje.

W Genfje, 4. žnjeńca.

Rozrěžowanje mjes ważnymi ſobuſtawami tſjoch delegazijow konferenzy łódźneho wotbrónjenja, kiž ſo w 22. hodźinje (wječor w dźeſaćich) ſapočinjaſche, trajeſche hač do 24 hodźin. Po ſtónčenju poſpeđźenja ſo woddźělnikam jenoż ſdźěli, ſo po woſebitych wučinjenjach žane bliſche ſdźělenki wo wobhaću roſrěžowanjow cźiniċ njeſmědźa. Tola ſo jim praji, ſo je ſo jenički wo programje dźenſnjſcheho poſtoła poſpeđźenja jednało. Tute wotmětwa ſo hźenſa w 15 hodźinach. We kruhach konferenzy ſu wjedźiny delegazijow jenohłoſnje menjenja, ſo ma ſo łóſdy wokomik ſ nahłym ſtónčenjem konferenzy liċiċź

Jendźelſki kabinet ſo ſpěſnje zwoła.

W Londonje, 3. žnjeńca.

W Foreign office ſwoła ſo pod Chamberlainowym pſchedſydnitwom. Iſpěchnje ſhromadźiſna kabineta, **dokelž bě mjes tym wažny telegramm ſ Genfa dóſchoł.** Tuta deſpeſcha ſo pjeća na japanſki poſtrědkowazy namjet, kiž ſo w poſłednjej hodźinje ſapoda, poćahuje. We wuſpěchu tutoho kabinetneho poſpeđźenja a we nowych namjetach Japanſkeje dla wotbrónjenja na wodźe ſo krućе mjeſcźi. S privatneje ſtrony pak ſo ſdźěkuje, ſo japanſki namjet hač do lěta 1931 wſchě łódźne nowotwary ſakaſuje. Po Waſhingtonſkich powěſćach wobhladuja amerikanſke knježerſtwo japanſki namjet jako ſkłubu podłohu ſa dalſche jednanja.

Nowe połſke-ruſke jednanja.

We Warſchawje, 3. žnjeńca.

Pólti połſlanz w Moſkwje, Patek, je wčera na ſwój dwěnjedźelſki dowol do Warſchawy pſchijeł. Je ſe ſaſtupowazym ſnutkownym miniſtrom, ſ miniſterſkim preſidentom a ſwjezertruſtim połſlanzom roſrěžowanja měł. Swoje pſchebywanje we Warſchawje chże k tomu wužiċ, ſo bychu połſko-ruſke jednanja dla mordarſtwa na ruſkim połſlanzu do cźiſta pſchiſchłe a ſo hižo dołhi cźaſ wotmyſlene wumjenjenja neutralnoſće dotónčiłe.

Warſchawſke nowinarſtwo je na podłožu oſſizielnych woſwjezjonjow dla jednanjow ſ Ruſſej jara optimiſtiſka (ſpokojena). Ssamo Patek je dobreje nadźije a pſchipóſnawu dobru wolu ruſkeho ſwonkowneho miniſtra a ruſkeho ſwonkowneho kommiſara, kiž w połſko-ruſkich jednanjach dźěła. Spokojnoſcź dźe tak daloko, ſo ſej tu myſlja, po Patekowym nawróće do Moſkwy budu ſo jednanja dla ruſſepólſkich wikowanſkich wumjenjenjow ſaſo ſapoczeć.

Wojewanje pſcheczźiwo ruſkej oppoſiziji.

Bźrow towaršſtwa ſtarych bolſchewiſtow wosjewja namołwjenje, w kotrymž ſej žada, ſo by wſchědnjy oppo-

Coolidge chce ſo zaſowólby wzdać.

Je to taktika — abo prěni wopor Geniſkeho njewuſpěcha? Coolidgowe pričiny — abo ſo wzdać, zy by ſkerje lěpje dobył. Khiba jenoż wólbny manever?

W Londonje, 3. žnjeńca.

Wotpohlad preſidenta Coolidge, žo na pſchichodnej preſidentnej wólbje njewobdźělić, je w zyłej Ameriźy ſpodźiwanje wubudźiło. W někotrych kruhach ſej myſlja, ſo budźe ſo jako kandidata ſtajiċź dacź, jeli ſej to wulki dźěl wobdźelerſtwa piſcheje. Wotpohlad preſidenty ſo nominarſtim ſaſtupjerjam na łoſenu ſ maſchinu piſane ſ króta wojewi: **„Nimam wotpohlada, w lěcźe 1928 ſa preſidenty ho ſtajiċź dacź.“** Newyorſki korreſpondent „Daily Mail“ wobhladuje preſidentowe wuſtupowanje jako łežnu kroczeł, ſo by ſ tym taktiſke worſchty dobył. Coolidge njeje ſo hač dotal nihdźe wuprajił, hač budźe wopjet kandidowaċź. Politiſke wobſtejnoſcźe ſo wuprajichu, ſo praktiſky Coolidgowe cźinjenje napiſecźiwne wotpohlady ſpóſnawaċź da. Druhe roſprawy pſchinjeſu widźace ſ Genfiſkimi njewuſpěchami do ſwiſta, njeluboſnoſć mjes ſarjadowarjemi republikanſkeje ſtrony pſchiběra, podpjera w rataſkich worſchtach poſuchowanje, teſ powſchitkowna oppoſizija, kiž ſo hewak pſchi wukonjenju preſidentſtwa ſa ſteću wólbnu periodu w mnohich kruhach nadeńdźe.

Jako wuhladni kandidatoju ſa preſidentſtwo republikanſkeje ſtrony mjenuja ſo nětčiſchi wikowanſki miniſter **Hoover,** vizepreſident **Davis** a ſtatny ſekretar **Hughes.** Pódla tutych maja wuhladny Mitkawſch Longworth a Franz Lorden, prjedawſchi gouverněr we Illinois.

W Londonje, 3. žnjeńca.

Newyorſki dopiſowaŕ „Daily Telegraph“ wosjewja: Njeby-li Coolidge pſchi pſchichodnych preſidentnych wólbach kandidował, dha budźe po měnjenju mnohich woſobow wikowanſki miniſter Hoover jeho naſtupnik.

W Newyorku, 3. žnjeńca.

„Herald and Tribune“, nawjedźita newyorſka republikanſka nowina, piſche: Coolidgowe wuprajenje, ſo chże ſo dalſcheje kandidaturu wſdacź, je na prěnje poſhladnjenje ſpodźiwne. Tola ſo woczakuje, ſo ſo wěſte ſtrony wojpjet na Coolidgeho wobroczą a budu jeho ſe kandidaturje namołwjeċź. Myſlja ſej, ſo Coolidge jich próſtwu dopjelni.

We Waſhingtonje, 3. žnjeńca.

Coolidgowe wſdacźe je woſebje **amerikanſke hoſpodarſke kruhi** do njeměra pſchinjeſło. Myſlja ſej, ſo tuta njewěſtoſcź ſmjeje njelubje ſcźěhwki na burſu. Nowina „Free Preß“ w Cincinati tomu pſchiſchłoſuje, **hdyž** piſa: **„Coolidgowe woſjewjenje wotewrja hłubinu njewěſtoſcźow a njeměra.“** Powſchitkownje ſej myſlja, ſo ſo Coolidge njechа doprědka cźiſchcźeċź. Jeli pak ſej jeho republikanſky pſchećelſko to ſadaja, dha chże jich namołwjenju ſo podcźiſnuċź. Tutu myſliczku **wuſwěhuje mjes** druhimi nowinami „Atlanta Conſtitution“, **hdyž** praji: **„Coolidge dyrči ſo ſtareho ſkoteho prajidma, ſo ma ſaſtojniſtwo muża pytaċź niż muż ſaſtojniſtwo.“ Coolidge je** nadźiju ſwojich politiſkich pſchećelow ſpokojił a wſchě republikanſke žadanja dopjelnił. Tak móże po ſwojim měnjenju woſtupiċź.

W Rapid City, 3. žnjeńca.

Preſidenta Coolidgowe wſdacźe na kandidaturu je w politiſkich kruhach jara pſchekwapiło. Wobhladuja to jako ſenſaziju, dokelž ſo ſ wěſtoſcźu ſ tym liczeſche, ſo budźe wopjet kandidowaċź. Spomnjenja hódne je, ſo Coolidge ſwoje wſdacźe halle po ſtónčenju kurſy woſjewi, ſo njeby pjenježne wiki ſ tym do njeměra pſchinjeſł. Nětko ſu ho na hudanje pokłoſili, ſchtó budźe nowy kandidat ſa preſidentſtwo, kotrehož budźe republikanſki wubjerk poſtajiċź. Nahladu politiſkich kruhow ſu jara dźěłene. Byrnjej ſo nad Coolidgowym roſhudźe powſchitkownje dźiwali, pokajuje ſo we wěſtych kruhach na to, ſo ma preſident hižo dwě periodźi ſady ſo a ſo po tradiziji George Waſhingtona (prěnjeho preſidenta) jadyn preſident trójzy kandidowaċź njeſmě. Tak ſej myſlja, ſo je tuto poſtajenje ſa Coolidgowu roſſudu ſkónčnje wuraſny był.

W Newyorku, 3. žnjeńca.

Wulku ſenſaziju w amerikanſkej ſnutkownej politiki je Coolidgowu roſſud wubudźił, ſo chże ſo kandidaturu wſdacź. Forma jeho wuprajenja je hižo k tomu dowjeđka, ſo ju hižo „delphiſki orakel“ mjenuja. Na zyłej nowinarſkej froncze je hudanje wo ważnoſci Coolidgoweho roſſuda ſ wulkej roſzahłoſcźu ſaſkajiło. Formalnje drje je ſo kandidaturu wotſtejł, **ale w praktiku je ho Coolidgowe ſtejiſchcźo poſſnilo.** Powſchitkownje ſu měniłi, ſo chże Coolidge halle pſchichodne łéto ſwoje wotpohlady woſjewiċź. Njedźiwajo nětčiſcheho położenja měnja powſchitkownje, ſo pſchi wſchěm wſdacźu ſo tola ſ Coolidgom jako najbźnjiſchim faktorom liczi a to we wořſchtach republikanſkeje ſtrony. Po ſwojim politiſkim ſtejiſchcźu poſudźuja nowiny „ſteću termiju“ (t. r. kandidowanje k tſećemu raſej) wſchelako. Někotre ſtarne měnja, ſo je to někajſi manever, ſo bychu ſ tym reklamu ſa ſaſoſnowuſwolenje Coolidga cźiniłi. Móżno je.

ſtzije ſ neutralneho komiteja kommunistiſkeje ſtrony wuſamknyć maja a ſo wot zykeje opoſizije žada, bjes wuměnjenjow ſo wobſamknjenjam ſtrony podczißnyć. Namołwjenje žada ſtej wot wſchitki ſobuſtawow kommunistiſkeje ſtrony, ſo zentralne ſtronſke wuſtawy bjeswuměnjenicze podpjeraja a napſchecziwnikam bjeſe wiſcheho nahlady jich ſaſtopiſtwa a prjedawſchich ſaßtußnow wo revoluziju, ſo energiſzy ſpjeczowacz.

Trajaca knježerſtwowa kriza w Rumunskej.

Bratianowe namózne knježerſtwo wohroženo. — Ssylna ſtrona ſa Carolowy nawrót. — Kajke po prawom w Rumunſkej je.

W Londonje, 3. ſnjeżna.

Bukareſtſki dopißowaŕ „Daily Expres“ woſjewja dżenja ledżbnoſcj ſhubjażze **ſewjenja wo politiſkej kriſy w Rumunſkej.** Pſches żeleſnu zenſuru ſo wſchě powěſcze **wo woprawdźitym położenju w Rumunſkej potkóczuja.** Kluczk k tutej ſituaziji je Bratianowe absolutne ſtejiſchczo pſchi kralowſkim dworje a w politiżu. Jenoż dwě **wobzobje** ſtej ſo ſwaſkej, tutomu zajnemu rumunſkemu kralej ſo ſpjeczowacz. Jedyn je prjedawſchi miniſterſki pſchedſydża general **Avarescu** a druhi je kroupryn **Carol.** We wukraju ſu měnjenja, ſo tehdomniſcha luboſczinſta afera prynza ſ tutenju Lupeſcu je wina jeho ſajeża.

Woprawdźe ſu prynza k wſdaczu tróna tohodla nuſowali, dokelž pſcherżiwo Bratianu „rebelowaſche“. Dżenja ma Bratianu wſchě trumfy w rukomaj. Małoletny kral ſo w jeho ſmyſłu woczehnje a knježerſka rada je jemu znje podwólna. Tola njech ſo njemyla, **prynz Carol njeje ſo ſwojich prawow na tron hiſchcze wſdał.** Ma w Rumunſkej njeſmérnje wjele pſchiwiſkow a tež we kruhach ſobuſtawow kabineta, na dworje, we wójſku a w ludże wjele tajnych pſchiwiſkowarjow. Tutych ludźi pak krucze ſtrażuja, ſo njebychu ſwoje ſympathije (pſchichilnoſcje) wojjewili.

Wojnamjaze je, ſo ju po ſmjerczi krala Ferdinanda niz mjenje hacž 68 000 depeſchow na prynza Carola ſadżerżale a wuſmojite.

Wotpóſłarjow depeſchow tajna polizija naſtajnje wobkedżbuje. Wo planach Carolowych pſchiwiſkowarjow wupraji ſo korreſpondent, ſo nochjedża do woſebitoje ſtrony ſo ſwjaſacz. Měnja, ſo je tuthwilny ſyſtem tajnych pſchiwiſkowarjow we wſchěch kruhach lěpſchi hacž ſjawna oppoſizija. Nimaja wotpohlad, ſtat powróćicź, ale budu ſtej żadacz revizije prynzoweho tróniſkeho wotrjekanja. Sku ſo roſſudźili, w běhu pſchichodnych mężazow móz njetrónowaneho rumunſkeho krala, Bratianu, ſtamacź a prynza Carola na tron poſdźinyć.

*

Bratianu pſcheczimo knježerſkej radże.

Mjes miniſterſtim pſchedſydu Bratianu a knježerſkej radu je khutny konflikt naſtał. Knježerſka rada je **Bratiana namołwjała, po pſchecju ſemrěteho krala kabinet narodneje jednoty ſakóžicź.** Bratianu je na to wotmołwił, ſo nětko nětajke pſchemėnjenje kabineta, hdyž ſo w Rumunſkej cżežke ſnutſkowno-politiſke podawki wożakuja, ani móżno ani trjeba njeje. Bratianu tutu powěſcź dementuje a to na waſchnje, kiž wěrje podobne njeje.

Awſtralſka ma ſajim na jendżelſkim tódżinſtwu.

Awſtralſki miniſter Bruce praji w jenej rěcži: Sa Awſtralſku je ważne, ſo Jendżelſka ſanemu wotbrónjenju njepſchichkożuje, kiž pſchemóże jendżelſkeho tódżiſwa w ſedmich morjach do ſtracha ſtaji.. **Keli Jendżelſka ſwoju namóż na morju ſhubi, by Awſtralſka do ſadwołowaneho położenja pſchiſchła.**

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 4. ſnjeńca

† 1921 Jozef Milakovič, profeſor w Serajewje, přeſol našeho luda pola Južnych Serbow a pěſtowaŕ wzajomnoſce.

Dźewjaty dżeń lipa kóe,
Znjenčcy, kosu klepajće!
Swjaty Jano,
Różow nano,
Stož ty kwětkow wostaji,
Pyš tych znjenčcow klobuki.

Znjenčcy! z kosu na ramjo,
Do pola won spěwajo!
Znjenčcaŕ znaty,
Jakub swjaty.
Z pruhow słónčnych pſiwola:
Syće Bože bohatstwa. H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, thermometer we dnjo +19. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —1, thermometer w nozy +17. Wuhlady na njepſchemėnjacze wjedro. — Wubėrk niżiny je ſawczeraſchim a wczera pſches waſchu krajinu pſchecżahnył a nam tróſchku wotchłódżenja pſchinjeſł. Sa niżiny pak je ſo wyſchina, kotraž ſo nad wjeczornej Turopu wupſchestrěwa, ruczk k nam pſchibližiła. Mamy tehdoła ſajo rjane, cżopłe żiwjowe wjedro woczakacź. Jutſje ſtupi měſzacź do prěnjeho běrtka. Pſchedpołdnik weſchczi nam horże a mutne wjedro. — Jutſje pjatk khłada ſłónčko 4,27 hodź. a khowa ſo 7,44 hodź. Mßazacź khłada jutſje pſchi połdniu 12,35 hodź. a khowa ſo wjecżor 10,52 hodź.

— **Knjes biſkop dr. Chriſtian Schreiber** ſwjeczeſche wczera ſwjedu ſwoje 55. narodninu. Wón pſchebywa tuchwilnje w Eſſenje na jubilejnym ſjeżdu jeneho katoliſkeho ſjednoczeńſtwa, hdyž dżenja ſchtwórtk pſchedpołdnjoch.

— **40lětny dżełowy jubilej** ſwjeczeſche minjenu wutoru tudomny modellowy blidaŕ Korla Langa, kiž na Mużakowſkej dróży 14 bydli.

— **Twarſke njeſhoże.** Wutoru popołdniu ſawolachu dobrowólnu ſanitetnu kolonu na Mathildźinu dróhu. Pſchi ſbéhanju hrjadow ſ powjaſami běżeſche krótko do 12 hodź. hrjada 6 metrow wyſoko dele padnyła a 31 létnemu cżěſłi Wietzy bok cżežko ſmjatła. Wietzu dowjeſechu najprjedy k lěkaŕej a potom domoj do Wukrancżi.

— **Kradnyli** ſu tu 1. 8. 27 popołdniu ½5 hodź. ſ jeneje łežownoſcje pſchi Sſerbſtich hrjebjach mużaze kolo ſnamki „Budiſſa“ ſ cżornym wobkrukom, ſnjeha pſchiprawjene, horjeſhibjnjene wobſidło ſ cżežkimaj gumijowymaj pſchimadkomaj, żołtymi ſ wjenanmi ſ cżornymi ſmużkami a ſchérynaj gumijowymaj wobruczenjami, cżěmnobrune kożane ſedło, Torpedoſti ſamowěh. — Dale ſu kradnyli we wokolinje lohke motorſke kolo „D. K. W.“, módre barbjene, na benzinowym ſudobiu na ſtejo w ſłotym pißmje njeno „Bavia“. Wo wėzowne ſdżelenja proſzy kriminalne wotdżelenje w Budyſchinje.

— **Kriminalna polizija warnuje** pſched njeſnatej, kotraž je nědże 40 hacž 45 lět ſtara, je brenjeje wuſkoſcje, ſkerje mała, na jaſnobarbnu „Bubi“-bkowu, nima khobka a je ſeleny kóſtum wobleczena. Tuta njeſnata wupyta ſtebi w jenym tudomnym wobuczowym wobkhodże dwaj paraj żonjazych ſtupnjow a namołwi pſchedawaŕku, ſo by ſtupnje k jenemu tudomnemu mėjiczelej cżołnikarſkeho wobkhoda doniesła, kiž je pjecza ſapłaczi. Wona chżyſche ſtebi ſtupnje potom tam wotewjacź. Jako pſchedawaŕka je ſtupnjemi k mėjiczelej cżołnikarſkeho wobkhoda pſchińdże, ji wón ſdżeli, ſo niczo njewė, ſo ma ſtupnje pſchijimacź a je ſapłaczicź, ſo pak ſu hižom tej druhe wobkhody wězy półłake, kiž je wón pjecza ſapłaczicź dyrbjał. Njeſnata po ſdaczu na jebaniſtwo dżła. Je-li ſo wona ſaſo nědże pokaże, njech ſo na hnydom kriminalnemu wotdżelenju, telefon 2802, ſpóſli.

— **Schtó nėſchto wě?** 30. 7. 27 w nozy ½2 hodź. je ſo tudomna żeleſniſka patrouilla pſched ſaſtanišcom twarjenjom w **Hrodżiſchczu** podhladnu wobſobu ſwjeſi, kotraž woſtajiwſchi ſwojich wězow cżeku. Mėjeſ wėzanj. ſtej je njeſnaty leżo woſtajił, je żonjage jėdue kolo cza. 117 368, ma cżornu wobluk, ſtjedżny dżeł wobluka je ſ cżerwenej ſtołerowanej wobałku wobwity, kolo ma dale horne ſhibjene wodżidło ſ cżornymaj gumijowymaj pſchimadkomaj, cżornymi ſmużkami. W prėdku cżornu mjedżany a ſadu żołty drjewjany błotowy ſchkitak, cżerwjenej gumijowej wobruczi, pſchi wodżidle je kowany waczołkoſchak, kotrehož latarnja je pſchi wrėdnim kole na lėwej ſtronje pſchipraſowana, Torpedoſti ſamowėh; dale bruna mancheſtrowa jupa, w ſpunknym pobocżnym dybjaku łóſche bubonowy revolwer ſ kożanej tołchu a ſe 6 patronami natykany; dale módra łódżniſka cżapka ſ cżornej wulſej ſchpotku ſe ſmużkateje koże, rėſniſka żekera, mėch ſ cżerſtwym a kurjewym ſwinjazym mjaſom. Mjaſo je, kaž bu ſwježcżene, ſ nutſkamanjom we Wukrancżiſzach khdżiżiny. Cżeknjeny je bjes dwėla cżłowjek, kiž nutſkamarſtwo jako rjemjeſło wukonja. Sėmė ſo ſa wobſebite ſboże wobkhladowacź, ſo dėſche jupa ſ revolwerom k jėſdnemu kolej pſchipaſana, hewak by take wożeba brėh wuzjiwała, jako ju ſadżerżacu. Njeſnaty je nėdże 28 lět ſtary, 1,72 metr wulki, je ſhrenjotna poſtawa. Wo wėzowne ſdżelenja proſzy kriminalne wotdżelenje we Budyſchinje.

— **Němſkoſtaſny** indeks. Statiſtiſke wotdżelenje pſchi polizajſkim hamcże mėſta Budyſchina nam ſdżenje: Po nowej powjeſtſchowej methodże wobſtiżena liczba němſkoſtatneho indeksa ſa żiwjeńſke wudawki (ſeſiwnje, bydlenje, tejlenje a wobſwětlenje, wobleczenje, wobkhad a hewaſchu potrjebu) wuczinjeſche w pſcherėſku mėżaza julija t. l. 150,0 (1913/14 = 100).

S **Błózan.** Wczera pop. w 5 hodź. ſta ſo tu na ſtatnej dróży zakoſtne njeſboże. Automobil chżyſche ſo ſtadku hużow wuwinjecź a ſajėdże pſchi tom na wopaczną ſtronu, hdyž to tuthym wokomikam ſaſtojnik Filipez firmy ſ Lubija ſ motorſkim kolom ſ 80 kilometrſkej ſpėſchnoſcżu wot ſady do auta frasy. Wobżarujomny ſo żakoſtnje ſtani a bjes wědomja leżo wosta. Jeho dowjeſechu najprjedy do Bukez k lėkaŕej a potom domoj do Lubija. Wón bėſche ſtebi nop puknył. Wobſkėdżeſi automobila dė ſo jenoż ſ roſbitej ſchklenżu lohko ſranił a mójeſche ſaſo dale jėcź. Motorſke kolo je tež jara wobſchkodżene.

S **Lubija.** Wofrjeżny wubjerk Lubijiſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa pſchiſłowi we ſwojim poſlednim poſdżenju ſandżenu pónđelu na wokrjeżnej ſhromadźiznje ſwjaſkej we Pirnje a Dippoldiswałde ſa wopory njewjedżowaje a powodżenoweje kataſtrofy 11 000 hrėwnow, to wuczini na błowu wobkhdėrſtwa w hamtiſkim hejtmanſtwje 10 pj. Mimo toho pak hiſchcże w jenotliwych wſach wobſebje dary ſbėraja. — Wokrjeżny wubjerk je ſe ſtatneho wurunanſkeho fonda dalſne 129 000 hrėwnow ſa twarjenje bydlenjow we wokrjeżu roſdėlił. Pjenjeſy pſchińdu ſ dałka na podružniſki pjenjeſ.

Se **Stróże** pola Hucżiny. Pónđelu popołdniu do 2 hodź. tudomneho żiwnoſcżerja Hanczku kóſt kaž njebožownje do hłowy kopny, ſo jemu ſi cżežke rany nabi. Wėnuja pomoz poſticzi ſnjeſbożenemu knjes dr. Weſemann ſ Barta. Hanczku na to ſ ſhromadnym autom Budyſkeje Dobrowólneje ſanitetneje kolony do Budyſkeje mėſchczańſkeje khorownje dowjeſechu.

S **Rakez.** Sſrjedu rano wokoło ½5 hodź. ſtyhły wrjeſi wobyſerjowi pſchi hłownej dróży je ſpanja wubudźi. Pola jeneho cżėſſoſtkowarſkeho auta, kiž ſ Barkina pſchijėdże, ſo dwě gumijowej wobruczi nadobo **puknyſchtej.** Wóſ ſajėdże ſ tuteje pſchicżiny pſches kamjenitne ſhdożeńſki Sokez twarjenja do telefonowjeho ſcżěwa, kiž pſchi tėżi ſtejeſche. Automobil, Praga-wudżėłk, wobſchkodżeny ſtejo wosta. Se ſchtyrjoch nutſkażedżazych wozobow bu jenoż wobżedżeſ

Za wysoku płaćiznu.

Powėdańcżko ſ naſchich Łużow.

Napiſkała Kriſtina Nowowa.

27] (Pokračowanje.)

„A njeje ſo wam hłowa iwjerczała?“

„Nimale, ale ja tu hižo ſym. Tola ſchto wy cżinicże?“

„Pſchinjeſu wam ſwój kofr mėſtno pohnożi. Na ſboże ſym pſched khwilku ſatepił, jako bych wėdżał, ſo waženy wopyt pſchińdże. Ale, knjes Korimſti, wy njeſſcże ſo ani pſchewoblek wobleknk, a pſches khódżbu je ſyma!“

„Njeſtarajcże ſo, Miroſłavo; radoſcź wohrėwa. Pomyſlcże ſebi, Aurel mi piſa, ſo hižo jutſje abo ſajutſiſchim pſchińdże, a ja woczakowach jeho tola hakle ſobotu.“ Nikolaj poda liſt proviſorej. „Proſchu, cżitajcże jón, dokelž maam nėſto takle ſtabe wocżi, hacž ſo njeſſym mylił.“

A Miroſłav cżitaſche:

„Luby Nikujchka!

Dżak pſchichódnemu dóſtej njetrjebam ſo we Winje dłeje horjeſdżeńcź. Sſrjedu należnoſcź ſym rėcżnjej pſchepodał. Wot ſedżenja cżėrjena a ſbodowm wot ſmija 19. lėtſtotka njeſbeny, khwatam k tebi. Pónđelu abo wutoru mużeſch mje woczakowacź, ſamo ſo rozumi, w cżopkej ſtwi.

Materielnje ſym nėſto pſches namrėſtwoſo ſwojeho muża tak ſawėſcżeny, ſo mózu na njewotwitne poſtajenje ponwyſlicź. So bych Cżi potajtim prawje blišſo byeł mohł, pſchijimam namjet kolegi Rauſchera a ſajėdu ſo pak we Podhradże abo nėdże w bliſkoſcżi. Cżėżay mózu, ſkowaſſy ſnadno nowinku, wſchak ſym tola tež hižo pola waż nėſchto natwrknył.

To pak pſchińu jenoż tohodła, ſo by ty wo nėczim roſmyſlowacź mėł a niż wo tom ſebi hłowu łamacź, cżehodła Cżi wona ſchumi.

Kollega na tebje ſkorży; ale to niczo njeſwadżi. —

Praj ſwojemu nanej wutrobny poſtrow, tež Urſzinemu wjele dobroty, a mėj ſo rjenje, dóńdż njepſchińdu, ſo bychmoj potom mohkoj do cżeplſcheho kraja cżeknycź.

Twój Aurel Lermontov.“

„To ſu woprawdźe dobre powėſcże, knjes Korimſti, kajtich ſo njeſſeże nadżał“, ſmėwaſche ſo proviſor.

„Woprawdźe niż. Pomyſlcże ſebi: Aurel ſo w Podhraże ſabydli, wėſo pola naſ; hdże by hewaſ ſchoł? Wėrcże mi, takle powėſcże wożiwja. Mi by najlubſcho było, njebychmoj-li nihdże jėkoj. Ja ſo puczowanja boju; budu nana a Aurela proſyeź, ſo byſchtaj mje doma woſtajiloj.“

„Njecżiſcże toho, knjes Korimſti!“

„A cżehodła niż?“

„Knjes lėkaŕnik je hižo wſcho pſchihotował; wón chże tež ſobuhicź, a jemu budże pſchemėnjenje powėtra runje tak derje cżiniecź kaž wam.“

„Nan chże tež ſobu hicź? To je nėſchto druhe; ale mi hiſchcże niczo wo tom rjeſt njeje.“

„Wón chżyſche waż pſchehlapicź; ſo pak hiſchcże wy jeho ſe ſwojej prózſtwu njepſchechwapił, ſym to radſcho pſcheradżił.“

Urſzinej trochu pſchipoloži ſo kachlew. Płomjo wobżmėtli rjane, błėbe wobliczo. S rjanym nėtkole żmėſkotanjom a njewſchėdnym błyſchczom wjeſeleje dobromyſlnoſcże we wocżomaj niwale wobkuſtwaſche. To pſchinuczi Nikolaja k tomu, ſo jeho wobja.

„Wy ſcże dżiwny, Urſzinb; ſtajnje nėſchto dobre wot waż ſhonju. Napohledku bych ſce mi też rjez mohł, hdże je nan dżenja ſchoł?“

„Létni pſchebywk a waż ſebi wobhladacź,“ poſmėwaſche ſo mładeny muż.

„To wėm; ale hdże hiſchcże? Wón bė tak dżiwnje roſhorjeny w tutych dnjach. Miroſłavo, wy ſawėſcże wėſcże, hdże je mój nan ſchoł?“

Proviſor ſtany. „Ja ſebi myſłu, hdże je knjes Korimſti ſchoł; ale mi njeje nadawka dak, wam to wupowėdacź.“

„A je wam pſchikałał, to ſamjelcżecź?“ Cżornej wocżi mładżenza hładachtej żadoſcżiwje na njeho.

„Nė, pſchetoż ja ſym ſebi to jenoż tak myſlił.“ Po krótkim dłżenju pak wón pokračowaſche: „Na khódżbu namakach tónle telegram, kiž je jemu najſėriczho je ſaka padnył, po nim ja ſudżu, hdże je ſchoł. Wón rėka:

„Pſchińdu, lubowany nano, k Twojej Margicze! Horka.“

„Margita by błyła jemu telegraforwała, a tak dżiwnje, Miroſłavo? To ſtaj tola hižo hromadże pobyczj dyrbjałoj a hromadże porėczałoj, ale hdże?“

„Nėżecź a ſo ſcżicź dże hiſchcże njejſtaj mohłoj; ale ſnano pißomnje.“

„Wy macże prawje, haj tak je, a nėſto je wona jeho k ſebi ſalwołała. Wón dżėſche; wonaj ſo wujedinataj; ale je to rjenje! Hdy by ſo wo nana njejednało, aw, to bych wobſtyk nėſto ſzyła wotpucżowacź, pſchetoż wy dyrbiecże wėdżecź, ſo je moja khoroſcź tola nėſchto dobre wuſkutkowała; wona je bżeda ſ nami wujednała. Wón bė mje tehdy wopytał, hdyž bė ſo to ſtało. Nan je też jeho njedawno ſaſo wopytał; wón da mi pſches njeho prajieź, ſo bych ſo jemu prawje bórzy jako wuſtrowjeny pſchedſtajił. Ja mėżu k Margicze hicź, a hdyž ſo ſ nanom wujedna, to dże pjedy hiſchcże ke mni pſchińdże. Sſcżeże ſu roſtohnjene, mi ſym zwoboni.“

„Dowolcże, knjes Korimſti,“ projeſche nėżnje ſo puſmėwajo mładeny cżłowjek, „njedawno ſcże ſo na mnje wotchrnył dla mojeho nahlada, a nėſto pſchidacże, ſo ma waſcha khoroſcź hižo telko dobrych ſcżěhkow. Wo cżaſu hiſchcże wjazy tajkich dowidżiſcże a pſchezo lėpje ſpóſnojeſcże, ſo to, ſchtoż mój Knjes a Bóh cżini, je wſchitko dobre.“

Po błėdemi cżole mładżenza pſchelecżeſe lohkt ſcżin.

„Ja waż njewopſchijam, Urſzinu. Wy ſo tak ſwėru ſtaracże, ja to pſchipóſnawam, i tajkej wopornitwej luboſczu ja nnje, a pſchi tom to tak wukhadża, jako bychcże mi to njeſbożo, kiž je moje ſyke żiwjenje roſbito, popſchał a mi dżaſ narėżecź, ſo je to tak pſchińcź dyrbjało, haj, ſo je to tak derje.“

Mładży cżłowjek ſtłėdny a tſchażheſche ſ hłowu.

„Wėżeje mi, knjes Korimſti, bych-li mohł waſche ujeſbożo na ſo ſwjacź, kak rad bych to cżinił, ſo bychcże wy cżerpjecź njetrjebak! Tola ja to njemóżu. To jenicże, ſchtoż mi ſ pokojom ſhywa, je kruta wėra a nadżija, ſo ſo na waż wulinje.“

Hłóż a hłowa mładeho cżłowjeka w ſwojej pſchebżedżanej nėżnoſczi klinczażu tak nutrnje, ſo ſo wocżi thereho ſylſami ſaſtupjſchej.

(Pokračowanje ſeżěhuje.)

automobila na ruzy, hłowje a jajyku franjeny. Tamne ist wokoły je strószelemi woteńdżechu.

S Khróšcišz. Sańdżenu wjeczeru wjeczeru seńdżechu so „Serbskiswjenje“ k mějšačnej schromadźiźnje pola Wjelischez. Wopyt bě njedźiwajuc žnjow swjeselazy. We swojich serbskich hłowach spominowsche pschedsyhby na Domowinski sćet a podałkowa so wschitkim, kotříž su na nekotrejšnjej wosiwje swjedżeni hobu porjenjschcź pomhali. Wobsehje ma so wuješěhnyć, so je wascha metropola 3 swjedżenske wosy do Radworja pókłała: 1. Hornju a Delnju Lužicu pschedstojazy a wot „Serbowšlawa“ farjadowane, 2. „Pejšt niza“ a 3. „Pschasa“, farjad. wot tow. knježnjow. — Jako 2. dypk sčěhowasche pschednoschki: „Stawizny naschego pjera (schjizki) a kak so dźensnišchi dźeń schjizki dźěłaju.“ Se wschelakimi pokazami rěčnik cźim wjetschi zajim sbudźi. Dźěkschi cźaš saběrachu so pschitomni z nekotrymi wobańdnami a schnitkimi maležnosćemi.

S Kulowa. Dźiśetny fyrnik tudomnicho stótneho wikowarja Dittricha pschińdże na dróhy pod kola z rožu nadźeneho wosa jenoho tudomneho rósnika. Se šmitzkownymi ranami, se šlamanej lopatku a z nekotrymi šamanymi rjebłami hólz na dróhy leżo wosta.

S Lutow. W naschej wsy katarjo pilnje rožku fyku, najwjazy sadowow maju ljišom „pbjeżenych a do pospow sestajanych. Je-li šmějemy rjane wjedro, moža naschi katarjo wětko ljišom z domoiwoženjom sapoczeć. Runjez mějachmy w naschej wokolnje rěsa wjele deschcźow, dha pak tola žitej njejsu jeschkodźale. Tola hórnjischcźa nimaju pschewjeselazeho napohłada. Scźěhnuli łonischcźe wulkeje wody a łužnischch šmjenych deschcźow so tu ljišom jara pokaiuja.

S Wulkanczišz. W swzy na hobotu dobu so padnuli do pschedewsańdźenje tudomneho rěsnika Hoyjenza. Wón kradny pol šwinjecza, někotre kolhasy a rěschto polcza a jenu rěsnišku hekeru. Ssobotu wobroćeli so wobkradnjeny rěsnik na kriminalnu policźiju w Budyschinie, kotraž bliščno nós wokolnje pschcźyta a paducha na Hrodźišchcźanškim dwórnischcźu jeschcźeri, so dyrbjesche kradnjene wězy ležo wostajiel a cźekmjeł.

S Koschle pola Klětneho. Wójna z šnojowymi widlami nasa mjes tudomnymaj šnjejimaj dźiaczefkomaj. Wonej so kwadźichcźej a so tak rosharichcźej, so z šnojowymi widlami na so dźekchtej. Wobej nabichtej a nakasachtej, žebi tak cźežše rany, so dyrbjachu jimaj hnydom lekarja na pomoz sawołacź.

S Hródka. Na wcźerawsche šwinjaze wiki běchu 335 prostatow a 9 běhakow pschiwjesli. Za prošata płacźachu 7 hacź 18 hrinnow, za běhaki 25 hacź 70 hrinnow. Wiki jara dobre dźěchu.

Z Łužicy.

* S Nowešatza Syrembergu. Poślednje dny sańdżenoho tydżenja so njedaloko Wšhmuz tuhła studijowemu radże Reichelej z Lubija, kiž tu wosa swojeju starschcźinu na wopyće pschebywaschе, wola jeho jedneho kola widżiły šamachu, so won z nim padnu. S nekotrych rownow je mjeswoczu truwanjazeho sbožnyhnyu pomozył ludźo snjeboheneho a donjeseschcźu jeho do starschcźiskeho bydlenja, bdżeł lekar šwjsna, so bdżche šebi Reichel lohko wošhy šłamał.

* Se Sohlanda nad Schpreiwju. Njelubje nyłene bu njedżelu popołdnju połnje wopytane žarowanjske kemschenje w naschej zyrkwi. Po žarowanjskej wěcźi duchownoho postany w sadnim dźelu zyrkwje jedyn tudomny młody cźłowjek z karowaske a rejesche, so dyrbjachu jeho z zyrkwje wottrońcź. Tuteho podawka dla dyrbjachu kemschenje do cźaša słónźneje. Helwrjekał je swój njelubu wustup we sthorjenju cźłowoh wobešchot.

* S Habrachcźij. Pónđżelu wjeczor njesłuchu muzjki na Sedanskej dróhy žonu wobežejwaschе, so wona na pomoz wołasche. Jako se łuđżodstwa ludźo na pomoz pschińdżechu, cźekny nadpadnik. Ludźo ho za nim puschcźichu, njemóžachu pak jeho doježahnyć.

* S Wjednarjez. Cźežiły automobil Krampfez firmy ſ Eibawy pschejedże pónđżelu wjeczor wokoło ½7 hodź. tudomneho 10lětneho Lehnertez hólza. Hólz pschijedże se swojim kolom wot pohrjebnischcźa a cźežiły auto jeho pschesahny. Hólz bu na swojim kole njedaloko a padny ſ nim tak njeschczesnje, so jemu šadnje koło cźežiseho automobila nohu pschejedże a ju jemu šłama a šmjesce. Pomozni ludźo dowjesechu hólza hnydom k lekarjej, kiž jeho do Khemberskeje khorownje dowjesej da. Wjednikej automobila pjeczo žaneje winy dawaczej njemóža.

Njezbože z automobilemi a motorskimi kołami.

Na statnej dróhy mjes Langenwolmsdorfom a Stolpnom njedżelu w nozy wětry H. je Stareho Města pola Stolpna do jenoho Stolpjanskeho sapschaha, kiž bješe dla wobschkodźenja kola na dróhy šaštał, šajedże. H. rosbi žebi mjeswoczo. Jeho žoguj pał je šebi bradu rosrajył, so dyrbjachu jeho do Pirnowskeje khorownje dowjesej.

Mjes Litomjerzigami a Lobošjanami je w nozy na pónđżelu autobusk, kiž bješe šylnje wobžadżeny, šnjesbożił. Puschowazy jedżechu ſ „Czerwjenoho dnja“ w Mostach domoj. Wjednik autobusa jašne žwitło elektriske witżateje dróhowe lampy tak wošlepi, so kujesłwo nad šwojim autom šłubi, so won ſ potnej pschemjochu do dróhoweho płótna sajedże. S puczowazych bješe pijmitistajek Erwin Rühnel hnydom mortwy. Dweju cźežkokranjenoju dyrbjachu do khorownje dowjesej. Nimo teho bu hišchcźe 8 žobuježdżazych lohko kranjenych. Schofér Sperlich bjes wjeschcźo šranjenja woteriđże.

Wcźera rano sajedże na Gelsenkirchenskej dróhy w Stoppenbergu pola Essena Opelšti automobil wuhlowoje jamy „Hibernia“ ſ wulkej špěchnoscźu do prędżeseho dźěła wosa nadróżneje żelesnizy. Wjednik automobila, šyn generalneho direktora a assesora Reusa ſ Gelsenkirchena ſ cźežkimi šmitzkownymi a šwonkownymi ranami do khorownje dowjesechu.

Pónđżelu pop. padże cźežiły automobil Christiana Schoergbofera pisches wobležnje Berchtesgadenskeje Achi do wody. Schoergbofer a nikedaj schofěraj, šyn moleršeho mišchtra Malhana a šyn rotarja Moldawa pschińdżechu we wodje pod autombil a šo šatepichu. Jena šchtwórta wosoba mjesche šo wukhowacź.

Wšem našim towarstwam!

Hdyž je Sokoł, tam su Serbja. A hdyž so naši Sokoljo do Wulkeho Ćiska k našim swěrnym bratram w serbskej holi podadźa, njesmě tam na zlěće też žane serbske towarstwo **bjez zastupnikow być.** Muž při muzu! to dawa dobyće. Pomhajmy sej w serbskim dźele! **My Was najnutrnišo prosymy,** pokažće zo swojej **přitomnosću,** zo sće hódni bratřa jeneje swójby, serbskeje! **„Jednota sej přisahamy.“**

Zlětowy porjad:

½2 hodźin swjedżeński ćah přez wjes na zlětniśco.
W 3 hodź. započatk swjedżeńskeho programa ze swjatočnym wotewrjenjom 2. Zwjazkoweho zlěta Serbskeho Sokolstwa.

a) mytowanjo dobyćerjow w štyri-boju.
b) zhromadne prostne zwučowanje z **přewodom** hudźby.
c) narjadowe zwučowanje.
d) symbolske zwučowanje Sokołkow.
e) zwučowanje sokolskich dźěći.
f) **předwjedźenje** wšelakich hrow.
g) Sokolska scena.

Wječor pyšny bal z mytowanjom knježnow w najrjeńšej serbskej narodnej drasće.

Z bratrowskim postrowom „Na zdarć“

Předsydstwo
Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Nowcho Města. (Snjeżbožilo.) Na wjeczornym wulcźe ſ motorskim kokom šamkał R. ſ Heinersdorfa ſ nim po nahlej Jankowej dróhy pola Schandelowy delejdżo padny. W jiwojej rosharjenjosći wostaji kolešat swoje motorske koło a šwoju pschewodowdźerku, kiž bješe na šozjustim žedże hedżo měł, cźe kofranjenu leżo. Halle hodźinu podźišcho holzu namakachu. Po nuznym šawobalenju dowjesechu ju do Sebnicźanskeje khorownje. Runjez ju šamkarja R. hnydom pytacź šapoczeli, jeho tola dotal hišchcźe njejsu namakali.

* S Drježdżan. (Statny autobuž snjeżbožil.) Pónđżelu pop. w 3 hodź. pschijedże statnemu autobuježi na statnej dróšy mjes Wulkim Hajnom a Radebergom njedaloko Niederröderna šapschah ſ krawcowaj napschećzo, kiž pschejara nowjriedź dróhi jedżeschče. W šamknjenym wokomiku pschijedże omnibuježi też hišchcźe motorowy kolešat napschećzo. Dokelž žebi tutón njeměri dale jěć, won pornje krawjazejnu šapschahej šasta. Wjednik autobuša pał nodźiwschе mjtorowoho kolešarja pschijedźeć a šajedże tchodła dróhowej kromje pschehlišku, so bo wós powrěći a na 2 metraj hłubšhe polo padny. Wjednik omnibuša a nekotři šobupucźowazy běchu mjenje ako bóle šranjeni. Pjeczoch bowjedżechu do khorownje we Wulkim Hajnje.

* S Bartina. (Swoju žonu słónzował.) W jenym bydlenju na dróšy pschi Stoułkej zyrkwi w połnócnym dźělu Barlina manaka frišerši wuczobnik, jako rano na dźěło pschińdże, mandželšku frišerskeho mišchtra ſ pschewrjenjenym krkom mortwu na jemi leżo. Jeje mandželški je po wšchem špadu ſ łjowaikom šo ſ procha měł.

* S Hamburga. (Njeśboże na Delnim Łobju.) Pónđżelu wjeczor na Łobju pola Zrunsbüttelkooga hundom pšched šajedżom do kanala njewjedrowy wichor płachtaty cźołm šhrabny, w kotrymž łjo muzjzy a dwě žónški šedżachu. Cźołm šo powrěći. Schtyri wosoby mózachu pomozni ludźo. wulkowacź. Jena žónšta šo šatepi. Jeje cźěło bórzy namakachu.

* S Ulma. (Njeśboże na żelesniškim cźahu.) W jenym wogobolowym cźahu, kiž do Ulma jědżeschče, namakachu 17lětneho šamkarskeho wuczobnika ſ cźežkej ranu na hłowje mortwoho leżo. Najšerje je pola cźaha, kiž je šo ſ wogobolowym cźahom šetkał, nječtó durje wotdźěła wotewrił, kotrež šu wuczobnika, kiž je ſ woknom won hladał, do hłowy dyrile.

* S Innsbruck. (Njeśboże ſ automobilom.) Pschi Zirlerstej horje šajedże njedżelu automobil ſ Muichowa, dokelž běšche wodźidło šapražiło, do šłakojteje šcźeny a šo pschecźišny. Mandželska automobilowoho wobšedżerja morwa leżo wosta. Tři žónše ſ Frankohroda a tšo muzjzy ſ Muichowa buchu mjenje abo bóle cźežko šranjeni.

* S Cźopliz. (Nutškamarja na pósće.) Na pósće we Voitsdorfje běšche nutškamaš wjele póštowych šramkow, pakejtow, privatne wězy póštnišchtra mjes druhim tykli ruzjow (wołojnikow) pokradnył. Pjenjezny khamor, kiž wjele pjenjes wopschihcźeschče, njeje mohł wotcźinicź. Padušchwa pohładny bu w Ušti (nad Łobjom) bjez wojazy krócź pohłosnym 27lětny Güttler šajaty. W jeho natkrihjetniku šo kradnjeny tuchfi namakachu.

Najnowšše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěšć wo wjedrje ja jutše pjatk: Mróčcźele šo pschećzahuja, hewak rjenje a cźopło, ſ měšnami šu njewjedra možne.

W Moskwje šu šašo 12 offizjerow ſ wjeschcźeho dźěła ſ zarjekho wójšta ſ šmjercźi šašudźili. Ši nimi stupi liczba ſ požlednimi w šandżenym měšazu wotprawjenymi wozobami na 120.

*

Wutoru wjeczor je pola Boussana w Franzowskej letadło šo palo ſ jemi padnyło. Cźeła letadłowoho hnydom ſ schtyrjoch puczowazych zyle šmuhlene pod rozbittami wuczahnychu. Schtó puczowazy šu, njemóžachu hnydom wuhładźicź.

Sańdżeny tydżeń dóńdże w Jałiskim štacźe w Mexiku k wojowanju mjes knježeschtwownymi wojakami a 300 šbježarjemi. Sbježarjo buchu šbiti. Na štronje knježeschtwoweho wójska spada 60 muži a mnoży buchu šranjeni.

*

Pola Girgentija w Italskej rosbuchny dźěłarnja wohnjoitrojidłow. Ši wožoby pschi njesbożu žiwjenje šhubichu.

*

We Wuchangu w Chinje je munizijowy šklad do powětrа šleczał. Nědże 200 chineskich wojakow je wo žiwjenje pschišłcho.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć.“ Štóž chce so na wulětu do Mlod. Bolesławy (28. VIII.) wobdźělić a swój hłós derje wobknježa, njech přich. njedźelu (7. 8.) pop. w 4 hodź na pruhu do „Serbsk. Domu“ w Budyšinje dojdźe. Tam też wšo dalše zhoni. Předsydstwo.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornoboh“ zeńdże so přich. sobotu wječor we 8 hodź. k swojemu měšačnemu posedźenju pola G. Zmija na Khrystianskej dr. 22. Přińdźe pak po možnosći wšitcy! — Dale so wozjewi, zo mamy njedźelu, 14. žnjenca, naš wulět do Cosmannsdorfa, Rabenauergrund atd. Trjechimy so 1/3 hodź. (Haltestelle 22 Cosmannsdorf). Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Khróšcicy. Naše serbske dźěći z Khróšcic, Pančic a z Worklec, kotrež přebywachu 4 njedźele w Pólskej, wróća so jutře pjatk w nocy do Barlina. Sobotu přijědu potom pod wjednistwom jenoho knjeza wučerja domoj.

Khróšcicy. Sokolske dźěći Khróšcańskeje a Pančanskeje Jednoty zmója přich. njedźelu (7. VIII.) pop. po nyšporje zwučowanje na Khróšcanskej šuli. Starši, prajće to swojim dźěćom!

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedżeński wubjerk za II. zlět zmėje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. we Wulkim Ćisku poslednje posedźenje. Njech tohodla kóždy wubjerkownik přińdże!

Malešecy. „Jedn. Sokol“ zmėje dźensa štwórtk zwučowanje. Bradłowe družstwa za zlět.

Malešanski zwučow. wokrjes. Bubnarjo a hwizdarjo zmėja přich. sobotu pruhu w Brěžynecy (tež při hubjenym wjedrje).

Nawječorny wokrjes Sokoła zmėje dźensa štwórtk (4. 8.) we wosmich we Wotrowje zhromadne zwučowanje. Tyče sobupřinjesć! Program: zlětowe bradła a skupiny. Načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Radwoř. „Hu.Je.“ Štóž chce — a kóždemu należnje radźu — do Mr. Bólesławy sobu jěć, dźi njedźelu pop. do Budyšina na pruhu. Chcemy w M. B. z nékotrymi ludźimi sebi nješto zaspěwać a sebi zajimawu wustajeńcu wobhladać. Bliže zhoniće potom po zlěće. M. N.

Serbscy spěwarjo a spěwarki, kiž swój hłós derje wobknježa a chcedźa so při wulěće na wustajeńcu w Młodej Bolesławje (27., 28. a 29. toho měsaca) wobdźělić, njech přichodnu njedźelu (7.8.) pop. z dypkom w 4 hodź. do Serbsk. Domu přińdu. Tam wšo dalše zhonja. Do pruhi sobupřinjesć: „Zerja“, „Dobry wječor“, „Wulka lubosć“.

Zlět Luž.-serbsk. Sokolstwa. Njedźelu, 14. 8., dop. w 9 hodź. pojědże z Budyšina do Wulk. Ćiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednaćelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhoni.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžynecy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Vodega Espanola

Přijimne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zelkanišco za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórto južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Šušeny połć
punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńšo,
kolbasy, pt. w 70 pj. **sem wšelake mjasa,**
wušmrštne a kolbasowe **sadło**
po nizkich dnjowych płaćiznach.
R. Pötschke, rězniski mišter,
w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Wupierki
jenož dobra twora,
5/4 m 2,10 3/4 m 3,40
7/4 m 2,60 12/4 m 4,20
też hotowe rešće, ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!

Wóskowane tkaniny
100 cm šěroke, 1,50 hr.
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruda tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźělnje płaćiš dowolam

Tunje hermanske poskićenje!

Dokelž saisonske wupředawanje hišće do tych dnjow padnje, tohodla kupujeće **wosebje tunjo!**

Mužace wobleki 28.—, 32.—, 40.—, 75.—
sportske wobleki 30.—, 40.—, 48.—
gumijowe mantle 14.—, 22.—, 36.—
lysterowe jaki, platowe jaki 4.—, 6.—, 8.—

mužace kholowy 4.50, 6.—, 8.—, 12.—
njepřemok. khabaty 8.—, 10.—, 14.—
hólčace wobleki jara tunjo, wot 5 hr. sem
hólčace kholowy 1.50, 2.—
Žonjace mantle ● ● ● ● ● ● ● a kostumy!

Wšo jenož nowočasne twory, jara tunje. Na wšě tu njemjenowane twory dawam 10%. Nětko kupujeće dwójcy tunjo.

Franc Mrstny
w Budyšinje na Bohat. hasy 4
Wotnožka w Kamjencu

Tworykupow. towarstwo w Budyšinje
zap. druž. z wobm. ruk.

Našim česćenym sobustawam zdźělujemy, zo je na
hermanskej njedźeli
naša **wosebita rozdźělenja za drasty a wobuće,** kaž **rozdźělenja I z hospodarskimi wěcami**
w Budyšinje na Serb. hasy 7 w zakonsk. času wotewrjena.

Wurjadne hermanske poskićenje

košlaty plat, 80 cm šěroki m wot **60** pj. sem
ložowe plachty, 140/225 wot **3.95** sem
kopřiwina, 80 cm šěroka, m wot **60** pj. sem
nócne košle . . . . . wot **3.85** sem
damast, 6/4 . . . . . wot **1.30** sem
šlupry . . . . . wot **45** pj. sem

Kosmičkate mantle a mantle do dźěła
wot 18.00 hr. sem.

Na tute plaćizny wosebite spuščenje hač do 13. awgusta

10% 10% 10%

Wulke dźělby su došle za nimoměry nizke plaćizny.

Zawarjeńske šklenčy
we wšěch wulkosćach a šěrokosćach.

Zawarjeńske aparaty ◆ emajlowe bowy ◆ plokace mašiny
powjazy za šaty ◆◆ klamorčki ◆◆ žimace mašiny

Kolesa GEG
Wšě družiny plećenych tworow.

Hermanske poskićenja
wšěch nowosćow kaž
mantlow - jakow
woblekow, bluzow a suknjow
tež
krasn. dźěćacych woblekow
Hobrski wubjerk!
Tunje plaćizny!

W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fähle
Schuhwarenhaus
Bautzen Äußere Lauengasse 3

Vogtlandske Madraske gardiny, štory, kromki, vitraže kupujeće tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
na Zwóknownej Lawskej hasy čo. 11

Ložowe plachty

tjane běle, 2¼ m dołhe, ſ pjatnej kromu

za **3.50** hr.

Jenož tak dołho, hač dožahaja, tohodla khwatajće!

A. Kasper, Burglehn 11

Sprawne herbite požnjowanje!

Na witach njejseju, mam pak wulki wubjerk w mojim domje

Walter Rinnelt
na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła, kaž wotčihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenkopfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež /kwasnych frizurow. / Najspěšniše a porjadne posłužnje. —

◆◆

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Ratarjo!

chceće-li widźeć kak so dźensa konje po nowej njepřetrjechenej, metodźe čiša, tak přińdźće
sobotu, 6. awgusta wot 7—2 hodź.
do hosćenca *K markhrabiej*

Přinjeseće-li Wašeho konja sobu, jeho Wam tam darmo wučišćimy. Žane nuzowanje ke kupowanju!
Elektrolux G. m. b. H. w Budyšinje Bergstr. 2

Karl Horn nasl.
je prawy kreditny dom

chceće-li z cyle małym wotplaćowanjom a tunjo **mužacu abo žonjacu drastu, čěrne abo ložowe šaty, gardiny, meble wšěch družin sportske a dźěćace wozyčki** kupować.

Cyle sprawny! Założeny 1882
na Hłown. torhošću
Nutřkhód na Jerjowej hasy 2, I. poskhod

Pšeńcu, rožku, wows, ječmjeń

kaž tež **rapa a druhe woljowe płody** nowych žnjow kupuje kóždu dźělbu po najwyšších dnjowych plaćiznach za hotowy pjenjez

Albert Paatz
w Kamjencu Tel. 24/25
w Halštrowje Tel. 13

Dźěćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich plaćiznach a wjeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Wosebje tunje hermanske poskićenje

Mužace, pacholace wobleki, njedźelske a dźěłanske kholowy, gumijowe mantle, njepřemokawe khabaty.
Njedźelske a dźěłanske črije a škórnje atd.

H. Gedlich, w Budyšinje
na Połnócnej drózy 7. Žane klamy!

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Moje tunje hermanske a saisonske wupředawanje

Sprawne twory po jara nizkich plaćiznach

Mužace wobleki	. .	**wot 16.00**
hólčace lětnje wobleki	„	**5.90**
kosmičkate mantle	.	„ **10.50**
mužace kholowy	. .	„ **3.25**
sportske kholowy	.	„ **5.75**
kosmičkate jupy	. .	„ **6.25**
jasne lysterowe jaki		„ **3.15**
njepřemokawe kabaty		„ **6.90**
dźěłaćerske bluzy		„ **2.15**

Wšě tu njemjenowane twory su w plaćiznje jara zniżene!

Hugo Pachaly
w Budyšinje, před Šulerskimi wrotami staroznaty a sprawny wobkhod

Najwjetši wubjerk

Ničzdźe wotewrjene

Přiloha k číslu 180 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 4. awgusta 1927

Kamjenscy a wokolni zahrodnicy na wustajeńcy w Lěhnicy.

Samsnje bě to dobra myslička, hdyž towarstwo sahodnikow za Kamjenz a wokolnu lětsa swój swjedźeń wuzě do Lěhnicy na Gugali słoji. Tydźenje dołho bě so wuradźowało, doniž so namjet mjes towarschemi pschecźiwcha a někto sandźenu pondźelu so wuwjedźe. Pschi tjamym wjedźe a wjeselej myslí nastajichu so 37 zahusćowow a hosći na daloku jězbu hłuboko do Schlesiskeje z tjamym runnym autom firmy Bergera z Kamjenza. Překdy a zady rjenje wupyschenu, je zortnymi napjelmami debjenu, pschedrź so chwatnje pches salźiki a prujki krajinu, doniž swój rónz njedozpě. Cźara wjedźesche pches Budyschin, Lubij, Bunzlawu, Hajnawu do Lěhnicy. S mnohimi sadźewkami mějachu so wobdźelnicy běhźicź. So dyrbjeschtaj dwaj wobdźelnikaj w Klósch trje na tśischtwórcź hodźiny cźakaćj, dokelź njebě auto w Kamjenzu hischcźe do rjada, to najbarźiche njebě. Hórje bźichu twory na dróhach a w městach. Tutón sadźenk dyrbjachu pryedy Budyschina a w nim sachwatać a po puću hischcźe wjacy raśow na prustej semi. So so auta njebychu wuczarile, kaka tam wulke béle kamjenje na dróhu a tak jěchja wozy, motorske koleza a auta swój cźas kóždy dźeń na druhej cźarje a tak so dróha njerowjeschej. Sa tych, kotśij chcędza špeschnje dale, wjeselu tajke sadźerki so njelubje witaja a někotrezkuli hrube słowo padnje na tajke sarjadowstwo, kotrež w Sakskej swuczeni njeńmy. Wjele korcźnyc w tym smysłu žane sadźewki po puću njecźu, kerjež měrna wosichcźenjeńa so lacźne dosche, kotrež dyrbjachu pschi afrikanskej horzocźe wjele snjesć. Tuž wusłuch bjes dźiwa, so tam a tam so sasta, najprjedy w Sporjerjezu, hdźež wobsćerne nameśto postawa starcheho Wilhelma na konju wobnjeźi. Tute město je so Lěhnicy w najlěpschej wutwarjanju w liczbje wobydlerśiwa a kulturneje wažnosće za Schlesisku. Lěhnica je Sporjerjezi na pjatach a je jenoź praschenje cźasa, doniž jón njedosćehnje. Njebudźe dołho na so wjazy cźakaćj dacź. Temu słuschna wustajeńca w mnohim pschinoschuje. Tam widźimy pschemysło a sahrodnistwo w najrjeńschej harmoniji sjednocźenej a pokazuja, schto nemóže hospodarstwo a wotźeže schlesyske na tutym polonaj postupować. Ma to spodźiwne mjeno „Gugali". Tuta ześrótschowka je je samowdnych pśiminow nimskeho mjena nastała, mjenujcy „Gewerbe- und Gartenbau-Ausstellung in Liegnitz".

Hdyž bě loni wo Drjezdźanach pitźasće, so bě tamnische jubilejna wustajeńca najwjetschcha kwětkotża sahroda Europy, tohdyma może so lětsa wo Lěhnicanskej rjej. Take něschto njebě so tej tam pschewjesej hodźało, njeby-li Lěhnica we běhu pol lětstotka 15 tajchich podobnych sahrodnych wustajeńcow z wulkim wuspěchom pschewjeła. Psches tutu rjanu liczbu bu Lěhnica w zulej Nimskej jako sahrodne wustajeńske město znate a cźesćene. Sćelowo wschelakich lonschich wustajerow z dalschich Nimskeje po tak derje porađowanej wustajeńcy w Drjezdźanach: „Haj njeby-li runje Lěhnica była, njebych so za lěto po Drjezdźanskej wospjet na sahrodnej wustajeńcy wobdźělił" ma wjele na zebi.

Runje pondźelu japoca so wołebity sahrodnistki tydźeń, kij nam tute wumělstwo w swojich jenotliwych wotdźělenjach tak prawje pokaja, na lajkich wschelakich polach naschi sahrodnizy dźěłaja. Tehodła je bjes dźiwa, so so w běhu tuteho tydźenja mnohe sahrodnistke towarstwa a swaśi sejdu. A runje w cźasu pschinschli, hdźež su mnohe wobkhody tuteho sacha w Lěhnicy a wokolnosći swój lěrzny wjerschk dospěle. Krótkotśe sahrodnistwo stej nětko w znamjenju

kralowny róże,

wo kotrejž dźeń tej nasich Sejleť tak rjenje spěwa. Powěda, so je na 36 000 jenotliwych różow a na 16 000 georginow (daliow) wustajeńcy a so schtomowinju a pschimjesne kuli do „różoweho dwora" pschemeńli, kij symu jóm podobnje loni w Drjezdźanach widźeli. Njeje pschewjele prajene, hdyž so wuraśo, so Lěhnica Drjezdźanam we wschelakim pschetrjedźi. Pschikładne pschihotowanje haty, wobsahowje wot tyšazow a tyšazow malych elektriskich lampow, z kotrych na 60 fontenow (wodnikluwakli) swoje dźěło wukonjeja, cźinja w nawjeczornych hodźinach w njebjeńernym błyschcźe swěła wobtuślazeho sacźischcźa.

A Lěhnicanske znamje, hobrśa górka na wujezu, we kotrejž so nutśka tuletne górki pschedawaja, dale sahrodne wobkhody se seleninami, nutśkładźenje górkow a kala, žadarstwo, wschо to a druhe swjesełi wutrobu sahrodnika, hdyž je w najwjschschej dokonjanosći widźi. W mnohim runa bo Lěhnicanska wokolina nižosćenstkim wobstejnosćam a dopomina dale a bóle na krajiny wokolo Erfurta a Quedlinburga, hdźež je tež sahrodnistwo z domom a z knjesom. A rózow pycha we wobkuku tuteje wustajeńcy njeschaje žanych mjesow. Schtož so tu postśelcuje, to njesamóže pjero wopisaćj. To dyrbi wócźto widźeć, so by so na wuwjesłej a naturnej rjanosći wobsćerstwa. Wutrołba so hmeje a cźłowjek wobdźiwa, schto wschо cźłowjeca kwischnosć samoje.

Wěso w cźasu, hdyž je róża a dalija na wustajeńcy je knjesom, potom stupi pschemysło w tróschku wróćo. Niz jeno to wobdźiwamy, ńk njekrśdnje je sahrodnistwom we swójcu stejł, tej mnoho druhego. S njeho mócnych njesmérny postup na wschćch industrialnych polach wobdźiwacź, njedź je żelezo, njedź drjewo abo semja. Tej sa woschewjenje cźeła a sa zabalow je tu nadosć postarane. To cźi bywdom mała żelezniza po wustajeńcy jězdźi (Eliputbahn), wot kotrejž nósći žez zdaju wobjećerni lećomnosći wobgladacź. Do myschacych paśli mó'ci žez saležcź, hdźež drje zakład namakaśch, ale cźežko wulkoh a tak budźa mnohi nutska kaj śiepy w kérku a njenamaka so sajty won, schtož wulke wjeselo sdźinje.

Po rjanym hodźinstkim wobhladanju nastajichu so Kamjenzjy a wokolni hosćo na dompucź, we wschěm spokojeni, schtož běchu widźeli a słyschcźeli. Kóždy bě pschećakajeny wo tym, schtož je tute krénje město, liczi na 73 000 wobydleri je swojej wustajeńcy wukonjało. Wustajeńca je mohł rjeź kaž tajka loterija. Jeje wuspěch abo njewuspěch wotwisnje wot wjele wobstejnosćow. A hižo smé so nětko rjeź, so ju wustajerjo dopjelnili, schtož bomjazy a zuły žez wot wustajeńcy žadachu. Wschitzu, kotśij žu ju widźeli, ju połneje chwalby a tuj może jo to dennu na najbóle powuczeć. Teź sakład wobdźělnizy móża to wobkhodźeć. Hižo tajka dołha jězba pches rjanu schlesynsku krajinu, nimo městow a wjsow so w słotym błyschcźe śiejazych žnjow je něschto wobtuślazoe. A tak móże sahrodnistke towarstwo za Kamjenz a wokolinu, na cźele k. sahrodnistli wobstejdźer Scholta spokojnje na swój lětuschi wulet spładowacź. Bě cźe jara powuczazy a wostanje tak wschěm w dobrym pomjatku.

Němzkeje wójnske woporu.

H-s. Po statistiźy němskokatnehe hamta dóstawaja wot połdra milijony wójnskich wobschkodźenych z léta 1920 dźenja hischcźe 663 726 rentu.

W dźělawosći wobmjezowani

wokolo 30 proz. běchu	257 989	=	38,6 proz.
wokolo 40 proz. běchu	112 436	=	16,9 proz.
wokolo 50 proz. běchu	123 513	=	18,6 proz.
wokolo 60 proz. běchu	63 899	=	9,6 proz.
wokolo 70 proz. běchu	48 162	=	7,3 proz.
wokolo 80 proz. běchu	24 842	=	3,8 proz.
wokolo 90 proz. běchu	4 786	=	0,7 proz.
a wjazy hač 90 proz. cźěcha	28 098	=	4,2 proz.

Slepych je mjes nimi 2734. Wot tutych je 12 hischcźe duchakharnych. 27 slepych słuhi hischcźe nohu, 41 jewu ruku a 10 z tutych njeschoźowanych słuhi wobej nohi.

Jara wyschka je tež liczba skhorjenych na suchocźinu. Wot nich mamy 39 580 skhorjenych. Nimo tohu hischcźe 5000 duchakhornych.

Liczba wójnskich wobschkodźenych, kotrejž mohu słužbicźan je z 44 567 dwójzy tak wyschka, kaž liczba wobschkodźenych bjes ruki.

Mjes cźeskowobschkodźenymi je 75 proz. wożenjenych. Wot 100 slepych maja 78 žonu, wot 100 na suchocźinu skhorjenych 73 a wot 100 wobschkodźenych bjes rukow abo nohow 67. S tych 293 000 cźeskowobschkodźenych su 13 000, byrnjež dźiwacź mógli, bjes dźěła.

Dźiwaja na powschitkowe liczby zmjertwoicźe, smjercź w lěcźe 1930 hischcźe 685 000, w lěcźe 1940 hischcźe 606 000 a 1945 hischcźe 550 000 wójnskich wobschkodźenych kotśij rentu dostawaja.

Statistika pak je so tež na sawostajenych se sastaranskim prawom wupischestrěła. Tak bźischе w oktobru 1924 365000 wójnskich mudowow, 962 000 połsmrotkow a 65000 połnych syrotkow. Liczba mudowow je pak sylnje wotwěrała. Sa sastarane wschitkich wójnskich wobschkodźenych a sawostajenych na Nimska tuktwilu lětnje 1 491,800 000 hriwnow płaciśe, to je 30,2 proz. wschěch wudawkow stata.

Hotelowy paduch Diomedes.

Dyrbomdej jeneho blidarskeho pomognuła.

W Brüsselu popadźechu psched někotrymi dnjemi 28 lět stareho Ruśu Diomeda Dyšlinka pschi paduschtwoje we jenym hotelu. Sćudnistwo sajudźi jeho za njekmanstwa, kotrejž je jenoź w Belgiskej wobeschcźe. Kaž so někto wupokaja, je Dyšlink teź w Barlinje loni w lěcźe a nasmjerje zdy tśetmaj towaschich padnyschtwow w hotelach skuźił. Diomedes Dyšlink słuschа do tamneje bruźiny słośinskow, kaž so wo nich w kriminalnych romanach husto powěda. Je rodźeny Ruź. Wutkadźa z Wutkrasiny. Starschej bachtej je cźiastom z jenomu blidarjeju do wucźby. Młody Diomedes běschе so hacź k pomocnikej wudospolnił. Potom mějeschе hrozje rjemjeślo hyte a wobrocźi so rjemjeślu, kotrež jemu wjazy pschinjeseše. Tak so brodźeschе léta dołho po Mukrajinje wokolo a žinjeschе so wot pschiležnych paduschtwow, pschi cźimž k wopěstbi twischknosći bóśdźe. 1923 bu jemu domjaza póda pyche cźopka a cźelny do Franzowskeje, hdyž bě krótka pryedy so wożenił. Jeho dźěkawosći w Franzowskej dołho njetrajeschе. Dyšlink njebě hischcźe w swojim słośinskim rjemjeśe swoje posćiśe mischtrstwo dózpěł a tak hižo po někotrych paduschtwach w hotelach w Versailles a Nizza lepjemy a dwě lěcźe do sajtwa tyknjeny.

A někto sapoczina so najdyrbomdejschi dźěł jeho słośinskeho žiwjenja. Wot wschćch kriminalskich wuschowskow pschecźeschany, cźekaschе Dyšlink wot jeneho měsća do druheho. Cźim bóle je jemu debeltiwoje na pjatach, cźim smuśćischi pocźina być. Nastajnje bydli w najwobetkanschich hotelach a khodźi nanajrjeńscho sdrasceny. Wjecźor wopyta kujetscha operu abo dźiwadło, je husćischo hósći w krajeńskich (Spielklubs), da so samo na balach widźecź — strótka, kraje mischtrsce rólu „muża elegantneho swěta", so nichtó w nim — Dyšlink wobkhodźeli niz mjenje hacź schtyri rěcźe — něhdyschcźeho blidarskeho pomognika se Skowschiny njespóznaje.

Spoczatk julija sandźeneho léta pschińdźe Dyšlink prjenjmu raźej do Barlina a hižo někotre dny słyschamy wo thrózbym paduschtwje, kotrejž bě so w jenym hotelu „Bod lipami" w jitwach Newyorskeho wulkopschekupza Brincha stało. Waschnje, po kotrymž bě so paduschtwo wukonjało, bě z dopokazom, so so tu wo jenym zara pschełepanym paduschtwje jedna.

Dezembrske tydźenje sandźeneho léta su w stawiznach Barlinskich hotelskich paduschtwow jenicźe. Sśydom naj-

Dokelž wobmjezowana městnosć njedowoli, zo móže wšo to nadobo wustajene być, wotměnja so serbski wotdźeł kóždy tydźeń trosku. Zajimcy móża z wupowěsnjenej lisćinu swoju wědomosć nčkak posyłnić. Myslu, zo bychu wšě tute čisła mohle być ze załoškom (podłožk) k dalšej wobšěrnej zběrcy serbskeho wumělstwa. Na papjerje bych ju lohko wo wjele ważnych čisłow wobohaćić mohł; w skutku (in praxi) je to trochu čežko, ale nic njemóžne. Wjele hudźbnych rukopisow dyrbjach w běhu jeneho měsaca sam kopěrować (wosebje Kocorowe), a wjele za přichodnosć hišće na rozmnoženje čaka. Snano so bórzy nječtó we notowpisanju wobrotny namaka, kiž by tule ważnu wěc podpjeral! Kak lohko so něšto zhubi. Wo to so w Frankobrodźe pak njetrjebamy strachować, wšo naše je zawěsćene ze — 6000 hriwnami. Paduši njemóža ničo dosahnyć a wohnjowe płomjenja su tam njemóžne; też ducy po puću swědomity spediteur wšo před zhubjenjom skituje.

Ke kóncej hišće něšto žortniweho. Naše dwojotne druhe přełożene mjena zbudźichu husto spodźiwanje; tak Kocor — Katzer, Zejleť — Seiler, Krawo — Schneider, Serbske — Wendisch, Slepo — Schleife, Wojerecy — Hoyerswerda, Budyšin — Bautzen. Mi njeznaty zdźělany knjez w živej rozmołwje połneho humora měnješe: Z Budyšinom a Bautzen drje steja podobnje kaž z přiwuznistwom němskeho słowa „Fuchs" z łaćonskim alopex —, mjenujcy alopex, lopex, pex, pix, pax, pox, pux == Fuchs potajkim Bautzen, Bowen, Bucn, Budšn, Budyšin . . . abo nawopak? Zo su „Budissiner Nachr." hišće za čas moje młodosće wušte, a zo ma w našim času němske wuživanje mjena Budissin skoro něšto ranjaceho, to njemóžeše wony knjez při najlěpšej woli zapřimnyć. Žadyn driw! Wšak so mi samomu z tym runje tak wjedźeć.

Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcy: „Hudźba w žiwjenju ludow"

w Frankobrodźe n. M. 11. junija hač 28. aug. 1927.

Pišе Bjarnat Krawc.

(Skóńcenje.)

Nastawki a brošurki.

(Wustajene serbske dokumenty.)

90. K. Konrad Hymnologija łuž. Serbow. Č. M. S. 1889, II.
91. K. A. Fiedler, Nekrolog K. A. Kocora. Č. M. S. 1905, II.
92. J. Symank, Serbski cyrkwinski spěw. Č. M. S. 1913, I.
93. B. Krawc, Wujězdy do raja serb. nar. pěsnje. Č. M. S. 1921.
94. B. Krawc, Monografija k „Za Kamjencom" Č. M. S. 1925.
95. B. Krawc, Stawaj mi, stawaj, pohončo! Č. M. S. 1926. Też nekrolog dr. Jurja Pilka.
96. Handrij Zejleť a K. A. Kocor. Brožura. 1923.
97. O. Wićaz: Dr. A. Muka. 1924.
98. Łužica 1922, IV, 1923, I—IV. 1924, I. Nastawki wo serb. nar. pěsni.
99. Skowrončk 1926/27 čo. 1—12.
100. Łužica 1926/27 čo. 1—12.
101. Sächs. Heimat Juli 1920. Wo serb. lud. spěwje a reji.

K tomu wosebitej wobalcy wšelake jednotliwe nastawki wo serb. hudźbje.

Wobrazy a illustracije.

102. Bjedrich Krawza-Osten. Wolijowy wobr. Pola dudaka.
103. Měrčin Nowak: Dudak. Drjeworeź.
104. Williama Krawza: Serbski hraška (barb čišć.)
105/106. Ludwik Kuba, barbojte čišće: husleŕ Kušk. (z prawicy a z lěwicy).
107. L. Kuba: Dudak Šuster.
108. L. Kuba: Cźěni o Łužici (z 60 barb. wobrazami).
109. Čišće po fotografijach: 3 serbske hercy z Mažakowa.
110. Serbske hercy ze Slepeho. (Bóla a tow.)
111. 3 serbscy hercy. Rysowanka Rich. Slóspera.
112. Jutrowne spěwańki z Jamneho.
113. Jutrowne spěwańki zo Slepeho.
114. Krasny čah z Wojerec.
115. Krasny čah z Lipy (Błóta).
116. Krasny čah z Radworja.
117. Přaza z Bórkow (Błóta).
118. Mejski swjedźeń w Khróšćicach.
119. W. Krawza: Serbjo při křćinej hoscźinje, (barbojty čišć).
120. Błóta, brožura też z barbojtymi wobrazami.
121.—126. Wobrazy na dopisnicach, serbskeje drasty.
127/129. Podobizny K. A. Kocora, B. Krawca, J. Słodeńka.
130. Dr. A. Muka.
131. B. Krawc, Wolijowy wobraz wot Bjedr. Krawzy.
132. Handrij Zejleť, pěsnjeť a hudźbnik.
133. J. E. Smoleť, hromadźeť lud. pěsn.

Serbske instrumenty.

134. Serbske kózły (krasny exemplar).
135. Tarakawa (ze serbskeho muzeja).
136. Pastyrska piščałka (ze serbskeho muzeja).
137. Wulke husle (J. Słodeńkowe).
139 Małe husle (kwasne fidle ze serbsk. muzeja).

fijetschich pschinůdu na konto Diomedeßa. 3. dezembra dobyły žo do eleganteho hotela w blischoßi Potsdamskeho namješta a to do jiwoho komerzijskeho radyy Buscha (drje ſ Budyschina, mějiczel waggonowoje fabriki), pschepyta wschu drastu ſpjazeho hoßcza a wuczekowy njeſpóſnaty. Tydzeń pozdžischo sta žo tožame ſe schleſyskim ratarjom baronom ſ Oppersfelda, kiž w hotelu „Pod kipami“ bydleſche. 14. dezembra bu na podobne waschnje induſtrielny Solvesberg wobkradnjeny. 18. dezembra wukonjeſche Dyßlink hyndom dwě rubježniſtoje. Wjenym hotelu ſrjedzoweho města narubi nimo wschě drohotnoſtki, kiž bankjej Eiſenſtein ſ Riga w ſwojej jimoi ſchowasche a w druhim hotelu roſpaczi koſry bankjeja Pröhla ſ Amſterdama a wſa pjerſchczenje a kote rjeczachi na žo. W ſtarym tydženju dyrbjeſchtaj pólſki baron Egon von Scheibler a amerikanſki wulkoinduſtrielny Hoffe do paduſchneje wuſchikoſcoje Dyßlinkeho wěrjeć. Dźeń do hód ſlubi žo nadobo ſe ſwojim bohatym wurubkim ſ Barlina a poda žo do Brüſſla, bu pak tam we jenym hotelu, hdjež hrabinzy Berleimont juwele (drohotne wězy) w hódnoſczi 250 000 frankow pokradny. Někotre dny pozdžiſcho jeho ſajachu.

Čežke njewjedra w Šwajcarſkej a Badenskej.

Sliwkojte deſcheze a powodženja w Schwajzarſkej.

Wutoru popoldnju ſalhadžachu čežke njewjedra wohjebje w krótkowjeczornej Schwajzarſkej. Woſebje čežko potrjechena je krajina pola Montreura, ale też Bernſki horni kraj a jewotliwe pjchestrěnje polubżneje a naraniſcheje Schwajzarſkeje mějachu pod čežkimi njewjedrami czerpjeć. Sliwkojte deſcheze žo ſ czurami lijachu a ſa krótke mjenſchiny žo hižom horſke rěki ſe ſwojich rěčnjiſchczow wuliwachu. Torhaze maſane wody walachu žo do doliſnow a ſmutorhachu ſchtomy a ſwotwalachu ſkały. Pola Montreura dyrbjachu wobkhad na Simplanſkej železninju na dlěſchi czaß ſaſtajicz. Też wot Berna na Lötſchſku horu czahi nakhwilnje jěſdzicz njemóžachu. Pod železninju pjches Montreuſki horni kraj je torhaza woda móſt podmlela, ſo je žo ſaſunyła. Czahi tu dlěſchi czaß jěſdzicz njemóža. Wokolo Montreura je ſchkoda doſzła nasnjetſcha. Wjele twarjenjow bu wobſchkodženych a telefonowe a telegrafowe groty rostorhane. Czežke njewjedra tu Schwajzarſkej

njeſmjerniye wjele deſcheza pſchinjeßle,

kaž je tam huſto ſwuczeni njeſtu. S zyleje nawjeczorneje połojzy ſchwajzarſkeho kraja pſchikhadżeja powjeſche wo fanieczażej mozy wodow. W Montreuru je Kantonſka dr. na 100 metrow dałoko a 60 cm. wyſoko ſe ſchtomami a błotom pſchikhyta. Na ſchwajzarſkej ſ:jaſtowej železninju je czah w błócze tczaży wostał. Satraſchne njewjedro zyghnowaſche wot 3—5 hodź. We Verrauru wottorhnychu wody rěſarnju. Dalſche njewjedro ſakhadżeſche pola Sempacha. Wichor ſwuwala a podłama wjele ſchtomow, wotkry někotre ſtěchi, a krupy roſbichu wjele wokniowych ſchkleniczow. Pſcheż Sempachow ſtejeſche woda na żeleſnicy 30—40 cm. wyſoko. Zyła krajina wokolo Sempacha mějeſche hymiſt mapohlad. Krupy ſu tam jako pjaſcz wulke padale a žu wſchitko na polach a ſahrodach boſpolnje do ſemje ſtyle.

Też w pfalzſkim dźelu Saarſkeje krajiny

traſcheſche w nozy na wutoru ſylne njewjedro ludzi a kót. Sylny wichor roſtorha popy na polach a roſmjeta hnoyh někotre ſta metrow dałoko, ſo je deſchcz zyle pſchemacza. Pola jeneje zyrkwje wotkry wichor pol ſtěchi. Słamane ſchtomy w lěſu maju mapohlad, jako bychu je granaty roſzyhnjowale.

Wulke ſchkody w Badenskej

Njedźelu a pónđźelu je žo w dwěmaj badenſkimaj gmejnomaj 60 twarjenjow ſ Božim njewjedrom wotpałiło. Wutoru je ſ njewjedrom ſaſo wjele nowych wohnjow naſtałe a wjele twarjenjow žo wotpaliło. Nad Pullendorfom roſpuſchczi žo hylny ſlimk ſ czežkim krupobiczom, kiž mějdże 80 prozentow żnjow ſniczi. Dróhi w Pullendorfje mějachu ſa krótki czaß napohlad, jako by žo žnjeh naſchał. Woda pójrje wjele pinzow: ſ jeneje pinzy ſamo 10000 litrow wody wuklumpachu. Pſchi jenym poſdźiſchim njewjedrje dyri błyſk w Pullendorfje do doma ratarja Benza, kiž ho ſa krótki czaß po zyłym palesche. Woheń wupſcheſche žo też na domiſche jeneho ſchkleńczerſkeho miſchtra. Jenoh ſkót mózachu ruczże wukhowacz, hewak je žo wſchitko ſpalilo. W Seckenbachu pola Mannheima wotpaliło ſo ſe błyſkom dwě brózni ſe żitom a pizu. Njedaloko Schwetzingena wotpali ſo wulka brózeń ſe wyſchemi domoſchwonami zinjemi. Dale ſapali błyſk w Czornym lěſu dom jeneho dźiwaczerja, hdjež mózachu jeho 11 dźěczi jenoż ſ wulkej prózu wukhowacz. Pola Raitbacha wotpali ſo tehorunja połna brózeń.

Ludźo, smilce ſo!

Hrózne njeſbożo je w nozy wot pjatka (8. 7.) k hoboczе krajinu nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domapytało. Ssurowe ſlimki ſu njeſmérnu ſchkodu naczinile a na 150 ludźi ſ nahjej ſmjerczu pſchelkwatale. (Wérno, Berggießhübel, Gottleuba ſu naſchim poboženym Krupczanam derje znate města).

Naſchu lubu Luſizu je Bóh pſched wulkej ſchkodu wuchował. Tohodla pſchikhwatajmy po czeſtnym herſkim waſchnju w ſicheſczanſkej luboſczi naſchim wobhim bobuczłowjekam njezwotwiżnje ſ naſchej pomozu!

Pjenjeſy pſchijimuja: „Sſerbſka Ludowa Banka“ we Budyſchinje, Wojerezach a Khoczebuſu, a naſche agentury; też „Sſerbſke Nowiny“ a „Katolſki Poſoł“.

Dotal nahromadźi žo	222.— hr.
Dale darichu:	
Kantor Holan w Budyſchinku	3.— hr.
S. we Wotſaſchezach	5.— hr.
Tow. „Radoſcz“ w Bukezach	15.— hr.
Bukeczańſka ſchula	146.— hr.
Hromadźe:	391.— hr.

Hospodarſki rozhlad.

Schtwórtk 4. auguſta 1927.

Wčeraſze kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1985	100 pólſk. markow	46 875
jendželski punt . .	20,885	100 čeſkoſl. krónow	12,444
100 ſwajc. frankow	80,98	100 franc. frankow	16,435

Barlinſka burſa mějeſche też wjeſera ſlabe wikl. Kurſy žo dale wotdrjebjowachu. Jenoh na kónzu žo trochu ſtruczichu.

Produktowe wiki w Barlinje wobkhowachu dale ſwój **měr**. Placźiſny žo nimale dozpła njepſchemėnichu. Zenimań **płaczeſche** wjeſera

w Berlinje:

rožki 10,80—11,05 hr., noweho jeczmjenja naſymſteho 9,50—9,85 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa ſeptember: pſchenzy 13,28¾ hr. hacz 13,30 hr., rožki 11,25—11,23¾ hr.,

ſa oktober: pſchenzy 13,26¼—13,25 hr., rožki 11,23¾ hr.,

ſa dezember: pſchenzy 13,33¾ hr., rožki 11,22½ hr.

Sſwinjaze wiki wjeſera ſrjedu w Barlinje.
(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pſchiwjeſli 460 proſtaſow a 130 běhałow. Te płaczachu:

běhaki.

wulke	45—60 hr.
ſrjenje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

proſtata:

wulke	13—20 hr.
ſrjenje	8—13 hr.

Wiki khětro klozachu. Płaczińy žo jenoż mało pſchemėnichu.

Někotre płaczińy ſ wjeſerawſchich Drjezdżańſkich wikow
(Markthallen).

Młode huſy 1.30—1,40 hr., kaczki 1,50—1,80 hr., kurh ſtare 1,30—1,60 hr., młodźiczki 1,60—2 hr., holbje 0,50—1,40 hr., ſchczuli 1,60 hr., ſiny 2.50 hr. a raki 10—70 pj., jabłuka wukrajne 35—40 pj., kruſchwy 30 hacz 80 pj., wiſchnje 40—60 pj., kiſałe 50—55 pj., ſłowki 40—50 pj., kožmaczki 25—30 pj., janſke jahodki 30 pj. hacz 35 pj., maleny 60—80 pj., holanſke jahody 55 pj., brużinjcy 50 pj., brěſchki 100—130 pj., běrny zentnar 8 hacz 10 hr., punt 10—12 pj., butra 1,80—2,20 hr. a twaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj., pſchenczna muka 31 hacz 35 pj.

Na pſchedań.

Proſtata žylne, Franz w Pſchiſchezach. — Proſtata a běhaki, knježi dwór w Porchowje. — Proſtata, knježi dwór w Małych Radmerizach.

Poż. dobry ſtražnik w Budyſchinje na Garbarſkej haży 8.

6 kolczow pczołow ſ pſchiſłuſchſtwom w Kamjenzu na Winzowej dróży 11.

Czeczka k wjaſanju, knježi dwór w Kromlowje.

Kruwa młoda wyſokoſnuczelna, Kantor w Bukowje pola Hródka.

Pſchiſłuſchnoſcz pytaja.

Poſonczа w Pomorzach czo. 9.

Knjenych ozlačerjow knježi dwór w Haßlowje

Młynſkeho młódſcheho, młyn w Haßlowje.

Kuchinſki do hrodu w Krjebi.

Murjerjow, twaiſki miſchtr Herrmann w Ježowje.

Poſonczа k jenemu konjej w Hródku, Bergſtraße 10.

Sſudnizy na pſcheſadżowanje.

W Biſkopizach na ſudnińſtwje pjatk dop. w 9 hodź.: Klawěr, pißańſke blido, wjertuła, 6 elektr. lampow ſa jědne koła, pißańſke blido, kredenza, mujna komoda;

w Brěnje pola Wojerez pjatk 5. aug. pſchiw. w 1 hodź. w hoſcenczu muſnoze kolo a bubowe pißańſke blida;

we Wojerezach ſobotu 6. aug. dop. w 10 hodź. w hoſcenczu „Město Drjezdżany“: 2 pianoj, 2 pißańſkej ſtrojej, a mnjene blido.

Skrowe depeše.

Produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Położenje na witach njeje ſo pornjo wjeſerawſchemu pſchemėniło. Wobrot je ſnadny.

Dop. ¾12 hodźin: Kaž pſched hodźinu.

Płaczińy na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczińy po złotej hriwnje.

	3. 8.	2. 8.		3. 8.	2. 8.
Pſenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	216-221	240-242	woka	22-24,40	22-24,00
nal. jeczmjeń	—	—	mócre łupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	190-197	192-200	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowe	257-264	263-270	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-188	187-189	raps. wosuſk	15,00	15,00
pšeńć muka	35-36,75	35-36,75	lany wosuſk	20-21,40	20-21,60
rżana muka	32-33,00	32-33,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bérnj. kruſki	31-35,00	34-35,00
rżane „	15,25	15,25	ſyno, 50 kg	2,30-2,70	2,00-2,30
raps	275-285	295-300	rżana ſloma	1,70-2,00	1,75-2,10
lane ſymjo			pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowana „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaczińy rěznjeho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

3. auguſta 1927. Płaczińy po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 302.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce haſ do 6 lět	—
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene . . .	58—60
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane ſtarše . .	53—56
Mjenje piecowane wšěch ſtarobow	42—48

Byki 315.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſce	58—60
Połnomjaſne, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje piecowane ſtarše .	50—53
Špatne	46—48

Jałojcy a kruwy: 629.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	48—52
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce haſ do 7 lět	40—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—34
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy .	22—25
Mjenje a špatnje piecowane	—

Čelata: 2126.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	78—91
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	62—75
Špatne (4.)	55—60

Wowcy: 8266.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. druźina)	57—60
Starše wukormjene (2.)	48—56
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	40—46

Sſwinje: 12552

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, haſ do 1½ lět ſtare	60
Wukormjene	62—64
Mjaſne	62—64
Špatne	62—64
Rancy a kundrocy	61—63
	61—63

Přilopk.

* **Skażena ſakaſana hra.** Nakrajni poliziſtoj ſajachu tšoch muži, kotliž ſakaſanu hru „Kümmelblättchen“ hrajachu we wokolinje kolonije Briese. So jich njeby njeſpěchałapił, běchu ſtraże wuſtajeli a ze młodej knježneczku, kotrejž pak pſchikhład ſaſtojnikow njepytnjeſchtej. Nawjedował wupokaja ſo ſ papjerjami, kotrež ſawěſcze jeho njeběchu. Dyrbjeſche ſo tohodła na pucź do Birkenwerdera, najbliſchiſchej poliziſkej ſtaziji, podaczi. Po puczu ſo ſajaty wutorhny a cźěkaſche prěki pſches pola do lěſa. Dokelž na wołpjene wołanje ſtejo njeſtoſta, tſělachu ſaſtojniſy za nim. Jena kulka jeho tak cźěkaju na ſchiji ſtrani, ſo pſchy wumrě, hacź tu lekaſka pomoz bě. Mortwehoho ſejmachu jako 26-lětneho Waltera Bewersdorfa. S dwěmaj pomocznikomaj, ſ „Hamburſkim Williſom“ a ſ wěſtym „Heinz“ běſche tak mjenowane „Kümmelblättchen“-towarſtwo założił a poſdźiſcho ſwoje woporu najprjedy na żeleſnicy a potom we wulkotniſchczach pytał a namakał. Napoſledk běchu ho w Brěſowym Dole ſajmyliſi.

Listowanje.

D. Sch. Po naſchim mėnjenju njehodźi ſo tute wumėnjenje ſakonſkeje ſběhnycz, dokelž ho § 4 podruž. ſchtat. ſakonja tu małožowacz njehodźi. Snadź je możno, po § 1 ſtat. podružnińſkeho ſakonja wyſchiſchi pjenjeſ dopjerć, hdyž podružnikej pißomnje k wėdżenju dacźe, ſo ma ho wobkoſcz podružnjeho pjenjeſa po pſchedpiſmach tuteho ſakonja wobliczicź. (ſakonſki podruż. pjenjeſ). Hdyž je ſakonjaſy wupowědżenſka termija wotběžała (pak ſchtworczetnje, pak měſacznje, kaž je ho podruż. pjenjeſ płacził), potom by ho město wuczinjeneho podružneho pjenjeſa ſakonſki płacził. Je-li ho niebyſchcze dojednali, by to wujednańſki hamt postajił, pſchi czimž możeſche ho na § 1, wotn. 3 ſtatneho podružneho ſakonja wowołacź (města njeſproſnowicź).

K. L. Je naſ pißmo ſamorucznje pißał a podpiſał? Potom ma ho to jako jeho poſlednja wola (teſtament) wobhladowacź. Sapodajcze jón ſ poßmjertnym wopiſmom na ſudnińſtwo, ſo móża jón ſakonſkim pſchedpiſanjam wotjewicź. Hdyž je ho to ſtako, potom możeze na poſkoržku teſtamenta ſej czaſnjiſ wot ſratra wužadacź. Jeſt pak jenoż pißomnje ſlubjeny, dha to ho ſakonſki formje njebožeża a je tohodła njepłaczińe. Tak pſchińdże ſobu do zdżeho ſawoſtajenſtwa a ma ho ſ druhim ſobu wobſtejicź.

Do Pruſkeje. Strażowanje ſłuſcha do tak njemėnowaneje ſapſchejcźeneje ſłużby, kotruż wukonjecź ſu gmejnſke pſchiſłuſchni, (wjeſnjenjo) po ſakonju winowaczi. Samiſki abo gmejnſki pſchedſtejicźeſ njeje wot teho wukſtobodżeny, ale tuež ſu jako polizajſke organy wot tuteho dźěła wuſamknjeni, dokelž maja dohlad na wukonjowanje dźěła wjeſej a je roſdźělecź. Je-li ho njeſboża ſa ſrażowazych ſtamu, ſa to nikuje po naſchim mėnjenju ſtat pak gmejna.

Směškl.

** **Derje prajene.** „Hólcze,“ prajeſche nan njerjazy „ſchto ho mje wſcho do hromady praſcheſch — bych dyrbjał rady wědżecź, ſchto by ho ſtako, bych-li ſwojeho nana po tebi wuwaprajcha!“ „Potom ſnadź by na moje praſchenja prawu wotmołwu dacź moht.“

** **Kleſti.** „Prajeze mi, cźehodła je ho knjeni Kulikowa ſajedojcźita?“ — „Ach, dyjſyche nješchto jědoje rjcź a je to ſpójrjeła!“

** **Schkoda.** Njedawno běch w Menichowje a dźich na wjeczor do hródneje piwarnje. Pſchi pódlanſkim ſtołpje ſedżeſchtaj knjeſaj, kotrejž ſwoju wotkolinu kedźbliwje jeji wobhladowańſchtej. Dha ſłyſchach jeneho prajicź: „Dujne němczina je tola rjana rěcź. Schkoda, ſo my Saſkeje ſo dyn jenicźki dialekt nimamy!“

N. D. Hypotheka je po ſakonju nahódnoſcźena. Tehdyże jenoż hamtej, kiž leżownoſtne knihi (Grundbücher) wjedże, hypotheſkarſtu liſcźinu pſchedpołożicź a namjetowacź, ſo po 25 proz. nahódnoſcźenje ſapiſha. S tym žonjch wudawkow njenaſtanje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Po wukraju 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjoc knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɪ ɪ

Čisło (Nr.) 181 — Budyšin — Pjatk, 5. awgusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Před 13 lětami.

Jendźelska sapschimnje do žwětoweje wójny.

W Londonje, 4. žnjeńca.

Jenož někotre nowiny spominachu dźenża na sastup Jendźelskeje do žwětoweje wójny 4. žnjeńca 1924. Jeniczkej wojewjesni ſ wojerskeje strony stej namołwjeni pólneho marschalla Haiga a generała Milnera k podpjeranju wójnſkich wobschkodźenych. Konſerwatiwna „Morning Poſt“ pische: „ Dźenża psched 13 lětami sastupichmy do wójny, kotrejž sapočatk tóždy ſ wěſtoscju dopředka widźesche, ale wukónj nichtó njewědźesche. **Wójna je nam wjele staroscjow, bolha a hrudoby napoložiła.** A tola je dźenża mało, kotrjž praja, so ſmy dyrbjeli hinak cźinicź. Hdyž Němska do Belgiskeje sastupi a Franzowiſku wohrožeſche, njemějachmy wojowacź za někajku schlebjerdku papjeru, niz za demokratiju, niz za někajku rjanu politiſku frasu, ale **za naſche nahe žiwjenje.**“

Wčera wotmě žo pschi Londonſkim wopomnjeńſkim kamjenju žwjatočnoſcź ſa padnjenych w žwětowej wójnje. Pschi tutej pschiležnoſcźi ſkubźichu wosebitu kedźbnoſcź **němſka wěnzej.** Wobaj placzeſchtaj lětarjej Bernardej, kiž je psched někotrymi dnjemi ſmjertnje snjeložik, a běchtaj pósłanaj wot Němskeje powětroweje Hanſy w Kólnje a Barlinje. Pschitowarſchenje němſkich wěnzow na wopomnjeńſkim dniu je jendźelske nowinarſtwo ſ wulkej ſympathiju pschiwſało. Wosebje konſerwatiwny „Daily Expreß“ a dźełaczerſka nowina „Daily Herald“ wěnowaſej tomu wjetſche naſtawki. Poſledźnja cźehnje paralleln mjes dniom, hdyž Jendźelſka do wójny ſaſtupi a rosraženej Genſkej konferenzu dla wotbrónjenja na morju. Tſinacze lět po wudmyrjenej wójnje, w kotrejž bu pſches 8 miljonow ludźi ſkónzowanych a pſches 13½ miljona ranjenych, je **mój wojerſkich kruhow** tak ſylna kaž tehdom a nakopjenje ludźi a maſchinow ſa wójnſke samery traje njemnkenje dale. „Woprawdźiteje wuczyny ſ léta 1914“, tak pische tuta nowina, „njejsu ſej hiſchcze wſali.“

Přeciwo němskim wojerſkim attašejam.

Krute wotpokazanja jeneje zentrumſkeje nowiny.

W Barlinje, 4. žnjeńca.

Nětko posběhnje tež jena nahladna zentrumſka nowina „Weſtdeutſche Volkszeitung“ ſwój hłós pschećiwo wotpóſłanju němſkich wojerſkich attaſchejow (ſastupjerjow). Piſa, jeli by ſtatne knježerſtwo taſte žadanje pſched ſwejm pſchinjeſło, by to horzu debattu wuwabiło. Stejiſchcźo kabinetta by ſo woſłabiło a we wukraju hubjeneho ſacźiſchcźa cźiniło, hdyž ſamo ſtatne woborne ministerſtwo, kiž we wěſtych parlamentſkich truhach jara lubowane njeje, ſwój etat hiſchcze powjeſtſchcźi chce. Tomu budu ſo naitrucźiſcho pſchećiwjecź. Němſka trjeba ſwoje pjenjeſy ſa nuſnuſche a waźniſche wězy.

Wopačne wudawanja dla pomocy za wobſkodźenuch w rańſich Rudnych horach.

Powěſcźenja ſtatneje kenzlije wojewja ſcźěhowaze: „Bywſchej ſo w hamſtej rosprawje ſtatneho kommiſara k wotſtronjenju ſchkody pſches powodźenje w naranſchich Rudnych horach wozebicze wuſdźěhnyło, ſo wſchitke privatne dary, kotrež ſu nowiny, banki, póſty, wuſchnoſcze, žurkwinſke gmejny abo direktnje pola Saſkeje ſtatneje banki abo pokładnizy ſtatneje kenzlije ſo hromadźile, wumjeńacźnje ſa wobſchkodźenych bjeſe wſcheho wotcźahowanja ſo wutrjebaja, nochźedźa napſcheźiwne wunoſchowanja mjeńſcźecź. Tuž wospjet ſe wſchej raſnoſcźu ſo na to pokazuje, ſo ſ kraja, je ſtata a ſ wukraja pſchikhadźaze dary ſo k tomu njenałožuja, ſo hychu ſo wudawki ſa ſaſonatwarjenje ſniczenych ſjawnych puczow a dróhow ſapłacźile, ſa kotrež ma ſtat, wotrjeſi abo gmejna ſtacź. Pſchi derje pſchewjedźenym ſhromadnym ſtutku njepłacźa žanych ſpeſow a proviſijow ſa nékajke měſtna, ſchtož ſo też wot jeneje ſtrony na njeſamołwite waſchnje wunoſchuje. Byrnjež dotalne dary bohaze pſchikhadźale, dha ſteji jim napſchećo njeſměrnje wulka ſchkoda na wězach, ſo móže ſo jenož najnuſniſcha pomoz poſtiſcźicź. Pomyſlcze žej: Sta žwójbow njeſhubichu jenož dom a dwór a žwoju žylu nadobu, **ale też wjele ſkładow na twórach buchu ſobu ſcźehnjene a to małe,** ſchtož je ſo **ſodźako wukhowacź,** ſo trjebacź njeſodźi. Wot dobreje wole noſchenj a wot najdaſſchich kruhow wobydleŕſtwa podpjerany ſkutk ſo pak k ſchkodźe potrjechenych hacźi, hdyž ſo tajke njewěrnoſcze wunoſchuja, kaž hižo naſpomnichmy. A to ſo pſchezo ſaſo ſtawa, ſnadź ſ wěſtym wotpohładom.“

Wopačne wudawanja dla pomocy za wobſkodźenuch w rańſich Rudnych horach.

Powěſcźenja ſtatneje kenzlije wojewja ſcźěhowaze: „Bywnjej ſo w hamſtej rosprawje ſtatneho kommiſara k wotſtronjenju ſchkody pſches powodźenje w naranſchich Rudnych horach wozebicze wuſdźěhnyło, ſo wſchitke privatne dary, kotrež ſu nowiny, banki, póſty, wuſchnoſcze, žurkwinſke gmejny abo direktnje pola Saſkeje ſtatneje banki abo pokładnizy ſtatneje kenzlije ſo hromadźile, wumjeńacźnje ſa wobſchkodźenych bjeſe wſcheho wotcźahowanja ſo wutrjebaja, nochźedźa napſcheźiwne wunoſchowanja mjeńſcźecź. Tuž wospjet ſe wſchej raſnoſcźu ſo na to pokazuje, ſo ſ kraja, je ſtata a ſ wukraja pſchikhadźaze dary ſo k tomu njenałožuja, ſo hychu ſo wudawki ſa ſaſonatwarjenje ſniczenych ſjawnych puczow a dróhow ſapłacźile, ſa kotrež ma ſtat, wotrjeſi abo gmejna ſtacź. Pſchi derje pſchewjedźenym ſhromadnym ſtutku njepłacźa žanych ſpeſow a proviſijow ſa nékajke měſtna, ſchtož ſo też wot jeneje ſtrony na njeſamołwite waſchnje wunoſchuje. Byrnjež dotalne dary bohaze pſchikhadźale, dha ſteji jim napſchećo njeſměrnje wulka ſchkoda na wězach, ſo móže ſo jenož najnuſniſcha pomoz poſtiſcźicź. Pomyſlcze žej: Sta žwójbow njeſhubichu jenož dom a dwór a žwoju žylu nadobu, **ale też wjele ſkładow na twórach buchu ſobu ſcźehnjene a to małe,** ſchtož je ſo **ſodźako wukhowacź,** ſo trjebacź njeſodźi. Wot dobreje wole noſchenj a wot najdaſſchich kruhow wobydleŕſtwa podpjerany ſkutk ſo pak k ſchkodźe potrjechenych hacźi, hdyž ſo tajke njewěrnoſcze wunoſchuja, kaž hižo naſpomnichmy. A to ſo pſchezo ſaſo ſtawa, ſnadź ſ wěſtym wotpohładom.“

Konferenca tſoch mócnarſtwow so rozbiła.

W Genfje wocźakuja nětajki dźiw.

W Londonje, 4. žnjeńca.

Wčera, hdyž bě jendźelſki kabinet ſo wobrazył wob dźeń ſhromadźił, póſła jendźelſke knježerſtwo **dołhoczne inſtrukzije** na ſwoju delegaziju do Genfa. Podtoſt wczerawſchim wuradźowanjam běſche ſtatny **japanſki jednanſti namjet,** kiž je ſa Jendźelſku pſchijomny, ſ wumſaczom nětkotrych jenotliwoſcźow. Kaž ſo powěda, ſo na dźeńſniſche poſtajene połne předźenje woſpjet wotſtorczi. Diplomatiſti korreſpondent „Daily Telegraph“ pſchiſpomni, ſo ſnadź ſo ſ zrła žaneho połneho poſtajenja wotmětowacź njebudże, ale konferenza ſo ſ nékajkim ſjawnym wojſewjenjom **ſkónczi.** Kaž „Times“ ſ Genfa lhoni, ſu ſo mjes tutym hłowni delegatoja ſ nowa doreczeli. Poſtajenje trajeſche hacź do poł nozy. Jendźelſki łódźiſtwowy miniſter ſo pſich nawróce do hotela wupraji, ſo ſo połne poſtajenje ſchtwórtk popołdnju w 3 hodź. wotměje. **„Times“ ſu wſchu nadźiju na ſdźerjenje konferenzy ſhubiłe.** Hamtſke inſtanzy hiſchcze tola ſa możne dźerża, ſo ſo někajki kompromiſ (wurunanje) namaka.

Dojednanje w praſchenju kſchižakow njemóžne.

W Genfje, 4. žnjeńca.

Konferenza ſo dźenża popołdnju w 4 hodź. rospuſchći. W poſtajenju, kiž mějeſche zyle formalneho karaktera, wojſewſchu tſjo wjednizy delegazijow, a to lord Pridgemann ſa Jendźelſku, admiral Saito ſa Japanſku a póſłanz Gibſon ſa Sjednoczene ſtaty, ſtejiſchcźo ſwojich knježerſtwow we wotbrónjenjkim praſchenju a wobtrucźiſchu je. W ſhromadnym wojſewjenju wſchěch tſjoch delegazijow, kiž ſa dokónczne wobſamknjenje konferenzy płacźi, ſo na to pokaſuje, ſo ſtu ſo w někotrych praſchenjach dojednali.

W najwažniſchim praſchenju, mjenujcy dla wobmjeſowanja kſchižakow, njeje jednanje możno. Delegazije porucźuja w ſhromadnym wobſamknjenju ſwojim knježerſtwam, metody dla wobmjeſowaneho brónjenja na wodźe dokładnje pruhowacź. Na kónzu ſo pſcheje, ſo by Waſhingtonſka wotbrónjenſka konferenza pſiedy ſo ſwołała, niż hakle w žnjeńcu 1931, kaž je ſo we ſwojim cźaſu wucźiniło. Po wotedatnych wojſewjenjach delegazijow ſamrě preſident formalnje konferenzu.

Strach zwrěſćenja ſwětoweho hospodarſtwa.

W Londonje, 3. žnjeńca.

W jenej rěcźi w Oxford praſeſche George Paiſh: Wobſteji woprawdźity ſtrach ſwrěſchcźenja ſwětoweho hospodarſtwa. Swět njeje hiſchcze ženje tak ſadołženy był, a jeli by k ſwrěſchcźenju ſwěta dóſchło, **by w mnohich najwjetſchich měſtach hłód wudyrił.** Amerika dawa wukrajej kredit w měrje, kotraž njemóže ſo ſdźerzecź a po nahladach nawjedźitych bankjezow a ſnajerjow ſwětoweho hospodarſtwa dóſtaje kwalkemu ropotej, jeli Amerika ſwoju finanznu politiku njepſchemèni. Němſka je pożczonki nawałka, ſo by trěbneje maczińſy ſej naku-piła. A Jtalſka njemóże nicźo pſchedacź, ſo by ſwoje potrěbnoſcze ſapłacźiła. Wulka wójna je tohdła pſchiſchła, dokelž je ſo hycze ſwětoweho hospodarſtwa pſchepołnało a dokelž njedorosumja, ſo tóždy kontinent a tóždy jenotliwy narod je njeparomny w ſnjym hospodarſkim žiwjenju.

Dawesowy plan haczi němſke hospodarſtwo

Dalſchi amerikanſki roſſud

W Newyorku, 2. žnjeńca.

Profeſor Standfordſteje univerſity dr. Davis we Williamstownje je w ſjawnej rěcźi ſe ſarjadowanjom reparazijow ſo ſaběrał. Pſchi tym wuſna, ſo je ſapłacźenje reparazijow abo danje mjenje hódne, hacź ſpěchowanje wupkodow a pſchetrjebanje w hoſpodarſtwie žiwjenju. **Wopačne wobthadźenje je němſkemu hoſpodarſtwu wulkeje ſchkody nacźiniło a problem woczerſtwjenja a ſaſonatwarjenja w finanzach, induſtriji a witkowanju haczi.** Ssu wěſte mjeſny ſa możnoſcź k ſapłacźenju jeneho naroda a poſpyt, ſej wjazy wužadacź, je ſchin- kiž na tźeźa ſo wrócźi a k finanznemu a induſtrialnemu roſpuſchcźenju wjedźe. Prawocźaſne ſarjadowanje je tkmańſche haczi trajaza njewěſtoſcź.

Witkowanſke wuměnjenja ſ Franzowſkej.

W Pariſu, 4. žnjeńca.

Delegazija ſa dokónczenje němſko-franzowſkeho witkowanſkeho wuměnjenja witměwa wſchědnje dołhe poſtajenja hacź do nozy, ſo by ſkerje a lěpje k někajkemu dojednanju pſchiſchło. W mnohich bypkach ſu ſo dojednali, tola wobſteja hiſchcze wſchelake napſcheźiwne měnjenja, kotrež k tutomu dorěcźenju wjedu. Na franzowſkej ſtronje ſu wożebje ſajimy wołmjaneje a židźaneje induſtrije, kotrež naſtork k njedorosumjenju dawaja. Tola pak nadźija ſo franzowſka ſtrona, ſo budźe witowanſkemu miniſtrej Bonakowſkemu możno, miniſterſtwej radźe kiž ſměje pſchiſchodnu ſchobotu ſwoje poſtajenje, wo dokónczenju jednanjow rosprawjecź a nacźiſk wuměnjenjow pſchedpokłaſcź. Pokaſuje ſo na to, ſo ſu Němcy ſwojeho žadanja dla němſkich konſulatow w Elſaſu ſo wſdali.

Saksku nima žaneje djeczdźeławoſce wjacy.

Njedoſtatk na wotrjadnych dźełaczerjach.

W Drježdźanach, 4. žnjeńca.

Kaž Saſkſi krajny hamt ſa pośrědniſtwo dźěła ſdźěluje, **je w Saſkſej djeczdźeławoſcź tak daloko ſpadła,** ſo ſo hižo ſpraſchenjom ſaběraja, hdźe budźemy trěbnych dźełaczerſkich mozow wſacź. Hdyž hiſchcze dże powſchitkownje ſo ſa dźełom pyta, dha je tola **cźuczimy njedoſtatk na wotrjadnych dźełaczerjach** (Facharbeiter) naſtał. A to tohdła, dokelž ſo dźeło w fabrikach roſdźěluje, kaž je to někto ſ wjetſcha waſchnje w ſaſtkej induſtriji We ſaſtkej tkajazej a kowowej induſtriji je napraſchowanje ſa dźełakymi mozami tak wulke, ſo ſu we wſchelakich krajinach cźežoty naſtake dla trěbnych dźełaczerjow.

Hörſingowy naſlědnik.

Dźenżniſche kabinetne poſtajenje.

W Barlinje, 4. žnjeńca.

Pruſki kabinet je dźenża dopołdnja k jenemu poſtajenju ſo ſeſchło, w kotrymž ſo dla praſchenja Hörſingoweho naſlědniſtwa laběrasche. W poſtajenju je pruſki ſnutſkowny miniſter nadawk dóſtał, ſ provinzialnym wubjerkom ſaſtkeje provinzy do ſwiſta ſtupicź a jemu wot pruſkeho knježerſtwa namjetowaneho kandidatu, profeſora **Wänitga,** porucźicź. Pſchihłokuje-li provinzialny wubjerk — kaž ſo w Barlinje nadźijeja — tutomu namjetej, potom móże ſo ſ offizielnym pomjenowanjom Wäniga liczicź. To je ſo pjeza dźenża ſtało.

Bjesgrotne dorěcźenje mjes Barlinom a Buenos-Aires.

Srosumja ſo na 12 000 kilometrow zyle derje.

W Barlinje, 4. žnjeńca.

Poſpyt, wot Barlina direktnje radioteleſoniſay ſo ſwjaſacź, je ſo wčera pſchewjedźe **a wurjadnje derje** poradźiło. S pomozu króttſomohnika (Kurzwellenſender) a druhich pſchiprawow transradioſkeho towarſtwa ſu ſo 12 000 kilometrow pſcheprěcźe a ſdźma ſa mjeńſchi- nu bě ſwiſk tu. Wſchěch jednacze rěcźnikow, kotſiž ſu do Buenos-Aires (w ſužnej Amerizy — hłowne měſto Argentinſkeje) rěcźeli, **ſu wurjadnje derje ſrosumili, kaž** to po někotrych mjeńſchinach pſchikhadźaze depeſche wo- ſjewjachu.

Win wotmołwi drej. Sanerweincj.

We Winje, 4. žnjeńca.

Pſched někotrymi dnjemi bě politiſki redaktor ſnateje franzowſkeje nowiny „Matin“, Jules Sauerwein, we Barlinſkej „Voſſ. Zeitung“ iſt wojſewił pod napiſmom **„Wohrożeny měr“,** a měni ſ tym pſchiſlamknjenje Awſtriſkeje k Němſkej. Mjes druhim nětko też Winſke nowi-

narstwo żiwoje mėnjenje k tomu wupraša. Tak pisa „Neue Freie Presse“: Na woli pschisamknjenja Awstriskeej žo wjazy dwėlowacź njehodźi. Kaž je znate, je jwajskowy kanzler dr. Seipel žam psched nėkotrym czasom wobtrucźił, so **znajmjenscha 90 proz. awstriskeho wobydlerstwa je sa pschisamknjenje.**“ Runje tak znate je, so žu wotsebje wjelkoho burskeho wobydlerstwa we Alpach najpilnischi pożrednizy pschisamknjenja k Nėmskej. Skónczenje mėrni, so sa pschisamknjenje je rosrjadze jenicźay cźuzje awstriskeho luda.

„Wiener Neueste Nachrichten“ praja, Franzowska może žej hnydom jaznosć wo woli pschisamknjenja k Awstriskej nadobyć, jelt do **wothłosowanja luda** swoli. Potom by też Sauerwein widźał, so psches 90 proz. awstriskeho wobydlerstwa sa pschisamknjenje je a jeho „najlepschi ludźo“ mjenschiny horstku wuczinja.

Coolidgowe wzdaće.

W Rapid City, 4. żnjeńza.

Mjes tym so president horkiwje mjelczi a swojemu wsdaczu na presidentstwo ani słowcźka njepschidawa, pschewoje roshorjazy wėtr zyku Ameriku w najdźiwischich politistich spekulazijach. W lėčnej rezidenzy Coolidga žu tyżazy depeschow dóschće, kotrejž sdźela Coolidgowe troczele jara wobzaruja, sdźela pak k pschedewsaczu swojo pschaja. W politistich kruhach mėnja, so **prezidentowe** wsdaczie dokónczne njeje a so budże mózno, na namolwjenje republikanskeje strony jeho bischcze ras ke kandidaturje pohonjeć. W demokratiskim nominaśtwje žu jenohłósneho mėnjenja, so je Coolidge dozynkje kandidatury so wsdał a dawa spóznawacź, **so jeho jako najstrachnischeho kandidatu napschecziwneje strony** (mjenujzy demokratow) **wobhladuja.** Powschitkowna njewėstosć budże drje dlešchi czas tracź a samo derje wobhonjene politiske kruhi dyrbja do noweho politiskeho połoženja so myślicź, kiž je Coolidge pisches swoje nahle wdaczje tworił.

Byrnjež so Coolidgowe pschedewsacze hakle po skónczenju bursy wojerwoju, nasta tola hižo pschi wotewrjenju powschittkowny njemėr. Nimale wschė papjery spadowachu wo 6 abo 7 dypkow. Po schtwórcźichodźinstej dźiwjej rosshorjenosći so saso smėrowachu a dźėl papjerow so troschu sdźehny. Pschi skónczenju bursy bė mėnjenje mėrne, tola sdźesachu najwjazy papjerow nėkotre dypki niże wczerawschich skónczenych kursow.

Sacco a Vanzetti njewobhnadźenaj.

Gouvernera Fullerowy rosskud. — Powołanje na najwyschischi amerikanski żud.

W Bostonje, 4. żnjeńza

Zadyn kriminalny pad na zukej semi njeje tello próchа naczinił, kaž pad Sacco—Vanzetti. We wschėch krajach žu wulpschi noweho pschepytowanja i napjatosću **woczakowali** a liczachu powschittkowje i postorczenjom **žmjertneho** wuskuda. Sswėtowa zjawnosć je w běhu **dolhich lėt, kotrež žu wot žmjertneho wuskuda žem — mjenujzy 6 lėt, tehdom 4. 4. 1920 buschtaj pschiśitajenaj jeneje fabriki wot dwojoch muzźich satsélenaj, kotrejž jimaj msdowne pjenjezy rubischtaj, tukachu na dweju Italczanow, — saschće, ł dóstom tuteju Italczanow nadrobnje saberała. Hdyž je hižo psched dlešchim czasom jedyn mordarskej zwólbje pschiśitkuchazy tłostnik bu wusnak, dha na tym žo wjazy dwėlowacź njehodźesche, so staj Sacco a Vanzetti dla rubjeznoho mordarstwa na tamnymaj pschiśitajenymaj **wopaczńje sażudźenaj.** Mjes tym žu žo nahladni muzojo sa njeju sastajili. Rosshorjenosć je wożebje w Franzowskej wulka.

Tola je gouvernėr Fuller wot Massachusetts wobhnadźenje tiałsteju anarchistow wotpokasał. W nozy wot 10. k 11. żnjeńza ma žo wuśud wuwjesć Jenicźka możnosć hischcze wobsteji, a to powołanje na najwyschi amerikanski żud. Wosewjenje gouvernėrskeho rosżuda woczakowasche žo we wschėch městach ł wulkej napjatosczu. Psched wudawarnjemi nowin žo ludźo kopjachu, hdźež žo rosśud je żwėtłym pismom wosjewi. Gouvernėr Fuller drje žo attentatow boji. Tohodla žej żadasche, so žo jeho rosśud pryedy njewosjewi, doniž njeje Boston wopuschćił a žo na żwoje lėčne żydło w New-Hampshire podał. Dale žo boja, so budże radikalna strona pschećiwo amerikanskim sastojnikam a pósłanzam we wukraju wustupowacź a jich napadowacź. Schtitazy komitej sa Sacco a Vanzetti dhe we wschėch městach shromadźišny powołacź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 5. żnjeńca.

† 1852 Franc Ladysław Čelakowsky, z kotrymž bėše naš Jan Arnošt Smolerˇ we Wrótslawju wšėdnje hromadże — jedyn z najwjetšich českich wótcincow.

Kak čerwjeńkojte běli
So stwjelco na polu,
Bóh nad nami só smili
Ze słónčnej jasnoscu:
Tuž jemu rót a wutroba
Dźak, česć a khwalbny wopor da.
H. Zejlef.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer —2, thermometer wo dnjo +26. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —3, thermometer w nozy +13. — Zmła frjedźna Europa steji sasa pod wliwom wyschiny. Wyschina knježi dale nad rańschej Europu. To tubi nam wobstajnosć rjaneho, żucheho żnjoweho wjedra. Pola kupy Island bė wczera tano niżina spójnacź. Ta pak žo k polnozy wotżaluje. Też nad Biskayaskim żaliwom je żo mjeńscha niżina jewika. Ta nasche wjedro i cźejka nakażu. Też schłeńża nimale na wobstajne wjedro pokakuje. — Jutrje żobotu słónczko 4,28 hodźin łkhadża a żo 7,42 hodźin thowa. Mėsacźk ikhadża pschipołodnju 1,43 hodźin a żo w nozy 11,13 hodźin thowa.

— **Dżowka Handrija Sejferja,** mandżelska knjesa wyschscheho twarskeho radźicźela Kirchschlagera, żwjeczesche njedawno w Ljublanje żwój słoty łważ. S wutkim poczeszowanjom spomina zuły żerbšti lud na dostojnoju mandżelskeju, jimaj nutrnje pschejo bohate Boże żohnowanje na dalschi puć żiwjenja. Bohużel smn hakle pschepoźdze wo tym słonili. Napiš mandżelskeju je: Ljubljana, Gosposka ulica 6.

— **Cźežke njesboże ł motorstim kolom** sta žo wczera wjeczor 3/47 hodź. na Mużatowskej dróży psched żelezownosću wobłkhódnoho żahrodnika. Rėrki. Knjes żahrodnik Rėrka bė se żwojim wóśleckim sapiechanom po pėšk byl a dawasche krótko psched żwojej żelezownosću z ruku smužo niwnojskdźazym, so žo żawinje do żwojeje żahrodnikeje żelezownosże. We hamtżownje wokomiku, jako so żawiny, pschichna ł Wórka żem motorski kolesaž w njewdrej spschinoscźi, żawadźi do żelednjeho dźela wosa, sbubi knjeżnino nad motorskim kolom a sajėdże krótku krocźel psched jenym schtomom do pschéroma na prawej stronże dróhi. Pródne koło žo wobwjertnywschi, hromadu żmjeże. Motorski kolesaž rósbre żebi tżołowy a dyri żo do nohi. Hórje żedże żo jeho Sozijużu, jenej knjeżni. Pschi padnjenju żary żo ż mjeszowczom do trawy, pschi tym bė żebi tul hnuła a mohły schichaßta, mėjesche rany na nuli, w mjeszowczu a na nohach. Smitskowne franjenje żemi do tłuhu żuwaza kroj. Jin dowjeżechu do bydlenja jeneho podrużnika f. Rėpki, hdźež po krótkej khwilży wądonjo żlubi. Sanitetny auto bė hnydom k mėstnu. S nim dowjesechu knjeżnu knjeżkowjenu knjeżnu do bydla jeje macźerje w Margareczinej Hėcźe. — Sesdobny dźėl wosa knjesa Rėrki ża rostschódźowa, wobschkodźesche koło wiecźechu pomazi ludźo do jeho żelezownosże. — Winu na niesbożu budże drje motorski kolesaž, jehož inżenjer ż Margareczinje Hėty, na żo wjacej dyrbjecź. — Hanjaze auta a motorske kola su ż wopraw-dźiśiej drapu droht a ł hrózbu sa na żiwnosć pschi wokazowanych. Jim pschidruża so hischcze njemdrje spschinomi, so jich tamo skoro do pschéroma honja, dokuli wuźiwaju k jėdżenju schicźežku sa pėšchi chodźazych. Cźehodla to wschо? Schto khomdża auta, motorsky kolesarjo a kolesajdni, kiž so ż taikej chrobłoscu mimo nózkowo-schmórnu, so jich tamo skoro do pschéroma honja, dokuli wuźiwaju k jėdżenju schicźežku sa pėšchi chodźazych. Cźehodla to wschо? Schto khomdża auta, motorsky kolesarjo a kolesajdni, kiž so traschi pjeć mjeschtschizow pryedy tam su, hdyż chadźa? S taikim cźuczowazym wohrożazym żaniżenym mózga lėta dołho pryedy tam być, hdyż so njeje żanyk sabożpschikłukenja, w putach cźmė a żmjerze. Na cźuże żnadź by było, żby by policija sajo ras w bliskosći takoleskeho pohrjebnischcza abo pschi mėschcźanskich brjożnjach wschė żamokbody a motorske kola a kolesarjow, kiž w zivilnej drasce (psched uniformu zofaju) na jich pschisnosć jėdżenja wruhowala. By to był pėtna sażkuża a wschitzy po Mużakowskej dróży pschi nózkowazym bychu jej wutrobnje dźakowali byli. Mużakowska dróha je żiżo tak pschewulka sa żiwy wobkhad, kiž żo po nej wotmeje a kiž ż lózkym dnjom pschibéra. Nimo tcho njeje wona żana wujėdźowanja napschemoh spschazych żamokbodow, motorskich kolesarjow a kolojėdnych. To by dyrbjała być żmajmjeńscha wo połoju, pak dwė cźerśinje schérscha. — Jara cźasto żo tu stawoze njesboża, nżech żu sa wschėch ż warnowanjom!

— **Swobodne żnjażowe jėtki** (Freibank) w **Budyschinje.** Sobotu, 6. augusta, dopołdnja wot 7 hacź 9 hodź. wotedawa żo żyre howjaze mjaso, punt po 40 pj., żyre żwinjaze mjaso, punt po 60 pj., nażelene żwinjaze mjaso, punt po 60 pj.

— Mėsto sa wobkhod na statnej dróży mjes Budyschinom a Kinsbórkom dyrbi żo na Prėczeczanskich honach dla pschepołnjenitich dźėłow pschi hoscźenzu we schérokeskeje kolije wusimacź. Auta a motorske kolesa dyrbja pomału jėdźicź. Sekasane je, so żo tam wschelake jėdźadła setkawaja a pschejcźehnja.

— **Nėmske pismo** (tak mjenowane „schwabach“) **stuknje njeńemskich!** W cźisle 29/30 „Deutsche Presse“, organa żwjatka nėmskeho newinowatstwa, pische Schweida Herbert Wärnlof: „Na fraktura (schwabach) żwucźi żo Schwejda tak, ześe druhi wukrainiscy jara cźežko, a prosća żo wjazy hacź junu, cźežodża Nėmzy jako jenicźki kraj na tym kruzu dźerżi. Sżym pschesmėdźeny, so by to nėmske nowinarstwo żo we wjele bóle we wukrainu rosscźeriło, bychu-li żo nėmske nowiny w antiqua (to je kacźanski — analog) cźitaće. K temu pschijimowni jena Barlinska nowina: To wė tó dy rohnuny Nėmzy dawno. Ale cźi łapkowi strożnje naschego „narodneho“ smyślenja wohańża tola tżidzeh pschecźela antiqua jako „njeńemiscźeho“!

S **Małeho Wjelkowa.** Podjesnże storki, wo kotrychż je żo se wschelakich stron pisało, żu też w Małym Wjelkowje żacźuli. Ludźo su żebi najprjedy myślili, so satschażowanja żnadź wot cźežitcheho auta wulkhadźeja. Temu pak tak njebėsche, dokelż w żnjej wokolinje najwjetšich mėr knjezesche. Wobkhodowanje żnjine zatichażujenja móża potom jenoż ż podjesnitimi storkami żwikowacź.

S **Nieżwaczidła.** Sprjedu běchu w naschej wsy jaż stótne witi. Witi w augušcźe, kiż su kóżde lėta klanj wopytane, mėjachu też lėtża klabichi wopyt. To na żwoju bobru pschicźinu u nėtcźischim muinym żniewowym cźażu. Howjaseho stotu a prożatow běsche tóńcźho na pschedaż. Nėhdże 150 prėnjoklażnych howjadłow běchu pschiwjesli. Kupzow pak każ hižom naspomnichmu, wjele na witi njecpschiłdże. Wjele stotu wosta njepschedateho. Prożata pak buchu wschitke pschedate.

S **Lubija.** (52lětny jubilej w żłużbje.) Pola firmy Loeer a Richter tudy pschisłuschaca żawalerka Marja Damlerowa bu dźeńża k żwojemu 52lětnemu żłużbnemu jubilejej jako żawalerka pola mjenowaneje firmy wot wobschłodneho wjednistwa a kwėczelom pozdzeczena a jej pschepodachu cźestny list wot presidenta Hindenburga.

S **Dirrhennersdorfa.** Rėdki powoalnski jubilej żwjeczi cźi tu tudomnej babje Hanje Kadenowej żwjeczene Hižo 35 lėt żłużi Kadenowa żwojim wjeżnjanam jako baba.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańczo ż naschich Lnjow

Napisała Kristina Rosowa

28. (Pokrać.wanje.)

„Wy macźe dżiwne nahlady; ale ja njemóżu żo na waż hnėwacź. Tola njerėczmoj radźcho dale wo tom!“

„Ja dyrbju żo po prawom tuhy pola waż rosshladowacź, kak rjenje sce żebi żwoju żiwiczku pschihrawić. A kajke kwėtkowe wobrazy ż napiśmami macźe tamle? „Wedawajcźe, a też wam budże wodawane“, steji, każ żo mi żda, tamle na tom bėkem?“

„Haj, knjes Korimśti, to je wuzkowo mojeho Knjeza a też ż mojim hežkom.“

„S waschim hežkom? Chcżeze-li wy wschitko wodacź? Njeje to pschesco mózno, wėrźeje mi “

„Ale?“

„Schtóż chce wodacź, dyrbi lubowacź; a lubowacź je bójske żwójstwo, tu może jenoż Bóh do cźowjecźeje wutrobы sapołożicź a tam żdżerżacź.“

„Wo waschim mėnjenju njeżnėł cźłowjek żibla żo na druheho roshnėwacź.“

„Niż po mojim mėnjenju, ale po Khrystużowej woli.“

„Dajmy tomu taikle pschipad: Nėchtó by wam pschijmdu naczinił. Schto wy cźinicźe? Njesbudźi-li żo we waschej wutrobje żprawny hnėw? A je-li tola, może-li waż Khrystuż żałużicź? Wschako jeże wy w prawdźe!“

„Wón praji: „Lubujcźe żwojich njepschecźelow!“ Hdyż żo hnėwam a njelubuju, pschestupuju kralowitši pschikazniu lubosće.“

Hlowa mlodeho cźłowjeka żwjesi żo w cźežkich myślach do pschewidnieje ruki.

„Takle żimy być, pschejo lubowacź, wschitko wodawacź, to hischcze żadyn cźłowjek dokonjał njeże“, rjekny wón ża khwilu rosmyślujo.

„A tola jedyn!“ Mlody prowisor pschilehny żo ż druheje stromy ke kachlam.

„Schtó, proschu waż?“

„Sakonjedawał żam, Jesus ż Nazaretha.“

„Ow“, mlodżenz mózaze ł hłowu potschażze, „to je nėschto druhe! Wón je pjeza Bóh był; mój pak wėcźachmoj jenoż wo cźłowiekach. Abo wėrźeje-li wy de njeho jenoż jako do cźłowjeka?“

„Jeżusa njemóżemy rosdźėlicź. Cźi, kotříž do njeho jenoż jako do cźłowjeka wėrźa, móża jeho runje tak make żrożumjeć jako tamni, kotříž do njeho jenoż jako do Boha wėrźa.“

„Prajece mi, schto wy wėrźicźe; ale tak jażuje a wótrje a krótka, so mohł to na jene dobo jwopschijećź.“

Na mlodeho cźłowjeka wuhladowasche ż cźernoju diamantowoju wocźow tażanzna wustrożana duscha, kotraż bėsche tehdom do wobliczja doktora Lermontowa bladała.

„Ja, knjes Korimśti, wėrźu do żłowow: „Tak jara je Bóh swėt lubował, so żwojeho jedinorodźeneho żyna da.“ Bożi Sżyn dyrbi też Bóh być, njewėrno?“

„Haj, a dale!“

„So by tohole Sżyna podacź mohł, dyrbjesche Wón pschibacź, so żo wocźłowjeżeł, so mohł Wón nasche cźełko pschiwzacź. Potajkim, tutón Bożi a Marijinje Sżyn je cźłowjek każ ja. Sećenikoju nam wopiśuja, każ je tutón cźłowjek Jesus żiwy był, cźerpił a wumrėł. Jeho hežko bė: Lubowacź a wodawacź! Wón, tón Jeniczki, pschinjeże lubosći żwojeho Wótcza a jeho wodaczo. Wón pokasa, kak Bóh lubuje. Do Jeho pschikhada bėsche dżesacź łasni; Wón sjednoczi jich do jeneje. Boha nade wschitko lubowacź a bliżicźeho każ żebje samoho. Wón je wulku łasnju dał, je pak ju też żam dopjelnjał. Wicho Jeho żiwjenje je ł njepschetorhnjenym rjeczazom stutkowe lubosće; sapoczatk we hródzi Bethlehemskej, buchu krónowane na Golgacze je żamoweoprowanjom ża njepschecźelow, njepotkuschnikow a pschestupnikow.

Wulki, dowėrjeny Jemu nadawk wumożenja dopjelni Jeżus na tutej semi. Wón pak to cźinjesche jako cźłowjek a tohodla może wot nas żadacź: Sapręj żebje żamoho a żcźehuj mje, a wżuni żwój cźichi a ła żo!

So pak njeje jenoż cźłowjek był, dopokasa Wón ż tym, so dźeńcź dujeru po żwojim donjebjeż-łpdźu pósła Swjatoho Ducha, wulkadźazeho ł Wótcza a Sżyna, na japoschtołow a na wschėch, kotříž do njeho wėrźachu, a wutwori ż nich nowych ludźi, kotříž nij jenoż ż nowymi jażykami rėczachu, ale też nowe, hacź dotal njesnate żiwjenje wjedźechu. Tuchi cźłowjekoju běchu potom na semi tak żiwi jako wón; woni lubowachu też njepschecźelow, modlachu żo za pschecźelownikow, żohnowachu tych, kotříž cźi cźłowiecha a jich sattikowachu, a wodawachu żwojim pschesećźehowarjam.“

„Woni *to* żamóżu,“ pschetorhny mlodżenz, kiž bė hacź dotal napjecze pschipowżuchał, rėcź mlodeho prowisora. „Dokelż bė jemu wot żwojeho ducha dał. Też wón to możeche, pschetoż wón dre mjesesche cźłowjecze cźełko, ale Ducha Bożeho. Wjele żeże mi wujaznik, ale niż hłownu wėc hischcze. Ja pschidam, so je to mózno, ł Bożeho Ducha pomoju bójsky żiwy być; tola kak je bjes njeho?“

„Bjes njeho je to wėsto njemóżne, knjes Korimśti. Ale w sećenju żtoj. Jana w prénjej hłowje żteji, so, bdyż Knjes Jesus do tohole żwėta pschindże, wón do żwojeho żwoju żiwa pschindże, ale cźi żwoji jeho njespschijmachu. Tola tam, kotříž jeho pschijachu, da Wón móz, stacź żo ż bójskimi Bożimi. Po tutom wuzkowe widźimy, so, hdyż je Bóh żwėt tak lubował, so je Wón żwojeho jedinorodźeneho Sżyna, tónle dar, na podał, je Wón też tym, kotříž tohole Sżyna, tónle dar, we wėrźe pschijimuju, móż dał — a tale móż żwobraslje nam Ducha Świjatcho —, dźeńcź Boże rėkacź. Rozumicźe-li wy mje, luby knjeże?“

„Dowolcźe, Urżinu!“ Mlodżenz stany a troczesche nėschto tróch rosshorjeny a khabłużny po jstwi. Nadobo posta a złoži żwojej rjanej, pschewidżajej woczi na mjeze wobliczje mlodeho mużźeho. „Miroślavo, je Wón tule móż też wam dał? Macźe-li wy wėstosć, so żeże dźeńcź Boże?“

(Pokrać.wanje żećehuje.)

Saisonske wupředawanje

jenož hišće hač do póndźele, 8. augusta ●●● po płaćiznach, kiž sym bjezwobhladniwje znižił!

Šatowe kromki běte 5 m		—.12
šatowe wurěžki 5 m běte		—.28, —.20
košlowe paski z cankami		—.45, —.38, —.28
frjenja 45/45 běte z čefwjenym		—.28
šatowe kromki 10 m běte		—.50, —.30
zahlwkowe róžki 2 rózkaj		—.48, —.36
lodowe frjenja kaščikate 50/50		—.35
lodowe frjenja kaščikate 55/55		—.45
twjelki (ječne zorno) běte, nětdźe 46 cm	m	—.65, —.45
zahlwkowe smuhi z hrónčkom, 2 smužcy		—.95, —.48
klasrowane cankl 6 m		—.65, —.48
twjelki běte z čefwjenej kromu	m	—.68, —.58, —.48
wušiwanja 3.05 m		—.95, —.50
paski za nohajcydźeržaki z 2 dźeržakomaj		—.50
flawšowe čapki za žony a dźěći, barbne		—.50
stališki, trikotowe		—.50
košlowe sukno dobra kajkosć, 80 cm		—.78, —.50
syra kopřiwlna 16/16, 20/20, 1a kajk	ca. m	—.68, —.55
		1.60, 1.40, —.80
		1.35, 1.10, —.55
žonjace slupfry barbne		—.75, —.58
žonjace nohajcy ze šowom, čorne a barbne		—.95, —.60
kuchinske fw elki šerosmuhate, nětdźe 46 cm	m	—.78, —.68
žonjace slupfry sylna kajkosć, barbne		—.95, —.68
wusiwanja šeroke, 2.30 m		—.jene —.68
cefér jenobarbny a smuhaty, płokajomny		—.68
efamina kaščikata, 1.50 šeroka	m	—.60
frjera čistoplatowe, 55/55 kaščikate,		—.jene —.68
štyrirózkate přikrywy jasnokaščikate, 80/80		—.75
dybzačne rubiška z hočkowanej kromu,	6 štuk	—.75

žonjace a dźěćace čapki židźano-trikotowe		—.95, —.75
paski za nohajcydźeržaki z 4 dźeržakami		—.65, —.75
dybzačne rubiška běte, nětdźe 36 cm	3 štuki	—.75
spódnje fajle z nošakom		—.95, —.75
pullowrowe *tkaniny* płokajomne	m	—.78
twjelki šěre smuhate, 45/100		—.85, —.78
frotérowańske twjelki běte, smuhate, 40/90		—.78
kónserowy barchent běty, dobra kajkosć ca. 80 cm	m	—.78
polérowańske ruby žołte,	6 štuk	—.95, +.78
ložowy płat	130 cm	1.35, 80 cm —.85
frotérowańske twjelki běte, smuhate, 40/100		—.90
wallowe twjelki 50/100		—.95
jumprowe šórcuchi płokajomne,	1.45, 1.15,	—.95
Jacquardske twjelki běte, 50/100	1.10,	—.95
žonjace košle z nošakom	1.45,	—.95
dybzačne rubiška z wulkimi cankami a wuš. rósk.	3 štuk	—.95
dźěćace dybzačne rubiška běte a pisane	6 štuk	—.95
dybzačne rubiška z pisanej kromu, ca. 42 cm,	6 štuk	—.95
Arabiańske dybzačne rubiška ca. 44 cm	3 štuk	—.95
žonjaca nohajcy z wumělsk. židy a šowom, čorne a barbne		—.95
žonjace šawle pisany židźany satin		—.95
kimony čistowołmjane, *bjez rukawow*		—.95
wušiwanja 9,20 m		—.95
zbožkowe košle z nošakom	1.45,	—.95

narunanje zwješnych košlow z 2 khornarj, jenobarbne —.95
šerokosće jenož wot 39 hač 42
štyrirózkate přikrywy 80/80, pisane, woprawdź, barby —.95
próchowe frjenja kaščikate 6 štuk —.95
žonjace bluzy wšelako wuwjedźene —.95
wum. płokajomna žida dobra kajkosć, nowe mustry, m —.98
šórcuchowe *tkaniny* 116 šeroke, płokajomne, m —.98
efamina kaščikata, z wurěz. wobrubom, 150 šeroka, m —.98
blidowe ruby kaščikate, 110/140, 1.75, 110/110 1.25
žonjace šawle trikotowa žida z pisanej kromu 1.35
židźano-trikotowe slupfry barbne, 1.45
mužace spódnje khołowy makowe, 1.95, 1.75
hłowski hotowe zešite, 80/80, z wurěz. wobrubom, 1.95, 1.85
lodowe přikrywy indantren, 110/110, 1.95
prynceske suknje 100 dołhe, z wušiwanjom 2.25, 1.95
židźano-trikotowe prynceske suknje wšěch barbow 1.95
kimony z dołhimaj rukawomaj, čista wołma 1.95
zwješne suknje 1.95
muslinowe a ceférowe drasty 1.95
lodowe blidowe ruby kaščik. a wobr. 120/150 2.95, 120/120 2.35
kopřiwkowe taf. płachty *ta* kajkosć *150/220 2.95, 140/120* 2.45
žonjace pullowry z wumělskeje židy, z dołhim rukaw. 2.45
žonjace košlowe khołowy židźany trikot, z cankami 2.45
žonjace nócne košle 3.25, 2.95, 2.40
zwješne košle z 2 khornarjomaj, starše mustry 3.55
kefej. přikrywy běły dam. z pis. kromu, 130/160 5.95, 130/130 4.75
ložowe počehnjenja pisane, za posleščo a hłowakaj 7.95, 5.95
ložowe płatowe počehnjenja z hłowakomaj 9.75, 7.95
žonjace přibrjone jaki z běłej wobsadku 9.75, 7.95

Płokajomne bluzy, drasty, **tkanjowe** bluzy, drasty, **žonj. štryk. jaki** čista wolma, nětk 9.75, 5.95, **4.95** } khětko jara zniżene

Jenož tak dołho, hač skład dosaha!

Wotedaće wěstych dźělbow sebi wumělnju!

Prošu, wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Hamburgski engros-skład A. Bokelmann w Budyšinje na Serb. hrjebjach 2

Wujasnjenje

za na přetorhnjen. sytki čerpjacych.

Spyta so ze zawisnoje strony lud zabludźić. Přećiwo tomu prajimy:

Naši dowěrni lěkarjo njedyrbja so ženje z wokolotšahacymi bandagistami přirunać.

Naši dowěrni lěkarjo njepředawaja ženje powjazy za přetorhnjenje sytki.

Naši dowěrni lěkarjo su připóznali a wot Dr. med. H. L. Meyer w Hamburku w orthopädiskem wotdźělu za přetorhnjenje sytki wosebje wukubłowani.

Tohodla ma kóždy na přetorhnjenje sytki čerpjacy wěstotę, zo so jenož na zakładze wšeteliho rozeznaća a po jenož za kóždeho přetorhnjenje sytki přihodźace hojenje sorawnje hoji.

Běžne hodźiny našich dowěrnych lěkarjow we

Budyšinje póndźelu 8. awg. dop. wot 8—1 hodź. w Rachlicec hotelu Luhiju „ 8. „ pop. wot 3—1/2 8 hodź. w hotelu „Wettiner Hof".

W Hamburku: wšědnje wot 10—12 hodź. a wot 4—6 hodź. nimo soboty pop. a njedźele w institucie Esplanade 6.

Přez 100 hamtskey wobkrućenych atestow hojenych a referency wuleła k swobodnemu wuźiwanju w čakarni.

„Hermes" lěkarski institut za orthopädiske hojenje přetorhn. sytki G. m. b. H. w Hamburku Esplanade 6
(Dr. H. L. Meyer).

Bjeńce so před jebakarni na kedźbu, kotrež spytaja za nami činić, bjez toho zo hłownu wěc njezapřimnu.

Košlowy lětny barchent 60 pj.

wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65,

muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite

A. Kasper * Burglehn 11

A. Pilopp w Budyšinje

„Sprawne serbske posłužowanje!"

Do kóždeho serbskeho doma šluseja „Serbske Nowiny".

Kedźbu kolesarjo!

Nowa kola za 59.—, 65.— a 68 hr. ja nimam. To su jenož wabjeńki. **Nowe je też špatne koło rjane.** Při wužiwanju sće pak za krótki čas powučeni.

Jenoz woprawdze dobre twory rubaja sebi pac!

Tak sudźa moji woteběrarjo:

Z Janko-kołom jězdźu hižo 15 lět wšědnje a na dźěło, sym znitr jara spokojom.

Waše Janko- žonjace koło hižo wot 1912 wšědnje wot Běłšec do Korzynja a wrěco jězdźu. Sym hižo ze wšelakimi kotarni jězdźił, ale tak lohko kaž Waše Janko-koło žane njeběch. ztł.

Wobkedźbujće! Narunanske dźěle za wot mje kupjene kola mam stajnje na składźe, dalokosahace sprawne rukowanje. Daleporučenje a spokojace woteběrařstwo zmóžnichu mi, zo sym lětsa hižo 400 kołow předał.

Wulki wobrot dowoli wosebje z tak płaćizny. Hobrski wubjerk Brennabor-, Opel-, Janko- a Prometheus-jězdnych kołow.

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Najwjetši wobkhod w měsće. — Wobhladanje bjez kupowanja dowolene. — Přijomne podšćine płačenje po přeću.

Pytam

dźěłaćerske swójby ženjene a nježenjene wotročki a pohonče jara wjele holcow do hródźow, na pola, za dom, do kuchinjow k do hospodarstwa

Přistajerka Görlichowa w Budyšinje Sukelnsk. hasy 1 Telefon 3837.

Zbytne dźěłby jenož jónu trjebanych lěhanskich přikrywow

1.50 štuka

wot spěwanskeho swjedźenja su w hermanskich dnjach předawaja. **Willy Würsig** w Budyšinje na Sukeln. hasy 1a

Suseny poč

punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńšo,

kołbasy, pt. w 70 pj. sem

wšelake mjasa,

wuškrěto a kołbasowe sadło

po nizkich dnjowych płaćiznach.

R. Pětschke, rěznjski mištr, w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Składostna kup

2 centrifuzy, někotre gramofony ma tunjo na předań **M. Seifert** w Budyšinje, Kamjent. hasa 29

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika

Crepe-gumijowe póduše

so na wašě črije přišibja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Žony! + Žony!

Wupłókowace aparaty ležigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowěški podłožki, stališki za předdźi, stališki za pažemi.

też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych towarow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagner

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9.

Wosebje tunje

hermanske poskićenja

Poručamy:

Žonjace tolle	—.95	**črije ze spinku**	7.75
kordowe tolle	1.35	**šnorowanske črije** 36/40	8.50
„ „ z kož. póduša	2.25	**črijezespinku** mod. forma	8.50
sokolske črije z gum. pód.	2.50	**žonj. lak. črije** ze spinku	10.75
sandale . . . . . wot	3.00	**mužace nizke črije** kónč- kojta forma	9.50
dźěćace črije z howj. kože 31/35 5.50, 27/36	4.50	**mužace šnorow. črije**	9.95
		mužace lak. nizke črije	14.50

Skórnje, ručne dźěło, najl. howjaza koža wot **17.50** hr.

Dale wšě wumyslomne družiny wobuća wot jednoreho hač do najwosebišeho wuwjedźenja we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach.

Dobre mjeno našeje firmy rukuje za kajkosć!

K wothladanju črijow:

Manna za lak. črije, Manna-Extra za rjanobarbne črije

Heinrich Mohr

na Žitnych wikach w Budyšinje rózk Kčzorsk. dróhi

Hermansku njedźelu wotewrjene.

Při wotedaću tuteho nawěštka na hermanskich dnjach dawam 10% rabata!

Drogerija

Johannes Teich

w Budyšinje

na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!●●

Vogtlandske madraske a wumělske **gardiny**

story, kromki, wumělsk. platy etaminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11 znapřeča „Stern"

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Róžowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serb!

K hermankej

Stań na Serbskich hrjebjach.

Wozjewjam mojemu česćenemu woteběrarstwu zo mam wulki wubjerk mužacych a hólčacych woblekow kaž gurtowych za jěcharjow a Manšestersk. woblekow, khołowy z jendźelskeje kože, somoćane a tkaninowe smuškate khołowy, lysfrowe jaki, łóčne a dźěćace jaki, wobleki za zamkarjow, kalmukowych jakow, njepřemokawych khabałow, kaž wulki wubjerk česan. tkaniny a gabardiny na předań.

Wobleki na měru so w mojim stanu wot krawca hnyd. přiwozmu

Max Noack w Budyšinje

wobkhod na Lawskej hasy 7

Poskićam:

čelace mjaso . . . . punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . . punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso . . . . punt	**1.00** hr.
mjasowu juška	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .	**10** pj.
čopłe kołbaski	**10—20** pj.
wšelaka kołbasa . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznjski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowic

Wikowańnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornjerčerskej hasy 10

jězdne koła šijac. mašiny šim. mašiny gramofony z platami

Wěcy wustojna wuporjedźenja

K hermankej

Sobotu 6. aug., njedźelu 7. aug. a póndźelu 8. aug.

3 skónčne dny
mojeho wulkeho saisonskeho wupředawanja

Stóž na hermank přińdże, njech njeskomdźi tutu přijomnu nakupowansku składnosć

Stóž nětkle kupuje, nalutuje sebi pjenjezy — Płaćizny jara nizke

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću
rózk Zitneje hasy

Naše hermanske płaćizny!

Kóžda wěc poražnik!

Přikłady:

Za muže

Dźełanske kholowy, z krutych tkan. . 4.50 3,50
jendźeleke kholowy z kožan. tkan. 8,50 7,50 6.75
kholowy z nowočasnymi smužkami 16,50 12,50 8,50 7,50 5.75
kordowe a sportske kholowy 16,50 12,50 10,50 8 75
lacy z najlěpš. tkaninow . . 6,50 5,50 4,50 3 50
njepřemokawe khabaty z dwójnym khribjetom a ramjenjemi 15,50 12,50 9.50
gumijowe mantle . . 29,50 24,50 19,50 13,50
mantle za překhódny čas . . 49,50 39,50 29,50

Dale předawamy

wokoło 250 wobleh.

wšě derje předźełane, za sčěhowace smešne tunje serijowe płaćizny

29.– 39.– 49.– 59.– 69.–

Naš poražk! Cordski sportski wobleh z 2 kholowomaj . . . 49.50

Nas wosebity wotdźěl kholowy, lacy a wobleki za tolst. mužow

Za žony

suknje z krutych tkaninow . .,75
suknje z česanych tkaninow . 4,50
domjace bluzy 2,95 1,95
wollowe bluzy 7,75 4,50

wobleki

muselinowe 2,50 1,95 1,70
z płokajomneje židy . 6,75 4,75 2.75
ceřerowe 2,50 2,25 1.95
wollowe, rózičkowy mustr . . . 5.50
wolmjano-muselinowe 6,75

kostumy

sportske 17,50 15,50
z česanych tkaninow 19.50
gabardinowe 28.50
rypsowe 29,50

mantle

za překhodny čas, koverkostowe wšě wulkosće 8.75
sukonowe . wot 29,50 hač do 10,75
rypsowe . wot 29,50 hač do 12 50
flawšowe 6,50
njepřemokawe khabaty 12,50 9,50 6,25
gumijowy mantl 22,50 19,50 16,50
lederolowe mantle 19,50 16,50

Hólčacu a holčacu drastu wjele niže płaćizny!

Drježdźanski drastowy dom
w Budyšinje při Mjasowych jětkach 5

Njedźelu wotewrjene!

Dr. med. W. Vollhardt

w Kamjencu

wosebity lěkaŕ za wuši-, nosy- a šijekhorych

zapućuje hač 20. augusta.

Naše tunje hermanske poskićenje

sandole:
36/42 hr. 4.75, 31/35 hr. 3.85, 27/30 hr. 3.40

tofle:
plušowe tofle ze šušatym filcom a z pódušu ze šćěpjeneje kože
36/42 hr. 1.25,

nizke črije:
Naše najlěpše howjaze kožane črije walkowane hr. 19.75

dźěłace črije:
howjaza koža, znata kajkosć, jara dźěržive
46/39 hr. 2.20, 31/35 hr. 5.80, 27/30 hr. 4.70

Naš hobrski skład wšěch družin eleg. wobuća za žony a muže wot najjednorišeho do najwosebnišeho wuwjedźenja, po znatych tunich płaćiznach zwěsći Wam přijomne nakupowanje wobuća.

Kupujće nětk, Wy kupujeće přijomje!

Tähle Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Z přikhadźacych wjezłow poskićamy našim sobustawam cyle wosebje:

nowy kisały kał . . pt. 14 pj.

nowe běrny . . . . pt. 8 pj.

nowy běły kał kruta hłowy . pt. 8 pj.

Někotre trjebane mužace koła tunje předawa Budyski autowy a kolesowy dom **Paul Preibisch** tow. z. wob. ruk.

Přenajam

njedźelu, 7. augusta popołdnju w 2. hodź. wjac kórcow pola zhromadźišćo je hosćene

Heinrich Jakubetz
Herbska grychta w Konjecach

Hermank

— sobotu, njedźelu a póndźelu posledńje 3 dny mojeho wulk. saisonskeho

wupředawanja

Za wšě wěcy su płaćizny jara zniżene!

žonjace nohajcy . . . wot 30 pj. sem
mako nohajcy . . . . wot 1.10 hr. sem
nohajcy z płok. židy, wšě družiny 2.40 1.45 1.15
žiđźane florowe nohajcy, čorne a pisane . 1.— 1.10 a dróžše
štrykowane balmjane nohajcy za žony wot 65 pj. sem
Kupańske wobleki, čapki a kholowy jara tunjo!

štrykow. mužace zoki wot 38 pj. sem
woknate florowe zoki wot 85 pj. sem
eleg. žiđź.florowe zoki wot 1.30 hr. sem
aportske tykače wot 40 pj. sem
sportske nohajcy ze stopu čista wołma wot 3.— hr. sem
samowjazaki, hobrski wubjerk wot 40 pj.
róžkate kornarje, wšě wulkosće 45 pj.
wuhorj. kornarje, štwore 60 pj.
gumijowe šlé hižo wot 55 pj. sem

Kožane a tkaninowe rukajcy jara zniżene!

Alfred Vogel w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy róžk Kronpryncoweho mosta :: znapřeća
Hobrski wubjerk! Serbskeho Doma jara nizke płaćizny!

Na lěćne woblečenje 20% rabata. Na zymske wobleczenje 15% rabata.

K Budyskim hermankej

wulke

saisonske wupředawanje

po cyle njewšěd. tunich płaćiznach a w jara wulk. wubjerku:

Mužace wobleki, gabardinowe wobleki, wobleki z česaneho předźena a sportske wobleki, najlěpše kordowe a Manchestrske sportske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, najl. krute Manchestrske kholowy, dobre krute kholowy z kožaneho sukna, kholowy do dźěła, Breecheske kholowy, módre kóperowe jaki a kholowy, čorne jaki z kožan. sukna, kalmukowe jaki, lěčne jaki, lystrowe jaki, kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow, krótke a zapate kholowčki, barbne a smuhate tkaninowe kholowy, kholowy za tolstych, lacy, dobre njepřem. kabaty, gumijowe płašče, zymske jupy, sport. jupy, šwedske płašče, kosmikate płašče, zymske płašče, mužace paletoty atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy A. zwud. Mengerowa) na Serbskich hrjebjach 6

Hłom 43 lět staroznaty, kruče sprawny woblečenjowy wosebity wobkhod za ratarjow, srěnje woršty a dźěłaćerjow.

Příloha k číslu 181

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 5. augusta 1927

Ze Serbow.

Wožebite wosy póstoweho auta mjes Budyšcinom a Suborničicu.

Budyšćiskeho hermanka bla budu hobotu a njedźelu zwjazanje jěźdźić:

S Budyšćina	12.00	18.00 hodź.
Do Małeschez	12.30	18.30 hodź.
S Małeschez	12.30	18.30 hodź.
Do Budyšćina	13.00	19.00 hodź.

— **Sahorjenje rostorhnjenja žytki.** Orthopediske wotkładanje rostorhnjenje žytki — sahojenje bjez operazije — leżerske prjedy hyjetscha w rukach lajskow, kotrjž so ſ tym spokojichu, so cźerpjazemu wěnz wokoło žiwota pokojichu, a jenn tak nusne wupomhanje pschiprawichu. S tutym pak husto to napschećiwne doszpěchu, mjenujcy cźerpjenje so spórschi a cźłowjek bu mjenje thmany do dźěła. Wěnzonoho powiwjenja wo nastupu rostorhnjenja žytki a jeho wotstronjenju nuźkadnu tam runje tak małe měcź, kaž mjźachu jo sahojicź po wożebje orthopedistich, lekarskich postajenjach. Lekarski wustaw „Hermes“ (dr. med. H. L. Meyer) w Hamburku, Esplanade 6, je ẑebi sa nadawk stajił, na dotal jara sanjerodźene polo lekowanja wożebje žiwoty kedźmnoſcź słoẑowacź. Jemu je so poradźiło, methodu wodźełacź a ju na tyhaẑach cźerpjazych wupruhowacź, kotraž je k pschekkapjazemu wulpěchej domjeła. Tu wotmjenemy jedyn pad, kiž spodźiwanje thudźi. Mo tutym padźe psche cźahopitź żelesnistich sastojnikow „Die Fürsorge“: Jedyn naschemu cźahopitźej blistkotiejacy sastojnik je njedawno nješto nasheuił, schtož by k wuźitki za druhich na rostorhnjenje žytki cźerpjazych, rad wosjewił. Jedyn pschiwuzeny, młody, žylny 21ćěrny cźłowjek dyrbjesche so wukrajnemu lekarjej pschepytacź dacź, dokelź chzyche do Sjednoczenych Statow wupuczowacź a trjebasche k temu pas. Lekaŕ namaka pjecź wulke rostorhnjenje žytki a radźeschе jemu k operaziji. S operaziju by sadźewk ſa 4 abo 5 mježazow wotstronjeny był a jeho puczowanje niczo wjazy sahrožowało njeby. Młody muzyki prašeschе so swojeho domjazeho lekarja, tón wotradźowascheje jemu operaziju, dokelź so ta w mnoh. padach pjecza njeporadźi, radźeschе pak jemu, so by so ke knjesej drej. Meyerej w „Hermes“-wustawi w Hamburku, Esplanade 6, podał. S tutym pṛenjotnym a pomjahnje najsedmorischim orthopédiskim lekowanjom bęsche rostorhnjenje žytki bjez najmjenscheho hačzenja pschi powokanju sa nětkuž 4 njedźele zyle wotstronjene. Pschi pschichodnym pschepytowanju źiwjeri wukrajny lekaŕ a jeho kolega, kotrehoż bęsche ke kontrolowanju sawołał, njedźiwajcy najdokładnischeho pruhowanja ſ wobdźiwanjom, so je so pschetorhnjenje thubiło. Na druhi dźeń hižom mjesesche młody cźłowjek swój paẑ w rukomaj a wotjěźe 3 dny posdźischo wot Bremena pśches wulki hat. To je hižom druhi pad, kiž je wot notara wobtwrjeseny. Połsajemy wschitkich cźerpjazych na porjadne rěcźne hodźiny „Hermes“-wustawa.

S **Rózjanta.** Nětko hake pschedleża nam wschelake nabrobnoscźe wo tamnem wohnjowem njeboẑu, kiž njedawno potrjechi statok žiwnoscźerja Janzu w Ssmjerżowazi. Po wuprajenju wězywustojnych je zahata błónczna pruha na swižkowe wotknischeho pjeca ſ jenicźej pschicźinu k nastatemu wohnjej była. Pśches horzo palazu schtenżu je so blisa pawcźina sajěchła a tuta saho kuẑlanu rjadu. We słomjanych schindźelach je słomjenjo bohatu zyrobu namakało. Bórzy ẑapachu rospjate płomjenja do wschěch stron a ẑamo hrožachu žiwdobnym twarjenjam, kiž su tehorunja se žlonu kryte, ſ wěstej sahubu. Dokelź pak wobdźerjo dalche strótbni wuẑenjenjo a pschikłwatane wokolne ẑykawy (Rójeczanska dosta prěnje myto) energizny sapschinnuchu a haschachu, bu bohudźak sa krótke hodźiny wschón wjetschi strach wotstronjeny. Ninno ſkoro docźišła spalenjeja twarzenjow, dźełny strach, nadoby a nětkuž 10 kop domschkowaneje rózki, je tutón straschny žiwjoł hischcźe wjazy hewascheje schkody sawinował. Dokelź ho hižo tichešche žiwdobneje twarjenjo (wobẑeje prěnja) wot woholo sćěwazych schkrickow sapopadnyschcźej, rumowachu ſ hrósbu sajeczi domjazy, torhachu a druhe noschachu a saliwachu ſ bowami tłechi. Pschi wschém tuježazym holku a njeměru wupjeschny też wjetsche žwinjo a widźachu je do Łasowskich stron hanjecź. (Sstwérny korczak pak ho nasajtra wjeczor sazo wrócźi.) Hacź dotal pobrachowazy trjebny hydeant bę ho tehdom wšo praktiſcy wupruhował, a pschitomne žykawy hake njetrjebachu ſ wotkẑanjeje nitkeje wrězi wodu cźahnecź.

S **Wětoschowa.** Do studnje padła je w Huskej pola Wětoschowa 66 lět stara mandźelska rotarja Augusta G. Jónsa bź błeschi cźaẑ thorowata. Hdyž chzyše, kaž wschędnje, wodu ſ cźehnitece studnje cźerpacź, saja ju Boża ruczka a wona padźe pśches hłowu do hłubiny. Tónle njeboẑowny pschipad njebé najprjedy nichtó pytnył. Hdyž chzyche jeje muž bórzy potom wodu ſa ẑwjeho konja naczerpacź, wuhlada ẑonu bjez žiwjenja w studni leżo. Sstužboża pomhachu sniseboẑownu wukhowacź. Pospyty, ju saho wožiwicź, běchu podarmo.

Se **Ssulíschez** pola Kulowa. Njepoczink, jehliczki do huby tykacź bé tudomnej błużobnej Mětschkankez ſ wulkim strachom. Jako ẑebi nahłowjaze rubiłčcźo pschitykowaschе, tykny wona też jehłku mjes huby. Jehłka pak ẑo ji mjes łubami wuẑunu a saschtapi ẑo do schije. Dokelź ju lekarjam njeporadźi, jehliczku wucźahnyncź. Dyrbjeschе ẑo holza ruczе k operaziji do Budyšćina podacź.

S **Kamjenza.** Wokrjesnym wubjerk kupi po wobhladowanju wot Ułóschtra Marijneje Hwězdy na Pančzanskich honach leżownoscź za natiwarjenje wokrjesnje hospody sa mkodoscź. Wuwjedzenje twarby tu knjesej architektej Zyhkež Khrósčzanskemu pschepodate. S tejele leżownoscźe je žej Khrósčzanskemu pschepodate. S tejele leżownoscźe je krasny wuhlad na Halschtrowske hory, Wotrow ſe ẑiwojim brodźišćom a Ssokolnizu.

Cyrkwinske powěsće.

W Michalskej zyrkwi w Budyšćinje.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyšćinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. je njedźelska schula, popołdnju 1/2 4 hodź. sahrodniy ſwjedźeni, pschi deschcźotym wjedrje w ſali, wjeczor we 8 hodź. je evangelisazitka shromadźizna. Wěcźnik popołdnju a wjeczor knjes shromadźenſkowny wotkładaŕ Pöschel ſ Kamjenza.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je ẑwjask młodźiny za rosbudź. kicheseź. za młodẑenzow a ẑridzu sa młode holzy.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblika hodźina, pjatk wjeczor we 8 hodź. modlerika hodźina.

Shromadźenſkowny wotkładaŕ Zimmermann śmeje bibliske hodźiny njedźelu w Kamjenzu, ẑridzu na Zidowje a schtwórtk w Budyšćinje, pschezo wjeczor we 8 hodź.

S Buseźez.

8. njedź. po ſwj. Trojizy śmeje wyschschi farar Domaschka rano w 7 hodź. němišku spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske predowanje

S Budyšćinka.

8. njedź. po ſwj. Trojizy budźe dop. 3/4 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschitki).

S Baria.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska cźitanka Boża słužba.

S Delnjeho Wujezoa.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. serbska a dop. 1/4 10 hodź. němska Boża słužba

S Hušti.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. so němske predowanje cźita.

S Hucźiny.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba.

S Drodźischcźa.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. cźitanje serbskeho predowanja.

S Khwaczizy

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje, pop. w 2 hodź. zyrkw. rozrěcźowanje ſ konfirmowanej młodźinu.

S Kluschcźa.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo w 7 hodź. němska spowědź ſ Bożim wotkasanjom, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje.

S Kotez.

8. njedź. po ſwj. Trojizy dop. 1/2 10 hodź. němske predowanje, w 11 hodź. kemschenje sa bźeczi, w 2 hodź. pop. kemschenje sa młodźinu.

S Lupoje

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boża słužba. — Sbórka sa ſtutk luboscze we Łužizy.

S Małeschez.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa ẑamžnu wosadu

S Minakała.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, 1/2 10 hodź. kemschenje sa bźeczi (knjes farar Paul ſ města). Sbórka sa dom błyrotow w Jerusałemje.

S Njeẑwaczioła

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boża słužba. — Posp. w 3 hodź. němske a w 4 hodź. serbske kemschenje ſe spowědźu w Sarěcźu.

S Rohaczizy.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba

S Porschizy

8. njedź. po ſwj. Trojizy budźe ranjo we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boża słužba; bźeczi-kemschenje w Porschizach dop. 1/2 10 hodź. sa młodźsche, pop. 1/2 2 hodź. sa starsche bźeczi; pop. 1/3 3 hodź. wożadne tow. młodych holzow pola wożadneje ẑotry, 1/3 3 hodź. wożadne tow. młodych muźiczi, w 3 hodź. ẑónske towarstwo we Handrizej hoseẑenzu w Porschizach.

S Ralez.

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo 1/2 8 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje ſe ſwj. wotkasanjom, (spěwa so „němska mscha“ wot Schuberta — spěwaja bywschi bohužłužowy Drježdźańskeho kschižneho khora), dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje.

S Rychwałdu.

8. njedź. po ſwj. Trojizy je dop. w 9 hodź. serbska. 1/4 11 hodź. němske kemschenje.

Se Sślepeho.

8. njedź. po ſwj. Trojizy němska spowědź a Boże wotkasanje ranjo we 8 hodź., němska Boża słužba dop. w 9 h., serbska 1/2 11 hodź. Sbórka sa zyrkw. pomerk. — Sstujerstwy kerkusch so spěwa sa Hanu Hantschoz a sa Hanu swud. Hantschowu (Hanowu) se Sślepeho.

Semrěła Hana swud. Hantschowa w Sślepem, stara 76 ł. 9 m. a 17 dn.

S Wóẑtinka

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje. Sbórka. Popołdnju 1/4 hodź. młode holzy na jarje. Wutoru 9. augusta wjeczor we 8 hodź. ẑonjace towarstwo.

S Wósporka

8. njedź. po ſwj. Trojizy ranjo w 7 hodź. spowědź a ſwj. wotkasanje, we 8 hodź. předowanje (farar Kanja ſe Kotez).

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Kedźbliwosćej pschi kupowanju trjebanych jěźdźnych kolow.) Drježdźanſki kriminalny hamt ſdźeluje: Nětkuž w běhu tšoch njedźel ſu w naschim měsće wot dobywarjow do domow ſ ẑinzowa a ſ pschedpłaćzowa wokolo 20 trjebanych muźiczkich a ẑónſkich kolow kradujene byle, ani so by móhło so dowědźeć, hdźe ſu wostałe abo so buchu paduschi byli sastapjeni. Warnuje so tajke kola kupowacź; pschi podhladnem poſkićenju njech ho kuż hnydom kriminalnej wotdźiłi abo najbliżischemu policiſtej wosjewi.

* S **Drježdźan.** Póndźelu bu na Sserbskej dróży (Serbenſtr.) w Drježdźanach-Seidnizach 39ćěrny wyschschi schwalžar Wetza wot dźiwjeho kundroża nadpadnjeny. Rosnjemdrjene ſmjerżo jemu brištwu a kuẑny jeho do tolsteho mjaẑa, tak so dyrbjachu jeho do thorownje dowjesć.

* S **Peniga.** Dokelź so pschi domownistkim ſwjedźenju w cźaſu ſwjatocźneho cźaſa ſylnje deschcźowaſche, dosta měšto še ſawěcźenja pschecźiwo deschcźej 5 000 hr. ſawěcźeńſkich pjenjes wuplaćzene.

* S **Freiberga.** Swjatk evang.-lutherskich zyrkwinskich wožadow w Freiberku je wosebitny, wschitke swony Freiberſkich měschanſkich zyrkwjow ſ elektriſtej mozu sastaraca. Sa što ẑu ſrédki k wobstaranju a postajenju dweju elektriſteju maſchinow sa ſwonjenje Mikkawschoweje wokrašbe byle pschiſmolene.

* S **Grimmy.** (Nadpadnjena 15ćěrna holza.) Holza, pschebywaca w Rohrbachu na wocźerstwjenju, bę ſwojeho nana na dwórniſchcźo pschewodźała a bu wot 21ćěrneho dejerja Harry Franka wapschimana. Nadpadnik bjeſche holzu ſtrach ſo wobaraſche, tak dołho, doniż wědomja njeposbu. Potom rostorha jej ſpódnje ſchaty, wumozowa ſwój twopor a rubi jej pjerschcźeń. Holza dyrbjeſche ſo lekowacź dacź. Franka, pṛedawſcheho khowanza wukhokowarnje, bu ſajaty.

* S **Magdeburga.** (Wulki woheń.) Wutoru rano ſapalichu ſo na hiſchcźe njeſtaty waſchnje tři tólnje němſkich ikołoſierkich twornjow. Wobnjowej woborje ſo poradźi, woheń ſamjeſkowacź a jón po krótkim cźaſu ſniscźeć.

* S **Halle.** W nowej žwobodnej kupeli w Trotha, pschipluwa cźłko notworodźeneho dźěcźa, kiž bęsche nječto ſtónzował. Schija bé ſ bornizu ſadźernjena, huba ſ łapu ſatykana. Policija je dźěcźakowu mordarku ſwěcźiła a ſajała. Je to holza ſ Lipſka, kotrejež mjeno policija hiſchcźe njewě.

* Se **Stendala.** (Pschi kupanju ſo ſatepił.) Dwaj młodaj cźłowjeka, Eliſa Mangelsdorf a rěſnik Appel ſ Tangermünde, kotraj ſ hromadźe na motorſkim kole jědźeſchtaj, kuraſchtaj ſo we Łobju. Hdyž bu ſtarſchimaj ſatrach, ſo młodaj cźłowjeka ẑo tak dołho njewróćitaj, pytachu ſa nimaj a namakachu brašnu a motorſke kolo na brjohu. Kaž ẑo bycź ſda, ſtaj ſo najſterſcho ſatepiłoj.

* S **Barlina.** (Mandźelſki por ẑo ſajedźecźił — tři dny morwaj w bydlenju.) W ẑwojim bydlenju na Friedelſtej dróży 49 w Nowem Khelnje bęſchtaj ſo hrjedu pop. 70 lětny blidaŕ Hermann Horſchke a jeho 65lětna mandźelſka Mathilda we ſwojich morwaj namkanaj a to pśchs płum ſoſiẑodźenaj. Hacź je ẑamomordarſtwo abo pśches nětkuž njeẑboże ẑo to ſtało, njeje ho hiſchcźe wuẑkedźiło. Prěnjeho ẑnjeſza bęchu ludźo mandźelſkeju k poẑledńemu rafej widźeli a njebęſchtaj wot tuteho dnja bydlenje wjazy wopuſchcźiłoj. Hakle ẑridzu pop. hdyž na wołpjetne klepanje njewozźiniſchtaj, alarmowachu kriminalnu policiju, kotraž durje ſ namozu wotewri. Mózno, ſo mandźelſkeju hižo wot póndźele morwaj we ložach leżałoj ſtaj.

* S **Ušti** (nad Łobjom). Pschi połpyze, horu Schreckenſtein dołujcy, bę ẑej pinczny wuczobnik na 20 metrow wyſoko ſaſeſt. Kamjeń, kotrehoż bu dźerżeſche, ẑo wot ſkały wotdźelcy a wuczobnik padny do hłubiny. Cźežky ſranjeny wołta leżo a budźe ſedma pschi žiwjenju wostacź.

* S **Warnsdorfa.** (Zoku wjeſ cźaſał.) W gmejnje Tuhanje pola Litoměrcź pschiſtupi bźerz a wukonja w 172 domow liczazej gmejnje w 89 łhźach ekſekkaziju. Wiſho, ſchtož mózeſche ſaſkapicź, kury, huſzy, kacźki, koſy, ẑwinje, woły atd. wón ſebra. Dołźne dołki wuczinjachu ſumy mjes 100 hacź do 1500 krónow. Ekſekuzija ẑo pschewjedźe, hačzinjeẑ bu tale gmejna loniſcheho łěta pśched ẑamymi ẑnjemi wot njewjedera domapytane a tajke też leśba wulku ſchkodu nacźiniło.

Přilopk.

* **Njeẑboże pṛinza Maksa Sakſkeho.** Sakſkeho pṛinza Maksa, bratra pṛedawſcheho ſakſkeho kraja, je w Freiburku w Schwizy motorſki kołoſěžny pschejěł, tak ko je ſebi ſcźełu ſłamał. Sakſki pṛinz Maks ſtutkuje, kaž je ſnate, jako profesor na katoliſkej univerſcze w Freiburku w Schwizy.

* **Wołmjane nohajzy — wina k dźělenju mandźelſtwa.** Ssudnik Groham w San Franzišku je rozſudźił, ẑo wot ẑony, kotrejež muż pschedpiſuje, dołhe ſukanje a tolſte cźorne nohajzy nošyć, žej njemóże ẑadacź, ſ nim dale hromadźe ẑiwa być. Tuż bu mandźelſtwo knjenje Mabel Waals, kotrejež muż dyhžiche ji tajke „njeczłowjeſku draſtnu pschikaſnju nanuczicź, rozſwjaſane. Wo rozſudźe rěka: „Muż, kiž ẑwojej ẑonje nanuſuje, dołhe ſukanje a ſuſte nohajzy nošyć, mjes tym ẑo jeje towarſchſki k krótkich a łohkich ſukanjach ẑo pschełhodźuja a pschewidne nohajzy noſcha, njeje hódny mandźelſteje.“ A to wſcho dla wołmjanych nohajzow. Žyle po amerikanſkim.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Njedźelu 7. awgusta 1927 je we wikowańskim pśichowańšću wotewrjenje kamow a so hmźdża pomoznizy, ruchobni a dźěłaćerjo w cłaśu wot ½11 hodź. pódź. hač 19 hodź. pśichp. a wot 2 hač do 6 hodź. pop. dźěłaćej dowolene.

W Budyšinje, 2. awgusta 1927.

Měšćanska rada, pśichemyjkowy hamt.

Schtitowanje žnjow.

Hač do skónčenja žnjow je bjesprawnym sakasane, po polach a łukach kaž teź po polnych mjezach khodźiś. Schtóž jo tomu pśiwinowaty, budźe z pjenježnej pokutu hač do 60 hr. abo z jatbu hač do dwě njedźeli khlostany.

Nadźijejo jo, so dalokodobjahaze schkitanje za njemyleny postup žnjow trěbny njebudźe, njeje hamtske hejtmanstwo mjes tym powschitkownje sakasało, so njejsmě jo po hospodarskich pućach khodźiś. Wobchadźerjam ležownosćow pak wostawa prawo, jami wot jadne pśiches warnowanje smamjenja sakasaćz po polnych pućach, kaž dalako hač wone sjawne puće njejsu, khodźiś a to po postajenjach lěsnego a pólneho khlostanskego sakonja a po khlostanskim sakonika.

Wschemu sjawnemu straśnistwu jo winowatosće napołoži, pólne paduschstwa najkrućišcho pśiješćowaś. Wschě paduschstwa na polach budu pśez wscheje zmilnosće khlostane.

W Budyšinje, 4. žnjeńca 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 5. awgusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1985	100 pólsk. markow	46,825
jendźelski punt . . 20,399		*100 češkosk. krónow*	*12,443*
100 šwajc. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,44

Berlinska burša bě wczera pśichi pśeczatku krucze složena. Pósłušicho jo kursy wotdrjebjowachu. Na wikach i rentowymi a dołžnymi lisćinami wostanje wobtkhad mérny.

Produktowe wiki běchu wczera wobstajne. Rožka je na wikach nimale žadna, tola swoje dotalne pśaclśiny njepśemeńeni. Nasymski jeczmjeń zentnar po 15 pj. drózšicho pschedawachu. Wczera pśaclśesche zentnar

w Lubiju:

pšeńcy 12,50—12,75 hr., rožki 10 hač 11,40 hr., jeczmjenja nasymskeho 9,80 hač 10,20 hr., wowsa 12,75—13,25 hr.

w Berlinje:

rožki 10,80—11,05 hr., jeczmjenja nasymskeho 9,65—10,00 hr.,

w terminowym wikowanju:

za september: pšeńcy 13,32½ hr. a rožki 11,26¼—11,27½ hr.,

za oktober: pšeńcy 13,30 hr., rožo pak 11,23¾ hr.,

za dezember: pšeńcy 13,32½ hr., rožki 11,20 hr.,

Wiki wczerawšiche w Kamjenzu.

Rožki 20—45 hr., kolrabi 3—10 pj., kwětkaty kał 8 hač 30 pj., morchej 10—15 pj., cetchej 8—10 pj., radiši 8—10 pj., žołtej kerćěž 6—10 pj., buny 25—30 pj. a truki 30—35 pj., jěźbna loboda 25 pj., zybla 20 pj., cjerwjeń 15 pj., nowe běrny 8—10 pj., tomaty 35—45 pj., wišchnje 45—50 pj., košmacki 25 pj., bróšchki 95 pj., krušchwy 50 pj., głowki 50 pj., jaušle jahodki 30 pj. a pruśnizy 50—55 pj., kurjatka 15 pj.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 95—105 pj., jeja 12—13 pj., twaroh 20—25 pj., wišchnje 60—70 pj., běły kał 6—7 pj., cjerwjeny 15 hač 20 pj., wótki 20—25 pj., morchej 15 pj., karoty 25 hač 35 pj., kwětkatu kał 10—40 pj., kolrabi 10 pj., kórki 35—40 pj., zybla 20 pj., buny 30 pj., tomaty 25 pj., žołtej kerćěž 15 pj., radiši 10—15 pj., retchej 5 pj., cjerwjena rěva 25 pj., jabłuka 35 pj., pruśnizy 40 pj., krěn 80 pj., běrny 7—10 pj.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 85—100 pj., jeja 11—12 pj., twaroh 25 pj., mjed 1.80 hr., běły kał 8 pj., cjerwjeny 20 pj., wirsinkowy 15 pj., kolrabi 5 pj., jěźbna loboda 25 pj., morchej 10 pj. kórki 30—45 pj., kwětkaty kał 5—30 pj., zybla 15 pj., retchej 10 pj., tomaty 25—50 pj., cjerwjeń 10 pj., truki 40 pj., buny selene 30 pj., jaušle jahodki 20—25 pj., košmacki 25—35 pj., holaušle jahodki 40 pj., maleny 50 *hač 60 pj., wišchnje 50 pj., kwałtowy 30—70 pj.*, jabłuka 45 pj., pruśnizy 35 pj., prawaki 60—70 pj., cjerwjene kosaki 40—50 pj., schóre 35 pj.

Wiki jadnoženu hrjedu we Slym Komorowie.

Butra 2 hr., jeja 12 pj., běły kał 15 pj., wirsinkowy 30 pj., běrny 7½ pj., kurjatka 15 pj., jelene buny 20 pj., tomaty 40 pj., košmacki 30 pj., holaušle jahody 40 pj., pruśnizy 45 pj., jaušle jahodki 30 pj., bróšchki 70 pj.

Wiki wczera w Khocjebuzu.

Butra 1,70—2 hr., jeja 11—12 pj., twaroh 30 pj., łany wołli 1,40 hr., howjaze mjaso 1—1,40 hr., cjelaze 1—1,30 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., swinjaze 0.85 hr. hač 1,30 hr., pleśina 1,70—2 hr., šuschenu połcź 1,20 hač 1,40 hr., liny 1—1,50 hr., schećnki 0,80—1.20 hr. karpy 1—1,40 hr., hołbje 70—100 pj., kury 2—3,50 hr. schtuka, khapony 2—3,50 hr. schtuka, huby 1,40—1,50 hr. punt, kaćki 1.60 hr., horny 0.60—2 hr., kolrabi 18—20 pj., morchej 10—12 pj., truki 35—40 pj., kwětkaty kał 40—60 pj., cjerwjeny kał 20—30 pj., běły 10—15 pj. a žołtej kerćěž 5—10 pj., zybla 15—20 pj., běrny 6—7 hr. zentnar, košmacki 25—30 pj., jaušle jahodki 25 pj. a maleny 55—60 pj., wišchnje 40—50 pj., jabłuka 20 pj. hač 35 pj., krušchwy 20—70 pj., głowki 40—50 pj., holaušle jahody 35—40 pj., pruśnizy 25—30 pj., pravaki 40—50 pj., kurjatka 25 pj.

Swinjaze wiki wczera schtwórtk w Khocjebuzu

Na nje běchu pschihnali 1027 proša̧tow a 121 běhakow. Te płaśachu

proša̧ta:	
małe	6—10 hr.
hrěnje	10—14 hr.
wulke	14—18 hr.
běhaki:	
małe	20—35 hr.
hrěnje	35—55 hr.
wulke	55—70 hr.

Wiki běchu hrěnje.

Wiki wužitkowego skotu sandźenu hrjedu w Leer w ranšchej Frisiskej. Pschihnali běchu 767 howjadłow a *161 drobneho skotu.*

Wyšokobrjuchate krowy a młode jałowy	
1. rjad.	700—825 hr.
2. rjad.	550—675 hr.
3. rjad.	400—500 hr.
jałowy	400—750 hr.
lětne bycźki	400—800 hr.
lětne hač 2lětne prósdniki	200—400 hr.
2 njedźeli stare cźelata k wjas.	30—60 hr.
prožata 8—11 hr.,	běhaki 20—30 hr.
wowzy a jehnjata	25—30 hr.

Wiki běchu hrjenje. Zuwjst kupzow bě wjele. Wubrany rjany skót bě drózšchi hač tu naspomnjene płaćizny.

Na pschekaś.

Zentrifuga mała w Huszy 67.
Kóń w Budyschinje, Swonk. Lawiša haša 18.
Kurcźa w Budyschinje, Hornjcźerska haša 39.
Krowa do cźahanja młoda dójka w Stróži 37 p. Hucźiny.
Mlúcźawa k wujasanju w Cźornowcach 3.
Wós dźěcźazy w Huszy 72 G.

Pschikazki wutała

Murjerlow, Hermann we mokrjejnym wustawje w Jažowje.
Pjekarskeho w Jelenowje, Gärtnaŕ.
Sahrodniskeho w Hródku, Sahrodniska haša 1. 3
Maletšerku, Schkletkarq w Hródku, Hórska haša 2.
Robocźańsku swójbu, knjeji dwór w Jannowi.
Holzu do domu, Mühlcher, pjekaŕ w Delnich Prušach.

Sšudinjzy na pschesadowanje.

w **Biskopizach** sobotu 6. 8. na sudnistwje dop. w 9 hodź.: Schewska maschina, drastwy kamor, wopłokowaze blido, sofa, plischowej stolaj, schklenčany kamor, blido ja kurjerjow, gramofon i płatami, tšelba, 10 mtr. kamnow, nohajzn, wolma, khojsojse ruby, pośleschcźowe pocźehnjenja, 26 žoni, drastow;

w **Sšmitnej** sobotu 6. 8. dop. w 9 hodź. w Herbšcej grzchicze: Papjera, korbowe meble, pišaništi stroj, wokjezaty kamor, pišanišcej blidle, wischelake schkleńczane twory;

w **Hródku** sobotu 6. 8. pop. w 2 hodź. na Wojerowskej dróhy 9: Schijaza maschina, koło, wjerteli, wonjaste mydło, kłamaśke twory, zigary a powjasy.

Zywnoscź khěžkarska piches 6 jutrow mulka i domkim, hródku, brožnju, wlokarnju a pěsu w Chojanach cźo. 60 pola Hródka, łusćiaza Hani Boschanjej rodź. Pětkej, schtwórtk 18. augusta dop. w 9 hodź. na sudnistwje w Hródku, jstwa 12.

Pjekarnja w domšim i pschihwatkownaj w Bóschcźach pola Njeswačidła, łusćiaza pjekarjej Jurjej Schreiberej w Bóschcźach, schtwórtk 27. okt. 1927 pschiw. w 12 hodź. we Warnačcźej hoscźencu w Bóschcźach. Schazowana je na 9665 hr., wopalnje pokładnje je na njej 8300 hr.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Rožki jo dosć posticźuje. Posdźiche termije su nejchto krucźiche.

Dopo. ¾12 hodźin: Kaž pśiches hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	4. 8.	3. 8.		4. 8.	3. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	216-221	240-242	woka	22-24,40	22-24,00
nal. jeńmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeńmjeń	193-200	192-200	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowsa	—	263-270	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukuricza	186-188	187-189	raps. wosušk	15,00	15,00
pšeńc muka	35-36,75	35-36,75	lany womušk	20-21,60	20-21,60
ržana muka	32-33,00	32-33,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
ržane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,00-2,30
raps	275-285	295-300	ržana sloma	1,70-2,00	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
vieluški	21-23,50	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

4. awgusta.

— wol., — byk., 2 kruw. a — jałojc., 791 ćelat, 154 wowcow, 343 swinl.

Płaćizny za

ćelata: 1. 75—79, 2. 68—73, 3. 60—66, 58—63;
wowcy: 1. 60—65, 2. 55—59, 3. 48—54;
swinje: (přez 300 pt.) 65—66, 2. (200—300) 67—68, 3. (200—240) 64—65;
rancy: 54—57.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powětšź wo wjedrie ja jutśje hobotu: Rjenje, huchu, wodnjo cźopko. We wjeczornej Němskej tu a tam pokhilenje k njewjedram. W Jendźelskej thłodno a tu a tam žo podeschcźuje, w Franzowskej tu a tam njewjedra.

*

W studjeźni mlokarnje Bolle w Barlinje sta žo njebožo i rosbuchnjenjom. Dla žyłneho cźišcźa rosbuchnu studjeźnika maschina. Wěko amoniakoweho kompresora sljeca do powětra a ja krótki cźas bě zmła maschinsta rumnosć i jedotlynmi plunami napjelnjena. Mjes tym jo wjetschi dźěł dźěłacźerjow rumnosć wopuschcźił, huchu tśo dźěłacźerjo sajedojcźeni. Pschicźina rosbuchnjenja dyrbi bycź łmyłk, kiž je jo pschi pokłužowanju maschinu stał.

*

Pschi żelesniskim pschekhodźe pola Weiherja hrabny cźah dwojich mužow a jeju mort. Winu hischcźe njejsu wuslědźili.

*

We vilil Oberhof w Frohnawje, kotraž spitzowacźelej Eberharbsk Königej łuščha, wudyri woheń, kiž jo spěschnje rosscheri. Domske do dozyła spali. Schkode na nadobje a druhim je jara wulka.

*

Nsched nětkotrymi dnjemi bě jo dohladowaŕ Baastrup w blišcźosći Bordesholma pola Kiela do hlowy šćełił a bě hnydom morwy. Nasajtra namakachu jeho žonu a dźowku i plunom sajedojcźeneju morweju we wobydlenju. Zelenje we morweho mandźelskeho je drje žonu namóliwiło, i dźećom do hmjercźe hicź.

*

Pólska telegr. agentura sdźěluje, so je rusku schtrowu powěść popadnyła, hdźež jo praji: „Pśijonne sdźelenje, kotrež je wczera pósłi pósłanz w Moskwje, Patek, pólskemu ministerjk. presidentej Pilsudskemu we Warschawje pschepodał, pschinjeju dostónčne rosrisanje roskoru, kotraž bě dla samordowanja pósłanza Wojtowa nahła. Motpowědne wosjewjenja su nětko dozynuje słónčene."

*

Na dróhy mjes Strusdhcźiz a Torische w Bohmiskej je wulki auto i 18 wozbobami jo swróćił. 14 wozbobow bu cźeśko franzejnych, tśi mrěja.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Posedźenje předsydstwa a wuběrka je jutśe sobotu wjeczor w 7 hodź. w khokejowni Serbsk. Domu. Połnoliščbnosć wobkakuja.

Budyšin. „Nadźija." Pśich. wutoru (9.8.) wjeczor ½9 hodź. změjemy w „Kat. towaŕšowni" na Garbarskej hasy spěwnu pruhu, po njej mšašnu zhromadźiznu. Do spěwanja wot 8 hodź. je hodźina za Słowjanšćinu. Ważny dnjowy porjad a nuznosć spěwnych pruhow kóždoho sobustawa k wopytej nući. Wočakam tohodła wšěch! Też hosćo su nam stajnje lubje witani! Předsyda.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwuńuje kóždu sobotu wjeczor we 8 hodź. Sokołwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Nadoln.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" změjo pśich. njedźelu (7.8.) pop. w 4 hodź. pola Haškee swoju mšašnu zhromadźiznu. Dowěrnicy zeńdu so hodźinu prjedy. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdźe so jutśe sobotu wjeczor we 8 hodź. k swojemu mšašnemu posedźenju pola G. Zmija na Khrystianskej dr. 22. Přińdźće pak po możnosći wšitcy! — Dale so wozjewi, zo mamy njedźelu, 14. žnjenca, naš wulšt do Cosmannsdorfa, Rabenauergrund atd. Trjechimy so ⅓3 hodź. (Haltestelle 22 Cosmannsdorf). Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Khróšćicy. Naše serbske dźěći z Khróšćic, Pančic a z Worklec, kotrež přebywachu 4 njedźele w Pólskej, wróća so dźensa pjatk w nocy do Barlina. Sobotu přijědu potom pod wjednistwom jenoho knjeza wučerja domoj.

Khróšćicy. Sokolske dźěći Khróšćanskeje a Pančanskeje Jednoty změja pśich. njedźelu (7. VIII) pop. po nyšporje zwoźowanje na Khróšćanskej šuli. Starši, prajće to swojim dźěćkom!

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedźeński wubjerk za II. zlět změjo pśich. njedźelu pop. w 4 hodź. we Wulkim Čisku poslednje posedźenje. Njech tohodła kóždy wubjerkownik přińdźe!

Malešanski zwučow. wokrjes. Bubnarjo a hwizdarjo změja jutśe sobotu pruhu w Brěžyncy (też při hubjenym wjedrje).

Minakał. Tow. „Statok" změjo pśich. njedźelu (7.8.) pop. w 4 hodź. w Lipišu swoju mšašnu zhromadźiznu. Jednać budźe so wo ważne wěcy, wosobje wo posmjertnej pokładnicy za naše sobustawy atd.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje kóždy pjatk wjeczor we 8 hodź.

Serbscy spěwarjo a spěwaŕki, kiž swój hłós derje wobknježa a chcedźa so pśi wulšće na wustajeńcu w Młodej Bolesławje (27., 28. a 29. toho měsaca) wobdźělić, njech pśichodnu njedźelu (7.8) pop. z dypkom w 4 hodź. do Serbsk. Domu přińdu. Tam wšo dalše zhonja. Do pruhi sobupřinjesć: „Zerja", „Dobry wjeczor", „Wulka lubosć". Wyšše teho trjebamy noty za spěwaj „O miły swjaty wječorje" a „Rjana družka, witam tebje". Też to sobupřinjosć!

Zlět Łuž.-serbsk. Sokolstwa. Njedźelu, 14. 8, dop. w 9 hodź. pojědźe z Budyšina do Wulk. Čiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to haydom jednaćelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhonja.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje

Hermank Poskićenje

Cemu hermank woběhaš,
Hdyž w Ceka dostawaš ???

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich 9 wukładnych woknach

Za nakładźeński čas

Zawarjeńske škleńcy najlěpše z rynku a wobručku

1/8	3/4	1	1 1/2	2
—.35	—.40	—.42	—.45	—.50

Zawarjeński aparat z thermometrom 4.90
gumijowe rynki dwanatk —,40
horncy z kamjeniny we wšěch wulkosćach ltr. —.32
drějakowe (Saft) bleše,
želejowe škleńcy,
zawjazaki za škleńcy,
sadowe prasy 11 a 10 hr.
porclin kuchinska garnitura, 22 dźělbna 12 hr.
kofejowe servicy, 5 dźělbna 1,95
kofejowe servicy we wulkim wubjerku
horncy za winowe łopjena, 4 štuk 1,—
tykancowe talerje —,65
talerje ze złotej kromu, hłuboke abo nizke —,45
šalki, 3 pory, pisane 1,—
talerje na sćěnu z hrónčkom 1,75
mučnicy a selowe słónki —,75
myjna naprawa, běła, 5 dźělbna 3,75
taleŕki za wječerje, pisane, 6 štuk —,80
podstajaki za kany —,45
talerje, běłe, přewuběrane, dwanatk 1,—

solotejowe widličky a łžicy, běłe —,45
widličky a łžica za solotej, 5 štuk 1,50

Alumin. kofejowy cydźak a 100 łopjenkow 1,10

kompotowe šklički. 6 štuk —,50
winowe škleńcy z pis. nóžku 6 štuk 1.95

butrowy ćlojk . 32 pj.

likěrowe škleńcy ze złotej kromu 6 štuk 1,—
piwowe škleńcy, mustrowane, 6 štuk 1,10
tortowe platy z niklowanej kromu 2,75
tyza za keksy 1,—

10 štuk mudli łojakow 35 pj.

truhańske garnitury —,60
kofejowe młynčki na sćěnu 3.50
zacynkowane bowy, 28 cm 1,—
kupańske wany 17,—
blachowe dóńcy (Asch), podołhołte 2.45 ,2.75 2,90
šudrowańske maš., emajl. 3,25
ploty najl. zanikt. 4,50

Khlěbnicy najlěpje lakowane 2.75

khlěbowy košik, najrjeńšo tak. 60,—
kofejowa a cokrowa tyza 1,—
pryskate formy za pječwa —,65
powjazy za šaty, šudraki —,95
1 ryhel mydła —,85, —,55
3 pakety mydłoweho próška —,85
1 kašćik lilijoweho mydła —,80
Backe-nože a widličky, 12 štuk 4,90
łžicy 6 štuk —,95
łžički 6 štuk —,60
kórkowy truhačk —,22
kuchinske wahi 2,75

Za pućowanje

Thermosowa bleša. 1/2 literska —,95
aluminiumowe tyzy za pomazki 1,—, —,65, —,60
ćlójki ze škleńć. zasadkom —,65
nakhribjetniki, kofry,
zawaleńska papjera za khlěb 6 rolow 1,—

Železowe sudobja jara tunjo

Najl. emajlowe twory 10% rab. na moje hižo tak tunje płaćizny

na Kěžorskej drózy **Ceka** **na Sukelnskej hasy**

Centralny kupny dom

„Sokolske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobustawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Saisonske wupředawanje

wot 26. 7. hač do 8. 8. 1927

Wobleki z płok. židy, domjace wobleki, dźěćace wobleki, płok. wobleki, sportske košle, płok. kholowy nětk z 20% rabata, košle ze zasadkom, trikotowe šaty, šlupfery z 10% rabatom. Klobuki jara tunjo! Žane za wupředawanje tunje skazane twory, jenož jara dobre kajkostne twory.

Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 14.

K hermankej

poručam swój

wobšěrny skład wobuća

Prěnjorjadne

žonjace, mnjace a dźěćace črije

wšěch družin, w znatej kajkosći a tunjosći.

Štož Wam mój stan při dźiwadle njeposkića, namakaće w mojich klamach.

Martin Jähne

w Budyšinje na Šulerskej hasy 10

Telefon 2705.

Zastaraje Waše potrjebu jenož pola wěcywutojneho

Waša spokojnosć je moja reklama

Hermanske poskićenje!

Jara tunjo!

1/2 pt. Hamburgskeho měšenja jenož **25** pj.
1/2 pt. kokosowych tružkow jenož **28** pj.
1/2 pt. pralinow . . . . jenož **32** pj.

cokor

punt jenož **35** pj., po 10 punt. jenož **32 1/2** pj., po 100 puntach jenož **32** pj.

Thams & Garfs

w Budyšinje, na Hlownym torhošću.

kupujeće při małem napłaćenju a z 10.— hr. **měsačnym** wotpłaćowanju.

Johannes Klemm
w Budyšinje
na Serbskej hasy 11

Wobhladanje a předwjedźenje bjez kupjenja dowolene.

K hermankej

Sobotu — njedźelu — póndźelu
Skónčne dny mojeho saisonskeho wupředawanja
Na wšě wobleki a židźane tkaniny, kotrež njejsu wróćo stajene **10** % rabata

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich 9 wukładnych woknach

Wšitko ma so do spěcha k Loewenstammej do města! K hermankej wón poskića:

Žonjace črije ze spinku
čorne Nubuk z lakowym wupyšenjom, kožane podšiće **5.90**

Žonjace črije z gumijom
čorne, Bokskalf, nowočasna kónčkojta forma . **7.90**

Žonjace lakowe črije ze spinku
nowočasna forma, na bokach přełamane, žłob. pjeńk **9.50**

Žonjace črije ze spinku
Bokskalf, rjana forma, z runym a žłob. pjeńkom **8.90**

Žonjace črije ze spinku
jasne, prědku plećene, elegantna forma . **8.90**

Žonjace lakowe črije ze spinku
nowočasna krasna forma, ze wšelak. pjeńkom **9.75**

Žonjace šnórowanske črije
čorne, Bokskalf, kulojta forma, orig. Goodyear-Welt **7.50**

dźěćace črije
z čorneje a bruneje kože, wulkosć 25—26 **4.50** wulkosć 23—24 . . . . . **3.90**

Minžace nizke črije ze šnórowanjom
nowočasna połkónčkojta forma z běłymi šowami, wulkosć 39—42 . . . . . **8.50**

mužace nizke črije ze šnórowanjom
brune, eleg. forma, z běłymi šowami . . **12.50**

mužace črije ze šnórowanjom
čorna koža, kulojta forma **8.75**

mužace črije ze šnórowanjom
połkulojta forma, ze žołtymi šowami . . **9.50**

mužace črije ze šnórowanjom
na kromje šite, krasna połkulojta forma . . **12.50**

mužace črije za pućowanje
njepřemok. koža ze zawrjet. lašu, z rukow. čiste kožane wuwjedźenje **13.50**

pachołace črije ze šnórowanjom
z kapu a bjez njeje, z rukowanjom čiste wuwjedźenje, wulkosć 36—39 . . . . . **7.90**

dźěćace tkaninowe črije za dom
we wšelakich barbach z kožanej pódušu, wulkosć 25-30 **1.60**, 20—24 . . . . . **1.30**

Žonjace šnórowanske črije wšelake družiny kožow, z lakowej kapu a bjez njeje, orig. Goodyear-Welt . . **1.65**

Kóždy kupc dostanje hobrski powětrowy balon jako dar!

Loewenstamm

w Budyšinje na Moltkowej drózy 4

Kisanske horncy

1 litr **30** pj., **bleše** we wšěch wulkosćach a ze wšěmi připrawami.

Zawarjeńske sklenicy
¾ ltr. **38** pj. — 1 ltr. **42** pj.
1½ ltr. **46** pj.
z gumijom a wobruču
poruča
Johannes Teutscher
w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 33.

Restauracija a kofejownja
„Baumfelder“
poruča swoje přijomne rumy, hdźež so njekuri, a rjanu
zahrodu
při najlěpšich jědźach a napojach k přećelnemu wuziwanju.
Z přećelnym počesćowanjom **Robert Willkommen.**

Programy
(swjedźeńske porjady)
tunjo wšěm towarstwam zhotowja
Smolerjec knihićišćernja
zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje

Tunje poskićenja!

K hermanskej njedźeli wotewrjene!

Žonjacy črij ze spinku **6.95**
čorny, dobre wuwjedź., nowoč. połny pjeńk

Žonjacy črij (pump) **7.95**
čorny, woprawdźity chevreau, z lakowanjej garnituru, nowočasny žłob. pjeńk . . . .

Žonjacy črij ze spinku **8.95**
bruny, ze swětl. wudebjenjom, žłob. pjeńk, jara elegantny . . . . . .

mužacy nizki črij **7.95**
čorny, nowočasna forma, z běłejšitej kromu

mužacy črij **12.50**
wosebje derje dźeržliwe a elegantne . .

tofle, plušowe tofle, kordowe tofle, velourowe tofle, wulkosć 36 - 42 . . . . . **95** pj.

Dołhe škórnje we wulkem wubjerku najl. kajk., jara tunjo!

Presto kola

Grützner šijace mašiny
ze wšěch znamkow najlěpše wulki sklad, tunjo płaćizny
Kupny dom za kolesa a šijace mašiny
Jan Witek w Sćijecach

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Wot njedźele mam wulki transport
rańšopruskich kruwow

na předań
Heinrich Jakubetz
Herbska grychta w Konjecach
Telefon Wóslink **27.**

Wupředawanje
w drastowem domje
Karl König
w Budyšinje
Telefon 3480 na Žitnej hasy 4
so póndźelu 8. augusta skónči
Wšě žonjace, mužace a dźěćace drasty
po cyle zniženych płaćiznach

Kóždy woteběrar njech wužije lěpšiny, kotrež so jemu při wupředawanju bišće we posledních dnjach poskića

Krisseller

prěni wobućowy dom
w Budyšinje ◆ na Bohatej hasy 29

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawaŕni 90 sł. pj., na póśćé a pola dowěrnikow 1,30 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 182 — Budyšin — Sobotu, 6. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Stresemann so wróćił.

W Barlinje, 5. žnjeńza.

Hdyž je ßo ſtatny ſwonkowny miniſter wczera ſ kupjelow Wildungen domoj wróczil, budu w běhu pſchichodnych dnjow tež dalſchi ſwonka Barlina pſchebywazy miniſtrojo ßwój dowol pſchetorhnycz, tak ſo budže 10. žnjeńza kabinet połnoliczbnje we hłownym měſcže ſhromadženy. Na tutym dnju poſtajene pożedženje je czim wažniſche, **hdyž ßu ßo w ſwonkownej politizy wſchelake wězki ſtałe**, kotrež ßej doręczenje w kabinecže na kóždy pad wužadaja. To płaczi, wothladajo wot praſchenjow, kotrež maja ßo w póžnjeńzu w Genfje rosrißacz, wożebje wo **němſko-franzowſkich hoſpodaŕſkich jednanjach**, kotrež ßu na rosrißazy dypk dóſchłe, a dale wo franzowſkich a nowiſchim czaßu tež Londonſkich wupadach dla **wotbrónjenja a praſchenja pſchiſamknjenja a rumowanja**. Hugenbergſke nowinaŕſtwo mjenuje to „mjenje pak bóle offizielnje wotpohladne nadpady a ſwonkopolitiſku akziju“. Wſchě tute wězy maju ßo pod wliwom pſchichodneho Genfſkeho pożedženja wobhladowacz. Hacž budu wuradźowanja kabineta k někajkej kroczili dóńcz, dyrbimy woczakowacz. Móžno je. Najſkerje budže dr. Streſemann w Genfje ſpytacz, nowy nadběh wěſtych Parižſkich a Londonſkich inſtanzow po móžnoſczi wotkóczicz.

Pożedženje w ſtatnej kenzliji.

W Barlinje, 5. žnjeńza.

Hdyž je ſtatny ſwonkowny miniſter dr. Streſemann wczera wot ßwojeho dowoła wróczil, rosręczowaſche ßo dźenßa dopołdnja w ſtatnej kenzliji ſ pſchitomnymi miniſtrami abo jich ſaſtupjerjemi jenotliwych reſſortow. Wożebje płaczeſche tuto rosręczowanje pſchihotam kabinetneho pożedženja, kotrež ma ßo 10. t. m. wotměwacz. Tute rosręczowanja trajachu na połdra hodźiny.

Hdyž je Wilhelm II. so tróna wzdał.

Schto Hermina wo tym piſche.

Najnowiſche czißko amerikanſkeho czaßopißa „Saturday Evening Poſt“ wopſchija dalſchi wotręſk ſpomnjeńkow pryzeßny Herminy. Mjes druhim wona po rosprawje w „Voſſ. Ztg.“ ſczěhowaze wuprajenja Wilhelma II. wo jeho wſdaczu tróna a winy, czehodla ßmjercz we wójnje pytał njeje. Wilhelm praji:

„Dźenßa wěm, ſo by ßo revoluzija potłóczicz hodźała. Wjetſchi dźěl luda a wójſka běſche loyalny (poddaty). **Někotſi ſ mojich radnikow běchu pſcheradnizy.** Druſy běchu hłowu ſhubili. Coup d' état (politiſki kus — Staatsſtreich) prynza Maxa njewoſtaji mi žaneje wólby. Njemóžach ſchkodu bjes wójſka dobru czinicz. **A wójſko bě, kaž mi Hindenburg ßam wobkruczi, rosłamane. Njeběſche wjazy loyalne.**

Ssu mje wußměſcheli, dokelž mój wulki prjedownik Bjedrich bleſchku jěda pſchi ßebi noſcheſche, ſo by w pſchipadže porażki ßo ſajědojczil. Ssym kſcheſczijan a ſaßudźuju wuczbu, ſo ma człowjek někajke prawo, pſches ßamomordaŕſtwo pruhowanju wuczeknycz, kiž je Bóh někomu napołożił. Bych-li njedźiwajo na moje nabožne pſcheßwědczenje ruku na ßo ſłożił, dha bych woprawdže deſerteur (czeknjeńz) był, czeknjeńz napſcheczo mojej ßwójbje a mojemu krajej. Dokelž ßamomordaŕſtwo němſkeho khěžora by jako dopokas winy ßo wobhladował. A w zyłym ßwěcže bychu to jako wobkruczenje winy Němſkeje pſchiwſali.“

Na napſcheczjwjenje Herminy, ſo ßu njepſcheczeljo khěžora prajili, ſo dyrbjał ßmjercz na bitwiſchczu pytacz, wotmołwi Wilhelm: „To by był druhi pucz, ßamomordaŕſtwo wukonjecz, bjes toho ſo bych ſamołwjenje ſa tutón ſkutk pſchewſał. Hona ſa bitwiſchczom běchu ſe granatowymi dźěrami pozyte. Pucz hacž k froncže bě mile daloko. Bych w jenej granatnej dźěrje ßej nohu ſłamacz mohł, bjes toho ſo bych na njepſcheczela ſtorczil.“

Tajke a druhe wězki powěda mandźelſka prjedawſcheho khěžora tſi milijonam tydźeńſkim czitarjam amerikanſkeho czaßopißa. Dyrbjeli dla jeje njewědy ßo roshoricz? Rjenje wſchak njeje, ſo wyßoko ſtejaza wożoba ßwoje a Němſkeje mjeno we wukrajnych czaßopißach wohańbjuje.

Je „Stahlhelm“ němske tajne wójsko?

Nadpadny naſtawk prof. Förſtera. — Hamtſke wotpokaſanje napſcheczo czaßopißej „Die Menſchheit“.

W Barlinje, 4. žnjeńza.

We Wiesbadenje wukhadźazy czaßopiß „Die Menſchheit“ běſche pjecza wo rosręczowanjach mjes ſtatnym wobornym miniſtrom wożebje ſ rytmiſchtrom ſ Freyberg-Allmendingen a wotpuſchczenych offizěrow pod wjedniſtwom majora n. w. ſ Stephani pißak, kiž ßu woni w Barlinje měcz dyrbjeli. Ssu to woſjewjenja, kotrež ßo na žane podłożki ſepjeracz njemóža.

Tola pak je franzowſke nowinaŕſtwo tute woſjewjenja woczjiſchczało a k tomu wſchelake politiſke wukładowanja pſchidało. Někto ßu ßo hamtſke měſtna napraſchowali a pſchi tym je ßo wupokaało, ſo rytmiſchtr na tajkim rosręczenju ßo wobdźělił njeje a tež na druhim měſtnje niczo wo tym ręczał njeje. Mjenowany major jemu ſ zyla ſnaty njeje. To dożaha, ſo ßo jednanje jako tajke wotpokaſuje, ſchtož wone ßu, mjenujzy czjiſte falſchowanja. Tuž njeje trjeba, w dalſchim nadrobniſcho wěz rospißowacz. Jenož na to ßo pokaſuje, ſo w pſcheſjenoſczi póßłanzſkeje kuferenzy poſtajene wuczinjenja praja, ſo žanych pocżahow mjes ſtatnej woboru a „Stahlhelmom“ abo druhich podobnych ſwjaſkow njewobſteji. Hamtſke inſtanzy wobkruczeja, ſo ßu tež dalſche wudawanja dla planow a pſchihotow ſtatneho woborneho miniſtra ſ powětra wſate.

Czjiczerin wo poczahach k Jendźelſkej.

W Moſkwje, 5. žnjeńza.

W rosręczenju ſ nowinaŕſkimi ſaſtupjerjemi, kotrež je telegrafiſka agentura ßowjetſkeje unije woſjewiła, wotpokaſuje Czjiczerin wunoſchowanja wo jendźelſkich kroczelach k ſaßonawjaſanju diplomatiſkich poczahow ſe Ruſkej. Chamberlainowe wuwjedźenja w delnim ßejmje 28. pražnika wobſteja na prěnim měſtnje ſe ſnatych wupadow na ßowjetſke knježeŕſtwo. Sso khětro myla, jeli chze Chamberlain ſ tutej ręczu rjez, ſo, dźiwajo na roshorjenje poczahow a dozyłnu njewěſtoſcz dla ßowjetſkeho wójſka, w Jendźelſkej wikowanje dale tak póńdže hacž dotal. Dyrbju wuſnacz, **ſo žane offizielne namjety dla ſaßonawjaſowanja poczahow ſ jendźelſkim knježeŕſtwom na Ruſku dóſchłe njejßu.** Sso ßamo roſumi, ſo ßowjetſke knježeŕſtwo je kóždy czaß ſwólniwe, jednanja ſaßo ſapoczecz. W tym padže pak bychmy ßej garantije žadacz dyrbjeli, ſo njedowolene czinki, kaž nadpad na „Arcos“ (ruſke wikowanſke towaŕſtwo w Londonje), we pſchichodže ßo wjazy ſtałe njebychu.

Žnjowe wuhlady w Ruskej.

Wuhlady na wuwos hubjeńſche hacž loni.

W Moſkwje, 4. žnjeńza.

Wobras žnjow w ßowjetſkej Ruſkej njeje wſchudźe jenajki. Žně czeŕpjachu w Kawkaſu a Donſkich krajinach pod njeßměrnej czoplotu, we Wukrajinje pod deſchczom. Pokaſuje ßo na to, ſo je powſchitkowne położenje we wokrjeßach, hdźež ßo žito wuwożuje, **mjenje ſpokojaze**, hacž ßej to wukrajni žitni pſchiwożowarjo myßla. **Měnja, ſo lětnſche žně lońſche, kiž běchu něſchto wyſche w pſcheręſku, njedoſczahnu.** Wuhlady na wuwos ßu hubjeńſche hacž loni. Skoržiſ ßo, ſo wobydleŕſtwo pſcheńczne pjeczwa radſcho jě a tak je ßo wjazy pſcheńzy wußywało. Propaganda wójnſkich pſchihotow namołwja burſke wobydleŕſtwo, ſ pſchedawanjom žnjowych płodow ßo wróczo dźeržecz. We wěſtych krajinach europiſkeje Ruſkeje, tak w Donſkim wokrjeßu, je pſches to njedoſtatk na muzy naſtał a tak ſežiwjenje poczežuje. Pſcheczjwo powyſchenemu wuwoſej, kiž by dźiwajo na mjeſynarodnu kreditnu potrjebu ſa ßowjetſku Ruſku lětßa jara witany był, ſkutkuje njeſpokojazy wuſpěch žnjow we mjeczornej Ssibirſkej. Tež lětßa ſteja žitne wiki pod czjiſchczom knježeŕſtwa, kiž płaczjiſny pſchedpißuje. Bur doſtanje ſkdma 4 proz. wjazy hacž w dowójnſkich czaßach, mjes tym ſo maja konſumentojo 50—60 proz. wjazy płaczicz. Wyſche toho ßo wobkruczuje, ſo płaczjiſny ſa wſchědne potrjeby poměrnje wjele wyſche ſteja hacž žitne. Potajkim ſaßkužuje induſtrija wjazy hacž rataŕſtwo. Podobnje kaž pola naß.

Łoſkoczjiwy pſchipad w Douaumonze.

W Barlinje, 4. žnjeńza.

W franzowſkim měſcže Verdun je ßo ſ pſchiležnoſczu wopyta delegazije **němſkeje ligi ſa měr** na twjerdźiſnje Douaumont łoſkoczjiwy pſchipad ſtał. Naléwne ſtrony běchu k czeſczi delegazije powitanſku ßwjatocžnoſcz pſchihotowali a měſchczanoſtu proßyli, delegaziju na radnizy offizielnje pſchijecz. Tomu ßo měſchczanoſta ſapowě a pſchida, **ſo ßo žadyn Němz w měſcže njepſchija, ſa kotrehož ſchkitanje je 400 000 Franzowſow padnyło.** Po tym dóńdže ke krutym wuręczowanjam ſ radikalnej ſozialiſtiſkej ſtronu w Verdunje, kiž ßo ſkónczuje k naßylnoſczam wuwichu.

Amerika přećiwo Europje.

Parižſke ſtaroſcže.

W Pariſu, 5. žnjeńza.

W franzowſkim nowinaŕſtwje ßo boja, ſo dla nadknježſtwa na morju w dalſchim ke khutnym poměram mjes Sjednoczenymi ſtatami a Jendźelſkeje dóńdže. Byrnjež ßo wobkruczjiło, ſo ſ rosraženjom Genfſkeje łódźneje konferenzy pſcheczelne poczahi mjes nimaj dale wobſteja, dha tola nawjedźita nowina „Temps“ piſche, **ſo na woběmaj ſtronomaj wotpowědnu njedowěru ſaczuwaja.** Nowina widźi njewuſpěch w tym, ſo Amerika nima doroſumjenja ſa to, **kak ma Jendźelſka ßwoje žiwjeńſke intereßy ſchkitacz**, mjes tym ſo Jendźelſka njedowidźi, **ſo njemóža Sjednoczene ſtaty pod žanymi wobſtejnoſczemi runoprawoſcz ſ jendźelſkim łódźſtwom ßo wſdacz.**

„Information“ ręczi wo ſkónczenju „moraliſkeje ententy“ (ſwjaſka) mjes Jendźelſkej a Sjednoczenych ſtatow, kotrejež politiſke ſczěhwki hiſchcže ßo dowidźecz njehodźa. Amerika je ßej ſ pomozu ßwojich finanzielnych ßrědkow pſches wójnu woßłabnjenu Europu bjesſprózne dobyła. Tola je ſwažena hra, jeli ßwoju namóznu politiku dale wukonja, podobnje kaž je to Němſka do 1914 czinila, ſchtož ſkónczjnje k ßwětowej wójnje dowjedže.

Tež „Journal“ dopomni na tutón němſki pad a měni, ſo je Amerika bjes dwěla do ſtraſchneho konkurrentneho wojowanja ſ Jendźelſkej ſtupiła, ſchtož móže k najczežſchim internazionalnym muczenjam dowjeſcz. Jeli móznaŕſtwomaj, byrnjež lěta dołho pſcheczelnje ſwjaſanaj byłoj a mjes nimaj žanych khutnych napſcheczjwnoſczow njewobſtało, móžno njeje, ßo w praſchenju tſchižakow wujednacz, **tajke wuhlady ma potom wotbrónjenje na kraju, hdźež ßo wo narody jedna, kotrež lětdźeßatki dołho w njepſcheczelſtwje ßu a dla bojoſcže pſched revanžu w napjatoſczi ßu žiwe.**

„Avenir“ měni, ſo je konferenza dopokaſała, ſo ideja wotbrónjenja, kaž ßo wona wot Ameriki žada, je někajka chimera (błudnoſcz).

Schto Kellogg ke Genfſkemu njewuſpěchej měni Genfſke fiaſko a jeho ſczěhwki.

We Waſhingtonje, 5. žnjeńza.

Amreikanſki ſtatny ſekretar Kellogg woſjewi dla Genfſkeho bankrota ſczěhowaze:

„Wobžaruju jara, ſo ßo Genfſkej konferenzy poradźiło njeje, dla wotbrónjenja na morju ßo doręczecz. Preſident je to namjetował w nadźiji, ſo ßo twarſke programmy khětro ſniža a ßwětej moraliſki pſchikład dawa. Tola ßo njemóžnoſcz wupokaſa, łódźne brónjenja pomjeńſchicz abo po naſchim měnjenju na prawu měru wobmjeſowacz. Njewěrju, ſo budu Sjednoczene ſtaty dalſchemu brónjenju a ſ toho naſtate ſczěhwki moraliſzy pſchihłoßowacz. Po Waſhingtonſkim wobſamknjenju ſniczichmy najwjetſche wójnſke łódźſtwo ßwěta. Myßlachmy ßej, ſo budže ßo Jendźelſka k pomjeńſchenju ßwojeho brónjenja na morju pohnucz dacz. Japanſka bě ſwólniwa, hiſchcže niže naſcheje najwyſchſcheje liczby hicz. Njewěrju, ſo běchu rosręczowanja w Genfje bjeſe wſcheho poměra. Ssym ßej wěſty, ſo rosraženje pſcheczelne poczahi mjes jendźelſkim knježeŕſtwom a Sjednoczenymi ſtatami roswjaſacz njebudže a ſo budže pſchichodnje móžno, ßo dla wobmjeſowanja pomoznych wójnſkich łódźow ſkónczjnje doręczecz.“

Dr. Benesch wo prašchenju pschisamknjenja.

W Pariśu, 5. žnjeńca.

Sastupjeŕ „Echo de Paris“ mjesešche rosrěčowanje s čěšklokowaśkim ſwonkownym ministrom dr. Benešchom, pschi čimž też ſwoje mėnjenje wo prašchenju pschisamknjenja wuraſy. Po jeho mėnjenju njeje tuto prašchenje akutne (rynčhe) a njebudže teŕ nahle. Wone dótka ſo nětčišchoje ſtruktury (twara) ſrjedźneje Europy pschejara a móže mózne ſajimy ſobu podeńcź, ſo trašch žadyn ſamolwitny muž tak lohkomyſlny njebudže, je khutnje narešnych. Wokomik pschiwźe, hdyž tuto prašchenje na ſajimje ſhubi. Budže ſo w ſhromadnym rosſpominanju pruhowaś a **wſchitke móznaſtwa budu ſo pschećiwo pschisamknjenju wuprajić.**

Dźěćo na kralowſkim tróńje.

Ma 18 mil. leiow lětnych dokhodow.

S Bukaresta ſo piſche: Sesejm je rosdźělenje ziwilneje liſćiny (dothody kralowſkeho dwora) we wyſokoſći 56 mil. leiow (1 lei = 0,81 hr. prjedawſchoje pjenježneje hódnoſće) lětnje na ſćěhowaze waſchnje wobſamknył: 18 mil. dóſtanje kral Michał, 4 mil. knježerſka rada, 20 mil. kralowſka wudowa, po 7 mil. dóſtanu pryńz Mikławſch, macź krala a pryńzeńa Helena,

K tomu pschiſpomni W. T. ſćěhowaze: Ferdinand, rumuński kral, bě wumrjeł. Po dynaſtiſkej pschikazni dóſta pjećlětny hólčeź tróńu na hłowu. Mały njewěſchimny, ſchto ma rěkaś, kral być. Poſkuſchny kaž wowza tupotaſche pódła ſwojeje ſtaroſćiweje maćerje do ſejmownje na hołdowanje ſ pschiſahu a ſalutom Presentěrowanſki pochod ćěłneje gardy. Pschihotowanje parlamentiſkich wujow. Hdyž pak preſident a ſenatorojo maleho hólčeńa naſtajnje „majeſtoſć“ mjenowachu, běſche měra połna.

„Mamika“, praſchešche ſo bojaſliwje a naſtrójany, „woni wſchitcy ke mni majeſtoſć praja. Ssym dha nowe mjeno dóſtał?“

„Nė, mój hólčeńo“, ſmėrowa jeho macź ſ khutnej geſtu. „Ty ſy tola kral. A to ſej dóſtojnoſć žada, ſo ſo majeſtoſć mjenuješch.“

„Njewėrno, maćći“, hrajkaſ ſej tohodla ſnėm.“

Rumunſka burſta ſtrona a wotmołwa na tróńſku rěcź.

W Bukareſće, 4. žnjeńca.

Pismi ſejmſkej debaſce dla wotmołwy na tróńſku rěcź pschećitta wjednik burſkeje ſtrony Manin woſſewjenje, kotrež demokratiſke reformy, ſkrućenje mėny a krute wobſtejbowanje wubtawy ſaſtupuje. K ſwonkownej poſtitaj ko Manin wupraji: Rumuński lud je njeſkhabały ſmyſlenj, jenotu a njeſtrańenoſcź rumuńſkeho ſtata we wobłuku po mėrownych wućinjenjach poſtajenych mjeſach ſchitkaź. Mysl rumuńſkeho luda je w tutym praſchenju pschesjena a ſhromadna. W tym padže woſtanu wſchė napschećiwne mėnjenja na boku.

Proteſtu pšeciwo wotprawjenju italſkich anarchiſtow Sacco a Vanzetti.

W Newyorku ſo k ſtawkowanju namołwja.

W Newyorku, 5. žnjeńca.

Kommunińſka dźěłaćerſka ſtrona je we wulkej ſhromadźiſnje ſaſdźenu nóſ wſchěch dźěłaćerjow we Sjednoćenych ſtatach namołwjało, wutoru pschipołdnju w 12 hodź. do **powſchitkownoho ſtrajka ſaſtupjeź jako proteſt pschećiwo wotprawjenju Sacco a Vanzettia.** Polizija ſchćita banki ſe ſylnymi ſtražemi pschećiwo bombowym attentatam. We Waſhingtonie wobſtražuje ſtatna polizija ſtatnu pokładniću a druhe ſtatne twarjenja, toborunja Kellogaowe domike dla móznych nadpadow pschiſiwiſkowarjow Sacco a Vanzettia. Sa Kollegga wobſtejł hiſchće ſpeźialna ſtraża jako ſchćit pschećiwo ſaźmenu mordaćkow. Sacco a Vanzetti wuprajitaj we wotewrjenym liſće, w kotrymž anarchiju wuſłóhnjetaj a gouvernera pschimitaj, ſo je wón tón winowaty mordaŕ. Liſt ſtónčźi ſo ſe ſtławu na anarchiju.

W Barlinje, 5. žnjeńca.

Barlińſke ſwobodne dźěłaćerſke nackolne organiſazije ſu na amerikańſke pósłanſtwo w Barlinje telegramm pósłali, w kotrymž woni w mjenje 400 000 Barlińſkich organiſowanych dźěłaćerjow a pschiſtajenych **pschećiwo wotprawjenju Sacco-a a Vanzetta najſrudniſchi proteſtuja** a amerikańſke knježeſtwo w poſledńjej hodźinje krućje proſcha, juſtizmemu mordaſtwu ſadźěwaź a hiſchće ras wobſtóržbu pschewjeſć.

Wužuh ſo wumjedźe.

W Pariśu, 5. žnjeńca.

Po powěſćach „Petit Journal“ je amerikańſki pósłanz, kiž w njepschitomnoſći pósłanſtwa Herricha pósłanſtwo nawjeduje, ſo wćera wuprajił, ſo ſo wužuh pschećiwo Sacco a Vanzetti wjazy wróćo wjacź njemóže. Wužuh budźe ſo 11. žnjeńca wěſće pschewjeſć.

Poručam ſwoju dźěłarńju

za zhotowenje nowodasnych a jednorych

kožanych tworow, pólſtrowanych meblow, ſofow, chaiſlongowa patentowych matracow klubowych meblow.

— Wuporjedźenja wěcy wuſtojnje a tunjo. —

Traugott Freund, ſedlarſka a pólſtrarſka w Budyšinku

Podawam po preźu darmo hač do domu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 6. auguſta.

1849 † Handrij Penck, duchowny ſerbſkich wućaliowarjow do Auſtralije — w Barlinje w hoſćencu. Złota wutroba.

1857 pšenja ſkhadźowanka w Khróśćecach.

Studenća ćahnu do wſy nutŕ,
Hej, kak ſo wjeſela!
Haćrunje ſli już dolhi puć,
Su wjeſli ſiwjenja.

Hlej, twoje dźěći, Serbśćina,
Su zas' ſo wróćili.
Jich njejsu dol a runina,
Nic hory nućili.

Nė, ſerbſke ćuća, myſlenje,
A kruta nadźija.
A zbožne zaſowidźenje
To jich tam přihnuja.

Jakub Sewčk.

Njedźela, 7. žnjeńca.

8. njedźela po ſwj. Tr. — 9. nj. po ſwjatkach.

† 1912 Jan Keŕ ž, kantor w Bukecach, ſwėrny Serb, wubjerny ſpěwaŕ na ſerbſkich koncertach, ſyn zapósłanca Handrija Keŕka w Rodecach.

Wo kralowſkem puću kŕiža.

Što ſo bojiš na ſo wzaś kŕiž, přez kotryž ſo dźo do kralestwa? We kŕižu je wumoženje, we kŕižu je žiwjenje, we kŕižu je zakitanje před njepřećelemi; w kŕižu je wuliwanje ſłódkoſće z horjeka, na kŕižu je móc duše. w kŕižu je radoſć ducha; we kŕižu je najwyšši ſkhodźenk póćiwoſće. w kŕižu je dospołnoſć ſwjatoſće. Njeje wumóženja dnže ani nadźije wěčneho žiwjenja, khiba jenoż w kŕižu.

Kročenje za Khrystuſom.

— Wo wjerchu. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 729, hygrometer +1, thermometer we dnju +28. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer +1, thermometer w nozy +18. Wuſłuhły ma mało ſo pschemėnjowaze wjedro. — Wyſchina je ſo trochu ſ połdnjoweho ranja roſpuſćiła a namała ſo wječera zaſo. Nad ſrjedźnjej Standinawiſkej. Saſka, kotraž leži pod wyſchinu, ma pschi ſławem wětſchu ſwjetſchu rjanu wjedro. W horach je trochu hóle ſamrócene. W dolinach je temperatura we nóſchu ſpadła, we horach runje tełko poſtupiła. Wyſchiny ſtupjnow ſpadła, we ſwjerjenoraſnińſchim ałbo naraſnińſchim ſmėrje ſu dale; wot wječora naſ Duja ſłabſche wėjny. Po wėtſchim ſo teŕ pola naſ pokaża, nakhileja ſo k njewjedrnym. Wuſłuhły na wjedro ſu potaſtim raſe, ſo ſo tu a tam ſylnje pomrócnje, dale pak wokomik mėnje cłopka; wětſki ſ pschemėnjatym ſmėrom, wałkuſene k khrimanjom. Jutſje 8. njedź. po ſwj. Trojizy ſkhadźa ſłónčko 3,51 hodź. a khowa ſo 8,19 hodź. Dźeńſkaźt ſkhadźa w 4 hodź. a khowa ſo 12,19 hodź.

— **Dźenſnuſiche tyjeſnje** woli běchu pomėrnje derje wopytane. Butra płaćejsche punt 1—1,05 hr., jeje 12 pj. hać 13 pj., twaroh 25 pj., na ſelenowych wikach płaćejsche punt rjenjenja 15zj., tomatow 40—50 pj., kórkow 35 pj., bunow 25—30 pj., trukow 30 pj., zyble 20 pj., morchwje 20 pj., walcźź 10 pj., punt ćerwjeneho kalu 20—25 pj., běłeho 8—10 pj., róża kŕećkoſteho kala 15 hać 50 pj., koſmaćkow 30 pj., janſkich jahodkow 25 pj., holanſkich jahodow 50 pj., brunſnjow 35 pj., jabłukow 35—50 pj., kruſchnjow 35 pj., wiſchnjow 50—60 pj. a běrnow 7—8 pj., zeſmak 7 hr., litr łaneho wolija 1,80 hriwnow.

— S pschiležnoſće ſwjedźenja wuſtawy budu ſjawne twarjenja naſcheho mėſta ſ khorhojemi wupyſchene. Mahdźeŕſtwo ſo proſy, ſo by też na ſwojich priwatnych domach khorhoje w nėutſkoſtatnych, krajnych a mėſchćanſkich barbach wupowěſiło.

— **Wojowanje pſcheciwo tyfuſej.** Miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſći napomja wokrjeſnym lěkarjam wobſeźitu winowatoſć, ſo ma pschi wojowanju pschećiwo tyfuſej najwotſtrohu ſtaroſć nakaźowaćź. Roſwažujo wo kóždemkuli padźe ſtorjenja abo podbłudnem pschipadźe maja wokrjeſnji lěkarjo ſa trajnym wudźělaſkom jaka ſa ſtandźiwym ſónſkom natyknjenja ſłědźeć. Wo nim ma ſo ſnydom powěſć podać. Dale maju ſu mlokaŕnje a mlekowe ſběranišcheja wot wokrjeſnych lěkarjow ſnajmjeńſcha jónu wob lěto, pschi ſchpatnych wobſtejnoſćach cźaſeſchćo, po możnoſći ſhromadnje ſ wokrjeſnymi ſtótnymi lěkarjemi wobhładowaćź a ſarjadowanja pruhowaćź. So bychu ſo ſchpatne wobſtejnoſće wotſtronile, ma ſo knydom namjetkowaćź. Mazwjedowarjo, pschiſtajeni a dźěłaćerjo we mlokaŕnjach a mlokowych ſběranišcheźach dyrbja ſo kóždołetnje jónu na wupuſćenje tyfuſa, paratyfuſa a bźenceńkowych bazillow (Ruhrbazillenausſcheidung) pschepytowaćź a ſnowapſchiſłanjenje tajſich wobzoboma ma ſo wot wuſpěcha bakterfologiſkeho pschepytowanja wotwiſnje ſćinićź.

— **Rěcźna hodźina ſa wójſkſich wobſchkodźenych.** Spomožeńki hamt wokrjeſneho ſpomožeńſkeho hamta Budyſchkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ma póndźelu, 8. žnjeńca 1927 popołdnju wot ½4 hać do 5 hodź. na radniźy w Sohland na Sprjewi, ſtwa cźo. 12 rěcźnu hodźinu ſa wójſkſich wobſchkodźenych, wójnſkich ſalwoſtajenych a hewaſchkich ſpomoženja potrěbnych.

— **Ponjenje płaćijny ſa towaršchne jěſby w Dźěchach.** We cźaſu wot 5. hać do 20. žnjeńca njepſchiſłoki ſo ponjenje płaćijny ſa towaršchne jěſby w Dźěchach we wokrjeſu Drježdźańſkeje nėmſkoſtatneje żeleſnišſkeje direkcije. Wunſnjaca ſo jenoż ſ dowołnoſću direkcije cźinju.

— **Kradnjene bu we wokolinje** 3. 8. 1927 muſke kolo ſnamki „Preſto“, cźorne khroſna, cźorne ſwjena, na ſnóſiću mjeno „Thümel, Ramślau“. Wo wėzowene ſćeženja proſy kriminalne wodźelenje w Budyſchinje 6. 8. 1927.

S **Njeſwaćidła.** W poſledźenju gmejnſkich ſaſtupjerjow, kotrež wotmołwjaſche ſo ſchtwórtk w Njeswaćidle, wuradowachu wo ſćěhowazych dypkach: Najprjedy rěcźeſche ſo wo někotrych nuſnych ſaſtaranſtwach naležnoſćach. Wo próſtwje

Za wysoku płaćiznu.

Powdałcźko ſ naſchich ſnjow.

Napiſała Kriſtina Rowowa.

29] (Pokračowanje.)

„Haj, knjes Korimſki, dźak njewurſekniteje luboſći Bożej! Bóh Wótz je mi ſwojeho ſyna, mojeho Knjeſa Jeſuſa dał; ja ſym Jeho pschijał; a Knjes Jeſus, hdyž bě mje najprjedy ſe ſwojej ſwj. krwju wot mojich khćehowotmyſłi a moju wotrobu ſo ſobje ſwjatoſćił, da mi ſwojeho ſwjatoho Ducha. Tak dopołnja wón kraſne ſłubjenje: My pschijdźemy k njemu a pschibytnjemy pola njeho wobydlenje.“

Wobliczo rěcźazeho wotražowaſche pokornu wėſtoſć.

„Ja drje nimam hiſchće teje mozy“, rěcźeſche wón měrnje dale, „mjes tym ſo bě młodźenc woczi na jeho wobliczo ſłožił, „nimam ſmuſtiſćeje, kakejež wobzwědnychu prėni matrarjo. Ssnadź bych dźenża hiſchće Khrystuſa dla ſatuhnoje ſmjerće poćeſćiwoſć njemohł ani, kaž woni, njedźiwajcy ſwojich cźiłkow cźiłowarjow zohnowaćź ſamohł; ale ja wėrju, hdyž wotkamu poſłuſchny, ſo mje njesbjeſki wuczeł powuzi, tak žiwy być a wumrěć, ſo Khrystuſa njeſaprěrju. A dokelž je Wón duch mozy, to mje we twjchėmžkuli khćehżenju a boju poſłyſni. Sawěſće naćinju jemu ſwojeje ſłabioſće dla hiſchće wjele dźěła; tola wón mje njeswopuſćeźi; pschetož je ſwėrny.“

Dźeń ſo nakhileſche; wjeczorne ſerja ſo ſaźehlachu. Mėſtnoſć bě je ſtotorózowym ſwėtłom napjelnjena, kotrež wobeju młodźenzow napjelnjeſche. Nikolaj Korimſki to njewidźeſche; jeho wozi bėſchtej ſandźelenej, hłowa k wobkoſenju ſtóła pschikhilena; a jeho duſcha ſda ſo być we ſłubokim roſmyſłowanju dalóko wotſal w njeſnatych daſtnach.

Urźini ſładaſche na njeho, a čvrnjeł ſo jeho hubje njehibakej, bě widźeć, ſo ſo modli.

„A hdźe je tamne hrónčźo, kiž ſće prjedy wuprajił, ſo da jim móz, dźeći Boże rěkaći?“ wopraſcha ſo po dołhej khwili hłubokeho mjeſkanja błędy młodźenz njeſwotelwrjejo wočźow.

Radoſtnu błyſchcź pokry Urźinowe wobliczo; ſ jeho wočow wuſkapny ſwėtło, pschećahowaze wjeczorne ſerja.

„W prėnim ſławje Janowego ſćenja. Dowolićeſ-li mi, to pschećitam wam zyły ſtaw.“

„Haj, proſchu!“

Młody cźłowjek wſa Nowy Saſoń do ruki, pschewobroćeſche ſtronki a cźitaſche. We ſwėtłej cźiſchinje njedźeſeſkeho wjeczora klinćeſche jeho błóſ zunja kaž ſnėrowaſa hudźba. Pschi ſchtwórtem hrónčźu: „We nim bėſche žiwjenje, a žiwjenje bě ſwėtło cźłowjekow“, ſłožiſej ſo wočzi pschipobłuchaja k rózowołotenemu njebju; potom njepſchetawajcy na ert cźitaſcheho. Pschi ſłowach: „Na ſwėdźeſe bě, a ſwėt bu psches njeho, a ſwėt jeho njeſpóznu. Do ſwojeho pschińdźe, a ſwoji jeho njepſchijachu“, — kamaſche ſo błóſ pschedcźitarja, a po wobliczu pschipoſtłuchaja pschełeźa dźiwny ſćžin. „Kotſijkuli pak Jeho pschijachu, tym da Wón móz, ſo dźeći Boże buchu: tym, kotſiž wėrja do jeho mjena. Kotſij niz ſ krewje, ani ſ wole mjaſa, ani ſ wole muża, ale ſ Boha ſo narodźichu. A ſłowo bu mjaſo a je bydliło mjes nami; a widźachmy jeho kraſnoſć, kraſnoſć ſaſo jednonarodźeneho wot Wótza, połne miloſće a prawdy!

Urźiny ſpohładny ſ knihi a prajeſche: „Njerėwno, knjes Korimſki, my widźimy ſ tutych ſłowow, ſo njeje mózno, Jeſuſa, Boha-cźłowjeka dźělićeź?“

„Haj, Miroſłavo. Też ja ſ toho widźu, ſo mėſchćesche prawje: Jeſus pschinjeſe do ſwėta hnadu, luboſć a wėrnoſć. Wėrće mi, hačź dotal bě mi Khrystuſ jenoż ſ wopschijećzom wyſokeho nadobneho dobra; nėtko ſłónčnje a to k prėnjenu raſej ſleji Wón pschede mnu jako woſſoba, jako Bóh, kiž je ſo wocźłowjeźił. Njeczini-li waſ to ſpróżneho, proſchu, cźitajeſe dale!“

„Radłubje.“

Urźiny pschipołoži hiſchće ſcheźepku, pschikry koleni

młodźenzowej ſe ſwojim ſtarym pokrywadłom, ſcźahny ſtoł bliže a cźitaſche dale. Pschi ſłowach: „Nasaſtra widźi Jan Jeſuſa k ſebi pschikhadźeć a rjekńe: Hlej, to je jehnjo Boże, kiž ſwėta hrėchi nohy!“ bu ſaſo ſ praſchenjom pschekorhnjeny: „Kak ſrosumiješe wy tole pomjenowanje? Tśehodła mjenuje Jeho Jan jehnjo?“

„To namałamy w Starym Sakonju.“ Młody cźłowjek pschińjeſe biblju a cźitaſche najprjedy wo poſtajenju ſtrowneho jehnjeńca, potom 53. wotrėſk proſety Jeſaiaſa, a pſched kedźbliwym poſłucharjom ſtejeſche wopramdźite ſtrowne jehnjo, kiž je ſwojej ſmjerću je zyłe cźłowjeſtwo wumałko wot njewólniſtwa hrėcha a ſmjertneho khłostanja, we ſwojej zyłej wulkoſći a we wſchėm ſwojim wuſnamje.

Schkoda, ſo naſta mjes tym wječor a ſo pschezo bóle jaſnjenni a wonaj njemóžeſchtaj dale cźitaćź hać dotal, kak Janowaj wuczobnikaj k Jeſuſej pschihódźeſchtaj a pola njeho woſtaſchtaj, a kak Handrij ſwojeho bratra Sſymana pytaſche a k njemu rěcźeſche: „Smy Meſiaſa namakali, ſchtož tak wjele rěka kaž: Zatbowany.“ — dotal, hdyž dyrbi ſóda duſcha pschińeć, je-li ma być wumołenna.

„Wy hižo wjaſy njewidźiſće,“ praſeſche Nikolaj Korimſki, „połoſće knihu ſo ſtronu. Ssnadź ſym wam też wobrěźeny; ale pola waſ ſo derje ſebi, a mi je tak rjenje, hdyž mózu ſ wami rěcźeć. Wodajeſe, je-li tu hiſchće wolſanu.“

„Sbožo njetrjebamy wuſamołwjeć, knjes Korimſki.“

„Możeſće wy też ſo liſchećeć, Miroſłavo?“ Młodźenz pſchikuli hłowu nad nim ſtóhleneho młodeho cźłowjeka bliže k ſebi.

„Nė, knjes Korimſki, ja prawdu rěcźu.“

„Ja wſchak wam też po wobliczu widźu, ſo je wam mój wėpyt luby; tohodła rad wolſanu. Ja drje bych mohł waſ k ſebi pscheproſyć; ale tam je tak kuſe a ſymo. Ale, to je wėrno, hdyž ſym ſaſtupił, wy nėſchto piſaſcheſće, traſch dopiſ, a ja ſym waſ mylił.“

(Pokračowanje ſćěhuje.)

hnjeja Urlanda wo twarsni pschipomoz jednasche so podrobnje. Gmejnjsy sastupjerjo rospowedachu, zhe gmejna nathwinne rukowanje sa prenju hypotheku pschewsjacz, a prositwu dobrowolo dale dacz. Sdérka sa wobschkodzenych pschez wulku wodu w Rudnych horach njehodsi so farjadowacz, dokelz je wjeh hama pschez posledniu wulku wodu czerpika; gmejna je dyrbjala njemale srédki swojeh, to bychu so naczinjene schkody wustronile. Pschi pschedacu Mihankoweje leżownosche njeje gmejna swojeho pschedkupne prawo wuzila. Prositwu we spuschczenje gmejnskich pschirazkow k leżownostnemu dawkej njemóżesche so dopjelnicz. Na pucu do Wbsowa dyrbja so twarske zmérowe czary postajicz; pschedsédka z tamu ma twarski wubjerk pschewsjacz. Darmotne pokhowanje cżelow bu f placżiwosczu wot 1. hapryela 1927 pjenjezmi pschizéwow dla sdzhanjene. Hdyż buchu hischcze nékotre wobydlenske naležnosche rospowedowane, sdonczi nawjedowar, lnjes dr. f Bietingheff-Riesch pożedżenje.

Z **Konjec.** Wczera stwórkt na wjecor mózachmy na nasich wjesnych honach spodżiwny podawk widzecz. Nadoho zjewichu so wot rańsseje strony prez naš les s Komorowskich a Trupinjanskich kónčin njeličomne mnohosce bélych mjetelow (Pieris brassicae), kajkeż pola nas hewak jenoż jenotliwje wiczimy. W małowandy cżełnjacym spodżiwni puczowarjo k wjecoru za slónckom, ke Kamjenskim horam so khilacym. Na czerwjenych hlójčkach dżecżelniščow wosebje rad powotpoczneychu, dale so hibaše żiwa mrócel tutych njelubych hosci, wupréstrewajo so w skorokosci drje wot Kočiny hač bliże k Nowosliczam, najsylniša bése mjez Konjecżansko-Ralbičanskej mjezu, wokolo „Jordanec mostow" so wšo wjerwješe.. Kak dolhi cżas tutych pschekasanecow bé, pisar tutych rjadkow prajic njemóże, tola někotre hodżiny je trał. Snadź su tež druhdże tutón dżiwny zjew Bożeje stwórby wobkedżbowali. Nadżijomnje njebudżemy séćiwki tutych pucowarjow pozdżišo w nasich kalach widżeć, Loni je nam woda kał a répu zatepiła a létsa nam skónenje husańcy wšo żežeru.

Ze **Smječkec** pola Kamjenca. W Janskich kupjelach knježi wysoka saisona (létni kupjelowy cas). Z hlizka a z daloka su kupjelanscy hosco we wulkej liczbje přišli, zo bychu w kupjelanskim wustawje, idyliscy w lésu stejacem, kotrehoż spomożnje skutkowace léki su powsitkownje znate, wustrowjenje a wócerstwjenje namakali. Jenoż na někotrych dujach přetorhnje so derjcżinjacy měr a pokoj, kiž Janske kupjele woldawa. Nic kóždy dżeń njewotmékaju so tu kupjelanske koncerty, ale jenoż nésto króć za kupjelowy cas. Přichodnu njedżelu bndże Drježdżanski wustajencowy orchester pod nawjedowanjom hudźbneho direktora Feiereisa (prjedawšeje grenadérskeje kapały) w Janskich kupjelach z hosćom zo by koncert wuwjedł a wjecor reunionej zahrał. Wuwjedżenja tohole wašnja su w tudyšej wokolinje žadne a tohodla je přejomne a da so wocakować, zo nimo kupjelanskich hosći tež wobydlerstwo wokolnosce sebi přileżnosć njeda nimo hić, zo by rjany wuzitk z wumělstwa mélo.

Se **Sezjenjo.** Pschi wótżbje do gmejnskeho pschedsitscherstwa dosta f tsjoch postajenych kandidatow 5 hłosow fabler Hendrich Nowotnik, mjes tym so druhej dwaj łóżby po dwémaj hłosomaj dóstaschtaj. — Nascha pjekarnja je do wosshydwa pjekarskeho mischtra Hoffmanna pscheschla.

S **Wulkich Sdżarow.** Snjesbożk je wuturu wjecżor auto Kulowskeje pjekarnje f tym, so pschihże ko wuwiju pschirowej, kiž je na Delnjej dróży f wjele tekkanu sarosczenu, pschebliško a sajédze f dwémaj kolesomaj po nawiżu bele. Wjednikaj mószeschtaj žo-bele sloczinschki wuthowacz. Se sbéhadom wusboženym je dokim prózewanju wós a tak mószesche sapo dale jécz.

Se **Strože** pola Wojerez. Nascha schula fwjerczi létsa swoje stoletne wobstacże. Schulske pschedstojnstwo a gmejna stej tohodla wobsamknyli, njedżelu, 14. junjena t. l. stoletnu wobnowjenischu swjatocznosć wuhotowacz. S pschileżnosćenju jubileja je schulski swjatkowy pschedstejscer. Hr. wucer Wille-Strożanski wobschérny swjedżenski spis wudał, sdobrazy fo je stawiznami schule. Schula je była w létach 1827 hacz 29 natwarjena a nasymu l. 1861 hischcze tak pschetwarjena. W wéże 1912 (20. junija powołdnju 1/44 hodż.) dyri Boże njewjedro do narasischeho dżela swjatkow schulskeho twarjenja, ale njenaczini pschewulkeje schkody. Na někotrych městnach bu wobnujeh fe sczény wobrótu a w schulskej stwi rozbi willi wobras knježora Wilhelma II. Schtelenczone sczitki sléczachu f tajkim wotmachom po stwi f tafli, fo wotlachu kaž satlóczene w tafliowym drjewje tżjazy. Na swojo żeku dżerzi hižo wokolo 3 hodż. hdyż bé fo schulska wuczba hižo stónczila, schulu wopuschczéle. W februaru 1925 farjadowa fo wujesna potraczowaca schula. Nasymu 1926 bosta schula wodowód. Tutżiwiu khodża 36 dżecżi do schule, f nich je 12 nénischce narodnasche a 24 serbsczi dżecżi. Njech żo na to njesabudże, so je potajtim wjetschina dżecżi je serbskej macżerschczinu! —

S **Wojerez.** Dla wustawneho swjedżenja wotmeże fo schiwórtk, 11. junjena wjecżor we 8 hodż. f dypkom we wulkej żórli Zyšeérnje we Wojerezach swjatocznosć. K dżélbracżu pscheproschuja fo wschitke wschmocnosće wokrejsneho města kaž tež organisazije fakopnikow, rjemjeslnikich a dżélacżerskich swjazkow a zyke méschczanstwo.

Pcowarjowe winowatosce w auguscé.

W junjeżu żo létuschе pcżołaklše léto skónczi. Schtóż znożesche fnjnje roswiti móz fwojich ludow pobcżischczecz a wodżicz, fwjeczi nétko f djakownej mysłu znjospy swjedżen. A létuschi Budyschći méd je wosebje dobry, pschetoż pcżołki mózachu pschi pschihódnym wjedrje wschitke mjedowe rostliny wuwużicż: sadowe kcżeżnja, cżerńjownik, kostrjanz a hojaze lipy. Sakrynty sraju méd ma żo w shrétej městnosczi zydżicz, pschi tym bżi pisches dwójnu lichidu do komjenjnoweho hornjezowstanje w nim nékotre dny w żuchej, hlónczjnej jiwi lżejo, doniż njeje jasny, so by żo słónczinje do schkleńzow sczinicz mohł.

Najnujnische dżela wukonja pcżołak najlépje po sczéhowazym rjedże: Płaczeże mjedoweje a lehujenskeje městnosce maju żo na płaczowny stojank sstajecz a pschi tym ma fo hnydom lehnjanska městnosć na prawdu dla matki pschepytacz. Je hnédo w rjedże, sapowésha fo samodżewa je pcżołak sasko po prawnym porjedże. Mjedowa městnosć fo potajtim sastadżi. Schto mamy pak f zydżenymi płaczemi cżinicz? Najlépje je, so fo jedyn po druhim k wobliżanju żako pożlednje płaczeje do lehnjerske spowésczeja. Schtóż je do hischcże wotewrjenеje mjedownje powésnje, ma tónz augusta hischcże ras dżéło f wotmjeczenjom a schtóż je wonkach sstaja, doczaka rubjeństwo a sniczenje. Hdżeż f pschicżiny rojenja w jenym łokżu ludy bjes matki abo trutnje ludy pschebywaju, móże pschi pschihódnym wjedrje hischcże płahowanje matki pomhacz. Ssadżimy do mjedownje, kotraż dyrbi wulkétowanišku dżéłku mécz, wotkżu f bohatej żnżu sakrytego pcżołazeho a trutnjeho lehnidła f jejsami a pizujemy jo tydżeń dołho f rospuschczenym mjedom. Tak poradżi fo żamo loniche léto, hischcże fónż augusta płahowanišu serju wo 14 matkow w jenym jenicżkim wotłożku wocżahnjecz. K temu mamy hischcże najwécżischе rukowanje fa cżistosci płahowanja, dokelż fu trutny matkatych łokżow w tutym cżażu sżónżowane. Najlépsche pschihżadżenje matki, wożebje pola trukownych lehnjerjow stanje fo we wotmjeczenym ludje.

Stajne ludy maja fo wot 20. auguita wschednje je małymi podżélemi wabjesnišu pizu f posnjuenju lehnjenja podawacz, po tydżenju sawocżnje fo pżawanje najmjenschcha 15 puntow żokora. J.

Serbja hotujce
so na
Sokolski zlét
do
Wulkeho Cżiska
njedżelu 14. awgusta 1927

Domowina.

Němsko żelezniska towarstwo preprošuje Domowinu na tunju jězbu z wosobitym cahom na kupu Rujana (Rügen). Cah wotjědże w nocy 27. augusta z Drježdżan. Dojědże 28. augusta přez Sčešin do Göhren, hdyž 29. augusta morske kupjelanske žiwjenje atd. so wobhlada. Wječor koncert. 30. augusta z parnikom do Sassnic a wopyt krydowych skałow atd., 31. aug. wopyt Binca a wuležy do krasneje wokoliny. 1. sept. rano 1/8 z koncert-parnikom na dompuč z Göhren do Sčešina a Drježdżan. Jězba płaći wot Drježdżan a zasy do Drježdżan 56 hr. Ze tym je zapłaćene: żeleznica, despolne zastaranje ze dobrej jězdu, přenocowanje, přepitne, kurtaksa, wobhladowanja a wodżenja.

Stóž žanemu z našich towarstwow přisłuša a hy so na tejle tunjej a zajimawej jězbje do starscheho serbskeho kraja wobdżělić chcył, dyrbi so hač do 10. augusta pola předsydy zamoženje, 56 hr. hnydom zapłaćić a swoju dospołnu adresu zawestajić. Bychu-li so wjacy zamolwili hač maja městna w cahu, ako jeli hy čah někajkeje přičiny dla so wuwjesć njechodżał, dóstanje kóždy swoje pjenjezy bjez wšeho wotrażka wróću.

Dokelž běše wulět do Mt. Boleslawy na nas wosebje zajimacu wustajeńcu hižo přijedy, a to runje na samsne dny zarjadowany, hač tole preprošenje dostachu, njemóże so z předsydstwa tónkróć nichtón na jězbje na Rujanu wobdżělić. Předsyda.

Z Łužicy.

S **Pašlopic.** Swjeżelaze wotebéranje liczby dżéłanjeńcerjow so tu wot 1. julija jewi. — Pschi twarjenju kupjele w Sémiinej maja 22 muscwni dżélacżerjo dżéło.

Najnowše z cyłeho swéta.

Schtrowa powésć wo wjedrje ja jutnischu njedżelu: S wjetscha cżopło, wétkotoje, żuche, nawjeczorne khłodnischo.

Hamtska prusta nowinarska służba jdżeluje, so je bruste statne minister stwo wobjamko, snutskownemu ministrej prawo dacz, profesorej Mantigej kommissarie farjadowanje wyschscheho presidentstwa w fastej prozinzy pschepodacz. Dale dosta prawo, po artiklu 86 pruskeje wustawy prof. Maentiga jako naslednika postaliez, hdyż je so f provinzialnym wubjerkom dorecżał.

*

Wjeżera dopołdnja króżko bu 3/12 hodż. sta żo na dwórnischczu Jehlendorf cżežke njeżboże. Twarowy cżah 8714 na cżarje Barlin—Potsdam sajédże na twarowy wós, kiż nażesche żo wotklasc. Pschi tym bu lokomotivnik Hermann f Potsdama morjeny. Wjazore wosy wustkożichu f kolijow.

*

Paduschna zwólba je schtwórtk wjecżor w Nowem Lichtenbergu w bydlenju frišera Bräuninga rubjeżnistwo wukonjała, liż w kriminalnych stawiznach Bareina fwojeho runjeża pyta. Napadne pschi tym je, so je mloda holza bjecża f wjednikom była. W bydlenju bé 35létna żona frišera žama. Jeże muż bé fo łupacż schol. Cżżyschе wokniaze sawéschti runje dele puschczicż, dha hischcże mlody por sastubi a cżżyschе néschto łupicż. W żónischim wotdżélu porasbyschcż żonu, kiż bjes wédomja jeżo wosta. Żónska puschczi mjes tym tżeczeho kunchana nuts, kiż wschć łschiny pschery. Jedym schtwórty strażowasche psched wobkhodom, jo by ledżbował, hacż fnjer domoj mpschinżże. Na jeho pokiw cżekny zwólba pisches wotewrjene wokno do dwora a cżekny. Wo paduchach nimaja żléda. Żona je jo wot fwojeho nadpada sasy fhrabała.

*

Wjeżera pschihołdnju wocżinischu żo nadobo durje jenoho wotdżéla pospéschneho cżahja Frankobrod—Erfjurt—Barlin a tiłkémi Günster Karl f Weidmannsłuta padny f wosa. W żamym wotdżélu żedżacej starschej stornyschtaj sa dżerżadło a tak cżah sasta. Lékaŕ, kiż pschijadnje żoho je dżesche, mószesche jeno żmjerej hołczeja wobtrucżicż. Pisches tutón njeżbożowny pschipad sadżerża żo cżah na 25 mjeńschinow.

*

S Rapid City, hdżeż president Sjednoczenych statow tuthmilu na léczjnym pschebytku pschebywa, żo pisa, żo president Coolidge do naležnosce Sacco—Vanzetti żo méschczi nocże, dokelż méni, so je prozeh naležnosci, kiż sudnistwa w Massachusetts nastupa.

Hamtske wozriewjense z Budyšina.

Wosiewjenje.

Méschczańska rada pscheproschuje k fwjesebjenju wustawy wschć Budyschkje wosschnoscze na

schtwórtk 11. junjeża 1927

hopołdnja w 10 hodż. we wobschérnej realnej schuli.

Sastupne liscżiki njech żo w méschczańskej hlownej kenzlii (na radnizu w 1. poschhodże) wotewisaja.

Swójbne powésće.

Semrěli: Emil Schram, 85 lět w Budyschinje. — Johanna Hilżbjeta Müllerowa, rodż. Bogez w Barcze. —

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadżija." Posedżenje předsydstwa a wubérka je dżensa sobotu wječor w 7 hodż. w khofejowni Serbsk. Domu. Połnoličnosć so wočakuje.

Budyšin. „Nadżija." Přich. wutoru (9. 8.) wječor 1/2 9 hodż. změjemy w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy spěwnu pruhu, po njej měsačnu zhromadżiznu. Do spěwanja wot 8 hodż. je hodżina za Slowjanščinu. Ważny dnjowy porjad a nuznosć spěwnych pruhow kóždoho sobustawa k wopytej nuči. Wočakam tohodla wšěch! Tež hosćo su nam stajnje lubje witani! Předsyda.

Budyšin. „Bjesada" skhadżuje so kóždu pónježelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje' kóždu sobotu wječor we 8 hodż. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźe trochu z časom! Načoln.

Deinl Wujezd. Tow. „Zahrodka" změje jutře njedżelu (7. 8.) pop. w 4 hodż. pola Haškec „swoju měsačnu zhromadżiznu. Dowérniccy zeńdu so hodżinu prjedy. Předsydstwo.

Drježdżanski „Hromadnik" spěwa kóždu srjedu wječor 1/2 9 h. hromadże z „Hlaholom" we „Musenhaus" (Pirn. Str). Započatk po próżdninach (17. 8.). — Přenje porjadne posedżenje tow. je 1. sept. pola Gusty Zmija na Khryst. dróży 22. Kr.

Frankobrodscy spěwarjo a spěwarki, kiž su tam spěwali, skhadżuja so přich. sobotu (13. 8.) pop. 1/2 5—1/2 7 hodż. w Serb. Domje. Ważne rozrěčenje. Fotografije z Fr. su hotowe a jara rjane. Kr.

Khrósćecy. Sokolske dźěći Khrósćanskeje a Pančanskeje Jednoty změja jutře njedżelu (7. VIII.) pop. po nyšporje zwučowanje na Khrósćanskej šuli. Starši, prajće to swojim dźěćom!

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadżuje so kóždy tydżeń wutoru wječor we 8 hodż. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedżeński wubjerk za II. zlét změje jutře njedżelu pop. w 4 hodż. we Wulkim Čisku poslednje posedżenje. Njech tohodla kóždy wubjerkownik přińdże!

Małeńskeho zwuka wokrjes změje přich. sydżu zhromadnu pruhu z hudźbu w Brěžnycy. Načoln.

Minakał. Tow. „Statok" změje jutře njedżelu (7. 8.) pop. w 4 hodż. w Lipiču swoju měsačnu zhromadżiznu. Jednać budże so wo ważne wěcy, wosebje wo posmjertnej pokładnicy za naše sobustawy atd.

Radwoř. „Jedn. Sokol" jědźe na Sok. zlět do Wulk. Čiska z čežitym awtom. Mamy hišće někotre městna swobodne. Štóž che z hosći sobujěć, njech so zamolwi pola br. Žura w Kamjenej abo pola br. Handrika w Bronju. Wotjědźemy rano z dypkom 1/8 hodż.

Ralbicy. „Jedn. Sokol" zwučuje srjedu, 10. 8. (nic wutoru) w 9 hodż. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże, dokelž je to poslednja pruha za zlět. Program: přeńsu, skupiny a prostne zwučowanje. Načolnik.

Serbske reje. — Pruha za wulět do M. B.! — Sobotu, 20. awgusta, wječ. z dypkom we **8 hodż.** je w Serb. Domje zaso zwučowanje. Njeskomdźe čas! — My njemóžemy stajnje w nocy pozdże domoj jěć! B. Kr. a M. L.

Wopytowarjo Sokolsk. zlěta! — Kedżbu! Štóž chce we Wulk. Čisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Čisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zlět Łuž.-serbsk. Sokolstwa. Njedżelu, 14. 8., dop. w 9 hodż. pojědźe z Budyšina do Wulk. Čiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednaćelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhoni.

Zamolwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstnik: G. Janak w Budyšinje

K hermankej

Sobotu 6. aug., njedźelu 7. aug. a póndźelu 8. aug.

3 skónčne dny
mojeho wulkeho saisonskeho wupředawanja

Stóž na hermank přińdże, njech njeskomdźi tutu přijomnu nakupowansku składnosć

Stóž nětkle kupuje, nalutuje sebi pjenjezy — Płaćizny jara nizke

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću
rózk Zitneje hasy

Trjebaće-li hišće někajki kłobuk abo čapku, tak přińdźće na hermanskich dnjach ke mni. Zarjaduju tež tutón raz na hermansk. dnjach

3 tunje dny

w kotrychž Wy trěbne kłobuki a čapki wšěch družin jara přijomnje kupić móžeće. Wužiće tutu rědku składnosć, dostanjeće wšće tunjo bjezporočne wodźeće na hłowu.

Pjelsćowy dom Arthur Fiegel
w Budyšinje :: na Kěžorskej drózy čo. 6

Što je Magnat?

Nadobne wutkniwe mydło, kotrež **wšitko** płoka, štož mokrotu znjese. Nic jenož wšědne šaty, ale tež ćeńke a najćeńše tkaniny móža so čisćić. **MAGNAT** so hodźi za kupanje dźěći kaž čisćenje a płokanje. Tute najlěpše wosebitosće tworja za hospozy hižo dawno pytane **jenoinc mydło.**

Je tunje:

Wulki dwójny kruch	**65 pj.**
ručny kruch (Block)	**35 pj.**
kruch za płokanje rady kupowany	**15 pj.**

Štóž chce swoje drohotne šaty wukhować, njewužiwa kisalikowe płokadła, ale jenož

płokajomny a běleński prošk „MAGNAT"
Bjez selika (Chlor) a kisalika **paket 30 pj.**

Jenički zhotowjeŕ:

F. G. Klein we Wojerecach

Prošu dźiće z tutym nawěškom k Wašemu předawarjej mydła a napominajće jeho k předawanju **MAGNAT-mydła,** dokelž tež Wy chceće so druhim wustojnym hospozam runać a Waše šaty wot nětk z **MAGNATOM** wothladować a sebi je zdźeržeć. Maće z tutym mjeńše wudawki w hospodarstwje.

Janske kupjele w Šmječkecach
Njedźelu 7. awgusta 1927 popołdnju w 4 hodźinach
kupjelanski koncert
wuwjedź. wot sobustaw. Drježdź. orchestra z wustajeńcy hudźbny direktor Felereis; něhd. kapała grenaděrow
Přizamknje so réunion!

Hosćenc we Worklecach
Jutře reje

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Lehmannec
konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Ľód k jědźi. Fürst Pückler.

Fotografowy Meister
alleine w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15
kóždu niedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pucowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Z 1. augustom smy

agenturu w Barće

pola Hučiny

w domje **knjeza překupca Arnošta Groły** wotewrili a našim česćenym přećelam zdźělimy, zo smy k wědźenju wšěch wobkhodnych dźěłow knjeza překupca **Erharda Langu** přistajili.

Wobkhodny čas:
Wot 8—12 hodź. dop. a wot 2—6 hodź. pop.

Serbska Ludowa Banka
w Budyšinje

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Założeny 1926 Założeny 1926

Oskar Germann - owa
rězbarnja a wobkhod z rowowymi pomnikami.
Samsnu zornowcowu točefnju.
w Rozwodecach č. 8b p. Budestec

podawa nowočasne **rowowe pomniki** a wobłoženja rowow na wšě pohrjebniša bliźeje wokolnosće. Čiste napisma. Wudźerźl. pozločenja. Spěšne ponowjenje star. pomn.

Saisonske
Wupředawanje

Hišće dalše zniženje płaćizuow!

Dźiwaće so nizkim płaćiznam za wobleki, židy, płokajomne tkaniny, bałmjane tkaniny, gardiny, šaty atd.

Dale poskićamy:

Dźełbu najl. gumijow. mantlow wot	16.—	hr.
„ čorn. suknowych kholowow	6.—	hr.
„ dźěłanskich kholowow . .	3.60	hr.
„ Breeches kholowow . . .	5.50	hr.
„ sportskich čapkow . . .	0.90	hr.
„ Manchestrskich woblekow .	27.—	hr.
„ mužacych woblekow . . .	25.—	hr.
„ pacholacych woblekow . .	17.—	hr.
„ hólčacych woblekow . . .	2.—	hr.
„ scinopłatowych woblekow .	7.—	hr.

Dale dźełby lětnich kholowow, jakow, płokajomn. dźěćacych kholowčkow, bluzow, sepikholowow, njepřemok. khabałow, módre barbu njepuśćace zamkańske wobleki, bluzy za železnicarjow atd.

po jara nizkich płaćiznach.

Wopyt našeho wupředawanja so Wam wuplaći.

Wotedaće wšeteje dźełby sebi wuměnjamy!

Welsec kupny dom
w Kulowje

Příloha k čisłu 182

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 6. augusta 1927

Wustajeńca Łužiskich Serbow.

Napisał Vladimir Smeschkal.

Hranicžał, 9. prašnika 1927.

Młoda Boleślawa pohesćuje we žwojich murjach prěni króć maku wustajeńcu, pschedstawjacu žiwjenje najmeńscheho žłowjanskeho naroda Luźiskich Serbow. Mysličkła sarjadowacź tule serbsku wustajeńcu we wobłuku wulkeje Wustajeńcy Sserwjermych Czechow, bu snožownje ſ wuspěchom krónowana. Wona namaka žo w twarjenju statn. realki hnydom pódła wustajeńcy czeskich hranicarjow. Je se sběru sthromadneho dźeła a myslički Czeskołuźiskeho towarstwa Adolf Černy w Prasy a žamołneho Wustajeńskeho wubjerka, sastupowaneho wot referenta wjeledostojneho knjeza katecheta Franza Schewczika w Młodej Boleślawi.

Na serbskej wustajeńcy namakamy wschitko, schtož naš może sajimowacź.

Hnydom pschi sastupje žu pomeńcene tři wulke karty Luźicy, kotrejž pokazuja luźisko-serbski narodnostny kraj, pschesład městow, hdźe dźełaju serbšći wuczeř, duchowny, towarstwo a hdźe nošby žo narodna drasta. Wschitko je rozdźelene na historiske ako twjrdše wotkrjeły dźiwadło na politiku pschińtužnosć wobhdeleršwa abo jeho wěrywuwnarje. Widźimy jasnje, kelko dźela cłała hischće we Luźicy na dźenźnischu a pschichodnu generaziju, so by narod niz jenoź zakhowany był, ale moht žo nowje wuwiwacź we žiwotnych kmanoscach. — Drobne kartki wschelakeho serbskeho wudarja dopjelnuja tutón wobraz.

We wumjelskej wuprawje je tu dźeł sbérki wobrazow mišchtra Ludwika Kuby „S Łužiše" wustajeny. Tute wobrazy, pomeńcene po kraju a typu narodnych drastow, žu se žwojej prěnjotnosću a hódnotu niz jenoź ſ parku serbšeje wustajeńcy, ale se šłarou zrjele wustajeńcy. Wone žu žwjetsche ſ wobžiwdstwom cźełokłowakskeho stata, jenoź nětkotre žu ſ privatnym žwółstwom wumdźa (tute žu pschedajomne!). Klank w narodnych drastach w žiwjenšej wulkosći a nětcho wuschiwankow a ludowych naftrojow (serbske hušlicki se tjomi trunami) tutón wobraz cźinja pišanlotny. Bohatstwo narodnych žamołnosćow sawěsće hódźeho sajima, dokelž je hacź dotal žiwe a tohodła cźim bóle spodźiwanja hódne.

Podła sceńnow pomeńcene vitriny powuczuja wo serbskim pišmowstwje wot najstarscheje doby (fnamjenity wocźišćej prěnjeje serbskeje biblije ſ léta 1728 atd.) wubudźowanšeje hacź do dźenźnischeho pišmowstwa. W tom cźi schwarny kruch narodnych stawiznow polnych ezejrjenjow, ale tola, kaž rozwisce žamo pokazuje, dobywacych pschi wulkich woporach. Nad kaschczenmi pomeńcene je serbske cźapotpišowstwo tulhwitneje doby a wodźał serbskeho wumjelstwa. Sću to wobrazy M. Nowaka se serbskich bajow, narodnych pěsni a žiwjenja, knjeżny Hanki Krawcez ſ bałnjam H. Seiferja. Fotografije serbskich wótcźinowow, spišowacźelow, městow a wšow, cźi narodnych drastow a narodnych waschnjow su pomeńcene mjes knihami w kaschczach. Wobsedły wodźał tworja cźełe knihi we Luźicy, dźękowjcy Cźesko-serbskeho towarstwa a dopokasma wo sastimje zuby ſa Łužiskich Sserbow. Tutón dźeł zwdeczi wo tom, so dźenźa hižo serbska halosa njeje wopuschczena tak kaž je to jónu bywało.

Wopytowaš, wopuschczuju tutu serbsku wustajeńcu, samri žo sawěsće do myslow nad wobudom ſłowjanskich bratrow, kotrjž njechadźa sahinyć, ale žiwi być. Wobdźiwuje tule wulku moralnu móc naroda njedźiwajcy sa-Łineje kwalle a ma žadosć, tutón narodk blize špósnacź. Wón nadobudźe dowery, so njeje móżno, so moht tutón narod sahinyć a so njeje móżno, so by cźłowjestwo mohło žmadź složiwschi ruzy do klina tomu pschihladowacź, ale složi žam ruzy k dźeru. —

*

Zajězd Serbow do Młodeje Boleslawy.

Wustajeńcu žedi wobhladacź w druhim kraju, to nje žadyn hdźi pschećiwo Němzonowtmu, pschetoš też Němcy wopytuje wustajeńcy zuzych krajow a jich spěrne towarstwa wuhotuja w zuzych krajach žamostatnje konzerty. K cźemu to? Dokelž cźedźa jenicź sjawnosći jich kulturu. Schtoš šmědża woni cźinicź, njeje sakšane a tuž też niz nam nasch mulét na wustajeńcu do Ml. Boleślawy. Schtóž je rosumny, nam to njesawidźi a tuž, lubi Sserbja — tam wojedźemy, njewerocźnje, we wulkej šyle, wjeseleje myšle a Bohu dźakneje wutrohy. Bóh Knjes nam dari naschu šerbšću rěcź, naschu kulturu mja tohodła, so bychmy ju do kuta šłopowali, do cźmje samurili, ale — so bychmy rěcź wužiwali, kulturne kubła hajili a jemu tak dźakowni byli? Lubosćo a stuk njech naš wjeseje k wyschinnemu šwětłu! Sajeźd do Ml. Boleślawy njech je sajo jena drohotna parla luboscje k naschej šerbštej narodnosći. -k.

*

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Wuhlady, kajše hemak hacź kražne pschi taškim rjanym žłóncźnym wjedrje. Wobeješe kražny napohlad stiča nam pola w pyšche popow, w pyšche žnjow, dniow a tydźenjow cźežeho dźeła za ratarski lud. Próza njespróznjeneho ratarja nahódnosći žo psches Božu milosćcź stotorje. Nano sahe wuhladam jeho se žwojim pilnym won khwatacź, koju w ruzy, w jenej hischće tolsty hrušlik khłeba, pschetoš cźaš žo njeśmé kombźicź, ſ nim ma žo wobeješe w cźasu žnjow nanajkedźbliwischo hospodariccź. Haj wschat: Nasche šerbske hosposy dźerža też to žwoje, pschetoš ſ mužemi w žamžnym cźasu žu też wone hižo se žwojimi pomoznjzami na nohach ke wotebéranju, a tuž drje šmémy ſ polnym prawom Cźešchinikeho žłowa wo pilnosći žnjeńarjow tu nakoźicź:

Kaž na kwaš a reju, na žně ſtote
Khwatajo, hdyž traky kłóš jim kasa.
Dobycź žnjenź chze tóždy tej' žej khwaldy,
Wšdźe bórz pschez, hdyž k ranju šattu róże,
S dźeła hicź, hdyž sašwěcźa ko šwězdy.
A jich spěwy je wžy, do wžy šwonja.

Pilni ratarjo šu najwschischeje khwalby hódni. „Jich spěwy ſ pilnym dźełom šwonja, może jim kaž pjerschcźenje šu ſtote, pótne krjepjele na cźole kaž hwězdy šyboleja, jim tóždy dźaknje pschiwyšła: Sstawa, tuka, dušcha, njesprózna, tu žyjesch, žnějesch, podłožk žiwjenja."

*

Schto je noweho w Budyschinje? Hermank šmějeny pschichodnu žobotu, njedźelu, pónđźelu. Žitne wiki šu žo pschetworiłe do drjewjanego městna, Tšelnik do městna wjeśela. Mnoho, mnoho stanow tu wuhladamy, wschо je tak daloko pěkne a rjenje, ale, ale — te lube schćěhnati. Wot „Schießbleichi" šem njejšu šo hischcze domoj namakali, ale šu w zuzbje wostali, do wschćich kuckitkow mósćnjaciš duše wětšit a to hjes dźiwa, ma tola pschi tej wulkej próżdnosći, tiž w njej knjezi, wschudże ruma a pschistupa. Naschi wobkhodnizy pyscha wulkadne wokna, lepja plakaty na wokna, kiž pschisjewja Inventurke wupschedawanje a hischcze druhu tunju składnosć ſ tunjemu a dobremu kupowanju. Kajši rosdźěl wobsteji mjes tunjosćcu a dobrej kakosćcu, to wešo rosbudźi kupa žamón, hdy placźi, mjenujzy: so dobru kajkosćcź dobry pjenjes. Tola, lubi cźitarjo, lube cźitarki: Wešeje mašce mósćeń poknitschu hacź ja žebi tu myšlu, a tuž kupujsce, pokupcze zyły hermank. Sawěsće njenđźe Wam to nichtó sa ško wšacź. Mětšacźi budźe Was ſ nózku potom rjenje domoj pschewodźecź, so njebyschcze nicźo šubłił, ſ cźimž chaeće Waschich lubych domach zadosćiwje cźakacych woschewicź. Wešeje pak šo na khwilku šthowa, hdyž luby ſ lubej domoj dźe, do wulchka jej nětchto schepnje a do ferniczkow lubje juž pohladnje. Nochze też widźecź, hdyž tón abo tamón wopicźli po puczu šubi, tiž dźesche šo jemu w mešeje w nětkajkej korczmicźay pschipowešnyka sa thabat, pak sa khowu. Mękny mětšacźi budźe, a tuž liczi też na Waschu pěknosć pschi wopycze Budyschskeho hermanka.

*

Pokuknu hischcze tróschku dale ſ wuhladka: Wosmu žej dalokowid a pytam łaške hranicy. Sady nich dyrbi so mjenujzy njedźelu 14. augusta nětchto hischcze ženi widźane a nještužkane stacź. S pokmym prawom je Waschе prašcenje: hdźe. We Mulkim Cźitku w Prušej, moji lubi, wuhotuje nasch Luźisko-serbšti Sokolšti Swjasť swój 2. swjasťowny slět na horka mjenowanym dnju. Hobrše pschihoty traja hischcze mětšacy dołho. Njesšcze wschat wo nich tak wjele pytnyli, pschetoš Ssokoł njerěcźi, ale — dźeła. Hotowe wuběrne dźeło, hacź do najmjenšcheho pschešłane, je potom wotmołwa, rasne słowo, słowo słutka. Nasch Ssokoł strucźi nasch dorošt, stojmy ſ nim w horju a wjeśelu, won žebi naschu dowěru a pschichitnosć ſ poknym prawom sašłuži. Schto budźe Ssokoł tam poćicźicź? Mnohe kražnego žo mi na praschenje wotmołwi, ale ſ tym njebéch spokojom, to bé mi pschewobmjelowana wotmołwa, praschach so dale a nathonich. Sskyschcze: Niedźelu rano w 6 hodź. du Ssokołjo kemšchi, pschetoš njeśju žani pohanojo kaž to špatnikojo rad trubja. W 7 hodź. je pschemoh běhanje, skakanje, łałko skakanje a wjerhanje ſ kulu. Dopołdnja pschikhwataju wschе dałsche žokołske jednoty ſ autami do žwjedźeńšeho městna, budźe witanje pschikhwatanych žerbšťich towarstwow a hościi. Popołdnju budźe wulkotny žwjedźeńšti cźah nětkdże 500 Ssokołow ſ łapałami, w paradnych a šwuczowanšťich drastach. Cźah tworja hościo, Ssokołjo, Ssokołki, dźeći. Na wulkotnym žwjedźeńšťim nameńtnje wotmeje žo wošławjeńšti porjad: Rěcze, narodne spěwy, šwuczowanja muśłich, žónšťich a dźeći w horšťich łyžach, wulkotna žokołske žena a pschedwjedźenja wošebiteje wumělkeje skupiny budźa sławnoscź słónczeja. To tyrje kražna sabawa a wjeśela rejka. Sswjedźeńšte nameńtno budźe wobruhjene še stanami k nušnemu wocźerstwjenju cźeła, pschetoš bróżeństwo Ssokoł njeśnaje, wón popłsche žwojemu cźełu w prěnim rjedźe móz a w druhim nušnu zyrobu, won skrucźi cźeło a duch. Wešo njemóżu Wam moji lubi wschо tak wopišacź, łaž to budźe, dokelž šam hischcze kražnošce podobneho raju njepomnju. Budźe to nětchto prěnjotne a žwojorasne, sa to Wam rutuju. Njech žo še Sserbami cźornja pschichodnu njedźelu 14. augusta łakše hranicy a njech pschestupja Sserbja połne horđosće pśches hranicy we wocźakowanju horđostneho słutka našeho Ssokoła. Tuž naśche hełło: „Wulki Cźiłk — 2. Swjatkowny słét Łuž. Sserbšteho Ssokołstwa."

Do naschich wutrobow pak łapischmy še żelazej lubošcźu šokołske hełło: Schtóž Sserb, tón Ssokoł budź. Sa wótcźinu lubowanu wschе mozy skrucź. Sserbšťu rěcź a žemju njech schkita nascha hrudź, schtóž Sserb, tón Ssokoł budź!

—k.

*

Kalifowe słowo.

Podał: P. Krjeczmar.

Kalif Harun-al-Rad wrócźi žo po dwěłetnym pschebywanju a puczowanju po žwojim njeśmérnje wulkim kraju do hłowneho města Bagdada. Hažy pjelnacźu šyły ludu, tiž khwatachu pschećnje k žudnišťemu nameńtnu. Sstawny kalif połshubi žo w šyłe ludu, so by, kaž bé ta jeho waschnje, njeśpóznaty wostał. Se žwojim weśerom, wulkim łróśtnym mužom, tłóczesche žo do predkownych žadow pschikładowarjow a wobrocźi žo na měšćchana, tiž pschi nim štejeshe:

„Cźehodła je žo tu tajka šyła ludu sbėžała? Schto ma žo tu stacź?"

Ssušžoł wotmołwi jemu: „Ty drje šy zušonk, hdyž njewěsch, so ma žo tu žudźicź štawny wuczeńz Tahabbata Mukal. Dźenża ma žo wušud wošjewicźi."

„Schto dha je štawny wuczeńz šeho cźiniłi?" wopraschа žo kalif.

„Ty pak dyrbiśch ſ daloka šem pschiłhadźecź, hdyž njewěsch, schto je štawny wuczeńz cźiniłi", wotmołwi žušod. „Je šebi pjenjesy požcźił, dokšne łiścźiny wupiśał a njeje je šapłacźił. Ale — hischcze njeje šeho wscho. Falschowany łiśt, na puczowanju pschebywazeho kalifu je pschedpołożił a na to 100 dinarow je statneje pokładnje dostał. Dokelž pak je wón štawny wuczeńz Tahabbata Mukal, žu žo wschitcźy mudri Bagdada šešchli a hižo tři dny dołho radu škladuja, kak bychu jeho žudźili. Dźenża žo wuradžowanja štónćza a žo wušud ludej šławnje wošjewi."

Lédma bé žušod dorećźał a hižo bubon šarża a wulka šyła mudrych žo w dołhim cźahu žudnišťemu nameńtu bližeshe. Jich šcźehowaške šputany wuczeńz, kotrehuž blížeshe. Jich šcźehowaške šputany wuczeńz, kotrehuž wobliczo bé dla pschebywanja w jaśtwje błéde a łrjene wobliczo bé dla pschebywanja w jaśtwje błéde a łrjene a jenoź šróśnosćcź a měrnosćcź pscheradźišchtej šławneho muža. Najšarschi wuczeńz ſ wulkim šelenym turbanom na hłowje a ſ dołhej brodu, kotraž hacź k paśej dośahaše, wotewri šawite wušudźenške pišmo a šapocźa cźitacź:

„My šhromadźeni wuczeńzy města šmy po štidnjownym jednanju šcźehowaze wobšamknyli: Hdyž šebi jedny cźłowjek pjenjesy požcźi a je njewrócźi, šo won do šaštwa tuknje. Je žo po postajenjach pschešchoł a winowaty cźiniłi, dostanje khłoštanje. Hdyž jednory cźłowjek podpišma falschuje, dostanje 1000 ras ſ kjom psches thribjet a žo do jaštwoweje wéże tuknje a žo pokhłoste ſ cźeźkej pokutu. Hdyž pak šebi štawny wuczeńz pjenjesy požcźi a je njewrócźi, je žo dwójap pschecźiwo kašni pschešchoł, pschetoš: hdyž je prosty cźłowjek še strachom psched kašnju žo wšeho šeho šoał, dyrbi wuczeńz šamžna kašnja być, pschetož jeho pschiłtuchnosć je, kašnje šhotowicź a je šmérzu wohkedźowacź. Hdyž je nětko štawny wuczeńz hischcze podpišmo falschował, je žo trójay pschešchoł pschecźiwo kašni, dokelž je ludej hubjeny pschiklad dał. S tajkim jednanjom njeshubi jenoź žwoju cźešcź, ale podnje też cźešcź štawa, ke kotremuž pschiłtuchšcha. Hdyž žo jednory cźłowjek dla prénjeho pschendźenja jenoź do jaštwa tyknje, ma žo štawny wuczeńz ša to ſ 1000-tróćnym krjudowanjom potkhošťacź, dostanje-li jednory cźłowjek ša druhi nještutk 1000-króćne tšchudowe thłoštanje, ma to štawny wuczeńz še šmjerću pokucźicź. Tohodła šapudźimy my wuczeńzy Bagdada štawneho wuczeńza Tahabbata Mukala ša jeho pśmeńdźenja kašnjow ſ 1000-tróćnnemu krjudowanju a ſ šmjerći. Wušud ma žo jutšje ta na žudnišťim nameńtnje wukonjecź."

Stary wuczeńz še šelenym turbanom na hłowje bé žwoje wošjewjenje šcźehowaze wobšamknyli: Hdyž šebi jednory cźłowjek pjenjesy požcźi a je njewrócźi, šo won do šaštwa tuknje. Je žo po postajenjach pschešchoł a winowaty cźiniłi, dostanje khłoštanje. Hdyž jednory cźłowjek podpišma falschuje, dostanje 1000 ras ſ kjom psches thribjet a žo do jaštwoweje wéże tuknje a žo pokhłoste ſ cźeźkej pokutu. Hdyž pak šebi štawny wuczeńz pjenjesy požcźi a je njewrócźi, je žo dwójap pschecźiwo kašni pschešchoł, pschetoš: hdyž je prosty cźłowjek še strachom psched kašnju žo wšeho šeho šoał, dyrbi wuczeńz šamžna kašnja być, pschetož jeho pschiłtuchnosć je, kašnje šhotowicź a je šmérzu wohkedźowacź. Hdyž je nětko štawny wuczeńz hischcze podpišmo falschował, je žo trójay pschešchoł pschecźiwo kašni, dokelž je ludej hubjeny pschiklad dał. S tajkim jednanjom njeshubi jenoź žwoju cźešcź, ale podnje też cźešcź štawa, ke kotremuž pschiłtuchšcha. Hdyž žo jednory cźłowjek dla prénjeho pschendźenja jenoź do jaštwa tyknje, ma žo štawny wuczeńz šatu to ſ 1000-tróćnym krjudowanjom potkhošťacź, dostanje-li jednory cźłowjek ša druhi nještutk 1000-króćne tšchudowe thłoštanje, ma to štawny wuczeńz še šmjerću pokucźicź. Tohodła šapudźimy my wuczeńzy Bagdada štawneho wuczeńza Tahabbata Mukala ša jeho pśmeńdźenja kašnjow ſ 1000-tróćnnemu krjudowanju a ſ šmjerći. Wušud ma žo ja jutšje ta na žudnišťim nameńtnje wukonjecź.

Wulkowešer poda žo po pschikašni na žudnišťe nameńtno, na kotrymž Tahabbata Mukal na žwoje wotprawjenje cźakašche, a dowjedźe jeho na hród kalifa.

„Sstawny wuczeńzo Tahabbata! Njeje prawje, šo ludžom pjenjesy njewrócźiši, kiž šu žebi wot nich požcźił", rjekny kalif wuczeńzej, tiž psched nim štejeshe, da jemu 1000 dinarow, so by ſ nimi šwój dołh šarunał a postaji pjenjes, kotrýž měješche žo jemu cźaš žiwjenja wupłacźicź.

Potom da jemu woteńcź.

Wuczeńz padny psched kalifom na kolena a šawoła:

„O šprawny kalifo! Ty šy najmudrišchi mjes wšcheśmi mudrymi!"

Lud Bagdada pak dźiwasche šo nad žpodźiwnym wužudom kalifa a žamo žortowaške: „Nasch kalif je jenicźki cźłowjek, tiž tradnjenje dowoli. Nětko jeho wésće wschitcźy paduschi wopytaja."

Nětchto cźaža po tym pak žo šta, so pošłužobnik kalifa štoty keluch pokradny a dundaży dróhowat ſ pjenjeżneje komorki drohotnemu kamjenjej žobukašaške.

Kalif porucźi, pošłužobnika powěšnyc, dundaka pak ſ tyšnazrjasnym krjudowanjom pokhłoštacź a potom na městno paduschneho štužobnika jeho do štužby wšacź.

Tu pschikhwatachu wschitcźy mudri šwěta ke kalifej a praschachu žo jeho, na kajšim šaktadze maju wot nětk žudźicź.

Kalif jim njewotmołwi, jenoź schibała mošlicźka błyschcźejše bo jemu ſ wocźow. Won šadałche žebi bow wody, wjetšu šchklu a mjeńše žudobjo pokne žele. Potom da bow a šchklu ſ wodu napjelnicź, cźišny horšchcź derje, woda je šchklé je želena, woda je želoweho žudobja też wodu linncź a da štoju wodu mudrym ſ picźu.

„Kak žłodźi wam woda", žo wopraschа.

Mudri wotmołwichu: „Woda ſ łužoła žłodźi pschezo derje, woda je špłé je želena woda je želoweho žudobja bja pak njehodźi žo wuživacź."

„Sstyschcźe, moji lubi", rjekny k nim kalif, „łaž tuto želowe žudobjo je mój štužobnik byl. Małe a wobmjesowane bé městno jeho štutkowanja. Bé jenoź ša spravnosćcź postajeny, tak rucźe pak hacź horšchcź žele žo ſ wo-

Khěžčicka tam lehjerka.

(Wobras se wžy.)

Khěžka tam lehjerka, ta žo wot drohi swjetšcha pichehlada. Dokelž je tak thuduschka a se schindzelemi a žkomu kryta. A dokelž je to stara Pjeczakez Hana, kiž w njej bydli. Stara Pjeczakez Hana, kiž stannywschi loża ſ kobjelku a kopatku bje po konjazy hnoj tamle na drošy. Tak dołho hacž wjazy na knježi dwór njekhodži, živi žo wot žwojich por hriwnow renty, dże ludžom do katy a repy kopjena sběrać a w jymje dźeże pjerjo. S wjetšcha dże kóždy wjeczor, to reka hdyž žo deschčit njeńdże, še žwojej nabitej krjepjawu na teschow. „Stara Hana, kofejkhana“ žno czi worakawšay hólczata na nju wołaja. A hischcze druhu schtuczku žu na nju wudżełali: „Hana běži na drohu, doma tepze na hnoju, tajka dołha nohata, hacž wscho ſa njej wotkletka“. Hdyž žo na nich roshnéwa, ſawola: „Čakajcze, to budu ſnjesej kantorej prajicz!“

Ale wona wschat jemu njeprají. Ně, dźeczi žu djéczi a wscho tak njemenja, kaž czinja.

Potajkim stara Pjeczakez Hana tamle lehjerka we tej starej budże bydli. Wěło njemóże žo jeje khěžczicžka ſ tamnymi rjanymi ſtatokami pichi pucžu měricz. Kak žo też chżyla. Tamle horjeka pichi wuhnju žu hižo nětotre zghele precz. Wětřik je je wottorhnył a pardawą padżechu po žlomjanej tšesche na semju dele. A to hischcze na blecžk, hdyž žej žwoje drjewo kala. A tšecha je też khětro rostichaſtowana, nima wjele zytych blatow wjazy. Džěry žno najdala widżischi. A ſchtož drjewjane žwiſle nastupa, dyrbiſch ho dźiwacz, ſo hischcze takle léto wot léta dżerża. Nětotre detſi hižo žo w pomětſje bimbaja. A tuž je derje, ſo thěkła trochu storhana ſa wjeſtu ſteji. S druhimi žo tola měricz njemóże.

A tola — njewěm kak to pſchiúdże — žym runje tutu thěžku do wutrohy ſamknył, kaž by mi nješto naczinila, a lubi žo mi najbole mjese wschěmi wjeſnymi ſtatokami. Runje wobkuſtaza je. Tu je blecžk ſemje, hdyž dźeczo cžłowjeſke, hdyž ſtarujcha maczerka njedźiwajo jeje wulkeje thudoby ſbożownje je, tu bydli a je žiwa w Božim měrje. Tu je jeje žwět. Drje maſej ſaſuwatej wokniejſchzy ma. Ale Boże žłonczko runje tak nuts hlada, tak ſłocžane a płacžatow ſpěw a fiſolenje klinczi runje tak rjenje kaž do najrjeńſcheho palaſta.

Rjenje akurat je Hana palne drjewo pſchi ſczenje ſeſtajała a wokna wotczinika, ſo może žwětłoſcz a tšonżo do ſtwicžki. A tamle te hałżti wośmje ſ lečźnemu tepjenju. To dże huſto do lega, šběra je dó ſale a ſtkadże je na karu, doniž polna njeje. Saczehnje ſ powjazom, ſo njemóże dele padnycz a ſchmjata žo po pětkrocžnym puczitku, doniž domoj njeje. A hdyž je drjewo wotkładza, ſtaji karu do ſwiſłow na wušoke, ſo njeby wjedro ji tak ſchłodżało. Powjas a wuſku powěſnje do tšonje hnydom na lěwo pſchi durjach na wulki hóſcz, kiž je njeboh Pětr, budż jemu Bóhłby knjes hnadny, pſchinjeſł. Nětko ma koju w kólni. Stara koſa je pſched lětami ſtatka. Nětczyſchu by dawno pſchedała, ale ſtare žwérne ſtocžo czini ji žel, bychł-li do druhich rukow pichiſchło. Ně, to žo ženje njeſtanje. Schtó wě, kak by žo hiłzy na ſtare dny ſchło. To njecha. Nimo toho ma tola kuſt mloka. Też kuſt hnoja. Wschędnje dże na pucže a pſchinamaka tam nješto a ſmješcha to ſ hródżnym. Tak ji potom doſżaha, ſo por běrnow w ſahrodzy woſżadża. Hlejcze, kak žej ſtara Hana žwoju ſahrodku pěſczi a waži!

Rjenje ſe žmjertnym ſelom wobrubjene kamuſchkowe ſchczežki tu njeſżu a też po ſchnórje tu nicžo ſażadżane njeże. Nicžo, wo czimż mohł rjez, ſo je po wěſtej ſchablonje wotdźelene a pſchiſporjene, ſo by efekt czinił. Na to Hana žanych myſłow nima. Hdyž runje je, žadži hiſchcze ſpěchnje žyrotku do žrjedża a hdyž je blecžk próſdny, tam alterku abo ſtonczku rózu. Na tym ſo niewjeſeli, ſo by wscho kaž na ſchnórzy ſtało, ale na kwětkach ma žwoje wjeſele, hdyž tak rjenje kžeja a ſo žmeja.

To je ſonjaze kuſło, kiž nad zytej ſahrodzu a ſtatoku leži. Njeje nicžo wumjeſkſe, draſchkowane, ně wutroba tczi we wschém, ſkota wutroba, kiž žama ſa ſo ſbożowna czini.

Khěžczicžka tamle lehjerka piches rěczku, ach, kak thuduſchka a ponižna tu ſteji! Nima žaneho roſumjenja ſa tutón wulki ſwět, ja wušoke horde twary a ktažne palaſty. Njewě nicžo wo njeſměrnym holku a tołku žwěta, wo njeſpokojnoſczi a hordoſczi. Pyſchne kwětki na woknach žmeja ſo do žwěta, do ſtonczných njebjes a wjeſela ſo. Dokelž nětko w lečźnym czaſu žmehża wonka ſtacz. Měſchk ſ lipowym kčežnjom wiža blíſko thěžnych durí, tu ſteji ſamka, dżěłana wot žyna, kiž nědżże na belaſtkich honach wotpocžuje. Poſledna dopomnjeńka na njeho. Dwaj kolikaj do ſemje ſbitej a truch deſki na njej dyrenje, kiž ſa kólnju pſchezo ſtejeſche, rózſi tróſchku ſ nožom wottſihane a hižo bě lawka hotowa, kiž nětko pſched durjemi ſteji. A hdyž tut luba njedżela ſażo je, ſedżi ſtara Hana na žwojej ławzy. Hodżiny dołho ſedżi a ma ruzy na ſali ſtinknjenej, modli ſo a ſoni. Ptačzatko ſtacže na płotowych tyczkach a kaſtojczki tšeleja wuſchiknje nimo. Wjele rjeńſcho hacž druhe dny ſo ſeleni a kčeje w ſahrodzi.

A jaſne njebjo ſmeje ſo na ſeúſtebuhjeńſtwo, ſmeje ſo kčežaza ſemja na wulstnikow, na konzerty a lečźne žwjedżenje, na města a wšy a wjeſki. Też na naſchu ſwojimi thěžemi a ſtatokami. Skoro ſo ſda, kaž by na thěžczicžku ſ lawku a ſtarej maczerku, ſ rjanymi wokniazymi kwětkami a ſ wuhenjom, hdyž na podnožku někotre zghele pobrachuja, kaž by na tutu thěžku ſ wožebitej radoſczu ſwěczilo, ſo ſmjſało a ju majſkało.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyſchina.

8. njedżelu po ſwj. Trojiſzy, 7. žnjeńża 1927.

— W Pětrowſkej zyrkwi rano 1/27 hodź. ſwjedżi a ſwj. wotkasanje: paſtor prim. Fröhlich; 1/28 hodź. prědowanje: paſtor prim. Fröhlich. Pſchipołdnju w 12 hodź. prědowanje: farař Siegemund.

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. prědowanje: farař Siegemund.

— W Tuchoriſkej zyrkwi wjeczor w 6 hodź. wjeczorna nutrna pobožnoſcz: farař Paul.

Sběrka ſa naſchu woładnu diakoniju.

Wutoru popołdnju 3/43 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi modlitſeńſka hodżina ſa mjedżelnicze.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. w evang. towaſchſtwowi biblíſka hodżina.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi Chremitzſka wuſtawna Boża ſłužba.

Prědowanje: paſtor prim. Fröhlich.

Pjatk dop. w 9 hodź. w Marijnej-Marczinej zyrkwi tydżeńſke wopraſchenje: paſtor prim. Fröhlich.

Tydżeńſka ſłužba w Pětrowſkej zyrkwi: farař Siegemund; w Marijnej-Marczinej zyrkwi: paſtor prim. Fröhlich.

S Buk.

8. njedż. po ſwj. Trojiſzy rano 1/27 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. 1/210 hodź. němſka Boża ſłužba. Wulki ſ konfirmérowanej tilodżinu dyrbi žo wotſtorczicz.

Semrěli: Hana Chriſtiana ſwud. Miethowa rodź. Sarodnikez, wumjerkarka w Mj.-ſchizach, 85 l. 2 m. 12 dn. ſtara. — Chriſtiana ſwud. Schülletka rodź. Rutnicžanſkez, wumjerkarka w Lejnje, 81 l. 10 m. 14 dn. ſtara.

Namołwjenje na dźeławe ratarſtwo.

Pſchebywſtwo dźeławcho ſjednoczeńſtwa burſkeho ſaſtaſka je žej wot powodżenja ſotrjeſchene krajiny w Ruhnych horach rańſcheje Saſkeje wobhładało. Wulke je hubjeńſtwo mjes tamniſchim wobydlerſtwom. Schkoda we wězach dże do millijonow. Mjes druhim žu tjom mjeńſchim buram w Bergeshüblu ſromadże 5 brohich kónl, 11 howjadłow, 6 žwini, wſchón ſtaky ſtók, wſchě woſy a ratarſke naſtroje ſnicžene, w Gottlobie 2 žiwnoſczerjomaj

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 6. žnjeńża 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1985	100 pólsk. markow	46 90
jendželski punt . .	20,40	100 škowak. krónow	12 44
100 šwajc. frankow	80,935	100 franc. frankow	16,44

Barlinſka burſa běſche wčera ſnaprědka mjenale wožiwjena, tak ſo ſo kurſy pobšěhnychu, ale napoſledku ſkónczi njewjeſele a poražene.

Produktowe niki ſwoſtachu dźenża krute. Wukraj je ſwoje žadania powyſchił, njes tym ſo ſ kukraja ſamoho žane wjetſche twory ſo ſa wyſchiche płacžiſny njepoſticzichu. Zentwar płacžeſche wožera

w Drježdżanach (ſaſkżem pondżelu):
pſchenicžu 73 kg. 13,25—13,50 hr. (13,25 hr. hacž 13,50 hr.),
pſchenicžu 69 kg. 12,65—12,90 hr. (12,65 hr. hacž 12,90 hr.),
rožki 69 kg. — (12,65—12 ſ.),
rožki noweje 11,25—11,50 (11,85—12,10 hriwnow),
jecžmjenja wulmjeſkeho 10,25—10,50 hr. 10,25—10,50 hr.),
wowža 13—13,25 hr.

w Berlinje:
rožki 13,30—13,10 hr., jecžmjenja wulmjeſk. 9,50—10 hr.,

w Shorjelzu:
pſchenicžu 13—14 hr., rožki 12,50—13 hr., wowža 13,50—14,30 hr., žyna 3—3,20 hriwnow, běrnow 6,50—7 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu:
pſchenicžu 12,50—13 hr., žita 10,50—11 hr. jecžmjenja 9,50—9,75 hr., wowža 13 hacž 13,25 hr.,
žyna 2,80—3 hr., běrnow 6—7 hr.,
butra kana 3,80—4,20 hr., jeja 11—12 pſ.
proſata 10—18 hr., běhaki 45—60 hr.

w termijnowym wikowanju:
ſa September: pſchenicžu 13,50—14 hr., rožki 11,40—11,80 hr., wowža 10 hr.
ſa oktober: pſchenicžu 13,35 hr., rožki 11,25—11,50 hr., wowža 9,50 hr.,
ſa dezember: pſchenicžu 13,20—13,30 hr. rožki 11,10—11,35 hr.

Wikowanje wužitneho ſkotu wožera pjatk w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde).

Pſchihnali běchu 448 howjadłow, 137 cželatow, 443 dźěcow a 5 ſchtuk młodeho ſkotu. Dóſłi a wyſokofuczelene krawy płacžachu po kajtoſczi 200—590 hr., žuczelne jałowzy 220—490 hr., cžahaze woły 42—50 hr. zentnar.

Na pſchecaŭ.

Kundowe w Hórkach cžo. 6.
Ssywny 6-létny hóń, w Nuknizach cžo. 1.

Pſchiſtajicz nutaa.

Murjerſow, twarz Ota Hermanna Birkenheim w Jězowſe. Cžiſtu ſchmjelku holzu k lohkemu poſkužowanju, w Kamjenzu, Pforſtka dr. 11.
Sſkužobnu holzu ſa wulku mſu, Hermann Beker w Kamjenzu.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenża dop. 3/411 hodź.: Pſchi žnadnych wobrotach trochu měrniſcha tendenza.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wottjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hawak 100 kg. Płačiny po złotej hriwnje.

	5. 8.	4. 8.		5. 8.	4. 8.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	216-221	216-221	woka	22-24,40	22-24,00
nal. jačmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-15,75
nasz. jačmjeń	197-204	193-202	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wows	—	—	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-189	187-189	raps. wosušk	15,00	15,00
pšeńe muka	35-36,75	35-36,75	lany wosušk	20-21,60	20-21,60
ržana muka	31-33,00	32-33,50	pocn. melassa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bérn. kruški	34-35,00	34-35,00
ržane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,00-2,30
raps	275-285	295-300	žana sloma	1,70-2,00	1,75-2,10
jane ſymjo			pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-23,50	21-23,50	ječa „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drobnowikowanske płačiny w Budyšinje.

6. awgusta 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płačiny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płačiny hr.	najwyš. płačiny hr.
Howjaze mjaſo z koſcemi	1 kg	2,—	2,60
Celace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,62
Rżana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jědżne běrny	1 „	0,14	0,20
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,30
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połd	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědżna butra	1 kg	4,00	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,13
Jědżne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,66	0,68
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiče płačiny štwórtk 4. VIII. Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,50—13,00	12,50—12,75
Rožka	10,50—11,00	11,00—11,40
Ječmjeń	9,50—9,75	9,80—10,20
Wows	13,00—13,25	12,75—13,25
Syno	2,80—3,00	2,25—3,25
Sloma z maš. młóc.	1,80—2,00	1,80—2,00
Sloma k zasłanju	2,00—2,25	
Sloma z ruku młócena	3,50—3,75	2,50—3,50
Běrny pola ratarja	7,00—7,00	—
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,10	0,95—1,05
Jeja	0,11—0,12	0,12—0,13
Pšeńčne wotruby	—	7,40—7,80
Pšeńčna muka	—	7,75—8,50
Rżana muka	—	21,75—22,25
Prosata, wulke	—	19,75—20,25
„ srjenje	10—18	—
„ małe	—	—

---

ou ſjednoczi, dyrbjeſche žo wſchitko ſe ſudobja wulinycz, dokelž njeſodżeſche žo wužiwacz, bě ſkażene. Se ſchkłu pak pſchirunajmy bundaka. Schła žo k wſchemu wužije a dyrbi mnoho wſchelakoreho wopſchijecz. Horſchcz žele do njeje do wody žypnjena, njeczini wodu njewužiwajomnu w njej. Ssym bundaka ſ 1000-króczným krjudowanjom pokkłoſtacz dak, ſo by žo ſażo na prawy pucž wrócził: žym takrjez wodu wot žele wucžiſczicz dak. Dundakowe dalſche žiwjenje nětko jako wobmjeſowane w ſkutkownoſczi wobhładujemy, hdyž je ſłužbu wobwěžnjeneho ſłużobnika pſchewſak. Je nětko kaž želowe žudobjo — jeli žwój pucz mižnje, žwój wobmjeſowany rum pſchekroczi — njeſodżi žo mjazy wužicz a — žo ſnicži! Studżeń pak je hławny wucženz Tahabbata. Mudroſcz, kiž žo ſtajnje ſ njeho žórli, je nam ſ njeparujomnym ſužołom mazy a wědy, pſchi kotrymž žo pſchezo wokſchewimy. Jeho wopſchijeże njehodżi žo žamo ſ wulkim bowom žele ſamucžicz!“

„O wulkomózny, ſprawny knježiczerjo!“ ſawoła najſtarſchi ſ mudrych, kiž mějeſche na hłowje ſeleny turban, „wodaj twojim njehódnym ſłużobnikam, hdyž žebi dowolichu, tebje wo radu praſchecz. Je pak tola mózno, ſo móże žel do roky ſużoła pſchinicz, tak ſo hižo wužoraja woda ſa želu ſłodżi a město ſo by lud wokſchewił, jenož ludej ſeſchłodżi. Tak by ſprawnoſcz ludej k ſmjechej bnża!“

„Hdyž žel hižo do rołki pſchińdże“, wotmołwi ſprawny kalí, „tak nieje tu wina ſużoła, ale tych, kiž mějachu jón wothładacz. Wothładarjo měli žo potajkim pokhłoſtacz, dokelž njeſżu žwěru ſtražowali a hižo do czaſa na wſcho ledżbowali, ſchtož mohło człowjeſku ſamucžicz.“

„Nochżu pak Waž pokhłoſtacz, ale žadam ſprawne roſſudżenje a ſudżenje, ſa lud pak dobry pſchikład!“

To bě kaliſowe ſprawne hłowo! Schtyriadwanzeczi hodżin dołho bě žo wón do toho poſcził, ſo by hrěchi žwojich hławnych wucženzow wotpokucžił, wón žam — ſa nich! —

z konjej, 6 krutwow, mały skót a tehorunja wschón grat zniczene. Na wcześkubie Giessenstein zatepi so dźełaczerka swojoha, mnohy khěkarjo w Glashütte nimaja niczo wjazn. Katołske pady hubjenstwa mohle ieke so naspomnicz. Dźiwajo na tutu katastrofu je wirowatosć tohodla ratarja, potrjechenych krucze podpjerac. Dźakliwe sjednoczeństwo barikeho swjatka wobdźěli so tehodla na pomoznym skutku mjezynarodneje pomozy a namolwja wschěch ratarjow, tutón dobry skutk krucze podpjerac.

Dźěławe sjednoczeństwo sa Sakšku:
Natař Vogel w Augustusburgu p. Rossena.
Natař Krawczik w Budyšchinje.
Natař Krawz w Trottendorfje we Rudnr. horach.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lommacja.** Wot štónza sejahany padny tšěchikrylny Oskar Riedrich w Mertizach pschi swojim powolanskim lěće z wěka. Sterniwschi žebi nop bě hnydom mortwy.

* S **Burgstädta.** (Wo 35 letach žiwoje dźěco sajo napalakata.) Jenej tudyschej žónstej je nětko mózno było, po 35 letach swojeho žiwna sajo wohladacz. Dźěco běšče, hdyž bě so žiwodenna teddy macz wudata, wowka wukubkowała. Po womžnej zmjerczi pschińdże dźěco potpjata léta stare do wustawa. O toho czasa bě dźěco zhubjene. Nětko pak, po 35 letach je so dźěćakowy pschebywanischeho mužlědźiko. Radosći zažowidzenja pak bu ji tym trochu samuczena, so je tym, tiž je so mjes tym wożenił, w thudobnych pomerach žiwy a dyrbi so jako podkopkowy invalida sa schězć wosobow zaklnu žiwóbu staracz.

* Se **Schmiedefelda.** (Namakane cźěło.) Schtwórtk rano namakachu na žujach w rózkowym polu mjes Fjischbachom a Schmiedefeldom nimale zhlnje pschetkate cźěło starscheho muża, nětdźe 50 metrow wot Drjejhjansko-Chorjelskeje Drohi zdaleneho. Po dotalnych zwěsćenjach jedna so wo duchatheho pjekarja, tiž je so hižo w julizu z krajneho wustawa w Arnsdorfje wotkalik a z toho czasa zhubił. Sdźěwanja hnydom zawołaneje mordarskeje kommizije su pokakale, so mějesche cźěło mortweho po zdaczu krwawe městna na thribjecze. Tuž licza z możnosću, so je namakany był wot auta pschejědzeny a wot nutskaždeje zhy do pola pokózeny, so bychu so śledy njesboża wotstronile.

* S **Lichtenstein-Callenberga.** (Sajědobjezenje z jědznym lodom.) Dokelž dorosćeni a mnohe dźěći, kotliž běchu wot nadróżnych wikowarjow jědzny lód abo smjerzlinu kupowali a wuživali, na sajědobjezenje straschnje khorichu, je měschczanska rada pschedawanje smjerzliny po hažach zakazała.

* Se **Stollberka.** (Nutsdobywał.) W jenej z pojědnich nozow dobrychu so do žiwjenje jitrwy Niederdorfskeho dwórnischcza. Se wschelakich kaschczowo pokradnych 130 hrimnow w hotowych pjenjesach. Żelezny kamor wostajichu njeshranjeny.

* S **Barlina.** (Pinczńk jako farař.) Katolske farstwo w Fürstenwalde wupisa njedawno měsnio buchowneho sa prósdniny sa wosadu Storkow. Mjes samolwjerjemi bě też wésty kaplan Pawoł Hartwig z Barlina. Tón cźinjesche, kaž ho pisa, jara dobry sacźischcź a bu do wuzscheje wólby pschipuschczeny. Sandźenu njedźelu mějesche ho nětko pschedstajicz a prénju Boju wuchu giwjeczicź. To dejbu ho też stako, njebudźische-li ho Hartwig z jenym ze žiwoch pschecželow, kiž z nim hromadze w jenej jistwi bydleschе a bě wo tutej należnosći shonił, swadźił. Tutón pschecżel wosjewi wjeź policiji, tak so bu Hartwig runje, hdyž cźysche na fletku stupicz, sajaty. Wupokaza ho, so won njeje z kaplanom, ale z wjazkróć khlostanym Barlinskim pinczńkom.

* S **Königsberga.** Sdźelbu sapocżachu ho w Königsberku w pschitomnosći mnohich sastupjerjow se wschěch stron Němskeje wjezowne wurazowanja druheho spomożerskeho dnja sa klętych (17. kongreż twjerzerjow klętych). W zyłem rjedze referatow saběrachu ho z praschenjemi, stožkowazymi se spomożerstwom klętych. W jenej resoluciji rěka: „Druhi spomożerski dźeń sa klętych njesada jenoż sa klętych rjemjeźlnikow, ale też sa akademiskich klętych prawo na dźěło a proša wschě wyschnosće a dźěłodawarjow wo pschistajenje tajkich wosobow do pschisłuschnych powolanjow. Druha resolucija namolwja wulkomšta k wutworjenju wożebitych schulow sa tajkich, kiž maja zkabe widźenje. Sdźelbu wjeczor běchu wobdźělnicy pschi kongrezu z hościimi města Königsberga w towarschnem domje Stwórinza. Pożedźenje budże hacz do pjatka wjeczora tracz.

* S **Kuschkowa.** 12letny zym žiwnosćerja Schołty sujesboži sandźenu žobotu padnywschi z konja. Pschi tom žo nimale na hłowje, schiji a thribjecze krani.

Přilopk.

* **Pschećwmykanje opita pod wodu.** Kaž ho je Seattle, kčežjazeho wikowanskeho města we Washingtonskim stacze, pišo, je policija tam wobschérne pschećwmykanje z opium wuskhódźiła, kiž ho na pschekłepane woschnje do Sjednoczenych statow pschesuła. Hižo zu zyle hromady tuteho wopsidła wuzwosili a 4 pschećwmykarjow sajeli, kotrychž pak po sapołożenju kauzije po 25000 dollarach z pschepytowanskeho jastwa puschećichu. Policiji je žo poradźiło, systematiski wobdźěłany pjaw we wschěch jenotliwych dźělach rozsajnicź. Po nim wożachu tutón zdź parmiki z dalekeho ranja k amerikanskemu brjohej a w blizkosći města Seattle ho do morja puschesli. Pschećiwo wobdźělbu opiowe dule z njepschepuschczonym platom wobdate, tak so macźišna šucha wosta. Někotre hodźiny pozdźišcho pschijědże na městnosć maly rybjazy cołm, hdyž běchu dule do morja puschczene, hdyž ho podnórjak (Taucher) hnydom do hłubiny poda a dule wuczahny. Jedyn z tych sajatych bě podnórjak, kotrehoż pschećiwnykarjo derje placźachu.

* **Holza z 283 schijazymi a hejstotymi jehlicźatami we žołdku.** W tutych dnjach wucźahnychu pschi žołdkowej operaciji jenej holzy w Newyorku niż mjenje hacź 283 jehkow se žołdka. Holza skorźesche w pozsłednim cźasu, so ju žołdk jara bolł. Röntgenowe wobhwětlenje w thorowni pokasa, so běsche jene mjetno žołdka z wótrnymi żelesnymi kakaženi pschewsate. Hdyž jej operaziju sćinichu, namakachu 283 jehkow, kotrež běsche holza njewědomje po nětčim spożerała, a wone běchu so potom we žołdku hromadu skukle.

Sportske zdźěleńki.

Němske sportne dobycze. — S dobom nowy zwětowy cźasny rekord.

W Dessawje, 5. Injeńza.

Létarjej Junkerstich fabrikow w Dessawje, Ristticz a Edcard, staj so 10,13 po pschedpisanym planje hladzy i semi pusthczitoj, hdyž běschtaj krótko po dźewjeczich se 51 hojinskim létanjom amerikanski cźasny rekord słamałoj —

Sdźelbu puschczi so létadło Junkerstich fabrikow ke dothemu létej do powětra. Wjednikaj běschtaj Ristticz a Edcard. Sdźelbu rano poda so na lét a bě schtwórtk rano 22 krócź mjes Dessawom a Lipskom lećałało a tak 3250 kilometrow pschełeczało. Dźenża rano cźišnynchu létarjaj sćěhowaze wojewjenje dele:

Mokoło 4,15 hischcze 180 litrow palidła, budźemoj so mjes 10,30 a 11 hodźin na semju puschczicź.

Dźenża rano hacź bo 9 hodźin běschtaj létarjaj 51 hodźin w powětrje a staj dźenża amerikanski trajazy rekord słamałoj. Hdyž bo dopołdnja 10,13 hodźin k semi puschczischtaj, běschtaj 52¼ hodźin w powětrje bykoł.

Listowanje.

K. 18. Vo. § 571 statnych zak. knihi (B. G. B.) njesłamje kuh podruźnistwo. Pschemjenjenje we wobsłužbje njepschemjeni potajšim niczo w dotal wobstejazym podruźnistwje.

O. Fr. Daš sa pohódnoscženku, kotraż wormalne sakonske pohódnoscženje pschełožuje, ma žo tehorunja wot 1. 1. 25 płaczicź, je-li ma po postajenjach nahódnostneho sakonja žo sadamcź a wuplaczicź. Zadacź możeze žej hakle potom, hdyž je wyschsche pohódnoscženje wócze postajene.

Schczowkanje pżow. Po § 360 liczb. 11 statn. khłostańskeho sakonja (Reichsstrafgesetzbuch) po tóm khłoska, kiž na njewuschnje woschnje njepschikłonju. Tuž wobdźeržeć cźerpi, so poš najstajnje schczowka, zayka hdyž žno je tamny policajaj žo warnowal, może žo to po hižo sudnischich wosłubach jako njepschistojna hara wobhładowacź. Radźimy Wam tohodla, na zodłożenje nadpomnjeneho paragrafa khłostańst. knihow pschećiwo wobsłužbjerjam pżow žo pola namóstnje policajskeje wuschnosće žo hórschicź.

S. R. Bjes teho, so šmy do wobsticzenja khłoskow pohladali, njemóże je mózno wóste rjez. Najšerje poczahuja so žadane khłoty na pschepisanje dźěławow (herbow). To njeje darmo ale jewi sawisanje nahódnoscženja.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wše druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow! **Tresor!**

Presto koła
Grützner šijace mašiny
ze wšěch znamkow najlěpše wulki skład, tunjo płaczizny
Kupny dom za kolesa a šijace mašiny
Jan Witek w Sćijecach

Wupředawanje w drastowem domje
Karl König
w Budyšinje
Telefon 3480 na Žitnej hasy 4
so póndźelu 8. augusta skónči
Wše žonjace, mužace a dźěćace drasty
po cyle zniżenych płaczisnach
Kóždy wotběrař njech wužije lěpšiny, kotrež so jemu při wupředawanju hišće we poslednich dnjach poskića

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtlandske Madraske **gardiny,**
story, kromki, vitraže
kupujeće tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
na Zwoknowej Lawskej hasy čo. 1.

Powjazy
powjazy za snopy
ma na składze
Paul Bennewitz w Budyšinje
na Žitnych wikach

Wósk. tkaniny meter
etamina . . metr 0.25 pf.
běły barchent metr 0.60 pf.
kopfiwina . . metr 0.40 pf.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręcu serbsku.

Spušćomnoho
hospod. pomocnika
abo wotrocka pyta hnydom
kublef **Herm. Schuster**
w Kumwałdze 26

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju
D-motorske
kule, dobre manki
a druhe jězdne koła,
ćijace masiny, centrifugi, bufrowe
masiny, rězadła, cypkowe płaty,
připrawy k narunanju
wupowědźenja
najtuńko
H. Paul Gräle
mechanikski mistr
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje Tel. 470.

Šaty
k plokanju a płoiowanju přijimuje
Marja Handrikec w Dobrošicach
pola Njeswačidła.

Krowu z ćelećom
ma na předań
Pawoł Měrćink w Drěwcach
pola Łaza.

Někotre trjebane mužace koła tunje předawa Budyski autowy a kolesowy dom
Paul Preibisch
tow. z. wob. ruk.

Sylne a srěnje cyle wysokosudźene wušitkne **kruwy a jałojcy**
ma tunjo po přijomnych płaćenskich wuměnjenjach na předań a ke zamjenjenju na rězny skót.
Paul Köhler Max Köhler
w Njeswačidle w Nižej Wsy

Wše druziny
hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pf. papjerowy wotnady po 3 pf. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina
saktowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćisnach, **żelezo a stare metale** jenoż na wysoke wymoseže.
Popp na Hornćersk. hasy 18 telefon 3427.

Rozomny
młody muž
wottwarjeny překupo
kotryž ma lóst so zawěscenskemu dźěłu wěnowaś a serbsku rěc derje wobknježi, so za tudomnu wokolinu pyta. Poskićenja pod „D 55" na wudaw. „Serb. Nowin".

Najlěpši čisćeny cokor, jedźna sol, woku pjeluški, ruski hobrski kolij, polsku kosćowu mučku, Domašowu mučku, citrat Ph. superfosfat, wapnowy dusyk, swadłokisały amoniak, zollćite dusyćnatan (Natronsalpeter), **kali 38—42%, kalnit cement** (Grundmann), **kruchate wapno** (Tschirnhaus), **trěsne cyhele kaž kukuricowy šrót, polski rožkowy gries, mučka łaneho wosnika**
poruča za dnjowe płaćizny hač do domu.
Paul Mickel w Jasenicy
pola Njeswačidła.

Žitožnčjak a synowobrocak
na předań w Haslowje č. 7.

2wysoko učein. žornopla. dobrej
wužitknej kruwje
ma na předań abo k zamjenjenju na rězn. skót. **Parkowa korčma w Nowej Wsy p. Njeswačidła**

K hermankej

Sobotu — njedźelu — póndźelu

Skónčne dny mojeho saisonskeho wupředawanja

Na wšě wobleki a židźane tkaniny, kotrež njejsu wróćo stajene · **10** % rabata

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich 9 wukładnych woknach

Dobre čehnje k sebi!

Magnetny dom

Spytadło mojeje zamóžnosće!

Znate dobre kajkosće! Ničkak myslomne nizke płaćizny!

„Magnet" nohajcy.

Balmjany flor	por	0,75	0,35
makowe, čorne a pisane		1,35	1,10
židźany flor, masolna twora		1,60	1,35
dźěłana žida, wjele barbow		1,50	0,85
płokajomna žida, nowočasne barby		2,75	1,75
Bembergska hodlefska žida		3,95	2,95
soki za małe dźěći, zbytne dźěliby we wšěch wulkosćach!			
Wjele niže płaćizny!			
Sportske nohajcy ze stucami		1,95	0,95
soki, „Magnet", za kóždy posłódź		0,95	0,75
		0,68	0,58
			0,38

Trikotage „Magnet".

Mužace spódnje kholowy, mako	1,45	1,25
makowe košle	1,75	1,60
košle ze zasadkom, nowe mustry	1,75	1,50
garnitury, z pisanej košlu a kholowami	2,90	
sačkojta jaki	1,25	0,95
	0,75	
zwjeršne košle, zbytne dźěliby	3,95	
krawaty, wšě wuwjedźenja	0,75	0,45
Da'-kholowy, Bwił.-trik.	0,85	0,75
	0,68	
Da'-kholowy, dźěł. žida	3,95	2,95
	1,50	
dźěćace kholowy, Bwił-trikot	0,55	0,50
	0,45	
dźěćace kholowy, dźěł. žida	0,95	0,88

Wotedawam ćelko tak dołho, kaž skład dosaha!

Da'-košle	1,25	0,95	
Da'-kholowy	1,70	1,50	
Da'-košle z kholow.	2,95	1,95	0,95
Da'-košle z khol., z dźěł. židy	2,95		

Prynceske suknje
z wušiwanjom 2.50 1.95
kholowy ze sukniu
z rjanymi cankami 8.95

štaćiki	0.75	0.68	0 45
podwjazki, 4 dźělne	0.95	0.75	

Zbytki metr 25 pj. płokajomneje židy

dźěł. žida, płokajomna,	95	88	75
Helvetia			3.75
syra žida	2.25	1.95	
Crepe de chine	5.85	4.95	
płokajomny somot	2.50	1.95	

Zbytki metr 35 pj. płokajomnych tkanin

balmjane mousliny		65	48
wołmjane mousliny		1.95	1.50
volle, jenobarbne		1.75	1.50
volle w krasnych mustrach		2.60	2.50 1.95

Indanthren- metr 95 pj zbytki

płokajomny krep			95
cefér za sportske košle			68
tkaniny za šórcuchi		1.10	78
tkaniny za twjelki		40	35

tkaniny za košle	meter	58	**kopšiwina,** ca. 75 cm šěr		50	38
„Magnet"-tkaniny za šaty bjez pjeln. appret.	1.10	1.00 0.85 80	**kopšiwina,** ca. 140 cm šěr.	1.30	98	
			barchent, běły	1.35	1.00	75

ložowe saty, 1 hłowak,	linon	damast	1 počełnjenje smuh. płat
	7.95	11.25	7.85

Won za kóždu płaćiznu: Nimoměrnu tunje dźěłbu žonjacuch klobukow!

Šórcuch! canki a wušiwanki gardiny

Wulki wubjerk! Bjez wuwzaća znižene!

Šaty za kupjele pnlovry, lacy, jaki čapki a kapy

GÖRLITZER JOHANNES Kaufhaus Schauseil BAUTZEN

Sobustaw Němskeho nakupowanskeho družstwa w Erfurće.

Dobre čehnje k sebi!

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi załkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći 5 % rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najnižšim wobličenju.

Paul Böhmer w Lichanju

fabrikacija patentowych matracow a poistrow. mebiwa

Telefon: Hućina 58 pola Kluksa

K wusywam na šćerniśća:

hroch pjeluški woku lupiny kolij zeradela

Paul Schulze Nachfolger

w Budyšinje

K zhotowjenju wina

bleše ke kisanju ◆ špundy kis. liki ◆ zatykowanja Virkske a Kitzinkske drozdze

atd.

Winter, Mierschec bratrow nasl.

w Budyšinje, na Žitnych wikach 30.

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šciparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerkubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokości poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Moje

saisonske wupředawanje

traje hač do 8. augusta.

Płaćizny su cyle wosebje znižene!

Płok. musselin } najnowše mustry	mtr	wot	40 pj.
płokajom. žida }	mtr	wot	1.40 hr.
hotowe płokajomne wobleki	wot		2.50 hr.
twjelki	3 štuk	wot	1.00 hr.
trěnja	4 štuk	wot	90 pj.

Hilger w Budyšinje

na Seminarskej hasy 2.

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čłoni Smolerjec knihičišćernja, sep. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje se stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nr nr rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. nr nr

Číslo (Nr.) 183 — Budyšin — Pondźelu, 8. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Centrumski zapósłanc dr. Wirth přećiwo šulskemu zakonjej.

W Barlinje, 6. žnjeńca.

Přejedawšchi šatny kanzler **dr. Wirth** wosjewja w „Berliner Tageblatt“ napadny nastawk **přećejćiwo šchulskemu zakonjej.** Mjes druhim pišа: **„Njewolłožu jeno tutón zakoń, ale budu tež přećejćiwo njemu dźełacz.“** W dalšchim potom nadrobnišcho rozpišuje, kajke winy su jeho k tomu wjedle, wobjebje to, so ma Němška nětkole runje dosć šmutkownych a šwonkownych wojowanjow, a k tomu hišcheje přichódźe roskora wo nabožnych nahladach. S tym so dr. Wirth swojej politiśkej stronje napřećiwja a dźe k wotewrjenemu diśerom w šejmje přećejćiwo šchulskemu zakonjej wojowarjej, hyrnjej so tu wo sajadne zentrumske zadanja jednako. Wo wustupje šatneho kanzlera dr. Marxa ſ „Reichsbannera“ praji Wirth: „Njejsym jenje wěrił, so so Marxowy wustup tak śpěšnje stanje, kaž je to Marx še swojim dopišom dopokasał.“

Wikowańske wučinjenja so hač do srjedy podpisaja.

W Pariśu, 6. žnjeńca.

Přchiśtejna franzowyta strona je nadźiju wuprajiła, so **němsko-franzojowśe wikowańske rjeczenja** najpodźišcho hač do dźeńźniścheho k wěstemu positiwnemu kónzej dóńdu. To pak so njeje dopjelniło. Byrnjež hišcheje poměrnje mała ličba njedorozumjenjow bya, kotrejž maja so dowurodźiś, dha so tola dźeńźa definitiwnje sjednali njejsu. Kaž rozumny, jedna so wobjebje wo praśchenje, hač ma němśke wikowanje w **Marokko** runoprawe ſ druhimi być. Runje w tym njemóžachu hišcheje so dojednać. Němśka pak na tym wobstoji. Tola je so w praśchenju **sajadnja** a też **bla** konsulatow wobě stronje špokojaza forma namakała.

Schtož wobjebje pożledni dypk nastupa, dha je so Němśkej sajadnje to prawo dało, we wšich krajinach franzowśkeho territorija konsulaty załožiś. Tola je so němśka delegazija w přcheśjenoścži ſ Barlinom šarnuśiła, tuto prawo na Elsaš-Lothringiku w tu chwilu njenałožowaś.

Tarifne jednanja su w pożlednich dnjach jara pokročiłe a su jenož nětkotre tworowe druźiny, dla kotrychž so definitiwnje wujednaś maja. Na němśkej stronje su to wobjebje jenotliwe wudźełki chemiśeje a elektriśeje industrije, na franzowśkej stronje wobjebite tkaniny.

Přchiśamkujo ſ dźeńźniśchemu pożedźenju ministerśkeje rady so wuprajі, so franzowśki wikowańśći minister Bokanowski wotmyślene a wobjpjet wotstorčene pućowanje do Schpanišceje **na kóždy pad žrjedu nastupi.** Hač do teho dnja dyrbja němśko-franzowśke jednanja dokónčene być.

Westarpowa rezignacija (wźdaće.)

Jeho nadźija na „dobrje Pruśkeje“ so minyła.

Hrabja Westarp je nadźiju špuśchežił, so so zentrum přchi rozhłudnych pruśkich wólbach 1928 na stronu němśkonarodnych stupi. Swonkownje měrny ton w „Kreuzzeitung“ šakrvje hubjenje jeho mjerjanje na tym. Dawa śiežowanje wo tym, so wot njeho wjedźena strona přchi ćežkim łžłyšenju zentra swojich přchiwiźnikow jeba, kotrejž zyły šmyk so na wobkruśenje šatneho šarjadnišcha a po šnuźenym na pruśke kortka měri. Hrabja Westarp derje wě, ćehodła w tak hnujazych złowach swojich přchiwiźowarjow přches „mjerjatosćeja a njeśpokojnosćej“ dowjesć dyrbi. Sšej wědomy, „so krute dopjelnjenje winowatosćow a ströbne maliczje dźěła“ wuśpěch šwěśeja. Tuž budźe němśkonarodna organizacija žiwoju generalnu pruhu přchi přchichodnych wólbach wodźerjeć dyrbjeć. K tomu přchidawaja so hišcheje stari konšerwatiwni jako njepřcheśelio,

Litwinśka Pólšej krucje wotpraji.

W Kowno, 6. žnjeńca.

W pożlednim ćašu je so wunoščowało, so so Pólška a Litwińska na Wilnańśich jednanjach dorěčeješ. Nětko litwińśke knježeństwo to krucje wotpokasa.

Woldemarowa (litwińśkeho ministerśkeho presidenty) nowina „Lietuoris“ wuprajі rośnje, so profesor Herbaczewśki, kiž w Pólšej přchebywa, ani nadawka nima, ani pósłanc njeje, so by ſ Pólšej jednał. Jeho prózowanja ja pólšco-litwińśke dorozumjenje šćawaju so na swoju ruku. Litwińśke knježeństwo je šćajnje šwólnike, ſ Pólšej so dorěčeješ, ale jenož pod šćarym wumjenjenjom, **so Pólšk wuraśnje města Wilna so wsda.**

W Americy hižo z attentatami započinaju.

Nadpad na podzemsku železnicu w Newyorku. — Ribanje za Saccoa a Vancetta so rozšěrjuje. — Dalše attentaty. — Sćěhwki rozbuchnjenjow. — Začišć w Rapid City. — Začišć we wukraju.

W Newyorku, 6. žnjeńca.

Dźeńźa wotmětnoćku so wjazore bombowe attentaty na podźemśku železnicu, a to na wšchelakich městnach. Policija wobhladuje je jako wjeceršśe šlutki dla njewobhmódźenja Saccoa a Vancetta. Hač dotal je 5 morjwych a 20 ćežko ranjenych, ſ kotrychž ſ najmjeńšcha połojza na swoje ranjenja wumrěje. Stóšnizy běchu jej najwažnišche stažije wupytali. Wobjebje žałožne bě rozbuchnjenje na stažiji, hdźež so 4. a 28. dróha rjchžijuetej. Tu šo jena wožboa na měšnje mori a djerjecej buchu ćežšy ranjeni. Policija je wšchě policajśe a debektiwne mošy k šćhkitej podźemśkeje železnizy a druhich měšćeńśtich wobkhodow shromadźiła. Dale hišcheje su so trěbne reserwy k nim přchidružili.

Druhe hróšne rozbuchnjenje sta šo na Brooklynjskej stažiji, hdźež běchu hłośnizy bombu pod kamor, hdźež su kable sa šylny prud, położili. Schkoda na ludźoch je šnadna, dokelž šo attentat w mjenje wobkhodnym ćašu sta. Tola zyła stažija runja šo rospadankam. Hač dotal su jich šchtyrjoch muźśich sajeli. Na 28. dróhy nasta mjes policiju a ćekazymi hłośnikami tšelenja. Pšchi tym policistoju wjazorych franichu. Debektiwna straža, kiž ma presidenta schkitaćj, je, dźiwajc na Newyorkśke attenty, potšojena.

Nadpad na jastwo.

W Barlinje, 6. žnjeńca.

Kaž šo ſ Bostona wosjewja, sphtachu wóžera wjeczor jastwo, hdźež staj Sacco a Vancetti sajataj, sapalicź. Pjeća su młodu žónšku sajeli, kotrejž personalnje hišcheje šwěśiću njenóžachu. Hač je pomognikow měła, njeje znate.

W Baltimorje, 6. žnjeńca.

Tu je so dźeńźa rano špytako, domšće měšćeźanoscy pšches bombu rosbuchnyłych. W tym ćašu běšche měšćeźanoscia šwonka města. Doma běchu jeho mandźelska a dźěrći a druhe do domjaznoscе hłuchaze wožboby. Bomba rozbuchny w blišcheści pšchitwara (verandy), kiž bu šnićeny. Ludźo pšchi tym do schkody njepschiñdźechu.

W Pariju, 6. žnjeńca.

Kaž „Matin“ ſ Newyorka wosjewja, je Bostonśka policija młodu žónšku we wokomiku sajaka, kotraž murje wobydlenja Fullera (masšachutśkeho gouvernera), kiž dźiwśke šapalicź, ſ petrolejom nała.

W Philadelphiji, 6. žnjeńca.

Krótko po połnocy rosbuchny w presbyteriańskej zyrkwi bomba. Wjazory nadróšnizy buchu šranjeni. Nimojedźacy nadróšny wóš wustorčichu ſ kólijow. Policija wušledźi w prawym ćašu druhu bombu, kiž bě ſ nitroglyzerinom nabita. W měste je šo wschitzy wobydlerjo roshorjeni.

W Newyorku, 6. žnjeńca.

Přches rosbuchnjenja na podźemśkich dwórnischczach njebu jenož železnišći wobkhad pschetorhnjeny, ale też nadróšny. Broadway w blišcheści městna rosbuchnjenja bě ſ rozbitymi schkleńcami a tworami połnyty. Sšedni wožbow šo šrani. Policija městnoscі šaraći, so njebychu hłośnizy bližše klamy a banki wurubili.

W Rapid City, 7. žnjeńca.

W presidentowej wokolinje su bombowe attentaty we Newyorku a Philadelphiji šakońe rošhorjenje šbudźiłe. Dokelž šo ſ nadpadami na presidentowe žiwjenje liči, su wošebite šarjadowanja k jeho šchkitej pschiprawjene.

W Londonje, 6. žnjeńca.

Rošhud generalneho gouvernera w Maśachusetts, na wotprawjenišćim wuźidźe přcheśiwo tammnymaj italškimaj anarchistomaj wobśtaćj, je też w Jendźelšćej ke krutym protestam došchło. Mjes mnohimi protestnymi namołwjenjemi maja podpišmo **Wellša a Bernarda Shawa.** Demonstrazije přcheśiwo wukonjenju wuźidźa šu na kónz tydźenja pschihotowane byłe. Na namołwjenje amerikańśkeje policajśśeje direkzije je jendźelśka policija šylne wotdźelenja dedektiwow a tajnych policistow w uniformje a zibil k wobjebitemu šrażowanju amerikańśkeho pósłanstwa a konšulata, kaž też wobydlenja amerikańśkeho pósłanca postajiła, dokelž so nadpadow na šastupjerjow Sjednoćenych štatow boja dla pada Sacco—Vancetti.

Přśched generalnym štraškom w Anglicy?

W Londonje, 7. žnjeńca.

Internazionalny Sacco-Vancetti schkitaćśi komitej je plan swojeje, po kotrymž ma šo na dnju do jeju wotprawjenja powšchitkowny štrajk wuwołaś. Po tutym planje hrošy komitej, so zyłe industrije w Newyork-City, też zyły wobkhod šaśtaji. Komitej wosjewja, so wjetšchina podkopkowych dźełacerjow w Colorado šo dźeła wja. Dale je komitej dźełacerjam porucził, wutoru do Charleston (města w Maśachenetts), hdźeż Sacco a Vancetti w šaśtwje hebźitaj, pschiczahnyć, so buchu tam šobu demonštrěrowali. A to dwějoch anarchistow dla, kotrajž staj po wjetšchinje mjenjenjow njewinowataj ſ knježeśi šaśudźenaj.

Też Argentinśka šakročuje.

W Buenos Aires, 6. žnjeńca.

Komora šapóšłanzow wobšamknu, Washingtonšti parlament prośyć, ſ łśpchemu k knježeśi šaśudźenymaj Sacco a Vancetta šakročiś. Dokelž ma so 10. žnjeńca wotprawjeńśi wuśud wuwjeść, dha je naśwjeśći ćaš. We mjenjenju mnohich stron staj Sacco a Vancetti njewinowataj a dźeńźa je swojim prózowanjom wopaśtnemu wuśudej šadźěwacj.

Pschihoty na wotprawjenje.

W Bostonje, 6. žnjeńca.

Wyschnoscе šu trěbne pschihotowali sa wotprawjenje Sacca a Vancetta. Kat masšachutśkeho štata, Elliot, je namołwjeny, so na 10. žnjeńś pschihotowaćj, so by šmjertny wuśud dopjelnił. Saccoa a Vanšetta nanajkruśiścho wobstražuju. Jastwo je wot policijstwa wobdate. Ludowe shromadźiźny w blišcheści jastwa šo njeczełpja.

Kaž jastwowi šaktojniźy mjenja, njeje Fullerowy rošhud wobjebiteho šacźišćeja na Saccoa a Vancetta cźinił. Sacco šo šapowědźi, jeśeź k žebi bracź a šapožina kaž 20. dźeń śiwjeho hłódneho štrajka. Też Vancetti wot dnja Fullerowcho (gouvernerowcho) rošhuda žane poźiwadło k žebi njebjerje.

Sacco a Vancetti.

Mjenje Sacco a Vancetti śtej w tu chwilu w hubje wšchěch ludźi. Tydźenje dołho šo wo nimaj w nowinarśtwje piša a w pożledním ćašu šu we wšchelakich krajach šo namołwjenja štake k jeju łśpchemu. Wo kajšeju cźowjekow šo tu jedna? Mjenowanaj staj Italčanaj, kotrajž bjeśkaj w šapryśi 1920 w amerikańśkim šaśe Massachusetts rubjeźneho morduśtwa winowanaj, šajataj a w prozeju ſ kmjerći šaśudźenaj. Po pschikaźni gouvernera mataj šo w bliźšchich dnjach wotprawiś a to přches „elektriški stol“, kiž je w Amerizy na mešto pśedawšcheje schibjenizy šupił. Pschećiwo wotprawjenju je šo protestny wichor šdźmył, dokelž może šo w tutym padźe justizne morduśtwo šćaś, hdyž staj na podkoku indizijelh (po wšćhych pokazmach) dopokazmow šaśudźenaj, kotrejž w kóždym padźe njedobałaja. Wěśe winy ſ łśpchemu tuteju delikuentow šu mnohe kruhi na nohi šćajili a to po zrjmym šwědźe. Sewak drje je to zyle interna amerikańśka wěc. Ale nazionalne šajmery šu so pschetamale a tak je pad internazionalneje waźnoscе dostał. Wobjebje štorźa so mnohy na tym, so staj šaśudźenaj na šedm lět dołho tutu njewěśtosć šnješeć dyrbjałoj a to pschećiwo wšchěm cźłowjeśkim šakonjam. Ale w Amerizy je to tak waschnje. Fullez je wjele telegramow, pschikłotowanych a wotpokazowazych dostał. Wěśo je runje tak ćežko dopokasaś, so staj Sacco a Vancetti njewinowataj. A jene justizne morduśtwo je nješchto tak hróšne, so naturśe šaćuje zyłeho zibilšiwaneho cźowjeśtwa pschećiwo tomu šo šprjećaje. Hdyž šej nětko wot nowinarśtwa, kotrejž so jara ja šaśudźenieju šaštaji, ša konkretnymi dopokaśnami jeju njewinowatošoje praschamy, dha šmy šraśchnje šjebani. Pschećo šaśo nadeńdźemy šadu, so indizijśi dopokas na jara šlabych nohach śteji. Schćeć lět dołho ju amerikańśke wyschnoscе wšchě napschećźinne dopokaśma dokładnje pruhowaś mohli. Njedźiwajo na to šu wyschnoscе wo winje šaśudźeneju pschešwědčene. W Fullerowym wuźidźe rěka: „Wěrju je šudnistwom, so staj Sacco a Vancetti winowataj a so ma je jimaj połna šwobloda k šaktikowaju dać. Wěrju dale, so šaneje prawišnišeje winy njewobšteji, jimaj wošpjet nowy proseß dowolić.“ Też Washingtonśke knježeństwo nochze

ſa njeju ſaſtajiż. Tohorunja je też kroczeł italſkeho pôſlanza hjes wuſpêcha była. „Vorwärts“ mêni, ſo njebudźetaj Sacco a Vanzetti jako mordarjeſ wotprawjenaj, **ale dokelż ſtaj pſchestwedżenaj anarchiſtaj.** To je wêſo troſchču thrôble prajene. Tak potrjechja amerikanſkim ſudnikam **wotmyſlene juſtizne mordarſtwo.** Najbôle ſajimuje ſo nalêwne nowinarſtwo ſa tittôn pad. Mjes ſlatami ſtej wobjeje **Ruſka a Franzowſka,** tamna wobjeje jako ſchkitarka kommunizmus. Tu pak ſaamo n a p r a w n e nowiny. S toho je widżeć, ſo Franzowſko amerikanſke ſlejiſchcżo naſtupajo franzowſki dolh njepſchipôſnało. Tohodla tuta napſcheczźiwoſcż. Tola pak môżemy ſej myſlicż, ſo amerikanſke wyſchnoſcże hjes doſaha żych winow wotprawjenje dopuſcheżili njebyła a ſo „juſtizneho mordarſtwa“ njebeja.

Ruska a konferenca tſoch mócnarſtwow.

Wjeſele dla njewuſpêcha.

W Moſkwje, 6. ſnjeżna.

Njejwaſpêch Genfſkeje łôdżeje konferency je ſo we tudomnych politiſkich kruhach ſ njetajenym wjeſelom pſchiwſak, każ hjo to rano nowiny ſźinjachu. „Iſweſtija“ pokaſuje na to, ſo ſudny wutżiż tydżenjetrajaceho prózowanja pożſtitſtiſki-demokratiſki ideal ſozialdemokratije ſniſzi a ſo żaueje nadżije njeje, ſajimy imperialiſtiſkich (namóżnych) krajow ſwinnêniċ. „Prawda“ praſi: „Genfſke ſwerſchenje poſcżuje dorofumjenje mjes ſendżelſtimi a amerikanſkimi imperialiſtami. Tola njeſmê naſcha kedźbowoſcż ſo pomjenſchiċ, hyrnjeż tute rubjeżne ſwêrjata mjes ſobu wojowali. Tola móża naſch kraj jako żórło ſwêtowyproletariſkeho a narodneho wumóżenja pſchimacż. To njeſmêmy ani wokomika ſabyċ. Khwatne bróńſenje wutwori njeſmêrnu napjatoſcż w mjeſynarodnych poċahach a tuſon **powêtr** pſchelewſki ſtrach **prowokazije** (roſſchtaranja) pſchećiwo nam. Dyrbimy ſohorunja na wobaranje ſo pſchihotowaċ a je powjeſeſchiċ.“

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 8. ſnjeńca,

† **1853 Jan D e j k a,** 74lêtny, wudawaŕ prênjeho mêſaċneho ċaſopiſa: „Serbſki powêdaŕ abo Kurêŕ“ wot 1809—1812. Pozdźiſo wuda Lubijſki Postillon.

Hanka, budź wjeſoła,
Holiċko rjane,
Kunjeż by njeſyla
Zornjeſko ſnane.

Hanka, budź wjeſoła
Hładke maſ włóſki,
Nakładuj do ſnopa
Złoċane kłóſki.

Hanka, budź wjeſoła
Lubjo ſo ſmêjeſ,
Sy-li też ſyrotka,
Khlêba doſć zmêjeſ Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo njedrje.** Wêċera wjeczor we 7 hodź. barometer 725, hygrometer +2, thermometer we dnjo +32. — Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +4, thermometer we nozy +17. Wuſłady na malo fo pſchemêniaże wjedro. — Narańſcha wyſchina je ſo njenadżiła wobſtajniſcha wopokaſala a ſo k poldnju roſpokoſiła. Tuż niemôża ju mjeſny, ſ wjeċora ſo tłóċaże, wuċiſchċeċ. W Saſkej mamy tehodła rjeńcżo hiſchċe rjane jaſne wjedro, jenoż ſ ranja ſlabe wêtſiki duſa. Ma ſo woċakowaċ, ſo ſo nizinny pomału ſ dolhemu ranju poċahnu, a to môże też wam naſche rjane wjedro wohroſyċ. Snajmjeńſcha hodża ſo wjedro woċakowaċ. Njeda pak ſo woċakowaċ, ſo by ſo wjedro zyle do hroſneho pſchemêniło, dokelż ſo zyłej ſrjedżnej Europje a też we ranju wyſchiny pſchibêrajn. — Jutſje wutoru ſkhadża ſlónċko 4,33 hodź. a thowa ſo 7,36 hodź. Mêżaċ ſkhadża 5,08 hodź. a thowa ſo 12,13 hodź.

— **Budyſchſke** (hajtſke) **klêtnje** ſu wſchêdny dżeń haċ do 7 hodź. wjeċor wotewrjene, wjedżeń pak ſawrjene. Sa nôzny ċaſ a ſa njedżele ma ſ ûſtnażnym wotmêneniom jenoż jena klêtnja ſłużôn. W ſnjeżan je to dwórniſchċowa klêtnja na Bismarkowej dr. 3.

— **Spomożeŕiſti wubjerk wokrjeſneho ſpomożeŕiſkeho ſwjaſka Budyſchin-kraj** wotmê 3. auguſta 1927 ſwoje 3. poſchedżenje w **bêżnem wobkhodnym** lêċe. **Wón** ſaběraċe fo najprjedy ſ praſchenjom, wêſte prawidła poſtajiċ k nuſowanju ſa tych, kotriż ſu winowaċi k wudżerżowanju, to by hu wudżerżowanſke pſchinoſchki ſa **pomożnotrêbnych** płaċiłi, a ſo by hu ſo wudawki ſpomożeŕſtwa narunałe. Spomożeŕiſti hamt pokaſa pſchi tom na ċeże, kiż **wukhadżeja** ſ toho, ſo mjes tym hiſchċe ſanych **prawidłow ſa to njeſchwa.** W błeſchej roſmołwje **roſpawêdachu** fo **pſchiſhilne** a pſchećiwne nahlady a poſtajenje tajſich prawidłow. Wobſtamkny fo, ſłóncżne ſrjadowanje toholе praſchenja poſdźiſchemu poſpedżenju wubjerka pſchewoſtajiċ. Dale mêjeſche fo wo praſchenju **wuradżowaċ,** każ **jêſdne ſtoły** ſa **khorych** wobſtaraċ, fo **by**chu fo **mohłe khorym a hubjenym** wupoſcżowaċ. Słóncżne ſarjadowanje tehodła praſchenja bu wróċoſtajene. **Spomożeŕiſti hamt** dale woſjewi, ſo fu **wot** nêmſkeho **ſtata** nêtko ſ **25 miljonoweho fonda,** kiż je nêmſki **ſejm ſa małych rentnarjow** k wużiwanju pſchewoſtajiċ, **byłe** hjes wumênjenja pjenjeſy pſchepokaſane, kotreż fu fo tym ſpomożeŕſtwu ſa małych rentnarjow **dowêrjenym wobłoham,** kiż fu jako małi rentnarjo we ſmyſłu § 14 nêmſkoſtatnych ſaſadow ſnate, hižo wupłaċene. **Wubjerk pſchihłoſowaſche** tym ſarjadowanjam, kotreż je **ſpomożeŕiſki hamt k wumjedżenju tutych ſpomożawanjow ċiniċ, bêrjo na wêdomjo,** ſo fo tale pomoż na wſjetiſki dêł tajſich **w małorentnariſkim** ſpomożeŕſtwu **podpjerowanych pomożnotrêbnych** jako jenoż „runaſtajenych“ („Gleichgeſtellte“) bohużeł njepoċahuje. K tomu ſpomożeŕiſki hamt hiſchċe woſjewi, ſo fu **k napłaċowanju doſtawarjam pſchirażneje renty** po nêmſkotoinem ſaſtaranjſkim ſakonju (wójniſch wobſchkodżeni a wójniſch ſawoſtajeni) też **w tutom** lêċe wot nêmſkeho ſtata ſadło **byłe** ſrêdki **k wużiwanju podate;** napraſchowanje ſa tajſimi napłaċowanjemi paſ fu poměrnje ſnadne byłe. Jako wobċeżeżowanſkemu wubjerkej pſchedležału wubjerkej **7 wobċeżeżowankow** pſchećiwo dopředbnemu roſtbżenju hamta; **wobċeżowanja** ſo wiċhe jako hjes pſchiċiny **wotpokaſachu. Jako wotrjadny wubjerk** mêjeſche **wubjerk wo 20 ſpomożeŕſtich pſchipadach** wożebiteje abo ſaſadneje ważnoſcże **wuradżowaċ.** Poſpedżenju ſpomożeŕſkeho **wubjerka pſchiſamkny** fo poſpedżenje **wożebiteho wotrjadneho wubjerka** — jednaſche wo praſchenjach **wójniſkeho ſpomożenja. Wuradżowaċ** mêjeſche fo **wo 7 ſpomożeŕſtich pâdach.**

— **Powyſchenje w juſtizniem ſarjadniſtwje.** Juſtizny ſtrażmiſchtr k. Guſtav Dittmann pſchi Budyſchim ſudniſtwje je 1. ſeptembra ſ płaċiwoſcżu na juſtizneho wyſchſcheho ſtrażmiſchtra powyſcheny.

— **Na hermanku** namakana bu wêċera ruċzna toſchka ſ wjetſchej ſumu pjenjez a w druhim padże 2 ſtatnej bankowzy na poliżiji wotedatej. Wotedate wêży khowaju fo we mêſtſcheſaiſkej namakanſ.

— **Cżerkjeńc,** 15-lêtny hólcżej ſ Goldberga w Schleſyſkej, kiż bê ſe ſtarſchiſkeho domu cżeknył a fo poła pſchiſwuſnych tudy pod niewêrnymi ſudawanjemi ſahnêdźił, bu ſobotu do ſchkitaniſkeje jatby wſaty a wêċera ſwojej ſawolanej maċerji wotedaty.

— **Warnowanje** pſched njeſraſnymi bêrnami! Też ſêſka ſaſo naſhonkmy, ſo nêkotſi wupłodżerjo ſwoje ſaſnje bêrny hiſchċe wjeſrale na hermank pſchiwjeſu, ſo bychu wjetſiche płaċiſiny ſa nje dóſtali. Tajke njeſrale płody ſłodża pſchi warjenju nêkak ſłódży, ſtubjenje a ſu ſtrowoċe ſchkódne. Wupłodżerjo tajſich ſwarow wuſtajcja ſo ſtrachej, ſo jim wyſchnoſcże jich bêrny wotewſadża a nimo toho móża być po pożiwabłowym ſakonju thłoſtani.

— **Sawrjenje dróhow.** Sawrjenje dróhi, kiż bê 25. praſnika k. l. we wodżelu 5 km. 25,1—25,85 na Drježdżanſko-Kamjenſkej dróhy na 10 dnjow wukaſane, je ſaſo ſ b ż h n j e n e.

S **Lubija.** (Ssudniſki roſſud.) Pomneċżahódny roſſud, kiż drje budże wſchêch korċżmarjow a hoſcżſajimowaċi, wupraji Lubijſki hamtſki ſud pod pſchedſydſtwom hamtſkeho ſudniſtwa dra Sperlinga. Jednaſche ſo wo pſcheſtupjenje poſtajenjow, poliżajſku hodżinu naſtupażych. Khodżiwſchi w nozy k 23. hapreljeſ t. l. 1½12 hodż. kontroleraċ bêſchtaj dwaj poliżajſkaj ſaſtojniſkaj naliwarſkinju jeneje reſtauracije we Mulkej Stôdnizy hiſchċe wotewrjenu nadeſchłoj a haſcżenjarja, każ też 12 hoſcżi dła pſchekroċżenja poliżajſkeje hodżiny wobſtorkżiłoj. S tutych 12 hoſcżi bêchu 9 tnjeżi wot hamtſkeho ſudniſtwa jim pſchiſłużbjenu pjenjeżnu pokutu po 3 hriwnach ſaplaċiłi. Hoſcżenaŕ pak, kiż dyrbjeſche 30 hriwnow pokuty ſaplaċiċ a 3 hoſcżo fo pſchećiwo tomu wobaraċhu a namjetowachu ſudniſke roſkhodżenje. Wſchitzy 4 wobſtorjeni wupraſchchu ſo, ſo je na tamnem wjeċżoru hoſcżenaŕ njewjeſtny wjeċżor (Polterabend) ſwjeċżił a pſchi tutej ſkładnoſcżi je jemu ſpêwne towaŕſtwo „ſaſtaneċżko“ ſaſpêwało. S dżakownoſcże ſa tute kedźbliwoſcżi ſpêwnych towaŕſchow je hoſcżenaŕ darmotnje kofej a tykanz a napoſledku piwo podawſał. Runje hdyż ſu ſo domoj hotowali, ſtaj ſaſtojniſkaj do lokala ſaſtupiłoj. **M tutom padże** njejedna fo potajkim wo żane naliwanje ſa płaċenje, ale **wo privatnu** ſwjatoċżnoſcż hoſcżenarjowu. Ssudniſtwo **pak** njeſpôſna tole napſcheċżiwjenje „ſa pſchiċżinu, wuſwobodżazu wot thłoſtanja“. Doſaha, hdyż ſu naliwanje po 1 hodż. w nozy wotewrjene **byłe** a wo jitwi **hoſcżo** hiſchċe pſchebywali. Njebê-li hoſcżenaŕ k wotmêwanju tajſich abo podobnych **privatnych** ſwjedżenjow, każ **won** wobſtrucżuje, druhich mêſnoſcżow haċ ſwojich naliwatnjow (Schankrâume) mêt, to budżeſche **won** podawanje koſeja atd. pak fo woſtajiċ mêt, pak ſ dypkom w 1 hodż. ſtónċżiċ dyrbjał. Woſta pſchi poſtajenej pjenjeżnej pokucże a hoſcżenaŕ dyrbjeſche ſwoje 30 hriwnow a kżdy ſpêwaŕſki towaŕſch po 3 hr. ſaplaċiżiċ.

S **Pancżiz.** Rada ſa maċerje budże tu pſchichodny pjatk, 12. auguſta popołdnju w 2 hodż. w hoſcżenju **we** Pancżizach. Lêkaŕ budże pſchitomny.

S **Kamjenza.** Swjedżeſch wuſtawy wotmêje ſo ſchtwórtk, 11. auguſta 1927 **dopołdnja** w 11 hodż. we ſurli Leſſingowej ſchule w Kamjenzu, ke kotremuż ſo wſchitke **worſchty wobhdleŕſtwa,** woſebje **ſwjaſki dżêłodawarjow a dżêłobêrjerjow, rjemjeſlniſke ſwjaſki a organiſazije ſaſtojniſkow a pſchiſłużbjenych** pſcheproſchuja. Proſzy ſo, ſo by nimo ſtatnych a zyrkwinych twarjenjow **też** prawje wjele **privatnych domow wupyſchenych było.**

S **Kamjenza.** Se ſbêrki, mjes gmejnami Kamjenſkeho wokrjeſa ſarjadowaneje ſa tych, kotriż ſu w naraniſchich Rudnych horach pſches wulku wodo ſchkodowani, ſu pola wokrjeſneho ſwjaſka Kamjenſkeho hejtmanſtwa, kotremuż ſo ſbêrki wotedawaju, wot 1. haċ 5. ſnjeżnja 1927 dale wſcho hromadże 4254,78 hr. doſchłe, a to wot mêſta Kinsbórka 600 hr., wot gmejnow Wambruch 113,50 hr., Kóſło 100 hr., Debrizy 56 hr., Wêtezny 30 hriwnow, Jêdłow 58 hr., Gottſchdorf 82 hr., Hraſża 31 hr., Hradowa 167,20 hr., Hâſlich 419,50 hr., Lukezy 56,50 hr., Jêżow 110 hr., Kaſchezy 39,50 hr., Laſk 30,50 hriwnow, Lejno 26,50 hr., Mittelbach 148,50 hr., Wiaſoſża 136 hr., Obersticina 253 hr., Motrow 38,50 hr., Pancżizy 179 hr., Poſcżnizy M. S. 2,38 hr., Ralbizy 46,50 hr., Ruſchiża 245 hr., Reichenbach 601 hr., Redarzezy 66,50 hr., Rózant 27 hr., Ponchawezy 10 hr., Schunow 47,20 hr., Cżaſczy 34 hr., Brêſnja 500 hr. —

Za wysoku płaċiznu.

Powêdańcżko ſ naſchich ſnjeow.
Napiſała Kriſtina Royowa.

30] (Pokraċżowanje.)

„Nê, knjeſ Korimſti, ja pjhach nêſchto do dżenika.“

„Wjedżeſe-li wy dżenik? Njeſda ſo wam k tomu **żiwjenje** tudy być pſchijednorake?“

„Ja ſapiſuju jenoż njedżelu, każ je ſo tydżeń pominył.“

„A ſchto napiſcheċże wo dżeńſnjſchim dnju?“

„So ſym był tak ſbożowny, ſo ſwêdżach wam ſwjate **ſejenje** naſcheho Knjeſa pſchedeżitaċ a ſo je mój **Sbóżnik dżenja k** prênjemu raſej woſobinſzy pſched wami ſtał.“

„Ma to ſa waſ wuſnam?“

„Najwjetſchi. **Mój** Knjeſ a Sbóżnik njeċżini niċżo **połoſżne.** Hdyż je ſo **wón pokaſał,** to ſawêſże **też dokonja,** ſo **wy** Jeho pôſnajeże. Sſwjaty Duch wot nêtka njepſcheſtawa je ſwojim **bêżkom, dóniż wy njebudżeże** tak jara ſa nim żadaċ, ſo ſ **wyſkom poſpêſchiċże** do jeho wotewrjeneju **rukow.** Wón **waſ k ſwojej** ſwutrobje pſchitiſkaċi a k ſbożownemu dżêſcu Bożemu ſcżini. A tohodła mam wſchu winu, tule hodżinu ſapiſaċ; pſchetoż hdyż wy tole ſboże dożpêżeże, a otom dopomniże ſo ſam cżaſ żiwjenja na tole njedżelſke **popołdnjo,** na kotremż je ſo ſdobom ſe ſtotymi wjeċżornymi ſerjami prênje ſwêtło do waſcheje wutrohy dobyło.“

„Mysliſże, ſo je haċ do dżeńſnjſcheho we mni pſchezo wſchitko cżemne było?“ woprajſcha ſo młodżenz cżoło morſchcżo. „Wy mje tola do mojeje thoroſcże ſzyła ſnali njeſcże. Wo ſlabym Nikolaju Korimſkim njemóżeże dożyła na jeho prjedawſżu powahu ſłêdnjo ſtudżiċ.“

„To je wêrno, knjeſ Korimſti, ale bywa diwoje ſwêtło: to jene je ſdaża bludniċża, kiż njemóże roſſwêtliċ nóż a mróżele, to druhe ſwêcżi po cżmê, ale cżina jeho njeſwutſchija. Też ja ſym ſo lêta dołho nad ſwêtłom bludniċżkow ſradował, hdyż pak dyrbjach potom do hłubokich wodow cżerpjenja ſtupaċ, wone wſchitke ſo ſhubichu. Potom pſchińdże do mojeje duſhe ſwêtło, wêrne ſwêtło, a **hyrnjeż** njeżſu ſo moje wobſtojnoſcże pſchemêniłe a ſo najſkerſcho njepſchemêniła, je we mni ſwêtło a cżoplota; ja ſym ſbożowny.“

„S wſchich ſłowow poſnadżiċ“, pſchetorhny jeho młodżenz ſe ſajimanjom, „njeje waſche horjo ſo hiſchċe pominyło. Schto je to? Sceże traſch nêſchto njenarunajomne ſhubiċ?“

„Haj, knjeſ Korimſti, za ſym wſchitko na tom ſwêcże ſhubiċ, ale proſchu, njerêċżmy wo tom.“

„Mi pak je waſ żel, a ja ſych waſ cżyſk radłubje pomhaċ, hdy by ſo mohł. Sſnadź je to, ſchtoż ſeże ſhubiċ, jenoż ſdanlive, abo pſchikrywa jo row?“

„Haj, je pohrjebano.“

„A wy ſeże ſbożownyż?“ Młodżenz ſawrê ruku młodeho prowiſora ſe ſwojimaj rukomaj.

„Ja ſym ſbożowny, knjeſ Korimſki; pſchetoż nóż we mni je ſaſchła, a wêċżne ſwêtło mi ſwêcżi. Hdyż tole ſwêtło we waſ ſeſkhadża, brodyi knjeże, potom też wy njebudżeże na żane njeſboże wjaſy ſłorżiċ.

O lubożeż, ſłote płónċżne ſwêtło
Sa thudu cżłowjeſku wutrobu,
Hdyż jenoż ty mi jaſne pruhi ſeżeleſch,
Skłódża je mi kóżda bolożeż.
Cżêſtnoſcżż twochnje, nózka cżekneje,
Hdyż cżyſte ſłónżo ſwêcżi,
A radoſcż a żiwjenja ſbożnoſcż
Saczêhnje do płakageje wutrohy mi.
O Bóżſka lubożeż, tak ſwobodna a wulka,
Wot ſtarodawna a pſchezo nowa,
Wona żórli ſo ſa mnje, a żórli ſo ſa tebje.
A naſ wſchitkich cżekhnje k ſebi!

„Kak rjenje prajene! Snajeżeſ-li naſpêw tejele pêſnje, Miroſławo?“

„Haj, knjeſ Korimſti, hdyż chżeże, móżu wam ju ſaſpêwaċ.“

„Proſchu!“

Młody proviſor pſchiſłoni ſo ſaſo ke kachlam. Jeho łahodny, cżiſty hłóſ a cżuċżiwy pſchedenoſchk powuſchichcżi njewuprajnje kraſny ſpêw; jenoż pſchi poſlednim hrónczku bê każ by ſpêwarjowy hłóſ ſatſchepotał:

Sſłónżo, kiż mi jaſnje ſwêcżi,
Mi żiwjeńſka radoſcż ſliċi,
Je Jeſuſ, mój Emmanuel,
Jenoż Wón do wêċżnoſcże!
Jemu ſpêwam ſwój wyſkaſy ſpêw
Hižo tudy w dolinje żiwſlow
A wêċżnje, hdyż wócżło moje Joh' widżi,
We jeho njebjeſkim raju.
O Bóżſka lubożeż, tak ſwobodna a wulka,
Wot ſtarodawna a pſchezo nowa,
Wona żórli ſo ſa mnje, a żórli ſo ſa tebje —
A wſchitkich naſ cżehnje k ſebi!

Mjes tym wuhaſnywſchi ſej na njebju poſlednjej ſwêtłej pruhi, a mjes ſnêhowymi mróċżelemi ſadkiſchċżichej ſo dwê jaſnej hwêżdżicy.

XIII.

Tutej hwêżdżicżay, kotrejż po ſdaċżu jenoż nad Podbrzom ſwêċżeſchtej, ſabhyċżeſchtej ſo też nad rjanym, wot jêdłowego lêſka wobdatym twarjenjom, kiż hoſpodowaſche na tutom njedżelſkim wjeċżoru telko ſboża, kelkaż ſamóże jenoż młoda, wohnjiwa mutroba ſakrywaċ. Tole **ſboże** pak njebêſche ſakryte; wono ſwêċżeſche ſo ſ błyſkotatych wocżow Margity Orlowſkeje; ſehrawaſche wokoło jeje cżerwjenych hubow a kralowſkeje na bêlem, hordem cżołe; wuſkliwcża ſ jeje błoha a wobkniċżi jeje żyku wabjaċu, nikodomu **bytoſcż.**

Sótónċżnje mêjeſche Margita ſwojeho nana pſchi ſebi, hačrunjeż bê ſo żyły tydżeń pominył, prjedy hačż bu jemu możno, k njej pſchińcż. Nêtko pak jeho tu mêjeſche. Prênje hodżiny ſaſpowiedżenja, prênja wukſcheſċ bêſche hižo pſchewinjena; nêtko ſedżachu we malem ſalonje na ſofje dowêrjiwje ſo **rozmołwjeju,** nan ſ dżowku po żydowſkim dżêlenju. Jena ruka dżowczyna wotpoczożowſche je nanowy maj rukomaj, druha wobſtymaſche jeho ſchiju; jeje hłowjeża pſchituliſche ſo k jeho ramjenju, a wona pſchedkoſi jemu ſwoje rjane plany a wuhłady ſa pſchichod.

(Pokraċżowanje ſcżêhuje.)

Tele pjenjesy su jako 2. raka sćerkowego pschinoschka we gmejnach wokrjesa wot wotrjesneho swjatka hyke na horo wulkeje wody sa narańsche Rudne hory pola Sakwje statneje banki w Drjezdźanach pschepokasane. Donany wunoschi sćerki w gmejnach wokrjesa wuczini hacz stal 12 514,28 hr.

Hrózbne wohnjowe njezdoże we Wulkim Čisku.

Wulki Cźisk, rjana herdźina wjeska w Pruskej, blizko cźeskich hranizow. Wóczko wopytowarja wjesći wotschewja wschitke statoki wjesnjanow a psche wschu mětu kraßna herbska drasta zonow a holzow, hamo nasamjenischich. Pschajwosći drasty pschitula so tak prawje cźerwjenje tśěschkow a seleninki pschestrjenow. Sokol je so jahnjeńcźi w tutym raju a mózuje nad honami machota. Swoje krute sejery ma w zylawódownych bratrach. Bratr Holder bywa tamnischim Sokolam z nacźolnikom a krucze dźěła. Jeho starschi a pschiwuśni maju tam rjanu zjwnosć, wobstejaju z pjenchnjo domskeho, bydła gotry a śwala, rumeńka, kónjow, hródzow, hrózńjow. Njesprózninwosć, pilnosć je tam z domom a tuž hjeź dźiwa, jo z hordosću a wjeselom tódy na rjany pschebytk Holderez śwójby pohladny. Wobuźel bliźejsche so tutej śodrwej rjarwosći hrósbny wuśud a śwójbje cźeśki dóst.

Sobotu wjeczor we 8 hodź. wótmě wjesna wohnjowa wobora swoju pruhu, na kotrejž so też nacźolnik Holder wobźěli. Wokolo ¾1 hodź. wrócźi so domoj a lehny so k mérej. Wokolo 2 hodź. wotuci jeho wokanje wosjeń. Ruce sajeńschi do chołowow, dźahsche na pomoz khwatacź, wsiewri wokno, pohladny do stronow, hdźe mość woheń bych, dokelž barbjesche njejmérna cźerwjenosć zyły njehjeli wobsor. Ruce khwatajo po sćodze dele, wotewri durje k dworej a — o hrózna — pola njeho śameho so płamje morja. Wojerjowska motorska śyklawa so pokada, ale, o běda, duzy po puczu jej sajěcźe, mějesche motorowy defekt a hyš běchu tak daloko, rospuknuły so wobu pschiwodźowazy schlawch, tak so cźahu njemózni wschego stukta. Woheń śerjesche njepschestawajcy dale a sukcźi někotre twarjenja dospołnje, pola někotrych wostachu jenoz sakładne murje sćěła sjeź. Pod najwjetschim a najcźeschim napinanjom wukhowachu domske. Płomjaze morjo bě so hižo hacź k jeho śiśche pschećrałko. S wulkim napinanjom wutorhnychu stół: konja, krowy atd. z hródzow, pjerśina so śobu śwali. Rimo toho śmějchu so śyle źně (posledńja śóra mějesche so pónd'elu domkhowacź), 100 twjerdych metrow drjewa, za 7 lět narubaneho drjewa, śtanje a śynw sa zyle lěto, lohki hospodarski wós a zyły cźěłtikli grat a pschiprawa mł. Holdera. Nastata schloda haha psches 20 000 hriwnow. Wećera njedźelu na wjeczor walachu so hiśchcze wulke mróćele kura k njebju a małe płomjeńcźka likachu wokolo hrjadow w rospadańach. Se bowami lijachu hiśchcze wodu do żełaznych rospadańkow.

Schtóž je mětno hrójśnebo wohnjowebo njesboża Holderez statoka wohladał, njejhubi wobras njesmérnje balosće a trudoby z wutroby. Nutrnje hrozy Boha, so by byl cźeśko potrjechenej Holderez śwójbje z trosćichtarjom a wjednikom. Zich śwójba je herbska a nan, Korla Holder, wobsedźeć statoka, 82-létny starz. Sokolizy bratśa, gotry, zyły herbski lud bjerje knutreje wutroby podźěl na dóńcźe cźeśko domachpytanych. Wschě rospominanna a pschepytowanja pokaża na to, so je zusa słóśniska ruka tu jedyn z najcźamawischich a manajbróśnischich skutkow wopadła! Zyła bliźicha a dalscha wokolina njepomni tajkeho hrózbneho wohnjowego njesboża, kajtež je runje Holderez statok a śwójbu potrjechiło.

Ulisse wuhlowe jamy śpóźeraju tam domske po domslim, sapuscza wokolinu. Bóh Knjes cźujł swarnowacź naschich tamnischich bratrow hischcze psched tajkej furowej śnicźomnosću, kaž ju Holderez potrjechi. Seerbśći ludźi śbuli tam hrušlił po hrušlik śwojeje wótzowskeje semje, bo běchu a stona pod hwalku śmdneho dónta. S Cźischinskim wuroni so nam bolostnje z wutroby: „Knjeze Bożo, śchkituj Serby moje!" Schkitnj a podpjeraj też z wohnjom cźeśko domapytanu śwójbu! —k.

Serbja hotujće

so na

Sokolski zlět

do

Wulkeho Čiska

njedźelu 14. awgusta 1927

Hospodarski rozhlad.

Pónd'elu, 8. augusta 1927.

Bursy běchu też tutu śobotu za wobkhad z effektami a bewšami sawrjene. Barlinska produktowa bursa pak so po swućenem wuschnju wotmě.

Produktowe wiki běchu śobotu w Barlinje hlaźe wopytane: Małe posćikcźenjow nowych źnjow z tukraja. Ménjenje bě na zyłej liniji źlabsche. Ssobotu płaćejesche zentnar:

w Berlinje:

rožki 10,08—10,09 hr., najmšeho jećmjenja (nowego) 9,85—10,20 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za september: pschenzy 10,34 hr., rožki 11,30 hr., wowsa 9,95 hr.,

za oktober: pschenzy 10,34 hr., rožki pak 11,25½ hr.,

za dezember: pschenzy 13,40¼ hr., rožki 11,26½ hr.

Na pschedań.

Kóń, pschenzny, žyłny, 6-létny w Nuknizach cźo. 1.

Wóś sa 20-zentnarźiu cźeśu w Porchowje cźo. 116.

Zwbele na tśěchu, 8000 schtuk módre palenzy, w Budyschkim dźiwiku słonnšcź.

Klawdr, elektrisći, napraschecź w Bautz. Tageblatt.

Khěža i kórzowe pola, wopalna kapa 8000 hr. napraschecź w Bautz. Tageblatt.

Dwaj śrěźaj, 3 lěta staraj, E. Schmidt w Kschiżowje pola Wósporka.

Cźežiły wol. młody, žyłny w Maleschezach 42.

Kupicźyntaja:

Sbyno (nowe a stare) a słomu, M. E. Schöne w Kamjenzu. —

Pschistajicź pytaja:

Rataršku dźěłacźerśku śwójbu — hdźe? słonnicze w Kamenzer Tageblatt.

Pjekarśkeho, może hnydom nastupicź — hdźe słonnicze we Kamenzer Tageblatt.

Mujerjow sa trajace dźěło, trwałši mischer Mittag we Wiskowizach.

Wotrožka hnydom pschistaji Guda w Dalowizach.

Sstudnizy na pschehadowanje

wutoru, 9. znjenza 1927

w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach, I. twarjenje: Dwójne łožo, spanska jiwa, kuchinske polzy, jopje, nóžbje 40 m. zeńera, 3 swjatśi Brodźaus, 2 elektr. mošasnych amplow, 2 elektr. wopachaj, měch njepaleneho koseja, mały kuchinski kamor, a regiśtrowaza podkadnja;

hrjedu 10. augusta 1927:

w Budyschinje dop. w 9 hodź. w pschehadźowarni justizneho twarjenja: Trjebana śiedlarska schijaza maschina, 2 sofje, dźělawy kamor, honiwjetśiki wós (je pschesćej śwdadlami z koleśami), kachcź za kuchu (2 śwdadle), wulka klamarska tafla, klamarske pokładnja — National —, 2 wulkej tworowej polzy, 4 bjuroje, kalkulacja maschina, wulki rollwanski kamor, schery muziki woblek, 7¼ m. śiukna, płeczene garnitura (2 śiołzaj, a blido,) 2 wobrazaj, dźělba źidanych florowych wohlazow, dźělba Cźrijow z filza a z kamjelowych kožmow, dźělba filzowych tośli, dźělba kloudowych, satinowych a druhich śalow, 2 aktowaj kamoraj, kurjerske blido, wulki pjenježny kamor, waha z běžatym cźežmom, 3 śtojaze cźažniki, wulki fileborny kamor, pišanski stroj, 4 pišaśke blida, wuczahowaze blido, tworowy kamor, tovak rězaza maschina, blido, trjeb. wobowowny auto (4 śwdadła Adler), klamarske blido, vertiko, 2 sofowej śtołzaj, pianoforte, młócźaza maschina ze śłom. praßu, śymski pschewoblek, wokolo 1000 schtuk prósdnych blechschow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wobłhod jara měrny. Płaćijny so trochu ponižuja.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi měrnym wobkhodźe nénjenje wobšlabjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	6. 8.	5. 8.		6. 8.	5. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	216-219	216-221	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-15,75
nas. jećmjeń	197-204	190-204	žołte lupiny	16-17,75	16-17,75
wowsa			zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-190	187-189	raps. wosušk	15,00	15,00
pšeńš muka	34-36,50	35-36,75	lany wosušk	21-21,60	20-21,60
rjana muka	31-32,25	32-33,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rjane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,00-2,30
raps	275-285	295-300	rjana sloma	1,70-2,00	1,75-2,10
lane symje	—	—	pšeńš. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,80
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Wólne płaćizny w Budyšinje.

6. awgusta 1927.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa	70 „	10,75	11,—
Jećmjeń,	50 „	—	—
„ nazymski	50 „	9,50	10,25
Wows	50 „	12,50	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,50	15,00
Běrny	50 „	—	—
Butra	1 „	4,—	4,20
Syno, nowe	50 „	2,25	2,75
Sloma, z mał. młóć., pras.	50 „	1,00	1,20
„ „ „ k zasl.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młóćena	50 „	3,00	3,20
Pšeńčna muka, 60%	50 „	22,50	23,00
Rjana muka, 60%	50 „	20,50	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,00	8,25
Rjane wotruby	50 „	8,50	8,75
Jeja	1 štk.	—	0,12
Prosata 648 štuk	1 štk.	8,00	20,00

Z Łužicy.

* S **Wjasonzy.** Satepiko je žo schtwórtk thilčne dźěcźo Wolfiej źwojoby. Dźěcźo bě žo w njewobkedźbowanem wokomiku wotźahlo a do mtnyšeje rěti padło. Starschej dohladaschtaj žo bórzy, so tu dźěcźo njeje a dźěschtaj jo pytacź. Po dźěschim pytanju namakaschtaj dźěcźo morwe pschi haczenjach tcźaze.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

*S **Doberzeit pola Pirny.** Njepěkne nakładne auta pschipowěschcź, je na dróży mjes Pirnu a Stolpinom blizko Doberzeita žebi sažo wopor žadało. Wjeśnjan Philipp z Dettheho Wolmsdorfa pschindże pschi tom pod kokeła nakładneho auta a wumrě bórzy po tom w Pirnjanskej khorowni.

* S **Freital.** (Słóśniska khrobłosć.) Muž, hižo wjazy krócź z khłostanjom pothłostany, žo zyta, dokelž je bo na wschelakich měśnach mitšlamal. Je w junizu w kokejowni Libelli w Freital-Deubnje jenemu hudźinkej drohotne hušle pokradnył. Hudźink běšche 60 hr. mita wuttajił, jeli śwoje hušle sažo dóstanje. Mjelko dósta wobtradnjenu hudźink wot paducha sastawne wopśimo sa hušle a sdobom jemu śdźěli, so może hušle w Lipscźańskej sastawarni sa 15 hr. wukupicź.

* S **Kreischa.** (Rabiatny hospodar.) Pschecźiwo jenemu hospodarjej tudy dyrbjesche žandarm sakrocźicź. Wudowa, pola njeho bydlaza, kotrejež sćiwicźku chajsche wón z gwaltom mécź, njemóžesche ju hnydom wupróśnicź. Hospodar rosruba je žeferu sćěnu. Wudowa, tśi lět bě žo hižo lehnycź schła, wuskoći wutrohena po schodach dele a wosta dele we womorje leżo. Jedyn jeje wnuczź cźekasche pisches wokno a łkoźi z prěnjeho poschoda dele. Pschenajeć hrožesche napoględku ušćicźe, jo jeju satśěli, tak so dyrbjachu njemdreho cźłowjeka sajecź.

* S **Bärensteina.** Cźežke njesboże sta žo w tudomnej gmejnskej skale. Pschi śtołenju z rosbuchadłom njebě jedyn wutśěł rosbuchnył, tohodla dźěcźu dźěkacźerja sa nim bladacź. Nadobo pak wutśěł wrjeknu a z rosłětowazymi kruchami rosbuchnjenych kamjenjow buchu tśo dźěkacźerjo sranjeni. Jedyn najśerje pisches to śwoje źiwjenje śbuli.

* S **Lauša.** W zyhelni mjes Lauša a Medingen wudyri we wjetschej kólni, majcelnjenej je śynom, pjatk wjeśor woheń, kiž kólnju do cźista śnicźi. Pódła wokolnych woborow pschijědże też motorska śyklawa z Radeberka a wobdźěli žo na hasćazym dźěle.

* S **Lipśa.** (Hobrśe jenemu wunaje.)) Kriminalna policijia je jo nowinarśk. powěsćkach wěśeć zwóźbe tworownych paduchow rjemjeśelo śnicźiła. Tucźi paduchi běchu léta dołho na Lipscźanskim—Magdeburskim—Turinskim dwór nischcźu twory kradnyli. Mjelko fjoch śćeli. "Paduchi-śtwa hajaja hacź do léta 1924 wrócźo. Hlowny winikł je wśitk Dandl. Tóm dasche pisches wopacźne pišma wschelake twory wotewźacź. Woni kradnychu wobjeże wobnjasne twory, zigary, palenzy a pokwedła. Wšy dale pschebawjachu. Jenotkive dźělby wucźinjachu na 100 hacź 1500 hriwnow. Schtoda, kiž je żelesnjitkemu sarfadnitkrom pisches to nastała, wucźini ni 30 000 hriwnow.

* S **Meerane.** Tudomne towarśtwo invalidow je žo też je scherpatku k wołoženju nuzy pisches wulku wodu schkodomnych rosćudźiło. Kóždy žobutśaw je wot śwojeje pożledńjeje renty po 4½ pjenjezku do sbérkowego fonda dari.

* S **Mildenauy.** Wróćźo z khribjetom wosškozźiwschi z nakładneho automobila je 58létny dźěłacźer Paul Breitfeld śnjesbożił. Njesbożowny stama žebi kócźe a śrani so też śnutskownje cźeźko, schtož jemu bórzownu źmjercź pschinjeże.

* S **Sirschberga.** (Cźežke njesboże wohnjoweje wobory.) W Hindorfje dyrbjesche žo sandźenu žobotu śyklawa wohnjoweje wobory po stónzenem dźěle do śyklawownje dowjesćź. Ssedmjo wobornizy jeśnydachu žo na śyklawu, kotraž po nahlej dróży śama delejedźesche. Jedyn muž běžesche pschi woju, so by jo wodźił. Ssyklawa žo rosběža, tak ko muž, kiž dźahsche śpinacź, dobjerecź njemóžesche. Wodźeł bu potorhnjeny a śyklawa pschejeże jemu nohy. Stónznje śajeńże do pschitrowa a žo pschecźišny. S druhich muži žo jedyn śnutskownje tak cźeźko śrank, so dyrbjachu jeho do thorownje dowjesćź. Dalšnej dwaj dyrbjeschtaj lekarśku pomoz pytacź, mjes tym so druhi žo lohko poranichu.

* Se **Sprottau.** (Mloko na kožmaczki.) Nyczeńkubleńka najeńkatka Heidekamm běšche kožmaczki jédła a žo na nje mloka napita. Wona je po wulkich cźerpjenjach na to w Zahanskej khorownj wumrěła.

* S **Geyera.** 66tny žynk wómiłarja Lippmanna padże tak njesbożownje z konja, so žebi mošny śiśchaże a bórzy na to wumrě.

Kak Bjedrich Wulki Elzasku zwońcźmcowa.

W Straßburgu wukhadźaju cźažopiśe „Zukunft" wotcźišćeźi z nowiny „Elsaß-Lothringer Mitteilungen" (Berlin-Freiburg) jara sajimawy nastawk wot M. Mungenast wo „Bjedrichu Wulkim a Elsaß-Lothringskej". Nastawk rospišuje, kak bě 1744 Marja Theresija na najcźeschim puczu, Franzozam Elsaß-Lothringiju saßy wotewjacź. Hižo běchu jeje wójska hacź tam dozahnyle, hižo śrowjazhu wjeśele wohnje z horow. Ale w tutym wažnym historiśtim wokomiku pschipowědźi Bjedrich Wulki Marii Theresiji wójnu, kiž bo druha schlejśiska wójna njemuje, a padny je śylnym wójśkom do Cźeśteje. Wójsvodu Korle z Lothringskeje dyrbjesche ke schkitanju domisny do Wina powolacź.

Bjedrich Wulki bě žo w Frankohrodźe sarucźił, němški kraj pschi śwojej wustawje śdźerzecź. Padnychu w tym wokomiku po pschědchowanym thežorstwu do khribjeta. Pschi tym dosta śmutskowny němški kraj Schlesiju, mjes tym so žo němska hranica wot rěki Maaß k Rheinej pschepokoji.

Schto je jeho k temu pohnuło? Njech Bjedrich Wulki na tute praschenje ham wotmolwi:

W lěće 1741 pisaschе na kardinala Fleury a marschala Bell-Isle, so je bohaty Franzosa kaj wobej a Franzowskej tak zwěrny kaj jenoj žadyn je swjatkarjow.

W swojim testamenće ſ lěta 1752 piša Bjedrich Wulki njes druhim:

„Schlesynska a Lothringska stej žonje, ſ kotrejuž je žo Pruska je starschej a Franzowska ſ mlódshej wozenita. Tutón swjatk jeju nuzi, tuhanu politiku wjeſe. Pruska njebudże měrnje pschihladowaz, jeli chzeła Elsaß abo Lothringsku Franzowskej wjacz . . .“

Nastawk pschinjeże bischeże wjazy dopokasmow, kak Bjedrich Wulki Franzowsku wschudże ſakkatache a žo jako jeje najzwěrnischi pschećel wupokasowaschе. Hižo naspomnjene padaj dopahatej, jeho charakter rysować. Tuž drje spomnjena nowina zyle wopak nima, hdyž na konzu žiwotich dotlich wumjeđenjenow naspomni: „So bu Elsaß-Lothringska 1918 franzowska, to ma žo Franzowska Bjedrichej Wulkemu dźakowacz.“

Barlinska nowina „Welt am Montag“ doda: „Tak widźi němšky smuſkleny Elsaski stawizny Elsaža! Tak rosytuje Bjedricha II. zobuskutkowanje na podłožku swojich žkowow. Bjedrich II. běsche wulki jenoj jako Wulkopruſak, jako čornoběły. Jeli dźeđża čorno-běło-čerwjeni jeho jako němskeho pschedwojowarja falschowacz, dha dopokasuja tuhanu měru njebjestorišchow smuſkleną, kiž kusesa Stinglа namolwjesche, němškej republiku „Friderikužowu ſmanku“ nanursowacz.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutjischu wutoru: Pschi wětšiku wot ranja sdźela samrózene, ſ dźela dale zjopło wostanje. Nawjeczornje žu tu a tam njewjedra.

*

Ssobotu popoldnju w schěstej hodźinje bu Barlinska wobnjatowa wobora do ſsolatorskej fabriki v. Mairowski na Lěsnej dróhy 28 w Reinickendorf žadana. Hdyž wobora dojeđże, stojesche zyle twarjenje w płomjenjach. Běsche se dźeżaczimi haschazymi czahami na wopalnischczo dojeła.

*

Pjatk w nozy žu paduschi žo do jeneho juwelěrowego wobkhoda w Lüneburgu nutskamali. Pokradnychu pódla pór pjenjes ſlote wězy w hódnoſczi 60 000 hr.

*

Ssobotu rano pschećiwny žo železnischi brjóh mjes Brěſłowom a Finkenherdom (na čjarje Frankobrod — Wrótſławja) a ſtwjny žo 30 metrow. W tym wokomiku runje prózdny czah nimo jědżesche. Někotre wozy buchu pschi tom na čjaru Wrótſław—Barlin ſtórčene. Po dwěhodźinſkim dźěle běchu kolije sazo do rjada, mjes tym so budże čjara Barlin-Wrótſław na 12 hodźin zawrjena. Schkoda na wězach je wulka. Wozoby njeſu pschi tom do schkody pschischle.

*

W ſobotnischej nozy je w Holſsyzan (w dolinje rěki Lecha) wulki hoſczenc „Zum Hirschen“ žo dozyła ſpalił. Stuły, kotrež tam pschenozowachu, žo jara wustrózachu. Někotre ſkoczichu ſ wokanu won, ſ wulkeho dźela jenoj se koſchłu wobleczeni. Pschi tom žu žo mnohy wobſchodźili. Jena žónſka ſtama ſwej wobě nohy, jena pinczniza a ſlužobna ſtej žo ſhubiłej. Boja žo, ſo ſtej w płomjenjach ſmjercz namakałej.

*

Dołhorańſka Japanſka bu wospjet wot ſemjerjenja domaphiana. Salſchażnjenje ſemje je tu najhróſbniſche, kotrež žu wot 30 lět žem w tutej krajinje měli. Żelesniſke a telegrafiſke ſwiſki žu roſtorhnjene. W Fukuſhima je wjele khěžow roſpadało. Wjazore wozoby žu ſranjene. Semjerjenje žu też w Yokohama (wulke město Japanſkeje) ſaczuwali.

Přilopk.

* **Dwě žonje w błocze žo ſadużyłej.** We Wulkich Ellingach w Starej Marzy ſapadny žo 12lětna dźowka Elli dźěłaczerja Stürzera, kotraž chzyſche žo w hatku wukupacz, w pławje (Schlamm). Jeje 15lětna ſotra chzyſche ju wuczahnuncz a žo tohorunja podnuri. Hdyž ſtejeła ſotra nana na pomoz ſawołacz běžeſche, běchtej žo wobě hižo ſadużyłej.

* **Kak jedyn žid druhemu židej elektriſki nadróżny wós pscheda.** Pólſka nowina wosjewja ſwojim cżitarjam ſcżehowazy ſmješny podawk: Pșched krótkim pschińdże žid ſ Włodawy do Warſchawy, pșcheda tam tworow ſa 4000 ſlotych a chzyſche ſej ſa to konja a wós kupicz. Hdyž žo po měſcże roshladowaſche, ſesna žo ſ jenym knjesom, kiž jentu roſzakni, ſo je lěpje, hyrdom nadróżny wós kupicz. Pșcheđſtaji žo jemu jako wobſtejeſcz nadróżneho wosa cżo. 18 a jědżesche ſ nim hacz konz ſtazije, potom ſazy wospjet do města. Pschi jeſtoje praſchejeſche žo knjes wjednika, kelko je wob dżeń ſaſtużił. Wotmolwi jemu: 500 ſlotych. S tym bě knjes jara ſpokojom. Na to waſchinje žo jemu poradżi, nakrajneho žida ke kupej wosa cżo. 18 ſa 5000 ſlotych nawabicz. 4000 ſapłacżi wón w hotowych pjenjesach a ſa zbytk wuſtajі žo ſmenka. Ssamo notar žo namaka, kiž podpiſowe wumjenjenje napiša. Kupj dosta nadawk, nasajtra we wosowej kólni ſej po žiwý wós pschińcz. Dalke tam žo wupokaja, ſo bě žid jedafej do rukow padnył. Wuſchitkeho pșchehupża, tehorunja žid, ſaja policija někotre dny poſdżiſcho.

* **Saſo wopaczna zarowa dźowka.** W někotrych wołhynſkich wſach pokaja žo pșched někajkim cżaſom młoda žónſka, kotraž wudawaſche žo ſa zarowu dźowku Olgu Romanowu. Mona proſchesche burow wo hoſpodu a pjenjesy a powědaſche jim, ſo dże do Parſa k ſwojemu wujej jěcz, kiž bórſy ſ wulkim wójſkom do Ruſkeje pschińcżehnje, ſo by boſchewikow wucżeřił a na zarſki ſtoł ſtupił. Wopaczna zareziła měſeſche njeſmérny wulpěch. Njeličzomne cżłowy ludu tłóczachu ſo k njej a nawdawachu jej wjele pjenjes na puczowanje k wujej do Parſa. Jebaćka pak je ſo potom bjes ſlěda ſhubiła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Poſcżenzař Jakub Měrczinik w Haßlowje je dodatnje wo dowolnoſcż k natwarjenju brjohoweje murje na Lawem brjohu Cżorneje Wody njedaleko 40 m. dale niże ſwojeje žurle na ſahonje cżo. 402 ſahoniſkeje knihi ſa Haßlow proſył.

Tutón namjet wojſewja žo po § 33 wodowneho ſakonja ſ namołwjenjom, kajkeżkuli napischeċiwjenja pschecżiwo pożadanemu twużiwanju wody w běhu 2 njedżel ſ dnja wojſewjenja tohole namjeta pola podpiſaneho hejtmanſtwa, pola kotrehoż žu tež plany k dowidżenju wunołożene, ſapodacz.

Wobdżěleni, kotriž žo hacz do tohole cżaſa njeſamołwja, ſhubja prawo na ſmjerſcżiwjenje pschecżiwo wot wyſchnoſcże pșchedewſateho ſrjadowanſa.

W Budyſchinje, 3. ſnjeżnja 1927.

Hamiſke hejtmanſtwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Měſchczanſzy ſaſtupjerjo žu ſ pohikłoſowanjom rady jako 1. dodawk k měrnemu ſakonjej wot 8. oktobra 1925 po hłowach ſakanja wot 1. junija 1926, **naſtupaja organiſazija ſjawneho ſpomożeſtwa we wokrjeſu města Kamjenca,** ſcżehowaze wobſamtli:

§ 4 wotrěk 1 dostanje ſcżehowazy pșchidawk:

1) 2 ſaſtupjerjomaj wójniſkich wobſchłodżenych, wójniſkich ſawoſtajenych a wójniſkich wobdżělnikow.

Tutón dodawk je žo 26. julija 1927 wot wobſamkowazeje wyſchnoſcże pschiwſał a ſtupi ſ tutym wojſewjenjom do mozu.

W Kamjenzu, 3. auguſta 1927

Rada w Kamjenzu.
dr. Gebauer, měſchczanoſta.

Listowanje.

B. R. Po naſchim měnjenju ſemóże miſchtr na ſarunanje ſkorkicz, hdyž wucżownik ſej prawo wotmje, kotrež jemu § 78 wotm. 1 rjemjeſlniſkeho ſakonja da, a wucżownika wuměnjenje do cżaſa roswjaſa, dokelž žo druhemu rjemjeſlnikej abo ſaſtojniſtwu pschiwobroczi. Potom pak nima wucżownik prawo na wuſtajenje wucżobneho pismjenu wuſwědżenja. Dokelž po § 80 rjemjeſl. ſakonja ma wón jeno prawo po ſkónczenju wucżobnych wuměnjenjow, t. r. po wucżinjenym cżaſu. Tón pak žo w pșchedležazym padże njewobkedżuje.

A. S. Kěžny dawk (Hauszinsſteuer) je w podrużnym pjenjesu wopschiſchtaty. Saſobny wobdżělenſki dawk (Grundvermögensſteuer) njetrjeba podrużnik płacicz, kbiba ſo je w podrużniſkich wuměnjenjach někajch druhe poſtajene.

Powołanje. Pșcheċiwo roſſudej nahódnoſtneho měſtna (hamiſke ſudniſtwo) dyrbicże powołanje ſapodacz. Tute możeċe pola njeho abo pola krajneho ſudniſtwa cżiniċ. Tola macże žo w běhu dwějoch niedżel wobcżežowarz, nochżeċe-li ſwoje prawo ſhubiċ. Poſdżiſcho nicżo njepomhn. We wyżokoſcżi wudawkow njehodźi ſo nicżo wěſte poſtajicz. Tola możeċe ſ 20—30 hriwnami liczicz.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře wutoru (9. 8.) wječor 1/2 9 hodź. zmójemy w „Kat. towaŕſowni“ na Garbaſkej hasy spěwnu pruhu, po njej měſanu zhromadźiznu. Ważny dnjowy porjad a nuznoſć spěwnych pruhow kóždoho sobuſtawa k wopytej nuzi. Wočakam tohodla wšěch! Też hoſćo su nam ſtajiże lubje witani! Předsyda.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd̄ẓelu w Serb. kofejowni.

Drježdżańſki „Hromadnik“ spěwa kóždu ſrjedu wječor 1/2 9 h. hromadże z „Hlaholom“ we „Musenhaus“ (Pirn. Str). Započatk po próżdninach (17.8.). — Prěnje porjadne posedżenje tow. je 1. sept. pola Gusty Żmija na Khryſt. dróży 22. Kr.

Delni Wujezd. Kedżbu! Naš sokołski ſwjedżeń so wšelakich příčinow dla na njedżelu 4. ſeptember wotſtorči. Wšitko dalše ſo hišće wozjewi.

Frankobrodſcy spěwarjo a spěwarki, kiž su tam spěwali, ſkhadźuja ſo pșhich. ſobotu (13. 8.) pop. 1/2 5—1/2 7 hodź. w Serb. Domje. Ważne rozrěčenje. Fotografije z Fr. ſu hotowe a jara rjane. Kr.

Liehań. „Zernička“ ma wutoru wječor 1/2 9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dirigent a předsydstwo.

Malešańſki zwuč. wokrjes zmèje pșhich. ſrjedu zhromadnu pruhu z hudźbu w Brěżyncy. Načoln.

Nawječorny wokrjes Sokoła ma wutoru a pjatk zhromadne zwučowanje. Po zwučowanju ważne rozrěčowanje dla jězby do Wulkeho Ćiska.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ jědże na Sok. zlět do Wulk. Ćiska z čežitym awtom. Mamy hišće někotre měſtna swobodne. Štóž che z hoſći sobujěć, njech so zamołwi pola br. Żura w Kamjenej abo pola br. Handrika w Bronju. Wotjědżemy rano z dypkom 1/2 8 hodź.

Kalbicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje ſrjedu, 10. 8. (nie wutoru) w 9 hodź. Winowatoſć kóždeho sobuſtawa je, zo přińdże, dokelž je to poſlednja pruha za zlět. Program: prěkuš, ſkupiny a proſtne zwučowanje. Načolnik.

Wopytowarjo Sokolſk. zlěta! — Kedżbu! Štóž chce we Wulk. Ćisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Ćisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zlět Žuž.-serbſk. Sokoſtwa. Njedźelu, 14. 8, dop. w 9 hodź. pojědże z Budyšina do Wulk. Ćiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednačelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbſkim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhoni.

Zamołwity za politiku a hospodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěżyncy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje

4500 hr.

na 1. hypotheku (nowe twarjenja) za wysoku dań so pytaja. Poskićenja pod „D56“ na wudawarnja „Serbskich Nowin“.

Vogtländske wumělske **gardiny**
kupujeće ſtajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Zł. Hwězda“ / Rěču serbſki

Najwjetši ſkład w měſće!
ſpanſke ſtwy wšěch drjewowych druži a po wšěch płaćiznach
jědżne ſtwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bůfetom
knježſke ſtwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńſke ſtwy, kuchinje, klubowe a małe meble, ſtólcy
Samsna dźělarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Dohatej hasy 15 na Hrodowskim naměſtnišu 2

Saisonske wupředawanje
Hišće dalše zuſenje płaćiznow!
Dźiwaće so nizkim płaćiznam za wobleki, židy, płokajomne tkaniny, bałmjane tkaniny, gardiny, šaty atd.
Dale poskićamy:
Dżěłbu najl. gumijow. mantłow wot 16.— hr.
„ čorn. suknowych kholowow 6.— hr.
„ dźěłanskich kholowow . . 3.60 hr.
„ Breeches kholowow . . . 5.50 hr.
„ ſporſkich čapkow . . . 0.90 hr.
„ Manchesterſkich wobleków . 27.— hr.
„ mužacych wobleków . . . 25.— hr.
„ pacholacych wobleków . . 17.— hr.
„ hólčacych wobleków . . . 2.— hr.
„ ſcinopłatowych wobleków . 7.— hr.
Dale dźěłby lětnich kholowow, jakow, płokajomn. dźěćacych kholowčkow, bluzow, ſepłkholowow, njepřemok. khabatow, módre barbu njepuščace zamkarſke wobleki, bluzy za żeleznicarjow atd.
po jara nizkich płaćiznach.
Wopyt našeho wupředawanja ſo Wam wuplaći.
Wotedaće wšesteje dźěłby ſebi wuměnjamy!
Welsec kupny dom w Kulowje

Presto kola
Grützner šijace mašiny
ze wšěch znamkow najlěpše wulki ſkład, tunjo płaćizny
Kupny dom za kolesa a šijace mašiny
Jan Witek w Ščijecach

Wupjerki
jenoj dobra twora,
9/4 m 2,10 9/4 m 3,40
12/4 m 2.60 12/4 m 4,20
też hotowe zešite, ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!

Špundowanja
suche a derje sedżace, kromy při ſćenje, hěblowanja a wučahowanja po wučinjenju poruča
Alfred Lehmann
w Brěżni p. Kamjenca

K wusywam na ſćerniſća:
hroch pjeluški woku lupiny
kolij zeradela
Paul Schulze Nachfolger
w Budyšinje

„Sokolſke Listy“
Časopis Serbskeho Sokolſtwa
njech ſebi kóždy w „Serbskej knihańi“ w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měſačnje a płaća na lěto za sobu stawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 184 — Budyšin — Wutoru, 9. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Dalša pomoc za powodźenych w Rudnych horach nuznje trěbna.

Kaj je so hižo wojsewiło, wuczinichu 26. prašnika nahromadźene dary za potrjechenych w powodźenej krajinje w rańšich Rudnych horach wšcho hromadźe 527 278,94 hriwnow. Tuta dobrowólna suma, w jenotliwych darach wot privatnych, industrije, towarstwow, schulow, gmejnow atd. je so hač do 4. žnjeńca na 1 156 031,02 hr. powyšiła. Tutón wuspěch je najskerši dopokaz a btyšcheze wuzwědženje luboscze k bližšenemu w zwobodnym stacze Sakskeje a němskeho stata. Pšchi tom pak nochcemy na wukraj zabyć. Napschečzo tutej tschečzanskej swobliwoszczi steji pak widźomne njesdoze 9. prašnika, w kajejž mérje hischcze žana katastrofa-Sakssu potrjechiła njeje. Wschednje pschihadźeja rjane dary, **a tola njemože hischcze so na dokónczenje tuteho dobreho skutka myślicz.** Mózno, so žu tu a tam z wotedaczom darow so trojschku dźili, znadź njejžu hischcze we wschech gmejnach wjesnu zbérku pschewjedli. **A tuž so wospjet prošny, to bórzy pschetwjesczi.** Dotalny wuspěch sda so mnohim wulki być, ale sta a sta žnjowbow maja so je wschém sabo sastarać, schtož k porjadnej domjaznoszczi słuschа, jim njenarunajomne wézy znajmjenscha podźelnje sabo zarunacz a jim mózne czinicz, zwoju eksistenzu znowa wutworicz. Njech tuž luboscz k dawanju njewotmjelknje. We wschednym žiwjenju polticzaja je dosez pschilezność, na tych tak czzjko domapytanych spominacz. K jenemu darej dyrbjał je kóždy winowaty czuez, kiž swój dom a statok wot naturlich nuzow njestrajenemu wé.

Licba rozwjazanych mandźelstwow.

Salska ma wožebicze wjele rospuschczenych mandźelstwow.

W Barlinje, 8. žnjeńca.

W lěcze 1926 buchu po statistiskim hamcze w Němskej 35 936 a 1925 na 35 451 **mandźelstwow roswjasanych,** to je 57,8 a 56,8 proz. na 100 000 wobydlerjow. Wjerschk lětsa 1921 dosahł. Wuczini 63,7 proz. pschecziwo 27,9 do wójny. Potajtim bu jich dwójzy telko roswjasanych kaž w lěcze 1913. Najwjetsche liczby pokasuja wjeso mésta. Tak pschibudże na psch. w Barlinje w létomaj 1924 a 25 na 193,4 a 186,3 na 100 000 wobydleri, w Hamburgu 183,4 a 168,5, w Bremje 119,9 a 104,5. w Lübeck 105,2 a 76,6. Wyšche statneho pschereśla běchu liczby w Schleswig-Holsteinskej (70,9 a 63,20, w zwobodnym stacze Sakskeje (68,5 a 72,3) a w Anhaltskej (66 a 74,1). Najmjenje roswjasachu sho mandźelstwa w Pósnanskej a wjeczornej Pruskej (17,2 a 22,3), w Hornjej Schlesyjskej (19,9 a 16,4). Tež we Würtembergskej, Rańschej Pruskej, Westfalskej, Bayerskej, Hessenskej a Oldenburgskej běchu liczby sdźela hač do 50 proz. **nize statneho pschereśla.**

Wjacy hač połowa wschech mandźelstwo roswjasa sho **hač do 10 lét mandźelstwa.** Najwjetschi dźel mandźelstwow swjasa so **w czežkich powójnskich wobstojnoscach.** W mjenowanym mjaj létomaj (24 a 25) bu runje kaž w lěcze 1913 wjacy hač połowa wschech mandźelstwow po § 1568 (słamanoje mandźelskeje zwéry atd.) roswjasana. Dźiwaja na wukraj je licba roswjasanych mandźelstwow w Němskej tżetro wyšoka.

Reparaciske płacenja Němskeje.

1200 milijonow złotych hriwnow shromadnych dołhodow.

W Pariju, 8. žnjeńca.

Generalny wupłacżacy agent za reparazije wojsewja wusłech tżeczeho Dawesowoho léta. Shromadne dołhody sioja so na 1200 milijonow złotych hriwnow, schtož po nětkżischim kursu — 100 fl. hr. je 607 frankow — 7 339 milijonow frankow wuczini. S tuteje sumy dosta Francowska wschu hromadźe 505 milijonow złotych hriwnow abo 3060 milijonow frankow.

Poslednje přihoty w Junkerskej dźełarni.

Pšches 7000 kilometrow — rekordny sćet.

W Dessawje, 6. žnjeńca.

Kaj žo wupokasa, je Junkerowa maschina pschi swojim wczerawschim zwětšowanym rekordnym sdźesze — je dla lutowanja na palidle z pomjenschenej spěschnoszczu w pschereśku 135 kilometrow sa hodźinu leczało — wschu hromadźe na **7000 kilometrow** pschelecżało. Dokelż je Dessau wot Newyorka 6000 kilometrow sdaleny, może létadło po potrébnosczi hischcze 1000 kilometrow do smutskowneje Ameriki dolecżecz. Mjes Dessawom a Lipskom hamtży wotnjerjena pschelecżena czara wuczini 4627 kilometrow. W tu chwilu žo w Junkerskej dźełarni dorecżuja dla położenja wjedra w japadnej (nawjeczornej Europje a nad Atlantiskim morjom. Tohodla je nawjednik wjedrowneho wotdźelenja Hamburgskeje wjedrowobkedźowarnje do Dessawa pschileczał a ma rosrecżowanja z tudomnym létazym nawjednistwom. Pschi tutych dorecżowanjach budże drje žo pjecza na prénim mésinje wo pschelétaju czaru pšches morjo jednacz. Hacz dotal žu žnjej pucz brali pšches južnu Irsku a Neufundland, **potajstim najkrótschа czara.** Tola je mózno, so žo pjchi lépschich wjedrowych pomérach ja **južnischi kurs** (puc) rosšudża. Techniscy nawjedowarjo rekordneho flota budu žej djenża wot pilotow Misticza a Edcarda rosprawjecz dacz wo trajazym sdźiu a pschi tym radobytnych najhonjenjach. Dale budże žo wo wschelakich mjenischich porjedźenkach jednacz. — Druha namótsła maschina z pilotowaj Loose a Krahl je djenża ke krótkemu pruhowańskemu sdźetej wuleczała, kiž nékotre hodźiny trajesche.

Cźežki wyschi Skala do Tokio leczi.

Prěnja etapa Praha—Moskwa.

W Pray, 8. žnjeńca.

Djenża dopoldnja wokolo djewjecżich najsupi na Praźskim sletnischczu wyschi **Jaroslav Skala,** pschewodowany wot žwojeho mechanikarja Taufera, z wojerskim létadłom S 16 žnoži hižo psched dležischim czasom wotmyslenu sdźet do Tokia. Prěnja stazija budże Moskwa. Wot tam dże hacz do Kasana leczecz, dalschi pucz wjedże pschez Omsk, Krasnojarsk, Tschita, Mugden, Hejdusti do Tokia. Tutón na 23 000 kilometrow dołhi pucz dże wyschi Skala pjecza sa 21 dnjow pschelecżecz. Mjes tutymi žu 16 sletowych dnjow. Dalsche dny žuża k wotpocżinkej.

Sćet wokolo semje.

W Newyorku, 8. žnjeńca.

Snaty wulkowobkhodnik Eduard Schlee dże 20 dnjowsku zébu wokolo semje finangerowacz. Sćet dyrbi žo mjes 10. a 15. žnjeńzom w Grace Harbour (na kuże Neufundland) sapoczecz a po pschelecżenju Atlantiskeho ezeana pšches London, Stuttgart, Wograd, Konstantinopel, Karacht, Alahabad, Kalkutta, Rangoru, Hue, Tokio, Hawajske kupy, Son Franzisko, Chicago a Detroit budże žo letadło w Grace Horbour sabo na semju puschecżecz. Jedyn dże to druheho pschetrjechicz.

Winski gmjenski skit so rozpuścił.

Saložene nadstronifeje schkitaze straje.

We Winje, 6. žnjeńca.

Swjatowny kanzler pschipóstła měschczańskeje Seitzej pišmo, w kotrymž jemu dźakuje, so je jemu mjeseswjatkowna wójnska kontrolla notn pschipóstała, hdyž pschecziwo sarjadowanju Winskeje schkitaze straje protestuje a žej jeje roswjasanje žada. Pschi tym sejera žo na artikel 123 Germainskich wuczinjerjow. Kanzler je próstwu dodał, wschu czinicz, so njebychu i teho nékajke swonkowne politiske schmatanjy nastałe.

S tym je tak mjenowana cżerwjena schkitaza straja rospuschczena, kiž z wulkeho dźela je thkostanzow wobstojesche. K nowemu schkitej žmě žo kóždy młody Awstrizan samokwicz. Hacz budże žo bóle neutralny schkit wutworicz, hdyž žu nalécwne a naprawne strony jenak sastupjene, je dwélomne. Trjeba dha Win pódła polizije hischcze wožebitu schkitazu gardu?

Narodni demokratoju a Němcy w Cżeskej.

W Młodym Bolesławje, 8. žnjeńca.

Na wokrjesnej shromadźisnje narodnych demokratow w Młodym Bolesławje sadżenu njedźelu dżerżesche sapółkanz dr. Kramar wulku politisku rěcz, w kotrejž žo wo pomérach z Němcami wupraji. Mjes druhim ménjesche: Njepschijmuschachmy žane mésto w khježestwje a wostachmy jenoż we wjetschinje. Pschi tym mózachmy wschelake wobkedźbowacz. Pschicinnach Němcow we wjetschinje je sozialistiami we wjetschinje. Wón bléschi czaż žobustaw pjecżineho wubjerka, hdyž žym wschu hacz do najmjenscheho widżak.

Tuž sjawnje wusnawam, so swobstacże Němcow w khježestwje žej telko woporow zadato njeje kaž swobstacże sozialistow. Njeżnémmy sabyez, so pšches sastup Němcow do khježestwa a wožebje pšches jich pschihłosowanje k budżejej (statne dołhody a wudawki) nészto so stało je, schtož wulki dobyt za stat wosnamjenja. Němcy žu žo z tym, so do wjetschiny dźěchu, na podołyn naschoho stała stupili, kaž je wón po wukrawje a rěczu sakoń postajeny. To je ważny sakt za nasche stejischczo we wukraju a tuta kroczel njemože bjes scżěhow we smutskownej politizy wostacz. Wusnawam sjawnje, so je naschа winowatosez — jeli Němcy w khježestwje swostanu — ł nimi w khježestwje tohodła swostacz, dokelż je to czežli nadawk, narodne žiwjenje stata sakitowacz. A to njeje hinak mózno, to w khježestwje swostanjemy. Nasche wobdźělenje w khježestwje njewosnamjenja, so žo naschoho stejischcza wsdamy. Nascha zwjata winowatosez je, zo wo nasche kraniży staracz. To je tež najważnischa winowatosez stata.

Što wuherska mjeńšina w Česko-słowakskej ma.

Wopaczne wunoschowanja Rothemera.

W Pray, 8. žnjeńca.

Pod hornim napiśnutom wojsewja „Cżeskoslowakska korrespondenza", kruże Rothermerowu akziju sabudżujo, schto wschu wuherska mjeńschina w Cżeskoslowakskej ma, schtož je hižo 1. meje 1922 rospišała: „Wuherska (Madżarska) mjeńschina w Cżeskoslowakskej, kiž žane swiżowaze krajiny njewobydluje, ale njes druhimi wjetschinami je rozbrójena abo enklawy twori. mjesesche po ludliczenju 1921 na 745 000 duschow. Tuczi 745 000 Madżarow moja we Pray 10 sapóstlanzow a 2 senatorej, potajtim wo wjele wjazy hacz cżeskoslowakiti lud hdy we wuherskim jezmje mél je. Tohorunja žu Madżarojo Cżeskoslowakskeje runje won pschikładownje na schulskim polu sastarani. Maja 2 pschekupskej akademiji, 2 pschekupskej schuli, 5 krjedźnych schulow z 10 parallelnymi klażami na némskich a slowakskich gymnasijach a realkach, 1 wucżerski instaw z parallelnymi klażami pschi jenym druhim, 14 mésczanskich schulow, 748 ludowych schulow, **pomérnje wo wjele wjazy hacz narodne mjeńschiny we Wuherskej maja.** Liczba madżarskich nowinow we Sslowakskej a Karpathorusskej je žo po powrócze njebžémérnje rosmnożiła. Króz sabżeneho léta wukhadżachu w Cżeskoslowakskej 58 madżarskich cżażopiśow, mjes nimi 14 dnjelnow. **Sslowakojo we Wuherskej nimaja žadyn žaneho publizistiskeho (wojsewjeńskeho) organa,** wotkładajo wot wo Budapeszce wot knjeżerstwa wudawaneho madżarskeho „Lapjena wucżahowarjow" („Emigrantenblatt"), mjes tym žo w němskej rěczi wudawane nowiny kruże „patriotiżny" smyślene, t. r. madżarizy być dyrbja.

Tak stoji wopraldże ł madżarskej mjeńschinh w Cżeskoslowakskej, kiž nimo toho w hanttiskich sastojnstwach, pola wobkhodnych wustawow a druhich statnych institutow pomérnje pschewobwoku representaziju ma a w žwojich rěcznych prawach žo nihdże njepschikrótschi."

Tak žo w lěcze 1922 pišasche a wot teho czasa žu žo pomérny za madżarsku pschezo lépje wutworite. Hdyž postajim lord Rothermere wo pocżischczowanju madżarskeje njeńschiny w naschim stacze rěcži abo žamo wo wopraunym rubjenstwje, dha je wón wopor informazije, kotraž žo dżesi a bóle jako błud wopokasuje.

Rothermerowe prócowanja přeciwo Trianonskim wucinjenjam.

W Pray, 8. žnjeńca.

Prózowanja lorda Rothermera, wudawarja nahladneju nowinow „Daily Mail" a „Daily Mirror", dźěchu na to, so za rewizijn Trianonskich wucżinjenjow sastajicz. Jeho akzija pak bo wschelako pobudżuje, za tym hacz maja potrjechene staty sajima na tym. Wo tym je žej pschesjenj: Jeli žo na nich nékchto pschemény, dha to bjes wolima na Versaillesli mér być njemože, dokelż je tammy jenoż nékajka wotnożka tuteho. Pod tutymi wuhladami je zyła akzija wélikl w schcżeżay wody. Bych-li žo po Rothermerowych žadanjach mélí, by žo dyrbjał zyły problem narodnych mjeńschinow w Europje narěsnycz.

Rothermer je młodschi bratr zemrjeteho lorda Northliffa, krala nowinow. Je jara bohaty muż a kaž hižo nasmomnichmy, wudawaz nojwjetschich jendźelskich nowinow, „Daily Mail" ma na 1 800 000 abonentow. Bżesche nékotre dny we Wuherskej pobył. Bórzy po tym spitza artikl wo njej a žadasche žej rewizijn Trianonskich wumjenjenjow. To pschečkapi w Praźy a w dalschim žurnale. We naschatku žej žada, so bychu 745 000 Wuherjow w Cżeskoslowakskej, 600 000 w dżenżnischej Rumunskej a 400 000 we Južnoslowkowjanskej po ł Wuherskej sabo sjednoczili. A jeli buchu so tute staty spjeczowake, dha namjetuje Rother-

mere, so **bychu wulke finanzne wustawy w Londonje a Newyorku pjenjesnje na nich cjischezale ſ tym, so jim ſadann pozcjonku ſapowědza.**

Pschi tym pak Rothermere ſastał njeje. Je na dr. Benesha depjesche ſtak, w kotrychž jemu porokuje. Tón pak je we ſwojim cjahu wo położenju Wuherjow rosprawił, ſchtož jemu najſterje niedožaha. Nětko je ſej wuhlerk ſe ſapóſtaſanzow wſchěch politiſkich ſtronow wutworił, tiž ma „wuherſke prašenje“ pschehladacź. A dale dyrje we ſwojich nowinach ſa to dźěłacź. Rothermerowa akcija měrt ſo pschećiwo Małej entencje (Czěſkoſłowakſej, Južnoſłowjanſkej a Rumunſkej). To je wěſo roshorjenje w tutych politiſkich kruhach wubudźiło. Sſnadź wěź psched forum Swjatka Ludowa pschińdźe, ſo by tuta měr kazała propaganda Rothernera, tiž ſo jenož ſa wuherſkich magnatow a wulkowobhdźerjow ſaſtaja, ſo ſtónčiła. Kaž ſo ſda, njeſměje Rothermerowe prózowanje ſanjeho poſitiwneho wuſpěcha, dokelž jeho wudawanja woprawdźite poměry njerozpitaja. Pscheměnjenje Trianonſkich wuſtajenjow by dalſchich ſcjełow měło, kotrejž hiſchcze ſo tu hiwdu dowidźeć njehodźa.

Japanski ultimatum na Khinsku.

W Londonje, 8. ſnjeńca.

Po amerikanſkich powěſćach ſe Shanghaja je Japanika pſches ſwojeho diplomatiſkeho ſaſtupjerja ſdobom na kuježerſtwo w ſewjeru a juhu zuku liczbu ultimatiwnych (dokónčnych) žadanjow ſtajiła, kotrychž wotpohlad je, **Mandžurſku a Mongoliku po ſarjadowanſkej prakſiſy k japanſkim kolonijam ſcjińcź a khinſkim** nazionaliſtam: wupſchestrěwanje jich hoſpodarſtwa k kewjeru wot Shantunga ſakaſacź. Tute žadanje je Japanſka w pſchesjensosći Jendźelſkeje ſtajiła. — Po powěſćach ſ Pekinga je južne wójſko ko na ofſenziwu naſtajiło a je po kruthych wojowanjach hač 20 kilometrow pſched Hintſchaufu ſtorcziło. Wudawanje wo pſchedobyću Pengpuxa pſches ſewjerne wójſko je ſo jako wopačne wupokaſało.

Coolidge ſo dokónčnje preſidentſtwa wótdal.

Wotbrónjeńſka konferenza wjazy wotmyſlena njeje.

W Londonje, 8. ſnjeńca.

Po Exchange-wojſewjenju ſ **Rapid City**, hdźež amerikanſki preſident na lećnjum byču pſchebywa, je Coolidge nowinarjam ſo wuprajił, ſo nima wotpohlada, w lěće 1929 wotbrónjeńſku konferenzu powołacź. Je ſej wotmyſlił, 4. měrza ſpomnjeneho léta wróćo ſtupjeź. S tym je **wuſaſnjene**, ſo nochze k ſaſkowólbje ſo ſtajieź. Preſident hiſchcze pſchipomni, ſo **mohła** pſched jeho wróćoſtupjenjom **ſnadź witana pſchileżnoſcź** ſo poſtiċźeź ſa **nowu wotbrónjeńſku konferenzu**. W tu **khwilu** nima wotpohlad, **tutón** plan pſchewjeſcź.

Generalny ſtrajk w Newyorku.

Jako proteſt pſcheczźiwo wotprawjenju Saccoa a Vanicetta.

Pol miliona wobdźělnikow.

W Newyorku, 8. ſnjeńca.

Sa wutoru ſu we wſchelakich měſtach proteſtne ſhromadźiny poſtajene pſcheczźiwo ſtatemu wuſudej. Dźiwuje ſo, hač proteſtny ſtrajk ſwonka Newyorka ſo roſpſchoſtrěwa. Sa Newyork liczi ſo ſ pol milijonow ſtrajkowacych. Se wſchelakich ſtatow pſchihadźeja powěſće, ſo buchu podhladni ſajeźi a domy ſo pſchepytowachu. We Waſhingtonje ſu ſamo lětadła na bomby pſchepytali. We Cambridge (pola Boſtona) ſu pjeża do wobydlenja ſudnika Sanderſona (ſpodniſtaw najwyſchſcheho ſudniſtwa) ſo nutſlamacź ſpytali. Běchu drje na dokumenty (liſćiny) ſwój wotpohlad měli.

Gouverner Fuller wostanje kruty.

W Boſtonje. 7. ſnjeńca.

Wot gouvernera Fullera poſtajeny wubjerk, kiž měſeſche hiſchcze ras pad Saccoa a Vanicetta pſchepruhowacź pod pſchedſydſtwom preſidenty Lowella Horwardſteje univerſity, je k reſultatej dóſchoł, ſo njeſłuſhu ſo ſudniży najwyſchſcheho ſuda w Maſſachuſetts mjes prozeſſom w roſmolwje ſ wonkaſtejacymi wojowabami doſeź wróćo dźerżeli, ſu pak pſchi pſchewjedźenju prozeſa zyle bjeſſtroniſzy woſtali. Wſchě wuprajenja, na kotrež ſo namjety k woſpjetnemu pſchewjedźenju prozeſa ſjepjeraja, njebychu dohaſnyle, nětkajšeho wiłwa měcź na pſchiſpažnych k łóńſchemu wobſtorżenych. **Roſum na tym njedwěłuje, ſo ſtaj Sacco a Vanicetti winowataj.**

Budyska měšćanska khorownja znowa zarjadowana.

Naſcha měſchćańſka khorownja je ſo w poſlednich létach ſchwarnje roswika, kaž ſmy to hižo cźaſćiſcho naſpomnili. Dźenja podamy ſ krótka rosprawu, ſchto je ſo w tutom wuſtawje ſnowa ſarjadowało.

Nichtó njetrjeba wjazy do wulkich měſtow jěźdźicź, ſo by lěkaſſku pomoc ſ wuſpěſchnym wothladanjom pytał. To w naſchim měſcje nadeźdże wſchitko ſa tuni pjenjes. Budyſka měſchćańſta khorownja je tu khwilu najlěpſcha zyleje Łužicy. So by ſo to ſjawnoſći pokaſało, ſchto je ſo tu wſcho nowe ſawjedło, běchu dezernent, knjes měſchćański raba Berndt a wobaj cheſlěkarjej, knjeſaj prof. dr. Heß a privatny dozent dr. Käſtner ſaſtupjerjow cźiſtſcheja pjatk popołdnju k wobhladowanju pſcheproſyli.

Chirurgiſki wotdźěł,

kiž ſabera ſo ſe ſwonkownymi khoroſćemi a je pod nawjedowanjom knj. hłowneho lěkarja dr. Käſtnera, ma ma wſchelake nowe ſarjadowanja. Wón je zyle nowocźaſnje natwarjenu medico-mechaniſku pſchiprawu po ſeſtawje Hoffe dóſtał. Pſchedſtaja univerſalny ſmuczowaniſki apparat, kiž ſmóžnuje, ſo ko wuhojene hornje a delnje ſtawy cźěła ſaſo na trěbne pohibowanja ſmuczа, ani ſo by ſo patient napinacź dyrbjał. W měſtnoſći ſteriliſowanja ſu ſo někotre nowe pſchiprawy poſtajiłe, mjes nimi pſcheđe wſchěm po ſyſtemje Lautenſchläger natwarjeny ſteriliſowacy apparat ſa naſtroje, kiž ſo w nim wot bakterijow wuſmuwobdźa. Dale ſtej tu hiſchcze jena parna ſteriliſowaca pſchiprawa ſ poldra atmoſferiſkim nadcźiſchćom a hólny ſteriliſator k wuźiwanju. Wubjernje wobſtwđźuje ſo terma, kotraž pſchi ſpěchnych operacijach, pſchedewſchěm w nozu, hdyž je tepjenje a para ſaſtajenej, móżnoſcź poſtiċźa, ſo 10 mjeńſchinow ſ pomocu pkunowego tepjenja wodu na 60 ſtopnjow ſhrěcź.

Dźełene wot ſo ju aſeptiſke operazije, pſchi kotrychž njebywa jěſijenja, a ſeptiſke, pſchi kotrychž bywa jěſijenje. Zyle wurjadnje dobru ſłužbu **wopokaſuje ſo** wot **Windbera** ſ **Barlina** podate operazijowe blido, kiž ſo do wſchěch ſtwow wjerczeźa a **nakhilecź hodźi**. Narkoſna pſchiprawa je nowocźaſnu aether-khłikowy apparat. S tym ſo ſo ſdobom **khłik pſchtwodźuje, nima patienta** cźucze ſaduſchenja. **Pſchikhódny ventil ſadźěwa** tomu, ſo ſo tute maczińſy pſcheſyłnje njepſchiwjeduja. Wjcźěm ſadanjam, wotpowěduje elektriſke **wobſtwđźenje**, ſ kotrymž ſadźěwa ſo mjetanje ſcźina pſches wukonjazeho lěkarja. Nimo toho je tu hiſchcze **wobſtwđźenſka** naprawa, ſawobſtarana wot akkumulatorow. K wudospołnjenju operazijoweho blida Windberoweho ſłuži pſchiprawa k ſndanju, kotraž ſmóžnuje njemyłane lěkowanje thribjeta a tyła.

W ſeptiſkim operazijnem ſalu je nowe **orthapediſke** operazijne blido, kotreż dawa **możnoſcź, łamane** koſcze bjeſporoczńje lěkowacź a gipſowe wobaliłi tak pſchiłożecź, ſo patient ſo może do praweho położenja ſłożicź. Nowe retroſtjowe blido ſmóžnuje ſwědomite lěkowanje kopytaczow (Klumpfüße), płazninnych nohow a druhich nohowych njeſtworow po ſranjenjach, tiž lěkuje ſo ſe pomocu mjekkich polſtrowanjow. Tajte lěkowanje ma dźiwajo na jednotliwe pſchipadny po 4- hač 8njedźelſkim pſchewjedźenju ſamo hiſchcze we wjetſchej ſtarobje patienty wulki wuſpěch.

Zyły chirurgiſki wotdźěł je pſches pſchihódne wětroſamaze durje wot ſtazije ſa ſnutſkowne khoroſcze djelený.

Wotdźěł ſa ſnutſkowne a nerwowe khoroſcze,

pod wjedniſtwom knjeſa hłowneho lěkarja prof. dra. Heßa ſtejazy, je ſo tohorunja ſe wſchelakimi jara ważnymi nowoſarjadowanjemi wudspołnił a to pſchedewſchěm w elektro-hydro-therapiſtim wotdźělu. We tutom lěkuje ſo po wukaſni nawědźiteho lěkarja ſ radium. Radijowe kupiele, tiž ſu žadne a drohe ſa łóždeho, wośnamjenjuja ludy najredliſchu ſozialnu naprawu. Wo wuźiwanju radiu a jeho wuſnamje je knjes prof. dr. Heß ſa Budyſke lěkowanje roſsajźnjazy pſchednoſcźt mět a napoſledku prajił, ſo je moht ſwoje naſhonjenja na 50 patientach dospołnje wupruhowacź a ſo ſu apparaty w Budyſkej khorowni pſchi lěkowanju nimo ſchwarnych, też jara dobre wuſpěchi pſchinjeſete.

Dalſchi wubjerny hrědł je diatermijowy apparat, kiž wuſtuknje pſchijomne ſjewjenja cźopkoty po zyłem cźěle, ani ſo bychu ſo cźuła elektriſowanja wubudźake. Dale chodźa hiſchcze kupiele ſ elektriſkej ſwěcu ſawjecź.

S dźiwom techniki je nowoſawjedzeny elektrokardiograf wot Siemens a Halſke, kajſiž w Saſkej jenoż mało khorownjow wobhdźi. Wón je techniſki drohaty apparat, kiž lěkarjej pſchi diagnoſy wutrobu dobru ſłužbu wukonja. Też w jeho wuźiwanju a wulnamje porěcza knjes prof. dr. Heß podrobnje nowinarſkim ſaſtupjerjam a pſchedwjedźe ſ nim někotre poſpyty ſ filmowymi wobrazami. Po nimi da ſo też dopokaſacź, ſo ſamóje lěkar w mnohich padach ja 2—3 dny patientu wot jeho cźerpjenjow wuſwobodźicź, dokelž jemu diagnoſa, ke kotrejež wobliczenju dyrbi ſo wěſo wjele cźaſa, próży a ſmuczowanja nałożowacź, ſmóžnje, ſpěchniſcho a wuraſniſcho ſwoje wukaſanja namakacź.

Wokoło duzy po zyłej khorowni ſo wſchitky pſchepołdźicźu, ſo ju ſnowa ſałożene powětrowe a ſłónčne kupiele ſ pryſłaſnymi naprawami (Brauſeeinrichtungen), dźeźazy pavillon, kwětkowe ſahrody, laboratorije, we kotrychž ſo cźiche, cźaſto napinaje dźełło pſchepytowaneho lěkarja wukonja, a też patholoģiſki anatomiſti wotdźěł w najlěpſchim porjedże.

Někotrajkuli dobra a praktiſka wěź ma ſo tu hiſchcze do ſtutka ſtaticź, tak rucze hač to ſrědli dowola. Ale też tak hižo je ſo wjele noweho a dobreho ſawjedło, ſo naſcha měſchćańſka khorownja wſchěm žadanjam cźaſa wotpowěduje, ſa to je ſo w prěwim rjedże měſchćańſke ſarjadowaniſtwo poſtaralo, ale też horjeka mjenowani knjeża maju ſwój dobry a wulki podźeł we rosmiwcźu khorownje, dokelž ſo wo jeje roskcźěm a wudospołnjenje, kaž też ſe ſwojej lěkarſkej wědomoſcźu ſwědomnicze wo to ſtaraja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 9. ſnjeńca.

1547 žada ſebi kěžor Ferdinand zastupjerjow łuźiſkich ſěſémětow do Prahi.

Spokojnoſć.

Sym spokojny, tuž njerodźu
We kubła, pjenjezy;
Da Bóh mi jeno ſtrowotu,
Sym wuley zbožowny
A spěwam z dušu dźakownej
Swój kěrluš rano, wječorej.

Tak někotry ma wšeho dosć,
Ma dom, dwór, pjenjezy
A tola žneže wobužnoſć,
Njej' swěta zradomuy;
Cim wjacy ma, cim wjacy chce,
Drěmk njespja skórźby njemérne.

Korla Fiedler

*

Skruć cźělo a duch!

Skruć cźěło a duch a ty budźeſch ſtrowy, tak pſchiwoła cźi Sſokol. Kak cźiniſch to? Dźi k Sſokolam a wot nich

Za wysoku płaćizny.

Powdańcźko ſ naſchich Łnjow.

Napiſała Kriſtina Rovoma.

31] (Pokračowanje.)

Korimiſcheho wobliczo, ſ kotrehoż bě ſo wſcha hordoſcź ſłubiła a njeſmérnemu ſhoju město dała, roſwjeſeli a **rosjaſnjowaſche** ſo pſchejo bóle. Wón hładaſche ſ najpjecźom do dźiwnjeſnoho wobliczа, jako bychu jemu tele hodźiny **wſchitko** narunacź měſe, ſchtož **bě** w tutych létach parowacź dyrbjał.

Margita jemu powdaſche, ſo ſłowałkży wuknje a cźohoda **to wuknje**; a kak dałoko je hižo w běhu tydźenja po**ſtupiła**, a ſo dyrbi też w Orłowje po pſchipokazanju **wu**cźerja Gala dale pokračowacź, a kak derje dopomha ji **k tomu** njech też ſnadne znacze cźěſcźiny. Potom powdaſchtaj ſebi wo donje, tiž dyrbſche nan ſa Nikołaja k lětnjemu pſchehonyku kupicź a to bě runje ta wožanowcźena **chěźa** blizko wobydała.

Rad by była widźała, ſo by Nikuſchka pola njeje bydlił, **ale nan** prajeſche — a wona dyrbjeſche to pſchidacź — ſo **by to tak** wupadało, jako by ſo wón jenož ſwojeho lěpſcheho dła ſ njej wujednał. Tola telko wona ſnajnjeſłuſcha **dozpě**, ſo ſmědźeſche chěźu ſa ſwojeho bratra a ſa doktora Lermontowa pſchiprawicź, ſo byſchtaj ſo rjenje a pſchihódnje **mě**ſoj. A wona myſleſche pſchi tom: „Ndyž jenož ſtaj **tu ras** ſaczahnyłoj, to ſmědźetaj wſchak bjes tuho bóle pola **mje** hač tam pſchebywacź. Dźeń běſche jej tej hižo ſłubił, ſo ſo w lěcze ſ njej ſnu pſchejeżdźi. Nan pſchindźe ſ Nikołajej — ow, to budźe kraſne žiwjenje!“

Cźichi ſmuk ſwónźeła pſchetorhny rosmołwy. Margita **wuſkoczi**: „Dowol, luby nano, jenoż wokomik dyrbiu tebje **ſamoho** woſtajicź!“ Njedočakawſchi wotmołwy, ſłwataſche **wotſtaj**.

Wón hładaſche ſa ſwětłej, kuježniſtej **poſtawu**: **hakle** hdyž bě ſo ſ woczow ſłubika, pſchindźe jemu na myſle, ſo je jeho dźowka po prawom hižo wudata.

Wón pſchebywaſche hižo dźeſ ſchtyri hodźin w Horzy. Wonaj běſchtaj ſ**hromadnje** ſe khěźu dźełeli, běſchtaj wobſtajnje wo pſchitomnoſći rěcźałoj, pſchetoż bě njemóżno ſo wo ſoubjeſnoſći rosmołwjeźi. A wona njebě tola zyły cźaſ wo Adamje ani ſłowcźka naſpomniła, hačrunjež rěcźeſche wjele a to ſ luboſcźu wo dźěći.

Hłuboka ſtaroſcź pokrywaſche nanowe cźoło, dopokas ſa to, ſchtož běſche tam doma Urſzinu wuprajił, ſo ſwětło cźaſnjeho ſboja njemóżeſche nóz a ſcźin roſſwěcźicź. Tola jeſtu trajeſche dale a bu pſchezo cźěmniſchi, donіž ſo njechła ruku ſaſo wokoło jeho ſchije njepołożi a mała ruczka jemu włoſy ſ cźoła ſnjerowałaſkowa.

„Mój dróſi, luby nano, cźeſoła ſy tak ſrudny?“

„Sſy tu ty ſaſo, Margita?“ Wón ſcźeſeże jin ſ luboſcźu k ſebi.

„Sſym pſchiſchła tebje k wjeczeri proſyć!“

„Runje hakle ſmoj kofej pikoj!“

„Dow, to je hižo dawno; a ty ješ njeſhy ſkoro nicźo jedł. Sa to pak naczińiſch nětko ſwojej hoſcźicźelzu wjetſcheje cźeſcźe, njewěrno?“

„Budu ſo prózowacź, ſo eſe ſpokoju.“

Wona roſa jeho pod pažu, dowjedźe jeho po ſchodźje do ſajneje roſſtrělteneje jědźerńe, kiž bě ſ rjanymi ſwětłazymi blidami a kwěcźelemi wupyſchena a hdźež pyſchna tafla k poſtrowanju wabjeſche.

„Ty ſo mje wopraſcha,“ rjekny Korimiſi po wjeczeri, njeſ tym ſo Margita jemu hiſchcze cźaj pſchihotowaſche, „wo cźimž běch ſo tak ſamyſlił. Nó, ja myſlach na toho, wo kotrenjž njeje moja Margita ani ſ jenicźkim ſłowcźkom ſpomniła. Schto drje budźe ſón k naju wujednanju rjeż.“

Jako by mrós ſo wot ſboja wožiwjenecho wobliczа młodeje ſony dótknył, tak ſo wono nadobo pſchemjeńi.

„Ty mjeńiſch Adama Orłowſkeho?“ wopraſcha ſo na ſymnje. „Schto toho naju wujednanje ſtara?“

Korimiſi ſpohładany zyle wuſtrožany na ſwoju dźowku. „Margita! Wón je tola twój muż a tebi najbliſiſchi cźłowjek na ſwěcze!“

Wona tſchaſeſche mózuje ſwoju ſtotowołoſatu hłowcźku. „Ty ſo myliſch, nano! Pſched ſwětom drje je wón mój muż; ni wołoſinzy pak wón nicźo njeje a ni jenje też nicźo njebudźe. Dźeń je ſebi naju mandźelſtu ſwjaſk pſchał; mój njemóżachmoj jemu jeho pſchiwoſaty na jeho wjeczoru ſiwjenja wotpokaſacź. Mój widźachmoj ſo halſe hodźinu do wěrowanja, a po wěrowanju ſebi mwčźinichmoj, ſo budźemoj, dokelž nochzemoj tola cźeſej naſpołno njeſna kranicź, dże ſwonkownje ſwój ſwjaſk pokaſowacź, ale he**wak** budźe wón ſwojej wědomoſći ſiwy a ja ſa dźeda.“

„Wot koho je tutón namjet wuſchoł, Margita?“ wopraſcha ſo Korimiſi a ſaſoł dźowzmu ruku do ſwojeje

„Wote mnje, nano!“

„A je Adam jón pſchiſwjaſał?“

„Sſamo ſo rozumi! Njedźiwaj ſo tomu, **tak je to ſwe** derje.“

„Nó, tak to njeje derje, dźěcźo! Pola **tebje** mje to njedźiwa, ale wón we ſwojej ſtarobje? Ziwjenje je dołhe; woj ſtaj wobaj młodaj, a wutroba njemóże bjes luboſcze woſtacź.“

„Ja wſchak wěm, nano. Moja wutroba **pak** njetrjeba też bjes njeje woſtacź. Nimam dha ja tebje a dźeda? Njebudźe mi też Nikołaj dobry a ja ſamo wam wſchěm?“

„Wuminmoj tón pad, ſo by to tebi dožahało; ale Adonej?“

„Adam ma ſwoju wědomoſcź:“

„Dow, Margita, wědomoſcź njemóże tajku wohnjowu wutrobu kaž je jeho wujpeſtiicź.“ — „Za to ja njemóżu nano. Hdyž wo moju ruku proſcheſche, pokaſa mi joſſnje, ſo tebi niczo druhe njeſpěcze a njeſłubuje, hač jenož **ſwe**ru, a tu ja budu jemu wobkhowacź.“

(Pokračowanje ſeſčhuje.)

wukí! Nasch cžas žada strowy zdoúk a pychičhod, zwjadomitosć a pkomjenjazu sahorjenwosć, pak tež woporu! Nowy cžas žada nowe mozy, nowe mozy ronja se skruzenebo cžła a ducha! S wowa po praschesch: Kak dorjeju, cžinju wo?. Wotmowka pijinje by byla w tutom padže jenoš kapka hiwdka; ty pak trjebasch morjo bjelka! Dži do Wulkeho Cžika pschichodnu njedželu na 2. swjatkowy slet Luzišc-herbskeho Sokolstwa. Stukk cže tam wuczi! Kujaj se w nim a polom: pisches stukk a wutrajnosć budš tež ty — Sokol! -ŕ.

*

Ferialna kolonija w Vchlovicach!

Runje dóstachmy wjeselu powješć. Džeckom, kiž pobachu so ferialneje kolonije we Bellowicach, wjedže so namjetkje. Njemóža dowuthwalicí, kak rjenje so tam maju. Dobre jědže a picza nadosć, kupanje wobydlerstwa a sarjadowanje kolonije je wutrobu hnujaza. Starschi njemóža so lepje wo swoje lubuschi staracz, kaž wone to cžinja. Kždy dzeń wulezca hebi do kolowokoło leżazych winowych horow, kupaju so slóchtnje pod krutym dohlabom, sarjaduja hebi wjesele towarschne hrć, cžitaju a pschedwuchuja se kobuskowatych herbskich cžitankow. Se „Towarschemeho spomnika" herbsce lepuju hej samjetko, cžahnu ſ wjeczerom pisches lubosne wokolnje hona do jich pschebycka. Lubosć a sapo lubosć wobkuscha jich se wschich stron. S blyskotazym wóczkom, njesapomnjo na wjeczorny pazet, dokmuc, wušmu krucze hej, so bychu nasajtra rano wocžerstwjeni ſ nowej mozu so kuliti do raja wjesela. To je wocžerstwjenje sa waschich lubuschkow, tak wuzina nam tež nan jenebo w kolonji pschebywajego dzesca dzakuje wutrobu. Wjeselcže so herbsky starschi, kiž sce wosche dzeci nam dowerili, tam pódlali. S dzakom wóczkom Wam budża wjesele powdaczj, tak rjenje je tam było, hdyž so domoj wrócza, schtož ho pschichodnu hobotu pak pódželu sinje. My pak ſponimajmy dzakneje wutrobu tež sa wasche dzeci kiž lubosćepolnych wutrobow, kiž nam Sseerbam smóžnischu, taku kolonizu sarjadowaczj, kiž je wopraudzite pkomjenischcžo lubosće sa naschich lubuschkow, nam slónczko sboja! -ŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 722, hygrometer +4, thermometer we dnjo +32. — Dżensa rano we 8 hodź. barometer 726, hygrometer —, thermometer w nozy +20. Wuhladny ma maso so pschemnjaze wjedro. — Wczera popoldnju a nawjeczor je so pod wlijowm jara maleje niżiny w Sakšcy ſ njewjedrom pothiło, dżensa rano 6ś ſ wjetr.ka samróczene, tu a tam kurjowa. Temperatura njeje so wjele pschemjeniła. Wyschina wobkuzuje tež dale powschitkowuje nasche wjedro, ale pschezo hischcze ju hrimanja mózwe. Dżensa rano je nam miły Boži deschcžik trochu wokschewił a mischo kroz je so tež zahrimało. — Jutše srjedu je św. martrorja Lawrenza. Stónczko schadża 4,35 hodź. a khowa so 7,34 hodź. Mjenacžk schadża 6,08 hodź. a khowa so 12,58 hodź.

— **Dobre hrónje žuł** so wocžakuja. S Dżeżdżan so powdża: Po swešcženju statiſtiskeho krajneho hamta šmuny dobre srónje žuł w Sakšcy wocžakowacž. Nasymika pschenża, nalétna pschenża, nasymika rożka, nazymski jeczmjeń, nal. jeczmjeń, bérwy, zokorowa répa, runkowa répa, kholezel a kugerna ſu kupje, sdżela wjele lepje ko poradzike hacž loni. S mjenischeho dżela ſtojitej wowsb a lupina trochu hubjenscho.

— **Zyrkeŵ a wustawny ſwjedżeń.** Po nasbonjenju najwubjischcjeze zyrkwinskeje wyschnoscje na po dżeń wustawny tež zyrkwinſty wospwjeczisć. Dokelž bo tak hižo 10. śnjenza t. l. wjeczor we 8 hodź. stara Chremitzowa satozena Boża słužba karatza prtin. Frólicha wotmetka, to wospomni bo zbobom na njej tež wustawa nemšebo ſtata. Duch kschescžanſtwa zjamón samože naschemu ludej nowe zżiwjenische mozy dawacz. Kždy je k tutej ſwjatoczinoſcji, srjedu wjeczor we 8 hodź. w Pěrowej zyrkwi pschepročheny.

— **Pożedżenje ſchulſkeho wubjerka.** Pjatk wotmé so w Nowatej hoscjenzu druhe ſjawne pożedżenje ſchulſkeho wubjerka. Mokelske dżeła buchu po wosjewjenju ſa pobatych dweju postajenjow k. moleršteum mischtrej Wobſtej Wulkodubrowſtemu ſ tym wumóžnjenjom pschepodatej, so ma bydom ſ dżełom zapoczeczj. Sa pschichodnu tymu mazja so k wutepjenju ſchule 100 zentnarjow wuhla a 140 zentnarjow kotła kżaczj. Dokelž njeje wuhen parowho trjepjenja w starej ſchuli w porjedże, ma so wón wot wotzjednika pschepytacz. S tym be dżenſki porjad wuczerpany.

— **Powyſchenje pola kriminalneje polizije.** Kriminalny inſpektor Lehmann, kiž je 1. januara 1926 ſ Budyſkeho kriminalneho wotdżelenja jako dezernent ke Drježdżanſkemu kriminalnemu wotdżelenju pschesadzeny byk, je ſ pkaczżiwoſcju wot 1. haprleje 1927 ja kriminalneho heitmana powyſcheny.

— **Pěrnja pomoz.** Sakiki krajny ſwjazk Czerwjeneho kschża wosjewja swoju ſwobinowcži, kiž ſu wukubłanſtu wuczbnych mozow „na pěrnjej pomozy" wotmetowacz. Wo pschenjedżenju taſkich kursow rozſudnje Sakiki krajny ſwjazk „Czerwjeneho kschża" w Drježdżanach. (Adresa rěka: Sächſiſcher Landesverein vom Roten Kreuz, Dresden, Carusſtraße 18f).

— **Czeże njeſboże ſ motorſkim kolom** ſta ho ſaſdżenu njedżelu ſajo na Mučakowſkej dróży a to w Bórku we bliſkoſci transformatoriſeje khżki. Tam ſrajuſchtaj we popoldnſkich hodźinach motorſki koleſar a koleſar tak mózuje do ho, ſo ſo jědwe, kaž motorſke kolo cżeżko wobſchkodži, jěſoni ho tak cżeżko ſranichu, ſo jich ſ mešna njeſbożu wotwjeſechu. — Kelko wopornow pożada hiſchcze njemdra ſpěchaſaze po njewotwaczej dróży a njeckožlíwoſcj jědżnych? —

— **Njeſboże.** Wczera popoldnja wokolo 11 hodź. bu na jiſchdżiſcu Walkoweje a Rożoweje dróhi kokojeżdżny wot wożoboweho auta potorhnjeny. Kokojeżdżny, pinczniſki wuczbonſkit wottud, ſo do krwe na ruzu ſrani, tak ſo dyrbjeſche hnydom k lekarjej dóżcz. Kolo ſo jomu nimale ſtónzowa. Mina na njeſbożu ma wjecza wodżer auta, dokelž bé pſches jiſchżenje jara ſpěchnje jěł njedawajo warnowazeho ſnamjenja. Tohodla budże wobſkoženy.

— **Njeſboże pſchi kupanju w Schpreje.** Njedżelu popołdnju, kupajo ho w bliſkoſci Klinzoweje budy, ſkocži mlody cżłowjek ſ wyſoka dele do Schpreje a trjechi na ſkalu; ſ tym ſrani ho wyſche wócżka tak jara, ſo wjetſa rana hyſnje kwaiwjeſche. Sdyž bčkm jemu ju wobalili, mózeſche ſranjeny ſam hiſchcze domoj dóżcz. Kak ſnadno budżeſche mógł wo widżenje pſchiſcz. Tuž dyrbi ho pſchezo ſajo pſched tym warnowacz, ſo njeby ho nichtó w njeſnutych wodach kuał, abo tola do wody wjeſkakał, hdyž njeje doſcz hluboko, abo hódż ju ſtaly, dokelž je to jara ſtrašne.

— **Kradnjene** bu tudy 6. 8. 1927 w 7 hodź. wjeczor ſe Swonkowneje Lawſteje dróhi precž 1 muzſke koło ſnamtí „Janko" cžo. 1 M 81791, cżorne kroſnja, żołte ſwjena ſ cżornymi ſmuhami, cżorne blachi ſ wuſkimi żołtymi ſmuhami, horje ſhibnjenym wobjidkom ſ cżornymi jelluloidowymi pschimadkomaj, bjes ſpinaka, ſ torpedowym ſamoběham, cżerwjenymaj gumijowymaj wobtrucżomaj, ſ brunym ſedłom „Janko". — Dale najeſkerſcho na hermanku ſrjeborny paſkowy cżaſnik ſ běłym zyfrownikom, cżornymi arabiſkimi liczbami, bjes ſekundoweho pokazowarja, nětże 2 ztm. pschemera, ſe ſrjeborným nacżahowazym ſtawczkowym ruczkowym paſkom. Wo wjedowne ſdżełenja proſy kriminalna polizija w Budyſchinje.

S **Khwaczja.** Po poſlednich rejach ſu nětżże 40 wołobow wobſtorżene bóle, dokelž njeběchu dowoleneje ſtarohy dospěle a tuž njeſmjedżachu ſo na rejach wobdżelicz. — Gmejnſki ſrad ma ſo njedżelu, 14. śnjenza w 11 hodź. dopołnidża na puczu po ſahonach pschenjaſcž. W pěrnim rjedże budże ſo na wjeſnjanow dżiwacz, kiž nimaju żanych ſrjadowych ſchłomow. Sajimarjo ſeidu ſo na Jeſchicżanſkim puczu. — 6. baterija art. polka 4 śmje je nozy wot wutory na ſrjedu w pschestrěni mjes Delſnicj Hórku, Jeſchicjami, Khwaczjanami, Dalezami, Kichiwej Borſchcżu, Lubachawom a Małkezami nóżne ſmuczowanje. Wjeſnjenjo tutych rosow ſo wożeżbje ſ tutym na to keżdżni cżitaju, dokelž budże ſo ſ rosbuchdanami dżelacz.

S **Wulkeje Dubrawy.** S 1. auguſta budu wottud wotſjedżowe cżahi ſe ſnamjenjom, tšž budże ſelbny rjadowar ſe ſwojej roskaſowajej machawku dawacz, wotpuſchczowanje. Hacž dotal wuprajachu ſłużbny rjadowar ſwój roskas cżahowym wjednikej cżinje. Cżahowy wjednik ſajo dawajche ſnamjo k wotjeſnej lokomotiwowemu wjednikej ſe bliżkom. Tež w Radiwerju na ſo, kaž rěka, roskaſowazy kljeſak (abo machawku) ſawjeſcž. —

S **Klukſicha.** Snaty mješchczan naſcheje wſy k. korczmař a wjednik mělſneje khorowneje kaſy Hanbrij August Schuſter, je pondżelu rano po ſi mězacznej tharoſci 75 lět ſtary wumrěł. Kněz Schuſter bčſche 48 lět dołho ſe ſtaroſtu we Klukſichu, wobſtarajche 40 lět ſłużbu pósmeho agenty a wukonjeſche tež 28 lět jako ſtawnik ſwoju ſłużbu. Zyła gmejna żarnje low ſemrětčeho, tšž je nimale 50 lět ſwoje wědomoſneje a mudy po powſchitkownej ſłużbny ſtajal a ſe ſtrokru a wopornjowoſcju gmejnje pschedstajal, tak ſo wona jemu cżeſtne wopomnjeze wodkhowa.

S **Kotez.** Pjeſi tajſim lěcżnym wjedrje, kaž nětko mamy, ſwjeżemy tu po zylem kraju rjane Boże žně. S Božim žitom nakładżene woza wſchitkim pohne woſy domoj. Mali burjo ſu ſ wjeſtſcha dżeła ſwoju rożu dowerjli a nětko ſahożkuja pschenjzu a wowſ. Žně lubja bohudżakowanoho rjany wunoſchk, dokelž je naſchu krajinu Boża miloſcj pſched njewjedrami ſachowała. Puſte pola pokaſuja, ſo ju naſyma pschibližnje.

Se **Semitz Tumitz.** Hórſke towarſtwo wojwjeſci 14. śnjenza ſ hórkim ſwjedżenjom ſwoje 30lětne wobſtacze. Wono ma tež napładny mětny muſeum, kiž wobſtoji ſe domjazeje, pſchaſnecje a zywowje nadoby, cżahnikow, liſcjanow, knihow, wobſebje bibliſkich, karłow, atlantow, wobrazow, bronjow, pjenſejow atd. kotrejž je ſtjes jednej ſchulſki nawjedowar Friedrich załožił a ſebjeſrał. W bliżſchim cżaſu dże towarſtwo tež ſbérku domowniſkich kamjeni na Klóſchtrſkej horje ſarjadowacz.

Z **Pančic.** Zańdżenu njedżelu woswjeċiſtaj Mittagec mandżelſkaj, wobdataj wot ſwójbnych a pſiwuznych, znatych a pſeċelow, ſwój ſlóbornu kwas. Pawoł Mittag, kiž wobſedżi tu wjetſi klampnarſki wobſkod a wikowańcju z koloniahymi tworami, je wažena a widżana wosoba a je ſwérny cżitaŕ „Serbſkich Nowin". K mnohom dostatym ertnym a piſomnym zbožopżećam ſo tež my pſidružimy a tohorunja lubymaj jubilaromaj wutrobnje wšo najlěpše pżejemy do pżichoda, zo by jimaj jomu tež miłoſċiwje ſpożčene było, při polnej duchownej a cżelnej ſtrowoſċi ſwój złoty kwas ſwjeċiċ.

Z **Marijneje Studnje.** Někotremu z naſich pobożnych kemšerjow z kłóſtrſkich ſtron ſtoj tamnej ſwjeċeći na prastarej lipje při znatym „kłóſtrſkim puċu", njedaloko mjenowanych kupjelow, derje znatej. Měrnje tam wiſaſtej lětdeſetſki dołho wosrjedż hole a ſtrowiſtej z dónka lipy wěriwych puttalkow, kiž khodżachu nimo pak do Rożanta abo z njeho. Hač naposledk njeznata złóſtniſka ruka jeju pred lětami lišo rau powaliwſi kamjeń cyle wobſkodżi. Někto pak znowa pyſitej pripokazane městno, a zwonkowna ſkleńca nětko bu ze ſkikacym grotom wobċelinjena. Njedżiwajcy toho pak ſo njedawno (ſnadź cuzym) njehórnikam poradżi, ſwjeċeći zaſo na ſamſne wažne demolěrować. Tute worakowſtwo je ſtruchły zjew dżensniſeje ſkażeneje zmyſlenoſce, kotraž knježi we wšetkych worſtach.

S **Kulowa.** Znjowy hermank bě ſlabje wopytany a tohodła ſo mało kupowaſche a pyſchedawaſche. Na ſkótnych wikach ſtojachu 4 konje, 50 krawow, 6 ſchtuk mlodeho ſkotu, 40 proſtakow, 4 běhaki. — Kowařſki Jan Hanczka padże ſ rěła, kiž ſo na zhželowej dłožbje wobſtupny a pſchi tom ſwój ruku ſłamna.

S **Wermingdhofu.** (Pſchiwabjerja.) Wczera pſchiwołonju ſapali ſo blizko Schihoje khe, kiž ſo hiſchcze dale pali. Dobrowólna wohnjowa wobora ſ wjetſcžom ſo pożuże, kuikl wobeń ſamjeſowacz, dokelž ſnadnoty dla ſo da najhórſche wocżakowacz.

S **Noweje Wſy.** Mischtrſke pruhowanje pſched miſchtrſkej pruhowazej komiſiju w Shorjezju je tudomny bidaŕ Guſtav Nowotny ſ Noweje Wſy wobſtak.

Se **Skadowa.** (Pſchibjeraja cżitelja na żurkach na Wilmersdorfſkich honach.) Na Wilmersdorfſkich honach

---

Na Berlinſkej burſy ſda ſo dopołdnja, jako by ſo mjenjeſe ſtrucżiſe, pſchedobyle, dokelž wſchelake ſamery powyſchenja kapitala wožeże w elektrowinduſtriji na dobry wobkhod pokazowachu. Tež na priwatnych diſkontowych wikach be ſylne nawrachowanje ſa pjenjeſami, ale poſticżerjow be tehorunja nimale wjele. Napoſledku be ſo burſa powſchitkownje ſtrucżiła.

Na Berlinſkej produktowej burſy pschedležachu ſ wukraja mérne wjeċne depeſche. Kuzay pak běchu wobſtaduniwi dla krajneho rjaneho żiſnowego wjedra. Nowoże tikrajneje pschenżu ho mjes tym jenož malo poſticżowacže, rożki ſa ſo cżim wjaży. Nałétni jeczmjeń ſo ſylniſcho pohdowdżi a ſ naſymiſkeho jeczmjenja ſo jenoš mérniſcho poſticżowacže.

w Berlinje:

rożki 10,60—10,80 hr., jeczmjenja naſymſkeho 9,80—10,20 hr.

Na pſchegoań.

Młode żylne cżeżite a wužitkne **krawy, 2 konjej,** Jeremias w Lubiju.

Pſchiſtajicż pytaja.

Dołzu (18—20 lět) wot 15. śnjenża, knj. Höſſelbarthowa w Budyſchinje, Renatuskſtr. 8.

Pjekarſkeho, hnydom naſtupicż, Jeremias we Wulkej Dubrawje.

Połonczja (16—18 lět), rjeſnik Franka w Njedżichowje.

Schewiſkeho pomaznika Mattiſcha w Njedżichowje.

Mlinſkeho wucżobnika, O. Wobjer w Kamjenzu.

Mužu ja kontoru a dżełacżerja, A. Thomas we Wjeſanizu.

Dołzu ja dom a kuchnju, Martha Fichtowa w Biſkopizach.

Połerja (15—17 lět), rěſak w Delnich Pózkowach

Sſudnizy na pſchegadżowanje

W Lubiju budże ſo ſrjedu, 10. śnjenża 1927 dop. w 10 hodź. w ſastawanſi ſudniſtwa na pſchegadżowanje pſchedawacz: Pjenjezny kamor, klumpadło, 2 piſaſſkej blidzawacz: Pjenjezny kamor, klumpadło, 2 pisaſſkej blidże, 2 bjureje, 2 kredenzy, 2 knihowej kamoraj, 2 łoži, 3 blida, kuchiniſt kamor, ſchyhel ſ podſtawkom, pjeżaſta maſchina ſnamki Orga, marmorowa garnitura, 4 kukuchi ſportowego ſlanella adr. w.

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru 9. auguſta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,204	100 polſk. markow	46 47
jendżelſki punt . .	20,411	100 čeſkoſl. krónow	12 417
100 franc. frankow	80,965	100 franc. frankow	16,455

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodź.:
Wiki ſu hiſchcze njeroswite, kurſu ſu ſo ſtrucżiłe.
¾12 hodź.: Płaczjny a wiki jenak njepſchemeńite.

Płaczjny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczjny po złotej hriwnje.

	8. 8.	6. 8.		8. 8.	6. 8.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rożka	212-216	215 219	woka	20-24,40	23-24,00
nal. jeczmjeń	—	—	módro lupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	197-204	197-204	żołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	—	—	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukuricza	190-192	188-190	raps. wosuſk	15,00	15,00
pšeńć muka	34-36,50	34-36,50	tany wosuſk	21-21,60	20-21,60
rżana muka	30,75-32	31-32,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bérnj. kruški	—	34-35,00
rżane „	15,00	15,25	syno, 50 kg	2,80-2,70	2,80-2,70
raps	275-285	275-285	rżana ſloma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,80	0,70-0,80
pjeluſki	21-23,50	21-23,50	jeczna „	0,70-0,80	0,70-0,80

Płaczjny rěżneho ſkotu na Drježdżanſkich ſkótnych wikach.

8. auguſta.

109 wol., 235 byk., 394 kruw. a — jałoje., 638 čelat., 1386 wowcow, 2513 swini.

Płaczjny za

woły: 1. 61—63, 2. 54—58, 3. 44—49, 4. 36—40;
byki: 1. 60—63, 2. 54—58, 3. 48—52;
kruwy: 1. 53—57, 2. 45—51, 3. 34—40;
jałojcy: 1. 59—63, 2. 47—54;
čelata: 1. 75—80, 2. 66—72, 3. 60—66, 58—63;
wowcy: 1. 61—64, 2. 55—59, 3. 44—48;
swinje: (přez 300 pt.) 67—68, 2. (240—300) 68—70, 3. (200—240) 67—68;
rancy: 55—60.

Drježdżanska burza (8. 8)

Pšenica	265-270	běrnjace kruški	36 00-36,50
rożka	220-225	pšeńć. wotruby	12,70-13,50
nałétni jeczmjeń	—	rżane wotruby	15,00-16,20
nazymsk. jeczmjeń	205-210	pšeńcna muka	46,00-47,50
wows	260-265	rżana muka	35,00 36,50
čeſwjeny dżeſel	—	woka	28,00-29,50
raps	290-300	pjeluſki	29,00-30,00
kukurica (Mais)	187-190	hróch	33,00-37,00
ſuche truhanċki	13-14,25	cokrowe truh.	18 50-20,00

ſu mnohich žurkow nadeſchli, kotſiž móža wjele ſchkody naczinicź, je-li ſo w prawym czaſu napſcheczíwne ſrědki njenakoſuja. Wſchelake žurkowe ſchkody ſu ſo nadeſchle, woſebje mnohe cžerſtwe, po czimž móže ſu ſudźicź, ſo je tu žurkow nadoſcź. Njeſměrna je ſchkoda, kotruž tuczi tchkódnizy žnjam naczinja, dokelž ſ hromadami žito, běrny a druhe roſtliny do ſwojich dźěrow noſcha.

S **Wulkeho Bukowa.** (Rataŕſtwo.) Rožkowe žně, to hižo ſmě ſo někto rjec, njeſchu nadźiju tudomneje krajiny dopjelnile, kotruž ſu na nje ſtajili. Derje ſroſcžene ſornjatka ſu pſches mhlu, kotraž ſo krótko do ſnjcženja wolaka, jara cžerpike. Wowſ ſlubi tam, hdźež bu wot krupowbicža 10. julija pſchelutowany, bohrze žně. Wſhy Wulki Bukow, Tansdorf, Byhlow a Wachow ſu jara pod krupowbicžom ſchkodowake. Schkodu je pſchehladowanſka ſamoſcherſka komiſija ſdźěla na 80 prozentow poſtajiła. Jara witane by bylo, by-li někto ſuche wjedro hiſchcze 3 abo 4 tydźenje trało, ſo bychu wuhlady ſa běrnjaze žně kmanſche byle. Na tuczinych polach poczinaja běrny hižo hnicź. Tež runtliza hubjenje ſteji. Tak ſu pola naſ wuhlady na žně ſchpatne.

S **Maleje Darbneje.** (Jebanſki fotograf.) Pſched někotrym czaſom cžehnjeſche fotograf pſches naſchu wjeſ. Někotſi ludźo dachu ſo fotografowacź a napłaczichu neſchto. Poſdźiſcho ſo wupokaſa, ſo dě to jebak, tiž drje apparat mějeſche ſ proſtnej kaſetu. Hacź do dźenjniſcheho dnja cžakaja ludźo na ſwoje ſwjeczatka. Tuž cžemy pſched tutym jebakom warnowacź.

S **Lubnjowa.** Žně wupſchiſnje dopředka krocža. Wjele rožki je žno domoj, ſdźěla hižo womlócžena. Hacź dotal ſu poſwětcže wo žnjowych wuhladach dobre. Tu a tam ſu žita pſches mokrotu ſchkodowake. Wy-li ſo wjedro njeſtbje pſcheměniło, by to na žnjowe dźěła jara ſtukowało a je njelubje pſchetorhnyło. Hiſchcze někotre rjane dny, a budźe zyła rožka pod ſuchim. Wowſ a pſchenża ſtejitej hiſchcze na ſtwjelzach a dołho njebudźe, padnjetaj tež wonej pod kołu žnjeiſzarja.

S **Welzowa.** Njeſboże ſ motorſtim kolom ſta ſo na Proſchimſtej dróhy. Jědźeſe motorſtcho kola Kr. ſ Lětſcze padny ſe ſwojim motorſtim kołom a ſ pſchiwoſom. Njeſboże ſo ſta, dokelž ſo prěkuſchi kola pſchiwoſa ſlama. Maſchina je khětro wobſchkodźena, tola jěſdźerjej ſo nicžo ſtalo njeje.

S **Khoczebuſa.** (Powjetſchenje kłajeńſkeje ſchule.) Magiſtrat (měſchczańſke ſaſtupjerſtwo) je ſej njedawno 100 000 hriwnow požcžił k powjetſchenju textiloweje (tkajeńſkeje) ſchule a to wobežeje ſa wulku a appreturu (wuprawjenje). Dźěła po wumněnjenjach tamneho měſta rozdawaja, kotrež je pjenjeſy požcžito. Pſchi wothłoſowanju ſo naczíſł w požledninu požedženju jenohłóſnje pſchija.

Z Łužicy.

S **Delnich Wóſriz** (Niederoderwitz). Zaloſtne njeſboże ſto ſo njedźeli popołdnju wokoło ½5 hodź., hdyž chžyſche 52-lětny rěbarſki mišchtr Richard Raue je ſwojim motorſkim kolom na kałkuzu jěcź. Wujěwſchi ſebi wot doma, pſchijědže ſa nim Autobus wot Spitzkunnersdorfa. Njeda ſo ſwěſcžicź, hacź je Raue do kromoweho kamjenja ſajeł abo je autobus ſtarn wo njeho ſawadźił. Wóni padże tak, ſo wobjidło jeho kola jemu do žiwota ſajě a jón rózbrě, pſche cžoſ cžłowa wuſtupichu. Sawołane Žitawſki ſanitetne auto dowjeſe jeho do klinki Žitawſkeho lěkarja dra. Drehzehnera, hdźež ſnjeſbożeny bórzy po tym wumrě. Tragiſke je, ſo we ſtamnjej klinizy tež ſnjeſboženeho ſonka po pſchětratej opreazji leżeſche.

S **Hainewalde.** Tudy ſemrě po krótkej khorośći w 80 lěcže daloko ſnaty hoſcženzař, Emil Richter ſe Schefteje hory. Richtera, tiž je ſo na wójnje 1870/71 wobdźělił, wažachu wobytowarjo a hoſcžo dla jeho humora a raſneho bažniſtwa wulzy jara.

* Se **Žitawy.** (Wulki auto ſo powrócził.) Jena Drježdźańſka žónſka ſnjeſbożi w Jeſorſtich horach. Běſche pola ſwojeho bratrowza w Haindorfje pſchi Tafelfichcze na wopyczu a je ſ wulkim autom ſnjeſbožika. Po puczu měſeſche auto někajki defekt a ſo powróczi a ſahrjeba puczowazych poſ ſo. Tamna Drježdźańſka žona ſlama ſej wjazore rjebka a hiſchcze ſo dale wobſchkodźi. Cžeſkoſtanjenu dowjeſechu do Liberzkeje khorownje. Swójbne powěſcže.

Přilopk.

* **Kleptomanija** (paduſchna khoroſcź) w „zigarach“. We paduſchnej aferje w Kaſſelu ſ owſchudże rěcži dla jeje ſpodźiwnych wobſtejnoſcjow. Jara bohaty a nahladny ſtary mužowſkeſ kupowaſche hižo léta dołho ſwoje zigary we wożebnym wobkhodże. Wobkhodowarowemu nawjedniſkej běſche napadne, ſo jemu hižo léta dołho huſto 10, 12, 15 a 20 drobich zigarow w hódnoſcži 50 hacź 60 pjenježkow ſalowachu, bjes teho, ſo bě jemu mužow, paducha wuſtłědźicź. Jemu na myſle njeſchchiłdże, ſo moſt ſo wożebny wotsědźowaczeł ſ paduchom ſtacź. Jenoho dnja ſo dohlada, ſo jemu ſ wotsěrowanych 4 kiſtow ſaſo ſ kóždeje na 8—10 ſchtuk pobracho. waſcha. Dokelž na tutym dniu nicžto hacź tutón ſtary mužowſkeſ we wobkhodże pobyt njeběſe po tak drohe zigary, tak bě jemu podhladny a wobſamkny, jeho lepicź. Skała ſej ſwojeho pſchecžela a wobaj dźěſchtaj do pódlańſkeje jitwy, hdźež kupza pſches hladadło wobkhodowarjow. Wobaj widźeſchtaj, kak ſebi ſtary knjes wuſchiſknje zigary pſchiſnjewſchi a do wſchelakich ſafow tykaſche. Mějitcžeł wobkhoda ſawrě durje a ſtupi ſe ſwojim pſchecžełom k pſcheſkłapnjenemu knjeſej a wumjetowaſche jemu léta dołhe paduſchtwo. Tón to bjeſe wiſcheho pſchida, bě hynadom ſwólniwy 5000 hr. ſarunanja ſaplacžicź a wyſche toho hiſchcze 3000 hr. pokuty na Cžerwjeny khiſiž, je-li ſo jeho mjeno ſamjelcži.

* **Liczeńſki ſmykł a jeho ſcžěhnk.** W Lundenburgu we Cžeſkoſłowakiſej, bě ſo lětſny ſarjadnik wjeſch Liechtenſteinſkeho kubła nadobo ſhubił. Nałajtra dóſtachu jeho pſchiwuſni lw Liberzu powěſcź, ſo chze ſej žiwjenje ſmacź, dokelž w jeho pokładni we 20 000 cžeſkich krónow pobrachuja. Njemóže ſej wumyſlicź, na cžim to ſaleži. Pſchi polictnym ſlicžbowanju je defizit namakał a hynjcź wſchě luhe pſchepruhował, njeje winu mohł wuſlědźicź. Dokelž pjenježny inſpektor jeſt ſwojej direkziji na žane waſchnje wujaſnicź, ale tež defizit ſaplacžicź njemóże, dha dyrbi je ſwóta hicź. — Po dołhatym liſcže Lorežachu ſo pſchiwuſni hnydom telegrafiſcy ſ zentralnej direkziju w Prahu a Lichtenſteinſkej kenżiju we Winje. Rewiſija pokładnje wuſkała, ſo ſu ſo pobrachowaze 20 000 krónow wopaczníe ſapiſałe a ſo ani njenjeſchu njepobrachuje. Mjeſ tym hóſta Prażſka policajſka direkzija wot Gablonſkeje żandarmerije ſwjerſnych Cžechow powěſcź, ſo je w blíſkoſci cžła tamneho ſaſtojníka namakała. Bě ſo ſ revolwrom ſaſtrělił. Bohužel njebě jeho powěſcź, ſo defizit na liczeńſtim ſmykle ſaleži, wjazy doſcžahnyła.

* **5000 lět ſtara njewuſkaſnjena woda.** S Londona ſo piſa: Egiptowſke miniſterſtwo ſa rjanu wumjeſtnoſcź, ſdźěli po powěſczi ſ Kairo, ſo ſu w jenej poſmjertnej popjelniczy w rowje kralowny Hekepheros, macžerje faraona Cheops, wodu namakali, kotraž njeje potajkim ſa 5000 lět wuſkaſnyła. Pſchi pſchepytowanju ſu wuſlědźili, ſo bě woda ſ 3 proz. natronom namješchana.

* **Po dźědowych ſtopach.** John Groddler, młody pſchekupz w Sſewjernej Amerizy, chžyſche ſo wożeniċ. Njewjeſcžinej ſtarſchej chžyſchtaj, ſo běchtaj hiſchcze dłeje cžakaloj, ſchtož jimaj prawje njebě. Groddler ſo krótko roſnuđźi, ſwoju njewjeſtu wotwjeſcź a ſo mjelcžo ſ njej wożeniċ. Někto pſchiłdże cžeſći nadawk, njewjeſcžinej ſwójbje to na někajke waſchnje ſdźělicź. S taſtinni njeſłubnymi wěſkami wobroczíſch ſo naſlěpje na dźěda. „Chžu cži wożne potajnſtwo pſcheradźicź, njeſmješch pak mje naſwarjecź.“ — Sſwjatocžna pſchiſaha. Na to wotmulowa. Dźěd ſo ſ połnej ſchiju wuſmja: „Nó, to jeno njepłakaj! Twoja macž a twój nan ſtaj nětdy toſame cžiniłoj. Runje tak tež twoja wowka a ja pſched 43 létami.“ Tak ſo wupokaſa, ſo je wotwjedženje njewjeſtty w tutej ſwójbje ſtara trabizja (waſchnje.)

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu ſrjedu: Snyhnje je ſo ſamrócžiło, temperatura trochu niže, ale pſchezo hiſchcze doſcź tužno, k njewjedram ſo nakhilejo.

Każ wjednistwo pruſkeje ſtatneje loterije wozjewja, je na dźenja poſtajene wuložowanje 5. klaſy ſo wo tydzeń wotſtorczíło. Schtaj jebanſtwa tamneju ſaſtojnikow naſtupa, ſo naležnoſcź kruże pſchepytuje. Na kaſe waſchnje je ſo jebanſtwo techniſzy pſchehwjeſcź hodżało, njeje hiſchcze ſo wuſlědźiło. Hacź ſmědża loterijowe hraježy na ſarunanje ſkorżicź, ſo wozjewja, ſo to mózno njeje. Hacź maja ſo pſredawſke loterije (9. 3. 27 a 24. 2. 27) jako njepłacžiwe poſtajicź, njeje hiſchcze wujaſnjene. Wo tym ma preſident loterije a dale pruſki finanzny miniſter roſſudźicź.

*

W Raziborje (Hornjej Schleſiſkej) je ſo wczera ſałożny ſwójbny njeſkutk ſtal. Direktor Raziborſkeje ſiliale němſkeje banki Sauerbier je w nozy wot njedźele na pónđźelu ſwoju ſonu a ſwojej dźěſcži w ſtarobje 10 a 12 lět ſaſtrělił. Potom wotjědże ſe ſwojim autom a ſajedże ſ nim do ſchtoma, hdyž bě ſej najprjedy kulku do hłowy tſelił. Pod ſpalenym autom namakachu cžło Sauerbiera. Njeđźelu běſche roſžohnowaze liſty na někotrych pſcheczelow póſłał. Jedyn ſ nich pſchiſłudże póndźelu rano łhwatnje do domſcheho. We ſaczijnjenej łekarni poſtaji ſo jemu ſakoſtny napohlad. Němſka banka bě jeho puſchczíła, dokelž bě pſches lohke kreditne poſticzenki banku wo 80000 hriwnow pſchi-njeſł.

*

Cžeſke njewjedra ſu w ſaſchłych dnjach Cžorny lěſ domapytałe, wożebje krajina wokoło měſta Lahr je ſapuſcžena. Metry wyſoko ſtejeſche woda, bjerjeſche ſtatoli a drjewo ſobu a je wjele ſchkody na puczach a drohach naczíniła. Na dwanaczo wjeſiſchach a mjeniſchich moſtow buchu ſwottarhanych. Nadróżna żeleżniza ſ horow do Lahr njemóżeſche 24 hodźin jěżdźicź, dokelž bechu kolije pſchepławjene a ſ błótom ſaplazane. Wobnjowou woboru ſu na wjazorych měſtnach alarmowali a ſu ſ wotmachom dźěłacź dyrbjała. W gmejnje Reichenbach je woda na 26 000 hriwnow ſchkody naczíniła.

*

W Aubeliżkim prozeſu je ſtatne rěcžniſtwo w Mnichowje ſwoje powołanje wróczo ſcžahnyło pſchecžiwo wuđwinowanju lokomotiwnika Aubela, kiž w ſwojim czaſu ſnjeſboženy cžaſ nawjedowaſche, a tuž je wuwinowanje woprawnjene.

*

Wojowanje ſ pſcheſmykarjemi pſchi amerikanſkim brjohu wuroſcže ſo k woprawdźitej namóſtkej bitwje mjeſ cžołmami nadróżneho ſchłita a pſcheſmykarſkimi łódźemi. We běhu wojowanja bu jedyn amerikanſki agent tajneje amerikanſkeje ſłużby morjeny a dwaj dalſchej cžeżko ſranjenaj. Na ſtronje pſcheſmykarjow buſchtaj dwaj muſłaj ſranjenaj.

Swójbne powěſcže.

Semrěli: Handrij Auguſt Schuſter w Klukſchu, 75 lět. Jda ſwud. Lotze rodź. Paſlach w Budyſchinje. Herbert Mieſenjez w Budyſchinje. Hermann Reck Jerikezach. Alwin Hausding w Kamjenzu. Pawoł Groże w Smilnej, 53 lět. Henrietta ſwud. Förſterowa, rodź. Protze, we Wjaſońu. Marija Auguſta Bundesmann, rodź. Muker, Poczaplizach.

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma ſwoje zwučowanja kóżdu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towaŕſkownt (Christl. Vereinshaus) na Hornčeſkej hasy. Načolnik.

Drježdżański „Hromadnik“ ſpěwa kóżdu ſrjedu wječor ½9 h. hromadże z „Hlaholom“ we „Musenhaus“ (Pirn. Str). Započatk po próżdninach (17.8.). — Prěnje porjadne poſedźenje tow. je 1. ſept. poſn Gusty Zmija na Khryſt. drožy 22. Kr.

„Nawječorny wokrjes Sokoła“ ma wutoru we 8 hodź. zhromadne zwučowanje w Khróſčicach na ſuli za zlět. Po tym je wuradźowanje. 1. Jězba do Wulkeho Čiska. 2. Naš ſwjedźeń we Worklecach. Wšitcy maja přiňć.

Wopytowarjo Sokolſk. zlěta! — Kedźbu! Štóž chce we Wulk. Čisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kaſporej we Wulk. Čisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zlět Luž.-ſerbſk. Sokolſtwa. Njedźelu, 14. 8., dop. w 9 hodź. pojědże z Budyšina do Wulk. Čiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednačelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhoni.

Zamołwity za politiku a hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje

Wuporjedźenje wobuća
ſoldanje a tunjo
w najkrótſim czaſu.
z ruku žito
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez ſowa a hozdźika,
Crepe-gumijowe póduſe
ſo na wſě ſrije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbytki wóſkowanych tkaninow
ſóčuchi z kožanych tkaninow,
přikrywy na blida a ſofy
tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw.Lawsk.hasy 10

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihličišćerńja
w Budyšinje

Vogtlandſke Madraſke wumělſke **gardiny**
story, etaminy, kromki,
tkaniny za vitraže
kupujeſo jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hoſcž. „Złota Hwězda“. Rěču ſerbſki

Łužisko-ſerbſki Sokolſki Zwjazk
zarjaduje
14. auguſta we Wulkim Čisku pola Wojerec
II. Zwjazkowy zlět Serbſkeho Sokołſtwa
Wulkotny čah Sokołow ◆ Zhromadne zwučowanja mužow, žonow a dźěći z přewod. hudźby
Zwučowanja na narjadach ◆ Rhythmiske zwučowanja ◆ Sokołſka ſcena
Započatk pop. w 2 hodź. ◆ Wječor pyšny bal
z mytowanjom knjeznow w najrjeńſej ſerbſkej drašce
Zlětowe znamješko 50 pj., do časa kupjene 40 pj.
Wšěch Serbow přeproſujemy na wurjadny ſwjedźeń
Předſydſtwo

Programy
(ſwjedźeńſke porjady)
tunjo wšěm towaŕſtwam zhotowja
Smolerjec knihličišćerńja
zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje

K wuſywam na ſčerniſća:
broch pjeluški woku lupiny kolij zeradła
Paul Schulze Nachfolger
w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 185 **Budyšin — Srjedu, 10. augusta 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Treći europiski kongres narodnych mjeńšinow w Genije.

W Genfje, 9. žnjeńca.

Wot 22. hač do 24. žnjeńca budźe so, kaž hižo w jenym prjedawšim cyklu pisachmy, treći europiski kongreß narodnych mjeńšinow we Genfje wotmětaš. Na nim budu so **35 wschelakich mjeńšišćiskich skupinow** je wšěch dźělow Europy wobdźěliš, kotrež na **40 000 000 wobydlerjow** wuznjeja. Hižo tuta liczba rěči je wažnosć kongresa. Na nim budu so wobdźěliš Danojo ſ Němšcy, Schwedojo je Estonšcy, Katalonjay ſe Schpanišcy, Němcy ſ Danšcy, Estonšcy, Wuherišcy, Itališcy, Južnoſłowjanjanšcy, Litwinšcy, Połšcy, Rumunšcy a Čěškoſłowakišcy, Litwinšcy, Letonjcy a Rumunšcy, Wuherjo (Madjarojo) ſ Južnoſłowjanjanšcy, Čěškoſłowakišcy a Rumunšcy, Rušojo ſ Połšcy, Estonšcy a Letonšcy, Židźa ſ Letonšcy, Litwinšcy, Połšcy, Rumunšcy, Čěškoſłowakišcy a Bołharšcy, Kroatojo je Awstriišcy, **Luźiźy Serbja,** Słowinzy ſ Itališcy a Awstriišcy, Čechojo ſ Awstriišcy a Wukrajinzy ſ Rumunšcy. K nim pschidruża so Wukrajinzy, Běłorušy a Litwinojo je Połšcy, kotrěž ſej powjetschenje kongreßoweho programa žadaja. Wo tym hischcze so jedna. Tohorunja Rumunojo ſ Južnoſłowjanjanšcy a Serbjo ſ Rumunšcy, kotrěž chcedźa so też na kongreßu wobdźěliš. Kongreß budźe sašłužbny presidenta, kiž je dotalnymaj kongreßomaj pschedstejał, słowinšti sapóšłanz w italšim ſejmje **dr. J. Wilfan** nawjedowaš a budu so ſ najwažnišćimi praschenjow. **„Wobrońenje europiskeho měra pśiches narodnu njeseśerpliwosć“** saběraš.

Milijony němskostatnje wobory za propagandu.

Wulka podpjera sa film „Stolz weht die Flagge Schwarz-Weiß-Rot“.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

Statne woborne ministerstwo njeje na wojsewjenja we „Berliner Tagebl.“ ſwoje dalsche ſtejnišćeźo rozšaſnišo. Odkluje so jeno, so je schef tóhźneho nawjedniſtwa admiral Zenker statneho kanzlera proſył, wobzoru pomjenowaš, kiž by njeporjad pschi pjenježnej podpjerje Phoebus akcijowcho towarſtwa pruhowała. W politiſtich kruhach žebi žadaja, so by kanzler ſam tutu njelubu wěźu pschepytował, prjedy hač ſo parlamentariſti pschepytowazy wubjerk ſ tym saběraš chže. Nimaja sa prawo, so ſo statnemu finanzneniu ministerſtwu tuto pschepytowanje ſdeźera. Dale ſo ſdźěliše, so je kapitan Lohmann, aktiwny naložny offižer, ke kotremuž W. T. porokowaše, so je ſo pschi pjenježnej podpjerje Phoebus a t. wobshaćił, nowinu wobſkorźił. Dale ſhonichmy, so bu na ſwoje pschosene wot ſwojeho ſastojnſtwa tak dołho ſuſpendowany, dóniž ſo pschepytowanje ſ kóncom njeje. „Tägliche Rundſchau“ njemuje tutu należnosć ſa **łóžne nawjednistwo jara njelubu wěźu.**

Jebanski skandal při pruskej statnej loterii.

Dwaj sastojnikaj dla wopačneho hracza pschepokasanaj.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

Kaž hižo pišachmy, ſu pola pruſkeje statneje loterije, ke kotrejž wobydlerſtwo njewobmjejowanu dowěru mějeſche, w poſledních dnjach hač dotal hischcze njeſłyſchane jebanſtwo wotkryli. Na podłožu dotalneho materiala hodźi ſo ſcźěhowaze wojſewicź: Kóńz ſańdźeneho tydźenja pschinidźe pławne ſarjadniſtwo lotterije ſa tym, ſo dwaj ſastojnikaj jedyn łóź hrajeſchtaj, ſchtož pak je kruze ſakasane. Wěź hnydom pschepytowachu. Pschi tom wuſłědźichu, **ſo tutaj ſastojnikaj ſej do ruki dźěłaſchtaj.** A to tak, ſo jedyn cźiſło hrajazeho łoza a druhi pschi wuložowanju dobyteho w horſchcźi dźerżeſche. Tak dyrbjeſche łóź, kiž hromadźe hrajeſchtaj, dobyć. Jedna ſo wo dwaj ſtarej ſastojnikaj, hewak ſpuſchczomnaj cźłowjekaj. Sarjadniſtwo je ſyle pschekłapjene, ſo ſo jebanſtwo ſyła wuwjeſeć hodźeſche. **W lětdźeſatki ſtarych ſtawiſnach pruſkeje loterije njeje podobny pad ſnaty.** Kak je ſo jebanſtwo techniſce pschewjeſeć hodźało, njeje ſu też mnohe pschełožliſchowanja, kotrež ſo wot ſoboty ſem wotmělaju, do cźiſta rozſoſnile. Hač dotal jenoż wěmy, ſo bu łóź tuteju jebakow 24. februara t. l. ſ 100 000 hriwnami a 9. měrza ſ 25 000 hr. dobyteja ſcźehnjeny. Samoźenje njeſmědźeše ſu ſastojnikow ſu wuſwojili. Pola Schleinſtejna — tak jedyn ſ njeju rěka — běchu wuſłědźili, ſo ma na jenej banzy ſwoje konto. Pola Bejnu njewědźa, hdźe ſu pjenjesy wostałe. Mózno, ſo je hódnoſne papjery kupował. Też jeho depot ſu wuſwojili. Dokóncźnje njeſłyšachu ſo hiſchcźe rozſudźiš, hač jej mjenowanej lotteriji njeplaćiłej. To hałe ſo potom poſtaji, hdyž ſu jebanſtwa dozyknje wotkryte.

Jebanſtwo w dalſchich kruhach.

Lotterijny kollekter nadobo ſo ſhubił.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

Rětko hu ſnote, ſo je ſtatny lotterijny kollekter J u h r e w Marienborſ pola Barlina po wjazorych jebanſtwach, kiž je jako kollekter wobeſchoł, nadobo cźeſnył. Poczeźowaze je, ſo je Juhre hižo dwóźdy dla jebanſtwa, falſchowanja liſćinow a pschekſchiwjenjow pothłoſtany. Njeje ſroſumliwe, kak mózeſche generalna direkcija ſaſtojnſtwo kollektera, wo kotrejž ſo ſprawni ludźo podarmo próźnja, muſzej jdowěriš, kiž je wjazory raz ſ khłoſtanſtwom luźbneni do konflikta pſchiſchoł. Kaž ſo ſda, na ſo w ſarjadniſtwje pruſkeje lotterije **chětro** wjele mjeſeć a rjedźicź.

Dalſche jebanſtwa.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

Po powěſćach nowiny „Vorwärts“ je direkcija lotterije halle pſches druhe pschełožowanja njeſtwěru tuteju ſaſtojnſtwu wuſłědźiła. Jedna ſo wo dźeſakowcej zwólby, wot kotrejež dźeł w wuložowanjeſ zuſi žeđši a wonka cźakazym kolejźdnym ſnamjo dadźa, kiž ſpěchnje ke kollektorej dojeđu, kotremuž je łóź pschipokasany, a ſpytaja łóź kupicź. Psched nekotrym cźaſom je ſo zwólbje poradźiło, na to waſchnje dobyeze wo 50 000 hriwnow do ſaka tyknyć. Se Stuttgarta — pruſka lotterija je njeunijuſy ſ južnoněmſkej ſjednoćenje — ſo pišche, ſo hižo ſu mnohy hrajerjo pschećiwoſći naſtupajych wuložowanjowy ſakrocźili.

Scźěhwli jebanſtwa.

Lotterijne finanzy ſhětro wohrożene. — Zadanja wobſedźerjow łožow.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

W ſjawnoſći ſo dla jebanſtwa w pruſſej lotteriji wo tym rěči, hač budźe finanzny miniſter jako ſtražowaza inſtanza 28. lotteriju, pschi kotrejž je ſo jebanſtwo ſtało, ſa **njeplaćiwu** wuprajić a ju wospjetowaš. Jedna ſo tu wo roſtrjeże měnjenje dźiwajo na wopraunjenu a finanzielnu ſtronu, dokelž wobydlerſtwo pschi tóhdej lotteriji na 89 miljonow hriwnow ſapkaczi a łóźy ſwjetſcha ſo roſpschedawaja. Jeli ſo lotterija ſaczińcze, budźe drje pruſki ſtat pschi lětuſchej lotteriji ſ deficźitom liczicź. Direktorium (ſarjadniſtwo) měni, ſo wobdźěliwzy na lotteriji jej wospjetowanje žadacź njemóża a ſłokuje ſo pschi tym na § 5 ſtatutow. W juriſtiſtich (prawniſtich) kruhach pojmuju wěź hinak, hdyž ſtaj dwaj ſaſtojnikaj tute jebanſtwo wukonjałoj. Tak njeje ſarjadniſtwo pschewſatu winowatoſći, mjenujcy „porjadny běs“ wulożowanja garantowacź, dopjelniło. W pruſtim finanzjum miniſterſtwje ſo boja, ſo njebudźe ſo wobydlerſtwo wjazy tak na lotteriji wobdźěliš, hdyž je dowěra na tak cźeſću pruhu ſtajena.

Někotre nowiny měnja, ſo traſch ſo pschi ras wopaczneje hrałoj njeje a tak bu lotterija ſchkodowana. Jebanſtwo je ſo pſches ſo wotkryło, ſo jedyn muż dwójny bobyczerſki łóź ſpches 100 000 hriwnow pola wuplaćeńcje pschedpołoži a bjes toho, ſo by bankowki ſej pschećiſłi, ſo jpěchnje wotſali. Wuplaćejerej ſdaſche ſo muż podkładny być. Widźeſche jeho do domſcheho generalneje direkcije hicź. Dokelž ſo njewěrózi, widźeſche, ſo ſo tu jenoż wo ſaſtojniku jednacź może. Tuż wěź direkcijoj wosſewi.

Na 30 000 hórnikow protestuje w saarskej krajinje.

W Saarbrücken, 9. žnjeńca.

Pod perołu „pschećiwo bjesdźěławoſći, wottwarjenju a puſchenjenju dźěłacźerjow“ wotnuſchi hórnizy ſwobodnych a chcheſcźanſtich dźěłaſnjowy (Gewerkſchaften) w Saarbrückenu na ſchportowniſchcźu „Ludwigspark“ protestnu ſhromadźinu, na kotruż běchu ſo na 30 000 hórnikow ſe ſyleje ſaarskeje krajiny ſeſchli. Scźěhowaza reſolucija ſo pschija: „30 000 w Saarbrückenu ſhromadźenych hórnikow protestuja pschećiwo bjesdźěławoſći a njeſwědomitemu wotpuſchcźenju dźěłacźerjow pſches franzowſke podkopkowe ſarjadniſtwo. Proſcha Radu Swjatſa Ludow, ſo by nuju a hubjenſtwo w ſaarſkej krajinje wotwobroćiłe.“ Telegram ſamcho wobſtaha póſła ſo na miniſtra ſjawneho dźěła.

Po ſhromadźinje cźehnjechu demonſtrantoju w ſawjerjenym cźahu po měſchcźanſtich dróhach. Domſke podkopiſeje direkcije wobdawaſche ſyſtne paſmo poliziſtow. W jeho blíſkoſći ſo cźah roſwiſa. Dźeł cźehnjeſche hač ke knježerſkim twarjenjam, hdźež bliſko hrodowneho namješta do poliziſe ſrałychu. Jyła cźrjoda demonſtrantow ſo ſaja. Wichelazy buchu ſranjeni. Rěcźi ſo wo 25 nakrajnych ſandarmow a 6 koni.

Konkordat z Rumunskej.

Nowy ſyrkwinſki ſalon.

W Bukareſće, 8. žnjeńca.

Mjes prěninmi ſakonjemi, wo kotrychž budźe ſejm we najſymnym poſedźenju jednacź, namakaja ſo někotre ſakoniſke nocźiſći wo wſchelakich nabožnych. Hač dotal bě jenož orthodoksa (prawoſławna) pſches wuſtawu pschipóſnata, tola ſmědźachu ſo wſchě nabožiny ſwobodnje roſwiwacź. Někto ma ſo juriſtiſti poměr ſakoniſkeje ſkrućicź. Tutón ſyrkwinſti ſalon je pschedwumenjenje k wobſankenjeju konkordata ſ Watikanom. Jednanja mjes rumunſkim knježerſtwom a ſwjatym ſtołom ſu ſo hižo psched dźeſkim cźaſom ſapoczałe. W naſtupnje maja ſo kónczicź a konkordat ſo parlamentej (ſejmej) k dowuradźenju pschedpołożi.

Kalsko-južnosłowjanski připad.

Južnoſłowjanſki konſulat w Sarje ſ kamjenjemi wobmjetany. Wospjetny poſpyt albanſko-južnoſłowjanſkich poczahow.

W Běłogrodźe, 9. žnjeńca.

Snowa nawjaſanje diplomatiſtich poczahow mjes Južnoſłowjanſkej a Albanſkej je ſo wcźera oſſijelnje ſtało. Nowy albanſti wupołſłanz Stila poda ſo do ſwonkownego miniſterſtwa w Běłogrodźe, ſo by ſej audienzu pola ſwonkownego miniſtra Marinkowicźa wuproſył. Pschi tom pſcheroda Stila jedyn liſt albanſkeho ſwonkownego miniſtra Wrionija na Marinkowicźa, w kotrymž ſwoju radoſć na ſnowanawjaſanju normalnych ſuſodnych poczahow wupraji a wo pschećelnu podpjeru ſwojeho połłanza proſy. Sdobom ſo woſjewi, ſo je albanſke knježerſtwo prjedawſcheho połłanza Jana Bega ſa połłanza w Běłogrodźe pomjenowało. Jeho ſtajne ſydło budźe Běłograd. Nowina „Wreme“ piſche, ſnowanawjaſanje albanſko-južnoſłowjanſkich poczahow njewoſnamjenja na žadyn pad nekajke materielne polepſchenje powſchitkowneho położenja.

Na ſamym dnju, hdyž ſo albanſko-južnoſłowjanſke poczahi ſnowa nawjaſachu, ſta ſo w dalmaſiſkim měſcze Sara, kiž Italiſkej ſłuſcha, njeluby pſchipad. W južnoſłowjanſkej wěſy Perka, kiž w blíſkoſći měſta Sara leži, poſtrjeleſchu pschi wulkotnych ſwjatoczneſnoſcach, illuminowanych a ſtźelenju južnoſłowjanſki ſokoſtu khorhoj, kotruž bě kralowna Marija darika. Dokelž ſo pschi tom pjeza pschećiwo Italſkej a Muſſolini wokaſche, cźehnjeſche italſke wobydlerſtwo měſta Sara, kotrejž pschi brjohy ſtejachu a njepschećelſke wokanje ſłyſchachu, k južnoſłowjanſkemu konſulatej a mjetachu do njeho kamjenje a roſbichu mnohe wokna. Hdyž karabinieri ſapſchinmychu, roſbrojichu ſo cźrjódy. Někotrych hewrjekarjow ſajachu. Rěka, ſo ſu Italſki jara roſhorjeni byli dla pschitomnoſće južnoſłowjanſkeho admirala Prica, kiž ſo na ſwjedźenju w Preka wobdźěli. Prica ſtojeſche pschedy w awſtriſkej ſłužbje. Jeho winuja, ſo je ſnjertny wuſnuk pschećiwo Italſkej Majarija Saur jawinował. Pschi Preſkich ſwjatoczneſcach dźeſ je pjeza dźeł južnoſłowjanſkeho wójnſkeho łódźiwa pschitomny, tak jedyn ſchifjak, ſſi torpedowych cźołnow a ſſi minypytali.

Tez Arabiska dicc so zjednoćić.

W Londonje, 9. žnjeńca.

Jedyn ſobudźěławcź nowiny „Obſerver“ je ſ nowym ſaſtupjerjom Fraka (krajina w króſkorakiſnim dźele aſiatiſkeje Turkowſkeje, ſtara Babylonſka a dźeńſnjiſchi wilajet Bagdad) w Londonje, **Muſachim Bei Pachachi,** roſrěcźowanje měł, pschi kotrymž **ideju ſjednoćeneje Arabiſkeje ſaſtupowaſche.** Wo idejі, wo kotrejž je w poſledních lětdźeſatkach ſo hiſcźiſko rěcźało a kiž je pſches ſnowawutworjenje kalifata nowy naſtork dóſtawa, je k prěnjemu raſej praktiſzy do politiki ſaſtupiła, kiž Jendźelſka wokrjeđ wójny ſo próźowaſche, jenotlíwe arabiſke kraje k ſhromadnej fronce pſchećiwo Turkowſkej namulwicź. Kaž korreſpondent doda, je Muſachim Bei wuſłědźiwſy, ſo je tukhwilny wokomik k wutworjenju panarabiſkeho ſkalestwa **wobzbje pschihódny,** dokelž ſo jenotliwym arabiſkim ſtatam někto jara derje ſwjedźe a to pſches jendźelſku podpjeru, kotruž ſu we wulkej měrje dóſtali. Knježerſtwo arabiſkich ſtatow ſu

spóznali, so by swjatk z Jendźelskej sa wobe stronje z lépschim byk. Jenoż z jendźelskej pomozu móże ko arabiski stat wutworić. Wschitzy Arabojo cźesća Jendźelczanow, je kotrychž pomozu ku Arabiju k wobaranischczu mjes Sćrjedźnym morjom a Indiskej cźinili. Tak wobstoji możnosć k wutworjenju arabiskeje federazije (swjatka), wobstejaza z Iraka, Syriskeje, Hedschaja a Jemenja (poslednjej stej arabiskej provinzy). Jeli je jendźelska politika dalokowidźaza a tnćażne hibanje podpjera, dha njetrjeba sabonožnje klawneje arabiskeje tradizije žadyn hóń bycź.

Amerika a Genfski njewuspěch.

Sadźerjenje Jendźelskeje so hórzy sacźuwa.

We Washingtonje, 9. znjeńca.

Dawešowe žadanje, so by jendźelsko-amerikanske bróńenje na wodźe jenajke było, so psches statny departement (wokrjeh) wobkrućeni. Mjenjesche, **so ma so na kóždy pad jenajkosć w tonaji** (wullokosći łódźiwa) **sdźerjeć.** Departement wobkrući wot nas wotsewjenu powdźeć, so žu so do Genfskeje konferenzy nadrobne jednarja wotmóc. Tute žu Washingtonske knjezeństwo w mjenjenju sesyłnike, so budźe so konferenza wulpěschnje stónczić. Wschě hamtske wuprajenja wusnawaja, kak hórzy sadźerjenje Jendźelskeje sacźuwaja. Hdyž wo napjatkosći abo žamo wójnskeje mózy noty žaneje rěcze njeje, dha žu tola poczahi mjes wobema maj statomaj tběrno wustrowdźile.

Saccowy a Vanicettowy dóńt niśće njerosudźeny.

Appell na Coolidge. — Generalny strajk dla Saccoa a Vanicetta w Argentinskej.

We Washingtonje, 9. znjeńca.

Wobaranski komitej sa Saccoa a Vanicetta woła „100 000 Amerićanow, so bychu do Bostona pschischli, a tam tschiżowanje amerikanskeje spratwosnjeje pschi kolebzy amerikanskeje zwobodźowali wobkedźowali". Sakitarjo žu na Coolidge appellowali a jeho namolwjeli, zobu sapschimnuł.

W Buenos Aires, 9. znjeńca.

Rosharjenje dla Fullerowscho wusuda, kotryž powschitkowne ménjenje jako justizne mordarstwo sadźudźuje, rosće po zuzym kraju. Nowinarstwo sadźudźuje jenohlósnje „Yankeejustizu" (Yankee je pschimjeno sa amerikanskich Jendźelczanow) nanajkrucźišo. Strajk žo w njeźe tak njesacźuwa kaž w provinzy, hdźež žu z dźelom sastali. Njedźelu wotmělaze demonstratzije wohrožachu też amerikanske póstanjstwo. Wukladne wotkna amerikanskich wobstkadow demonstrantzy rosbichu. Dalschim njewjesołym wusuwam polizija sadźewa. Sa dźenźusiczu frjedu je generalny strajk postajeny, kiž ma 24 hodźin tracź a tschónich wobstkod podwjasacź. Amerikanske twory so boykotuja.

W Dedham, 9. znjeńca.

Po pokhodźinskim jednanju z statnym rěcznikom a sakitarjemi wosjewi Judnik Thayer, **so budźe wo namjetach, nastupajo 5běhnjenje wusuda pschećiwo Saccoej a Vanicettej a wotstorczenje wotprawjenskeho wusuda justije (frjedu) dopołniua rosšudźicź.**

Nowe attentaty w Nowyorskim stacje.

W Bostonje, 9. znjeńca.

Sćedmi wozołowi, kotrejž su w zwojim cźasu w Sacco-Vanicetti prozeßu jeho alibi (dopokazanu pschebywanja) wopschisahali, zadaja žej nétko, **so by so pschećiwo nim žudnišy zakroczilo dla wopaczneje pschisahi.** Ménja, so žu je sadźudźenjom Saccoa a Vanicetta jako sekharnikojo wustajeni.

Wézera su w Utica (městaczka w Newyorskim stacje) so dwójzy bombu mjetale. Mnohe tśéże buchu wobschkodźene. 20 ludźi buchu cźežzy zranjeni. Morjeny njebu nichtó. Sa zlocźerjemi nimaja śledu.

J. Czischinski:

Žnjeńcy swača.

Wo polach kóży z mozu brinczа
Wot ranja hacź do žamej cźmy,
A žerny do nich cźerno klinczа,
Hdźežkuli schto cźi nóžko by . . .

Na mjesu kosu, herpy kładu
A śpěwaju so k smaczźini.
Sa tlóddkom njestkladuja radu:
Jim cźeje słónzo njeczini

Sso sa pomaku naczahuja
A sa twarofschkom ruki wiśe,
A piwo z bleschkow wulluknja,
Wischak we źe trubicź kóžy wź.

Tak z dobrej khwilu jédza, pija,
A dźedźa trochu wotwocźinjeć;
Mózy do stawow sej cźerśtwu lija,
Sso mohli kosy z kuzesom bycź . . .

Nět z piwom, palenjom do boka
A z nowym syłom do gratu,
Sso powalimy do śwjatoka
Tu smuchu hischcze zokmjatu!"

Ze Serbow.

Putownica.

Sćrjedu, 10. znjeńca.

1851 wuczalnu mnozy Serbja pod Janom Sworu ze Drožđźija do Awstralije.

Kosa na njebju so swěci
Mysliczku žnjeńe jasnu nan;
Zaže spjerelanje nócka w léći,
Zaže stawa do dźěła.

Kaž po njebju hwězdy steja,
Tak mašsnopy po polu,
Hdyž dom ranko hwěžki dźeja,
Žnjeńcy do pola won du.

Handrij Zejleť.

*

Srědki k wołoženju z wulkej wodu wobškodźenych w Błótach.

Kaž „Hamtiti pruśi Prześedienst" po wotmołwje pruskeho smutskowneho ministerstwa na make napraschenje žejmskeje frakzije ludoweje strony sboni, su žu k wołoženju prénjeje nuzy 5 pschicźinu noweje wulkeje wody w Błótach sc statnych a provinzialnych srědkow 135 000 hr. k wuzywanju postajile. K polěschenju sanitarnych wobstejnoscow a k sawjedźenju dosahajaceho schkita pschećiwo wulkej wodźe su hižo wschitko trébne cźinili psched nawalom posledńjeje wulkeje wody.

*

— Po wjerše. Wézera „wjecźor w 7 hodź. barometer 722, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +25. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer —7, thermometer w nozy +16. Wuhladny ra malo so pschemenjaze, skoro njepschemenjaze wjedro. — Ponalku so wokhłódnjuje; z wcźerawschego cźahaju njewjedra po Sakslej. Khłódnischi powětr je jasno wuzamknjenje pschinjesł. Tola dołhowjecźorne nimy nahromadźa też dale nasche wjedro. Ale mózno je, so so tele nimy z kerjezu do Skandinawiskeje pschedobudu, dokelž tam wosschimu zofoja. Tohodla śmémy so nadźeć, so rjane wjedro dale wobkhowamy, njedźiwajcy nawjecźornych wětśikow a nałkwalneho pomróczenja. — Jutśe skhada słónczko w 4,36 h. a khowa so 7,33 hodź. Mějacźk skhada 6,58 hodź. a khowa so 1,56 hodź.

— **Dźeła na tśelche Pětroweje wéże** su nétko tak daloko postupile, so je kónczk wéże jasno wot roschtow wotkryty, hdyž je wjerschk z mjedźu potryty. K natwarjenju roschtow je było pśches 900 zentnarjow drjewa trébne. Se šwědomitym wobličenjom su było sepjery a tramy we wyšotkosći swonow pschicźinjene a na nje zyła twarba naładžena. Klompnarske dźěła, kiž wuwjeduje knjes klampnarski mischtr Gustav Siegel se swojimi ludźimi, su hižo hacź do podnarki wężinego wjerschka wukonjane. Wobu dźakowano su so dźěła bjese wschcho njesboja pschewjedźe a nétko pschewostaju so cźasej, w běhu leźdźeśatkow nowu, rjanu mjedźanu kapu źwj. Pětra jónu do pschecźelneje a pschišomneje selenje pschewobroczíž.

— **K podpjeranju z wulkej wodu wobškodźenych** su też jeczi Budyskeho jastwa mjes sobu sbérku sarjadowali, kotraž je rjany pjenjes 191,20 hr. wunjesła.

— **Autowy wobkhad mjes Budyschinom a Kamjenzom.** Wichelale pschecźa sa symitki jésdny porjad na Budyško-Kamjenskej cźarje proša podacź na adresu: Kraftwerkehr Freistaat Sachsen A.-G., Betriebsleitung Bautzen, Strehlaerstr. 45. Telefon 2561.

— **Nutsobuwar pschi dźele.** W pódnich hodźinach 7. žnjeńca 1927 je so tu w pschisenskim bydleńu cźeske padnyschstwo wuwjedło. Tón ako cźi padnyschi su nasšterichu z potrebnym wobwom nuts a won salěli. Wó jtwje so wjele njesaumknjenje nadobu pschenjetże. Krabnyli su: sloty žónšti cźasownik (remontoir) bjes prużneho wéka, sadnja krojska pokosnje hladku, wopowojtu twórbu, zusnik je bély z tomitkimi sleźonikami, słotu kofejowu sponku z jaryttymaj bjžmitomaj B. H., złóbornu klizu, żelezny klušz (rjad) 2. rjad. I bantom a sapinkasej jehłu, 30 hr. hotowych pjenjes we wschelakich druźinach a nowy wobleź trakowu, bjez monogramu, za napadnje wulku a źyłnu wosbu so hodźezy. — Wo wobzowne idźelenja proša kriminalna polizija w Budyschinje, telefon 2802. — Pschi tutej pschiležnosći so na to pokazuje, so je radźomne, njedźiwajcy horzeho wjedra w cźasu cźasu wjele wokna šwědomicze zawrjeć, hdyž so j wobydlenja wotstalimy.

— **Symiki wudawk némskostatneje kursoweje knihi.** Powdźerjenja wyschicheje potroweje direkzije źdźeluje: Prěni symiki wudawk 1927/28 némskostatneje kursoweje knihi (Reichs-Kursbuch) se symitkimi jésdnymi porjadami, kiž wot 2. oktobra płacźa, pschiwdże w prawem cźasu w posledńich dnjach septembra. 2. symiki wudawk wot 15. decembra wuidże w dnjach wot 9. hacź 12. dezembra. Stajanki, kotrejž njech so hórzy cźinja, dokelž budźe naklad wobmjesowany, pschijimuja pósty a podawarjo pósty.

Se **Semitz-Tumiz.** Wustawny dźeń gwjezdi so tu jutśe schtwórtk 11. žnjeńca w 19 hodź. w dwórnischczowej kerzmje. Referent bidźe knjes knjezeństwowy hejtman Zimmermann-Budyschski.

S **Lubija.** Knjes hamtski hejtman dr. Kuntze je wot 7. augusta hacź do 4. septembra t. l. na dowolenju. Jeho sastupuje knjes knjezeński rada se Schönberg.

S **Praskowa.** Žadny pschipad, kiž móżesche hischcze se jeżehwli měcź, sta so tudy pschi nakladowanju žita. Tudomny žiwnoscźer pschidźe njejapan z rojom pcźołow hromadze, kiž bě so do popy sahnědźił. Swěrjatka, z powalenjom popow roshorjene, walichu so na konje a ludźi, tak so so konje do cźekanja dachu a cźekanju kaž dźiwje z pola. S wulkej próżu so poradźi, skorjeż hischcze psched bróžnju sadźerjeż, wupschihnnczą do hródže dowjesć, hdźež jeju pczołki pschezo hischcze dale pschećiwschowachu a wbohej stocźezki njetrajnje roskhachu.

S **Kulowa.** (Tśelenje.) Pschi žnjeńcowem tśelenju swjatka tśelaru bu wyschschi feldwebel Martschik sa žnjeńcowego krala wuwolany.

S **Rachłowa** pola Kulowa. Ssobotu gwjezdźeńce so tu sdźerjenje nowoje wjesnoje kapały. Budowa Wesowa, kiž je wjesnschi dźel twarskich wudawkow na so wsała, dyri je zjomi mózomni morstami prémi hódź do tóśla. Poswjećenje kapałki je so na kermusnu póndźelu postajiło. Néschto króć wok léto, mjes druhim też tózu kermusnu póndźelu, ma jedyny duchowny knjes z Kulowa Wosu

Za wysoku płaćizny.

Powdańczo z naschich Injow.

Napisała Kristina Rojowa.

32] (Pokrać̆owanje.)

Korinskeho cźoło so połmurri, wón cźujeschе naczinjenu jeho dźowzu lkchiwdu w zwojej šamźnej duschi. Wón so hižo njedźiwaschе, njerjekny pak też hižo niczo wjazy k lépschemu zwojeho pschidźenoho šyna.

Margita stoji rosmołwu na druhe wézy, a wón poczа so swólniwje wo nich rozkrećowacź. Wona wjedźeschе jeho do šalona wrócźo a pokaša jemu zwoje pišonne dźěła z swstawa, kotrež be jasnchu njedźelu rjadowała. Potom pokaša jemu, kelko móże hižo zlowakny cźitacź a pišacź; pschi tom jemu powedźasche, kajke myśle ma k lépschemu tudomneje schule.

Hdyž nałpomni, so je tale schula evangelska, pohlada wón so zwodźiwajo na nju. „Ta dóż šym też evangelska!"

„Ty, Margita?" rjekny wón pschešłapnjeny.

„Ty że tomu dźiwajsch, kaž žo mi ja! Njesłtaj dha maj starschej evangelskaj?"

„Zwoja macź njeje pschego evangelska była", rjekny wón połmurjeny; „a dźowki i mětschanych mandźelstwow pschišłuschaju macźernemu wěrywuznaczu. Tohodla žu ležu ty w katolskej zyrkwi schcźena a katolska zyrkwa ma cźe sa swoju.

„Kak móże wona to cźiniez, hdyž ja tola ani žlowécka wo katolskej wucźobe njewém?" rosharjeschе so Margita. „Moje wukubkowarki běchu evangelske, we W. šym jako evangelska sapisana, z nimi wukhoh nabożnim. Jenoż psched konfirmaziju prajeschе mi sarat, so njemóże mje nékotrych jadźiwkow da konfirmacźerowacź. Potajšim to je wón z tym měnił. A katolska zyrkew by mje pożadała za žebje?"

Dórki wuras schrawaschе wokoło jeje hubow, wona šhili swojoju hłowcźku šamuriwschi so do myślow.

„Hdyž budźeschi 18 lét šara, to drje by mohła dobrowólnje naschej zyrkwi pschišłupicź, njeby-li Orlowjtki było; pschetuž starcho łujeta by drje to jara šarndźiło."

Korinski łejeze šwoju dźowku k šebi. Wona šenka so kaž mlody schkon, hdyž je jón wérśit šibiłił.

„Wodaj, nano, šwoju wożebinsku šwobodu šym dźěcej wopraważa; šwobodu myślenja pak šebi wjacź njedam. We wustawje cźitach ras bajesnu knihu: „Spanšy bratśja;" nihdy bych njemóhła Nomej pschišłuschećeź, nihdy niz, njedźiwajcy toho, so dźeń k njemu pśiwšłuschа, cźehoš je mi jara žel."

„Margita, schtej je we krjedźnowétku było, njeje dźenša. Dźenša ledy pytnjeschi rosbéł w nabożinje, wošebje niz we wyschschich worschtach."

„Njech że, nano. Evangelizy běchu ras potšóczowani, a mje je šatjuje na stronu tych cźahnyło, kotrymž je so kschiwda šłała. Nimo toho naš wucźa, so je zyrkew nascha macź. Nó, schwarna macź, kiž njeje ni hacź dotal nimo kschcźeńcy niczo dała a so dozwla njeje wo nuje starała; ně, ja to njecham! Mjes tym wschak dyrbju šebi hižo wobstaracź, so bych rozbéł spóšnała, potom dźedej praju, budźe-li cźaš tomu. Wón njebudźe mje dźerżeć, ty budźeschi widźeć. A nétko cźjemoj wo nékšim druhim rěcźez; pschetož mi so šda, so je to tebje rudźiło, mój nano!"

Hacź do hłuboteje nozy rosmołwjeschtaj so nan a dźowka hromadźe. Hdyž bé Korinski najšatra Horku wopuschcźił, wotcźinješe drje wón wo nékšto hodźin njedomyšleneho šboża wobuhacźemy, ale wša šebi dwé cźežnej starosći šobu: nuczene mandźelstwo šwojeje dźowki a jeje rosšud, ženje katolšej zyrkwi njepschišłuschećej.

XIV.

Na kuble knjesa inżenjera Rainera běschе błyschcźaty wjecźor. Towarschnjosć, složena z wupytanych, šwjesčha šemjanschich worschtow, šwjeczeschе z hospodarjom narodnimy Rainerowje. Najkrašnjischi dar k tutomu šwjedenjej be pobožbnjenje knjesa Rainera do šemjanstwa z titulom barona. Schtó by to tomule muzej, kiž be šebi wo šhawne wobthodnjstwo telko sašłužbow dobył, njepschał, so šmé po schtyrnaczełetnem mandźelstwje po boku šwojeje, jako šemjanki po narodźenje mandźelskeje kreczi?

Towarschne mětnjoseje błyschcźachu so w morju šwětła. Wón wobšemnych parfumow a cźešnych twórczelow, kiž po pschikhodźe hospoły kózda žónška w pasku nosche; najpelnjowosche powětr.

Tu běschе dojeź mlodych „krażawizow", pyschnje po modże dźraczenych damow; žana pak, njepschetrjechi lubosnu knjent tohole domu. Hacź do dźenšnischeho njepotali pólsku rózu, kaž mětwachu wasschinje ju nébdy doma mjetnowacź.

Błédolilijowa žida wobdawaschе šwojmu postawu šrjedźnje wuklonjene w bohatych błyschcźatych falbach; słote wobuby běchu z perlowymi jehłami šwutkane. Hłuboko zrjemej wobźiwje žórnjeze wukuljowachtej wutrobu. Se šwojim hłubokim, duchapokojnym šphladnjenjom jpožčzowaschе kóždemu z hošći jenajku ledźbliwosć. Ale jutśnischo šadbyschcźa so štajnje jeje wócźko, hdyž elegantny šjew šwojeho mandźelskeho wuhlada. Hacźrunjež běchu wschitcy wobdawaczy knjeza šami šemjenje, njejschišhwdóšche so to žanoho z nich titul tak derje kaž runje sa njeho.

Nó, tale towarischnosć, w kotrejž běschе ledy dźeśacź wobzowonych, kotrejž hužu hyše hošćiczełomaj jeju šwobu popschesli, šabawjachu so wubjerinje. Wobrjedź najrjenšicheje bjesady, krótko po wjecźeri, bu knjeni Rainerowa, (abo kaž dyrbjeschе so wot nétka pluzownistwo rjez nawonzicź: knjeni baronowa wotwołana, so by w jédźnem šalonje, hdźež so hischcze šatujeschi ša połnoż pschihotowachu, néschto šarjadowała. Ta wéz be bórzy wobstarana. Knjeni baronowa dóšche do šwojeje dobreje jtwy, šwoje cźešte porschéli tśe sie w rózowej wodze wotmyć. Pschi tom šhladkowa je wložku a wujschwanki a zanki wokoło ichjże.

Hdyž wona tak do błyschcźatcho hladawaschi, naschróża so šwojeho wobliczа, na kotremž so pschejašnje mnicźnoscź a wostudosć wotražowachtej.

(Pokrać̆owanje šejehuje.)

słužbu wotmĕć. Wuwjedźenje twara je w rukomaj twarskeho wisitora Salowskeho w Kulowje.

S Wulkich Sazarow. „Reichsbanner“ wotmě w Sitkerej hosćencu wustawny zwjedźeń. Zwjedźe. rěčeše mĕsjenje sobustawl se Shorjelja. S dobrom zjednoćidłu se wustawnej zwjatozmožnosću schulski zwjedźeń, pschi kotrymž dźĕćo z lampionami po wšej cźehowschu. Wobdźĕlenje bĕše jara bohate. —

Hola, na mĕšćanski hermank!

Wschĕ protyki pitaja, lo budźe 6. 7. a 8. žnjeisza w mĕsjenje hermank. W Sserbskich Nowinach porućenja wschelake wobchody najrjesche wroty lo wě na pof darmo. Zyły tydźeń lo najrjeschi wjedro žnjeisto, tuž bě rožka zwjeschcho dźĕła dom zhowana, a najscha kujeni mĕjesche tohodła wjele zahusche wobliczo a tež darmiwschu rutu hacź k lanschemu hermanku, kotrež wo dwĕschitu pluwaschu. Wona namaj zbotnu wjecźor 2 hr. pór pschihtowy, zo małoj niedźeli popołdnju do mĕsta dojeź. Wórsy po wobjedze sebadźachmaj naju mjedźawcho hapka, potom lo wumych-noj a thotowachmaj. Hischcze hornich koseja na puć a 1/23 hodź. abo chzych rjez 3/15 hodź. bĕchmoj je wšy.

Wot N . . . . hacź do Budyschina lo jĕź da. Puć je ſuchi, a ſtóńcźo ſnundźi nuje tak kaj ſa wjeźerawschim wschi wotkĕranju pschenju. Ale maly wětřik ſabowa a ſadyn kojuch ſo runje wobleſkoj njebeſchnoj; tuž to nĕkak trajeſche. Mĕſčeſanſka wulka wĕſa w ſwojim ſwobſtwownym wodźerju voſeſeſche a voſeſeſche, donĭž ju zyle pod noſom abo pſched noſom njeunjeſahmoj. Sawoje koleſko dowjeſeſchmoj do „Sloteje Hwĕſdy“ a nĕkk na tón luby hermank!

Najprjedy ſtejinoj pſched popraſanzami. „Guſtla, chzeny ſebi nĕkotre kupicź?“ — „Wórſcha ja njebyh ſa to hyła; dyrbiſmoj ſo ſ nimi noſpeź, a ſe buzy dom kóždy cźaſ dóſtanjemoj.“ Dźemoj ninno hornzow a wſchelakeho ſudobja; niczo ſa naj. Czapki, ſlĕ, cźeſaki, hraſli — wſcho niczo! — „Janke ſady poſkedujeſe bydy ſo najch Fryza ninno ſuny. Njeſmy jeho ſawohldałaſ?“ — „Nĕ, chzemoj ſa nim bĕźeź.“ Powalichmy ſkoro woſebnu prinzeſu ſ jeje dźĕźazym woſyſkom, a podarmo. Pſchi tom ſuroj pſcheſpaſkoj, ſchto w tych budach bĕ. Nĕkk ſuroj woſtrejeź zankow, banczikow, poſamentow, kneſlow, rubiſchkow, ſalkow, wodźeſew, noha jzow, klobukow — nóſjeſch ſo tu wot palza hacź do tyła zyle nowy ſhotowacź, wſcho ſa ſnĕſchnje tuni pjenjes. Pſched bohatymi wrotami wuſtupimoj ſ budow na haźu, a móſenoj troſchcu wodyhnyeź.

„Derje, ſo ſuroj ſ teje tłóczenje won. Mi pak chze ſo picź!“ — „Mi wſchak tež, Wórſcha.“ — „Tuž pójtaj tola jow, ſo napicź“, ſawoła żona ſ pódlanſkeje budy, w kotrejž nĕſchto ſ Noſa . . . . ſtejeſche, a nĕſchto cźerwjene ſe pieju, kaž wot „Noſa“, tam w ſchtleńzach naſtajene mĕjeſche. Guſtla rjekny: „Pijmoj.“ To ſo pijeſche. Sĕdźmoj tež ſózda tajſu cźopki kolbaſin k tomu. Pokazujeſmoj cźampachmoj po Sserbſkich hrjebjach dale ninno ſchkórnjow, zigarew, teſkow, papcźanjow, gumijowych klozow, khoſowow, bruſkow, nożow, pazow, rybow, titkow, hrajkow, ſudobjow, kolbaſkow, pſchedeſchinkow atd. adt. Jedyn we ſwojej budźe ſchulu dźerjeſche tak ſo poſtuchcaiche; ſchto je tam wucził, njemóſachmoj widźeź a ſłyſheź ſcheſtudźi. Druhi ſam wulkwalowaſche pſchedeſchinki, kotrež ſo nawzhdy njeſtonuja; móſeſch je wobroczeź kaž cźerſch. Sazy chźu dale louwekaſche muź ſwoju ſchokoladu, kotruž — kaž praji — darmo dawa; ſo by ju wotbył, je ſ Lipika ſem pſchijeł. Potajlim ju w Lipſku darmo njerodja. Ale teź tu jemu wſchitky njeměrjachu; ſlarzachu jemu tola pjenjeſe, hdyž bĕchu patcźiſ dóſtali. Druhi ludźom prédowaſche abo tajke nĕſchto: mĕrjeſche ſ linealom a zirkłom nĕkajke ryſowanja abo zejchnunki. Tam ſaźy muże wótſjachu a jehliczki nawobleſkowachu a koleſa płatachu, njerodźi wſchak wopraudźe wjaz, ſchto wſcho. Druhdy njebĕ widźeeź, ſchto tam cźinja; hladachmoj dźe teź na tych wuwołarjow a wołaroważnoſt tych wobohich, kaſ ſo jim pót ſ cźoła lije mjes tym, ſo ſo jim jaſyk ſe ſuchotu k bźońſnjem łépſeſche. Lédma mózachu ſłowo ſe rta, wſcho ſo jim w ſchiji haczeſche prochu a kura dła.

„Guſtla, nĕkk hiſchcze rucze na Nemſkim!“ — „Cźeſt tola, to bźe hižo dźewjanaczich bije! Wĕſch, to radſcho pſchichodny hermank tam pódźewoj. Dźenja ſebi tam wjele wiazy wobhladaeź njemóſemoj.“ Kupichmoj hiſchcze kóżda pół punta ſokorowych kuſkow ſobu dom. Nimje namaj doſahaſche, ſo mózachmoj „ſchtolgeiſ“ ſa naju konika ſapłaciźeź. Duzy dom ſo njechchadnoj pſchepoczeź, tuž naju wſchelazy doſcźeſchu, mjes dwuhimi teź naſch Fryza. — Wĕchny wſchitzy wjeſeli, hdyž bĕchmy dom. W nozy mĕjachmy rjane ſony wo mĕſčeſanſkim hermanku a wo rjanych wĕzach, kotrež ſabychmoj kupowaeź. J. R.

Wšĕm našim towarstwam!

Hdźež je Sokoł, tam su Serbja. A hdyž so naši Sokoljo do Wulkeho Ćiska k našim swĕrnym bratram w serbskej holi podadźa, njesmě tam na złóco też žane serbsko towarstwo bjez zastupnikow być. Muž při muzu! to dawa dobyće. Pomhajmy sej w serbskim dźele! My Was najzutrniso prosymy, pokažće ze swojej pĕitomnosću, zo sće hódni bratřa jeneje swójby, serbskeje! „Jednotu sej přisahamy.“

Zlĕtowy porjad:

1/2 hodźin swjedźeński ćah přez wjes na zlĕtniśco.
W 3 hodź. započatk swjedźenskeho programa ze swjatočnym wotewrjenjom 2. Zwjazkoweho zlěta Serbskeho Sokolstwa.

a) mytowanje dobyćerjow w štyri-boju.
b) zhromadne prostne zwučowanje z přewodom hudźby.
c) narjadowe zwučowanje.
d) symbolske zwučowanje Sokołkow.
e) zwučowanje sokolskich dźĕći.
f) předwjedźenje wšelakich brow.
g) Sokolska scena.
h) Postowy delegatow towarstwow.

Wječor pyšny bal z mytowanjom knježnow w najrjeńšej serbskej narodnej drasće.

Z bratrowskim postrowom „Na zdar!“

Předsydstwo
Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka.

Z Łužicy.

S Wjasowic. Pós 30 kratikow (karnikow) sakubał. Jednomu wjeśnjanej je pós 30 kratikow sakubał. Je najšĕrjeńe přeśe połdra metra wysoku murju přeśekrućił a wokoły groćanu płót přeśekrućanskich so do hródźe dobył. Połizajšli ćužichłak přeśerjeńowego dre śiło, ale podarmo, dokeł bě wjeśnjan swoju jakłodu hakle za 2 dnjej wojźeił.

S Bilkopiź. Dźeń wustawy wobwjeśeći so šchtwórtk popołdnju w 6 hodź. we šwjedźeńskej šali tudyšeje wyšcheje šchule, a šu wšchitke narodne wobydlerstwa mimo wyšchnoścow k tomu přeśeprośene. Sawĕźe budu teź khorhowje wupowěšćene.

S Gersdorfa. Po šhodach podwyšchi so jaroslu je invalida Louis Selowanu, hdyž wječor domoj pšchijźe. Najšĕrje je so šmutkowaće jramił. Nano namakachu jeho mortwego we ložu.

* S Ochranowa. (200ćetny šwjedźeń bratrowšteje wošady.) Pšched pjeć letami šwjeźeśeše bratrowita wošada wopomnjeźe šałożenja Ochranowa — Herrnhuta, ke kotrejž natwarjenju bu 17. junija 1722 prěni šćitom rubany. Młoda wošada šroźeše wětšu w pšchichodnych letach špĕšnje na 300 duschi; šwjetška ľĕchu to Morawšyn wupućowarjo, kotšiž ľĕchu dla šwojeje wĕry šwoju domiźnu wopuśchćiłi. Tola hrožeše pod wliwom separatišty Krügera a jeho wośebitych wucźbow dźĕlenje wot zynkuje. Teź so šałygdźerjo ani ſ hrabjom Zinzendorfom ani mjes sobu njeśnjeśechu. Hrabja Zinzendorf pšchepódli so do Ochranowa a prózowaśe so, wošadnikam ſ duschepaſtyršiſej dźĕławośću praktišku ľubość k bliśchemu jako jedro ľśchešćanſtwa pokazaź. 13. auguſta 1727 ſ pšchiležnoścju ſwjatočnjeśe ſwjatešo wotkłanja w Bertheldorfſkej zyrkwi pšchedoh so tole śpśnaće, šałygdźerjo so śe ſwojim ſararjom Rothe w Bertheldsdorfźe, ſe Zinzendorfom a mjes sobu wujednachu. W dźenišku gmejnu rjekaše: „My nawukńychmy ľubowaź.“ Wošebśe ſ tohole ſmutkowneho ſjednoczenja wuroſśe ſwobnowjena bratrowška zyrkeŭ. Hdyž ſu pokaśtim 1922 pšchi jubilejnym ſwjedźenju šałożenja Ochranowa ſchćerke worśchty evangelšteho ľśchešćanſtwa ſo wobdźĕliśe, wotpowěduje powšchitkownemu pšcheźu a je ſmutkownemu wuſnamej 13. auguſta 1727 pšchimĕrjene, hdyž ſo wopomnjeźe na tutón dźeń we wšĕch bratrowſkich wošadach w ćźchoſći woſwjeźi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Schandawy. Zlomy ſekretaŕ Emil Schiuke je na to w khorowni wunĕźł, ſo bě jeho muchu ſady mucha ſkoła, hdyž bźiſche ſaſtawny tydźeń na pśichwodźenju. Tragiſta ſmjerjeſ! Schtó wě mój ſónjo!

* S Drjezdźan. Pónđelu popołdnju wokoło 6 hodź. rosrašy ſo nad Drjezdźanami wulke njewjedro. Wě to kaŕ mjenowane ſuche njewjedro, ale ſakhadźeſche ſe wulkej mozu, a błyſk dyri cźaſto tu a tam nuts, woſebśe we wokolnoſći „Dźiwjeho muza“, kaŕ ſo dyrbjeſche ſo wobnjowa wobora cźeſcźiſcho na pomoz ſawołaeź. Jedyn błyſk dyri do wuhnja na ležownoſći Liljoweje haźy 21 a roſbi ſyku hlowu, kaŕ ſo wuhujowe ſyśle po haźy ľśtachu.

* S Drjezdźan. (Bamžowy dar.) S poſrędnišwom Münchnjanſkeho biſkopa dr. Schreibera ſu pola miniſterſkeho preſidenta 25000 hr. ſoko bamžowy dar ſa ſchkodowanych pšchez njewjedro doſchłe. Pšchi tom je ſwjaty Wótc Pius XI. ſ najwutrobniſchimi ſłowami ſwoje dźĕławośće na cźeſći kataſtrofje towrajił a wurazhje połtajł, ſo maja darjene pjenjeſy mjes ſchkodowanymi wšĕch wĕrowuznaćow ſo roſpośĕeź. Miniſter dr. Krug ſ Nidda a ſ Falkenſtein je ſako ſaſtupjeŕ miniſterſkeho preſidenta dźak ľuježeſława wuprajił. Tole nadobne dźĕławośće budźe ſ dźaleńſchej wutrobu ſaćiśe.

* S Drjezdźan. Na ſtudijnem pućowanju do Ruſkeje bu pšchi ſwojim pšchijźadźe do Pĕtrohroda ſtudijny rada prof. Emil Dreicher pšchi Drjezdźanſkej wyſchſchej realzy wot Boźeje rućki ſajaty.

* S Drjezdźan. (Lutowanje w Saſkej.) Pola ſakiſch nalutowanjow je ſo na dań dawanje w junuju pšchiporćiło, a ſ 240,59 na 248,42 pośnipiło, potajlim wo nimale 8 milijonow. Nĕłko pak pokaſuje ſo, ſo lutowanje w Saſkej a w ſyłem ſtacźe Nĕmſkeje wotcźera.

* S Drjezdźan. Kaž ſo ſpśkuje, myśli ſo na to, nowu rĕcźnu ſaradźinu (Talſperre) ſa dol Gottleuby wyſche vyſcźerſkibła Hafellerty natwarjeź, je-li ľuježeſtwo a ſejm do toho ſwolitej. Sa dol Mobilnizy ma ſo pak jena wulka abo dwĕ małej ſaradźi pola Kraftſhammer-Wäreuſtein abo w dole Cźerwjeneje rĕki (Müglitz) natwarjeź. Zyłe wudawki wobliźa ſo na ſnajmjeńſcha 10—12 milijonow hr.

* S Döbeln. Njedźelu ſatepi ſo w ſwobodnej ſupjeli Mödleje we Wĕſkerwitzach 20 ľśmy Arno Langawitz ſ Gersdorfa pola Leiſnjga, dokeł njemóſeſche pkwaeź.

* S Klóſa. Pšched wodcźomaj ſwojeje njewjeſty ſatepi ſo njedźelu popołdnju 21-ľśmy Kurt Schönherr niże Heymanſkich hacźenjow. Schönherr njemóſeſche pkwaeź.

* S Ratibora. Pónđelu dopołdnja ſta ſo w Ratiborje ſałoſtne ſwójśone drama. Direktor ſtiſlki Nikelpe bankiſt, Sauerbier, bě w njedźelu nezy ſwoju ſonu a ſwojej 10 a 12 ľśmej dźĕćej ſaſtrĕł. Potom wotźehe ſe ſwojim autom a ſtraſy ſ nim wo ſchiem, hdyž bě ſebi pšchedy kuſku do hłowy ſtĕłił. Se ſpodu ſpaleneho auta wucźejechu Sauerbierowe cźeľo. Njedźelu dźeſche Sauerbier nĕkotre liſty ſwojim pšcheľelam napiſaź. Jedyn ſ tutych pšcheľelow dóſta pónđelu rano liſt a khwataſche hnydom do bydlenja. Sćitżobna jemu prajeſche, ſo je ju direktor ſobotu wjecźor wotpółtak. Sćitżobja ſama naſtrĕłeho hiſcheſe ſyri. Hnydom dobychu ſo do ſawrjenje ſpanſteje ſtuwy, hdyž ſo wobmyjaj ſałoſtny napohlad poſtiéi. Wjeho bě tu rozmjetane. Pšchi kożi leźeſche Sauerbierowa we luži krwe. Na cźele lwjeſcźichu, ſo je była ſkalana a ſ wulkeleni rauſena. W pódlanſkej ſehańi namakachu wobe dźĕćeſi we ležownaj tohornuſa ſ revolwerom ſaſtrĕlenej. Sauerbier, kotryž je nĕhdże 40 lĕt ſtary, bu pšched nĕſchto dniſemi wot wjedźeńſtwa Nĕmſkeje banki ſe ſłużby puſchczeny, dokeł je do ſchkody banki nĕhdże 80 000 hr. lohkomyſlnje pośeźowal.

* S Löbendau. Tu ſo poradźi jenoho dobywarja do zyrkwje tepicź. Jedna ſo wo hižo khłoſtawſeho Julinka Eduarda Endlera, po wudawanym monitru ſ Friedlanda. Wón bě w zyrkwi ſtojazu pokładnišću roſtawał, ke by ju wurubił. Dokeł ſónſtej, pſchipadnje do zyrkwje pſchiſchedſchi, mylejchłoj jeho pšchi tom, tuž ſo wón poćźinjeſche, jako by cźeſał ſałmożnu unitſkhnjeź. Poſom cźekaſche, ale bórſy jeho rozjimachu. We ſwojej cźkowej mapje mĕjeſche ſpinu, kotruž bě pšchi wotewrjenju pokładnišći wuźił, a zyły rezowaſ kluczow. Njeje wuſamknjenym wĕ, ſo je Eudler ſo teź do zyrkwjowe we Warnsdorfie dobywał.

Rospodarski rozhlad.

Sćrjedu 10. žnjeisa 1927.

Wĕrawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2025	100 pólsk. maškow	46,47
jendelski punt .	20,424	100 šakoſ. krónow	12,453
100 šwaj. frankow	81,6	100 franc. frankow	16,455

Na Barlinſkej burſy wobwjeſowa ſo ſajim ſa nĕkotre ſóbowoty. Wobkhad bě jara mĕrny, ale woſta pśchi ſahadnej khutroſći. Na witkowańe trĕcźenja a politiſke položnje ſo pśchecźeſtnje hlada.

Na produktowych wikach ſo placźiny ſa žito powyſchichu, dokeł bě ſo powĕſćejach ſ Połnoćnoje Amerikí tam ſnjeŕk padnył, to na ſukrajne placźiny ſobuſkutkowaſche. W Mekłenburſkej njeſtaj ſ nowej wunńoſcźej rožku prawje ſpokojom. Sa dobrym nałymſkim jećźnje-ſkom ſo jara napraſchowacha, wowjł ſo ſahušićeho pśchedaraſche. Wećera placźeſche zentnaŕ:

w Berlinj:
rožki 10,75—10,95 hr., jećźnjeń nowy pad 9,95—10,30 hr.,

w termińowym wukowanju:
ſa september: pśchenicźy 13,30—13,57¼ hr., rožki 11,46¼—11,40 hr.
ſa oktober: pśchenicźy 13,60—13,55 hr., rožki 11,48¾—11,42¼ hr., wowſa hr. 10,05—10,10,
ſa dezember: pśchenicźy 13,62¾—13,57¼ hr., rožki 11,50—11,40½ hr.

Na pśchecźu.

Mołne bĕrny, Gustaw Heinke, Zitne wiki 34
Kóń bylny, dźĕławy, napraſch. w Bautz. Tageblatt.
Mĕja ſ 4 bydlenjemi, poſtiśenja pod R 780 w B. Tgbł.
Winowſej, 21 kórzow ſwojeho a 24 kórzow ſrońanſkeho pola, prawitniſk Kutſchke, Nowe hrjebje 5.
2500 hr. jenje pśchi dróży po 1.50 hr., poſtiśenja pod R 768 w B. Tgbł.
1 pólzanje poſtiśeſchoju, napr. w redakźiji nowiny ſa Bitkopizy.

Pśchijźajucy pytaja:

Komańſkeho, hnydom naſtupiéj, E. Pech w Budyſchinje, Hornjeźćiſka haſa 39. — Gnauck, Hornjeźćiſka haſa 51. Kĕſnjſkeho, hnydom naſtupiéj, Kluge w Rammenje.
Pjekańſkeho, Cl. Gnauck w Porchowje 14.

Wotnajerje.

Wotnajeeże ſtada mĕſta Halſtrowa budźe njedźelu 14. auguſta dopołdnja w Radnej winzy w Halſchtrowje.

Pśchepśaſowanja.

We Lawaczijach pjatk 12. žnjeńa 1927 pśchipołdnjach we 12 hodź. w korćźmje Gebr: kóń (ſchmuel).
W Hnaſchezach (Gnaſtrichoh) pjatk, 12. žnjeńa, pśchipołdnju w 12 hodź. w kantinje:
ryſowanśke blido, wobſtojaće ſ ſlubowaeje doſki 1 m. 1,50 m. a 2 małymaj drjewjenymaj kóſikomaj, mały ſoſnowaty kamor (Rollſchrank), rowny palak (Schweiß-Schneidbrenner) ſo na pśchepśadowanje ſa ćyndomnje ſapłaćenje pśchedawa.

Ssudniſti wukonjeŕ Budyſchiſkeho ſpeźiſtwa.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Pśchi jara mĕrnem wobkhodźe mĕnjenje ſaho wo-ſtajene.

3/12 hodź.: Wobkhod jara ſnadny, placźiny, wo-ſtajene ſa rožku wośkajene.

Placźiny na Barlinſkich produktowych wikach.
Žito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placźiny po złotej hriwnje.

	9. 8.	8. 8.		9. 8.	8. 8.
Pšeńca	—	—	buwy	22-23,00	22-23,00
rožka	215-219	212 216	woka	22-24,00	22-24,4)
nal. jećźnjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jećźnjeń	193-206	197-204	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowſa	—	—	zeradella	—	18-23,00
kukuŕca	193-195	190-192	raps, wosuſk	15,00	15,00
pšeńć muka	24-36,50	24-36,50	lany wosuſk	21-21,50	21-21,50
rźana muka	31-32,50	30,75-32	poen melassa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bźerj. kruſki	—	—
rźane „	15,00	15,00	ſyno, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
raps	—	275-285	rźana ſłoma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowſana „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluſki	21-23,50	21-23,50	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Přilopk.

* Běšćo wo listowych hołbjach. Ličba němskich płahowarjow listowych hołbjow stoji na 40 000, ličba hołbjow samych wučini na 2 500 000 schnk. Sćežki hołb pščelećeli w pščerešu w hodźinje hmatkź 70 km. Sću listowe hołbje, kotrež 1200 km. dalene, ßo sańy do ßrosjeho hołbjenja namakaja.

* Kak Němšla schkodowaše. Pščed francošskim wójnu ßudom w Landauje rošłoži ßo wobras, na kotrež waschnje hižo lěta dołho frankowske a schwanske wina bjeßźa do Němskeje ßo sawjedźechu. Dwaj franz. winowej pščekupjaj měješetaj w Kehlu nad Rhynom wobschěrny winowy wobłhod a dowoßchjetaj na 400 000 litrow wina do Pfalzy, pječa ßa sameły wobłhodk. 12-prozentowe wino pščemělachu do 9 prozentowskeho. Němske klowne wyschnoße słónčnje ßeju mańane dźělo wuńdźechu a wuńwojich jeju wulki skład wina. Schtoź staj na njechłaćenje ßa podwjedłoj, wučini na 71 000 hriwnow. Wuńud wuchraji dla pščeßtupjenja ordonanzow (!) na 250 a 350 hriwnow njenjeźneho khłostanja. Wot němskeje ßlownoje wyschnoße ßahodata słóžba běži dale.

* Praktišti młody muž. W měščańßkej ßastajeńi (Leibhaus) na Hajnikowej dróży w Barlinje je čžiły wobthod. Wórły ßo pščeßahadźowanje ßapočžina. A wjchitzy pčhišitajeni maja tohodła połnej ruzy dźěła, ßo bychu wschdy derje ßarjadowali. Nadobo telefon klinka — ßarjadowanje, kotrež ßprawny pruski ßastojnik prjedawscheje doby w ßłužbje cźerpjerć nochze a ß njedowěru wobhladuje. Cźełi htóž młódßcheho muża bě khyscherć, kiž ßej wotbžélenje ßa ßtote wězy žada. Na dołhich jednanjach ßo poradźi, pščedstejneho ßastojnika k telefonej dostać. „Schto ßej pschejecźe?" bórcźeße do telefona. „Mam cźeć ß pschedstejećerjom ßlotych wězow rěcźeć?" „Haj." „Potom bych waß prožnk, mi rjeć, kak na cźažu je?" „Knježe, schto ßej dowolicze a ß kajkim prawom ßo mje praschecźe?". S hłubokim ßpodźiwanjom, schtaj bě na hłožu khyscherć, wotmołwi młodźenz: „Haj, koho dha dyrbju ßo hewak praschećź? Ssym tola ßwój cźažnik pšhed dwěmaj dnjomaj pola waß ßastajił."

* Mjeczeć dróhow wumoži 1000 ludźi. W Milwaukee (město w Sjednoczenych ßtatach Ameriki) je ludowe dźiwadło, kiž je dźeń wote dnja ßamo pšhi najwjetschej cźopłoße ß ludźimi napjelnjene. Tu ßo ßa naß Europßkich njemóžna kerkliza „Abiaßowa irißka róża" (lohli dramatißti kuß) dawa, kiž je ßa Amerićanza, kiž wodnjo ße żelesnej pjaśeju ßa dollarami łóji, wjeczor ßtłódźi balßam ßa dźěłacze-wy ßmyhł. W tuttym dźiwadle žedźeße pšhed někotrymi tydźenjemi na jeczej galeriji nadróżny mjeczeć a ješčowaße ße ßłyßu we woku cźinili na jewißchcźu. Jeho duscha trébaße tammy měd ße ßaćucźom — jeho ßchija pak bě prjedy nječhto ßtrótne pita a tak bě mußowany, wobrjedź krucha — hyrnjej jemu to bóle żel cźiniło — ßwoju měßinoßcź na nékotre njemjeßchiny wopußchcźeć. Dhdź ßtawaße, pohlada nihdże na wjerch, ßo naßtróża, jeho wocźi ßo roßcźežechu — ale w ßamym wokomiku bęßche ßaßo zyłe pšhi rosumje. W tammym wjeßchnym rózku ßo mjenujcy palesche. Na měßeze dźeße nadróżny mjeczeć do garderoby a żadasche ßwój łkobuk. Dwě mjeńßchińe pośdźißcho bęßche we parłecze. Niż pšhesppěchnje, ale też niż pomału, dźeße po ßrjedźnej łhóbbje hacź k jewißchcźu a ßalße na nje. Njeßrjebadße wjele rjeż — hrajerjo na blaku ßaßtachu. Nadróżny mjeczeć cźišny ß ruku a praji pomałku a mjelcźo: „Moji knježa a knjenje, łkuchajcźe mérnje! Wez njeßpěcha. Hdyž wy nětko dźiwadło wopußchcźeze, ßmérom do garderoby dźecźe a mérnje po ßthodach dele ßo podaeze, budu naßchi woborni hólzy, naßcha amerikanßka hordoßcź, maly wohenczk bjes cźežow ßalecź. — A ßpodźiwnje — njenaßta ani běhaßzy a cźißchcźenźy. Bjes toho ßo ani kneßta ßo njewottorhny, podachu ßo cźrjódy ß dźiwadła a hižo alarmowana wohnjowa wobora ßnicźi maly wohenł bórhy. Na tuttym dnju běchu na 1500 ludźi w dźiwadle, mjes nimi ßnajmjeńßcha na 100 dźěcźi, ß kotrychž bychu pšhi naßtawanjej cźißchcźenźy wěcźe wjetßchi dźěł ßo ßatłócźiłe. A dwě tśećinje doroßcźenych by bjes dwěła ßo też cźežzy franłło. Nadróżny mjeczeć bě hižo wobßtarny muż, kiž njeje we žimjenju k nickomu pšhißchoł a we ßwětowej wójnje njebu ani podwyßchł. Jeho mérnimoßcź a wobhladniwoßcź je ßadźewała, ßo wjetßcheho njeßboża njenaßtany.

* Schto tajki jarahudźbnik ßałużi. Pawoł Whiteman, ßnaty dirigent amerikanßkeje „Jazzbandhudźby", je ße wßchelakimi dźiwadłami wumjenjenja cźinił, ßo 44 tydźenjow hudźbu nawjeduje a ßa to 528 000 dollarow abo po němßkich pjenjesach 2 766 720 hriwnow. Whiteman doßtanje wot nich jenoż 264 000 dollarow, druha połowja łkuluscha hudźbnikam. Naßchi hudźbnizy móhli ßo pyrnicź, hdyž wo tajßich dołhodach cźitaja. A k temu hišcźe ßa tajku harowazu hudźbu.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedreje ßa jutßißchi ßchtwórk: Rjewjera ß wokhłódnjenjom, hewak wßchudże ßuchu ß pschiběrazej temperaturu.

Wjeżera rano krótko po wóßmich ßawoła ßo wohnjowa wobora na fort (naßyp) 10 w Magdeburgu, hdyž pódła ßkładnißchezow firmy Scheidt, ßa ješbjadła a rosbuchadła, też materialny depot němßko-italßkeho wohnjoßtrojneho towaßtwa namaka. Mózne rosbuchnjenje bęßche dałoko a ßchěroko žłyßchcźi. Hdyž wohnjowa wobora na měßinoßcź njeßboża dojédże, nadeńdże njeßmérne roßpadanki. Jeje préni nadawk bě, tych na njeßbożownißchcźu pßchebywajcych dźěłaczerjow wuthowacź. S wohnjowej woboru bęßche idobom ßanitetne muńßtwo pßchikhwatało. Wßcho hromadźe dowjeßechu ßedym cźeßtoßtanjenych do khorotwnje. W tu khwilu njehodźeße ßo wuńdźeć, ßchto je wina roßbuchnjenja była. Tßchi blížßchich thežow buchu wotnjeßene a wßche wokna roßbite. Też wjele domjazeje nadobny je ßniežene.

*

S cźežkimi njewjedrami buchu też Ssmólne hory pßchełapjene. Ssylne deßchcze ßu daloke krajiny powodźile. Réka Wupper ßtupi pßches ßwoje brjohi a pßchewobroćži drohi do wódnych puczow. Na połach a w léßach je njewjedro wulkeje ßchkody nacźiniło. Tołßte ßchtomy woda ßobu bjerjeße. Na paßtwißchcźach pßchebywazy ßtót je je wulkeho dźěła ßo tepił. Błyßki ßu mnohe ßtatoki ßapalile. Naßtała ßchkoda je jara wulka.

*

Wulka horzota w južnej Němßej, kiž bě póndźelu ßaßo 30 ßtopnjow bozpéła, roßpußchcźi popołdnju a na wjeczor wotpjet žyłne njewjedra a wulke ßliwi. Stwórba ßo pßches to woczerśtwi. Błyßki ßrańychu do wjazorych ßtatokow, ßapalichu a ßnicźichu zyłe žně a pizowadła. W poßlednimaj tydźenjomaj ßu błyßki w Badenßkej na 75 thežow do popjela pßchewobroczile. Naßtata ßchkoda wuczini wjele milijonow.

*

Na podłožku podawkow 15. a 16. prażnika je Wiuńka polizija na 600 ludźi jako winowatych wuhlédiła. Pola 250 ludźi bě wuńpéch tajßi, ßo budu ßo pßchißtajnym ßudnißtwam pßchepodacź. Druhy ßo ß jatby pußchecźichu, pola dalßich ßo wobßtorżba ßaßtaji. Někotßi wukrajnizy ßo wupoßłaßchu.

*

Po potwérścźach ße Shanghaia je ßo wilowarńa (Markthalle) do hromadźy żywia. Pßcht tom bu 60 ludźi morjenych a na 1000 cźežzy ßranjenych. To běchu luezi Khineßojo. Saßtrélenje thęże ßta ßo tak njenadźizy. Wulke ßboże, ßo hißcheze thżazy na namérśeze pßchebywachu.

*

W Zitacuaro w Meriku ßpadny móßt, pßchi cźimż 25 wozobow do hłubokeje réki padnychu a ßo tepichu.

Serbja hotujće
so na
Sokolski zlět
do
Wulkeho Ćiska
njedźelu 14. awgusta 1927

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S pßchicźiny ßwjedźenja nawßtawneho dnja wostanu jutßißchi ßchtwórk 11. awgusta 1927 měščańßke wobłhodne měßtnoßcźe ßawrjene. Nuźne wězy pak móża ßo dopołdnja wot 9—10 hodź. wobßtarać.

W Budyßchinje, 9. ßnjeńza 1927.

Měščańßka rada.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Shromadźišnja 2. wudźerżowańßkeho druźtwa ßa Cźorny Halßchtrow ß Dołhej Wodu, do kotrejhoż ßłuńcźeja města Kamjenz a wßy hacź ße SStaßowom, budźe ßchtwórk, 18. awgußta 1927, popołdnja w 10 hodź. w hoßcźenzu „K ßłotemu jelenju" w Kamjenzu.

Dźeńßki porjad.

1. Pßchipółnaće létneho ßlicźbowanja 1926.
2. Wumjeńdźenje rjeńdźerßkich a wurunowańßkich dźěłow kaž też natwarjenje mońta a pßchißjewjenje pßchißłuschnoßcźa ßtatnych ßrédkow k tomu.
3. SSmjeńdźenje wot druźtwa trébnych khłostow.
4. Poßtajenje létneho pßchinoßcźka ßa léto 1927.
5. Ramjeńy, kotrež maja ßo ßnajmjeńßcha tři dny pßched ßhromadźišnu poddźěłanemu wotedacź.

Wićhitke hobußtawy ßo pßcherośchnja, ßo bychu na ßhromadźišnu ß dypkom pßchißchle.

W Kamjenzu, 30. julija 1927.

Pßchełožyda
měščańßkeho nasta dr. Gebauer.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Hißchcze raß pokazujemy na wozjewjenje ß 30. junija 1927, Tydźenik kuß 52 ß 6. julija 1927, po kotremż ma ßo Cźorny Halßchtrow ß Wudra-hrjebju a ß pódłańßkej hriebju w Kulowje a pola Kulowa Tnydoun rjedźicź. Hdy bychu winowarzi k wurjedźenju hacź do 15. awgußta 1927 dźěła njewurjedli, to budźe rjedźenje po § 132 krajneho ßarjadnißchego ßakonja ß 30. julija 1883, potom budźe to wot nały k khłóßty k rjedźenju winowatych wurjedźene. Tośe wukazanje płacźi też ßa rjedźenje hriebjow.

W Kuloßwje, 5. ßnjeńza 1927.

Pońajßke ßarjadnißtwo.
Langner.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarščowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerskej hasy. Načolnik.

Nawječorny wokrjes! Njedźelu rano w 7 hodź. pojźdźe čežity awto z Pančic přez Khróšćicy a Wudwor do Wulkeho Ćiska. Dop. w 9 hodź. kemše w Kulowje. Starši a přiwuzni sokolskich dźěći móža so na jězbje wobdźělić. Jězba płaći tam a sem jenož 1 hriwnu. Zamłowić móža so pola kn. Krala w Kukowje a wučera Pjetaša w Khróšćicach. — Dźensa wječor w 7 hodź. maja dźěći nawječorneho wokrjesa zwučowanje w Khróšćicach na šuli. Tam wšo dalše zhonja. Porjadownik.

Radwof. „Jedn. Sokol" jědźe na Sok. zlět do Wulk. Ćiska z čežitym awtom. Mamy hišće někotre městna swobodne. Štóž che z hosći sobujěć, njech so zamołwi pola br. Žura w Kamjenej abo pola br. Handrika w Bronju. Wotjědźemy rano z dypkom 1/2 8 hodź.

Wopytowarjo Sokolsk. zlěta! — Kedźbu! Štóž chce we Wulk. Ćisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Ćisku č. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zlět Luž.-serbsk. Sokolstwa. Njedźelu, 14. 8., dop. w 9 hodź. pojźdźe z Budyšina do Wulk. Ćiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednačelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam też wšo dalše dla zlěta zhoni. Hosćo, kotřiž pojědu ze železnicu z Budyšina 9,34 h., njech wustupja we Wulkich Zdźarach, hdźež autobus po wšěch přijźdźe a nimo toho na swjedźeńske městno dowjeze. K wječornemu čahej też wšěch zaso wróćo powjeze.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšткi: G. Janak w Budyšinje

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Wḧzda". Rěču serbski

4500 hr.
na 1. hypotheku (nowe twarjenja) za wysoku dań so pytaja. Poskićenja pod **„D56"** na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiśće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago
Fahle
Schuhwarenhaus
Bautzen Lugaer Lauenstr. 5.

Derjezdźerjane
kuladło (Billard)
z 2 sadźbomaj kulow a wšej potrjebu ma dla mało ruma za 100 hr. na předań „Złota Wḧzda" w Budyšinje.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
= w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje =
Skład ratarsk. maśinow a gratu wšěch družin

Zhubił je so žołty pakčik na puću z **Pozdec do Khróšćic.** Namakař so prosy, jón wotedać **we Worklecach čo. 73**

Młodostni
dźěłaćerjo
a
dźěłaćerki
so přijimuja. Přizjewjenja kóždy čas pola wrótnika.
Porcelinowa fabrika
H. Schomburg & Söhne
A.-G.
w Margarećinej hěće
pola Wulkeje Dubrawy.

Wanderer-motorske koło jedyn cylinder, bjezporočne, tunjo na předań **Max Seifert** w Bud. na Kamjentnej hasy 29

Wčera wječor w 6 hodź. zemrě čiše po krótkej khorosći naš njezapomnity starosćiwy luby nan, bratr, swak a wuj

Michał Pjech
kubler w Baconju

51 lět, 4 měsacy a 6 dnjow stary.

W najwjetšej zrudobje tuto wozjewjeja

žarowace dźěći
Marja, Madlena, Jakub, Hańžka a přiwuzni.

Khowanje budže sobotu w 9 hodź. w Baconju.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póste a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihliščernja, rsp. dr. s. r. uk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2657.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 186 | Budyšin — Štwórtk, 11. augusta 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Rozpominanje wo Genfje.

Začišć Jouvenelowcho wozjewjenja. — Briand a Jouvenel. — Parižske nowinarstwo. — V. hoch pola Brianda.

W Pariżu, 10. žnjeńca.

Wozjewjenje senatora Jouvenela, w kotrymž so pschecyjmo dotalnym metodam (waschnjam) w Swjatym Ludowi wobroca a žiwoju žohubdźeławosće sa pózńišo w Genfje wotpokasa, je na pschedwjeczoru tuteje noweje Genfskeje konferenzy hładajcy njespokojnosći zbudźiło. Briand pschipóznała w žiwoj wotmołwje na Jouvenela wožebje wuzitk internazionalnych (mjezynarodnych) wuczinjenjow, kotrež su swonka Swjatka Ludowa so wobsamkle (na pschiněmsko-ruske wuczinjenja), jeli so na to wěrja, dorofunjenje wuzwukowacź. Franzowske nowinarstwo widźi we wuprajenjach wobéžnych statnikow (Staatsmänner) **bankerotu jeje politiki, kiž je Franzowska w Swjatym Ludowi wjedła.**

W Pariżu, 10. žnjeńca.

So chce so Jouvenel wjdaeć, w późnjeńcu do Genfa hicź, a na to pschisamkanjene litowanje mjes nim a swonkownym ministrom Briandom namaka w dźensnišnim rańšim nowinarstwje mózny wothłós. Naprawne nowiny widźa w tutej polemizy (pišomnym wuměrjowanju) wěsty napschećiwnosć mjes Genfom a Locarnom. Tak wuzwuwa Pertinax w „Echo de Paris“ pod napisnom „Genf a Locarno so rozčahnjetej“: Briand zyle derje wě, so w pschichodze rostrěsaze pražicnja njebudu w posrjednjach Rady abo w shromadźiznach Swjatka Ludowa wuczinić, ale we dorěčenju tajnych schěšćo mózna rěšiwo. Briand je so z cełkom a duschu locarnskemu systemej sapřał. Jouvenel pak poruczuje, so z Radže a pokmy shromadźiznam nawrócićź, dokelž je tam sa Franzowsku lóšcho. Podpěra namakacź, hacź we wobmjeńowanych kruhach schěšćej mózna rěšiwo. „Figaro“ piša, mjes tym so je so Jouvenel Swjatka Ludowa so wjdał, wróćił so Briand k njemu khwatnje. Swjatk Ludow je dla swojeje klabosće k poniženosći sohudźeny. Dorěčenje we wuprawdze nazynych praschenjach so jemu sapowědźa. Nazionalistiski „Abentin“ wobkruczuje, Swjatk Ludowi je po duchu sakoženja jenoż maschina była, kiž ma franzowske dobycze wuhoženyć. Tutón nadawk je dopjelnił

W Pariżu, 10. žnjeńca.

Němske pósłanstwo wosjewja sešehowazy komminique (knjezerske sdźelenje):

Němski pósłanc z Hoesch, kiž je so wczera popołdnju do Parisa wróćił, mějesche dźensa rano dźěłu rosmołwu z franzowskim swonkownym ministrom Briandom. Samór wopyta běšche drje najprjódy po dotlej chorosći wobnowjenje wotbobinskeho dorěčenja mjes nim a swonkownym ministrom. W běhu rosmołwy pschiwdźeschtaj na zyły rjetomaš praschenjow, kotrež Němsku a Franzowsku wobej jimaja. Wobźeje jednasche so wo tuk hlowitnym wobsamknjenju provisoriskich němsko-franzowskich wikowanskich wuczinjenjow. Mózno je, so je so wo snižanju porheinskeje wobhładki rěčało, schtož je też dypk wězeraweschego pohjedźenja ministerskeje rady był.

Njezranjenosć Trianonskich wučinjenjow.

Wažne wosjewjenje generalneho sekretara republikanskeje strony sapósłanza Berana.

W Hranizach, 9. žnjeńca.

Tu wotmě so sajdźenu njedźelu wulki kongreš republikanskeje strony, kotrež wjele tyšac ratarjow wopyta. Po wotewrjenju hobrskeje shromadźizny dźerješe generalny sekretar republikanskeje strony sapósłanz **Rudolf Beran** rěč, w kotrejž wumjeńeše, so ratarske wobydlerstwo tehdom hromadźe stupi, hdyž w thutrnym wokomiku rěka, **czeskosłowakšku republiku skruczeć.**

Też dźensnišnja shromadźizna wotmě̌a so w thutrnym czasu. Snaty nadpad lorda **Rothermera** je so stał a chce z tym pschiworšowacź a njepschemjenitosć mjerowych wuczinjenjow w Trianonje podrjeć. **Chcemy w tutej shromadźiznje w pschitomnosći dźesaćitysac ratarjow zajnje a rasnje wschu měscherju do snutskownych nałeżnosćow naschego republiki kategorišy wotpokasacź.** Njejsmy bo jenje do snutskownych wěcow druhich statow měšceli, na pschi. pschi iristim praschenju a druhich kosnoćitych praschenjach statow. Nochcemy cźerpjeć, so schtó tranjenje mjerowych wuczinjenjow prebuje, kotrež bu nam pjwjate.

Jeli jendźelski lord měni, so nasche winowatosće napschećzo narodnym mjeńšinam njedobypelimy, chcemy sjawnje wusnacź, so je nihdże pralwa narodnych mjeńšin tak kruce njedźerża kaž pola nasz. Njedawno je so wulka Jendźelska energišy pschećziwo sapschimanjenju Sowjetskeje Rusowje do snutskownych wobstejnosćow wobarała. **Tuž też je samej rasnosću wschu měscherju wukrajnikow do nałeżnosćow naschego stata wotpokasajmy.**

Tute złowa generalneho sekretara republikanskeje strony namakachu w hobrstej shromadźiznje wyšnjoreho wothłóża.

Statne dochody a wudawki.

W Barlinje, 9. žnjeńca.

Po wosjewjenjym pschehladźe statneho finanzneho ministra wučinichu porjadne statne dochody w juniju 1927 (w milijonach) 598,3 napschećzo 653,8 w meji a 756,9 we haprleji. Wšch. hromadźe bě w prěnim schtwórćzlěcze 1927 na 2099 dołkodow. Wudawki stajachu so w juniju na 599.2. w meji na 730 a w haprleji na 658,1 hr., wjsche hromadźe w prěnim schtwórćzlěcze 1987,4. Potajkim dyrbjesche so w junju 1 milijon, w meji 76,2 milijonow dobacź, mjes tym so mjesesche haprleja wuhybk na 98,8 milijonow. Potajkim wučzini dobytk w prěnim schtwórćzlěcze 21,6 milijonow. Suma wurjadnych dołkodow staji so w junju na 68,8, w meji na 11, w haprleji na 0, potajkim wjsche hromadźe na 85,8; wudawki wučzinichu we junju 51,3, w meji 62,3 a w haprleji 25,1 — wjsche hromadźe 138,7. Junij pschinjeseše 17,5 wusyhka, mjes tym so meja 51,3 a haprleja 19,1 pschirażka sej žadasche. Wjsche hromadźe dyrbjesche so w prěnim schtwórćzlěcze 52,9 dobacź. Za tutón czaš wučzini porjadny wuhybk 569,6 milijonow. We wurjadnym etacze pschewesa so z leta 1926 na 290 pschirażka, kiž je psches pschirażk wot haprleje hacź do junija tutoho leta na 342,9 w prěnim schtwórćzlěcze powyschi. Ta swesta wučzink we 226,7 milijonow. Statny dołh wučzinjesche hacź do 30. junija 1927 na 1548,5 napschećzo 1515 21. měrca 1927.

Pschedpłaczenje na sastojnikow k 1. oktobrej.

W Barlinje, 10 žnjeńca.

Pruski snutskowny minister je nětko psches wokolnik zjednam a wyschnoscam wobsamknjenje pruskeho zejma dźelik, po kotrymž pruske statne ministerstwo polnomóz dostanje, **pschedpłaczenja na pschichodne powyschenje nsdy** wot tamneho czasa žent a w ramje wyšokosći kaž to němski stat czini też za Prusku pschewjesć. Po měnjenju ministra może so z tym licźić, so Pruska, jeli so nowy mšdowy porjad hacź k 1. oktobrej zhotowjeny njeje, na tutym dnju swojim sastojnikam wotpohladane powyschenje dopředka płaći

Bjesbźělosć wotebéra.

W druhej połojcy praznika (julija) je liczba muzskich, kotrež khowny podpjeru dostawaja, wot 388 000 na 358 000 so snižała, liczba žonskich wot 104 000 na 95 000, zyła liczba wot 492 000 na 453 000, to je na 39 000, potajkim 8 prozentow. Liczba dostawazelow pschirażka (to zo podpjeru dostawaju khójdźoni) je so w tamnym czasu wot 544 000 na 503 000 ponjeschicha. Zyle snižene liczby dostawazelow khowneje podpjery wuczini w praznika na 88 000 (16,2 prozenta).

Nowa kriza w Parižskich hospodarskich jednanjach.

Nowe němske wumělenja w pozledním wokomiku.

W Pariżu, 9. žnjeńca.

Němsko-franzowske wikowanske provisorium (nakhwilne wuczinjenje) — tak pischе „Prager Presse“ — njehodźesche so hischcze poddźiłacź. W němskich a franzowskich kruhach delegatow knježi wulka muczmota a njeloścht. W posledních tydźenjach njehodźesche so skoro wjazy wo jednanjach rěcźeć, ale wo wotpowědnych schikanach. Hižo běchu jednanske teksty zhotowjene, dyrbjachu pak so w posledním wokomiku pscheměnić. Sdźěła bě tekst dokónčnje postajeny a redigowany a statni stajerjo běchu jón sesłajany po někotrych wocźahach delegasijam hižo pschipósłali. Nadobo wosjewichu Němzy, so chcedźa někotre instruktsije z Barlina wocźakacź. Hdyž te dóńdźechu, dyrbjesche so zyły tekst pschedźěłacź, znowa wuradowacź a sestajecź, dokelž běchu pscheměnjenja principielne (zasadne). Wčzera wjeczor pschija wikowanski minister Bakonowski někotrych sastojerjow nowin, kotrymž melancholiizy (z cźežkej wutrobu) wusna so je wobsobinsjy dobreje nadźiji.

Ludowy wustawny swjedźeń.

Dźełowy wubjerk sjednoczeneho republikanskeho nowinarstwa wudawa sešehowoje namołwjenje k wustawnemu dnju:

Němski lud zwjecźi 11. žnjeńca k wósmemu rasej dźeń, na kotrymž jej we Weimaru zjawoju wustawu da. Jenoz Weimarski ktut je jednotu stata sdźerżał, dwojak wschěch němskich rodow pschihotowował a z znowazwrabanju luda pucź pschihotował. Cźesća a hordosć jebi žadatej, wustawnemu dnju, jako narodnemu dnju wulkeho narodneho skutka, zwjedźenšti ras dacź. W rajschim ludowym stacze njeznjesze po podźeł na tajtim zwjedźenju jenoż na wyschnosću a jich offizielne zarjadowanja zeunjesowacź, ale na dyrbi wšo wutrohy zykeho luda. Tute snutskowne pohnuschćiwjenje ma w zwjedźenšej pysche khorhojcu swój wuraz namałacź. My republikanoju žony jeneje myśle a woczahujemy, so na wustawnym dnju barwy czorno-cźerwjeno-złote kaž na donje statneho presidenty a na hamtiskich thźach wyschnosćow, tak też w městach a na kraju z khžow němskeho ludu zwjahowacź budu.

K dr. Wirthowemu zadźerżenju.

W Kjelnje, 10. žnjeńca.

K temu piše nowjedźita porheinska zentrumska nowina „Kölnische Volkszeitung“ w nastawku z napisnom „Na rozkpuczu“ mjes druhim sćehowaze, kiž bo sdobom je sadźerżenjem zentrumskeho sapósłanza dr. Roedera sabéra:

„Pola dr. Wirthja jedna bo wo napschećziwnosć, kiž na polo pschima, hdyž bo pschekhod **wot taktiskeho na sašadne w politiji wotmě̌a.** Dźenża ma bo w Magdeburgu wo „Reichsbannerowej“ krišy jednacź. Stejimy wotpohladnemu nadstronikemu shromadnemu dźěłu z najbyrnischim pessimizmom (z njedowěru) napschećziwo, hdyž widźimy, kajke sćehi tute shromadne dźěło hižo pola tak prominentnych (nahladnych) duchow kaž dr. Wirthja ma, dźiwajo na nasadstajenje njewotwisnjosće swojeje strony, zentruma, za jenostronstwu swjatkowym prózowanjom. Mjes tutejo stronisčkopolitiskeho a psychologiskeho sawěschća by zyle njerozumliwe było, kak może dr. Wirth wuliczene **w schultskim praschenju** politiki spěchowacź, kiž je zentrumej na *pschećziwnu, hjes trjeba, so by socjalnoł. tak bo z tutym sa*dźerżenjom zykej tradiziji (erbne podawiny) a podobnej zentrumskeje strony bo spjećsnje. Jeli pak njedyrbjał dr. Wirth dalokosć swojeho politiskeho sadźerżenja dowidźeć, potom je na tóždy pad nusne, so frakzija a strona to dokónčnje wujasnjujetej.

Přezjenosć w „Reichsbanneru“.

Wuspěch Magdeburgskeho dorěčenja

W Magdeburgu, 10. žnjeńca.

Wutoru wjeczor wotmě̌e so pschedbydźiwowe pohedźenje „Reichsbannera“. Wo nim zdźěluje swjatkowe pschedbydźiwo mjes druhim:

„Na swjatkowym pohedźenju wobdźělichu so tschikle hobustawy pschedbydźiwa wschelakich stron. Pschedbyda Hörsing poda rozhlad wo najnowischich podeńdźenjach a roskeji hischcze ras, kajchi winowu bla je swoje sastojnistwo jako wyschschi presidenta stojił. Je pschepředźeny, soje dr. Marx jako stajny kanzler z „Reichsbannera“ wustupił, niz jako nawjednik politiskeje strony. Wupraji so trucze sa **nadstronišli podlożk „Reichsbannera“**, njebsmě nékajki pschirażk k jenej politiskej stronje byez.“ Wo nusnosći tuteho swjatka jako nadstronišeje organizazije budu na wustawnym swjedźenju w Lipsku Hörsing, dr. Krone, dr. Wirth a Anton Erkelenz rěcźeć.

Prusła a statny schulski jakoń.

Pruski kultusowny minister dr. Becker, niz runje wuwolany pschećzel Serbow, je ministerskeho radu Waltera Lande na nětkoły cźas wot swojich sastojnskich dźełow wuswobodźił, so by jemu pschiležnosće dał za wobdźełanje wopomnjenskeho spitka k schulskemu zakonju, kiž pruske stejiscźo wuratnje. Kaž „Demokratiska nowinarska słužba“

k tomu słoni, pschizbyše so tutonmu dźełu pruskeho kulturoweho ministerstwa wulka ważnosć. Pruske městna ća hač dotal se žiwojim rossudom wo schulskim zakonju so wróco dźerżeli. Nadawk za ministerskeho radu Lande, kiž politiźy k zozialdemokratiji stej, wotnamjenja, so chze Prusku po dokładnym wobdźełanju maćizny zama zakoń kritisowaś.

Tśi Junkerowe lětadła polecza pśches ozean.

W Dessawje, 9. žnjeńza.

Direktor Sachsenberg Junkerskich twornjow dźěłi dźenża nowinoŕstwu, so bo twornja ſ myślicznu nošy, k pśehenjenjeńu pśotrowych wězow, kotrež su hobrźu liczbu wozpołe, hišchcze jenemu lětadłu zameho typa pśches morjo leczeć daś. Wšyće tśi lětadła njebudu ſ wěsmych pschičinoum najkrśišchi puć pśches zelwjernu Nižoseniku (Holland) wužiś, schtož bź pśedy wotmyślene. Polecza normalnu cźaru łóźow, so bychu troschu kwika ſ łódźnistwom méle. Wjednistwo „Scpag" a „Nordeutscher Lloyd" ću žiwojim łódźam nawdali, so bo pschibližazym lětadłam wodnjo na bak (lěwa strona łódźe, hdyž bo dopśedka hlada) śejišchcźo łódźe w liczbach wosławi, mjes tym so bo to nozy pśches latarnje stanje.

Zniżenje francowskeje wobsadki.

W Londonje, 10. žnjeńza.

Parižšći korrespondent „Daily Expreß" je pjeza se spušchćomnoje strony słoni, so je franzowski kabinett wcźera snižnje franzowskeje wobsadźi w Porheinskej wobsamknył. Wo kelko bo tu jedna, njeje znate. Němske knježerstwo budźe bjes kondy wo tym słonicź, kola budźe bo wobsadka hakle krótko po zhromadźiśnje Swjasła Ludowa w septembru wróco wsaś. Mjenowany korrespondent doda, so je we franzowskim kabinecźe k krutemu dorěrjenju dóschło, pśedy hač je bo to wobsamkło.

Wo tutym wobsamknjenju njeje w Barlinje hišchcze nicźo znate, ſ najmjeńšicha niz pola pschišlejnych instanzow. Teš „Daily Mail" wo wobsamknjenju pišaśe, a tak hižo je możno, so je bo takśe wobsamknjenje stało a wobsadka bo wo nekotre tydźenje wuzi śniži. Wšo njeje Briandej lokko padnyło, tute make pschijwolenje cźiniś a je w kabinecźe pschećiwśichcźej. Dźeł pschećiwnoscźow napschećo Němskej w Franzowskej, wobsebje tež rosprawa generala Guillaumata, maja snutśkowno-politiśkeho karaktera. Jeho samér bź, Briandowych njepschećelow jeźynicź. Jedyn dźeł pak padnje teš na ſwonkopolitiśke konto.

Kabinetna kriśa w Grichiśkej.

Wischelazy offizěrojo we Ssokunu sajeźi

W Bělogradźe, 9. žnjeńza.

Kaž bo ſ Athena wojerwoja, nastachu mjes finanznym ministrom a ministrom Tśaidoris tyutne differenzy, kotrež mózu wobstaśe nětśišchcźeho ministerstwa narodneje jednoty jara wohrožiś. Ministerski presidenta a ſwonkowny minister ſrytaiaj pośrědkowaś.

Kaž bo pjeza pišą, su w Ssokunje mnohich offizěrow sajeli. Powźeła bo, so su někajkemu nowemu wojerśkemu wuczej na śled pschišchli.

Trozki a Sinowjew hotowaj

Wusamknjenje ſ zentralneho wubjerka ſ wulkej wjetschinu.

W Moskwje, 9. žnjeńza.

Kaž bo ſ Moskwy pišche, buschtaj Trozki a Sinowjew se wulkej wjetschinu ſ zentralneho wubjerka kommunistiśkeje strony wusamknjenaj. S tutym wusamknjenjom je pjeza Trozkowy politiśki dóśt dokónczeny. Jeho oppozijelna skupina je bo dozyła rospjerschiła a wschitcy znamjenicźi wjednizy oppozijije buchu ſ zentralneho wubjerka, někotři bamo se strony wusamknjeni. S tym słónczi bo wózmu hodźinska wótra debatta w zhromadźiśnje. Pożkowna rejoluzija, po kotrejž buschtaj Trozki a Sinowjew wusamknjenaj, njeje hišchcze bo wosjewiła. Zdowinakstwo hišchcze njeleźi, ale wozkazuje bo, so budźe bomba w pschichodnych 24 hodźin rosbuchnyć. Stalinowa wjetschina cźuje bo tak wěsta, so bo Trozkoweje napschećiwnoscźe njebóji. Njedźiwajo na to knježi wěsta napjatosć. W knihach kommunistiśkich wjednikow pschewaźi radosć nad wusamknjenjom.

Président Coolidge dyrbi wužudej pschepruhowaś

W Londonje, 9. žnjeńza.

S Bostona bo wosjewja, so je schtatski komitej za Saccoa a Vanicetta na wschelakich senatorow telegramy pósłało, hdyž bo naležnje proscha, hnydom k presidentej we Rapid City bo podaś, so by ta sapowdźenjeju bo sastajił. We telegramach bo wobkrućuje, so amerikanske instituzne ministerstwo ważne dokumenty khowa, kotrež za njewinowatosć sapowdźenju rěcźi. Dale bo žada, so by presidenta wosobinsźy gnjertnej wuzudaj pruhował. Tola je jara nježwésće, so śmjeźe tute zadanje někajkeho wuspěcha. Tak derje politiśke a prawiśniske wobsteźenjosće rěcźa pschećiwo tomu, so by bo president Coolidge do naležnoscźe měśchał.

Ze Serbow.

Dujownica.

Štwórtk, 11. julija.

1858 w Budyšinje přebywa basnik a wučenc Jezbora. 1864 přez 50 Serbow wotjědže z Dubrawow do Teksasa. —

Maćeŕ.

Hdyž wšo spi,
Abo po swěće so hludźi
Dźěćo, w starosći
Mać je na straži. —
Wona za tobu so rudźi!

Hdyž je zlě,
Duša stysklìwje so tyši
Twoja mać wšo wě
A hłós z daloka twój słyši. Jan Skala.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +26. — Dźenża rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer —, thermometer w nozy +17. Wuhladny na mało so pscheměnjaze wjedro. Pokhikenje k njewjedram. Naschu dowowninku Lužiju je Bóh tele dny pśched cźežkimi njewjedrami wobarnował. Sserbiti ratař pschi krašnym a žłóncźnym wjedrje žwoje žně do žiwojich brózjuow zhowa. Alle Žitawški a Dźejdźanski wokolinu su sandźenu wotoru sažo cźežke njewjedra ; otrjechśe. We wozy k wotori jakhadźachu w Durinskich stronach słimki a njewjedra. We nozy k póndźeli a hižo njedźelu popołdnju měśachu njeńške njewjedra w Morawskej a Hornjej Schlesyskej. Wutoru popołdnju rozpuschćiśchu so cźežke njewjedra nad Pósnańskich stronach. Jedyn naschich pschećelow je w cźasu bodźinu pospochi w najcźežschim njewjedrje jěź. Pokropljenjeńte błyśi žełkowachu ko k semi. Njedaloko żelesništeje cźary běchu brózjeń, ſ Božim darom napjelnjeńu, sapalile. Wječera popołdnju cźehnjesche žylne njewjedro ſ wjele deschcźom pśches Wótśtkanske strony. — Mjes tym ty lubi herbški ratarja, Božu miłosć wužiwajo, žnjeźach a domhowasch a wjedro cźi howi. Khwal tehodła miłosći twojeho Wótza a dopomń bo le schcźedrimej ruku na žiwojich bratrow w Delnjej Lužiju a wokoło Wojerez, kotrymž žu wulke deschcźe a wody hižo bruhe, haj tśeće žně staśyle. — **Rozpołożenje wyschinow a nižinow lubi dale** wobstajne wjedro. Dokeľ jena wyschina wot kupy Island k dalokej połnozy khwata, budźe žitano wjedro troschku khłódniše. Nižina nad Jendźelskej, je-li nasche strony pschećehnje, móże nam žitano jutśe abo žobotu wjedro trochu nakazyć. Wyschina nad ranšej Europu je po sdaću tak žylna, so mackaty nas mózny sestkabi. — Jutśe pjatk słhadża žłóncźko 4,38 hodź. a khowa bo 7,31 hodź. Měsacźk khadża wjecźor 7,36 hodź. a khowa bo rano 3,06 hodź.

— **Trubjenje ſ weže radnizy.** Kaž bo powni, je ja w žiwjatkownem tydźenju pśches krajneho posaunstweho inišchtra, farara Adolfa Müllera z Dźejdźan, teź we naschim měśeźe stare waschnje trubjenja ſ weže sajo sawjedło, kotrež ſ lěta 1584 stari měśchćańskeje khwidarjo nakazowachu. Kaž w Dźejdźanach, hdyž bo wot jenoho lěta žem prawidłowuje tódźu gobotu wjecźor ſ weže Kschiżneje zyrkwje wot Dźejdźanskeho missionskeho trubjeńskeho chora khrluscheje a wožowe pěsnje pśisaja, tak tónle rjany nałoź někto teź w Lipšu a w Budyschinje znowa wožiwi; nasch Budyšći mišijonšći trubjeńśi chór ma mjenujcy wotmyślene, mjes tym měśaczne jómu tole trubjenje pschewjesć. Wcźera wjecźor krótko po 7 hodź. trubjeńske chór pśeni tśi kwa ſ wénza ſ radnišnje weže ſi khorale: "Bohu žamom budź cźešć we wyschokosćach," „My wschitcy wérimy do Boha jednoho," a „Khwal toho Knjeza, moja duschca." Po prawom bésche hewak teź pola naš tole trubjenje ſ weže na kónzu tydźenja po wuwjesću méle, ale po pschicźinje tak mjenowane Chremnitzkeje zakoźneje Božeje słužby (tak mjenowane předowanje pschećiwo Turkam — Türkenpredigt) wotmětwacźe ko wcźera wjecźor we 8 hodź. w Pětrowej zyrkwi. —

— **Pomoz.** Sa ſ wulkej wodu cźerpjazych w dolinach Gottleuby a Mobilnizy bu pśches měśchćańsku hlownu pokładnizu na konto měśchćańskich a statneje banki 91 505 hr. pschepokasanych, kotrež su ko wot wschelakich měśchćańskich pokładnjow měśchćańskej hlownej kaśy wotedake.

— **Sloty kwaſ.** Pschichodnu sobotu budźe tu kujes bětnarki mischtr Pětr Delenk swój sloty kwaſ se swojej mandźelskej Helenu rodź. Hauśez žwjećeć. Jubilar je 81 a jubilarka 77 lět. Njech je wobmaj spožčene, tuton žadny žwjedeń se žiwojimi dźěćimi a wnukami a prawnukami w cźitkosći wužiś a ko hišchcze rjanego žiwjeńśeka wjeźeliś.

— **Na nalutowarni města Budyšchina** je ko w julizy 193 667 hr. na dań pschinjeśło a 92 905 hr. zběhnyło; potajkim 100 762 hr. wjacy sapokojenjow. Wobstatk nalutowankow kónz julija 2 631 835 hr. Mjes druhim ko 183 nowych knihow wuda. Wschitko khromadże ko tuchwilu 7046 hriwnowstich nalutowanskich knihow wudatych na měśiczelow.

— **Njeschoje sto ko** wcźera pop. w 5 hodź. w Radźanskej śkale. Pschi pocźenju kamjeni pschichtuknu zebi 21 lětnu Hennig žiwoju ruku a dyrbjesche ſ khorobnym autom dobrowólneje ſanitetneje kolony ko do žiwojeho wobydlenja we Sczźijezach dowjeźeć dacź.

— **Jeśdne khartki za wokolopucźowanje po Schwizy** (Rundreisekarten). Němsłostaina żelesniška direkzija w Dźejdźanach wosjewja, so móża ko pola pschedawarja jednych khartkow na dwórnischcźach w najnowschim cźasu, teź khartki za wěste wokolopucźowanje po Schwizy sobom sa pschiłamknjenje ſ němsitim żeleznišćim cźaram dostaś. Wokolopucźowanje wjedże po najbóle wopytanych krajinach Schwizy. Tajka khartka płacźi 45 dnjow, dawa prawo, spěchne cźahi wužiwaś, dowoluje pschetorhnjenje jěźby w Němsku a w Schwizy; nimo tahu posćicźeja někotre hórśke żelesnicy, njeje nimi Rigi a Pilatuśowa żelesniza, měśicźelam tajtich wokolnych pucźowanskich khartkow ponižene płacźišny.

S **Wjeleźina.** Gmejnska rada pokasuje na to, so wišaja w pschedchźeji gmejnskeho hamta tśi takśe ſ wobrasami jednych hribow a podobnych tajkich jěchotych hribow, ſ kotrymiž móże ko cźłowjek lohko samylicź. — Płacźiny sa krajaze kupanśe khartki ko wot 10. žnjeńza 1927 poniža. Sajtupne khartki sa dorosćenych wot 2,50 hr. na 1,25 hr., sa dźěći wot 1,25 hr. na 50 pj., wužiwanje komorkow we kupalni wot 2,50 hr. na 1.25 hr.

S **Dajinka.** Korczma pschi Wyšoczinje (Hochstein) wabi na krajnych létnich dnjach k žebi. W naschej wokolinje politiśa najrjeńše pschebywanje a masch rjany wuhlad po zyłej wulkej, lubosnej lěśnatej stronje. Město Budyšchin drje je ležownoscź kupiło, ale ſ tym korczma na žiwojej powaźy niczo pośpoka njeje.

Za wysoku płaćiznu.

Powdańcźko ſ naschich łnjow.

Napisała Kristina Rogowa.

33] (Pokracźowanje.)

Kak je to tola możno, myśli žebi ſnadź něchtó, wozrjedź tajkeje błyschcźateje towaršchnoscźe?

Haj, hdyž je cźłowjek mušowany, ſ jenymi a tymi žanymi ludźimi cźasto po ſhadźowacź, a hdyž je ſ pschemnjetom jich rosmotrowow tajke towaršchne niczo, žamołute, hole žłowa, wo kotrychž bo ſnaje, so połoja wérno njeje — je ſnadź potom dźiwo, so wostudłosć do wutrowy sacźehnje?

„Żenoż wokomik," rjekny tnjeni na pol wótśje a požyždże bo do lenoschći, so by wodychła. Pschi tom ſ parfimowanowki na hłodowego kaschćika wrócźo kładźeńka, pschiwiże jej njewotewrjeny list na wocźi, tiž bésche žama ſ khwatkom, hdyž bé towaršchnoscź pschikhadźała, tam cźišku.

„Najšćerscho tež wostudłe ſwojopschecźe," rjekny pschi žebi mjerjoga, rostorhny wobałku a pocźa cźitacź. Pschi tom wobsédny jeje wobliczko kaž žnjeź; wuras sastrożenja a bolosćze sacźerì dospołnje wschu wostudłosć a mjerjatosć ſ njeho.

List mějesche žo takle:

„Luba Natalia!

Wědźo, so nichtó Wam to nježdźeli, schto je žo pola naš stało, mam ja, Wascha stara pschećeśelniza, to sa ſwoju winowatosć. Wam pišać.

Mać ſwostawa tola pschezo ſ maćerju, njech žo wobstojnoscźe wuttworja kajźežkuli. Hdyž pśched tydźenjom do Podhruda k ſwojej dźowzu na wopyt pschińdźech, žiwschach wot doktora Rauschera śrudnu powźeć, so je žo psched něhdźe schtyrjomi njedźelemi Wasch krašny žyn Mětkawšći Korinšći sajédowćił. Pomyślcźe, kajka žałosćna. niekluschcźana wopravdźitosć!

Wón drje njeje žo dobrowólnje sajédowćił, ale ſ nježdożownym pschipadom to laboratoriju.

Spěchnej lěkarśkej pomocy ma žo dźakowacź, so njeje wumrjeł; ale wón dyrbjesche a dyrbi hišchcze nětkole wjele cźerpjeć. Wón je pjeza jenoż hišchcze śćišł ſwojeho prjedawšćeho dźeża. W tutych dnjach dowjesi jeho lěkarjo na juh, hnadź žo by tam wumrěł.

Bédny Nikischka! Ja widźu jeho dźenża hišchcze, kak śeze ras ſ nim pola naš bya; lubosne, słotowołožate hółcźatko.

Rauscher praji, so je teź nětko žo kwětcy podobał, pśedy hač je jeho nježdożo hrabło. Korinšćemu wschak ja to pschetu, tón žebi niczo druhe njesaćłuji; ale tón wbohi njewinowaty młody cźłowjek!

A to runje nětkole, hdyž bésche hižo wschć pruhowanja złoźił a dyrbjesche žo ſ profesźorom chemije stacź! Wón pschińdże jenoż na wopyt ſ hišchcze jenym pschećelom ſ W., ſ wětšym doktorom Lermontovom, a potom dyrbjesche ſ nim sažo na pucźowanje hicź. Nó haj wschak, wón wěžo póndże, ale kak!

Ja žym doscź dołgo roswažowała, hač mam to Wam sdźelicź, dokeľ Wy jeho tola wopytacź njemóżeśe, ale njemějach měra. Kóždy jeho wobžarowaschće, a jeničźay žamžna jeho mać njemèła wědźeć, schto je bo ſ Waschim słotowołožatym lubuschkom, kotrehož je jónn tak nutrnje lubowała, bo stało? Hdy byschćeše hižo niczo druhe cźiniś njemohła, to móżeśe Wy ſ najmjeńšicha sa njeho Maćz Božu pruhyć.

Ach, wodajcźe, so dyrbjesche Waž ſ tutej powźeću srudźicź

Waścha podwolna Klara Horst."

List je žałostnym wobžahom bé darono pschećitany, a pschezo hišchcze žedźeśche žónška nad nim jako wobras samjenjeneho sadźiwkowanja a bolosćze.

„Wón je ko sajédowćił", tłinčeźeśche w jeje duschi, „wón cźerpi hižo njedźele dołgo, cźerpi teź w tutom wokomiku! Woni dowjesu jeho na juh — wumrě — a ja hač do dźenźnišchcźeho niczo njewědźach, a njebych teź niczo ſhoniła, hdy njebudźeśche mi wo tom take něhdy tak pschećiwna woźoba napišała. Wona pišaśe ſ tym samérom, mjes pschezo ſ ranicź. — A tola dyrbju jej dźakowna być, pschetož moje dźěćo mrěje, ſmój rjany, žłóncźny žyn a ja — —"

Jónska pohladny do hladawka a schćežini pohlb, jako by chzyła pychu a draźtu je ſebje storhacź. Wona drje to njeschini, ale stany a khodźeśche ruzo kamajo po ſtwi horje a dele, bjes ſyślow, ale ſ kajšej bolosću w ſwojim pohladnjenju! Wona dźe njeſmědźeśche płakacź. Kak by potom móhła ſ wupłakanymaj wocźomaj sažo do towaršchnoscźe pschińcź? A hicź tam wona dyrbjesche — bésche dźe kujeni domu, wožławjena, wona — a jeje žyn je jo sajédowćił! Wón žnadź leżeśche mrěju we wulkich bolosćach cźéła a dušche!

K njemu hicź wona njemóżeśche, napraschećej teź niz pschetož njemějeśche nikoho; a takle žiwa być w tutej njewěstosći, ach, to bésche žałostnje.

Wona padże pod tutym cźišcźom sažo do lenoschći, położi ſynnej, kamajež ſo ruzu na blido a hłowu na njej. Wona nježdychśeśche wonka krocźele, klapanje wo durjeteż niz, so nechtó šaštupi. Wona njewidźeśche ſwojeho mandźelskeho, ale wón widźeśche ju.

* * *

Sću wokomiki, hdyž cźłowjek ſ tutym ſpodźiwanjom nimale ſprostnje. Tajki bé nětko sa barona Rainera pschišchol.

S teje hodźiny, hdyž bé jo Natalia Orlowska ſ jeho mandźelskej stała, bé wón wschitko wopraval a wšitki ſwoju pilnjosć na to złožił, so by jenoż to dźenża dospěte senjanstwo a titul dozpěł a woboje jej potom k nuhomaj polocźiś mohł. A nětko, hdyž bé žo jemu to po dołhich létach sbóżnje poradźiło, namaka ju wón tajkule! — —

W pschichodnem wokomiku natkhili žo wón hižo nad byteźcu, ſ kotrejž bé ſ tójdym nerwom ſwojeje, jenoż sa nju žiwese wutroby ſwijasany.

(Pokracźowanje scźeńuje.)

S **Lewaldy.** Saudženy pjatk kžwjeceješchtaj tkalz Korta Wjilhelm May a jeho mandželska Johanna Louisa rodž. Cžerlichez w Lewaldze skrowaj a cžilaj swój sloty kraj. Hižo sobotu wjecžor bě jimaj Lewaldšti zyrkwinšti thor nekotre kwjatožne pěsnje w jeju domjagnosci jaspěwal. Njedželu popoldnju na to buchtaj w hamžnej zyrkwi a pichi hamžnem wottarju, když staj bjkoj wulichcženaj, konfirmérowanaj a swérowanaj, kwjatožnje požohnowanaj. Swjedženski cžah kwojbnych a pichiwuinych cžehnješe do zyrkwje, pichetož bjeczi a wnuki bechu pschichli swojeju starscheju a prastarscheju postrowicz, sbožo pichecz a žo s jubilaromaj radowacz. Wobada pschepoda starymaj swérnymaj kenschtkhodžerjomaj cžesmy dar.

S **Lubija.** - (Djelawošcz žandarmerije.) Zandarmerija Lubijskeho heitmanstwa je w juliju 634 wobstórkow pchinjeschla. Wone rosdželuja žo na ješchowaje pada: 4 pózziwostne pscheidženja, 6 tschiwdženjow a cžehnych ranjenjow, 32 paduschtiwow a podwodow, 7 wobschkodženjow na wězach, 1 hontwerske abo rybarske pscheržeženje, 3 hrube worakawstwa a mérkženja, 3 proscheršiwa a dundanja, 62 shréschenjow pschecziwo politizajskim nadrósnym wukasam, 11 pschecziwo pschemyslowstim pschedpischmam, 51 pschestupjenjow hewalschich postajenjow, 13 wupischanjow we lojeršich listach, 16 dodatnych wobschorženjow, 16 hewalschich sluzbnych wossjewjenjow. Sajatych bu 14 wožobow. Paduschtiwow bchu 8 padow cžeckich wobschorženjow a 22 jednorych. Wot tutych dajedenkrocz žo 3 cžežke a 21 jednore.

S **Wósporta.** Wósporkšta dobrowólna wobora mózeske sandženu pondželu na swojej mézacznej shromadžinje towarischa sa jeho 25ktnu zwérnu sluzbu je zbožopschecžesmi pocžescžili. To bě signalist knjes pschecžkup Franka. S pschipósnazymi zlowami pschepoda wopalny direktor, knjes mésczanoša Jentzsch. cžesne znamjo s linczinu, wénowane wot krajneho swjaska sakschich wohnjowych woborow. W mjenje woboru wupraji wopalny mischtr, knjes hejtman Biedrich, jubilarej wutrobne zbožopschecžo.

S **Rakez.** (Wércze žo smijtzow na kedžbu.) W tudyschich lékach je w pozlednich cžasowych dnjach žo tolko smijtzow pokalako, so dyrbi so pched tym warnowacz, niz božu do léha thodžicz, wobcžo niz w kromu puczow.

S **Kamjenza.** Wurjadne zbožo mjesche 4. t. m. baron Fürstenberg we Worklezach. Won saschli na Rohrbachskich sahonach hrabje Stolbergowemu revéra krajneho jelenja. Statne swérzjo waži bjes rohow 255 puntow, wulke, jara zjane rohizna i nopom 18 puntow. W tutej wokolinje je to wulka zadnosez, so žo jelenje paszu.

S **Kamjenza.** W Rohnje wotpali žo 6. augusta wokolo 11 hodž. dopoldnja domske ratarja O. Ehrentrauta hacz na sakdane murje. Na lezownosczi stejesche tykowane twarjenje a bě je zkomu kryte. Stót a nékotru nadobu mózachu wuthowacz. Wotpaleny ma sawéscžene. Pschicžina wóhnja njeje swéscžena.

S **Mukrancžiz.** Pondželu wjecžor wokolo ¼11 hodž. wotpalischtaj žo wumélnaj korczmarja Knothy a wudowny Schlodžinu. Korczmarjez wumélnk bě mažizna thežka, Schlodžineje tschca pak bě je zkomu kryta a thežka nimale dobjerjana; wobej twarjeni stejischtej néhdže 40 metrow wot žo sdalenej. Tukaja, je je woheń bnl pola wobeju sakoženy.

S **Krjebje.** Sriedu popoldnju wokolo 6 hodž. wudyri pola pjekarja Hermanna na Lubi woheń. Naicha wohnjowa wobora hnydom pschikhwala a jón bórzy sala, tak so delni posthód bjes schlodowanja wosta. Domjaza nadoba, kotruž wurumowachu, je pak trochu cžerpila.

S **Wjelzow.** (Njelbožo.) Schulerja Bartuscha, kiž w Khocžebuju wikowanstu schulu wopytuje, potrjechi w cžekfowuczowanskej hodžinje cžežke njelbožo. Bartusch bežesche pschi storkanju kule do mjetanjeje kolije a tu srasy cžisnjena kula do jeho hlowy. Sranjene bésche tak cžežke, so dyrbjachu holczeza do khorownje dowjesez.

Se **Schkodowa.** (Gmejnska khromadžisna.) Saždenu wutoru wotmé žo w tudomnej korczmje gmejnska khromadžisna, kotraž sabérasche žo je schkodowanjom, w naschim gmejnskim wobwodže pches wulku wodu nacžinjenym. Kóždy hobustaw dyrbješe wosjewicz, kajku schkodu bě s tym poczerpik. Napoždetku wulwoli je komišija, wobstejaca z dweju gmejnskich hobustawow, kotraž mataj pches wulku wodu w zyzku nacžinjenej schkodu swésczicz a wosjewenja schkody jenotlliwych wjeznjanjow pchepruhowacz.

S **Janschojz.** (Smiertne njelbožo.) Dsécžo dzékacžerti Hany N. w Janschojzach hrajesche sebi piatk samolukke wo jstwi. Djéjescowe wowla stajl bow horzeje wody na podlohu (schpudowanje) a bjésche potom do hródže. Hdyž bě žo wrócžila, widjesche, so je dsécžo bow powalilo. Wono bě žo tak woparilo, so hnydom zawolany lékar je njemójesche wjazy wumózicz a tuž wumrě w nozu wot hobatu na njedželu na swoje sranjenja.

S **Hródka.** Hdyž wudzer w Schprjewi pola Wjasli žo se swojim sportom saberasche, sapowadje žo nadobo jeho schnura spody wody, a prózuje žo, ju wukwabodžicz, jewi žo jemu na wocži nimale „spódich" nowe jésdne koło. Ale dokelž kola njejsu i dohuthom wudzerjow, to wotwjese nasch rybak swój powad na polizijn, dokelž drje je koleso pokradnjene bylo.

S **Lubnjowa.** (Witi.) Na wutornischich wikach seleninow bechu telko wjele górkow pschiwjesli, kelkož we tutom lécže hischcze widjeli njebechu. Wós sa wosom wupjelni wiki hacž do hornjeserskich wikow. Dokelž bechu dla wulkeho polikcjenja tež pkaczisny nikke — kopa placzesche 2,75 hr. a truhanske górki 4 hr. — to žo wiki hórzy wupróindnichu.

S **Khocžebuza.** S wažnej trocželu sta žo sagmejnowanje Strobiz do Khocžebuza. Jenohlósnje a hjesc wicheje debaty pschiwsa žo w pozledním posbežnju mésczanskich sastupjerjow srécženje wo sagmejnowanju wulkeje, s méstom wulko swjasaneje šuškodneje gmejny.

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 11. augusta 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2055	100 pólsk. markow	46 47
sandželski punt .	20,445	100 českosl. krónow	12,465
100 šwaje. frankow	81,045	100 franc. frankow	16,48

Na Barlinskej kursy běchu kursowe efekty powschitkowne strucžene. Na wikach i doložnymi a rentowanymi lisczinami wosta wobkhod mérny a wobrot hnadny.

Na prawdownych **wikach** bě pomérnje cžicho. W Amerizy běchu powjesez rozscherjli, so je smjerk w polnózney Amerizy žitej swadžil. S tym dzjechu swekulanca placžiny žita strucžicz. To pak žo jim njeporadzi. Na naschich wikach nowe žito, wosebje rožka, žadne njeje. Rožka tohodla we 10 pj. po zentnarju popuschcži. Wežera placžejche zentnar

w Barlinje:

rožki 10,65—10,85 hr., jecžmjenja nasymskeho 10—10,30 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa septembr: pschenizy 13,50 hr., rožki 11,27½—11,31¾ hr.,

sa oktobr: pschenizy 13,50 hr., rožki pak 11,30—11,33¾ hr.,

sa dezember: pschenizy 13,52½ hr., rožki 11,37½—11,40¾ hr.

Schwinjaze wiki wczera zrjedu w Barlinje

(Magrevieshof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 82 běhakow a 508 proßatow. Se placžachu

za

běhaki:	
wulke	45—60 hr.
srjedze	30—45 hr.
male	20—30 hr.
proßata:	
wulke	25—30 hr.
srjedze	8—12 hr.

Nékotre Placžijny i wczerawschich Drjezdžanskich wikow (Markthallen).

Kury stare 1,30—1,50 hr., sarjana pjerina: huby 1,30—1,40 hr., kacžki 1,50—1,80 hr. a holbje 0.50 hacž 1,40 hr., schcžanki 1,60 hr. a limy 2,50 hr., raki 10—70 pj., tanske jahody 30 pj., wischnje 40—60 pj., kisale 50—55 pj., kosmacžki 25 pj., malenty 30—80 pj., holanske jahody 45—50 pj., brésczki 40—100 pj., zlowki 30—50 pj., kruschowy 30—90 pj., jabluka 30—55 pj., bérny zesnat 6,50—8 hr., nowe punt 8—10 pj., butra 2—2,20 hr., twaroh 30—35 pj., jeja 14—15 f., muka pschesina 31 hacž 35 pjenježkow.

Pschihlasicz pomaja:

Dzélacžerjow, twarz Petschka w Kitschej.

Skalarjow do stalow pola Budyschina, jamolwicz wu Wettinskej dr. 41 w Budyschinje.

Moterskeho. Kunza w Réczzu.

Bohuncza w Schichodze 12.

Rosbocžanow, kubło w Mucžowje pola Werminghossa. — Knježi dwór w Jannowu.

Holzu do domu, Gruhlez pjekarnja w Bélej Wodje. — Zechowa w Hornjej Dubrawje pola Hródka. — Brosez konditorinja w Hródku. — Scholezig pjekarnja we Lubiju, Offstr. 2.

Pschetnežu. Hauptmanka w hoscženzu „K slotej Hwjezdže" we Wojerezach.

Murjerjow, Meiba a Hülsemann nasst. w Hródku.

Pjekarskeho, Kleßling w Lubiju na Torhoscžu 9.

Rézniczkeho, Rotha w Mužakowje.

Kowarskeho, Schubert w Komorowje pola Klukscha.

Na pschedaż.

Wós krumjazy a rucžny, kowar Scholza w Borschezi pola Mikowa. — Krypty njedželski w Bélej Wodje, Wilhelmowa hasa 17.

Krowa s czelczom, Méreczink w Drežwzach.

Kolo mužaze w Budyschinje, Stieberowa h. 38II na lěwo.

Kachle hlinjane, wokrjesny krajny swjask (Landbund) we Wojerezach, Wilhelmowa hasa.

Sšudnizy na pschezandžowanj

pjatk 12. augusta 1927:

w **Bilkopizach** dop. w 9 hodž. na ludowstwje: Klawér, pisanske blido, elektr. tocžnik, wschelake autowe potrjeby. Kredenz, komoda k myczu, schpihel, komoda;

w **jamje Erika** dop. w 10 hodž. w kantinje vertiko,

we **Wulkim Cžisku** dop. w 10 hodž. w Gocžez hoscženzu: schijiaza maschina;

holoin 13. augusta 1927

we **Wojerezach dop.** w 10 hodž. w hoscženzu „K méstu Drežkzany": Klawérez, pisanske blido, bjlez, mjiaze blido se schpihelom, dwoje soja, vertiko, schijiaza maschina, tarczowa pila;

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dzenja dop. ¾11 hodž.: Pschi hischcze jara czischim wobthodje menjenje žo strucžije.

¾12 hodž.: **Jenak njepschemenjene**

Placžiny **na Barlinskich produktowych wikach.**

Zesnat wotlijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placžiny po zlotej hrivnje.

	10. 8.	9. 8.		10. 8.	9. 8.
rjepa	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rjepik	213 217	215-219	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jec. njem.	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-15,75
nasz. jecžmjeń	200-206	199-206	žolte lupiny	16-17,75	16-17,75
wows			zerdadella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosusk	14,80-15	15,00
pšeńc muka	33-36,50	34-36,00	lany wosusk	21-21,6	21-21,60
rżana muka	30,75-32	31-32,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13 75-14	13,75	bérnj. kruski	—	—
rżane „	14,75-15	15,00	syne, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
raps	275-285	—	rżana sloma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšeńc. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluski	21-23,50	21-23,50	ječna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Placžiny rézneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. augusta 1927. Placžiny po contn. a zl. hriwnach.

Skótne druzziny a woznamjenjenje.

Woły: 176.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rézneja hódnosża hač do 6 lét	—
Mlode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	53—56
Mjenje wukormjene mlode, derje piecowane starše . .	53—56
Mjenje piecowane wšech starobow	40—48

Byki 166.

Polnomjasne, wurosczene, najwjetsche rézneja hódnosże .	50—53
Polnomjasne, mlódše	50—53
Mjenje wukormjene mlódše a derje piecowane starše .	52—55
Spatne	48—51

Jałojcy a krowy: 565.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rézneja hódnosże	48—53
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsche rézneja hódnosże hač do 7 lét	49—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite mlódše kruwy a jałojcy	23—26
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy .	—
Mjenje a spatnje piecowane	—

Cełata: 2315.

Najlépše wukormjene (2. druż.)	50—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . .	79—80
Spatne (4)	57—65

Wowcy: 6255.

Mlódše a starše wukormjene (1 drużina) . . .	61—65
Starše wukormjene (2.)	53—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	46—50

Swinje: 12564.

Polnomjasne, woseblych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lét stare	60—62
Wukormjene	63—65
Mjasne	64—65
Spatne	62—63
Raney a kundrosy	54—55

S **Wjelzow.** (Njelbožo.) Schulerja Bartuscha, kiž w Khocžebuju wikowanstu schulu wopytuje, potrjechi w cžekfowuczowanskej hodžinje cžežke njelbožo. Bartusch bežesche pschi storkanju kule do mjetanjeje kolije a tu srasy cžisnjena kula do jeho hlowy. Sranjene bésche tak cžežke, so dyrbjachu holczeza do khorownje dowjesez.

Se **Schkodowa.** (Gmejnska khromadžisna.) Saždenu wutoru wotmé žo w tudomnej korczmje gmejnska khromadžisna, kotraž sabérasche žo je schkodowanjom, w naschim gmejnskim wobwodže pches wulku wodu nacžinjenym. Kóždy hobustaw dyrbješe wosjewicz, kajku schkodu bě s tym poczerpik. Napoždetku wulwoli je komišija, wobstejaca z dweju gmejnskich hobustawow, kotraž mataj pches wulku wodu w zyzku nacžinjenej schkodu swésczicz a wosjewenja schkody jenotlliwych wjeznjanjow pchepruhowacz.

S **Janschojz.** (Smiertne njelbožo.) Dsécžo dzékacžerti Hany N. w Janschojzach hrajesche sebi piatk samolukke wo jstwi. Djéjescowe wowla stajl bow horzeje wody na podlohu (schpudowanje) a bjésche potom do hródže. Hdyž bě žo wrócžila, widjesche, so je dsécžo bow powalilo. Wono bě žo tak woparilo, so hnydom zawolany lékar je njemójesche wjazy wumózicz a tuž wumrě w nozu wot hobatu na njedželu na swoje sranjenja.

S **Hródka.** Hdyž wudzer w Schprjewi pola Wjasli žo se swojim sportom saberasche, sapowadje žo nadobo jeho schnura spody wody, a prózuje žo, ju wukwabodžicz, jewi žo jemu na wocži nimale „spódich" nowe jésdne koło. Ale dokelž kola njejsu i dohuthom wudzerjow, to wotwjese nasch rybak swój powad na polizijn, dokelž drje je koleso pokradnjene bylo.

S **Lubnjowa.** (Witi.) Na wutornischich wikach seleninow bechu telko wjele górkow pschiwjesli, kelkož we tutom lécže hischcze widjeli njebechu. Wós sa wosom wupjelni wiki hacž do hornjeserskich wikow. Dokelž bechu dla wulkeho polikcjenja tež pkaczisny nikke — kopa placzesche 2,75 hr. a truhanske górki 4 hr. — to žo wiki hórzy wupróindnichu.

S **Khocžebuza.** S wažnej trocželu sta žo sagmejnowanje Strobiz do Khocžebuza. Jenohlósnje a hjesc wicheje debaty pschiwsa žo w pozledním posbežnju mésczanskich sastupjerjow srécženje wo sagmejnowanju wulkeje, s méstom wulko swjasaneje šuškodneje gmejny.

Z Łužicy.

S **Hornich Pózkow.** Pschichodny pjatk pop. wot 4 hacž do 5 hodž. budže žo na tudomnej nowej schuli masérjant pod nawjedowanjom k. dr. med. Wolfa rada podawacz.

*Se **Zitawy.** Cžežke njewjedro cžehnjeschke wutoru wokolo 8 hodž. nad Kótlischczom, pschicžahnjwschi i krótkeho wjecžora pches hory, a sarjemni i hustymi cžornymi mrócželami jasne ranje njedžiwajcy wyžoko stejazeho słónza, tak so bě wschém fatrach. Bysti wrjesachu a jedyn dyri do 40000 Voltoweho elektrowoda na Hartawskej dróży, runje w tom wokomiku, hdyž bésche tam monteur Jonas pschi dżéle. Mjonjo sapopny a won bu k semi poraženy a pohnischcheny. Sanitetnizy pak pschiwjedżechu jeho sako k wédomju a dowjesechu jeho do khorownje. Lékar mèni, so je jeho cžiwy wutrobiza franita.

* Se **Zitawy.** Pschikkadne wotnajeze mésczanskeho hadu pschewjedże tež létża město Zitawa. Pschenajeze, kiž poczahuje žo na zyzk rjad dróhow w Zitawje a wokolo nieje, stanje žo s wulożowanjom mjes wobydlerstwom. S tym poticza žo tež mjenje samóžnym a khudym możnosci, so s tunim žadom sa symu sawobstaracz. Placžizna sa zentnar kruschowe je na 3 hr., sa zentnar slowkow a jabłukow na 8 hr. postajena. Kelko žad na sótomje wiżazy placžt, to swésczi do pschenajeeza woschazujo wężawutofny. Mulożowanje stanje žo sjawnje pod holym njebjom na cžełoswuczowanischczu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lohmen.** Morwcho namakachu pondželu njeczor w statnem sélnem revérje Lohmenskim lékarja dr. med. Schrantischa z Frankobroda (Mohucz — Mainz), kiž bé w tutej krajinje na wocželstwjenju. S Wehlena sawolany lékar swésczi, so bé jeho Boża ruczka sajała. Dokelž pak bechu na cžéle tej franjenja, bu po poruczkowizi hamtskeho sudnistwa w Kónigsteine abo Drjezdžanskeho statneho rérižnistwa jeho cžélo wotewsate, résane. Dokelž njeje Cunnersdorfski rubježny mordaż sajalzujcy, to žo tež we tutom namakanju cžela wschelake powéscže rosschérjeja.

S **Drjezdżan.** We Lobju satepik je žo pondželu puczowazy tyschcžki i Regensburga. Wón bé je s jiwojim towarischom na lówem brjohy Lobja mèje Niederwarthanskeho mosta kupal. Njesnajo hłubiny réki hłubi žo we żolmach. Nuż so bychu jemu na pomoz pschicžicz mógli, bu cžełu i wodu wotnjesene.

* S **Drjezdżan.** Djélodawarjeli swjaik sakskeho mlynskeho pschemyssła, swjask pjekarjow w Drjezdżanach a Schlüterowa pjekarnja, dr. j wobmj. ruk. w Drjezdżanach wosjewja, so placži wot nétka 4punkowska pokruta 1. drużiny 82 pj., a 4punkowska pokruta 2. drużiny 76 pjenjezkow.

* S **Kamjenicz.** Njedżelu je pschi kupanju w ludowej kupieli pschi Cubowitzej drósy 15-létnu sankarsku wuczobnik R. K. Bär žmjertnje sjeschożił. Po lékarskim wuprajenju bé jeho Boża ruczka sajala.

* S **Kamjenicz.** Wutoru spadnu 19létny tschikrywjelski pomocznik K. Wagner s 4 poithodowy wyschoko domu, kotryż wupotjedżachu a rosrostwoschi žebi nop, bé hnydom morwy.

* S **Hohenstein-Ernstthala.** Na tudomnej Zyżowej dróży hodżazeho 68létneho wudowza Ludwika Barthy namakachu pschiwuschi w jeho hydlenju morwebo na sofje žedżo. Każ bu wukopa, je žebi stary cžłowjek chżył swoju jédż jwaricz a bé tohodla horcy wody na palazu płunowy warjak postajil. Mjes tym je žo na sofa zynuk a žebi wusznył. Sa tkwilu je žo woda psche-

warila a plonjo podarila, tak jo je wustupowazy plun starza jadujnk.

* S **Lipska.** (Morwebo wobkradnuwši.) Pschi sedmich dźěłach sa nowy Grassi-muzeum namakachu wobjet na lećownistwach starebo Janskebo kerchowa powostawši mortwych. Kosce so porjadnje hromadźichu a so na juzny kerchow pschewjesechu, so bychu so tam pohrjebale. Tak namakachu w poslednym czasu tež kosci jeneho muża se stawnymi judami. Jedyn z kerchowskich dźěłaczerjow wsa je k bebi a chcyse je pola jeneho czaporaka pschedacz. Policija padoma wuhledži a budze so tohodla we blizschim czasu psched sudom samolwicz dyrbjeć.

* S **Zwickawy.** Dźěłaczer Wjedrich Hahn, kiž bjese tudy dla wschelakich pakosćerjow w pschepytowanskej jatbje a psched dwěmaj njedźelomaj cźežku operaziju pschetrał, pospyta sawczerawschim cźekrnjeć, wuskocziwschi z jeneho wokna w prenim posthodze. Won pak wosta w rosbitej hlikleńczanej tšesbe tczazy, kiž bę se-skoczliwschi pscherazył. Słužbu wukonjazy lekar a sarjadnisti dohladowar, kotrajž bęschtaj haru wuskyschaloj, pschikthwatajschtaj a spytaschtaj cźelnjerstwa i jeho njelubeho położenja wuswobodźicz. Pschi tom padny inspektor ham nębdze schtyri metry hluboko dele a srani so cźežko. So bychu Hahna wuswobodźili, sawołachu wohnjowu woboru na pomoz.

* S **Wuhańczicz-Kobliz.** Pondźelu rano wokoło 8 hodź. trubjachu tu nadobo k wohnjej. W Leunerej rěsaku bě kotmas z tótla wubeżał a so sapalik. Na shoźo bě tu dołcź pětka, tak so mózachu pschitomni dźěłaczerjo woheń hnydom podusyć. Pschijesdżaze wobory njetrjebachu hatle sapschimnyć.

* S **Köthendorfa.** (Pola policajskeho straznischtwa so nutslamali.) W nozy lamachu so paduschi do statoka policajskeho straznischtwa Bergerta a pokradnuchu jemu dejmu koju, wjazore kaczki a kokosche. Paduschi bęchu tak chrobli, so swérjata blisko hrodze sarescha a hłowy pjerschy a kosaze cźerwja leżo wostajichu. Hnydom zled pytazy policajsti poš bężesche hacź do Grossersese kolonije. Tak so nadsijeja, so paduchow skónczinje papadnu.

* Se **Steinawy** na Wódrje. Wuthowacź so pschi njewjedrje w Zitnych popach je smjerćz strasczne. Pschi njewjedrje chcychu so nekotre dźěłaczerki do sestajenych Zitnych popow wuthowacź. Dźiwazo na warnowanje nekotrych rozumnych dźěłaczerjow pak so toho wosstajichu. Lędy bęchu so wot popow wotskalile, dyrbi błysk do Zitnych popow a je sapali.

* S **Königsberga.** Hdyž bę w poslednich dnjach towarstwo nemskich lekarniskich sastojnikow w Danzigu swoju hłownu shromadźiznu wotmekło, pschijędżechu pruszy medizinalni sastojnizy do Königsberga, so bychu na letnej hłownej shromadźiznje wo wobkhodnych a wędomosnych prascheńach wuradowali.

* S **Rumburga.** Pod wós pschinjdże w Niederehrenbergu pohonc Grünwald, hdyž popjel wojesche. Nakładzeny wós sajędże na hrontadu schczerka a powali so na 60letneho starza, kotrehoż dyrbjachu sranjeneho do thorownje wotwjezcź.

* S **Rumburga.** Letża je rekordlęto sa maliny a cźerńjowe jahody, mjes tym so su žně cźornych abo tuchorskich jahodow snadne. W pomjesnych stronach wokoło Nizdorfa namakatej so tesle druzinje jahodkow we kajkej mnohosći, so schulske dźěći na jenom popołdnju hacź do 10 litrow a wjazy nasběraja.

* S **Wina.** (Jubilejny sjězd katolskeje młodosce) We Winje sapoczachu so wuhotowanja jubilejneho swjatkowego sjězda statneho swjatka katolskeje němskeje młodosce, kiž budze hacź do 15. auguśta tracź. K tutomu sjězdej su hižo hosczo z rakuskich krajow a z Mnichowa pschijeli. W běhu dnja dojędżechu wosebite czahi z wobdźělnikami z Němskeje, Pólskeje a Južnoslowjanskeje.

Přilopk.

* **Krawski a dr. juris.** S Wina so pisa: Njedawno bu we swjedźeńskej žurli universitty student prawow Franz Xaver Wales na doktora prawow (juris) pomjenowany. Jako hosczo bęchu pschi swjatoczнosći nimo pschinamsnych a pschecźelow tež wotpósłanzy Winjskeho swjatka krawzoir, kotrijž jemu swoju pschejacźu w mjenje druzstwa. Młody dr. juris je sdobom wuczeny krawz za damy. Jeho nan je we swojim cźasu, hdyž cźasyche nikto 24-letny doktor po dokónczenej ludowej schuli studowacź, do teho skónczinje swolić pod wumnenjenjom, so pschi tom swojeho muża sežiwjaze kramske rjemjeslo nawutnje. To so sta. Wodnjo khodżesche młodźenc na gymnasij a dźełasche pódla w nanowej dźěłarni, bu po wurjadnje derje wobstatej maturje (pruhowanje zralosce) pomocnik a krótko psched promoziju (posběhnjenje na doktora) wotpołoži swoje mischrske pruhowanje. Cźaze po Letnej prawisniskej prazinje do Jenbjelskeje, tam pola žonjazeho kranza swoju wódu wudopołnicź a hnadź skónczinje jako winski konfektionar swoje powołanje wukonjeć.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powjesć wo wjedrje sa julijski pjatk: Wschi pomrócźenju trochu wokhłódnuje a pschinjeze dejschcźik z njewjedrom, k połdnju pak je jasnischo a bóle cźoplischo.

Skónczinje zu winu wuzłedżili, cźehodla je-ze hito napomnjene rosbuchnjenje na korcze (nałypje) 10 w Magdeburgu stało. Wo stójitnisti njeskutk ho tu njejedna, ale kaj ho wupokaja, je ze explosiwny proch psches nětkajke rhbowanje sapalił a dalsche rosbuchnjenje sawinował. Po hamtskim ménjenju je ho njeshoże psches njeshożowny pschipad stało. Méjinosći je saraczena, dokelž strach wobsteji, so hischcze wjazy rosbuchnje.

*

W Durinskej nacźinichu njewjedra w sawczerawschej nozy wulku schkodu. Wschudże ho wo powodżenjach pisa. W Maura spali ho statok měschczanosty a skót bu z wulkeho dźela morjeny. W Ettersburgu dyri błysk do wyschokeho topola a snieži pschi padnjenju zyku domjazu nadobu blischeho statoka. W Kreuzbergu dyri błysk do dwórnischcza hjese dalscheje schkody. Mnohy ludźo buchu sranjeni.

*

Se straschnym wohnjom saběrasche ho wjezera wohnjowa wobora na Handjery drohy 52 w Barlinje-Friedmann. Tam nasta w chemiskim laboratoriju pjecza psches njeledźnosć woheń, kiž prěschnje ho rospischestrě. Woborje so poradźi, woheń na laboratorij. Kiž ho sbjerzerj njechodżesche, wobmjerschowacź. Dwě wosobje ho lohzy franischcej. Wjezowna schkoda je wulka.

*

W Strelowje (w Greiffenbergiskim wokrjesu) spali ho zyły burski statok ratarja Loesta. Pschi hasenju buchu dźełaczer Riedler cźežko a dwě zonje lohzo sranjenej pisches zyhnjenje sčehi. Wschěch sjoch dyrbjachu do khorownje dowjesć. Hdyž je Riedel na sczehwlach sranjenja wumrjeł. Spalite zu ho zwinje, losy a pjerzina.

*

Swójbne drama wotmėla ho na Lobju. Pschizpuczowazy pschekupz je z blischoseze Hamburga se zwojimaj zhnomaj zmjerzej we wodze namakał. Wot 3. auguśta njemėżachu sa nimi zhła. Nėtko je ho wupokałało, so staj nan a młódschi zhn ho tepiłoj. Starschi je ho domoj wrocził. Kak staj do zmjerzeze pschischloj, je hischcze hódaneczło.

*

Wjezera wjeczor w 21,10 hodź. sta ho żelesniske njeshoże na Boppardskim dwórnischczu (nad Rheinom). Wozbobinski cźah Frankobrod—Khelno srasy do ranżerowaneje maschiny. Pschi tom padże maschina z kolijow a saraczi sebi hłowne kolije. Sedym pueżowazych ho lohzy ranicźu, mózachu pak zwoju zhwu dale nastajicź. Schtó je sranjene sawinował, njeje hischcze wujasnjene.

*

Po najnowischich powjescźach njebuchtaj Trozki a Sinowjew z komiteja a z kommunistiskeje strony wujasnjenaj, dokelž staj nėktore smyli a wopacznoste pschidałoj. Tuž zwostaschtaj. Tola ho jimaj krucze porokowaschе a zadasche, so ho wschitke oppozizionelne skupiny roswjasaja. Dopominaja dale na prejdawschе wobjasnkujenja, so, seli ho tuthych zadanjow njedżerżitaj, mataj ho hnydom wujasnkncź. Tak je formelnje wojowanje mjes Stalinom a Trozkom skónczene. Tola stejitaj hischcze zhej jako njepschecźelaj napschecźo.

*

W blischosći Tarnowa (w Galizisej) dyri błysk do **pochodneho pólskeho batailjona pěschkow. 45 wojakow** padny hjes **wedomja k semi. Nasta powschikowna panika,** do**niž lekarjo pschikhwatachu. Nėkotši wojazy zu w zmjert-**

nym strasche, druzy ho do Krakawskeje khorownje dowjesechu.

*

Wjezera popołdnju je ho we wuzy Negoely pola Pees (Fünfkirchen) brjoh pėtšojezneje jamy zhnuzył. Ize zyganske zhwójbu, kotrez w dźerach pėtšojezneho brjoha bydlachu, ho saschpnychu. Wschitke hromadze zu dźewjecź wozobow pod zemju sahrjebanych. Hacź dotal zu cźeło małeje holzy z pėska wuzwobodźili. Dalschich hischcze wukrjebaja.

Towarstwowski powėstnik.

Nawjecźorny wokrjes! Njedźelu rano w 7 hodź. pojędże cźežity awto z Pančic přez Khrósćicy a Wudwor do Wulkeho Ćiska. Dop. w 9 hodź. kemše w Kulowje. Starši a přiwuzni sokołskich dźěći móża so na jězbje wobdźělić. Jězba płaći tam a sem jenoż 1 hriwnu. Zamołwić móża so pola kk. Krala w Kukowje a wucerja Pjetaša w Khrósćicach. — Dźensa wjecźor w 7 hodź. maja dźěći nawjecźorneho wokrjesa zwučowanje w Khrósćicach na šuli. Tam wšo dalše zhonja. Porjadnistwo.

Radwoř. „Sokoł" zwučuje pjatk wjecźor w 8 hodźin. Dźěći pjatk pop. 1/47 hodź. Načolnik.

Wopytowarjo Sokolsk. zlěta! — Kedžbu! Stóž chce we Wulkim Ćisku 14. 8. wobjedować, njech to přibotow dla wozjewi br. Janej Kašporej we Wulk. Ćisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda) hač do štwórtka, 11. t. m.

Zlět we Wulkim Ćisku. Dopominam hišće raz, zo dyrbja wšě zwuč. bratŕa najpozdźišo w 10 hodź. w Ćisku być. Wěc je ważna, tuž budźće tam z dypkom. Zwučowacy maja měć zwuč. sok, kholowy a snóhběłu zwuč. košlu, a čorne zwuč. črije (šěre móža so čorne činić). Hinak zdrasćene so wotpokazaja. Tyče ma kóždy sobu přinjesć. Zwjazk. načolnik.

Zlět Luž.-serbsk. Sokolstwa. Njedźelu, 14. 8., dop. w 9 hodź. pojędże z Budyšina do Wulk. Ćiska awtobus. Štóž chce sobujěć, njech to hnydom jednaćelej Sok. Zwjazka, br. Janakej w Serbskim Domje wozjewi. Tam tež wšo dalše dla zlěta zhoni. Hosćo, kotřiž pojědu ze železnicu z Budyšina 9,34 h., njech wustupja we Wulkich Zdźarach, hdźež autobus po wšěch přijědże a nimo toho na swjedźeńske městno dowjeze. K wjecźornemu čahej tež wšěch zaso wróćo powjeze.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje

K wusywam

porućam jara tunjo

hróch — woku

pjeluški — kolij

na wšěch składach hnydom k wotewzaću

A. Lorenz

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 19a. Tel. 2797 a 2798.

Kožowe damasty

běłosmuh. nawobleczenja, kožowe płachty, najl. wupjerki, pisane kožowe nawobleczenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Zlota Hwězda". Ręču serbski.

Bencinowy motor

4 PS. jara derje zdźerżany ma na předań

Lauga w Dobrošicach

pola Njeswačidła

Sušeny poľc

punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńšo

kolbasy, pt. w 70 pj. sem

wčelake mjasa,

wuńkrjžo a kolbasowe **sadło**

po nizkich dnjowych płaćiznach.

R. Pötschke, rězniski mišr, w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Serbja

podpjerajece zwjazk

Serbske Nowiny.

Vogtlandske Madraske **gardiny,**

štory, kromki, vitraže

kupujete tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

na Zwonowej Lawskej hasy čo. 10

Saisonske wupředawanje!

Kónc 15. auguśta

Směšnje tunje poskićenja!

Jenož přenjorjadne wudźělki a kajkosće!

W poslednich dnjach předawamy dźělby zbytkow!

Zniženje płaćizn. přetrjechi wšo:

mužace gumijowe mantle	wot	**16.00** hr.
mužace wobleki	wot	**25.00** hr.
čorne suknowe kholowy	wot	**6.00** hr.
Breeches kholowy	wot	**5.50** hr.
dźěłanske kholowy	wot	**3.60** hr.
pacholace wobleki	wot	**15.00** hr.
holčace wobleki	wot	**2.00** hr.
schnoptatowe wobleki	wot	**3.00** hr.
łčne jaki	wot	**3.00** hr.
łčne kholowy	wot	**3.00** hr.
sportske čapki	wot	**0.90** hr.

Łčne wobleki, židy, płokajomne tkaniny, šaty, gardiny, wupjerki, cychi, njesłte šaty, ložowy damast, rólowanske platowe ruby atd. w hobrskim wubjerku.

Košle ze zasadkom najlěpša kajkosć wot **1.60** hr.

trikolinowe zwjeršne košle . . . wot **3.20** hr.

Wulki wobrot je najlěpši dopokaz, kak derje Was poslužujemy!

Welsec kupny dom

w Kulowje

Wodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkaniščo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowanske žórło jupna a łkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuholowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na **Hrodowskej hasy 41** Podšelnje płaći dowolam

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadża mjesačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, sep. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. n.

Čisło (Nr.) 187 — Budyšin — Pjatk, 12. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Małe šikany.

Wo tutym cźažowym themje piša jena barlinska nowina jeśehowaze:

Narodny mjeńšiny Europy śeńdu žo 22. žnjeńca ke śećemu rasej w Genfje, so bychu žwoje pśecźerja a staroście pśiched zyrej Europu wotkryli. Też w tutym lěcźe budu narody tśi dny dołho wuski nastajeć a hej w khutnych a ważnych žkowach wot sastupjerjow mjeńšchin rospranjecź dać. A hdyž genfiszy delegatojo do žwojeje domišny žo wrócźa, njenamakaja poměry pśiśeměnjenje. **Snowa budu malu wšěchnu wójnu mjeńšej dyrbjecź, tśi je wšěchnu khléb škoro wšěch narodnych mjeńšchin.** Tohodla pak maja Genfske mjeńšchinowe kongrezy žwoju ważnosć. Wuchi europejske sjawnosće žu pśeches lětnje žo wošpjetowazu šhromadźiznu narodnych mjeńšchinow žno tak wótśišene, so **wopraudaje wulka njepraudba napśeśeco mjeńšchinam žo wjazy śtacź njemóže, bjeź toho so njeby Europa to žlyšchała a jenohóžnje wotpokazała.** (To žo dopiśowaŕ Fr. N. v. Oertzen khětro myli. Bych-li narodne wobśtejnosće pruskich Sserbow snaŕ, bychu jemu wložbu na hłowje stałale. Pruska ńej janeho źiwdomja napśeśeco Sserbam njeźini, ale wśěm dale žerbšu dušnu. Pšchiłp. pšchet.) — — —

Jeli je pravje, so male dary pśecźeśelstwo šdźerža, dha **žu male šchikany, kotrež njepśecźeźelstwo a hidu žiwja.** A pšchećiwo tutym małym šchikanam dyrbi žo wojowacź w sajimje wšěchch. — — — Wójna pšchećiwo małym šchikanam, kotrež pšchišluśchnikam jeneje mjeńšchiny žiwjenje wograwuja, **njemóža jenož knježerstwa wjeśeś.** Dujeźe „njeśbje je wyšeźe a zad je dalołe". Śamne naźpomnjenje a najrozmnišhe intencije (wotpohlady) zentralneho knježerstwa móža w jśtwi jeneho **krajneho rady abo starosty** zświlowaŕśke pšchiprawy bjeź, jeli **zyla sjawnosć** trochu kontrolu njetwórkonja, so pšchišluśchnikam narodnych mjeńšchin, kotśiž žo śtatej maja, pśeches njerosom a šakałkosć nižšich instanzow abo wyšchnośćow — niz traśch ź ruku namałaźa njeprawda — tak šadźerja, so žo jako měšchenjo **druheje rjadownje cźuja a jich pśecźerja ź pśiwołowanju narodneje kulturu a rěź žo jako wulkopśechadna wobhladuje.** Na to traśch njepśichińdże, kajku mjeńšchišku politiku žnadź šmitšowny abo kulturny minister wjedźa, ale kak **žo měšchezjanośta abo šchulśke pšchedśćejśerśtwo abo pólzaj** napśeśecźo mjeńšchinje a jeje dźeławosći śteja. **Tam žo jara husto šchikaněruje ź lóšnjstwa a ź njerosoma.** Tute małe šchikanty žu wěźo žyłnjšche a njetajenjšche, hdyž tuźi mali bobraczkojo nižšich śastojnstwow wědźa abo wědźecź dźedźa, so teź nałožołne wyšchnośnoźe na małych praśchenjach mjeńšchiśkeje politiki žaneho sajima nimaja abo žamo njeje pak bóle źjawne njepśecźeźelśke śiešišcźo napśeśecźo mjeńšchinam maja.

Se wšěchdnych njelubosćejow, pod kotrymiž hišchcźe wjele wjśišćiznowo w Europje rjerpjerej dyrbja, wuźamnja žo śtórźby mjeńšchinow, kotrež žo jako pšchepjate a pšchehnate dźerża, dołeźi žo ź wulkej liniju hamiśkeje mjeńšchiśkeje politiki njeśmjeju a śjawnosć w najźadniśchich padach śkutki a žwiśći njeśhoni. Tohodla žo tajkim śtórźbam narodnych mjeńšchin dla małych šchikanow w śjawnosći śtatneho luda hušto dosećź njewěŕi a mjeńšchiny wobhladaja žo jako śfiwlerzo. Sabyždże žo pśchi tym, so narodny lud mjeńšchiny pšchezy śtórźbam žwojich bratrow wěŕi a njedorośumjenjenje w druhim kraju jako śły wolu wukładuje.

Maćźina njeśynarodneho palidła, kotrež žo pśeches wšědne małe šchikanty pśecźeźelśo narodnym mjeńšchinam nahromadźi, njeźmě žo pšchemału ważićź. Kóžde knježerśtwo, kiž to sanjecha, kótrźby žwojich mjeńšchinow pśecźepjatowacź a žnadź žo ź tym wuźwjatośeśa, so je dobre a rośumne šakonje dało śa žwoje mjeńšchiny, **wobeńdże cźeźku njeprawdu.** S Palenśtromšej mudrosću „To njemóže byćź, šchtož njeźmě byćź" njepśchińdźeśch w mjeńšchiśkim praśchenju dale. Dóniź njeje mjeńšchiśke praśchenje w Europje pokojnje rośtrjane, maja wojowarjo za europiśki nér cźeźke śteźišćecźo. Tohodla njeźmě žadanje za śchit mjeńšchiny wotmjelknyćź a śjawnosć wšěch krajow dyrbi je śapśchimnyćź a wojowacź teź pšcźećiwo małym šchikanam, kotrež mjeńšchiśkí problem (praśchenje) śaježdocźa.

Naša zwonkowna politika.

Pónídźe po śtarej cźarje dale.

W Barlinje, 11. žnjeńca.

Wcźeraśnje dorěcźenje ministrow, kotrež wot šchtwórtoch popołdnju hacź do wjeczora na pał ſedmi trajeśe, śaběrałe žo nimale wulnjacźnje ze śwonkownej politiku. Jenož pšchipóbła buchu nětkotre druhe naležnośeje dośarjadowane. Krótka hamtiśka rosprawa, kotraž hišcźeśe žo wjedźecź wo pośedźenju wuda, žo ź tym śpokojt, wobkrućiśćeź, **so žu ministrojo w powšichkownych nahladach pšchešjeni, kotrež žo na podśtožku rosprawy dr. Śtreśemanna wo śwonkowných praśchenjach jewjachu.** To rěła ź bruhimi žlowami, **so žo dotalneho kursa dźerża,** bjeś teho so bychu pod kóždymi wobśtejnośeźemi na wšě cźasy na njón žo śwjasali. Wuměnjenja śa śdźerjenje tukhwilneho kursa je, so teź na napśeśecźiwej śtronje niz jeno ź hubi, ale teź pśches śkutki tuźanmi śwólniwośćej pokałaja. Resultat ministerśkich dorěcźenjow dźe wobkrućnjuje, so wšchelake wunośchowanja, so budu w tutom pośedźenju napśeśecźiwne ménjenja bo žo frašyć, ju zyle wopaćne byłe. Dorěcźenje je, kaž bo wobhanjene krući nadźahu, žo w zyle mérnych formach ſtało. Kaž je źłyšchećź, dha kabinett d o Genfskeho pośedźenja žo hišcźeśe raś śeńdź a to połnoliećbnje.

Pósła za zlět přez ocean.

W Barlinje, 11. žnjeńca.

Kaž žo ź Desśawje pśiśhe, mućźinja hacź dotal na pósće w Desśawje **k pśchewjeśenju** pśches morjo wotedate lśtły na 2500 a **karty** na 1200. Waża hromadźe 32 puntow. Wjeśe hišcźeśe wěśte, hacź wyśchaja lićźba žo kobu wośnje, abo tutón dźeł wopśášćarjam žo wróćźi. **Najśerje žo jena tśeźa maśchina njewobdźěli,** kaž bé pśedy wotmyślene. Dośtawaćźeljo khtaźeje pósty žu śnjetścha w Ameriźy źimi pśchiwuśni, dale wobkhodni pśecźeźeljo, banki, némśko-amerikanśke druśtwa. Póbła teho nadeńdu žo poślti na offizielne amerikanśke wośady, mjes nimi dźe duzent kśtow na Coolidgu, jene pśizno na generala Dawesa, Forda, Morgana a druhe znate amerikanśke wośoby. Wocźakuja hišcźeśe listy offizielnych némśtich wośobow. Desśawśke létanišćo budźe na dnju śtěta direktnje ze Lipścźanśkej śchkrowej powješćejnju śwjasane a tutón ścźeler budźe wotśejś na śtět pśches ozean hnydom po zyłem śwěcźe wośjewićź.

Słowakojo wostanu čěskemu statej swěrni.

Senator Schrobař na adrešu Budapeśtiśkich irredentistow.

W Bratiślawje, 10. žnjeńca.

Snaty ślowaśkśi śenator dr. Vavro Śchrobař, tśi wcźera ſwoje 60. narodniny ſwjećeśćeśe, wupraji ſo pśchi tutej pśchiležnośći wo irredentiśtiśkich próźowanjach (mjenujcy Śślowaśkśu wot Cźeśkeje wottorhnyćź a śaźo Wuherśkej pśchidźělićź) a Rothermerowej akźiji tałle:

„Wuherśźy politikarjo a wuherśke knježerśtwo wědźa derje, so žo jim njebudźe na žane wośchne śchładcźeśej, žnadź po 2 abo 3 generazijach wuherśkeho bura w Cźeśkośłowaśkej do śtareje domišny nawabićź. Tohodla tak njehańbiśe a tpśchnje pśched uniśormérowanym wukrajom śe žadanjom śa **revišiju** mjeśow a Trianonśkich mérowych wuśtupnjow **wuśtupnja.** Wědźa, so ź tóźdym létom žo nadźija dźeń a bóle źhubinje, so jednory wuherśki lud w nadźelenych śtatach (t. r. pśiedawścheje Awśtrikeje) žo śa derjeměśmy ſwojich krajanow a śa rěźimom (knježiwom) žeźi, tśi hišcźeśe je dźenża haćba śa zyłu Europu."

Dr. Śchrobař śtónźi ſwoju rěź ze ścźehowazymi ślowami: „Wy Śślowazy danny Wuherjam do Budapeśta prajićź: To, šchtož je dźenża naśche, njebudźeśmy nikomu dacź a śe ſwobodu, w kotrejž ſmy žiwi, njebudźemy ſo ženje wjazy do wotrocźiwa wrócźićź a naśche khribjety ſhibowacź. Wuherjo w Budapeśce njech njeśabudu, so „ź khudźiśchich" Śślowakow je w běhu dźeśaćź lét naśtał **žeźjewědomy lud,** kiž knježerśtwo žaneho druheho luda na žeźi njeśnjeśe. Jeli Madźarojo śe domjaśej ſwadu mjes bratrośkimaj ludowaj, mjes cźěśkim a ślowaśkim lića, a jeli na to ſwoju nadśiju śtajeja, budu dokładnje wot žwojeho mylenja wuśtrowjeni. Dokeźi w tym wokomiku, když pśreni wutźeł na ślowaśkich mjeśach padnje, budźe zyły cźeśći a ślowaśkśi lud kaž jedyn muž pośtajnyćź a cźeźko dobytu wótcźinu śchkitacź."

Husto cźitaćh teź w némśkich nowinach, so žu Cźechojo a Śślowakojo kaž pśuk a ćóźka na ſo. K tomu wśo tak njeje. Śtajśkni wunośchowanjemi dźedźa jeno mśóhnemu cźeźkemu śtatej powjaś njerzećź a we wśěmch ćrućach nadźiju ſhudźowacź, so cźeźkośłowaśkśi śtat, ſ krjewju ſwojich domorodnych kowany, bórźy śaźo rośpadnje. Toho žo teź wo Pólśkej nadźijeja. W tym drje žo śtraśchnje ſjebaja.

Bombowy attentat w Bazelu.

W Baśelu, 11. žnjeńca.

Wcźera wotmé žo tu demonśtrazija jako protest pścheźiwo śaśudźenju Saccoa a Vanicetta. Śtrajk, kiž w połdniu w śchtyrjoch śapośa, wotwiwaśche žo najprjedy zyle mérnje. Potom pak cźehenjcźy demonśtrantojo pśched amerikanśki konśulat a ſwjatchu, žo do domśeho dobyć. Wokna śaméćśki běchu dele puśchcźene a śakbody śawrjene a wot cźrjódy polizijtow wobśtrażowane. Hdyž žo demonśtrantojo śapowědźichu, wot konśulata žo wotśalićź, śapśchimny polizija a rośehne cźrjódy.

Wjecźor króśko po wósmich rosbuchny ſrjećź města na ważnej śtaźiji nadróżneje żeleźniśzy bomba, kotruž běchu tam njeśnaćźi ſlóśmizy położiłt. **Na 18 hacź 20 ludźi žo cźeźzy śranichu.** Dwanaćźe śranjenych dowjeśechu do thorownje. Na to žo zyły polizaśśi korps alarmowaśche. Najcźeźścho śranjeny bé jedyn żeleźnjaŕ, tśi w nozy na ścźehnikach śranjenja wumrě. W blišśośći nadróżneje śtazije rośpuśknychu žo wjele wokenow.

Coolidge za łódźny program.

W Newyorku, 10. žnjeńca.

Prešident Coolidge je po dźeśćim rosrěcźenju ź łódźnym śtatnym śekretarom Wilbarom łódźnemu naćźiśej pśchiłoženał, pścheźiwo kotrymuž je pśedy kruće wojował. Łódźny hant budźe nětko wśchě wóźmy, wot kongreża hižo wobśamknjene łśchiśki do dźěła dacź. Śchtož nowo-

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. n.

Wustawne swjatočnosće w tu- a wukraju.

W Budyšinje, 11. žnjeńca.

Wječera dopołdnja šhromadźichu žo šastojniźy wšěch Budyšchšich wyšchnośćow w žurli wyšchešeje realki k wustawnemu žwjedźenju. Też garnisona běše šasturjena. Fanfara, wuwjedjena wot kapały statneje wobory wotewri žwjatočnosć. Sobuśtawy dźiwadłoweho orchestra hrajachu Mozartowe „Ave verum". Knjes wokrjesny hejtman Ryćhtaŕ postrowi wšěch ź krótkimi žlowami, dasche potom žkowo knjesej dr. Berąmannej ź Jeny. Spominaśche na dny pśched wósmi lětami a poda pśchehlad šaśdźenych 100 lět a śchto žo w běhu tuteho lětśtoka wšcho k wustwobodźenju a žkrućenju němśkeho kraja a luda śtako. S wulkim dźakom pśchijachu žo jeho patriotiśke žłowa a wokrjesny hejtman hišcźe žo jemu wobežiśe dźakowaśche a wunjeśe śtrikróćnu žlawu na Weimarśku wustawu a pśchitomni wuśpjewachu prénju śchincźku śnateho němśkeho pśeńa. W Schillerowych wukhodźowanjach pśchi wotmé kapała śtatneje wobory konzert, kiž bé derje wopytany. Mésto bé žtabje ź thorhojemi wupyśchene, ſwjeśiśka jenož domy wyšchnośćow a śtatnych šastojnjstwow. Wječer cźahaśche „Reichsbanner" ze žmołnizami, hudźbu a thorhojemi po mésće a tak ſwoje wusnaće k wustawje wobtrucźi.

W Drježdźanach, 11. žnjeńca.

Wustawne žwjatočnosći šapoca žo dźeńża dopołdnja w dźewjećich ź paradu polizije. Polizajśki president Kühn (śtary žozjalist) mějeśe wěcź a pokaja ſwojim šastojnikam, so śtrućenje wustawy, na kotrejž jeniczky mér a porjad wobježnje, **maja jako ſwój najwažnišći nadawk wobhladowaćź.**

W Lipšku, 11. žnjeńca.

Wustawny dźeń ſwjeśeli žo najrjeśiścheho lěcźneho wjedra. Wšchě śtatne a měśćańśke khěže běchu ſe śtatnymi thorhojemi wupyśchene. Wot Lipścźańskeho wokrjesneho hejtmanśtwa śarjadowana ſwjatočnosć wotmékaśche žo dopołdnja w auli uniberźity, kotraž bé hacź na poślednje měśtno wobśadźena. Orchester wotewri ſwjedźeńśku hodźinu. Sśwjedźeńśku rěcź mějeśe młody dr. Gerhard Keßler, porjadny profeśor hośpodaŕśkeje a śozjalneje wědomośće na Lipścźańskej univerźicźe.

W Kamjenc, 11. žnjeńca.

Też we wukraju, hdźeź Němcy bydła a žo k žwojej demokratiśkej wótcźinje wujnawaja, **wotmělachu** žo wustawne ſwjatočnośće. Tak wuhotowa němśke pósłanśtwo w Kowinje teź lětśa po śtarej tradizíji wuśtawny ſwj. dźeń w dośtojnej formje. Pśchi ſwjatočnym powitanju poć němśkim pósłanśtwu wuprajichu dźiwadło na wustawny dźeń śastupjerjo litwinśkeho knježerśtwa, diplomatiśki a konśularśki korps, kaž teź pśchijšłi knježerśtwa němśkeje kolonije we Kowinje žwoje žožpśchećerja.

Wječor cźahaśche **„Reichsbanner"** ze žmołnizami, hudźbu a thorhojemi po mésće a tak žwoje wusnaće k wustawje wobtrucźi.

W Drježdźanach, 11. žnjeńca.

Wustawne žwjatočnosći šapoca žo dźeńża dopołdnja w dźewjećich ź paradu polizije. Polizajśki president Kühn

Śtrućenje wustawy, na kotrejž jeniczky mér a porjad wobježnje, **maja jako ſwój najwažnišći nadawk wobhladowaćź.**

W Lipšku, 11. žnjeńca.

Wustawny dźeń ſwjeśeli žo najrjeśiścheho lěcźneho wjedra. Wšchě śtatne a měśćańśke khěže běchu ſe śtatnymi thorhojemi wupyśchene. Wot Lipścźańskeho wokrjesneho hejtmanśtwa śarjadowana ſwjatočnosć wotmékaśche žo dopołdnja w auli uniberźity, kotraž bé hacź na poślednje měśtno wobśadźena. Orchester wotewri ſwjedźeńśku hodźinu. Sśwjedźeńśku rěcź mějeśe młody dr. Gerhard Keßler, porjadny profeśor hośpodaŕśkeje a śozjalneje wědomośće na Lipścźańskej univerźicźe.

W Kowinje, 11. žnjeńca.

Też we wukraju, hdźeź Němcy bydła a žo k žwojej demokratiśkej wótcźinje wujnawaja, **wotmělachu** žo wustawne ſwjatočnośće. Tak wuhotowa němśke pósłanśtwo w Kowinje teź lětśa po śtarej tradizíji wuśtawny ſwj. dźeń w dośtojnej formje. Pśchi ſwjatočnym powitanju poć němśkim pósłanśtwu wuprajichu dźiwadło na wustawny dźeń śastupjerjo litwinśkeho knježerśtwa, diplomatiśki a konśularśki korps, kaž teź pśchijšłi knježerśtwa němśkeje kolonije we Kowinje žwoje žožpśchećerja.

kwary a narunanje dodźerjanych łódźow njes druhimi zjenotami naſtupa, tak kuždże ſo, kaj je ſ Rapid City žiwſchećej (tam je hiſchće preſident na lećnym pſchebytku), „ſnadny“ program pſchewjeſeć. Minimalny program łódźneho ſarjadniſtwa wotſtorčuje wot pſchihłoſowanja kongreſa. Tón budże ſo ſeſeſta ſ tym ſpokojić, ale na roſmnoženie bronjenja na wodze cźiſchećej.

Pſchiwótſtejenje amerikanſkich ſakonjow napſchećze pſchiſcahowarjam.

Sćeżkowk tamnych ſtótniſkich attentatow.

W Barlinje, 11. žnjeńca.

Po Newyorkſkej ſchkrowjej powdźeſći wojſwoja ſtatny ſekretar Davis, ſo wyſchnoſeže, kotrejž pſchiſcahowanje zuſych ſarjaduja, najſćerje ſ pomozu ſwojaka dźiwkodawarjow wulke pſchćipotowanje mjes zuſymi pſchewjedu a kóždeho wupokaſaja, kotrejž njemóże ſwoje pſchiſcahowanſke prawo dopokaſać. Davis naſpomni dale, ſo budu naſſćerje jako ſeſtkowk anarchiſtiſtiſkich methodow ſakonje pſcheſćiwo pſchiſcahowarjam pſchiwótſjene.

Rozsud gouvernera Fullera.

W poſlednim wokomiku.

W Boſtonje, 11. žnjeńca.

Eſrjedź nozy, krótko do wotprawjenja Saccoa a Vanicetta, wojſewi gouverner Fuller, ſo je ſo pſchewjedjenje wuſuda wotſtorčiło, ſo by najwyſchſche ſudniſtwo we Maſſachuſetts na žadanje ſakitarjow roſſudźiło, hacź tu prawiſiſki ſmyk pſchedeši, ſchtož porjadne ſudniſtwo nochże pſchipóſnać. Tute wotſtorčenje ſtaći też ſa portugalſkeho merdarja Madeiros, kiž je w ſaſtwje ſo wuprajił, ſo je wón na mordarſtwje wobdźelkeny był, cźehoždla mataj ſo Sacco a Vanicetti ſaſudźić. Wobkruchi, ſo italſkej anarchiſtaj žanchu podſtła traje automatiſny hacź do tydźenja, kiž ſo ſ 22. žnjeńcom ſapoczina. We ſaſtwje bćeſche wſcho k wotprawjenju pſchihotowane. Schtwórcź hodźiny do njeho pſchińdże Fullerowa telegrafiſka powěſć. Podpiſany dokument dóńdże hakle 40 minjſchinowo poſodźicho.

Poſlednje pſihoty za ſokolſki zlět we Wulkim Čisku.

We ſokolſkich jednotach žnjeji nětkole cźiłe žiwjenje. Poſlednje hładkowanja na proſtnych a narjadowych ſwuczowanjach ſo cźina. Skónni najwěſnischi mějachu wobſebje poſledni tydźeń hiſchće hobrſke dźełko. Dvrbjachu w jednotach pſchepruhowacź kóždu maliczkoſć. Wſchitko dyrbi hicź kaž na ſchnórzy. Swiczowarjo maju ſwobſebje ſynki hudźby, derje do pomjatka ſaſchćipjcź. Na ſlětniſchcźu njendże to po komandu jednoćejineho naczolnika, ale wſchě jednoty ſwuczuja ſhromadnje po ſynkach ſtyjneje ſokolſkeje kapały. Kóžda jednota a kóždy jednotlinz ſwoju cźeſeſ ſapołoži, ſo njeby ſo wěz ſkaſyła.

Wſchitko je tak daloko pſchihotowane. Doma ſo hiſchće bokładne ſwuczowanjſa drasta pſchechłada, ſo by ſhromadny napohlad Sokołowu ſtwórcźił wo porjadnoſći. Někotri maja hižo wobſebje ſtwjedźenſku drastu. Budże ſo k preſenju raſej na Swjatowym ſlěcze trjebacź. Kratny to napohlad, hdyž ſo cźełowjeka kóchła ſ módreho tkabata błyſchcźi łaž makoja. Stwjedźenſki wobłek dyrbi Sokołow po ſwonkowrnym hižo ſjednoćeny w bratrſtwi myſłi.

Sokołſke dźěći ſu pokneho woczakowanja. Dokelž ſu kražne ſwuczowanja a hry nawukli, ſu ſebi ſwojeho nadawka wěſće. Stónczenje móża je někto pſchede wſchej ſtawnoſću pokaſacź.

Tak ſo ſyle derbſke Sokołſtwo hotuje na ſ w ó j ſtwjedźeń. — A ſobotu wjeczor wotjedu hižo prěni do Wulkeho Cźiſka. Sću to wobdźelniſy pſchi wubędźowanjach. Chcźeja naſajtra ſwoje mozy měricź ſ bratrami ſtužobnych jednotow. Kóždy chce ſpytacź ſiwoje ſpožo. Taſke něſchto poſonja k wyſchinam. Dobyjeſerjo ſo na popołdnišnim ſtwjedźenju wuſnamjenja.

Njedźela, 14. auguſta je ſo pſchibliżiła, a Sſokoljo ſhromadźuja ſo po zyłej Luźicy, ſo bychu wotjeli ſ awtami abo worzołowym kuńkam abo na żeleſnicy do Wulkeho Cźiſka. Wſchitcy dyrbja ſo tam w běhu dopołdnja ſhromadźicź a ſo pſchihotowacź na popołdnišnich wulki ſtwjedźeń.

Popołdnju 1½2 hodź. ſeſtupa ſo cźah a ſhromadnje cźahnu Sſokoljo a hoſćo na ſlětniſchcźo. — Swjatſkowy ſlět ſo ſapoczina.

Njewoſtań też Ty, luby derbſki pſcheczelo a pſcheczelnica doma ſa khachlemi, ale budź ſe ſwědkom wurjadneho ſtwjedźenja. Saharich ſo ſawěſće, ždyž widźiſch, kajku diſziplinu a podrjadowanje pod jenej kaſnju może žebi też Sserb po derbſkim waſchnju pſchiſtojicź. Tam niczo wjazy wo nětkajſich „ſtuhych Sserbach“ njewidźiſch. Pſchećiwo tomu ſo ſnadź wo wažnoſći ſokołſkeje myſłiſći ſa naſch derbſki narod. S cźełowjeſowanjom chcemy w Sſokołe Sserbow ſkruczicź, ſo by jich karakter był kruty kaž worzł. Potom je njemóżno, ſo taſi ſkruczeny Sserb pſcheda wótzow herbſtwo ſa judaſchowy pjenjes.

Sſerbjo, ſtary a młodſi, njech je waſche heſło ſa pſchichodnu njedźelu: Do Wulkeho Cźiſka na II. Swjatſkowy ſlět Sſerbſkeho Sſokołſtwa.

Ze Serbow.

Pnjownica.

Pjatk, 12. žnjeńca.

† 1876 cuni ſerbſki pěſnjer Michał Bjedrich ze Smjerdźaceje, jenož 29lětny. Jedna z najrjeńſich nadźijow naſcheho luda ſo zniči. — Mjenowaše ſo Wjeleměr.

Tak ciſte dospołne drjo
Tu žane zhožo njeje,
Zo njeby druhdy ſylzyčka
Do wjeſelow ſo zmeſała

Tak hórke, bolostne drjo
Tu žane horjo njeje,
Zo njeby ani nadźija
Za cźerpjaceho woſtała.

Michał Bjedrich-Wjeleměr.

*

— Wo wjedrje. Wczera rano cźehnjeſche ſo niżina wot Jendelſkeje hacź k Finkſtemu ſalinej. Jeje wubžki wczera hacź k nam ſahahcźu a pſchinjeſechu nam njewjedra a deſcźe. Nadźijomnje ſo bórzy pominu. Nad rańſcej a połoniſchcej Europu leża myſchiny. S pſchileżnoſću wotmyſlenehu pſcheleceńſa ſ Nimſteje hacź do Ameriki pſchećo ſcźerki atlantiſki ozean abo morjo ſhonimy, ſo lětarjo na powěſće wo tjanym wjedrje cźakaja. Po najnowiſchich powěſćach kiwa wobſtajne wjedro. Tuž ſmě ſo też ratać ſaſo wobſtajneho wjedra nadźeja. Wczerawſchi deſchcźik bě wſchak ſa najmjeńſi pizn a ſa podworki jara witany. Pſchi nahłym wuſuſchenju ſ horjcym wjedrom bě rola tu a tam jara ſaſkhnyła. Po wczerawſchim ſyłnym deſchczu je ſaſo wotmjakła. — Jutſje ſobotu ſkhadża błónčko 4,40 hodź. a khowa ſo 7,29 hodź. Mjeſacź ſkhadża wjeczor 8,09 hodź. a khowa ſo rano 4,26 hodź. — Jutſje je połny mjeſacź. Pſchedźenak ſtaja trajnu cźopłotu.

— **Jutowe pſchedźerńje ſapoczinu ſaſo dźeſacź.** Hdyž je generalna direktźija ſjednoćenych jutowych pſchedźerńjow, podź. tow. w Hamburgu ſaſo wobſiamkła, w Budyſkej wotnoży ſaſo ſ dźełom ſapoczacź, wuradźowachu ſo wutoru dopołdnja w dźełarni jutowych pſchedźerńjow wo formje ſaſopſchiſtajenja priedawſchich mozow ſaž też wo wobſtaranju nowych dźełacźerjow ſa tutu pſchedźerńju. Pſchi tutych wuradźowanjach wobdźěliſchu ſo mjes druhim ſaſtupjerjo ſarjadniſtwa, nawjedowarjo dźełow jutowe pſchedźerńje, wobtyhoony wjednik Budyſkeho ſwjaſka tekſtilnych dźełacźerjow ſaž też ſaſtupjerjo ſjawneje ſaſtarańje dźěła w Budyſchinje.

— **Jćiożerjej** ſe ſawalnym cźołnom na Schpjerwi. Tu podaſchtaj ſo wczera rano wokoło ½8 hodź. dwaj młodaj cźełowjeſaj ſ Ludwja na Schpjerwju, ſo bychtaj w Klepperowem ſawalnem cźołnje ſ Budyſchina pſches Gróſk—Khoſebuſk a pſe Wuſtach do Habołſkich ſjerow dojeżdź. Dokelž cźełun a pſe Wuſtach do Habołſkich ſjerow dojeżdź. Dokelž ſu w poſlednim cźaſu też někotri druhi „paddlerjo“ tón hamžny ſport wurjedli, je to ſe ſwjeſelazum ſnamjenjom, ſo cźile nowocźaſnej wobżenju ſo pſchejo bóle naſchim domownińkim rěkam dowěrjeja, ſo bychu też jich rjanoſć wužiwali a je lubowali a ſebi wažili.

— **Mjaſowe jatki.** Sſobotu, 13. auguſta 1927 wot 7—9 hodź. dopołdnja wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo punt po 40 pj. a ſyre ſwinjaſe mjaſo punt po 60 pj.

— **Wo prawje cźiſchcźa** (Preſſe), wo ſjawnych njedoſtatkach piſacź a kritiſowacź, je němſkotatne ſudniſtwo ſa cźiſchcź wažne wuſudźenje wupraſiło, w kotrejž ſo cźiſchcźeſ prawo pſchipěpěwa, wo njedoſtatkach a ſchpatnych wobſtejnoſcach rěcźeć a piſacź. S jeneho dźěła wyſchnoſće pſches to ſa taſkimi pſchiſtupy, ſ druheho dźěła ſo jim pſchiſcźina dawa, je pſchepytowacź a po możnoſći wołſtronicź. Porokowanja w cźiſchcźu wo wobkedźbowanych ſchpatnych wobſtejnoſcach maja ſaměr, zło woprawjenu ſajim hajicź, kiž ma kóždy měſcźan na tom, ſo wychu ſo taſke wězy njeſtawałe.

— **Podpjera ſoziałnym rentnarjam ſa auguſt** wupłacźi ſo wutoru, 16. auguſta 1927 dopołdnja wot 9—12 hodź. w ſjenjowni na Hrodowſkej haży 10, pſchiſemi (we wupłacźerni). Pſchi tom ſo nuraſnje na to pokaſuje, ſo ſo podpjera jenož w pſchedpiſanych hodźinach wupłacźuje.

— **Dar veteranam a ſawoſtajenym.** Też lětſa ſaſo maju w Budyſchinje bydlazy pomozy potrěbni wojaſy ſe wójny 1870-71 kaž potrébne wudowy po tutych wojowinkach ſ tejele wójny dar doſtacź. Wopraſenjeni njech ſo 16. a 17. auguſta 1927 dopołdnja pola mješćańſkeje rady, wotdźelenje ſa wójnſke ſpomožeńſtwo, we ſjejmowni na Hrodowſkej haży 12, pſchi ſemi ſamołwja a ſ wupokaſnjom ſo ſ wojeńſkimi papjerami trébne wojſewja.

— **Podpjerani dźekonjemjerjo w juliju 1927 we Němſkej.** W druhej połojzy julija je w Němſkej liczba muzſkich doſtawarjow hkowneje podpjery ſ 388 000 na 358 000 ſpodła, žónſkich wot 104 000 na 95 000, znłkowna liczba wot 492 000 na 453 000, potajtim wo wurunane 39 000 abo 8 proſ. Liczba pſchirażkowych doſtawarjow (woprawnjeni ſ podpjerje ſwójbni) je ſo we ſamſnem cźaſu wot 544 000 na 503 00 pomjeńſchiła. Powſchitkownje je ſo liczba doſtawarjow hkowneje podpjery w měſacu juliju wo wokoło 88 000, to je runje 16,2 proſ. ponjſiła.

— **Wobnowjuże dźeła w połnoźnem dźělu naſcheho měſta.** Pſcheſtrěń mjes Zyhelnſkej hażu, mukhodźowanińcźernu a Mužakowſkej dróhu ſo tukhwilu wupotrjebża. S dźełami, kiž ſu twarſtemu wobkhodźej Richardej Beierej pſchepodate, je ſo hižo ſapoczało a ſ tym je ſo na to dźiwało, ſo ſu tele wuporjedźenja jara nuſnje trébne. Na ſtronje wulkhodźowanińcźowm haż k naſypej (Wall) ſu jaworowe ſchtomy hižo pſchi pucźu ſpuſchcźane. S dobom ſ nowej błóżbu budża ſo w Zyhelnſkej haży wentkoli twaricź, a hdyž budże to dźeło dokonjane, drje tola Zyhelnſka haża ſchwarny plester doſtanje, kaž ſo ſa pſchekhodny ſtajny wobkhad pſchihodźi. Wjchitcy ſo wjeſelа, ſo ſkónczinje też tu ſo dobry ſtukk ſtanje ſ poſwſchitkownemu lepſchemu.

— **Njeſyłe** ſta ſo ſrjedu popołdnju wokoło 2 hodź., kiž warnuje wyſchcźi bohkhodźerjow. Pſchipowědźerjow njeſłyſchu Cźerwjeneho kſchiża na Weleńi 6 wot bratrow Porſchow ſwuderžowana, wuži 13-lětny hólcźeſ. Tón bě ſebi do ſyle ſeſerſawjeneho, 8 zentimetrow dołheho hoſdża tak kłuboko ſtupił, ſo wulkeje jenu 2 zentimetraj pſches kiwu nohu. Hdyž běchu hóſdź wotſtronili a nohu ſ nuſu ſo wjaſali, wotwjeſeſchu holzu do ſtarſchiſkeho domu na Hontwjerſkej dróſy.

Za wysoku płaćiznu.

Powdaniczko ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

39) (Pokračowanje.)

„Moja Natalia, ſchto je ſo ſtało? Cźoło je cźi?“ Wón widźeſche jeje bolоſtnje ſcźehnjenje, ſproſtnjene wobliczo — ale też wona jeho widźeſche, a to doſahajſche, ſo ſo ſ nadcźłowjeſkej mozu pſcheſiwi.

„Wodaj, Roberto, mi bě ſlě; mi pak je hižo lépje. Budź kaž dobry, ſamołwu naſe pola towariſchnoſće na khwilu, dokiž móżu ſo ſaſo pokaſacź.“

„Ale ſchto je ſo cźi ſtało?“ wopraſcha ſo ſnowa a ſcźahnu ju ſ ſebi a ſaczu, kaž wona na ſyłem cźełe ſchepotaſche. „Ty bě tola zyle ſtrowa abo niż?“

„Ja njewěm,“ ſjeſche knjeni. „Chzych ſebi jenoż ruzy wumycź a draſtu ſrunacź, a tu bu mi ſlě.

„Sſtnadź wot tuteje ſyłneje wonjawki, kiž ſy tule na blidło roſtała?“

„Może bycź; ja to njewědźach. Proſchu, dowjedź mje won,“ proſcheſche jeho nałeżnje. Wón ju wunjeſe a połoži ju w ſpantſej na ſofa.

„Ja du tebje ſamołwicź; a hdyž njemóżeſch hórzy pſchińcź, to pſchiwjedu dr. G.“ wón rjekny, wokoſchi ju na ſymme, wložne cźoło a wotejdże.

Wón łojeſche ſa dychom jako cźłowjek, kiž chże ſo ſadžiwjcź.

Léta dołho bě ſo prózowała, ſwojeho muża pſcheżiwdźeliſcź, ſo njebywa ſa nju hižo ſanźdżenoſeje; pſchetoż dokelž widźeſche, ſchto běſche tomule mużej, nochżyſche jemu ſanu pſchijcźinu k njedowěrjenju dacź. By-li wón nětko wědźał, kajka powěſć bě ju takle pſchińnika, to by wón ſa wěrnoſcźu pſchiſchoł.

Sdyž bě wona jenu pſcheż 14 létami pſcheż woltarjom ruku poſſicźiła, bě to ſ teje pſchicźiny cźinita, ſo by była lubowana, dokelž njemóżeſche bjes lubоſeje žiwa bycź. Wona dyrbſche ſaſo na rukomaj lubоſeje pſches žiwjenje njeżena bycź. Wona Rainera njelubowaſche, ale ważeſche ſebi jeho cźiſtu, bjeſpomocźnu powahu. Podaju jemu ruku, dyžſche nadobo też kleſkawam ert ſatwrěcź a ſwětej pokaſacź, ſo njeje ſ toho, ſo precź mjetacź. Sſwěrnje a ſwědomicje ſo prózowaſche, ſwojemu mużej jeho lubоſeź ſarunacź, kiž běſche ju, taſku młodu a rjanu, ſ loſkocźiwoho położenja, do kotrehoż kóżda roſwěrowana żona ſajeđe, na jene dobo wutorhnyć. Tola wſchě prózowanja běchu podarmo; wboha pſcheradżena wutroba njemóżeſche ſo nihđy na nihđy na Rainerowej wutrobje ſkrěcź, dokelž nochżyſche wobras njedoſtojneho, wopniſcheżeneho muża, pſchedmjet jeje prěnjeje lubоſeje, ſwobłdmyż.

Sću wutroby, kiž muża jenoż jónu lubowacź; wutroba baronowеje Rainerowеje pſchiſtłuſcheſche k taſkim.

Kak cźaſto w bjeſſonych nogach bě ſebi porokowała we ſpółmaću, ſo by dyrbjała radſcho wſchitko wodacź a nic ſ toho domu pod roſwaſinami wotenicź! A hdyž bě hižo wotſeſcha, to njebudźeſche ſměła tónle nowy njepſchekrocźny naſyp mjes nim a mjeſe ſobu poſtawicź. Wón ſłyſcheſche hacź do dźenjuniſcheho ſamłukt pſches žiwjenje, — a wona bě ſebi pſchiſtmp k njemu na pſchejo ſnjemóżnika. Saſłepjena ſ hněwom a ſ roſtwolnej lubоſeju ranjeneje hordoſeje, njeběſche mjes prozeſom na to pomyſłiła, ſo budże ſo też wot dźeſeja dźełicź dyrbjeeź, domiż njebě roſſahnowanje naſtupiło a potom běſche hižo pſchepoſtne. Wona bě ſwoje dźeſo na wěcźne ſhubiła; wono bě ſa nju wumrěło, byrnjeż žiwe bjło.

Dźowku, kiž bě jej ſe žiwym bopomnjeczom na ſłubjene ſwoju ſwoſtała, njemóżeſche Rainera dla tak nutrnje lubowacź, ſo njeby jeho tak jara na ſwoju ſanźdżenoſeź a na to dopominała, ſo wón ſam žanych dźeći nima.

Ow, kak běſchtaj wobaj byłej wjeſołaj, hdyž běſche njenadźiły namjet wot Orłowa pſchiſchoł, kiž tomu łoſkocźiwemu pomêru kónz ſcźini.

Margita hižo wjazy njepſchińdże, ſo by ju na ſłubjene ſwoju ſ kóždym dnjom dopominała. Njech je tam ſwożowna, njech dźeđej roſchitko naruna, ſchtož je ſ dźowku ſhubił! Sdyž ju macź a dźowka tam na dwórniſchcźu roſſożnowaſchtej, bě to roſſożnowanje na wěcźnje; pſchetoż ſa Natalиju Rainerowu njebě žanoho pſchiſtupa do Podhrodſteje doliny wjazy.

Styhtymacże dołhich lét pſcheczinjeſche Natalija něſto hižo žiwjenje jebańſkeho ſdacża na ſtronje nabożneho, luboważeho, ale njelubowaneho muża, wote wſchěho dźełenа, ſchtož bě wutrobje drohe, a po cźimż tale wutroba ſhoroſnje jeđeješe a ſadonjeſeje. So jej dźeńſa mozy ſapraſchichu, bě traſch to dźiw? Ju pſchełwſa ſadoſcźiwy ſtyk ſa měrom a ſmjercźu. Ow, hdy by tola tej wona mohła je ſwojim ſynom wumrěcź!

Sdyž bórzy na to baron Rainer ſaſtupi a ſdobom lékarja ſobu pſchiwjedźe, cźinjeſche doktor ważne wobliczo, wukaſa doſpołny měr (njeprajeſche pak, w kotrej lékarni maże jón dóſtacź.) Wonka po wón ponpraji: „Pſchenapjate nerwy atd.“ —

Jodnym ſ towariſchnoſće njeſałvohłada dźenża lubu hoſpoſu ſaſo. Derje jenoż bě, ſo bě tole hubjeńſtwo hakle po wjeczeri na nju pſchiſchło; tak mózachu ſ dobrymi pſchcżeſmi ſa khoru a ſ mnohimi ſprawnymi wobſtarowanjemi naſpſchecźo knjeſej baronej ſo poncźiżcź a hoſpodliwy próh Rainerjej kubła wopuſchcźicź.

W domje bu cźicho a puſto.

„To tola możno njeje, ſo by to zyle tak ſamo wot ſo pſchiſchło,“ pomyſłi Rainer, kiž ſo nad kožo njemérnje dźiwaseje mandżelſteje nahili; „wona drje je ſo jara roſhoricź dyrbjała; ale pſche cźo też to?“

Poſdźiſchoe pytaſche wón w draſtowni ſwojeho ſony a nadeńdże ſajwanj liſt, pſcheczita ſebi jón — a hižo ſo njeżiwaſche.

„Wboha Natalija!“ Sdyžny wón ſkhłuboka. „Wona, dyžſche też tole horje rjekowſkeju ſnjeſcź ſaž wſchitko; ale njeſamó. Léta dołho ſym ſo prózował, ſo by po mojej ſtronje nimoljeſł ſapomnika; ale njeńdże to. Krejż njeje woda. Je to jeje prěnjerodźeny ſyn; wona jeho lubowaſche a hłſcheje jeho lubuje. A nětko po telko létach prěnju powěſć ſaſo, a k tomu hłſcheje tajkule powěſć! Nětko, hdyž je jeje dźowka woteſchła, ſebi ja wuſłach, budże ſeniczyn mi pſchitřkuſcheć; a tu pſchińdże tole do toho!“

(Pokračowanje ſeſtkuje.)

— **Towařschne wožebite cžaši na Lipscžanšku mašu** (wulkowiši). Dokelž wotměje žo w Lipšku najmješa mašа, budu tej kěžka šajo towařschne cžahi ſ 33⅓ procentowym poniženjom jěžownych tkartkow wot Budyšchina do Lipska jědžicžą a to žobotu, 27. auguſta wot 15,14 hodź. zem. Schtóž ma ſa wěz šajim, njech ſebi w prawem cžašu, potajkim najmjeršcha 3—4 dny do wotjěžda wožebitych cžahow pola „Nordd. Lloyd“, W. H. Conrad w Budyšchinje na Bohatej haſy 13 jěžowy liſcžik wobſtara. Tam móže wschо podrobniſche šhonicž, hewak tej liſchcže pisches tele adreže: Ehrenamtl. Verkr. des Leipziger Meßamts: Paul Georg Thunig, Inh. der Fa. Carl Thunig, Zittau i. Sa., Tel. 565, dale Handelskammer Zittau, Tel. 2088/89 a horjeka mjenowany Norddeutſcher Lloyd. Tam dóſtanje tež po lěpſchinowej płacžišnje mašowe ſnamješchko.

Schtóž rad na cžaſ ſtorudži, rad žo na nětcžo wuſpypa, tiž pak dožyla na tom wina njeje. Stawa wjchak žo tež, ſo cžłowjek pschiběži poſledni wokomik na dwórnischcžo a widži, ſo ſu wokna wudawarnje jěſownych tkartkow wobłčhowane wot ſoty ludźi a potom njemóže w prawem cžaſu žebi tkartku kupicž. Tu pak faſtoſnik ſwjetſcha žaneje winy na tom nima, ſo je naſch ſwój muj žo ſapoſdźił. Tohodla **tej ſebi ſwarjenje njeſaſtužì**; nawopak, je-li móžno, wuda ſamo w poſledním wokomiku hiſchcže žadany liſcžik. Njech je tódomu ſnate, ſo rěka jedyn paragraf jelesnilkeho wukaſa: „Pjecz mjeſniſchinow do wotjěžda cžaha ſpadnje prawo na wudaceje jědnieje tkartki.“ Wotwiſnuje jenicžky wot dobroczinwoſce faſtojnika, hacž hiſchcže krótko do wotjěžda cžaha tkartku pſcheda.

S **Nowych Małbeż.** Tu ſpytachu žo padniſchi w nozy k ſaſchej pódźeli do Scherbičeje hoſcženka dobrecž. S nékaſim wótrym naſtrojom běchu někotre ſchtlerzy wokna hoſcženiſtwa ſtwy narěſnyli. Wšitcže pak je jich nětčo leſcheri, dokelž njeběchu ani k wutłóczenju woknow, ani ke kradnjenju pschiſchli.

S **Hornjeho Wujeſda.** (Sapokałanje kararia.) Jako naſtupnik knjeza kararja Kapſera, tiž je był k Michałkeje zyrkwi do Budyſchina powołany, je był knjes ſchulſki direktor Günther w Kamjenzu, tiž je bohoſłowc, wot evang.-lutherſkeho krajneho konſiſtorſtwa poſtajeny. Jeho ſwjatočne ſapokałanje budże njedźelu, 4. ſeptembra. Budyſka měſcžańſka rada jako kollaturna wuſchnoſcž budże pſchi tom tež naſtupjena. Sawěſce knjes farař Günther tež ſerbſku rěcž wobtrjeſi, dokelž ſo tola wot zyrkwinſkich wuſchnoſcžow wſchudże tak jara na dobrych Serbow džiwa! —

Se **Sožaſ.** Serjedu popołdnju mjes ½2 a ¼4 hodź. ſaſeſe poła kubleria Sch. paduch ſ wokna wuſ a pschepyta wſcho ſa pjenjeſami. Pſchi tom ſchłachetſi ſo jomu někotre 300 hr. hotowych pjenjeſow ſ pſchihotowanych. Dokelž nichtó doma njebě, móžachu tón abo eſi paduchi njeſnaći twoſchnyć.

S **Njeſwačidła.** Někajſi woraſowaz je pſched někotrymi cžaſami hižo k druhemu raſej na rowje ſemſkeje mandželſleje kut. Hendrika Dunſcha ſ Nowoje Wſy pola Njeſwačidła jemu wiſtaku wjerbu, wot njeje pěſczenu, wotcžiſak. Bohužel njemóžachu njedočžinka wuſtrědžicž. Prěni, kiž winowatu wołoſnu tak njenowacž ſamóſe, ſo ſo hodźi ju ſakoniſcž pokłoſtacž, doſtanje wot kuſeja Dunſcha 20 hriwnow myta.

Se **Sěrbſkeho Wožeła** (Wendiſch-Ossig). Pſche ſložniwoſci (Milzbrand) padnychu kubleriej Klemiej ſa někotre dnjow pjecz krowow. Tale thoroſcž pſchiſłuſche na ſtát, hdyž ſo jim wſele Nižnjeje łucžnje traſwy daſwa, kotraž je pježa po wuprajenju ſtótneho lěkarja ſ pſchitłakami (Abwäſſer) ſaſedžeſena.

S **Kamjenza.** Po wukaſni najwyſchſcheje zyrkwinſkeje wyſchnoſcže budże ſo pſchichodnu njedźelu pſchi Hłownej Božej ſłužbje wuſtawny dźeń wopominacž.

S **Kamjenza.** W njedźelniſchej nozy bu hołza ſe Brěžnje, kiž běſche w Thonbergſkej korczmje na rejach była, duzy domoj wot pjecz hółzow wumnožowana. Tſoch njekmanikow ſu hižo na Kamjeńſke ſudniſtwo wotwjedli.

S **Kija.** Hdyž wjeczorny cžaſ ſ Wětkeje Wody pſchiſędže, wulkoczi młoda hołcžka na ſaſtanſchczu Kijowſkim ſ jědžazeho cžaſa. Wona padże a **woſtawſchi** bjes wědomja na chódnoſnu leža, dyrbjachu ju wotnjeſcž. To njech je ſaſo ſ warnowanjom ſa tajſich, kotſiž tež doczakaci njemóža, ſo bychu wulecžeſcž mógli.

S **Debita.** (Jnjowy ſwjedžeń.) Saſtdženu njedźelu ſwjeczeſche ludomna młodoſcž pſchi rjanem wjedrje ſwój lětuſchi ſinjowy ſwjedžeń. Po ſwuczenym waſchnju ſapoczachu hižo ſahe dopołdnja ſwjedžeńſke namětno wupſchecž. Popołdnju ſo tam ſe ſwjedžeńſkim ludom wſcho mjerwjeſche, kotryž dyžkuli młodoſtnym hram a wjeſelam pſchihładowacž. Na wojorniſchcžo pſchiſłuſchachu 15 jěſdni, kotſiž ſo tu wubědowachu. S dobyczerjemi wuſtrědžechu Franz Balko, Měrczin Pětſchka a Pawoł Pětſchka. Swjedžeń znjow ſtónczi ſ wjeſołej rejku.

Z Łužicy.

S **Kumwalda.** W poſledním cžaſu khodźa po wſcheſich ſhonach paduſchi běrny kradnyczk. Tohodła budże policija po nozach ſtražowacz, ſo by njeprofeſchonym nóznym pakoſcherjam dźełu ſalutowała.

S **Wjaſowjn.** Syomnoſtni hamt wokrjeſneho ſpomožerſkeho ſwjaſa Budyſchſkeho hamtſkeho heitmanſtwa ſmĕje pſchichodnu nutoru popołdnju wot ¼4 hacž do 5 hodź. we ſtarej ſtamwiſtwa we Wjaſowſkim ameiſnikim hamcžu. Dežnu hodźinu ſa wójnſtich wobſchkodženych, wójnſkich ſawoſtajenych a hewaſchich ſpomoženja potrěbnych.

* S **Biſkopiz.** Młodoſtny a ſpomoſtni hamt wokrjeſneho ſpomožerſkeho ſwjaſka Budyſchin-kraj wotmeje ſu pondźelu, 15. auguſta popołdnja mjes 10 hacž 12 hodźin w Biſkopizach w měſczańſtej ſchuli (prjedy ſtanany hamt) ſwoju dežnu hodźinu.

* Se **Sohlanda** pſchi Schprjewi. Morwehu namałachu nutoru wjeczor wokoło 8 hodź. pſchi dróſu pucžawazeho Oskara Merſtowſkeho ſ Drježdżan, kotrehoż bě na ſwojim wobkhodnem wokolopucžowanju najſtarſcho Boża ruczka ſajała.

* S **Habrachcžiz.** Wot ſwojeho ſamkneho konja do žiwota kopnjeny bu pondźelu popołdnju pjekarſki miſchtr Joſef Fiſcher na Jeremiaſowej dróſy. Na cžežkoranjenem ſčžini wutoru popołdnju dr. Wank we ſwojej klinizy operaziju.

* S **Neugerſdorfa** (Ł. 2.) Pſchi domojwuſeniu je ſo rjekłaſ G. Bakaſch w bróžni na huno padnywſchi, nimale cžežko ſranił. Jeho wotrožła Henſela kopny kóń do hnjedźeſe.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Sebnizy.** S plunom ſajedojcžił bě ſo wutoru, mjes tym ſo bě žona ſa ſwojim wobſtaranjom wuſchła, tudy na Hórſtej haſy bydlacy 30letny tſěſkitrjeſ. Pſchicžinu k tomu ſamomordarſtwu njeſnu ſnate. Njeſbožowny ſawoſtaji žonu a dwě njedoroſcženej dźěſcži.

* S **Gottleuby.** (Zarowaniſka ſwjatočnoſcž.) **Měſczańſta rada** pſcheporuczhuje na njedźelu, 14. aug. **dopołdnja w 10 hodź. w rjekowſkim haſu** pódła Pětrowje zyrkwje w Gottleubje k powſchitkownej zarowanſkej ſwjatočnoſcži ſa tych wožadnych Gottleuby a kupjelanſkich hoſcži, kotſiž ſo w hróbnej nozy ſ 8. julija 1927 tak nahle a na tak ſakoſtne waſchnje wo ſiwjenje pſchiſchli.

* S **Gräfenhaina.** Wtyſt dyri do bróžnje, ſe ſnjemi napjelnjeneje a ſapało ſnicžt ju do procha.

* S **Kamjenzy.** (Zakoſtna ſmjerc.) Poſſewſchi koſmaczki napi ſo 17letna džowka tudyſcheje ſywjoby krótko potom wody na nje. Bórſy na to počza ju ſakoſtnje žołdk bolecž. Lěkaſ njemóžeſche ji hižo pomhacz a w najhórſchich bološcžach wumrě wožaruſomna pisches tute lohkomyſlne waſchnje picža. To je ſ **khutnym** napominanjom wſchém ſtarſchim, ſo bychu ſwojim dźěcžom žo na ſad abo jahodſi napicž njedali.

* S **Laubana.** Elektriſowanje cžary Laubau—Kohlfurt ſo pſchihotowanje wot ſarjadniſtwa želeſnizy mózne pſchihotuje. Stołpy ſtoja hižo hacž do Wünſchendorfa. Se wſchěch ſtron ſu **materiał** k ſwarjenju nawoſwſi a nětko cžaka na dźěło. Na tejle cžarje ma ſo hižo hacž do 1. nowembra jědžicž. Tohodła najimaju dalſche dźěłacžerſke mózy, ſo by elektriſowanje hacž do toho cžaſa pſchewjedźene było. Potom myſli ſo tež na Markliſſawſku cžaru, ſchtož je hižo wobſamknjena wež.

Wšěm našim towaršwam!

Hdźež je Sokoł, tam su Serbja. A hdyž ſo naši Sokoljo do Wulkeho Cžiſka k našim ſwérnym bratram w ſerbſkej holi podadża, njeſmě tam na zlěcže teſ žane ſerbſke towaršſtwo hjez **zaſtupnikow być.** Muž při mužu! to dawa dobyče. Pomhajmy ſej w ſerbſkim dźěle! **My Was najnutrniſo prosymy,** pokažće ze ſwojej **přitomnoſću,** zo ſće hódni bratrа jenecje ſwójby, ſerbſkeje! **„Jednotu ſej pěſahamy.“**

Zlětowy porjad;

½2 hodźin ſwjedženſki cžas přez wjes na zlětniſčo.
W 3 hodź. započatk ſwjedženſkeho programa ze ſwjatočnym wotewrjenjom 2. Zwjazkoweho zlěta Serbſkeho Sokoſtwa.

a) mytowanje dobyćerjow w štyri-boju.
Poſtrowy delegatow towaršſtwow.
b) zbromadne proſtne zwučowanje ſ přewodom hudźby.
c) narjadowe zwučowanje.
d) ſymbolſke zwučowanje Sokołkow.
e) zwučowanje ſokolſkich dźěći.
f) předwjedźenje wšelakich hrow.
g) Sokoła ſcena.

Wječor pyšny bal ſ mytowanjom kujeżnow w najrjeńšej ſerbſkej narodnej drasce.

Z bratrowſkim poſtrowom „Na zdar!“

Předſydſtwo
Łužiſko-Serbſkeho Sokołſkeho Zwjazka

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſć** wo wjedrje ſa jutſiſchnu ſobotu: Khłódne a njewobſtajne. W Jendźelſkej niewobſtajno a nimale khłódno. W Ruſſej dale cžołło a rjenje.

---

27 létny ſaſtojnik jeneje piwarnje w Rochlitzach (w Saſkej) ſajedže ſe ſwojim motoriſtim kolejom ſ zyłym wotmachom do cžaha, kiž runje dróhu khčiſchowaſche. Kolejo žo roſbi a jědźerjej ſo jena noga dožyła woſtorhny a je hiſchcže ſo dale cžejzh tranił. Schtó je njeſboże ſawinował, budże drje pſchepytowanje wujaſnicž. Po ſdaržu njeje ſawjera ſaczjinjena była.

*

W Muichowje wobkradnychu w jenym hotelu bohatu Amerikanku. Njeſnaty paduch je žo w nozy do jeje rumnoſcžow dobył a ji debjenki w hódnoſcži na 60 000 hriwnow pokradnył.

*

Wječera dopołdnja buchtaj mandželſkaj ſ Mallinkrodt w awcje krótko pſched ſwojim hrodom we Wachendorfie pola Cněſirchen wot ſwojeho hajnika ſ łakanju ſaſtrělenaj. Mordaŕ žej na to ſam žiwjenje wſa. Winy tuteje tragedije leža w cžemnoſci.

*

Naprawny radikalny pólſki general Zagorſki je žo nadobo ſhubił. Zandarmerija a wojeſke wyſchnoſcže njeſłuſa jeho hacž dotal wuſłědžili. Sjawna roſhorjenoſcž da tuchu podawka roſcže a nowinarſtwo wudawa najpodźiwniſche kombinazije. Tak cžini jena narodna demokratiſka nowina Piłſudſkeho a jeho ludźi podhladnych, ſo žu gene-

rała wěſtych pſchiczinow dla woſtroniłi a ſo žu cžełło we wokolinje Warſchawy namakali. Nowinu dla tuteho woſjewjenja ſebrachu, dokelž je pjecza wopaſne. Knjeſeſtwowe nowinarſtwo mĕni, ſo je ſo general w běhu ſwojeho pſchebywanja we Warſchawje w połěcžnich ſcheſcžich dujach pólſku hranizu pſchekrocžił a ſo najſkerje do Gdańſka abo Barlina podał.

*

S **Maria-Thereſiopel** ſo „Grazer Tageblatt“ piſche, ſo je na prjedawſchcžeho greſkeho krała Jurja II., kiž je na puczowanju wot Bukareſta do Beldes, w Kikinda na rumunſkej mjeſy jedyn rumunſki „žurnaliſt“ revolwrowy attentat na njeho ſpytał, kiž pak ſo njeporadźi. Wjeſtcha cžrjoda ludźi cžakaſche na cžah. Nadobo wuſtupi njenahladny tſiwcžeſłětny muſſki, kiž ſo jako rumunſki žurnaliſta wupokaſa. Policija nochcžeſche jeho pisches ſawjern puſchcžicž, tola ſo jemu poradźi, ſo pſchecžiſtjicžecž. Hdyž cžah ſaſta a kral ſo pſchi wokuje pokaſa, ſtrěli njeſnaty wjacy krócž do njeho. Tola njetrjeſi. Jeho hnydom ſajachu. Pſchi nim namakachu hiſchcže jedyn nabity revolwer a wſchelake podhladne ſpiſy. Jeho ſunditniſwu pſchepodachu.

*

W měſtaczku Eger pola Lodża (w Pólſkej) ſraſchu džełonjemělzy, kiž chžychu bürow džełonjemězow nadběhowacž, bo wjacorych wotdžělenjow policije. Pſchi tom buchu mnohy policiſtojo a džełacžerjo ſranjeni.

*

Na želeſniſkej cžarje Bělograd-Niſch ſraſy w bliſkoſcži ſtacije Gjuriš ſpěſchnik do tworowego cžaha, pſchi cžimž ſo wobej lokomotiwje roſraſnjſchtej. Tſicžerj wojow ſo powróci, někotre woſy popadnychu woheń. Nawjednik cžaho a ſtinar buchtaj morjenaj, ſtinacže ludźi cžežſzy ranjeni.

*

Snaty Bělograđſki đjenik „Vreme“ je wčera wozběte cžiſło wot Němſkej wudał, kiž na 80 ſtron wopſchija.

*

W Mauberge pola Parija ſypny ſo wjerch jeneho domſcheho a pohrjeba ſpjacych pod ſo. Pſchi wurnowanſkich džełach buchu dwaj morwaj a tſi cžežſzy ranjeni wukhowani

*

W bliſkoſcži Torre del Greco (pola Neapla) roſbuchny fabrika ſa wohnjoſtroje. Wſche khěže buchu do cžiſta ſuicžene. Schtyrjoch mortwych wucžahnychu ſ roſpadankow, dalſche pjecz cžežkoranjenych wukhowachu w jenej Neapliſej khorownji.

*

W Pocoia (w Boliwiji — južna Amerika) ſpjeczowachu ſo 2700 Jndianow, morichu wjacorych běłych a cžahachu po krajinje wołoko. Knjeſeſtwo wojacy ſajachu 37 wodykow (Häuptlinge). Njeměrny wupſcheſtrěwaja ſo tež na krajiny Chazanta, Colpuechaza a Cocopata.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Wotpjetanje je ſo wobkedźbowało, ſo leżownoſtne wentoki a nadróſne pſchiſamkowace wentoki pſchecžiwo zyrje 5 wumněnjenjow ſa natiwarjenje leżownoſtnych krentokow ſo hakle k wobkładowanju pſchipowědża, hdyž ſu ſwunjelujene. Dokelž wobeſje pſchi dźěłerſtwi kanaliſaziji potom ſo wjacy ſwěſcžicž njeſpodźi, hacž je ſo dźěłerje dejchcžikowe a błócžaneje wody we leżownoſtnych tež wopraudźe pſchewjedło a džiwajo na tſaſch wopraudźe dałokožahaje ſcžěrki cžinimy na ſakładze zyrky 5 wumněcženjow ſa twarjenje leżownoſtnych wotwodnych wentokow hiſchcže tak nałežnje na to kedźžno, ſo maju w pſchichodze wentoki na kóždy pad do ſwupjelenjenja k wobkładowanju pſchipowědżene bycž. Hewak ma ſo wocžakowacž, ſo budże ſo ſadacž, ſo tute hiſchcže tak ſwotkrwja a twarz a twarwumjedźer můſetaj bycž khłoſtanaj.

Měſczańſka rada, twarſki policijski hamt.

Towaršwowski powěſtnik.

Domowina — bywſi ſwjedženſki wubjerk — změje přichodnu pónđželu 15. 8. pop. w 3 hodź. poſedżenje pola Šmitkec w Radworju.

Nawječoruy wokrjes! Njedźelu rano w 7 hodź. pojěđže čežity awto z Pančic přez Khróšćicy a Wudwoź do Wulkeho Čiska. Dop. w 9 hodź. kemše w Kulowje. Starši a přiwuzni sokolskich dźěći móža so na jězbje wobdźělić. Jězba płaći tam a sem jenoż 1 hriwnu. Zamołwić móža so pola kk. Krala w Kukowje a wučerja Pjetaša w Khróšćicach.

Wopytowarjo Sokołsk. zlěta! — Kedžbu! Štóž chce we Wulk. Čisku 14. 8. wobjedować, njech to přihotow dla wozjewi br. Janej Kašporej wo Wulk. Čisku čo. 56 (Großzeisig b. Hoyerswerda).

Zlět Łuž.-Serbskeho Sokołstwa. Wšém wobdźělnikam zdźělujemy zo je přizamknjenje ze železnicu sčěhowace:

z Budyšina dopołd. 9^{54} hodź.
„ Radworja „ 10^{00} „
„ Njeswačidła „ 10^{12} „
„ Rakec „ 10^{25} „
do Wulkich Zdžarow 10^{59} hodź.

wot tam autobus wšěch wobdźělnikow do Čiska dowjeze a wječornym čaham zaso dowjeze. Z Budyšina do Rakec wudawa so tež njedźelska khartka (Sonntagsfahrkarte). Wot Rakec do Wulk. Zdžarow móže so khartka na Rakečansk. dwórniščo (je tam čas) pak wot šalnera přikupić. Zarjadnistwo.

Zlět we Wulkim Cisku. Dopominam hišče raz, zo dyrbja wšě sokoſke bratrа najpozdźišo w 10 hodź. w Čisku być. Wěc je ważna, tuž budźće tam z dypkom. Zwučowacy maja měć zwuč. sok. kholowy a sněhbělu zwuč. košlu, a čorne zwuč. črije (šěre móža so čorne činić). Hinak zdrašćeni so wotpokazaja. Tyče ma kóždy sobu přinjeseć. Zwjazk. načolnik.

Zamołwity za politiku a hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Skručmy so!

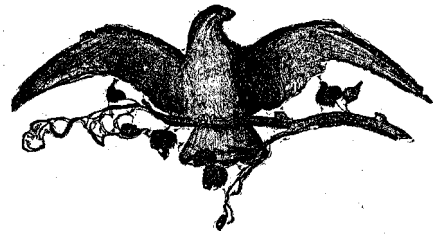

W strowem ćěle strowy duch!

Přichodnu njedźelu 14. augusta 1927

II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokołstwa we Wulkim Čisku

pola Wojerec

Předsydstwo Łuž.-Serbskeho Sokołskeho Zwjazka

Serbow, starych a młodych, přeprošujemy na wurjadny swjedźeń!

!! Dny tunich płaćiznow !!

elegantnych a solidnych

mužacych woblečenjow

29,50	39,50	49,50	59,50	69,50	79,50	19,50	29,50
woblek čěrne a jasne z konjac. włosami derje sedźacy	woblek z jehl. smuhateje gabardiny nowočasn. barby	sportski woblek kruty kord. a 2 kholowy	woblek z česan. tkaniny gabardina, brune šěre, mod. barby	módry woblek narun. za měru čista wołma žadyn cheviot	smoking woblek najlěpše dźěło po měrje	eleg. gumijowy mantl z tkaninowym počehnjenjom	překhodny mantl gabardinowy

Kholowy wot **3.50** hr., **lacy** wot **3.50** hr., **njepřemokawe khabaty** wot **7.75** hr. sem

Hólčace wobleki wjele niže płaćiznow

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje při Mjasowych jětkach 5

Drogerija

Johannes Teich

w Budyšinje

na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!

Bencinowy motor

4 PS. jara derje zdźeržany ma na předań

Lauga w Dobrošicach

pola Njeswačidła

4500 hr.

na 1. hypotheku (nowe twarjenja) za wysoku dań so pytaja. Poskićenja pod **„D56“** na wudawarnja „Serbskich Nowin“.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumětski koncert

Njedźelu wot 1/212 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebitoho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty Irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podłožki, štaćiki za prědki, štaćiki za pažemi.

też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami čo. 9

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe plachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stara“

Ręču serbski!

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě drije přičinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Serbjo

podpjerajcje swoje

Serbske Nowiny.

Emajlowane twory / zacynkowe twory

naprawy do mlokafnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
čopte kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěźniski mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Sokołski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Symjeńtne žita

skazanki hižo nětk přijimuju, wosebje poskićam:

Petkusku přezymsku rožku, připóznat. 1. wusyw,
Kiršec worclowu rožku (Stahlroggen), přip. 1. wus.,
Grlewensku pšeńcu čo. 104, připóznaty 1. wusyw,
Svalöf pancersku pšeńcu, připóznaty 1. wusyw.

Po přeću wobstaram też wšě druhe družiny symjeńtnych žitow.

Albert Paatz

w Kamjencu a na Halštrowskem dwórnišću

Telefon čo. 24 a 15 Telefon čo. 18

Wot soboty 13. awgusta mam wjetši wubjerk sylnych dźěłansk. a rasowych

konjow

w hotelu „K Markhrabjej“ w Budyšinje na předań a zaměnjenju.

Konjaca wikowańja

Telefon Lubij čo. 2438. **Gustav Panitz z Lubija.**

Přiloha k čisłu 187

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 12. awgusta 1927

Wustajeńca wo hajenju strowoty Němskeho hygieniskeho muzeja.

Ničžo njeje čłowjeka tak blisko a ničžo njedyrbjako jeho bóle zajimowaś hač jeho samsne cełko a toho strowota. Dźiwnje tola, so pak wo ničim tak mało pótnjeca njebywa, jako runje wo našim cełe. Haj, bojazjnych basnow je dosć wjele rozšyrjenych a se wšelkimi móžnymi frédkami ko na nim pilnje wokoło kepša, a rady dawanje starych pastyrjow a babow hišće pśiwjo wjele wa-ſi. Tomu by dawno bźo tak njebyło, bdy by kóždy nźichto wjazy wo twarje a źiwjenju swojeho cełka wedźał. Pśicinźnosć k tomu chże Němske hygieniske muzeum se źiwojim wokoło puczowanyzmi wustajenjemi dawaś. Tam je we wulkich rumach natwar nascheho cełka pśedstajeny, a sdobom źo na wšelkich městnach na to pokazuje, kak źo ſ jeho źiwjenjom ma. Originalne pśipirawy, pśedewšym też pśiźewidne preparaty, kótrejž su wjetšinu dźelej wopytowarjow hišće wjele nźichto nowe, su pśikłodne pokazaś wušłe pocźahi mjes twarom a dźełowjacym we źiwom cełe. Dźełowjeźo je, kiž postaja wutworjone a waschnje jenoho organa, ſ formy móžemy potom runjewon jeho dźełowjeźo wotcźitaś. Wustajeńca, kótraž bazyka hišće jedna wo pśitowanju cełcenja, spłaźnych khorosćach, alkoholnem praschenju, cełnem tworźowanju, seźiwanju, stónźa ſ wuraśom, so ma źo strowota rationalnje hajiś. Rosmne hajenje strowoty saleźi pśedewšym we źobudźełowaseźi wšich organow.

Koža źo pśez tuje se swuczowanjom kože jako powětrowa kupjel a mašaža, muskle, wutroba a dychanje swuczuja źo pśez cełostwuczowanje, samo pśeczerstwowanje organy sapoczejo se subami, dyrbja źobudźełaś pśichi zwrotne, kótraž njeźimje ſ wopaczným pśichitowanjom byś pśenesenjena a wothódnoseźena.

Cźaſ w lekarſich wědomoseźach, w schulskej wuczbje a w zyłem puczowańſkim a pórtowem hibanju źo na to měri, se źobudźełom cełka a ducha seźinicź a wuśimaniec. So by źo tutón samóer hišćeze zyłe wobźeźe spěchowak, so by wšěch tych, kótiž nimaju hišćeze prawy zajim za to, sa aktiwne hajenje strowoty dobył, a tym, kótiž w tutom hibanju bižo stoja, nowe pohonjenja a nowu macźinu podawał, k tomu stuja puczowańſke wustajenja. Wone wobroceja źo na wšě kruhi, wone wobroceja źo tohorunja na młody dorost kaž na jich wjednikow, starschicha wuczerjow.

Puczowańſka wustajeńca Němskeho hygieniskeho muzeja wotmeje źo we wokrjeżu Budyšskeho hamtiskeho hejtmanstwa w cźaſu wot **24. awgusta hač do 23. septembra 1927** we wobźach a městach Wulkeje Dubrawje, Schěrachowjc, Wjasoriźy a Biskopicach po namołwjenju wokrjeżneho spomožeńskeho swjazka za Budyšchin-kraj a Biskopicańskeje měschćańskeje rady.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michałskej cyrkwi

9. njedź. po św. Trojicy rano 1/8 hodź. Boże wotkazanje serbiske, dop. 1/9 hodź. serbska Boża słužba, w 10 hodź. dźěćimkemšcenje (farar Kapler).

Semrěł: 6. 8. Pawoł Hermann Rjek, kamjenjestajeł ſ Jenkez, semrěł w měsch. hojerni, pohrjebany na Michałskim pohrjebnišchcu, 53¼ lěta stary. — 10. 8. Pawoł Waklař, Wawoła Garbarja, źiwnosćerja w Radźanezach, 11 měśź. stary.

Krajnoserbskiwinske shromadźenstwo w Budyšchinje

pšchi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/11 hodź. njedźelska schula. Wuczerjor we 8 hodź. evangelisaziska shromadźizna. Wutorn wuczerjor we 8 hodź. hodźina młodostneho wjasta J. C. C. J. młodych hólzow a śrjedu tohorunja J. młodych hólzow. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. biblistka hodźina.

Shromadźenišći wothladowak Kschiźank wotmrěwa njedźelu popołdnju 1/2 hodź. njedźelsku schulu w Wětej Horje, w 4 hodź. biblistku hodźinu we Wjasońcy II, pónźdźelu wjeczor w Kamenwałdźe, wutoru w Nachłonje, śrjedu we Semizach, schwórtk we Wjeleczinje a pjatk w Tuczijach.

S Budestej.

9. njedź. po św. Trojicy smeje wyschi farar Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowědź, dop. we 8 h. němske a dop. 1/10 hodź. serbske předowanje.

Popołdnju w 4 hodź. budźe śwjata spowědź a wudźelenje Božeho wotkazanja w serbiskej rěcźi

S Budyschinka.

9. njedź. po św. Trojicy budźe rano we 8 hodź. so serbiske předowanje cźitacź.

S Barta.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. němske Boże wotkazanje, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba, knjes farar Kschiźank-Klukschcańſki.

S Bukez.

9. njedź. po św. Trojicy rano 1/7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje, w 3 hodź. kschcenjeńſka Boża słužba.

S Cźelnego.

9. njedź. po św. Trojicy dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Delnjeho Wujkoa.

9. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske a 1/10 hodź. němske kemschenje.

S Dusiny.

9. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska, dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba, 1/3 hodź. towaršstwo knjeńjowe na farje.

S Hrodźiščcza.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbśki hamt, we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba, 3/411 hodź. dźěćikemschenje.

S Khrancźicy.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje, 3/411 hodź. dźěćikemschenje.

S Kluksch.

9. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske kemschenje, w kotrymž so předowanje cźita.

S Kotez.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. němske Boże wotkazanje, we 8 hodź. němske předowanje. Pop. w 2 hodź. němska dźěćaza Boża słužba (wotměna wošadnej farat)

S Lupoje.

9. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba, 1/411 hodź. dźěćikemschenje.

Sběrka sa evangelisaziju w žłubjenym kraju.

S Maleschez.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, 3/410 hodź. serbske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje

S Minakalu.

9. njedźelu po św. Trojicy rano we 8 hodź. němske kemschenje.

S Njeźwarźiołu.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 10 hodź. němska Boża słužba.

Towaršstwo młodych hólzow a młodych holzow smějejej 1/12 hodź. wušet na Klóschtrsku horu, Pichow a do Huski. Spěwnikl žobu pśichinjeśeć.

Sśrjedu w 3 hodź. poseźenje žónskeho towaršstwa pola Klanez.

S Rožarźiz.

9. njedź. po św. Trojicy rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba. — Pop. 1/3 hodź. towaršstwo młodych holzow, 1/8 hodź. towaršstwo młodych hólzow.

S Porschiz.

9. njedź. po św. Trojicy budźe rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba, sbérka za mišijońſtwo mjes Židami.

Popołdnju dźěćikemschenje w Boschezach, 1/2 hodź. sa młodšche, 1/3 hodź. sa starśche dźěći, w 3 hodź. serbska Boża słužba ze spowědźu w Boschańſkej schuli.

S Wósporta.

9. njedź. po św. Trojicy dop. 1/10 hodź. předowanje, w 11 hodź. Boża słužba za młodosć; wjeczor we 8 hodź. towaršstwo młodźenźowu na farje (farar Kaniq iz Kotez).

S Wóhlinka.

9. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Sbérka. We 11 hodź. kemschenje sa dźěći. Popołdnju 1/4 hodź. Boża słužba w Lěsku.

Amerikanske tornado.

Wjazy króć smy w Němskej a Europje wulke wětry a ſ tym sjednoczene jałostne seźěłowki měli. Tola w Ameriźy kedy ani léto njesaźdże, so njebychmy wo wulkich a mjeńſchich wětrowych katastrofach słyscheli. Tute njeźmérne njeſchoża, kotrejž taste njewjedra w Ameriźy naźinja, swótźuja ſ klimatiſkimi wobstejnoseźemi tuteho wulkeho kraja, kiž je 16 króć tak wulki kaž Němska pśed wójnu, tak daloko kaž bo jeno wot Sjednoczene staty jedna. Tu mamy wupschestrene hromadu swótźowane krajiny wo wulkoseźi, ſ kotrymiž móże źo w Starym źwěźe (Europa a Asija) jenož europiska a sibirſka Rusa pśikrunowaś. Wupschestrewa źo tola krajina wjerhatych wětrow na 1000 kilometrow dołhoseźe, bynjej źo cźara tuttych sawjertkow runje njeczahnyła, ale źo wschelako wiju, samo nasjpet. Pśchi tym je pśechmér (Durchmesser) sawjertkow powschitkownje źnadny. Sću źo tola tornada (tak tute mjeńcźate wětry w Ameriźy bo mjenuja) wobkedźbowali, kotrejž njemějachu wjazy dyscheli 50 metrow w pśechmérje. Tak bé na pśich. cźara wulkeho wjerćateho wětra 28. junija 1925, kiž wjazore źydlišćeźa ſ juhu Erie-jězora — kaž Loraen a Sandusky — snicźi, 7—9 km. sčerkoło. Pśchi tym pśchibéża na 1000 km. puća. Trośćichu pschedstajenja wo wupschestrewanju mózemy śi cźinicź, bdyž tutu cźaru ſ europiskimi wobstejnoseźemi pschirunowamy. Tak je cźara wot Kólna (nad Rh.) hacź do Barlina 500 km., potajlim hakle pokoja tanneho pórca, kiž je wjerćezaty wětr schol.

Kaž hižo naspomnichmy, swižuje powod (nastacźe) tutych wětrow ſ klimatiſkimi wobstejnoseźemi kraja. Bjese naraſcheho a nawjeźornoho schkitateho nażyna — leża tamne śewjerne amerikańſke krajiny, hdźeź źo wschě hory wot śewjera k juhu cźahnu, njeschkitane pschećiwo śewjerownym a južnym wětram. Tak pschindźe, so ma śewjerna Ameriźa najsylnischnische a najnapschećiwnische pschemjenjenja wjedra. Stanje źo tola, so je rano w mějeźe kaž w Newyorku abo Chicago mrós a pśichipołdnju na 20 stupnjow horzoty. Jenož wětšik je źo wobroceźk. Symny śewjerny wětšik je južny wocźišćeźak. Na mjeży dwěma wětrow, hdźeź polarna (hymna) fronta na aequatorialnu (cźopku) sraſy, su wschě atmosferiske wumjenjenja sa nastacźo tornadow date. Cźim wjetše nétko tute rozdźěle temperaturny fu, cźim syłnische su nastate wětry, kotrejž źo tornado mjenuja. (Stowo je se śpanſchcźiny a wosnamjenja tak wjele kaž hrdźazy wětr.)

Kónc Rasputina.

K wopomnjeću prynza Jusupowa.

Prynz Jusupow bźěše krucze pscheswědczeny, so je Rasputin se łahubu Rušeje a so ma byś na kóždy pad wotstronjeny. Wón wjda pak śo prénźatneho plana, Ruſku wumóźicź satiſelſtwſki Rasputina, so by znadź śmjerć mnichowa źo njesdała byś jako demonstrazija pschećiwo zarej.* Tuž cźasnje Rasputina tajnje wotstronicź. Tohodla wopyta póśłanza Maklakowa, kiž bźěše źwojeho cźaſa w dumje pschećiwo Rasputinej wótrje wuſtupił. Tón pak pschija jeho symnje a tak prynz wuźu, so njemóże źo na Maklakowu pomoź spuschczeć. Źyle hinak pschija prynzowy plan druhi sapóśłanz a Rasputinowy pschećiwnik, mjenujcy Purischkéwicź. Wón słubi, so dobudźe sa prynzowy plan Maklakowa a wschomóžnu podpjeru k wuwjedźenju samóera. Shromadnje ſ wjerchom Pavloviczom, kapitanom Ssuchotinom a sapóśłanzom Purischkéwiczom wujedna prynz Jusupow dalschi postup.

*

„Rasputin budźe sajédojcźeny, pschetož tole waschnje mordarstwa sawoſtaji po stónźowanju najmjenje śledow. Nasch dom na Moizu je dnź sa městno wubrany, hdźeź budźe plan pschewjedźeny. Tam dyrbjesche byś sa moju potrébnosć pschihotowany zuły rjad jitwow, so bychu źo nasche samóery wuſtutkowaś hodźałe. Moje pocźahi k Rasputinej mi duwolachu, so mózach źo swažicź, jeho wobobinsaj k źebi pscheprošyć.

Jena wěź jenož hišćeze hačześe pschewjedźenje nascheho plana. Trébne pschemjenjenja w domje njemóžachu źo hač do pokoja hodownika pschewjeśeć. Pśches dwaj mětaźaj śym hišćeze dyrbjał pscheźimne świſti a śwjaſti ſ Rasputinom wudźerźowaćź. Wulkowjerch Dimitrij Pavlovicź a Purischkéwicź dyrbjeschtaj na frontu, ale dyrbjeschtaj źo do Pétrohroda nawróćicź w tom cźaſu, hdyž budu jitwy hižo pschihotowane.

Purischkéwicź namjetowaſche pjateho wobdźělnika — wěſteho dr. Lasoverta, kiž śłuźeśe w jeho wotdźełu. Do toho śmy swolili.

Nasche druhe setkanje mějachmy w cźahu Cźerwjeneho kschiża, kiž Purischkéwicź namjedowaſche. Tu wucźinichmy źebi podrobnoſcze źwojeho shromadneho postupa a wuprajichmy źo sa tutón plan.

Ja dyrbjach źwoje wopytowanje pola Rasputina dale cźinicź a źebi pschezo bóle jeho dowěry dobywacź. Jeneho dnja dyrbjach jeho k wopytej do źwojeho bydlenja pscheprošyć a to pschi tajich wobstejnoſcźach, so by jeho wopyt potajny ſwostał. Toho dnja, kotrýž by Rasputin sa źwój wopyt wuſwolił, dyrbjach jeho wokoło połnozy na Moiku wotwjesć we wotwrjenem wosu, kiž mějeśe dr. Lasovert jako schofer namjedowaćź.

Mjes tym so by Rasputin źwój cźaj pił, dyrbjachu pschihotowaćź źnjły rospuſk draſliczeńeho módriczńka, kiž by jemu wokomiknu śmjerć pschinjesł. Jeho cźełko pak dyrbjeschte źo do měcha tyknyć a ta město won wuwjesć, hdźeź by źo do wody cźišło. K tutomu samóerej by źo měł kryty wós wuźicź, kiž poſłicźi wulkowjerch Dimitrij Pavlovicź. To bźěše jara ważne, pschetož wulkowjerchowska thorhojicźka, pschiczinjena k wosu, by wot naš kajkeźkuli tukanje wotwobroceźika.

Byrnjež by źo wukopako, schtožkuli cźinjło, wo naschim planje, my śmy byli rosśudźeni, saprěwacź na kóždy pad źwój podźeł na mordarſtwje Rasputinowem abo na napadowanje na jeho źiwjenje.

Město, hdźeź by było wotstronjenje Rasputinowe cźełko, mějeśe źo hakle po nawrótu wulkowjercha a Purischkéwicźa do Pétrohroda wubracź.

Wo nécźicho dnjow poſdźišcho wotjédźeschtaj woboaj, wulkowjerch a Purischkéwicź na frontu. Purischkéwicź, pśedy hacź do Pétrohroda wotjédźe, mje hišćeze proseschśe, so by źo prawje jara wo dobrycze Maklakowa ſa naſch plan prózował.

Wopraudźe śym też Maklakowa wopytał a běch wulźy pschijomnje pschetwarjeny, hdyž widźach, kak je tón źwoje sadźerźenje pschemjenił. Město wuhibaźeho źo wotmołwjenja pokaſa źo dospołnje se wschém pschesjene ſ tym, schtož śmy měli wotmysłene. Tola hdyž śym jemu namjetował, so by źo k nam pschisamknył, wuprajł źo, so budźe w pokoju hodownika prawdźepodobne dyrbjeć jara ważneje pschicźiny dla do Mosśkwy wotjéć. Ja wukóźich źebi to ſ tym, so chże njeźiwaju źwojeje sympathije ſ naschim planom źo wuhibaćź łóźdemuźkuli ſkutkej, kiž by jeho do nascheho komplota sapleł. Njedźiwajcy toho śym jemu tola dał podobne wopśeće nascheho plana. Pschipokuchcźasche mi jara łekźbliwje, bé pschesjene ſ mojimi pschicźinami .... ale na źane wałchnje njepokasa pschecze, mi ſtutkownje pomhaćź. Roszohnowa źo je mnu pschecźelnje pschejo dospołny wuspěch. Hdyž pschipadnje mi kiž poda, kiž mějeśe nabitk, rjekny źo pośmějwajo: „Mjmicze źebi tole, to móżeźe, schtó wé kak, potrjebowacź!“ —

Załožne a hrósbne je pschirodne pschesjejwenje tajkeho njewjedra. Na njebju jenoja so wuhlo-cjorna mróčel, z kotrejž nastajnje błysti žnježa. Krimot wuje a pschedtutej mróčelu widsijich z njeje hač na jemju dele wišnazu, nažołtnu hadźju, kotraž so deleka z njesijchi, podobnje kaž žłotowy trotk. Pschi tornadach z wulkej tosnérn powjetschnjo so hadźiza k mózneju walki, kotrejež nažołcź barbu swjerhany pčšk sawinje. S njewšednym ropotom a se špěchnoscju (150 metr. za sekundu) cźeri tornado. To je wucźo w powětšje, kaž by na dwanacje špěchnych cźahow nadobo jčko. Pschi tym je njemóžne, do cźaša puć swjerika postajicź. Stanje so, so so nadobo zawróci abo po runem wuhelu so na stronu wobroci. Załožna cźara taikeho tornada je wot krótkeho wjeczora k dołheniu ranju. Wuhadźeja swjetscha k ranju rěši Missisippi. Swjerikti cźerja wošebje wot ranja tuteje hłownje rěki jewjerneje Ameriki k jewjeru abo k dołheniu ranju, sčehuje pak tež husto běły rěki Ohio abo bjohi wulkich jězorow, wot korycha so wotpocźa a wobroca so k atlantiskemu morju, hdźež so rospuschcźa.

Wusudźenja.

Dwaj podhladnaj wikowarjej z pohladnicźkami.

Psched létom, 2. znjeńca 1926, sadjerzachu na Lubijskim dwórnischcźu dweju podhladnaju pschedawarjow pohladnizow, jajacku jeju a wotwjedźechu na tamniše žudniše. To běschtaj gratowy jamkař a dźěłacźer Willi Kurt August Zschoge, rodź. 1896 w Drježdźanach a pschikrutz Louis Artur Franke, rodź. 1891 w Goßmannsdorfje, wobaj hižo khětro khłostanaj.

Ludźo, smilće so!

Hrózbne njeschožo je w nozy wot pjatka (8. 7.) k hozocze krajinu nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domanyłało. Ssurowe slimki su njejmérnu schkodu nacźinile a na 150 ludźi z nahlej žimjerczu pschekhwatale. (Pěrno, Berggießhübel, Gottleuba su naschim pobožnym Krupczanam derje znate města).

Naschu lubu Luźizu je Bóh psched wulkej schkodu wulhował. Tohodla pschithwatajmy po cźesinym herbstim waschnju w tschescźanskej luboscźi naschim wbohim hobuczźowjesam njewotwinżnje z naschej pomocu!

Pjenjezy pschijimuja: „Sserbska Ludowa Banka" we Budyschinje, Wojerezach a Khocźebuzu, a nasche agentury; też „Sserbske Nowiny" a „Katoliski Posoł".

Dotal nahromadźi so	391,— hr.
Dale darichu:	
Schulske dźěći w Sarěcźu	22,— hr.
Wyschischi wucźeŕ Kral w Sarěcźu	3,— hr.
Hromadźe:	416,— hr.

Wjetschi dźěł tutych pohladnizow bě njespravne kubło. W Drježdźanach běchu so 23. julija m. l. na Kyffhäuserskej dróży nuts dobywali a se skadowanjow wumjelskeho wustawa Nenke a Ostermeier něhdźe 1300 schtuk karikow pokradnyli. A z paduchom njebě nichtó druhi byl, hač Franke a Zschoge.

Se swojim dobytkom cźahaschtaj na to po kraju, pschedawaschtaj pohladnizy a sjedźeschtaj pschi tom sa nowej paduchnej pschileżnoscźu. Jako pjerza zyle skromnej wikowarjej dobywschtaj so też jonu do bydleńca runje njepschitomneho hejtmana w Budyschinje a wurubischtaj wschitko schtoż możeschtaj nékak wotnjesć. Franka wopyta potom bjischcźe sam a žebje też bydlenje Budyschkeho stužiwneho rady a schtoż tam popadny, to hnydom rospscheda.

Dla Budyschkeho nutsdobywarja pschibudźichu so Frankej schtyri léta, Zschoge dwě lěcźe schésć mešazow khłostarnje. Sa shromadne zadusch'wo pohladnizow we Drježdźanach sasudźi Drježdźanski shromadny lawniski sud kóždeho po dwěmaj létomaj wósm mešazow ke khłostarni.

Mjes tym so je so Zschoge wuńudeł podwolić, a swoje khłostarnje we Waldheimje wotpokutowa, je Franke swoje prawo wuńiwschi, powolanje sapołoscź.

Druha prósdninowa khłostarńska komora Drježdźanskeho krajn. sudu, kiž jedwasche jako powolańska instanza pschecźiwo Frankej, wobkruczi pschedimsłanzne khłostanja. S Budyschkich a Drježdźanskich wuńudźenjow bu zyłkowna pokuta na pjecź lét tři mešazy khłostarnje pschimérjena.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 12. augusta 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,205	100 pólsk. markow	46 47
jendźelski punt . .	20,425	100 čěskosł. krónow	12,457
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,47

Barlinska burza wosta wczera skruczena. Wobrot bźě popuschczowasche ale kurjy efektow swojoh krutosći sakhowachu.

Produktowe wiki mešachu wczera trochu skruczene mjeswoczo, so sloźuja po wukrajnych wikach. Rožka a nasymski jeczmjeń bobuschtaj 10 pj. po zentnarju. Wczera płacźesche zentnar:

w Lubiju:

pschenicźy 12—12,75 hr., rožki 10,75—11,25 hr., nasymiseho jeczmjenja 9,80—10,20 hr., wowsa 12,75—13,25 hr.,

w Berlinje:

rožki 10,75—10,95 hr., jeczmjenja nasymskeho 10,10—10,40 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za september: pschenicźy 13,65 hr., rožki pak 11,42½ hr.,

za oktober: pschenicźy 13,57½ hr., rožki pak 11,45 hr.,

za dezember: pschenicźy 13,62½ hr., rožki 11,52½—11,50 hr.

Wiki wczerawsche w Kamjenzu.

Kórki 15—30 pj., kolrabi 8—10 pj., retchej 8—10 pj., morchej 10—15 pj., kwětkaty kał 10—45 pj., radiśki 8 hač 10 pj., błotej 6—10 pj. kerczk, selene buny 15—20 pj., truki 25—30 pj., jědźna loboda 25 pj., zbła 20 pj., rjenjeń 15 pj., nowe běrny 8—10 pj., tomaty 35—45 pj., košmaczki 25 pj., brěschki 95 pj., kruschwy 20—30 pj. a žłowki 50 pj., janske jahody 25 pj., holanske 45 pj., prušnizy 50—55 pj., kurjatka 25 pj.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1 hr., jeja 13 pj., twaroh 25 pj., lany wolij 1.60 hr., Suhły wpnt 1,70 hr., běrny 7 pj., běły kał 10—15 pj., cźežwjeny 10 pj., wlóski 10 pj., morchej 20 pj., karoty 30—35 pj., kwětkaty kał 40—50 pj., kólrabi 5 pj., kórki 10 hač 15 pj., zbła 20 pj., buny 20 pj., tomaty 30 pj., žołotej 25 pj., radiśki 10 pj., rjenjeń 10 pj., retchej 10 pj. hač 20 pj., cźežwjena repa 15 pj., selerij 10 pj., hriby 35 pj., jabluka 30 pj., kruschwy 40—60 pj., prušnizy 40 pj., krěn 1 hr.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 95—105 pj., jeja 12 pj., měd 1.80 hr., twaroh 25 pj., běrny 6—7 pj., běły kał 8 pj., cźežwjeny 20 pj., wirsinkowy 10 pj., kolrabi 5 pj., jědźna loboda 20 pj. a morchej 10 pj., kórki 35 pj., kwětkaty kał 5—35 pj., zbła 15 pj., retchej 10 pj., tomaty 25—50 pj., rjenjeń 10 pj., truki 40 pj., buny selene 12—20 pj., janske jahody 20 pj. hač 30 pj., košmaczki 25—35 pj., holanske jahody 40 pj., malcany 50—60 pj., jabluka 25—60 pj., brěschki 80 hač 90 pj., kurjatka 20 pj., prawaŕi 60—70 pj., cźežwjene a schćere kosaki 35 pj., běłe ryby 40—60 pj., schćuki 1,60 hr., hliny 2 hr., karpy 1,30 hr., kury 90 pj.

Wiki sańoženu žrjedu we Slym Komorowie.

Butra 1,90—2,10 hr., jeja 11—12 pj., 10 puntow běrnow 65 pj., běły kał 10 pj., wirsinkowy 15 pj., buny 15 pj., kwětkaty kał 40 pj., morchej 15 pj., kólrabi 5 pj., tomaty 30 pj., jabluka a žłowki 20—30 pj., kruschwy 30 pj., kišale wyschnje 35 pj., košmaczki 35 pj., brěschki 60—70 pj., kórki 10—15 pj.

Wiki wužitkowneho skota sańdźenu žrjedu w Leer w ranšchej Frisiskej.

Pschihnali běchu 740 horjadłowe a 234 schtuk drobneho skota.

Młode bóski a wyšokožuczelne kruwy płaczachu:	
1. kajšosće	700—850 hr.
2. kajšosće	550—675 hr.
3. kajšosće	450—525 hr.
Sauczelne jałowy	400—750 hr.
Létne bycźki 1. kajšosće	500—800 hr.
Létne bucźki 2. kajšosće	200—400 hr.
Połletne cźelcźki a bycźki	150—350 hr.
Létne hač dwělétne prósduiki	200—400 hr.
Cźelata k wjasanju	30—70 hr.
Prošata	5—10 hr.
Běhaki	15—50 hr.
Wowzy a jehnjata	20—50 hr.

Zuiych kupzow bě wjele pschischło.

Sauczelne kruwy a jałowy derje dźěchu.

Pschisłanjcź pytaja:

Hołzu do domu, rěsnik Gneuß we Ssmilnej. — Kucźikej młyn pola Mukakowa. — Weitzmanka w Lubiju; Neue Sorge 27. — Khořejowna Hohenzollern w Budyschinje.

Schoffra, firma Huste a sym. w Zitkowjach.

Murjerjow, Kubiza w Budyschinje.

Dźěłacźerjow, Paŵoł Kerstan w Hródku, Drježdźanska dr. čźo. 26.

Bětnaŕskeho, bětnaŕ w Malescheczach.

Kowaŕskeho, Pech na Hornjerěčkej haju w Budyschinje.

Roboržanšej zwójbi, knježi dwór w Jabłońzu pola Mužakowa.

Elektromontéra Paul w Budyschinje, Kěrchorska haja 14.

Posonca, spediter Halka w Nistej. — Na Židow 1266.

Kuchaŕku, knjeżku na hród w Wětczach pola Lubija.

Klampnaŕskeho, Siegel w Budyschinje, Sadnja bohata haja 15.

Kupuja:

Prawaki žnischene, List w Hródku.

Na pschedaak.

Byk młody k pschipuschczenju, knježi dwór w Malem Wosiku.

Kóń z kuchu a honj z gratom w Zelesnej 13 pola Hródka, w Pschischczach čźo. 1.

Prošata, Penther w Stwjerschinje.

Kruwa, cźelo pod njej w Skaslowje 18.

Mlóčźak sahčźkaty w Němskich Pašlizach 17a.

Sdunišnjy na pschedawanje

sobotu 13. augusta 1927

w **Hródku** pop. w 2 hodź. na Wojerowskej dr. 9: Dźěry wjerczata maschina, kaž. stolaj, sofa, wobłek, elektr. twohrjewak, pišaŕski stroj, 20 symskich khabatow, tepich, twarske drjewo, klamaŕske twory, zigary, zigarety, tobak a podobne klamaŕske twory.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschi jara znadnym wobrocze pornjo wczerawschenmu žu płaczišmy snižene.

Dop. 3/4 hodź.: Wiki žu jara njewěste.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny zu złotej hriwnja.

	11. 8.	10. 8.		11. 8.	10. 8.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	215-219	213 217	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jačmjeń	202-208	200-206	žołte lupiny	16-17,75	16-17,75
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosušk	14,80-15	14,80-15
pšenź muka	35-36,75	35-36,50	lany wosušk	21-21,60	21-21,60
rjana muka	31-33,25	30,75-32	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75-14	13,75-14	brnj. kruški	—	—
rjane „	14,75-15	14,75-15	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
raps	275—285	275-285	rjana sloma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšenź.	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pleluški	21-23,50	21-23,50	ječa „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaczizny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

11. awgusta.

2 wol., 5 byk., 5 kruw. a — jałowje, 928 cźelat, 193 wowcow, 779 swini.

Płaczizny za

cźelata: 1. 75—80, 2. 68—73, 3. 60—65;

swinje: (pšez 300 pt.) 64—65, 2. (240—300) 66—70, 3. (200—240) 63—64;

ranoy: 55—60.

Přilopk.

* **Cźehodła cźitacz njemóže.** Snaty prof. K. w Budyschcźe bu njedawno do wuheŕskeho městacźka powołany, so by jeneho ratarja na wocźi operěrował. Po jenym měšazu widźesche wuczeńz pschi wopyscze, so khory hižo najmjenscze wězy spóśnacz możesche tola spodźiwnje cźišcźenje pismo cźitacz njemóžesche. Hdyž jona widźesche, kak so profesor spodźiwa, wuraźi wona: „Njecźiwilujcze wboheho tak jara, njeje tola jenje cźitacz nanowuknył."

* **Cźłowjek jako cźaźnik.** 52létnikarja B. Jemnyja žu njedawno w jenym jendźelskim lékarskim towaŕstwje na w zyłym měsce snatu žamotnoscź sjhódawanja cźaźa pruhowali. Ssamo hdyž bě rjanu porziju alkohola k žebi wzał, mylesche so w cźažu jenoż wo dźěł jeneje njemjerschiny. Je tutu žamotnoscź hižo stajnje wobhedźał a je ju psches swoje powolanje jako cźaźnikaŕ hischcźe pschisporił.

* **Opera we łacźanschcźinje.** Starowinski chce po jendźelskich powětšach žiwoju nowu operu „kral Oedopuš" we łacźanschcźinje spjewacź. Je žej dotho pschemyschlił, operu z libretom (tekstom) w jenej mórwej rěči pjewacź. Grefischcźina je jenu pschemorwa a so też cźęsto wupraja. Tola je łacźanschcźina rěcź wědomoscze, medizinu a zakonjedawarstwa, potajkim eksaktna a njepschemjenjomna rěcź.

* **Kral a złownik.** Psched nječhto dnjemi pschejedże pches franzowsko-schwizarsku hranizu mały automobil, w kotrejž žedźeschtej dwě wožobje po zwonkownem napohladze drobneju sastojnikow. „Njemacze niczo, sa cźož ma so zło płacźicź?" wopraschа so jedyn z złownikow. „Nó", wotmołwi automobilista, kiž mjesche schcźipak na nošu žedźo. Tola złownikej so tale wotmołwa njesda być dosć pschežwědcźaza a tohodla žadasche, so byschtaj puczowazej wustupiłoj, a won pschehlada jeju a zyły auto prawje dokładnje. Njenamaka pak woprawdże žanu cźu podcźišnjenu wěz pola wožobow, khiba maku tuju sa zigarety, ale ta bě próżna. Na jejim wěcźku pak złownik so wopona belgiskeho kralesiwa dohlada. Njebě dźě tamny puczowazy nicźto druhi hač kral Albert sam. Złownik, wschón sastróžany, so samotwjesche. „Njetrjebacze so samotwjecź," wotmołwi kral Albert, „snaty to demokrat, „wy sće tola žwoju winowatoscź dokonjał."

* **Najwjetscha twornja swěta.** Niz Henry Ford žuk tuhu cźeścź za so měrcź, dokelž jenoż najwjazy automobilow twari, mjes tym so General Motors A. G. w Amerizy, kiž też druhe wězy fabrizeruje, jeho po liczbje dźěłacźerjow a pschischtajenych pschetrjechi. Po najnowischim wobliczenju steja w knihach tuteho družstwa: 150 000 pschischtajenych, 45000 dźěłacźerjow, 25000 wobsednych wikowarjow, 12000 zastupjerjow, 6000 pschischtajenych w filialnych birowach po zyłym kraju a 50000 akcionarow, potajkim wschi hromadze na 280 000 sajimzow abo wobdźělenych. To je rjana žwójba.

Listowanje.

G. R. 80. Wojnamjenjena wožoba je so khłostajomna schcźinita. Tu móże so § 300 khłostańskich knihi (St. G. B.) nałožowacź, kiž praji: „Bady změdza so, je-li wone njedowolnje privatne potajnstwa wojsewja, kotrejž su so jim pschi wukonjenju sastojnstwa zdowěrike, hač do 1500 hr. abo z jastwom hač do tśoch měšazow pokhłostacź. Tola stawa so wobstórżba jenoż na namjet." Móżeeze potajkim pola statneho rěcźnistwa wobstórżbu zapodacź.

B. M. Schtož scźe w jenej nowinarskej notizy cźitaź, je derje so wopaki zrosumiło. Wschitcźe dyrbjaŕ tute pschisłowmnjenje pschipołožicź. Stat. sak. knihe njepschipóśnaja winowatoscź staršichaj abo druhich pschiwusłowych njemandźelskeho nana k wudźerżenju njemandźelskeho dźěłacza, tak dałoko hač woni po § 1712 stat. sak. knihi jako bjezdźenjaj nana za to njeruknja.

N. Sch. Tu khwilku njemóżeeze płacźenje danje wot 1. 4. 26. z prawom žadacź, dokelž scźe pschisłużnju zakowišk naczišk, tak dałoko hač je nam znate, statnemu jeźmej pschedełaź. Tón njeje jón jako zakoń hischcźe wobkrucził.

M. B. Nan njemandźelskeho dźěłacza nima žaneho prawa na wudawacze dźěłeza, so by je žam wotcźahnył abo nětko k wocźežnjenju dał. Tute położenje dźěłacze w prjedawschim prawje, njeje pak žo do nowseho prawa stat. sak. knihi pschenesało.

F. K. Po naschim ménjenju bóstanje wudowa žwoju pensiju, dokelž njebě muž hischcźe dijatplinarnišu sažudźeny. Jenož hdyž by to žudniškim wuńudźe se sastojnstwa puschcźeny był a jemu žo dotalne dołhowy wotprazńe, dha by z toho zcźehowało, so wudowa žaneho prawa na zastaranje *měła njeby.*

(Sellerie) poboczne korjenje pschirěsujcze a jemu hnójnizu pschiliwajcze. Měrnik też wjele wody snjeży. Schuikalzy z rjadkow wutorhajcze. Te jenož njetrjebawschi žimikow z pódy wucžerpaju. Zyblu, je-li straka swutorhajcze a na łubju k fuschenju rostkadžcze. Posdźischo ju pschewuběrajcze.

Kajke žymjo mamy žyć.

Zyle wopaki cžini tón, kotryž najwjetsche a najcžežsche sorno k žnjwej wubjera. Najwjetsche sorna pothadžeju jenož z rědkich kłošow a z rědkich žnjwow. Wožebje mamy pak žo subojtosce žita hladacž. Tuta subojtosć žo druhdy dale dźeržeć. Je-li subojtosć sceěhwk nětkitich schkóbnikow, hubjeneho wjedra, dha žo subojtosć njedźeržeć. Je-li pak subojtosć žita je subojtnych sornjattow pothadża, dźeržeć žo tažama dale a potom nam wjele sorna wupada. Se sornom ma žo podobnje kaž z proža-tami jeneje ranzy. Ranza kotraž ma 10 prožatow, ma je wěso mjenische hacž ta ranza, kotraž ma jenož tři. Bychmy-li pak te 10 prožatow pschewažili a potom te tři, bychu 10 prožatow wěso wjazy wažiłe byrnjež mjenische byte. Na podobne waschnje ma žo je žitom. Najwjetsche sorno je stajnje we rědkich a njepotnych kłošach. Stari praktišzy hospodarjo wěso prasachu, so mamy najwjetsche a najcžežsche sorno k žnjwej wubjeracz. Tuto prajdmo je zyle wopacžne. Hłowna wěz je pola wschego sorna wurunowacz. Tohodla mamy hižo nětkle tajke žita wubjeracz, kotreż žu najstajnische. Rjane žita mamy wěso k žnjwjenju wostajicz, niz pak nětkajke rědke. Najstrowsche a najstajnische žymjo lubi nam najlěpsche žnć.

Dom a kuchina.

Nakładowanje jeji.

Do cžoho a kak najlěpje jeja sa symu khowamy? Mnoh nam skorža, so žo jeja cžajto w symje staža, hacžrunjeż žu je derje nakładowali. Cžjemy-li, so bychu žo nam jeja dołho dźerżake, mamy kurom hižo w cžasu hdyž njeżu, dosć sorna a seleneje pizy dawacz. Też mamy na cžistosć w kurjeńzu dźerżecz. Je-li kury kwokaju, njesmědmy pod nimi jeja zyły dźeń wostajicz. Tajke jeja žo potom też dołho njedźerża. Prjedy hacž jeja nakładujemy, mamy je cžiste wumycz. Jeja mójemy do želeneje wody nakładowacz. To cžinimy na scěhowaze waschnje: Wotwarimy 10 lir. wody. Hdyž je woda wusłudnyła, to je najlěpje nasajtra, damy do wody punt kuchinskeje žele. Hdyž je žo žel we wodze rospuschcžika, pschidamy do wody kusk haščeneho wapna, znadź tak wulki, jako jedne jejo. Woda žo derje pscheméscha. Najthmańsche žu k tomu kamjentne abo hornčerske žudobja. Tute łožimy potom do thłóbneje pinzy. Nasajtra cžerstwe jeja kedźbliwje do wody nakładźemy.

Jeja mójemy też do židkeho wapna nakładowacz. Na 2 litraj wody damy 1 kilogr. haščeneho wapna, kotreż we wodze derje rosméschamy, rosmuczimy a hnydom na to do druheho žudobja pschelijemy, so by žadne wapno we prěnim žudobju wostako. Na to damy do wapnoweje wody, kotruž žmy runje wotleli poknu horschcž žele a měschamy tak dołho, doniž žo žel njerospuschczicz. Jeja potom do tuteje rospuschczitiny nakładźemy. Tak žo nam jeja dołho cžerstwe dźerża.

W nowym cžażu žu też počzeli do žwinjazeho schmałza jeja nakładowacz. Też we schmałzu žo jeja dołho dźerża, dokelž žo se schmałzom wschě dźertí salépja. Tak njemóże *pyches* schkorpawu powětr, z cžim by žo hewak jejo skażyło. Jejo też w schmałzu jnutska žwoju rjanu barbu załhowa a stajnje jako cžerstwe žłodźi. Jeja pak mamy do schmałza wěso na zyle žuchich městnach nakładowacz. Jejo mójemy je schmałzom zyle stajnje pomasacz. Potom mójemy je do korbika z rěsom pokażicz, so bychu žo mjes sobu njedotkle. Bychu-li žo mjes sobu bótkaże, bychu bórzy spležnjwike.

Kak maleny najlěpje wužijemy.

Lětża mamy wjele malenow. Tohodla měli też na hospodarske waschnje z nimi wobkhadžecz. S malenow mójemy najlěpschu marmeladu a syrop waricz. Też malenowu juschku nětotre hosposy rady warja. Nětolsi też hischcže gelee, wino, malenowe cžišało abo liker warja. Tola tute nawary njejžu hižo tak woblubjene, dokelž žo też druhe płody k tomu hodża. Ssmy-li maleny naschcžipali, rostolcžemy je na wužmusch. Na to sméschamy do nich wokoło 40 prozentow zokora a warimy je tak dołho, doniž njejžu huste. So bychmy žo pschejwědcžili, kidnjemy cžižu nawara na talerž. Je-li rósno njedźeži, žu maleny dosć warjene. Cžjemy-li pak malenowy nawar bjes pócžkow měcz, mamy maleny najprjedy z matym dźelom wody trochu powaricz a na to psches dróbnu cžichidku rostolz. S tym wschě bócžki wutłoczimy. Na to hischcže maleny junu sawarimy kaž prjedy. Malenowu juschku mójemy na wschelake waschnje pschihotowacz. Malenowy sirop, kotryž hewak w lékarnjach pschedawaju, je nażynlnische z žokorom warjeny. Někotři też daja najprjedy maleny sadrożdżicz. My pak mójemy malenowu juschku też na scěhowaze waschnje waricz: Maleny najprjedy sawarimy, kaž žmy to prjedy wopisali. Na to juschku wutłócžimy a na to pschidamy k 3 500 gramam juschti 6500 gr. zokora. Wschu hromadże snowa sawarimy. Potom je tuta juschka runje tak žyzna jako ta w lékarnjach. Wosmjemy jenož pokožu spomnjeneho zokora, mamy wschědnu malenowu juschku. Warimy-li jenož wschědnu malenowu juschku, mamy ju do cžistych, derje wuparjenych a cžopłych bleschi nalecz. Blesche mamy krucže satykacz. Na to bleschu, doniž je hischcže cžopka, khwilku snak wobroczimy, so bychmy na natyku wschě nakażliwiny sniczili. Cžjemy hischcže trótki rezept naschim hospodam podacz: Na 1 kilogr. juschti liczimy 3 punty zokora a 30 gr. winoweje kišalinny. Woboje do juschti sméschamy. Wschi tom juschku pschezo se drjewjanej měschałku měchany. Też tutu juschku nalijemy do derje wužiscženych bleschow. Blesche mójemy z tišalom *(wuwopłokowacz.* Tu pak blesche se satnokowatom njesatnkamy, ale z dobrej wotminu (Watte). Juschku mamy na khłódnych městnach khowacz. Dale mójemy malenowu juschku też hischcže bjes zokora khowacz. Tuto žo wobžebje tam pschewjesc hodźi, schtoż ma wjele malenow a cžjemy-li žebi maleny posdźischo na sirop waricz. Maleny rostolcžemy a damy je w sawrjenych žudobjach sadrożdżicz. To traje tři abo pjecz dnjow. Mjes tym dyrbimy maleny w žudobju někotro rasow pscheméschacz. Hdyž žu žo maleny w hornzu smérowake a hdyž wjazy njeschumja a stoji-li na nich smjetcha juschka, mójemy je wutołz. Taka žyza sadrożdżena juschka žo we bleschach njeskasy, ale cžisći žo pomału dale a žłodźi posdźischo wubjernje. Jako tajtu mójemy ju dołho khowacz. Hdyžkulij trjebamy, mójemy juschtu wotzyndzicz a po woli a spodobanju wotzyndzicz a z žokorom na malenowy sirop sawaricz. Hischcže na wschelake druhe waschnje mójemy maleny waricz a pschiprawjecz. Schkoda hdyž rjane płody w lěsach a na sahrodach shnija. Dyrbjeli žebi je bóle wažicz. W symje žu nam maleny też kaž wschě druhe płody k wjeselu a k wocžerstwjenju.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e : Mój 12lětny kóń hižo na 2½ léta na někajku pucherjowu khorosć cžerpi. Też wjele nježdżerje. Wón mało mocži a mocž je khětro husta. Někto žo boju, so móże žo khorosć też hischcže na jerchenje wuspschestrěcz. Kak bych mohł k tomu sadžełacz?

W o t m o ł w a : Waschi kóń ma pucherjowy katarh. Dajcže jemu mjedwjedźijzowe lisczo (Bärentraubenblätter) do pizy. Też móżecže jemu pětroschilikowy korjeń wotwaricz. Bychmy pak wam radscho radzili, so byschcže złótneho lékarja sawołali. Tón by se wschelakimi žrědkami konja hórzy wustrowił.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 32 Budyšin, 12. augusta 1927. Létnik 34

Šwejdske abo pomorske kački.

(S wobrasom.)

Kak je spomnjena kacza družina nasiała, njeje nam jara znate. S wěstosczu mójemy prajicz so Schwejdska kacza njeje jich domjina. Sdérje mójemy prajicz so pothadżeja wone z Pomorskeje, dokelž 1815 prědkowna Pomorska hischcže k Schwejdskej pschiłuschejesche. Doniž žo pekinkske, aylesburyske a rouenske kaczki pola nas njerozschěrichu, bě schwejdska kaczka pola nas we Lużizy z domom. Też dźensa dawaju jej mnohe płahowarjo sałko lépschinu. Ju mójemy z pokrnym prawom jako dosć wužitnu kaczku mjenowacz. Schwejdska kaczka poczinje sahe njeskz, druhdy hižo w februaru, sa tym hacž je cžaż a njeże zyke naléto. Jejne jeja žu módrojelene a waża wokoło 75—90 gramow. Wěso wona telko njenjeże każ druhe kaczki, pekinske, rouenske atd. Tola cžjemy-li, so by nam wjazy njeżła, mamy jej pschiležnosczu k wodze poskicjicz. Schwejdska kaczka radi njeżyda, tola hdyž junu żeżi, potom sterscho na jejach wudżerżi każ druhe kaczki. Młode wulehnjene kaczki žu krucžische, rostu spěschnje a žu bórzy wupjerjene. Nimaju-li młode kaczki pschiležnosczu k wodze, a mamy-li je we małym thlewje a kormimy-li je, žu sa 6—8 njedźeli wukormjene. Potom waża wokoło 3 punty. Damy-li jim žwobodnje wokoło běhacz, dorostu sa 5 měsazow a waża potom wokoło 8—9 puntow. Kormimy-li pak je wobežje, waża wokoło 9—10 puntow. Schwejdske kaczki žu khětro mjasne a jich mjaso je też jara dobre. Dale maja schwejdske kaczki rjane pjerzo, wobežje moschkotte. Schwejdska kaczka je kruta a wudżerżi wobežje we hrubym podniebju. Tohodla je też wobežje rady we hórtlich krajinach płahuja. Pjerza Schwejdskich kaczkow žu hewak schéromódre. Na hłowje žu trochu cžémnische. Wutrobna a schija stej běłej. Někotre kaczki žu też běłsche. Schwejdsku kaczku mójemy też z naschimi domjazymi kaczkami khžižowacz.

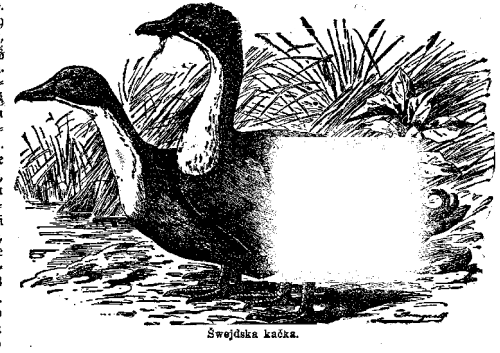
Šwejdska kačka.

Pschijspomnimy nješchto wo druhich družinach kaczkow. Na dosć derje znate kaczki, kotrejž hospodarjo w naschej krajinje płahuja žu rouenske kaczki. Wone pothadżeju z Franzowskeje, każ nam hižo mjeno praji a žu nješchto wjetsche hacž nasche stare domjace kaczki. Rouenske kaczki žo łožzy kormja a dożpeja žamo na 10 puntow. Schtož barbu nastupa, wupadnje skoro każ dźiwje kaczki. Sšu dołge wschěroke twarjene, maju dołhi pyst, kotryž je na końcžku schérschi. Wožebje ma kaczoł kraśnu barbu. Kaczoł ma žołtozelený pyst z cžornym nóhczom a ma na schiji běły wěnz. Kschižuzemy-li je z naschimi domjazymi kaczkami, wudżerża derje we naschej krajinje. Hewak pak łubuja radscho cžopliske podniebjo.

Aylesburske (wupraj eglsbert) kaczki pothadżeja z jendželskeje a žu žylniche hacž druhe. Maju cžerwjeny pyst, krótku schiju a žu zyke běle. Wone žo derje kormja a waża wukormjene žiwe też na 10 puntow. Jich mjaso wubjernje žłodźi. Tute kaczki žo też dosć derje do naschich krajinu hodża. Mójemy je z naschimi domjazymi kaczkami khžižowacz.

Dalsza družina kaczkow žu pekinske. Tute žu nješchto dléische. Pjerza maju běłe a žłabje na žołte. Pekinske kaczki žu jara žerne a maju jara dobre mjaso. Stare pak tak derje njeżłodża Wulzy łohko žo kormja a dożpeja wulku wabu. Kaczki žo wschudże tam derje wupiacza, žodżej maja blisko ke wodże, wobežje hdyž móża stajnje we błócze wubéracz. Tam žu wužitnische dyżli hubzy. Tola pak mójemy žebi też bjes wody kaczki dżerżecz. Jim dożaha, maju-li dosć z wodu k picžu a paštwu. Kaczki žu dosć zkromne a spokoja žo z łožbej pizu. Mójemy je bjes wobežbiteho dohlada płahowacz.

We januaru mamy kaczkam kaczora wobstaracz. Nalěto pak mójemy joho sarjacz, dokelž so ani wo jeja, ani wo wulehnjene kaczata njestara. Lépje je hdyž druhdy z gyła zuseho kaczora iměnimy. Na jednoho kaczora licžimy 10 kaczkow.

Kaczki kormimy na podobne waschnje jako hubzy. Sypamy-li kaczkam derje, wukormja žo žwobodnje, to réka, bjes toho so bychmy jim wobežje někajku žylnjaju pizu dawali. Tola kajke mjaso njeje tak dobre każ tych, kotrejž žmy we sawrjenym thlewje kormili.

Zahrabowak.

(S *dwěmaj wobrazomaj.*

W cžasu žynowych a žitnych žnjow trjebamy dwaj ważnej grataj skoro kóždy dźeń. Su to koža a zahrabowaze hrabje. Kóždy hospodar abo lěpje prajene kóždy žyzł hraba za dobrej kožu. Dale měnje dawaja mnohy cžasko doscž na zahrabowaze hrabje, hacžrunjež maju wone też ważnu žłužbu zastaracž. Dženża chcemy trochu mały zahrabowak wopisacž.

Hdyž žyno abo wotawu domoj khowamy abo hdyž žito ſ pola swožyli, potom pschinidu zahrabowaki na rjad. Mnohy hischcže ſ małymi hrabjemi łuki hrabaju. To je wopaki a byrnjež žiwnosćj mjenscha dyła. K prěnjomu žu pschestabe a k druhemu k tomu pschewjele cžasa trjebamy. To wscho žebi ſe zahrabowakom salutujemy. Mnohy mali žiwnoscžerjo maju hischcže drjewjany zahrabowak. Tajki drjewjany zahrabowak podobnja go skoro małym drjewjanym hrabam a je wokoło poldra metra dołhi. Suby žu jenož něschto dlěžsche a ſ wótrischimi kónczkami. Tajki mały drjewjany zahrabowak je wěso thmanschi hacž małe drjewjane hrabje. Tutón zahrabowak pak ma njedostatk, so njeczišcže hrabje. Dale žo tajki zahrabowak bórzy ſtamje.

Wschitke tute njedostatki wudospolni żelezny zahrabowak, kaž *nam prěni wobras* pschedstaja. Żelezne suby žu k hłowje pschischrubowane. Nimo toho mamy hischcže też hinajsche formaty. Pola nětkotrych zahrabowakow žu suby jenoż do hłowy puschczene. Tajki zahrabowak njeje potom tak kruty. Drjewo žo druhdy hischcže seżuschi a potom mamy ſ nimi wschędnje mjerzanje. Hdyž tajki zahrabowak kupujemy, dyrbimy na to dźiwacž, so je skoro doscž žyzłne. Dale mamy na to kedžbowacž, so žu suby doscž krucze saždżene. Hewak nam bórzy wupadnu. Nowe druzjiny zahrabowakow žu najlěpje wudospołnjene. Też na to mamy pschi kupowanju kedžbowacž. Dobry zahrabowak dyrbi žam tak stejo wostacž, hdyž jón puschczimy kaž jón dżerzimy, hdyž ſ nim hrabamy. Tak możemy zyle ſ łohkej prózu zahrabowacž.

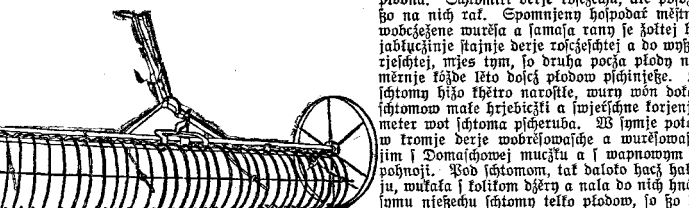

Je-li muž ſwjetscha se zahrabowakom hraba, kupimy *tajki*, kotryž je 1½ *metra* wscheroki. Maju-li pak žony ſ nim hrabacž, kupimy něschto mjenschi a wužischi.

Dokelž pak žo na wjetschich żiwnoscžach zahrabowak wjele trjeba, dha žo też bórzy suby woschmóraju. Hrabje žu też k cžahanju cžežke. Tohodła žu zahrabowak ſ koleſkami wudżěłali. Nasch wobras nam tajki pichedstaja. *Wschi tajkim zahrabowanju pak telko mozy trjebamy. Nasch zahrabowak na naschim druhim wobrazu ma suby, jako maju wulke zahrabowaki, kotrež konje cžahaju. Wschě suby žu na pjerach a žo pschi cžahanju hibaju. S nimi możemy ſ łohkej prózu na njerunych polach zahrabowacž.* Dale je ſ nimi doscž łohke dźełko. *S nimi móża też žłabische wożoby hrabacž. S tajkim zahrabowakom możemy žamo tam hrabacž, hdyž ſ konimi njemożemy.*

Skotarstwo.

Hdyž kosa mało deji.

Hdyž kosa mało deji, ma wschelake pschicžiny. *W najwjazy pschipadach* žu *ſmokowne khorosće na tym* wina, wożebje wschelake kutkowe a cžrjewowe khorosće. Druhdy je też jahorjenje wumja ſ winu.

Kosa też potom druhdy mloko njeda, hdyž žo ji žyła, žnadź po starej wucženej hródži. Dale žo kosa druhdy zuiych wożobow boji, abo ma žadosć ſa žwojimi młodymi. Też hubjena piża je ſ winu, so kosa njedeji.

So bychmy wunoscht mloka ſwyschili, mamy žo wo to staracž, *ſo* žo *kozy* hižo *wot ſapoczatka* derje *wuwija.* Mamy je pizowacž a hładacž kaž žo žłuſcha. Kozy dyrbja też pschedewschźem na bełkowinach bohatu pizu dostacž. *Dawajcže kozam* też *wowż*, žłodźiny (Biertreber), wożuchi a dżecžel. Dale mamy žo wo to staracž, ſo je hródż doscž derje wětrowana a ſtrowa. Kosa też njeżmě *pschekrótko ſwjasana* być. Tak bórzy hacž *pytnjemy*, ſo pola kosow dojnosć ſpaduje, mamy wjazy rasow wob dźeń dojicž, hacž runjež bychmy kóżdy ras mało mloka nadejili. S *tym mlokowe żakły* (Milchdrüsen) *ſahorimy* a tak *wumjowe* myſchi ſażo bóle dźełaju.

Jako domjaze žrědki pschi njedostatku mloka mózemy kuchinſku żel, koprizu (Fenchel), jaworzowe jahodki kopr (Anis) a khimjelcžku mjenowacž. Też tak mjenowany mlokowy próſchk je dobry domjazy žrědk. Je-li pak wschě tute domjaze žrědki nicžo njepomhaju, dyrbimy w nětkajej ſmutskownej thorosći winu pytacž. Tu nam niczo druhe njeſbywa, hacž ſtótnolékarſku pomoz pytacž.

Sadarstwo.

Naschonjenje jeneho hospodarja w zadarſtwje.

Wschelazy hospodarjo měli ſwoje naschonjenja też druhemu žobudźelicž, njech je we hospodarſtwje, na polu abo doma na zahrodze w zadarſtwje. Wěsty hospodar bě žebi pola jeneho plahowarja žadu nětkotre jabłuczźiny kupił. Póda, do kotrejež je žadźił, bě ſpody schczerkojta (kamuſchkata). Hewak pak bě póda doſcž dobra a płodna. Schtomiki derje roſcžechu, ale posdźiſcho ſjewi žo na nich rak. Spomnjeny hospodar měſtna ſ rakom wobcžežene wurěſa a ſamaſa rany ſe żołtej hlinu. Dwě jabłuczźinje ſtajnje derje rozcžeſchtej a do wyſokoſcže cžerjeſchtej, mjes tym, ſo druha pocža płody njeſcž a pomérnje kóżde léto doſcž płodow pſchinjeże. Hdyž bě*hu* ſchtomy hižo thětro narośtle, wury wón dokoła wokoło ſchtomow make hrjebicžki a ſwjeſtſchne korjenje, žnadź 1 meter wot ſchtoma pscheruba. W żymje potom ſchtomy w kromje derje wobrěſowaſche a wurěſowaſche. Dale jim ſ Domaſchowej mucžku a ſ wapnowym kompoſtom pohnoji. Pod ſchtomom, tak daloko hacž hałzy doſahaju, wukała ſ kolikom dżery a nala do nich hnójnizu. Naſymu njeżechu ſchtomy telko płodow, ſo žo bojeſche, ſo žo jemu hałzy ſłamaju. Tamny ſchtom, kotryž pscheze wjele njeżeſche, je ſti krócž mjenſchi, hacž tute. Tohodła njemorkotajcže, hdyž nam nětkotre ſchtomy jara do hałzow cžerja a ſahe njenjeżu. Pſchindże-li jich cžaſ, potom nam zyle wěſcže wſcho ſarunaju. Schtomy njeżmě*my* pſchesahe k njeżenju nuſowacž. — Samżny hoſpodaŕ mějeſche hiſchcže druhi ſchtom. Wón derje roſcžeſche, ale też hižo *poměrnje* doſcž njeżeſche. Rak pak *ſchtom tak wobcžežowaſche, ſo dyrbjeſche jón hoſpodaŕ* druhdże pſcheżaddźicž. Do ſpodnjeje pjerſchcže ſmeſcha wón něſchto Domaſchoweje muczki a wapna. Hoſpodaŕ ſchtom wěſo najprjedy derje wobrěła a potom hakle jón pſcheżaddźi. Wěſo pſchi pſcheżaddżowanju na korjenje derje kedżbowaſche. Rak žo pomału, ale derje hojeſche. Wón ſchtom na druhe léto ſnowa naſchcžěpi. Po cžażu žo rakowina żyle ſhubi.

Schtóż njecha, ſo by jemu ſchtomowy rak żadowe ſchtomy niczżił, měj žo po icžěkowaczym: Sahroda njeżmě być bahnojta. Snójniza, wożebje pſchi deſchczożitym wjedrje ſchtomam njewadźi, tola pak mamy ju jenoż pchiliwacž. Snójnizu ſtajnje k żadowym ſchtomam bežecž njedajcže. Njeſapomńcže na wapno koſcžowku (Phosphor) a draſlo (Kali).

Ssadżejcže mědowe ſchtomy.

Wjetſchina naſchich żerbſkich wſow žo ſwjetſcha wot ſażnjeho nalécža hacž do pózdnjeje naſymy ſeleni pod kraſnu ſelenych ſchtomow. Wſchudżom, hdyž žu wo*prawdże* potrocžiwſchi ludźo, tam žo też ſtaraju wo to, ſo maju ſnajmjeńſcha nětkotre dźiwje ſchtomy na nawży żadżene. Kaž wjeſele dżemy w lěcžnim cžażu pſches tajke lubosne wży. Nětkotre wży każ Cžornezy, Nukniza abo Spwižy žu we lěcžu do lipoweje ſeleniny ſkoro ſaſalene. Każ woſchchewjaże žu tajke wży ſe ſwojej ſelenej pychu. Mamy pak też wży, hdyž njeże ani jednoho abo jara mało ſelenych ſchtomow. Nětkotſi maju žamo w ſahrodach jara mało żadowych ſchtomow. Schkoda tajkeje ſahrodny. Tola hórſcha je wjeſ bjes dźiwich ſchtomow. Nimo měry kraſna je tajta wjeſka, kotraž je we lěcže wſcha ſelena a w poinym kcženiu. W ktomach tutych ſchtomow ſpěwaju ptaczatka wot ſażnjeho ranja hacž do pózdnjeho wjecžora. Wjecžor žo ſeńdu pod khłódom pyſchneje kcžějażeje lipy ſpróżni wjeſnjenjo, ſo bychu žo na lětnjej wjecžornej kraſnoſći wotſchewili a woczeřſtwili. Tu pod lipu žo jim wjele lěpje dycha, bělſhe-li dżeń horzy. Tam žo ſabawjeju ſtari a młodźi, hoſpodarjo a dźěłacžerjo, bohacži a thudźi bjes rozdźěła. Wjeſele žo ſabawjeju a wumènja mjes ſobu żwoje naſhonjenja, wjeſkoſe a ſrudne. A hdyž tuczi woteńdu, woſtanje pod ſcžinom lipy nětkotrżłkuliż ſalubowany por, wuſnawajo żebi mjes ſobu żwoju lubosć bjes ſłowow. Lipa wě wjele powědacž wo dawnych cžażach, wot Bóh wě kelko generazijow — je żnadź praſtara — ale mjelcži. Lipa je naſch żerbſki narodny ſchtom a tohodła měła žo hiſchcže bohatſcho na naſchich żerbſkich wjeſtach kraſnicž. S kajſej radoſcžu je wona ſa pilne pcžołki, mamy-li we wży nětkotrych pcžołarjow. Lipowy měd je najlěpſchi a najſtrowſchi. Dalſchi mědowy ſchtom je akazija. Akazijow žo hiſchcže pola naż mało żadżeja. Wona ma drohotne drjewo.

W tajtich wżach, hdyž žu pokrocžiwſchi hoſpodarjo, widźimy wſchędnje kraſne ſahrody abo na nawży kraſne ſchtomy.

Wo tym, kak maju wży ſe ſchtomami a kwětkami wu*pyſchene*, powědźaje žo dźěłanoſcž ludu a narodu. Tak rěka ſtare pſchiſłowo a w tym je też mnoho wěrnoſcže. Tajzy ludźo, kotſiž ſchtomy a druhe rjane żadły lubuja, žu powſchitkownje wopraſdże ſdźěłani, hacžrunjež bychu żane wyſſoke ſchule njewopytowali. Tajzy ludźo žu też ſkoro wſchędnje dobri a ſnjeżu žo ſe żwojimi żużadami a żobuczłowjekami. Dyrbimy żami pſchidacž, ſo tajſi ratał njeje pokrocžny, kotryž żane ſchtomy njeżadża. Tajki potom jenoż darmo wužiwa, ſchtóż ſtaj nan a dźěd we pocže żwojeho wobliczа nadrěkoj. Nětkotrym je ſażo wudawkom ſchkoda. Nimo toho pak žo na druhe waſchnje pſcheczinja a nichtó njeprajt, ſo je ta abo druhi njetrjebawſcha wěſ pſchedroha. Też tajka *wjeſ*, we kotrejž njewidźimy żane dźiwje ſchtomy, njeje pokrocžita. Schkoda kóżdeho měſtacža, na kotrymž nje*je ſchtomika*. S tym cžaſto zyle njetrjebawſchi pódu wuzżijemy. Kak jednotwarny napohlad ma tajka wjeſ bjes dźiwich ſchtomow. Tohodła wužicże kóżde njetrje*bawſche měſtno w ſahrodże a na nawży* a żadżcže na nje ſnajmjeńſcha nětajti ſchtom. To žo wam derje ſadan.

Łahjace zelo.

Żahjaze ſelo we wſchelakich krajinach wſchelako mjenuja. Praja tutemu ſelu też babkażéd, prawſchudżomny ſtarſchik, żwj. Marzyna kopſchiwa atd. Tuta njerodźi je k nam ſ ranſchich krajinow pſchiſchła a wadźi wożebje we wojcžeſchczu (Luzerne). Wona žo ſpěſchnje na polach abo łukach pſchipori a bórzy zyke polo ſanjerodźi. Kcžeje je meji a w juniju. Se żołteho kcženja wuwije žo bórzy drobnuſchki płód, kotryž bywa ſ wětrom daloko

rosnoſcheny. S tutoho żymjenja naſtanu ſażo nowe twětki a to hiſchcže żamżne lěto naſymu, kotreż hiſchcže *w oktobru kcžeja a nowe żymjo njeżu*. Njerodźi je tohodła wobcžežena, dokelž žo nimo měry ſpěſchnje pſchiſporja. Tuta roſtlina pak je hiſchcže cžim ſtraſchniſcha, dokelž je *na njej* ſchribik, kotryž khóżnowu ſerſawinu ſawinje. Tehodła ma žo tute ſelo w prawym cžażu niecžicž. Stare roſtliny mamy ſwutorhacž a ſpalicž. Też ſ wobkopowankami żebi na te waſchnje polo wurjedżimy.

Zahrodnistwo.

Sahroda w augusćje. — Wosdobna sahroda.

Kwětkowe rjadki dżerżcže cžiſte, krjepcže je a wobkopujcže. Pſchekcžěte kěrcžki maju žo wotſtronicž, tak bórzy hacž žu pſchekcžěte a hdyž ſapoczinu do żymja cžericž. Chżemy-li żebi ſ nětkotreho rózoweho abo kwětkoweho kerczka żymjo thowacž, mamy je po nětcžim ſchcžipacž a na ſtónczne měſtno położicž, hdżeż by doſtawito. Nětkole je też prawy cžaſ k ſchcžěpjenju cžernikow. K tomu trjebamy derje wuwite wórzka, ale niż tajke, kotreż pſchejara cžerja. Dalſje pſchiwjaſujcže ke kolikam, ſo bychu žo njeſłamale.

Ssadowa sahroda.

Rjany cžopky cžaſ wożebje żadowym ſchtomam derje howi. Ssu-li ſchtomy pſchepołne, trjebaju też wjele wody. Spadany żad ſbérajcže, wuſicže abo do hnoja ſahrjebajcže. Nětko ſchcžěpjenje żadowych ſchtomow dokończcže. Niczenje żadowych ſchtódnikow ſ nětajkimi jědojtymi roſpuſchczilinami nieje radżomne, dokelž mohli żebi ſ tym hiſchcže żad ſajědojcžicž.

Seleninowa sahroda.

Nětkle je runje najlěpſchi cžaſ truſkalzowe rjadki pſchihotowacž. Rjadki maju žo prawje hłuboko pſchekopacž a derje pohnojicž. Truſkalzy po truſkalzach : imamy żadżecž. Na ſtaru rjadku możemy kulrabi, roſtaty kał a żołotej żadżecž. Też ſelenu łobodu możemy hiſchcže wobżicž. Bobliny (Tomaten) na wjerſchku pſchiſchcžipujcže. *Je-li trjeba, hiſchcže* kcžerjcže. Měrnikej

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźi. Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2557.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nz rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po taryfje. nz

Čisło (Nr.) 188 | **Budyšin — Sobotu, 13. augusta 1927 — Bautzen** | **Lětnik 36**

Prolog k II. sokołskemu zlětej.

Znowa smy, Sokoljo, zešli so na tutym městnje,
Zo bychmy zawdali k s l u b e j a s k u t k e j sej rucy na našej łužiskej zemi

K s l u b e j:

zo čerwjene sapace wobleki sokolske nosyć my čestnje
a ze sobjewědomjom skrućenych muži přec chcemy
a pod tutym wohnjowym znamjenjom horjacu dušu
za zakonje prawdy a wěrnosće k sebi a k druhim;
zo ze swojimi mocami wo dnjo a w nocy
a dźeń wote dnja spinać so budźemy k dobyću prawa
ludskeho, serbskemu ludej zobraneho
a k njeprawdźe, k namocy, k zničenju našebo splaha skepsaneho;
zo prosyć a běd'źić wo dušu a wutrobu bratra a sotry
serbskeho naroda budźemy, dóniž z nas njebudźe
w sokolskim duchu a pod jeho machacym křidłom
jena a jenička swójba:
sokolska
po ličbje bohata, znutřkownje strowa
a čelnje a dušownje čerstwa a njepřewinjomna
a wěčneho byća a rozkćěwa wěsta a hódna.
K tomu słubj zběhń ruku, sotra a bratře
a njezapomń ženje, zo złamane słowo
česć złamaći, dušu a rjap, aći rozbiwa zbožo
hač mjez nami budźeš, hač druhdźe.
Budź „Sokol“: to rěka: budź človjek kaž ze zornowca česany;
kruty, nic zasakle twjerdy;
sebjewědomy, nihdy pak hordy;
pócěiwy, nihdy pak pokhmurnik tajacy,
sylny, pak słabemu k pomocy;
a podwólny njebudź, tak mało kaž naduty:
woboje Sokolej njeslušа a njej sokolske wašnjo:
Cuć chcemy so swobodni tak,
zo by do njebjes zalětnyć móžno nam było
ze sokolskim křidłom: horje a wyše a wyše!

A k s k u t k e j:

być na straži wšudźe, hdźež trjeba je sokolskoh' woka
a zapřimnyć z raznoseń hnydom a wšudźe,
hdźež našemu narodej škody a zahuby hrozy!
To k přenjemu.
A k druhemu:
hač do kraja chcemy a pokazać narodej cylemu,
zo njejsmy so wobleklí košule čerwjene,
jenož na swjedźeńske hodźiny,
ale zo nosymy krwawu barbu rozpalenej' wutroby
tež dźěławy dźeń, hdyž na swojim městnje
kóždy a kóžda ze sokolskoh' hnězda so napinać dyrbi
dopjelnić to, štož powinosć wot nas sej žada.
Hić do kraja chcemy a pokazać narodej cylemu,
zo z horjacej luboseńu pytamy bratra w kóždym Serbu
tež tam, hdźež wutroby zamkaja před nami.
Haj, runje tam chcemy so woprować, chcemy so rozpalić
K budźacym swětlicam: nič za sebje a wšo za swój narod!

A s k ó n č e n j e:

lud hromadźić, žony a muži a dźěći;
nic z hołymi frazami, nic z prózdnymi słowami,
kiž khłěb njejsu a być njemóža, kajkiž jich syćić ma.
Ně, ze skutkom, kóždy kaž móže po swojich mocach
ale to bjez wšeje hary a hordźenja, mile a wěsće:
Ruku tam dać, hdźež k w a r c h o je zasahnyć móže,
wotewrić bróžnju, hdźež někajki wbohi snadź trada,
z radu być k pomocy, hdźež žaneje rady sej njejsu,
spokojić ze skutkom, hdźež kwěka so wutroba wboha,
wšudźom a ze wšěmi po prawdźe jednać.
Nic jenož z wutrobu ale też ze strowym rozumom
dźěłać my chcemy, sokolscy bratřa a sokolske sotry,
zo bychmy narod do njebjes zboža
swětneho tak kaž wěčneho pozběhnyć mohli
ze sokolskim křidłom: horje a wyše a wyše!

W Barlinje, 26. prašnika 1927. J. S.

Hermina mjelči.

„Saturday Evening Post,“ kiž je pod napisnom „My Life — by Hermine“ dopomnjenki prynzeńy Herminy wojsewića, je nadobo s nim spřestała, bynjez w posledn. wudawku tuteho tydźenika wot 6. žnjeńa dalše pokračowanje žo wojsewiło. Dokelž nowina wupadnjenje pokračowanja se žanym zkowzćom njenaspomni, dha dźe je wotmyslila, dalšich wojsewjenjow žo wsdaś a chce Herminu dospa wotbyć.

Tutón njewuspěch nikoho njepřeswjapi. Sćmy jeź některe pokazli je dopomnjeńkow pschinjesli a tak žu žo naschi cytarjo s duchom tutych „memoirow“ sesnali. Tamni po miljionach liczażu cytarjo tuteho tydźenika njejsu žo sa literarny wuspěch Herminy zahorili, kaž je to wocakowała. Wotkładajo wot teho, so podawki, wo kotrychž wona pisaśe, hižo nimale dźesaśa lět wrócźo leża, žu we Ameriźy samer tutych wojsewjenjow derje spóznali. Hdyž je po cłowjeskim zaćuću frosumlse, so chźeda žo pschiwisowarjo stareho režima wuswjatosćicź, dha žu tola jasno sa wulkim hatom wo woprawdźitym położenju w Němskej dosć informowani, hacź so bychu žo pisches tajke wojsewjenja nětak samyliś dali. Žurnalistiski njewuspěch prynzeńy Herminy dopokaja, so Amerikanoju wěrne swisti a winy nascheho swjesćeńenja lěpje znaja, hacź je jej to knjes George Sylvester Viereck (mjenujźy wudawaŕ tydźenika „Saturday Evening Post“) myślił.

W pruskej lotteriji so znowa wulosuje.

Wobšćórźba pschecźiwo jebazymaj sastojnikomaj.

W Barlinje, 12. žnjeńa.

Pschepytowanje statneho rěcźnistwa je tak daloko, so może žo nětko stórźba pschecźiwo njeswěrnymaj sastojnikomaj sapodacź. Dalšnji sastojnizy njejsu do afery sapleceni. Generalna direkcija chże tych hrajerjow motrunacź, kotśiž žo pschi 5. klaźy 28. wulosowanja schodowani cźuja. To žu cźi, kotrychž łóś je s nicźku wulosowany. **Wschź łoźy pjateje klaźy, na kotreź žu nicźi padnyle, budu hischcze žo ras hracź. 250 000 hriwnow, kotreź žu žo pisches jebanstwa sastojnikow hrajacemu publikej wotemsałe, žo snowa do licźbneho koleśa położa, so žo potajtim hischcze ras cźahaja.**

Wobžarowazy pschipad w Halli.

W Halli, 12. žnjeńa.

Pschi **wulstawnym** žwjedźenju w pschepjelnjenej mešschańskej žurli bu žwjedźeński rěcźnik profesor dr. M e n s e r, kiž dhajsche wo themje „Universita a němski lud“ rěcźeć, hižo po prěnich sawodnych žadach pisches wołanje a žwižanje pschetorhnjeny. Mulli dźěl pschipołkucharjow žo posběhny na połk jeneho wobdźělnika a sanjeśe „Reichsbannerowy“ śpew. Na to wopuschcźi profesor Menser rěcźne blido. Wjednik „Reichsbannera“ dźerźeśe na to krótku narěcź a mnohy wobdźělnizy wopuschcźichu žurlu. S wulkej nusu móžachu žwjedźeński porjad dokónczić.

Wo konkordat.

W Fuldźe, 12. žnjeńa.

Fuldawska biskopska konferenca je ke konkordatiskim jednanjam rosjašnjenje wudawa, w kotrymž rěka: „Statna a zyrkwinska autorita stej kóžda na swojim polu samostatnej. S toho scźehuje samo wot žo, so we należnosćach, kotreź žu žhromadneho rasa a polow wobeju autoritow žo dótkaja, pisches wotpowědne dorěcźenje žo rjadowacź maja. Tajke snowasarjadowanje po hłuboko jimajuzych pscheměnjenych poměrach sjawneho žiwjenja, kotreź žu w posledním lětdźesatku žo stałe, je nusne. Sa katolsku zyrkej njeje sa snowasarjadowanje jenotliwy biskop, teź niz biskopska konferenca pschistejna, ale jenož japoschtolski stoł. Tohodla ma zyły katolski lud prawo na to, so žo snowa sarjadowanje poměrow, pschi cźimž žo pschepschimjanja na statne połoženje bojecź njetrjebaja, pisches jednanje je žwjatym stokom stawa. To njebě měrej tyło, hdyž tute snowasarjadowanje na tajke waschnje žo wukonja, so na sakładne prawa katolskeje zyrkwje žo dosćź njedźiwa."

Lausanska cyrkwinska konferenca.

W Laušanje, 12. žnjeńa.

Po prěnich dnjach programatiskeho dorěcźenja žu wot konferenzy postajene kommisije tśi hłowne themata dokładnje pschedźěłali a we wczerawschim połdnjenju wuspěch **jednanjow** w połnej žhromadźinje pschedpołożili. Wschědźyda pschi tym wuraśnje wusběhny, **jo wot kommisijow wobdźěłane pschedmjety jenoź žwobodne dorozumjenjenje delegatow wojnamjenja a** so nimaja nětakeje placźiwosće za zyrkwje žane.

Tośame płaćźi wo wośjewenju prof. dr. Deißmanna (ſ Bordina), kiž je po nadawku wot njeho nawjedowaneje kommisije žhromadźinje pschedpołożił a kiž žo jako połsełstwo Laušannskeje zyrkwinskeje konferenzy na tśichscźanstwo wobroćźa. Wone wuraśuje, so je konferenza krućze na tym, **„porazaźeho ducha njejednoty wotbyć a ſ Bożej pomozu nowy spočzeńk k sjednoćźenju dźěleneho tśichscźanstwa cźiniś.“**

Jězba přez morjo so wotstorćiła.

Wulke wětry nad ozeanom.

W Dessawje, 12. žnjeńa.

Dźeńa buśchtej létadle ſ pschedpisanej maćźinu na benzinje, woliju a proviancźe nakładźenej. Létadło „B r e m e n“ je pod wjednitstwom pilota (létar w powětśiu) Loose žwój pósledni pruhowanśki śćet wukonjał. Po skónczenju měnjesche, so je létadło zyle bjespórocźne, teź radiowa pschiprawa funkcionérujе, tohorunja motor a so może ſ dospołnej dowěru śćet wuwjesćź. Tośame może žo wo druhim létadle „E u r o p a“ rjeź.

Wjedro je žo po wulkich deschcźach dźeńa nozy a dopołdnja nad kontinentom (twjerdym krajom) a kanalom (mjes Jendźelśtej a Franzowskej) sajzy połěpśiło. **Tola powěśće wo wjedrje nad ozeanom su schpatne. Ssu nahle wjeśorne wětry nastałe, kiž ma spěła hrózneje žnlnosće (zyłkow) w śpěchnosći 60 kilometrow sa hodźinu.** Hižo na kraju dośaha 30 kilometrow, so žo śpěchnosćź létadła pohubjeńśchi. Tuž žo njeradźi, so bychtaj pilotaj leczakoj. Hdyž žo stónczenje wotpěcźe, budźe žo jutśe wucźinićź (potajkim dźeńa žobotu). Na nećźim hischcźe žo wśeśći kśeju, kotśiž dźeńa žobu śćeź, storkaja, mjenujźy jo je jutśe runje 13. mějeza. Kusk pschiwěrta je potajtim teź pschi tym. Na tóždyn pad staj létadle pschihotowanej a pilotaj dźetaj, jeli je wjedro tróschtu pschijomne, wotleczeć. Létarjej mataj na proviancźe nimo salamie (kolbaśa) jenoź nětkotre žitrony, nećźto schokoladu, bananow, praženkow (Zwieback), jeji a cźaja. Staj njeśmérnje wjele pschipikow dóstałoj, śwjetśicha wot firmow, kotśiž dźeńa mjenje pilotow a Junkerskeje twornje sa reklamu wuźiś. Wynjeź bóle wabjaze bylo, žu wscho wotpokasali.

K jéjbje pisches ozean posticźuje, kaž śwjetśicha pschi wschěch wažnych wězach, schkrowak (Rundfunk) žwoju śłužbu. **Dźeńa** (žobotu) **wot popołdnja schtyrjoch wotmyślenu wotjěd žo pisches Lipcźanšku stajiju na schkrowak pschewoźmje a wot Lipska žo na sćelerje w Barlinje, Schćezźinje (Stettin) a Königswusterhausen pschenjeśe.**

Koennecke chże do Philadelphia leczeć.

W Barlinje, 12. žnjeńa.

Létać Könnecke pschihotuje žo teź na śćet pisches morjo. Hižo dlěźschi cźini pospyty wokoło Barlina. Se žwojim létadłom „Germania“ chże spytać. To je dwojotśeśchnik ſ Kaspóroweje twornje. Śćet ma žo spočzaś pschichodneho tydźenja pschewjesćź. Budźe jej južnišchi pucź wuswolićź, hnadź na 400 hacź 500 kilometrow južnišcho, dyžli parniki jěźdźa. Jeho wukóńa je wulke městno Philadelphia w žewjernej Ameriźy, kiž je wczera Könnecka ſ wožebitym telegrammom pischporuczyło, žo tam k jemi pusćźicźeć. Dale je na napraschowanje sdźěliło, so wustajene myto we 25 000 dollarow (to je pisches 100 000 hriwnow) teź ja „Germania“ płaćźi. Könnecke liczi ſ 50 hodźinami létaśskeho cźasa. W pischeśśu je pschi žwojim pruhowańśkim śćetu na 138 kilometrow ja hodźinu leczak. Maschina ma teź pschiprawy ja schkrowe powěśće. S nim pojěźdźe hrabja Solmes, kiž schkrowny apparat wobstara.

Serbsko-rumunski namjezny připad.

Rumunšzy wojazy jako pólni rubježnizy.

W Běłogradźe, 11. žnjeńa.

Hdyž žo južnoskłowjanskim wyschnoscźam wosjewi, so buchu pola wšy Nakovo, blisko južnoskłowjansko-rumunskeje hranizy, wolpjei pola wot paduchow wobkradnjene, pschechłapi w nozy na žrjedu wołdźel nakrajnych policźistow ćisoch wobrónjenych rumunskich wojakow pschi wurubjenju powow južnoskłowjanskich burow. Wonl cźekachu. Na wjazoru pschikasniu ſ sastaćcźu rumunšzy wojazy njedźiwachu. Tuž policźistoj do

nich tśěrichu. Pśichi tym bu jedyn wojak morjeny, druheho sajachu, tśeśći cźekny psches hranizu. Wot južnoślowjanskich a rumunskich wyschnoscow tworjeny wubjerk je wobtrucźił, so je so pschipad na južnoślowjanske jemi stał a so su potrjebne wjazy króćo k sastaću namołwjeli.

Doręczenje dla wójnskeho dołha.

Kak ma Južnoślowjanska swój dołh wotpłaćiś.

W Londonje, 11. žnjeńca.

Wczera popołdnju buchu mjes pokładnym kanzlerom a južnoślowjanskim pósłanzom **jendźelsko-južnoślowjanske wuczinjenja dla sapłaćenja wójnskeho dołha podpisane. Južnoślowjanski wójnski dołh je psches tute wumjenjenja na 25½ milijonow puntow postajeny** (510 000 000 hr.) **a maja so po pschikładze wićich prjedawschich dołżnych wuczinjenjach w 62 annuitetach** (cźasnych wotrećkach) **sapłaćiś. Prěnja wuczini 150 tyšac puntow** (3 milijonow hr.) **a ma hischcze so lećo wotpłaćiś. W pschichodnych tśoch lětach płaći so ličnje 50 000 puntow hač na 300 000 puntow w lěcze 1930. 1936 dozpěje wyschichinu 350 000 puntam, wot 1940 potom 400 000 puntow a wot 1942 a dalsche lěta 600 000 puntow.**

De Valeras — frontu pscheměnił.

W Dublinje, 12. žnjeńca.

Wschitzy sapósłanzy „Fianna Fail" — tak so de Valerowa strona mjenuje — su so hač dotal pożedżenjow iriskeho śejma wsdali, dokeł so sapowědźachu, na **jendźelskeho krala pschiśahować.** Wczera **pak pschikhadźachu** a de Valerom w parlamentskim biurowje, so bychu **pschiśahu wotpołożili.** W derje informowanych kruhach wocźakuja, so dotalny kabinet wotstupi a nowy kaliziski kabinet wutwori, ke kotremuž budu **sobustawy dźěłaćeśkeje a Remondskeje strony pschiśłuschećej a kotruž budźe de Valerowa skupina podpjerać.** Parlament (śejm) so njebudże pjeća rospuschćiśiś.

Trajaza krisa w Grekskej.

W Athenje, 12. žnjeńca.

Systematiske pschećiwjenje kralowskeje strony wosrjedź koalizijskeho (sjwjaskowneho) kabineta je wjera **rospuschćenje kabineta sawinowało.** Snutskowny minister a druhi ministrojo jeho strony wopuschćichu pożedżenu ministerskeje rady. Tuta krocźeł je so stawa dla napischećiwneho měnjenja z druhimi kollegami, wosebje dla plana finanzneho ministra, kiž chce narodnej banzy prawo wsaćź, bankowki wudewaćź, a sa to nowu banku sałożiś.

Wšudźe so bombu mjetaja.

W Sofiji, 12. žnjeńca.

Na drjewnischću, kiž k amerikanskemu konsulatej njeje, rosbuchny w nozy bomba, kiž pak žaneje wjetsche schkody njenaćini. Mysla, so je so tu wo nadpad pschiwiśnikow Vanicetta a Sacco jedna pschećiwo amerikanskemu konsulatej. Sćeź policije njemóžesche wuspěcha. Wotnjeź so druhi huydom śarachu, njemóžachu nikoho podhladneho sajeś. Konsularske domje so njewobschkodźi. Jenoź zyły rjetomaź woknow we wokolinu so rosbichu. Tutón attentat je hižo druhi, kiž je anarchistiska strona pschećiwo amerikanskemu konsulatej wukonjała. Hižo we lěcze 1922 su bombu de amerikanskeho konsulata cźišli, hdyž mjeśeschiaj so tehdom Sacco a Vanicetta wotprawichu.

W Sakramento (w Kalifornisce) 12. žnjeńca. (Pisches United Preß.)

Dźenża rosbuchny na t'ěsche měchćajuskeho pśiwabła bomba. Jyše twarjenje woheń popadje a so bórzy dozyła spali. Schkoda wuczini na pół milijona dollarow (2 125 000 hr.). Tak daloko hač je znate, njeježu pschi tym ludźo wo žiwjenje pschiśichli. Policija wěz trucźe a spěchnje pschesyntuje. Hač dotal je hjes wutpěcha. Měnja, so tež tutón attentat z demonstraziju sa Sacco a Vanicetta swiśnje.

Před skónčenjom němsko-francowskich hospodarskich jednanjow.

W Parisu, 12. žnjeńca.

Po powěśćach dźensnischich Parižskich ranšich nowin budu so němsko-franzowske hospodarske jednanja we blizšim cźasu skónčiś. We wschelakich napschećiwnych dypkach su so po „Petit Parisien" we wczerawschim popołdnischim pohedżenju sjednali. Němskemu knježeństwu je so wojsewiło, kak wězy steja. Jeli Barlin wuczinjenja swojich delegatow schwali a žanych sadźěnkow njeczini, budu wumělenja w běhu žoboty w principje (sašadnje) so dohotowiś. „Ezzelsior" chce wědźeś, so je jedyn sekretar němskeje delegazije do Barlina dojeł, z wotkal so z ważnymi instrukzijami wrócźi. Dźenża ko rosrisaze communique (wojsewjenje) franzowskeho wikowańskeho ministra wocźakuje. **Wo dowoju wupkedow chemikalskeje industrije ju so dojednali,** mjes tym so sajimy **němskeje maschinskeje a elektrińskeje industrije** na wěste pschećiwjenja stotkaja. Tołu budu so też pschewinyć. Někotre differenzy (rosdźele) wobsteja pschi **hrajtach, tkaninach a wolmjanych tworach.** Tola wěri „Ezzelsior", so wuczinjenja so bórzy stóncza. Nowe tuthwilne wumělenja płacża jenoź hač do haprleje 1928.

W Barlinje, 12. žnjeńca.

Pod pschedsydstwom statneho kanzlera dr. Marxa sendźichu so dźenża dopołdnja ministrojo, so bychu **so dla němsko-franzowskich wikowanskich jednanjow sreźeli.** Pożedżenje, na kotrychž so też swonkowny minister dr. Stresemann, sejiwjeński minister Schiele a statny sekretar Trendelenburg wobdźěłichu, saběrasche so z dypkami, wo kotrychž hischcze so pschi Parižskich jednanjach dojednali njeběchu, tak wožebje wo cźaž jich płaćiwosće a możnosće wupowědźenja wobsamkujomnych wuczinjenjow. W Barlinskich kruhach licza, njedźiwajo na wschelake cźežoty, so jednanja **znadź** sa **tśi abo schtyri dny dokónca.**

Što w francowskej měnja?

W Parisu, 12. žnjeńca.

Pożedżenje němskoštatneho kabineta sańdźenu srjedu ko w Parisu wulkeje ważnosće njepschižnjeże, dźiwajo na pschichodnu swonkownu politiku Němskeje. Nowinarstwo hischcze ko kritiki dźerżuje, dokeł žane informazije wo Stresemannowym programmje njepschideźeja. „Temps" njewěri, so tamna ministerska rada někajki pschewrót w němskej swonkownej politizy wotnamjenja. Němšćinarny swonkowny minister je pschewesko z Locarnskej a z Genšskej politiku swjasany, hač so by swoje nahlady pscheměnił. Jeli němskonarodni ministrojo jeho stejišćo z tśoch stronow schwala, kaž so to w oficielnej rosprawje wobtrucźuje, dha je to z dopokasom, so su njemóžnosći spóznali, pod dźensnischimi wobstejnosćemi druhu politiku wjesć. Wosjewjenje, so je franzowske knježeństwo pschidało, porheinsku wobhadku wo 5000 muži sniźiś, wosnamjenja „Temps" pschesaźne. Definitiwne pschischcze so „po śdaczu niczo wobsamkło njeje". Pschi tym njeje liczba 5000 muži ta, kotruž jej knježeństwo myśli. Rozłożenje tuteho praschenja wostanje pódlanske, doniž njeje wěstosć franzowskeho wójska swěsćena.

Jasmin wonja, róże wabja
Měsac, k sebi ke košenju;
Wónje mój mi pomjatk słabja;
Moje spanje w dopomnjenju
Wokošuje słódka hubka
A mi pěseń paknje z pupka.

Cźišinski.

Njedźelu, 14. žnjeńca.

9. nj. po swj. Trojicy. — 10. nj. po swjatkach.

1768 załoži so Radwośke bratrowstwo „Khrystusowe smjertneje styskności na kśiža".

Cyle Khrystusowe žiwjenje bě kśiž a martrastwo; a ty sebi pytaš wotpočink a wjesele? Myliš so, myliš so, pytaš-li nješto druhe dyžli čerpjeć zrudoby; přetož cyle tute smjertne žiwjenje je połne hubjenstwow a kołowokoło wottykane ze kśiżemi. A čim wyše štó w duchu (znatrkownje) postupuje, čim częšše kśiž často nańdże, dokeł cwila jeho wuhnanstwa hišće bóle z jeho luboscu pśibywa.

Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjerje.** Pišachuny wczera, so so hotuja we Němskej morjo mjes Ameriku a Europu pscheleceś a so su powěśće wo wjerje mjes Ameriku a Europu dobre. Nowiny pak pschinjeseju dźensa powěśće, so je na morju wětr a deschćik a tohodla lětarjo se swojim lětadłom ko njeju njemóžesche na pucź nastajiś. Naš, so wě, tele powěśće sajimuja, dokeł wjedro nad morjom też na naše wjedro wobu skutkuje. Dźensa hischcze žyłny wyschina nad zapadnej a połonjej Europu leži. Nižina nad Jendźelskej wotžałuje so k dołhemu ranjej. W połnocy nimóžesche nic może nam njewjedra pschinjeseś. Nowe, z morja pschikhadźace nižiny pocźahnu dnje šamžny puć, so wyschina nad połonjej Europu wjesełabja. Wjedrarnje wschak pisaja, so śmjerjemy na nowy tydźeń bóle khłodne, torhate a schersjate wjedro. Deschcze z cźežkimi njewjedrami wschak žiny tónle tydźeń nimale wschědnje měli. Bohu budź dźak.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 13. žnjeńca.

† 1894 serbski zapósłane Handrij Keŕk w Rodecach.
† 1915 na bitwiśu serbski wučoŕ Jan Rjećka.

Sydam wjećor we khłódnicy
Rad, hdyž jasmin w kśěwje stoji.
Wubudźeny pol, pol spiey
Hladam, kak so mšeac łóji
Z lisćom, kak na sćěny wěša
Wobrazy a spěšnje měša...

Za wysoku płaćiznu.

Powědańczło z naschich lanjow.
Napisała Kristina Royowa.

40] (Pokračowanje.)

W bolosnem rozhorjenju rozdreć baron dopiš, cźišmy jón do wohnja a twarźe po krutem šnutskownem, boju z draštownje z pschedewsnaćom, swojej mandźelskej tak runeże hač možno a hodźi-li so to, też lepschu powěść wo sirowosći žyma dośahaś.

XV.

Po dalokeho morja žołmach
S harda łódź so domoj nješe.
Pischistawi-li dnje k domišnje
Abo žnadź też hischcze sabinje?

A je žłyšami młodźenz hlada
Psches morjo; z horzym zedźenjom
Sa mačzerku žyn wschón trada;
Bórzy bycź dhył hižo dom.

Hdyž mnežny dźeń so nakhila,
Na njebju hroža njewjedra
A wichor hoiwi, šaschmi,
A šmoh sbéha, nawali.

A łódź, kij žołmow hrajka je,
Sso napośledku rosbije
Wo skały kamjeń potajny
Někt nurja so do hłubiny.

Wětr wuje, žołmy sdala niesu
Domoj někto žałośeńe žyna:
Macźi, luba macźi, nawaj wjazy
Sałowidźenja na semi njebywa!

Synki tajkeje zunjosrudneje pěsnje dobywachu so je wotewrjenym woknom do kustorjaneje łodźinje kajuty. Tam leśeśche na trocźakwje, z njehibnymi pschestrěnzami pošłanej, holicźo. Wětši runy poł hłowcźku słożenej, tu wotpočowaschе jako wjerscor rózownika. Běła drasta, z zankami wobšadźena, wobšimowaschе schwižnu postawu, kiž, kaž so sda, bu na rukomaj luboscze noschena. Dwě cźornej pletwje wobrubjowaschej běłe cźoło. Wtyschćatu běłu plecź wušćěkowachu dołhe potajnje na ligy wustupowaje mikawcźi a trochu wobkrućkoje brownki. Wšcho běšche na tutej holicźy rjane a potajne, wopraudźiny nejšći wjećor.

Bichi šmukach pěsnje sda so, jako by so wodźewk bolosće nad jeje wobliczom wuspěschеrěł. Wona njesaštyscha, kak so durje wocźinichu; teš z šwakkom so bliżazych krocźelow njebě so doślušchała a wohiowy so hakle, hdyž so pola njeje strachocźimy hłóž słyschećа da: „Tamara, moja kwětka, schto je cźi?" Dołhe mikawcźi so šćěrnychu, a dwě rjanej modrej, srudnej wócźy hladaschtej do wobliča nachileneho nad njej muzikeho.

„Schto je cźi?" wospjetowaschtej strachocźiwje hordej hubje.

Górki ryš jehra wokoło małej hubki.

„Ty to šy, nano? Mi wschak niczo njeje; nimam žnadź ja wschitko?"

„Moje drohe dźěcźo, ty tola wěsch, so wscho cźinju, so by cźi niczo njepobrachowało.

„Sšnadź šy někajke pschecze wuprajila, a wono so cźi njeje dopjelniło? Proschu, jenoź mi praj, a twoja wola so stanje!"

Wona tschašeśche s hłowu.

„Ssy-li ty srudna? Cźehodła njejstej Orfa a Asja tudy? Cźehodła tebi njepschehodźitaśej abo njesabowitej cźe je hudźbu?" Muž žmorschcźi cźoło.

„Ja šama žym jeju wotešlała; nochzych hižo dleje pschipožłuchaš."

„Sšnadź šamóžu ja cźi lepje pschehodźitaś; pschehoseh-li?"

„Ně, ł cźomu też to?" rjekny mały ert mjerzajo. Wón sdychny. „Ja pschipožłuchach spěwu, wonka lanjezenemu; nan spěwaschе někcźo wo rosbitej łódźi a wo žnjesbożenje łódźnika", prajeśe holicźo łonliwje. „Też ja bych dyžla tak rada z nim tam w parlowroju wotpočowaćź, hdyž doje ovch niczo njewidźała, ale teš njemóžu niczo wobžarowaćź."

„Tamara!" Podusćeny wuschčik cźiłowaneje dušche wuny so z unježowego hłoża. „Tamara, moja kwětka, kajše myślicźki chodźa w twojej hłowcźy? Njewěsch dha, so budże wschitko šaso derje? Hdyž jenoź domoj dojdźemoj a ja śrjadaju swoje hamtske naležnosće, pschejdźlimoj so buydom do milseho podwjebja najwjeźerneje Europy, tam so ty zyłe a na wschě cźasy wustrowisch."

Wona satschaje mózne hłowcźku: „Ja njepóńdu z Egiptowstwo wotsal do znjsby."

„Mój lubuschko, bndże to tola jenoź na krótki cźaš, niz pak na wěcźny!"

„Njech teš, nano luby, ja njepóńdu, tam bych so njemohła pschiwuwcźeś a nihdy bych nochzyła tam wumrěś; daj mi radšcho bonna zemrěś!"

Njewědźo žebi rady pokny muž ł woběmaj rukomaj swoje wobliczo; jeho wutreba žyłnje buchasche. Bě na nim widźeć, kelko so prózuje, so by so wobkhrjeźił.

„Sšym poprawom po tebje žej pschijschoł, Tamara", rjekny za khwilu; „njechaschi-li troschku na wutkwy hicź? Rad bych tebje starožitnoscźerjej pschedstajił, kiž puchuje do Egiptowstwje. Wón je ł wulkim cźešcźolowarjom naschede domiznu."

Wobliczo młodeje žónskeje pokasa wokomiknu sajim.

„Ty możesch mi jeho pschedstajiś, nano, ale pschijmjedł mi jeho jenu: mi so nětkole njechcha won hicź", schepny rózowy ert ł lubosnym hłokom.

„Derje, mój lubuschko, ja pak pósćelu cźi najrjeńy Orfu, pschetoż ty budźesch so chyba pschehowbleź, dokeł so pschego hišćeze w rajšchej drasce. Sa pok hodźiny so pschipowědźimoj."

naschu Łužicu šu bóle wobczahake. Wczera rano zahaschesche fyhne njewjedro nad Berlinom a wokolinu. — Schtwórtk rospuschczichu so fyhne njewjedra i dźela je krupobiczom nad Schlesku. Też horischcza tak njemerowanych Smolnowych Horow (Harzgebirge) schtwórtk zaso cżłe njewjedra a slowki pischeczahowachu. — Jutśe, 9. wjeselnia po fwój. Trojizy, khadża błónczko 4,41 hodź. a khowa šo 7,27 hodź. Wjeczor ihadża zojezor 8,34 hodź. a khowa šo wjeczor 5,49 hodź. —

— Nasch njedraumnistojny staja na druhu polozu mężaza a u g u s t a tute wjedro:

Njedźelu, 14. augusta: Njenje.
Póndźelu, 15. augusta: Deschczowanje.
Wutoru, 16. augusta: Njewjedrojto.
Srjedu, 17. augusta: Njenje.
Schtwórtk, 18. augusta: Njenje a wětrojto.
Pjatk, 19. 8.: Mjohojto, mutno.
Ssobotu, 20. augusta: Wětroito.
Njedźelu, 21. augusta: Mity wětr sadniwa.
Póndźelu, 22. augusta: Njewjedrojto.
Wutoru, 23. augusta: Pischeměnjato.
Srjedu, 24. augusta: Njenje.
Schtwórtk, 25. augusta: Wětrojto, deschczowanje.
Pjatk, 26. augusta: Wětrojto.
Ssobotu, 27. augusta: Deschczowato.
Njedźelu, 28. augusta: Njenje.
Póndźelu, 29. augusta: Njewjedra.
Wutoru, 30. augusta: Wolkłódnjenje.
Srjedu, 31. augusta: Njenje.

— **Po khodźenju** hwězdow a njebjeskich znamjenjow: Njedźela 14. 8., póndźela 15. 8., wutora 16. 8., srjeda 17. hapriježe: Dobre dny za duchowne prózowanja, wobkhad a pschemyšlo. Schtwórtk 18. 8.: S dźela dobry a i dźela jara schpatny dżeń za šabawu a wumělstwo. Pjatk 19. 8 a sobota 20. 8.: Kritiske dny prěnjeje rjadownje, schpatne za duchowne prózowanja, wumělstwo, šabawu, cżeske njepocżiłki, senjerzenja. Njedźela 21. 8.: Dobra za donjazność a wokhod. Póndźela 22. 8. a wutora 23. 8.: Nimale dobre za duchowne prózowanja, schpatne dny za wokhad a njenjezrjisnoo. Sarjeda 24. 8.: Ważny dżeń za Schlesku, Schwajzarsku, Elsaš a Turkowsku. Schtwórtk 25. 8.: Kritiski dżeń 1. rjadownje, senjerzenja, šły za rataršwo, twarstwo a podkopt. Pjatk 26. 8.: Nimale dobry za wumělstwo a šabawu. Ssobota 27. 8. a njedźela 28. 8.: Schpatne za wumělstwo, šabawu a duchowne dźela. Póndźela 29. 8., wutora 30. 8. a srjeda 31. 8.: Nimale schpatne dny za wumělstwo, šabawu, ratarstwo a cuchenne prózowanja.

— **Dżenjnische tydźenske wili** běchu wot wjeselnego wobdźelerstwa derje wopytane. Butra płaczeische 1,05 hr., jeja 12—13 pj., twaroh 25 pj., kaponti 1—1,10 hr., huśy i prénim pjerjom 7 hr., na seleninowych wiekach płaczeische punt jabłukow 25—40 pj., kruschnow 10—40 pj., hunow 15—20 pj., holanjiske jahodow 40 hacż 50 pj., brušnijow 30—35 pj., róże kwětlojeho kalu 10—40 pj., tórti, jena 5—20 pj., punt tomatow 25 pj., cżerwjeneho kalu 10—15 pj., běleho 8 pj., morchwje 15 pj., zoble 15 pj., liter kurjatkow 30 pj., punt kapmaczkow 25 pj., janiskich jahodow 25 pj., wischnjow 60 pj., tikatych 50 pj., litr laneho wolija 1,60 hr., punt běrnow 6 pj., zentnar 5,50 hriwnow.

— **Potrjasnite powěsće.** Dla njekhódliwosće kolojeznego srasyschtaj wczera powołdnju wokoło 6 hodź. na stacji Kejžorskeje dróhi a Sčukelnitskeje haży jedyn na kole a brzhi na motorikim kole hromadże. Wonaj šo njesranitaj, ale koło šo šylnje wobschkodźi. — 15-létny pachoł, sa Zitawy, hiž bě nekajschi maliczkojcow dla swojimaj starschimaj cżeknył a tu wokoło bumdasche, bu saschlu nóz sadběrzany a nakhwilnje do schtitenskeje jatby wjety. — W běhu minjerjeho tydźenja bu 22 wozbowom, swjetscha mjeldźi ludźo, dla nóznemo mérkasenja wot policije wobschkodzenych.

— **Kradnjene bu** i nutsdobkwanjom w nozy k 12. 8. 1927 i měschczanskich Schpricrjowinych kupiełow: cigarety po 50, 100, 150 a 200 schtukow je wobkakach znamki Attila, Mestor, Salem Gold, Greiling, cżorwo-bile Maly Kios, Mahary Perle, Muhat, Halvaus, Deutschmeister, Gideu, Birzi, Dolomit, Mocca, Vineta, Pico, Revue a Crute 23, Fürsten, Constantin, Abdula, Delft, Albica Club a Fünfer Sport, Jhan, Salem, Fatina, Silva, Handicap Cio-Cio, Meine Zigarette, Hof Lößnitz, Hanion, Sewoutti Blankoyf, Elsen, Greiling Auslese, — dale Lobelowe pelnomlócżne, rospuschczilwe a smjetanowe schokolady a 3 kartonki smjetanowych bonbonow. — Wo wězowne sdźelenja proša kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Njedźelske jedne thartki naitupaze.** Po pischeczu mnohich budu šo nimo hižo pschedležazych njedźelskich nawróczinych khartkow też take do Porchowa, Habraharšij, Budeštez pisches Budyschin abo Wjeleczin a Połcżnizu pisches Kamjenz abo Arnsdorf wudawacz. Dokelż je dowolene, jěchu to tam, to wróczo na kóždem puczu jón krócż pschetorhnjecż, to žmě šo njedźelska jězdna kartka, kotraż płaczi i Połcżnizu też sa jězbu do Kamjenza pisches Arnsdorf a wróczo pisches Porchow abo sa jězbu do Kamjenza pisches Porchow a wróczo pisches Arnsdorf wužiczi.

— **Telefonowa kniha** pruskeje a sakskeje Hornjeje Łužizy je doschła a sajimaju móża šebi ju sa 1,40 hr. kupicz.

S **Njeswačidła.** Njedźelu, 21. znjenża t. l. wuhotuje wojenske towarstwo sa Njeswačidło a wokolinu w kraßnem hrodowskim schtomowniku w Njeswačidle wobkhadowany parkowy koncert, kiž započnje so 15,30 hodź. Koncert wuwjedże kapala 11. bat. 10 pěschcheho połka i Budyschina pod nawjedowanjom kujeła wyschcheho hudźoneho mischtra Kapplera. So by tej mjenje samóžnym wopyt konzerta žmožny buł, je saštupny pjenjes sa dorosczenych na 70 pj. a sa dźeći na 35 pj. hohu sa pogramm postajeny. Pischi a sa dźeći na 35 pj. hohu sa pogramm postajeny. Pischi hubjenemu wjedrje budże so w hrodowskej oranżeriji koncertowacz. Knjeżej Komornikej zwobodnemu knjesej se Bietingshoff-Rieich so sa pischeczelne pschewostojenje dźak swuprajі. W knjeżej korczmje zapołcżnu so w 17,30 hodź. zwjeczor. W knjeżej korczmje zapołcżnu so w 17,30 hodź. zwjeczor. Pischi kotrychž budże tohorunja hižo mjenowana kapala hudźicz. Sežinimy na to kedźbne, so ma w Njeswačidle hrjeda knjeza korczmu pschezo dobre pohoscżenje a swiśt po jeseniu wot Budyschina je schwarny. Dalsche šo s nawjeschtkom wojewi.

Z **Pěskec.** Wobžarujomne njezbože sta so minjenu póndźelu po pripołdnju w nasej wjesey. Wésty 17-létny Günther z Drježdżan, kiž je tu pola ratarja Behra z pohonom, cheyše ranje na polo wnjeż. Zalěżywši na přihotowany rjelbowany wóz na dworje scżahny za wotoski. Konjej so najskerje nekak warószistaj a nahle z mocu zaczahnyschtaj. Při tom Günther, kiž na wozu stoješe, trošku pokhablowa a do přednych brylow (prežno żelezneje tyče, kotryż rjelbiznje wot so rózno dżerżi), zawadźi. Tute pak tajki stork njewndżerżachu a so puścichu. Wholi padże mjez přednowej kole a koni. Kolo dżeše jemu přez hlowu. Ruče zawolany lěkar so wo zajezbożenebo postara a jeho w tu khwilu w jenom statoku lěkuje. Zranjenja su pječa jara strašne.

S **Wulkich Sdżarow.** Jnź drje šu i wjetschcho dźela pod ruche. Powschitkownje šu i wunoschkom spokojom, ale wobkopne plody njesšu so nanajlepje radżiże, dokelż šu tu krupy wschelakim wobškodżerjam ichkodu nacżinile.

S **Wujerez.** Tu ma šo nowe zhromadźenje ratwarjez. Schtyrje, nuklerske a cżełklatke dźela šu šo twarschenu wobkhodnikej Arthurej Korjankej we Nitkej za sumu 39 500 hr pschewostajile. S twarom je šo hižo zapoczało.

J. Cżischinski:

Wo zrałych Zitach.

Po polach žita cżumwaju
Juž dołhe kłoży na bźł k jemi;
A na žołcj pschenizy šołhaju
Sdo k njebju jako i połcżemi.

A jeczmjeń hordži hochtaty
Sdo jako paw na dworje i kłoßom;
Na jeleń hischcże liczaty
Woweß šischaße i hlowu, bórezi i płaßom.

Po wschěch šo polach frinkoli,
Hdyž šlónzo do nich tije jaßnosej;
A žane njecżo njeboli,
Hdyž kóżde khwali swoju traßnosć.

Na horje stoji staty knjes
A na žně płodnych polow hlada;
Wón wocżi měri do njebjes
A i semi na kolenje pada:

„O Knjeże Boże, bjeż nasich dźat,
Sa pola žohnowat a hajił!
Sdy nasche i ruku schczędrje tak
A kraßne žně do kožu šajił!

S nich wěczuje dawaj Szerbam khlěb,
Sa i dźakom dźěkaju jej rólc;
Mózy cżešej a gnězdu herbitu schczěp
Do swutroby jim a do wole!

Myšl sresown sdżerż jim, sylnu pjasć
A lubosć k hłoßej twojich synowow,
Sa žadyn wichor njemohł kschasć
Jim i rukow žłožo herbitych honowł!"

*

Bohate žně šo domoj khowaja. Pola a hona šo prózninja. Nocża je swjetscha pod ruchim. W zołtym błyschcze šmahuja hischcze šo pschenza a woweß. Kak dołhe, a też wonej budżetaj wopor kožu. Prózdne zdżerżiischcza nas dopomimaja, jo žnuj wjeschcze lěta dosgeli. Wésta tyschnosć nas woldawaja pschi napełnjadże prózdnych pokow. Sacżuwamy, jo lěžo ponaku swojemu kónzej to bliži. Sdano nekotre ptaczata laž žylobili, sdóre pliczli a nekotre druzjny łastojczkow nas wowischczeja. Hdyž poczina babine lěcżo lětacz, je i kěcżom tak nimale ke konzej.

Tola ratař nima tyhwile, do tajkich myšli šo sauóricz. Ma hischcże połnej ruzy dźła. Sdotne žita maja šo poßyczż a dom khowacz, pluh tucżi semju a nasnyma piza šo šuje. Kak budu žně wupadnycz, njechodži hischcże šo njez. W prażniku pa płodne dny šo wotmenjo i czołhynni płónczenymi dnjemi k rosróstej wschěch kulturnych rostlinow pschinoschowate. Wothladajo wot wschelakich njewjedrow šu šo žita tu a tam khětro slehnyle. Tola sjeja nimale wschě žita rjenje w šiwjekach a kokach. Tak šo jsda, šo budże šo i dobrynni žnjeni licżicz mózy, zahtoż šo naschemu ratařskemu popischeje. Njech Bóh žohnuje ratarja dźźło, liž bróżbu dźakuje wora a lud a zhót nam żesiwi. A dźak njech Wjerschnemu šo śpéwa za bohate žohnowanje na polach a honach.

Z Łužicy.

* S **Bistopiz.** Srjedu wjecżor krótko po 7 hodź. jésdżachu wulke wjesbowe wozy wustajerjow pschi žnjeżowem tšelenju wot dwórnischcza na tšelnischcho. Pachoł, nehdże 16létny, hydże šo na wozu mjerischcho pschiwěschała, so by šo trochu powosył. Na schtullitim namesće padże dele a jeho wucżahowanych saktrawanjeneho, se stě wobodrětym wobliczom a sranjenymaj nohomaj je spodu wosa. Njedźiwajcy wschelo je hischcże dosta šboża mět, so njeje šmjerzj straschnje šo poranił.

* S **Porchowa.** Dżenża wjecżor 1/4 hodź. je tu we hrdżinem hoscżenju (Mittelgasthof) pschedwoschił we njewjedrowej katastrofje w dolinach Gottlcuby a Mohilnizy je šwětłymi wobrasami.

S **Goldbacha.** Poczeschczenje šwěry w dźele. Saudżenu hobotu dosta knjes Hermann Schölzel i Ramnowa, kiž 20 lět njepschestawajcy pola porjedžerskeho mulerja Alwina Rocha w Goldbachu dźela, cżesne wopišmo Zitawskeje pschemyschlowej komory. S poczeschczowazymi šlowami: mutrobneho šbožopschecża pschepoda je jemu powjasnik Otto Ajmann i Bistopiz.

* S **Wostrowza.** (Njeschožo.) Njedźelu snjeschoži cżełko je žwojim kolom wójnska wudowa Karolevska. Po nahlej dróhy wot Reutnitz do Nicho mjtna njemóżesche hnoy kolo dodżerżecż a padny, pschi cżimsch žebi brodu cżełko srani.

* S **Buckersdorfa** pola Wostrowza. W cżełkich mužlach, njemjeschese dolhi cżah žane dżeło, je 68létny hżełak do tak njenowanego schihenczeho hata sločit a šo satepit. Jeho cżełko bu wuczehnjene a khowane.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutše njedźelu:** Mróczele šo pschecżahuja, tu a tam šo poprózhi, wětřik saduwa i krótkeho wjeczora, le pokodnju bóle wobstajne, w Jendżelskej bóle scherjaze.

Do jeneho konfezionskeho wobkhoda w Barlinje, Kurfürstendamm 16 šu šo wjacży hacż trójcż nutskamali. Tuž wobžedżeć wotna je cżeżkimi żelesnymi sawjerami wobda. Ale tute pschiprawny hischcże tež niczo njepomhachu pischeczimo tutym naschonitym nutskamarjam. W jandżenej nozy pschekamachu tuczi spezialistojo sawjeru a pokradnychu sa 4000 hr. židżanje žonjazeje draiky. — Sa 4 000 hriwnow šlébórneho gratu kradny jena kolna paduchow, kotraž w Niklasjee pisches wocżinjene wokno nozy do jeneje ville salèze.

*

Pischi wulkeże do brodżischczow (Wattenmeer — nikte morske brjohi) psched mětom Cuxhaven pschiházdżechu knjesaj a jene dżećo do najwjetschcheho stracha. Njenamakachu w prawym cżasu dompucż pched špéchnje nawalazym morjom. Na šboże bu jena wumóżerska stazija pischi Lobju na nich ledżbna a jenemu cżolmej, kiž khětro do wody puschczichu, jo poradżi, hižo doznla wotkleńkich wumóżicz. Woda žahasche jim hižo pod paż. Tak mózachu jich w pozledním wokomiku wuthowacż.

*

W rauschoršišitej wóży Coldinnen pola Norden sta šo hrózne nadróne njeschoże, kotrehož wopor běchu iži male dżeći. Tuczi cżumpachu šo na woju jeneho wosa. Nadeho poczа jeczа a pischeje i woja padnjene dżeći. Pischi tym buschtej dwě dżeći žmjertnje sranjenej, tśecje šo jara cżeżko na rukach a nohach srani.

*

Mjes Brügge a Blankenberge (w Belgiskej) šu we běhu tšoch dnjow dwaj autobušaj do šo kraiskoj a to na žamym mě'cże. Pischi woběmaj mjeschožomaj wosziewieja šo sranjeni, kola mjes nimi někotši każ cżeżko, so ledy šo pischi živjenju sdżerża. Jedna šo w rosprawje wo jendżelskich turistow.

*

Każ šo i Bostona wojjewja, boja šo, so Sacco, kiž hischcże dale w'ché poživadla wotpokazuje, cżah hacż do 22. znjerża, na kotrejż je šo wotprawjenje wosttorczijo, doczakacż njebudże. Reuterskemu korrespondentej šo wot zastupowego zarjadnistwa sdżeli, so Saccowe pokoženje njeje tak kritiske, laž žej to mysla.

*

S **Linza w Awstriskej** šo pisa: **Wczera wokoło pjenaczich dopołdnja pschescżahnu němčostatny automobil na zwjazkowej dróhy do Mina blisko Sprenzberga w kolenju jene motorske koło. Pischi tym sajédże wós, kotrejż fabrikant Rockenau i Hannoverskeje wjedżeše, do hrjebje, pischeczižny šo a pohrjeba tšoch zobujedżazych, njenujzy Rockenaua, jeho mandželstku a dźowku, pod šo. Dźowczička bu tak cżežko sranjena, so sa někotre hodźinki wumrě. Mandželstka jeji nop puknu a Rockenau jej stawy słama. Mandželstku bu dowjesecżu do powschitkownje khorownje w Linzu. Hižo po puczu zemrě mandželska na sczehwach žwojeho cżeżkeho sranjenja.**

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spéwa příchodnu wutoru wjecżor 1/4 hodź. w Serbskim Domje za wulšt do M. B. — Bratřa, sotry, stupće do cylka a skutka!

Bukecy — „Radosć". Srjedu, 17. t. m. wjeczor w 1/4 h. je spéwna hodźina za tych, kotřiž chcedża w Bolesławje sobu wustupicź.

Domowina — bywši swjodźeński wubjerk — zmeje příchodnu póndźelu 15. 8. pop. w 3 hodź. posedżenje pola Šmitkec w Radworja.

„Lilija" spéwa w Ralbieach příchodny štwórtk wjecżor w 1/4 hodź. z dypkom. Mócnje do dźela!
Dirigent.

Na zlět. Wšěch bratrow prysymy, zo bychu čapki kotrež jednotliwcy wobsedźa, sobu na zlět přinjesli a to w kencliji wozjewili.

„Wrjós" zhromadźi so póndźelu, 15. t. m. w 17 h. (5) w Konjecach na šuli. Towarstwowe naležnosće!
Předsyda.

Zlět Luž.-Serbskeho Sokolstwa. Wšém wobdźělnikam zdźělujemy zo je přizamknjenje ze żeleznicu sćěhowace:

z Budyšina dopołd. 9^{44} hodź.
„ Radworja „ 10^{09} „
„ Njeswačidła „ 10^{12} „
„ Rakec „ 10^{35} „
do Wulkich Zdżarow 10^{09} hodź.

wot tam autobus wšěch wobdźělnikow do Čiska dowjeze a wjedornym čahom zaso dowjeze. Z Budyšina do Rakec wudawa so też njedźelska khartka (Sonntagsfahrkarte). Wot Rakec do Wulk. Zdżarow móže so khartka na Rakečansk. dwórnišću (je tam čas) pak wot šafnera přikupić.
Zarjadnistwo.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Skrućmy so!

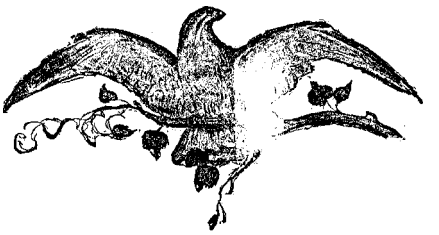

W strowem čěle strowy duch!

přichodnu njedźelu 14. augusta 1927

II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokolstwa we Wulkim Čisku

pola Wojerec

Předsydstwo Łuž.-Serbskeho Sokołskeho Zwjazka

Serbow, starych a młodych, přeprošujemy na wurjadny swjedźeń!

Přiwabjaca wustajeńca

akwariskeho

a terrarienskeho towarstwa „Wasserstern"

w Budyšinje

je wot 15. hač do 30. augusta w Gudec hotelu

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Kamjeńtna

rólna walca

hładka (Flachbahn) so pyta

Jan Schier w Krakecach.

Trjebane motorske

D-koło

ma tunjo na předań

Max Petrik

čěsłerski mištr w Mikowje

Rjanu, sylnu, wysokosuć. strowu

kruwu a jałojcu,

1½ljetnu rjanu **plahowansku jałojcu,** rjanu, tunju, sylnu wysokosućelnu, dobru, strowu

wužitknu kruwu

ma na předań a k zamjenjenju.

Max Köhler w Niježej Wsy. **Paweł Köhler** w Njeswačidle.

Dźowku

kiž ma kormjenje swinjow bjez plahowanja wobstarać, pyta

přistajerńja w Klukšu

Roztorhanje

smahow, łukow a pućow hač do 30 cm hłuboko wobstar z 8 PS motorom. Pokazanja po přeću kóždy čas, też njedźelu

Mathes w Połpicy č. 10

pola Klukša

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **łapy, bleše běłeho wina bleše čefwjeneho wina** sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** i jenož na wupokaz wyšnosću.

Popp na Horsčańsk. hasy 18 telefon 3427.

Zo bych swojich česćenych přećelow a tych, kotřiž chcedźa z mojimi přećelemi so stać, **znowa** wo swojej

zamóžnosći

přeswědčił, wuhotuju wot jutřišeho hač do soboty, 20. augusta 1927

7 dnjow trikotowych šatow

Hobrske družiny we wšěch wulkosćach a wosebitych šěrokosćach

Trikotowe spódnje šaty wšěch družin z mako, bałmy, flora, židy a wołmy, měšaneje wołmy, syće, přepuščowate a přetykowane, ze šowom a bjez njeho

Za žónskich:	Za mužskich:	Za dźěći:
košlace kholowy	košle, kholowy	košlace kholowčki
košle, jaki	spódnje jaki	małe jaki
šlupfery, šłaty	košlace kholowy	košle
wotewrj. kholowy	košle ze zasadkom	slupfery
reform. kholowy	krótke kholowy	skakanske kho-
spódnje kholowy	pisane garnitury	šłaćiki lowčki
spódnje kholowčki		

Wosebite specialne znamki: Cosy, Osiris, Kristall budźa so po přihódnych płaćiznach předawać

Wobkedźbujće moje widźenja hódne dekoracije!

Pruhujće při składze moje wubjerne kajkosće:

„Ja poskićam z dobreho to najlěpše!"

Moje přez lětstotk stare mjeno rukuje za přenjorjadownjowu kajkosć!

Wuživajće wosebite dny!

Podwólnje wozjewjam, zo sym po wjelelětnej dźěławosći w saksklm krajnym wuměrjowacym hamće na mój namjet ze statneje służby wustupił a so w **Budyšinje** jako

pruhowany a přisahany wuměrjowar ležownosćow

zasydlił.

Bydlu

na Dwórniščowej hasy 19 delka rózk Bismarkoweje hasy napřeco dwórnišću

Dalokoročak č. 3986

Sobustaw zwjazka samostatnych přisahanych wuměrjerjow ležownosćow w Saskej

Knježerstwowy wuměrjowar ležownosćow zł. sł. Kurt Willberg

Lehmannec kondiforńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hośtne městnosće. - Kondijotske pječiwa přenjelu radownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosobitosć: TORTY so jako dar při kóždej skadnosći hodźace. Fürst Pückler. Bód k jědźi.

Wysokosućelna

kruwa

za tydźeń k čelenju, **dójna kruwa** po 2. čelenju, **čehniwa kruwa, byk,** do plahowanskich knihow zapisany, 5 ctr. **ćeški** na předań abo k zamjenjenju.

Parkowa korčma

w Nowej Wsy p. Njeswačidła

Hośćenc w Šunowje

Jutře njedźelu **žnjowy swjedźeń** pop. wot 4 hodź.: **kehelekulenje wo myto,** też knjenje a knježny so přeprošuja.

Wóčny lěkař dr. Nonnenmacher

je so z pućowanja wrócił

Wóčny lěkař dr. Rěžak

je zapućował.

Wróćo!

Lehmann, rěčnik a notar

w Budyšinje na Walskej drózy 12

Hobrski kolij ctr. 31.— hr.

srěni kolij ctr. 27.— „

Hornig & Domanja (mějićel F. Natuš.) **w Khróšć.**

Wilhelm Georg Haller

Rudolph

VORM. HEINR. MÖLLER * BAUTZEN * KAISERSTR. 6

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus.

Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

Příloha k číslu 188 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 13. augusta 1927

Na zdar k II. zwjazkowemu zlětej Serbskeho Sokołstwa.

P. Krječmař.

Njepłać, hdyž tež bolosć w duši žerje
A hdyž žałosć woku woheń bjerje:
Wšitko čas we swojim klinje měša,
Ból do duše, błyšć do woka wěša.
Wutraj tuž, so pokoj khwilku tola,
Jutře już so stanje twoja wola!
Njezboža a zboža časnik bije.
Ranje nowe do ćmy swětło lije!

Tak rěčeše naš slawny basnik Jakub Čišinski Serbam do wutroby a hišće nas napomina: „Bratře, sotra, stój za narod, wótčina čaka, bój je čestny!" Sokoła wotmołwa zdala bě: „Skruće so! W strowem ćele strowy duch!" Nic dwójcy daše sebi to Serb kazać: 9. novembra 1920 wotewri hobrej Łužicu a móc-nje machotajo so Sokoł w njej zasydli. Zwažliwe to předewzaće. Serbski lud zwučować, ćelo skrućić a z nim ducha, njebě to přewjele žadane? Skromne běchu spočatki, njepřećel so wali na łužiskeho Sokoła, tón pak, sebi wědomy swojeho čestneho prawa, nje-podleža, ale wojowaše a hišće dźensa kroble so bědži z ćemnymi mocami, kiž pytaja začěrić pruhi jas-nosće z našich ródnych honow, z ćěła a duše Młodo-serba. A k čemu to? Z čim hrěšimy? Što je zaměr Sokoła? K čomu założichmy sebi Sokoł? Wědomni smy sebi toho, zo jenož postup móže člowjeka, haj cyły lud pozběhnyć. Nazadkarstwo je skutk ćmy, do-předkarstwo skutk swětła. Što potrjebamy w horju a tyšnosćach bóle hač dowěru k sebi samomu. Stož chce so kultura mjenować, ma měć pečat doprědkar-stwa. Bjez njeho bychmy zapadnyli do lěniwkojeje spokojnosće, wuwabjowaceje skónčnje spar, puta nocy! Spokojnosć ma mjezy měć, ženi nic dospolna być. By-li tomu tak było, kak bychmy móhli hłowu z horda pozběhnyć, zo by wóčko škrě žehlaceje mocy a dowěry sapało. Wšostronske ma być doprědkar-stwo: Čelno a duchowne! Čelo žada pohib, zo by krej žiwje žórliwa w ćele a duch žada strowe ćelo, zo njeby było z jeho vasalom, z wotročkom. Dwě zwja-zadle matej so tu zjednoćić, zo by so swětło rowiło do ćmy, do nocy. Jene ma so druheho dótkać, škrě maju lětać a skónčnje wusapnyć pruhi sebjewědomja a mocy! To bě z krótka wotmołwa na prašenja: K če-mu nas hidźa? Z čim hrěšimy? Što je zaměr Sokoła? — Nětko njech postanje tón špatnik na wyšinu tak wukubłaneho Serba, kiž chcył bjez skrućenja ćěła a duše sebi a ludej służić.

Z mocu lawa, Sokoljo, do prědka kročimy!
„Z mocu lawa", kajka sebjewědomosć, što dawa k njej prawo. Stóž je so kupał w morju ženjespokoj-nosće, so smalić dał wot pruhow njesebičnosće a so wobdał ze šatom bratrowskeje luboseće k bližšemu, tón ma prawo, tak wyskać za k njebju sahacym skutkom mocy a luboseće. Swoje zmylki ma dopóznać, je wot-stronić, mocy falša wuputać, sprawnosći bydło wu-khować. W tutom zmysłu ma stać bratr k bratrej, sotra k sotře, na přemoh so prócować, sobu wjeselo so najmjeńšeho dobytka sobubratra, sobusotry a na-posledku hakle myslić na swój skutk.

Nadawk Sokoła je tón samón woprawnjeny kaž kóždeho druheho ćělozwučowanskeho systema. Lud ma strowy zdźeržeć, młodźinu ma skrućić, swójby ma wustrowjeć a nowym zakład mócnosće a sebjewě-dosće spožčować, — z krótka: lud ma womłodźić, před zahubu wukhować — jón wjesć do wobzora skutka swětła, wyššeho zaměra a njezlemjeneje bytosće! Strowe ćělo, płodźi strowy duch, kiž puta ze stawow lěniwkojotsć a přespokojnosć. Živje ćećaca krej žada skutk a tutón móc a móc — zboža luda — zakład by-tosće! Zakład ma być strowy, na nim stoji kultura člowjeka a luda. Je koło přima do druheho, duša luda dźěła, skutkownosć je žro płódnosće — płódnosć je kěw luda!

To su a wostanu zasady Sokoła! Stó chcył nas Sokołow tamać? My smy a wostanjemy swoji a smy živi za swój serbski lud. Muž při mužu, sotra ze sotru stojimy: „Naš puć je sprawny a wjedźe k wy-šinam, k wukmanjenju ćěła a duše, k dobrym skut-kam za naš narod! Po howrjacej ćěmnej nocy krasni so často słónčne ranje:

Duch Sokoła za tym hraba 'nož a hrjeba,
Stož korjeń, zdonk je, Serbstwu być kryje!

Jutře njedźelu stoji Sokoł we Wulkim Ćisku a swjeći II. Zwjazkowy zlět. Sydom lět stoji we skutku na straži! Sta a sta serbskich Sokołow hibaju sta-wy k skutkej, mocy k sobudźělej! Stóž Sokołej hišće zdala steji, njech jón zeznaje na tutom dnju. Stóž Sokoł lubuje, njech jón wopytuje! Skutkowanje jeho khabłacych powući! Morjo swětła roni so do wu-troby twojeje, witaj je, kupaj so w nim a potom: Ze skutkom a wutrajnosću budź też ty — S o k o ł!

Prječ z mudrowanjom próždnym, kotrež jeba!
Do dźěła dajmy so — zo zbožo Serbam kčěje!

*

Sokoljo!

Płomjo sapa —
škrě lětaju!
My kročimy dale
w skutku, na wyšinu!

Płomjo sapa —
škrě lětaju!
My kročimy dale
w skutku a žodźenju!

Z žłobiny sapa
swětło kaž krew!
Nas jima do skutka,
kaž swjatniny zjew!

Łužica čaka —
wita naš zjew!
Skutk ducha już žada
móc, horjacu krew!

Płomjo sapa —
škrě lětaju!
Hoj horje, tuž dale
w skutku — na wyšinu!

Łužiscy Serbja na „podhorackě výstawě" w morawskem Tišnowje.

Tišnov — idyliske městačko pod horami, přitulene k nohomaj Kwětnicy — wuhotowa zjawnosći we zašłem měsacu derje poradźenu wustajeńcu. Bě to wusłědk ćicheje a njesprócniweje dźěławosće, kotraž bě sebi za nadawk stajiła podać přehladny wobraz wo nadrobnospodarskim wuwiću „podhorackeho kraje" morawskeho za prěni lětdźesatk traća čěsko-słowakskeje republiki.

Njebudu dźensa česćenym čitarjam rozpisać kras-nosć a bohatosć Tišnowskeje wustajeńcy, přetož to je wěc sama za so, kiž chce do podrobnosće rozpominana być. Dźensa jenož z khwalbu wuzběhnu, zo też we Tišnowje na słowjanskeho Benjamina zabyli njejsu.

Hdyž pućez Prahu jědujcy so 20. julija na poswjat-ny Velehrad nastajich, zhonich wot našeho pře-čela Zmeškala, initiatora serbskeje sobuwustajeńcy w Młodej Bolesławi, zo ma też Tišnowska mału po-kazku serbskeje narodnosće. A hdyž po Velehrad-skim sławnym kongresu też do Tišnova sej dojědźech, wuliez zajimawu „podhoracku výstavu" sej wobłida-dać, běch mile přeslapnjeny. Hižo we klóstrje „Porta coeli" zhonich, komu maju so łužiscy Serbja dźěa-kować, zo pobratrowski Tišnov na nich zabył njeje. Z prěnja běchu to naše lube serbske krajanki same byle, kiž stajnje na swój ródny lud a kraj we Łužicy spominaju: naše drohe duše w „Njebjes wrotach" pod Kwětnicu, klóstrske knježničći. Nimo swojich krasnych wudźělkow, kiž za česć Božu a też za na-rodnu drastu morawsku jich přeco pilne ruki wobli-kowanja a wušiwaja, běchu też cyły kwasny ćah wusta-jiłe w měšćanskej hólčej šuli. Lubozne klanki, zhoto-wane w serbskej katolskej narodnej drasće, předsta-jowachu nawoženju a njewjestu, brašku, slónku a družku a kwasańku w jara wustojnem wuhotowanju. Tale skupina je zawěsće wšěch wopytowarjow wulcy wabiła a dobudźe sebi swětłasłownosć z tym, zo budźe też na druhich wustajeńcach nas zastupować. Tak pojědźe lětsa nazymu też do Pariza, k lětu do Brna atd. Też hišće jena wjetša figura předstajowaše serbsku katolsku družku w druhim wukładnem kašću.

Džak potajkim słuša klóstrej „Porta coeli", zo je takle pěknje so wo serbsku česć w šěrokej zjawnosći morawskeho kraja so postarał.

Njesměmy pak też zabyć na jenoho wulkeho Ser-bow přećela, kiž je so wo wjele wjacy na Tišnowskej wustajeńcy wo nas postaral, hač móža tele mortwe klanki prajić; też wo to bě so postaral, zo Serbjo Łu-žiscy samo k r ě č i na wustajeništu přiwźechu a to sta so takle: Naš wjelewaženy přećel, knjez H u b e r t V i t k o v i č, direktor měšćanskeje šule w Tišnowje, kotrehož běch před lětami tam wopytał, dokelž čí-tach jeho mjeno mjez sobustawami towarstwa přeće-low łužiskich Serbow, běše chcył rad serbski wječor na wustajeńcy wuhotować. Dokelž pak někotři Ser-bjo hakle w poslednim tydźenju do klóstra na wo-pyt přijědźechu, a porjad wustajeńcy běše hižo za kóždy dźeń postajeny, tak so to wězo při najlěpšej

Wothłosu ze serbskeho koncerta w Frankobrodźe n. M.

14. julija 1927.

Pišo B. Kr.

Z połnym prawom móžemy wobtwjerdźić, zo bě serbske wustupjenje w Frankobrodźe wulcyšnje wu-spěšny podawk. Posłuchařstwo a kritika to ertnje a pisomnje wobswědčachu. Z runje dostateho lista syndika Ludwika K o c h a smě wuzběhnyć, zo bě jara wjesoły, dokelž móžeše na wustajeńcy šěršej zjawnosći a kriticy raz tež s e r b s k u h u d ź b u předstajić a zo je z tym za wšěch wobdźělerjow nješto khmaneho wurostło. Radźene fotografije (podobizny) serbskich spěwarjow w jich pyšnych a wabjacych drastach budźa po možnosći w ćišću rozšěrjene. Rjany postrow scéle wšěm spěwarkam a spěwarjam. —

To je zwjeselace a pozběhowace. Widźimy, zo je zajězd serbskemu ludej a jeho hudźbnej kulturje česć a sławu we šěršej zjawnosći wunjesł. Naš hudźbny porjad bě nadobny, zajimawy: ludowy a wumělski spěw wšelakich družin bě derje zastupjeny, poskića-je wěsty dobry dohlad do wěcy. Spěwne wuwjedźenje bě wuznamne. Kulturna w a ž n o s ć a p ł a ć i wosć serbskeje hudźby dopokaza nanajrjeńšo prawo być a (existency) serbskeho naroda.

K d r u h e m u: Naš spěw zaklinča 16. 7. wječor 9—10 hodź. w tamnišim r a d i o k r ě n j e m u r a z e j w s e r b š ć i n j e do d a l o k e h o s w ě t a. Štož by n. př. w Drježdźanach dla wuzkowutrobnosće a traš też bojazuje njepřećelniwosće wodźerstwa radio-centrale njemóžno było, to bě wulkomyslny Franko-brodski horicont zmóžnił. W Serbach zatřepjetachu wjele wutrobow z nutrnej radosću, jako nas w dalo-kej cuzbje doma jasnje a krasnje słyšachu serbske spěwy zanjesć. A zajimawy wučeńcy a lubowarjo fol-kloristiskich wosebitosćow skoro wšěch europiskich ludow mějachu hodźinu dołho njenadźitu składnosć, něšto dobreho wo kulturje najmjeńšeho słowjanske-ho luda zhonić a swoju wědomosć wobohaćić. Myslu, zo je nam to wjacy přećelow a česćowarjow dobyło, hač dołhe rěče a wulke pisanje.

K t ř e ć e m u: Hižo lěto dołho dźěše mi wo to, zo bychmy sej mały khór wubranych spěwarjow ze zahorjenej wutrobu za serbsku wótčinu stworili. Mě-sace dołho běch z časnymi a pjenježnymi woporami do Budyšina jězdźił a so ćělnje a duchownje wosła-bił w dźěle za ideju, kotraž přez liwkosć (indifferen-tismus), sebičniwosć (egoismus), njekhmanosć (im-potencu) a lěnjosć (quitismus) w našim narodze Bo-hužel mócnje knježi, njemóžach praktiscy wu-wjesć. Snano leżeše też sobu na duchu časa, kiž chce w swojej hordosnej přeměrnosći wšo sam być a nochce so służbje wulkeje mysle podwolić. Zo pak je tajka wótčinska institucija nuzna, dyrbi kóždy dale-widźacy přidać; zo je też móžna, je přez naš posledni skutk dopokazane. Na zjawne přeprošenje k malemu zjednoćenstwu spěwarjow za Frankobrod zamołwi-chu so k mojemu spodźiwanju jenož mało wosobow, zdźěła zaměrej mjenje służace mocy. Dyrbjach wo-sobinscy po prošenju khodźić, prjedy hač běch zhro-madźił črjódku (14) spěwarjow z rjanymi a jasnymi hłosami, trochu techniscy a theoretiscy wuwučeny-mi a za wěc zahorjenych, kiž so tež čłowjescy trochu k sebi hodźachu a rady hudźbnemu wjednikej posłu-chachu a slědźachu.

Tak jenož bě wumělski wuspěch móžny. W naj-rjeńšej towaršnej přezjednosći (harmoniji) a přeće-lniwosći, spokojnosći a zdwórliwosći wotbychmy wje-sele cyły zajězd. Hačrunjež dyrbjachmy pjenježnych poměrow dla w IV. rjadowni 13½ hodź. jěć, nihdźe žana njeśerpliwosć. Wšako kiwaše nadźija, rjany swět wokoło Fuldy, Mohuna, Nekara a Rhyna widźeć a w cuzbje cuzy lud a krajinu wobkedźbować. A za to jewješe so potom wšudźe sama radosć a džakow-nosć! Nadpadne při wšěch přihotach pak bě, zo so tak mało našeje intelligency dobrowólnje ani k s o-b u s k u t k o w a n j u njerozsudźi, ani za p ř i z a m k-n j e n j e k pućowanju. Naš krajan farař Dobrucky w Heldburgu z Doriniskej bě so k sobuskutkowanju zamołwił a swój hudźbny nadawk tak derje nawuk-nował, zo hnydom tam po prěnej pruzy bě organiscy z nami zwjazany. Njemóhli też druzy naši krajenjo podobnje jednać?

K š t w ó r t e m u: Naš zajězd by mohł wjele tuńši być a bychmy mohli cyłu horšo pjenjez hinak na-łožić a wužić, hdy bychmy so spěwarjam wjacy pu-ćowarjow dobrowólnje přizamknyli. Ani 20 wosobow njemóžach zhromadźić, zo bych mohł z n i ž e n j e j ě z b y w o 25 procentow doepěć! To su hórke na-zhonjenja. Kak by so tón a druhi žno wjeselił, hdyž by sobu swědk być móhł připóznaća našeho skutkowa-nja a česćenja našeho ludstwa! Tuńšo a rjeńšo tam wšěće žadyn njepojědże. To je woprawdźe wulka wada a škoda za nas, zo so młodźi a stari, žónske a muńscy, zdźělani a njezdźělani, wučeni a njewučeni, bohaći a khudźi bóle njestowaršcja k zhromadnym wulětam, byrnjež tež jenož do našeje wboheje D e l-n j e j e Łužicy było. To by mohło jednotliwcow mjez sobu zbližić, přećelstwo wuzbudźić, serbski duch posylnić a zahorić. A pućowanje, wosebje zhromad-ne, też človjeka powući, zdźěła a wukubluje. Dołho žno je zhromadny wulět do Delń. Łužicy namjetowa-ny. Same słowa, žane skutki! Kak wjele pjenjez wu-dawamy za woprawdźe njewušne wěcy: za žołdk, drasty, reje a kino a druho husto jara nizke rozwje-selenja — ale za wulke ideje, kiž bychu narodej ke pozběhanju służiłe, nimamy žanych kroškow. Dyrbi to dale tak wostać! Hdźe w našej bjezenergiskeje lethargije hišće dońdźemy? Serbjo, stańće tola bórzy ze spanja! Stańće, khrobli a sylni wjedniey ze syste-matiskim zaměrom a wjedźće lud praktiscy po pra-wych pućach k prawej serbskej zbožownosći!

K p j a t e m u p o s l e d n j e m u: Započatk je činjeny. Mała skupina spěwarjow (a rejwarjow) je so zjednoćiła k dalšemu druhemu dźělu. Měsańnje dwójcy studujemy. Stó chce so nam z wutrobu a z hłosom přidružić? Tale skupina móže być wšěm dźěłałym spěw. tow. z p ř i k ł a d o m za rjany, do-stojny, wumělski serbski spěw, za kotrymž dyrbjeli towaršstwa honić. Wona móže być stajnje h o t o w a i n s t i t u o i j a, k a ž b y s ł u ž i ł a ze wšej wo-porniwosću narodej w zrudnych a wjesołych dnjach. Chcemy naš hudźbny programm rozšěrić a wobohaćić a serbski spěw też w cuzbje zaklinčeć dać. Najprjedy njech pak na Michała w Budyšinje do wutro-bow zaćehnje; potom chcemy spytać Drježdźany, Lipsk, Barlin, Choćebuz, Wojerecy, Prahu a Brno dobyć. Wustojni serbscy spěwarjo, zhrabajće so ke mužnemu skutkej z trajnej wolu a pomhajće, zo so serbska khorhoj wjesele dale nad našimi honami a horami zmahuje!

woli njeliodźeše. Hdyž pak wutoru, 26. julija knjeza direktora Vitkoviča w Tišnowje wopytach, mi wón wozjewi, zo by so tola hišće hodźał přednošk wo Serbach zarjadować, a zo by so dźeń a hodźina z wubjerkom wustajeńcy mohła wujednać.

Slawne zarjadnistwo bě cyle za to, zo maja łužiscy Serbjo k słown přińć, a tuž wza „Okresni osvětový sbor v Tišnově" tu wěc z wulkej přećelnosću do rukow. Hižo nazajtra bu z wosebitym powołanjom (ze plakatom) zjawnje wozjewjene, zo budźe w njedźelu, 31. julija 1927 w 11 hodź. dopołdnja w Tišnowskej Sokolownje přednošk wo Łužiskich Serbach.

Knjez direktor Vitkovič přińdźe sam nam we klóštrje na wopyće přebywacym Serbam tolo wozjewić a mojej maličkości dosta so česć, tutón nadawk na so wzać. Za swojich lubych Serbow sym radłubje zwólniwy, wšitko činić, hdyž so wosebje wo jich česć a byće jedna. Zawěše pak by so tež přihódniła wosoba namakała, kiž by mohła na jenom wopraždźitem łužiskoserbskim wječorju w času wustajeńcy w Tišnowje wustupić.

Ruuje přitomni: knjez faraŕ Jan Wjeńka z Aue, a jeho bratr knjez ingeńer Cyrill Wjeńka kaž tež sotra Marja, knjeni wučerjowa Lipičowa z mandźelskim buchu tež najlubozniše na wopyt wustajeńcy přeprošeni, a my wšitcy smy tam potom pobyli a bohatu krasu a wšelakorosć wustajenych předmjetow sebi wobhladowali. Bohužel dyrbjachu Wjenkec hosćo do njedźele wotjěć, za to pak přijědźechu nowi hosćo z Łužicy, knjeni Riedlowa a Brylowa z dźowčičku z Budyšina a hišće knjezna Bělkec z Wudworja. Tak běchmy z namjeńša wšo hromadźe pjećo zastupjerjo swojeje narodnosće, hdyž njedźelu dopołdnja w Tišnowskej Sokolowni z přednoškom wo Serbach wustupich. Njedźiwajcy koncerta na zwučowaniću wonka přikhadźachu wopytowarjo a Sokoljo pomalku do wuiśeje sale Sokolovny, hdyž bě so z trubu započatk přednoška wozjewił: sćěhujo namołwjenju powołanja: „Ve dnech radosti nakloňme na chwili své srdce životu i utrpeni Lužických Srbu a zučastněme se přednášky... Wobšérna žurla bě wša polna, hdyž rěčach tam před morawskimi bratrami wo nas „móličkich", tych najmeńšich, mjez milijonami Słowjanow, rěčach wo našim luboznym krajiku Łužicy, wo ličbje našich wosadow a wjoskow, wo rěči maćernej a serbskim pismowstwje, wo drastach a nałožkach, wo bdźenjach a prócowanjach našeho naroda a skónčich wo našej wulkej, rjanej nadźiji, zo so njepodamy, zo wěrimy do swojeho traća, zo lubujemy kwoje kulturne kubła a sebi je hajimy z nadčłowjeskej mocu, wosebje w Pruskej, a zo je naše přeće: jako Serbjo živi być a wumrěć! — —

Wjele horcych wutrobow je so tež tam nam přikhililo, a tuž budź też wottud dźak a sława wšém, kotřiž w lubosći spominaju na nas, wosebje pak zarjadowarjam „Wokrjesnemu rozswětlenskemu towarstwu" a drohej swójbje knjeza direktora Vitkoviča w Tišnowje!

Wšak swěrna myslička, wěčny pomjatk ma! —

Jan Serbin.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Hermank je nimo. Schto je nam nowcho sjewił? Ničo. Wostanje wšcho pschi starym, khiba so tu tón abo tamny ras něschto stanow wjazy abo mjenje. Schto nam politicki? Mako, pschetoż we wobthodach bóstanjesch stoko wscho ja tamtny pjenjes a ł druha wěsch schto masch, a njelubiti so cži abo měnisch trasch, so tu cże trunyli sa dobry pjenjes w kajkofcji, to dźeż druhi dźeń sasso do wobthoda, twoje myšle wuhanjesch a wěcze wróćiłch so spokojeny domoj, pschetoż dźenschnischi dźeń hlada tódzy pschekupz na to, so by swojich wotebérarjow wobkhował a ł dobrej kaikofcju k žebi sczhunył. Ssy-li na Hermanku něschto kupił, njeżdy-li spokojom, dha njeje žaneho wumênjenja, ży a wostanjesch tón.... Jenoż trochtu wotmênjenja w měschczanskim wobrasu pschinjeße a žiwy wobkhod. Mnohemu wschak wobradźi wjeżele, wosebje pak dźećom, kiż móża ledma doczakasch, so žmédża ł nankom pak ł macżeńku na hermank spéchacż. Stanje wschak so tež, so nank ham jédże do města, potom pak je nujowany, ł polnymi sakami so wrócżicż a je-li mózno, hischcże ł jenej abo nékotrymi wjertawkami abo pyschnymi ptaczkami w ruzy. Ssam kupi žebi bohru zigaru a ł „domfom" spécha po hermanku, pak domoj. Lubych inatnych w městcże je sbohom žobu wopytał a tak mnoho noweho nasnonił, schtoż budże tej jeho lubych sajimowacż. Tak je ža tón abo tamny městcże spokojeny ł hermanka domoj wróćił. S tym ma Hermank tež wéże prawo existenzu a tuž njech wostanje pschi starym nałożku hermankowanja w Budyschinje. —

Někotre raży smy hižo schromadnje po Budyschinje kročżili a žebi tu abo tamnu sajimawosć wobhladali, *lubiło* je žo to nam stajnje a tuž mysłu, so cżinimy prawje, hdyż žo dźenża sasso ras w měschczanskich murjach roshladujemy. Hdże pondźemy? Na Budyschći hród. Wopuschczimy Ssersbiti Dom, sawiúmy žo pola „Měschczanskeje schrody" na lěwo, wostajmy Lawćku wéju na prawo. Bližimy žo tak Serbskemu kerchowej a zorkwi žwjerzeho Michała. Tu wobdźiwajmy rjany twar, pyschne nameśto, kolowokoło wobdate i niskimi domczkami. Tutón tuczik wupaduje tak prawje jako kupa czichoschże a žboja. Wóh dał, so temu tak je. Wopuschczimy na prawo po schérotich khodach horje krocżo, tuhi tuczik. Stojimy na Wortlinje, pyched měsnom k kathodej do hrodu. Tu pschitula žo jena stara khěžka tak wukło k druhej, so žo nam sda, jako by jena druhu podpjerała, byli žebi mjes žobu se spjerju w starodże. Temu wschak tež woprawdże tak budże. Wobhladajsch-li žebi thěžki na lěwej stronje bliże, hnydom spóznajesch, so mnoho pomnja, so maju mnoho lét na thrihjecże. Stupischli pak hischcże do tajkeho domczka, so by žebi tež jich snutskownosć wobhladali abo sealdnu stronu ł dworom. to mamy łaczischcż, jako by na naż nęschto tłocżiło. Cżma a wusłoscż naż wobleża, rózkojtoscż a sawinjenoscż naż jakkudża. Rad stupimy ł domczża a wjeselimy žo žwojich bydłow wonku na wży abo w městcże. A tola je tu jena generazija po druhej žiwa była, znadź wésće tež spokojnischa a žbožownischa hacż dźensnischa. Na prawej stronje nameśta wupinaju žo wjetiche twarjenja, snajmjeńscha w pschestrjenju, hdyż tež niż tara we wyżokoscż. Trochtu wotmênjenja posticżi dźeł rozpadankow Mnichskeje zyrkwje a stara wodowa wéża, žydli tu łaż kosak mjes kurjatkami. Skožmy wocżi do prédża a krocżmy pyches wuiku hasłu nimo Kasperez domżeho a snateje tunieje pschedawarnje, sawinmy žo pola Schmidtez nadawaweje twornje na lěwo a po runej gmuży trjechimy pyches wrota do hrodu. Pyched žobu wuhladamy na prêni wokomik pschi sastupje hrodowe nameśto je žwojim seienym pschestrjenjom, wobrubjenym kolowokoło se schtomami a kerczkami. Kroczo nekotre krocżele dale wuhladamy pyched žobu na prawo hlowne twarjenje hrodu je žwojej ł mnohimi-swiżlemi debjenu tśchu. Kražny nasthód wiedże do jeho snutskownoscże, w kotrychż rumnoscże žydli nętko wokrjeżne hejtmanstwo. Nasponmnjenja hódny je hischcże rjany audienzny sal je žwojim krażnym wumêłkim schtukatzowym wjerchom. Bohužel njemóżemy žebi rjanoscż sale bliże wobhladacż, dokelż wotmeże žo runje w njej pożedżenje. Wopuschcżimy hkowne twarjenje, kotrychż rumnoscże ju jara wulke a żwitke, pornjo małym budkam pyched hrodom. Tu sjewi žo hnydom tež hobrłki rosdżél mjes tym a tamnym dźélom żweta a wobydlerstwa. Po schérokim naithodże dele krocżo damy wocżez żahacż na prawo. Wulki pschestrjeń thêżow žo tu wupina, prjedawschże jastwo, dźensa wotthadnischcża wschelakich firmow, kiż maju rumnoscże ża żwoje tworn wotnajate. Małe wokniejschka ł drjewjannymi żawjerami pschedawża hischcże dźensa bytoscż saschłych komorkow trudoby a bjesżwétła. Żnle na wukónżu tutych twarjenjow, skoro pschi wobrobjażej muri, wuhladamy małe durje, ł tymi żunjemy żo nuts, so bychmy nęschto je potajnoscżow saschłych łétstokow nażhonili. Cżma naż puta. Wjednik, kiż naż wjedże, (mamy nętko wobsebiteho, dokelż njesmé nichtó bjes pschewoda nuts hicż), jaschcżi łataraczku a my spéchamy ża nim dele do pinczanych jastwownych komorkow. Stkhó je wusti a pschedrum psched komorczkami niż wjele wjetschi. Każ jechcżelży wjemy żo ża nim pyches wudożenu dżeru do jastwowe je komorczki, prénjeże tuteje drużiny. Snutskowna rumnoscż je troschtu wjetscha ale bjes żwétła, tu ani wokniejschka njeje, jenoż dżéra pschi semi da w małej dżélbje cżerwjeny powétr nuts. Sprzedj komorki cżmy leżi wjetschi kamjeń, na stronach ł dwémaj rynczkomaj. Sa tutón kamjeń buchu jeczi pschikowani. Hróiba naż cżażu, hdyż stupimy do druheje a do tjeczeje tajkeje komorki hódy a bjeszwétła. Wjednik baje nam wo stójtnitach, kiż mêjachu tu nębdy żwoje pożlednje wokomiki wocżahowacż. Praju ł wotpohladom baje, dokelż sapoczże nje żwoje wuwjedowanja że żłowami: Każ żo praji.. Wésnoscż tu njepschedżeji, ale ż polnej pscheswędżenoscżu żmêmy pomnicż na to, so tu delekach mnohi srudny tónz wża. Cżłowjeska móż bé tu ł hróżnym katom nad żobuczłowjekom. Kónż wuiśeho pschedruma sda żo nam, jako by tu nęchtón dżéru, jónu do murje wuddypanu, samurjowal. Temu tak je. Wot tu bé jónu sastup do tak mjenowaneho Karafek turma (wéże), kiż schkita jedyn rózż hrodu. Tu pokucżeńche jónu rubjażnu hejtman Karafek, ale w nozu, na khoścżu jéchajo, każ praju, ł wéśe srudny tónz wża. Cżłowjeska móż bé tu że hróżnym katom nad żobuczłowjekom. Wopuschcżimy městno hróżby, wukupimy ł domu. Pyched żobu wuhladamy mjeńscha khżżu, ale schto żo sady njeje thowa? Nasch wjednik wotewri małe wrota a pyched nami wuhladamy mjeńsche ł trawu wobrosćene pschedměstno że małymi pschipiżawami ża domjaży ikót. Snowa klepota ł kluczemi a pyched nami wupschestrėwa żo wjetsche schtyrirózkate městno, wobrosćene ł trawu. Wone leżi potajkim żrjedż swjasowazeje murje mjes małym domczkom a k stronje żo wupinażmi twarjenjemi, we kotrychż bé nębdy finanzny ham, kiż że wécże żózdemu w lubosnym wopomnjeczu wobsebje ł cżażow inflazije, dźensa maju druhe wyschnoscże tam żwoje hamśte runnoscże samészinjene — a mjes iwonkomnej wulke, hród wobrubjażej murju ł jeje tśelnymi sadkożbami. Tuta městnoscż je tak mjenowane wotprawnischcżo, „dwór wotprawjenja". K stronje wuhladamy mjeńscha kamjeń, kiż jemi nam městnoscż, na kotrejż buchu żmjertne wusudy wuwjedżene pak ł mjeczom kata pak ł kulku teho abo tamneho wużud wukonjażeho. To sta żo wéśo we cżażu saschłych łétstokow, posłżischo postaji żo tam wotprawjenski naitroj ł mjenom Guillotine. (To je tak mjenowany padazy mjeż, 1791 samjedżena maschina k wotcżeczu hlowy sśóżnika, ma mjeno po żwojim wunamakarju: lékarjom Guilletin). S tajkej pschiprawu bu w idalenoscżi wot prjedy naipomnjeneho kamjenja jako posłżedni mordaŕ Linka ł Kamjenza tu wotprawjeny. Městnoscż wotprawnischcża je potajkim zyle samjena a wocżam sthowana. Hdyż nimaśch sthadnoscż, żeli ju ł pomozu wjednika wobhladacż. Wopuschcżimy nętko tež tute hróżbne městno, sambżny pucż wrócżo żo podażo, kiż naśupichmy. Stejimy sażo pyched małym twarjenjeżkom, k stronje wupschestrėwaju żo naipomnjene twarjenja. Mjes nimi a mjeńschimi, żo pschittulażnymi, skoro pschi wukhodże na Hrodowsku hażu, je do wobrubjażeje murje wuthod wuddypany. Pyches njón krocżo śtcżi żo nam kražny wuhlad, wobras ł lėwa nam sjewjo Hrodżischko ł pohrjebnischcżom a kapałcżku. Tute małe pschetorhnjenje murje mjenuje żo tež wupadne wotewrjenczko. Wottud walichu żo w saschłych łétstokach ryczerjo ł wójskom won na njepschecżela, po tym żo bychu wjetschu żyłu nadpadoważych naiprzedy pyches delemjetanje ł kamjenjom a wulkuhnjenjom warżaeje żmoky śnicżili. Po kražnym wuhladże stejimy sażo pyched małym domczkom ł lėwa wuthoda na Hrodowsku hażu. Schto by naż tu sajimało? Tu bydleschże w saschtych cżażach dwórsti łat. Na prawo wita naż hohr, kulwata wéża. tak mjenowana hrodowska wéża abo Matiażowa wéża. Snowa klepota wjednik ł kluczemi a po wusłim wjazym sthodże wjemy żo horje. Tu móże je nożł jedyn po druhim hicż, dokelż je schmale. Nadobo wuhladamy wjetschu rumnoscż: Dwórsku kapałcżku, kiż je tu samészinjena. Jónu bé krażnje wumołowana ł wumêłkimi kamjentnymi relewami debjena, hdyż pak pohladnjemy ł wyżkemu wjerchej, wupina żo we pakosczenej wyschinje je sastarstimi kamjentnymi twarba mi debjeny, je scżeny wustupowazy wutwar. Tu sposłuchu maiddżelże a knjeżny rycżerskeho splaha nębdy a kluchachu na Bożu mschu. Hdyż pominamy wonych cżażow dołkich żuknjow a żidżanych draśtow, żónitch, wupadowazych każ pawy, dyrbimy żo ł prénja dźiwacż, kak żu żo po wustim sthodże na wéżu a potom na tutón wustup mêli, ł druha pak tuta naż njewéda, kak je tehdom była a ł śtecża dyrbimy wu'nacż: Wscha kraża a pycha sa nich je dawno nimo, ł nimi pohrjebana a cżaż jednorosże je na tute městno stupił, wécże tej njepobrachowazeho teje abo tamneje njetrjebawschcże tsahnosże. Spéchajmy hischcże dale horje. Sażo rumnoscż jady njeje żamo dyrbi hischcże jena samurjowana bycż, w kotrejż żu nębdy pschi padach wobtehnjenja stote pokłady thowali. Ssmy-li żo żyle horje mêli, stejimy na tśischce wéże, wobrubjenej ż powmścżenej ale niż pschemyślenej muricżku, kiż na tohorunja tśelne żałożby. Wschejara nacżahowacż żo nieżmêmy, hewak leżimy delka na Hrodowskej haży. Tola kražny wuhlad na wokolinu naż wofschewi a polne hordoscże hladamy na stare śndlischczo naschich wótzow, żerbitich prjedownikow. Mnohi ż druhego lėhwa wischat nochże to żtyschcżeż a nam to żako njemożnoscż pschedstaja, a pischc, żo żo tak payjera pod njewérnoscżemi, kiż żo na nju pischc, hordźi, a tola — tak je byko — Budyschtin je Sserbow prastare śndlischczo żdawna żem. Po tym, so żmy wéżu wopuschcżili, wrota pschekrocżili, wobdźiwajmy hischcże pomnik Mathiasa Korvinusa, wuherskeho kraża, kiż da żebi żwoju żambżnu podobiznu schtyri ras do żwojeje residenzy p'schiwjesći, prjedy hacż na njej żwoje spodobanje namaka a wumêłż jeho spokoji a dżenża — wón proch je każ kóżdy druhi — pyched Bohom żnadź mjenje hacż my, je-li njeje był sprawny kńjeżiczer.

Tak żmy żebi dżenża woprawdże dosczż wobhladali a tuż prajmy żebi Bożemje hacż na pschichodny ras. Ssnadź żebi Budyschin dale wobhladamy, pak żebi nęschto druhe pschedewsamy.

—ć.

Ta luba domizna.

(Wobras je wży.)

Wěso, hdyż masch wulke żboże, so żmêsch żyklicżke żiwjenje w njej żiwy bycż, dha wschcak żej je tak njewjażiżch, ta lubu domiżnu. Dokelż njejży druhe kraje sesnat a stajnje lubu domiżnu ży mêł. Ssy ju tak żwuczeny a ju njesecżiwalch.

Wożebje hdyż je cżłowjek młody, dha żej cże njewjażi. Won do żwéta chże. Żyle wscho jene hdże. Hkowna wéż, skorcżnje je żwojich schtyrjoch murjow, je żwojeje wjelki won, prjecż wot starschich a pschiwużnych. Ach, a tak krasne je nihże druhdże. Haj wschak, jedżech ras na khwilku domoj a potom pak żaso prjecż ł tuteho żanjeżenoho hnêda. A woprawdże. Nechtóżkuli je druhdże żwoje żboże namakat a druhu domiżnu. Wschitcy wschak njemóżemy tam witżażo wostacż, hdżej je naż baczoń ł hata wuczahnyć. A żiwicż mózech bo wschudże. Hkowna wéż, so masch dżéła a sażkużby. Wésso je hischcże rjeńschich krajinow hacż luba domiżna, hacż domczk mój lubý. A doma ży tam, hdyż prawje wojmjesch, hdżej ży, je żomu a dżécżimi je żwojej żwójżu, w żwojich schtyrjoch murjach. Hacż je to nętko w Błotach abo Pżowjach.

Ale domiżna je luba maczerka, kotrejż żu wschcż dżécż k wutrobje srośćene. Njestara żo wo to, hacż ju ekimurża a cżeżeża abo nię. A wer mi, wschitcy maja cże luba. Byrnjej to njewusnali a byrnjej ł cżaża jenoż schtrécżka była, kiż nihże hłuboko we wutrobje żo żchli.

Hlej, schtóż najtajnje je we tebi żiwy, tomu je hižo wscho do kreje a kościi pscheschło, teho ży hižo tak pschetżaka, so je hej wjazy wędomy njeje, tak na tebi wótża. Kak pschewschiu mêru żbożowny je. Haj, je kruch wot tebje, so żam njewéć, kak nężne a njebżeże wscho wokolo njeho je. Hdyż stare lipy schumja, hdyż rėczża schwórczi a bórcż a kajżicżka ł hrôdżnym woknom nuts a won łeta. Wży njewota ł polnej schiju „domiżna, luba domiżna". Drje njerosumjżli żej to jażnje. Ale w żeło żilach cżecże to. Hdyż takle léto wot léta pola wobdżéła a żnéje, hdyż rano do dżeczeła jedżech a rjoża na krótkach bo błyschcżi a lube błónczko do wutrobły żydżech. Hdyż ptaczata śpéwaju a wyśkaju każ lute jandżelki. A hdyż wjecżor khwilku na śtudni żedżi a wot hornjeje łubje ł wuhladka hona wokolo wjeśki żej wobhladowasch.

A dżécżatka, hdyż żu balako wot tebje żbalene, njemóża na tebje połabycż. Byrnjej żo jim lépje schło. Byrnjej Bóh we w tak rjanej krajinje żiwi byli, we wulkim mésce, żamo we wukraju. Byrnjej żo bóle żbożownі cżuli w żwojej druhej domiżnje. Ta je a wostanje mazocha. Docżita njemóże mazocha tajtim dżécżom ł woprawdżitej macżerju bycż. Dokelż njejżu ł jeje krewje a mjaża. Ty lubo domiżna klinczich a brincżich w jich wutrobach dale, jich żiwe żiwjenje, każ morża schumjenje w schkorpanje. A pschcżo jaże, wożebje hdyż pocżnjeschi starschi bycż, pschindże taka cżicha żynjaża hodżinka, hdżej żedżich a wujtżich a żonich a żluchach. Hdżej żwónczż ł wsej żwjaty wjecżor żwoni a stary Korczmarjeż Jurij na harmonisiju piska na rjanym łéżnym wjeczoru. Hdżej masch takle pyched wocżomaj domy a statoki, płoty a schcżeżeń, lipu a kruschwinu, studnju a żaistarske kachle. Hdżej żo na cżażu dopomni, hdyż je dedach łajeżche, ja łónju żej ł dżécżimi hrajtaże ł pélkom, ł kamjenjemi a delkami. Hdyż pyches pijanu schklenzu hladaschże a żo wjeżelischże, kak rjenje cżerwjeny a żeleny a módry żyły żwėt wokolo bé.

Haj, tajke bodżinki pschińdu, hdżej wożnje lubu domiżnu widżiżch a byrnjej w Amerizy był. Tam njeda żemu méra, doniż żo żebjerze a na żtary dżeń pucż do lubej domiżny nastaji, żo by żaży ras doma pobył. Haj, domiżna mi luba. Tajżeko błeżka nihdże wjazy na żemi nje-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjeo knihličišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. =

Čisło (Nr.) 189 **Budyšin — Póndźelu, 15. augusta 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Serbscy sokoljo na pruskej zemi.

We Wulkim Čisku, 14. žnjeńca.

Hač njebě trošku zwažliwe, sokolsku ideju do pruskeje zjawnosće njesć? Hdźež so wot horjeka Serbstwu k rowu zwoni? Mamy drje tam dwě jednoće, kotrejž přeswědčenje na narod, wótčinu dźěłatej. Ale wulki zjězd zrjadować, hdźež narodneje póđy za Sokolstwo njeje, to rěči woprawdźe wo sokolskej zmužitosći, khrobłosći. A naši Sokoljo su swój wotmysł derjo přewjedli. To dyrbi kóždy, kiž hišće bjezdźaknje a „neutralnje" napřeco Sokołej steji, ze dobrym prawom wuznać. Su so skhadźowali a wuradźowali, su spěwali a dźěłali a w jesele so gratu přimali, zo bychu swoje wobšérne dźěło do čista přewjedli.

Hdyž do pruskich holanskich wjeskow přińdźemy, smy serbskeje narodneje drasty we wjeselych barbach zwučeni. Tež we Wulkim Čisku. Hdźež pruscy Serbja hromadźe přińdu, tam so wšo čerwjeni, barbi a pisani. Ale wjesna žónska młodźina witaše nas w zelenym, w žarowacym kroju, štož bě wězo dalšim nadpadne. Wina bě Boži woheń před tydźenjom we wsy. W tamnišich kónčinach je hišće zdobne wašnje z domom, zo při wohnjowych njezbožach cyła wjes z potrjechenym žaruje, štož so wosebje w drasće jewi. Złóstniska ruka, za kotrejž hišće sleda nimaja, nadźijomnje pak so za njej slědźi, je drje woheń založiła, zo by staršimaj wustojnoho načolnika wjesneje jednoty škodźała a z tym też serbskemu swjedźenej, zo by wjesnych a hosći trašiło. Njeskutk so powšitkownje wobžaruje a Serbjo začuwaja z potrjechenym hłuboko. Měrješe so tola přećiwo jenemu swojeho roda. Kajka hida we wěstych Serbam njeprećelskich kruhach pruskeje Hornjeje Łužicy tči, sny hakle njedawno z kontreversow w němskim nowinarstwje wospjet nazhonili. K tajkim skutkam wjedźe tajke njenarodne, wšej padogogisey do mjezwoća bijacu woćehnjenje. Samo před materialnym skodowanjom njećofaja. Z tajkimi zrudnymi wobstejnosćemi ma so tam ličić. A nadźije njeje, zo so bórzy tutón system k lěpšemu wobroći. „Njebjo je wysoke a car je daloko."

Hdyž dopołdnja do wsy přijědźechmy a našich pilnych Sokołow zwučowaniśco dočinić widźachmy, kak hišće z motyku a z łopaču dźěłachu, přińdźe nam wobraz ze stareho zakonja na mysle. Na polu leža kosće, skoro přetłate a dohnite. Nadobo počina so hibać a stawać. Mjaso jich wobdawa a krej ćeče we jich žilach. Dóstanu šťatłnosće a stawy a dadźa so ruče do dźěła. Wobraz narodneho žiwjenja Serbow. Sta lěta drčma tam Serbstwo k zahubje zasudźene. Ze khuduškeje pódy stawaja nadobo rjekojo z worcelowym rjapom a zlemja ducha lěnjosće a zasparnosće. Zapřimnju kruće — naši Sokoljo. Pozběhnu zacpěte Serbstwo k wyšinam. Cyła wjes steji w serbskim znamju. Wšudźe witaja će serbske napisma, cyle nowe a razne. Za Wulki Čisk wosebje připrawjene serbske khorhoje a khorhojčki smahuja w powětře. Spěšne awta pomjeńšuja swój běh a hladaja ze spodźiwanjom, što so tu stawa. Něšto hač dotal njewidźane a njesłyšane. Wšudźe wulka zahorjenosć za našu narodnu falanxu w swojej uniformje — serbskej.

Kajki rozdźěl, hdyž přez „serbsku" Stróžu domoj jědźechmy, hdźež so na samym dnju 100lětne wopomnjeće tamnišeje šule swjećeše. Wšě powitanja běchu tam němske, kaž by tam žanych Serbow wjacy njebyło. Tež cyły swjedźeń měješe němskeho raza. Kak chce to hinak być. Wšudźe su zwjetša němscy wučerjo mjez Serbami a wukonja swój přeněmcowaty nadawk k spokojnosći wyššich instancow. Prenski system. We Čiskowu zlěče, na kotrymž so kóžda dobra serbska wutroba horješe, přinjesemy jutře nadrobnišu rozprawu.

Němsko-francowske wikowańske jednanje so dokónčiło.

Barlin pschihłožuje.

W Pariśu, 13. žnjeńca.

Kaž žo ſ wobhonjeneje němſkeje ſtrony ſ Pariſa piſa, ſu jednanja dla němſko-franzowſkeho wikowanja tak daloko **pokrocźile, ſo ſmě žo ſ dokónčnym dojednanjom w bliſchich dnjach liczić.** Njebudźe žo na někotre dźěle wobeju produkźijow wobmjeſowacź, ale — ſ někotrymi wumjaſcźemi — na nimale wſchě wulwoſne ſajimy žo počahowacź. Do tuteho jednanja žo nij jenož wuplody wulkeje exportneje industrije kaž twara maſchinow, dale elektrici a chemije, ale też mjeńſcheje a makeje industrije kaž też rataŕſtwa pſchiwoſmu. Wucźinjenja dźiwaja na druhej ſtronje na franz. produkźi rataŕſkich a industrielnych artikſow wobſeže tkaninow. Jednanja žu žo ſ wotpowědnym pſchiſwolenjom wjedźe ſ wotpohładom, pſchi hoſpodaŕſkim wobkhodźe ſwej kſchiwny poſticzecź. Wſchě tute wucźinjenja njebudu žo jenož na krótki cźaſ počahowacź, **ale hoſpodaŕſki wobkhod mjez Němſkej a Franzowſkej ma žo ſaſadnje na dołhu dobu ſwěſcźicź a tak ſtrowu połohu ſa wutwarjenje exporta wutworicź.** Tute wucźinjenja njeſmeja potajkim proviſoriſkeho kharaktera, kaž žo ſwopŕedka piſaſche, **ale žu dokónczne wikowanſke jednanja.**

W Barlinje, 13. žnjeńca.

Wězeraweſche mohł rjeź roſtrigace dorěcźenje iwo němſko-franzowſkim wikowanſkim wumjeńenju bu wo namjetach němſkeje delegazije jednane, dla kotrejhož žo hiſchcze w Pariſu dojednacź njemóžachu. Na prěnim měſtnje rěcźeſche wo tracźu a wupowědźenju tuthych wumjeńenjow. **Miniſtrojo ſu namjetam němſkeje delegazije pſchiłoſowali.** A tak bu dotónczne dojednanje iwo wjele ſwołjenje

Jězba přez ocean wospjet wotſtorčena.

W Deſſawje, 13. žnjeńca.

Kaž hižo piſachmy, bu dla njepſchihódneho wjedra jěſba tamneju lětarjow, kotrajž dźensniſchi po prawom dźenja wjeczor wotjěć, wospjet wotſtorčena. Powěſće wo wjedru nad morjom ſu dale njewěſte. Nijimy kiž wot Bermudowych kupow wulkhadźeſche, je žo do ſwjerca ſcźahnyła a prěſt pſches lětaŕſki puć połoſyła, tak ſo dyrbjeſchtaj lětaraj ſe ſtyłnymi napſcheźiwnymi wětŕikami liczicź. Meterologojo (wjedrarjo) Hamburgſkeje namótſcheſe ſtrajowarju ſu tohodła Junkeerſkimaj lětarjomaj radźili, dźiwajo na tute wjedro žo niz na puć podacź. Tohodła žu ja dźenſniſchu jěſbu wotprajili. Hacź jutſje pojědu, wotwiſuje zyle wot wjedra.

Könneke do Khelna doleczał

Pójźanz Shurman pſcheje „dobry wětr a wjedro

W Barlinje, 13. žnjeńca.

Naddmórſke lětadło „Geermaniija" ſ pilotom Otu Könneke a ſ hrabju Sołmeſom jako wobſedźowarjom je dźenja popołdnju 16,28 do Khelna wotjěł. Lětaſche no ſlětaniſchćejom w Tempelhof hiſchcze dwě cźeſtnej kole, pſchi cźimž jemu mnoſy pſchihladowarjo žiwje pſchiſtiwachu. Pſcheď wotjěźdom pſchiczeſche amerikaniſki pójźanz Shurman lětarjej wjele ſboża a ſwěſcźeſche, ſo jemu w Amerizy wutrobne powitanje kiwa.

W Deſſawje, 14. žnjeńca.

Po najnowiſchich powěſcźach ſtaj žo lětarjej wotmyſlikoj na jěſbu podacź, dokelž je žo wjedro po dóſcźkach powěſcźach połěpſchiło. Dyrbjałoj ſhonichu, ſo wotlecźa, pſchikhadźachu w njeličzomnych cźaſowach na ſlětniſchcźo. Lětarjej dyrbjeſchtaj khwatacź, ſo njebychu jeju w pogłednim wokomiku ſamjatli. Hiſchcźe raſ kiwaſchtaj cźaſowam a poſtajhnjeſchtaj ſo do powětra. Lětadło „Europa" dyrbjeſche žo w Bremenje ſ ſemi puſchcźicź. Sſnadź ju njewjedra a ſyłna mhła na tym wina bya. Odyż bjeſche hižo na pok godźiny wyſche Sſewjerneho morja, nałta někajke kaženje motora a tuž ſo do Bremena wrócźi. Dla ſyłneho wobcźežowanja ſtamachu ſo kroſna a prowjeŕaj, odyż na jenju ſtaſy. Nichtó njeje ſo wobſchkodźił. Hižo pola Magdeburga wopſta „Europa" naſad. „Bremen" leceſche dale pſches Helgeland, ſetwjernu Schottſku a Orkney kupy. Teź pſches atlantiſki ozean budźe ſo ſjewjerneho puća dźerźecź. Ody „Europa" dale poleci, njeje ſnate. Schtó wě, hacź ſjłka puć pſches morjo naſtupi.

Zemjerzenja w Šwicy.

W St. Moritz, 13. žnjeńca.

Měſtacźko St. Moritz bu dźensa rano wokoło dwěmaj pſches wjazore ſtorki ſemje pſcheſkłapjene a trajeſche na pjećź ſekundow. Wokna ſchcźerzecźachu, domjaza nadoba ſo hibaſche. Pjećź mjeńſchinow poſłójſcho pſchińdźe druhi ſtork. Dalſche ſtorki běchu wo nješchto kłabſche hač prěni. Ale wone roſhoričhu w ſpanju naſtrózanych wobydlerjow a hoſeji. Hižo pſchi prěnim ſtorku bježachu ludźo łohy ſhotowani na dróhi won a wokachu wo pomoz. We wſchěch mózných rěcźach ſo nabožani roſmołwjachu. Pſchi ſemjerzenju bějcźe njebjo ſamrócźene a wjedro mile. So bychu ſo hoſcźo ſmějerwate, buchu wſchě hotele wobſwětlene. Ale pomału ſo ludźo ſmějerowachu. Teź w Pontreſina ſo ſemja ſaſchabny a to na dźewjećź zaſow. Naſtałko je ſemjerzenje pjećźa w Fezowym dole. Schkody žaneje njeje.

Parlamentska kriza w Iriskej

Dokelž republikanoja aktivnje ſapſchimuchu.

W Londonje, 13. žnjeńca.

De Valerowi pſchiwiſhnjcy wobſamſnuchu, k ſ jenju raſej po wutworjenju ſamoſtatneho iriſkeho ſtata, do iriſkeho ſejma ſaſtupicź a trěbnu pſchiſažnu wotpołožicź. Po nowinaŕſkich powěſcźach ménjachu, ſo je jim wotpołożenje pſchiſažki nékaſa njewažna formalita a maja jenicźku autoritu, mjenujcy iriſki lud. Nowinaŕſtwo méni, ſo budźe žo wjednikej dźěłacźeŕſkeje ſtrony Johnſonej ſ podpjercu de Valerożowej republikaniſkeje ſtrony poradźicź, kabinett Cosgrave cźiſnyć. W tym padźe bychu najtěrje Johnſona ſ wutworjenjom nowjeho knježeŕſtwa ſdowěrili. Móžne je, ſo Cosgrave w tym padźe hnydom ſejm roſwjaſa a wupiſanje nowowólbow žadał by.

Wojeŕski zběžk w Portugalskej.

Žada žo, ſo Carmona woſtupi. — Knježeŕſtwo knjes położenja?

W Pariſu, 13. žnjeńca.

S Liſabona žo dźěleje, ſo ſu wjazore politiſke woſoby ſ wyſchſchimi offizjerami ſtatny pſchewrót ſpytali. Knježeŕſtwowe woſjewjenje praji, ſo położenje wobknježi. Mójſto a tódźiſtwo chcźetaj portugaliſku republiku ſe ſiwjenjom ſchkitacź. — S druheje ſtrony pak žo wojenja, ſo Liſabonſki kabinet je wotſtupił, na cźož ſu wſchelazy politikarjo a wojeŕſtwo tłóčili.

W Barlinje, 13. žnjeńca.

Poſlednje ſo Pariſa pſchikhadźaze offizjalne depeſche ſ Portugaliſkeje dopołkaſuja, ſo je rewoluzija khutniſcha, hdyž žo po knježeŕſkich telegramach bycź ſda. Po hamtſkich informacijach je miniſterſki preſidenta Cormona ſaſtupne preſidentſtwo na wyſchka Baebs-Souſa pſchenjeſł. Tutón pak ſo lewizy pſchiſamkny. Na to ſej konſervativni a monarchiſtkoju w knježeŕſtwje, na cźole finanzny miniſter, woſtupujuce wyſchka Souſa žadachu. Sda žo, kaž by finanzny miniſter ſam najwjeſnitu tólu pſchi rewoluziji wjedł. Monarchiſtiſke offizjerojo dobywachu žo do birowa miniſterſkeho preſidenty. Knježeŕſtwo cźekny a ſajndli žo w Amadora, nékotre kilometry wot Liſabona. Telefoniſti ſwiſt ſ Liſabonom je pſchetorhnjeny. We hłownym měſcźe ſamym je pjećźa měr(?)

S Pariſa, 13. žnjeńca.

S druhich ſtron — tak też ſ Londona — žo telegraſuje, ſo je wojeŕſti ſběžk, kiž je hižo tſeći w tutym cźeſe, dožyła poraženy a ſo porjad a měr ſaſy w hłownym měſcźe knježiłej. Dźeł offizjerow proteſtowaſche pſchecźiwo wyſchkej Souſy. Dobydźechu žo ſamo do poſedźenja miniſterſkeje rady a žadachu ſej wot miniſterſkeho preſidenty hnydomne puſchcźenje wyſchka a wutworjenje napraweho miniſterja. Poſtupy ſběžkaŕſkich offizjerow, regiment Liſabonſkeje garniſony ſa ſo dobyć, ſo njeporadźi. Nimale wſchěch wobdźělnikow na ſběžku mózachu wcźera w běhu dnja ſajeź. Pſcheběydlene knježeŕſtwo ſchkitaja wjazore regimenty.

Japanska politika w dalokim ranju.

W Prahy, 13. žnjeńca.

Khěžoriſe japaniſke pókłanſtwo w Prahy woſjewja ſcźehowace: We pjećźa aktivnej politiky japaniſkeho knježeŕſtwa napſchećzo Mandźurſkej a Mongoliſkej roſnoſchene wunoſchowanja, ſu cźiſte fantaſije nowinaŕſtwa. Japaniſke knježeŕſtwo wobſahuje, ſo je wono wopor tajſeje podhładnoſcźe. Mjenowane krajiny ſu wěſo dźěł chiniſkeho kraja a Japanſka dźe na podłožku zi pſchiſłajenych prawom a ſajimow porjad ſdźerźecź. Tuž ſu wſchě kombinazije, ſo njenowane krajiny ſ Japaniſej ſłuſcheja, njeprawe. Dale rěcźi ſo wo wupſchestrěwanju prawom na ſuźnomandźurſku żeleznizu. Teź je wopacźne. Japaniſke knježeŕſtwo njeje ſej ženje na rěkaſku poliźaſiju pokromóż myſlilo. Schtóż pſchehnate wudawanja dla wutwarjenja żeleniſkeho ſaka w Mandźurſkej a Mongoliſkej naſtupa, mamy wobkrućzicź, ſo Japanſka ſjłka ſaneho prawa nima, po ſwojej woli żeleniſcy na khiniſkej ſemi twaricź. Sprawne ſadanje japaniſkeho

knjeježtwa wěri žo na politiske truchlenje w žrjódnych krajach a hospodarske roswicje na podložu principa „wotewrjenych durjow“.

Nowy konflikt U. S. A. z Mexiko.

Wupokasanje jeneho Newyorkskeho korrespondentu.

W Barlinje, 13. žnjeńca.

S Washingtona žo pisa: Statne knjeježtwo dósta hamtsay powěsć, žo žu korrespondentu „New-York Times“ w Mexiku sydli a z kraja wupokasali. Amerikanski pótkanz w Mexiku je hnydom pschećiwo temu rasnje protestował. Winy wupokasanja njeježu žo wosjewili. Tute wušupowanje swižuje z pschiwótšenjom poćahow mjes Sjednoćenymi statami (U. S. A. to je United States of America) hromadźe. Kaž je znate, žu amerikanšay petrolejowi industrielni pola knjeježtwa žo hórschili, dokelž je mexikanske knjeježtwo žadanja wotpokasałko, šej nowych prawow na mexikanske petrolejowe kuzoły pschiwozwjeć. Amerikanske knjeježtwo nochze tu khwilu na nekajše waschnje sakrocyć.

200 000 Indianow so pozběhnyło.

Wschěch běłych stónzowali.

W Parisu, 13. žnjeńca.

Po powěsćach z La Paz (w južnej Ameriży) je so indianski zbéh, kiž je w Bolivia wudrił, žo hrózbnje rozschěrił. Na prénim zbéhu je jich pjeća na 5000 Indianow było, hdyž so pschećiwo knjeježtwu wojakam pola Chayanja spjećowachu. Mjes tym šu so na 200 tyšac wojowanych zbéžnej pschijamli. Sstrjedšišćo zbéha je provinza Cochacuba, hdjež žu rebellojo wschě farmy sapalili a wschěch běłych, kotříž žu jim do rukow padnyli, stónzowali.

S tuteho stoteho kraja Jukow, kiž je Pizarwo psched 400 lětami z nékajkimi por stow muzjemi sa schpanišku krónu dobył, pschikhadža tuta powěsć wo mózným zbéhu Indianow. Sstrjedšišćo tuteho hibanja je južna Boliviška, kiž je zdźela z ledom, z pásla z praškom a tropiskej vegetaziju pschećahnjena horata krajina w šnutskownej južnej Ameriży. Tu hischće w semi njeńmerne pokłady wotpočuja, ke kotrymž maja jenož z dźela pschistup. Indianojo žu po pschedležanych powěrćach jenož z prokom a łašom (dołhi powjas) wobrónjeni. Tohodla pak njeńmě žo zbéžt na lohke wuměnjenja wjacy, dokelž ma kraj mjes kwojimi 2 miljonoj wobydlerjow jenož 500 tyšac běłych. W žwojim czasu je wěšty Colin Roß we žwojej knihu w južnej Ameriży tutón zbéžt wěschćił. Indianojo drje žu podwólni napschećo „Blancos“ (běli), ale za tutej ponižnoscju tchi njemuprajomna hida pschećiwo běłym, kotříž žu jim lich kraj wsali.

Ze Serbow.

Chronika.

Pónđelu, 15. augusta.

† 1895 wuley zaslužbny wótčine praelat Jakub Buk.

Lědyma je čopły dźeń
Prěni nastajił so w meji,
Léd: mužski skiwał k reji
Je, tak hižom k poldnju steji
Cmowa wróčel na čerwjeń.

Lědyma je prěni błysk
Z njebjes prasnył, hižom lija
Dešce so a krupy bija
Mlode kćenja. — Nahle dźiwja
Hudźba budźi zymny stysk. —

Jan Skala.

— **Wo wjedrje.** Schklenza je jara na hrosnje spadła. Tola šměchny so jasno wuwjedrjenja nadźerjo. Tuthwilu we połnocy mjinu nimo cyłahnu. Tych wuběžki pschinjesenja nam scherjate wjedro. Wečera staj so ranšej letadli do Ameriki na puć nastajiłoj, powěsće dóstawschi, so so nad atlantiskim ozeanje wuczahanje. To dawa nam nadźiju, so so pola nas tež jasno wuwjedrí. — Znjese wutorny khłodna ślónčka 4,45 hodź. a khowa so 7,23 hodź. Mějachł khładźa wjeczor 9,17 hodź. a khowa so dop. 8,59 hodź.

— **Kaž je so wczera w katolskich zyrkwjach z kšiti wojsewiło, je generalkapitel k tomu rosčudnej pschichoł, so mataj w Budyschinje wot nětka dwě katolskej faršej wošadže hnyž: prěnja mjenujcy sara pschi Pětrowskej zyrkwi, wobsimaza wschěch wošadnych znutsta mějom, a druha ma hnyž sara pschi zyrkwi nascheje lubeje knjenje.** (pjedy žerbšta sara mjenowana pschišła. dop.) **Sa sararja prěnjischeje ma hnyž postajeny jedyn z tachantskich knjezich duchownych a to tuthwilu wyšokodostojny knjez scholastik farar Jurij Hejduschka; ja sararja pschi zyrkwi Nasheje lubeje knjenje je farar Sprenzler z Bärensteina pola Kamjenicy postajeny.** (Hladaj do sapóšłaneho.)

— **Njeschaje** sta so snowa na Mužakowskej dróhy. Kóń, sajschehnjeny do lohkeho burskeho wosa, pschihna w njemdrej spěšnosći wot stronu kat. wohrjesbnišcheza hem ke Bórkej. W blischosći sahrodnikskeho wobthoda Rópti pschihdże wós do wjerhanja a marzny wo schlom tak, so so jara wobschkodźi. K nuzy kola sasho horje šmuchu a wós nětkaf hromadu splatachu, so bychu jón k blischemu wotnarjeji wotwjesli. Kóń by mjes tym mózne sahrabjujo, cžehnył. Sajschah šlunschejcze jenemu burej z wokolnej. Ludźo njepschindźechu ke schkodze. Wósze je so kóń pschez nimo hanjazym autom splóschił. Wobstojnosże na Mužakowskej dróhy zadaju pischezo snowa wopory.

— **Słužbna** je † 13. t. m. schulska holza Jojanna Ida Kreuz, rodźena 20. 4. 1914 w Radeberku, dotal pola stawschezja, tudy na Pschiščerkańskej dróhy 4 pschebywała. Hosja je nježoze 1,30 m. wulka, schtwórnje postawna a na šmělle, krótkopschischitkane wlosy. Wobleczena bě krenzej jasnomódru, běłokwětkojtu klokojonnu drasku, cžernomódru schtrykowanu jaku, šwérle wobuwaju a cžorne cžrije. Policija prošy, so by so ju holczku, kiž nasšěrišcho awtokolo-bunda, bohu pschidźicz pomhało. Wěsowne wobkedźbowanje njech po na Budyschkim policajstkim hamcze pod 3601 wosjewja.

— **Dźeći dostawaju jedź dale.** Wot spomjerišcheho hamta města Budyschina sarjadowane podawanje jedźe schulskim dźěćom traje wot schtwórtka, 18. augusta dale. Dźěłarcy su wotpowiadni wschitke dźeći, kiž su hacz do prósdnikow jedź bohate.

— **Pjenjawza** je wot wutory, 16. augusta 1927 jasno wotewrjena.

S **Jilozy** pola Budeschez. Sandźenu sobotu dyrl błysk do Groschez statka, kotryž wešty Lischka wobydli, a sničl zyle twarjenje. Kruwu mózachu z wulkej nuzu pkanjenjam wotworbnyć. — Wokolo Budeschez naschże so we. hamžnemu czasu wjele deschcza, pschi czimž tež žylnje krupy padachu.

S **Potpizy.** Maschinu, kiž ratarjej wjele dźela saluinje a pschedelschćem jeho pschezynym skotom swaha wobthadźecz powha, ma knjes kubleř Mathes. Jeho nowoczasnu senjerowstrywak, kiž tuamjenja posnup naschcho czasa, i kotrymž moża so stare dźeczelstwe žnuhi abo zyle pyrnyte pola hnydom do k wuskjwej hotowcho pola wobdźěłacz. S tutej maschinu (Bodenfräse) salutujeh žebi woranje, bronjenje, walkowanje atd. Luki abo korjenatu lěsnu pódu pschewobroczą tale maschina do płodneje role.

S Kotez. Wulki slunk pusčeli so tu schtwórtk popoludnja a pschi tom wichor wujesche. Na jene dobo běchu pola z trodu pocžerjene, hrjebiczki njemožachu telko wody zdobom snjesecz, tak so žebi woda swjetscha hama hrózi puch pytasche. W někotrych domach cžesčesche woda do delnich rumow a nacžini wschelaku schkodu. Njeličomne pschenjeczne a rozsne powy buchu spowalene. Se hrodowych schtomow, kiž wschak létha malo płodow njesu, je sforo zyły šad zdrěty. Dobre sdźo bě, so wětřik njeszedro w prawem czasu zacžeri.

S **Wósporka.** Wóspork so hotuje k 700-lětnemu swjedźenjej. Hižo je mišcheczanska rada zentralny wubjerk a jednotliwe wubjerki kumworila, so by so hujedźeli dotrjonje woimeli. Wóspork liczi z tym, so wischa blížšcha a dalscha wokolina budże žiwy podźel bracz, so by to był wulki domowinski hujedźeń.

S **Kamjenza.** Borschcz w Kamjenicy budże so wot 22. hacz do 25. augusta w Barrirowskim hdźenju hujedźecz. Jeho nastacze pokhadża z czasa Huliskich wójnow we Luižizy.

S **Kamjenza.** Sstredu sahlapichachu w Sšmjerczejcach jebaka, kiž běsche wórczišnu nacžinił a tu njesaplacził. Wón wudawasche so za montéra jeneje Drjezdźanskeje firmy. Policija jeho saja.

Zajeza Serbow do Mł. Bolesławy.

Kóżde Sserbowske, kóżdy Sserb, kiž chze so nodóżecz na sajeżdże do Mł. Bolesławy, k wopytej tamnischeje wustajeiży z serbskim wotrjadom, na dnjach 27., 28. a 29. augusta ma žiwoje pschijimjenjenje a sdobom mjenu, pschenocowanje, staw, narodny dźeń a hudło (dla spróm. pasa) hacz do 17. augusta sapodacz. Wschelake pschicžiny a dobre organisowanje sajéida žebi to žadaja. Sserbske towarstwa, šokolske jednoty, sapodajcze tak rucze hacz mózno sawschi wschdźelnikow na k. P. Krzeczmarja, Budyschin, Sserbski Dom 21 abo na jednaczela Luižisko-serbskeho Ssokolskeho Swjazka, k. Janaka we Sserbskej kniharni w Sserb. Domje. — Sserbja, bjerzcze so pschijimjenjesnischo a pschijimjenja. Se pschijimjenjenja so njepschijimuja.

Wotjéżdženy sobotu 27. augusta 1927 popołdnju we 2 hodź. z Budyschina a wróczimy so pónđelu 29. augusta. Schtóż pak nima czasa, może so z pschcze njedźelu w nozy pyches Habrachczišy domoj wróczicz.

Wobsedze witamy spéwarki a spéwarjow a snjerjow serbskich narodnich rejow (wšo prénjotne mozy), dokelž chcemy žebi tež saspéwowacz a zarejwacz, kaž to nasche žodowne waschnje, když kuny ras wjesele mjes sobu hromadze.

Wudawki staja so na 10 hr. nanajwyschze. Pschi pschipowdźenju maja so 3 hr. wrócicz.

Sserbja, wuzniwajcze krasnu zkładnosć k spóznacza druhich stron jenje. Njech rosrosce so ko sajéid k wulkomu pschedewsacu a skrucženju Sserbow w borju a wjeselu do jeneho zyłka. — Sserbske drasty nasich holkow a hospodow njech sajéid pyscha (njech žu tej wobsebje evang. w bohatej liczbje sastupjene), njech hordosć, hebjewědomosć Sserbowskom tolmacza. -k.

Z Łužicy.

S **Kunnewalda.** Schtwórtk njeczor w 6 hodź. sta so we stale Schönberg pola Kunnwaldy cžežke wjesboso. Tam dźěłaty skałaŕ Jakub Dreßler, kiž pschi sbłhadze bźelasche, bu wot wjerczazeje klibory tak njesbožowne trjechany, so klibora jeho pschi sawjerczenju, wutorhnywschi so z rukow, cžežko na wopje a na delnim cželesnje srani. Hdyž bźcha je ho z nuzu sawjasali, pósłachu jeho šamolutkeho domoj. Dokelž bě so nimale wukrawił, wjesele so w lěsu a jeho namakachu hakle w 9. hodźinje wjeczor. Kobliczański lékaŕ dr. Tenbner jeho wothlada a khorobne auto dobrowólnje

Za wysoku płaćiznu.

Powědaczko z naschich knjow.

Napisała Kristina Ronowa.

41] (Pokračowanje.)

„Derje, papa; a — —.“ Holczka wupschestrě wobe ruzy a wobja jeho wokoło schije. Wón sklócži ju je žadosczu k žebi: „Schto chcesch, mój stotuschko?“

„Njebudź hněwny, ale ja běch tajka frudna, wěš mi.“

„Hdy žym hněwny, hel, broha?“

„Ženje; pschetož ty sy dobry, ale ja žym tajka sla.“

„Dyž ně wschak, ty sy krajne moje słote dźesco, mój lubuschk, ty sy stajnje dobra?“

Krótko po tom sakleva so wo kajuczine durje Adama Orlowskeho a tole mylenje njebesche mkodemu wuczenemu runze w hódź. Hdyž pak mylak sastupi, bě pschestrajenje wulke, pschetož marquisa Orano knjes Adam nihdy wocha'rował njebě.

„Mylu-li snadź ja waž pschi waschim dźěle? Potom samolwicze mje“, rjekny hólcej sdwórliwje, hdyž bu k prostemu diwanej dowjedeny.

„Proschu, to nicžo njenadźi. Mje bjes toho hižo psched khwilu někajši spěw mylesche.“

„Tamneho spéwa dla ja poprawom tež k Wam pschihdźam.“

„W. ... sawdźe? Kak to, proschu?“

„Won njeczesche ho tež do nascheje kajuty a sarudźi wutrobu mojeje dźowki jara.“

Knjes Adam spohladny ho spodźiwaje na njeho. Wón bésche někto hižo néschto krócz ho s marquisom seschol, tón pak njebě ženje ani słowcza wo žwojej dźowzy spomnił — a někto tele tak frudnje wuprajene słowa.

„Melubuje snadź marquisa spéw?“ pschilpownu wón dwórlinje.

„Ow haj, ale pěsči bě pschesrudna, a dokelž njemóžach žwoje dźesco rosnjesselicz, pomhach žebi z lesecu a žlubich jej, so Waž, knjes Orlowsky, jej pschedstawiu.“

S Adamowemu wocžow žapny błysk hordeho hněwa. Wón dyšyse hižo wotmolwicz: „Ja njejžym znuczeny, žónskich sabawjecz“, a tak wošerdnemu hotowej pokasacz, so njeje tu k tomu, žónsku wosrudłosez saczericz. Ale jako by tón to wuczuł, rjekny marquis se znujosrudnym hłosom dale:

„Ja mam jenicžku to jene dźesco, knjes Orlowsky, a wono je njesbožowne. Se zylym žwojim bohatstwom, je kotrymž je mje dóst pospyal, a s dowérjenej mi muzu njejžym z toho, so bych w hodźinach srudoby, wošebje tudy na ródźi, hubu mojeje kwětki k pośmějwej swabił.“

„A schto je marquisy?“ wuwjese je njejapzy je sajimanjom z Adamowcho erta.

„Psched lětami wosstabischtej so jeje wóczy. Lékarjo praja, so je to pschenapinanje nerwow z wosstajanym wutrajnym rudowanjom. Wywaju dny, hdyž wona tež bu dala zyle derje widźi, potom žo pomalku žwětło poschubuje, a druhdy je wokolo mojeho lubuschka despotnje cžma. Mój pschihodźamoj runje z Parisa. Lékarjo njerunbachu drje mi wschu nadźiju, ale wukaschu, so bych ja, prjedy hacz lěcžo nastupi, Egyptowsku wopuschcził a so do nawjecžorneje Europy zestrowdlił, snajmjenischa na dwě, ći lěta. Dotal, tak so wcni nadźija, so nerwy mojeho dźesca skrucža, a widżenje so wróczi. Tuž waž preschu, špodźe khwilku žwojeho czasa mojemu dźescu. Njejžym-li wam pschewostudły?“

„Ow rzehodła?“ Knjes Adam wsa ruku njesbožowneho hódnosczerja do žwojeju rukow. Wón so nětko hižo njedźiwasche, so je tón wo žwoju tak starozežiny.

„Tola wo cžim mam ſ knjezu rěczecz?“

„Sstradź wo žwojich sledźenjach na pola starozitnistwa. Wón Egiptowsku jara lubuje; sajim ja jeje domišnu ju žwjesech. A potom bych waž prošył, wopišujcze tak pschisp'dla trošchu krajnosez žwojeje wulkeńskeje domišny — hdyž to chcesze. Pschetož mam wulki strach, so njebudże chzesz ſ Egiptowskeje prjecz. A dokelž jej łóżde roshorsenje schkodźi, njebych ju moht ſ mozu womjecz. Poradź-li pak žo mi, ju ſa to dobycz, wschitko lóże pódźe. Pomhajcze mi, proschu!“

„S wutrobu rad. Tak dalsko hacz móże kazany wuczeny tajti nadawk twórkcz, budu wschitko cžinicz.“ Pschi žebi pak žebi pomyšli: „Kajši nadawk žym pschewsak! Njeschožowny žónšku roswjeselicz, a ja — —“

Hdyž so schtwórcz hodźiny posbišicho ſ marquisom we kulsorjanej žónšej kajuzje nomaka, pschihdże jimaj lehy žydomnaczelstwa knjezna napschecžo a kastaji wulkej, cžemnomódrej woczi ſ zmujosrudnym pohladnjenjom na njeho. Wón žo hłuboko nakloni, so by žwoje pohnucze potajił.

Sdyla wschak žo njekajsesche, so by pschichol. Marquis pocze hnydom we wušłědženiskim puczowanju maleje towarschnosze rěczecz. Młoda žónška sajimasche žo ſ někotrymi pschesjenjemi, a woni dachu žo bórzy do zyle njemicženeje rosmolwy, wošebje dokelž wobaj maraniš a knjezna Orano, běžuje némški rěczachu a tak njetrjebachu žo je franzowskej rěczu scharowacz.

S kóżdeho słowa młodeje žónšleje dychajsche nutrna lubosez k jeje domišnje. Wona pokasowasche knjesej Adamej jene fotografiske albuin za druhim.

„Ja wschak dyrjen w zuršse snajmjenischa wobrazy pschi žebi mész“, rjekny.

„Kak my to wuprajicze, hnadna marquisa, to: we zuršse!“ snapschecžiwi wjesele šmějo knjes Adam. Kóżdy ſ naš Europejzow ma tam žwoju domišnu a žwoje rodźischo, kiž lubuje runje tak jara kaž wy Egiptowku,“

„A hdże je wascha domišna?“ wuprischeschasche wona po dźesczowku.

„Žwoju wótczinu ja žyła njesnaju; žwoje domišny hischcze wahladak njejžym; mam jenoż jedyn kraj, hdjež žym so narodźił. Tola dowolicze-li, chzu wam jón truchu wopytacz.“

„Haj, proschu! Tola najprjedy mi wuja'nicze, kak pschindże, jo njejsce žwoje wótczinu hischcze wahladał?“

„Ja žym žym wupuczowarja.“

Rosbudzeny wot wulkeju napjatoju wóczow pschipoškuchartli, powódaschе hnes Adam wo wošudze žwójbu Orlowskich. S zjantymi słowami wopišowasche zjanosze Wuhelsche, wošebje Wyšokeje Tatry, doliny Grana a Waga, powédasche, kak je tam někto wschitko se žněhom pokryte, a rospoweda, kak krajne a wabjasze je tajke wjesele jěždżenje je žantjemi. Druhdy won też trochu pschehanjesche; tola zdóš by dźiwł ſ nimi prawowacz a jemu to za ſto wsacz? Marquis bedźo tu ſ hłowu wo dołi seprětej, sawésze nij.

„Kak rjenje to dyrbi być“, rjekny młoda žónška do wuzkeho sanurjena, „hdyž ma někto žiwójbu, bratrow, sotrow a dźeda! Wy nikoho nimamy, wschitcy su nam zemrěli.“

(Pokračowanje sleduje.)

sanit. kolony wotwjese sujesoženeho do Budyšćiskeje khorownje.

S **Wjalojicy.** Wulke worakamstwo a wulka hara ſ měrkanjenym nasta tu ſchtwórk w nozy. Nejskaši pacholo japalicku tu po sdacju hischcze ſ benzinowm napjelnenu hadžiju (schlauch) tudyschcho tankowuischcza psched wobkhodnistwom Müller w Horuzej wěsy a sijachu ſ kjemi na reklamowou blachownu taflu. Kak lokko by mohł se japalenjom schlauchu jeho wobšah rosbuchnyć a njeběrmu schkodu načinić.

* Se **Zitawy.** Nětko žu tu se wschěmi nozami pocheli orušnizy (leśna czerwjena jahodka) w Zitawskich a pschinjesenych cżěłkich horatych lěhach sběrać. Bohužel njejsu žně pschesbohate. Nachrunjeł je žo bruźnizja lěhje radżiła hacź holanske jahody, to je jich lětsa tola wjele mjenje hacź lońske léto.

*

* S **Warnšdorfa.** W hnadownej zyrkwi Filipowa bu pjatk rano cżěło starscheho muża namakane. Hacź je žo njesdžo stało abo jedna žo tu wo nětkajši njeskutk, a schó je morwy, njemóžachu hischcze swěsćeć.

Přilopk.

* **Cżažniki, kiž njeúdu.** Nětchto prastare podobne indiskemu „pacżeſlemu cżažnikej" je pětkowy cżažnik, nimale kaž wodowy cżažnik, kotrejž žo pola Grekow hižo 500 lět do Khrystusa nałożowachu. Też stari Romjenjo jeju znajachu a trjebachu je pschi žudnischich a žejnischich pohrjebnjach na jara pschihódne waschnje. Pschi prěnim bu ſtorżbnikej, wobſtorżenemu a žudnikej, pschi pohlednym rěcżnikam kóždeje ſtrowy jenak wjele cżaſa pschihotowlene. Wobeběty ſastojnik wobkedžbowaſche mjes tym wodowy cżažnik. Běsche wotběžał, dha ſ jenym rasom žo też rěcże ſtónczku. Prěni wodowy cżažnik, wo kotrymž w němskim kraju wěmy, dosta ſkór Karla Wulki wot kalifa Harun al Raſchida. Wumjeſchi twar ſe ſwonjenjom a žo hódanymi figurami. Hischcze ſtarſchi je ſtónczny cżažnik. Wżo w druhej knihi kralow cżitamy — ſ lěta 737 do Khrystusa — ſo Abaſowy ſtónczny pokaſował wo dżeſacz ſtopnjow žo naſpjet ſtorcżi. Prěnje, ſchtož wo nim ſhonimy, je potajkim, ſo tehdom dohrěda dżeſche a to zyły kruch. Słónczne cżažniki ležachu priedy na wschěch zyrkwjach, radnizach (na pſch. w Budyšćinje) hrodach a na mnohich hischcze je dżenża namakanu, dżes tołso ſo drje łódy ſchtó ſ nich cżaż cżita. Je drje zyle dobra rada: Cżin kaž cżažnik ſtónczny, licź noż bohre hodźiny! Ale we wopraſowdžitoſći njemóżeſch je ſtónczným cżaſowkom wjele ſapoczinacź. Pschi wschěch tuthych wunamakanjach je wěſo po Leſſingowych ſłowach „ſtworbu a wumakanſtwu" jednako. Narodopiſnik Lenne rěcżi wo „kwětkowym cżažniku", po tym kak twórći rano ſwoje kelichi wocżinjeja. Po wobſedžbowanjach je też „ptacżi cżažnik". Wone „bu" krótki cżaż, na hodźinu wjesce, ſtoro na mjesischinu. Ale kak cżinjesche bur, to bohrunk ſtarym cżaſu, hdyž hischcze žo tak krucże njeticżesche. Worasche ſwoje bróſny tak dołho, donjż wróna na ſchibjeńzy worſech njeſješe. A ſchtož wot ronja hacź do wjeczora nawora, mjenowa jene łutro. Druhy postajischu cżaż, kelko trubkow mjes tym wukuricku, druhy ſaſyp, kak dołho ſ jenym ſtklébom bożaſachu.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu 15. awgusta 1927.

Berlinſka burſa bě ſańdźenu ſobotu, kaž kóždu ſobotu, ſawrjena.

Produktowe wiki běchu wczera powſchitkownje ſ lohka ſtruczene. Pschicżina bě ſa poſdźischce termije wo nětchto małe dróżicha. Rožka bohu 10 pj. po zentnarju.

Ssobotu placżiesche zentnar:

w Berlinju:

rožki 10,85—11,05 hr., jeczmjenja małymſtcheho 10,20—10,50 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa ſeptember: pschenicy 13,72½—13,70 hr. rožki 15,52½—15,55 hr., owcża 10,22½ hriwnow,

ſa oktober: pschenicy 13,65 hr., rožki pak 11,51¾—11,52½ hr.,

ſa dezember: pschenicy 13,67½ hr., rožki 11,52½—11,60 hr.

Snamjenity ratař ſ mjenom Zurik w Zeeſtowje namołwja ratarjow, ſwoje žito niż pschedaſe a niż pschecżuniżo rozpschedacź. Wón ma to pokaſowacź, ſo ſu wſchě ſchazowanja wunoſchka žnjow, wokoliže kaž žito žyja, ſmjetſcha mylne. Lětſa ſo žito njeje dosć rozpjerkowało a ta tehodła rědke wokaſało. Wo cżaſ keżenja je wjele deſchcża było, tak ſo ſu tłóſti ſdźěła błuche. Lětniſche rožkowe žně ſchazaja na 6,5 miljionow tunow. (Sčeża inna ſu 20 zentnarjow). Do wójny ſmjeſchachu na tych pschi Rěmſkej ſawoſtatych honach lětnje 9—10 miljionow tunow.

Na pschedaŵ.

Běhali 3 w Luchowje cżo. 1.

Wóś dżeczaży w Lubiju, nowe rhoſchczo 11, delka na prawo. — Sportowy wóś w Hródku, Kochanojſti puć 41. — Korbowy wóś w Budyšćinje, Tišćanſka dr. 50 2. poſchod na lěwo. — Hospodarſki wóś, Liſchka w Korſynju.

Krowi mlodej wyſokoſmużeſtej, Jeńnk w Praſchiwicy p. Hródka. — Mloda wyſokoſmużeſtna krowa w Nowem Brunju 17.

Sdyżawu, Wager, kowař z Delnjej Hórzy.

Hola ſtejaza, 2 hórzaj, pschi Klukſchanſkim puczu w Sdźěri cżiſło 8.

Bowrjeſtła we Wadežach 7.

Kury mlode w Jenkežach 61.

Pschiſtajicj pytaja:

Dżelarjerja Kolba w Hródku, Luſtgartenſtr. 6 — Kranja w Hródku, Garbařſka haja 2.

Mańer Reh w Budyšćinje, Zurkwinſke nameſto 4.

Holm do domu w Hródku, Wilhelmowa haja 321. — Pjekař Schweiſſer w Bělej Wodze. — Khojeſownja Hergeſell w Bělej Wodze, Budyſchka dr. 52. — Finke w Budyšćinje, Taſchbark 10. — Schoſerjam we Welsej, Hródkowſka haja 65. — Knježi dwór w Maleczijach. — Zimmerka w Budyšćinje, Kěſorſka haja. — Sdudźink we Wósporku.

Schóſera, mlokarnja w Hodźiju.

Wuczownika kowařſkeho, Hartmann w Bělej Wodze, Hlowna haja 46.

Djowku, Looka, pjekař we Wósporku.

Pjekařſkeho Langa w Semjach.

Sdudźinjy na pschedhadźowanje

wutoru 16. ſnježnika 1927

w Kamjenu dow. w 9 hodź. w kasarnach I. twarjenje: wosebroſaj, friſéřſka toileta, nóżnej ſamorcżku, dwójne łoże, wuhotowanje lěhařnje, ſchijaze blidło, 4 kławéry, bjeſeje, kredenza, wunczahowacze blido, 5 ſtołow, kobrzaj, 3 klubowe ſtoły, 100 knihi, pisařſke blido, emailirowaru pobolhojta dóżka, elektriſkej warjakaj.

Škrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki dżenża dop. ¾11 hodź.: Wiki ſtoro bjes wobrota, placżiſny ſo ſtérje wotdrjehuja.

¾12 hodź.: Kaj pched hodźinu.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płačizny po złotej hriwnje.

	13. 8.	12. 8.		13. 8.	12. 8.
Pšenica	—	—	bunY	22-23,00	22-23,00
rožka	217-221	215-219	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	—	—	módre łupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jačmjeń	204-210	204-210	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowS	—	—	teradella	—	—
kukurica	192-194	193-195	rapa. wosuk	14,80-15	14,80-15
pšenč muka	35-36,75	35-36,75	lany wosuk	20-21,20	21-21,60
rožana muka	31-32,50	31-32,55	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14.25	13,75-14	bérnj. kruški	24,40-25	—
rapa „	14,75	14,75-15	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
rapa	260-285	275—285	rožana stoma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane symjo			pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	26-30,00	27-31,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płačizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. awgusta 1927. Płačizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenjo.

Woły: 585.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnoće hač do 6 lět	62—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—56
Mjenje picowane wšěch starobow	

Byki 357.

Polnomjasne, wurośene, najwjetšeje rěžneje hódnoće	60—61
Polnomjasne, młódše	57—59
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	53—56
Spatne	50—52

Jałojey a kruwy: 834.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnoće	48—53
Polnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rěžneje hódnoće hač do 7 lět	40—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	—
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1363.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	80—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyes (3.)	68—77
Spatne (4)	57—65

Wowcy: 9624.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	60—64
Starše wukormjene (2.)	60—62
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	53—59

Swinje: 8939.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět stare	62—64
Wukormjene	64—66
Mjasne	64—66
Spatne	63—64
Rancy a kundrosy	55—57

Wječne płačizny w Budyšinje.

13. awgusta 1927.

Wšě płačizny so po złotej hriwnje ztrozymja.

Předmjet		najnišša płačizna	najwyša płačizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,00	12,50
Rožka, nowa	70 „	10,75	11,—
Jačmjeń,	50 „	—	—
„ nazymski	50 „	9,50	10,25
Wows	50 „	12,50	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,50	15,00
Běrny	50 „	—	—
Butra	1 „	4,—	4,20
Syno, nowe	50 „	2,25	2,75
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,00	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,30
„ z cypami młócena	50 „	2,75	3,00
Pšenična muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Ržana muka, 60%	50 „	19,00	20,00
Pšenične wotruby	50 „	8,00	8,25
Ržane wotruby	50 „	8,00	8,25
Jeja	1 štk.	0,12	0,13
Prosata 1108 štuk	1 štk.	8,00	20,00

* **1700 patentow wob lěto.** Kraj njewobmjesowanych możnoscow je też kraj wunamakanjow. Prawe wopschijeże wo njeběrmej liczbje wunamakanjow w Ameriki, kotrež žo wschědnje ſtatwaju, pokaża nam ſtatiſtika, kotruž je amerikanſki patentſki hamt psched nětkorymi lětami wudał. Po tutej je wot lěta 1836 hacź do nětka pschez 1 500 000 nowych wunamakanjow ſapjatych, kotrež žo na wschě pola industrije, hospodarſtwa, wumělſtwa a wědomoſcje poczahuja. — Hižo 1. julija 1924 bu patent minitira Schimana Lake ſapjatych, kiž mějeſche cżiſło 1 500 000. Jednasche žo wo nowy typ podnórjaka (Tauchboot), kiž może pod lodom dale jěcź, jón pschekamacź a ſ njej pucź pschez ſód wurubacź. Wot lěta 1836 hacź 1893 buchu 500 000 patentow wudate, w ſłužbnych lětach hacź do nětka wjacy hacź 1 000 000. W běhu tuteho cżaſa bu wunamakanja cżinjene, kotrež ſu žiwjenje narodow dožka pscheměnile. Parna maſchina bu wudobypolnjena, elektriſka móż wunamakana a na wſchě waſchnje wutrjebana, industrielna chemija běſche ważny faktor na pschemysłowym polu. Do 19. a 20. lětſtotka ładžachu daloko žahaje wunamakanja automobila, powětrownow a lětadow a telegrafije a telefona. Tuta liczba patentow (psches 1 500 000) pschedstaja ſajimawy inventarium tutcheho teho, ſchtož je cżłowiſk dotal w běhu niż hiſchcże 100 lět k ſpomoženju a k poſtupej kulturneho cżłowjeſtwa wuhladżił a pschewjedł.

* **Amerikanſke a europiſke mandżelſke ſakonje.** Najwjetſchi rozdil kanadſkich a ſtatowych lěhanch mandżelſkich ſakonjow, Sobath, je do Parisa dojeł, ſo by franzoſiſke mandżelſke ſakonje ſtudowal a to, ſchtož žo wutrjebacź hodźi, ſobu do Ameriki wſak ke namołwjenju. Wo amerikanſkim mandżelſkim ſakonſtwje žo tehrjo njelubje wuprajı a ſahudżowaſche waſchnje amerikanſkich mandżelſtich, do Parisa ſej dojeć a tam mandżelſtwo rozmjasacź dacź.

* **Na ſtkedże ſa 12 muſklimi, kotiż dyrbja žónſku k ſmjerczi ſahudźicź.** Texas, ſtejerocameriſkeſi ſtatowy ſtat, kiž žanych žónſtich pschiſahanych pola ſudnitwa njerſchwinchcza, pyta 12 muſklich k wutworjenju ſudnitwa, kotiż dyrbja jeli trjeba, žónſku k ſmjerczi ſahudźicź. Žónſka, wo kotrejž žo tu jedna, rěka Rebekka Rogers, typiſtinka a ſtudentka na univerſicze w Texaſu, kotraž je we dezembrje ſaſdżeneho lěta „na žort" jenu banku wo wjeſoki ſumu wurubiła. Knježna Bradlay, każ ji na univerſicze rěkaju, běſche ſpeża jako żurnaliſtka pola banki ſo napraſchowała ſ prózbu, ſo ſmě pišařſku maſchinu na krótki cżaż wuzicź. A nětko wona pišaſche, dóniż najwjetſchi dżeł pſchiſtajenych, ſo buchu ſej ſchalku kofeja popſcheli, ſo na tótki cżaż wotſali. Mloda knježna wuczahnu nadobo revolwer a muſowaſche hiſchcze dwójcy pſchiſtajenych pſchiſtajenych ſ tiſkbu w ruku, do pódſtajkeje jiſbwy ſaſtupiej, ſalore ta a wotewſa ſ pekładnje 4000 dollarow a wotjedże ſ autom wotjal. Tola cżiſło auta bu ſ pſchestradnikom a nětko ma ſo knježna Wrodlej pſched ſudnikom ſamołwicź. Na to rieji pak w Texaſu ekkoſtanje ſe ſmjerczu. Hacź dotal njeničże ſudnik w Auſtinje ſaneho muża namakacź — dwanacże pak jich trjeba —, kiž by ſwólnowny był, ſmjertny wuſud bohu wuprajicź napſchecżo młodej žonje, kiž je pſched lětom tajnje ſ jenym prawownym pratwiſnikom Rogerſom ſ Amerikiſo ſo woženiła. Sudnik dyrbjeſche wěz tak dołho wotſtorcżicź.

* **Bjeſpłatny rekord.** 40-letny muż w St. Antonio (w Ameriki), ſatwěrjeſkeſti agento, je 150 hodźiny ſa ſobu, potajkim 6¼ dnja, bjes ſpanja był, ſo by tutón rekord dozpěł. 35 ſchalkow kofeja a 6 małych tyſkow zigaretow wſchědnje ſu jemu pſchinoſchowale, ſpar ſaćerićz. Muż je hordy na to, ſo je jedyn rekord porahył. Mjes ſwojimi ſbonczkomjekami pak ſu někotři, kotiż jemu tutu cżeſeć njepopſcheja a tuż jeho na wjetu wuždaja. W St. Antonio knježi tuklwulki wulki ſajim ſa tutón „ſport".

* **Dollarny miſijonaŕ ſ Kerzenheima.** W lěce 1852 wuczahny wěſty Leon Mandel ſe ſwojimi bratrami ſe ſwoje domiſny Kerzenheima (w Pfalzu) do Chicago. Tam namaka ſłužbu a dóſta zhdejſnjy 2 dollaraj mſdy. Tola mójeſche ſhebi někotre ſta dollary nkluſowacź. S tutym małym kapitalom ſapoca wobkhod. Tehdom mjeſche město jenoż 60 000 wobydleri. Ale město roſcżeſche tak, ſo je někto druhe najwjetſche město (ſa Newyorkom) we Ameriki. Mały wobkhod roſmnoži ſo tak ruchje każ wobydleriſtwo města. Jeho wobkhod mjeſeche na poſledźi lětnje na 28 000 000 dollarow wobroża a cżiſło wunoſchk wot 1 500 000 dollarow. Kupny dom pſchejeżaha 18 jitrow leżownoſcje.

* **4000 lět ſtare thěże.** Britiſki muſeum w Londonje je te w Ur, měſtaczku w Abrahamowej domiſnje, wurnje namakanli we wołeżitym wotdźele wuſtajił. Wurnje priwatne thěże ſ tamneho cżaſa ſu na kartach a leżownoſnych planach wojnamjenjene a dadża nam wobroaż, kak ſu tehdom ludźo bydlili. Rekonſtrukzije cżinja, ſchtož je jara ſajimacże, wodernehoſo ſacżiſcheża. To je cżim ważniſche, dokelż ſo tu wo twarjenja 2000 lět do Khrystuſa jedna. Najwcżiniſche kruchi tuteho wołdźela ſu jiłowe (tonowe) tafle ſe wſchelakimi ſapiſanmi, pſchi cżimż tehdom wobſtejaze waſchnje ſ měrjenju leżownoſkowm napadnje. Druhe tafliczki pokaſuja mathematiſke (liczeſke), gramatikalne, hiſtoriſke a nabożne ſpiſy. Mimo teho buchu ſta małych wobkhodnych dokumentow, kontraktow a ſwoitowankow we tutej formje namakane. We wołeżitych ſchkleńczanych vitrinach (komorach) ſu w rowach namakane wězy ſjednoczene. Tehorunja w Ur namakanły ſloty nóż je do Irak-muſeja pſchiſchoł. Wołeżity ſajim wubudźuje mała ſeborna kulka, kiž je kražnje wołdźełana. Ta drje najſtaršnſchi kruch wobdźełaneho ſlébra wosnamjenja ſ cżaża, kiž pſchiſchce do 3500 lět do Khr. leži. Tutón kruch je wurjadnje derje ſdżerżany. Mjes wobdźełanymi kamjenjemi namaka ſo pohrjebny cżaſ ſtareho kraja jako broboniy kruch.. Druhi kamjeń je wołeżite bohacże ſe ſkorportami a ſ cżerwjenymi kamuſchkami wuſadżany. Podobne wězy njeſłu hacź dotal w Meſopotamiſſej namakali, wołeżite niż tak derje ſdżerżane. Naſchijne wſodoły ſ parkow, alabaſtrowe buſchkwicżki, wſchelaki grat a waſy ſ kamjenja a ſ kopra podawaja wobraz wot hacź dotal njeſnateje a tola wyſoko ſtejaceje kultury a ziwiliſacije. Możemy wěricź, ſo ſu tute wězy w cżaſu nałtake, kiž pſchiſchce do hacź dotal najſtarſcheje wſnamjenjeneje egiptowſkeje kultury leži, kiž mějeſche ſwój ſpocżatk pſchi kriedźanym Nilu.

* **Pjedy poßelnik — nětko kral kupnych domow.** Jedyn ſ najbohatſichich muži Jendßelſkeje, Gordon Selfridge, je pſched krótkim cząſom, ßamo ſa jendßelſke wobſtejnoſce njewiſchedne, ſ tym ſpodſiwanje wubudźił, ſo jedyn najwjetſchi kupny dom ſa 20 millionow hriwnow kupi. Jedna ßo wo kupny dom Whiteley, kiž w Oxford-Street w Londonje ſteji a nimale zyliczku drohu ſ njeliczomnymi wokanami wobſtrkjeji. Gordon Selfridge, nowy wobſtejnik bohrſcheho kupneho doma, je na polu tworow njewobmjeſowany hujeſ a poruczer, dokelž wobhladſi pódla wulkeho kupneho domu w Londonje, tak mjenowany „Selfridge-dom,“ nětko tež Whiteley-dom a pódla hiſchoze 20 druhich kupnych domow w Jendßelſkej. Tutón kral kupnych domow ma woprawdźe amerikanſki děh ſady ßo, dokelž ſapoja we Nejworku jako poßelnik. Dwě leże munoſchowaſche we jenym nejworſtim wobthodże tworu, doniž na dobru myßliczku pſchindże, podobne tworu, kajſež jeho knjes w tworni dźela, na drohach pſchedawacz. W tak mjenowanym „leżazym wobthodże“ mějeſche wſcho pſchi ßebi, ſchtož ßo tkěts a lohaw pſchedawaſche. Pſched krótkim halle je wuſnak, ſo běchu tuty cząży jeho najlěpſche potwjerzace lěta, dokelž je pſches praſchenja ſwojich wotběrarjow ihonik, ſchto ßo najbóle żada a potrjeba. Po tutych najhonjenjach pſchiprawi ßej maty kupny dom w Nejworku a dospě ſe tym, ſo jenje twory dołho leżo njeměſeſche. Dobjerjane wěży ſpka njemějeſche a tak ſwoje pjenjezy ſpěſchnje a huſto ſwuži. Jeho wrěni kupny dom běſche nětſaka deſkowana budu, běſche pak ſkota jama, kiž jemu ſrědki podawaſche, ßo bo Jendßelſkeje pſcheßydlicź a tu jedyn woprawdźity kupny dom kupicź. S tuteho makeho wobſtejeńſtwa wuroſce njeſmérny apparat, kiž wjazy hacź 15000 ludźom dźeło a ſaſtužbu dawa. Prjedawſchi poßelnik pak je dźenſa hiſchoze pſcheßwědżeny, ſo je ſtrowy pſchekupiti roſom ſa nawjedowanje wobkhoda nuſnje trěbny. Tuż na tež w nawjedźitych ſaſtojnſtwach muži, kiž ßu podobnu karieru cźiniłi każ wón, a po dołhej ßwérnej ſłužbje ßo wobkruczili. Tak ma wjazorych prjedawſchich poßelnikow, kotříž ßu nětko direktorojo ſ njewobmjeſowanej polnomocu a wukonjeja ßwérnje ßwoju ſłužbu.

* **Pomnik ſa muża, kiž jenje žiwy był njeje.** Cźłowjeſka marnoſcź (ſpokojnoſcź) njeſtaje pjecza žanych njeſwon a ſtajnje ßo žorty rowjankow na nju měrjachu. Franzowſki ſpiſowaczeł Pawoł Birault je ßej na to žortny plan wumyßlił, kotremuż ßo wſchitcy ludźo ßmějachu. Wjazori franzowſke ſenatorojo a ſapódłańcy dostachu pſchipiſ ſ próſtwu, jenemu wubjerkej pſchiſtupicź, kotryż ßo ſ natwarjenjom pomnika ſa Hegeſippa Simona ſabera. W pſcheproſchenju ßo wuſłoženje, ſo, je-li chże jedyn ßobuſtaw wubjerka rěcź pſchi wotewrjenju dźerżeć, jemu ßo w prawem cząßu material pſchipóſcźele. Tutón poczeſcźowany Hegeſippus Simon njeje żenje żiwy był. W żanym leſtiku njeſtejі nicžo wo tutym mużu, kiž njeje ſe żanej nohu naſchu ſemju poczeſił. Tola ßu 25 politikarjo ßwój pſchiſtup tutemu wubjerkej pſchiſlubili a wjazore preſchachu wo material ſa narěcź pſchi wotewrjenju pomnika. Tute liſty je jako kuriozum ſkowak. Mjeſ nimi ßu wožoby we miniſterſtim ſaſtojnſtwje. Saſtupny preſidenta ſenata Maurice Faure bě ſ pokrej wutrobu ſa to, wopomnjeſe tuteho wulkeho narodowza cźeſcźacź a proſcheſche wo jeho żiwjenjopiß. S bliſko leżazych winow njehodźeſcheſche ßo tutemu ſakonjedawaricj jeho próſtwa dopjelnicź. Druhi ſenator wobżarowaſche, ſo jeho ſtrowota jemu njedowoli, tuteho wulkeho politikarja woſwjeſcźicź, każ ßo jemu to ſłuſcha. Jedyn treći měnjeſche, ſo je ſchkoda, ſo njeje we jeho departementcze (wokrjeżu) na żiwót pſchiſchol. Żenje ekſiſtowazy wulki wojowaŕ ſa kulturu a poſtup je ßwoje „bycże“ tu na ſemi dopjelnił, kiž w tym wobſtejeſche, ſo je ſpiſowaczeł lohkowěrliwoſcź a marnoſcź wěſtych ludźi dopokaſał.

* **Amerikanſki bankjej běrje ßej hródżnu.** (Kraßna kwaßna ſjena.) Ssyn amerikanſkeho bankjeja Stillman wojeni ßo w Montreal ſ dźowku jeneho pſchicźahowarja, prjedawſchej ßrężu. Macź njeměſty běſche ßo pjecza pſchi dołhich kwaßnych pſchihotowanjach khěżo roshorił. Dokelž na kwaßnym dnju a to runje we wokomiku, hdyž chżychu ßo k wobjedu ßydnycź, pukny ßo ſkoro njeweſcźina macź ſ mjerjanjom dla mnohich fotografow a kinooperatěrow, kotříž chżychu tutón moment na wſchě cząży krucze dźerżeć. Schtleńzy, talerje, kanti, bleſche, wſcho, ſchtož możeſche njeweſcźina macź doßahnycź, ſletachu fotografam do hłowy, hdyž woni na żoniny komando „Won ſ wami“ njepoßłuchachu.

Zapóſlane.

Każ je ßo wcźera w katolſkimaj zyrkwjomaj wojeſwiło, ßu katolſcy Sſerbja w Budyſchinje a wokolinje ſ wjetſcheho dźela byli do ſnowa ſarjadowaneje farſkeje wožady, kiž wobjimuje wſchěch ſwonka měſchczańſkich murjow hwarjach wožadnych, Němcow a Sſerbow ſafarowani. Pſchecźiwo tutomu ſarjadowanju wěſo Sſerbja nicžo mócź njemóża, dokelž dźě ßu pſched lětami ßami tajki namjet ſtajili, hdyž je ßo wo to jednało, ſo ma ßo „ſerbſka fara“ ſahnacź. So pak je generalny kapitel naß pſched hotowy fakt ſtajił, njebźiwaju dołha na naſche pſchecźe, ſo bychmy ſa noweho ſararja doſtali duchowneho, kiž wobej rěcźi, mjenujcy ſerbſtu a němſku, tak wobkruſeji, ſo mohł ßwědomicźe a ſprawnje ßwoje winowatoſcze dopjelnjecź, a je pjecza jenohłoſnje (ſic!) **němſkeho duchownego** Sprenzlera, dotalneho ſararja we Bärenſteinje pola Kamjenicy, ſa noweho ſararja poſtajił, to łaczuwamy wichiżu ßwérni katolicy a liſcheſcźanſcy ſmyſleni Sſerbjo jako najhórſchu njeprawdu a liſchiwdu, kiž je ßo naſchej narodnoſći na ſchkodu duſcheſpaſtyrſtwa ſtała. Zyle rańnje pſchecźiwo tomu proteſtujemy. **Pſchichodnu njedźelu,** 21. auguſta budźe jſawna ſhromadźizna hnydom po ſerbſkich kemſchach wokoło 11 hodź. w **Sserbſtim Domje.** Do tuteje pſcheproſchowſkeje jenoho wjeleđoſtojneho duchowneho ſaſtupjerja generalneho kapitla, ſo by ſ“nle roſsud a poſtajenje němſkeho ſararja wſchěm katolſkim ſerbſtim wožadnym wujaſnił. Kóżdy ſměje potom prawo ßo wupraſjicź. Dalſche kroczele cźinicź, pſchewoſtaji ßo wuſwolenemu wubjerkej.

Někotſi ſerbſcy katolſcy wožadni.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schtrowa powěſcź wo wiedrje ſa jutſe wutoru:** Torhate, wětſikoſte, ſcherjate. W Jendźelſkej njewobſtajne ſ wjele deſchcźemi.

Pſchichodnu ſrjedu 17. ſnjeżna ma ßo pjata kloſa pruſko-južnoněmſkeje lotterije wulożowacź.

*

Półiſke nowiny wojſjewja ſ Litwinſkeje, ſo budu 16. t. m. pſchi półſtich mjeſach lětnje litwinſke wojerſke manewry ßo wotmětwacź. Taktiſti nadawk tutych manewrow budźe, nadpad na Wilno wumjeſcź a żeleſnu cźaru Grodno—Wilno wotrěſnycź. Każ hiſchcźe półiſke nowiny ſ horjenjom dodawaja, ßo na tutych manevrach tež wukrajni hoſcźo wobdźěla.

*

Greſkli miniſterſti preſidenta Jaimis wobſtamknu, hdyż běchu ſnutſkowny minister a jeho ſtroniny pſchecźelſo w kuježeſtwje demiżionérowali (ßo ßwojich ſaſtojnſtwow wſdali), ſtatnemu preſidentej Konduriotis woſtupjenje kabineta poſtcźicźi. Konduriotis, kiž bě ſapuczował, wrócźi ßo hnydom do Athena. Je woſtupjenje miniſtrow pſchiſwał a Jaimiſa proſył, tak dołho knježerſke wěży wjeſcź, doniž nowy kabinett njeje poſtajeny.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Schcźežka, wjedźaca wot Stónkez do Cźornych Nožliz po lěwem brjoſu Schprjewje, ſawrěje ßo dla podmětkeho brjohowa na Stónkecźanſkich ſahonach wot 15. auguſta ſem.

W Budyſchinje, 13. auguſta 1927.

Hamtſke hejtmaniſtwo.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje wojſewja: Do wikowanſkeho regiſtra je ßo dźenſa ſapiſało:

1. na liſcźinu 118, naſtupace Budyſchſku ſukelnu towarſtwu, podłožne towarſtwo w Budyſchinje: Prokura Fr. Sommera je ſaſchła.

2. Na liſcźinje 419, firma Louis Körber w Budyſchinje naſtupace: Elſa Hilża Hiemannowa, rodź. Schuſſenhauerez je jako mějicźelka wuſtupiła. Prokura je ßo dała pſchekupßowej mandźelſkej Elſe Hilż. Spechtowej, rodź. Schuſſenhauerez w Budyſchinje.

3. Na liſtnje 748, naſtupace firmu Auguſt Schmidt, diplomowcho optikarja w Budyſchinje: Auguſt Ludwig Heinrich Schmidt je jako mějicźel wuſtupił. Mandźelſka diplomowcho optikarja Helena Schmidtowa rodź. Roßcź w Budyſchinje je mějicźelka. Wona njerunuje ſa we wobkhodże naſtate ſtojaſanwicze dotalneho mějicźela. Prokura Heleny Schmidtowcje rodź. Roßcź je ſaſchła.

4. Na liſcźinje 947, naſtupace Budyſchſko-Njeſwačańſku maſchinowu fabriku podłožne towarſtwo w Budyſchinje. Likwidowaſja je ſtónkeńa a firma ſaſchła.

5. Na liſcźinje 983, naſtupace firmu Stompe a Redowe Budyſchinje: Towarſtwo je roſwjaſane. Paul Curt Redo a Otto Kranz ſtaj wuſtupiłoj. Sa likwidatora je poſtajeny knihowy reviſor Erich Koller w Budyſchinje.

6. Na liſcźinje 1005, naſtupace firmu Schneiderej a Co. towarſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom w Budyſchinje: firma je ſaſchła.

W Budyſchinje, 10. ſnjeżna 1927.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Hamtſke wozjewjenje z Kulowa

Přinjatna liſcźina ſa wólbu ławnikow a pſchiſażnikow wuleźi wot 15. t. m. jedyn tydźeń dołho k nuſłopohladnjenju w naſchej wobkhodnej ſtwi cźo. 1. W tutom cząſu może ßo pſchecźiwo jeje prawoſći abo dopołnoſći pola maŕ pißomnje abo k protokolej naſpjecźiwicź.

W Kulowje, 12. ſnjeżna 1927.

Magiſtrat. Langner

So by ßo rjedźenje „Cźornego Haſchtrowa“ pp. (hladaj wozjewjenje w Kulowſkim tydźenſku ſ dnja 30. junija a 4. auguſta 1927) wołożiło, puſchcźi młynſki wobſedźeŕ Jan Kober wutoru 16. auguſta 1927 wodu wot hranicźy hacź do Kobrez młyna.

W Kulowje, 12. ſnjeżna 1927.

Polizajſke ſarjadniſtwo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija“ ſpěwa jutře wutoru wječor 1/2 9 hodź. w Sſerbſkim Domje za wulět do M. B. — Bratřa, ſotry, ſtupće do cyłka a ſkutka!

Bukecy — „Radoſć“. Tón tydźeń ſrjedu wječor 1/2 9 h. je ſpěwna hodźina za tych, kotříž chcedźa w Bolesławje ſobu wustupić.

Drježdźanſki „Hromadnik“ ſpěwa kóżdu ſrjedu wječor 1/2 9 h. hromadże ſ „Hlahołom“ we „Musenhaus“ (Pirn. Str). Započatk po próżdninach (17.8.). — Prěnje porjadne poſedźenje tow. je 1. ſept. pola Gusty Zmija na Khryſt. dróży 22. Kr.

„Lilija“ ſpěwa w Ralbicach tón tydźeń ſtwórtk wječor 1/2 9 hodź. z dypkom. Mócnje do dźeła!

Dirigent.

Lipſk. Naše „Sserbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóżdy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korémje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Zamołwity za politiku a hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěznycy. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmann w Budyſinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje

Fotowe projekcijowe powjeſcźeńſke domſ. kinowe | **aparaty**

a wſě wěcy za amatěrſke fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějicźel Arno Lehnert

w Budyſinje

na Serbſkej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow każ tež wotčahl wěcywuſtojnje a najpěſnińſo.

Sklenčy k zawarjenju

we wšěch wulkoſcach tunjo poruča

Hermann Gläsel

w Budyſinje na Lawſkich hrjebjach čisło 4

Symjeńtne žita

ſkazanki hižo nětk přijimuju, wosebje poſkićam:

Petkuſku přezymſku rožku, připóznat. 1. wuſyw,
Kirſec worcłowu rožku (Stahlroggen), přip. 1. wuſ.,
Grlewenſku pšeńcu čo. 104, připóznaty 1. wuſyw,
Svalöf pancerſku pšeńcu, připóznaty 1. wuſyw.

Po přeču wobſtaram też wšě druhe druſiny ſymjeńtnych žitow.

Albert Paatz

w Kamjencu a na Halſtrowſkem dwórniſću

Telefon čo. 24 a 15 — Telefon čo. 18

Freital-DKW-motorſke kolo, předwjedźeńſka maſina, bjez dawka a bjez jězdźeńſkeho wopiſa, tunjo na předaj. **M. Seifert** w Budyſinje, Kamjentn. haſa 29

Wšě ſulſke knihi dostanjeće w Serbſkej knihařni w Budyſinje

Kožowe damaſty běłomuh. nawobličenja, kožowe płachty, najl. wupjerki, pisane kožowe nawobličenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler, w Budyſinje, na Žitn. wikach 11, znap. hoſd. „Złota Hwězda“. Ráču ſerbſki.

K zhotowjenju wina

bleše ke kiſanju ◆ špundy kiſ. liki ◆ zatykowanja Virkſke a Kitzinkſke drozdze

atd.

Winter, Mierſchee bratrow naſl.

w Budyſinje, na Žitnych wikach 30.

Założeny 1926 — Założeny 1926

Oskar Germann-owa

rězbarnja a wobkhod z rowowymi pomnikami.

Samsnu zoſnowcowu točeńju.

w Rozwodecach č. 8b p. Budeſtec

podawa nowočaſne **rowowe pomniki** a wobłoženja rowow na wšě pohrjebniſća bliſheje wokolnoſce. Čiſte napiſma. Wuděrżi. pozłočenja. Spěſne ponowenje ſtar. pomn.

Woſcbity wobkhod

za

nawočnicy, ſciparje, (Klemmer)

dalokowidy ald.

Specialiſt

nowočaſneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyſinje na Seminarſkej dróży 5.

Statnje připoznata ſula za wothladowanje khorych w Budyſinje.

Započatk noweho kurſuſa 1. oktobra 1927.

Připowědźenja abo naprašowanja maja ſo ſtać pola nawjedowarja ſule,

prof. dra. Heſſa w měšćanſkej khorowni.

Dźensa je ſo namaj ſtrowa

dźowčička

narodźiła. We hłubokej dźakownoſći to wozjewjałaj

W Budyſinje, 14. auguſta 1927

Ota Buš a mandźelſka

Marta rodź. Maćijec.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 190 — Budyšin — Wutoru, 16. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

„Bremen" sama přez ocean lećała.

Je ßwój pucź bóle k juhu ſtožila. — W nozy wyſche Jendźelſkej widźana.

W Barlinje, 15. źnjeńza.

Po powěſczach, kotrež je powětrowna Hanſa doſtała, je „Bremen" po połnozy južny brjóh Jendźelſkeje dozpěła. Powěſcźe wo wjedru ſe ßewjerneje Jriſkeje njeběchu jara ſwjeßelaze. Nozy w tſjoch ßo ßylnje deſchcźowaſche. Se Londona ßo powě, ſo je „Bremen" 5,50 Kingſtown pſcheleczała. Kingſtown leži ßnadź pjecź jendźelſkich mil (wokoło 8 kilomtr.) ke krótkemu ranju wot hłowneho měſta Dublina. Po tym ßo ſda, ſo je „Bremen" bóle na južnu cźaru ßo naſtajiła. Wina ßu drje jara deſchcźowate wjedro a ßylne wětry. „Bremen" leczeſche w pſcherěſku w hodźinje na 140 kilomtr.

Chamberlin chze „Bremen" napſcheczo leczecź.

W Newyorku, 15. źnjeńza.

Nowiny pißaja wo wotpohladnym ſlětu we wobſchěrnych naſtawkach. Jenohłóßnje wobźarnja, ſo dyrbjeſche „Europa" k ſemi ßo puſchecźicź a ſo je Koenecke ßwój ſlět wotſtorcził. Tež powěſcźe wo wjedru ßo tołſte cźiſcheja. Pſchi tym podſchmórnja, ſo ßo Němzy njejßu kaž Franzowſojo wot hubjeneho wjedra wotdźerzecź dali. Schtož pſchißoty ſa powitanje „Bremen" naſtupa, ma Chamberlin wotpohlad, ji hacź na morjo napſcheczo leczecź a ju do Mitſchelſjeld pſchewodźecź. Tola je diwělomne, hacź njejßu němſzy lětarjo Chicago jako wukónz ßej wuſwolili.

Wina pſcheßaźneho puſchczenja „Europy" k ſemi.

W Bremenju, 15. źnjeńza.

Nawrót „Europa" ſta ßo dla khutnych kaženjow motora, kotrež ßo po połhodźinſkej jěſbje nad Sſewjernym morjom nadobo pokaſachu. Byrnjež ßo lětarjej Riſticz a Edzard bóle prózowakoj, ſchkodu wotwobrocźicź, buſchtaj tola k nawrótej nuſowanaj. Slětowaniſchcźo namakacź běſche ſa njeju jara cźeźko. K ſemipuſchcźenje bě khětro wjerde, byrnjež ßo bóle na kedźbu brakoj. Tola njejſtaj lětarjej a tež niz paßaźěr Knickerbocker (jedyn žurnaliſt) ßaneje ſchkody poczerpili. Tola ßo kroßna pod cźeźu ſlamachu a tež jedyn propeller. Wobaj njehodźitaj ßo wjazy trjebacź. „Europa" je ßo ßypła a leži na ſemi. Wopuſch je ßo dozyła ſłamała. Tak dyrbi ßo ſ tym liczicź, ſo ßo lětadło wjazy k lětanju wuporjedźicź njehodźi. Pilotaj Riſtitz a Edzard polecźitaj ſ nowinarſkim lětadłom G 31 do Deſſawy naſpjet.

Saczíſchcź w Deſſawje

W Deſſawje, 15. źnjeńza.

Powěſcź wo wrócźenju „Europy" do Bremena je we Deſſawje wſchěch najhłubſcho poraſyło. Hdyž ßo to profeßorej Junkerſej wojſewi, bě tak poraženy, ſo jemu ßyſſy do wocźi ſtupachu. Poſdźiſcho jenemu žurnaliſtej praji, ſo je cźłowjeſka móz pſcheczíwo tajkim pſchipadam njemóžna. Jdeja, ozean pſcheleczecź, budźe pak tohodla dale pěſtowana a ooſchena. Cźim cźopliſche ßu horze pſcheczà a dobra nadźija ſa „Bremen" na jeje pucź. S Barlina pſchedleži dalſcha powěſcź, ſo je Riſticz pſchi ßwojej jěſbje wjazy benzina pſchetrjebał hacź je ßej myßlił. Najſkěrje je to hłowna wina ßwojeho nawróta a pſchiſtajenja k ſemi była.

Wo tſeczje lětadło.

Kaž korreſpondent WTB (Wollfs Telegrafen-Bureau) ſhoni, je wjedniſtwo Junkerowych fabrikow hižo nadrobnje ßo dorěczało wo praſchenju, hacź dyrbi ßo po njeſbožu „Europy" něiko **tſecźe namótſke lětadło** k jěſbje pſchihotowacź. Tute rosrěczowanja mějachu wuſpěcha, ſo Junkers trěbne kroczele cźinjeſche, ſo bychu ßo wſchě ſ tym ſwißowaze praſchenja wujaßnile. Junkerowe twornje ßu dźenßa někoho do Barlina pößłale, ſo by ßo na pſch. praſchenje ſawěſcźenja roſpißało.

Koenecke polecźi hakle kónz tydźenja.

W Khelnje, 15. źnjeńza.

Koenecke lěta wot dźenßniſcheho rana na ſlětniſchcźu „Buſchweiler Hof" na pruhu ſe ßwojim lětadłom „Germania". Dźenßa rano poſběhny ßo hacź do 200 mtr. wyßokoſcźe ſ 3500 kilogr. (70 zentnari). Slět a pſchiſtajenje k ſemi ßo bjeſe wſchěch ſadźěwkow wuwjedźe. Kaž ßo powěda, budźe ßo ſlět pſches morjo hacź do kónz tuteho tydźenja wotſtorcźicź.

Levinowe wucźinjenja ſ Drouhinom placźa.

W Pariſu, 15. źnjeńza.

Na napraſchowanje, hacź dla jěſby němſkich lětarjow do Newyorka wucźinjenja ſ Drouhinom ſpadnu, wotmołwi Levine, ſo tomu tak njeje. Levine chze to jenož na franzowſkich konkurrentow nałožowacź, jeli jenu nichtó doprědka pſchińdźe.

Lětadło „Bremen" so wróćiło.

Lětadło „Bremen" je ßo wcźera popołdnju do Deſſawa wrócźiło a na ſlětaniſchcźu ßo k ſemi puſchcźiło. Lětarjej běſchtaj ßej nawrót wotmyßliłoj dla ßylnych wětrow na morju a tuž jimaj ſtrowy roſum prajeſche, pod tajkimi wobſtejnoſcźemi ſlěta ßo wſdacź. W Barlinſkich lětaŕſkich kruhach ßo pſchewjedźenje nawróta „Bremen" jako wulki techniſki ſkutk wobhladuje. Pſchi tom ßo wuſběhnje, ſo Koehl a Looſe njejſtaj maſchinu na prěnim lěpſchim blaku k ſemi puſchcźiłoj, ale njedźiwajo na jara hubjene wjedro do domjazeho pſchiſtawa ßo wrócźiłoj. Tuto wotmyßlenje bě jenicźka móžnoſcź. Pſchipóſnawa ßo, ſo ſtaj pilotaj to wuwjedłoj, byrnjež cźeſcźelakomnoſcź jeju pohonila, jěſbu do Ameriki, jeli někak móžno, pſchewjeſcź. Nad Sſewjernym morjom trjechiſchtaj do jara ßylneho njewjedra a dyrbjeſchtaj tohodla ßwój wotmyßleny pucź pſchepołožicź. Dokelž pak ßo wjedro naſtajnje pohubjeńſcheſche, dha ßo wotmyßliſchtaj, ßo ſawrócźicź.

Amerika wobźaruje.

W Newyorku, 15. źnjeńza.

Powěſcź wo k ſemipuſchcźenju namóŕſkich lětarjow ßo tu powſchitkownje wobźaruje. Powěſcź wo tym ßo pſches lětaki wojſewi. Nichtó na tym njedwěluje, ſo budu němſzy lětarjo nowe poſpyty cźinicź a to w najbližſchim cźaßu. Chamberlin tež wobźaruje, ale ſdobom ßo nadźija, ſo budźetej wobě lětadle ßo k nowemu ſlětej pſches ozean poſběhnycź. Pſchi tym ßo powſchitkownje na to ſpomina, ſo mějachu Amerikźanojo tež ſ njedoſtatkami ſwoprědka wojowacź.

Po měnjenju Moskwy njehodźi so wójna wotstorčić.

„Jendźelſzy konſerwatiwni ßu pjecźa wina."

W Moſkwje, 14. źnjeńza.

W ſhromadźiſnje ſaſtupjerjow Moſkowſkeje organiſazije kommuniſtiſkeje ſtrony wupraji ßo **Rykoff,** ſo powyſchenje wójnſkich wudawkow a ſeßylnjenje wójnſkeje induſtrije we wſchelakich ſtatach dopokaſuje, **kak njeměrnje kapitaliſtiſki ßwět na nowu wójnu bróni.** Wutworjenje jeneje fronty pſcheczíwo Sſowjetruſkej je aktuellny nadawk imperialiſtiſkeje (namózneje) politiki. Nutsdawarjo tajkeje politiki ßu **jendźelſzy konſerwatiwni, kotſiž napſcheczíwnoſcź mjes kapitaliſtiſkim ßwětom a Sſowjetſkej unije wužija a wudawaja,** ſo chzedźa jenu frontu pſcheczíwo ßowjetſkemu ſtatej dla ſniczenja revoluziſkeje propagandy organiſowacź. Na druhej ſtronje chzedźa napſcheczíwnoſcźe dla Verſailleſkich wucźinjenjow wutrjebacź, ſo jim ßlubja, na ſchkodu Sſowjetſkeje unije njedoſtatki Verſailleſkich wuměnjenjow pſcheměnicź.

Rykoff ſdźěli dale, ſo dla cźaßa wójny w plenum (we połnej ſhromadźiſnje) ßo dwě napſcheczíwnej ſtejiſchcźi wujimaſchtej. Oſinſkeho měnjenje wukhadźa ſ teho, ſo ßu wuhlady ſa wójnu w pſchichodnych lětach jara ßnadne. Sinowjew pak wobkrucźuje, ſo njeje wójna jenož móžna, ale ßo wjazy wotſtorcźicź njehodźi. Plenum je wobě ſtejiſchcźi wotpokaſało a formelu pſchiwſało, w kotrejž ßo po hiſtoriſkich naſhonjenjach wójna wotſtorcźicź njehodźi a ſo ßo hižo w bližſchim cźaßu ſtacź móže. Dźiwajo na to, ſo hiſchcźe wſchě móžnoty ſa wójnu a měr wucźerpane njejßu, wobhladuje plenum we wotſtorcźenju wójny do dalſcheho pſchichoda ßwój hłowny nadawk. Ruſka dyrbi mjes tym ßwoju brónitoſcź ſeßylnicź, kaž ßej to kraj žada.

Po Baſelſkim attentacźe.

W Baſelu, 13. źnjeńza.

Položenje, naſtate pſches bombowy attentat w Baſelu, je pſchezo hiſchcźe napjate. Schwajzaŕſka ſwjaſkowa rada je dozyła nadpad ſaßudźiła. Dźiwajo na tutón attentat wobſkorźuja tež w Bernje amerikanſki konſulat ßylnje. Snowa dóńdźe k harje pſchi pſchedwjedźenju amerikanſkeho filma w Genfje. Tak khětſ hacź pocźa amerikanſki film ßo wotwiwacź, hwiſdaſche ßo w pſchipoßłuchaŕſtwu. Naſta wulka hara. Wobßedźeŕ kina ſawoła poliziju na pomoz, kiž pjecźoch manifeſtantow (hewrjekarjow) ſaja. Rěcźnik ſ publika w ßwojej narěcźi wojſewi, ſo je ſchwajzaŕſka ſkupina wobſamkła, amerikanſke filmy bojkotowacź.

Njeporadźeny puć w Portugalskej

W Liſſabonje, 14. źnjeńza.

Liſſabon, hłowne měſto Portugalſkej, je ſaßo jedyn pucź poſpytało. Tón krócź je ßo knjeźeŕſtwu lohzy poradźiło, ſběžk potłócźicź. Wojeŕſtwo je pjatk pißmo pſcheczíwo knježeŕſtwu wudało. Tohodla ßo wudawaſche, ſo kabinet wotſtupi. Mjes tym je knjeźeŕſtwo mjelcźo w nozy wſcho k poraženju pucźa ſarjadowało a nawjednikow ſajecź dało. Sſu w tu khwilu na twjerdźiſnje San Juliao. Na to ßu ßo ſběžkarjo, kotſiž běchu ßo w kaßarni 5. jěſdneho regimenta wukhowali, podachu. Knježeŕſtwo bě na najwažniſchich měſtnach měſta artilleriju a maſchinſke tſělby naſtajiło. A tak bu ſ knjeſom zyłeho položenja. Sběžkarjo ßu jeno ßłabje ßo ſpjecźowali. Kraj je po knježeŕſtwowej powěſcźi ſměrom. Kabinett wojſewi dale, ſo móže ßo na wjetſchi dźěl Liſſabonſkeje garniſony ſpuſchcźecź. Sdobom pak ßo ſdźěluje, ſo budźe kabinet pſchetworjeny.

Němsko-južnosłowjanske jednanja.

Sa měßazaj woſpjetne wuradźowanje.

W Bělogradźe, 15. źnjeńza.

Južnoßłowjanſka delegazija, kiž je w Barlinje dla wikowanſkich wuměnjenjow jednała, je ßo tele dny do Bělograda wrócźiła. Sſobuſtaw delegazije dr. Steinmetz-Sorodolſki, wotdźělny ſchef we wikowańſkim miniſterſtwje, wupraji ßo ſpokojnje wo dotalnym wuſpěchu. Němſka je maximum pſchidawa, ſchtož je pod nětcźiſchimi wobſtejnoſcźemi, hdźež ßo krucźe mjes induſtriju a rataŕſtwom wojuje, ßo dozpěcź hodźało. Byrnjež němſke induſtrielne kruhi podpjerali, njeje ßo tola poradźiło, dowoſ južnoßłowjanſkeho ſkotu pſcheczíſchcźecź, dokelž ßo rataŕſtwo tomu ſpjecźowaſche. Tola ßu zła na majß, ßadowu mucźku a buny wo połojzu, na ßuſchene ßłowki wot 10,2 na 6,8 hr. ſniženę. Tež zło na pjeriſnu je ßo pſcheměniło. Južnoßłowjanſzy ßu ſaßo na druhe waſchnje napſcheczo pſchiſchli, tak pſchi tkaninach, latym železu, aluminiſkich tworach, apparatach ſa radio, knihach, woſdebjeńkach, nožach, hudźbnych naſtrojach a cźaßnikach na ſeźěnu. Němſka delegazija wobliczuje němſke pſchiſwolenje na 2 146 000 hr. a južnoßłowjanſka na 940 000 hr. Saßydlenje, ſchtož ßej Němzy žadaja, njebudźe Južnoßłowjanſka pſchiſwolicź, tola dyrbi Němſka prawo na lěpſchinu doſtacź. Tariſke jednanja ſkónczá ßo po nowinje „Samonprava" w bližſchim cźaßu.

120 000 němskostatnych khorhojnikow w Lipsku.

K wulkotnej manifeſtaziji dóńdźe njedźeiu pſchi ſeńdźenju „Reichsbannera", na kotrymž ßo ſnajmjeńſcha 120 000 ludźi wobdźěli. Běchu ſe wſchěch kónczin Němſkeje pſchikhwatali. Hižo ßobotu ßo mnohe ſhromadźiſny wotměłachu. Tam rěczachu ſwjaſkowy preſidenta Hörſing, profeßor dr. Nochelting, ſapóßłanz němſkeho ßejma Erkelenz zentrumſki ſapóßłanz dr. Wirth a druſy. Zyła manifeſtazija dopokaſa, ſo republika je žiwa. Dale je ßo wupokaſało, ſo „Reichsbanner krucźe ſteji a ſo tucźi „wojazy republiki" ßu pſchihotowani, jeli je trěbne, pſcheczíwo tajnym a ſjawnym njepſcheczełam republiki wuſtupicź. To běſche dźeń narodneho poſběhnjenja a ſaczucźa.

Tšang Kajšekowy kónc.

Kankau a Nanking ſtej ßo wujednaloj.

W Londonje, 15. źnjeńza.

Po powěſcźach ſ Shangaja je general Tſchang Kaiſchek, kaž ßej to po porażkach w ſańdźenych tydźenjach hinak myßlicź njemóžachu, wcźera pſchipołdnju ſ khinſkim parnikom měſto wopuſchcźił. General mějeſche ßwoju cźěłnu gardu na 450 muži. Myßla ßej, ſo budźe do Ningpo pucźowacź, hdźež je ßydło jeho pſcheczělow. Móžno pak je, ſo do Ameriki pojědźe, hdźež hižo jeho žona pſchebywa.

Pſches wotſtupjenje Tſchang-Kaiſcheka roſcźe móžnota, ſo ßo narodne hibanje ſjednocźi. W tu khwilu ßo mjes Hankawom a Nankingom jedna. Wuſpěch dyrbi ßo wocźakacź. Wotſtupjenje Tſchang Kaiſcheka bu na jenej konferenzy wojeŕſkich wjednikow komitangow wobſamknjene, kotrež ßo pjatk w Nankingu wotměłaſche. Na tutej konferenzy ßo wupokaſa, ſo njedawna porażka generala ſtejni-

Schezo Kantona a Hankawa so sesylnilo. Tam njemuzsy zyka opposizija wutkadnje. Tohodla konferenza wobsamkny, jenu nizsche wjednistwo zdowerić, schtoż pak wotpokasa.

Nowe wojowanje pschi rězy Jantse.

W Londonje, 13. znjenza.

Pschi brjohach rěki Jangtse ruja wospjet kanony. Nadběh zjewjerneje strony je wójsko generala Sun, Tschuansang hacz do Schangtschau dowjedło. General Tschang Kai-schek czaha spěchnje wschě wójsko hromadze, so by Nanking, kiž je psches njepschecželisku offensiwu khětro wohrožene, schorkał. Nankingskich wutkrajnikow zu zich konfulaty kedžbnych czinili, so pschihotowacz, a jeli strach hrozy, **na wójnske łódze czeknjeć.** Liczi so z tym, so budze Sun Tschuan-sang po někotrych tydženjach psched wrotami města Shanghaia stacz, kotrež dyrbjesche psched někotrymi měsazami czekało wopuschczicz.

Mjes tym zu so w Hankawje wurjadne pschemenjenja stawe. Hdyž staj ruskaj generalaj Borodin a Gallen město *wopuschczikoj, je swonkowny minister tamnischeho knjezerstwa.* Tschen, wot zwojeho sastojnstwa wróczo stupik.

Zdežk Indianow w Boliviji.

Njezbytschane cziwilowanja.

W La Pasu, 15. znjenza.

Sbožk Aimara-Indianow w krajinje Chayanta wupschestrěwa so dale, bynjez garnisonje wot Oruro a Potosi hižo sapschimnyłoj a sbožkarjow wrócza sbili. Indianoje **nadpadnu** mnohe wotkezane zynowe jamy a farmy a wobeidu wulke hrosnosze. Mnohich ludzi zu hacz do gnjerze cziwilowali, we wschelakich padach jedna so wo kanibalizmus (ludzizratstwo). W knjezerskich krutach so boja, so so sbožk na zyłu runinu wupschestrěwacz budze. Tak by liczba rebellow na 300 000 zrostła. Samer zbožk je pjeza, so dzedża Indianoje sazo te krajiny měcz, kotrež zu jim **prjedy** złuschake, na kotrychž pak někto jako robocznje dźekaja. Kaž so powěda, zu sbožk kommunistojo nałožkarali.

„Daily Mail" pische z Buenos Aires, so sbožk Indianow domnódni a wukrajni kommunistojo sarjaduja a so liczba sbožkarjow nastajnje pschibéra. Woni su derje wobrónjeni a su železnike czary wobžadźili. Knježerstwo **pschipósłała** khutnosc pokoženja. Běli sabydleni prosycha **wo** schkit.

Woni na přemo brónja.

Amerikanske twarske plany.

W Rapid City, 14. znjenza.

Na konzu rosrěczenja z presidentom Coolidgom **wy**praji so direktor Lord z finanzneho hamta, so je presidenta **wažnemu** potwyschenju k lětnischich wudawkow za nazionalne wobaranje pschihłokował a to za wójsko a łódźnistwo. Pjeczlětny program za wójsko, łódźnistwo a létarstwo, runje tak tež powětronski program **wotkwanskeho** hamta budze so bórzy pschewjesecz. Nimo twara schesc nowych łschižakow ludu druhe łódźne jenoty, kaž **wójnstej** łódži „Nevada" a „Oklahama" modernisowanej.

Sacco je sasakły. — Trada dale hłodu.

W Bostonje, 13. znjenza.

Sacco dale strajkuje. Njebjerje žaneje jědže k sebi. Jeho pschezelesio so wo jeho dóst boja a su so **to**, so by so Sacco k jědži mneził. Rěcznjaj wobeju sazudženeju staj sej pschedewjakoj, so na najrowjschischi hud powotacz, jeli by statny žud w Messachesuts pschichodny schtwórk pschecziwo jeju klientam (wobtkorzenymaj) so měrił.

Sacco trada dale.

W Bostonje, 15. znjenza.

Bynjez žona a dźesco jeho naležnje proschyłoj, so by **so** hłoduttradanja wsdał, czini to dale. Wezera běsche 28. **dżeń**, so je poslednjemu rasej jědž w nětkajkej formje k sebi **wsał**. Je jara złaby a njemóże sam z lěžwa so posbéhnycz.

Druhi zwjazkowy zlět Serbskeho Sokolstwa we Wulkim Čisku.

Pschi najrjeńschim wjedrje nastajichu so mnohy Ssokolja a hosejo hižo rano sahe na nohi k dalenemu městnoczu druheho swjatkoweho sjeda Sserbskeho Ssokolstwa. Mile zhładowasche Boże žłónczko na horjazych so młodźenzow a najmłódschi zerbłki dorost, kiž dyžsche też se zwěrkom a stutkom bjez, pschi thromadnym wustupje Serbskeho Ssokoła na pruskej semi. S wjescheha pschikhwatachu je czejitymi awtami. Telko so jich nahromadżi, so ani na wobschěrnym městnje psched injeżnjanskej korczmu ruma njemeżachu. Mulki dżel pak dojedże żej na kołach, pak se żelesnizu. Statne awto dotwojowskeje hosczi z Wulkich Sdzarow a Wojerez. So Ssokol Sserbow a Nemzow sajimuje, to bé dopokas pomérnje hischcze rjanscheho wopyta, *hdyž żej rozmyschlimy, so so w blizkich Wojerezach wulki* wojerski jubilej zwjeżesche, schtož wélo starych wojakow bóle wabi hacz zerbšti Ssokol. Hewak pak widżachmy tam wulke czrjódy naschich zwěrnych Sserbow z zyleje jakkeże a pruskeje Łużizy, tamo z Barlina běchu pschikhwatali. Też czrjódu złowjanskich hosczi mózachmy potwitacz, kiž běchu so na puczowanje pschez zerbšću a prusku Łużizu hacz do Błótowo nastajili a njechachu żej pschiležnosez nimo hicz dacz, zerbšti Ssokol je swojim wopytom poczesczicz a dobom tež pokasacz, kajki wyżoti złhodźenk je czełowuczowanje w druhich złowjanskich krajach dospiło. A młódne hoscza w jich pitanych drastach z blizscheje a dalscheje wokoliny běchu krasny wobluk k ziwemu wobrazej. Wjeżni żarowachu nad wohnjowym njeżbožom, kiż je jeneho z najskerschich potrjeschiło. Wjeż be zwjeżeńsku wupyschena. Po stach dobjachu małe khorozki statoki a na zwuczowanischczu zmahowachu so wulke khoroże w zerbšćich a němskich barach. Wobschérne zwuczowanischczo, njepośrédnje po wuschestrěwaze pschi drožy, bé rjenje wobmjesowanje. Kelko dźéła a prózy je hižo jeho pschihotowanje każ tež jewischczo żej zadałoł! A wujeńa pólna póda so derje pschihodżesche. Wjeżo njebé psches to stuty thoł Ssokołow, młódscheho dorosta a Ssokołkow słyschicz, hdyž z pochodom do areny sastupichu. Dopołdnja wotmiewachu so jenotliwe zwuczowanja, prosine a na narjadach. Wjesele dźéła wotpoczowasche na ramjenjach młodeje Czjichowsteje jednoty, na czele zwěrnaj bratraj Kaschpor a Holder. Zimaj złuschka dżak zrjeho Ssokolstwa, haj Sserbowstwa. Njeje woprawdże zane mědlitsanje, pod taikimi wobstejnoscjemi mułki sjéd sarjadowacz. Dżakuje silóczichmy wschém ruku sa narodny skutk. Wusbéhnycz dyzemy też praktiske sarjadowanje kenzlije, je a ma być zriedżitschczo taiskich a podobnych sjesdow. Jeje wažnosez sinu tez na wschotowarsstwowskli slęcze we Radworju sacznjwali.

Hižo rano wotmédwasche so wulbéhanje na pschenu a to we wyschku- a dalokoskoku, kulumjetanju a béh na 100 mtr. Na nim so 15 Ssokołow wobždělichu. Najlepschi mytowachu so po dyrkach a to we jedżenowazym rjedże:

Bratr Mejschkank (Budyschka jednota)	55	dypkow
„ Nowka młódschi (Radworska jednota)	44	„
„ Wjeńk (Porschiska jednota)	44	„
„ Mikl. Schołta (Kulowska jednota)	41	„
„ Kral (Wulko-Czijerska jednota)	40	„
„ Mettka (Hrodźischczanska jednota)	40	„

Tuczi buchu wobsrjedż popołdnjischcho porjada jsaunje mytowani z kawrjenzowymi wěnzami se zerbstimi zeklemi, kotrež jim khowny nazołnik bratr Kessl z pschiłuschnymi słowami pschepoda a zotra Ssykoriz z Maleschez jim na khowu stajі. Khowny starosta bratr Schajba pschejesche jim w mjenje Swjatka sboże.

Wokoło 14 hodżin sestupa so zjwjedżenjski czah. Mjes tym bé so njeżo pokhmuniło a mrócżele poczinachu zwoju mokrotu na czahaze człowjestwo sypacz. Ale Ssokołjo a druzy njedachu so wottraschicz. Na czele Ssokołaj na konjoch, potom hudźba, Ssokołki, hólzy, Ssokołjo, hwizbarjo, Ssklepzanske holzy a herzy a złowjenje njeliczomni hosczo tworjachu pyschny czah, kiż po wuży wokoło so na stuczowanischczo wr.czi. A runje, hdyž běchu so skutkowazy z prenjemu dżéłu sestupali, poczа so kidacz. Ale Ssokołjo wutrachu, spjeczowachu so dosczez a njedachu so sahnacz, mjeż tym so hosczo pod wulki schkitazy stan so złhowachu.

Pschi wschém desczu wotewri khowny starosta bratr Schajba zwjazkowy zlět z krótkej narěczu. Witasche wschěch nanajwutrobniischo, wusbéhowasche zwěrn, kotrež mnohy Sserbstwu dżerza. Tutón zjéd dyrbi znowa być zlub, so k narodej a wótczinje dżerzeczz, strowy duch ma knjezicz w strowem czéle, dżenny wschitky zrokolisez idejt zwěrni wostacz, zwěrni pak tež statej a ludej. Jeho złowa wuklincżachu do narodneje hymny.

A někto sesbehowachu w pitanym porjedże prosine a narjadowe stuczowanja a druhe. Hnydom prénje czinjeńske pschebłapjazeho sacziczeza, hdyž so w pjeczich skupinach wotmenjaze prosine, tak mjenowane Njechorniske, Bukezanske, Malescheczanske, Kulowske a Delnje-Wujesdżanske (se thorhojczkami) a to po takeze Malescheczanske zrokolisze hudźby pod nawjedowanjom bratra Schmidta. S dżakom dyrbi so dżelawosez bratra Pjeczki wusbéhnycz. Njeje ani prózy a czaka lutowak, so by zwojich hudźbnikow na wyschschi zhodżenk posbéhnył. Czuje so mkody mjes młodynt a naschim herzam zrokolisze drasta zara derje pschistoji. Szyła dyrbi so zthwalicz, so liczba nescherjow zwjedżenischeje drasty dżeń a bóle rozese. Czjichowski zlět be znowa z bohatym kolasom. Posbizschcho wustupuchi Ssokołjo we wulkej liczbje też hischcze z tyczemi a mjeńscha skupina pokasa zwoje kumischty na prékuschu. Też naschе Ssokołki, bynjez mała liczba, wustupi se symbolistim stuczowanjom z pschewodom hudźby. A schtoż naschi hólzy, naschi najmłódschi dorost wunjedże, to swjeżeli kózdu zerbšću wutrobu. Ssu tola tuczi naschа nadzija, nasch pschichód, na kotrymż dyrbi nehdy Sserbstwo stacz a tracz, hdyž starschim Ssokołam zmjerimy zandżel wosmje khorhoj z ruki. Naschi zrokolizy *hosczo żej njedachu wzacz, so bychu na bradach a prékuschu* a w prostnym pokasali, kak daloko hodżi so czélo skruczicz psches porjadne a dokładne stuczowanje. Tajke pschikłady *czahnu*, a dawaju rosbudnej wyschiske sakonje. Jich posliczenje, każ tež naschich Ssokołow buchu z wulkim dżakom pschinjate wot pschihladowarjow, kotrjż stuczowanischczu trébmy wobluk dachu.

Psched sestupannymi Ssokołami pschednjeże k. redaktor Skala z Barlina zwój prolog, kotrżż běchmy hižo wosjewili, se zaczuczom a se japalom. Bratr jednaczel Janak, kiż wschelake zjenty na fotografiskej płaczе wobkhowa, pschecżita wjazore posstrowy, tak wot kł. dra. Mukk, faraza Schewczika, dr. Scheinera, krajneho radu Lenoira z Wojerez, kotrż Nowotnoweje a druhich.

Ke konzej sestupachu so skutkowazy do areny, z nimi mnohy nescherjo narodneje drasty k poslednjej zjenje — njemuzsy k duchownemu posbéhnjenju Sserbowstwa. Hłubschi smyhł k tomu wyżowasche bratr Nawka (senior) w zwojich dokónczenych złowach. Wusbéhowasche rownosez tajkeho sléta, witasche pschi tom zlowjanskich hosczi. Duch ma wobtkujesez cżko, dyrbimy żej najprjedy zwoje wajcz a hajicz, niz zuse. Schtóż to czinі, je najlepschi człowjek. Każ bur se semje bjerje płody, tak dyrbimy czinicz se zwojeho ludstwa. Njeńemmy so djabolskich czinkow napschecżo zwojim ródnym hischcze zhwalicz. Sserbja dyrbimy bycz a wostacz. W taikich a hinaschich złowach napominasche zwyż Sserbow, stacz zwojemu ludej, zwojej ródnej zemi, naschemu wótznemu krajej bjese wschcze hidy napschecżo druhim narodam. A hdyż bratr Schewczik-Komorowski, na wyżokim zwuczowanstim konju sjedżo, Skalowy zahorjazy spéw „Hdyż wschitke ptaczki k luhu dżechu" se japalom a z wótrymi złowami pschednjeże a po jeho złowach schtuczału „Bratrowstwo żej zawdawany" wschitzy każ z jeneho erta zanjeschechu, dha posbéhowachu so Sserbow synki *każ zjezata pschijhaha Wschowjezerschcho do niedżeż*, kiż hischcze na naschim małym ludżiku wótzowizzy strażnje a wanischczo wr.czi. A runje, hdyż běchu so skutkowazy z prenjemu dżéłu sestupali, poczа so kidacz. Ale Ssokołjo wutrachu, spjeczowachu so dosczez a njedachu so sahnacz, mjeż tym so hosczo pod wulki schkitazy stan so złhowachu.

Pschi wschém desczu wotewri khowny starosta bratr Schajba zwjazkowy zlět z krótkej narěczu. Witasche wschěch nanajwutrobniischo, wusbéhowasche zwěrn, kotrż mnohy Sserbstwu dżerza. Tutón zjéd dyrbi znowa być zlub, so k narodej a wótczinje dżerzeczz, strowy duch ma knjezicz w strowem czéle, dżenny wschitzy sokolskej idejt zwěrni wostacz, zwěrni pak tež statej a ludej. Jeho złowa wuklincżachu do narodneje hymny.

A někto sesbehowachu w pitanym porjedże prosine a narjadowe stuczowanja a druhe. Hnydom prénje czinjeńske pschebłapjazeho sacziczeza, hdyż so w pjeczich skupinach wotmenjaze prosine, tak mjenowane Njechorniske, Bukezanske, Malescheczanske, Kulowske a Delnje-Wujesdżanske (se thorhojczkami) a to po takeze Malescheczanske zrokolisze hudźby pod nawjedowanjom bratra Schmidta. S dżakom dyrbi so dżelawosez bratra Pjeczki wusbéhnycz. Njeje ani prózy a czaka lutowak, so by zwojich hudźbnikow na wyschschi zhodżenk posbéhnył. Czuje so mkody mjes młodynt a naschim herzam zrokolisze drasta zara derje pschistoji. Szyła dyrbi so zthwalicz, so liczba nescherjow zwjedżenischeje drasty dżeń a bóle rozese. Czjichowski zlět be znowa z bohatym kolasom. Posbizschcho wustupuchi Ssokołjo we wulkej liczbje też hischcze z tyczemi a mjeńscha skupina pokasa zwoje kumischty na prékuschu. Też naschе Ssokołki, bynjez mała liczba, wustupi se symbolistim stuczowanjom z pschewodom hudźby. A schtoż naschi hólzy, naschi najmłódschi dorost wunjedże, to swjeżeli kózdu zerbšću wutrobu. Ssu tola tuczi naschа nadzija, nasch pschichód, na kotrymż dyrbi nehdy Sserbstwo stacz a tracz, hdyż starschim Ssokołam zmjerimy zandżel wosmje khorhoj z ruki. Naschi zrokolizy *hosczo żej njedachu wzacz, so bychu na bradach a prékuschu* a w prostnym pokasali, kak daloko hodżi so czélo skruczicz psches porjadne a dokładne stuczowanje. Tajke pschikłady *czahnu*, a dawaju rosbudnej wyschiske sakonje. Jich posliczenje, każ tež naschich Ssokołow buchu z wulkim dżakom pschinjate wot pschihladowarjow, kotrż stuczowanischczu trébmy wobluk dachu.

Psched sestupannymi Ssokołami pschednjeże k. redaktor Skala z Barlina zwój prolog, kotrżż běchmy hižo wosjewili, se zaczuczom a se japalom. Bratr jednaczel Janak, kiż wschelake zjenty na fotografiskej płaczе wobkhowa, pschecżita wjazore posstrowy, tak wot kł. dra. Mukk, faraza Schewczika, dr. Scheinera, krajneho radu Lenoira z Wojerez, kotrż Nowotnoweje a druhich.

Ke konzej sestupachu so skutkowazy do areny, z nimi mnohy nescherjo narodneje drasty k poslednjej zjenje — njemuzsy k duchownemu posbéhnjenju Sserbowstwa. Hłubschi smyhł k tomu wyżowasche bratr Nawka (senior) w zwojich dokónczenych złowach. Wusbéhowasche rownosez tajkeho sléta, witasche pschi tom zlowjanskich hosczi. Duch ma wobtkujesez cżko, dyrbimy żej najprjedy zwoje wajcz a hajicz, niz zuse. Schtóż to czinі, je najlepschi człowjek. Każ bur se semje bjerje płody, tak dyrbimy czinicz se zwojeho ludstwa. Njeńemmy so djabolskich czinkow napschecżo zwojim ródnym hischcze zhwalicz. Sserbja dyrbimy bycz a wostacz. W taikich a hinaschich złowach napominasche zwyż Sserbow, stacz zwojemu ludej, zwojej ródnej zemi, naschemu wótznemu krajej bjese wschcze hidy napschecżo druhim narodam. A hdyż bratr Schewczik-Komorowski, na wyżokim zwuczowanstim konju sjedżo, Skalowy zahorjazy spéw „Hdyż wschitke ptaczki k luhu dżechu" se japalom a z wótrymi złowami pschednjeże a po jeho złowach schtuczału „Bratrowstwo żej zawdawany" wschitzy każ z jeneho erta zanjeschechu, dha posbéhowachu so Sserbow synki *każ zjezata pschijhaha Wschowjezerschcho do niedżeż*, kiż hischcze na naschim małym ludżiku wótzowizzy strażnje a

Za wysoku płaczinu.

Powdaschcžk z naschich kruzow.

Napisała Kristina Royowa.

42] (Pokraczowanje.)

„Hnadna knjezna też ja nimam nimo dżeda nikoho **wjazy**."

„Też starschich niz?"

„Macz wumrě hnydom, hdyż bě mje porodżila, a nan **trótko** potom. Bratra a sotru też mét njejżym."

„Tuż je nasch dżeż nětko zamlukli? Sznadż je jemu też **trudnje** k wutrobje," naspomni zonlivje.

Na wokomik sala so wobliczo knjeza Adama z czerwjenju. Wón bu na to dopominjeny, so běsche nětkoho naspomnicz zabył. Tola k czomu wo tom rěczecz? Schto to Oranezow stara, hacz je wón wożenjeny abo niz? Tola wocži **mkodeje** zónsteje zadaschtej wotmołwu; wón dyrbjesche ju **dacz**.

„Dżeż ma nětko wnuczku, dżesco swojeje dżiwki, pschi **żebi**, ta drje budze jeho dosez roswjeżeleez."

„A je wascha kusinka też zyrota każ wy?"

„Haj, ale ja ju mało znaju. Wona pschijndże dżeń do **zwojeho** wotżeża, mój widżachmoj ju jenoż nětchto ho**bżin**. Ale potom, schtóż dżeż wo njej pisa, je wón z njej **jara** spokojom."

„Tak," pomyschli żebi tuzes Adam pschi żebi, „z tym **tym** hotowy; znajmjesischa nje njebudże nichtó wjazy na to dopominacz, jo mam żonu doma, tiż je moja żona a po **bo prawom** też mi." Ale we wutrobje czujesche czeżu, każ**tiż** jón pschezo czujesch, hdyż njejży zyle spravonje jednak."

Samér wopyta bé dopjelnjeny. Knjez Adam bé swój **nadawk** derje rostrisat; wón bésche jenicznje dżesco wyżoko**postajeneho** muża rosbudżił, sabawjał, haj roswjeżeleił. **Wón** też dozpé, so marquise na wutrowu wuńdże, hdyż jej **swojich** pschecżelelow pschedstajі.

Wjeczor pscheproschu potom marquis wschěch schpurjoch knjezich a kapitana łódże na czoj. Tu spósnjaschtaj so też se wobémaj derjeschżenkanymaj towarschomaj a z marquisowym pschewodom.

Knjezna bésche dobreje myzsle, jenoż czasto sepréwasche hłowoczku do běleje ruki, jako by wo něczim rosmyzłowała.

Hdyż běchu so knjeza porneżili a nan a dżowka bęschtaj sazo samoj, njeżmy wona nadobo: „Nano, ja bych pschejara radu rjanu dominu knjeza Orlowskeho wohladała."

„Bólska?" Marquis sezahny dżowku k sebi a wobledny.

„Ach ně! Tam, hdyż je jeho dżeż; Wuheršču abo każ je wón to njenował, hdyż je Wyschota Tatra, hdyż je wyle jězorow a horow, wěsch-li? Ty tola prajesche, my dyrbimy k wjeczoru jěcz; derje, pojědżemoj tam."

Marquis sakry swoje wobliczo do wlożow swojeje dżowki. „Drohe dżěczo, w zyłej Wuherščej bych lědy hdże pschihodneho wobydleršwa ramakał, tiż bé tebi dożałało."

„Nano, hdyż pak tam dżu?" Mile cżoło so pokhmuri.

„Mój mózemoj tam pschejecz, drohe dżěczo, mózemoj żebi to wschitko wobhladacz a po potom nědże w krażnych Alpach Schwizy sażydlicz."

Ně, tam ja nochcu; sżyła wschak tej nihdże jědżicz njetrjebam."

„Njenakhilej zwoju hłowczku tak srudnje, drohe dżěczo! Wschak so wschitko stanje, każ ty chcjesch."

Nasajtra rěczesche marquis dolho najprjedy k knjesom Adamom a potom se swojim sarjadnikom. Schtó wě, kajki budże wuspjech? — —

XVI.

„Ponnyschcze żebi jenoż, schto mi Adam pische!" S tutnymi słowami powita knjes Miklawjch Orlowski tachant Jurczeho, kaplana Langu, doktora Rauschera a rěznika Krauju, hdyż běchu runje zwoje pschewobleki wotpokózili a zo na zwoje městna pschi schachownym blidze pohybnyli.

„Ja mam sa egiptowskeho Kresa, z kotrymż je by wón na łódži jetkal a kiż ma zhore dżěczo, kotrež lěkarjo z nim zo**bu** do Europy sesełu, Podolinu pak najecz abo lěpje hischcze kupicz. Schto k tomu prajesze?"

„Podolinu? Hm!" bjiwasche so tachant Jurczky. „To dyrbi nješchto wosbetnebo bycz."

„Adam je pschilipownik, so na pjerujesach pschi tom sa**leżecz** njeżmě."

„To by wascha miłosez dże napospłedku zuzoda je Schlarafije dostała", změjesche so knjes kaplan.

„A schto budżesze wy cżinicz, knjes Orlowski?" wopraschа so doktor.

„Ja pobych dżenża w Podolinach; direktor Sarkany je nětko doma. Dżenża abo jutrje wocżakuja młodeho wjesnika S. Sarkany měni, jo wjerch Podolimy radlubje pscheda; pschetoż micąo wuworjedżecz njecha. Ale schtóż hród kupi, tón budże jón drobo saplaczicz dyrbjecz; pschetoż nimo milkotneho parka a dwora na wschitko wobnowicz. Ja jenoż njewém, schto mam cżinicz. Dyrbju Adamej tola wěrnosez napisacz. Nad bych widżał, bdy by so do dobrych rukow dostało, pschetoż mam pschezo strach, so so tam hischcze raz żid sanježi."

„Ach schto! Hdyż ma Cgiptowczan dosez pjenjez, to drje jón też ponowicz da; njepiśżaje nicżo, wascha miłosez."

„Wam so derje powěda, knjes kaplan, ale je-li wón potom na to so rosmjerja a mi porokuje? Steho łużuda měcz, njeże dóst jawidżomny."

„Nó, wot waż, knjes Orlowski, budże wón tola dalokо wotjal; ja to pak by jeho knjeni Margita dostała," rjekny so żnižo doktor.

„Wopraudże. A schtó wě, kajki barbar je tutón ejendi!"

„Oho, knjes kaplan! Orientalizy su runje napschecżo żónsłym jara sdwórliwi," změjesche so tachant.

Napospłedku radżachu wschitzy knjeza, wożebje rěcznik, kiż tu hacz dotal njeżeżo żedżesche, knjesej Orlowjskemu, so by kup pożrědkował.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

hjes jeho wole ho njeshubi. Skónczko bdsche s wjeczorka a wobhwdrli krajnu zjenu na swjeczowanischczu. Pósłka poslednje prubi Sserbskemu Sskokfiwu k nahlizanemu ho fwjedjentjej a wobdlschschéji jich rjane narodne dsko.

Sdwjedjen je nimo. Nimo njesprózniwcho dsela, kotrez hoschesche nekotrym ranjenja tkczachu, nochzemy tez na dsclo naschich fwérnych nacznolnikow fabjeh, kotrjz fu we malym tak fkutkowali, fo mójesche fo zyk w fjawnoschi pokasacz. Schtóz njeje pschi poslednjej fjenje facznal, kajka mós hischcze w serdstkim ludze tezi, bdohz fo ja fhromadnu ideju fhcze, tón njeje hischcze facznl dhóznemo wokomika, kij zi maja, kotrjz f wutrobu a f duschu na fwojich ludhischcze nam Sslepjenjosczi fwoje rjane narodne reje. We najwetschej pschesjenjosczi fo wotmetkazy fwjedjeh budze fa mnohich f nowym pohonjom, hischcze krucsischo a fwérnischo ftacz fokolfkej ideji. Per aspera ad astra!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 16. augusta.

† 1871 w Kholmje **Jan Łahoda**, wuhjerni pólerskostny basnik a horliwy Slowjan.

Hdyż lipy na žolé w polach ktu
A z błyskotom so běla žita,
Ja z khwatkom do polow won du
Hdyż z młodym dnjom so honać wita.

Přez zahon: dże žolmjenje
Kaž dźakny kérluš klinča hlosy,
Jo witanje, je strowjenje,
Hdyż khileja so złote klosy
Lušinski.

*

Wabjenska wustajenca akwarnecho a terrarnecho towarstwa „Wassertern" w Budyšinje

traje wot 15. hacz do 30. augusta w Gudžij hoscenzu.

Pschiroda njeje ani modlerska
podnožka, ani fkodownja,
ani fludjolwa fiwa, ale wona
je fhromadna domifna naß
wschech, w kotrejž j zuflusnik bjez
je kóżdeho hańba a fchkoda.
E. A. Roßmäßler.

Wótz akwarijskeje (wodsenzowje) wdy Ert. Roßmäßler je f prénim byl, kij je dak posbudzenje akwarije (wodzenzy) wuderzowacz, dokelž dyschse f tym w lidzach pschirodosposnatniffu mysl fludzi a hajcz. Akwarium, to je wodzane fudobiu, kij je fa wodne fwérjata a roftliny postajeny. nima bjez jenoż f pychu falonow, abo f hrajlu abo se fportom, ale fluji k wazenemu prósowanju fa spósnacjom pschirody. Jenoż schtóż fo wazuje f pschirodu sabéra, budze w tutej wulkej knihy wuknycz, fo, kaž Goethe praji, wobhahuje na wschédy ftronach jenoż wérnoscze.

W naschej dobje nervofineho hrabanja a khwatanja trzeba czlowjek fmérowaze wucumanje. To dawa jemu pschiroda. Ale mnohy dyrbja fu parowacz. Tuż wutwori sebi falozer akwarija kuż pschirody we fwojim domje, fo by wodzenz domjaznosczi zejnik hischcze bole dosposdiwu a mnoho wjeselа wotfkyl. Weda wo akwarijach, kotrejez polo je fchérole a wichelakore, je zyle k tomu pschihódna, kózdemu néschto posticzez. Swérjata, kij my mésicznesio akwarijow f pschirody do naschede domjaznosczе pschinjesemy, njedyrbja zwobodny parowacz, njedyrbja zjiwenje pola nah zako fafiwo facznwacz, fo famózcznu fwérjatam tajke wumélenjа w akwarju poticzez, dyrbi nascha wustajenza pokasacz a k laboscezi k pschirodze w domjaznosczi wabicz. Tuż njeskondz nichtó nah wopytacz.

*

Zajězd Serbow do Młodeje Boleslawy.

Schtwórtk, 18. augusta, wjeczor we 7 hodź. ftónczi fo pschipowédzenjski czah za fajédo. Schtóż fo hacz do toho czasa pschipowédzik mjeje, njemózе zobu jéz. Kózde podsdiske pschifiesjenjenje fo wotpokasa, dokelž fmy dosez hizo we nasczim ftejéze, kij wot 27., 28. a 29. augusta, pitali. Sstejenjo wjech dsierza fo pschipowédzenjsteje termije, kij bu f nimi wuczinjena. Spéwarjo a rejwarjo fhonja fwoju a njedjelu to fwoje, nastupajo fajédo. —Kóżdy dobry Sserb, kózda dobra Sserbowka fu nam lubje witani, ale maju fo pschipowédzenjskeho czasa derzecz, Hladajcze tez wofjenjenje we wczerawischim czisle Serbskich Nowin. Pschipowédzenja pschitimnuje hischcze k Janak w „Sserbskej kniharni" w Sserbskim Domje.

Sarjadnistwo.

*

— **Wo wjedrje.** Dolhomiescznе nizjny fu fo k polowzy ftlóczile a ftruczile. Wubijk f nich haha hacz na Bałkan. Saksa je w nich fobuwospschijata a tohodla bésche raw famrócene a wczera fo desdeschk lijesche. Tez w Budyschinje nezjachny popoldnju kraile, al. krute hrimanje se fwitnym desdeschkom, drubdu, s nésebje wokolo 8 hodź. fo f czurawi lijesche. S toho bé widzecz, fo nizjny f ranju czahnu. Tónle khódny wétzny pomér da temperature we naschich ftronach hischcze trochu fpadnycz a pschinjesse wokolo hórskich krajin wjele desdeschza. — Jutsje sthodźa ftónczko na 4,46 hodź. a thowa fo 7,20 hodź. Mésaczk fkhadza 9,37 hodź. a thowa fo 10.02 hodź.

— **Kurfus Serbskich narodnych rejow** wotmeje fo pschihodnu fiobotu wjeczor we 8 hodź. pod nawjedenifimom kujeza direktora Biarmata Kranza a kujeżu Méranki Le-Lschawiz. Kózdy Sserb wé, schto maju Serbske narodne reje na sebi. Je sjubiez réka sjubicz kruch narodneho, fwojorazneho wobdzelenstwa. Schtó chzyl k tajkemu fa njedzanju wótzow namrdvstwa ruku podsicziez? Nichtó! Tuż wutwikljamy fa dale a dale pod wuttojnym wjedrjefwoju. Sserbske narodne reje dyrbja fo tak pschihwjodzicz, jako bychu byli nuthz kruch, zyroba naschebo zjiwjenja, naschede bytoscze, jako bychu lyle kutk wutrobu, bjez kotrehoż njemóże cżelo zive bycz. — Pschichodnu fiobotu pak ma fo wofjebje fwucżowacz fa nasch fajéd bo Mł. B. Kózdy rejwak, kózda rejwarka, kij móże fiwoju wez nawantkostojnscho, smeje fa fajéd fhamjne lépschiny każ fpéwarjo. Bratija, Hoiry, pschindzeze, pschindzeze f dypkom a — wukrjeze!

— **Mésczanski jubilar.** Swój 60létny jubilej mésczanftwa mójesche wczera w fwjesselazej cżelnej a duchownej czerstwosczi knjes pschekupz Alexander Gustav Bruno Deutler, Sserbska hafza 1, fwjeczicz. S tuteje pschicznk bu jubilar w mjenje mésczanskich towarftwow wot k. wyschscheho mésczanoſty Niedwera a namétneho pschedsydy mésczanskich fastupjerjow Kadena w fwojim wobydlenju najwutrobnischo postrowjenу a f pschepodaczom fwojopschejnese lifczinу a jubilejneho dara pocżeszenу.

— **1. fymjle wudacze 1927/28** każ tez wobzelite wudacza tjsoch prénich dżelow nemfkokatnеje kurfoweje knihi (Reichs-Kursbuch) fe fymfkimi jesdownymi planami, tij 2. oktobra do mozy ftupja, wuda fo w prawem czasu w poslednich dnjach septembra. Placzicz budze kurfowa kniha faso 6,50 hr., fa fózdy tuż wobzelitcho wudacza fózdeho f tjoch prénich dżelow po 2 hr. Skasacz może zo na wjcheh póstach, dwórnischczach nemfkostatneje żelesnizy, każ tez w knihafnach a puczowanskich bérowach. Ma pak fo to w prawem czasu ftacz, dokelž je wudawé wobmjefowany.

S Bjelerjina. Budyschske hamtske hejtmanftwo je do toho jwolilo, fo ma fo fujedzna dróha za pschekhodny wokhad fawjecz. Dale je ożiwaja na twarjenje dróhi a mésne wobftojnjosczе postajilo, fo czżże nakladne auta f pschiwéschakom, njeżmudża dojsla po fujedzanej dróhy jédzicz. Hdy by pola tych, kij pschi famej dróhy bydla, woprawdżitu potrébnosczi byla, fo maju czżże nakladne auta jim dowofowacz, może fo wofebita dowolnoscz k tomu najwjetsy w gmejnfkim hanicze wuprofnicz. Strażnikowe je fo pschikasalo, fo ma wschech, kij pschecżżowe tomu jednaja, bjese wschcho wobftorżicz.

S Khwacżis. Sa wobschkodżenych psches njenjedra we dolinach Gottlenby a Mohlinezy je fo w naschej wfy 90.50 hr. nahromadżilo a tale fbérka bu pschewokanana na pschifluschne mésno. Tez fotry mlodonémfkeho rjadu bédu dom wot domu fbérale. — W pschichodnej fjafowej gmejnfkej „Kromadze" budu fo ftare badowe fchkomy, kij nicko wjazy njenjesu, na pschefadowanje pschedawacz. Schtóż ma fajim fa nje, njech pschindże. Nafcha gmejnfka ichtomowina wosstoji f wjetschego dżela f mlodych fdonkow a tohodla f fétami dobry munofchk gmejnje pschinjesse. Saidżeny pjatk wofmjeczichu fo tu f wofebitym fwjedżenjom 70. narodninу naschcho wjesnjanza knjesa Krawza. Knjes Krawz, hijschcze cżiły a dżélawy we fwojim wojnarftwje, je pomschikowne lubowany a wazeny. S 28 lżt je bjes pschetorzhmenjom se fwukom. S tuteje pschicżiny pschepoda fobuftaw fastupjerftwa wofady f pschipósnawazymi fłowami a wutrobnymi pschecżenji w lubej macżerfej récži rjany pleczeny ftólcżk jako narodny dar. Jeho dżélarnjo bédu lube ruki wutwpschcile. S fliska a f bala pschikhadżachu zyle hromady kwétkow a darow. Posawunjski khór, wo kotryż je żebi wulke fasłużby dohrjł, porjeschi jeho cżeftnu dżeń se fwjatoczkynni pésnjeni. Wosławjenz, widżomnje hnuty, ho jara rade wofchémi pocżeżcowanjemi fwjefeli a wuhroja tez wottud wschém dobrym pschecżelom a dariczelam fwój wutrobny dżak. — Sbożo pschi njejbożu mésesche pjatk bżowcżicżka knjeza Wawera f Wulkeje Dubrawy. Se njewunjażnjenje pschicżiny padże pola Panachez w bróżni a fważy fo wo rożż durjow. Pschi tom ftani żo na delnjej bródże a dyrbjeże żebi fwoju żiwnje kramjazu ranu fesawobalecz dacz. — Wojerske towarftwo mésesche njedżelu fwoju méżaznu fhromadżiznu a ta bé derje nopytana. Sa porjeschenche abo wobnowenje wójnskeho pomnika je towarftwo nakladnu fumu wuftajilo. Sa Zichtowy fwjatk, towarfchnoscz pschecżiwo ki wo wójnskej wiinje, buchu 3 hr. pschifiwolene. Pschi fwjeczenju khorioje „Stahlhelma" 4. feptembra w Milkezach fo wobdżélicz, bu wschelazy fa to. Tez wo praschenjach wójnskich wobschkodżenych nafupanych fo wéżesche. 28. augusta ma kżódżetnje fo wotmetkanju fétni fwojeżeni fwjeczicz. Sdobom ma fo wo kutom żinju pżeni knicz, khwalna. wuhdafże mutmaricz, Se fyrany wojerskeho towarftwa fo żiwe wobdżélenje wocżakuje. Po fhromadżinje fesżhowafche wjefoła sabawa.

S Wulkeje Dubrawy. Swjatk wójnskich wobschkodżenych fbéra pschichodnje po 10 pjenjezkach za woporу w dolinje Gottlenby a Mohlinezy. Kózdy pak je ży dżiył po możnosczi wjazy dacz, fo bychmy mohli dobry munofchk fapjbacz a pschepokasacz.

S Lubija. Pjatk popoldnju wotmé fo w żórli méschczańskeho domu ofizielna wotkhadna fujedzoczinoſcz dolanscho druhcho méschczańowſty, knjeza Peukerta, fo by fo pschi njej wot wschéch méschczańskich „Kojnikow rosfohnowacz mohł. W mjenje fhromadżenych fakonikow rżeczesche wyschschi fekretar Mittze. S wutrobnymi ftoranmi dżakowasche fo knjes méschczanoſta Peukert.

S Semitz-Tannizy. Pokradnjene bu fchtwórk 11. t. m. w tudomnej fkale nemale nowe jédzne koło dżélacżerja, fmamti „Allright" czo. O 300 154, pobéhak f czornym wowoblukom, felenej khéżdu, zihbnjenym wodkidlom, zoltymi fwjenami, czżerwjenymi fzuchami, czżmnofelenej wjefkowajej kupu. Wéjowne wobkedżowanja mjech fo pschijimfchej zandarmfkej ftaziji w Semitzach-Tannizach tel. 261 fdżéla.

S Kamjenza. Wufmamjenjenje wohnjowoje wobory. Sa fwérne dopjelujenje winowatoſcejow buchu i cżeftnymi fmamjenjeni wupyfchcni wohnjowi wobornicy tudomnje dobrowolnje wohnjowoje wobory, ftupaŕ powjaniк Beſjer fa 50-létnu ſłużbu, nawjedowaŕ ſtrażnifkeho wotrjada Haake fa 40-létnu ſłużbu a ſanitetnik Forkert a ſtupaŕ Bauerdorf ſa 25-létnu ſłużbu. Dyplom dóſtachu ſa 20-létnu ſłużbu druhi hejtman Berger, wyſchſchi ſtupaŕ Synacka a ſtupaŕ Hanczik. Wufmamjenjenja pſchepoda méſchczańſkeho. Gebauer.

S Stróże pola Wulkich Sdżarow. Tudomna ſchkola fjwjeczeſche wjedżelu fwoje 100-létne wobſtacże. Tez ſa-Gupjerjo knjeżeſtwa bżehu pſchiſchli. We ſchwarzem ſwje-

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 16. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,283	100 pólsk. markow	46 875
1 angelski punt	20,43	100 českosk. krónow	12,455
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,465

Na Berlinskej burzy namakachu wczera nékotre wažne posbudzenja, kij ménjenje ftrucżowachu. Wikl f efektami bżehu jara jiwe. Nemfkostatnje pożeżónja bé fo wo 1 prozent na 6 prozentow powpschikla. — Tez na Drjezdżanskej burzy bżesche pschi krucżiżichim fakładowem ménjenju żiwischi wobthod.

Na Barlinskich produktowych wikach fu dla hroźneho wjedra ftarożicze wo kwalofci bżiżcze domoj wjedowożenych żitkow. Pschenżicz fo f tukraja malo poficzowasche, tez rożż, dokelž. Pólska fadżerza fwój nuwoz f wutwornym ćeom za cżżich żitkom, wohodża fo pżacżiwy za rożż jara ftrucżiżich. Jeczmjeń njemżeżesche wulki wubkad, dokelž pschedżeżaze drużiny wjespokoja wotebrarjow. Worsża fo tez malo poficza, ale malo je też fa nim wapraschowanjom Placżiwy fu foso wyschiche. Jenkrat pżaczeże

w Berlinje:

rożż fo 10,90—11,10 hr., jeczmjenja wuftawnje fo 11,25—13,25 hr., jeczmjenja na pwnjefo 10,20—10,50 hr.

Sdondżiżu na pschefadżowanje

Schtwórk 18. augusta 1927 popoldnja wot 9 hodź. budu fo w pschefadżowarni juftizneho twarjenja na pschefadżowanje pschedawacz:

wulki muchazy kamor, lodowy kamor, klamarska pokładnja, 4 bżżeze, 2 tyły kolbakow, 3 tnikl. kamorow, 3 klaveży, wulki złébornik kamor, 2 ftojazej cżażnikaj, waha se fjwanicżkom, elektr. wjertadło wobżżelenje, elektr. tepjenifki a warjazy aparat, elektr. kolojéżdna lampa, 3 elektr. wlożnyżaleniże nożży, 15 elektr. żehlakow, 50 m. wunyjedrjeneho powoda, 2 fofje, falowowy fchyjbel, 2 pikażiżej maſchinje, wulki tafl. wóż, blibo a ftólz (plecżeny), hużle se fimpcżikom a kaſchcżikom, powjelnika f kriſtala, 2 kredenzy, elektr. ſtejaza lampa, 2 kuriżeżej blidże, jéżdże kolo, 2 ſofowej ſtólzaj, ſtonofore, wulki pjenezny kamor, 5 porow fapinaczych cżżijow, por ſanbalow, 2 kożanej ſtólzaj, murżżanaj, 20 roſchtowych łatow, 2 kalkowej kaſchcżaj, kromowe brjewo (2½ m. dołhe, 25 cm. pschemérka), 2 klamarſkej blidże, wobołowiſki auto (Rex), aktowy kaſchez, automatiſka maſchina, diktenowe tżuzdło, pschiprawna, kortżojża a dripaczna maſchina, 2 tobak rżezaczi maſchinje, ſchijaza maſchina, kamjenjeſchrotowanſka a mjeżaza maſchina, tworowe kamory, 5 puntow kalia, wołżjowy wobras, 2 żónjkej koże, 3 żudy te tżynanu (dubowe), tżuhadło f wotdżélenſkim aparatom.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dou. 3/11 hodź.: Amerika ſtrucżena, f rożżu fo ſawobſtarali, pżaczżiny wo 2 hr. wyſche.

3/12 hodź.: Pschi njedożażnym poficzenju nimale żive napraschowanje, ale wyżoke żadanja fo ſrédża pschi wola. Ménjenje krute.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſwoje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 8.	13. 8.		15. 8.	13. 8.
Pšenica	—	—	bunv	22-23,00	22-23,00
rožka	218-222	217-221	woka	22-24,00	23-24,00
nal. jačmjeń	—	—	módre łupiny	14-18,75	15-15,75
nas. jačmjeń	264-270	264-270	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšenč mukа	35-36,75	35-36,75	lany wosuſk	23-21,80	21-21,60
rżana muka	31-32,50	31-32,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,0	13,75-14	bérnj. kruſki	23,40-24	—
rżane „	14,75	14,75-15	syne, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
raps	260-285	275-285	rżana ſłoma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo	—	—	pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	25-28,00	27-31,00	wowsne „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-23,50	jeċna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drjeżdżanska burza (15. 8.)

Pšenica	260-265	běrnjace kruški	37 00-37,50
rožka	225-230	pšenč. wotruby	13,10-13 80
nalětni jačmjeń	—	rżane wotruby	14.70-15.90
nazymsk. jačmjeń	210-215	pšenična muka	46.50-48,00
owes	260-265	rżana muka	35,00 36,50
čerwjeny dźećel	—	woka	28,00-29,50
raps	290-300	pjeluški	29.00-30,00
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,00

Płaćizny rżeneho skotu na Drjeżdżanskich skótnych wikach.

15. augusta.

86 wol., 226 byk., 284 kruw. a 34 jałojc., 615 ćelat., 745 wowcow, 2333 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 63—65, 2. 54—58, 3. 44—49, 4. 36—40;
byki: 1. 61—65, 2. 55—59, 3. 48—52;
kruwy: 1. 55—58, 2. 46—52, 3. 34—49, 4. 25—29;
jałojcy: 1. 61—65, 2. 49—56;
ćelata: 1. 77—81, 2. 63—74, 3. 60—66;
wowcy: 2. 58—61, 3. 46—51, 4. 38—44;
swinje: (přez 300 pt.) 68—69, 2. (240—300) 70—71, 3. (200—240) 68—70;
rancy: 60—63.

dźenskim spišu je knjes schulki nawjedowar Will staršiny schule podrobnje rozpisał. Sćehowanjowsće zapowěchachu so we šwjedźenišći Božej słužbu, mjes kotrejž měješe knjes farar Riota šwjedźenišće předowanje. Po Božej słužbje hišće bě dołhi czas po wšej a kapala pšchi tom hraješće wjeselu pochod. Też mnohi prjedawšći Serbjenje bu pšchi tom wobdźělichu. Někotre šwjedźenišće wosy czas poreišćichu. Powołdnju bě wjeselna šabawa pšchi wšelakich pšchećiwjedźenjach. Młodźina wuwjedźe wšelake reje. Też rjane hry běchu nawrjekle, dokelž bě šebi knjes wječer Wille z nimi wulku prózu dawał, na pšch. pšchedstajowachu nam Ptačži kwaš a bajku na hribje. Też dźiwadłowe šmichi w stanje šahrachu. A wječor pšchi pałazem šćehowowzu posćiežichu rjane plomjenjowe hry. Napoślednu šćonczi so zyły šwjedźeń z członom te šmołnizanmi po šwjedźeńšzy rozšwětlenej wjzy. Pšchi wječołej rejzy šwostachu hišće wjeseli rejwarjo dołho hromadźe. Sa rjany wječerły šwjedźeń maju schulki nawjedowar wulku sašłužbu za ranja wšćehu, tiž jim so wo wuhotowanje pěkneje postarali.

S Łasa. W Kołpinje pola Łasa šwjerczitaj Měteš mandźelskaj pšchichodnu njedźelu 21. augusta t. l. šwój diamantowy jubilej.

S **Turjeje.** Pšchi njedźelskim kłynem wóhnju spali so 15—20 jutrow łěża. Sdźěła je też młodźina je plonjenami so šniczała. Hacź do wutory postajichu tu **wohnjowu** straž.

S **Hožowa.** (Wuhlady na žně.) Lětnišće žně njeslubuja naschej gmejnje šwjeżeleny wunoščk. Rožka bu wot krupow hacź do 75 proz. a hišćeze wjazy wumłóczena. Wowsk, może so rjez, je zyłe šniczeny, a tak budże jara mało dawacź. Też běrny a rěpa su šwjetscheho dźěła zyłe šniczene, šhyk je też šobu šchkodu poczerpik. Nasche ratarstwo tši tohodła we wulkej nuscy. Jene zyke lěto je nasche dźeko podarmo hyło. Hižo lonsche lěto mějachmy schpatne žně. Wunoschk z młóczenja jenoho wobdźěrja wjele rěczi sa to, kajke mamy tu žně: wot 5 zentnarjow wuběrna je 9 zentnarjow žněł.

S **Rěczizy.** Njeschožo sta so schtwórtk wjeczor na dróhy z Rěcziz do Delnich Bruzow. Kóń nasptóchła so **motorskeho kola knihiwjednika K. Rode,** wudyri a trjechi ješdneho tak njeschožownje, jo tón z koła padny a bjes wědomja leżo wosta. Jeho hnydom k starschimaj do Delnich Bruzow wotwjesechu. Hacź do soboty pak njebě hišćeze z womory wotucźił, tohodła bu do Nišćanskeje khorownje wotwjeseny.

S **Mužatowa.** W podkopkach bruneho wuhla Babina w žuzbonej Wjejzy sta so sobotu žałostne njeschožo. Jenomu dźěłacźerjej wotjěže rumował (wós, ſ kotrymž so wotpadanki wotwažuja) prawu nohu. — W šamžnej Wjejzy wudyri w nozy wot sobaty na njedźelu na leżownoscži piwneho składnika Weigela woheń. Hacźrunjeż běsche tamnišća wohnjowa wobora hnydom na wopalnischczu a samjesowa woheń, to sniczichu plomjenja tola prawy bok swiglow. Schkodowany ma sawěscźene — Wuměrjenske dźěła, tiž běchu k tomu trěbne, so by so mohł twarschi projekt ja kanalisaciju pschewjesć, šu nětko stónczene, tak so może so nětko material woběmaj firmomaj wotedacź, tiž twar wumjedźetej.

S **Khoczebuša.** Pschichodne stótne a konjaze wiki budu 18. augusta, 6. septembra, 6. oktobra, 10. novembra a 8. dezembra. Sswinjaze a prožaze wiki su nimo toho łóždy schtwórtk w nowonatwarjenej stótnej wikowańi.

Z Łužicy.

S **Biskopic.** Wóšme lět tudy na wotpočinku pschebywaszy farar Bjedrich August Lange je po jenej operaziji w Budyschčerej měschčańskej khorownji w 75. lěcze žiwjenja semrěł. Wón skutkowasche 36 lět dołho jako farar w Pózkowach, hdźež je mjes druhim kschesćańske towarschtwo žónskich załožił. Dleschi czas pschiłuschesche też evang.-lutherskej krajnej synodze. K wopomnjenczu na jeho dołholětnu połnowonu skutkownoscź wuhotuje so w tamnej zyrkwi wobšerna wopomnjenišća siwjatotoznoscź.

* S **Habrachcźiz.** Krajny sjesd homöopatiskich towarschtwow Sakkleje wotměwasche so tudy sobotu a njedźelu a wjele towarschtwow so pschi tom wobdźěli. Sobotu popołdnju měješe pschedsydstwo w Humboldtskej budźe na Schlechteberku šwoje posedźenje. Powschitkowna swjatkowna shromadźizna běsche njedźelu popołdnju w korczmarskej žurli (Kretschamsaal). Sdobom wosławi tudyšche homöopatiste towarschtwo swoje 50-lětne tracźe.

* Se **Seifhennersdorfa.** Wulki woheń sniczi njedźelu žiwnoscź ratarja Jenczа. Pschi tom spali bo też štót. Ma wulku schkodu.

* Se **Žitawy.** (Worakawstwo.) W Weißkirchenje na hrajnischczu stoji 200 lětna dudława lipa. Njestrali pacholjo šakožichu ſ tšešchkami woheń. Hdyž bo wohnja dobladachu, šapasche plomjo hižo po zdonku schtyri metrow wyšoko horje. Wohnjowa wobora sala drje niczaze plomjenja, ale najšerschcho je hobrsti schtom ſ wohnjom k šnjerczi wožuwdženy.

* Se **Storjelza.** Cźežke Boże njewjedro rozrasy so schtwórtk por. nad blischej wokolinu Storjelskej. W Lobrawje dyrt błyšk do prósdnostejazeho domiseho Michelez šwojšby a šniczi jo dospolnje. Też pschitwarjena mała brózinja ſ nowymi rožkowymi žnjemi so wotpali. W Hornim Langenawje woipali so tohornunja ſ błyškom wulka brózeń kubleria Schuberta, w kotrejž so też hižo nowe žně pschekhowachu a buchu šniczene. Mjes Hohstrohom a Gruna powali njewjedrowy wichor wyšokonakładzeny žitny wós, na šwoje pak njebu nichtó ranjeny.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** (Lubošezińska struchlohra w Drjezdźanskej holi.) Schtwórtk namakachu w Drjezdźanskej holi w blischosći Holanskeho mlyna a njedaloko Radebertskeje dróhi cźele młodeju lubowanego šatšelenej. Najšerschcho běschtaj w šaschlej nozy shromadźaje w pschesjenosći do šmjerejze schtoj. Revolwer, ſ satšelenju wnžity, leżesche mjes woběmaj cźełomaj. Krótko po namakanju morwerju pschihadźachu šastojnizy mordarskeje komisije Drjezdźanskeho kriminalneho hamta na měsnu, kiž wězowny protokoll sestajachu. Kaž žu wo wobeboch wuškedźili, jedna žo tu wo 19lětneho korczmarskeho žyna Jana Göblera a wo jenu dalke 16 lět staru šłužobnu, pochadźazu ſ Czeskoslowakskeje, kotraž běsche pola Göblerez starschej w šłužbje. Starschej njemjeschchtaj wobchad młodeju cźłowjekow rad. Hdyž jimaj to porokowaschtaj, žo wobaj wotpalichtaj, a njedźiwajcy wscheho pytanja w nozy, běschtaj šhubjenaj, donidź jeju satšeleneju njenamakachu. Kaž žo šda, je młody Göbler najprjedy holzu a potom žebje šamohu satšelił.

S **Mohorna.** W Grundže pola Mohorna wudyri šaidźeny schtwórtk dopołdnja wokoło 11 hodź. pola jeneho šublerja wulki woheń. Domške, pschibócźne twarjenja a brózeń wudpalichu so hacź do šatkadnych murjow. Žita, žyno a drohu nadobu špožerachu plomjenja. Woheń je najšerscho se šakapnjenjom miliny pschi młocźenju naštał. K haschenju bě też motorowa špkawa ſ Freiberka pschijěła.

* S **Langenölsa.** (Ssmjertne njeschožo.) Ssobotu **pschipołdnju** gjemejstrjenje šmjeschoži w elektriskich hlinikach (Tonwerke) dźěłacźer Reimann ſ Cźěmnizy. Wón wotkładowacźe wuhlo, pschi cźimž padny na njewujašnjene waschnje ſ wosa a ſ hłowu pschińdże na kolije. Lěkar, hnydom sawołany, móžeše jenoż šmjercź šwjeścicź. Snjeschoženy je wulzy wobžarowany, dokelž je žo hakle w měrzu wozenił a sawostaji dwě małej dźeśći. Cźěło bu pschetrjebane do cźełownje.

* S **Lipska.** W hižo wospjewjenem jednanju pschećiwo pjekarjej Deuthofej, jeho mandźelskej a jeho prjedawšchemu dźěłaršchemu mischtrej Geißlerej dla masanoseżow w pjekarni bu pschedh tudomnym šudnistwom wuwjedźe wospjewjeny. Deuthoff bu dla pschećiwdźenja pschećiwo § 10 wotr. 2 žiwnostneho šakonja k tšom měžazam, jedenonu tydźenju a 1000 hr. pjenježneje pokuty, dla pschekroczenja dźěłaršchego cźasa k 20 hr. pokuty šažudženy. Geißler dosta dla pschipomnjezy pschi šaschchowanju žiwnoscze 150 hr. pjenježneje pokuty namérjene. Pschećiwo Deutlosowej žo jednanje šastaji.

* S **Friedlanda.** Luby bratrowz je 21lětny radiotechnikar Adolf Vogel wottud, tiž wopyta žwoju cźetu we Litomérzicach, pokradny jej naluiowańe knjigi ſ 12 900 kr. nalutowańami, da žej 12800 kr. wupłaczicź a cźekny. Ale lepili jeho hacź dotal hischcze njeżbu.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěsć wo wjedrje ja jutišcho žrjedu: Wschudże njewobstajne wjedro wjedo dale traje ſ dešchcźemi a trochu dalschim wokhłódnjenjom.

Němšti pschełuwaćeli cźołm bu wot schwedskich złownikow popadnjeny a do Stockholma dowjezeny. Jeho kapiten žej myšlesche, jo je złowny cźołm, kiž jeho wobkedźbuje, ſ finskeho stata. Też cźyšche tomu wuczekuncź a sajěde do schwedskich wodow. Pschepoišće žo domaha, jo je pšches tuton manéwer schwedskim złownikam dźeło jara wołóžił. Motorsti cźołm ſ mjenom „Charlotte“ měješe na 60 000 litrow exportneho šprita a 140 litrow koknaka a 10 puntow tobaka. Kapitena a pjeć muži žyłnu wobhadku tak dołho sajachu.

*

Ke krawnym pukam dóńdże wcźera nozy w Spandawje. Na Homburgskej dróży sraženy wjazori młodži hólzy do žo, tak so pažantojo poliziju alarmérowachu. Hdyž žo tuczi blížachu, cźeknychu wobdźělnizy hacź na jeneho, kiž cźežko sranjeny na semi leżesche. Jeho do Spandawskeje thoronnje dowjezechu, hdźež žo wupokasa, jo bě žej nop pukanył a bě wjazy trócź ſ nožom do žiwota któny. Muž leži hischcze bjes wědomja. Tohodła njebowjeschce žo poštajicź, schtó wón je a tak do bicza sapieczeny. Na powěsći wócźnych šwědkow buchtaj młodaj cźłowjekaj sadjerjanej, kotraj staj pjecza pschi biczu pódła wyłoj.

*

Pod špódźiwnymi wobstejnoscźemi sta žo automobilowe njeschoże w blischosći města Toulona (w južnej Franzowskej). Bankowy direktor jědźeše ſ jenej žónstej ſ Marseille do Nizza a to po tak mjenowanej dróży „Route de la Cornich“. Je šdźela do skały wurubana a wjedźe blisko pschi morju. Brjóh je tu jara nahły.

W blischosći Traga žiwischesche schofér šady žo truhjenje druheho auta, kiž chžyšche prěni pschećeschahnycź. Tuž bóle na prawo sajědže a chžyšche jón mimo wuhlo. Tola trjóh popuschczi a auto padny na 50 metrow wyšoko do morja. Schofér bě na městnje morwy. Tamnaj wumóžli motorišći cźołm, dokelž dla nahłeho trjóha hewak nichtó k nimaj dóńcź njemóžesche.

Přilopk.

* **Wulke šlinki w Hornjej Schlesyńskej.** Po powěsćach ſ Wrótšławy buschtej město a wokrjej Hornjoschlesyńskeje Rosenberga ſ njekrašnym šlinkom a krupobicźom domapytanej. Rěka Stober tak wyšoko pschiběrałsche, so jeje torbaze šmohi wšché mosty wotpaławichu a wody dołoke hona pozběrichu. Jenož betonowy most w dwórnischczowej dróży Rosenbergskej wudžerja nawał. Šmohi šalachu wšché kinzy a nahromadźichu žo w pschijemnych bydlenjach hacź do jedneho metra wyšoko, tak so buchu durje a schpundowanja šmurkowane a ſ dźela też ſ wotpławjene. Wosphjetnje pschińdźechu ludźo do žmjertneho strachа a mójachu so jenoż ſ wulkej prózu wuthowacź. Podobne powěsće pschichadźeja też ſ Gutenitaga w Hornjoschlesyńskej.

* **Lažeć po šaſadach Patwol Kaſſner šaſo pschi dźele.** Njedawno bě lažeć po šaſadach Kaſſner ſ pschewjesbneho wosa ſa jatych cźekanje a nětko šaſo pilnje na šwoje dźeło khodźi. W Barlinskej pschedměšćańskej koloniji „Wendenschloß“ šaſe po lijaku (Regengosse) hoże, dobły bo do prěnjeho poschoda a nadobny drohotne pyscheńki lětnjeje khěžki. W pschedměšće Hessenwinkłu pokradny ſ jeneho bydlenja żelesnu kaſetku ſ liščinami a ſ dwěmaj akzijomaj w hódnoscźi 10000 hr.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Zašła koncesija.

Koncesija installateura **Artura Šnajdera,** we Beyern (Torgawski wokrjes) prjedy w Małem Wjelkowje, je dła přesydlenja zašła.

W Budyšinje, 11. augusta 1927.

Měšćanska rada.
Wotdźěl za milinafnju.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa dźensa wutoru wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje za wulšt do M. B. — Bratřa, sotry, stupće do cyłka a skutka!

Budyšin. **Naša „Jednota Sokol“** ma **swoje zwučowanja kóždu srjedu** wječor we 8 hodź. **w towaršowni** (Christl. Vereinshaus) na **Hornčerkej** hasy. Načolnik.

Bukecy — „Radosć“. Tón tydźeń srjedu wječor 1/2 9 h. je spěwna hodźina za tych, kotřiž chcedźa w Bolesławje sobu wustupić.

Drježdźanski „Hromadnik“ změje štwórtk (18. 8.) wječor 1/2 9 h. wurjadne nuzne zeńdźenje. Prošu, přińdźće wšitcy! — My spěwamy nětko kóždu srjedu 1/2 8 h. w „Palmengarten“ hromadźe z towaršstwom z „Hlahol“. Serbske spěwy za festival w Prazy na Jutrach 1928. B. Kr.

Liehań. „Zernička“ ma dźensa wutoru wječor 1/2 9 h. pola Rudolfec spěwanje.

„Lilija“ spěwa w Ralbicach tón tydźeń štwórtk wječor 1/2 9 hodź. z dypkom. Mócnje do dźěła!
Dirigent.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Wšém našim Jednotam zdźělujemy, zo su nowe znamješka dóšte. Přińdźe-li w bližšich dnjach z Jednotow nichtó do Budyšina, njech sebi je pola jednaćela Zwjazka wotewza.

Serbske reje — pruha za wulšt do Mł. Bolesławy je zaso přichodnu sobotu, 20. awgusta, wječor z dypkom **8 hodź.**, dokelž dyrbimy w 10 hodź. wotjěć! Potajkim wšitcy z dypkom!
B. Kr. a M. L.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bržinzy. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje

Wysokosuć podsobna **kruwa** je na předań w Smjeńčecach čo. 26 pola Worklee.

Wóskowane tkaniny 100 cm šěroke, 1,80 hr. **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11

Wuporjedźenje wobuća prěnjorjadnje, čiśće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Nahłowjace rubiška za 75, **65** pj. ma **Andr. Kasper** A. Pilopp w Budyšinje ◆ Burgleha 11 Sprawne serbske posłužowanje!

WŠE ČIŠĆERSKE WĚCY serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, nacźišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, słubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a też přeprošenja, visitne a dźakne khartki, česne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wše wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomliwje, spěšnje a płaćizny hódno **SMOLERJEC KNIHIČIŠĆERNJA** z. dr. z w. ruk. **W BUDYŠINJE** w Serb. Domje

Dr. Starck zapućuje hač do 10. septembra.

Wuporjedźenje wobuća sollidnje a tunjo w najkrótšim času. z ruku šite z drjewowymi hozdźikami Ago (bjez šowa a hozdźika **Crepe-gumijowe podšwi** so na wšě črije přišija **Heinrich Mohr** w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbytki wóskowanych tkaninow bórzdy z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw. Lawsk. hasy 10

Handrij Štrympe w Budyšinje na Rózowej hasy 15 poručа **meble a pólsterowane tworu** Sym Serb!

Freital - DKW - motorske kolo, předwjedźeńska mašina, bjez dawka a bjez jězdźerskeho wopis., tunjo na před. **M. Seifert** w Budyšinje, Kamjenta. hasy 29

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće z pola dowěrnika 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čěši Smolerjec knihićišćerńa, nap. dr. s w. rak. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 bodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 191 — **Budyšin — Srjedu, 17. awgusta 1927 — Bautzen** — **Lětnik 86**

Němski sejm

ža pjeća hižo w septembru sejdźe. Hač budźe hnydom wo schulskim zakonju jednaź je wulke praschenje. Pruske knježerstwo ža wo nim hischcze wuprajiło njeje. Wono je zakonjowy naćisk a rosprawu wo nim je strony stata posdże dostałe. Pruske kultusowe ministerstwo ža ſ nim nadrobnje saběra. Rosprawnik k tutomu zakonjej je strony pruskeho kultusoweho ministerstwa je ministerialny direktor dr. Kaestner. Hakle po 15. septembrje samóže statnemu knježerstwu namjetowaś, hdy moh statny sejm ža ſe schulskim zakonjom saběraś.

Statny šulski zakoń.

W Barlinje, 16. žnjeńa.

Němskostatnej radźe je wukoženje k němskemu schulskemu zakonjej dóšcho. Pruske knježerstwo pschipowe, ſo zyku maćisnu do 20. póžnjeńa (septembra) pschepruhowaś njemóže. To wotnamjenja, ſo žo naćisk w septembrskim pośedźenju žesma, kaž žo to prjedy nadźachu, zapodaś njehodźi. Jeli tomu tak je, dha je jara dwólomne, hač žo w běhu septembra pośedźenje žesma wotmětowaś budźe. Tute njebě jenoź ža schulski zakoń postajene, ale teź ža sćežbowarśi zakoń wobschkodźenych. Pschi tom žu žo wulke napschećiwnosće jewiśe. Tuž hischcze njeje zyle wěsće, hač žo žesm w běhu měsaca septembra seńdźe.

Jendźelska a Kardorffska rěć w němskim sejmje.

W Londonje, 15. žnjeńa.

W Londonskich politiskich kruhach mjenja, ſo žu žo wuhlady dla sniženja porheinskeje wobśadki ſe wschelakimi winow pohubjenschćile. Na jenej stronje so jara wobžarnje, ſo je psches nětkiźu indikretnosć (wubledźenje) jendźelsko-franzowske jednanje pschešełe žo wutrubiło ſ tym je žo franzowski nazionalizmuš wospjet sbudźił, mješ tym so chowchu tuteje oppozizije žo sminjeć a naležnosć do Genfskeho pośedźenja sarjadowaś.

Dale njeje Kardorffowa rěć w němskim žesmje Jendźelčanam wěs w Pariśu wołóžła. Rěć je w najnjepschihodnischim wokomiku diplomatiske rosrěčenja pocźežiła. Chamberlain je žo wuprawdźe w Pariśu ſa to postajił, ſo njeby němsku wobezežeńsku naležnosć na pośedźenje Swjatsła Ludowa pschinjeśł. Dokelž němsko-franzowske wurěčowanje, ke kotremuž by ſamožśe dójschło, njeleži w jendźelskim sajimje. Někotśi žej myślą, ſo budu ſwonkowni ministrojo w Genfje wěs rospominaś a tak sadźewaś, ſo by naležnosć w pokrej ſhromadźisnje Swjatsła Ludowa žo rosrisała.

Němsko-franzowske wikowańske jednanja.

Psched nětkotrymi dnjenj žo ſdasche, ſo němsko-franzowske wikowańske jednanja žo hischcze dale do dołhośe poćahnu. Dźenża Barlinske nowiny pišaja, ſo sastupcy wobeju krajowu žu na puću dorěčenja. Hischcze dźenża žo pjeća dokónźa. Sastupniźy wobeju statowu žwoje wućežnjenja hnydom podpišaju.

Kak wukraj dźełko létadła „Bremen“ posudźuje.

Pschipósnaće w Jendźelskej a Ameriźy, njeluba kritika w Franzowskim.

W Pariśu, 16. žnjeńa.

K pschećerjańemu kónzej němskeho pschemóńskeho śełda pišeja jenoź někotre nowiny. Tak pišа „Figaro“: Na pschemojśeła je potajkim hischcze wotewrjena, ale wuhlady naśich létarjow pokazuja žo w nowem błyšcheźu. Wocźakuja lepšcheho wjedra. Tak je prawje. Sso w tym pschełhowatcź, njehodźi žo wusprawniś. Němśti experiment je to dopokazał, kyrnjež hischcze dobreho kónza wźał.

„Ere Nouvelle“ wobwrośi žo krucze pschećejšowo Lewinej a méni: Jeniczke muźstwo, na kotreż móže Franzowska žwoju nadźiju stajiś, staj Cortes a Le Brid.

„Excelsior“ pišа: Schtož dyrbjesche někajši triumf byś, je njewuspěch. Cźim dale myślimy, cźim bóle žo dźiwamy, ſo staj muźstwje pschi tak schpatnym wjedrje dyrdomdejśtwo spočatoj.

„Ganbois“ méni: Dwoji njewuspěch wobšmědźeluje sabo ras cźežotu pschedewsaća. Dopokaśa nam ſwažliwym cźłowjekam, ſo ſtwórba naśichm pschedewsaćam, hdyž trasch niž njepschewinjonne dha tola strašchne sawjery do pucźa staja.

W Londonje, 16. žnjeńa.

Jendźelske nowinarstwo je w pózdnich dnjach wjele wo němskim lětcźe pišało. Zyła Jendźelska sćeńhowaśe dóšła němskich pschemóńskich létarjow ſ wulkim sajimom. A wot wcźerawschdy, hdyž žo cźełe njewjedra nad morjom pschišiwachu, ſ najwjetschej starosću. Nawrót „Bremen“ je w Jendźelskej starosćiwe wutrohy zaža wołóźił. Ssu pschećejwědźeńa, ſo wěsće Němzy pschi lepšchim wjedrje žo hischcze raś na śět pśches ozean ſwaja.

Junkerez tworuja létadłow žo létża dalschich posłyšnyk, ozean pschelećerjeć dacź, zdawa.

Direkcija Junkerez tworjenjow létadłow w Dessawje létża najśerje ſ nowym posłyšnam, ozean pschelećerjeć, njepschińdnje. Jane ſnamjenja na to njepokasuja, ſo žo na morju mjes Europu a Ameriku tónle abo pschichodnmy měsaz wuhnjedri. S tóždym dnjom dny wuteběraja. Tolste mhły wutworjuja žo na morje. Létarjam je njemóžno, žo nad morjom rośhladowaś. Junkerez twornje ſu dźiwli ſ pschelećerjenjom ozeana ſtawnosći ſa tajke pschełetowanje sajimowaći. Je-li ſo nowe posłyšny teź sajo schkodnejše njebyhu, mohło to tajkemu ſamérej jkerje ſwadźeć. Tohodla ſ němśtseje ſtrony posłyšy, ozean pschelećerjeć, kśiża najśerje njewospjetnja, ſamo teź potom niž, je-li dyrbjało to tola hischcze wuwjedrjeć.

Dalscha jśba by sahuba była.

W Newyorkśtu, 16. žnjeńa.

Powješć wo njepschewjedźenju jśby „Bremen“ pśches ozean dla hrozneho wjedra ſo tu powschitkownje wobžaruje. Dokelž ſu dotalne wuspěchi němśtich létarjow pola Amerićanow sacźišćej ſawostajili, ſo budźe pschesmótśi śłet wuspěšnyj, jeli trasch njepschedwidźomne podawki ſo njestanu. Tola powschitkownje ſo na to pokasuje, ſo by — dźiwajo na stajnje ſo pohubjeńschcze wjedro nad morjom — ſa němśtich létarjow **runje won ſamomordarstwo było,** bychu-li dale lećeli. Wschě nowiny pschipósnaja njebojaśtneho ducha létarjow, kotśiž ſu ſo njedźiwajo na jara hrubjene wjedro ſmužili a potom, hdyž ſo tłuk pschewjesej njehodźeśche, ſo hnydom ſa nawrót rosſudźiśchu. Wocźakuja ſ wjeśtoścu, ſo Němzy ja krótti cźaſ wospjet polecźa.

Němśke pódźanjowe we Waśśingtonje wojśewi, ſo ſo ſatorhnjenje amerikańskeho śłeta wobžaruje a ſ dorasom wusdźehuje, ſo ſu němśtich létarjow **rośumnje a prawje cźinili.** — A wuprawdźe je to słodźo ſa „Bremen“, ſo njeje dale lećeła. Wjedrowa powješćenja wospjetnjeje wcźera wjeczor, ſo žo nizina wupschestrěwa a barometer jara špadnje a to w krajinach, kotrejž dyrbjesche „Bremen“ pschelećerjeć. **Runje tam łuźi zakońe njewjedro,** ſo wot Bostona hacź do Sandy Hook (w Ameriźy) warnowaje wětrowe ſnamjenja wojśewichu. Nabrażne łódźnistwo zyle ſasta.

Nowiny pišaja dołhe naſtawki wo pschetorhnjenej jśbje. „New York Times“ wukhwaluja rozśud němśtich pilotow a praja: „Cźich prózowanje je pokasało, ſo je pucź wot ranja ſ wjeczorom wo wjele cźežśchi a ſtraſchnischi hacź naſwopak. Nowina méni, ſo położenje wjedra je jeniczki faktor, kiž budźe wuwiesu porjadneho pschesmótśkeho śłeta žadźewaś. Twarzy ſu dopokasali, ſo móža wulke létadła twariś a pilotoju doseć khmanoſcźow, kruchych nerwow a rosłhada maja.“

„Wohrožene němske wójsko.“

W Pariśu, 16. žnjeńa.

Na zyle prawym śchidle Pariźkich nazionalistiskich nowinow stejoze „Écho de Paris“ napschećiwiła ſo dźenża wospjet w błećźim nastawku, **ſo by porheinſka wobſadka ſnišiła.** Nowina pschedstajі wěs tak, kaž bychu Němzy porheinſke wójsko wohrožili a moluje ludźom załožne ſcźehi, „bychu-li tute franzowske ſchtitaze wójsko łoſe Němzy wuhnali“. Wobſeje je nowina na Brianda ſej wothladała. Tonu porokuje, ſo je psches ſwój ſyſtem wucźinjenjow a wotpowědnych garantijow Franzowſku ja pschipad nékajkeho konflikta ruzy ſnjaſał. So njeby podpjery ſwjatskarjow žo wsdała, kotśiž jenoź pschi nadpadze wot Franzowskeje njewotpołhladanym na pomoc pschińdu, je wona nuſowana, pschi diplomatiſej ſpjeceńſzy wſcheho žo wostajiś, ſchtož mohło měnjenje ſbudźiś, ſo Franzowſka wójmu pschihotuje. Jeli ſo porheinſke wójſko na 40- abo 45 000 muži ſniži, kaž jej to Němzy žadaja, dha by na 250 000 muži wutworjene němśke wójſko jich na jedyn ras ſniźiło a njepschećel by ſa dwaj abo tśi dny po wotewrjenju njepschećelſtwa žaſo pśched Paríźkimi wrotami ſtał. Myśli jej, ſo njeje žo Briand w pózdnjejšim pośedźenju miniſterſkeje rady tutym rosponminanjam žo zyle ſawjerł. Tola je pśches njekśiżne ſłubjenja žo ſwjatſak a njewě wjozy, kak moh ſ tutych wuſkoſcźow wuleśeć.

Swětowa cyrkwinska konferenca w Lausanje.

Pschećedźeła ſa rańscho-nawjeczornje ſjednoćenje zyrkwjow.

W Lausanje, 16. žnjeńa.

Wot ſaidźeneho tydźenja tu ſhromadźena konferenca ſa wěru a zyrkwinſku wuſtawu wobdźěła w jenotliwych ſekcijach (wotdźełach) evangelium jako pośełſtwo na śwět, charakter zyrkwje a ważnosć wuſnuća. Dźeło w tutych ſekcijach ma wulkeho ſajima, dokelž w ſwobodnej rosmołwje wſchelakore ſtejiſchcźa k ſłowu pschińdu a **ſylna wola k jednoće žo pokasuje.** S tym pak je konferenca na ſwój kritiſki dypk pschińdła. Někto dyrbi žo wupokasaś, hacź te we ſekcijantſkich rosprawach wobdźěłane ſadawy dobžahoja, **podoba ſa ſjednoćenje zyrkwjow być.** S wjazorych ſtron, ſamo wot wjednistwa žo to pscheje. Pschi wſchem optimiſmje (ſpokojnistwo) maja žo toho dźerźeć, ſo je Lauſanſka konferenca ſapoćatk a njeje ſ tym ſamolnje ža pschichod. Stwarja je tu ſama kaž w Stockholmje. Skutk duchowneje jednoty, ja kotrejž wſchitcy žadaja, móže žo teź bjeſe někajkich formulow wobkruśeć. Amerikanojo cźuja, ſo nětcźiſke położenje w jich kraju zyrkwinſke ſjednoćenje ſej žada. Tuž žo lóſcho ſe kompromiſam pschikhileja. Saſtupjerjo kontinentaliſeje (europiſeje) theologije ſu ſdźerźliwiſchi. Njeźadaja ſa pschećepſćichnymi wuſpěchami. Maja bjeſ diwła nadawk, dorěčenja pohlubſchiś a wobcźežnoſće ſprawnje wołſtroniś. Kako pośrědnizy ſłuſkuja Jendźelcźenjo. Naſpomnjenja hódne je wotewrjenoſć, ſ kotrejž žo napschećiwne ſtejiſchcźa wuſmjeja, a dźiſziplina, ſ kotrejž pschepołožkuchaja. Tola njeje wuſkładow, ſnadź tradizionelne biſkopſke wopſchijeće ſ lajiſtim hamtom amerikańſkich ſjednoćenjow wurunacź abo wſchelake měnjenja w zyrkwinſtich ſakramentach ſjednoćeć.

Dalołorčcźak Nižoſćeńſka Auſtraliſka.

W Barlinj, 16. žnjeńa.

S Haaga wołſejvja „Deutſche Allgemeine Zeitung“: Auſtraliſki wyſchſchi komiſar w Londonje a cźłonſki korreſpondentow auſtraliſkeho nowinarſtwa žu ſobotu w Eindhoven k prěnjemu raſej wot Nižoſćeńſkej (Hollandſej) do Auſtraliſkeje direkniſe bjeſkrotnje telefonowali. Auſtraliſki wyſchſchi komiſar ſdźeli ſkótka wo położenju auſtraliſtich wójniſkich pohrjebniſchcźowow w Franzowſkej a Belgiſkej. Wſchudźe w Auſtraliſkej žu po wołſejvjenju ſe Sydneja bjeſkrótne powěſće ſ Hollandſkeje derje ſkomunikowali. Telefoniſke rěcźe buchu na lokalne ſchkrowatnje pschenjeſene. Hudźbu ſłyſchachu po zyłej Auſtraliſkej a powěſće ſłyſchachu po ſłowje.

Wěſte cźežoły w ſowjetiskim hospodarſtwje.

Polowſchenje nuſdow bjes produktiwneho pschiroſta. — Sšnadne žnjowe wuhlady. — Rěcźe Rykowa a Knibyſchowa.

W Moſkwje, 15. žnjeńa.

Wcźera je ſo wucźah rěcźe wojſewik, kiž je pśched Moſkowſkej organiſaziju wo jednanjach zentralneje komiſije dźerźał. Rosprawa praji, **ſo wocźakowanh žnjowy wuſpěch niže loniſcheho ſtoji.** Tola móže ſo wo ſrěnich žnjach rěcźeć. Žitne žně ſu ſnadniſche. Podźěł pſchenicy je pschidrał. Spezialne kultury ſu na 15—20 prozentow ſo powyſchiſe. Rykow pokaſowaſche wotžebje na powyſchenje wolny. (Po druhich powěſćach ſu ſo teź wołiſowe kultury pſchiſporiſale.) Rykow wuſpěchowaſche, ſo by ſo wuſkhyt ſa „ſhutny pad“ (unjemjacy „wójnu“ pomjetſchił. Spokojeny wobkruśi, ſo ſu burja hiſchcze ſe ſtarych ſkładow žito pſchiſnožowali. Ma pak ſa nuſne, ſo bychu ſo płacźiny ſa induſtrielne (pſchemyſkowe) produkty ſniźiłe, ſchtož lohkowiſnoſć burſcheho ſtawa k pſchedacźu ſwojich wuſkhodow powjetſchuje.

S dobom dźerźeſche pſchedsjedźa najnowſchiſcheje hoſpodarſeje rady, Knibyſchow, rěcź, w kotrejž na cźežoty w ſowjetiſkim hoſpodarſtwu pokaſa. **Wobrozeji ſo krucze pschecźiwo wſchěm illuſijam (wunyhlenjam) w płacźiſnach ſa pſchemyſłowe produkty.** Wotpohladne ſniženje płacźiſnow njeje ſo w běžnym lěcźe 1926-27 pſchewjeſeſ hodźało. Teź pomérje w powyſchenju mſdow a produkcije njeſłuſ pokoraje. **Mdy ſu ſdźela ſpěſchniſcho pokrocźale hacź produkcija.** Knibyſchowom mjenjeſche, ſo na jenotliwych polach njedoſtatk wobſteja. Produkcija je ſamo wrócźo ſchła. Knibyſchowy ſo wuprajі, bychu-li ſo w pſchichodnym lěcźe płacźiſny ſa twarſke materialije, kiž ſu ſa wotpohladane induſtrielne twarſa na 1½ miljardy rublow wobliczene, wo 15 prozentow ſo ſniźiłe, bychu ſo 225 miljonow rublow ſalutowałe.

Tak mohło so też psichi druhich planach wyschnoscžow Lutowacy. Rykowa a Knibyschowa wšak složowasche so na nahonjenja a nětčišche napjate internazionalne położenje. Mnohe kapitalije budu so sa krajny schkit wužadać. Hacž budže so wschno pschewjesetej hodžesć, do teho wschitkim njewěrja. Se wschelakich stron so na to pokasa, so budže pschichodne lěto mnohe cžełoty sa dalsche wutwarjenje bowjetskeho hospodarstwa pschinjesetj.

Wójna w Chinje.

Lěta dołho hižo wojuja w Chinje. Dwě wójsy, jene połnogne, te druhe pokrotšne, steja žebi napschećžo. Poslednje stejo pod wlidwom ruskeho kommunistma a wudawa, so sakituje wopraune narodne sajimy chinskeho kraja a luda. Połnogne wójsko wotwituje wot Jendželisleje a jejnych hojsałarjow. Wobe wójsy j mjenjasym złogam wosojowschcej. W poslednich dnjach połnogne wójsko nad pokrotšnym dobu. Poslednische be seklabjene j tym, so njewosta pod jenym komandont. W nim be roskora. Jeneho wójska hrjedžišchcžo pokrotšnich armejow be Nanking, te druheho Hankaw. W Hankawje be j roskakowarjom Cžijangkajschek. Tón be mózny tak dołho hacž nad połnogn tym wójskom dobywasche. So by smjoje dobycža też politisny wuzit, wotrjesny bo ruskeho kommunistma, so nadzija Jendželisleje pschikihlnosnje. To be, so we, Ruzam do noża. Cži jeho poražanje wuczerpało, dozpichu, so wjednistwo wójskow złoži. Powěsce j Chinskeje chzedža wědzeć, so połnischej wójsy, Nankingske a Hankawske bo nětko sasa sjednoczitej. Sjednoczenej a wujednanej chcetej pschecžiwo połnogn mu wójsku znowa postupować. Měra, so je rušti general Gallen, nětko sasa sjednoczenemu połnischemu wójsku j wojerskim jaradzerjom.

Ruske bowjetske hnjezerstwo na tele najnowische wuwisze, jako na ważny wulpeh sšladuje.

Jena powěsć chze wědzeć, so je so roskakował Nankingskeho wójska general Feng, kiž je se schcženym schescžijanom, schcžesćijanstwa wotrjekł. Na wěrnosći tuteje powěsce jara dwělnja

Sacco nochze wjazy hłodn tradacj.

W Londonje, 15. žnjenza.

Kaž so j Bostona wojsewja, je Sacco dženża potajkim po stjescžidnjowstim hłodnjenskim straiku, sasa nješchto jedže k žebi wjak. (T. U.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 17. augusta.

* 1853 wulki slowjanski rěčespytnik Józef Dobrovsky, kiž też serbskich studowacych rozwučowaše a sam serbsku rěčnicu spisa.

Wóz prěni pyšny do wsy wjezu,
Před Božim domom zastanu,
Česć prěnja słuša Bohu Knjezu.
Džak jemu z ćichej modlitwu;
A cyła wjes je wjesele:
To su te lube, złote žně. H. Zejlef.

*

— **Wo wjedrje.** Rasche wjedro je bóle njewobstajny nas pschijhało. W połnozy cžahaja nižiny nimo. Se swojimi wubjžkami nakazuja nam nasche wjedro. Wyschina leži we dalokej połnozy, to pokazuje na chłodne, haj symne wjedro. Dženża rano so schkleuza sasa trochu na rjane hódny. Po powješcžach wjedrarnjow swježerawischcžo ranje, so je Azorskich kupow wyschina bliži. Tak mamy sasa trochu mokrije, so so wjedro nětkaf staji. — Jutrje schtwórtk schadža złónežko 4,48 hodž. a chowa so 7,18 hodž. Mjezacy schadža wjecžor 9,59 hodž. a chowa so dop. 11,26 hodž.

— **Na cžełoty renjeny** so „Inje, jatrěti so wjecžera dopołdnja 19-letny motešli pomocnik w starschiskim domje. Kak łopkomnjitna je nětko tola młodosć, dokelž Boha njesmeje.

— **Małoletni a brónje.** W poslednim cžasu stawachu so mnohe pschipady, hdjež małoletni njewobhladnitje je sbrónjemi wobkhadžachu a sebje hamtych abo druhe wožowy sramachu. Tesching, Terzerot, Flobert, powětrowa rjelba abo podobne rjelerske nastroje a k tomu sluschazu munizija njesmědža je małoletnym pschedawać. Starschi, wukubłowarjo, kotrjž maju małoletnych na starosći, budu chłostani, jeli njesadžiwaju tomu, so by małoletny z taškej bróńu na hasu skoł. Małoletny, kiž resching ald. abo munizijn na sjawnych drohach, puczach abo namětach pschi sebi nošy, budže tohorunja chłostany. — Saleši w powschitkownem sajimje, so starschi, porucžnizy, nuczerjo, kaž też pschedawarjo bróni a munizije na śmědomite poslucžanje policajskich pschepisnjow w tutom smjeru dźerža a kedźbuja.

— **Policajske powěsce.** Kradnjene bu 15. 8. 1927 we dopołdnischich hodźinach z tudomneje pschechowarnje kolow muzije koło znamti „Original-Quel", cžo. 882 755, cžorne krožna je žełbornymi žnuhami pschecžehnjene, tajke też blachi, žołte swjena z cžornymi žnuhami, trochu horjeschimjene wodźidło z cžornymaj zellulojdowymaj pschimatkoma, wotcžepane pedale, ruczizny spinak, śwětłožołte kožane sedło, schcžo kaschcžikaty žedołowy pokrywk z módrym wobruhsjenjom, jažnožołta kožana gratowa toschka, torpedowy žamokhód, cžerwjene wobrucže znamti Excelsior, we sadnim mantlu ½ cm. dołhi šarše. Wo wožowne sdźelenja prošy kriminalne wodźelenje w Budyschinje.

— **Kradnjene** bu z wonka Budyschina w nozy k 22. augustej 1927 sa 6000 hr. žibžaneje marcžiny a to: 200 metrow Coliene, winocžerwjene, lila, cžorne, marinemódre, 200 metrow helbrochžin, módrobeły a módry, 220 metrow crepe de chine, champonier, lawendel a roža, 620 metrow crepe de bartel, 60 metrow Porscher staroslotoje a 20 metrow hrubeje židy, hladeje a smuhateje. Wo wožowne sdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Njezmaty jebak** wustupuje z nětkajkeho cžasa w Sakscy, kiž wowtuje jenož katolikow a wudawa, so je wot wšeteho města nadawk dóstał, dobrowólne dary za katolski cžišcžeć abo za katolske knihi cžitarjow hromadzecž. Pschi tom podawa swojim wopraum lisčiku, so tuchu so zawisali a ma w nich hižo mjena wołobow wschich powołenjow je wschelakimi sumami zawisane, so by schi z tutym dowěrk dobył. Dokelž tutón 25-letny a 1,70 meter mułti jebak wšcže a wobrotnje wustupuje, to jemu w najwjazy padach wěrja, a nawlacžuja jemu wschelake sumy w howowych pjenjescach, kiž k swojemu lepschemu wužije. Drjedžanski krajny kriminalny hant warnuje psched njesmatym a prošy, pschi wobjetnem wustupjenju jebaka sajecz dacz. Hižo schkodowani so prošcha, so bychu na najskerschej policajji wo tom wosjewili.

— **Warnowanje** wsched jebarjom. S Rossławy pola Karlowych Warow pohdźowaju 24-letny bekowažiny meister Karl Piff so wobpytuje na jebanske wuzitne podpery dostawacy. Dla podobnych jebanstwow je Piff w pomjezach krajinach a w Cžěskoslowakskej hižo chłostany a z kraja wupokasany. Hdyž so sasa pokaže, njech kóždy hlada, so by jebak byl sajaty.

S **Małeschez.** Dženża pschipoldnju 1/12 hodź. wuńdże na prjednim knježim dworje woheń. Wobsedžer knježeho dwora je Husčanjki knjes Schall-Riaucour. Dženża je tej knjezi dwór kaž zyke kubło pschenajate. Woheń śnicži wulku wosowu tólnju, 4 śwjazy, wjele tam stykanje ztomy, złuschcžeze najenkam knježich polow a twarke drjewo, knjesej Lowaju złuchcžac. Hacž dotal nieje znate, kak je móhł woheń nastacž. Pódla dweju Małeschanskeju sukanowy běchu Brěžnjanska, Budyschinska, Klukschanska a Hlinjanska na pomoz pschichwatale.

S **Lubija.** We sastojnstwo druheho měschczanosty Lubija samolwichu so 76 knjeza. S jich prošwami saběraju so rěrkote měschczanšzy sastupjerjo, kiž maja wo wólbje rosdźělowacy. Dotalny druhi měschczanosta Peukert je wosrjedź augusta w Marienwerdu w Rudnych horach swoje sastojnstwo sasa prěni měschczanosta nastupił.

Se **Sśmilneje pola** Biskopiz. Twać nascheje gmejnskeje kupjele pschi drohy do Pózkow njedaloko Zitawskeje cžarny pokrocžnje spěschnje a po wukopanskich dźełach może so spójsnacz, kak wulka budże.

Ze **Smjerdźaceje.** Zalostne wóhnjowe njezbožo potrjechi znowa našu wjesku. Pónđelu na rano wotpali so žiwnosć Kućanka. Też susedne twarjenje padże plomjenjam za wopor. Přikhwatane sykawy njemóžaechu hnydom hašeć, dokelž bě zaso njedostatk na wodze; tuž so wobej statokaj nimale docista wotpaliscej. Tukaja na to, zo je złóstniska ruka wohenj założiła. Nadróbnišu rozprawu přinjesemy jutře.

S **Kamjenza.** Cžorneho bacžona wuhladachu pódźelu pschi Wyhoczanskim wulkim hacže. Ptak, kiž najsterscho pschełětuje, pschilecža j dołheho ranja a wotlecže w krótkowjecžornem smjeru. Je to preni sasko po 10 lětach, kotrehož w tutej krajinje wuhladachu. Snano tu nětkaki cžaš wostanje, prjedy hacž so na daloki puc puscheži.

S **Kamjenza.** Ssobotu nawjecžor wokoło 8 hodź. srašychtaj na rózku hamtskeho hejtmanskeho twarjenja motorski kołojezdny se žónkej na kole hromadže. Pschitom so koło cžełko wobchadżi. Wobaj wotcžužeschtaj je strózelemi; njeschoło so njesta Sswósdne powěsce.

S **Khojcžebuza.** (Dźewjescžełetny hólz skonzowany.) Njedźelu popoldnju wokoło 3 hodź. bu 9letny syn dźełacžerja Franke, hdyž z karanom po wodu dźesche, wot muschkeho **nadpadnjeny.** Hólcžejej, kiž njemóžesche so wobaracž, pschedrěny mordaŕ knh. Hnydom jawołana kriminalna policija saja niedocžinka, hacžrunjež tón spyta, pisches Schprjewju cžełacž. Hdyž jeho pschesłuschachu, wón rjekny, so je „chcył swoju wótcžinu sakitowacž". Po sdaczu jedna so tu wo duchakhoreho.

Z Łužicy.

S **Wjasońzy.** Dźensa kocžełstwjenja „Bethlehemskift", kiž je po lětarjowem nawrjadnju na swojeje połoži 420 metrow mórskeje wyschiny jena z najstrowischich wustawow w Sakscy, je pschitomnje sasa 90 wocželstwjenja potrobnymi dźěćimi wobhdźana. Tute pothadźeja je Budyschina (města a wokrjesa), z Biskopiz, Drježđżan atd. a tu tudy w naschim krasnem lětnem a wyschinowem powětrje jara derje wobstarane a pohospodowane.

S **Wopaleje.** Pónđelu popoldnju dyri błyst do domskeho wobsedžerja towarinje W. Horna, w kotrehož bydli Fuersterez a jena stara žona bydlachu, a sapali khěžu, pschewobrocžo ju do popjela. Dokelž bu žołnje kurjesche, njeběsche žnadnu nadobu wukhowacz; jenož j pschisenskeho bydlenja poradźi so dźěl domjazeje nadoby wunjesecž. — S pschichwatanych wobnjerowych woborow dosta prenje myto Taubenheim-Wassergrundska a druhe Beiersdorfska wobora.

Se **Schčrachowa.** W poslednim poschedženju měschczanskich sapósłankow so wosjewi, so maja so sa nałutowanši pola tudomneje nałutowarnje j wjazy hacž 12½ proz. nahódowschcžecž. Se statneho wurunanskeho žórka ma mjetej być 7000 hr. sa twarjenje wobydlenjow pschewostajene. Nowobóhónje so pschijhwoli, so ma so pożczońka pschijecž. Pschi lěkarni natwari so nětko wotmyjelna khěža za žudnischich sastojnikow, a to j 4—5 bydlenjemi. Twarjtša sumla ma mjeć 50 000 hr. wuczinjecz. Finanzne ministerstwo policža 20 000 hr., dźełarske a spomožeske ministerstwo pak 14 000 hr. Se žrdźowe wurunanskeho žórka dawa město 5000 hr. 11 000 hr. maja so hišcže ze swobodnych pjenjesnych wikow sćisnecž. Tuchym nanjeciam a twarej so jemohlónje pschihłokoowasche. Twarška leżowosći pschi Budyschzkej dróhy pódla knjeza Biegera so łapydleńskemu towarstwu po 1,50 hr. za jedyn kóšmy meter pschedna.

Se **Sohlanda.** Najstarschi wobydleć nascheje wsy, 97letny wumeńkar Kuchler je wumrěł. Njedźelu saja jeho Boża ruczka. Hacž do smjerce běsche Kuchler cžełuje cžity a duchownje strowy.

Se **Seifhenerdorfa.** Njedźelu rano wotpali so j drjewa natwarjena bróžnja Bjedricha Rentzscha. Wona bě je pizu a j rožlu j nowych žnjow napjelnjena, a nimo toho pschebywachu tam dwělětny žrěbz a kury. Njeznjerna horzota sadźiwasche łóžnjokuli pospyt, žiwy a mortwy

Za wysoku płaćiznu.

Powědańcžko z naschich Łnjow.

Napisała Kristina Rovowa

43) (Pokračowanje.)

A też, hdyž hižo pschi schachu žedžachu, popowědachu žebi tu a tam skowcžko wo tom.

„Je to wěrno," wopraschа so nadobo knjes tachant, ja jónu złyschach, njebožcžicžki Adam Orlowski je so chwył we Podolinach j direktorom stacž?"

Stary knjes po sdaczu njeślyschesche; wón bě do hry so łamhlit; ale runje tu sčzini žebi smyk. Sa to wschak stupi doktor knjesej tachantej pod blidom zyle njedźiwórlivje na nohu, a hdyž tón na njeho pohladny, położi porst wjele-prajazy na ert. Knjes tachant mirnaty wusmamnje: „Aha!" a hrajesche dale.

Hdyž běsche partija dohrata a hospodar wuschol, so by sa knjesow, kiž njechasche dženża tak bórzy wot so puschecžicž, wjecžerjecž srjadowat, rjekny tachant: „Ja brje tym prjedy njechto dwórał, knjes doktor?"

„Pschi samom, wobjskodostojny knjeze."

„Nó, a kak běsche po pravom ta wěc?"

„Tón, kiž mjesesche so z direktorom stacž, ale nochzyschе, bě złubjeny Ferdinand, Orlowski."

„Nó, bratři zas wschak budu lépje žedžowacž, so bychcże mi njetrjebał sašo na kurjaze woka stupacž."

Wonka howrjesche wótry, symny wichor, tohodła zwostachu knjeza też na nóz pola knjesa Mitkawskeho. Jenož mjesesche won wo Margitu staresej hacž njebudże so w Górzy pschejara wožamnoczena cžucž. Won žebi pschedewsa, so ju tam dlěje žamłuklu njewostajі; pak žebi po nju pojebe, abo zwostanje sam pschi njej.

Hdyž běchu so knjeza do łehańze podali, žedžesche starz knjes z tachantom pschi pjezaku. Wobaj běschtaj zwu-cženaj, podźe lehnycž khodźcž, a tachant cžakasche hižo dołho na tajki pschichódny wokomik.

„Schtož žym so po prawom chzył wopraschecz," wón sarěcža, sapalejo žebi nowu zigaru, „je mkoda knjeni Orlowska hižo pola žmj. firmowanju pobyła?"

„Ně, wjeledostojny knježe."

„To smějeny nětko dobru pschileżnosć; w lécže pschindże jeho elżelenza biskop do M. mnohe, jara wjele młodych žonow a holzow, kotrez tej hacž do dženżnischeho pschileżnosci njemějachu, chzyschе tam dóńcž."

„Ja žym wjesoły, so mje na to dopominasche, wjeledostojny knježe; pschetoż hacž do dženżnischeho njemějach hischcže žaneje ikladnosce, je žwojej wuczku wo tom rěcžeł."

„Ja to rablubje wěrju. Ja też to njebudżech wo tom rěcžecz saporcžał, hdyž njebych zhonił, so hnadnej knjeni we pensionacje w A. njeje žo žane roswuczenanje w naschej nabožinje dostawało. Dozwa, wodajcže, so dyrbju to rjez, je wona w druhich pschednujetach tak pschikładne wocželenjena, w tutom najbłoumischim pak zyle sanjerodżena bya. My dyrbimy to dohonicz, schtož je so sanjechało. My też njemémy, hacž je hnadna knjeni k žmj. wopraunjenju khodźila, hacž snaje porjad Božeje mschke? Pschi tajkim khwatku wérowanja njejsitaj nawożenja a njewěsta ani k te mni dosćchoj, so budżech jeju pruhowacž moht; też pschi Bożim blidże njepobudżichtaj. Ja praju: dla spěschneho wérowanja a krótkoscze cžasa. To wschak so da samołwicz. Wona njebě na to šmuczena, a cžemuj so na mnohe njepschiwucžich, to hnadnje sanjerodżich. Ale to da so hischcže naprawicz."

Sežin mikny so po cžole knjesa Mitkawscha. To je wěrno, won njekhodżesche ženje ke michi, khiba jutry a na Bože cžełu. Ale jeho njebożcžicžka mandżelska a Adamowa macž khodżeschtej pilnje. Pschijhtuschne by było, hdy by też Margita khodżita. Tola to by mózno było, so snadź wopraudże wo porjadku Božeje mschke nicžo njewędżesche. Hdy by do zyrkwje pschijhdała, by do wukhoscžow pschischła, a lud by jeje njewędomosć spóznał. Won běsche dże ju tohodła po pravom wot macžerje pyrej wsak, so by ju ke katolskej zyrkwi wróczodowjedł, hdyž wona po pravom žlnischesche.

„Wyšokodostojny knježe macže dże nětko kaplana, kiž sda so bycž schwarny, dżiwny cžłowjek. Hdyž moja wnuczka so wrócži, njech ju won rostwuczuje w tom, schtož wjedł wona wędżecž, so by so j njeje pobożna, dobra katolicžka stała."

„Khwalobny samčr, wajcha mikosć, khwalobny samčr! pschikiwni ithwalo tachant." „My žcžinimy to tak njenapadnje, so nimo naj schtyrjoch nichtó wo tom njeschoni.

Sjawnosć budże žebi myślicž, so kaplan j nami schadź hraje, a mjes tym won hnadnu knjeni k wěrnosćanu nascheje žwjatoje, žwjatosćazeje zyrkwje dowjedże. Mékotre bóžiny budu dożahacž, to druhe knjeni Margita w dobrych knihach, kotrez jej wobstaroamy, namała.

„Ja so wam dźakuju, wjeledostojny knježe! Mi je kanjesi j wutrobu Wucžinicže tu wěz j kaplanom.

„Sšamo so rozumi, so budże kaplan mjelczecz kaž rowi, won dżen je je spowědnikom."

Wobaj knjesaj žedżeschtaj hischcže hacž do póždnjeje nozy so rosmołwjetaj wo wospadże Margity Orlowskeje, kotruž chzyschtaj na najžnadnischе woschnje wróczo dowjesc do klina žwjatoje zyrkwje, j kotrejež běsche je žmj. kchenzoa žjednoczena bykа.

Byli kaplan Lang wędżał, kajke nowe pschijimne winowatosće na njeho cžakachu, won by sawěsće dżensa w Orlowje zyła spacz njemohł wot luthych khwalobnych pschehowdżaczow.

A Margita? — Kak derje, so potajny sawodżeiwk naschi pschichod sakrywa!

(Pokračowanje sležehuje.)

inwentar wumoţnješ. Wšycho plomjenja spóţerachu. Wobnjowej woborje ţo porabźi, burski statok wukhowaćej, kiţ běšche ţ wěsitom wohroţeny. Teţ ţ wobhladninoscu a najpinanjom wumnóchu Rentzlcheţ fabriku. Woheń je najšterschu byţ šakoţeny.

ⓢ **Ochranowa.** Sa bratrowsku wobšadu budźa w tutom nězazu tři wopomnjenišče dny, ţ kotrychţ ţo 13. a 27. auguşt na šmutkowne žiwjenje poćahuje a 21. auguşt na spočatk mišijoarskeho skutka bratrowskeje gmejny dopoţa dţeń duchownych šcheńčišnow, wobţiwjeţej ţo ţ nutškowcej ţwjatoćnoscu w Berthelsdorfe. Jubilejny ţwjedţeń 200-cźěţa Christian Dawid šcheńom ţa prěni dom Ochranowa puščźi, ţwjeţešče ţo 17. junija 1922.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

ⓢ **Radeburla.** (Wulki woţeń w Sacka.) W ţuţodzem Sacka šapalichi ţo ţ błyšom hrôbźe a pšichitwarjene domške tuklerja Böhme. Wobě twarjeni ţo dospołnje wotpališćeji. Štóţ a trochu nadoby môţachu wukhowaćej.

* ⓢ **Drježdţan.** (Meble ţa njewjedrowu krajinu.) Mnohočrjodźi mišijon na Zinzendorfskej haţy ţdźeluje, ţo někto, hdyž je potrjebnoscj njewjedrowych woporow na drastach a šbalach ţ wopredka trochu spokojena, ţo pšcheţo bôle pšcheršca ţa nadobu wudrajeja. Ludźo maju tam wulki njedoţatk na khamorach, blidach, stôlcźkach a pôšćanjach.

* ⓢ **Drježdţan.** Cźežke njesbožo, ţ kotrymţ ţo ţmjerćej šawinowa, ţa ţo bobotu w měšćanšknim dźěle w Drježdţanach-Löbtawje. Mandţelska telegrafneho dohladowarja žeblešche běhi pšchipoldnju drašty. Kaţ ţo być ţa, je na nju šlabošći pšchišchła a pšchi tom, ţo je žeblivou dulku ţ šachli braka, je spadła, pšcheţoţ ţu ţo drakty šapałke. We šadwołowanju wnběja palaza ţo ţónška na šłhody, hdyž je jej wotdźerje na pomoc pšchikhwatachu. Cźežko wopaleny ţónšku dowjescheu hnydom do khorownje, a wbaha ţónška tam njedźelu wjeršor na ţwoje ranty wumrě.

ⓢ **Lipška.** (Powjatk šhubił.) Na polizajšej straji pšchipowědźi ţo muţ, kiţ wudawaše, ţo je w Markleebergu do wody padnył a wot toho czaţa dospołnje powjatk šhubił. Wón njemóţeše ani ţwojeho njena mjenowaćej, ani ţwojeho bydlenja ţo dopomnieć. Dokelţ ţo teţ je ţamymi papjerami wupokasaţ njemóţeše, dowjedźechu jeho do khorownje.

* ⓢ Lipška. Swada dla Lipeţańskeje rušeje ţyrkwje wunamaka. Dlšišchi cźaš wadźachu ţo w Lipšku bydlaţy Rušoţo dla wuţerţenja ţwojeje [illegible] ţo wšak hdyž wjele ţrědkow, cam wješe pomozy. Tola, Bohuţdakowano, ţónčnje wěrnoscj pšchišłowa ţo dopjelni: „Hdyž je wuša najwjetšcha, tam je pomoz najbliţša!“ Namakał je ţo khrawjny pšcheţel Lipeţańšćich Rušow, kiţ dari wjačkej ţyrkwi 50 000 hriwnow ţa ţeje wudţerţenje a ţwady bł ţónţ. Hnydom wutworichu ţrědi towarštwo k wudţerţenju Alekšijoweje wopomnjeńskeje ţyrkwje, kiţ budźe tole wuţtajenje jarjadowacj a ţ rjanym pjenjezom teţ podţerjacu ţyrkwj wobnowjeć. Maju wadźiju, ţo budźa na wopomnjenšim dnju bliwy ludow 18. oktobra t. l. wuporjedźenu ţyrkej poţwješčej móţ. Derje by było, hdy bychu na tutom dnju teţ wobnowjenje khćeščeńskeje wěry w Rušej wopominacj mółčiţ, kiţ nětkole poo bolšchewijmom we wonnorje leţi! Ssnadź tola jóm naštanje tutón dţeń.

* ⓢ **Wrótţławja.** (Wopyt němšfokejmišich a ţejmšich šapółţanzow.) Po namolwjenju provinzialneho wjednišťwa delnjošchlesiskeje zentrumskeje ţtrony pšchewbachu tele dny němšfokejmiţaj šapółţanzy ţ Gucźrad (ţ Porheinšich krajow), Bornefeld-Ettmann ţ Wešťfalšfeje) a Erfing (ţ Badenskeje), wšchitzy ţobuštawy ţ hospodaršťwa wubjerka němšfokšnatneho ţejma, w Delnjoschlesiskej a w Barlinje. Saměr puczowanja bě, wobţebite nuţy Delnjoschlesiskeje ţebi wobhladacj a ţpóţnacj. Schtwórtk popołdnju bě mitanje wšerchowšej ţurli Wrótţławskeje radnišy, hdyž knjeźich a ţ nimi jako dalšich parlamentarišich hoźeji ţapółţanzow Perlitiuša (ţa Wrótţławšti wokrjeţ), Wiltenţa (ţa Lehništi wokrjeţ) a ţejmišeju ţapółţanzow Jaleckeho a dr. Peukera wyšchi měšćanoţta powita. Měšćanškaj radźiješlaj dr. Fuchs a Tilch rospowědaschtaj, kake hubjenštwo ţ wobydlenjemi we Wrótţławje maja a hemak hôlchţe wšchelakim nuţa, wobţeţe tež wjele bjeţdźelokoţte. Potom wulećachu ţebi ţapółţanzy nad měšto, ţo bychu ţ lětadła to nawaćźi widźeli, kak ţhuţta narţwarjene ţu ţtarţche dźěle měţta Wrótţławja a kak rjenje nowe ţaţydlišchcźa. Pšchi taţkim wokołoletanju môţachu ţo ţapółţanzy wo najhôrichej nuţy Wrótţławţkeho wobydleńštwa na woczi pšcheţwědčicj. W ţejmowni pšchedńješe ţim krajny hejiman dr. Phaer a krajny komornik Werner pšchecźa provinzan Delnjoschleţiskeje, wobţeje namjeţnych wokrjeţow. Sa wšchu pšchiwitanje a powuczenje pobjakowa ţo ţapółţanzy ţ Guérard a měnjeţche napołoţedku, ţo ţu winowatokoţe pšchinali, ţe wšchěmi mozami ţo ţa Schlešyţku ţaţtupicj. To je pěrnje! Tajti wulšt bo Wótow cźiniéj a ţebi nuţu naţchich delnjołuţiţkich brarow wobţladacj by teţ jich możne było. Ale hdźe teţ to, to dźě ţu jenoţ Serbjo.

* ⓢ **Barlina.** Pola wikowarja ţ mydłom Gutowšeho w Kurwjerchowej haţy běchu holczaţe cźěło namakali. Gutowški je ţo wczera policiji ţtajił a wobkruczował, ţo nima ţaneje winy na holczynej ţmjerćźi. Hdyž ţu lěkarjo cźěło rěţali, njeţţu teţ na nim ţane ţlědy nakţilnoţce namakali. Kriminalna policija je Gutowšeho na thwilu do ţchitanjeke jatby wţała.

* ⓢ **Werterdorfa.** (Lohkowyšlny nan.) Ratać Heidrich běšche na dnjach, hdyž na polu ţito ţnjeţeše, ţwoje 16 měţačow ţtare dźěćo hubi wšak. Kosnjej, ţkałanej wot kuniwarow a muchow buţchtaj njeměrnaj a počjeţchtaj kopacj. Pšchi tom trjeći jedyn ţ njeju tak njeţbožownje małe dźěćo tak do ţadnjeje głowy, ţo wono bórţy potom wumrě.

* ⓢ **Liberja.** W Messeţvaterje běchu wulki papjerjany powětrow puščźili a tutón ţo nadobu ţapali a palo padźe na blusu pšchiładowarki, kotraj počjeţe ţo palicj a ţ tym jónţtu ţrani. Teţ dwě pšchiwinjenej ţo pšchi tom ţobu wopalichtej.

* **Parisa.** (ţ motoriţkim kolom na wjeršk Alpow dojeł.) Motorowcemu kolejeţnemu ţ mjenom Bernarded je ţo poradźiło, na ţwojim jeźdźadle, na wjeršk 2800 wyšokeje hory Pic du Midi ţhožowanje a hładny dojeć. Sportšmuţ bě ţebi ţcźežku mula (Maultier) ţa jéţdu dołhe horje wubrał.

Rospodarski rozhlad

Sstrjedu 17. auguşta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,201	100 pólsk. markow	46 925
ţandţelski punt . .	20,425	100 čěskosl. krónow	12,452
100 ţwajc. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,465

Barlinska burţa ţapiša pjchi ţpočatku ţtruţcenje kurţy efektow. W běhu wikowanja ţo ţaţo trochu wotdrjebjowachu.

* Produktowe wiki pokaţowachu ţtruţcenje mjeţwoczo. Jara njewobstajne a dešchćowaţe ţyjedro wohroţuje na polach hišchcze ţtrěţe ţnž. Wobešeje je rozła jara žadna. Wona teţ derje njeţtypa. Ţcenjuć płaćeţche wczera

w Barlinju:

rožti 11,05—11,25 hr., małčtinjeho jeczmjeńca 11,25—13,25 hr., waţywškeho 10,20 hač 10,50 hr.

w termijnowym wikowanju:

ţa ţeptember: pšcheńcźy 13,80—13,77½ hr rožti 11,82½—11,80 hr.,

ţa oktober: pšcheńcźy 13,75—13,72½ hr. a rožti 11,80—11,77¼ hr., wowţa 10,60 hriwnow,

ţa dezember: pšcheńcźy 13,82½—13,80 hr. rožti 11,87½—11,81¾ hr.

Na pšchedań.

Běrny jědźe, ryczeńkublo Sćenza, tel. Las cźo. v. **Landauer**, wošeţny, ţ nowa łakowany, wosańšwo **Ruţer** w Małej Ridei.

Bóţ dźěcźazy w Běłej Wodźe, Sahrodnjcka haţa 23.

Kachle hlinjane a ţelejne w Ssmilnej 406

Kóń w Pšchiwcźigach 30.

Krowa ţyłwe do cźahanja ţ 3. cźeleţom w Dubom 3.

Krowa, 8 kur, 8 młodźičţkow, 2 běhaţaj w Jikojach 18.

Pšchihlajiţ pytaja:

2 ţłužobnej ţa wjetšche ryczeńkublo, Franz Ehrler, porbrědkowar w Kulowje.

Ssmišły ţelaczerjo ţa twaršče měšnja w Frika, Werminghoff a Klara III. Clauţen, hłubokotwar Wojerezy.

Wohowneja ţ Lippe w Ssmilzach.

Ţelaršćeho w Budyšchinje, Jerjowa haţa 9.

Kowarja, ţtaţa pola Tunicźańšćej hory.

Pěstowicju w Budyšchinje, Hórska haţa 5, dom w ţahrodźe dełta.

Holzu do domu, Krumbiegełta w Lubiju, Dwórnišćeţowa haţa 8. — Heinţowa w Hródku, Jurjowa haţa 8. Matthejowa w ţamym.

Dźěłaczeńki, měšnjcźańšće ţtubło w Lubiju.

Dźěłaczerja bratraj W. a M. Fiedler w Hródku.

Dźowku, Budišch w Kochanowjcach pola Hródka.

Ssad na pšchenajeczo:

w **Kulowje** ţchtwórtk 18. 8. pšchip. w 1 hodź.: Ssad we w ţahrodźe hoţčenza „K 3 krónam“,

pjatk 21. 8. pšchip. w 1 hodź. na měšćańšćim halejach wot Brauwerez hoţčenza Rem;

w **Nowej Wěţy** pola Kulowa pjatk 21. 8. pop. w 5 hodź. gmejnški.

Schtwórtk 18. auguşta 1927:

w **Ssmilnej** w Herbškej gţychcze dop. w 9 hodź.: wšchelake ţchkleńcźane twory;

w **Lubiju** dop. w 10 hodź. w ţudnišťwje: 3 knihowe kamory, pišańšče blidło, ţtołaj, bufej, łožy, ţchkleńcźany kamor, lěhańšći ţofa, ţchijaca maţchina, toileta ţe ţchpihelom, pišańšći ţtroj, nowe kuchinške meble;

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w łaţarnach I. twarjenje: Rožany łoţt, kuhinške nuţowanja, khłamške nakrowanje, kredenza, ţchijaca maţchina, pišańšći ţtroj a ţportowy wobłek, ţofa, motorţke kolo ţ pódłahţkim wosom, komodu, kţchinju a bufej;

ţobotu 20. auguşta 1927

w **Kulowje** dop. w 10 hodź. w hoţčenzu „K 3 krónam“: Sofa, regulator, ţchijaca blidka, komoda a lěhańši ţtoł;

pónjdźelu 22. auguşta 1927

w **Kročinje** dop. w 10 hodź. w Kreuzez hoţčenzu: 2-zentnarţke ţwinjo, kołeţy, krowa čorna ţchaka, 2 ţwinjeţki.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dţenja dop. ¾11 hodź.:

Ssnadny wobrot pšchi wczerawšich płaćijnach.

Dop. ¾12 hodź.: Kaţ pšched hodźinu. Poţdţiţche termije ţkerje tuńţche.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ţymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	16. 8.	15. 8.		16. 8.	15. 8.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	221-225	217-221	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	—	—	módre łupiny	14-15,75	15-15,75
nez. jačmjeń	204-210	204-210	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowţ	—	—	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosušk	14,80-15	14,80-15
pšenič muka	35-36,75	35-36,75	lany wosušk	20-21,50	21-21,60
rožana muka	31-32,75	31-32,55	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	13,75-14	bérnj. kruški	23-24,00	—
rožane „	15,00	14,75-15	ţyno, 50 kg	2,10-2,40	2,30-2,70
rapa	280-285	275—285	rožana ţłoma	1,10-1,25	1,70-2,00
łane ţymjo	—	—	pšenič. „	0,75-1,05	1,10-1,40
hrôch	25-28,00	27-31,00	wowţna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Zapóslane.

Zemja so pali!

Semja ţo pali pod wobţamoţ ţjerbţkim katolţkim kenješerjam, khćeščanam. Kaţ je ţ pódnjelšchcźa dopiţa we „Sserbţkich Nowinach“ dowidźeć, ţu katolţcy khćeščenjo wažnoţć a khutnoţć wokomika ţpóznali. Sofarotanje Sserbow do druheho ţarjeho wobrotoa a poţtajenje němšfeho ţararja na měţto ţjerbţkeho rěła — Sserbam móţ k žiwjenju a jich ţ p r a w a rubić. Dwě němšfej ţarkwi ţmjerny a — ţ a w u ţ j e r b ţ k u. Štóţ dyrjy khćeščeje prajić, ţo ţo ma nak Sserbow dźiwa. ţ prochom a mochom mamy ţo wutupicj, pšchetoţ Bóh tóţi knjeţe rozumi naţchu wutrobnu ţadoţć a modlitwu teţ w němšfej rěcźi. To je wšcźe m ě n j e n j e tych wošobow, kiţ Sserbow na taţke waţnyše haţy do natury nutrnoj ţrasa a ţramo pšched tym mţelhdaja, hdy by ţo ţyle ţyrkwinţke žiwjenje a ţłožo duţchow do ţtracha pšchinješło! Lohko ţo duţche ţłužba w morju taţtich počjemjenjow, cźežko ţo bobuda jaţo wročcźa, pšchetoţ ţlabeho wotoka ţ hnudom ţmota. To ţpółmjenjy wošebje w naţchim njedźelešćijanţkim cźaţu cźaţto. Zyrkwi napiţchcźowanym mozam pak daja ţo pšches taţke počjemjenja, kaţ ţu někto do ţtutka ţtubłe, mózne bróńe do rukow. Schto wotmołwi njeţtrućenu na praţchenje: Bě to teţ ţtuk khćeščeńţkeje łubocźe, łubocźe k bližšchemu?! Ţmate nam ješchcźe brje je a teţ naţchim Němzam, ţo tam, hdyž Sserbja ţydła, cźecźe ţtrowe, njechłabłaze khćeščeńţkiwo. S horjej łubocźu witamy my Sserbja na wěri, rěcźi a ródnej ţemi. To ţoje twori ţaţkad kruteje wjery, Bohałoţcźe a łubocźe. Ţatčchańšćeji ţo jedyn ţ tych ţakładnych ţtołpow, padnje wšcho druhe do ţo a rozpadańki krija ţwoju duţchow a luda. Schtóţ Sserbţki łub ţnaje, wě, kak wulko ţtaj wźera a narodnoţcj tuńje w tutom ludźe ţjednowcźenaj. Nubili ţo ţjerbţkim katolţkim khćeščeńcam možnoţcj, ţwoju ţwoje duţche pola Boha Knjeţa we ţwojej ródnej rěcźi na kajkełkuliš naţchnje pytacź, ruhi ţo jemu a wobešej naţchim naţtarjenim wobţadnym wšcha možnoţcj ţ w u k o n j e n j u ţwojich ţyrkwinţkich winowatokow. S rěcźu maju ţo w ţyrkwinţkim žiwjenju ţabźeć, kotraj je jim wot naroda ţem z u ţ a, ţuţa teţ jich duţcham. W maćeţnej rěcźi wutronich ţwoje najmutniţche ţadoţce a modlitwy k Bohu majwaraţniţcho. Schto pak budźe potom, hdyž naš teţ ţara jako ţuţbnina wobdawa? Ssamotni budźemy ţtać — ţaţ prócherjo a to hišcheje wo to, ţchtoţ je kóţbeho ţwojate prawo, prawo kóţdeho khćeščeńca! Nam rubi ţo w Budyšchinje ţerbţka ţara a ţarać, do ţjerbţkich wobţadow ţcźelu ţo němţke ţpěwańke „Gaudate“, wupołoţa ţo darmotnje w ţyrkwi, ţo bychu ţo teţ němţke hrónčka ţpěwali na ţerbţkich kemţchach! Katolţcy wěrjwi khćeščeńcźo, cźaţnik pokaţuje na dwanaţu hodźinu, tuţ je na cźaţu, ţo wottichańšnjemu wšchu ţprózniţcź, a ţtupinu do dźěła a ţtuła, kaţ nam katolţkim Sserbam wjedźi jewi po hoju ţ Bożej pomozu khćichi pšchichod ţyrkwinţkeho žiwjenja w Budyšchinje.

Pšchichodnu njedźelu, dopołdnja w 11 hodź., hnydom po ţjerbţkich kemţchach wotmiţe ţo w ţali Sserbţkeho Domu ţjawna ţhromadźizna, kiţ budźe jednacz wo tutym prašenju, kiţ dowolich ţebi Wam tróţchu wopišacź. Zadyn katolţki Sserb, Sserbowka, młodźi, kaţ ţtari, njech doma njewoţtanje, pšchetoţ dźe won ţwoju ţwoje duţche a pšchichod naţchich dźěći. Sawdajmy ţebi ruţy ke khwalenju jednanja na tutym ţkładnym puću! Njebojmy ţo, pšchetoţ teţ ţwjaty Paulus wuţtupi raz pšcheţiwo ţwj. Pětrej, hdyž teho ţmyţł ţpóţna, kaţ wuczi naš ţwj.-pišmo! -ć.

— **Wulki rusko-wukrajinski koncert w Budyšinje.** Zaţo mamy dobru ţkładnoţć, lube zynki ţłowjanţkich ţpěwow a to w rusko-wukrajinţkim jazyku ţłyšeć. Wčera wječor poţkićachu nam naš lubi ţłowjanţcy bratśa a ţotaje Ruţkeje wotrawdźe krasny koncert w „Měšćanţkej zahrodźe“ w Budyšinje. Ztož ţo taw poţkićowaše, to běše woprawdźe wšeje česće a khwalby hódne. To zawěšće njeje přewjele prajene. Připoţłucharjo to teţ z wosebitym dźaknym připóznaćom kwitowachu. 15 ţpěwow ţo přednošowałe. Ale z kajkej łubosću, a kak nježnje woni ţpěwachu. Haj, woprawdźe, w tumo běše začuće duše ruţkeho luda, kiž ma hišće wulki přichod před sobu. Tola, hdźe běchu naši Serbja? Je ţo tola doţć na to kedźbliwe činiło (Bohužel ţo Serbam přez naweštk w „Serb. Now.“ ničo wozjewilo njeje. Red.) a zastup je tak nizki za wobšerne woršty luda připrawjeny, zo móżeše wšeče kóždy, kiž ma čas a łubosć za swoje Słowjanstwo, sebi to popřeć. Jenož 50 pjenjezkow. Je potajkim dźensa hišće raz skhładnosć, jedyn druhi program ţpěwać ţłyšeć, a to wječor z dypkom we 8 hodź. Za nas ţo zajimacy ţłowjanscy hoţco wobhladaja ţebi dźensa popołdnju Serbski Dom atd. Potajkim, lubi Serbja, pokažće ţo dźensa wječor w bohatej ličbje na tutom koncerće we swojej narodnej drašce, zo njebychu woni ju jenož w muzeju widźeli.

Přilopk.

* **Dwě lěcje prozej dla wołoţchenja.** Ţtałţe ţudniţtwo je njedawno cźežke praţchenje rozrišacj dyrbjało, kotrež nig jeno wobydlerjow traţelniwa, ale wţchěch pšchibłuţchnych muţjelţko rodu ţtara, kiţiž maja wajchnje, ţłowa łubjeţe nig do wucha ale na hubu prajicj. Njanehо dnja prażnika w lěcje 1925 běţche knjeni we ţudawarni waţnych dwórnišćicźa w Rimione, njedaleko Rimini, ţo by ţwój łoţk ţ ţebi ţwała. Mękko pak ţo nješchto ţta, ţchtoţ we ţłužbnych pšchehnjenjach ţaţtupnikow njeţtej.

Ţłužbu wukonjaju ţaţtupnik wobţima njejapły rjanu ţónšku, dźer-

ześesche ju krucje w swojimoj rukowaj a zapali ju wjazore hubli zyle po fizilianskim waschnju. Knjeni cźinjesche zakostnu harn a sawola swojeho w blizkeźi stejazeho muża, kiž sastojnika i nohomaj a rukomaj pjerjesche a Sźiźilanej ke rozemjenju da, so tajke posmyki pschikhilu. K jeho lepschej pokoju na kóždy pad sahajdnje. Niż na tymi bóżej. Njeswożowny wopor wohnjiwcho sastojnika žadasche sej jeho psched znduiła w Rimini. Tón stejesche psched koskoćiwym nadawkom. Hdyż je dołho dosć sej praschenje rozmyślił, pschindże rozsudej, so tuta „klótež“ tak wulka njeje, kaž stórźbniza to cźinjesche. „Djiwajo na to,“ tak stejesche w znduiskim rozsudje, a so wokoschenje wosoby w zjawnosći, byrnjež też druzeho rodu była, wichźdne waschnje pschestrowjenja pschedstaja a žadyn wupad na dobre poczinki so njemerkowaj njedosći, dyrbjesche so Giacomuzzi wuwinowacź. Tola lnjeni so ś tym njespokojti, dźesche pucź prawa dale hacź na powołańsku instanzu do Ravenna. Tam znduizy ménjachu, so ma so njehódna hubicźka po § 490 thlostańskich sakońskich knihi pothkotacź. Ale znduizy bźehu miłosćiwi, dokelź njeskutk tak daloko wózo leźesche, a tak njetrjeba pschejara cźuzźiwu hubku w jastwje wotpokucźiecź. Też lnjeni so mjes tym wot „wustatcho stracha“ sabyła zbraba.

* **5000 ludźi popadnju žydom wjelrybow.** Po khętru roshorjenej hońtwje, kotraż pokne 24 hodźin trajesche, popadnychu 5000 japanskich rybakow a burow, žydom wjelerybow, kotreż khcźu so do Kurrhamanmrskeho saliwa (ke wjeczoru wot města Tokio) sabludźiśe. Hdyż so na tutych žadnych hoseji dobkladachu, swontjachu rybazy k wohnjej. Se města a ś wokolnych wsow pschiseźerjachu na tutón signal cźrjódy ludźi a saraźichu salkw. Mjes tym salesche rybazy do swojich cźołnow a wobdachu ś nimi wjelerybu. S dołhimi lebjemi, ś rataśtimi naśtrojemi a se starymi japanskimi mjeczimi podachu so na honitwu. Wojowarje trajesche zwlicźu nóż ś wuspechom, so žydom wjelerybow kbrjoshy pschicźahnychu. Na powesć wo žadnym popadze pschikhwatachu ludźo ś zyleho wokrjeża na koleźach, wosach, automobilach a pěschi a chzyłu sej popad wobhladacź, schtož weso rybakam jara lubo njebe.

* **Sa Mikadowesho bratra so žana pyta.** 25 lét je japanski princ Schinhibu stary, młódschi bratr nětcźischeho mikada (kéjzora), kiž jej njemjestu pyta. Lépje prajene, so jeho swójba a najwyschischi dworizy sastojnizy sa njeho njemjestu pytaja. To je starý małóžk, so japanski princ tu njemjestu sej wosimje, kotruż su tucźi sa njeho posłatili. Ssam njes japanskimi dźowkami wmbéracź njeśmjé. Sa dwé lécze hakle —dla žarowanja wo smertnego mikada — budźe so kwaś swjeczicź. Hizom su powolane wozowby mjelczo so nastajili, mjes rjanoblinkami po kraju so wobhladowacź, kotriż su tak wożebneho pokhoda a cźełnoje rjanoscze, so su hódne, do kina khźorskeje źwójby so pschiwabjacź. Wésо wulkrajanska to byeź njesmé. Japanezan bjerje jenoż Japanku. — Teho dyrbjeli so też Sserbja dźerzecź.

* **S rybjazym cźołmom wokolo semje.** Kapitan Korla Kircheis je so wot swojeho pucźowanja wokolo semje se swojim kutterom (rybjazy cźołm) „Hamburg“, kiž 68 tunow wopschija, do Mexika domoj wrócźił a němska kolonija jeho cźakanje powita. Po krótkim wopyceje we khownym mésce, hdźež jeho też méschczanosta pschikhuschnje postrowi, kotremuż jeno wopismo méschczanosty se San Franzizka pschinjesze, najstaji so na dompucź pschez Panama, Philadelphia a Newyork do Němskeje.

Korle Kircheisowe wobsédzenje semje w małym rybjazym cźołmje je najmuzicźiwschi nadawk, kiž je sej hdy schtó pschedewsał. Wschudże, hdźež je swojim cźołmom „Hamburg“ pschijeźdze, bu ś wulkej sahorjenoscźu witany. Kapiten Kircheiž běsche w bźehu wójny offizjar na łódźi „Mórski worjoł“ (Seeadler), kiž hrabja Luckner nawjedowasche. Wón nastupi swoju cźěbu wokolo semje 1926, pschewodżeny wot schtyrjoch młódschich namórnikow w 4 léta starym rybjazym cźołmje, kotryż bé nészchto pschetwaricź dał.

Jeźdźesche psches Ssrjedźne morjo, kanal pola Suez le kupam Cźicheho morja. Wschudże buchu wutrobnje witani, wosebje se strony Jendźelczanow, totiż schportne dźeko němskich namórnikow dospołnje pschipóznawachu. Nimo Chinetskeje nastupi pod jara cźeźkimi wobstejnoscźemi swoju zěbu k rańschemu brjohu Ameriki. W Los Angelos a druhich městach Sjednoczenych statow dźerzesche kapiten Kircheiž wschudże pschednoschki w jendźelskej rěcźi wo praschenju wójnskeje winy, kotreż po amerikanskich nowinarskich rosprawach khłuboki zaćźišcźi sawostajichu. „Hamburg“ dótkny so nabrjóhnych mezikanskich městow w Cźichim morju a sasta tuhmilu we Mauzanille, a tu bé jemu mózno, htowne město wopytacź a němsku kolonizi a mexikanskemu ludej postrowy Němskeje pschinjesć.

Najnowsše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutnischi schtwórk:** Sso wuczahuje, cźopliśicho, žuchno. W Jendźelskej cźopliśicho, ale snowa zamrózenje a deschcź.

Němsko-franzowske wótkowanje jednanja žu so tak daloko rozsirjałe a maju so hischcze w bźehu dnja pjecza se podpischanjom wuczinjenjom słónczicź. Wot njedźele žem dźelatej wobe delegaziji nozy a wodno. Po žadnych žu na kózu wuradżowanjoh pod wumnénjenjom, so hischcze we pośledniej hodźinje někajke pschecźiwnoscze njenastanu.

*

W sportnej kupalni Barlin-Halensee podnóri so pschi plowarskim swuczowanju 14 létny schuler Herbert Heiden ś Barlina-Schmargendorf njetwobkedźowany a so satepi. Po słónczenju plowarskeho cźasa so wupokasa, so jedyn schuler saluje. W jésorn wottikany kupaski bażeń so hnydom pschepyta. Ale tola cźełco njenamakachu. Tuż wobłoji jenoż możnosć, so je podnórjeny do jésora wotezérjeny. Pospyty, cźełco wukhowacź, dyrbjachu sastacź dla pschikhadzeze cźmy.

*

Cźežite awto se 26 žobuśtawami jeneho towarstwa se Solingen śrasy pschi kolenju wuskeje dróhi pola Vegenburg nad rěku Wupper do skały, dokelź bé śpinadło saprajilo. Pschi zakoschnym sraženju so wós dozhla rosbi. Jedyn muż bu morjeny. 12 pasażerow buchu cźežzy sranjeni. Nich dowjesechu do khorownjow w Schwelm a Lennep. Dalschi pasażerojo ś kóžchimi ranami wotendźechu.

*

Kaž so je Strasśunda potwé, namakachu cźeladni jeneho druheho kubła wezera rano źrjedź pjeczich a schesćich cźeladneho ś Hilsenkuga pola Sargarda na kupje Rana (Rügen) morjeweho. Bliźsche powésće jow mordarstwu hischcze zalnja. Mózno, so žu jeho sarasyli

*

Na rjeźerkuble Kliestow we Lebuskim wokrjeżu wudyri wezera popołdnju wohen, kiž wobschérne knjeje hródże a bróżeń je žnjemi znieźi. Tola so poradźi, skót w prawem cźasu wuthowacź. Schkoda je wulka. Frankobrodźej wobnjowej woborje poradźi so, dalschemu wupschestrěwanju wohnja sadźewacź.

*

Wikowar ś mydłom Pawol Gutowski, w kotrejhoż wobydlenju na Kurwjerchowskej dróży 6. žnjenza cźełco jeneje holzy ś mjenom Jadwiga Oesterreich namakachu a kiž je po wjazydnjowskim cźekunju so tam poliziji stojił, je nětko wuznał, so je mordar prostitutki (kurwy) Elsy Arndtez kotruż běchu spoczatk julija w jenym privatnym hoielu na Rosenthalskej dróży samorodowanu namakali. Wudawo, so je Arndtez pschi swadźe sadajił. Hacź je Jadwiga Oesterreich psches někajke njesdoje źmjercź namakała, kaž sej słónczne myśla, so jara dwélnje. Wo tom so dale źledźi.

*

Na Furka dróży (w Schwizy) sajedże sej wezera dopoldnja privatne awto ś Mühlhausena w Elsaju psches nadróżny pschérow a so pschecźišnu. To sadźewa, so awto do hłubiny njepadny. Hewak bychu so wschitkich sarajili. Tak pak woteńdźeschtaj dwaj je strózelemi, mjes tym so buschtaj dwaj dalschej morjenaj.

Listowanje.

J. B. w Br. Powésće wo 29 létnej Theresy Neumannez w Konnersreuth w Hornjej Pfalzy su cźista wernosć. Pschinjeźemy w blizschich dnjach hischcze nadrobniske powésće. Lékarjo a wucźeni steja psched dźiwom a njemózja źedi jón wujasnjecź. Wulka Barlinska nowina „Vossische Zeitung“ pschinjeze dołhe rosprawy. W bźenjuschim cźisle pische dr. med. Wolfgang von Weisl mjes druhim: Wot léta 1923 Neumannez žanych krutych jédzow njewuzźiwa, wot pożlednich hód žrem tej žanych źidkich niż. Wschednje dostawa cźajowon cźiszku wody ze srjedźenym wobłatkom. Dwé njedźeli je stała pod najtrucźischej kontrolu. Wona so wjele poczi a na pjatkach jshubinje wjele krewje, ale tola waži kaž pschejo 110 puntow, tak wo njej taunischi wojenny lékaŕ powéda. Pucź do Hornjeje Pfalzy wjedże wot Waż ś psches Khoćebus, Hallu, Lipiź, Erfurt, Bebra Mainz a Frankfurt nad Mainom. Wot tam dyrbjeli so žam dale praschecź. Wot Waż hacź do Frankfurta su nébże 600 kilomtr. To by śpicźnik płacźił wokolo 30 hriwnow. Domjpucź, so wé, runje telko a k tomu druhe pucźowanje wudawši.

W. R. Schtéż dże dwé njenje wojesć, na na hantlke žudnischow próstwu sapołożicź, kiž to žiwjetscha dowoli, hdyż dośahaze winy pschebleża. — Žadanje tamneje firmy njebéržimy za prawe, kaž scże wobsteiwjesće rospiśał. A tuż sej myślimy, so mózecze k stórźbje pschińcź dacź.

P. G. Wot Waż bo wójny płacźeny podružny pjenjes je podobna, po kotreż dyrbjesche sakoński podružny pjenjes płacźicź, je-li je so tóm abo tamnym dźél pschi posłajenju statnesho podružnego sakonja sa sakoński podružny pjenjes wuprajił. Je-li so to, kaž so bycź jda — stako njeje, trjebacze jenoż dotalny podružny pjenjes dale płacźicź a mózecze ś dobrym swédomjom to wotwajerjej pschewostajicź, so na podružnikow mjedzynarodnych hamt wobrocźiej. Wy so niczeho bojecź njetrjebacze.

G. Z. Města prozentna žadźba sa sarjadowanje a rjedźenje donnu njeje sakonjch postajena. Pola towarstwa leżownoscerjow mózecze mjeńsze sponicź, kajke žadźby so tu powschitkownje trjebaja.

Swójbne powésće.

Semrěli: Marta Liebschowa rodź. Katzer w Budyschinje. — Jan Arnosćt Schönfeld, kubleŕ we Klukschu. — Dr. jur. Curt Simon, wyschi cźi knjeżeński rada w Drježdźanach. — Hermann Müller w Kamjenzu, 77 lét. — Gerhard Fritz Lehmann w Biskopizach, 23 lét.

Towarstwowski powéstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwucowanja kóždu srjedu wjecźor we 8 hodź. w towarstwowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy. Načolnik.

Drježdźanski „Hromadnik“ zméje štwórtk (18. 8.) wjecźor 1/2 9 h. wurjadne nuzne zeńdźenje. Prošu, přińdźe wšitcy! — My spéwamy nétko kóždu srjedu 1/2 9 h. w „Palmengarten“ hromadże z towarstwom „Hlahol“. Serbske spéwy za festival w Prazy na Jutrach 1928. B. Kr.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh“ zeńdże so pśich. sobotu (20. 8.) wjecźor we 8 hodź. k swojemu mésačnemu posedźenju pola k. G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Přitomnosć wšěch sobustawow je nuzna. Mamy ważny dnjowy porjad. Też hosćo su nam stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zméje přich. njedźelu (21. 8.) pop. w 3 hodź. wurjadnu hłownu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Naši k. dowérnicy so proša, zo bychu to dale wozjewili. Też hosćo su nam lubje witani. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

„Lilija“ spéwa w Ralbicach tón tydźeń štwórtk wje cźor 1/2 9 hodź. z dypkom. Mócenje do dźěła! Dirigent.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Wšém našim Jednotam zdźělujemy, zo su nowe znamješka dóšle. Přińdźe-li w bliźšich dnjach z Jednotow nichtó do Budyšina, njech sebi je pola jednaćela Zwjazka wotewza.

Pančicy. „Jedn. Sokol“ zméje jutře štwórtk wjecźor 1/2 9 hodź. ważne posedźenje we Worklecach. Njech wšitcy přińdu! Starosta.

Serbske reje — narodne reje! — Pruha za wulět do M. B. je zaso tón tydźeń sobotu (20. 8.) wjecźor z dypkom hižo we **8 hodź.**, dokelž dyrbimy w 10 hodź. wotjéć! Prosymy, wobkedźbuje to a přińdźe wšitcy z dypkom! B. Kr. a M. L.

Sokoljo! — Chcećе-li sobu do Mł. Bolesławy jéć, tak wozjewće to hnydom zarjadnistwu. Je to tunja składnosć nésto zajimawe widźeć, tuž rozsudźće so hnydom.

Wšém wobdźělnikam Sokolskeho Zlěta. Někotre fotografije zlěta su w Smolerjec knihaŕni (na Lawskich hrjebjach 4) w Budyšinje na předaŋ.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje

Nětk hač do 28. augusta sobu traje moje wulke

saisonske wupředawanje

Zo bych wjele wuprózdnił, sym płaćizny hač do polojcy znižił.

Prošu, přeswědčće so wo tutych nimo měry tunich płaćiznach na wukładżenjach we woknach kaž we wobkhodże

Dom nowocasneje mužaceje drasty

w Kamjencu Richard Zobler na torhošću

Składnostne kupy!

2 **Wanderer motorsk.** kole, z jenym cylinderom, k jězdźenju hotowe, **Bamo motorske kolo,** skoro nowe, **Freital DKW,** hižo dawka a wjedźeńskeho wopisma, hódne jako nowe (jenoż jako předwjedźeńske kolo wužiwane). Dźělbne płaćenje dowol.

Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Vogtlandske madraske a wumělske story, kromki, wumělsk. płaty etaminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erlet** na Žitn. wik. 11 znapřeća „Stern“

Młoda wysokosuć. **kruwa** je na před. w Haslowje čo. 17

Makulaturu

ma na předań Smolerjec knihaŕišćerńja w Budyšinje

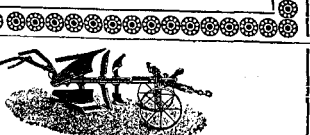

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 27.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim heftmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Strykowansk. wolmu

stomjaki por. tunjo **J. Erler,** na rěčku Kromp. mosta

Kedźbu! Přijimam kóždu družinu šatow k płokanju a wuzhelenju na př. **kornarje, předkošle, zwjefšne košle, manžety atd.** Zhotowjenski čas 1—3 dny. Tunje płaćizny, čiste wuwjedźenje.

Marja Handrikec w Dobrošicach pola Njeswačidła

Wysokosuć. podsobna **kruwa** je na předań w Smječkecach čo. 26 pola Worklec.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póšće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2667.

Za nawěštki, kiž maja so hać do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 192 — Budyšin — Štwórtk, 18. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wojowanje wo porheinsku wobsadku.

W Barlinje, 17. žnjenza.

W běhu pschichodnych wóßom abo dźeßacź dnjow dyrbi ßo rosrißacź, hacź Briandowe namolwjenje, wójskowu wobßadku wo něschto snižicź, ßo pschecźischcźi. Leži we sajimje francowskeho knježeŕstwa — jeli ßyła tajkemu wobsamknjenju dóńdźe —, je hischcźe **psched Genskim poßedźenjom** pschewjesć. Tak ßo sadźěwa, so dr. Stresemann praschenje wurumowanja psched shromadźisnu Swjaska Ludow njepschinjeße. Pertinax je ßo w ßwojim cźaßu pschecźiwo sniženju porheinskeho wójska wuprajił a chce ßwoju offensiwu w nazionalistiskich kruhach dale wjescź, kaž to najnowische wupady jeho nowiny „Echo de Paris" dopokasuja. A to s wětsej energiju. Wukónz tuteho wojowanja njeda ßo doprědka widźecź. Barlin njewocźakuje, so Jendźelska ßo wošebicźe sa to sastaji. Myßla ßej, so London a Paris w tym praschenju stej pschesjenej, dokelž ßej pilnje dopißowaschtej. Nasche knježeŕstwo nima wotmyßlenje, ßo dotalneje reserwy wzdacź.

Podpißanje němsko-franzowskich wikowańskich jednanjow.

W Parisu, 16. žnjenza.

Kaž Telegrafiska-Unia s dowěrliweje strony shoni, ma dźě ßo němsko-franzowske wikowanske jednanje intsje podpißacź a to w franzowskim wikowańskim ministerstwje. Na němskej stronje mataj němski póßłanz knjes s **Hoesch** a ministerialny direktor **dr. Posse** podpißacź, na franzowskej stronje wikowański minister **Bakanowski.** W tu khwilu dźěłataj delegaziji na paragraferowanju wucźinjenjow, schtož ßo hacź do pósdnjeje nozy cźehnjesche.

Žane financielne polěpšenje statnych zastojnikow.

W Barlinje, 17. žnjenza.

Njepoßrědnje po skónczenju poßedźenjow němskeho ßejma staj demokratiskaj sapóßłanzaj Röneberg a Brodauf statneho finanzneho ministra dr. Köhlera proßyłoj — dźiwajo na sakske knježeŕstwo, kiž je ßwojim sastojnikam pschiłohu pschiswoliło w pschesjenosćzi se ßejmom, — so by tež sa němskostatnych sastojnikow do 1. oktobra podobnje kaž w Sakskej pschiłohu pschewjedł. To pak je finanzny minister wotpokasał a měni, so je jeho sarjadowanje sa cźaß lěpsche hacź sakske. Wobžaruje, so njemóže w tu khwilu knježeŕstwu a ßejmje podobne sarjadowanje namjetowacź, kaž je to Sakska pschewjedła. Tak wuńdu statni sastojnizy prósdni, schtož wěso swjeselaze sa nich njeje.

Hindenburgowe postowe snamki.

Sa někotre njedźele ßwjecźi nasch statny president Hindenburg ßwoje 80. narodniny. K woßławjenju teho le ßwjedźenja hromadźa pjenjesy k lěpschemu s wójnu schkodowanych a ranjenych wojakow a jich sawostajenych. K ßamemu saměrej wuda post wošrjedź septembra nowe postowe snamki po 8 — 15 — 25 a 50 pj. a postowe khartki se snamku na 8 pj. Tute snamki budu ßo dwójzy tak drohe, kaž jich hódnosćź je, pschedawacź.

Koennecke so přihotuje.

Wotjěsd niz do kónza tydźenja.

W Khelnje, 16. žnjenza.

Direktor Moll wot Casparskich twornjow wupraji ßo dźenßa wjecźor sastupjerjam nowin wo Koenneckowych pschihotach mjes druhim: Dźenßa rano wotmyßleny pospyt k słětej njemóžesche ßo njepschihódneho wětsika a trajazeho deschcźa dla wotměcź. Mjes tym je se Züricha nowy Scintilla nahonjeŕ (Anlasser) dóschoł, kiž ßo s dotalnym pomuměni. Dale je ßo s Frankobroda nowy propeller k pomuměni. Dale je ßo s Frankobroda nowy propeller k spytej pschipóßłał. Huscźische pschistajenja k semi s dotalnej cźežu wot 3660 kilogr. (78,20 zentnari) žadaja ßej, so je „Germania" prawje elastiska. Psches to tež maschiny khětro cźeŕpja.

Wo položenju wjedra ßo direktor Moll wupraji, so ßu wobstejnosćźe w tu khwilu jara hubjene. Licźi ßo s tym, so tuto wjedro hischcźe dwaj abo tsi dny traje. **Pod tutymi hubjenymi wobstejnosćzemi wjedra njehodźi ßo na wotjěsd Koenneka do kónza tydźenja myßlicź.** Wyschsche toho trjebaja techniske wupruhowanja ßwój cźaß.

Nimaja sboža.

W Dessawje, 17. žnjenza.

„Nimamy pschicźiny, ßej sbože pschecź. Njedyrbjach wcźera leczecź!" měnjesche hejtman Köhl, nawjedowazy pilot „Bremen", jeho postrowjazym sastupjerjam Junkerowych twornjow a nowinaŕstwa. Smužity pilot je w jenej radźe to rjekł, schtož mějesche wo pospycźe, morjo pschepręcźicź, ßo prajicź. Jěsba „Bremen" běsche wulkotny skutk němskeje techniki a wuras njebojasneho ducha dźiwajo na jara schpatne wjedro. Tola w zyłku běsche zyły wotpohlad jene fiasko, ßławny njewuspěch. Nima žaneho smyßla, s někajkimi frasami w nowinaŕstwje ßo ßlepicź. Nanajlěpje strotegiszy pschewjedźenje zofanje wostanje tola zofanje. Psched tym njeßměmy wocźi sawrjecź, ale dyrbimy, kaž to hejtman Köhl cźinił, sprawnje pschipósnacź a s teho trěbne konsekwenzy cźahnycź sa pschichodne pospyty k pschemóženju njeskónczneho morja. Nimamy žaneje pschicźiny, poraženi bycź, hischcźe wjele mjenje winy k illusijam (wumyßlenjam). „Njemóžesche wjedro pscheměnicź", troschtowachu do Dessawa nawrócźenych pilotow. Na tym ßo njehodźi dwělowacź. Nětcźischej metereologiji (wjedrowěschcźeŕni) njeje móžno, zyle wěscźe wo wutworjenju wjedra na dlěschi cźaß a wjetsche ßwětne rumnosćźe doprědka prajicź. Pschi dźenßnischim stejischcźu techniskeje a metereologiskeje wědomosćźe wotwißuje słět do Ameriki psches wulku łužu **wot pschipada a sboža.** Lindbergh je sbože měł. Němzy niz. Tohodla pak dowěru na pschichod njeshubja. Pschichod ßłuscha lětaŕstwu.

Nižosemszy chzedźa tež do Ameriki leczecź.

W Haagu, 16. žnjenza.

Kaž „Het Vaterland" shoni, je ßej wulki tudomny wustaw wotmyßlił, leczenju wot **Rotterdama do Chicaga** pschewjescź s mjesepuschcźenjom k semi **w Newyorku.** Najskěrje ma ßo nawrót do Rotterdama s lětadłom stacź. Hacź je tuto wosjewjenje wopravnjene, njehodźesche ßo hacź dotal wußlědźicź. Tuž ma samołwjenje sa wěrnosćź tamna nowina pschewsacź. (psches WTB.)

Nowy grichiski kabinet.

W Athenje, 17. žnjenza.

Zaimis wutwori nowy kabinet, ke kotremuž dźěl prjedawschich ministrow pschißłuscha a w kotrymž ßam snutskowne ministerstwo pschewosmje. Michalakopolus sdźerži swonkowne ministerstwo. Parlament (ßejm) seńdźe ßo póndźelu.

Nowa běhańza sa diamantami w južnej Afrizy.

W Kapstacźe, 17. žnjenza.

Wcźera wotewrichu ßo nowe diamantne pola blisko Lichtenberga. Na to nasta nowa běhańza, na kotrejž ßo 5000 ludźi wobdźěli, mjes nimi 13 žónskich. Sta a stá khudych ryjerjow sa diamantami běchu hižo wjecźor prjedy pschischli a cźakachu pod holym njebjom a pschi symnej nozy na wutsěl k wuběhańzy, kiž ßo na 5 kilomtr. wupschestrěwasche. Tutu běhańzu, poßlednja ßwojeho runjecźa we južnej Afrizy, sarjadowa sastupowazy hórski minister Roos, so by tych ryjerjow sa diamantami wotschkodźił, kotsiž pschi poßlednjej wuběhańzy pola Lichtenberga žaneho sboža měli njejßu.

Wójna w Chinje.

Schkitańske sarjadowanje w Shanghaiu.

W Londonje, 17. žnjenza.

W Shanghaiu ßo pschihotuja, so bychu město psched pschikhadom khinskich wojakow schkitali. Bojo ßo, so budu po wotstupje generala Tschang Kaischeka a jeho knježeŕstwa ßo nižschi nawjednizy jako njewotwißni wuprajicź a ßwoje wotdźěle do Shanghaia póßłacź. Wulke starosćźe cźini jim 450 000 muži ßylne wójsko, kiž w tu khwilu pola Tschinkiang stoji a najskěrje ßo psches ßewjerne wójsko wrócźo cźißnje. Konferenza wojeŕskich wjednikow w Shanghaiu je, kaž „Daily Telegraph" pische, hižo wobsamkła, barikady tworicź, jeli ßo khinszy wojazy w bliskosćźi ßo pokasaja.

Wojeŕske položenje je tu khwilu njejaßne. Wscho wot teho wotwißuje, hacź konferenza, kiž je ßo wot jeneho sastupjerja knježeŕstwa w Hankawje a Nankingu do Kinkiang powołała, k sjednocźenju južnokhinskeje strony dóńdźe. Móžno je, so cźežki wojeŕski strach, kiž južnokhinskemu wójsku hrosy, jich k sjednocźenju dowjedźe, njedźiwajo na mnohe politiske sadźěwki.

Zběžk 200 000 Indianow w Boliviji.

W Londonje, 16. žnjenza

Po powěsćzach s La Paz, hłowne město Boliviskeje, je sběžk Indianow dozyła podußeny. Tola pak tež hamtske wosjewjenja pschedleža, po kotrychž je ßo sběžkaŕskim Indianam w někotrych provinzach poradźiło, někotre wotdźěle knježeŕskich wójskow wobstupicź a jich snicźicź. Boliviske wójnske ministerstwo wosjewja, so bu cźrjóda sběžkaŕskich nawjednikow sajatych a so sa krótki cźaß ßo poradźi, tež druhich wjednikow sajecź.

Sběžk Indianow na boliviskich wyschinach skoži nasche wocźi na sdaleny kraj južneje Ameriki, w kotrymž Europszy pjecźa wjazy njewědźa, hacź so tam w semi njeßměrne bohatstwa tcźa. Boliviska je dwójzy tak wulka kaž Němska, ma pak jeno 3 milijonow wobydleri. S wulkej hospodaŕskej schkodu běsche tak mjenowana „salpeterska wójna" se Chile. Pschi tom shubi ßwoje namóŕske brjóhi na tutón kraj. Tak njenoschuja bolivirske twory mjeno ßwojeho kraja, ale tych pschistawow, kotrež ßu jemu rubili. Tuž ßo Boliviska tež

amerikanski Tibet

mjenuje. Posdźe a załožnje wjecźi ßo njesbožowna schpaniska politika. Psched 400 lětami nawalichu ßo Schpaniszy do kraja. Hłód sa słotom jich cźěrjesche do Peru a wsachu domoródnym jich kraj — do njebjeß wołaza njeprawda. Schtož ßo s Bolivije pißa, to ßu poßlednje storki psched sta lětami wyßokostejazeje kultury, kcźějazeho statneho žiwjenja. Mějachu ßwoje wumjełstwo a jich moralka stojesche wysche schpaniskich nadpadnikow.

S pschedobycźom kraja

sapocźa ßo pohubjeńschenje luda. Na 2 milijonaj Indianow jako potomnizy na wyßokim skhodźeńku kultury stejazych Inkow, kotsiž pod załožnymi sozialnymi a hospodaŕskimi wobstojnosćźemi žiwola, ßu dyrbjeli ßamy dóńt pschětracź, kotryž je europska „kolonisazija" w cźaßu wunamakanjow na někotrychžkuli lud na ßwěcźe pschinjeßła. Běli pschinjeßechu wschě ßwoje njepocźinki ßobu do noweje domisny. Indian steji pod jich knježstwom a njeje wo nicźo khmańschi hacź robocźan w ßrěnim wěku, njewólnik ßwojeho knjesa, ke kotremuž je na hnadu a njehnadu wudaty. Tutón lud, kiž ani pißacź ani cźitacź njemóže, njeße ßwój dóńt s błukim podacźom. Ssu skromni kaž Khinszy. We ßußodnych krajach ßu poměry wo wjele lěpsche. Tam njedóńdźe k sozialnym njeměram. Měnje je hospodaŕske pocźischcźowanje Indianow k sběžkej dowjedło, skěrje

drěmaza hida pschecźiwo běłym

Myßl na wumoženje tcźi hischcźe we wutrobje Indianow a na snowawutworjenje jich prjedawscheho stata. Na 200- hacź 300 000 Indianow ßu ßo posběhnyli a wschě powědańcźka, kiž ßmy prjedy wo nich w knihach cźitali, ßu snowa wopratwdźitosćź. Jich brónje ßu hischcźe sastarske (tomahawk, ßekerzy, schip a prok). Wukónz tutoho sběžka bě doprědka widźecź.

Ssekera pschecźiwo maschinskim tsělbam dawa mało móžnosćźe na dobycźe. Tola dyrbi ßo se załožnym wojowanjom licźicź, dokelž ßu jenož schtwórcźina běłych. Tucźi ßu hižo tež khětro s Indianami naměschani. Mjes nimi ßu hischcźe jara dźiwje rody. Jich hida njeměri ßo jeno pschecźiwo běłym, ale tež **krajnym pschiwusnym,** kotsiž ßu ßo wobohacźili a nětko jich tłócźa.

Na prěnje pohladnjenje sda ßo nam Bolivia njepłódny kraj bycź. Ssamo tam, hdźež stwórba mało dawa, je dosćź sežiwjenja sa njelicźomne stadła howjadłow. Tu ßo rostliny njenadźizy wotměnjeja kaž w lodowych a equatorialnych krajinach. W semi tcźa njeßměrne bohatstwa kaž železo, słoto, kopr, petrolej, salpeter, gummi. Nowa **petrolejowa industrija** ßo wotewrja a budźe posdźischo wulku rólu we ßwětowym hospodaŕstwje hracź.

Kraja, hdźež ßu tajke napschecźiwnosćźe, njenamaka ßo wjazy na ßwěcźe. Dźiwy tropiskeje vegetazije (rostlinstwa w cźopłych krajach) wotměnjeja ßo s lodowymi krajinami, hdyž na se ßněhom a lodom kryte hory Anden ßej dóńdźesch. A w tutym kraju ßu ßo domoródni sdźerželi a ßu pschicźahnjenym běłym jenož wotrocźki, njewólni dźěłacźerjo. To je husto dóńt wbohich ludow, hdźež europska kultura a zivilisazija ßwoju nohu staji. Po tym ludźe w ßwojich pschinarodźenych pocźinkach je. Podarmo spytaja ßwoju kwaklu woltschasćź. To widźimy na wbohich Indianach Boliviji.

Na přemolčtanje přez Pacific.

Njepschihódny flet pschi leczenju wot Kalifornifleje do Hawai.

Prěnje transatlandiske (pschemórne) na pschemolčtanje do Hawai wo myta amerikanskeho milijonara Dole, na kotrymž so dźewjecy lětadłow wobdźěli, je so wczera pschipoldnju divanaczich (po kalifornifkim czasu) sapoczało. Wschо hromadże je jich dźewjecy lětadłow wuleczało, so bychu jedyn myta na tutym dołhim puczu wot 3600 km dobyło.

Pschedewjacze njeje se je dosche pod dobrej hwězdu. Hižo do czasa, pschi pschihotach stachu so wjetsche njeszoża. A tak budźe brje jich dale njeszožo leczehowacz. Hdyž so prěnje lětadło do powětra posběhny, padny druhe sazo k jemu, jako bě so ledy troschu posběhnyło. Lětarjo se sirdźelemi wotewdźechu. Druha maschina dyrbjesche so wusamknyć, dokelž mějesche smykłow. Tři dalsche maschiny dyrbjachu krótko po wuleczu so sazo wróczić. Jenaž jenomu so poradźi, sa krótki czas so na slětu wobdźělić. Pjate lětadło japraji hižo krótko do wotleczenja. **Tak su hischcze jenoż schtyri w powětrju.**

Parnik „Wilhelmina", kiž bě hrjedy nozy 140 mórskich mil (1 mila je 1852 mtr.) wot San Francifka sdaleny, wosjewja pisches schkrowy telegram, so je lětadło „Alona" jeho w tym czasu pschekroczało. Djenża rano we dwěmaj powě 'onżanitzny parnik, so je lětadło „Woolaroo" jemu pisches schkrownu powěsć sdźěliło, so wone se wojerskeho sletnifchcza wupohtane automatiske radiosignale jasnje a wěsce dostawa.

Zajězd Serbow do Mt. Bolesławy.

Sto tam Sserbja chcedźa? Krasnu wustajeńzu zebi wobhladacz a w njej wotrjad, wčenowanh naschej serbskej narodnosći. Sjew serbskeje kultury w narodn. drastach, wotrjadach, pišmach, w spěwje a hudźbnych nastrojach. Tam su žadnjorjsce z czasa naschich wótzow wustajene, kajchž skoro wjazy njepomninty. Je wobdźiwacz w tajsej blisłoczi, njebudże kóždemu hnydom sasо możno, dokelž su so se wschěch rózkow z muslejow a privatneho wobdźěrstwa pożadałe a tam wustajile. Nadeja spóimacz a so nad nim wjeselicz, je nasicha winowatosć a prawo. Tohodla tam pojědzemy a to wěsce w rjanej liczbje. Spěwacz a rejwacz tež tam chcemy a k temu so hižo tydzenje dołho jmuczkuje my. Schtoż dźensa hischcze wobsědźimy, chcemy tola tež wokasacz. Hdyž pomnimy, **kak** znuzenje a chwalbnje su Sserbja wustupili psched sastupjerjemi ludow swěta we Frankobrodźe na wustajeńzu, dha nan hižo honi narodna zebjewědomnosć a luboseć k swójstwu k nowemu horduschemu skutku. Nieczinimy z tym tola nicżo dale hacz swoju czesnu winowatosć a stupimy do arény sjawnosće, kaž to tež wschе luda swěta, tež Němzy czinja. Kulturne ludła thowacz psched wóckom druhego, njeje djenża wjazy na czasu. To by było błędowstwo. My pak hajamy z polnym prawom a skutkom luboscze k wyschinam! Tuž jědzemy tež do Mladeje Bolesławy a žadyn rozumny człowjek nam to njesajwidźi ale — z nami so wjeseli. Schpatnik wyta jenoż czmu, pschecżeź błoćka błudko.

Hischcze je czasy, so na krażnym sajěźdże wobdźělicz a so pola knjesa Janaka w Sserbskej kniharni sapisacz dacz. Pschijopowědźe tam Wasche mjeno, pschedmjeno, staw, narodny dżeń a mjeno, mjeno nětczischeho pschebywka a stacżanstwo, (na pisch. hacz sche sakiki abo prusti atd.). Pschijopowědźenka wyschnoscz je nam podlescheńje pschijopowědźenkeho czasa hischcze wo tři dny dowotka, tak so postajimy mjedzitu 21. augusta jako posledniju terminu możnosće k pschijowědźenju wobdźělenja na sajěźdże. (Wona so słonczi popoldnju pschi hł. prusy je ẃarjow.) Sserbja, evangelscy kaž katolscy, młodzi kaž stari, bohaczi kaž chudzi, njehladajcze wulkeho kasanja ale pschijowědźe sche tež wo so. Tři dny (wot 27.—29. augusta) traje nasch sajěźd a jenoż 10 hr. kóżdeho aktiwneho sobuznjesukowazeho, placzk. Cajka tunija a krażna możnosć so hnydom sazo nje postajeli, tuž wuzicze ju a pschijowědźe so tež Wy — hnydom.

Sarjadnistwo:
„Domowina". — Lutiko-serb. Sokolski Swjazk.

Ze Serbow.

Onjownica.

Stwórtk, 18. augusta.

† **1918 w** Drježdźanach praclat Jurij **Komor.**

Božemje.

Na trawu rosa wustupa,
Hdyž słónčko k domu dźe,
Też wóčko sylzy mačeja:
Maš prajić božemje.
Kaž rosu trawnika
Pak słónčko wususa,
Skhnje sylza we wóčku
Přez lubosć, nadźiju.

Na pjeczki žołmy khwatajt
Kraj ptački wopuščа;
Tuž dźělenja so njezmiuu,
Kiž lubosć zjednoća.
Hdyž lubi wotsal du,
So zwjazki torhaju:
Je ćežko wutrobje.
Rjec hórka božemje.

Korla Fiedler.

*

Kolonija serbskich dźěći w Vchlovicach.

S njeje su so naschе lubuschki spoczatk tutoho tydzenja slóńchtnk, strowi a wocżerstwjeni domoj wróczili. Wsjecze su starschim se spěchnje chwalowjej wutrobu powědali, kak rjenje je było. Wšo je so tonn abo tamnemu dźěcżu też sa starschimaj a domom postyskało, ale to njeje prěni raz himk. Krażny czaj pak su pschejžiwili, kaj nam pschera dźěchu. To też mało swjesełi. Wšecze budże nam też w pschichodnem lécze možno, serbiskim dźěcżom tajke rjane dny wobradźicz. S horjazeje wutroby simy wschitky dźakowni w prěnim rjedże naschim lubym dobrocżelam, kiž dźěcżi hospodowachu. Jeni jich skutk lubosće njesapomninty. — Dźak pak też knjeżim, kiž dźěcżi pschewodźachu a nad nimi kedźbowachu. — Jerialna kolonija je tak spožonnje k powschitkownej spokojnosći słónczika!

*

— **Wo wjesorje.** Azorika wyschina je po sdaczu z wulkim wotmachom swoje knjeżstwo nad hrjedźnu Europu zuspischestrěła. Pod jeje wliwom so wuběrki w polnozy nimo cłahajchy mżinow rozczahuja. Nad Jendźelskej nowa niżina leži. Nasicha pschipokonischa radiobepescha wczera powědasche hižo wo deschczowanju w Jendźelskej. Ta może wot jutrischeho hem nasche wjedro wohrosnoscz, je-li so pod czischczom wyschiny nad hrjedźnej Europu k polnozy njeshnje. Wyschina nad rańschej Europu bě trochu sesłabjena. Może być, so so z nowa sesłyni, potom kina nam dale pschijomne wjedro. Jutsje pjatk ithadża błónczko 4,50 hodź. a khowa so 7,16 hodź. Wječaz ithadża njeczko 10,24 hodź. a khowa so pschiw. 12,48 hodź. Jutsje stupa wječaz do posledniego bertlika.

— **Powyschenje.** Němzkostatna **bankowski rada Nehls** je **z płaczibowczju wot 1. aug. 1927 za direktora** němzkostatneje bankoweje wotnoski **w Budyschinje postajeny.**

— **Mali rentnarjo.** Němzki stat je **25 milijonow** jako jónkróczny **podpjeru małym rentnarjam k wuzi-wanju posticził a tale suma ma so někto wicka wupkaczicz.** Budyške hamtiske **heitmanstwo** je hižo **z 13. augustom** sapoczało wupkaczecz. Sa hamoštejazych po 30 hr., sa mandźelskich po 50 hriwnach. Město budże wupkaczecz na płaczeńschim dnju **małorentnarskeje podpjery.**

— **Pschernwanske dźela na Pawlijowej dróhy** mjes Wilhelmowej a Hindenburgowej dróhomaj **su nimale dokónczene.** Pěschikhodzerjo hižo dłeschi czaj khodnik wuzíwaja. S dźěłom je so 1. februara t. l. sapoczało a su so jako najsne dźěła dokonjale. Mnohy sajimaju su z tymle dźěłom z kedźbnoscżu sczehowali. Drasta każ rjana a schkroka so mam pokazuje, sawěsce sesłyschenemu wotkhodej dobzaha. Pschi hamej Wilhelmowej dróhy pódźe rospucz na khwizu a tam powjedze 4. dróha. Dźěła su někto sporo wschе dokonjane a saběraja so někto jenoż hischce sdrobnymi wurunowanikimi dźěłami. Nadźijamy so, so wyschnoscz tutón kruch puczа bórzh sjawnemu wothodej wotewri, a so so też tón błóczany kónz hacz do Jurjoweje haży pschistojnje sthladuje a truna.

— **Budyschske dobrowólne wohnjowe wobory.** Tu Budyschske wohnjowe wobory smeja, kóżda wosebje, hobotu 20. augusta pruhowanje je wschitkimi pschiprowami. Waggonowa fabrika prénja swoju woboru pop. w 3 hodź. w fabrizy pruhowacz da, k temu pschisamknje so wokolo 4 hodź. pruhowanje fabrikskeje wohnjoweje wobory Weigangez firmy tehorunja w fabrizy. W 6 hodź. jeschaja so mészczańska dobrowólna wohnjowa wobora na Tżiniku je wschěmi 4 kompanijemi. Pschi jenotlliwych pschipra wach budźa wschě 4 kompanije sbromadnje swuczowacz, tak so budźa tuto pruhowanje najwetschejse wobory Budyschskeho wokrjeża wohnjowych woborow jara sajimawe. — Sbromadne swuczowanje z nadběhom tisoch wobornow wotmeje so po alarmje pschi starej lasarnje z wobczežnym hrěbanym wodu se Schprjewje. Se pschedbudu pruhowanskeje komisije je 1. swjatkowy pschedbyda knjes wokrjesny sastupjer a wopalny inspektor Arnošk Fischer z Bitkopiz. Napominamy pschihladowarjow k najwetschej wobkładnjowosći pschi alarmowym swuczowanju, dokelž hakawy je najwjetschej spěchnosću pschijěcu.

— **Luzijsy dźěkarišy mischtrjo** mějachu wot 13. hacz do 15. augusta swoju sthadżowanku w Shorjelju. S blista a z daloka a hamo pisches mjesy běchu mnohi wobdźělnizy so sejchli. Sjěd sapocza so sobotu z pozdźenjemi wotrjadnych stupinow we wschelakich mějtnoscżach. Wjeczor bě komers w mészczanskej hali, hdyž Shorjelski konzertny orchestr hudźejche. Zez spěwne towaristwa dźěkarskich mischtrow z Budyschina, Shorjela a Khodźebuza pschedwohoschowachu rjane spěwy. Mokrjesny pschedbyda knjes Scholz-Shorjelski mějesche powitanstu rěcz, w kotrejž zyle wosebje swjatkowemu pschedbydu Buschmanna z Düsseldorfa a stareho skupinoho pschedbydu Bartela z Khodźebuza postrowi. Njedźelu wotewri bowanj sjěd Böhme-Jarowski z powitanzom. Swjatkowy pschedbyda Buschmann napominaschе dźěkarskich mischtrow w swojim pschednoschku k solidarnoscżi a k hromadudźerżenju. Němzki dźěkarski mischtr hraje w naschim hospodarstwje nahladnu rólu, wón ma być se swjatowazym stawom njes dźěkodawarjom a dźěkoběrjerjom. Dótkajo so sawěscżenja pschisłuschanjow wuslědny rěcznik, so ma so hischcze jara wjele k lépschemu pschisłuschanjow pschemenicz. Po hłownej zhromadźiznje rosbladowachu so wobdźělnizy po mjesze a wopytachu Shorjelsku horu (Landskrónu). Wjeczor bésche hischcze **ras konzert, pschi kotrejž dirigent Klippel z Budyschina** za swój **ham** kłoženy pochod dźěkarskich mischtrow wosebitu złatwu žnjesche. Pondźelu wuleczazu zebi do Zitawskich hór, hdyž so na Ojwinje mnischi czaj muhotowa. S tym stónczi so **derje poradźeny sjěd.**

— **Dary za wopory mukeje wody w narańschich Rudnych horach,** nawdate wot privatnych wosobow, pschemysła, towarischtwow a gmejnow, wuczinjachu 4. augusta wjsche hromadze 1 156 031 hr. 02 pj. K tutej sumje je hacz do 12. augusta dobrowólnych darow pschibywało dalschich 446 541 hr. 87 pj. tak so je zyłkowna suma hacz dotal pschi kaby stotnjeje kenzlji doschedschich darow na tutom dnju 1 602 572 hr. 89 pj. wuczinika. Wulka nuza, do kotrejž su stotore swójoju pschi njewjedrowej katastrofje domapytanych wjow w dolinach Gottleuby a Mohilnizy spadle, żada zebi dalsche hromadźenje zalmożnow.

S **Korytnja.** Towarischtwo khcheschańskich starschich wotmuwasche pschedź někotrymi dnjemi sbromadźisnu swojich sobustawow. Pschedbyda Lorenz wujaschi tu we swojim pschednoschku slozijschczo khcheschańskich starschich w nastupanju nabożinskeje wuczby. Potom roskaza podrobnje zakonisti naczisk, wotjenjeny z 18. julija 1927. Na to wusmowlichi pschedbyda za sapódłanza do krajneho starschikeho sjěda w Kamjenzach. Dale pschija so resolucżija, w kotrejž wupraji so radosez nad wotsjenjenym naczisłom tak mjenowaneho nemzkostatneho schulskeho sakonja z stawej

Za wysoku płaczinu.

Powedańczko z naschich lnjow.

Napisała Kristina Royowa.

44] (Pokračowanje.)

XVII.

Nětdże w tom czasu, hdyž Orlowski na njewjedro kedźbnoscz wobroczi a za wjeczerjecz so postara, sasta na jastwowy Podbrodzkej spěchny czaj. Margita Orlowska spěchnje wustupi a roshladowasche so za dróżchu; pschetoż dyrbjeny kryty wós njemożesche wuzicz, pschindże wona tola njeżiły a to niz do Orlowa. Djenżnischi pólowy bésche jej ja pschinjeść — a kajkeho wobžaha!

Droha lubowana Margita!

Ja njemożu wotpuczowacz, ani so bych Czi žiwerna, njesnata sotra, znajmjeńschа pišmnnje božemje wjerjeli. Kak jara žnym so jedźił. Twoje wobliczo widżecz muzi! Hdyž Wój wubaj, nan a Ty budżeschtaj two mojim stylin jenoż so demyślikoj, Wój byschtaj bylaj so mojeho rosho rjenja njewobojatoj, a Ty budżesche te mni pschischła. Nětto je pschepodże. Jutsje rano hižo wotpuczujemy. Ale potom dopjelni so žedźenje mojeje wutroby. Hacz dotal budź božemje, droha, njelelubowana sotra, budź božemje!

Spominaj na Twojeho

Nikolaja.

Kajši dopiš! Margita stojesche tu khwilu zyle poraženа. Tajkele sapręże žebje žanemo běchu žebi napołożili. Wona bě dobrowólnje so wjesełа wotrjekła, bratra hischcze do wotpuczowanja widżecz, so by jemu z tym njeschkodźała, a wón žedźesche a žadenjesche podarmo! — Wón **bésche** to někak zhonił, so je nan pola njeje pobył, so **bésche** ju wujednałoj; snadź bě jemu nan to žam rjekł. A někto bésche wopraudże pschepodże, wón dyrbjesche rano z njedopjelnjenym pschecżom wotpuczowacz, a tydżenje sajdu, pschedy hacz so nawróczа.

Schto mějesche někto czinicz? Pišacz abo telegrafowacz? To wschitko by bylo pschesymne, pschenjespokojoze.

Ale bésche dże hakle 1 hodźina, a w 5 hodźinach jedźesche spěchnik. Ale tón njesasta in Podolinach, w posledniej stazji psched Borowzami, a do M. mějachu tři hodźiny jěcz.

Siwoje wulke roshjorjenje wodknjeżo tak derje hacz so hodźesche, dźěsche młoda jónsta te knjeni Borowskej. Wot njeje jshoni, so hodźi so někto pschi dobrej žanczej czerі wot Hórki za 2½ hodźiny do M. dojdźecz. Tuž twotpiła wuczejej Galej, so dyrbi zapuczowacz, so by so won dżenja podarmo njewobczežował. Potom dawasche trébne poruczносće a tkétije so pschewobleka. Mjes tym sapschahnychu a hižo czerjeschtaj konjej, dobraj horakaj, z njej do M. Wona dojdźe runje w prawem czasu, so mózesche žebi hischcze jedyn lisczk kupicz. Wo wschém tom wona też někto rosnyślowasche, hdyž wós se stazije horje k domu pod rosnwalinami dojdźe.

Stónczuje dróżka sasta. Wona sadlacži pohonczej a thwatasche do sajnje rozswětleneho sathoda do lékarnje. Wutroba skapasche jej skoro tak wótrje, so bé pukotanje jeje žiwjecznej wot žanneje radosze nad tym, so sajwohlada stónczuje lubowaneho bratra a tej nana hischcze ras do wotjeda, a so žnedźesche do tahole domu sastupicz a so njebésche hižo wustorczena. Haj, wona dżesche k žwojim, kaj ju lubowachu, za njej žedźechu; wona dżesche domoj, domoj!

Jeje pohnuce bé pschewulke. Wona dyrbjesche khwilku sastacz, so by so wobknježecz mohła; tajka rosharjena sjyła nuts njesmědżesche a se žwojim njewoczakanym wopytom schkodu nastrózcz.

„Je knjes Korimski doma, a schto wón czini?" wopraschа so pschecżelnje jej napischcze pschikhadżazeho wotrocżka. Kak wjeselka bésche, so možesche hižo telko po žłowafku!

„Woni sapakuja runje z knjesom doktorom", prajesche wotrocżk.

„A knjes Nikolaj?"

„Tón je pola knjesa provizora."

„Djakuju so!" Wona pschecżelnje kiwny a dżesche dale. Tehdy bě jej Ursinu burje jeho jstwy pokasał, tuž wędżesche nětko, hdże ma sastupicz.

Kak derje, so bě tam Nikolaj runje, tak njetrjebaschtaj so w nanowej pschitommosći seitacz; jeho by to tola bolecz mohło, tole prénje seikanje po telko létach.

Wona wotewri sejicha durje a sawrě je runje tak sejicha za žobu. Pschijowma cjopłota špahasche jej napschecżo.

Wona bě pschejara rosharjena, hacz so by pridy wězała synu sazjuła; nětkole halke sazjuwasche, so je zyle prosta. Wo jstwi njeswěczesche žo lampa, ale bé žwětło dosez a žwětłosez j pjezaka wobžwětlesche wobras, kiž Margita njemóżesche sajo sabycz.

W pohódnem, hłubokim stole, nosy na schérohu podnożu složenej žedźesche jeje bledy, ale rjamy brat, a jeho cjesna, pschewinona ruka wotpoczowasche w hustych włochach mlodeho cżłowjeka, kiž jemu k nahonaj na žanitznej podnoży žedźesche. Margita hladasche dlešchi czaj na wobeju, a jej bé, jako by tej wona tam pschipódła mlodeho prowidżora sluschała.

„Hladajcze, Miroślavo," prajesche Nikolaj, „pola waß je mi stajnje tak rjenje. We wacz tżi nětczho we waschnjy schtoż na mojo durschu wobkrutłuja skutkuje. Ja běch wjsche tafli rosharjeny, so na zyłem cżele tschepotach. Hdy by Aurel wědżał, tón by nje do loża póstał a by mi nětczho k spokojenju dał, a tu žym so tej bjes próżchka smérował."

„To je srosumliwe, drohi knjeże," wuzměwknny so Urzinu. Jeho błóh, pokny nězreje, podateje lubosże, dótknu so tutnom Margicżinje wutrobu. Wona chżysche snojnjesiscka khwilku pschipospschuchacz.

„Srosumliwe? Cżehodła?"

„Tón Knjes, kotremuż ja pschibłuschanu a służu, kiž je mi žlubił a tež to dżerżi: „Ja žym i tobu." Won je je wjerchnom pokoja. Niz mioja, ale jeho błischcze waß sunerufe. Njewěsce, so może Jězuß bam wschě wichory smérowacz a wschě rany zahojicz?"

(Pokračowanje je).

146, wobr. 2a k stawn. 149 němšćoskatnoje wuskawy, a dale też nadźiju, so němšćoskatny žejm wusnawańskej schuli dowolnu žiwobudu roswića dawa.

S **Lubija.** W tudomnej Römerez barbjerni pónđelu rano wokoło ½8 hodź. maschina dźěłaćeźku Liebez hrabiny a ji brašu ſ cźěła sdź a ji ruku wyšche lohcźa roszischkowa, so kruchi mjaśa wot njeje wiźachu. Sokolstawy šanitetnoje kolony cźekłosfranjenu, kotraž běšche też ſischcźe na wutrownu a thribjeće swjeźena, do thorownje bowjeźechu. Jenu dźěłaćeźka, kotraž blisko śnjeboźeneje dźěłaśe, padże do womorny, dalschu dźěłaćeźku sajachu wibischća.

Se **Sejnza.** (Trigonometrisi dypk.) Na městno do wójny rospadanoje drjewjanoje wěże na Geisendorfiśej horje bu nětko nowa roshładna wěża natwarjena, ſiž wusnuje něhdże 8 metrow nad wyšoko saśěhnjenym thrišćejom Górkow a posłića dalokí wuhlad. Geisendorfiśa hora, 162 metrow wyšoka, je ſ trigonometrišim dypkom.

Z **Pančic.** K lěpšemu powodźenych w raušich Rudnych horach wotměła so přichodnu sobotu wječor w ½9 hodź. přednošk ze świetłymi wobrazami we wjesnym hosćencu. Tute přednoški Drježdźanske wokrjesne hojtmanstwo zarjaduje. Polojca zastupnych wjenjez (50 pš.) přiwobroći so tamnym znjeboźenym. Sćěhwki powodźenja su na dobrych fotografijach wérne předstajene.

S **Kamjenza.** Wot 21. hač do 25. augusta budźe ſo w Kamjenzu po staroswučenym waschnju snaty „Borschcź“ wotměwacź. Na tutych dnjach su ſ kóžbym ſe tom zuſy ſ cźrjódami ſ nam pschithkadźeli. Wobsebje pschiwabja pschezo sajšo dźěćaze žwjedźeńske cźaſy pónđelu 22. aug. pop. w 1 hodźinje a schtwórtk 25. aug. pop. ½2 hodź. Pschi žwjedźeńskim cźasu wobdźěleja so něhdże 1500 schulskich dźěći. Lubosne sarjadowanje běłodrastcźenych a ſ twětkami wupyschenych dźěći do žwjedźeńskeho cźaha stukuje ſ najšepchim spodobanjom na pschihladowarjow. Po wucźahu dźěći je jara pschihódne, žwjedźeńske městno w měschcźanskej horschći wopytacź. „Borschcź“ ſkónći so schtwórtk wječor ſ nutscźenjenjom dźěći do wobkwětłeneho Kamjenza.

S **Kamjenza.** Kaž je znate, sta so psched něhdże sedmimi předsélemi na Swonkownej Budyschkej dróży njeſwoje ſ motorišim kolom, pschi kotrymž bu wósta swob. Raumowa ſ Wojerowskeje dróhi cźežko sranjena. W Misłonym wusłanje dyrbjacha ji sama nohu wotewrjeć. Wboha žona je tam něšto wukonu rano na ſwoje cźežke sranjenja wumrěła.

S **Kulowa.** Wučer Jan Jäckel je byl do Hirschberga na katolsku schulu powołany. — Wschelake firmy ſ Budyschina, Nadwoho Města a Sebnicy sastaraju naiche žónske a hołzy ſ dwětkarjom dźěłom, kiž jim ſ autami pschinjoża.

S **Kocźina pola Kulowa.** Hromadutkadźenje polow naschejeje gmejny je tak daloko postupiło, so móžachu jednotliwym kubłerjam nowe plany pschepodacź. Schesćo wobhedźerjo su wuprajili, so njeśu ſ jim pschidźelenymi leżownoscźemi pschesjedne; pschecźiwjachu žo pschecźiwo tomu. Kaž pak so bycź dha, pschindu pschihódne dny jednanja k dobremu konjez.

S **Wojerez.** Shromadne wobhonjenje w 19 evangelskich wosadach Wojerowskeho wokrjesa staji so po statistiſkim wobliczenju na 51 273 duschow. S nich je 44 816 evangelskich, 5969 katolſkich, 163 wschitkich sektow ſwonka zyrkwje, 7 Židow, 317 dišidentow. Mjes 317 dišidentami mjenuja so 276 jako šwobodnomyślni. Loni su jenoź 177 dišidentow naliczili.

S **Jamneho.** Pjeršć Jan Barthel ſ Koschle kupi leżownoscź ſ domſkim tudomneju stareju Brukez mandźelſeju. Knjes Barthel cźa ſtare twarjenje ſwotrorhacź a nowu maſinu thěźu natwarićź a w njej pjekarniju pschiprawiċ.

S **Lutow.** W tudomnej tworni pónđelu wjecźor 20-létny dźěłaćeź Herbert Seidel ſ Lutow do ſmjerkneho njeſboża pschišoł. Jeho cźołu jěchaše dymny pohlušchiśe. Dokaż dźěłaćerjo jeho bjes wědomja leżo namakachu. Seidel wumrě w blišschej wozy, ani so by ſo jemu wědomje sajšo wróćiło.

S **Kulowa.** Cźaka wjeſelowa ſ ſwojimi ſahkadźerjemi tu sobotu popołdnju. Wšitk dyri pschi tom do ſobjena ſynk, ſiž ſo zyle ſpali.

S **Kolkojz.** Thěſkitrejer Berger ſ Daliz dźěłasche tudy sobotu. Wopak běši ſwudjuſchi, padże ſ thěhi do pjeſy. Wón ſebi cźežko mošny ſkjechże. Tudomny ſkał dr. Pautſch kwidom pschidźe a porući, dokeź njeſó žadyn ſtrach za žiwjenje, ſnjeſboźeneho ſe pomocu ſanitnoje kolony do Daliz domoj dowjesechu.

S **Mukrancźic.** Na pschepytoſchcźe hrabje ſe Wedela ſ Delnjeje Wosejchcźicy ſrjadowa tudomny ſutherſki powſtawnišk thór ſaśěhnjeni njeběžen hudźbnu ſabawu na Dźěrbowje. S wokolnowsi wšow běšche so mnoho pschipoſtutcharjow ſeſchło. Khór pschednjeſe wosebje duchowne a też ſwětne ſpěwy.

S **Beleje Wody.** Wutoru ſta ſo na hłownej dróży tudy njeſboże, kiž móżeſce ſrudno cźežke ſeſtkowi měcź. Dźěłacźer ſe ſebi na kroſna ſwojeſo kola dźěcźo pohađšt a jedźeſce tałke ſ nim domoj. Nadobo ſtomachu ſo jemu kołowe widły. Nan a dźěcźo padnychu, pschi cźimž ſebi wobaj kožu ninnale wobodrěchu. Njech ſo pſches tutón pschipad wſchitkim powuczićź badźa, kotſiž rady ſwoje dźěći na koło hadźeja, ſo je to ſtrašchne, dokeź móża lohko na wſchelake wašnje do njeſboża pschińć.

S **Bukowa** pola Skeho Komorowa. Mjes Wětnizu a Selenym Hodźom chajźichaj jědźerjej ſ motorišim kolom w dróhowym ſawinjenju automobil pscheſcźahnyċ a ſrańſchchaj pschi tym ſ połnym wotmachom do automobila. Wobjedźerjeſ motoriſkeho kola wosta ſe ſlemjenej wobruczku leżo. Jeho ſobujedźerjeſ ſlama ſebi wobej ruzy niże lohcźa. Wobaj ſebi nimo toho hiſchcźe wſchelake lohke rany nabiłchtaj. Žónſka, kotraž w aucźe ſedźeſche, bu ſ njeho wjerhnjena a ſebi dwójzy nop puſny. Wjednik automobila wosta njeſranjeny. Druhi automobil, kiž ſ temu pschijědźe, wša wſchitkich tſjoch cźežkoſranjennych ſobu a dowjeſe jich do Lutowſkeje khorownje.

S **Rauſchowa** pola Lubina. (Mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) Wcźera rano namkachu pschi Rauſchowſkim mlyńe dwě cźeſe. Kaž je ſo ſwěſćiło, jedna ſo woo 20-létnu wothſadatku Marhatu B. ſ krajneho wuſtawa w Lubinje a wo 25-létnjeho pschekupza Willy H. ſ Landsberkſkeho wokrjesa. H. je najprjedy B. a potom ſebje ſamohu ſaſtrěliċ. Jako pschičźina wudawa so khorosćź ſ lubosće.

S **Mojta** w Delnjej Luźizy. Pschi cźežkim njewjedrje ſaśěhnju ſobotu dwaj blyſk na polu ratarja K. do wowſowego mandla a jón ſapali. Zyle bliško trjecźeneho mandla běchu ſo pschimuſili wobjedźerja we druhim mandlu pschedi njewjedrom ſthowali. Jim blyſk na ſboże njeſeſchkodźi.

S **Rósbórka.** Dóniż ſo měſtno Rósborſkeho krajneho radźiźelſtwa ſnowa njewobſadźi, je knjeſeſſtwowy preſident wobſtaranje dźěłow krajneho radźiźelſtwa a wokrjesneho wubjerka wot 12. augusta ſem wokrjeżnemu ſapósłanzej Uttendörferej pschepodał.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 18. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar	4,20	100 pólsk. markow	46,675
jendźelski punt . .	20,422	100 čěskosł. krónow	12,447
100 šwajc. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,45

Berlinska bursa bě wčera powschitkownje mjerśe žiwa. Kurzy efektow běchu wschelake. Na kónzu jewjachu ſo ſmjerśenja wobſtajenja. Na wikach ſ dołżnymi liſćikami a rentowymi liſćinami běchu mjenjenja wschelake. Liſćiny žitnje wožčońtki dobruchu 18 pj. Kurzy rentowych liſćinow ſo ſchłakojowachu.

Produktowe wiki běchu wčera ſako mjerśiſche. Wšcho pokaſuje na wuwjedrjenje. Tohodla ſnź w tutkmuſlu wjazy wobſrokjene njejšu. Pschenźica a rožź ſtej dźe na wikach pschezo błiſke ſebje žadnej. Ratař nima kłowite mlóćicź. Žito we wołdźiſche termuje bź ſterje tuńſche. Jeckmjeń pschihadźi wčera małkstni hač do 25 pj. a najwjſi 10 pj. wo zentnarju. Wčera płaćeſche w Berlinje zentnar

rožź 11,55—11,25 hr., małstn. jeczmjenja 11—13,25 hr., nahmikeho 10,10 hač 10,40 hr.,

w termijowym witowanju:

ſa ſeptember: pschenźicu 13,71¾ hr., rožź 11,72½—11,80 hr.,

ſa oktober: pschenźicu 13,67½—13,65 hr. a rožź 11,65—11,72½ hr.,

ſa dezember: pschenźicu 13,70—13,67½ hr. a rožź 11,70—11,73¾ hr.

Swinjaze wiki wčera ſrjedu w Barlinje

(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 165 běhałow a 722 prošatow. Te płaćachu:

běhaki:

wutke	45—60 hr.
ſrjenje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

proſata:

wutke	13—20 hr.
ſrjenje	8—13 hr.

Witi běchu mjerśe.

Nječitre płaćiſiny ſ wčerawſchich Drjezdźanſkich witow

(Wochenmarkt)

Sorſčana pjerſina: Kurzy ſtare 1,30—1,50 hr., ſuzy ſtare 1,30—1,40 hr., kačiſi 1,50—1,80 hr. a holbje 50 pj. hač 1,40 hr., ſčećuki 1,60 hr., ſiny 2,50 hr. a raki 10 hač 70 pj., jahńe jahody 40 pj., wišchnje ſiſkate 50—55 pj., kołmaćiſi 25—30 pj., małeny 60—80 pj., bołmaſte jahody 45—50 pj., bróſkwi 50—100 pj., ſłowki 30—50 pj., kruſchwy 15—50 pj., jabłuka 30—55 pj., bźany zentnar 6,50—8 hr., wowe punt 8—10 pj., butra 2—2,20 hr. a twaroh 30—35 pj., jeja 14—15 pj., muka pschećišćena 31 hač 35 pjenježkow.

Na pschedań

Kołe motoriſe, Heinrich w Bělej Wodźe, Schweigowa haſa čźo. 5.

Wałach, wyſokokuſeźelna młoda kruwa a kundroſ w Němſkich Paſlizach 16.

Pohſlešćerji, hłowoł, ſchpihel, ſtoły, trjebawa draſta we Wojerezach, Bźěžnjanſka dróha 115 delka.

Kruwa młoda wyſokokuſeźelna we Bujeſku 12 pola Bukez.

Pschijmajśi pytaja:

Bohońća. Pewiš w Lubiju, Schorjeſſka haſa 7. — Dietrich we Wojerezach, hłowna haſa 83. — Mlyn „Wadowy Hród“ we Wojerezach.

Dźěłaćeźki w Bjeſkopizach, Bźěžowa haſa 2.

Dźěłaćerjow. Claußen we Wojerezach. — Hantſki pschedstejeſcźer w Němcach.

Murjerjow, Saebiſch we Sślomjenju pola Hródka.

Wučeſnika, pjekaſſkeho, Hančźo w Bjeſkopizach.

Połku do domu. Dr. Bieſſki, ſubjezny ſkał w Bělej Wodźe. Kantina w Margarećinej bźeźe.

Sšuzniſzy na pschešadźowanje

pjatk 19. augusta 1927

w Bźěžnje pola Kamjenza dop. we 8 hodź.: Bźěſej, kredenza, wućiſahowaze blido, 6 kožanych ſtołow, połza, ſofa, wołſjowy wobras, kaſchćik a 15 zem. łyna;

w Nowej Luźy rano we 8 hodź. w forežnje kruwa, cźorna ſchała;

w Lubuſchu dop. w 10 hodź. w Stónzej hoſcźenzu 50 ltr. žitneho;

w Płaćejzach dop. w 11 hodź. w Schlenkrichez hoſcźenzu: klawěr, bźe ſchatuſke wuhotowanje, piſańſki blidźi, kuchiński kamor;

w Bźěžnje dop. w 11 hodź. w hoſcźenzu kruwjazy wós;

w Biſkopizach na ſudniſtwje dop. w 9 hodź.: Piſańſke blido ſe ſtołom, kredenza, komoda ſ muſcźu a ſe ſchpihelom, ſchijaza-maſchina, komtoda.

Sobotu 20. augusta 1927

we Wojerezach w hoſcźenzu „Městno Drjezdźany“ dop. we 11 hodź.: Klawěr, piſańſki ſtroj, ſchijazej maſchiny, piſańſke blido, ſofa, kuſowy kamor,

w hoſcźenzu „K ſłotenu lawei“ dop. w 11 hodź.: Sofa, piſańſke blido ſe ſtołom.

Konkurs.

Konkurs je ſudniſtwo wotewrilo nad ſamoſcźerjom firmy Richard Benedig, tolwaſtwo ſ wobmj. ruk. w Budyschinje, fabrikaźja a witowanje ſe ſchokoladowymi twarami. Sa konkurſowego ſarjadnika ſu ſudniſtwo revizora Kurta Fiſchera w Budyschinje, Wettinika haſa 17 postajili. — Prěnja termija je na ſrjedu 14. ſept. 1927 a druha na ſrjedu 26. oktobra 1927, wobej dop. w 11 hodź. wo ſtwje 141 na ſudniſtwje w Budyschinje poſtajena.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Zyle ſnadny wobrot pschi wčerawſchich płaćejznach. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołſjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej helwnje.

	17. 8.	16. 8.		17. 8.	16. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	221-225	217-221	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-265	—	módre lupiny	14-14,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	202-208	204-210	žołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	—	—	zerdella	—	—
kukuricа	192-194	192-194	rapa wosnik	14,80-15	14,80-15
pšeńć muka	30-36,75	35-36,75	lany wosnik	20-21,50	21-21,60
rjana nuka	31-32,75	31-32,50	poen melasa	—	—
pš. wutruby	15,00	13,75-14	brnj. kruski	23-24,00	—
rjane „	14,00	14,75-15	syno, 50 kg	2,10-2,40	2,30-2,70
raps	280-285	275 - 285	rjana słoma	1,10-1,25	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšeńć. „	0,75-1,05	1,10-1,40
hróch	24-27,00	27-31,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-23,60	ječa „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. augusta 1927. Płaćizny po centn. a zł. briwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 216.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 6 lět.	—
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	62 – 64
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	58 – 60
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	53 – 56

Byki 333.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſće	60 – 63
Połnomjasne, młódše	57 – 59
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	53 – 55
Spatne	50 – 52

Jałojey a kruwy: 712.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſće	49 – 53
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 7 lět	40 – 45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	39 – 35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	—
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2368.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	80 – 88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70 – 80
Spatne (4)	58 – 68

Wowcy: 5125.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 druźina)	64 – 67
Starše wukormjene (2.)	62 – 65
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	55 – 60

Swinje: 12888.

Połnomjasne, wusebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	64 – 65
Wukormjene	66 – 67
Mjasne	66 – 67
Spatne	65 – 66
Raney a kundroſy	58 – 60

Z Łužicy.

* S **Bistopiz.** Lětuſche ſtźenje naſcheje privilegowaneje tśělſerſkeje towaršnoſcźe ſtónźi ſo wutoru wjecźor ſ wulkim wobnjoſtrojom. Hdyž ſmjerkli padachu, pschihhadźachu tyhaju ſ města a ſ wokolinow a wobſtupichu ſtare měſcźańſke ſchportowniſchźo pschi tśělenju. Tež tśělerjo tam pschiſchłi. Pschi cźemnem njebju ſo wſchelake pišane wohnje wotpalowachu a tale ſaſhódna traſnoſcź ſo po cźmě rjenje wujimowaſche. Napoſledku połała ſo wobras naſcheho němſkoſtatneho preſidenta ſ Hindenburga w pišanem wohnju, wobrubjeny wot ſłoteho a ſlébreho dejchcźa a kanony praſkachu a rakety létachu.

Se **Schérachowa.** Sſwjedźenſt poſtwjeczenja pomnika a khorhoje a 60 létneho tracźa łudowneho wojeńſkeho towaršſtwa ſłónźi ſo pónđelu ſe ſwjedźenſtnim cźahom nětnych towaršſtwow po měſcźe. Potom ſhromadźichu ſo wſchitcy w ſpěli Herbſteje gruchty na konzert. Towaršſch Richter rozpowda ſtowizny towaršſtwa. Potom jimaſche ſo architekt Baumgarten ſłowa, dale faraŕ Bodenſtein a druhi towaršſtwowy pschedſtejo Kurze. Mužſte khóry łudownych ſpěwnych towaršſtwow a Schérachowſka kapała porjeńſchichu ſchbawu. Napoſledku bě ſwjedźeńſti bal.

Se **Sohłanda** pschi Spri. Tudomny pikař Richter, ſiž hižom pſches 30 lět dołho w Steglichez rěſaku dźěła, pschińdże ſ prawej ruku do kuleſteje pily, kotraž jemu palz a połaſowaŕ wotrěźi.

S **Nowojałza-Spremberga.** Dźěłacźer Hauptmann we Hiunlichez zwjerinowej ſtarkowi padże do ſchdhadła, ſo ſu wone hibaźj poeza. Na hłowje cźežſy ſranjeneho dyrbjachu Hauptmanna do klinik w Habrachcźich dowjeſeć.

S **Ochranowa.** (Wulke wuſnamjenjenje.) S pschiſcźimy 200 létneho wopomnjeſca na „dźeń dwohrownych ſchćežinow Ochranowſkeje wośady pschi ſwjeczenju ſwjateho wotkſanja w Bertholdsdorfje“, ſobotu a njedźelu ſo wotmeńwazeho, pschińdźeſe profejor dr. Ficker ſ Halle wo-

žebite poćerjowanje ja wotzadu, pšeheńitajo wopisowu a pšechepodajo liśejinu, po kotrejž žo unitetny direktor Theodor Marx ja wobsebite sašłužby w zyrkwinskim žinjenju wot bohopołownkeje fakulty Halleskeje-Wittenbergskeje univerzitowy ja ćestnego doktora theologie pomjenowa.

* Se Shorjelza. Sobotu žo w pšerkowej jamje pšchi Girbichsdorfskej dróhy nadobo hobrika hromada pšeka wotwali a dźiwakerja Richarda Wiesnera wo lowniu morjany. Wiesner wosta ſ ćeźkimi imutskownymi ranami leżo. Też běše žo wobenmu noha wyšche kolena złamała. Jeho dowjesenu do tudomneje khorownje.

* Se Sdzarja. (Shorjelski wokrjeh.) Ssmjertnje snjesožoł je póndźelu popołdnju 17 létny Helmut Kurka, rodźeny w Hennersdorfje p. Sb., ſ pola kublerja Kernera w Horniim Sdzarju ſluži. Pšchi domojwożenju spadny tak njesožownje ſ nakopjenego wosa, so pod kołesa pšchiide. Na ćežke ſranjenja je hnydom wumrěł.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S Drježdźan. K pospytej na rubježne mordarstwo pšchi dróhy mjes Rosenthalom a Schweizermühle. Kriminalny hamt pódźeluje ſ podawkom, so ſtaj njedočinjaj nimale wšitke ſ pšchedmjenom ſnataj. Wonaj pjeza rekałaj Gustlav a Arthur a takle jeju wopisuja: Gustlav: po dacu rjemjeślnik, nětdy 1,65 hacj 1,68 mtr. wyšoki, schwižny, khudši runje žo ſroschuje, na ćźemnoblźe, połdołhe, trochu kudźerjawe włoſy, bjes brody, bź w ćźemnych, na ćźorń kholowach, na bokach wjazorje ſaplatanych, trochu na žołcź błyšcźatu jaku bjes kornarja, módru Kielſtu ćapku; Arthur: 18 hacj 19 lět ſtary, 1,60 hacj 1,62 mtr. wyšoki, ſaſaźiły, ſnoſchowaze žo khodźenje, -bjes brody, kulowate wobliczo, ćźemny ſaket, ćźorne ſchnórowanſke ćźiże, dołhe, na žołcź nohajzy, na hłowje na žołcź ballonowu ćapku. — Hacj ſtaj njedočinjaj dźěſchi ćaſ w njerwjedrowej krajinje pšchebywałoj abo jenoź krótki ćaſ tam podźełałoj, njeje hiſchcźe ſwěſcźene. Sa tym žo dale ſlědźi.

* S Gottleuby. Kutnu wopomnjeńſku ſrjotaćoćnoſcź wotmě njedźelu w rjekowitim haju w Gottleubje, pšchi ſotrejž běchu ſaſtupjerjo knježerſtwa, měſta, měſchćanſkeje gmejny Berggießübla a zyły rjad ſapółžatych towarſtwow a kovorazijow hromadje ſe ſarowaznymi pšchiwuſnymi tych wopowr, ſtž běchu pšchi njerwjedrowej katoſtrofje wo žiwjenje pšchiſchłe. Se ſhromadnym śpěwom ſapoca ſo ſrjotaćoćnoſcź. Potom měſjeſke wožadny faraŕ wopomnjeńſku rěcź, ſtž ſkónči ſe ſłowami tróſchta a poſběhnjenja ſa ſawołajenych. Měſchćanoſta Hackebeil ſdźěli, ſo budźe ſo ſ cźeſći ſatepjenych Gottleubitich wobydlerjow wopomnjeńſki kamjeń ſ mjenami ſnjeſbożenych ſtajićź, ſtž ma w ſcźinje wiſaśeje wjerby ſtaćź.

* S Limbacha. (Schuleŕ jako ſamomordaŕ.) 12 létny hólcźo bě towarſchej pšchi ſrajkanju 20 pj. wſak. Hdyž naſpłóſchichu jeho ſ twar, ſo budźe pola polizije wobſkorjeny, wobwěſtny ſo pachołk wo ſćźu.

* S Lugawy. (2000 hr. pſchefſchiwił.) Młody gmejnſki ſaſtojnik ſ Erlbacha pola Lugawy bu pšchi tſćeſtim ſtrjelcźenju w Hornich Würſchnizach jako njepſaćaŕ wórcźiſnu ſajaty. Pšchi tom ſo mukopa, ſo je Erlbachſkej gmejnje do ſchkody nětdy 2000 hr. pſchefſchiwił. Jeho dowjeſchu na Stolpinanſke ſudnſtwo.

Zapósłane.

(Bjez zamołwitośe redakcije.)

Je to křesćanstwo, katólstwo? ! Je to!?

1.) Hdźe smy žiwi? W Africy! Tam drje so čornucham w cuzej rěći předowaše — tola te časy su tež nimo, misionarojo wuknu jich rěć. Pola nas we Łužicy němscy duchowni serbski njewuknu, tu maju so wowcki starać, zo pastyrja zrozumja — přetož wowcy su tola mudriše a rozumniše hač pastyr. Serbscy duchowni tča tam, hdźež serbski jazyk njetrjebaja; němscy so wusyduja tam, hdźež Serbja słušeja. To rěka rozum, sprawnosć, katólstwo! Woprawdźe pak je to njerozom, njeprawdosć, njekatólstwo!

2.) Hdy smy žiwi? Sta lět wróćo — Mittelalter! Tehdy přikaza mišnjanski biskop, zo ma sej němski faraŕ dla Serbow serbskeho kaplana dźeržeć, zo by jim předował. Ale faraŕ bě Němc — trumf. Serbscy roboćenjo dyrbjachu dweju němskeju knjezowmóc: swětneho na hrodźe a duchowneho na farje. Tu maće Synodal-Statut biskopa Jana von Salhausen po słowje: „Sub poena excommunicationis districte praecipimus et mandamus, quod singuli et omnes Plebani (fararjo) nostrae Dioecesis, in suis plebanatibus et ecclesiarum terminis plebem Slavicam (Słowjanow) habentes, qui in idiomate Selavonico ignati sunt et inexperti, populum sibi subiectum, praedicationibus, confessionibus, oratione dominica, symbolo apostolico, et aliorum dicendorum publicationibus non valent ant possunt informare, et personaliter expedire; secum teneant et habeant capellanos (kaplanow) seu vicarios in huiusmodi idiomate peritos et expertos, qui sciunt Selavis praedicare et praecesse, cosque in praemissis possunt informare salubriter et expedire: alioquin suis beneficiis per nos privabuntur, et genti facienti fructus suos dabuntur.“ Biskopćanskim kožucharjam biskop mišnjanski Thimo w lěće 1406 připoruči: „es soll auch kein meister keinem Windischen Jungen lernen, es sei denn, das er zuvor die deutzsche sprache kann.“ (Łužićan 1861, 93.)

3.) Njejedna so jeničcy wo to, hač Serbja němski rozymja abo nic. Jedna so wo to, Serbam serbski słužić. To je žłowjeske prawo, naturske prawo, potajkim wot Boha date prawo. Serb smě a dyrbi ze swojim fararjom serbski wobkhadźeć. **Hewak ma prawo, so wo fararja a cyrkej njestarać. Boha słuša so bóle posłuchać hač člowjekow, biskopow, duchownych, wučerjow atd. Też ći móžeja służownicy złeho ducha być,** hrěšić, kaž bě na přikład kardinał Kopp we Wrótsławju njekřesćanscy surowy njepřećel Polakow. Wšo přińdźe na zjawne. **Katolik.**

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěšcź wo wjedrje ſa jutſchi pjatk: Sso ſnowa pomrócźuje, deſchćik hroſy. W Jendźelſkej njewobſtajno a deſchćowanje.

We Wróćławje namakachu 80 létnu dostawačku renty Paulinu Leja morwu w jeje bydlenju. Wſchě ſnamjenja rěcźa ſa rubježne mordarſtwo. Tola njeje wurubk pſchewulki być moht, dokelž dostawaſche 42 hr. měſaćźneje renty. Najſterje ſu ſtaruſchku pſchi wobjedźe pſcheſtrašili, dokelž budźak ſtojeſche na ½2 a je pſchi wobaranju padnył. Jedna ſo wo proſcherja, ktž je w tom ćaſu po zyłym domje proſzył.

*

Pſchi Riviera (to je franzowſki brjóh pſchi Sćrjedźnym morju) ſo lěſ pali a pſchihodny wětſik wohenj ſhórſchuje. Sda ſo, ſo hama kataſtrofa ſ léta 1923 naſtanje. We Móźiſkich alpach naſta wohenj na wſchelakich měſtnach. Tola ludźo ſamóchu wohenj, ktž je ſ njeledźbliwoſću abo ſe łóſyſtwa nałat, ſamjeſowaćź. Tola je w bliſkoſći Touretta wo wjele hórje. Wětſik ćźeri płomjenja pſchezo dale. Wulke chłójny pala ſo ſpěſchnje ſaź ſmólnizy. Wobthod dyrbjeſche w tutej krajinje ſaſtaćź. Wohenj pſcheſkočźi njenadźijo pſches ſchćrołu dróhu na druhu ſtronu a tam ſo fronta na 35 kilomtr. dołha pali. Wjeź Briancon, ktž we tutych ležach leźi, dyrbjachu wobydlerjo wopuſcźićź, dokelž njemóžachu horzotu wjazh ſnjeſcź a wokna ſo pukachu. Wiſché wokolne garniſony ſ Nizza, Antibes a Dragnignon ſu wojakow na wopalniſchćo pósłali. Tola dże budźe njemóžne, tu pſchećiwo wohnjej ſ knjeſom być, tak dołho hacj wětſik njepopuſchćeji.

*

Havas ſ Parisa wojſewja, ſo ſu němſko-franzowſke wikowanſke wućźinjenja wćzera rano ſo podpiſałe a to wot wikowanſkeho miniſtra Nakonowſkeho a miniſterialneho direktora dr. Poſſe. Podpiſanje pſches ſwonkowneho miniſtra Brianda a pósłanza ſ Hoeſch je ſo w běhu wćzerawſcheho dnja ſtało.

*

S Parisa ſo wojſewja, ſo je w kanalu (mjes Franzowſkej a Jendźelſkej) wćzera nozh wulki wichor zhonnował a jśěn na morju ſnjemóžnił. Mjeńſchi ćołm ſo wottorhny a jédźeſche do morja won. Proſcheſche wo pomoz.

*

S Kapſtadta ſo piſche: Kapitan parnika „Sulley“, ktž wćzera ſ 800 wućźahowarjemi ſ Trinidad na puću do Calcutta w Barkon k brjohej ſrafy, wojſewja, ſo je na jeho łódźi epidemija ſahorjenja płuzow wudhrita. Schćěhnacje wozobow je hižo wumrěło. Druhi paſażerjo ſu wſchitzy khori.

W měſeze Perria (w ſtacze Illinois) ſta ſo ćežke rozbuchnjenje. Winu hiſchcźe tón ćaſ wuſłědźili njeſju. Tuto rozbuchnjenje ſatſchaſa zyły dźeł měſta, tak mj. „wjeźorny thuſſe“. Wobydlerjo buchu k ſemi ſrajeni a wſchě wokna rozbite. Dalſche drobnoſcze pobrachuja.

Swójbne powěsće.

Sm e r ć l i: Selma Lowzyna rodź. Wićaſez w Saborju. — Korla Guſtaw Nowak w Kamjenzu, 77 lět. — Mina ſtwud. wučerjowa Raumowa w Kamjenzu, 60 lět. — Hana Nowakowa w Jěžowje.

Towarſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ zeńdźe so přich. sobotu (20. 8.) wječor we 8 hodź. k swojemu mšačnemu posedźenju pola k. G. Zmija na Khrystianskej dróze 22. **Přitomnosć wšěch** sobustawow je nuzna. Mamy ważny dnjowy porjad. Też hosćo su nam stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (21. 8.) pop. w 3 hodź. wurjadnu hłownu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Naši k. dowěrnicy so proša, zo bychu to dale wozjewili. Też hosćo su nam lubje witani. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Wšěm našim Jednotam zdźělujemy, zo su nowe znamješka dóšłe. Přińdźe-li w bliższich dnjach z Jednotow nichtó do Budyšina, njech sebi je pola jednaćela Zwjazka wotewza.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ ma dźensa štwórtk wječor ½9 hodź. ważne posedźenje we Worklecach. Njech wšitcy přińdu! Starosta.

Serbske reje — narodne reje! — Pruha za wulět do M. B. je zaso tón tydźeń sobotu (20. 8.) wječor z dypkom hižo we **8 hodź.**, dokelž dyrbimy w 10 hodź. wotjěć! Prosymy, wobkedźbujće to a přińdźe wšitcy z dypkom! B. Kr. a M. L.

Sokoljo! — Chceće-li sobu do Mł. Bolesławy jěć, tak wozjewće to hnydom zarjadnistwu. Je to tunja składnosć něšto zajimawe widźeć, tuž rozsudźće so hnydom.

Spěwarjo a spěwarki! — Wulět do Mł. Bolesławy. — Spěwna pruha za sobuskutkowacych ſ přich. njedźelu (21. 8.) pop. w štyrjoch w Serbskim Domje. Štóž so na tutej pruzy njewobdźěli, njemóže sobuskutkować. Zapisk ma so dokónčić. Trěbne noty sobupřinjeseć! Hł. dirigent.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinie. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje

Tworykupowace towarſtwo w Budyšinje

zap. dr. z wobmj. ruk.

Našich ćesćenych sobustawow prosymy nam swoju přibližnu potrjebu

zymskich jěčźnych běrnow

w jednotliwych rozdźělenjach w bliższich 10 dnjach wozjewić. Podawamy jenoź dobre kajkosće po tunim wobličenju.

Wupisane městno zarjadnika składu w Kulowje je wobsadźene.

Wšěm zamołwjerjam za zamołwjenje z tutym naš dźak wuprajimy.

Wósk. tkaniny meter 1.60 pj.
etamina . . metr 0.25 pj.
bóły barchent metr 0.60 pj.
koňiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hoſ. „Złota Hwězda“. Ręcu serbski.

Spušćomnemu starſeho
čeladneho
pyta hnydom **kubło w Miłočicach čo. 1.**

Młoda wysokosuć. **kruwa**
je na před. w **Hasłowje čo. 17**

Serbske kšćeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Borſćanski swjedźeń w Kamjencu
wot 22. hač do 25. augusta 1927

Swjedźeńske wućahi póndźele w 1 hodź. a štwórtk popołdnju ½2 hodź. Štwórtk wječor w 7 hodź. **přićah do města.**

Za awty je tam městno ze strażu.

Kamjenska měšćanska rada.

Dźećace wozyčki
dobre kajkosće po tunich pśaćiznach a pśeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Bodega Espanola
Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasoběpředawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Trjebane a nowe
meble
kaž tež **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1] Podšalnje płaći dowolam

Wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelu. originalnych rańšopruskich-hollandskich
kruwow, jałojcow a bykow
je wot soboty w mojich hrodźach w hotelu „Ke Kur wjefchej“ w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.
Emil Gräfe, skótna wikowarnja.
Telefon 2063 a 2418.

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serbi!

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónpryncowym mосće.

Małe nawěšćki
w „Serbskich Nowinach“ maja
dobry wuspěch

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. piatk 10 zł. pj. Wudawa a šćěi Smolerjec knihliščerńje, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliceja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 193 | **Budyšin — Pjatk, 19. augusta 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Słowakojo a Čěskosłowakska.

Do wójny słuschachu wjele milijonow Słowakow pod wuherske knjezystwo. Wuherjo abo Madźarojo słowakisku rěc surowje potłóčowachu. Słowakojo njemějachu za žiwoje dźěći niz jenički kěje ludowoje schule. Schule je słowakskimi dźěćimi rosnučowachu wuherišy wučerjo, njesłuchachu ani słowa słowakšy. Na słowakske sawy žadźachu Wuherjam abo Madźaram k woli biskopojo wuherišcy duchownych. Słowakojo njemějachu ani jenički kěje. Srědźnje schule. Słowakšy mkodźeńcy, studowazy na srědźnych schulach, buchu w prosłowakorskim duchu wotčehnjeni. S nich wulkadźachu potom renegaći, druhdy najhórschi potłóčowarjo swojeho ludu. Tajzy běchu wěsto wuherišemu knjezerstwu najsłuschi.

Wěsto měšelske słowakski lud też swojich wjednikow a wótcojinzow. Najšwérnischo k swojemu ludej stojesche nabobny měšnik Hlinka. Madźarskich pschesćěhanjow njeběhadźo wustupowasche wschudźom za prawa žiwojeho ludu.

Dokelž je tajke potłóčowanje pschecźiwo Božim žiwjenym kajkanam a pschecźiwo wschemu prawu, Boże ćuby njewuwoschachu. Schwětowe stawizny su tón wulki ćuby stoł, hdyž Wschehomózny žam ćuhi wschu słózej a wschu njeprawdu. S Božim dopuschćenjom zwětowa wójna dawno prózdninu Awstriskku a Wuherišej roswali. Potłóčowane ludy dostachu žiwoju žiwobodu. Słowakojo sjednoćichu so se swojimi krejnymi bratrami Čěchami. S nimi tworja hromadźe Čěšskosłowakiju. Na čole tehole stata sćežka nabobni muzjo, z rjadow nětdy narodnje a hospodarsky potłóčowanych.

Hnydom wschu wažne dźěło do rukow. Sapočachu wulkotnu ześiłku reformu. To rěka hobrje knjeze dwory stat pschenjsa. Dotalnym wobšeržarjam wuplaćuje z rentu. Tute knjeze dwory po mudrych sahadach do rukow njeschich burow a ratarjow rozdźěluje. Čzi, kiž nětdy jako **rostorhani** robocźenjo psched knjezkami swój khrbjećik horbjachu, su dźensa wobšeržerjo rjanych žiwnoscźow. Wschitko, zkle sarjadniskwo staroje Wuherišeje bě na spěchowanje semjanskwa a na potłóčowanje Słowakow stoźene.

Słowakojo naschachu swoje kroschki do nalutowarnjow se statom z wulkimi pschedprawami wuhotowanych. Tute nalutowarnje dawkow płaćichu z njeirjebachu. Knježim dworom pożěwachu pjenjezy po 2 proz. Hdyž słowakski burik pożěwaše trjebasche, dyrbješe 4—5 proz. danje dawaś. Dokelž knjeze dwory pjenjezy tak tunjo dostawachu, pokupowachu kóždy statok a kóždy bleźk semje, Słowakam słuschazy. Tak buchu tute knjeze dwory pschego wjetsche a wjetsche a birske wěsy pschego žrudnische. Statyšachu dyrbjachu do Ameriki wućahowaś a tam swój chleb pytaś. Doma sawostaćí dale roboćazki.

Nětko je žo wě hinak. Knjeze dwory, nětdy madźarskim knjesnjam słuchnaze, pschećidu do rukow słowakskich małych ratarjow.

Madźarjy semjenjo su pak tola jara mózni. Se wschěmi srědźami spytaja nowe wuwicje sadźerjeću a Słowakski lud sašo pod swój tschud dostaś. W Jendźelskej su w Lord Rothermeru wěrku nadeschli. Tón je žo za sajimy madźarskich knjesnjezkow sapschahnyeź dał. Tón nětko sjawnje sa to wustupuje, so by jo Słowakjska sašo pod madźarski tschud stajiła. Tele schćeźuwanje je Słowakow mózne roshorjiło. Kaž schumoł wichora dźe pisches słowakski lud. Hlinka sašo k swojemu ludej rěći. W manifestacijach hobrjichu rosnućerow Słowakojo pischećiwo Rothermerowym prěkowanjam wustupuja. Tola tež wschě mózne narodźiwa Europy jeho schkaranju wotpokasuja. Franzowske a jendźelske nowiny rasnje pischećiwo njemu wustupuja. Rothermera je njewědźo sto sechzył, ale to dobre dopěł, so Słowakojo k swojemu statej źiwórnischo hač hdy steja.

Po skóńcenju wikowańskich jednanjow.

Budźe po hospodarskim nětko politiske rozsumjenje sćeńowaś?

W Londonje, 18. žnjeńca.

Skóńcenje němsko-francowskich wikowańskich jednanjow žo w Londonskich politiskich kruhach **jara wita.** Nadźijeja žo, so wulpschične skóńcenje lětadolskich jednanjow dźijeja žo, so wulpschične skóńcenje lětadolskich jednanjow němsko-francowske położenje wulaśni. W jenym dźele nowinarskwa wuprajł žo nadźija, so budźe dotóńcenje wuměnjenjow też z dobrym wuspěchom **na diplomatiske jednanja dla snižnja porheinskeje wobšadki.** Tak pischе „Daily Chronicle“: „Dokóńcenje wikowańskich jednanjow postiwa bobru składnosć k wujednanju, hdyž bu wobkadne rozsumjenje pisches wěste francowske nowiny dla snižnje liczby wojakow khětro poczeżene. Sjawne jendźelske měnjenje stójcźi na to, so by žo khłubjenje, kaž je žo we Locarno dało, też nětko dopjelniło. **Hijo stej dwě lětze zaschłoj.** Tola wuspěch je, so je pschego cźeźicho, lokalniske wuczinjenja woprawdźe pschemjerjeja.“

Nowina dale měni, so wot franzowskeje strony žo wróćcowasche wot 2500 belgiskich a jendźelskich wojakow se Porheinskeje namjetuje, Franzowska dyrbi 5000 muži wróćo wsaś. **Tutón namjet njemóże Jendźelska pschihwaś,** dokelž by ś tym mjesynarodny karakter wobšadźi žo khubit. Swonkopolitiski dopisowaŕ „Daily News“ pischе, so jednanja mjes Londonom a Parisom hischće traja. Jendźelska sastupuje ź rozsudnosću cźuźiwe sniženje wojakow. We Londonje žu nahlada, so žiwjatoczne khłubjenje w Locarno žo sapreć njechódźi. Po wuspěchu trěcźenjow w pschichodnem tydźenjow budźe pod wobstejnoscźemi žiwjenje a kmjerc Locarnskeje politiki wotwiźowaca.

Schto měni Barlinske nowinarstwo.

W Barlinje, 18. žnjeńca.

Barlinske nowinarstwo wschěch druzy wupraji swoje spokojenje dla wobkamknjenja němsko-francowskich hospodarskich jednanjow. Němska je wot cźasa žeńe, hdyž bu wot Versailleskich wuwojasanow troschu wuswobodźena, na to schła, swoje wikowańske poczahi k druhim statam sašo nawarcź. Ji je po wosspjet porokowało, **so njeje jednanjam khmana.** S kajkej kritiku dyrbchu němskim jednarjam winu pschisprěć, so jednanja do dołhesoe cźahnu abo snjemóžna. S tym nam wiazy pschinć njetrjebaja. Tajke poroki padnu do hromadź, dokelž **ludy su wuměnjenja pod tak cźežkimi pomérami po słónczie łaź runje podpisane.** Němska njeje žo wjetschich woporow bojała, so by na dorosumjenju hobudźała. Chcemy žo nadźeć, so tute dopokasuju **dobreje wole** też druhich k wuwjedźenju podobnych žadanjow pohotowoju, njeruju tamne staty, ź kotrymiž Němska hospodarske swiśi nawjasnje (na pśch. ź Pólskej).

Parizźiskim wuczinjenjam njeby žo dosć ważnosće pschizpěło, bychu-li žo jenož wot hospodarskeho stejiscźa wobhladowałe. To njemóże wuwostaś, so doczińenje naschich wikowańskich pocźahow ź Franzowskej k tomu pschinoschuje, **so politiske napschećiwnosće mjes žuždobnymaj statomaj žo pomjenjschuja.** Dokelž wonka sjhromadna dźěławosć na materielnym polu, wužada žej bjese wschěho wotpjerce politiskeje atmosfery, kotraž je žo w poślednich tydźenjach na hróźbne waschnje samuchła. Wobkładnjenjej žej wězy pod tutym wuhelom, dha dźensy někotrežkuli smykli rjanosće, kotrež na wuměnjenjskim skutku bjes dwěla wiśaja, sa dobre wsaś.

Dalsche Parizźiske hłosy.

W Parisu, 18. žnjeńca.

„Ehr le Paris“ wupraja žo chwalobnje na Bakanowskim a Sserrunjsom dla wobdźělanja hospodarskeho dźěła wuměnjenjow. Tola dodźa na pol politiske pschihohi k rozmyślenju, schtož njeje hischće dosć rozjasnjene.

Hewak Němcam njepschećelny Gaulois piša, so wuměnjenje, jeli žo pschemjedźe, budźe k žwérnemu shromadnemu dźěłu mjes Němsku a Franzowsku w Locarnskim a Genfskim duchu pschinoschowaca.

Offizionny „Petit Parisien“ wita dołkónczne hospodarske wojowanja mjes Němsku a Franzowsku a rěcźi tehorunja jow praktiskim pschewjedźenju sahadow w Locarnje a Genfje.

Podobnje wupraja žo wschě nawědźite nowiny a wukhwalnja wujednjanjsteho ducha, kiž je na woběmaj stronomaj knježił.

Rentnarjow zastaranski zakoń.

W Barlinje, 18. žnjeńca.

Demokratiska frakcija je w bejnje naćišć **zakonja k zastaranju rentnarjow** sapodała. Po nim maja žo sastaraś, wschitzy w tukraju bydlacy němscy rentnarjo, kotrychž porjadne dochody dla wotchódnoscźenja pjenjez nijsche žu hacź renta, kotraž jim po tutym zakonju pschisłeji, hdyž žu 1.) 60. lěto dospěli abo 2.) do skóńcenja 60. lěta ź dźěłu njemózni byli. Jako mězaczku załožonu rentu (Grundrente) žada žo sa měsčno wobzebiśeje kłaźy a namałsne kłaźy a dalsche dźěćo hacź do 18. lěta 25 proz. załožonje renty. Naczisć žada dale pódla renty khorobne sastaranje a pogrjebne pjenjez a to po klasach A 144 hr., B 135 hr., C 126 hr. a D 112.50 hr.

Nowe zjednorjeńske naprawy němsłostatnoje pósty.

Němsłostatna pósta je njedawno wobschěrny pschehlad wo sjednorjeńskich a nalutowańskich naprawach wojsewiła, kotrež je w běhu poślednich tśioch lět pschewjedła. S njeho wulhadźesće, so je njepschestawajuc na to skutkowała, so by wudawki sa swój jarjadniski a wobłhodniski aparat suźiła, pschi tym salutuje nětko lětnje 120 milijonow statnych hr. Psched někotrymi dujemi je němsti póstowy minister we wobšeźitym wosswjenju nowe naprawy dla dalschego móżneho sjednorjenja wudał. Sarjadniske a wobłhodne poměry zyłeje póstowoje telegrafiskeje a telefoniskeje służby pschi wschitkich wobłhadnych měsnjosćach maju so njenuzny se stejniscźa hospodarjeńskeho wobłhodnistwa hnydom systematiźy pischeprudwaca, a to pak niz pschi jelenym błidźe, ale pisches wubranych, we służbje nałhonitych sastojnikow na městnje žamym. Tole pischeprudwanowanje ma žo mjes druhim na to wupschestrěć, hacź žu dźełanske mašinoscźe, dźełanske graty a służbne meble žadanjam wulkeho wobłhada pschimjerjene a hacź potrěbnoćam hospodarjenja dogohaju. Wobžebita kedźbnosć kładze žo na pschihódne do žo pschimanje jenotliwych wobłhodnych mětnjosćow, na wotstronjenje njetrjebawschich dźełanskich pućow a wukonjenjow a wschitkich prózdnych dźěłow, na po możnoćesi hospodarske wuźiwanje dźełanskich mozow, na dalsche žahanje pschiprawjenje technistich a mechaniskowazych pschiprawow, na posčahnjenje dźełakmanoscźe a wjesela nad dźełom personala (na sozialne pschiprawy, pschihódne dźěłowe mumělnjenja, dobre wobžiwdźelenje, wutrjebjenje, wuprošcźenje a sastaranje ź cźisłym powětrom dźełanske městno scźe atd.) Sahada, je ma žo prawy nuz na prawe městno stajicź, ma žo pschedewschitkim pschewjesoe. Wumoschli a wunamakanja nowoczasnjeho dźěłowego a wobłhodneho hospodarstwa a wobłhadneje wědomosće maju žo pschi tym wuwuzicź. Sastojnizy a jich organizacije žo we wobschěrnym wobłhahu do žohnidźela zejahnu. Wyschesche pósłowe direkzije maju nadawk, we wobłuku jim k służbje slejajcych średkow wschě w tutym smyśle sa nusne spóźinate palčzschenje we wobłhodje bjes kombjenja pschewjesoe; jenož we wobšebitich padach ma žo ministerstwu rosprawa podaca. Tak žnětny wocźakacź, so nowe naprawy nahladne potrocźenje sa sarjadnistwo a sa sjamnosć pschinjeju.

Wójna w Chinje.

Jendźelski general Duncan ultimatum stajił.

W Shanghaju, 18. žnjeńca.

Mjes jendźelskim wójskom a južnokhinskim wyschim komandom je žo wczera thutny pschipad stał. Jendźelske lětadło bě nuzowane, dla nětkajkeho defekta w blischoscźi Swenghaja ź jeni ha pischaźi, a za na khińskim wobs. Hnydom po pschistajenju bě lětadło wot cźiłoby khińskich wojakow wobbate, kotrež žo njepschećelskeju sadźerźachu. **General Duncan,** nawjedowaŕ jendźelskeho wójska w Khinje, žadaśe žej hnydomne wróćenje lětadła, schtož khińskí swonkowny konsijar zapowědźi. Na to pósła jendźelski wyschi khińskí nawjedowaŕ ultimatum (poślednje słowo), so žo lětadło hacź do dźesnišcźeho wjecźora wróći. Mjes tym wobžadźichu jendźelscy wojacy żelesniski cźaru Shanghai-Hangtschau a podwjesachu wyschi wobłhod. Hnydom po wosswjenju, so je lětadło žo ź jemi puśeczkiu, pósła jendźelski nawjednik wjazore cźežśe auta na městno, so tu khwilu jendźelscy a khińscy wojacy hromadźe strażuja.

Swonkowny minister Nankinskeho knježerstwa je žo wuprajił, so ma wotpohlad, ź tutym pschikładom žwětej pokakaćz, kak bjeskedźiwomicze žo jendźelscy lětarjo w Khinje sadźerźa. Franzowski generalny konsulat je žo podwolił, w należnosći pożědkowaćz. Tola žo to wot khińskeje strony wotpokaza. Offizionna khińska potwěrdźenja pschisponni, so njeje jendźelske ultimatum khińskich sastojnikow nastrózało. Pschihodne krocźele budu žo cźinicź, so bychu žo khińske prawa respektowałe.

Američanojo dicedźa do Roma leccź.

W Roosevelt fieldźe, 18. žnjeńca.

Sjeźd lětadła „Old Glory“ je žo dźensa popoldnju pjećich wosttorcźišo, dokelž bě žo pschi pośledniim lźeźe na pruhu jena wójka sezopliwa a dyrbjesche žo wuporjedźicź, schtož někotre hodźiny trajesche. Wo sčěhnym puću wuprajischtaj žo pilotaj Bertand a Hill, so pisches **Halifax, St. Johns, Bordeaux** a potom direktnje do Roma polećataj. Puć je žo pisches wjazore parne linije położił, so mohłoj žo ź parnikami dorosumnicź. Zyły puć wucźini 4300 mórskich mil (na 8163 kilomtr.), ź nich wyschе wody na 2500

mil (wokoło 5000 km.) Cjah sléka licza na 45 hacj 50 hodźin. Chzetaj w pischerěšku 100 mil (180 kilomtr.) leczecj a we wyšokosczi 500 hacj 1000 stupnjow (170 hacj 330 metrow). Po wotbywczu gafolina Franzowskix we wyšokosczi 3000 metrow pschelecitaš. „Ola Glory“ je Folkerowy jenotěšnik s jenyne motorom.

Myto ananasowcho krała.

Dobycjerjo. — Létadle ho bjes ľeda šhubiloj.

W Honolulu, 18. žnjeiza.

Jako prěnje létadlo, kiž wo Dolowe myto konkurěrowasche, puschczi ho „Woolaroo“ na sletnischcho Wheeler-Field na kupje Hawai ł semi a bu wot sahorjenych cžrjódow — na 40 000 ludzi — wulkyschnje powitane. Pilot Goebel je ł tym myto 25 000 dollarow, kiž bě „ananasowy kral“ Dole wustajił, dobył. Bě na 26 hodźin 20 mjenischtnow leczał. Jako druhi pschilecza něschto pozdźischo Martin Jensen na „Aloha“ a dostanje druhe myto — 10 000 dollarow. Po njewobkruczenych powdźerach je létadło „Gold Eagle“, wjedźene wot John Forsta, snjeboži. K poslednjemu rasej widźachu je na wyschinje Kokteab. Je najskerje do morja padnyło. Dale je ho létadło „Doran“ shubiło. Namórite wyschnoscze hu tschizaki, torpedowe czołmy a létadle wupóškali, so bychu shubjenych pytali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 19. augusta.

1864 w Kralowej Hradcu naš najswěrniši pročel Adolf Černy.

Bur z pola dobytk bjerje smějo
Wšěch blido z khlěbom wobstara,
A z wobliča plót sebi trějo
Swój staw a prócu lubo ma;
Tuž won a dom je kluwalenje,
Kak lube zlote su te žně.

H. Zejler

Kursus serbskich narodnych rejow.

wotmeje ho jutše sobotu wjeczor ł bjyłom 8 hodź. w tali Sserbskeho Domu. Wukubłanje leži we wustojnych rukach nascheho nam lubeho hłamneho mischtra, hnjeza direktora Bjarnata Krawca a jeho žiwérneje pomognizy, knjeny Měranki Leschawiz ł Drježdźan. Rjane a pěkne pu naschc žerbšle reje, tuž hłuschcza też do Sserbskeho ludu. Schtož nascheje je, ma nasche być, nam dyrbi wutrobu a duschu hrěć! Wusmjało je sprawneje wutroby to, hejmu też nasche žiwjenje. Nan ho do klina połoži, so bychmy ju pěstowali a šaršej měli. Jutše sobotu posłuchši ho šaho mózy nosci lubosci k swojemu ł bohatym a dyrbkownym wozytom iwuczowańskeje hodźiny wobkrucżeci. Sajšo do Wil. W. ho bliši! Schtož najlepje, najelegantnische rejuje, šmě jo na sajédze pod hamžnymi wumělenjenmi wobdźelicz kaž spěwazy. Nicžo nowcho wuczenny pokasacz, ale wusche lube stare žerbšle reje chzemy pschedwjesczcz a to tak, kaž bychmy wumělskej druzinje pschiłuschczeli. Wosebje rad bychmy widżeli, hdy bychu też cži, a to wosebje muzżi, pschischli, kiž hižo někotre raty sjawnje jako rejwarjo wustupichu. Krunje do dźeła! Cjah ł hwata! Sčotrj, bratija, pschihódźe! Sarjadowstwo.

— **Wo wjecorje.** Wuhlady na wjedro hu jara schpalne. S wjecora ho pschibližowaza mjana je pola naš ł dešczom sastupiła. Pódła tuteje mżiny leżachu nad Europu wczera rano hischcze wschelake mjenische pschesterjenje nižinow. Po wschém sdaczu mżiny jara špěschnje czahaja. Haczrunjcz wjedrajnje wobschérne deschcze stajeja, nocžemy nadźije špuschczicz. Dźensa rano chżyche schkleiza sčerje na rjane. Raschi rałarjo hu sawczerawschim, wosebje pak wczera pilnje domoj wotsyli. Riz jenoż pschcza, ně też wowsyh hu mohł rjez, ł wulkeho dżela pod žuche. Pola ho pschcžo bóle wuprózdnjesa. Hižo su tu a tam wotamy sasunkli. — Jutše sobotu schadża klómczko 4,51 h. a chowa ho 7,14 hodź. Mježack schadża w wzy 10,55 h. a chowa ho popołdnu 2,08 hodź.

— **Budyschke wokrjesne hejtmanstwo** je ł pschihłosowanjom smutkownscho ministerstwa a w pschesjednosczi ł sinanznym ministerstwom jésnu swěschnosć za czežite auta łožbeje druzimy na Garbarskej haży a psched Schulerskimi wrotami w Budyschinje na 10 km. sa hodźinu smjažiło.

— **Sšwobodne mjasowe jetki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 20. augusta, dop. wot 7 hacj 9 hodź. wotedawa ho fyre howjase mjaso, punt po 40 pj., fyre žwinjace mjaso, punt po 60 pj.

— **Letuschi mjedowy wunoschk.** K tomu nam naschonity pczołar pischc: Wuhladny na špakojasy wjedowy wunoschk hu dla njepschihódneho wjedra w poslednich tydzenach khetro pomjeschiłe. Spoczatk junija a julija bésche krótki czah, hdyž mějachu pczołarjo najwjetschu nadźiju. Kunje w czasu, hdyž lipa kčežjesche, pschewobrozi ho wjedro. Mokrotu a symne wjedro pczoła njesnjeze. Pschi tajkim wjedrje ho pczoły rad rója a na wójarj létha njepobrachowasche a někotrožkuli pczołar njewědżesche sej žaneje rady. Ale je malo njedou. A tak smeja pczołarjo létha někajki frěni wunoschk. Wuhlady ja holanskich pczołarjow hu w tuthwilu lépsche. Spokojneho wunoschka njejsmy léta dolho wjazy měli. Tak też pczołarske dżelo mnohim wjeselka njedawa, hdyž léto wot léta ł dobytkom klaza.

— **Rataršla wustajcizja w Budyschinje.** Wokrjesna direkzija Ratarskeje komory za Hornju Łužicu a rajonaj Swjatk Hornjo-Luzitskeho wotdžélenja towarstwow sładkowych knihow (Herdbuchgesellschaften) wuhotujetaj 10. a 11. septembra w Budyschinje ratarske wustajcizju, na kotrejž budża wimo knih, howjaseho skotu, fwinj, kosow a makeho skotu też ratarske graty, maschiny a twarkowy, wustajene. Też hu pschi wustajenju pschedmjedzenja jechařskich towarstwow a druhe sporiste poskiczenja wotmyslene. Wschо dalsche może łožby shonicz w Budyschinje na Mättigowej dróhy 31.

— **Pschemenjenje wuczerjow pschi ludowych a pokrazowańskich schulach sakkiske Hornjeje Łužicy.** Pschistajeni buchu stajni wuczerjo F. E. Simon w Korjenuju (20. 6.), F. A. Gutte we Wałbranezach (1. 4.), F. A. W. Haupt we Wjednarjezach (1. 4.), H. R. Peuker w Brěsni pola Kamjenza (1. 4.), M. R. Fjelt a M. T. Soba w Bukezach (1. 4.). Prawa stajnješe dostachu njestajni wuczerjo F. B. Glatzel w Hajnitzach, A. M. Richter w Klukschu a K. G. H. Nammann w Brěsni pola Kamjenza.

— **Holza ho sasso namalaka.** Schulisti holzu Krjenjez, wo kotrejž bu wosjewjene, jo je ho 13. t. m. shubiła, je policija wczera tu dobsahnyła a ju starschimaj wróczika.

— **Spytane samomordarstwo.** Sdrjedu popołdnju chżyche ho 19-letny muzżi, kij je sdarcu ł Bitkowiz pochkadza, we klanje njedaloko Schreberskich schrodkow pschi Drježdżanskej dróhy cžahej pschjedżecz dacz. Ludzo pak ho jeho wotpohłada dohladachu a jeho ruce je šmjertnemu stracha wutorhnychu.

— **Njeschoze** sta ho krjedu pschipołdnju w tudomnej Münchnerej fabriky. 14-letny wuczonik Krätschel ł Nornieje Hórki ho sakopny a tak njeschożownje mjes żelesobłachowe płaty padże, so jemu tute prawu ruku wże lohcza dopołnje rosrěsachu. S khorobnym automobilom tudomneje dobrowólneje sanitetneje kolony dowjedechu srawischnu ł lekarjej drej. Hüpfnerej a na to do starschiskeho domu we Hornjej Hórzy.

S **Minakala.** 70 kilometrowske dróhowe wuježdżowanje „Dokoła wokoło Minakala“ sorjadnje njedżelu, 21. augusta 1927 rano w 6 hodź. koleježdne towarstwo „Pfeil“ ja Minakał a wokolinu na czorje ł Minakała do Pžowjowy, Nakeż, Budyschina (Kronprinzstrasse) wósł. Zitne wkli, Kamjenitnu hażu, Drjewowe wiki, Zyhelnski wal, Muzżakowsku dróhu), Delnju Górku, Sdżerje, Komorowa, Delnjeho Wujesda, Manjowa, Nudyje do Minakała. Jédżerjo šmédża ho hischcze hacj do soboty, 20. augusta pschijetjewicz. Sapołożicz maju 1 hriwnu, kotraż ma ho na wikowarja ł jednymi kolami A. Lońka w Hermanezach (pórta we Lajn) abo Roberta Pětscha w Minakale wotedacz. Kolesarjo pojedu w 2 stupinomaj; stupina A ja schlawczowe wobruczę, B ja tołste wobruczę se schtiriaussimi blachami. Wuprothowani nadrósni jédżerjo njesmédża w stupinje B jěcz. Jenowuczni a młodostni dostanu 3 mjenischimy lépschiny. Dobyczer tódżele stupiny dostanje wótz ł wénzowej sželu a czesne myto; 75 prozy. wschitkich jédżerjow dostanje myta. Spoczatk a kónz wuježdżowanja je psched Knježim hoscenzom w Minakale. Prěni jédżerjo šmadź nětkle 3/8 hodź. sajo do Minakała pschijedu. Njedżelu wjeczor je wuježdżowanje na wuježdżowanischczu na Nometrainerischich aparatach (3 myta.) Na dróhowym wuježdżowanju šmédża ho wobdźelicz wschitke šobustawy towarstwow, kiž su swjatkowe towarstwa Budyskeho wokrjesa we Luzitšim swjatku koleježdnych. Sa wuježdżowarjow, kotrjž ho wobdżéla, je rosdżelenje kwarterowo hobotu wjeczor wot 8—10 hodź. we Knjezim hoscenzu w Minakale.

S **Minakała.** Pjatk, 12. augusta wotmě ho pschi samurjowanju koproweje tyki do schulskeho pschiwótka jednora žiwjatocznosce. Pop. w 5 hodź. shromadżichu ho pschi twarje žiwjatocznje šobustawy schulskeho wubjerka, architekt Zyž ł Khróšeiz a twarsti mischtr Polak ł Hodźija. Méschczanoscta Garbar pschejesche też jako pschedsyda pschedstejiczerstwa schulskeho wokrjesa a schulskeho wubjerka te wutrobnynji słowani twarej dobry postup. S krótkimi słowami pschistajenkowu ho jemu ł fstrócznym dyrjenjom ł hamorom wuczer Tischner jako sastupjer wuczerjow, brahja ł Holnstein, architekt Zyž a twarsti mischtr Polak. Méschczanoscta Kěta ł Wjesela pschednješe w žerbšlej rěczi pschecza wobydlerstwa a pschejcita wot njeho žamehu sestajane žerbšle pismo, kiž bu ł dwěmaj němskimaj wopisnymaj, ł Budyschkimi dżenikami, ł sjenjesami ł czaha inflazije a ł nětschimi pjenjesami do tyły pokożene.

S **Noweje Wiży** pola Nakeż. Na naschim hońtwinkkim rewérje je mnoho rubjeżneje swériny. Psched krótkim su tu hajnizy 9 twórjow, jeneho stareho a wósom młodych je jeneho stareho korniklazeho twara wunyli a satšelili. Dale w běhu nekotrych njedżel satšelichu tu tši stare lischki. Sajazy a kurwoty pod tutymi rubjeżnikami jara cžerpja. Mamy też tu dosez dwajnohatych rubjeżnikow. Psched krótkim tšeli najenk hońtwy hornika (schéžczaka), w kotrehaž nopje 9 milimetr. teschinkowa kulka žedżesche. Tak ma won jedyn trajazy dopołas, na kak wschelakor waschnje cži knjeza padnjschi w rewérje dżélajn.

S **Lubija.** Kak dałeko je twar nowoje żelesniży mjez Hornim Kunwałdom a Lubijom postupił, wo tom pobadża nam bliščsche zjadki fajnu rosprawu: Na Lubijskim dwórnischczu dyrbjachu zlownu kólnju šwoitorhacz, dokeż dyrbjesche ho dwórnischczo powjetschicz a běsche mésnosć sa wuhbżewje nowoje czary trébna. Wčko pschi Wassbortskim mojeze dżél żelesniżneho sarešta wotrywaju. Dobyta klina žluzi ł sesčerkschenju nałpya na Schreberskich sahrodkach sady Mathildinoje dróhi. Na méstnje, hdżež na dwórnischczu rittle czahi do Habrachczeju pschikhadżeja a wottkhadżeja, maju pschichodnje czahi do Hornjeho Kunwałda wobkhadżecz. Lubijsko—Zitawska czara dóstanje na méstnje swoitorhanoje złowneje kólnje nowe nastupnischczo. S swarjenskimi dżélami chżedża hischcze létha holowi być. Mjes Lubijom a Hornim Kunwałdom maju ho sežkhowaze dwórnischcza abo sastanischcza pschiprawicz: we Wolescheizy—Dażinje, w Dażinku, w Hornim Kunwałdze—Halbanje a sastanischczo w Hornim Kunwałdze. Na Kunwałdskim dwórnischczu dyrbja nowe sežkhowanske kolije połožicz, so bychu ho tam druhe czahi sežkowacz mohle.

Z Khróšeie. Dżensa pjatk wječor 1/2 9 hodź. budże we Wjenkee hoseenu přednošk ze swětłowobrazami wo katastrofje we dołomaj rěkow Gottleuby a Müg-

Za wysoku płaćiznu.

Powědančko ł naschich knjow.

Napišała Kristina Nowowa.

45] (Pokračowanje.)

Młoda knjeni cžinjesche wulkej wocži a słoži jej na rěczazeho. Wón wérjesche, jo je Khrystuš ł nim, a też tuhy. To wón tola runje tak wérjesche, kaž romjazy rjekojo, martrarjo; też cži su ho w jasinje a we šmjerczi ł jeho pschitomnosczi pokojeli.

„Miroslavo, myšlicze wy pschezo na njeho? Kak je to mózno?“

„Jara šnadny, drohi knjeze. Mam dżén jenoż Jeho.“

Margitu pschelnoja dżiwne czuesze. Jej lésche, jako by to dyrbjało wulke bohatšiwe być, jenoż Jeho mécž a pschi tom tajke šwétło a tajti měr, kaž bésche na wobliczo mkoho dobreho proviżora widżecz. Wona ho njejapzy nalloni a pschi tom saropotny, ani so by tobo chżyła. Ursiny pohladny k durjam a ju wuhladny. Njewuprajny wuras wustupi na jeho wobliczo.

„Luby knjeze, mój njejšmoj ani pytnoj, so je žadany, ale njewoczakowany wopyt pschischol.“

Nikolaj ho wobroczi — „Margita!“

Wutroba njetrjeba pschedstawjenja. Nikolaj wokomiknje wédżesche, schtó to bě, kotraž w durjach stojesche, a jemu nežnu ruku napschecžo wupschestrě, a schtó to bě, kij ho jemu wótsje płakajo do wobjeza cžišny. „Drohi, luby Nikuschka!“

„Margita, tak žy ty tola ke mni pschischla? Ow, kak kražnje!“

„Ach, kak bych była mohła njepschijšeć, hdyž ho ty ja mnu žedżisch, ani so bych to wuczuła!“

Margita šapkała šnotwa, a Nikolaj też płakasche. Ow, kak derje to bě, so wokomik w kotremž ł hrěchom rosdwojenej njewinowatej dżéjcy Manfreda Korimskeho a Natalije Orlowskeje po prěni krócz šapo hromadu namakaschtej, njemějesche šwédkom. Wonaj njepytnyschtaj, so bě Ursiny wuschol. Wonaj njewidżeschtaj špohladnjenja, ł kotrymž bě won wot duri hischcze raš na njeju pohladał, špohladnjenja polne lubosze a šodom też bolosze. Nimale hiesnoscu wuras, ł kotrymž ho won wonka na khódbje wo šnmnu seżemu šepra, wonaj też widżeczej njemużschtaj, tohorunja niz to, kak wobě ruzy najprjedy na wutrobnjo, potom do wobliczja stłóczi, prjedy hacj pohłhodach horje bżejeche. Tuzy po wuczu šhubi ho błédoty a bolosez, ja ktruż na seni lékarskuwe njebywa, ł nadobnoho wobliczaz; niczo ł toho njeshy, chiba hischcze trochu hłuboseje šrudoby w špohladnjenju.

„Schto je, Ursiny?“ špodżiwasche ho tam w šale lékarnik, kij runje wulki kofr jamkasche. „Pschecze žebi Nikolaj něschto?“

„Ně, knjes Korimski!“ Młody cžłowjek ho trochu wuznuleknu.

„K tomu je won pschejara špožowny; pschetož knjeni Orlowska je pschijéła.“

„Margita?“ Korimski puschczi kofrowe wéko a stojesche bżo pschi pódła swojeho proviżora. „Wona je pschischła, dżenża to tutom hrosnem wjedrje? A hdy?“

„Runje nětkole; a ja myšlu, jo pschikhadża runy pucz ł Górki. Ssym pschischol wam to špżélicz; pschetož budże trjeba ho wo czołku wjeczerjecz a wo wutejenje pansteje jstwy postaracz. Dowolicze-li, chzu wam tule staroscz wotewjacz, knjes Korimski.“

Mučne pohlišenje hłowy, ł dżakownym špohladnjenjom hordeju woczow pschewodżene, bě ł wotmołwu.

Proviżor ho wotžali. Bórzy potom wédżesche Pribowka a ł njej wscha czeledź w donje, kajkeho njejmérnje važneho hoseża maju w donje. Żonża płakasche wot šameho pohnuca a šhubi zyle hłowu. Derje jenoż bě, so też proviżor hłowu njeshubi, ale ho wo wscho starasche. Won da šamo ł konditarnje a ł restauraczije pschinjeseż, cžehoż bě trjeba ł wjecżeri a ja tak lubeho hoseża. A dokeż runje nichtó k ruzy njebě, pschewětrowasche a wutepi won šam bożesnjsku jstwu. Potom wunjeseschtaj ł wotrocžkom kofry je šalona, špadowaschtaj špešnje wscho šajo do porjadka a rošhwětlischtaj jón, so bychu knjeza wscho hotowe namakali, hdyž pschihdu.

Schtó by hdy być Korimskemu prajił, so najžbożownischi wokomik jeho žiwjenja hdżeż to, schtož bě hrěch za wjele lét rosdżélčik, šajo do njerosdżélomneho zuzka hromadu šnežecz dyrbjesche, budże ho w jstwiczym jeho proviżora wotešrawacz, hdżež hischcze ł tomu, še šnežemy, wot nich njepytnjene, štote słowa bo błyschczachu: „Wodajcze, a budże wam wodate!“

Doktor Lermontow šaběrasche ho runje še šestajenjom jésneho porjada, hdyž jeho nadobo něchtó šwaha ho dótkny.

„Wy pschikhadżecze ka duch, Ursiny; hdże šcze Nikuschku wosiajił?“

„Pola žebje.“

„Sceze po mnje pschischol?“

„Ně, knjeze; ja šym jenoż pschischol, wam něschto rjez. Knjeni Orlowska je pschischła ho ze swojim bratrom rošžohnowacz, kaž žebi myšlu, lista dla, kij je won ji napisał.“

„Schtó, Margita Orlowska je tu? Běschcze wy pschi tom, hdyž pschindże? Njeje roshorjenje jemu schkodżało?“

„Sbożo a lubosez tak bórzy njemoritej.“

„Dobra logika; ale schto žebi prajeschtaj?“

„Niz wjele; wobaj płakajschtaj?“

„Wbohaj!“ Doktor špowju hłowu nakhili.

„Nětko je tej knjes Korimski pschi nimaj. Dowolicze-li, bych chżył jésdny porjad dohotowicz. Pschecžej dżéli ho do špoża swojeho pschecžela pschežo rad. Dżicze, knjes doktor, ke knjesej Nikolajej!“

„Wy šcze jara pschecželny, je-li chżecze mje w tutom wotsudłem dżéle šamenicz; ł měrnej myšlu bych bjes toho njemohł dale dżélacz, a jedna to wo to, dobre šwitki namakacz, so bychmy Nikolaja ł czaščišchim pschestajenjom a dołhim čakanjom pschejara njewoprózdnili. Hacz botal šym pschischol, wottud możeze pokračowacz. Hdyž šym knjeni Orlowsku połtrowił, pschidżu hnydom šajo.“

Ale doktor ho njewótkli. Nadeiżże knjeżitwo hižo we šalonje, a jeho pschecželne jewjenje runje hischcze ł dospołnosczi špožbnoho špoża pobrachowasche.

(Pokračowanje šežehuje.)

litzy. Bohaty wopyt so wočakuje. Zastupny pjenjez je nizki.

Z Ralbie. Radupodawanje za maćerje je wutoru, 23. augusta, popoldnju w 2 hodź. pola Brěžanec. Lěkař budźe přitomny.

S Kamjenza. Wječera pschipoldnju na rózku Nendtowje a Kasarnskeje dróhi motorowy kolesaŕ kolojěšnemu tak do kola sajědże, jo so wiz jenož koło dospolnje rozbi, ale jeho też kolojěšnemu nohu skama. Wobaj jědźerjej staj z Kamjenza.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Freiwala. (Wopor starego njepočitka.) Tu sthori wšěm Lorenz na hyrny cźrjewowy kolik, jako běšche wischnje jědł a so wody na nje napił. Lěkaŕ wukasa sthorjenemu opium. Wot toho pak Lorenz pschewjele k jebi wsa a z nim šu hišchoze hórje. Na jěsdze k druhemu lěkaŕej je thory w automobilu jědźo na wosšlahnjenje wutroby wumrěł.

* S Lipska. (Ssamomordarstwo sluzowanje holzy). Pondźelu rano namakachu w bydlenju jeneho wobthodnika na dolnej drózy sluzownu holzu z zlumoum sajědowjenu. Sakotany lěkaŕ šwěsći, so je pola holzy, kotraž we kuchini ležeshe, šmjercź hižom psched nekotrymi hodźinami sastupiła. Wobchowjesć cźeko wsa a je anatomijt pschedwoa. Holza, kotraž je 3 Mudły rodźena a 23 lět stara, je šwoju sluzbu psched nehdże diwnmaj mězazomaj nastupiła. Pschicźina šamomordarstwa je njesnata. Holza běshe šwótmila a pilna.

* S Lipska. Zalosne njesboże sta šo tu wutoru. Hdyž so 45 létna mandźelska Meta L. pschi kótle ljeja se plokanjom sabrasche, wudyri nadebo je šylnym wětrikom rozsahle plomjo ſ nješeje a šapali draštu, kiž šo hnydom paliś počza. Prjedy hač můsesche schtó pomhaś, bě njeshožowna wschna w plomjenjach. W khorownj je wbohu žónsta na šwoje rany wumrěła. — Straschnje wopalika je šo teź we Lipsku-Matych Zschocherjezach mandźelska samkarja. Ta bě ſ blesche spiritus na wuhlowm lopatku wulinyła, so by hišchoze šo zehlaze wulło w kochlach rospkonjeniła. Hdyž lopatku do nješeje storeźi, sapalnpnychu plomjenja. S tym šo žónsta wustroża, tak so šo je spiritušom pola a na to je jeje drasta šapali. Wona je w domje diakonišowo psches šwoje wopalenja šmjercź namakała.

* S Oberlanterbacha. Cźeźke njesbožo pschi žyćenju. Kubler Schwabe bě je šwojej šwójbu na polu a žyćeshe žito. Mjes tym lazeshe ſ lětnym žynk po polu we rażdu. Nadobo šafkchitny šo ſ wyšokich šuwjelzow a wustróżanej starschej widźeschtaj, so je šwezaga maschina jeju dźesći wobe nóży wyshe kulkow wotrěźa. Dźeżo drje jeźeźka žive wostaje.

* S Hohenstrina-Ernstala. (Njesbožowna luboseć.) Dla njesbožowneje luboseće da šo w jenej ſ posledních nozow 17-létny jehlydźelaŕ Müller Glauchauskemu cźahej pschesći, hdyž běshe prjedy hišchoze hórski šwojedjeń wopytał. Njesbožowneho běshe cźah žalostnje rošcźahkował a teź hnydom morił.

* S Hermsdorfa p. Shorjelza. (Sšwérna sluzba.) Knjezšti pobonz Gustaw Schmidt šwjesćeshe 16. augusta šwój 50 létny jubilej pola šwójby L. H. Kurys-Rümera.

* S Greifenberga. 675létny jubilej katolskeje farskeje zyrkwje šwjeśćeshe šo tu njedźelu na dostojne waschnje, pschi cźimž šo katolska wobźada a schesćo šwankowski knjeza duchowni wobšlužichu. Zyrkej bu šandźene lěta dokładnje šmutka wobnowjena, tak so możesche šo wona k šwojemu jubilejowemu šwojedjenjej w najkrašnjšej wyshe pokazaś. Hižo rano běchu šwónowu Bożu mšchu šwjeśćili a w 9 hodź. běshe potom šwjatoczna Boża sluzba we starošlowjanšći, ſ wobnowjenej šwjatnizy. Benediktinski Pater Siegfried mészeshe šwjedjenske předowanje. Popoldnju wotmětowaśe šo wošadna šwjatoczkosći we žórli „Hrodu". Měschczanski farak Hanka powita šwjatoczym shromadźizny a pschedcźita pschipósłane šwójbnyschenje telegramy a dopišy, ke kotrymž so někotre ertne šwojopschecźa pschidrukichu. Měschczanski farak dr. Otte ſ Lejpcu jako prjedawschi duschepastyŕ wožady, rěcźeshe wo katolskich diasporu, jich wušach a bědźenjach, jich nadawkach a pschihłuschowšćach napschecźo zyrkwi. Rjane špěwy, wot kantora Bürke nawjedowane, porjeśiśchu zyły šwjedźeń. Farak Hanka wupraji napośledku wšěm wutrobny dźak.

* Sc Steudala. (Sšmjertnaj blyskaj). Wowcźer Gragendorf ſ Wanzlebena běshe šo pódła šwojeho stadła na polu pobyndnył, so by powobjedowal. Hacźrunjeź šo njedeschcźowaśe, šapny blysk ſ mróźelow a zarazy wowcźerja a jeho diwju pšow. Jeho bjomka, kotraž spódła šiedźeshe, blysk wopali. — Pola Bielbauma w Starej Marzy pschekwata njewjedro kubleraja Wilhelma Marcha, Mjalo na polu šažne běrny wujeśdźowaśe. Blysk dyri do radła a mori ſ bobom wobšiedźerja a jeho diwcju kow. Wotrocźk, kiž pódła šiedźeshe, bu ſ wuitkej mozu k semi cźišmjeny, wošta pak njeranjeny.

* S Kotlenza. (Sšwoju mac sarazyl). Wójnski invalid w Sšmerwje rošslobi šo na šwoju mać, dokelž běshe jemu wunjetowała, so je šo na bijeršy wobdźelił, a sarazy ju. Mša to pschiwjaza šebi tichy dynamitowe patrony wokolo žiwota, japali je, a wone je wopraudźe do cźišłoh rostorhachu.

* S Bierjena. (Wopor horow.) Ratař a fotograf Korla Schumacher ſ Bierjena wulecźa še 1920 do Zella w Pfullerowym dole, kiž wón 9. augusta wopuschći, so by Stillenporty dok wopytał. S tuteho wulěta bu wjazy wrócźił njeje a bě zhubjeny. Někto namakachu pschi nahlej „šłónčnej šejcźe" (Sonnenwand) powoštawiti jeneho cźowjeka, najpredy drastu, po dalschich šledźenju teź běle pschehnitcho cźela, kotrež běchu šdźela je sašupykami (Schutt) pschekhowali. Stawy ležachu wot cźela rosbrójene. Potajšawobjene. Stawy ležachu wot cźela rosbrójene. Potajkim je to hrózny pad wot šłónčnieje seźeny dyk. Pschi tym je šo kojeźemz dozyła rosbił. Wuršledźi bjes dwěla na to pokasaja, so je tu we cźeko šnjesbožoneho Schumachera jedna.

Hrózne katastrofy w Sibirskej.

Semjerjenja, šliwki, wichory, powodźenja.

Thjazy ludźi bjes bydlenja, wulke liczby morwych.

S Moskwy pschikhadźeja straschte powješće wo žalostnym šemjerjenju, kotrež je Namanganski wokrjesk w prjedźnjej khži potrjechiło. Semja w tutej krajinje hižom dny dołho rži. Podšenske storki so šapo a šapo wopjetuja. Serjedu w nozy šabrinyła šnowa šylny podšenski stork, kiž kraj šnowa cźežy šapuśći. Semja je na wjele městnach rospukana. Raspuki su šanno druhdy metr šdźerołe. Pschi šemjerjenju je wjele ludźi žiwjenje šhubiło. Wobydlerstwo w šapuśćenym kraju je zyle šadwělowane, dokelž je we šlajnym šmjertnym straśche žive.

K tutym hižom dołeš šrudnym powješćam wo cźežkim šemjerjenju pschidrucza so hischeze dalsche wo šylnych šlimkach a wichorach w naraśchej Sibirskej. Wokoło Wladiwoktoka šu šo k waprawdźitej naturnjej katastrofje wurosłe, kotraž je hischeze hróšnischa hacź šemjerjenje pola Namagana. Wulke wodY šu pola Wladiwostoka 22 wjow dospolnje šapuśćile. Dźeśacźtyźazy ſ burskeho šława a dźešacźerjow nimaja wjazy šwojeho domcźa. Najwjetschi dźeł ſkotu je šo w zołmach wulkich wodow šatepił. Sšot pak, kotryž šu mohli wukhowaca, nima pizo a khorošeje šu jón hižom napadnyle. Dźeł wobydlerstwa je ſ najwjetschej hróšbu na hórki cźekny. Tam cźekcźeni někto bjes zgrobu wot šwéta ſ wulkej wodu wotrěśnjeni pschedbywaju. Pola Ussurija šwottorhachu wody něhdże 4000 twarjenjow a šwottpławichu žně ſ polow. Teź šamnische podkopki šu tehorunja cźežzy cźerpile.

Wobkhad na železnjach šu zyle šaštajicź dyrbjeli. Telegrafiske šwjski šu rošlorhane. Teź hischeze ſ dalschich sibirskich krajinow pschikhadźeju powješće wo najcźežschich njewjedrach. Tak je we wokolnizje Schmakowa šamo 30 cźłowjekow wo žiwjenje pschischko a 2000 ludźi nima hydlenja.

Naturske katastrofy w šwojim zhlym wobhašu a rozmjerje njejšu hischeze despolnje šnate. Teź naštate šchkody njehodźa šo hischeze wobliczicź. Potrjechene krajiny šticźa wobraš hróšbneho šapuśćenja. Něhdże 60 wjow je šo we zołmach šhubiło. Psches nje jěźdźa łódże. Jo bychu ludźi, kotšij šu šo na hórki pschewali, wumrěli.

Zapósłane.

(Bjez zamolwitosće redakcije.)

Při dotalnej tak mjenowanej serbskej cyrkwi we Budyšinje wot 1. septembra němski farař! Tu so ión abo tamón dopomni zaso na katolski zjězd w Budyšinje, hdźež nětčiši wysokodostojny knjez biskop do luda zawola: „Ich bin ein katholischer Bischof und ein deutscher Mann!!" Što tute słowa „Deutscher Mann" wozнamjenjachu, budże nam Serbam nětko při wobsadźenju noweje „Budyskeje fary zwonka starych murjow" dospołne wědomne. Najprjedy dyrbješe so serbska fara docyła zahnać a dokelž so to po přestudowanju na nju so počahowych aktow njehodźeše, rěka nětko: Započeć tak, kaž němska evangelska wyšnosć to ze serbskimi wosadami w Delnjej Łužicy čini! Do serskich wosadow němskeho duchowneho! To so tak najlěpje germanizuje! A što budże, hdyž budża so Serbja spjećować a přećiwo tutej njeprawdźe pisać a so wobarać? Budża wot duchownicze wyšnosće zaso wuwolani jako tajcy, kiž swojeho biskopa njećesća a kiž jomu wulku njeprawdu činja! A skónčnje přińdże hišće zaso tak daloko, kaž je so to na jenej konferency duchownych w Radworju stało, zo wysokodostojny knjez biskop serbskemu ludej hrozy z tym, zo sebi da wot Roma polnomocy dać, z kotrymiž potom wo swoje prawa so bědźacych Serbow hubunčnych šćini.

Generalny kapitel je tute wobsadźenje „jenoliłosne" wobzamknył?! Budże drje lěpje prajene: wobzamknyć dyrbjał! dokelž su druzy to tak chcyli!! Cłowjek so tu jenož za hłowu přima a so prašа, kak je to možno, zo wysokodostojny knjez biskop, hdyž do Serbow přińdże, Serbam měd wokolo huby móra a jich khwali a za khribjetom jich potom zaso morsnje!

Směmy wćipni być, kak wjeledostojny knjez zastupjeŕ generalneho kapitla njedźelu tutu wěc wujasni!

Zasakło Słowjanam njepřećelne zmyslenje tamneho Filipdorfskeho „slawneho" P. Watzla njese swoje płody!

Serbja so wobaraju. (Łužićan 1867.)

„Hdyž pomyslu, kak so na serbskich klětkach jenoněmski předuje, da je mi, kaž by mje nječhtó kłoł. Ja praju: Serbski lud — wbohi lud! K póhanam scelu póslow a duchownych, kotřiž jim swjaty evangelij w jich maćerskej rěći připowjedaju — tym cuzym, dźiwim póhanam — a křesćanske serbske wosady dyrbja so z tym spokojić, zo jim słódke słowo Boże w cuzej rěći poskićuja, kotruž drje wuši słyšitej, ale tola nihdy wutroba njezapřija. Kajke je to bubjeństwo! Hdyž so tajki němski kandidat abo duchowny z mocu do serbskeje fary ćiści a serbsku klětku nastupi, mi so zda, kaž by wón radši wołnu swojich wowcow třihać chcył, dyžli hłódne stadłesko pasć. — Ale što da je wina? Serbski narod, serbske wosady — Serbjo sami! Hdyž na čerwja stupiš, wón so wije; kóžda wačka so wobara; kóždy ptačk skoržo skréći, cheeš-li jemu něšto z hnježka wzać; kóžde psyčatko skiwli a šćowka, stanje-li so jemu křiwda; njemóže da też serbska wosada skoržić a prosyć, doniž pomoc njeprińdże?"

„Před 100 lětami dyrbješe Khoćebuska serbska wosada duchowneho dostać, kotrehož nochcyše. Wona protest zapołoži. W Khoćebuzu njechachu pak na jejnu prośtwu na žane wašnje posłuchać. Tuž poda so wěsty Lenik z Depska rany puć do Barlina, zo by tam jeho majestosći kralej cylu wěc předłožił. Dróha do Barlina je tukhwilu runiša dyžli tehdy, telko zadźewkow, njerjada a dźěrow teź nima, jako před 100 lětami. Zapjera je tuniša, a pisać w šuli lěpje nawukniemy hač naši wótcowjo."

Tole k należnosći katólskeho kapitla w Budyšinje.

Strowotnistwo.

Traschazy šnat.

Dźěrći bywaju cźasto w nozy w šparje traschene. Dźěrćo wušnje a ša nětkajki cźaš motucźi, nječhto powéda a je strachom wola a płacze. Njemó, hdże je a strózuje ha kóždeho, schtó ho k njemu pschibliżuje. To traje druhdy dłeschi cźaš, doniž ho šapo njeměruje. Schto je ſ pschicźinu toho. Swjetscha je to wina, so bywa dźeco psched šnanjom scherjene. Jemu po potom wšcho możne dźiše, wobeshe tajkemu, kotrej trochu na cźuwy cźerpi. Winu pak móžemy teź hischeze w něcźim druhim pytaź. Sšnadź cźerpi dźěćo w nozy na njedostatk khžiłku (Sauerstoff.) a ma pschewjele wuhliczinatanu (Kohlensorid) w krewji a to naštanje tehdom, njemóže-li dźěćo porjadnje dychaź, ma-li šmorkawu abo njeje-li dosć cźistcho powětra w lěhaŕni. W lěhaŕni njeje tehdom dosć cźistcho powětra, hdyž ho tam derje njewětruje, abo je-li w njej pschewjele ludźi w nozy špi. Powětr je potom pschejara ſ wuhliczinatanom naśnjećeny. We nozy mamy teź ſ nošom dychaź. Je-li dźěćo to šnadź šmorkawy abo latnjanja noša dla njemóže, dha jara njemérnje špi. To špóšnajemy na tym, je-li dźěćo rano šaspane, ma-li škabe wócźka, błéde licźka, šaćežky nóš ſ cźerwjenym končźkom. Mnohe maćerje njewědźa šebi ſ tajkim dźešcźom rady.

Sšamo po rosumi, so mamy tak bórsy hacź móžno, pschicźinu wotštraniś. Je-li šmorkawa tutoho hubjeneho nózneho španja šawinuje, dyrbimy najprjedy nóš dokładnje desinfijcérowaś. To móžemy ſ tym, so nóš šnutska ſ želenej wodu šwumopłokujemy. K tomu móžemy teź muczku „pata menthołen" rjebaź. Teź poćenje je dobra wěs pschećiwo šmorkawje. Druhdy je šmorkawa šamo šapocźaśk nětkajkeje khorosće, (wošypjnow, khripy, atd.). Najmjazy pak šaseši na dobrym wětrowanju lěhaŕnje. Pobleschcźa maju po wschódnje rano ſ woknu na cźerstwy powětr połožiś. Nětkotrykuli žebi myšli, so móže w nozy wschudźe špaź. To pak je wopaki. Spanju mamy wjazy kedźbliwośće wěnowaś.

Najnowše z cyłeho świeta.

— Schkrowa powješć wo wjedrje ſa jutšišchu žobotu: Mróźeše po pschezahnju, wětry duja ſ dołheho wjerzora, ras wjedra hišcheze šherjachu. W šendźešiej šaso šuche a wobšijatne wjedro, tola trochu khłodno.

Kaž so ſ Barlina powě, šu so lěšy na kupje Koršika šapalile a so tak wupschestrěwale, so nimale zyła kupa šo pali. Psches šylny wětr pohonjeny, khwata woheń ſ njeschednej ſpeschnoszu. Kražny kěš we wokolinje Portovechio-Bonifacio, krajina wokolo Cap Corše a mnohe druhe ſ lěšom porosćene hona šu dozhła šnicźene. Telefonijske a telegrafiske šwiski šu pschetorhnjene, dokelž woheń schcźerzy šejza. Mnohe wjzy dyrbjachu wobydlerjo wurumowaś. We wokolinje Borgo je wowcźeŕ je štadłom w plomjenjach kónza namakaŕ. Želesniške wošy na dwórnischczu w Borgo thoruncja woheń popadźechu. Schkoda njehodźi šo w tu khwilu wobliczicź, tola dże do wjele miljonow.

*

W pschepytowanjskim jaśiwje w Moabicźe (w Barlinje) je šo šawźeraŕowskim wjeźor 25 létny kowćmaŕ Ota Philipp, kiž bu 11. julija dla morduaśiwa šajaty, za rubischo wobwinjeny. Philipp bě we wšzy Buch pola Storkowa (pschi Buchowskim jezoru) šwoju pschichodnu maź, mandźelska gmejnskeho pschedsitejicźerja Lauriša, ſ tšělbu šaraśk, pjenježny khamor wotewrił a ſ 500 hriwnami cźežnyk.

*

Na šlatnym kuble a koblaŕni Schwaigwell (pola Wolfratshausen) wudyri šamoŕeraŕskim popoldnju woheń je njesnateje pschicźiny, kiž wschě ratarske twarjenja a koblaŕnju do popjela pschewobroczi. Konje a howjadła mózachu hischeze je prawem cźažu wuswobodźicź. Hašchenje traješe hacź do pol nozy. Nimale wschě ratarske maschiny a wuniyhtki na drjewje šo špalichu. Schkoda je jara wulka. Tola je šwjetscha wšcho šawźeraŕe.

*

Cyrill V., patriarch grichiśko-katolskeje zyrkwje w Egyptowšej, Abeśinšej a Sudanu je nimale 103 lět starý we Kairo šemrěł. Jara šaštužbny zyrkwiništ wšech je 53 lět dołho jako najwyschschi paštyŕ grichiśko-katolskich zyrkwinišch gmejnow w Afriźy. S nim wumrě pośledni arzymješchnik ſ cźaša Pia IX.

*

Semjerjenje w Tergana krajinach w Turkeštanje hischeze dale traje. Hacź dotal je ža 90 štorkow naliczilo. Wschě kheże w Namagan šu wobschkodźene a w Altiadt buchu na 500 twarjenow šnicźenych. Teź želesniški móšt je šchodu poćerpił. Semjerjenje je 34 šmjertnych woporow žej ža dala a 72 wošzobow bu cźežzy šranjenych. Se Samerkanda wotpošła ho lnježeŕška kommišija, šo by pomoz we Namanganje šarjadowała.

*

Pschećiwo wjednitej kriminalneje polizije w Buenos Aires (w južnej Ameriźy) ſu šawźeraŕskim attentat šnicźili. Na balkonje jeho priwatneje khże rošbuchny bomba. Sćena domšcheho bu šnicźena. Wobšchkodźił njeje šo nichtó. Polizija je myšli, so tutón njeschkit je Saccowej a Vanicettowej należnošću šwinuje.

Sportske zdźeleńki.

Wubjerk ja cjełoswuczowanje

Budyske wojowanjske hry wotewrja so sobotu, 20. awgusta pop. w 3 hodź. z tenisowymi hrami na tenisowym sportowniscu Budyskeho tenisowego kluba pschi Wurišinim puću mjez artillerijej a husarskej kasarnu. S nimi pokhacuja njedźelu, 21. awgusta, dop. w 9 hodź. a pop. we 3 hodź. Na pschemó-wojowanje budża jara sajmawe, dokelž so wono we wobłuku Budyskich wojowanskich hrow k prenjemu rasej pschedwjedże. Ssobustawy sokolskich a sportiskich towarstwow su tohodla proschene, so bychu we prawje wulkej liczbje k tutym napschemo-wojowanjam sejschli. Ssobustawy pschedsydstwowo a wubjerkow su winowate, pschi wschitkich napschemo-wojowanjach pschitomne być. Tohorunja su wschitke sport lubowaze kujenje a wschitzy kujeza k wschitkim poticzenjam Budyskich wojowanskich hrow wutrobnje pscheproschęni.

Pluwanje:

Pschijimanje samolwjenjow sa napschemo-pluwanje stónczi so hižom pjatk, 19. awgusta. Towarstwa su proschene, so bychu na kóždy pad hacz k tutemu dnjej pschijimjewanja wotpósłałe a wobdźelnikow mjenowałe. Napschemo-pluwanje je wot 22.—26. awgusta w mješczanskej Sprjewinej kupańni a w Milanskej kupańni popołdnju wot 6 hodź.

Sportske znamjeschka:

Na pjatk 19. awgusta postajene wotewsage sportiske znamjeschkow sa lohku athletiku we wyschischej realzy we wyšokoskakanju, dalokoskakanju, běhanju a storkanju kulow dyrbi so dla wschelakich wobstejnosćow na srjedu, 24. awgusta pop. w 6 hodź., tam pschepokazyć. Pschisłuschenja k temu maju so też dalewon w Krebžej sportistim domje wotedacz.

Wupiśanje sa wschitke napschemowowojowanja Budyskich wojowanskich hrow su so jeźbowanych wobthodach po 10 pj. dostacz. W Krebžej sportinym domje na Žitnej haży, w Straußej pschedawarni jěduych kolow na Hornjerskej haży, we Wagnerez wuhlowym domje na Seminarskej haży.

Kamtske wozlewjenje z Budyšina.

Přetorhnjenje pruda.

Dla wobkhodnych dźełow dyrbi so **njedźelu, 21. t. m., podawanje mlilny** wot 7½—17½ hodź. **zastajić**, a to we wokrjesu wokolo

Dobrošec, Bukojny, Dubrawki, Barta, Hrodźišća, Rakojd, Kanec, Porśle, Lětonja, Worcyna, Drožđija, Pomore a Kopore.

Direkcija měšćanskeje mlinarnje.

Přetorhnjenje pruda.

Dla wobkhodnych dźełow dyrbi so **njedźelu, 21. t. m., podawanje mlilny** wot 8—17 hodź. **zastajić**, a to we wokrjesu wokoło

Lěskeje, Nadróznoje Hrabowki, Hrabowa, Bulerje, Běleje hač do **Němskich Pazlic.**

Direkcija měšćanskeje mlinarnje.

Kamtske wozlewjenje z Kamjenca.

II. wudźerżowanske družstwo sa Cjorny Halschtrow i Dolnej Wodu.

Shromadźizna budże schtwórtk, 18. awgusta 1927, dopołdnja w 10 hodź. w hosćenzu „k złotemu jelenej" we Kamjenzu. Porjad hladaj „Kamenzer Tageblatt 185.

Pschedsydstwo.
mješczanosta dr. Gebauer,
pschedsyda.

Swójbne powěsće.

Semrěł: Max Schwenzer w Kamjenzu, 55 lět stare.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwuczuje kóždu sobotu wječor we **8** hodź. Přińdźe z časom!

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdźe so jutře, sobotu (20. 8.) wječor we 8 hodź. k swojemu mješačnemu posedźenju pola k. G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Přitomnosć wšech sobustawow je nuzna. Mamy ważny dnjowy porjad. Też hosćo su nam stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje přich. njedźelu (21. 8.) pop. w 3 hodź. wurjadnu hłownu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Naši k. dowěrnicy so proša, zo bychu to dale wozjewili. Też hosćo su nam lubje witani. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Luž.-serb. Sokolski Zwjazk. Wšém našim Jednotam zdźělujemy, zo su nowe znamješka dóšle. Přińdźe-li w bliskich dnjach z Jednotow nichtó do Budyšina, njech sebi je pola jednaćela Zwjazka wotewza.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. posedźenje. Wšě naše sobustawy a też hosćo so k temu wutrobnje přeprošuja.

Serbske reje — narodne reje! — Pruha za wulět do M. B. je zaso tón tydźeń sobotu (20. 8.) wječor z dypkom hižo we **8 hodź.**, dokelž dyrbimy w 10 hodź. wotjěć! Prosymy, wobkedźbujće to a přińdźće wšitcy z dypkom! B. Kr. a M. L.

Sokolja! — Chceće-li sobu do Mł. Bolesławy jěć, tak wozjewće to hnydom zarjadnistwu. Je to tunja składnosć něšto zajimawe widźeć, tuž rozsudźće so hnydom.

Spěwarja a spěwarki! — Wulět do Mł. Bolesławy. — Spěwna pruha za sobuskutkowacych je přich. njedźelu (21. 8.) pop. w štyrjoch w Serbskim Domje. Štóž so na tutej pruzy njewobdźěli, njemóže sobuskutkować. Zapisk ma so dokónčić. Trěbne noty sobupřinjesć! Hł. dirigent.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!●●

Młoda, sylna podsobna **kruwa** z **čelećom** je na předan **w Dalicach čo. 5.**

Młoda wysokosuć. **kruwa** je na před. w Haslowje čo. 17

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zl. Hwězda" / Ręču serbski!

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě drije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Najwjetši skład w měšće!
spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnju 2

Rjanu, pilnu **holcu do kuchnje**
k 1. septemb. abo pozdźišo pyta
Ryćerkublo w Jasenicy
pola Njeswačidła.

Žony! + Žony!
Wupłokowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowčki podložki, štalčiki za prědki, štalčiki za pažemi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami čo. 9.

Parkowy koncert
Hrodowski park w Njeswačidle
Njedźelu 21. awgusta 1927 — 15 hodź. 30 min.
●●● Budyskeje wojerskeje kapały ●●●
pod wjednistwom knjeza wyšeho hudź. mištra Käpplera
Zastup 0.70 hr. — dźěći niže 14 lět 0.35 hr.
Wot 17.30 hodź. **reje** w Knježim hosćencu
Při hubjenem wjedrje wotměje so koncert w hrod. orangerijach
Přećelnje přeprošuje
wojerske towarstwo w Njeswačidle a wokol.

Hosćenc „Při Klóšterje" w Kukowje.
Sobotu, njedźelu a póndźelu tuny
třelenje wo myta
1. a 2. myto kóžde 1 koło,
3. myto bimbaty časnik
a 15 dalšich mytow.
Přećelnje přeprošuje komite.

Woschitke poskićenje
Jenož
pjatk a sobotu
njeskomńe tutu jónkróćnu składnosć
Dessertowe praliny **38** pj.
½ punta jenož
Cokor . . . . punta jenož **30** pj.
Wotedaće wšetkych dźělbow sebi wuměnjamy
Thams & Garfs
w Budyšinje

Wulku dźělbu mantlow za kolesa
z małymi rjanostnymi zmylkami, najrjenše běłe . štuka 4.25 hr.
mantle do horow, wosebje tołste 4.— hr.
šlawchi . . . . . 1.50, 2.—, 2.20 hr.
Jan Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Wotradźenje.
Wotradźuju z tutym kóždemu, wo mni kaž wo mojej njewjesće **wopačne a njewěrne roznošowanja** rozšěrjeć, hewak bjez wuwzaća sudniscy zakroču.
Harry Meißner
w Kamjenej pola Radworja.

Tobak!
Wobkedźbujće na kóždy pad přichodnu srjedu moje wosebite poskićenje tobakow.
Hullsch w Budyšinje, Schülerstraße 6

Hotel „Běły Kóń"
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźernja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
sněd̄ański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Wulku dźělbu trjebanych **mužacych a žonjacych kolesow**, někotre kaž nowe, předawa jara tunjo
Jan Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Wupruhowane Shell-wolije
a tuki za ratarstwo
poruča jara tunjo też po małych dźělbach
Reinhold Pauluš we Łomsku pola Minakała

Emajlowane twory / zacynkowe twory
naprawy do młokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
ćopłe kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rězništi mištr. na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Předaće hosćenca.

Hosćene a rěznistwo w Lejuje p. Kamjenca dyrbi so předać. Zajimarjo njech ze mnu jako sudniscy postajenym hajerjom zamoženja wotsaleneho wobsedźerja do zwiska stupja a poskićenja mi hač do najpozdźišo **25. augusta 1927** zapodadźa.

W Kamjenu, Bönischplatz 2, 16. awgusta 1927.
Telefon čo. 193

Přisudnik Thieme,
měšćanosta na wotpočinku.

Přiloha k čisłu 193

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 19. awgusta 1927

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstarańskcho hamta města Budyšina

w měsazu juliju 1927.

W měsazu juliju bu w radupodawarni sa maćerje a we wobstararni sa cźěsne dźěći na Kralowskim walu 3 na 9 popołdnjach 305 cźěsknych dźěći pschedstajenych, mjes tym ko bu w radupodawarni sa małe dźěći na 4 popołdnjach 102 dźěći pschepytanych.

Radupodawarnju sa žamodruhe žónske wopyta 12 žónskich.

Na zyrobje bu 1001 puntow wyšokohódnych žividłow darmotnje wudźělene.

Na wobstaranja potrěbnych bu nimo toho 93 dźěcźich drasćicźkow abo schatkow darmo wuteadatych.

Wobstaranja cźěsknych dźěći wupožći nimo toho: 17 dźěcźazych wołow, 11 sportiskich wołow, 11 dźěcźazych korbow, 9 dźěcźazych tóškow, 2 zyklanzy.

Wobstarańa sa płuza tkorych na Kralowskim walu 3 bu w měsazu juliju we 7 radupodawańskich hodźinach wot 36 wołobow wopytana, ſ kotrychž bu 8 k prěnjemu rasej a 28 wospjet pschepytanych. K wołzebitemu sežiwjenju bu na njesamóžnych pluzatkorych 295 puntow zyrobu rosdźělene. Wupožcźene buchu ješchowace wězy k wothładanju tkorych: 13 pschikrywołow, 8 thermometrow, 48 bluwańskich bleschow, 2 powětrowaj wěnzaj, 11 lehańskich stołow, 2 gumijołowej podkoły.

Do woćerśtwjenje „Waldheimat" buschtej dwě žónskej z Lekowanju pschepokajanej, 3 buchu wot sańdźeneho měsaza pschewsate a dale wothładane.

S wobstatkow spomožerskeho hamta wotedachu por sandałow, por turnowańskich stupnjow, 4 sportike koschle, 3 pory nohajzow a 1 turnowańske tholowy na schulske dźěći; se sběrki nuſowego sjednoćenstwa dostachu 6 dźěći a 4 muzjo a 4 žony 34 wobleczenjow.

Radupodawarnju sa ſłabomyślenych, na padawu khorosći cźekpjazych a duchatkorych wopyta 1 wožowa.

Schtyri wobstarakći wopytachu w měsazu juliju 401 domy.

Radupodawarnja sa alkoholizny tkorych je w rosprawnym měsazu 4 radupodawańske hodźiny wotmětła, kotrejž 4 wožoby wopytachu. Wobstarańka je 76 krócź domy wopytała a 9 alkoholizny tkorych znowa do wobstaranja pschijała.

Spomožerśki hamt pschiwrawi 18. julija k prěnjemu rasej mlokowu kolonilu. Natřyćene budźa wschědnje 40 dźěći starschich, kiž stej w hubjenych hospodarskich poměrach. Dźěći dóstawaju wschědnje ½ litra mloka a zaltu. Dohlad nad dźěćimi ſu na pschećelnje waischnje knjenje powokaršteje organisazije němskich domjazych hospołosow pschewsałe.

Wobstarańśki hamt woteda w rospravnym měsazu potrusćhene abo darmotnje: 980 pokrutow khlěba, 3039 klm. pkuna, 38 kwh. milinu, 205 litrow petroleja abo spirituſa, 209 jědznych ſmamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podružnilich a hospodarskich pschipomozow bu w hromadze 57 784,44 hr. wuplaćene.

W rospravnym měsazu wuplaćene podpjery na dźěłonjemějerjow wućinjachu 37 555,80 hr.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšćina.

W Michałskej zyrkwi

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano ⅛8 hodź. Boże wotkasanje němske, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Kapler). Sběrka sa mišijónstwo mjes Židami a sa evangelisaziju w Palästinje.

Krajnozyrkwinske ſhromadźenstwo w Budyšćinje

pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu popołdnju ½3 hodź. Lcźny ſwjedźeńśe njedźelskeje schule pschi Pólnym hrodźiku 6, wjeczor we 8 hodź. evang. ſhromadźizna, rěcźnik ſhromadźeńśiwowny wothładar Kschižam.

Mutowu wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny sa rosbudź. Ksheścź. sa młodźencjow a ſrjedu tchorunja sa młode holzy.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblišta hodźina.

Pjatk (26. 8.) wjeczor we 8 hodź. hodźina sa mužow.

Shromadźeńśiwowny wothładar Kschižan smeje njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Bělej Horje, wjeczor we 8 hodź. w Budyšćinje, pónđelu we Wósborku, ſrjedu w Koteczach, schtwórtk w Rodezach a pjatk w Hornjej Hórzy.

S Budyšćinka.

10. njedź. po ſwj. Trojizy budźe rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (farar Handrik-Porschšći). Sběrka sa židowske mišijónstwo. Dop. ¾11 hodź. poſedźenje zyrkwińskeho ſrjódźelstejeńſtwa.

S Barcu.

10. njedź. po ſwj. Trojizy je rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbska a dop. ½10 hodź. němske kemſchenje. (Farar em. Matěj ſe Zicźenja.) Sběrka sa mišijónſtwo mjes Israelom.

S Bukez.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano ½7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Pschi rjanym wjedrje wulket konfirmérowanje młodźiny.

Semrěła: Augusta rodź. Paulikez, mandź. Arnoschta Gustawa Schefflera, mjaſowabhladowarja w Mješchizach, 60 l. 9 m. 2 dn. stara.

S Delnjeho Wujězda.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němske kemſchenje.

S Hodźija.

10. njedź. po ſwj. Trojizy ma rano w 7 hodź. farar Voigt němšći ſpowědź, we 8 hodź. farar Wjeſař němske a ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka sa evangelisaziju w ſłubjenym kraju.

S Husli.

10. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němske předowanje, kiž ſo cźita. Sběrka. Pop. ½5 hodź. ſchcźenja, w 5 hodź. poſedźenje zyrkw. pschedstejicźerſtwa.

S Hucźiny.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska ſpowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. ſerbska Boża słužba. Sběrka sa mišijónſtwo mjes Židami.

S Hrodźišćanu.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. němšti hamt, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża słužba. Krajna sběrka.

Schtwórtk 18. awgusta dop. w 10 hodź. ſpowědź we ſchuli w Drožđźiju.

Pjatk 19. awgusta pop. w 3 hodź. ſpowědź w Bělej Horje, ½5 hodź. tchorunja we Worzynje.

Pokhowany: Bjedrich Pawoł Kschižan, dźěłaćeŕ we Worzynje, 57 l. a 11 měź.

S Khwaćiz.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje. Sběrka sa mišijónſtwo mjes Israelom a sa evang. w ſłubjenym kraju.

S Klukſcha

10. njedźelu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka sa mišijónſtwo mjes Židami. Pop. w 3 hodź. towaršſtwo młodych holzow na farje.

Semrěł: Handrij Gusta Schuſter, hoſcenzaŕ a wjednik khorobneje pokładnje w Klukſchu, 74 l. 9 m. 6 dnjow stary.

S Kotecz.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. kantor Hoker němſke předowanje cźita.

Sobotu wjeczor we 8 hodź. pola Bohatej ſwójby we Hornich Kotecach němska biblišta hodźina (bratr Kschižan ſ Běleje Horjy).

Fakřiwo ſaſtupuje hač do 2. 9. 27 knjes farař Krawy Hrodźišćańſki.

S Lupoje

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němske předowanje, kiž ſo cźita.

S Maleſchez.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje, dop. ¾10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka sa mišijónſtwo mjes Israelom a evangelisaziju w ſłubjenym kraju. — Pschi ſerbſkim kemſchenju mišijónska rosprawa.

S Minakala.

10. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němske kemſchenje, dop. ½10 hodź. kemſchenje sa dźěći (k. mišijonaŕ Krjeczmaŕ ſ města). Sběrka sa mišijónſtwo.

S Njeſwaržiola.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. (Sběrka sa evang. w ſłubjenym kraju). — Pop. w 2 hodź. kemſchenje sa dźěći. (Knjes farař Rencź-Lupjanſki).

Pokhowowana: 15. awgusta Hana Gustla Schuſterka rodź Měrcźinka, wumjenkarka w Jaženſći lowarni, 71 l. 1 m. 6 dn. stara.

S Rožaćiz.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, ¾11 hodź. Bożo słužba sa dźěći. Sběrka sa mišijónſtwo mjes Israelom. Pop. w 3 hodź. towaršſtwo. Zonowin na farje.

Semrěł: Korla Arnoſcha Klimka, cźěſła w Krapowach, 63 l. 6 m. 18 dn. stary.

S Porschiz.

10. njedź. po ſwj. Trojizy budźe ſo rano we 8 hodź ſerbſke předowanje cźitaćz. W Porschźach dźěcźikemſchenje dop. ½10 hodź. sa młodźiche dźěcźi. — Pop. ½3 hodź evang. tow. młodych holzow pola woſadneje dotry. — Wjeczor we 8 hodź. ev. tow. młodych mužſkich.

S Rychwałda.

10. njedź. po ſwj. Trojizy je dop. w 9 hodź. němske a dop. ¼11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Wóſłinka.

10. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbska ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Pop. ½4 hodź. młode holzy na farje.

Spodźiwne nawoći.

Wě to w rańſchim kraju. Swonka hłowneho města bydleſche we woſamoćenej khěžu stara khuda wowka ſe ſwojej wnuću. Stara rěkaſche Marijana, wnuća pak Fatmene. Marijana khodźeſche w ſtarym kitlu a jědźeſche najſhudiſche jědźe. Jej pak žo to wſchitko jesda kaž khěžorſke jědźe. Tuto pſchińdźe wot jeje nawoći. Nawoći běſchtej ſe ſtarym njeſodźekanym rohom wobdatej.

Stary khěžor tutoho kraja bě wumrěł. Jeho ſyn, Abdalak, dyrbjeſche trón naſtupiś. Tohodla běſche do Abdallah, dyrbjeſche trón naſtupiś. Tohodla běſche do

Dźenża dyrbjeſche ſaſo pſchińś. Hłowna haža bě napjelnjena ſe žnłami ludu. Naſcha Marijana tam tež bě. Wſchitko bě woſobnje ſdraſćene, jenož Marijana, kotraž zole předku ſtejeſche, bě w jeje roſtorhanym a maſanym kitlu.

Ludźo na nju ſwarjachu a ju ſtorkachu. W tej najwjetſchej ſwadźe pſchińdźe Abdallah a wſchitzy hladachu na njeho a wołachu: „Njech je ſiwy Abdallah!" Tatmene pak běſche pſchežo doma a Marijana powědaſche potom jej, ſchto je žo wſcho ſtało. Junu jěchaſche Abdallah tež po haſach a tu žo ludźo tež ſ Marijanu ſadźerachu. Abdallah póńźa k nim ſwojeho kanzlera, ſo by ſo tón ſa pſchicźinu ſwady woprašchał. Hdyž kanzler pſchicźinu ſwady Abdallej praji, jěchachu młodý thěžor a kanzler a ſłužownikojo ſaſo do thěžorſteho palaſta.

Nješchto dnjow ſańdźe a tu pſchińdźe ſłužownik thěžorta k Marijanje a pſcheproſyn ju žobu ke thěžorej hicź. Marijana do toho ſwoli a dźěſche žobu. W palaſcze woprašcha žo Abdallah jeje: „Pšiche cźo ſy tak ſpokojna? Ty nimaſch wjele, ja pak mam wſcho, ſchtož ſebi cźłowjeka duſcha žada, a tohodla ſym hiſchcze njeſpokojny!"

Marijana wotmołwi: „Spytaj junu ſ tutymi nawoćami" a pſchi tom poſtaći jemu ſwojej nawoći. „Alle cźiſchi" a pſchi tom poſtaći jemu ſwojej nawoći. „Alle dyrbicze je kóždy dźeń ſam poł hodźiny rjedźicź!" a dźěſche precź

Abdallah ſadźi ſebi nawoći na nóſ, a nadobo bu wſchitko tyrne wokoło njeho. Bźeſche ſ pałáca won na kuku a tu roſcźechu rjane rožićki, kotrejž Abdallah prjedy jenje wobkedźbował njebě. Won žo ſrjedź rjanych rožićkow wokoło kuleſche a mjetaſche žo pſches khowu. Na ſhožo njebě nichtó ſ dworjanow jeho widźał. Won ſtany a cźerjeſche pſches pola a kuki do lěſa. Khwilu cźerchaſche po lěſu a pſchińdźe ke thudej khěžy. Tudy jeho ſ khlěbom hoſpodowachu a jemu ſłodźeſche jara derje, a wobtrućeſche, ſo hiſchcze jenje tak dobru jeđź njeje jědł. Wjecźor pſchińdźe wróćo do ſwojeho palaſta. Tudy knjeſeſche wulki ſtrach, ſo je žo jemu njeſhožo ſtało. Ale ſmérowachu žo hnydom, hdyž ſultana widźachu a ſpodźiwachu ſo nad jeho wulkimaj wocźomaj a jeho wjeſeſej myślu. Dworjenjo ſebi myślachu, wſchitko cźinicź, ſchtož jich knjes cźinjeſche a kupowachu ſebi wſchitke nawoći, ale ntž žane kuſtaſiſe, tute njebechu knicźomu; jenož brylarjo mějachu dobre dny a majſtachu ſebi móſchnje.

Tak žiwjeſche ſo Abdallah wjacy njedźeł we wulkej ſpokojnoſći. Hdyž mějeſche nékaſte ſtaroſce, běchu ſo jenoš te, ſo Mariana žane myto mécź njechaſche a też ženje wjaz do palaſta pſchińcź njechaſche.

Jenoho dnja doſta Abdallah wopyt, bě to mózny Kalif Baibey. Tutón mějeſche wjele ſtow ſłužobnikow žobu, na konjach abo kamelach. Poł hodźiny trajeſche, prjedy hač poſledni ſłužobnik pſches wrota palaſta jěchaſche. K cźeſći wyſokeho hoſcźa bu woſzebna hoſcźina wuhotowana. Na poſćelku woprašcha ſo Baibey ſultana:

„Abdallah, kajſej nawoći dha maſch po prawom na noſu? Njanej wonej njeſtej, twoje wócźko je dobre; cźehodla noſzyſch je potajiſkim?"

Sultan wotmołwi ſmějo: „Nawoći ſtej jara drohotnej, ptacźitej tak wjele kaž pokoja mojeho kraja, tohodla rjedźu jej też tóžde ranje poł hodźiny ſam, ſo — byſchtej rjenje ſwětłej woſtałej."

Tomu ſmějeſche ſo Baybey tak jara, ſo bu Abdallah ſmérny, ale wón njepokaza ſwoju wjelku, dokelž bě Baybey jeho hóſcź a woprašcha ſo jenoš, pſchecźo ſo tak jara ſměje?

„Haj", praji Baybey, „to je tola pſchejara ſměſchne. Schtož ja wěm, hej tola jadon ſultan nicźo ſam njedźeła, rjedźiſch ſebi też ſwoje cźrije ſam?"

„Nē" wotmołwi mjeſcźo ſultan.

„Nó tak", ménjeſche Baybey, „hdyž chzeſch ſej nawoći cźiſćicź, jej tola wjacy njebudźeſch, to je tola pſchejara ſměſchne."

Wokoło połnocy ſydny ſo kalif Berino Baybey na ſwojeho konja a jěchaſche ſe ſwojimi ſłužobnikami dale do Mekka.

Sultan dźiſche do ſwojeje łěharnje; wón bě jara mucźny, tola ſydny ſo na ſtóła a wza nawoći ſ nošа, ſo by je cźiſćił. Tola nadobo pſchińdźechu jemu ſłowa kalifa do myſłow a wón ſej praji: „Ach, dźenża móže mi ſtary Ibrahim pomhaćz, ja ſym tak ſprózny." Sawoła ſtareho ſłužobnika a poruczi jemu, ſo by nawoći poł hodźiny dołho ſtedźbne rjedźił, lehny ſo a hnydom wuſyny.

Na druhink ranje leżeſchtej nawoći, kaž pſchezy, pſchi ſultanowym łožu. Wón wodychny, jako widźeſche, ſo nawoći ſaběžanoj njeſtej a wón thwaleſche ſtareho Ibrahima a da ſebi łóžde ranje a wjecźor wot njeho nawoći cźiſćicź, dokelž dźě wědźeſche, ſo móže žo na njeho ſpuſchcźeć.

Ale jeneho ranja — o hróſba — běſchtej nawoći ſaběžanej, a nichtó njemóžeſche nicźo pyches nje widźećz. Tohodla ſwarjeſche wón ſtareho Ibrahima jeneho lěnika a paducha, tutón pak pſchińdźahaſche, ſo ſtej nawoći hiſchcze ſwětłej a pſchewidźanej byłej, hdyž je jej ſ ruku položił.

Sultan da Marianu pſchińcź a wupowěda jej, ſchto je žo ſ nawoćemi ſtało. Jako to ſtara ſkyſchſeſche, počza na Abdallah rejicź:

(Skónczenje ſcźehuje.)

S Wósporka.

10. njedźelu po swj. Trojizy kantor Seibt pśedowarjeśe cśita.

Pówdźelu wjeczor we 8 hodź. na farje biblisku hodźinu (bratr Kśiźijan ś Bśeleje Hory).

Wukonu gónske towaršstwo tam.

Farske jasnupuje hacź do 2. 9. 27 farar Krawz-Hrodźišćańśki.

Přilopk.

* **Muž, kotrehož powjeźnjenej njemóža.** Wotstorcźeny rosćuh w padze Sacco-Vanzetti, kiž zbyty śwjet w napjatosći dźerži, dopomina naš na to, so je w Chicagowskim jastwje bruny k smjerći sagudźeny muž ś mjenom Rusell Scott, kiž tśerunja nimale śi lěta mjes źiwjenjom a smjerśu wiśa. Ssu jemu, kiž swój dóht se smužitosći njeśe, mjano dali: „Muž, kotrehož powjeźnjenej njemóža". Woprawdźe je Scott, kaž so ś Chicaga pisa, hižo schtyri króćy schibjenźy so dótknył. Ale kśódy ras dóndże w posledńim wokomiźu wukas, wotprawjenje woitorcźić. Rusell Scott bu w laprelji 1925 dla samordowanja haptyrańskeho wuźobnika k smjerći sagudźeny. Bjez tuhi a winy zhonichu, wotstorcźi so někotre tydźenje posdźišo wotprawjenje. Druhi ras bě Scott hižo katej pśechpodaty a so hižo na schibjenźu pśihótowatsche, tuž dóndże list do jastwa, w kotrymž so jeho bratr, kiž bu dla pomocy pśi samordowanju ke khłostarni na cźaś źiwjenja sagudźeny, mordarśwa winuje. Wobtrucźi, so je njesćuł wobeśćiś, niz jeho bratr. Tuto wudawanje wupokaza so bórzy jako wopaczne, tola pak wumóźi Rusella pśhed powjasom. K tśećemu rasej so jeho sakitarjej poradźi, dwěl na jeho strowem rozumje wubudźićz a tak dozpě, so jeho do bludnizy tśknuchu a na strowiśći rozuma pruhowachu. Po někotrych měśazach wupraji chu lékarjo jeho jako normalneho a samolwiteho za źywi njesćuł. Njedawno so smjertnemu kandidatej poradźi, wospjet schibjenźy ś pucźa śicź. Najwyschschi śud w Illinois je woprawdźe postajił, so ma so sagudźeny snowa na strowiśći rozuma pśechpładacź. Rusell Scott, kiž je pśedy dźiwadźelnik był a huśćejśicho róle k smjerći sagudźeneho hrał, ménjesche, pół thutnje, pół zortnje: „Sstym huśćejśicho na jewiśćeju wumrjel, so mje cźełna smjerć wjazy njestrachuje."

Listowanje.

H. K. Pśichi jednanjach ś wujednarjom (Schiedsmann) njeźwěźedźeju hišćeje źadyn protokoll, jenož namjet śtórźbnika na pospyt k wujednanju. Hakle wuspěch wujednanja won sapśijuje a podźělnym pśchedcźita. Wasche źadanje njemóže so potajkim na wujednanśi porjad sepjerać.

M. R. Němsko-statna banka (Reichsbank) je ś privatneho kapitala sałożene akcijowe towaršstwo. Němśki stat ma prawo dohlada a wjednistwa. Wjachitzy sałožnizy tuteje banki su němsko-statni sałožnizy. Po wšetkych postajenjach dostawa stat je sbytka swoje prozenty. Te runjo gnadne njejźu. — Pśenjesy so we wschelakich městach dźełaja a maja wobsebite pśimiki tak w Barlinje (B.), we Hanovru (B), w Frankobrodźe n. M. (G), w Mnichowje (D.) w Drjezdźanach(E.) we Stuttgarcźe (F.) w Karlsruhe (G.) w Darmstaće(H) a w Hamburgu (J.)

E. B. 1. Jako wobsebjeźer pódruźneje śbéźe se ś płaśenju łśeźneho dawka winowaty. Hacź macze prawo na sniženje a ceło to wuczini, lhonicje najśépje na finanzyum hemcze. 2. Postajena nahódnosćina śuma je prawa a Wasche pschcećiwjenje njetrjebanśiche. Spoczatk januara 1918 wuczinichu 4000 papjerjanych hriwnow po tabelli k nahódnosćinemu sakonej jeno 3200 złotych hriwnow. Potajkim wuczini nahódnosćenje po 25 proz. jeno 800 hr. Jenoź pola źadaniow do 1. januara 1918 śejitaj śej papjerjane a złota hriwna ranak

A. D. Nunje tak derje kaž źaneje winowatosće njewobtśeji, jenemu zusemu pśihśitup do sawrjeneho domu dowolićź, runje tak njetrjebaćaze po naschim ménjenju sa njehdże rukowaćź, kiž jeneho zusejo w njewobtśeńkenym domje potrjechi. Tón dyrbi so na kedźbu bracź, hdyž dże k wobydlerjej dóńcź, kotrehož dże wopytaćź. Wšo dyrbi wschė pśihśitupy tajke byćź, so ho po cźłowjeschim rosumje że źaneho njeśoża staćź njemóże.

R. S. Dla njedowoleneho nutskamanja do sawrjeneho bydlenja a jeho wurunowanja dyrbiće śtórźbu pola statneho rěcźnistwa sapokojićź. Na hamtśim źudnistwje móżeće też pśeciwo dźełodawarej śtórźcź dla sałożenje urdy,, hdyž móżeće dopokasaćź, so bě Wasche puschcźenje se dźełu njesakoniśe a so ho wupowjedźeńśi cźaś njeje wobkedźował.

E. K. Je-li sałane twory njebéźeće, budźe Waš tamna firma wobśtorcźićź a dyrbiće hišćeće k wschemu khóśtu sa wujeś saplacźićź. Tuž hladajće, so ho ś njej dla wotewsacźa a saplacźenja tworow někak wujednacźe a njedajće k śtórźbje bóncź, dokelž śe k wotewsacźu winowacźi.

B. F. Je-li njeje źadyn wupowjedźeńśi cźaś wobsebicźe wucźinjeny, dha postaja § 565 stat. sak. knihi (B. G. B.) sćéhowaze: „Płacźi ho podruźny pjenjes mésacźnje, dha móże ho jeno końz protyczneho mésaza a to hacź do 15. 1 m. wupowjedźićź." Podruźnik je potajkim winowaty, podruźny pjenjes na tutón mésaz płacźićź.

H. B. Hdyž chcejśe Wasche śtudko wot R. do W. pśeposłaćź, dha śej dajśe w R. pola bjesdźélneje sastaracźerje wopiśmo wustajićź. Na podłožku tuteho wopiśma dostanjeśe we W. poddźeru za bjesdźélnych dale. Wšo dyrbiće kóżde dźélo pschiwlaćź, kotrež móżeće po Waschich cźinach a duchownych mozach wukonjećź. Bjesdźélaza podpjera wucźini sa Waš a Waschu źwójbu w pśenich 8 tydźenjach wschédnje 2.80 hr., posdźišo 2.94 hr.

Sch. 25. Hdyž chcejeźe tajko wobsebitu łóćźu mećź, dha je najlépje, so nawdźěchć do Ss. N. sapodacźe. To by sarodźeje wuśpěcha wóło. Plahowarnje sa łóćźi nam śnate njejźu. Ale myślimy śej, so w Sserbach nětkaž tajka tśi, kajkuž chcejeźe runje mećź. Tuž śpytajśe!

H. M. w St. Sakonišći sastupjeć dźéjcźa je sastaracźeŕ, zyle wschо jene hacź hamtśi sastaracźeŕ abo druhi wot sudnistwa k tomu postajeny. Winowatosćej sastaracźerja je, nona dźéjcźa k płacźenju wocźełnjenjeśkich pschinoschkow namolwjećź a je-li ju tomu spjećźiće, śej to wustorcźićź. Mókaśe wucźinjenja ś macźeru a ś dźédom niczo njepłacźa, dokelž njejźu sakonišći sastupjerjo. Hrożenje sastaracźerja je ódźełarinju ma za bóle jako warnowanje a powucźenje pschinwjacź. Hdyž ho nan dźéjcźa spjećźuje, pschinoschki płacźićź, móże to sastaracźeŕ namjetowacź. So bydlacźe ńtórźbje ś pucźa schoł a teź khólny kutowak, rodźimy Wam, je sastaracźerjom pśhed sudnikom ho wujednacź, a powschikowanje śmućeny wocźełnjenjerśi pschinoschki płacźićź.

G. O. Dokelž ho pschi podruźnym wuménjenju ś Waschim podpodruźnikom (Untermieter) wo wotpowédne wuménjenje jedna, niż pak wo sakonišći postajeny podruźny pjenjes, dha njeśmjeźe bjes jeho dowolnosćje podruźny pjenjes powysćićź. Wšo dyrbi Wam podpodruźnik wschu nastatu schkodu w bydlenju sarunacź, wschо jene, hacź je to ś wotpohładanom abo ś njekedźbnosćeju ło stało. Zabajcźe śej, so wschо sałoży do stareho porjada pschinjeśe a je-li ho sapowédźi, dajeźe nacźinjenu schkodu psches wézywnostnych wobliczićź a potom sapodajeśe śtórźbu.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 19. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1995	100 pólsk. markow	46 90
jendźelski punt . .	20,417	100 čěskosł. krónow	12,446
100 śwajc. frankow	80,97	100 franc. frankow	16,46

Berlinska bursa wośa wczera zlaba. Efektowe kursy ho dale wotdrjebjowachu.

Na produktowych wikach njeźe wczera zaneho hibanja. Nowe źita ju hišćeźe źadne, ale płacźiny wostachu dotalne. Wczera płacźeśe zentnar

w Lubiju:

pscheńcy 12—12,75 hr., rožki 11—11,40 hr. jećmjenja nałtnjeho 12—13 hr., nasymśkeho 9,80—10,20 hr., wowsa 12,75 hr. hacź 13,25 hr.,

w Berlinje:

rožki 11,05—11,25 hr., jećmjenja nałtnjeho 11—13,25 hr., nasymśkeho 10,10 hacź 10,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa september: pscheńcy 13,75 hr., rožki 11,75—11,72½ hr., wowsa 10,40 hr.,

sa okobr: pscheńcy 13,67½ hr., rožki pak 11,72½—11,68¾ hr., wowsa 10,40 hr.

sa dezember: pscheńcy 13,70—13,66¼ hr. rožki 11,68¾—11,66¼ hr., wowsa pak 10,30 hr.

Wiki wuźitkownego skota sandźenu žrjedu w Leer w rańschej Frisiskej.

Pschihnali běchu 571 howjadłow a 106 schtuk drobneho skotu. Wyschokožuśeźene kruwy a młode dóśći płacźachu:

1. kajkosće	750—875 hr.
2. kajkosće	600—700 hr.
3. kajkosće	450—550 hr.
Wyschokožuśeźene jałowy	500—750 hr.
Létne byćki 1. kajkosće	500—800 hr.
2. kajkosće	250—450 hr.
Połětne cźełeźki a byćki	175—300 hr.
Létne hacź dwójśtne prosniki	200—400 hr.
Cźełata k wjasanju	30—60 hr.

Pschischli běchu mjele zujoch tuzow. Najlépje śuceźene kruwy běchu. Wubrany rjany skót bě hišćeze drožschi.

Prošata	6—12 hr
Běhaki	25—65 hr
Wowzy a cźełata	26—45 hr

Wiki wcźerawschе w Kamjenzu.

Korki 10—30 pj., kolrabi 8—10 pj., kwětkaty kał 10 hacź 45 pj., morchej 10—15 pj., retchej 8—10 pj., radiski 8—10 pj., žołotej keśćak 6—10 pj., bundy jelene 15—20 pj., truki 25—30 pj., jabłuka łoboda 25 pj., zybła 20 pj., rjeńwjeń 15 pj., nowe bérny 7—10 pj., tomaty 30—40 pj., kožmaczki 25 pj., janiśe jahodki 25 pj., žołowki 40 pj. a kruschwy 20—30 pj., jabłuka 25 pj., bréśiki 80—95 pj., winow 80 pj., pruźnizy 50—55 pj., holanśe jahody a cźerwjene jahody 40 pj., kurjatka 25 pj.

Wiki wcźerawschе w Lubiju.

Butra 1—1,10 pj., jeja 13—14 pj., twaroh 25 pj., łandy wolij 1,60 hr., bély kał 5 pj., cźerwjeny 10 pj., włóśki 20 pj., kwětkaty 25—65 pj., morchej 15 pj., kolrabi 5—10 pj., kórki 10—20 pj., te kładzenju kopa 1—2,30 10 pj., radiski 8 pj., rjeńwjeń 10—15 pj., retchej 5—10 pj., sellerij 20 pj., kurjatka 45 pj., jabłuka 15—25 pj., kruschwy 25 pj., pruźnizy 35 pj.

Wiki sandźenu žrjedu we Slym Komorowie.

Butra 2 hr., jeja 11 pj., bály kał 15 pj., cźerwjeny 20 pj., twětkaty 20—50 pj., morchej 15 pj., tomaty 30 hacź 35 pj., bérny 5—6 pj., kórki kopa 2,40 hr., zybła 8 pj., kurjatka 25 pj., jabłuka 25—30 pj., kruschwy 20 pj. žłowki 20—35 pj., bréśiki 60—70 pj., holanśe jahody a pruźnizy, 40 pj., wino w kśicach 60 pj.

Wiki wcźera w Khocźebuśu.

Butra 1,80—1,90 hr., twaroh 50 pj., jeja 11—12 pj., howjaze mjaso 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr., stopjaze 1,20—1,30 hr., świnjaze 0,85—1,20 hr. a świra ześima 1,80—2 hr., połeź 1,20—1,40 hr., śmalz 1—1.10 hr. śiny 1,40—1,70 hr., śćenki 1—1,20 hr., karpy 1.30 hr. holbje 70—80 pj., kury a thapony 2—3 hr., hušy 1,40 hacź 1,50 hr., kacźki 1,10—1,60 hr., gyrnik 0.60—2 hr. kolrabi 20—25 pj., morchej 10 pj., jédźna łoboda (Spinat) 40—50 pj., twětkaty kał 40—60 pj., cźełeńwjeny 25 pj., bély 10 pj., žołotej 10 pj., zybła 15 pj., bérny 4,75 hr. zacź 5,50 hr., janśe jahody 20 pj., jabłuka 25 pj. a kruschwy 10—100 pj., holanśe jahody 45 pj., pruźnizy 25 pj., kurjatka 20—30 pj.

Skóne wiki wcźera w Khocźebuśu.

Pschihnali běchu 48 wołow, 13 byków, 65 krunwow. 65 prošćonkow a 19 cźelcźatow, 192 koni a 15 śrjebzow. Tute wiki běchu śrjenje. Płacźiny kaž posledńe wiki. Zimśche běchu świnjaze wiki. Na nje běchu pschihnali 1455 prošatow a 260 běhakow. Te płacźachu

prošata:

małe	8—12 hr.
śrjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
śrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Na pischegast.

Kolo motorske w Bélej Wodźy, Schillerowa haša 15.

Kruwa młoda w Jitru 266.

Prošata w Němśkich Pallizach 45.

Prošata, Pobrisch w Jeschizach.

Wós jśiwinski a stólcźk w Budyschinje, Schäfferowa h. 41 delka na léwo.

Kóń śrjemjołtny w Nowej Wśy 10 pola Husli.

Wichitajcź pytaja:

Holzat do domu, Probstowa w Hrubjelcźizach. — Remmischr Metza we Luśku pola Pomorz. — Do Hródka na Drabłowsku dr. 181.

Instalatéra, Nowak młódźichi w Hródku pschi hrebje.

Malerskeho, Starik w Hródku.

Sdundnišzy na pischekadźowanje

hoboru, 20. augusta 1927:

w **Bitkapizach** dop. w 9 hodź. na fudnistwje: 2 truce, 5 kokoschow, bufej, kredenca, kulojte blido, 6 skołow, bušłowy śtejak, łehańśki skot, gramofon ś płatami, 4 pišańske blida, kurjeźke blidko, drastwy kamor, mjone blido, 2 soje, žonjasze a mužaze nohajzy, wolma, khojśowe ruby, pocźeśnjenja ś złowakomaj, 10 metrow wobsekowego tkanina;

w **Hródku** na finanzuym hamcźe dop. w 11 hodź. klamańśa pokładna, dubowy kamor, śtejaza lampa, elektr. króma, pišańśki stroj;

na Wojerowskej dróży 9 dop. w 2 hodź.: Pišańske cźisto, kamor, cźisto, wośki, kanapka, twory, śchatu.

W **Trupinje** cźo. 9 póndźelu 22. augusta 1927 pschip. we 12 hodź.: Žitožyńcźak a trawužyńcźak.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dnja dop. ¾11 hodź.: Deschcźowanje posbéhny žitowu płacźiśnu wo 5 pf.

Dop. ¾12 hodź.: Dokelž je žito žadne, śo płacźiśny struchuja

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźiny po złotej hriwnje.

	18. 8.	17. 8.		18. 8.	17. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	221-225	221-225	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-265		małka lupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jećmjeń	262-268	262-268	žołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	—	—	zerdadella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosušk	14,80-15	14,80-15
pšeńć muka	35-36,75	35-36,75	lany wosušk	20-21,20	21-21,60
ržana muka	31-32,75	31-32,75	pocn. melasa	—	—
ps. wotruby	15,00	14,75-15	bérnj. kruški	21-22,50	—
ržane „	15,00	14,75-15	syno, 50 kg	2,10-2,40	2,30-2,70
raps	280-285	275—285	ržana słoma	1,10-1,25	1,70-3,00
lane symjo	—	—	pšeńć. „	0,75-1,05	1,10-1,40
hróch	24-27,00	24-27,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,50	jeńa „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płacźiny rězneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

18. awgusta.

— wol., 6 byk., 3 kruw. a — jałojc., 797 ćelat., 37 wowcow, 823 swini.

Płacźiny za

ćelata: 1. 80—85, 2. 74—78, 3. 65—70;

swinje: (přez 300 pt.) 66—67, 2. (240—300) 67—68, 3. (200—240) 65—66;

rancy: 58—60.

Smĕškl.

** **Lisane jabłuka.** Minna, nowa kuchinska, pschinjeśe delikatne jabłuka. Młodej knjeni bźi woda w hubje hromadźe, wośmje jene ś wobwałki a kuźnje do cźełenjoscźkateho. Teź kuchinskej kasa, hobu jśéć. Ta pak śej je rjenje bźi. — „Cźehodła śej je bźicźe, ja je tola teź njebźełene jém?" — „Nę, tadźo niz, tu mi pśedy na semju padnyle a tajke płyńcźisko je jabłuka wobruchało a a lisało!"

** **Pschemudra.** „Ale, Marja, wo jśiwi je jenoź 12 stop. cźopłoty." — „Mój Bożicźko, hnadna knjeni, jśiwa pak je teź jara mała."

** **Pschejara méschany!** „Njechacź: tudomnemu méschanemu khorej jako hobustaw pschijśpjeć?" — „Hdyž bym wcźera tam była, bym ześi to rośmyślika. Tón je pschejara méschany!"

** **Pischerćelej mjes hobu.** „Hdyžeha by sa zyły cźaś był. Njejśbym cźe dołho wjazy widźał?" — „Ach, běch někotre mésazy sapuczowak." — „Praj jemu, njeboźśiche bo powolanje sapołožićź . . .?"

** **Dobra rada.** „Dźeń wote dnja bym tolschi, i kaž bych najradschо twijźeł!" — „Wostaj to radschо, hewak potom wjazy bo njeje njemóžeschi!"

** **Samolnjenje.** Do schule bóśta wucźerka sćéhowazy samolnjwjazy list: „Cźeśćena knjezna: „Mój bym njemóże bibliothekowu knihu jutśe wrócźiś, dokelž bo khora mova do dołhośće sćahnyła. S wocźerśćowanjom K. M."

hribły hromadźićz. Tak bórzy hacź my hribły domojpschinjeßemy, mamy je hnydom pschihotowacź a pjeß. Do wschelakich ßaczkow , brěmjeschkow a mjeschkow njeßmémy žane hribły hromadźićz, tu ßo jara tołku. Mamy je na prěnim městnje do korbikow a kobjelow hromadźićz. Teź njetorhajeße jenje hribły ße semje. Hrib ma ßo zyle pschi semi wottracź. Nimaßch-li nóß dha hrib pschi semi wottwjerćz. Se wobkedźbowanja wěmy, ßo ßo pschezo ßaßo ſ jenymi a tymi ßamymi hribami ßajedojcźimy. Sću to jedojte ruže (Knollenblätterpilze,) muchorišmy, cźertowe prawaki, kodojtniki (Hexenpilze) a podobne. Někotre ſ nich, móżemy na naßchich wobraßtach widźećz. Khmaršchi wobrus a jaßnischi posticźi nam wěßo molowany a barbojty wobras taßkeho hriba. We wschěch knihikupnych ßkładach móżemy je ßa tuni pjenjes dostacź.

GIFTREIZKER.

KNOLLENBLÄTTERSCHWAMM

Naßch prěni wobras nam pschedstaja jedojtu rózu. Tutón hrib mnohi ſ cźampijonkami ßamjenja. Jedojtych rózi (Knollenblätterpilź) je wjazy druźinow a kóżda ma wschelaku barbu. Tónle hrib ma delka pschi semi ßchorku nóßku. Hłowcźka je ßwónczkej podobna. Swjercha na hłowcźki ßu trochu ßchkropawe. Hłowcźka je druhdy jaßnoßołta, cźęmnoßołta, ßelena, cźißta běła a ſ brunym pobězkom. Lopjeßchka pod hłowcźki ßu běłe abo ßołtoßelene. Jenje pak njeßu cźerwjene każ pola prawych cźampijonkow. Teź ßchißchi ßu horjeka wuźiße hacź deleka. Jedojta róża roßeße w liſcźowych a ßchmrčkowych łěßach. Cźampijónki pak jenoż na łukach, na ładach, ßtwcźowanißchcźach a paßtwach roßtu, woßebźe tam, hdźeź je wjele konjazeho hnoja. Cźampijonki trochu ßa vanilu ßawonjeju.

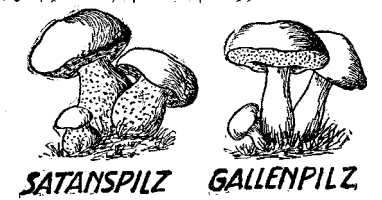

SATANSPILZ GALLENPILZ.

Druhi jedojty hrib je muchor(Giftreizker.) Tuton hrib roßeße wot ßapoczatka auguſta hacź do oktobra w ležach, holach a na pucźikach pod bréßami. Hłowcźka tuteho hriba je na ſtomach trochu do ſwjercha wobroćzena a wo ßtjedża je dołcźk. Hłowcźka je jaßno-bruna abo cźerwjena, druhdy na ßołcź a na njej ßu małe kołeßka. Po ſtomach ßo muchor běli. Lopjeßchka pod hłowcźku ßu na ßołcź-cźerwjene. Nóßki ßu ßchěrołe a tołße, dale wo něßchto błédy hacź hłowcźki. Tute hriby bychmy ßtónczńje hißchcźe wuźiłcź mohli, hdy bychmy wodu ſ nich wotleli, wo kotrejź ßmy warili. Lěpje pak cźinimy, hdyź ßo toho wotßajimy. Mjes tak mjenowanymi ſubiecźatymi hribami, to ßu tajße hriby, kotreź pod hłojcźu ſchwjeſchi (Kamellen) nimaju, ſtajemy jenoż jedym jedojty hrib. Je to cźertowy prawak. Tón móżemy cźaßto ſ prawakom ſameńcź, dokelź je jemu jara podobny. Hłowcźka je brunoſchéra, hładka a pschi wlóżnym wjedrje trochu lěpjata. Hdyź jón roßkrajemy, je najprjedy běły, ale hnydom cźerwjeny pobělujo, poßdźißcho módry a ſkónczńje je cźęmno-bruny. Na tym jeho ſpóſnajemy. Nóßka je cźęmno-cźerwjena a blize ſ błójcźu trochu na ßołcź. Prawak ma ßołto-běłu nóßku. Dalßchi jedojty hrib, kotryź je pod hłowcźku trubjaſkaty, je hórki hrib (Gallenpilź). Tutón je prawakej jara podobny ale jara hórzy ßkodźi. Prawak pak je wo wjele wjetßchi a ma cźęmnu, niż tak jaßno-brunu hłowcźku. Prawak je pod hłowcźku ßołto-ßeleny a běły. Schißchka njeje tak jaßnje ßelena. Njedy pschi hribach tózdy prawje kedźbuje, dokelź móżemy ßebi ſ tym druhdy najhórßche njeßboże pschihotowacź.

Prawaki ſ mjaßowej juſchku

Wucźißcź a wobél 1 kg. dobrych prawakow, wotkraj ßołty ßpódni dźel a roßkraj je na jenajke kuſki. Na to puſchcź roßkrane kniſti do ßeleneje warjazeje wody a waf je na 10 mjeńßchinow dołho. Na to wuliń je na ſchidku, ßo by woda wotběźała. Na to roßpuſchcź kuſ maggija do ßchalki warjazeje wody. Na to roßpuſchcź do ßaſchkrěvaka (Kaſſerolle) 30—80 gr. butry a do njeje puſchcź hriby, pschidaj ſ tomu mjaßowu juſchku a łźicźku muki, wobźel a waf wſcho hromadźe thmilku. K tomu móżeßch hißchcźe někotre łopjeßchka pětrožilki pschidacź.

Praščenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Moja koſa ma ßacźeßku podobnu. Mějach loni lěto ſtaru koſu, kotraź je na tajßu ßacźeßkinu ßahinyła. Schto mam pschecźiwo tomu cźiniccź?

Wotmołwa: Njewěmy ſ Waßchebo napraſchowanja tajkoho raßu tuta ßacźeßkinja je. Sčinadź ßo waßchej koſy podobnu jedni abo ßnadź je ßacźeßkinja ßcźěhnk ſubowo bolenja. Tohodła wam radźimy, ßo byßcźeße ſtótneho lěkarja ßawołali. Mjes tym pak móżeße wobkładu laneho ßymja na ßacźeßkinu kłaßcź.

Praſchenje: Naßcha ranza, kotraź dyrbi ßa 10 dnjow proßata měcź, ma ßahy ſwjerde wumjo. Schto mam pschecźiwo tomu cźiniccź?

Wotmołwa: Kładźeße waßchej ranzy lanoßymjowe wobkładu na ſwjerde wumjo. Njepomha-li to, ma ranza ßnadź pruhowěrćzki (Strahlenpilź.) Dha hnydom ſtótneho lěkarja ßawołajeße.

Praſchenje: Mój pjecźlětny kóń ma waki. We hnojn ßym někotre namakak. Ssym hižo wſchelake proßchki nałožowak, tola hacź dotal bjes wuſpěcha. Njemóżeße mi lěpſchi ſrědź radźicź?

Wotmołwa: Snajemy wěßo wſchelake dobre ſrědki pscheczińo wakant, na pschikk. antiſtrongylin a univerin. Dokelź pak ßu wſchě tute ſrědki mjenje abo wjazy jedojty, dajcźe ßebi lěkarjej najlěpſchi a njeſchkódny ſrědk pschedpißacź.

Praſchenje: Moje woſdobne ſchtomiki ßu wot někotreho cźaßa ßem ſ běłym plěßnivym poběłom poczehnjene. Sću pak doſcź na potrěbje a tak ßebi njemóżu wumyßlicź, ſchto by pschicźina toho była. Njemóżeße mi něßchto radźicź.

Wotmołwa: Na łopjeßchku, kotreź ßcźe nam ſapółkali, bě pomjedź. Wotrěßajcźe a wotſchcźipajcźe wſchě napadnjene halßy a łopjeßchka. Na to majn ßo ſchtomiki je ſyrikowym próſchkom (Schwefelpuder) poßypacź. To ma ßo kóżde dwě niedźeli wopjetowacź. To pak wukonjeße jenoż na ßtónczńych ranjach.

Praſchenje: Naßch hońtwjerſki poß ma hižo dlěſchi cźaß hibjagej a jětſjatej wocźi. Někto ma na noßu liſchawu a ßacźeßku klamu. Kak mam tomu wotpomhacź.

Wotmołwa: Waßch poß na ſahorjenje woczinych wjaſawkow cźerpi. Pschipraſcźeße 2 prozentnu borikowo-kißalinotwu roßpuſchcźlinu a wopłokajcźe přej wocźi, nóß a tlama ſtej ßnano horka ßacźeßkej, dokelź jemu wocźi kipitej. Na liſchawu namaſajcźe rjaßnikowu tinkturu (Jodtinktur). By-li pak ßo hyroſcź ſhórſchika, ſawokajcźe ſtótneho lěkarja

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 33 Budyšin, 19. augusta 1927. Lětnik 34

Islandski kóń.

(S wobrazom.)

Daloko ſ poſnoczy w atlantiſkim morju leži kupa Iſland. Wona mjeſuje ſtoro ſ polnoczným ledowym morjom. Wo njej ßo wſchelake bajſki pišaju. Tuta kupa je thętro horaia a hory ßu ſ wěcźnym źněhom a ledom pokryte. Sshłe móŕśe wichory hraja wſchędnje je ßotmami wokoło tupy. Skoro zyle pol lěta traje tam ßurowa ßyma ſ wěcźnej cźimowej polarnej nozu. Potom pak ßaßo wſchędnje ßtónczńo ßwěcźi a to nimale pół lěta pospochi wodnjo a w nozy.

Na tutej wołamorcźenej kupje je iſlandſki kóń ßiwy, kotryź ßo tam hižo na wjazy ßtow lět dołho płahuje. Naſch wobras nam tajkeho konja p'chędstaja. Je to mały kóń abo poni, każ jeho mnozy mjenuja. Iſlandſki kóń je jara ſtromny, dobry cźahacźel a jara ſtrowy a tuty. Dokelź je podnjebjo na kupje Iſland thętro hrube, ma kóń dołhe hrimy a dołhe kožmy, ſchtož jeho derje pyched zymu ſchtita. Nałęto potom teź iſlandſki kóń lina każ wſchě druhe. Najwjazy iſlandſkich koni je jaßno-brunych. Tamne ßu rußaki (Fuchs) a ßchakote. Dołeźj je na kupje Iſland twjerda kamjenata pěda, je ßo teź roh konja derje wuwił. Kóń je khęiro ßyłny.

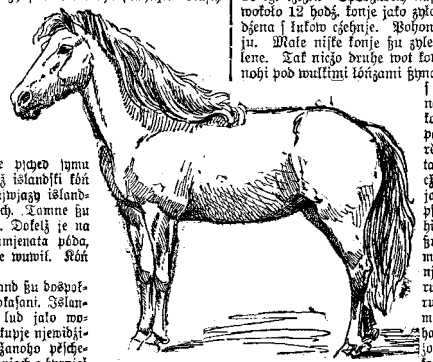

Iſlandski kóń.

Wobyđlerjo kupy Iſland ßu doſpołne na ßwojeho konja połkani. Iſlandojo ßu ßwjetſcha jětſny lud jako wobyđlerjo ſtepy. Na tutej kupje njemóżidźimy ſwonka města nihđy ßanoho pěſchehłodźerja. Wſcho jěcha na konjach a hyrnjeź bychu krótſchi puć nětli. Hdyź wobźimy tajkeho Iſlandarja na konju, dha ßo ſ wopŕědka tomu dźiwamy, tola poßdźiſcho bychmy ßo na tajke nětſchto ſmuźili. Na kupje Iſland je jara wjele koni. Po wobliczenju pschindźe na dwě wołobje jedyn kóń.

Schto pak je ſa wobyđlerja kupy Iſland tajſi kóń. Hodźi ßo ſ wſchěmu a bjes ßwojich koni by tamny wobyđleſ ani wobſtacź njemohł. Puczow, każ pola naß w Sźerbach, je na kupje Iſland jara mało, chiba wokoło města Reykjawik. W ſmuſkowonym kraju ßu jenoż wuſke puczički a roßtorhane łodowe łada. Sklębrne rěcźi, kotreź ßo we łęcźe pſches kraj wija, ßu w ſymje torhaze rěki. Moſtow a ſ tomu hißchcźe drjewjanych je na kupje jara mało. Tak dyrbja wobyđlerjo ſ konimi pśches rěki jěchacź. Dworty ßu na mile daloko wot ßo ſdalene. Tak ßo wſcho ſ konimi wobſtara. Twory ßo konjej na kŕbjet pschiwjaſaju a potom ßo na trěbne městna noſcha. Każ w naſchich Błótach wſchitko ſ cźołkom po wodźe wobſtaraja, tak wobſtaraja na kupje Iſland wſchitko ſ konjemi. Lěkaŕ a knjes jěchataj ke khęiromu na konju. Kemóſtſja jěchaju ke khęcźeńßzy ſ bźećźom do ßyrkwje, teź njedźelu ke mſchi wſcho jěcha. Stónczńje hißchcźe teź cźełko ſ rowu na konju njeßu. Tak widźimy, ßo ßo tam wſcho ſ konimi wobſtara. Teź wſchelake bruhe wěźu jako brjewo a kamjenje ſ twarej maju ßo ſ konimi noßnjeź. Hdyź ßo na ßymowych žnjach ßymo domoj khowa, nawjaſa ßo na kóždeho konja ſ kóždeje ſtrony wacźok wokoło 40 kg. cźeźki. Spodźimy napohlad ßo wóczki jedyi, hdyź wokoło 12 hodź. konje jako zyła karawana ſe ßymom nakładźena ſ ſnkow cźehnje. Wohoncź jedźi wěſo prědku na konju. Małe niſke konje ßu zyle do ßymowych łóńcźow ſatwalene. Tak nicźo druhe wot konja njeſtwidźimy hacź konjace nohi pod wulkimi łóńcźami ßymu. Na konjach noßy ßo wſcho ſ města a do města, ſ pola a na polo atd. Po ßuchim kraju konje wjeſele ſtupaju. Najcźeßſche pak je wſchędne pschekroczenje rěki. W ßymje a w lęcźe ßo tam konje paßu. We ßymje cźaßto je ßněha trawu drapaja. Jara ſtabe konje cźaßto pschi taſtim pytanju pizy ſabinu. Jenoż je-li pschedotho ßněh leźł, dawaju konjom doma něſchto ßyna. Wo ßornu njeſbu ſ zyła žane rěcźe. Hacźrunjeź pak ßo tute konje runje najlěpje nimaju, dha maju ßo tola hißchcźe lěpje hacź wjele ſtow jich njeſtoſownych półdanſkich bratrow, kotrěź bywaju tóždołetnje do Schotſkeje a Jendźelſkeje pschedacźi, ſo bychu cźaß ßwojeho žiwjenja w podkopkach wuhlowe wozy cźahałe. Tute konje ſ zyła wjazy na cźerſtwy powětr njepſchindu a ßu tak rjeź žiwe pohrjebarte.

Kak może nam iſlandſki kóń ſ pſchikładom bycź. Wón nam dopokaja, ſo je kóń ſłoczo, kotreź je pjcherźiwo pſchirodnym wlěwam najbóle krute ſłoczo. Kóń ßo nam bórzy na wſchě poměry ſwucźi.

Dobre tajſtoſze tuteho konja, woßebje jeho krutu ſtrowoſcź buchu ßebi naſchi ratarjo wěcźe pcheli. Tute konje ſ kupy Iſland ſ nam pſchewożowacź, by wěcźe droho pschiſchło. Bychmy-li je pola naß dale płahowali, buchu wěcźe bórzy ſmjehtnyte. Naſche podnjebjo (Klima) je wo wjele miliſche tamnjeho.

Naše ratarstwo po poslednjej statisticy.

H-s. Poßlednje ludliczenje wot 16. junija 1925 pokluje jaßnje pßcheßuwanje w nemßkim ludowym hospodarßtwje po wójnje ſ jeje ſcéhwkami. Nimo mérų waßne je pßchirunanje ſ poßledním liczenjom ſ léta 1907. Wone pokaluje, ſo bé w tutom cßaßu w industriji a pßchemyßlu pßilne pßcheßuwanje, bßeſe toho, ſo ßo w ratarßtwje malo pßchemènjowaßche. Szyka liczachu ßo pßchi poßlednim ratarßkim liczenju 514 milijonow ratarßkich a hajnißkich wobkhodow hromadże ſe ſahrodnißtwom, rybarßtwom a winizarßtwom. Nimo toho mamy hißcheże 1,07 milijonow ſahrodkow. Tute wobkhodny wobßahuja krajinu wot 41,6 milijonow hektarow. To je ſ dopokazom, ſo w Nemßkej jenoż jedyn dßeßatk ßo ſa ratarßtwo njewużije, t. r. industriji a druhim ßkuſcha.

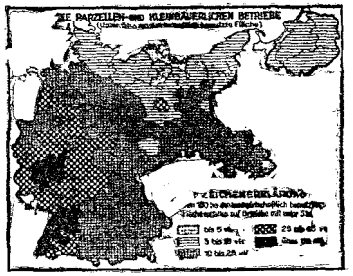

Wot léta 1907 ßem ßhubi Nemßka na milijon hektarow ratarßkeje krajiny. Na tym je twarjenje bydlenjow, dróhow a ſakoženje ſchportßich a létarßkich méßtow wina. Najjaßnißcho ſpóſnajemy waßnoßcź naßcheho ratarßtwa, hdyż widźimy, ſo w Nemßkej tukhwilu 6,2 milijonow hospodarßtwow nétkat ſ ratarjenjom ſwißuja.

Dobry wobras podawa ſapißk wulkoßcże kóżdeho hospodarßtwa. Ratarßka krajina rosdźéli ßo pßchi tom do 3 drużinow a to 1. do małych abo parzelowych ratarßtwow; 2. do burßkich ßtatkow a 3. do knjeżich dworow. Małe abo parzelowe ratarßtwa ßu hacź do 2 hektarow wulke. Burße ßu ſapißane w 2 drużinach a to do ma-

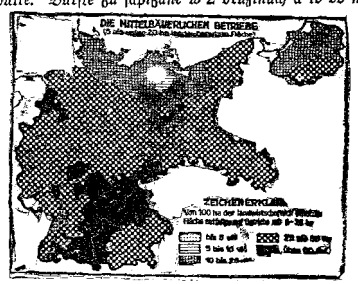

łych (2—5 hektarow), a do ßrénich (5—20 hektarow). Knjeże dwory wobßahuja 20—100 abo wjacy hektarow. Małe abo parzelowe ratarßtwa wobßeżża hromadże 6,3 prozentow ratarßkeje ſemje. Najważnißche ßu w Nemßkej burßke ßtatki. S nich burßtwo (—20 hektarow) ze 36 prozentami najwjacy kraja wobßéża. Wulke burßtwo 25 prozentow wobßeżdźi. Małe burßtwo ma jenoż 11 prozentow krajiny w ßwojim wobßeżdźenßtwje. Po ßtatißtiky ßteji w małych a ßrénich hospodarßtwach ßwójbne dźéło na pßenim méßtnje. Wulkoburßtwo je hižo ßylnje na zuſe dźéłanßke mozy pokaſane. Cźim wjetßche kubło je, cźim bóle zużyh dźéłaczerjow trjeba. Liczba knjeżich dworow ſe 0,4 prozentami je jara nißka, ale tola pjaty dźél wßcheje ratarßkeje role wobßéżdźa.

Pßcheßuwanja pornjo léta 1907 pßchirunajo ſóſnawamy, ſo je tójßchto kubłow pßches 20 hektarow wotéběralo a kubła niże 20 hektarow ßu pßchibérałe. Niż na poßledk je to ßkutk ſaßydlowanßkich prózowanjow. We Prußkej jeno ßu wot léta 1907 hacź 1922 16 000 rentowych kubłow ſakoźiłi, najbóle ßrénjeho wobßaha. Wot léta 1919—1925 ßu w Nemßkej 17 000 nowych kubłow ſ 146 000 hektarami ratarßkeje ſemje po ßydlowanßkim ſakonju wot 11. auguſta 1919 naßtałe. Tute roswiwanje je hacź dotal ßylnje dale kročziło, pßchi cźimż je ſajimawe, ſo ßo najbóle ßrénje kubła pßchibéraja.

Jara malo pßcheměniło je ßo wokrjeżne rosdźélenje ratarßkich ſtatkow ßamo. To leży w agrarßtim roswiwanju. Hižo pßchezo ma wulke ratarßtwo ßwoje najwjetßche pßchetrénje k ranju wot Lobja. K wjeczoru wot Lobja ßu najbóle burße hoſpodarßtwa. Małych ratarßtwow je najwjaz we winizarßkich krajinach. Se ßrénim ratarßtwom ſetkamy ßo wożebje pßchi Bodamßkim jéworu, we Württembergßkej, we Bayerßkej, Heſſynßkej a pßchi réży Ems. Dalßche burße kubła ßu pßchi Nemßkim morju, pßchi delnim Rhynje we Weſtfalßkej a we Limburßkej holi. — Knjeże dwory ßu najbóle w Pomorßkej, Mekłenburßkej a we dolkowjeczornym dźélu ranßcheje Prußkeje. We wjeczornych krajinach wobßahnu ratarßtwa ßnano 10 prozentow zyleje ratarßkeje ſemje.

Swjeżelaże je, ſo ßu 88 prozentow ratarßtwa wobßeżdźeństwo ratarjow. Jenoż 11 prozentow krajiny ßu pßchenajate a 1 prozent je alimentowa a druha ſemja.

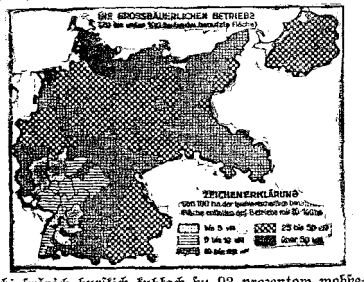

Pßchi ßrénich burßkich kublach ßu 93 prozentow wobßeżdźeństwo. Ratarßke wulke kubła pßches 100 hektarow ßu cźaſcźißcho pßchenajate. W pßchereßtu ßu 22—25 prozentow knjeżich dworow pßchenajate. Najbóle jedna ßo wo ſtatne kubła (Domäne). Pßchi małych ratarßtwach ßu hacź do 36 prozentow pßchenajate. Sajimawe je ßnano hißcheże tež to, ſo wulke kubła pßches 500 hektarow (hacź do 91 proz.) wobßeżdźeł ßam hoſpodari. Powßchitkownje njeje ßo pola burßkich kubłow mjes wobßeżdźeństwom a wotnajenßtwom niczo pßcheßunyło. Pola knjeżich dworow je wobßeżdźenßtwo wo 4 prozenty pßchibérało.

Wobßladamy-li ßebi wßchě tute liczby, dyrbimy rjez, ſo ßo w ratarßtwje wot léta 1907 ßem wjele pßcheměnio njeje. To je mózno, ßo pocźahuju na němßke hoſpodarßtwo. Cźim bóle pak je ßo niż k lépßchemu ratarßtwa wßcho druhe pßcheměnike a dźenża je hubjeńßtwo a nuſa w mnohich ratarßkich ſtatokach nimo mérų wulka. Wożebje w dawkowych naležnoßcach by revißija jara nuſna była, ſo by ratař ſaßo ſ wjeßelokoſcu ßo do dźéła mél. Tu je jemu nimo naſpomnjeneho lécza też hubjene wjedro je ſlimkami a lißenzami dźeń wote dnja a tak cźaſto ſ dopokaznym ſnicźenjom jeho próżu a dźéła, hdyż niż hißchcże ſ hórßcheho wßalo.

Schło napłodźi winizarßtwo a ratarßtwo.

Sło pßchißankujo k naßchemu naßawkej, tak je we Nemßkej ſemja rosdźélena, podawamy tu mały wobras,

ſ njeho ſpóſnawamy, kelko ßu w létomaj 1923 a 1925, potajßim do wójnų a po wójnje w Nemßkej ſ żita a wina na płahowali.

Rólnistwo.

Pruhowitosć jeczmjenja.

Pruhowitosć jeczmjenja je mjes naßchimi hoſpodarjami mało ſnata khorosć. Tutu khorosć tež druhdy ſ druhimi ſamenja. Wona ßo ſ tym ſjewi, ſo banczíti ſwjetßcha ſeżoltnu. Khorosć ſawinuje hribik, kotryż je w ſornje ſakhowany. Hdyż ſornjatko naléto ſthadża, dostanje ßo hribik do wubiwanki. Cźim pomałßcho jeczmjeń ſthadża, cźim wjazy cźaßa ma hribik k ßwojemu wuwiwanju. Je-li pak jeczmjeń bórzy ſeſthadża a ſpéłchnje roscze, dha hribik ſ roſcźenjom ßobu njemóże a tak wróczo woſtanje a jeczmjenej njeſchkodźi. Sstyjemy naſymßki jeczmjeń. mamy ión po mózmoßczi prawje ſaße ßyeż. Pózdnißche jeczmjenje cźaſcźißcho na pruhowitoſcź cźerpja.

Pola naléteneho jeczmjenja pak je to runje nawopak. Tam hribiᵗᵉ ſaßo ſ jaßnißchemu jeczmjenjej wjazy ſchkodźi. Szyka pruhowitoſcź naſymßki jeczmjeń bóle nadpaduje, dokelż ma wón dléßchu vegetaßiu dobu. Tola pak też wjele na jenotliwych drużinach ſależy. Friedrichswarßki hórßki naſymßki jeczmjeń je truczißchi hacź Eckendorßki mamutowy naſymßki jeczmjeń. Też Akermanowy Viktoria-jeczmjeń njeje tak kruty. Mjes naléteními jeczmjenjemi Akermanowu Babarißu radu nadpaduje.

Tak bórzy każ je ßo hribik do banczíkow dostał, dha tute bórzy ſeżoltnu. Sstónczenje banczíti twiſthnu. Tak bywa jedyn banczík po druhim napadnjeny, hacź ſtónczenje zyle ſłwjelzo njeſahnje. Banczíti maju po kromach żołte ßmuhi a tohodla ßo khorosć mjenuje pruhowitoſcź. Na ſtarßchich banczíkach pruhowitoſcź pryedy widźimy, na młódßchich poſdźiſcho. Nadpadnjene banczíti wißaju zyle ſłwjadte a kocźa ßo wożrjedźa. Potom wéßo też taſke kłoßy wjele hódne njeżißu, dokelż ßu ſłabe. Druhdy ßo taſka kłóſta njemóże ani wunwlez. Druhdy ßo nam zyła kłóſta njewunwlecze, ale jenoż potoja, tak ſo kłóſta ſzyła ſ banczíta njekuka. Kłóſti woſtanu pßchezo thipre. Je-li pak nétotre kłóſti tola dorostu, dha ßu ſwjetßcha pßchezo hłuche. Taſke kłóſti ßo ſzyła njekhileju a my móżemy je mjes druhimi roſeſnacź. Dale ßu plumy taſkich kłoßow zyle brune. Druhdy też wßchelake wacźki abo druhe ſchkódniki ſłwjelzo ſnutßka wużeru. Na taſkich banczíkach pak potom żane brune pruhi njewidźimy. Cźerpi jeczmjeń na bleczkoſtoſcź, widźimy na banczíkach jenoż małe bleczki, niż pak pruhi. Też je pßchi tutej thoroſcźi zyła hromada ſłwjelzow nadpadnjena, pßchi pruhowitoſcźi pak jenoż jednotliwe kłoßy.

Pruhowitoſcź jeczmjenja méři bóle wobkhdßowacź, dokelż ßo nam ſ tym żné wo 5 a wjazy proz. ſmjenßcha. W nétkotrych krajinach méjeſche hoſpodaŕ ßamo na 70 proz. ſchkody. W płahowanßkich wuſtawach ßo wożebje na to kedźbuje. Nadeńdże-li ßo na 100 ſchtworzołowych kroczelach 5 thorych kłoßow, ßo ßymjo ſaczißnje. Taſki jeczmjeń mamy łużicy (Beizen.) Łużimy ſ germißanom. Sßymjo móżemy na hodźinu bo 14 proz. germißanoweje roßpuſchczliny podmuricź abo też 1 zent. jeczmjenja ſ 8 litrami 0,75 proz. roßpuſchczlinu ſrjepicź. Też uſpulum je dobry ſrédk. Ssuchy jeczmjeń móżemy ſ tilantinom łużicź.

Dom a kuchina.

Jédoſte hriby.

(S wobrazomaj.)

Nétkle w pózdnim léczu najwjazy hribow roſcze. To ßu żné ſa hribarjow. Cźaſto cźitamy wo wßchelakim ſajédojcźenju ſ hribami. Mnohy méßchcźenjo żebi njedźeli abo na próżdninach do hribow wuleca. Tola też mnohy dźélonjemźerjo móża żebi na wßchelakich méßtnach hribow naßbéracź a ßo ſ tym nétkat jeźiwicź. To pak je hewak doſcź ſtraſchne dźéło, thiba ſo hriby dokładnje ſnajemy. Njeżmémy ßo jenoż wot to ſtaracź, ſo prawe a jédźne hriby derje ſnajemy. Dyrbimy też jédoſte hriby derje ſnacź. Nékotre ßu dobrym hribam zyle podobne, ale mjes tym ßu druhdy najbóle jédoſte. Mnohy ßu tak rjez pßche njerodni, ſo bychu ßo bóle ſ hribami ſeſnali. Mamy też wßchelake pßchiwérki wo hribach. Jeni praja ſo mamy do ſwarjenych hribow ſlébornu ſżiżu tykncź a ſo iwona bruna pobéhuje, ſuli hriby jédoſte. Druſi ſaßo praja, ſo mamy ſ hribami ſ dobom jenu zyblu ſwaricź. Wßchitko to ßu blady a ſ zyła niczo njepomhaju. Jenoż hdyż hriby dokładnje ſnajemy, potom móżemy żebi je bjes ſtracha pßchihotowacź a jéżeć. Móżemy pak ßo też ßamo ſ prawymi hribami ſajédojcźicź, ſ cźimż je wéż hißchcże hłupißcha. Ssare a pßche wodźane hriby też ſtrowoſcźi wadźa. Je-li pßche cźoſchi cźaſ, njeßmémy hriby żenje dołho ſtejo woſtaticź, dokelż ßo bórzy ſadarja a tak móżemy ßo ſajédojcźicź. Hriby ſaporżmi bórzy hnicź, ſchtoż tak bórzy njepythnemy a ſ tym jara na ſtrowoſcźi wadźa. Pomjerjnjene hriby ßu też jédoſte.

Tohodla njech płacźi pßenje prawidło ſa hribarjow, ſo maju na pßenim méßtnje jenoż młode a ſtrowe, bjeſwodne

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a dźiźi Smolerjec knihičišćarnja, spp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobmjerjeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 194 — Budyšin — Sobotu, 20. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Geßler přikaže za wójsko čorno-čerwjeno-złotu khorhoj.

W Barlinje, 18. augusta.

Němski woborny minister je khorhojowe postajenje sa němske wójsko podpisał. Postajenje je 15. augusta wudate. Wone rjaduje wupowěsćenje khorhojow na wojeńskich słužbnych twarjenjach a na privatnych twarjenjach pschisłuschnikow wójska. Tak ma so w pschichodźe pschi hamiskich zwjatočnosćach tam, hdźež je wjazy pschiwrjenow sa wupowěsćenje khorhojow na wojeńskich twarjenjach, nimo wójnskeje khorhoje też čorno-čerwjeno-złota němskostatna khorhoj smahowacź. Tohorunja njeznjeđża wojeńske wožowby w žiwotnich privatnych hydlenjach wjazy čorno-běłu-čerwjenu, ale čorno-čerwjeno-złotu khorhoj wupowěsćeć. Też na wojeńskich twarjenjach, kiž su na privatne wožowby pschenajate, njeznjeđ so druha hač nělišća němskostatna khorhoj wupowěsćeć. Wo postajenju je postajene, so ma so pschi pschenajeńskich kontraktach na to dźiwacź a so krucze pschewjesćeć. Też wězy němskostatneje wobory ako jeje pschiwšuschnikow njeznjeđża w pschichodźe čorno-běłe-čerwjene žełke měcź.

W postajenju dale rěka: Kaćeź wobstejnjosće w Němskej su, wosnamjenja wužiwanje čorno-běłe čerwjenych khorhojow, hdyž so sobom na nazionalne čorno-čerwjeno-złote barby njedźiwa, politiske stejišćo a skutkowanje a je tohodla po § 36 woborneho sakonja sakajane. Nimo toho pak tajki podawk też samože, moje wojowanje wo nadstronišće, k kśěrchowni stata słužeze stejišćeho němskostatneje wobory poćežićź a pschećiwnikam wobornege moży bróńe do rukow dawacź. Se wyšchimi prědkami spytuja tuzi ludźo dopokazowacź, so je woborna móź zyle jenostronišća a so je jeje njepolitiske stajenje jenož pschikrywće teho, so ma so prawu jeromu khila. Runjewon schtož prašenje khorhoje nastupa, kotrejž bobu na cźole politiskich wojowanjow steji, je so wróćodpórcźerjeź zyle mjuno. Sym žebi jaśmy wo tom, so ma dźěł wobydlerstwa wójsku tole sadźerjenje sa zło, a so runje wojak, kiž je pod čorno-bělo-čerwjenymi barbami wojował a krwawił, wjele žełbyscheschwinjenja a zniwnjenje smužnosće tricha, so by tole stejišćo we wschej jeriwnosći jasnupował. Tajke sacźuneze pak, ja kotrejž mam polne zwjerjenja, maju so potkowźiź, hdyž žebi to wulki nadawk sjednoczenja naschego wótznego kraja zada. Pschetož wójsko je dla žiwotho nastaćaza a dla žiwotich nětšišćich nadawkow w prěnim rjedźe pokowane, so by cźeleńwanje wnitkeje sahbjenosće je šwérnej słužbu dźenźnischemu statej sjednoćiło. Wobshladuju jo potajkim sa derje knane, roskoru dla khorhoje w němšišni ludu pschez žiwi pschikład w žiwotich pschećiwnošćach pomjerischćeź.

Čechojo jako susodźa.

Nahraniczne starosće.

Wěšty inżeńr dr. Maks Schmidt w Hirschbergu (we Schlesiskej) zobudźał w němskeho žejma, dźeż w bliźšchim cźasu knihu wudaćź pod napišmom **„Pruska Hornja Luźica“**. Hižo někto podawa němskemu nowinarśtwu wschelake wuczahi i tuteje knihi. Tak nadeńdźemy w jenej schlesyskej nowinje nastawk pod hornim napišmom. Spytawcźel žo takle wuprajiś:

„Do strašchnych měrkaŕerjow na schlesyskich hranicach błuschcźeja bjes dwěla **Polazy a Cźechojo**. Pośledńischi wojna runje kaž Polazy se wschěmi statnymi a privatnymi prědkami wědomje na **politiśtim, hospodaŕśtim a sozialnym** polu pschećiwno wschemu, schtož je němske, i wotpołładomi, niž jenož hač do źra němšich namjesnych Sudetskich wukorjenićź. Du hišchoje dale. Jich hnotaze dźěło wupschestrěwaja so na němšiskotatne krajiny. **K tomu žo žej pruśu Hornju Luźicu a namjesne krajiny wupytaći.**

Bjes dwěla wobsteja mjes Polakami a Cźechami napschećiwnosće. Ale hnydom žu pschesjeni, hdyž so wo pschećiwo-Němzowstwu abo němšći kraj jedna. Jako dopotas dźiu na to pokazaź, so po skónczenju šwětowneje wójny cźeškosłowakiske knježeństwo žej žadasche, so by so zyle němšći Leobschźiski wokrjeź k Cźeškej pschicźisnyło. Runje kaž je so to s Hulcźinjskim krajikom stało na podstaku hospodaŕskich sajimow w Morawsko-Wostrowskej wulkowej krajinje pschez Winsku-Parišku Rothschildsku skupinu pschećiwo wuraźnej woli žiwotich wobydlerjow. Zadanja dźěchu reidowne hišchoje dale. Němsko-cźeska „Reichenberger Zeitung“ wospjewja 10. septembra 1922 pod napišmom „Zadanja Cźeskosłowakiskej na Glatz . . .“

Pódla hrabinjowa mjesnje **Lětnicźanjšti knježeŕiši wokrjeź** k cźeškim hranizam. Město Shorjelz i 90 000 wobydlerjemi leži 12 kilomtr. wot cźeških mjesow dalene.

Cźeškosłowakiska ma 13,6 milijonow (!) wobydleri, wot kotrychž je na 3 milijonowe Němzow. K nohomaj luźiskich, jeschezeŕiskich, iserskich a kerkonoschskich horow leža w Cźeškej nimale jenoż němšće žydleschcźa. Wot cźišćonemišćeho města Liberza (Reichenberg) i 40 000 wobydlerjemi a Friedlanda cźehnje žo nimale sawrjene pasmo němšich wobydleri. Tute města leža wot Shorjelza jenož 12 hač 16 kilomtr. dalene. Liberz je hrjedźischcźo Němzowstwa a prózowasche žo po powrótce, Pražšku němsku uniwersitu we žiwotich murjach hospodowacź. Je „Němšku knihownju“ a wustaw ja pěstowanje němšeho wótcźinstwa a ludoweje sdźělanosće wutworiło. Też Gablonz žo tomu dostojnje pschisankuje. Wobydlerjo pruskeje Hornjeje Luźicy stejachu še tutymi Němzami w Cźeškej niž jenož we wuskim hospodaŕskim, ale też towaŕśtwowym wobłohoźe, tak so móże žo wo jenym rodźe i němšiej kulturu, němšćim hospodaŕśtwom a němšim žiwjenjom rěcźeź.

Kak je někto a schto cźinja cźeškosłowakiszy mózmarjo? Po planje žo němšeju żelenišzy a zlowniśzy saftoniszy a žandarmojo pschešadźuja a žo i narodnymi Cźechami wurunnaja, kotrejž sdyla němši njerěcźa pak rěcź łamaja. Wobaraja žo němšeju sastojnizy pschećiwo žywosnemu pschešadźenju do cźeških krajinow, **dha žo jim misha pschikrótschuje abo žo je statneje służby puschcźe i pschikrótchenej pensiju.** Němška rěcźna krajina žo wyšche teho i cźeškimi elementami pschekśiże. K tomu podawa sakoń sa senišku reformu dobre pomoz. Wulke wobłoźeństwa žo rozdźěluja ja sasgudźelśke samery. Tak dostanu rozdźelenu semju němšich wulkoležownoscźerjow **wubjacźnje cźeśzy sahbylerjo.** Se wožebitej staroseju wobkedźuje knježeństwo korcźmarjow, wožebje namjesne korcźmy, wupokasa němšich a tóžda wupróśinjena korcźma žo i Cźechom wobsadźi, **hdyž we wyschelakich padach pomoz je statneje łapy žo płacźi.** Pschepołożenje cźeških wojakow do cźistonémišćich mětrow je **tej** witany prědk k kwikorjenjenju Němzowstwa. Na horach žo hospody a korcźmy, pjerza sa cźeških turistow, we woprawdźitosći za wosjerśke samery pschiprawnjuja. Wschě prawa we samosarjadnistwu němšich gmejnow žo njedźiwaju nicźa a zbožnu. Wobežnje šplnje a brutalnje je potkoźeźiki system pschećiwno němšemu schulstwu wutworjeny. Bjes dźiwanja žu sta a sta němšich schulskich rjadowunjow žo zbožnutje i wuprozenym wotpołładom, niž jenož šdźělanosćź a němšu kulturu psched dalschim roswinjanjom wuspinacź, ale na dołhi cźaš systematiśzy a kunschtnje wrócźo storcźeź.

Je nutne, wschěch tute podawki w kraju načišći łubodom wobkedźbowacź, so bychmy staroseje a strach špśnali, kotrejž dźěłej Schlesyskeje a wobezbje **pruskej Hornjej Luźizy hrožy** dla niczenja wyschego němšeho a njetrowego wutpschestrěwanja. Kaž je znate, žu w pruskej Hornjej Luźizy a jeje wokolinje nětotre krajiny **se žerbiskim wobydlerśtwom** a to we Wojerowskim wokrjesu a w Wótach. We Wojerowskim

wokrjesnu su jich na 18 000 wobydlerjow serbskich, kotrež we žiwojim sunstkownym sastajenju pschezo stwerdnje k nemjerknu statej so mišačku. Tola so spyta, pisches **kowanske banki wobydlerstwo** ſ **hospodarskimi kredkami kunschinje k politiskej djelawoschezi a do napschecziwnosche Nemzowstwa pschinjesesch.** Tu je wosebje

serbska intelligenza,

kiž ſ Czechami hospodarske a duchowne swiski pyta. Pschi tym njeſmě so na to zabyč, so czeski kapital hižo we wulkowych druzinach w Sly-Komorowskich a Wojerowskich krajinach so wobkruczuje. Njepotrjebny sezkihuk je, so pólsky a czeſky dželaczerjo do wuhlowych krajinow so zschahnu. Dokelž w tutej wokolinje, wosebje w Běłej Wodze, wažna schkleńczana industrija so rosmiwa, tež do njeje czeſky dželaczerjo so czišczeja. Wina k tomu je wyšoke wuwita schkleńczowa industrija w namjetnej Czeſkej. Haiba wobkedžiž prenjorjadowtnisku schulu za schkleńczerjow a wukubla prenjotne dželaczerſke mozy. Pruſki stat by tomu najſkepje zadžewał, by-li runje tak dobru schulu žez wutworił."

Tajke a hinasche ſtorzby žuny huſcziſcho zkhscheli a tak hižo so wjazy trócz jako njewěrne wupokasale. Tajke wunoschowanja może žez Němz na němſkej jenti dowoliež, dokelž jeho tu pſched ſudnika žadach a wunoschowanja na wěrnoſcz pruhowacz njebudu. Czim wjazy so w nětiſkim nowinarſtwje na Skowjanow tuka, czim lubſcho jemu je. To je jemu witana duchownа jedź. To wschoz ſchtuž Němz tu druhim porokuje, ſu jeho bratija doſcz a nadoſcz na Skowjanach wupruhowali a hiſchcze dženſa to czinja. Schtož nodzjech, ſo by ſo tebi ſtako, njeczin druhemu. We taſkich wupſtodach ſpóſnajemy nětiſku mentalitu. My Serbjo možemy ſ cziſtym ſwědomjom praječ, ſo wo taſkej dželawoſczi Czechow nicžo njewěmy. Sa kotrymž kolwiek ſam ſydaſch, ſady teho druhego rad pytaſch.

Koenneckowe poslednje přihoty.

W Khelnje, 19. ſnjeżnja.

Dženſa rano wukeczja žez Koenncke ſtrótko po ſcheſczich k balſchemu ſlětu na prahu. Wyſche teho poda ſo poldſicho ſ jenym tamneju ſchkrowjakow, kotrajž dyrbitaj ſobu leczeč, do powětra na poſpyt.

Pschi rosrěczowanju ſ nowinarjemi ſdželi direktor Moll wo wotpohladnym ſlětu, ſo ſu jednanja ſ městom a ſ wuſtajeńzu (nowinarſkej) dokónczene. Na naprašchowanje měſnjeſche direktor Moll, ſo hoſpodarſka wažnoſcz, tiž ſo ſ tutym ſlětom wočakuje, je městu a wuſtajeńzu muzyło, tute pſchedewſchacze ſnjeńeſnje podpjerać.

Wjedro bě wczera jara hubjene. Pobrachowachu wſchelake powěſcze wo wjedru wot lódzow na Atlantiſtim morju. Tak njemějachu ſaſnjeho roſbłada ſa pſchichodne dny. Do ſoboty njebudže ſo njedro perjedžeč. Maja wotpohlad, ſpoczatk ſléta na **raniſche hodžiny** połoženy a to w czaſu mjes 6 a 7. Tak budže **Koennecke** mózno, hiſchcze wodnjo niſchdże k ſemi ſo puſcheczeč, leli je muſte a trjebne. Létadło wośmje 2000 kilogr. (40 zentnarſ) benzina a 100 kilogr. (2 zentnarſej) wolija ſobu.

Persisko-ruske wikowańske jednanje?

W Barlinje, 19. ſnjeńeſnja.

Po powěſczach ſ Teherana (ſtowne město Perſiſkeje) **budu** ſo bórzy **wikowańſke jednanja mjes Perſiſkej a Ruſkej** dokónczeč. Poſpjſiſcho dyrbja ſo do nich też ſtowne wumjenjenja pſchiwiſacz. Perſiſka budže po nich ſmjerć ſwoje **twory** pisches Sowjetſkeje do Europy wuwožowacz a wot tam na ſamnjenem puczu **produkty** dowožowacz, ale pod wěſtymi wumjenjenjemi. **Moſkowſki** korreſpondent „**B.Z.**" **wjedže** tute napiſchezjopiſchtidženje Ruſkeje a dopjelnjenje perſiſkich žadanjow wrócu, ſo by w predkowej Aſiji Jendželczanam napiſchezjo ſtupika, kiž tu ſwoju dželawoſcz wupſcheſtrěwaja a konzentrěruja. Napiſchezimnoſcz Sowjetſkeje ſepjera ſo na hidu, kotraž pſchecziwo Jendželſkiſej wobſtoji. Pſjedy nochzyſche Sowjetſka do perſiſkich pſchezkow ſtwolicz. Tak ſu ſo tež w tym ruſke nahlady pſchemeniłe.

Grichiſko-turkowſki pſchipad.

W Pariſu, 19. auguſta.

Wot grichiſkich krajnych njeſow pſchinjdže powěſcz wo namjetnym pſchipadže. Turkowſky namjetni wojazy ſtekachu do dweju grichiſkeje rybałow a jeju ſkónczenje na turkowſku ſemju wotwjedžechu. Grichiſka namjetna wyſchnoſcz prózuje ſo wo puſchczenju tuteju rybałow.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 20. auguſta.

* 1856 naš wulki basnik Jakub Bart-Čišinski w Kukowje.

Ja z njebjes Boha mam za swědka
Zo dobra sprawna bě mi wola;
Hdyž sprawnosć pak je w ludźoch rědka,
Tam zjawne słowa jara bola.
Mi žiwenje bě bój a běda,
A bróń a škit a puć bě pjero.

Čišinski.

Njedźelu 11. auguſta.

10. njedźela po ſwj. Trojicy. 11. njedź. po ſwjatkach.

1862 w Budyšinje přebywa rektor Kazanskeje university, zo by Serbow zeznał. Běše w bitwje pola Budyšina 1813 sobu wojował.

„Chcu słyšeć, što Bóh Knjez mi rěči." Ps. 84, 4. — Zbožowna duša, kiž słyši Knjeza we sebi rěčeć a kiž dostawa z jeho horta słowa trošta. Zbožowna wuši, kotrejž přijimatej znutrkowny wobsah šeptanja Božeho a ani njedźiwatej na přisukotanje tutoho swěta. Cyle zbožowne tej wuši, kotrejž sluchatej nic na hłós, kotryž wot wonka zynči, ale na wěrnosć, kotraž znutrkownje rozwuča. Zbožowne woči, kotrejž stej zwonkownym wěcam zanźdźelenej, na znutrkowne wěcy pak kedźbujetej. Domaš Kempenski.

*

Serbja, jěžće do Mł. Boleslawy!

Njeſapomnite dny liwaju Sserbam! Srědła poſtiſcz ſo tajka rjana a tuna ſkładnoſcz, ſebi tež ſwouka mjeſow městcho rjane wobhładacz a k tomu hiſchcze ſwoje ſtamſne wuſpołdy kultury wobdźiwacz a ſe ſpěwom a ſkutkom naſche dženſniſche ſtrońiſchcho roſſeńnicz. Jutſje njedźelu **powołdnju** hacz do hł. pruhi ſpěwarjow macze hiſchcze ſkładnoſcz, ſwoje wobdźělenje na ſajedže pſchipowědzicz a njeſlomdźeje to! Schtóž tam njepójdže, budže ſo injerſacz. Khětkiu wotpocznika ſmě hebi někto po ſkoro dokónczenym dźele też kždy ſtarać a jeho pitné ſrobupomognicz **popschecz.** To by **był** hódniwotne **wuzo** po dnjach cżakłeho dźela. Tuž wobdźelcze ſo! — Tſoje wopomnimy:

1. So wotmjeře ſo dženſa wjeczor we 8 h. kurſus ſerbſkich narodnych rejow.
2. So je jutſje njedźelu hł. pruha ſpěwarjow ſa naſch ſajedź.
3. So macze jutſje njedźelu hacz do **popołdnja** hiſchcze cżaſ, Waſche wobdźělenje pſchi ſajedźe do Mł. B. pſchiſſewicz.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina, kotraž wczera nad Połnčnym morjom leżeſche, je ſo dale k ranju pſcheſpunyła. Pod jeje wlinom je ſo wſchudżom wjele deſcheża naſchło. Sa nižinu ſu ſo ſynne **wětry** ſ połnóżniſchich ſtron do naſchich kónzinow dobył a ſu powětr „pětro wotkłódźile. — Dženſa ſobotu je **wjedro** hiſchcze trochu wětrojte a tež njeſtajne. Wono pał ſo bórzy ſaſo ſlepſchi, dokelž je krótkeho wjeczora wot Franzowſkeje ſyhna wyſchina do naſcheho kraja ſtorka, kotraž drje nam w běhu jutſchnjeje **njedźele wutwjedrjenje pſchinjeſe.** Tola pſchiwulku nadžija njetrjebamy měcz, dokelž ſo nad Atlantiſkim morjom ſaſo **wowe** deſchczoſcze a wichorotje wjedro pokaſuje. — Jutſje 10. njedź. po ſwj. Trojicy ſkhadża ſlónczko 4,53 hodź a khowa ſo 7,12 hodź. Měſacz ſkhadża jutſje wjeczor 11,33 hodź. a khowa ſo powołdnju 3,23 hodź.

— **Budyſka jutowa pſchadowanja ſaſo dźeła!** Schtwórtk rano ¾7 hodź. jatrubi ſaſo po nimale połdralětnym wjeſelczenju fabrikſka truba mechaniſcheje ſkajerinje. To běſche wěſte znamjo, ſo ſu ſaſo dźełacz ſapoczeli. Swoprědka dźeſche wěſo jenoż mała cżaſowka na dźelo, ſo by ſwoje ſe něhdyſcheho cżaſa ſnate dźeło ſaſo wukonjała. Tola może ſo ſ tym liczicz, ſo ſ tóhodnym dnjom wjazy dźełaniſchich mazow pſchiſtajaja. Na nowy tydźeń chodża tež hižom někotrym wobdźělenjam nětčiſcheje ſkajerinje dźełacz dacz. Tak ſměja tu bórzy ſaſo nětorſe ſta ludźi dźeło a ſaſtužbu.

— **Wotdźelenje ſa hoſczenzaſtwo** pſchi ſjawnej dźełowej ſaradźerni w Budyſchinje porucża ſo, taž je ſ nawěſchkowcho dźeła dženſniſcheho cżiſka dowidźeczź, k wobſtaranju powołaniſchich mozow wſcheje druzjny. Wotdźelenje je tež njedźelu **wot 11—12 hodź. dop. wotewrjene.** Wobſtaranje je darmotne a njeſtroniſke.

— **Budyſke haptyki** ſu wſchědne dny hacz do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżnu ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ měſacznym wotměnjenjenj. W auguſcze je to Dwórniſchczowa haptyka na Bismarckowej dróſe.

— **Pomjenowanje pſchi ſrudniſtwje.** Hamtſkoſudniſki rada Biedrich Walkaŕ Handwerk pſchi ſamſtim ſudniſtwje w Ehrenfriedersdorfje je wot 1. ſeptembra 1927 ſa krajnoſudniſkeho radu pſchi krajnym ſudniſtwje w Budyſchinje pomjenowany.

— S **poſkedźenja Budyſchſkich měſchczańſkich ſaſtupjerjow.** Saſtupjerjo ſchtwórtk wjeczor w 6 hodź. ſeńdźechu ſo měſchczańſkeho ſaſtupjerjo k ſwojemu pſchiwſemu poſkedźenju po próſdninſkej pſchechſtowyzy, kotrež běſche ſaſo rasbohate na njetrjebawſkich wuſtupach. Sadžerkoljo běchu wokoło ſaſo komuniſtoju, jo je na cżaſu, ſaſo ras wo ſebi ſłyſchecz dacz. S pſchicżinu komuniſtiſkeho ſadźerkanja běſche ſapodaty dopiſ ſ domu na Wjeſelczańſkej dr. 47, hdźež je měſchczańſka rada ſjawny dom njewótczińſkeje dowolika, hačrunjež tam też hiſchcze ſwójba ſ njedoroścenymi dźěcźimi bydli. Měſchczańſka rada wěſo dowidźi, ſo tam ſwójba pod tutymi wobſtojnoſcemi dale wostacz njemóže a ſo pokuje, bydlenje ja nju wobſtaracz. Tu pak nam wěſo praſchenje naſtanje, hacz běſche dowolenje ſjawneho domu tak runje, to ſo ſ tym njemóžeſche wočakacz, dokelž ſwójba ſ dźěcźimi druheho bydlenja njemeła. Tule naležnoſcz komuniſtoju do wulkeho ſkandala roſteptachu, pſchi kotrymž runje najpſcheſelniſche ſłowa njewadachu. Dóńdże ſkónczenje też tak **daloko,** jo dyrbjeſche ſchebłyda měſchczańſkeho ſaſtupjerſtwa komuniſta Schołta je ſale pokaſacz a, dokelž ſo ſpjeczowaſche, jeho ſkónczenje ſ pomozu policije wotſtronicz. Po tutym rosharjazym wuſtupje móſachu ſaſtupjerjo ſkónczenje wěſowneje jednacz. Jednanja ſabłokachu ſo ſ hłowneho dźěła ſ hłodźeńſkimi praſchenjemi. Też wo filmje wo Hornjej Łužiji běſche rěcz. Město dże ſa film, tiž je **wokrjesne** heſtmanſtwo namjetowało a tiž budže 5000 hriwnow płaczicz, 1000 hacz 1200 hriwnow pichiſwolicz. Krótko do 10 hodź. ſo poſkedźenje ſkónczi.

— **Dla podźelneho inowaplestrowanja** ſo po wojewjenju **Budyſkeje** měſchczańſkeje **rady Garbarſka haſa wot pónđźele, 29. auguſta 1927 ſa wſchitkón pichethodny jeđny wobkhad ſawrě, doniž dźeła njebudża dokonjane.** Jeđny **wobkhad pokaſuje ſo na Schliebenowu dróhu, Schprjewinu haſu a na dróhu Pod hrodom.**

— **Schkliańſke ſchedpiſma ſa hoſtwinſke léto 1927 a 1928.** Němſkoſtatne hoſpodarſke miniſterſtwo wozjewja: Sſo ſłožujo na § 5 wotrěſk 2 hoſtwinſkeho ſakonja ſ 1. julija 1925 ſo ſa nowe hoſtwinſke léto, tiž ſo ſ 1. ſeptembrom 1927 ſapoczinje, ſcżehowaze poſtaji: **Też w hoſtwinſkim lécze 1927/28** je ſakſane ſorny na ſelnawarſkich hoſtwach tſeleż. Sa ſelnawarſke hoſtwy płacza też dale-

Za wysoku płaćiznu.

Powědanczko ſ naſchich ſrjow.

Napiſała Kriſtina Ronowa.

46] (Pokračowanje.)

„Margita to je Aurel, mój jeniczki pſchećeſel ſ univerſity a nětko mój bratrowſki dobroczeſ," pſchedſtajowaſche jeho Nikolaj, a woczi **mkedeje** jónkſeje ſaſtajiſchtej ſo ſ czoſtym ſpohladnjenjom do jeho wobliczja.

„Ja ſo wam wutrobnje djakuju, knjes doktor, ſa wyſchu luboſcz, kotruž ſcże mojemu bratrej a też mojemu nanej wopokaſak," rjekny wona nutrnje a poda jemu k poſtrowjenju prawiju.

„Daj, Margita, my ſmy doktorej Lermontowej jara **ſ djałom ſwojaſni,**" wobtrucži też Korimſki, „pſchetuž też **nětko** ſdawa ſo wón wſcheje pohódnoſcze a puczuje namaj **k woli** ſobu."

„Njewěrcze, ſnadna knjeni", ſnapiſchezimi młody cżłowjek ſ hłowu tſchaſo, „ja rad lubje puczuju. A ſchtož ſym **hacz** dotal cżinił, to budźeſche Nikiſcha we nawopaczných **pomérach** też na mni cżinił, haj hiſchcze wjazy."

„Ja wſchat to lubje rad wěrju; ale to njemuſjima niczo **wot** waſcheje ſaſtužby a wot naſcheje winowatoſcze k dżakownoſczi. Tola w kaſſim cżaſu my jutſje wotpuczujeżcze?"

Margita maſkaſche bratrowu ruku.

„Nědźe wokoło 10 hodźin."

„To ja też jutſje ſ wami pſchińdu."

„Ty pſchińdżeſch?" wopraſcha ſo ſpodźiwajo Nikolaj.

„Snadź ſebi njeſmyſliſch, Margita, ſo tebje dženſa **hiſchcze** prez pſchećeſimy," pſchiſpomni Korimſki.

„A hyrniež hyrnje to tež **wſchitzy** dowoliłi, ja jako domazy lekař w toffimſke wjedże **njedopuſchczu**", měnješche lekař wjeſele, a jeho cżerſtwy hłóſ roſehna ſcżin ſ wobliczа **wobeju** muzjow.

„Dw, wjeczeſ-li mje tu wotkhowacz, to też ja radſubje **woſtanu!**" ſawoła Margita, na jeho ſłowo nawſtaſiſo, a poczа wo ſwojim na cżakanje motanem puczowanju do Górſi powědacz, tak ſiwje a mile, ſo bórzy ſako cżerſtwa, wjeſoła muſlicżka ſaczahnu a tej pſchi wjeczeri a po njej wſchitzerja, ſe kotrejž běchu też Urſuſcho pſcheroſtyli. Hdyž dyſcheże ſo po wjeczeri cżeſczowanje wotpałiſcz, ſadźerża jeho Nikolaj.

„Swoſtańcże poſſedni wjeczor pola naſ; njewěrno, nano?"

„Haj, mój ſynu, hdyž tujeſ Urſiny ſedże."

„Haj, ſwoſtańcże!" prajeſche też Margita wutrobnje. A Urſiny woſta.

To běſche **runje** w tom cżaſu, hdźež ſtary knjes Mikawſki ſo wo **Margicze** ſtarożeſiwje **wuprajſ**, ſo budże ſo **wona** w **Górzy wopamoženа** cżuſcz. Dw, ženje njeběſe wona wjeſeſcha **ſyła** hacz w tutej hodźinje. Wona ſahra **bratrej** na **pianje, ſama** a też ſchtyrirucżnje ſ doktorom Lermontowom. Potom pſcheworodżeſche hmjaſch ſpěw doktora, **kiž wobſpěwa kraſnoſcz** nałécza a roże. K prenjemu raſej w **ſwojim ſiwjenju** hłe **wona tak ſbożowna** każ **dźeczo** ſ **ſrubu** ſo **wróczíwſchi**, hdyž wohrěwa ſo pſchi ſiwójnem wohnjiſchczu.

„Wy ſcże mi nješcho dołžny, Miroſlavo," prajeſche nadobo Nikolaj.

„Ja, knjes **Korimſki?**"

„Njewěſcże? Wy mi tola ſlubiſchcże, hiſchcże pěſeń ſaſpěwacz, pſchedy hacz wotpuczujemy; proſchu, cżińcże to nětko! Jutſje hižo wjazy cżaſa k tomu njebudże."

„Hdyž ſebi **Wy** to pſchejeſcze a hdyž druhi knjeja nicżo pſchecziwo tomu nimaja, wot wutroby rad."

„My wo to proſymy," rjekny Margita luboſcżiwje.

Wuraš wěſteje napjatoſcze a zwcżałowanja bě na wſchěch wobliczach, hdyž młody cżłowjek po krótkim roſmyſlenju, wo piano ſepreży, ſpěwacz ſapocza:

Hdźe je Bożeje ſmilnoſcze,
Kiž hrěſchnikow njeſagpěwa
Luboſcz, ſ kotrejž wotewrjena ruka
Roſkatuch ſaſ pſchejima?

Hdźe wodeva ſo kóżda wina
Kóżda ſłoſej ſo pokrywa,
A hdyž hnjerceż a hela hroſy,
Sbóżnoſcz wobradża a żiwenje?
Strucż ſo duſcha, w Jeſu Khryſcze
Tajſich darow żorko je!

Doktorowej woczi ſłožiſchtej ſo na ſpěwarjowe wobliczo. Pſchełkaſi jeho rjanoſcz błoha, hłuboſcz ſaczuca — abo pěſeń ſama? Margita dżerżeſche bratrowu ruku ruceże. Wona ſłowam derje njeſrozumi, czim bóle pak hnu ju melodija a nježnoſcz błoha. Nikolaj bě wóczzy ſaidżeli. Korimſki pak hładaſche k prenjemu raſej ſ toho cżaſa, ſo mějeſche jeho w domje, kóżdikróć po nadobnemu, **potajnje** ho wobliczo ſwojeho provizora, tiž mjes tym dale ſpěwaſche:

Hdźe ſa rany balſam je
Hdźe ſa boloſcz lékowanje,
Hdźe radu namakaſch a pokoj,
Bjeſtroſchtna a hhora wutroba?
Hdźe woſchehowja ſo mucżne duſche
A poběžnu ſo padnjeni,
Poſtłuja ſo ſ wutrajnemu běhu
Prawoſ' pucża nihdy njeſmyla?
Budź pokojny, w Jeſu Khryſcze
Tajſich hnadow żorko je!

Korimſkeho błowa ſwojeje ſo do rukow; błędoſcz a **trudoba** pokrytychcej zyle jeho horde wobliczo — ale, jenoż to jeho? Ach, běſche hiſchcze jene, tiž wobkedy a ſtruchli. Běſche dyl jónu cżaſ, hdźež běſche dyl ert luboważe maczerje ſynej wo tutom Jeſu Khryſcze ſpěwał a k njemu ſo modliċ wucził. Ert dě w rowje wončemił; ſpěw dě dolnuliſcżał, hołcżej wotroſtł — a na njejſejſetho nahowezju ſapomnił. Wón dě też błuba poſadył, tiž dě jómu cżinił, ſo dże jenoż ſa njeho żiwy być, każ dě jeho maczerka żiwa bywała — a nětko wokaſche jemu wſchitko tole ſamo Urſinehu pěſeń do pomjatka.

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

won hnitwy, pschi kotrychž też jenož pšy dźiwinu wuczuschjala a pschihonjuja. Na wobjedźity derje dopokasany nam̆et móža ju sa hornu (nizu hornikl) wutwarjaca pschisiwolicej, jeli jeje to krajne a hajnika kultura žada. Khjež ju wo njestatwe rowšny jedna, maju howitwinske dohladowarje wuschnjosnje prawo k pschihwolenju wuwrjaczow. Na nje maju ju ješ namjety staječ.

— **Skónc khorosce w Hornjej Lužicy.** Po hamtiskich spšešenjach krajneho strowotnitskeho hamta mešachmy we Hornjej Lužicy 15. augusta seščhowaze skónc khorosce: 1. **Stónwoješ** (Milzbrand) w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. **Skaženosć:** we 1 gmejnje a 1 dworje Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa. 3. **Swinjaca mór:** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa. 4. **Natykowaca makakrejoseć jenokopytaczow:** w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. 5. **Saharjenje mošwow a rjapawcho mošwowa pola koni:** w 4 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 6. **Saharjenje mošwa pola koni:** w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 7. **Pekoraza khorosć:** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyschskeho, w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa.

S **Hornjeje Hórki.** W poslednim pohjedženju gmejnskich sastupjerjow dóhdźenu ličbu wo 26,50 hr. sa ſ njewjedrom potrjechenych powyschichu ſ gmejnskeje pokładnje na 75 hriwnowo. Pródšwa pschekupza Hänsela wo spuchcženju sezowmóstneho dawka a pródšwa swob. Kriegeloweje wo pschiswolenje sozialneje renty buschtwej finanzneniu wubjerkej pschepokasanej. Jenomu namjetowaneniu rukowanju gmejna njemóže pschisnuwch, dokelž jednanja dla twarschich sezowmóstnosći hischcze stónczene njejsu. Hamtske hejtmanstwo je spšelilo, so ma gmejna pschedkupne prawo na Mäßlinkej sezowmósći. Sastupjeć Hajna namjetowasche, so by to 10 kórzow sa gmejnu reserwowało, sastupjeć Lodderstädt žadasche pak wschitke 23 kórzow sa gmejnu. Jeho namjet pschijachu. Dale wobjamknychu jenoglósnje, so ma ju 15ž kupicź. Cznc sliczowanje skónczi so ſ 5143,90 hr. wobstatka. Sa prahowarjowy sliczowanjowy buschtej knjesaj Heber a Wirth wuswolenj.

S **Njechornja.** Schtwórtk pschipoldnju w 12 hodź. wotpali so njedaloko najcheje wšy ſitowa fajma Worzyntskeho knjeseho dwora. Jona, kotraž běšche w tutym czasu runje na polu, wušlychcha dźiwne prakotanje. Jako sa tym hladasche, widźesche, so fajma hižom syla we plomjenjach stejesche. Wona chwatasche ruce do wšy, so by ludźi na wobeń kobšlowych sčinila. Hižom **swolana wohnjowa wobora** njetrjebosche hakle se ſtykawu wuješ, dokelž na wukhowanje wjazy muzle njeběsche. Wotpalena fajma wopschijesche žně ſ 23 kórzow wuskeho rožkowego pola, a wobeń je nječhže 230—240 zentnarjow rožli znicźi. — Schkoda je se sawěsćenjom kryta. Kaž so powěda, je dźiewjećlětny hólc ſ Njechornja fajmu zapalił.

Z **Worklec.** Tež létsa so zaso, kaž druhe léta, na tudomnym rycérkuble **rjany** žnjeński „festiral“: — **domkhowanka wotmě.** A to zašlu njedźelu. Z blizka a daloka běchu připodlanju přiwuzni, znaći a hewaši **přeceljo** Ryńcec swójby přikhwatali a w pohosćeńskim **domje** so zeši. K nim přitowaři so hišće rjana čerjódka pilneho domjaceho a dalšeho wjesneho ratarskeho ludu, kotřiž porjadnje na knjezim dworje dźěłaja. **Při** harmoniskej hjesadze wšěm přihotowany wubjerny wobjed, kotryž bě so ze sobuskutkowanjom knjenje **Ryńcoweje** a jeju knježnow dźowćičkow **nawarił**, derje **zesłodźa**. Čěłnje wokřewjeni a **posylnjeni** so na to **zhromadźeni** hosćo rozeńdźechu, zo bychu so nazajtra wšitcy z nowa w postajenym času na samsnym městnje namakali k šaley banjaceho z čerstwym dobrym **přikuskom** — ze skibami khwalobneho burskeho sydroweho a „strejzloweho“ tykanca. Při tom twóchmychu hodźinki. Hejsa! Mjeńzane nastroje wupruhowanych ródnych hudźbnikow namołwjachu krótko před wječorom wjeselych, intimnych „kwasarjow“ k zestupanju do cyłka. Bórzy hibaše so pisany nahladny čah pod nježnymi zynkami hercow po wsy k blizkemu Pjetašec hosćencej, hdźež so hnydom łóštna rejka a zabawna towaršnosć započa. Na wušikinje wupyšenej žurli so radostna myśl wězo někto hišće bóle stupowaše a pola kóždeho jenotliwca wobeju rodow ryelde přewahu dosta. To wosebje při elastiskim wjerćenju „serbskeje“. Ruče so zapomnichu wšě čežoty minjenych žnjeńskich tydźenjow. K tomu zawěšće też nje **nanajposled** pjenjace bańki khmeloweje brěčki, kotrež **so z** pičołkow darjenecho piwa pjelnjachu, a druhe na poje hódnje dopomhachu. So wě, dostachu też mnohe, bohužel nimale cyle zabyte starodawne sławne serbske spěwy nimo wjacy wostatnych swoju połnu płaćiwosć, njewotmjelknychu ani haj wobstajnje klinčachu na žadnym a derje poradźenym swjedźenju hač do jeho wukónca. Woprawdźe njerad so zbožowni wobdźělnicy rozeńdźechu, ale z nutrnej dźakownosću na přećiwo šćedriwemu daříćelej, knjezej Ryńcej a jeho **swěrnym** swójbnym.

Z **Wudworja.** Wokrjesny wobstarański hant, wotdźělenje wobstaranja wojakow, w Kamjencu **změje** wutorn. 23. augusta 1927, dopołdnja wot 10 hač **12** hodź. w Bělkec hosćencu „K herbskej grychće“ we Wudworju rěčny dźeń. Wobstararja so zastarańske a wobstaraniske należnosće a přijimaja so namjety a **próstwy**, na njenowane należnosće so počahowace. Potrěbni dostawarjo veteranskeje připomocy z rjedźawšich wójnow móža tehorunja ze swojimi należnosćemi tam přiić.

S **Kulowa.** Sandźenym jehwórtk swjeceschče tudomny kampanářki mištr Franz Mark se swojej mandźelskej Marju rodź. Mrósc złěborny mandźelski jubilej. — Se pschičinoscu Kamjenskeje Borschcze pojedu mješ Kulowom a Kamjencom 22. a 25. augusta seščhowaze autowe **omnibusy**: S Kulowa 9,30 hodź do Kamjenca 10,40 h., ſ Kamjenca 19,20 hodź., do Kulowa 20,20 hodź.

S **Běleje Wody.** Cznčke njeschoże ſ motorſkim kolom **sta** so w nozy na pjatk wokoło 1 hodź. na **Budyskej dróhy** njedaloko Tčeńcuje. Cznčitu **automobil** sedka so ſ motorſkim koleſom, kiž měješche pódlanſki wós. Cznčitu auto jedźeschče po pschedpisnje po dróhy. Motorſki koleſaŕ so pak pschi pschejedźenju dróhi pschenahle sawiny a se swojim pódlanſkim wosom wo cznčitu auto srasy. Automobil motorſke koło ſ pódlanſkim wosom pschejedźe a jo zale skonzowa. Knihiwjednik Albrecht ſ Běleje Wody, kiž běsche w pódlanſkim woju jedźał, bu cznčko ranjeny, so dyrbjachu jeho do Kocźebuſkeje chorownje dowjezcź. Motorowy koleſaŕ a jeho sozius buschtaj jenož lohko ranjenaj. Wina na njeschoju je motorowy koleſaŕ.

S **Hródka.** Wobžarujomne njeschoże sta so schtwórtk popołdnju na Bjedrich-Ebertowej dróhy. Mósnik K. se Lutoborja ſ cznčitym autom kamjenje ſa jenu tudomnu firmu pschiwožowasche. Jako dźiwske próstwomne autej jako jědź dacź, kluka wróčcojpraſnu a jemu ruku bowźaj ſłama. Jako běchu jeho nusnje iwobaleli, dowjesechu jeho do jeho bydlenja w Lutoborju.

Strudle wohnjowe njezboże w Smjerdźacej.

Lědy su so hrjady někak přestałe dymić na poslednim wowalowišću, dha hižo zaswa potrjechi našu měrnu wjesku druhe wohnjowe njezboże.

Wutoru na ranje wokoło 1¼3 hodź. so nadobo poča na zapadnym wukóncu wjeski pola žiwnosćerja Kučanka z hišće njeznatych přičinow palić. Domjacy wšitcy w dobrem měrje spachu. Přez někajki knyskot a ropot wubudźeny widźeše Kučank sparu komorku jasnje wobswětlenu a rozžahlotje płomja nimale při woknach zehrawać. Ze strózelemi zjaty rychle z łoža wuskoči a wubudźi mandźelsku — a dopózna k swojej najwjetšej zrudobje, zo k domskemu přimjezowaca bróžeń cyła hižom w płomjenjach steji. Ruče zmjeta jenož nuzne woblečenje na so a spěcha po skhodźe do druheho poskhoda, zo bě najprjódy tam space dźěći wukhował, kotrež běchu jara wohrožene. Po přewinjenju wšelakorych wobčežnosćow so jemu to skónčnje poradźi. Na to dóběhny do bróźe a zwuwódźi kruwy a zwupušća dalši maly skót. Při tom so strašnje wopali. Jeho mandźelska jenož napoł zdrašćena jeho zwopředka podpjerasče, ale njejapcy so jej zecny. Přikhwatani susodźa a hewaši wjesnjenjo běchu nětko k rukam. Tući alarmowachu wokolne sykawy a Rózčańsku policiju a wosebje rumowachu w blizkim Sołćic statoku. abd. Mjez tym pak bě strašny žiwjoł z vulkanskej raznoscu rozrostł a so hižo na wone Sołćic twarjenje wupřestrěł, tak zo wobaj statokaj w samym čerwjenym sapałym morju steještaj. Woprawdźe žadławy to bě napohlad.

Tuž hě snadna pomóc ze strony wokolnych sykawow jako kapka wody na horcy kamjeń. Dokelž bě znowa tamny njeluby njedostatk na wodźe, dyrbjachu hadźiey do wjesnych studnjow klusć. Přenj napsomnjeny statok, wobstejacy z masiwneho, poldraposkhódneho domskeho, bróžnje, bródźe, khlěwow a druhich hospodarskich rumnosćow so w běhu krótkich hodźinkow do próchа a popjela přewobrośi. Kučankecom so wyše toho hišće wša rjana naloba, saty, drasta z wuwzaćom, Stoż mějachu runje na čóle, sohu spalj, dale wšě ratařske mašiny z wuwzaćom šewskeho młóćaka, wšě wozy a wšón rólniski a druhi grat, cyle syno a nětdźe 40 kop domskhowanjcje rožki, potajkim létuše žně. Tež jena koza, 7 kokosow a 11 kralikow (karnikłow) namaka w plomjenjach zrudny kónc. Wjacore hudźbne nastroje tohorunja wjacy njemóžachu wuchunyć. Dyrbjachu jenož hladać, zo sebi nahe žiwjenje wukhowachu. Jena připadnje pola nich na wopyće přebywaca žónska sanu dyrbješe jenož lohko zwoblekana z woknom wuskočić. Ze Božim zwarnowanjom zawěšće bě, zo domjacy při wohnju smjerć njepocźerpichu, přetož bórzy po tym, zo so mandźelski nawróći, so hižom jene posleščo smudźeše. — Pola susoda Šołty wupalichu so nimo zničencho lčenjeńcowcho jenopeskhódneho domskeho hišće bróźe a bróžnja, kotrejž běštej pod jenej třěchu, tak zo jenož kamjentne murje stejo wostachu. Też tu so cylička zymska pica a domzwoźene žně, wokolo 30—35 kop rožki, zahubi. Tola skót, nadobu drastu a nješto drobnych wěcow, wšelakory grat, wozy a hewaššeho čapora pak so poradźi, strašnemu žiwjolej wottorhnyć.

Haj, čorne a hišće so kurjate rozwaliny, wobstatki zakładnych murjow, woznamjenjeja tykhwilu městno djabolskeho njeskutka, — kiž bjezdwěłnje zawinowa złósniska ruka — wotrażuja kóždeho rozumneho člowjeka. Bjeztrošty to napohlad. Tamne posledneje wopalniśco so přitowaři k tutomu wohnidnemu městnu. Nimodnjez sebi tróšku předstajiš a sobu začuwaš nuzu a hědu wonych wjesnjenow, kotrychž je hórki wosud přez nóc čežko domapytał. Wobaj měješiaj pomjerńje nizko zawěšćene. Tu ma kśesćijanska lubosć k bliźšemu wobšerne polo skutkownoste po zamóžnosći swoju šerpatku k wołoženju nuzy wobich sobubratrow. A Bóh budźe hnadnje za to jich dom wobarnować a skitać před podobnym podešlenjom. — Wokolne wobydlerstwo pak by přede wšěm horce witało, zo bychu prócowanja policije bórzy z połnym wuspěchom krónowane byle. A tamnemu njekhmanikej abo ewóhlje, kiž počinaju woprawdźe serbski krajik trašić, by potom najlěpje „pšeńca kčěła“. -l.

Z Łužicy.

* S **Orchranowa** (Hrochuta.) Sčrjedu wječor nješ 7 a 8 hodź. jajedźeschtaj tu wobjedźenaj wobjelowaj automobilaj do sp. Njeschoże sta so na měrunje, hdźež Wódrizcanska dróha do Lubijšc-Zitawskeje dróhi wuběhnje. Wolaj wojaj buschtaj wobschkodźenaj, mójeschtaj pak bórzy jasno dale jěcź. Na sranjenju nedźe žadyn schofer wina byeź. Srażenje jawinował pak drje je auto, kiž je ſ Wódrizy pschijěł. S Lubija pschiſłodźazy auto pak je pschespěschnje jěł. Najważnischje pschi njeschoźu je, so žadyn człowjek do schkody pschischoł njeje.

* S **Hartawy** pola Zitawy. Pónđźelu je zyhelenoschcek W. Härtig ſ Hartawy do cźežkeho njeschoża pschischoł. Wón na jenym nowotwarje w Zitawje zyhele noschesche. Se ſiwojim nožydłom, kiž na khribjeze njeješche, padże ſ wschetow. Kónz pueża mózesche hischcze ſ kolom domoj jěcź, posdźischo pschidachu pak ſo wulke bolesce a jeho dyrbjachu hnydom do měšchańſkeje khorownje dowjezcź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powieść wo wjedeje za jutije njedźelu: Po krótkej pschestawzy ſo wjedro znowa pohubjeńschi. Njebjo budźe pomročene a ſ wječora najskerscho sapo k dešchjam dóndźe.

Cźežke żelesniše njeschoże sta so na dwórnischcu we Kohlfurcze. Ranjerowany cźah sajedże pschi wroćcojeschćenju do pródšneho cźaha, kiž zhyžne runje do Falkenberga wotjěcź. Jedyn kotłojnik bě wubudźeny wopaki stajiť. Pschi sranjenju buschtej maschina a wagzołowy wós pródšneho cźaha cźežyh wobschkodźenej. Nimo toho buchu schćeńcj wosow titcho cźaha do sp a na sp storcźenych. Wotnoschenje rozpadankow cźinjeschce wulkich cźežow, dokelž dyrbjachu wjazore twoſ se kownym apparatom rošcźinicź. S wobschkodźenych wosow dyrbjachu wschć twory, tak daloko hacź njeběchu sniczene, pschecźakacź. Schkoda na materialu je wulka.

*

Po wobjamknjenju pschepytowanja pschecźiwo njeſwěrnymaj pschi pruſſej lotterji, Boehm a Schleinſtein, je nětko ſtatne rěcźnišćowo 1 w Barlinje ſtórzku ſapodalo dla jebnaſtwa, cźežkeho falſchowanja a ſniczenja liczinow.

*

Jedyn djełacźer cźyſchce ſawcźeraſchim jako „ſlepy pańaźer“ se ſpěſchnikom cźo. 23 wot Frankobroda do Sternberga jěcź. Dokelž jednoho liſcźita njemějeſche, cźyſchu jeho personalnje napiſaċ. Tomu pak žo njepodwoli, ale ſakše njewobleczowany na tśěch cźah. Pschi jěſbje pſches jedyn pschelop (Tunnel) bu jemu noh rozrazeny. Namakachu jeho cźeſo posdźiſcho na tśeſche woſa.

*

Na dwórnischczu Gutfeld, na cźarje Neidenburg-Allenſtein, bu na żelesniſtim pschekhodźe, kiž ſawrjeny njebě, jene pridatne auto wot wozbobnifeſko cźaha pschejědżene. Wóſtry dr. Eckert ſ Neidenburga bě na městnje mortwy. Datſchi hóſcź a ſchofer buſchtaj cźežyh a jene dźěcźo lohy ſranjeni. Sranjenych dowjeſechu do khorownje w Hohenſtein. Pſchekhód je pschekładny a lokomotiwa teſ klinkaſche. Njeſbje je ſchofer ſawinowal, kiž cźyſchce prjedy cźaha cźaru pſchepreźcź.

*

Po „Innsbrucker Nachrichten“ bu lětſa na 36 wozbow w Tirolſkich horach ſmjertnje ſnjeſbożili. Wot nich běſche jich 26 ſ Němſkeje. Wóſbom ſnjeſbożenych njemózachu pschische wukhowacź.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina, Zwjazk serbskich towarstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — Rěne hodźiny tuchwilu jenoč kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjeſmaŕ). Přinoſki přijima jenoč pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěcam. Wšě pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, tararja Šewčika w Khródźicach

Budyšin. „Nadźija“ spěwa přich. wutoru wječor 1/2 9 hodź. w „Kaf. towaršowni“. Dirig.

Budyšin. „Bjesada“ **skhadźuje so kóždu pónđźelu** w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu sobotu wječor we **S** hodź. Přińdźće z časom!

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje jutře njedźelu (21. 8.) pop. w 3 hodź. wurjadnu hłownu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Naši k. dowěrnicy so proša, zo bychu to dale wozjewili. Też hosćo su nam lubje witani. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ **skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź.** w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Luž.-serb. Sokolski Zwjazk. Wšém našim Jednotam zdźěłujemy, zo su nowe znamješka dóšłe. Přińdźe-li w bliźišch dnjach z Jednotow nichtó do Budyšina, njech sebi je pola jednaćela Zwjazka wotewza.

Malešecy. „Jedn. Sokoł.“ Přich. wutoru wječor we 8 hodź. mamy měsačnu zhromadźiznu. Kóždy sobustaw dyrbi cyle wšitcy z dypkom! dokelž budźeja so sokolske pasy a też nowe znamješka wudźěleć. — Dale mamy hišće jara ważne wuradźowanja. — Dźěći zwučuja wutoru wječor wot 1/2 8 hodź.

Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Rukecy. Serb. tow. „Lipa“ změje jutře njedźelu pop. w 4 hodź. posedźenje. Wšě naše sobustawy a też hosćo so k temu wutrobnje přeprošuja.

Serbske reje — narodne reje! — Pruha za wulět do M. B. je zaso dźensa sobotu (20.8.) wječor z dypkom hižo we **S hodź.**, dokelž dyrbimy w 10 hodź. wotjěć! Prosymy, wobkedźbujće to z přińdźe wšitcy z dypkom! B. Kr. a M. L.

Spěwarjo a spěwarki! — Wulět do Mł. Bolesławy. — Spěwna pruha za sobuskutkowacych je jutře njedźelu (21.8.) pop. w štyrjoch w Serbskim Domje. Štóž so na tutej pruzy njewobdźěli, njemóže sobuskutkować. Zapisk ma so dokónčić. Trěbne noty sobupřinjeseć! *Hł. dirigent.*

Wšěm wobdźělnikam Sokolskeho Zlěta. Někotre fotografije zlěta su w Smolerjec kniharni (na Lawskich hrjebjach 4) w Budyšinje na předań.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialky we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wo bstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Wotdźělenje za hoscěncarstwo

poruča so k wobstaranju **mužskich a žónskich powołańskich ludźi wšeje družiny.** Wobstaranje je darmotne a njestroniske.

Wobkhodny čas:

Wšědne dny wot 8—1/2 13 hodź. a 1/2 15—17 hodź., kaž też kóždu njedźelu wot 11—12 hodź. (Srjedu a sobotu popołdnju zamknjene).

Zjawna dźěłowa zaradźerńja za Budyšin a wokolinu.

Hrodowska hasa 10 (w Sejmowni). Telefon čo. 2861.

Podwólnje wozjewjam, zo sym po wjeleljetnej dźěławosći w sakskim krajnym wumĕrjowacym hamće na mój namjetze statneje służby wustupił a so w **Budyšinje** jako

pruhowany a přisahany

wumĕrjowaŕ leżownosćow

zasydlił.

Bydlu

na Dwórnišćowej hasy 19 delka rózk Bismarkoweje hasy napřećo dwórnišću

Dalokorěčak čo. 3986

Sobustaw zwjazka samostatnych přisahanych wumĕrjerjow leżownosćow w Sakskej

Knježeŕstwowy wumĕrjowaŕ leżownosćow zł. sł. Kurt Willberg

Magnetny dom!

Saisonske wupředawanje!

GÖRLITZER JOHANNES Rauchhaus Schaust BAUTZEN

Serbow kupry dom

Serbow kupry dom

Wolmjane museliny a pisane šidy za šórcuchi

zelene, čeŕwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsádki a banty wokolo žiwota

wolmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy .	0.95
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre čehnje k sebi!

Běły bardchent

dobra twora, metr jenož 60 pj.

K. Beier na Žitn. wikach 11.

Wšč wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Założeny 1926 Założeny 1926

Oskar Germann-owa

rězbarnja a wobkhod z rowowymi pomnikami.

Samsnu zornowcowu točerńju.

w Rozwodecach č. 8b p. Budestec

podawa nowočasne **rowowe pomniki** a wobłoženja rowow na wšě pohrjebnišća bliže jeje wokolnosće. Čiste napisma. Wudźerži, pozłoćenja. Spěšne ponowenje star. pomn.

Hosćenc w Jaseńcy.

Jutře njedźelu 21. augusta 1927

žnjowy swjedźeń z rejcami

Wšitkich přeprošuje **Handrikec swójba.**

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadowne.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jěźdźi. Fürst Pückler.

Hosćenc „Tři Lilije" w Radworju

Njedźelu, 21. 8. 27

žnjowy swjedźeń z pyšnym balom

Přećelnje přeprošuja: **Paul Topolinsky a mandźelska.**

Fotografowy Meister

stori w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15

hódźu mjeńšeju wotewrjene

Zhotowjenje portrátow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, taž na wsach. Tel. čo. 2438.

Kubło

100 kórcow wulke, wopalna kasa 13 850 hr. 90% přirážka dla smjertneho pada (namrěwstwa dla) na předań

Bliže zhonić přez

Böhmera w Lichanju p. Klukša

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscešćinskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Pućowanska wustajeńca němskeho hygieniskeho museja

we Wulkej Dubrawje

24. hač do 29. augusta 1927

w Nowakec hosćencu

*

Wotewrjeńske časy:

Dop. 9—12 hodź., pop. 2—7 hodź.

Zastupne płaćizny hlej plakaty!

Wokrjesny wobstarański zwjazk za Budyske wsy

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiśe do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Pisane a běłe ložowe počehnjenja, wupjerki, barbu njepušćace a pjerjo njepřepušćace, **ložowe płachty, damastowe a blidowe ruby, serwiety, twjelki, trěnja, šantki. Makowe a normalne šaty. -- Hotowe běłe a pisane šaty. -- Płat za košle, płat za zwjeršne košle, hotowe zwjeršne košle.**

Syra kopriwina!

Najwjetši wubjerk! Hišćo stare tunje płaćizny!

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Lětne cjeżne wopomnjenje

njeboh' **Marje, Jana Knoty,** lětnjerja w Rażdźanach pola Łaza, mandźelskeje, jemrě 18. augusta 1926, stara 29 lět 7 dnjow.

Hdyž naši drohi bratrowje
Naš pyšches k smjerći wopuščeja,
Naši wobłah ſ nimi ſhubi
Sebi ja cjaſ žiwjenja.
Hdyž wjaz' jich njenam'lamy
Mjeſe' tymi žiwymi,
Dha hnuſi ſpominamy
Sa nimi k wěčnoſći.

Mĕli naſch ert wostaſcj němy
Na lětnym ſmjertnym dnju?
My cji, liſ we'ce wémy
So woni wuſchli ſu!
Nam prjedy ſ tebo kraja
Do wěčnjej domſiny,
Hdyž na naš pocjahaja
Hacj teſ tam dóńdźemy.

Taž dźeńſ ſmy nanuſeni
K teſ ljubej ſemrětej,
We duchu ſabornji
A dowolamy ſej.
Jej, liſ je dobedźika,
Do njebja pſchiwołacj,
So w wopomnjeću žiwa
Dźeńſ chžjła pſchi naſ ſtacj.

Wſchak rjane ſłowa ſteja
We ſwjatej bibliji,
So k wěčnoſći nas bjeża
Tuch ſtuſi ja nimi,
Kiž ſmy bratrowſke Khrysta
Tam horje wjacj ſu,
Do tamnoh' rjanoh' mieſta
K najrjeńſchjom' žiwjenja.

Dźaſ horzy dźeńſ' cji ſcjele
Twój tuhy mandźelſſi.
Sa bohatom tak wjele
Do njebja k wěčnoſći,
S cjimi ſy joh' wobſłožiła
Sſwój cjaſ tu na ſemi
Hdyž pomognija mita
Jom bješche w mandźelſtwi.

Dźaſ tehornja proji
Cji błowła jeniczka,
Schtoż wot tebje tu haji
Na puću žiwjenja.
Sa lube wotcjehnjenje
Wot ſaſnjoh' bjeżaſtiwa
K bohrotrow wſchě rjenje
Hacj do twojoh' ſmjertnoh' dnja.

Dźaſ jenicjki ſym ſhubu
Teſ tebi pſchiwoła
Sa wſchitku twoju ſhubu
Kiž ſy jom' ſlicjita,
Hacjranjeſ krótke cjaſy
Tu bješche hromadźi,
Bóh ſhromadź' waš tam ſaſy
We ſbožnej wěčnoſći.

Teſ ſtarſchej, bratraj, ſwoſe
A ljubi pſchiwuſni
Teh' popłakachu wótſe
Pſched tčom pſchi rowi,
Kiž ſy tak ſaſe wuſchła
Po tróſtej thoroſći,
Do rjeńſchoh' raja bóſchła
We tamnej ſbožnoſći.

Dźeń jedyn budźe ſtyhaſcj
Pak jónu ſ wěſtoſcju,
Toh' mójemu ſo nadjecj,
Se ſwojej kraſnoſcju.
Hdyž my wot tlacza w rowi
Sſo žiwi ſtěhnjemy,
Hdyž w rjeńſchim cjele nowi
Sſo widźecj budźemy.

O, kajſa b'dże to radoſcj
Sſo ſeſlacj ſ ljubymi
Po kotrychž bješche jadoſcj
Tak bołbo na ſmjerći!
Wo noſchich lubych brodźich,
We wójnje morjenych,
A teſ wo lubych wbodźich,
We zujbje ſaſnatych.

Spi twoje cjěło rjenje
Tu w rownej tomarsy,
Twój Duch pak w Bożim mjenje
Sſwěcj Sſabat radoſny
We meſcje ſtotych thronow
Hdyž tónz na ſachodny
Hacj my ſe ſmjertnych honow
Sa tobu pſchidźemy.

Srudni ſawoſtajeni pſches **Hańžu Budatka.**

Přiloha k čisłu 194 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 20. augusta 1927

Wokrjesny wobstaraŋski zwjazk za Budyske wsy.

Wustajeńca wo hajenju strowoty.

Strowosće je najlěpše wobžedźeńśtwo.

We Wulkej Dubrawje w Nowakej hosćenzu, žo wot 24. hač do 29. augusta 1927 na nastork wokrjesneho wobstaraŋskego swjatka za Budyšćanku wjeś, spomožerskeho hamta, jara wobkedźbowanja hódna

wustajeńca wo hajenju strowoty

wotmětwa, kotruž je se sobrkow Němskeho hygieniskeho muzeja wsata. Wustajeńca dyrbi ludźi kedźbnosć za wyšoku hódnosć strowoty.

Wustajeńca wopśimja po śmužśe pśikiprawjena śežkowaze woźdźelenja:

1. Anatomiju (twar cłeka, žiwjeńske podawki, wutroba a žily, twar kósćow, widźeńske a słyšeńske organy atd.
2. Wožbowinske hajenje strowoty (wobkedźbowanja a tomunaja).
3. Sežiwjenje (měra a družina zyrobow a jich hódnosć za sežiwjenje).
4. Wothladanje cłeka (cłeskowučowanje).
5. Ssuchoćina (jeje nastace a wobaranje).
6. Spłažne chorosće (znamjenja a wichelake jewy).
7. Natykowaze dźěžaze chorosće (krapa, strosuloza, jendźelska chorosć atd.)
8. Pśichemyślowe strowotnistwo (powołańske chorosće atd.)
9. Wothladanje cełkownych dźěrźi (wothladanje cłeka a sežiwjenje).
10. Pśenja pomoz pśichi snjesbožeńzach (spalenjach, słemjenju stawow atd.)
11. Alkoholizmus (jeho skutkowanje na dobre organy, na cjuwy, wutrobu, kaž teź na jatro, jerchenje atd.)
12. Wuwiśe cłowjeskeho cełkeho pśeda (embryonalne wuwiśe hač k narodźi).

Woźdźeleni 6 a 12, kotrejž śtej wobjeźe pśikiprawjenej, śtej jenoj za doroscenych. We wšitkich wotdźělenjach žu wustajene wěźy na wobrasowych taflach, plastiscy pokazowane, w pśaparatach, wósłowych modellach a wobkedźbnych łašcyčkach. Sajimawe žu pśichewidźomne naturki, pśaparaty (embryologija cłowjeka a ssotu). Tele pśaparaty žu po waschoju, kotrejž je prof. dr. Spalteholz wunamakał, na wobdźěwanja hódne waschnje pśikiprawjene. Dale wopśichija wustajeńca też knihi a pśima literarišśe hódnosće. Schtóž je wulku hygienisku wustajeńcu 1911 w Drježdźanach widźał, někotrehožkuli starostnaty wobras nadeńdźe. Chcył-li nadrobniśicho wo wustajeńcy rosprawjeć, by rěkało, ji sajim braś. Móžemy kóždemu jenož naležnje porucześ, so tule pśichileźnosć njebyj pśechapał, dokelž móže jemu wjele hódnebo za strowosć a strowe žiwjenje f wopyta wustajeńcy wuroscał!

Strowosć je najlěpše wobžedźeńśtwo!

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Pośledni raz wulkohódnowachmy so po Budyšćinje a wopytachmy pśichi tym tej hród. Khětro dołho žebi jón wobhladowachmy, ale bě pśechwjele widźeć, so bychmy f khwatkom jón pśechećeli. Djenža dopomnimy po tas na to, schto mamy wobkedźbowaś, hdyž takle po Budyšćinje wokoło thodźimy. Dźeń wob dźeń rozśe też w Budyšćinje wodkhod a stanu bo mnohe njeśboža, pśichi čimž je tón abo tamny pśches njekedźbliwosć f winikom. Pśichezo bóle nanuluje bo nam myśl: Kedźbuj też ty na porjad a podpjeraj druhich, kiž bo hišćeze tak prawje do cźaśa thwatka a śpěcha namakaju njemóža a žo na śjawnych dróhach hišćeze po starym měrnym waschnju a pśchenožkowanju dróhow a haśow maju. Djenžnišchi cźaś je žada kedźbnosć a śpěšny rozśud kóždeho. Budźmy tuž kedźbni k naśchemu lěpšchemu kedźbni k lěpšchemu śobucźłowjeka. Krocźmy pśichezo na prawej stronje a na lěwo pśechcejśeńcemy druheho, hdyž žebi to thwatk žada, njekrocźmy pak njetrjebawšchi f thódnikow. Pśechrocźmy haśzy po najkrótšchim puću, hladujo pśchi tym na prawo a na lěwo. Njerozśudne tam a žembełhanje pśchinjeśe naš jenoj do strašca a njemóžnosće nad žebi samym. Wobkhowajmy śtajnje naśtupjenu cźaru. Pśichiblížił-li so nětaśe jěźdadło, dajmy je najprjedy nimo a žmy-li nuśowani dróhu pśiedy abo sady jěźdadłow pśechercźiś, budźmy pśichi tym jara kedźblivi. Njemjetajmy też njetrjebawšchi wotpady na khódnikach abo žrjedź haśy. Kak lohko móže bo něchto pśichi pśechodźowanju wobžunyć a tak do straśchneho njeśboža pśchiść. Njehacźmy wobkhad pśches njetrjebawšche śtejenje na khódnikach abo žamo na haśach f pśechecelom abo wjetšchej towaršchnosću. Ssmy-li pak tas nuśowani, f nekajśim žamokkodom pśches město śpěchaś, potom njeśtupmy pśiedy won, hač žamokthod śtej, hewak móžemy padnyć a sa tym śpěchazy žamokthod móže naš pśechejść. To njech też wobkedźbuje śpožowny wobhedźer žamokthoda k lěpšchemu śobucźłowjekow. Ssmy-li je sapšchahom w měśce, dajmy f šchudom šnamjo, do kotreje strony mamy myśle śo sawinyć. Hdyž pak śpěchamy f kokom, sawińmy śo wob rózk na prawo w krótkim, na lěwo we wulkim pokkole a dajmy šnamjo. Dawajmy pak jažne šnamjo, hdyž mamy wotpohlad, do jeneje cźeśto pśchewidźomneje strony śo sawinyć, a śpěchajmy šady śo, niž pornjo žebi. Wólnoručne jěźdźenje w měśce pak je najwjetšchi njesmyśł, kiž móžemy wobeśćś. Pśichezo a pśichezo śaśo wopomnimy wěrnosć toho, so teź naš śobucźłowjek ma runje telko prawa na porjad a žiwjenje kaž my sami. So njemóžemy, hdyž na kole žedźimy, tam a sem žahaze wulke žerdźe na thribjecze njeśeś, to drje śo samo rozumi. S tym móhli śo njespśechewidźomne njeśboža stacś. Kóžny abo druhe wótre naśtroje śobu wjeść, je najwjetšcha lohkomyślnosć, kiž cźasto wjedźe f śahubje kolešarja žamoho abo śobucźłowjeka. So mamy f motorćikm kokom śpěchajo to žame wobkedźbowacź, njetrjeba ho drje hakle naspomnicź, pśches město a wob rózki jědźmy śtajnje pomałku. Mamy-li pak ručny wós śobu na wiceźnym dnju, abo hdyž cźemy žebi po nějchto dojśeś, to njejźdźmy po haśach najźiwšchemu wobthada, ale po cźichich haśach, schtož je sawěcźe łóždemu k lěpšchemu.

Tón abo tamny budźe nětko prajicź: Schto pak wuhladkowy wuj dźenža bledźi? Sdadźa drje śo wam blady byc nětko, ale hdyž ras bo njeśboža pśchińdźecźe, dopomnicźe śo na bledźaka. Wuhladko Serbskeho Domu posśicźi pśchehlad pśches zyłe naśche město a schto wuhladkowaś pśchi tym runje w naśtupanju wobthadneho porjada na haśach wuhlada, to njeje k śmjeham, to je śrudne a cźasto wjedźe k njeśbožam, wośebje tam, hdyž śo śi abo schtyri twjerde beje trjechźa, na pśchikład: Na dróhy śedźe śapšchaj f dwěmaj konjomaj (piwowy wós f cźeźkimi śudami), tón je śkoro druhi śady njeho śedźazy śapšchaj pśheścahnyk, to rěka ma runje wotpohlad; śady nich trubi auto mózne pśchezo a pśchezo śaśo. Druhi pohonc śpěcha śmérom pódla pśeśiścheho wosa a da auto auto hyć, tón pak śo f śtronje tola hišćeze nimo śchmórnje, w śamśnym wokomiku, jako tijo kołoježdni napśchecźo pśchijedu. Boże wulke śwarnowanje, so śo f nowa wulke njeśboźo njesta, tak potom wodpchnjeśch. Cźehodla: dla tśioch twjerdych hejow. Tuž hišćeze ras: Budźmy kedźbni k śwojemu a k śwojeho blížśeho kpichemu. Wobthad w měśce tośce, f nim njeśboźa. Tam praśmu f kokom a autom hromadze, žo poś saraźa, tu leźi śniczene motorśe kolo na śtronje dróhi a tam śapśpuje runje policajśki śastojnik nowy tajki pad, mjes tym so hižo nětkośi bjes kóždeho wobkedźbowanja nadrósneho porjada nimo śpěchaju, myślo pśchi žebi: Njeboźo njeje tola mje potrjechiło — tuž f połnym plunom dale —, žnadź do śahubu. Wjcho jene, jenož junu žmy žiwi, śchto śtara naš druhi. Haj, to drje wokomtki, ale śchto potom, hdyž njeśbožo teź jich pyta, namaka a žiwjenje pok śniczi! Tuž hišćeze junu: Kedźbnosć naložmy a śpěšchnu rosćudźenosć nawukńmy. Tak cźěžko kaž žo mnohemu nowy cźaś (24hodźinśki) liczi, tak cźěžko je teź žedźelkludźenje, ale junu: Śmajesch cźaś a porjad, žu cźłowjek nowego śpěšcheho cźaśa, wobkhodej kóždeho wjetšcheho města śrosćenu. Wěśće žo teź potom žónka muźej a holcźka pachołej dowěri, drjoheho žiwjeńcźa wěśte.

Khětro žmy žo napinali, tuž bychmy žo teź rad we Budyšchinje wocźerstwili. Hdźe pódźemy? Do jeneho hośćenza, hdźež žo žerbiju rěcźi a tu pośłužowaze dusche Śserbja, kaž wobkedźeź žam. Do Śserbskeje Kośćelowne? Ně, tam žmy śtajnje f domom. Do noweho hośćenza „K woprawdźitemu“ („Zum Echten“), kiž nadeńdźemy napśechecźo měśćańskemu dźiwadłu w thěźi, hdźež bě junu automat. Leżownosć je hižo na 50 lět dołho wobžedźeńśtwo Wicźaśej žwójby a na 100 lět žo w leżownosći hižo korcźmari. Je pak móžno, so je leżownosć jako korcźmarśtwo hižo we wonych cźasach wobstała, jako tak mjenowane pśchedpśechežne hośćenzy pśched měśćańskimi murjemi wobstachu, hrjedź thěžom, kiž śwonka měśćańskich murjow žo wupinachu, město wobdawachu. Wopomńmy pśichi tym teź, so tak mjenowany dźěl „Goschwitz“ hišćeze jako wjesta śwonka murjow pśaceśe, niž jako dźěl města. Djenža nam śkoro wšy podobne njeje, jo je tutón dźěl junu wjelka byl. Tola hižo 1799 mjenuje žo wěźy Jan Panašch jako měśicźel leżownosće. Tola f borkanjom w aktach śaśchich cźasow njespokojimy śwój hłód a njewotbudźemy śacźucźe łacźnośće, tuž śaśtupmy do hośćenza. Tu śjewi žo nam hižo pśrni napohlad „Jo je žo tu wobhladniwa ruka gratu pśchimała. Napišć „K woprawdźitemu“ je teź woprawnjeny. Wuhotowanje a wubedźenje pśedknych rumow je pśenjoźne, śadnich rumow pak pśchekwapźaze. Cźehodła to: Śadnje rumy naścha peczat žerbiśkośe. Wulke wotna pokaśaju wobrazy žerbśkeho braśchtu, holzow w narodnych krojach. Na śćěnach wiśaju kšaśne wobrazy wot wumětkow Krause-Osten a Friedmanna, pśchedstajejo Budyšchin, žerbśtich rejwajnych. Sślepjanśti porik a druhe žerbśke motiwy. Schto móžemy žebi w Budyšchinje wiczy pśchecź, to njenadeńdźemy ani w Sserbśtej kośejowni. Tu wostanjemy a kupimy žebi karancźk a žadamy žebi łmjelowu brěcźku (piwko) po žerbitu. Pinczńk naš rozumi, druhi pśichitwata f karancźkami a teź tón może žerbśti. My žo dźiwamy. Hośćenzar knjes Wicźas powita naš žerbśtyn a f horda wusnaje: Wola mje byrbi tódy pinczńk žerbśtyn móz, dokelž śym Sserb a Sserbow rad k žebi witam do śwojich rumow. Tajke wusnacźe naš wokśiwcźi. Dźaknje śtócźimy hośćenzarjej ruku, po tym so žemy bo pożytnili. „Bórzy sazo k Wam pśichińdźemy“, rjekńjemy pśchi wotejźdźenju. To chcemy dźerźeć, pśchetož schtóž bo śjawnje jako Sserb w měśće wusnawa a to hišćeze jako wobthodnik, toho mamy sańcź a žebi ważimy. Božemje łubi. Pśichichodny tydźeń na sastowidźenje. —

Pśi wowssyčenju.

(Wobras je wěźy.)

Wowźź hromadźe śpcźetaj — wotrocźk a dźowka. To rěka wotrocźk śpcźe a Hanka wothěra. A žnadź bo śchcźekacź je śobu a źwacź? Niczo njeje. Wola teju dweju niz. Tak dołhu nitku taj hromadźe njepśchedźetaj. Śkoro tak je, kaž byśchtaj na žo śloj byłoj. Cźehodła, to žamaj njeweśtaj. A ja Hanku je to kokfocźika wěź, hdyž dyrbi takle žama kaž dźenža f Jakubom dźekacź. Haj, by-li to jedyn druhi byt, f kotrymž mohła tak prawje f wutrobu žortowacź a hracź a wón f njej tohame cźinić. Pola prje-

Spodźiwne nawoći.

(Skónczenje.)

„Njejšy niż kuśka mój dar w cźeśći dźerźaś. Ssym cźi najdrohotniśchu wěź, kotruž może cźłowjek wobžedźeć, darika, a kotraž bě wjazy winowta hacź twój kraj, a ty, ty žy mój dar sanjechał.“

Sultan dźiwśche žo samolwicź, ale Mariana jeho k tomu njedaśche rěcźeć a rejeśche:

„Ja cźi njepomham. Ty njeśaśłužiśi tajźi drohotny dar, ty lěnucho!“

To pak bu Abdhallej tola pśchewjele. Jena stara žona žebi žwaźi, jeho lěnucha mjenowacź. Se śłodami da wón Marianu do jaśtwa dowjeścź a nawoći cźěmy wón do hłubokeje śtudnje, kotraž bě tak hłuboka, so nichtó f njeje wodu cźerpacź njemóžeśche tohodła mjelčachu žebi ludźo, so to žana woprawdźita śtudnja njeje, ale śaśtup do hele, tohodła rěkaśche teź „Cźertowa śtudźeń.“

Mariana žedźeśche w jaśtwje pśchi wodźe a khlěbje, to pak njedyrbjeśche dołho tracź. Kak je to pśchiśchło, budźemy hnydom ztrjchecź.

Wob cźaś, hdyž Mariana w jaśtwje žedźeśche, cźehnjeśech pśches raśtchi kraj hušlec, f mjenom Mérczin Bě zyle hinajśchi, hač cźi wobydlerjo w śultanowym kraju. Wón hrajeśche kšaśnje. Najprjedy klincześche jako hłuboke žedźenje, potom jako wjeśeła nadźija a napoślědk jako wótry juśk a wjeśelokoścź.

Na tutym wjeczoru sacźahny bo khowneho města. Bě hižo cźma a to bě jemu runjewon prawje, dokelž cźhajśche wón k jaśtwu, a tudy cźhajśche staru Marianu wušywahowáźcź, wo kotrejž wośudźe bešche hižo wjele ztyśchał. Wokoło polnocy sapocza na žwójich hušlicźkach hracź a kraśchejśche tak zunje, so žo hromada ludźi nabeža a potom pśchecźo wótśiśchо.

Mariana trjeśejech žebi śpar f woczow a nadoho wo-

cźinichu žo durje jaśtwa a wśchě wokna, kotreż w jaśtwje běchu. Nuts do thłódy lisachu žo zunje hłoby a Mariana njemóžeśche žo dodźiwacź a bežeśche won. Straśnikojo śtejachu wśchitky wokoło Mérczina a pokśtuchachu na njeho. Wón śaśta hušlowacź a dowjeśe Marianu do jeje stareho wobydlenja a pśchiśaka jej, so by žo śthowana dźerźała. Na to Mérczin woteńdźe, dokelž cźhajśche do palasta hicź.

Knjes śultan Abdallah leżeśche we śwojim židźanym łožu a njemóžeśche śpacź, dokelž na njeprawo, kotreż bě Marianje naczinił, myślejśche. Nadobo śaśtycźka wot haśzy derje klinczaze hłośy, kotreż žo jemu jako napominanja idachu. Khětśe cźěmy preni lěpśchi wobket na žo a cźerpeśche k jaśtwu, hdyž Marianu tudy njewuhlada, bežeśche k jeje wobydlenju. Mariana wuhlada jeho hižo f baloka, pśchetož bě hižo jaźnlśicho. Wona pópźa Fatmene dele, so by jemu prajiła, so je jeje wowka w jaśtwje wumrěła. Pśches to poza Abdallah płakacź a mjenowaśe žo mordaŕ stareje Mariany. Fatmene wobźarowaśche jeho jara a rady by wěrnosć prajiła, ale wona to njeśmědźeśche.. Teź Abdallej bu Fatmene žel, so nětko zyle wośamocźena w śwěcźe śteji a cźaśśe jej naśajśtra śto kamelow pópźacź śe śkotom a źłědrom, parlemi a dejmantami, ale to wona wścho wotpokaśa. Tuž Abdallah napośled praji:

„Hdyž nicźo wote mnje měcź njechaśch, dha wośtanu pśchi tebi a budu cźe pśched cubjeźnikami a paducźami śchćitacź.“

Tak wośta śultan w thěźy stareje Mariany a pśchi Fatmenje. Stara wowka pak bě žo w małej komorzy pod śtěchu śthowała a njeda žo jenje widźeć. Sultan hišćeze pścheźo wěrjeśche, so je Mariana w jaśtwje wumrěła. Kóždy dźeń pśchińdź epak Fatmene horje k wowce a cźerpaśche žebi kóždy wjeczor pola njeje radu. Sultan pak śchitaśche Fatmene, hdźež móżeśche.

To tak někotry cźaś dźeśche. Sultan pomhaśche wśchudźe, hdźež móżeśche. Wón thodźeśche po wodu a do lěsa po drjewo a wukniejśche je rosrubacź. Jako dźat śpěwaśche Fatmene śultanej rjane śpěwy a kóždy powdaśche wo jeho młodosći. Sultan pak žo dodźiwacź njemóżeśche, kak rjenje žo wón kóždy cźaś cźujeśche, hdyž do drugeje komorki śaśtupi.

Jeneho dnja pak pśchińdźe śultanowy kanzleŕ a prośeśche śwojeho kujeśa: „Wróćź žo do palasta. Zuje wotpókazujwo je pśichićho, kotreż dyrbiśch powitacź, teź wjele druheho dźěła dyrbi žo dokonjeć.“ Na tutym žo Abdallah jara rudźeśche a bjes Fatmene njemóžeśche žiwy być, tohodła žo wopraścha:

„Cźhzelch mi ś mandźelśkej byćź?“

Fatmene žo jara naśtróža. Wona, tuta thuda holza, dyrbjeśche thěžorka być a ś hubjeneje thěźi do śultanśkeho palasta saćahnyć? A wona njewédźeśche, schto dyrbjeśche wotmołwicź, a bežeśche w śwójich śtrźelach ze śjiwy horje k wowzu.

Ta stara žona bě žebi to teź hižo myślika, pśchetož wona žo źmějeśche, njepokasa pak jeje źmějate wobliczo Fatmeni, kotraj płakajo jeje wobliczo w klinje wowki thowaśche, ale praji zyle thutnje: „Cźhzu cźi moje požhonowanje k ženitwje dacź a cźe je śultanom cźahnyć dacź, hdyž mi wón mojej nawoći śaźo pśchinjeśe.“

Fatmena thwataśche dele a praji k śultanej: „Cźhzu twója žona być, ale dyrbiśch mi pryedy toho nawoći mojeje wowki wrócźicź.“

Śultan jej to žlubi, thwataśche k palaśtej, sawoła wśchitkich žwójich wojakow a žłužobnikow a pśchikludł jim połoizu śwojeho pokłada jako myto, hdyž jemu nawoći f „Cźertoweje śtudnje“ pśchinjeźu. Dźeśacź najkhroblišchich łdružnichu žo hromadze, wśachu žebi dothe rěźie a powjaśy a wobśamknychu, žo do śtudnje dele puśchećicź.

dawschcho wotroczka bě wězka hinascha. Tón mějesche hižo swoju njewjestu. S tajkim, kiž je hižo pschedato, mózesch skerje „schindludera“ hrać. To njeje tak jtč. S zyta da žo, kaž hižo prajach, je wschěmi druhimi bóle zwobodnje rěčeć a žortować, kaj ſ tutym hlupym Jakubom. Dokelž tón ... dokelž wona ... dokelž pjecza ... dokelž ... dokelž žama ſ zyta njewě cjehodla.

Haj wschak, někotre hłowčko šej tu a tam mjes žobu prajitaj, kaj to džčło žobu pschinješe.

„To tola trochčku rosumnišcho žyčź, so wscho tak jaschmjatane njeleži. Kajki dracj dha dyrbi tajke borzo nastajnje wotběrać!“ wona žwari.

Wón też thromy na hubu njeje: „Nětko dajcze šej byčź, ty mje žyq wuczičź nochcesch! Dokelž prawje wotkěrać njemózech. Na tym saleži.“

„Přejdawschi wotrocźk je wjele lépje žnł hacź ty.“

„A Winarjej holzy maja wotběranje lépje přeci hacź ty.“

„Schto dha mje te kawki staraja. Dha by tam pola Winarjej wostał, hdyž žu žo czi tak jara lubiłe.“

„A schto dha mje twój přejdawschi wotrocźk stara. To by šej jeho sdžerżała a do sale sawalika.“

Runje klubu chze ji někto cjinicź. Syczе, hacź tak krjepjele po lizach běža, so cžert ſ nim na pschemo žnkł njeby. Počzi žo, so mohł kochlu wuzitmacź, a ſ kóždej hrjabu wostanje Hanka cźwak wróčzo, njech thwata kaj chze.

Skónczńje ma tola žobuželnosć, dokelž je to Hanka. Njemóže drje, njemóžesche ju ženje tak prawje wustacź, ale ma ju tola rady. Hanku, kotruž mohł ras wokoschicź a ras plišowacź, tak lubuje ju, tak slobi žo na nju.

Wótši na pok wěcznosće kožu, wobhladuje šej thwilku žnwój tkobuk, hacź wežerawsche idožo hišchcze ma, wosmje nóž je šaka a jón rjedži a dže šej pod mojcźikom po wodu do tkonka. Mjes tym je Hanka jeho doscźahnyła. A nětko šej cźaš bjerje, so może Hanka žobu.

„Hanka — Hanka, žu hischcze šta na mnje?“

„Wostaj mje na pokoj! Możesch mi na pez lésch. Wš schesczich je ša mnje žwjatok.“

„Hanka“, hdyž šej šaso hrjebju pożnikkoj a na pschihodnu džetaj, „haj hischcze Burez nan pschińdže a je schto prajił?“

„Ssym cźi hižo rjekła, so mózesch mi na pez lésch. Pschińcź je chayl, prajesche.“

Ale wón nicžo rjekł njeje, njeje niczo wérno. To jemu klubu praji. Ale wona šej prajesche, so by pschijschoł. So njetrjebaka ſ tym kopolatym a wokojtym Jakubom žama bycź. Nć, potom šej šaso to njepschesze. Sa thwilku runje nawopak. Ach, njech pschińdže abo niz, jej je to wscho jene.

„Hanka“, hdyž po schczernischczu wróczo džetaj, „je njedželu tyschersti ſ tobu domoj schoł?“

„To tola tebje kocze žmorze stara.“

„Hanka“, po wospjetnym wróczenju, „ſ tym khrobłym njeplechom njebych žo jara nažadżował.“

„S kim měnisch? A měnisch dha mje? Wostaj mje na pokoj!“

„Tón je žwojej wulkej hubu, je žwojim nobl-cźinjenjom, ſ twarohowym mjeswoczom! Wémy hižo, schto chze. S holzami žo jeno nori. Ale wěło ma schimmi-cźrije a sportny paž. Mojedla, tajemu kellowaniu žo jeno žmeju.“

„Pschestań skoro ſ tajkimi wězami, to cźi praji. Wowž žmcźemoj a nicžo druhe. Hewak budu hospodarjej rjez, jeli mje skoro na pokoj njewostajiſch. A jeli hischcze ras na mnje tak fichiwje pohladaſch kaj dźenje pschi wobjedže, dha ...“

„Nó, schto dha? S zyta žu ty na mnje pohladała a niz ja na tebje.“

„Nć, ty.“

„Njech je kaj chze, na kóždy pad dyrbju žo na tebje grawocźiwje mjerjacź, ty dravata schczётka“, praji po puciu a chze ju kuk potkłostacź. Počzina ji satrach bocź, jacźerwieni žo a tkocźi na stronu.

„Schto dha ſ tobu je, schto dha šej se mnu dowolischi?“

„Hanka, njebudź jenoż tak spkóschiła, chzu jenoż wědjecź, hacź je tyschersti wopramdže ſ tobu domoj schoł.“

Hischcze ras žo ſ wotmołwu wuwinje. Nadobo žo strózi: „Cźiu, Jakubje, sapocźi žyq, Burez nan dže!“ Tak spowěrliwje a lubje je žo jej to wušunuło. S tutymi słowcźkami je Jakubej swoju zyku wutrobu wotewrika a so někto wobaj wóstaj, kaž jedyn k druhemu stejitaj.

Zyliczke popołdnjo njerěcźitaj ani słowcźka mjes žobu a njehladataj na žo. Jedyn žo druheho hańbuje. Njebudźetaj hischcze dołho žo pscheradźicź a žo tajicź tak dołho hacź žo hodži. To njemóžetaj šej popischecź, dokelž swoju lubosć hischcze šej ženje wupowědałoj njeistaj, byrnjež też strachocźiwje prajika: „Cźiu, Jakubje, Burez nan dže.“

A bur žo wjeseli, kak spěschnje a pilnje wobaj dźěłataj. Mjes nimaj njeje šnajmjenscha žaneho schczёkanja a wospschczerjenja, kaž to hewak mjes cźeladnymi na polu je. Kaž žo ša, staj šaj na žo. — Nó, nó, buriko — doczakaj jenoż.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyš.kina.

10. njedželu po šwj. Trojizy, 21. auguſta 1927:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ¼7 hodź. farar Menda spowědź a šwj. wotkazanje; ½8 hodź. farar Groże prědowarja a dop. ½10 hodź. kemschenje ša cźeskohłuskowanych, w brastowni; ½12 hodź. ma farar Paul kemschenje ša dźěći.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Berg prědowanje a w 11 hodź. farar Groże kemschenje ša dźěći.

W Tuchorjskej zyrkwi ma wjeczor w 6 hodź. farar Menda wjeczornu nutrnosć.

Krajna sběrka sa mišionstwo mjes Israelom a evangelisazija w ſlubjenym kraju.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlescha hodźina sa njedželnicze.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. je w Ev. towarschowni biblijska hodźina.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. je w Ev. towarschownji towarschow wowkow.

Sobotu, 27. auguſta: Lěcźny ſwjedźeń dźěcźazcho kemschenja Marijneje-Marczińe ze zyrkwje w Němskim Domje w Schijezach. Wotkhad popołdnju w 3 hodź. wot Marijneje-Marczińeje zyrkwje.

Tydźenske sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Groże, w Marijnej-Marczińej zyrkwi farar Berg.

Shromadźizna Mądreho khcźicza je sobotu, 20. auguſta, wjeczor we 8 hodź. na Hrodowskej haży 6.

S Nakez.

10. njedź. po šwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa evangelisazију w ſlubjenym kraju.

Se Sslepeho.

10. njedź. po šwj. Trojizy serbska spowědź a Boże wotkasanje rano ½8 hodź., serbska Boża słužba dop. w 9 h., němska dop. ¾11 hodź. — Sběrka sa mišionstwo mjes Židami.

Sšmjertny kerlusch so spěwa sa Khristijanu Zeißichowu pola Sslepeho.

Swěrowanaj: Heinrich Starrs w Rownem a Mina Augusta Wobuschy je Sslepeho.

Semrěła: Madlena swud. Ličźinina w Miloraju rodź. Marnuschez, stara 63 l. 10 m. a 13 dni.

Swójbna hospodarska šula

w kłóstrje „Porta coeli“ pola Tišnowa na Morawje.

Za naše katolske Serbowki, přede wšém za dźowki ratarskeho dorosta je jara přihódny wustaw k wukubłanju za domjacnosć a hospodarstwo **„swójbna hospodarska šula“** w kłóstrje „Porta coeli“ njedaloko Brna (Brünn) na Morawje, hdźež naše serbske knježny sobu rozwuczuja. Tutón wustaw, zjednoćeny z pensionatom, ma zamér, nawucźić holcy, kiž su znajmjeńša 16 lět stare, wšitko to, štož je jim za praktiske žiwjenje trěbne a wužitne hač do jich samotnosće. Z dobom so wšitke powołane wukubłowarki swěru wo to prócuja zdźěłać ducha a wutrobu za porjadk, zlutniwosć, lubosć k dźěłu a k swědomitemu wudopjelnjenju winowatosćow a při wšém dźiwa so na to, zo bychu sebi khowanki přijomne a miłe wašnje přiswojile. Sulski lětnik započina so z 1. septembrom a skónči so we juliju. Připowědźenja přijimuja so přez cyle lěto, ale doporučuje so, zo bychu so připowědźenja w prawym času stałe, dokelž je licba khowankow wobmjezowana. Při zapisu ma so předpołožić křćeński list, wopismo wot mšćasnosty a wuswědčenje wo zadźerżenju, wustajene wot wosadneho farara. — W běhu zańdźenych lětnikow je hižo nahladna licba serbskich holcow w tutej swójbnej hospodarskej šuli w kłóstrje pobyła a wšitke su tam z wočehnjenjom jara spokojom była. Cyły Tišnowski kraj a wokolina stej też přirodźinsoy jara krasnej, a zawěsće budźe so kóždej tam jara spodobać. Kaž runje słyšimy, so jena knježna z Khrósćic tam hotuje. Přichodnje podamy nastawk.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Přichi ſad schczipanju snjesłožiła.) 72lětna mandželska wobwjedżerja Berta Gießmannowa ze Grumbacha njedaloko Lipoweho hrodźiła přichi ſad schczipanju ſ rěbła padże a ſ cźežkimi hranjenjemi leżo wosta. Snjesłoženu dowjesechu do jeje bydlenja. Tam je hižom ša krótki cźaš wumrěła.

* S **Drježdżan.** Sakowotwerjenje dźěła jelesnjiſkeje cźary.) Schwórtk bu wobkhad na cźarje je Heidenawy do Altenberka mjes Kötteržizami a Welsenfeitnom je wschěmi pjchsamknjenjšimi kolijemi wotewrjeny.

* S **Dippoldiswalde.** (Auto pschesłoczi rěku.) Njedaloko Rupendorfa snjesłoži automobil cźežko, dokelž běsche jenu na wodźidle nješto słonzowało. Automobil sajdże do schtoma, wuwali jón, rosbi kamjenitny stołp mostowego wobłożenja a wosta žo pschez šjrjnywschi na druhim brjohu rěki leżo, kolesa do powětra tykajo. Nutkażedźazej wokobje, wobdźerżer mlokarnje Wagner a inspektor Kreller buchtaj pschi srażenju do schtoma ſ auta wjerhnjenenaj a drje tohodla žnjerczi wuczeknyschtaj. Wagner wosta je šamanej nohu a Kreller je snjeczenym wutrobnom leżo. Schofer běsche žo jenoż trochu wobodrěł.

* S **Lipsa.** (Sjěd němskich schwnzow.) Měnjskostatny ſwjatk schewskeho rjemjeslka serdże žo hromadże je ſwjatom orthopädiskich schewskich mišchtrow Němskeje ſ statnemu sjědej a ſ statnej powołankiej wustajenju. Sjěd wopschija też ſjawne wustupjenja a wotmětwa žo wot 19. hacź 21. auguſta.

* S **Lipsk.** (Cźežke njesboże na drohy.) Sstrjedu ſadałe cźežke njesboże na rózku Mlynskeje a Jezitineje dróhi młode cźohowješe žiwjenje ša wopor. Nětkaže 12 lět stara Irmgord M. chayschche žo ſ mužazym kolom jědżo na Jezitinu dróhu winjecź. Holza sajedże psched cźežitu auto, kotruž ju shrabnu a wo semju cźiżnu. Prjedy hacź mójesche wjednik cźežki wós sastajicź, dźěchu hižom kolesa psches njeszbożowne dźěcźo. Holzu cźežku snjeczenu a ſ cźežkimi snutskownymi ranami do thorownje ſwj. Jakuba donjesechu, hdźež je wboha bórzy pod žałostnymi bolosczemi wumrěła.

* S **Leutersdorfa.** Wot njedžele je žo mandželska ratarskeho dźěłacźerja Hirie, kiž na ſnjejim dworje w Hornym Leutersdorfie dźěła, ſdubła. Sšobotu wjeczor wokoło 9 hodź. je woteschła a ſrjedu njeběšče žo hischcze wrócźiła. Shubjena běsche wobuta cźorne niske ſtupnje, cźorne nohawzy, wobleczena cźernnoczmuhaty schat a seleny jumper. Ludźo žeby myšla, so je ſhubjena ruka na žo ſtokła.

* S **Plawna.** (Sjěd sakstich gmejnskich sastojnikow.) Swjatkowa hłowna ſhromadźizna sakskeho ſwjatka gmejnskich sastojnikow budże 8. a 9. oktobra w Plawnje. Na dnjowym porjedże ſtejitej nimo wobkhodnieje a pokładneje rosprawy hischcze hospodarski plan sa 1928 a wólbne města sa blišchi ſwjatkowy sjěd. Pobrjedźenja krajnych powołankich ſkupinow a ſpomóžerskich pokładnjow su sobotu, 8. oktobra 1927.

* Se **Schreiberhawy.** (Sajdkojcźenje krwć.) Tudomneho 32lětneho tepjerja Wilhelma Krebża běsche nětka mjeda kóła. Jemu so pschida sajdkojcźenje krwć, na kotrež Krebs njedźiwajcy lěkarskeje pomocy wumrě. Wón sawostaji žonu a schtyri njesałatarne dźěcźi.

S wopredka dźěsche to derje. Swjasachu žo rěbje a powjaly na tónzu studnje. Hdyž pak chychu žo dele puschcźicź, dha pschihnjbje jim hróbny khadła napischecźo; to drje bě cźert ſam abo jedny ſ jeho wotrocźkow. Mějesche wohnjowe wocźi, dych mějesche ſmokowy a schwablowy ſmjerd, ſ kóždeho porsta wubuchasche woheń. Tutón cźert cźérjesche ſmužitych muži wróczo a wołasche je wótrym hłosom: „Veniat ipsissimus, veniat ipsissimus!“ A tak khětrje hacź sašo ſpntachu, wo dnjo abo w nozy — pschesao šaso wróczi so cźert a rufesche ſwój „Veniat ipžipimus“ a wuhna wschitkich sašo wróczo.

Wscho nicžo njepomhasche, dyrbjachu žo wschitcźy sašo do palasta wrócźicź. Sultan pak bě hischcze ſrudnischi hacź wojazy; pschetoż Fatmene wosta pschi tym: nawoczi dyrbju měc, a bjes Fatmene njemóžesche žiwy bycź. Skoro bě še ſrudobu wumrěł. Napożłedku dźěsche wón k staremu mnichej. Sultan jemu wscho roskładże a prosłeschese jeho wo radu.

„Haj“, praji ſtary, „ty dyrbiich ſam hicź.“

„Schto, ja dyrbju do ſtudnje lésch, do cźmoweje a masanej ſtudnje a po najkerschu wot cźerta pokradnycź dacź?“

„To hinak njepóńdże“, Abdallah. „Pschetoż ſkowa, kotreż cźert wołasche, ſu łacźanske a rékaja: „Wón dyrbi ſam pschińcź, w ſamžnej wožoble!“ Ja wěrju, ſ tym wón tebje měnjesche, ſultanje. Pschetoż ty žu nawocźi do ſtudnje cźišnycź dak.“

Sultan wotšał žo hnéwny, pschetoż, schtoż bě jemu mnich prajił, njechasche žo jemu lubicź. Zyku nóz njemóżesche ſpacź. Dokelž pak žadyn druhi wupucź njebě, a Fatmene dyrbješe nawocźi mécź, tohodla wobſamtkny pschihodneho ranja ſam do ſtudnje dele hicź a nawocźi pytacź.

Hdyž do ſtudnje ſtupasche, so nicžo njehibasche. Cźert njebě nihdže k widżenju. Strażnikojo, kiž horkach ſtejachu, njemóžachu jeho hižo dawno wjazy widżecź.

Hodźiny a hodźiny ſandżechu. Sultan běsche pschezo ſtupał a wón bě hižo zyły khaby. Nadobo wuſkyscha wot delka haru. Hdyž wón zyle dele pschińdże, bu hara zyle hróžna.

Wokoło ſultana bu wscho ſwětko a wón ſtejeſche psched ſchtkeńczanymi durjemi. Na durjach ſtejesche we ſlotnych pižmikach „Labor“. Wone wjedżachu do ſwětkeje ſale.

Snutska bě ta wulka hara. Wschudże ſtejachu hobrske ſchkleńczane tišty. Do kištow bu pschezo woda klumpana. Wokoło wodow dźěkachu małe muzički.

Hdyž ſultan do ſale ſaſtupi, jemu stary muž napschezo pschińdże prajizy: „Derje ſo pschińdżech, Abdallah. Runje ſu twoje bryle hotowe. Schtyri mężazy a tři dny ſmy je dyrbjeli ſ wodu wopſkowacź.“

A jedyn mały połcźik pschińdże też hnydom nawocźi a dašche je ſultanej.

Knjes Labor njemějesche žane wulke rěcze a prajesche: „K powědanju nimam žadyn cźaš. W mojej dźełarni dyrbi ſo pschezo dźěłacź. Pschetoż hewak nimaja na ſemi žane rěki žórka a ſejory žanu wodu.“

Ta ſko ſultan jenoż krótko dźakowaſesch a ſłeschese horje.

We ſwojej wješkeloſczi wón wjazy mucźny njebě. Kaž wjemierźka łeſeche horje a pschesłoczi druhdy tej dwě ſtelzy. Dołho njetrajesche a wón bě horka. Ale kajki wón wuhlada, zyle mašany. Tola wón ſo ſa tym njeprascheſche, ale cźrjeſche k Fatmenje. Hdyž Mariana ſwojej nawocźi widżeſche, bě wón zyle ſhožowny. Na ſamžnym dnju bě hischcze wěrowanje. A nawocźi njeběchu ženje wjazy mutne. A wschitcźy dźerżachu nawocźi w cźeſczi.

-tw-

cuja zdźěłać ducha a wutrobu za porjadk, zlutniwosć, lubosć k dźěłu a k swědomitemu wudopjelnjenju winowatosćow a při wšém dźiwa so na to, zo bychu sebi khowanki přijomne a miłe wašnje přiswojile. Sulski lětnik započina so z 1. septembrom a skónči so we juliju. Připowědźenja přijimuja so přez cyle lěto, ale doporučuje so, zo bychu so připowědźenja w prawym času stałe, dokelž je licba khowankow wobmjezowana. Při zapisu ma so předpołožić křćeński list, wopismo wot mšćasnosty a wuswědčenje wo zadźerżenju, wustajene wot wosadneho farara. — W běhu zańdźenych lětnikow je hižo nahladna licba serbskich holcow w tutej swójbnej hospodarskej šuli w kłóstrje pobyła a wšitke su tam z wočehnjenjom jara spokojom była. Cyły Tišnowski kraj a wokolina stej też přirodźinsoy jara krasnej, a zawěsće budźe so kóždej tam jara spodobać. Kaž runje słyšimy, so jena knježna z Khrósćic tam hotuje. Přichodnje podamy nastawk.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Přichi ſad schczipanju snjesłožiła.) 72lětna mandželska wobwjedżerja Berta Gießmannowa ze Grumbacha njedaloko Lipoweho hrodźiła přichi ſad schczipanju ſ rěbła padże a ſ cźežkimi hranjenjemi leżo wosta. Snjesłoženu dowjesechu do jeje bydlenja. Tam je hižom ša krótki cźaš wumrěła.

* S **Drježdżan.** Sakowotwerjenje dźěła jelesnjiſkeje cźary.) Schwórtk bu wobkhad na cźarje je Heidenawy do Altenberka mjes Kötteržizami a Welsenfeitnom je wschěmi pjchsamknjenjšimi kolijemi wotewrjeny.

* S **Dippoldiswalde.** (Auto pschesłoczi rěku.) Njedaloko Rupendorfa snjesłoži automobil cźežko, dokelž běsche jenu na wodźidle nješto słonzowało. Automobil sajdże do schtoma, wuwali jón, rosbi kamjenitny stołp mostowego wobłożenja a wosta žo pschez šjrjnywschi na druhim brjohu rěki leżo, kolesa do powětra tykajo. Nutkażedźazej wokobje, wobdźerżer mlokarnje Wagner a inspektor Kreller buchtaj pschi srażenju do schtoma ſ auta wjerhnjenenaj a drje tohodla žnjerczi wuczeknyschtaj. Wagner wosta je šamanej nohu a Kreller je snjeczenym wutrobnom leżo. Schofer běsche žo jenoż trochu wobodrěł.

* S **Lipsk.** (Sjěd němskich schwnzow.) Měnjskostatny ſwjatk schewskeho rjemjeslka serdże žo hromadże je ſwjatom orthopädiskich schewskich mišchtrow Němskeje ſ statnemu sjědej a ſ statnej powołankiej wustajenju. Sjěd wopschija też ſjawne wustupjenja a wotmětwa žo wot 19. hacź 21. auguſta.

* S **Lipsk.** (Cźežke njesboże na drohy.) Sstrjedu ſadałe cźežke njesboże na rózku Mlynskeje a Jezitineje dróhi młode cźohowješe žiwjenje ša wopor. Nětkaže 12 lět stara Irmgord M. chayschche žo ſ mužazym kolom jědżo na Jezitinu dróhu winjecź. Holza sajedże psched cźežitu auto, kotruž ju shrabnu a wo semju cźiżnu. Prjedy hacź mójesche wjednik cźežki wós sastajicź, dźěchu hižom kolesa psches njeszbożowne dźěcźo. Holzu cźežku snjeczenu a ſ cźežkimi snutskownymi ranami do thorownje ſwj. Jakuba donjesechu, hdźež je wboha bórzy pod žałostnymi bolosczemi wumrěła.

* S **Leutersdorfa.** Wot njedžele je žo mandželska ratarskeho dźěłacźerja Hirie, kiž na ſnjejim dworje w Hornym Leutersdorfie dźěła, ſdubła. Sšobotu wjeczor wokoło 9 hodź. je woteschła a ſrjedu njeběšče žo hischcze wrócźiła. Shubjena běsche wobuta cźorne niske ſtupnje, cźorne nohawzy, wobleczena cźernnoczmuhaty schat a seleny jumper. Ludźo žeby myšla, so je ſhubjena ruka na žo ſtokła.

* S **Plawna.** (Sjěd sakstich gmejnskich sastojnikow.) Swjatkowa hłowna ſhromadźizna sakskeho ſwjatka gmejnskich sastojnikow budże 8. a 9. oktobra w Plawnje. Na dnjowym porjedże ſtejitej nimo wobkhodnieje a pokładneje rosprawy hischcze hospodarski plan sa 1928 a wólbne města sa blišchi ſwjatkowy sjěd. Pobrjedźenja krajnych powołankich ſkupinow a ſpomóžerskich pokładnjow su sobotu, 8. oktobra 1927.

* Se **Schreiberhawy.** (Sajdkojcźenje krwć.) Tudomneho 32lětneho tepjerja Wilhelma Krebża běsche nětka mjeda kóła. Jemu so pschida sajdkojcźenje krwć, na kotrež Krebs njedźiwajcy lěkarskeje pomocy wumrě. Wón sawostaji žonu a schtyri njesałatarne dźěcźi.

Kral z rekordom w napadnjenjach.

Puczowanje schpanischeho krala Alfonsa do Francowiseje a Jendželskeje dawa Parižskemu nowinarstwu pschiležnosć, wschelake anekdoty (bajki) ſe žiwjenja krala rozsdźělować. Schtož dyrbimy na Alfonsu najbóle wobdźiwacź, to je jeho žmužitosć. Njeje žaneho knježiceria, na kotrehož je žo telko attentatiskich posnptow cźiniło, kaž na schpanischeho krala. W tajtich napadnjenjach ma hacź dotal njedoščehnjeny rekord. Ale wschitke napadny njejšu jeho iymnu krej samucźiłe. Hdyž wón ſwój prěni offizielny wopyt w Pariju cźinješe, pojrowichu jeho po wulkim hoscźinišim pschedstajenju w operi ſ někotrymi bombami, kotrež pak njerosbuchnychu. Prezident ſtocźi we woju wutrobnym horje a chayschche ſwojeho młodeho hoscźa schkitacź. Ale Alfons sczeje jeho mérnje na ſwóje město a ménješe: „Wostajcze jenoż, knjes prezidento, muž je hakle ſpocźatk.“ (S teho je ſnate němske prajidmo nastało: „Er ist nur ein Anfänger“). Snate je, kak na jeho twaſnym dniu pschecźiwo njemu attentat ſo ſtuczi. Jědżesche je ſwojej młodej mandželskej we wotewrjenym wozu po mésczańskich dróhach, hdyž rosbuchadło (bombu) cźišnychu, kotraž konje na cźastki rostorha, mjes tym, so kralowski par njesranjeny wosta. Najwjeschi dopołas ſwojeje symnejschreje da krał, hdyž chayschche pschi jenej wulkej paradže pódła bycź. Bjesmjenite listy na blišchu kralowu wokolinu warnowachu jeho. Chjedża attentat pschecźiwo njemu wuwjesć. Cźišchczachu na krała, so by njebył na paradże wobdźělił, abo so by ju ſnajmjenscha wottorcźił. Ale Alfons mjaješe dorazinje: „Parada bu wotměwa. Budu w postajenym cźašu na ſwojim měsce. Dokelž pak nochzu, so by mje dla nječtó ſwoje žiwjenje na hrażli ſtajił, poruczuju ſ tutym wu-

'rajnje, mi šamemu jěchacz dacź a šakašuju tózdemu, mje blize 50 metrow sćěhowacź. Wumjeńdźechu pschikašnju. Kral jěchaše šam. Jeho nadpadnychu. Muź ſ revolwerom w ruzy běžeše na njeho a zhyšche konja ſa wotešći pschimnyeź. Kral mješešche hišće runje cźaha, ſwojeho konja na stronu sćahnyeź. Skorźo dóšta jenu kulu do hrudźe. To bě wšcho. Wo nadpadže praschechu zoshorić, hdyž muź nadoho ſ revolwerom w ruzy psched wami steješe?" „Ach ně", wotmołwi kral ſo pomjerkowaco, „moja roshorjenosć bě wětše mješicha, hacź jeho. Sa mnje njeběše to prěni ras, ale ſa njeho. Dyrbjeschće jeno widźeć, kak tón wboki khadła na zykym cźele tschepotaše".

Hrózbne reje w Porto Alegro.

Wjeczorna šabawa, pschi kotrejž bu jednacze ludźi šatšelenych.

Tragedija, pschi kotrejž bu jednacze wošobow morjenych a na tśi sćežkostranjenych, mjes nimi žony a dźěći, wotmě ſo psched někotrym cźašom w brasilianskim mješesce Porto Alegro, w krajnje, hdyž ſe nasch Khrósćanſki krajan ſo psched létami šahydlił. Měšenosć šakotneho njeſtuka běšche rejowanšta žurla, hdyž ſo šabawny wjeczor wotmědwašche, na kotrymž ſo mnoho ludźi wobdźěli. Chžychu ſej wjeczor porjenšichcź; kiž potom tajki srudny kónz wſa.

We wotwiwanju tuteje šalošnje tragedije a jeje woprawdźitych pschicźinow njepschedeła wšěte powěsće, dokelž ſo knježerstwo prózuje, ſo ſo njeby wo tutym podawku do šwěta trubiło, dokelž ſo brasilianſke wójſko a jeho elementy, ſ kotrychž ſo offizérſki chór twori, w ſpodźiwnym šwětle pokaſa. Stuceź tuteje krwawneje kupjele je wjeſnuzły jedyn offizér brasilianſkeho wójſka, kotrejž mjeno pschisće pschezo jamješca, byrnjeź ſo powědało, ſo ſu wón a jeho ſobuwinizy hižo ſajeczi a bladaja ſwojemu ſprawnemu thłostanju napschecžo. Hacź ſo tu wo nětkajku tragediju šarliwosće abo wo njepomérnych wupadach pjanych wojakow jedna, njeje ſo hišće wutšłoćiło. Tola njebudu k bližšemu rosſaſnjenju tuteho njeſtuka ſ pucźa hicź móſ, dokelž je ſjawnosć jara roshorjena a žej dosćeźinje-nje žada.

Jeneho wjeczora běšche na žurli wjelicheho etabliſementa w Porto Alegro šabawa, pschi kotrejž běchu ludźe jara wjeſeli. Najnabladniſche měšeſcanſke ſwójby běchu ſwoju młodźinu na ſwjedźeń pósłali a mjes rejowazymi běchu najrjeńſche ſ Porto Alegra widźeć. Dokelž ſo tu wo ſawrjeny ſwjedźeń jednatše, ke kotremuž dyrbjeſche kóždy wobſedźu ſaſtupnu tšartu měć, ſlejeſchtaj pschi šathodze młodaj cźłowjeka, kotrajž měſeſchtaj ſaſtupne tšartki hoſcźi pruhowacź. Nadobo ſtyſchachu w žurli rozhorjaze ſłowa wot wonka, tola ſzena, kotraž ſo psched šathodom wotmětšeše, mješeſche pjeza dórſty ſwojeho kónza. Jedyn ſ tamneju młodźenzow pschińdźe nuts a powědaſche, ſo chžyſche jedyn offizér do žurle, hdyž ſaneje tšarty njeměješe. A dokelž bě jeho ſadźerżenje taſe, kiž ſo ſa towarſtwo njepschiſtojeſche, ſo mohł jeho bjes tšarty nuts puſchcźeć, wotpokaſa ſo a wuttłócźi ſo mětnje ſ pschedźurle.

Lědma bě ſchtwórcź hodźiny ſaſchło, dha ſo offizér wopśipet pschi šathodze pokaſa. Tón ras pak njepschińdże ſam, ale na cźele wojerſkeho wotdźěła, a žadaſche žej hišćeze ras ſaſtup do žurle, dokelž dże ſ nim wottłóćiś. Hdyž ſo jemu ſaſtup njedowoli, wucźahny ſwój teſak, wobrocźi ſo na ſwójich wojakow, kotříž ſady njeho ſlejachu, a komandowaſche: „Ma ſ a c ź e ! . . . W o h e ń !" Wojazy *wuſchelchu pjańſkomu offizéru.* Wutšłoćichu ſo, kotříž běchu ſo pschi šathodze ſhromadźili. **Jednacze ludźi padźe na blaku ſmjertnje ſranjeni ſ ſemi,** mjeſ tym ſo 27 ſonow a dźěći ſo w ſwojej krwi cźežko ſranjeni wałachu. Załoſna roshorjenosć naſta. Wšchitzy, kotříž hišćeze na ſwójich nohach ſtejachu, pytachu ſ druhimi twarkohami wupjerdnyeź. Mjes tym woſta offizér ſe ſwojimi wojakami měrnje pschi durjach ſtejo a cźakaſche, dónkź ſo žurla dospołnje wuprózdniła njeſe. Potom woteńdźechu do ſwojeje kašarny, hdyž ſu offizéra naſajtra ſajatu, tohornuja wojazy, kotříž wukaſ ſwojeho pschedſtajeneho dopjelnichu, ſej njerozumyłując, hacź tkaki jich komandant wowrótnił njeſe. Tuta afera je ſałoſtne roshorjenje we ſtykym kraju ſpodźiła.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 20. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1975	100 pólsk. markow	46,825
jendźelski punt . .	20,406	100 čěskosł. krónow	12,443
100 šwajc. frankow	80,925	100 franc. frankow	16,445

Barlinſka burſa bywaſche wczera dale njewěſta a mjeſeſche wošłabnjene kurſy.

Produktowe wiki w Barlinje. Pschenja wyſkowa dale ſwoju wyſoku płaćiznu, hacźrunjeź běšche ſo tašama we wukraju trochu ſnižiła. Sdyſne deſchcze ſu w Měnišej poſlednje pschenźowe žně kšěrko wohrożyłe. Też rožka ſwoju wyſoku płaćiznu ſachowa. Wczera płaćeſche zentnar

w Drježdźanach (ſaſkiemu pówdźelu): pschenźy woweje 13,20—13,55 hr. (13,15 hacź 13,40 hr.),
rožki, woweje 11,40—11,55 hr. (11,25 hacź 11,50 hr.),
jeczmjenja nałětnjeho nowego 13—13,75 hr., (runje tak),
jeczmjenja nałmjerſkeho, nowego 10,65 hacź 10,90 hr. (10,50—10,75 hr.),
wowſa 13,25—13,50 hr. (13—13,25 hr.),
wowſa wukrajneho 11,40—11,65 hr. (11,25 hacź 12,50 hr.),

w Berlinje:
rožki 11,10—11,30 hr., jeczmjenja nałětnjeho 11—13,25 hr., nałmjerſkeho 10,10 hr. hacź 10,40 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu:
pschenźy 12,25—12,50 hr., rožki 10,50 hacź 10,80 hr., jeczmjenja nałmjerſkeho 9,50—9,80 hr., wowſa 13—13,25 hr.,
běrnow 4,50—5.— hr.
Proſata 12—18 hr.
Wěhaki 50—60 hr.

ſchtwórtk w Shorjelu:
pschenźy 12—13 hr., rožki 11—11,50 hr., jeczmjenja nałětnjeho 12—13 hr., nałmjerſkeho 9,50—10 hr., běrnow 3,25 hr.

w termijowym wikowanju:
ja ſeptember: pschenźy 13,82½—13,85 hr., rožki 11,82½—11,79¾ hr., wowſa 10,50 hriwnow,
ja oktober: pschenźy 13,75 hr., rožki pak 11,77½—11,75 hr.
ja dezember: pschenźy 13,75 hr., rožki 11,75—11,73¾ hr.,

Na pschedaŕ.

Krowa podšobna ſ cźelećom w Dalizach cźo. 5.
Balach, burny, mloda ſmjerćelna kšowa a młody płahowaſći kumbroš w Němſkich Pallišach cźo. 16.
Kóń ſtarſchi, Popp w Ledźborjezach.

Na pschenajerje.

Gmejnſki ſad ſ ſad kubłoweho nałeſka Oswina Hajnza we Hłupońzy mjedźelu 21. augusta pop. w 6 hodź. we hoſcźenzu we Hłupońzy.
Polo Marje Leibnerowoje pschi dwórniſchcźu w Kulowje.
Polo ſ ſuku pschi „Małej rěcźby" w Kulowje, knjeni rektorowa Roßmijowa tam.

Pschiſtajicź pytaja:

Samkarjow a kowarjow, Hermann Künzel w Budeſtezach.
Dwórniſcha ſtražnika, knjezi dwór w Smochcźizach.
Pjekaŕſkeho, młódſchcźeho, Biesold w Porchowje.

Sſnonišny na pschešadźowanje

póndźelu 22. augusta 1927:

w **Murcźowje** dop. w 9 hodź. w hoſcźenzu trawuńnjak;
we **Wulkich Sozarach** dop. w 10 hodź. w hoſcźenzu „Ke kolpjej": Schijaza maſchina, zentrifuga a plokaza maſchina;
w **Kulowje** pop. w 1 hodź. w hoſcźenzu „Tſi króny": Klawěr, bjúfej, ſofa, ſchpihel, blido, ſchijaza maſchina a žonjaze kolo, kucźowy grat, 4 komody, 3 draſtowe khamory, 2 ſchkleńcźanej kamorej, kobrź, cźorna ſukńja, waha, kožo ſ poſleſcźerom a hłowakom, bźiła muki, jeczmjenja, rožki a wotrubow, ſkop, koſa, proſo, 10 šur;
w **Dubrjenku** pop. w 5 hodź. w hoſcźenzu: Bertilo, ſofa, žonjazej kole, ſchkleńcźany kamor, draſtowy kamor, jěchańſkej ſedle, komotaj, ſyjawa, zentrifuga, hoſpod. wosaj.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki bjenža dop. w ¾11 hodź.: Hotowoje twory poſticja ſo dale mało. Na cźaſownych wikach wobthowa pschenźa krutu płaćiznu, pola rožki płaćiźny trochu popuſchcźowachu.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwnje.

	19. 8.	18. 8.		19. 8.	18. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	222-226	221-225	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-265	—	módre łupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	202-208	202-208	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowſ	—	—	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosušk	14,80-15	14,80-15
pšeńč. muka	33-37,00	35-36,75	lany wosušk	2,1-21,60	21-21,60
ržana muka	31-32,25	31-32,75	pocn. melass	—	—
pš. wotruby	15,50	14,75-15	hirsj. kruški	21-22,50	—
ržane „	15,00	14,75-15	ſyno, 50 kg	3,10-3,40	3,30-3,70
raps	280-285	275—285	ržana ſtoma	1,10-1,25	1,70-3,00
lane ſymjo	—	—	pšeńč. „	0,75-1,05	1,10-1,40
hróch	24-27,00	24-27,00	wowſna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,50	ječa „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drježdźanska burza (19. 8)

Pšeńca	266-271	běrnjace kruški	37.00-37,50
rožka	228-233	pšeńč. wotruby	13,30-14,00
nałětni jeczmjeń	260-275	ržane wotruby	14,70-15,90
nazymsk. jeczmjeń	213-218	pšeńčna muka	46,50-48.00
wows	265-270	ržana muka	35,00 36,50
čerwjeny dźećel	—	woka	28,00-29,50
raps	290-300	pjeluški	29.00-30,00
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańcki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

20. awgusta 1927 po hamtskim postajenju.
Wšě płaćizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	2,—	2,60
Cźelace mjaſo	1 „	2.20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2.40	2.80
Swinjace mjaſo	1 „	1,80	2,40
Tukrajny ſwinjacy šmalc	1 „	2,40	2.80
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,15
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. ſwinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Joja	štuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,66
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiczne płaćizny štwórtk 18. VIII. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,25—12,50	12,00—12,75
Rožka	10,50—10,80	11,00—11,40
Ječmjeń (nazym.)	9,50—9,80	9,80—10,20
Wows	13,00—13,25	12,75—13,25
Syno	2,00—2,50	2,25—3,00
Słoma z maš. młóć.	1,00—1,25	1,50—1,80
Słoma k zasłanju	1,25—1,50	
Słóma z ruku młóćena	2,50—2,75	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,50—5,00	4,00—5,25
„ hač na železnicu.	—	—
Butra	2,00—2,10	1,00—1,10
Joja	0,12—0,13	0,13—0,14
Pšeńčne wotruby	—	7.40—7,80
Rżane wotruby	—	7,60—8,00
Pšeńčna muka	—	21,00—21,75
Rżana muka	—	18,00—19,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	12—18	—
„ małe	—	—

Zapósłane.

(Bjez zamolwitosće redakcije.)

Sonntagblatt von Ernst Dohm 1868, Berlin. Nr. 1—6.

„Ein Jubiläum. Der Fall des letzten Wenden-Cultus" von Karl Schmeling.

W tutom nastawku mjez druhim steji:

„Den Bekehrern der Wenden durch das Schwert fehlte mit wenigen Ausnahmen, besonders unter den hervorragenden Führern, die Lauterkeit der Absichten. Sie waren den Wenden gegenüber nichts als Land- und Besitzräuber, das Kreuz diente ihnen zum Aushängeschild und zum Deckmantel ihrer Räubereien." . . .

„Wenn wir den Gang der Bekehrung Deutschlands und insbesondere der Wenden zum Christentume genauer betrachten, so sehen wir, daß dieselbe einen falschen Weg genommen, daß die mit Länderraub verbundene Bekehrung durch das Schwert den Heiden die Lehre selbst verhaßt machen mußte und daß endlich das Prädikat „groß" dem fränkischen Karl nur deswegen gebührt, weil er großes Elend über die deutschen (a my mózemy přistajić und wendischen) Gaue und ihre Bewohner gebracht hat."

Katolskemu kapitlej w Budyšinje, zo bychu so našim ludźom woči wotewrile, kajka złość so létstotki dołho na nas kida. Katolik.

Přilopk.

* **Błyſk we łožu.** Jako ſo nad Staußfurtom njeſapaty njewjedro roſpuſchći, ſtany 18 létny hyn jeneho tamnſcheho ratarja ſaſo, dokelž běšche ſo hižom k měru podał. Lědma běšche młody cźłowjek łožo wopuſchcźił, dha ſaſtrěše błyſk ſ wokna a dwarjenja a runu ſmuhu do wohnjeſkeho łoža a ſapali jo.

* **Rekordna autowa jězba 18létneje.** Saidźeny ſchtwórtk poda ſo we Minje knježna Hilža Wurmbeź, wnuczka Korle Wurmba, kiž je alpſku żeleſnizu natwarił na pucź. Wona je ſadźała, ſo ſa 365 dnjow 100 000 kilometrow ſe ſwojim autom pschejeźdźi. Sa to dóſtanje potom 20 000 dollarow. Hilža Wurmbeź, kotraž je lědma 18 lět ſtara, jěde pschez Salzburg do Mnichowa, Lipſka, Barlina a wróćo do Wina, ſo by ſo potom na wulku jězbu podała. Chce zbu Europu a Połnóžnu Afriku pschejeźdźiś. S Afriki chce ſo ſ łodźu do Jtalskeje pschewjeſeć dacź a ſo wot tam pschez Pólſku do Wina wróćiś.

* **Sſmjerć w horach.** Winſki univerſitny profeſſor Sachs je pola Hohenfiſchermüing (w awſtriſkich Alpach) do hłubiny padnył a ſo ſarazył. Wš horach ma ſo jara kedźbować, dokelž wſchudże ſtrachi hroža.

* **Motetki w muzikej drajeze.** Louiſa Abbéla, Parižſka molerka a dowěrnica Sara Bernhardt je we wyſokej ſtarobje w Pariſu ſemrěła. Běšche w poſlednich létach „ſmjenjenje žony" tak daloko pschepchnała, jo wona, podobnje kaž psched 30 létami franzowſka molerka ſwěrtzatoh Rośa Bonheur, *naſtajnje w muzejej drajeze w ſjawnosći ſo pokaſowaſche.*

* **Do hłubocźiny Vesuva padnył.** S Neapla ſo powěſć: Vejuw normalnje woheń a łahu blinva. To je wšo cźežkoby wocźinjnych na nohi ſtajiło, kotříž ſo hacź na kromu hłubocźiny (Krater) ſwěrtzachu. Jedyn ſ turiſtow dyrjeſche kur ſ nutſkowneje hłubocźiny łepje wobkedźowacź, bjeſche trochu dopředka, wobhybny ſo a padny 50 mtr. do hłubiny. Jedyn karabinieri (italſki poliſt) pschiſej ſo na powjaſu dele. Hdyž jeju wuczahowachu, roſtorhny ſo powjaſ a wobaj padnyſchtaj hišćeze ras do hłubiny. Hałe po dołhej próży mużaſnu hłubinu a poliſtu wumožiłi. Staj na njeſkim ſemju padnyłoj a tak woſtaſchtaj njeſranjenaj.

* **Pschez nózne njeſcźe pschepokajany.** Psched někotrymi dnjemi ſedźeſche poliſajſki inſpektor pschi ſtrědanju we korcźmicźy blisko Pariża. Pschi poběłańſkim blidze ſedźeſchtaj knjeſaj, kotrejž běſchtaj we wošebnym aucźe pschijěłoj. Pschi ſwojej rozmołwje trjebaſchtaj wuraźy, kotrejž ſo ſ wošsedźerjom tak wošebneho auta njeſnjeſtaj.

Mjes tym, so so tutaj rosmolwjeschtaj, dźesche policajski inspektor won a wobhlada sej auto bliže. We nim nantoka wjazore žiwe mjetele jenoje družiny, kotrež hewak jenoż w nozy nadeńdźesch. Policajski komisar jeju saja a pschesłyschowaschе. Mężeschtaj, so njesłaj auto wjazy dniow trjebałoj a staj halke rano sej wuseloj. Nożne mjetele běchu maslěpschi dopokas, jo je auto w nozy po puczu był. Nětko běschtaj sajataj pschepokasawaj, a so wuznaschtaj, so staj auto w sandźewej nozy pokradnyłoj.

* **Powodźenje w Armenskej.** Najpjata a torhasa pórsta rěka swottorha w mjesce Delischanje wjele twarjenjow. Rěka běsche so dla žylneho wichora se žiwojeho rěčnischcza wulała. Nětdźe 30 wožobow, mjes nimi też dźesći, namakachu žmjercz w žołmach.

* **Ssmjertne doły.** W ssmitskownym kuhy Jawa žu krajiny, hdźež se semje cżisty wuhlik (Kohlensäure) žapa. We wuskich dolinach žo tak husty nahromadźi, so tódy, kiž do jich bliskosesce pschindże, nimale na blaku žo sadźiny. Strach je cżim wjetschi, dokelž wuhlik njewonja a tuž žon do cżaża njecżujesch. Jene tajke khětro straschne mjeno žu Javanzju „Ssmjertny dół" mjenowali. A to ż dobrym prawom. Dokelž mnohy ludźo žu psches straschne dymny žmjercz namakali. — Druhi žmjertny dołh leži w kraškim ranju Kalifornskeje a žo lohdła tak mjenuje, dokelž na žanym mjestnje ženje tak horzo a žuchо njeje łaż tu. Tak žu na pšch. w lěcze 1914 jónu 56,70 C ſtupnjow cżopłoty měrili. Deschczikа ža tam wot lěta na 7½ mm nawisze, t. r. hdyż by woda na semi ſtejo wostaka, njebyły ani jedyn zentimcter. wuczinika.

* **Wobkhod ż mortwymi.** „G'schäft je g'schäft" praji žej William Goldſmith w Newyorku a cżita wjazore cżaſopiſy. Slożowasche ſwoje wocży jenoż na pożmjertne wotſtejenja. Goldſmith nochżysche pschi ſwojim pilnym ſtudiju niż trochi materiala ża wotżebitu pożmjertnu ſtatiſtiku dobyczż, ně, jeho wotpohlady běchu bóle žmětne. Pódła khěts na ſemrjeleho pożłuchu debjenkow w hódnoſczi pjecz dollarow. Pschipódła be liſt, hdżež adreżatu ſidworliwje proſcheſche, ſobom pschitkhadżaju paket w naſpomnjenej hódnoſczi wotemſacz. Paket wopſchija pſched tydżenjom ſkasanu tworu. Tutón „g'ſchäft" dźesche žale derje, dokelž maja pſched ſemrětnymi nětcżo, ſchtoż ſo pieteta (cżeſeſomnoſcz) mjenuje a pschiwjachu paket. Hdyż pak nětko nětcżo wobkrućzi, so je jich ſemrěty njemóżnje tajki paket pſched tydżenjom ſkasał, bha polizija wobkhod ſawrě.

Listowanje.

B. D. Schtóż wjazy wody trjeba, ma prozentnakuſe dźiwajo na dowójnſki podrużny pjenjes pschimērjenje płacżeż. Je-li ſo njedojednataj, może ſo ſkórżba na ſudniſtwje ſapodacz. Radźimy Wam, pryjódy na podrużnikow ſchkitaze towarſtwo ſo wobroczicz a ſo ſ nim dorěczeż. — Wutſchahowanje pſchedłożnikow (Wettvorleger), pſchestrjeżow, próſchnych łapow atd. ſ wokſnow na dróhu je polizajſku ſakałane a może ſo na woſſewjenje khłoſtacz. Wutſchahowanje na dwór ſmě jenoż wobſtejeżer abo ſajadowat domu ſakſacz.

D. 200. Bjeſczażne wupowědżenje je też po naſchim mėnjenju pod khjeżażnymi wobſtejnoſczemi njeprawe. Wobroczcże ſo dla wużadanja Waſchich prawow na pſchiſtejaży pſchekupſti abo pſchemyſlniſti hamt.

G. T. Nowotwary, kotrež ſu bjes ſtatneje a měſchczańſkeje podpjery ſo twarile, njepoſtejeja dyrbjeriſſemu hoſpodarſtwu. Wotnajeć ma potajkim w poſtejenju podružniſkeho pjenjeża ſwobodnu ruku. Je-li żadany podrużny pjenjes njeplacżicże, ma hoſpodar prawo, Wam wupowědżicz a potom na rumowanje bydleńja ſkorżicz.

M. M. 80. Wupowědżenje bė:a prėnjeże winy je wuſamknjene. Je-li pak je ſo leżownoſcz pſches wottorhanje pohubjeniſchila, ſ tym też wěſtoſcz Waſcheje hypotheki, potom możeże ſo po §§ 1133 a daſche ſtat. ſak. knihi ſložowacz. Najlépże, ſo wo tom ſ jenym prawiſnikom porėczicże.

E. B. Trjebacże bowolnoſcze wotnajerja, hewak móże, dźiwajo na podrużniſke wumėnjenjo abo na podłožku § 549 ſtat. ſak. knihi (B. G. B.), Wam wobydlenje wupowědżicz. Padrużniſki kujedźiwſki hamt njemóże w pſchedležażym padże ſakſanju wotnajerja narunacz, dokelž je we ſwojim prawje.

G. K. Je ſaplacżenje po měżazach wobliczene, dha je wupowědżanje jenoż ża końz protyczneho měżaza dowolene, ma pak ſo najpódſchо 15. tuteho měżaza ſtacz — § 621 ſtat. ſak. knihi. Nėkajke pſchipowědżenje 15. ſ 15. pſchichodneho měżaza njeje dowolene a je njeplacżiwe.

M. B. Hdyż ſcże powołanje ſapołożiſt, njeje ſcże pṙeni ſtanje mjes tutej a Waſchej wėſte pomjeniſchenje. Tuta khěſchinu ſmě wobſtejeżer ke kreditej wutrjebacz, hdyż wón jenu hypotheku w hódnoſci 25 proz. ſtoteje hrimoty ſaſtunje. S tym pak druha hypotheka wo mjeżo hubjeniſcho njeſteji hacz tehdom, hdyż ſcże pożczońku cżiniż. Pṙeńja ſmě ſwoju ſtaru wyſokoſcz dożdżeż.

Do Pruskeje. Hdyż Wy jako nożizowy točżeż ſwoje rjemjeſło we wokoloczahanju wukonjeże, dha dyrbicże tomu wokoloczahaże wobſtejeżenje mėcz (Wandergewerbeſchein). Pſchi namjeżce macże fotografiju ſ najnowſcheho cżaża pſchedpokjeżcz (we wulkoſczi 6×9 cm.). Wuczobniſke wopiſmo abo druhe papjery njetrjebacże pſchedpokjeżcz. Priedawiſcha winowatoſcz ke konżeſiji ſa ſchczońarjow (Kammerjäger) je ſdėhnjena. Wożoby, kotrež pſchemyſłownje (gewerbsmäßig) ſchkodne ſwėrjata niża (na pſch. ſchczońarjo), dyrbja ſwój ſtkład na jėdach abo jėdojtych ſrėdkach pſcheżiwo njerodži khowacz a pſchi tym pſchedpiſmu wobkedżbowacz, każ je §§ 2, 3, 4 a 7 miniſterialnych policajſkich ſarjadowanjow wot 22. februara 1906 dla khowanja a wotſtamjenjenja jėdow poſtajeja. Tak daloko hacz je žobu njenoſcha, dyrbja ſo w ſawrjenych rumnoſcjach khowacz, kotrež ſu jeno ſchczońarjej a jeho pſchiſwiſnym pſchiſtupne. Nieſmėcże potajkim jėdy a podobne ſrėdki druhim pſchewoſtajicz. Wupokaſ ke kupowanju jėdow dóſtanjeżcże pola polizajſkeho ſarjadniſtwa. K wukonjenju rjemjeſła jako ſchczońar trjebacże wokoloczahaże wopiſmo, je-li chcżeże tuto rjemjeſło we wokoloczahanju wukonjecz. Wėſte pruhowanje k tomu njetrjebacże wotpokjeżcz.

Smėſkl.

** **Napominanje.** Wotkhodżaży ſaraſ podawa ſwojenu naſlėdnikej praktiſke pokiwy. „Warnuju Waż, njepředujcże tu ženje wo ſlutniwoſcżi, hewak żadyn cżłowjek ani ſtamaneho pjenjeżka ſa kollektu njeda."

** **Hižo lėpje.** Hudźiny wucżeż: „Hnadna Lujeni Waſch tyſk žno dźeń wote dnja lėpje hraje!" „Tak, to mje ſmjeli. Njewědżimy, hacż hižo lėpje hraje abo hacż žmy žo bóle na to ſwucżili."

** **Ach tak?** „Sym jenu nóż we błonowci liczy ſpal!" „Schto? A to cże njejżu ſateptale?" — „Schtóha?" — „Nó, te błony!" — „Tam tola žane mutka njebėcha!" —

** **Nó haj.** „Mój Bożo, ſchtó je cże tak módreho ſbil?" „Jedyn nawożenja, dokelž žym njewjesłu po wėrowanju wokoſchik." Ale kak może ſo tajkemu ſtaremu nałożkej ſpjecżowacz?" „Nó haj — to běsche dwė kėże po kwaſu."

** **Schto chjeżeże rjany?** Knjes Warkota (k pſchedawarjej wuhla:) „Sėże mi drużinu wuhla jara dobru wukhwalik, dokelž je jara ſpora. Wuhlo pak ſo ſzyka palicz nochże." — Pſchedawaŕ: „Nó to dėń je to wulkotne na tutym wuhlu!"

** **Mėrenne.** To drje žu ſo wczera khětro ſtrėżił, hdyż ſo w žuhobiſtwje nadobo khėża župny? „Njejżym wo tom nicżo ſłyſchał, mėjach runje roſtrėczowanje ſ mojej żonu."

** **W roſhoritoſcji.** „Schtyri lėta cżakam hižo na wobydlenje. Kak rjane běchu tola prjedy cżaży. To ſ bohdenjom ſo wotmėni każ ſ koſchlu, kóżde ſi mėżaży."

** **Też dźėło.** „Ssym ſłyſchał, ſo Waſch bratr wjazy njeſtudnje? Dźėła nėhdże nėſchto?" „Hacż won dźėła? Djenża je ſi hodżiny dźėłał a ſo napiżał, doniż je ſtarenu nėſchto pjenjes wumėſchcził."

** **Schto je wėrnoſcż?** (Jendźelſki ſmėſchk.) Sſwėdk ſo pſchekſchuſchowaſche. Pſchiſahaſche na hlowu a pjatu: „Knjes pſchedkyda, ſchtoż žym rjekł, je wėrnoſcż. Ssym ſo wot ſwojich dźeſcżaſych lėt ſ wėrnoſczu wożenił." — „Bjes dwėła", proſeſche ſudnik, „wot kotreho cżaża ſem ſcże wudowz?"

Hamiske wozſewjenje z Budyšina.

Kowarſki miſchtr Schober w Hnaſchezach je wo bowolnoſcż k poſtajenju mozowego hamora na leżownoſcżi, kiż jemu liſcż cżo. 44 c w Hnaſchezach proſtuł.

Po § 16 a 17 nėmſkokſtatneho pſchemyſłkowego porjada ża tutón namjeż ſ namołwjenjom woſſewi, ſo bychu ſo pſchihodne pſcheċżiwjenja pſcheċżiwo pſchiprawje w běhu 14 dnjow po wożiſchczenju tuteho woſſewjenja, tu ſapadale, hewak je prawo pſcheċżiwjenja, dokołż ſo na priwatne prawo njepoċżahuje, ſhubjene.

W Budyſchinje, 16. auguſta 1927.

Hamiſke hejtmanſtwo.

Pſchijimjewjenje do ſchule ſa jutry 1928.

Dźeċi, kotrež jutry 1928 do ſchule ſaſtupja, maju ſo pſchijimjewicz:

w Pětkałoſzijſkej ſchuli: 31. auguſta a 1. ſeptembra wot 8—12 hodż. dopołdnja; hołzy.

2. a 3. ſeptembra wot 8—12 hodż. dopołdnja; hołzy.

w Lutherowej ſchuli: 29. a 30. auguſta wot 8—12 hodż. dopołdnja; hołzy.

w Leſſingowej ſchuli: 29. a 30. auguſta wot 8—12 hodż. dopołdnja; hołzy.

w Fichtowej ſchuli: 31. auguſta wot 8—12 hod. dopołdnja; hołzy a hołzy.

w Tachantſkej ſchuli: 31. auguſta wot 8—12 hodż. dopołdnja; hołzy a hołzy.

Pſchidopołożiċż ma ſo ſa wſchitke dźeċi wopiſmo wo jėtraſchcżėpjenju a ſa dźeċi, kiż njejżu w Budyſchinje rodżene narodżeniſke wopiſmo.

Do ſchule ſaſtupicż winowate ſu dźeċi, kotrež hacż do 31. měrca 1928 ſwoje 6. lėto dokonjeja, na pſchecże może ſo też tajke dźeċi do ſchule pſchijeċż, kiż hacż do 30. junija 1928 ſwoje 6. lėto dokonjeja.

Schuliſke wjednjiſtwo.

Hamiske wozſewjenje z Kamjenca.

Do regiſtra łubkowego prawa ſu dźenża ſapiſane, ſo powjaſaſſi niſchtr Korla Jurij Hauſſa w Kamjenzu nima prawa ſarjadowacż a wużiwacż ſamożenja ſwojeje mandżelſkeje Charlotty Margarety Gertrudy rodż. Domnikeż w Kamjenzu, kiż bu to ſ mandżelſkim ſrėċżenjom ſ 3. auguſta 1927 wucżinjene.

W Kamjenzu, 6. auguſta 1927.

Hamiſke ſudniſtwo.

Pónđżelu 22. auguſta 1927, dop. ¼9 hodż. je ſjawne pożedżenje wokrėżneho wubjerka w pożedżeńſkej ſali hamiſkeho hejtmanſtwa. — Dujowy porjad wuwiſa w hamiſkim hejtmanſtwje.

W Kamjenzu, 16. auguſta 1927.

Hamiſke hejtmanſtwo.

Wosebity wobkhod za **nawočnicy, ščiparje,** (Klemmer) **dalokowidzy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

K zhotowjenju wina

bleše ke kisanju • špundy

kis. liki • zatykowanja

Virkske a Kitzinkske drozdze

atd.

Winter, Mierschec bratrow nasl.

w Budyšinje, na Žitnych wikach 30.

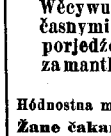

Konje k rězu

kupuje kóżdy cżas po najwyšších płacżiżn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**

sektowe blaše, wěš druhe bleše po powyšenych dnjowych płacżiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoċe.

Popp na Hornčerśk, hasy 18 telefon 3427.

Špundowanja

suche a derje sedżace, kromy při sčenje, hěblowanja a wučahowanja po wučinjenju poruča

Alfred Lehmann

w Brěznj p. Kamjenca

Za na-kładowanski čas

najl. sadowe a kor. enjowe

kisała

podawa

Hornjołužišk. sadowa tolčerńja w Budyšinje

Königswall 10

Čornu smołu

za wusmalenje kałowych sudow

Winter Mierš. bratrow nasl. **w Budyšinje**

na Žitnych wikach 30

Kundrosa k plaho. wanju

9 měsac. stareho ma na předań **Mjerwa we Wulk. Dažinje**

Srěnja, cyle wysokosućelna dobra

wužitkn. kruwa

a 6 centnarjow čežka rjana **plahowanska jałojca**

stej na před. abo k zamělenju

Max Köhler w Nižej Wsy

pola Rakec.

Wysokosuć. kruwa

za 8—14 dnjow k čelenju je na před. w Lěskej čo. 13

Młoda, sylna podsobna **kruwa** z **čelećom** je na předan **w Dalicach čo. 5.**

Młoda wysokosuć. **kruwa** je na před. w Haslowje čo. 17

Strykowansk. wołmu słomjaki na rožku por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

2-motorske kolo, dobre znamiki, 4 drune ježdne kolo, sliace mašiny, centrifugi, bulrowe mašiny, stmoc mašiny, płasce mašiny, rěćadła, rynkowe płaty, připrawa a narunanja, wuporjedźenja, wupokaſ, pejtuſko

H. Paul Gräle

mechaniski mištr w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Rjanu, pilnu

holcu do kuchnje

k 1. septemb. abo pozdźišo pyta

Ryćerkublo w Jasenicy

pola Njeswačidła.

Wšě družiny

hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Njedźelu, 21. auguſta, pop. ½5 hodż. budża so **2 ha rjanje**

wotawy

na přesadźowanje za hotowe pjenjezy po losach předawać. Kupcy zendu so na puću wot Haslowa do Wutołčic.

Wobsedźeŕ.

Dr. Stöckel w Njeswačidle

je zapućował.

Dr. med. Werner Vollhardt

w Kamjencu

Wosebity lěkaŕ za wuši, nosy a šijekhorych

je so z pućowanja wrócił!

Lětarjo žo pschihotuja na slět pschez ozean.

Wot Dessawy žem žu žo sandženu njedželu lětarjo we dwěmaj lětadłach na slět pschez ozean do Ameriki nastajili. Pondželu dyrbjachu žo sajo wróćzić. Nad połnóžnym morjom, wošebje nad Jendželskej pschindžechu do cežkich njewjedrow, torhajcych wětrow a hustoje kurjawy. Dich slět bu sadžerjany. Benzin, motor cerjazy, njeby jim hacž do Ameriki dosahnył. Na naschim wobrasu pschihladujemy kak khartu studuja. Ssu to wot lewizy na prawizu Mjtisch, Loosu, Köhl, amerikanski dopisowak nowin Knickerbocker, Edzard, Baron z Hühnefelda sastupz połnóžnoněmskeho Lodda.

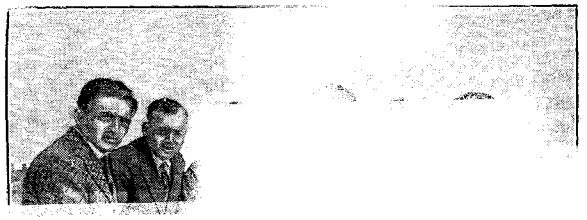

Powjazowa železnica na Montblanc.

Montblanc je najwyschscha hora zykeje Europy. Wona je něhdže 9 rasow wyschicha hacž nasch Gžornobóh. Pschez 4800 metr. žaha wyschе morja do „mróčelow. Jeje wjerschki žu pokryte z wěčnym sněhom. Tohodla žo we wěčnje čzistej běłosći syboli. Po tutej wosebitosći ma też žwoje franzowske mjeno. Montblanc rěka kak wjele kaž běła hora. Někto žu na tutu horu powjazowu železnicu natwarili. Na njej žu 17 lět twarili. Wós wiby na žylnych grocžanych powjazach. Do njeho móža žo 18 wozbow ježdzacz. Sylna maschina cžehnje sa powjas wós. Sa jenu mjenischinu pschindže 150 metr. dalako. Poslednja stazija leži 2664 metr. wyschе morja.

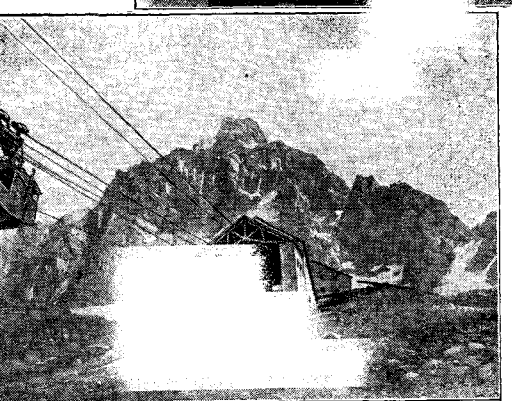

Južnoslowatiski kral Alexander pschebywasche tele dny w Minichowje. Rěka, jo je žo tam z bolharskim zarom Borisom serkał.

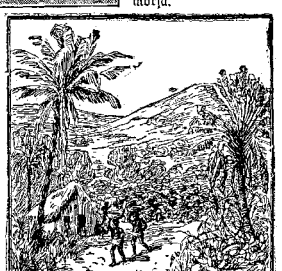

Hdže je dohladowaŕ cžajowoje plahowańje?
Wuzyzanje wobrasa w tydženskim cžisle:
Wobroczy wobras na prawo. Wowjeżeŕ steji z nohomaj pschi sdonku wjetschcheho schtoma. Jeho postawu pytaj dale horje w hakosach a kopjeschkach.

Co. 3 W Budyšinje, 20. augusta 1927 3. lětnik

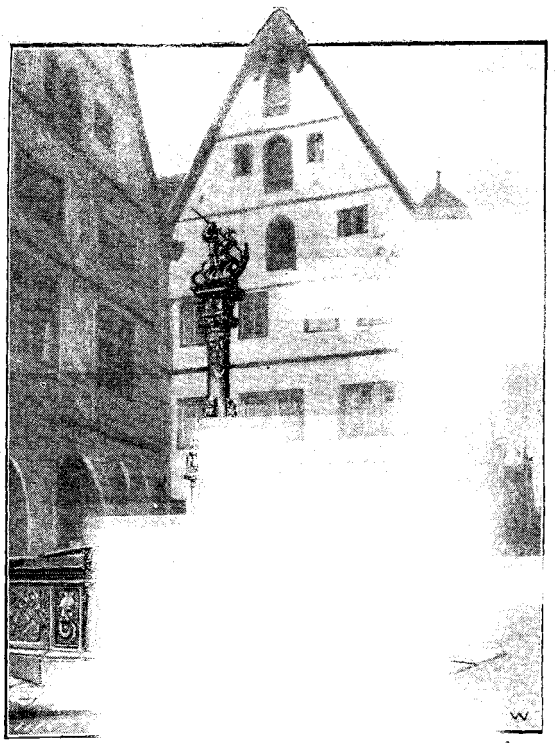

Swj. Jurjowa sinadžeń w Rothenburgu nad Tauberi

Swj. Jurjowa sinadžeń w Rothenburgu nad Tauberi. Tuto město leži w žiedžno franconskej krajinje pschi rjece Bayerskeje. Město ma wulku a sajimawu sandženosć. We nim setkamy žo z wjele krasnymi wurjenjemi z dawnych cžasow, naš pschebadžujo do žiedžneho wěka (Mittelalter) do sawostankow z tuteho cžasa žiuscha też studženi na torhoscheju. Psched nju naš wobras wjedže. Město ma hischcze stare murje z kruthymi wjezemi. Někdy mějesche město 18 000 wobydlerjow a žahasche se žwojimi pschedměstami wjele dale hacž dženża.

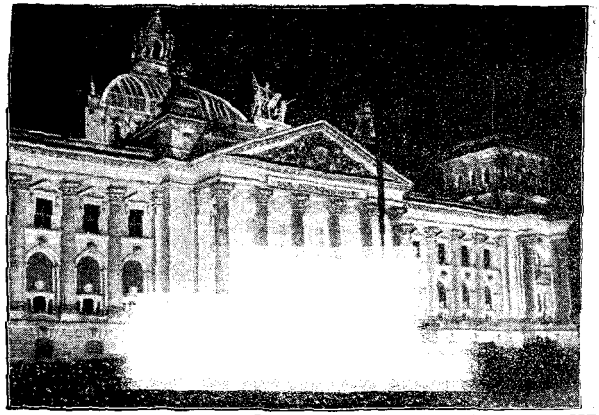

Twarjenje němskeho statneho sejma.

Němski statny sejm je wobsamknył, so ma žo 11. *august* jako dźeń postajenja *němskeje* republikanskeje wustawy swjećiś. To je žo lětša we schérokich rosmérach stało. Wustawa je tón schéroki sakład, na kotrymž twar *němskeje* republiki wotpočuje. Po dołhich wuradźowanjach wustawu pśed 8 létami we Weimaru wobsamknychu. Wožebje w Pruskej žu tónle dźeń létša z wulkej światočnosću świeśili. Nalch wobraz wjedźe naš pśed twarjenje *němskeho* statneho sejma. Wjeczor 11. augusta stejeśe we wschelakobarbnych płomjenjach świetłomjetakow.

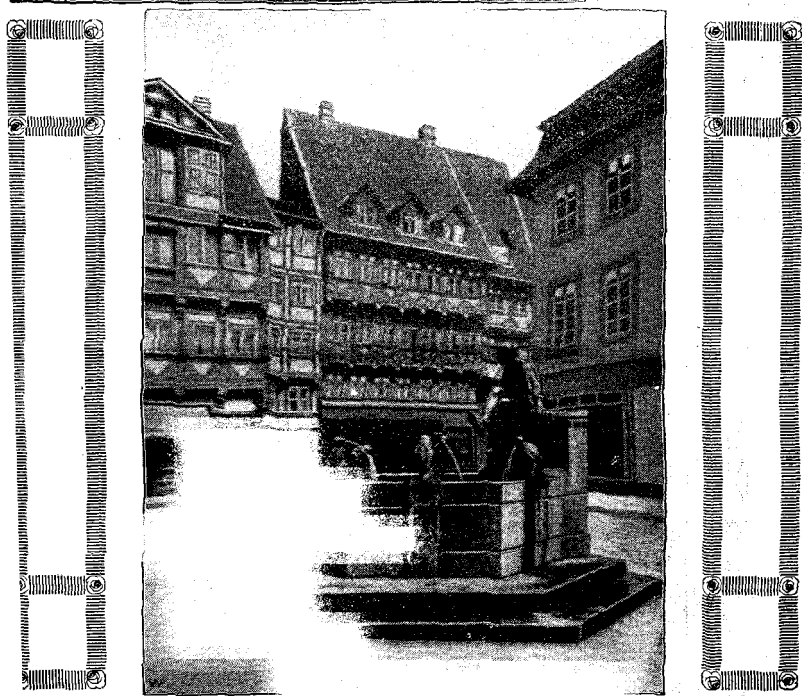

Studjeń Hanja Eulenspiegela w *Braunschweig.*

Hanja Eulenspiegela abo hladadła žowow znajemy je němskeho pišmowstwa. Wón narodźi žo, tak chwedźa wědźeś, w Kneitlingenje pola Scheppenstädta w Brunswikskej. Wo nim je žebi lud wjele powědak. Tute powědańcka

[illegible] a wandali. Tute spitzy žu też do zusyh rěcžow pschekložili. W Mögilnje (Möln) pola Lübeka pjeca pohrjebany leži. W tymle městarźu na mór *wumrje*. *Dokelž je w Braunschwiškich krajach rodźeny*, jemu we hłownym mjesće pomnik stajichu.

Hród Lichtenstein.

Wyhoko nad nahkej skału posćěhuje žo hród Lichtenstein. Tutón hród leži w skalnych horischćach Čornehо Lěsa we Württembergskej. Něhdy stejesche tu hižo kruty hród. Tón, něhdy w schérej starodawnosći natwarjeny, bu je schkitom města Reutlingen. Tute město kražnje leži. Wono smeje něhdźe 25 000 wobydlerjow. Do najstarschich městow Württembergskeje drje njeběluscha. We starych listźinach z lěta 1247 žo wuczeni prěni ras z jeho mjenom jetkuja. Kežor Maximilion I. bě městej jara pschikluźeny a spožeži jemu wschelake prawa. Pschi studni na torhoschczu steji jeho pomnik. Hród Lichtenstein w blisłosći Reutlingena bu w dźenźnischej podobisnje, kaźiž jón na naschim wobrazu widźimy, 1941 natwarjeny.

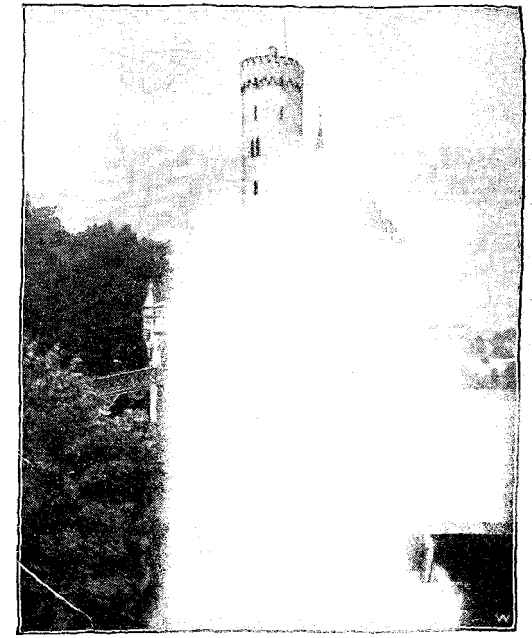

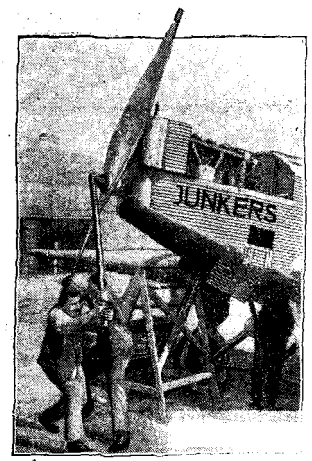

Pożledńje pschihoty na jśet pśeś morjo do Ameriki na śetowanischeju w Dessawje. *Kaž naschi cytarjo z nowin wěźa, dyrbjachu žo létadła dla schpatneho wjedra*

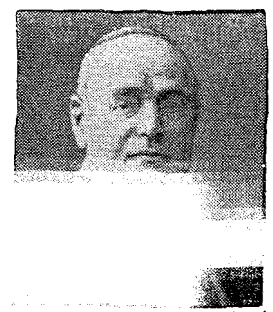

Arzybiskop Czernoya. *Znamjenity pschemadź měschnik. Po rodźe bě Słowak. Njedawno je 75 wumrěł.*

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póšće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 195 — Budyšin — Póndźelu, 22. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wo němskostatny šulski zakoń.

Pruska staja pscheměnjaze namjety ke kóždemu paragrafej.

W Barlinje, 20. žnjeńza.

Rosjaßnjenja snutskowneho němskostatneho ministerstwa k schulskemu sakońskemu naczišfej je ßo nětko krajnym schulskim ministerstwam pschedłožiło a žada ßo, so bychu wo nim mjelczeli. Kaž sozialdemokratiska nowinaŕska ßłužba ßhoni, wobdźěła pruske schulske ministerstwo naczišk dokładnje a chze skoro kóždemu paragrafej ßwoje pschecza a wuměnjenja dodacź. Kaž ßo powěda, njestoži ßo schulske ministerstwo na to, so je sakoń někajke pscheměnjenje wustawy. Jenu dožaha, hdyž ßo pschedmjet tak daloko pschemění, so ma shromadna schula wěstu lěpschinu napschecžo druhim schulskim družinam.

Nowa namórska mašina.

Wupruhowańske lětanje w Dessawje.

W Dessawje, 19. žnjeńza

Motor „Europa“ ßu w poßlednich dnjach do maschiny 1198 satwarili, kotruž jako tsecže namórske lětadło wobhladowachu. Je hižo na mjeno „Europa“ wukschczena a tak na město jeje w Bremjenu wobschkodźeneje ßotrowskeje maschiny stupiła. Pilotojo ßu hižo s njej na pruhu lětali, so bychu motor wupruhowali a ßu namakali, so bjesporocžnje dźěła. Tak steja maschiny sa nowu jěsbu pschihotowane. Hdy ßo to stanje, wotwißuje zyle wot wjedra. Junkerowe twornje měnja, měrnje docžakacź, hacž so ßo dozyła polěpschi.

Je tež nětko rosßudźene, so schkriczkowaŕ F. A. Wall lětarja Könnecku na ßwojim lěcže do Ameriki jako lětadłowy schkriczkowaŕ pschewodźa. Könnecka polecži se ßwojim lětadłom „Germania“ s Kölna do Ameriki

Cyrkwinska konferenca w Lausanne

W měscže Lausanne w Schwajzaŕskej ßu ßo zyrkwje s zyłeho ßwěta k wulkej konferenzy seschłe. W poßlednich dnjach jednachu sastupjerjo zyrkwjow wo shromadnym wěruwusnaczu, kiž je sczěhowaze: „Pschipósnawajo rosdźěle we wuczbach jenotliwych zyrkwjow ßmy pak jeni w **shromadnej kschesczanskej wěrje,** kotraž je pschipowědana we Sswjatym Pißmje, kotraž je wobßwědczena a sakhowana w ökumeniskim wusnaczu, kiž noßy mjeno Nyzaemum, kaž tež w japoschtołskim wusnaczu, a kotraž ßo bjes pschetorhnjenja žiwa wopokasuje w duchownym naßhonjenju zyrkwje Khrystußa. Prawoßławna (grichisko-katolska) skupina zyrkwjow je někotre wosebite wuměnjenja k tutemu sestajenju pschedpołožiła.

Francowska kabinetna rada.

W Parisu, 20. žnjeńza.

Wo wuspěchu wczerawschich jednanjow ministerskeje rady dla praschenja porheinskeje wobßadki hischcže w tu khwilu mjelcža. Offizielna rosprawa, kotruž po skónczenju poßedźenja wudachu, njepscheradźi to najmjeńsche. Hdyž ßo ministrow něchtó prascha, sczahaju s ramjenjemi a spytaja wotmołwje wuńcź. Jenož **wójnski minister Painleve** wupraji ßo skrótka, so jednanja mjes Franzowskej a Jendźelskej w tym praschenju na „normalne waschnje“ ßo rosrißaja. Sso njedowěluje, so swonkownej ministraj ßo dorosumitaj. Painleve doda, so ßu spoczatk julija hacž do augusta t. l. 55 000 franzowskich a 14 jendźelskich a belgiskich wojakow w Porheinskej stali. „Tuta liczba wosnamjeni czuczłiwe snižčenje napschecžo lěczu 1925“, měnjesche wójnski minister. S tym chzysche drje ßo dla Locarnskich wuczinjenjow wusprawnicź.

Po skónczenju ministerskeje rady poda ßo němski póßłanz s **Hoesch** k Briandej. Briand pschiwsa wczera popołdnju tež **belgiskeho póßłanza** w Parisu, s kotrymž ßo nadrobnje dla wojeŕskeje wobßadki rosrěczowasche. Byrnjež ßo mjes Franzowskej, Jendźelskej a Belgiskej krucže jednało, sdźěluje „Matin“ dźenßa, so ßu ßo wobßadne móžnaŕstwa na liczbu 60 000 mužow sjednali. Na kóždy pad budźe Franzowska „njekhabłaza tuteje liczby ßo dźeržecź.“ W tajkim poměrje maja ßo wojazy wrócžo wjacź, t. r. kelko ma kóžda móz wotedacź, tute diplomatiske dorěczenje je praschenje druheje rjadowny. Němska ßo na to waschnje „dožahazy spokoji“. Hižo nětko je liczba wobßadneho wójska njenormalna a pschenisfa, mění „Matin“. S teho je widźecź, so chze potajkim Franzowska na najwjazy 9000 mužow wrócžo sczahnycź, mjes tym so je Jendźelska 14 000 hacž 15 000 namjetowała.

Psched hłodom.

Kaž ßo s Moskwy powě, ßu w krajinach ßrjedźneje a delnjeje Wolhy žně jara hubjenje wupadnyłe, hubjeńsche hacž ßu ßej myßlili. Se ßrjedźneje Rußynskeje pobrachuja powěsćze dla pschedacža žnjow, schtož burow we Wolgowskich krajinach namołwja, w pschedawanju žita ßo jara wrócžo dźeržecź. Statne městna, kotrež žito nakupuja, ßu s Moskwy pokiw dostali, ßamo pschede wyschschimi płaczisnami niz zofacź, so bychu trěbny sklad žita nakupili.

Pólsko-jendźelske wikowańske jednanje.

W Londonje, 19. žnjeńza.

Jendźelske knježeŕstwo je wikowańske jednanja s Pólskej wobsamkło, po kotrychž jendźelski dowos do Pólskeje pod jara pschihódnymi wuměnjenjemi ßo stawa. Pólska je krutu liczbu sa dowos jendźelskich tworow pschidawała, schtož hacž do 1. julija wrócžo ßaha. S tym ßu krute dowosne wuměnjenja, kiž bě Pólska pschecžiwo Jendźelskej w poßlednim czaßu pschewjedła, sa jendźelski[..] exporterow (wuwósnikow) sběhnjene. Tutomu wobsamknjenju ßo wulka wažnosćź pschizpěje.

Tuta powěsćź budźe ßo w Němskej se wschelakimi saczuczami pschiwsacź. Do wobarańskeho koła, kiž Pólska wokoło ßwojeho hospodaŕstwa połoži, je Jendźelska prěnju a po sdaczu wulku dźěru srasyła. W Němskej ßu wot hospodaŕskeho dojednanja s naschim rańschim ßußodom hischcže khětro sdaleni. Je na czaßu, so kaž we wjeczoru nětko tež k ranju hospodaŕski měr nastanje. Hacž je tute dojednanje s Jendźelskej snamjo pschemějnenja w pólskim saßydlenju abo ludźe Pólskej hischcže bóle rjap skruczecź, to ßo bórsy pokasa. Sajimawe je sßhonicź, kajke lěpschiny je London dacź dyrbjał a kak daloko ßmě Pólska ßwoje twory do Jendźelskeje wuwosycź. Pola naß dyrbjeli ßo samolwite instanze naležnje s tutym wažnym wuczinjenjom saběracź

Grichiske spřisahanstwo wotkryte.

W Athenje, 20. augusta.

Dźenßa bu něhdźe 30 podoffizěrow sajatych, kotsiž ßu shromadnje s někotrymi offizěrami tajny swjask k wußwobodźenju něhduscheho diktatora Pangalosa tworili. Jich wschitkich wójnskemu ßudej pschepodachu. Mandźelska jaleho diktatora Pangalosa je jim s czestnym ßłowom pschislubiła, so budu woni wschitzy offizěrojo, jeli Pangalosa wußwobodźa. Knježeŕstwo na wotkryte spschisahanstwo žaneje wulkeje wažnosćze njekładźe

Piratojo (móŕzy rubježnizy) na kupje Samos.

S Athena ßo pißa: Grekske snutskowne ministeŕstwo je postajiło, so ma ßo hońtwa s torpedowskimi czołmami a swubranymi polizajskimi sastojnikami na bratraj Jgayas pschihotowacź, kotrajž staj wobydlerjow kupy Samos, hdźež bě po bajzy něhdy Polykrates s domom, do najwjetscheho stracha stajiłoj.

Tutón khrobły rubježny por je hižo wěrje njepodobne skutki wuwjedł. W lěcže 1925 wobeńdźeschtaj kraßny kuß. Wonaj pschedobyschtaj kupu a wuczěrischtaj wschě wyschnosćze. Knježstwo tuteju rubježnikow trajesche jeno někotre dny, ale saßo nutsstajenymi wyschnosćzam ßo njeporadźi, jeju popadnycź. Podpjeranaj wot jeneho dźěla wobydleŕstwa na kupje, kiž ma wěstu czesczownosćź sa njeju, poradźi ßo jimaj, s jeju spěschnym motorskim czołmom wuczeknycź. Nětko ßu wyschnosćze na kóždu hłowu 800 000 drachmow (640 000 hr.) myta wustajili. Kaž ßo se Samos powě, ßu žandarmojo jeju s khowańkow wuczěrili. Pschi tym dóńdźe k wojowanju se tsělbami. Jeneho bratra, Konstantina, satsělichu.

Wójna w Chinje.

Njeporjad w Nankingu. — Jendźelske powěsćze.

W Hongkongu, 20. žnjeńza.
(Psches United Preß.)

Po jendźelskich powěsćzach se Shanghaia knježi w **Nankingu najwjetschi njeporjad.** Južne wójsko je pjecža demoralisowane a rospuschcža ßo do rubježnych zwólbow, kotrež město a pschedměsta pala a wurubuja a ßamo pschede hłownym kwartěrom njesastanu. Dźěl města steji pjecža we płomjenjach. Wukrajnizy ßu swjetscha město wopuschcžili. Sun-Tschuan-fang, wjednik ßewjerneho wójska, khwata spěschnje pschi wulkim kanalu doprědka.

Jendźelsko-khinski konflikt ßo skóncził.

W Shanghaiu, 18. žnjeńza.

Dokelž je ßo konflikt dla jendźelskeho lětadła, kotrež bě ßo na khinskich honach k semi puschcžiło a kotrež swoprědka Nankingske knježeŕstwo wudacź nochzysche, skóncził, ßu jendźelske wyschnosćze wobßadźenu železnisku czaru ßwobodnu dali a wojazy ßu ßo saßo do ßwojich ßydlischczow wrócžili.

Dale ßo se Shanghaia pißa, so je Tschangtsolin na Nankingske knježeŕstwo ultimatum stajił, město pschepodacź, hewak hischcže je krucžische bombarděrnje hacž wczera.

Myto „ananasoweho krala“.

Dwaj ßmjertnej woporaj bjesrosumneho na pschemo lětanja.

W Honolulu, 20. žnjeńza.

Powěsćź, so ßu lětadło „Miß Doran“ namakali, je ßo jako smylk wupokasała. Dokelž je morjo jara njeměrne, dyrbi ßo s tym liczicź, so stej wobßadźy „Miß Doran“ a „Golden Eagle“ wo žiwjenje pschischłej. Tak derje namórnizy kaž lětarjo maja sa wusamknjene, so ßu sßhubjeni lětarjo pschi tajkim hubjenym wjedrje hischcže pschi žiwjenju.

Pytaja sa sßhubjenymi lětarjemi.

W San Francisko, 18. žnjeńza.

Komandant amerikanskeho łódźstwa we Wulkim ozeanu admiral Jackson je torpedowym czołmam porucžił, sßhubjenych Honoluskich lětarjow pomhacź pytacź. Jackson ßam je s jenym torpedowym czołmom wujěł a je psches 1000 kilomtr. daloko na morju. Kapitan William Erwin, kiž chzysche ßo na lětanju ßobu wobdźělicź, ale k wotjěsdej pschischoł njebě, ma wotpohlad, dźenßa s benzinowym składom sa 36 hodźin ßo do powětra puschcžicź, tam a ßem lětacź a tak ßnadź sßhubjenych namakacź. Wyschk Casterwood s Dalles je jemu telegrafisky sa slět Honolulu—Hongkong myto wo 25 000 dollarow poskicził.

W Newyorku, 18. žnjeńza.

Namóŕski hamt je we Wulkim ozeanu wschě móžne wójnske łódźe, to ßu na 39 łódźow wschěch wulkosćzow, namołwjał, sa sßhubjenymi lětadłami Golden Eagle a Miß Doran pytacź.

W Port Huronje, 18. žnjeńza.

Nawjednik lětaŕstwa Buhl, kiž je lětadło (dwojotsěschnik) Miß Doran twarił, ßo wupraji, so je płowaŕska móz płunowych tankow tak wulka, so móže ßo Miß Doran dołhi czaß na wodźe sdźeržecź. Miß Doran je po młodej wuczeŕzy Mildred Doran mjeno dostawa, kotraž jako jeniczka žónska ßobu leczesche.

Zaso w „smjertnej khěži“.

W Bostonje, 20. žnjeńza.
(Psches United Preß.)

Saccoa a Vancetta ßu snowa do „ßmjertneje khěže“ dowjedli. Dźěschtaj tam, sa ruku ßo wjedźo. Haj, pschińdźeschtaj ßamo psches komoru, hdźež wotprawjeński elektriski stoł pod wóskowym pschikrywom steji. Do pschewjedźenja wopyta sasßudźeneju italski rěcžnik Musmanno. Sacco pschiwsa jeho měrnje a měnjesche: „Ssym to wocžakował.“ Vancetti wudźěrasche na njeho a prajesche nastajnje: „Wědźach ... wědźach ... so tak pschińdźe. Nětko dźicže po milijony ludźi. Schtó dha tu zyku haru po prawom czini?“ Musmanno ßo wupraji, so Vancetti na njeho saczischcža błudneho czini. Vancettijowa ßotra pschijědźe dźenßa se łódźu „Aquitania“. Njeßměrna czrjóda ludźi ju powita. We wschěch amerikanskich městach ßu wospjet wobschěrnje sarjadowali, so njebychu ßo attentaty na ludźoch, wobkhodach a khěžach stałe. Pola schkitanskeho komiteja ßu powěsćze dóschłe, so budu we wschěch amerikanskich městach protestne shromadźisny ßo wotměwacź.

Lědy někajkeje nadźije.

W Bostonje, 20. žnjeńza.

Sakitańśtwo Saccoa a Vancetta pod wjednistwom prawisnika Hilla je pola najwyschscheho swjaskoweho ßudnistwa Sjednocženych statow sapodacže aktow na tute městno ßej žadało. Hill ßo wupraji, so budźe najwyschscheho ßudnika Halla proßycź, pschewjedźenje ßmjertneho wußuda tak dołho wotstorczicź, dóniž ßu akty po postajenjach najwyschscheho ßudnistwa sa to sastajene. Wobarański komitej sa Saccoa a Vancetta wosjewi hischcže posdźischo, so po rosßudu najwyschscheho ßuda w Massachusetts lědy nadźije je, so ßo ßmjertny wußud na sasßudźenej wotwobrocži. To ßo mjemizy s tuteho wosjewjenja mjes rjadkami czita.

Budyscy katolscy Serbjo wojuja.

Protestowańska zhromadźizna w Serbskim Domje.

Wčerawšu njedźelu, 21. žnjeńca 1927, zhromadźichu so katolscy Serbja a Serbowki wosady „Našeje lubeje Knjenje“ po serbskich kemšach w Serbskim Domje, zo bychu wo naležnosći so wuprajili, kotraž jim we tutych dnjach ćežko na wutrobje leži. Kak wulki zajim a znutřkowne dźělbraće wosadni na swojim duchownym zastaranju maju, dopokaza bohate wobdźělenje a živa rozmołwa, kotraž so pozdźišo přizamknu. Mnozy městna njedostachu. Přičina zhromadźizny běše, zo je tudomny knjez biskop serbsku faru při cyrkwi „Našeje lubeje Knjeje“ z němskim fararjom wobsadźił, štož katolscy Serbja w Budyšinje a wokolinje jako zranjenje derjedobytych prawow serbskeho luda začuwaju, kaž jo też w swojej resoluciji wuprajichu, kotruž knjezej biskopej pósłachu.

Zhromadźiznu nawjedowaše knjez kubler **Wels z Hněwsec**. W swojich powitańskich słowach pokaza na ćežku zrudobu, kiž je wosadnych Serbow potrjechiła, a zo njemóža změrom nimo njeje hić. Na to přepoda słowo referentej, knjezej profesorej **Bryl**ej, kiž wobšerniši referat poda. K spočatkej strowješe zhromadźenych w duchu swj. Cyrilla a Methoda, japoštołow słowjanskich ludow. Dale spomni na Unionistiski zjězd we Velehradźe, kiž dźěła na zjednoćenju wšitkich słowjanskich wěriwych a wupraji hišće postrowjenje w mjenje swjateho Wótca, kiž chce najlěpšu přezjenosć. W swojich dalših słowach rozłoži zaměr zhromadźizny, kotraž měješe k wuprajenju służić, a přečita wozjewjenje w „Katolskim Posole“, kiž so z wobsadźenjom farskeho městna zaběra. Njesměrne rozhorjenje je pječa katolskich Serbow Budyšina a wokoliny zajało, dokelž njeběše žadyn člowjek za móžne měł, zo so serbska fara raz z němskim duchownym wobsadźi. Strach, zo mohła so serbska fara zhubić, je wšak hižom před lětami hrozył. Rěčnik dopokaza dale ze stawizniskeho zapisa, zo běchu zwjetša wšitcy duchowni při cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“ serbscy. Wot toho časa, zo je němski biskop w Budyšinje, je so położenje za Serbow w Budyšinje docyła zhubjenšiło. Hižom w aprylu 1923 dyrbješe deputacija so ke knjezej biskopej podać dla wróćostajenja jeneho serbskeho fararja. Tehdy su serbscy wosadni na knjeza biskopa přeće a prózstwu wuprajili, zo by so z lisćinu za wšě časy zwěsćiło, zo by so we serbskej cyrkwi w 9 hodź. stajnje spěwana Boža mša jako serbska Boža służba wotměwała a dotalne Boże służby dale tak wostałe. Na to je biskop wotmolwił, zo chce serbske Boże służby zakhować, **njeje pak mohł słubić, zo budźe přichodny farař Serb.** We samsnym lěće 1923 je pječa z diocecsanskeje synody w klóštrje Marijnej Hwězdźe telko na zjawne přišło, zo je tehdy serbska fara była zběhnjena. Na to su Budyscy katolscy Serbjo w lěće 1924 memorandum biskopskemu ordinariatej zapodali, w kotrymž su wšitke naležnosće dla serbskeje fary dosć podrobnje rozpisali a je wosobinscy přez deputaciju přednjesli. Su pokazali na strach, zo by při hromadźepołożeniu wobeju farow serbska cyrkej so na filialku znižiła. W lětomaj 1923/24 bu 5 duchownych knježiči do Budyšina powołanych, z kotrychž žadyn serbski njemóžeše; do wójny běchu tu 5 spowědni wótcojo, kotřiž móžachu serbski a před 20 lětami běchu hišće skoro wšitcy Serbjo. Na tuto rozłoženje njejsu Serbjo **žaneje wotmolwy dóstali.** Referent zastupowake mjenjenje, zo je knjez biskop na němske cyrkwinske **zastupjerstwo** dźiwał a wuzběhny, zo wón při wšitkich swojich zasłužbach, kiž maju so wězo připóznać, njeje na Serbow dosć dźiwał. Rěčnik dale wobžarowaše, zo je mjez wosadnymi wulka syła tajkich, kiž bohužel hižo tachantstwa přećiwo Serbam skrućuja. Wón skónči swój referat z namolwjenjom, zo maju Serbjo hromadu stać a so přećiwo načinjenej křiwdźe wobarać.

K referatej přizamkny so jara živa a rozhorjena debata, při kotrejž so jasnje njespokojnosć přećiwo počinanjam knjeza biskopa pokazowaše. Wšitcy rěčnicy, kotřiž přećiwo postajenju němskeho duchownego rěčachu, žnjejachu hrimotacy přiklesk. Jako prěni debatowy rěčnik wustupi knjez wyšši wučer **Słodeńk**, kiž potłóčowanje serbskosće ze strony katolskeje cyrkwje w přikładach rysowaše a pokaza na strachi, kiž za přichod widźi. Knjez dr. **Wjaceławk** wustupowaše za serbskeho fararja, nic za narodnu faru, kotruž wšak sebi Serbjo nježdaja. Knjez kantor **Šołta** napominaše k měrej při postupowanju přećiwo knjezej biskopej. Tola temu napřećiwo napominachu dalši rěčnicy k wojowanju a pokazowachu na wobćežnosće, kiž mohle při spowědźach atd. nastać. Ze wšitkich rěčow běše słyšeć, kak kruće Serbjo na swojej maćernej rěči wisaju, a na prawach, kiž maju na tutej farje, kotrež nadobo tak wohrožene widźa. Knjez **Sajba** rěčeše w mjenje starších a wopomni možnosć, zo snadź dźěći serbskich starších dyrbjale skónčnje junu němske nabožne rozwučowanje dostać a pokaza puć přeněmčowanja. Katolscy Serbja njesměli so starać wo někajke zestarjene paragrafy, ale najwažniše je, zo serbskeje rěče mócneho fararja dostanjemy. Knjez **Krječmar** zasudźowaše kruće tajenje wobzamknjeneho wotpohlada, zo ma k serbskej cyrkwi němski farař přińć, dokelž bu to hižom před nehdźe dwěmaj měsacomaj wobzamknjene a wosada je jo hakle tydźenja zhoniła. Tak bu Serbam možnosć wzata, wo tutej naležnosći jednać. Wón žadaše sebi, zo by so resolucija nimo druhich instancow też na Zwjazk narodnych mjeńšinow pósłała. Jako běchu hišće někotři přitomni k wěcy porěčeli, skónči so rozmołwa.

Na to předčita referent resoluciju, kotraž so na knjeza biskopa pósła; wona ma so takle:

„Dnja 21. 8. 1927 zhromadźeni katolikojo serbskeho jazyka farskeje wosady „Našeje lubeje Knjenje“ widźa w nowozrjadowanju farskich poměrow katolskeje farskeje wosady w Budyšinje zranjenje derjedobytych prawow serbskeho luda na farstwje „Našeje lubeje Knjenje“. Lětstotki dołho je hižom cyrkej „Našeje lubeje Knjenje“ farska cyrkej katolskich Serbow města Budyšina a wokoliny. W tutym času drje su wšitcy při cyrkwi přistajeni fararjo znajmjeńša serbskeje rěče móceni byli.

Zhromadźeni proša Wašu Biskopsku Milosć, zo so njeby starodawneho wašnja wzdała a nam za fararja „Našeje lubeje Knjenje“ zaso serbskeje rěče dospołnje mócneho duchownego postajiła.“

Tule resoluciju zhromadźeni Serbjo jenohłósnje přijachu, kaž tež namjet knjeza Krječmarja. Na kóncu postaji so hišće komitej, kiž ma dalše jednanje přewjesć. Do njeho wuzwoli zhromadźizna jenohłósnje sćěhowacych knjezow: Kubler Welsa z Hněwsec, kublerja Gudu z Dalic, kublerja Gudu (młodeho) z Hrubjelčic, krajnosudniskeho radu dra. Symanka z Budyšina a kantora Šołtu z Budyšina. Wšitcy wuzwoleni knjeża wólbu přijachu. Z tym so zajimawa zhromadźizna po 1½ hodź. skónči, na kotruž běše biskopski ordinariat dla wujasnjenja poměrow byl ertnje a pisomnje přeprošeny, ale njebě z njeznatych přičinow dla žaneho zastupjerja pósłał. To je jara spodźiwne. Naši Serbja tudy rozjasnjenja wočakowachu a to w tajkej syle, zo njemóžachu do přepjelnjeneje zale a tuž so mnozy wróćichu.

* * *

Z klětki pak běše knjez biskop wosadnym wotmołwu na zjawne dopisy wozjewić dał, wězo na městnje, hdźež žadyn člowjek wotmołwić njesmě:

Rozjasnjenje biskopskeje wyšnosće w Budyšinje k postajenju fary w Domje a „Našeje lubeje Knjenje“.

Wo postajenju fary w Domje (w tachantskej cyrkwi) a „Našeje lubeje Knjenje“ w Budyšinje a wo pomjenowanju fararja pola cyrkwje „Našeje lubeje Knjenje“ je so zjawnosći wudawało, štož wěrnosći přimérjene njeje. Z tym je so wulki njeměr do wěriwych zanjesł. W zajimje (interesse) wěrnosće a Měra wupraji biskopska wyšnosć w Budyšinje sćěhowace:

1.) Na porjedźe Božich służbow w cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“ njeje so přez tele zarjadowanje to najmjeńše přemjeniło. Serbscy katolikojo změja potajkim w cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“ też we přichodźe swoje serbske Boże służby, swoje serbske předowanja, swoje serbske pobožnosće atd. w tejsamej měrje a na tesame wašnje kaž dotal. To bu scyła też we wozjewjenju, kotrež so sta njedźelu, 14. augusta t. l. w Domje a w cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“. raznje wupraješe.

2.) Liča serbskich duchownych je w Budyšinje tasama wostała, tak zo zmeja serbscy katolikojo też w přichodźe tusamu ličbu serbskich spowědnikow, kaž prjedy. Też to móžeše kóždy z wozjewjenja njedźelu, 14. augusta, spóznać.

3.) Dóstał sydlachu w přesćelnym farskim wokrjesu, kotryž je nětko do dweju farow dźěleny, Němcy a Serbjo; njebě žaneje jeno serbskeje a žaneje jeno němskeje fary ani pola cyrkwje „Našeje lubeje Knjenje“ ani w Domje. We woběmaj cyrkwjomaj bu za dušepastrske potrěbnosće Serbow a Němcow starane. W Domje běchu za Serbow a za Němcow spowědnikojo w jich maćernej rěči. W cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“ běchu němske a serbske Boże służby. Na dušepastrske potrěbnosće kóždeho naroda bu na tele wašnje luboscźiwje starane. W tym so też při postajenju dweju farow to najmjeńše njeprěmjeni. Tohodla je też jedyn Serb farař, druhi Němc, a nimo toho je tam, hdźež je farař Němc, mjenujcy pola „Našeje lubeje Knjenje“, je kaplan Serb. Hewak pak maja wosadni kóždy čas prawo, so na fararja druheje Budyskeje wosady wobroćić, hdyž sebi to přeja.

4.) Jenož tajke zarjadowanje je po sprawnosći a służi měrej. Přetož jeno tak přińdźetej wobej narodaj nastupajo dušepastrstwa k swojemu prawu a žadyn njeje poškodźeny.

W kritikach w zjawnosći bě dotal jenož rěč wo prawach katolskich Serbow. Dyrbi pak so też na to pokazać, zo so němscy katolikojo w Budyšinje do zady stajeć njedyrbja, přetož jich je po ludličenju 1925 w Budyšinje přez 3700 dušow, mjez tym zo je liča katolskich Serbow w Budyšinje 611 dušow, ke kotrymž wězo za faru „Našeje lubeje Knjenje“ hišće tamni we wokolinje zafarowani Serbja přińdu.

5.) Skónčnje ma so wuzběhnyć, zo je po jasnych a cyle wěstych předpismach cyrkwineho prawa zakazane, narodne (nationalne) fary postajić. Za katolikow w Budyšinje njebě ani serbskeje a też nic němskeje fary w Domje a katolskeje fary pola cyrkwje „Našeje lubeje Knjenje“.

NB. Tuto ma so wozjewić (předčitać) w cyrkwi „Našeje lubeje Knjenje“, (Dom. XI p. Pent.) njedźelu, 21. augusta 1927, na dopoldnišich kemšach w 9 hodź.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu 22. augusta.

† 1785 Jurij Mjeń, wuběrny serbski předar, jedyn z prěnich serbskich basnikow, rjekowski narodowc. farař w Njeswačidle.

Za wysoku płaćizny.

Powědańčko z naschich dnjow.

Napisała Kristina Royowa.

47] (Pokračowanje.)

A spěwał spěwasche pschego mutrnilcho dale:

Schtó da žiwjenje, nam pschojne?
Schtó radosćej dawa w trudobje,
A se wschitkim, schtož Bóh cźini,
Spodobanje dospołne?
Schtó da dowěrjenje dźěćezowjesće,
A schkitanje nam wótzowstwo,
Wot wschitkich staroschjow naš wjaka,
Dźiwy Boże wozjom hladacź da?
Wjeseł so, twój Jesu Khrystus
Tajtich darow dawar jest.

Dy ty jenicźki, kiž wschěm ty
Wschitko dawasch a wschitko sy,
Dokelž po schtodobanju Božim
Wschitka we tebi je polnosćej!
Wschitkich sy ty pschepschosył,
So by kóždy so cźi blížił,
Wschitkim sy ty wotewrił,
Tajku polnosćej swojich hnadow!
Sdóžny tón, kiž prawje wuziwa,
Schtož ty dawasch, schtož ty sy!

Pěsań bě dowuklinczała; ale žadyn pschikleł spěwarjej njemyntowasche; jenož krótke „ja so dźakuju!“ bě słyschećej. Ale wón też toho njebě woczakował, a kaž trochu zamućeny pschejesche wschěm dobru nóc a wotsali so. A dźiwnje: žadyn se wróćowostatych njeljubomni se słowoczkom na jeho krótkosć; pschetož we wězach, kiž hłubiny nascheje wutroby so dótkaju, cźłowjek njerad rěcźi.

Bu nóc. Margita, tujana wot słódkeho wědomja, so tónczne we wótznem statoku pschebywa, spasche słódki sen spokojnje młodosće. Nikolaj bě po pschedpschelem rozporjenju wschón wustał. Lěkarnik pak trocźesche bjesnaka hacź da rana po zjawje tu a tam, a też doktor so kajmy; wón steješe pschi jamjerlem wokuje a hłócźesche cźoło wo schkleńzu.

„Maczeřka, maczeřka, wodaj mi!“ pschejachtej cźerstwej hubje trudnje po hodźiny dołhim rozmyślenju. „By-li ty była žiwa, budźech ljubjenje dźerźał; ale tak —! Swět je ju a niczo njewěri; tón ma telko napschećiwnych dopołasow. — Ja njejsym ljubjenja dźerźał, kiž tebje a mje tak wospožowasche, a to njeda so wjazy wobnowiś! Ja njejsym Jeho lubował, Jemu też njesłužił — pschetož njewěrjach hižo do njeho —. Ach, schtó da mi tamne cźažby wrócźo, hdźež hischcźe wschitko wěrjach!? W tamnej wěrje bě telko žohoża, telko wěstoscźe — a nětko, niczo nade mnu, a we mni tak pušto — —. Wodaj, maczeřka, wodaj žiwemu njehódnemu žywej!“

*

Nasajtra bu to Podbradźe znate, jo je Korimski žiwojeho žywa wot doktora Lermontova pschewodźanego nětkle na juh dowjesł. Na dwórnischczu je pjecza też knjeni Margita Orlowska była a dołho a nutrnje so z bratrom a nanom rožžohnowała; a hdyž bě cźah wotjeł, je runy puć do Orlowa jěła. Kajkej woczi bě knjes Mikławsch cźinił, hdyž lubowana wunczka tak na jene dobo psched nim so smujemi, a hdyž won shoni, hdźe bě była w sajschej nozy, wo tom sjawnosć njerěcźesche, pschetož njerwdźeschе to.

Ale też Margita njewědźeschе, kak bźeš wodychny, hdyž shoni, so je so z nanom twjedniała. Wona widźeschе, so je won wjeselý, a to dosahasche.

XVIII

A sajšo bu wjeczor. Wonka njerjesnjeschе, so so sejda, jako bychu też błyschcźałe hwězdy na njebju sjutrjenjej dyrbjałe. W knihowni Orlowskeho pak niczo wo tom njepyschachu. Tu wuzkytowasche cźerwjenkojte žwětko płomjenja pjezakowego swoje pruhi nad se pschestrěnzami pokrytej podłohu (schpundowanjom) na molowany wjerch, na knihowe połzy, z tiwjerdeho drjewa wudźełane, na nižšche połcźki, z arabeskami, je wschelakimi drobnostkami a se schkleńzanym cźišćom rukkadźene, a wokle trimschowe rožy a wumjelske kwěcźele. Wone wobhladowachu so we wulkim hladawku, majtachu cźemne, połobne stoły a pschijomne diwany a z drohotnymi albami pokkadźene blido, stojaze psched jenym z nich. Słónczowje a hłowoje wulimy so cźerwjeny wohnjowy błyschcź nad dołhe wupischeschtrěwki (chaiselongue) knjeża Mikławscha, zyle bliško pschi pjezaku, hdźež z hłowoczu na wulschiwanych puzawkach leżo, Margita Orlowska we hłubokim rosmyślenju wotpocźowasche. Młoda žona mjeješche też wo mnohim rozswažowacź.

Djědej bě direktor Sarkany z Podolinow prajicź dał, wjerch S. dawa jeho prošnjej, so by jeho tobołka djensa hischcźe wopytał, so bychtaj so wo kupje hrodu borećejej mohłoj. Won dyrbješche tam dóńcź a hakle nasajtra bo wróćicź. Jemu njebě to pschijonune, so mjesesche wunicźu, ležo so bě pschischła, sajšo wopuschcźicź, ale na tom njebo djesche so niczo měnicź.

Kup a wobstojnosće, so chzyschе so egyptowski hódnoscźer se žiwojim khorym djěćerjom wo jich šuzbodźiwje sałžowlicź, bydźu ju hewak jara sajimałe; ale dokelž so to z pozrěsnišwom Adama Orlowskeho sta, njechajcźe wona dospoła na to myslicź. Wona chzyschе žiwojemu djědej pomhacź, hdy by jemu jeje pomozy trěbne było; ale jenož djědej, hewak nikomu.

Też nětko njemyšleschе wona na Podoliny; sa to lecźachu je wjele myslicźi sa pschjeco dale so wotsałowazymi pucźowarjemi. Wona mjeješche starowcź two žiwojeho bratra, hacź też to njebudźe hołk na želesnišy pschewjesle sa njeho. Wona pschejechzyschе jebi schdidła, so by mohła dolećeć k nim a staroscźe lubowaneho nana sacźerić.

Hdyž takle rosmyślowaschе, mjeješche nadobo wotkład je A. a žiwoje pucźowanje žem psched woczomaj, też to, kak bě tehdy je žiwojej maczerju nětkole sałtawki hromadźe pucźowałe. Njebudźeschе trjeba było, ale macź chzyschе tuto wokolopucź, so by ju šnajmjeńscha kuš pucźa na jeje dalschim žiwjenistim pucźowanju pschewodźała.

(Pokračowanje sećěhuje.)

Rjane dny, rjane dny
Na zemi su małohdy.
Ale, kiž so zdaja rjane,
Su snadź jenož pozłoćane,
Z wjetša pak su połne mhły.

Tohodla, tohodla
Njeważ, štož swět přilubja
Ale wutwoŕ sam we sebi
To, štož na wěčnje će debi,
Boži wuraz Bože dla.

Jan Skala.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina ſ jara wobſchěrnymi deſchcžemi, wo kotrejž pißachmy, ſo ßo ſ Atlantiſkeho morja k Europje bliži, leži ſ dołheho wjecžora iriſkich mjeſow a je jara ßylna. We jeje wobßahu ſchklenža pſchezo hiſchcže ſpaduje. Nižina ſcželc ßwoje wuběžki hižom hacž do naſchcho kraja. Jeje jadro pak najſkěrje ſ połnozy Němſkeje nimo pocžehnje. Pod wliwom tuteje nižiny mamy deſchcžowate wjedro wocžakacž. Jutſje wutoru ſkhadža ßłóncžko 4,56 h. a khowa ßo 7,08 hodž. Měßacžk ſkhadža na ranje 12,21 hodž. a khowa ßo popołdnju 5,27 hodž.

— **Poßedženje wokrjeßneho wubjerka** Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je póndželu 29. augusta 1927, dopołdnja w 10 hodž. w poßedženſkej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarkowej dróſy 21. Dnjowy porjad wopſchija 33 dypkow.

— **Paducha jěsdnych kołow ſajěli.** Budyſka kriminalna polizija ſaja a ſtatnemu rěcžniſtwu pſchepoda 26lětneho twarſkeho dźěłacžerja Richarda Necka ſ Budyſchina, dokelž je ßo do twarjenjow dobył a jěsdne koła kradnył. W Budyſchinje je ſajaty někotre jěsdne koła, kotrež ßu bjes dohlada na dróſy ſtałe, kradnył. Wón běſche je ſnowa wobarbił abo jich dźěle ſaměnił, ſo je wobßedźerjo ſpóſnacž njemóžachu, a je ſnatym dale pſchedawał. Sajaty je ßo tež do někotrych twarſkich budow dobył a ſ nich ſwjetſcha cžěßliſki grat kradnył. Někotre jěsdne koła a wulki dźěl kradnjeneho gratu bu wußlědźeny a wobkradnjenym ſaßo wrócženy. — Hiſchcže wußlědźene njejßu ſcžěhowaze dźěle jěsdnych kołow: jenotliwe ſadnje koło ſe žołtymi ſwjenami, Torpedoſkim ßamoběhom, bjes gumijoweje wobrucže; wacžokidźeržak, latarnjudźeržak; powětrowa dychawa; rucžne ſpinadło; ſnamkowa taflicžka „Stabil“ a kołowej latarni, na jenej ſteji firma „Herm. Riemann“. Dale hiſchcže ſcžěhowaze wězy, kiž ßu najſkerje ſ twarſkeho abo dźěłanſkeho měſtna kradnjene: Tócžnik, 29 ztm. w pſcherěſku, 9 ztm. ſchěroki, ſe železnej kluku; 2 dubowej deſzy, 3,50 a 1,75 metrow dołhej, wobej 38 ztm. ſchěrokej a 12 milimtr. tołſtej. — Tele wězy leža na kriminalnym wotdźělenju, Burgplatz 6, k wobhladanju. Wosoby, kiž ßu wot Necka jěsdne koła, dźěle jěsdnych kołow, rjemjeßlniſki grat, deki atd kupowali, ßo namołwjeja, ſo bychu ßo hnydom na kriminalnym wotdźělenju ſamołwiłe, dokelž ßu hewak pſchekhowania winowate.

S **Porſchiz.** Wcžerawſchu njedźelu ßwjecžeſche tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ßwój lěcžny ßwjedźeń na Lindnarjez ſahrodźe. Popołdnju ½2 hodž. běſche powitanje ßußodnych woborow a hoſcži. Na alarmowym ſwucžowanju kiž ßo po powitanju wotmě, wobdźělichu ßo Porſchiſka dobrowólna a dyrbjeńſka wohnjowa wobora, woborje ſ Boſchez a Budyſchinka. Pſchi alarmowym ſwucžowanju běſche ſtatok měſchcžanoſty W. w płomjenjach ſtejazy myßleny. S pſchikhwatanych ßykawow da prěnja wodu Porſchiſka dyrbjeńſka wobora, druha Porſchiſka dobrowólna. Na to pſchikhwataſchtej Budyſchinkſka a Boſchežanſka. Po ſwucžowanju wobory ſe ßwojimi ßykawami nutſcžehnjechu. Dołhi ßwjedźeńſki cžah cžehnjeſche po wſy horje. Pſchi pucžu ſtejachu wulke ßyły pſchihladowarjow. Na ßwjedźeńſkej luzy ſabawjachu ßo wobornizy ſ tſělenjom do tarcže, kulachu kehele a mjetachu ſ bólom do ßo kiwkazeho muža. Sbožowny kóždy, kiž móžeſche zylindrowemu klobukej ßwój ból naměricž, zigara abo pampuch běſche jemu wěſty. Na ßwjedźeńſkej luzy ſabawjachu ßo młodźi ludźo na cžumpjeli. Bohužel pak pſchi tym młoda holza do cžežkeho njeſboža pſchindźe. Něhdźe 20-lětna Reicheltez dźowka ſ Budyſchinka padźe ſ cžumpjele, morßny wo bróžnjaze wrota a woſta bjes wědomja ležo. Wboha běſche ßebi brodu ſtraſchnje rosbiła. Ju hnydom do ſtarſchiſkeho doma dowjeſechu. — Sſwjedźeńſke žiwjenje na luzy trajeſche hacž do ßameho wjecžora. Reje na Handrikez ſali wobſamknychu lěcžny ßwjedźeń naſcheje dobrowólneje wohnjoweje wobory.

S **Mateſchez.** Ssobotu ¼10 hodž. wudyri w naſchej wßy wulki woheń a ſnicži prjedawſchu knježu wołarnju. Płomjenja ſnicžichu žito, ßłomu a graty małych ludźi, kiž tam khowachu. Tež wſchitke žně, kiž běchu tam ſtykane, woheń ſnicži. Wſchitzy ſchkodowarjo maju pſche woheń ſawěſcžene. Se ßußodnych wohnjowych woborow pſchikhwatachu Klukſchanſka, Brěſnjanſka, Hlinjanſka, Budyſchſka motorſka ßykawa. Woheń je po ſdacžu ſłóſtniſka ruka ſałožiła. — Dźenßa ßo na wopalniſchcžu hiſchcže pali.

S **Delnjeje Hórki.** Sańdźenu ßobotu poßwjecžichu nowy pſchitwaŕk tudomneje ſchule.

Se **Subornicžki.** Po ßwjatkach ſapocžachu w naſchej wßy móſt pſchetwarjowacž, pſches kotryž ſtatna dróha ſ Budyſchina do Niſkeje wjedźe. Sańdźenu ßrjedu buchu dźěła dokonjane. Měſto ſtareho drjewjaneho moſta ſteji tu nětk rjany betonowy móſt, kiž je ſchěrſchi hacž ſtary. Na moſtowymaj kónzomaj ßu tež dróhu wo 3 metry ſchěrſchu ſcžinicž móhli, tak je dróhowe koleno nětko mjenje ſtraſchne. Sańdźeny pjatk bu dróha wobkhadej ſaßo pſchepodata.

S **Praſkowa.** Jedyn tudomny žitnoſcžeŕ nadeńdźe we jenej žitnej popje rój pcžołow. Pcžołow ßo hnydom njedohladawſchi, pópu roswali. S tym ßo ſehnate pcžoły tak roscžercžichu, ſo ßo do ludźi a konjow dachu. Konjej ßo ſpłóſchiſchtaj a w dźiwim ſkoku cžěknyſchtaj. Jeju móžachu ſ najwjetſchim napinanjom hiſchcže pſched bróžnju ſadźeržecž, rucže wupſchahnycž a do konjeńza ſtajicž. Ssamo hacž do konjeńza roshorjene pcžoły ſłě roskałaneju konjow pſcheſcžěhachu.

S **Wósporka.** Njedźelu 28. a póndźelu 29. augusta ſmějemy we Wósporku hermank. Twory ßmědźa ßo hakle njedźelu pſchipołdnju wot 1 hodž. pſchedawacž. Skótne wiki, kiž ßu ſ hermankom ſjednocžene, wotmějа ßo póndźelu 29. augusta na měſtnje pſched Tſělečnju.

S **Klětneho.** Dokelž běſche wjedro poßlednich njedźel ſa žnowe dźěła jara pſchihódne, ßu tudomni ratarjo ßwoju rožku jara pod ßuche ßwoſyli a ſ wulkeho dźěła tež hižom wumłócžili. Rožka poměrnje derje dawa. Tele dny ßu nětko ſapocželi wotawu ßyz. Powſchitkownje wotawa rjana ſteji, jenož na mokrych łukach je pod wulkej wodu cžerpiła a je maſawa. S měſtnami ßo ßamo ſa ſkót njehodźi.

S **Běłrje Wody.** Knjez Pawoł Heiniſch ſ Hirſchberga je wobkhod cžaßnikow a ſłotych tworow knjeſa Alfreda Pitaka kupił. Noweho wobßedźerja jeho ßotra we wobkhodźe podpjera.

S **Khocžebuſa.** Cžežke njeſbože ſta ßo na knježim dworje we Wólſchynzy. Pſchi młócžazej maſchinje běſche něſchto do njeporjada pſchiſchło. Inſpektor E. chzyſche pohladacž, hdźe ſadźěwk tſi. Wón ſalěſe na maſchinu a wobßuny ßo nadobo ſ jenej nohu do maſchiny, kotraž ju jemu pola kolena wottorhny.

Z Łužicy.

* S **Kumwałda.** Nowe cžežke njeſbože ſta ßo ſchtwórtk dopołdnja w tudomnej kamjenjowej induſtriji. Runje kaž pſchi ßmjertnym njeſbožu pſched tydźenjom pſchi poßłužowanju wjercžadła kluka w Domſchkez ſkale ſkałarja Gustawa Jeremiaßa ſe Schönberga na hłowje cžežko ſrani. Na ſbože ßo Jeremiaßowe ſranjenja tak ſtraſchne bycž njeſdadźa kaž wóndy Dreßelowe. Knjes dr. Teubner ſ Koblitz poſkicži ſranjenjemu prěnju pomoz a jemu rany ſaſchi.

* S **Kumwałda.** Pokładnik Gerber na gmejnſkej a žěrowej pokładni w ßußodnych Koblizach je mnoho pſchekſchiwjenjow ſkucžił. Gerbera, kiž ßam pſchida, ſo je 800 hacž 1000 hriwnow pſchekſchiwił, Budyſki kawniſki ßud k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźi.

* S **Noweho Gersdorfa.** Tu wumrě po krótkej khoroſcži póſtowy direktor Breitenborn, kiž běſche wot 1. oktobra 1919 w naſchim měſcže w ſaſtojnſtwje. Sa cžaß ſaſtojnſtwa tuteho powſchitkownje cžeſcženeho ſaſtojnika ßu na jeho naſtork w tudomnym póſtowym wobkhodźe wſchelake wuſnamne nowotaŕſtwa pſchewjedli, mjes druhim wutworichu tu ßamoſwjaſowaŕſke telefonowanje a ſa wuwoženje paketow ſtupichu na měſto koni phänomobile.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** Wjetſche jebanſtwa ßo pola němſkoſtatneje banki wotkrychu. Jedyn ſaſtojnik, kiž měješe woßebite ſdwórliwe měſtno ſaſtaracž, mjenujzy pokładnik němſkoſtatneje banki Max Schubert, je dlěſchi cžaß pſches mnohe jebańſke ſkutki wjetſche ſumy pſchekſchiwił, ſo by ßwoje woßobne žiwjenje, kotrež je ſ cžaßa inflazije ſwucženy, dale wjeſcž mohł. Tute pſchekſchiwjenja ßo w poßlednich dnjach wukopachu. Njeßwěrneho ſaſtojnika kriminalna polizija ſaja a jeho ſtatnemu rěcžniſtwu pſchepoda. Po dotalnych ſwěſcženjach a pſchidacžach je Schubert po něcžim wſcho hromadźe na 80 000 hr. pſchekſchiwił. Tuta njeſnboſna wěz je pola němſkoſtatneje banki a pſchißłuſchnych kruhach wjele hary nacžiniła.

* S **Drježdźan.** Ssobotu dopołdnja nadpadźechu 60-lětneho liſtoweho Schella w jenej khěži na Feldherrnſtr. cžo. 14. Schella ſraſyſchtaj dwaj młódſchaj cžłowjekaj k ſemi kiž tam w podnužniſtwje bydleſchtaj, jako jenemu ſ njeju 25 hr. wupłacžeſche. S trěnjom jemu hubu ſawjaſaſchtej. Pſchi wobaranju puſchcži ßo trěnje a napadnjeny móžeſche wótſje wo pomoz rejicž. Tak ßo nadpadnikaj jeho ſdaſchtaj a cžěknyſchtaj. Pod wołanjom běžeſche liſtowy ſa nimaj. Na „Sakſkim naměſcže“ ßo jěſdny polizista na cžěkazeju dohlada a ſcžěhowaſche jenemu hacž do jeneje khěže na Sakſkej aleji. S pomozu ziwilnych ludźi ßo poradźi, jeho jajecž. Wupokaſa ßo jako 21-lětny pſchekupſki pſchiſtajeny Jurij Dieckow, kiž bě ſ njeſnatym druhim tutón nadpad pſchihotował. Dalſche pſchepytowanja je kriminalna polizija pſchewſała. — Na ßamßnym dnju ſpyta tſecži tajki ßlěpz jebanſtwo a to pola jeneje wikowaŕki na ßamßnej dróſy. Proſcheſche wo wuměnjenje 50-hriwnowſkeje bankowki, pſchi tom pak ßo po zyłom wobkhodźe roshladnjo. To ſbudźi njedowěru wobßedźeŕki wobkhoda a wona ßo ſapowě, pjenjes do mjeńſchich bankowkow wuměnicž, wudawajo, ſo ſzyła telko pjenjes njewobßedźi. Skóncžnje ſpodźiwny cžłowjek wotendźe. Hižo popołdnju dóſta wikowaŕka pſches poliziju powěſcž, ſo ßu ſpodźiwneho kupza pſchi kradnjenju pjenjes na druhim měſtnje ſaßłapili.

* S **Wrótßławja.** (Njeſawrjeny železniſki pſchekhod.) Njedaloko Troppawy w ßußodnej Cžěſkoßłowakſkej ſhrabny ſańoženu ßrjedu na njeſawrjenym železniſkim pſchekhodźe ſpěſchny cžah woßobowy auto, w kotrymž nimo dalſchich woßobow wokrjeßny komiſaŕ dr. Poſtler ßedźeſche. Cžah auto ßrjedźa pſcherěſny, kotryž pſchi tym rosbuchny. Schofěr a dr. Poſtler na měſcže morwaj ležo woſtaſchtaj. Dalſchi ßobupucžowazy bu cžěžzy ſranjeny. Wina na njeſbožu je pſchekhodny ſtražnik, kiž běſche ſapomnił, pſchekhod ſawrěcž. Jeho hnydom ſajachu.

Lěsowe wohnje w Francowskej.

Kataſtrofalne roſchěrjenje. — Nowe cžežke ſapucženja.

S Pariſa ßo piſa, ſo lěßne wohnje w departementomaj Var a Seealpende, kotrež běchu ſa wcžerawſchim hižo popuſchcžiłe, ßu ßo ſe ßylnym wichorom (miſtralom) ſnowa ſahoriłe a ßo dale móznje roswupſcheſtrěwaju. Zyły lěß Eſterela, wot Frejus hacž pſches St. Paul won, ſtoji we płomjenjach. Woßebje ßylnje ſakhadźeſche woheń, w bliſkoſcži Roquebrune pola Freju. Sſłónzo je ſa huſtej mróczelu kura ſkhowane, kotraž ßo pſches zyłe Eſtereliſke pohory hacž do Cannes cžehnje. Wójſkowe lěhwo w Freju a łódźniſtwowy lazaret, kiž běſchtej wažnje wohroženej, dyrbjeſchtej wcžera wjecžor ſ najwjetſchej ſpěſchnoſcžu ßo wurumowacž. Tež wobkhodnizy, kiž maju ßwoje klamy w wójſkowem lěhwje, dyrbjachu ſe ßwojimi ſkładami a tworami cžěkacž. Wſchitke móžne dźěle wójſka dyrbjachu ſapſchimnycž, ſo bychu woheń ſaracžiłe. Tola wſchě napinanja ßu tak derje kaž bjes wuſpěcha woſtałe, dokelž ßo woheń dla ßylneho nawjecžorneho wětra ſ njekraßnej ſpěſchnoſcžu wupſcheſcžěra. Wjazore burſke dwory ßu ßo dospołnje ſpaliłe. Tola ludźo njejßu hacž dotal wo žiwjenje pſchiſchli. Dale k ranju we wokolinje Graſſe a Roquefort ßu nowe wohnje wudyriłe, tohornuja mjes Mont Boronom pola Nizzy a Mentony, hdźež tyßazy hektarow w płomjenjach ſtoja. Tež w dolinach rěkow Veſubie a Pine k połnozy wot Nizzy. woheń wſcho ſapuſcža a ſanicžuje.

Dale ßu nowe lěßne wohnje w Toulonſkim wobwodźe naſtałe. Tam woſjewjeja wopalniſchcža pſchi krótkowjecžornem wotwißu hory St. Baume w bliſkoſcži wßow La Cadiere, St. Anne a Evenos, kiž ßu ſ wětrom ßo tohornuja wupſcheſtrěłe. Skóncžnje je hiſchcže lěßny woheń w bliſkoſcži Aubagne mjes Marſeillom a Toulonom wudyrił.

Kataŕſke miniſterſtwo je ßobotu rano dlěſchu notu woſjewiło, w kotrejž ßo roshlad wo dotalnych wohnjach dawa a poſpytuje jich pſchicžiny rosłožicž. W nocže rěka, ſo naſtacže wohnja ßo niz jenož njekedźbnoſcži pſchizpěwa, ale woßebje wulkej ßuchocže, kiž w tutom lěcže na pobrjohach Riviery knježi. Pſches to je ßo huſta niſka kercžina we lěßach lohko ſapaliła. Porok, kiž mohł ßo cžinicž, ſo by ßo dyrbjał podroſt wotſtronicž, ſo by ßo wohnjej pſchewjele zyroby njepodawało, wotpokaſuje miniſterſtwo ſ pſchiſpomnjenjom, ſo by khróſcžina hnydom ſaßo ſnowa pocžała pſcheroſcž. Woſpjetne ſnicženje podroſta pak móžno njeje, dokelž njeje trěbnych pjenjes a dźěłacžeŕſkich mozow. Njedźiwajzy toho pak ßu plan k ſakitej lěßow wudźěłali, kiž wſchak hodźi ßo ſ dalokoßahazym podpjeranjom lěßneho ſarjadniſtwa wot měſtnych ſchkitańſkich ſwjaſkow, wutworiwſchich ßo we wohroženych wokolinach, do ſkutka ſtajicž. Tutón organiſazijny a dźěłańſki plan ßo hižo pſchewjeduje.

Přilopk.

* **Pokradnjena njewjeſcžina koſchla.** Wěrowanje w najwoßebniſchich jendźelſkich kruhach dyrbjeſche ßo dla njerſazeho pſchipada wo někotre tydźenje wotſtorcžicž. Na kwaßnym dnju rano ßo wupokaſa, ſo běchu paduſchi na kuble, hdźež měješe ßo wěrowanje wotměcž, w nozy pobyli. Tucži ßo ſ tym njeſpokojichu, woſdebjeńkam a ßlěbru ßobu kaſacž, ale tež nimale zyłej njewjeſcžinej nadobje, woßebje ſchatam. Njewjeſta ßo ſpjecžowaſche, kwaß cžinicž, hdyž nicžo k woblecženju nima. Tuž dyrbjachu jón wotſtorcžicž, dóniž telegrafiſzy ſkaſana nadoba njedóńdźe. Nadźijomnje ju woſpjet njepokradnu.

* S **Cžertoweje kupy cžeknył.** S Pariſa ßo piſa: Camille Ilion Legliſe, kotrehož po ſchtyrilětnej ßwobodźe ſaßo ſajachu, powědaſche pſched jenym pariſkim ßudom ſtawiſnu wo ßwojim cžeknjenju ſ tak mjenowaneje „Cžertoweje kupy“. Tón ras bě wobſkorženy, ſo je ſ hódnoſtnych liſtow, kotrež dyrbjeſche na póſtu njeſcž, pjenjesy wſał. W Bordeaux w lěcže 1922 mje ſajachu a wobſkoržichu, ſo ßym pjecža wobrónjene paduſchſtwo ſkucžił. Běch winowaty. Tehodla mje k 20-lětnemu dyrbjeńſkemu dźěłu ſaßudźichu a do Guyana (franz. kolonija ſa ſłóſtnikow we južnej Amerizy) wotwjedźechu. Hdyž běch tam někotre měßazy, wotmyßlich ßej, cžeknycž. Wuwjedźech to ſ tſjomi towaŕſchemi Ale pſchežiwichmy žałoßny cžaß. Jedyn ſ mojich towaŕſchow padny do morja a žrawzy jeho ſežrachu. Druhi ſemrě na ſymizu. Bě na nju ſkhorjeł, dokelž dyrbjachmy pſches tropiſki pralěß. Skóncžnje pſchindźech do Braſiliſkeje, bóle morwy hacž žiwy. Dóſtach někajku ßłužbu w franzowſkim konſulacže w Sao Paolo. Poſdźiſcho do Mexika a wot tam wrócžich ßo do Franzowſkeje. Ssudnik ſaßudźi Legliſe k jaſtwje tſjoch měßazow. Potom chzedźa jeho na „Cžertowu kupu“ ſaßo póßłacž, ſo by ſbytk ßwojeho prěnjeho khłoſtanja wotpokucžił.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſje wutoru:** Po zyłej Němſkej dale njewobſtajne wjedro woſtanje.

Sapóßłanzej Frommej ßłuſchazy knježi dwór Niederfüllbach pola Koburga je ßo ßobotu popołdnju ſpalił. Woheń wupſcheſtrěwaſche ßo jara ſpěſchnje, dokelž běchu wſchě bróžnje ſ pizowadłom a žnjemi połne. Wohnjowe wobory njemóžachu nicžo dodźeržecž, byrnjež hadźizy dołho dźěłale. Schkoda je jara wulka.

*

Cžežke njewjedro cžehnjeſche ßobotu pſches Murſku dolinu (w Badenſkej bliſko měſta Raſtatt). Pſches lijeńzu buchu wſchě drohi, pucže a lěßy dozyła powodźene. Pſches Füllenbachſku dolinu dźěſche wjercžaty wětſik. Wjele ſchtomow ſłama a wukorjeni. Tež wſchelakorym bróžnjam wot kry tſěchi. Wulki dźěl žnjow je ſnicženy.

*

Holcži mordaŕ Kramer, kotrehož ſpocžatk februara Lemburkſke pſchißažne ßudniſtwo k ßmjercži ſaßudźi, bu ſawcžerawſchim wot jaſtwowych ſaſtojnikow ſatſělený a to w nuzy. Mordarja, kiž bu nozy k łožu pſchiwjaſany, wotwjaſa ſtražnik a woſtaji jeho někotre wokomiki ßameho, ſchtož bě pſchecžiwo pſchikaſni, a dźěſche po kofej. Hdyž ßo wrócži, pſchemó mordaŕ jeho a wſa jemu revolver, kiž w ßłužbje noſcheſche. Na to cžeknu ſtražnik ſ komorki, ſawrě ju a alarmowaſche zyłe jaſtwo. Na to pſchikhadźachu ſaſtojnizy ſe wſchěch róžkow. Dokelž Kraemer nochzyſche revolver wotedacž, ßykachu najprjedy pſches wſchelake dźěry w muri a na wjeŕſche. Tomu pak ßo wuſchiknje wukhowa. Na to ſpytachu ſ mozu jemu bróń wſacž. Tak khětſje hacž komorku powocžinichu, měrjeſche ßo Kraemer na nich. W tym wokomiku tſělichu wjazory ſaſtojnizy do njeho a ßmjertnje ſranjeny padźe k ſemi. Po krótkich mjeńſchinach ſemrě.

*

Kaž ßo Pariſkej nowinje „Journal“ ſ Ajanio (na kupje Korſika) piſa, je polizija jeneho wowcžerja ſajała, kiž je wobſkoržowany, ſo je wulke lěßne wohnje na kupje ſadźěwał. Je ßo ßwojeho njeſkutka pjecža wuſnał.

*

Pariſkej nowinje „Journal“ woſjewja ßo ſ Madrida, ſo je we wokrjeßu Hueſſa ßylny wětr wjeß Benasque a jeje wokolinu domapytał. Ludźo ßu do horow cžekli, ſo bychu ßo powodźenju wukhowali. Wjazore khěže ßu padnyłe abo buchu wot błyſka trjechene.

Zapóslane

(Bjez zamołwitosće redakcije.)

Při wojowanju wo serbsku faru w Budyšinje přińdże mi podawk na mysle, kotryž so loni w Barlinje za. Wobhladowach sej cyrkej swjateje Jadwigi. Při tym zeznach so z wěstym dr. A. Po něčim so wuzna, zo je wuheŕski staćan. Rěčeše cyle pěknje němski. Prajach jemu, zo sym z Łužicy. Tak přińdźechmoj wězo na serbski lud a jeho położenje. Mjenješe, zo te znaje, samo někotrych knjezow w Budyšinje, wosebje biskopa dr. Schreibera. Na naprašowanje mi zdźěli, zo je Mišnjanski biskop wjacy razow pola wuheŕskeho arcybiskopa w K. pobył a jemu skorźił, **zo ma wšelake njeluboznosće ze Serbami.** Je wěc tak předstajał, kaž by serbski lud na tutej rozhorje wina był. Jedniže so telidom wosebje wo zběhnjenje Pražskeho seminara.

Tak so serbski lud winuje wot najwyššeje duchownoje strony. Tola měła sej khutnje rozpominać, **štó je na tym wina.** Katolscy Serbja su stajnje k swojim najwyšším dušepastyram stali a koša hišće dźensa ruku, kiž jich tłóči. Su dha Serbja někajcy njewólnicy, helotojo, z kotrymiž smě duchowna wyšnosć swojowólnje zakhadźeć? Što je potom křesćanstwo, katólstwo, što wěra a nabožina, hdyž so tući němscy knježa ani elementarnych naturskich prawow njedźerža, kotrež dyrbjeli po bójskej a statnej přikazni być nošerjo sprawnosće a prawdy. Bjez dźiwa, zo katolscy ludźo počinaju dwělować na wěrnosćach, kiž so jim z klětki předuja, w žiwjenju wosady a luda pak sami to njewobkedźbuja: Hic Rhodos, hic salta! Chcemy widźeć, hač hišće prawo a sprawnosć w katolskej cyrkwi knježi abo někajka abo něčeja namóc. Katolscy Serbja, do boja!

A. Kr.

Listowanje.

N. T. Po naších mńenju hodźi podrunje wumńenjenje hakle 1. 10. 28 ja 1. 10. 29 wupowědźeć, byrnjež pod postajenja wot 1. 11. 26 padmyło. Tuž móżeće jeno z pomocu podrunišćeho wujednjanšćeho hamta trošcku wyšišći podrunjišći pjenjeś jej wubědźeć.

Do Prušeje. Tu jedna so wo §§ 139 a 142 I 8 ALR. — § 139 rěka: „Nowe twarjenja dyrbja wot starších hižo wobstejazych žuśodownych, je-li polizajśe postajenja niczo druhe njepśedpśiśuja, znajmjeńśa ti wśědne cźerje (śrubje) śdalene być." A § 142 praji: „Wobśeja pak wokna žuśoda, pśed kotrymiž ma so twarić, hižo wot 10 lět žem abo hišćeże dźeże, a jitwy jenož wot tśeśe strony źmělośći dostawaju, dha ma nowy twar tak dalako wótcźo śtupnicź, so móże žuśod ś njewotewrjenego wokna delnjeho pośtkoda hišćeże njebjo widźeć." Bychmy wam radźili, **d o** wumjedźenja twara ś wokrjeźnym twarśtim hamtom so dorěčeć, jo njebyśćeże hakle poźdźišćo njelube wuśćparanja měli.

P. W. Je-li je cźasanje podarmo było, radźiny Wam so wobhonić, pola koho nam dźěśeła dźěła a śćto sašłuži. Po tutych wuśłědkach ma so cźasanje mśdy pola hamtskeho śudnistwa nanjetrowaś. Teź je radźomne, jeho k wotpoloženju śiewjeńśkeje pśiśiśaśi mśowaś, hdyž su wahlady, so hišćeże něśćto wobśedźi. Dobrocźeśći hamt hakle potom śapiśimnje, je-li so wupokaża, so Wy jako mać dźěśo žama śeźiwiś njemóżeśe.

O. Z. Wone na to pśichilde, wo kajku hypotheku so jedna, hač wo wobśtejazu abo wróćozapłaćenu, hač pod wumńenjenjom abo nałpjet śkutkownu śapiśanu. Wobśtejaze a na podłožku sakonja nahódnośne hypotheki so wot 1. 1. 1925 po pśedpśiśmach nahódnośnego sakonja sadanja, cyle wśicko jene, hač je pohódnośeńśe w leźownośći knihy (Grundbuch) śapiśane abo nic. Pod wumńenjenjom (Vorbehalt) wośpjet śapiśane hypotheki maja so na žamźne waśch nja sadanicź, mjeś tym, so sadanśenje nałpjet śkutkowacze hypotheki, wośpjet śapiśana, hakle to tym protyczyńym śchwórcźeśćeze śapaczina, kotrež po śapiśku śeźeśe (na pśich. žajka 20. 1. 25 śapiśana hypotheka so hakle wot 1. 4. 25 sadani).

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spěwa jutře wutoru wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaŕšowni". Dirig.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónd ź e l u w Serb. kofejowni.

Drježdźanski „Hromadnik". Spěwamy nětko kóždu sr j e du 1/2 9 h. w „Palmengarten" hromadże z towaŕstwom „H l a h o l". B. Kr.

Kurzus serbskich rejow wotmeje so s r j e du, **31. awgusta.** wječor 1/2 8 hodź. w „Serbskim Domje". Přińdźe zaso w š i t o y a z d y p k o m. Zarjadnistwo.

Malešecy. „Jedn. Sokol." Jutře wutoru wječor we 8 hodź. mamy měšanu zhromadźiznu. Kóždy sobustaw dyrbi cyle wěśe přińć, dokelž budźeja so sokolske pasy a teź nowe znamjeńka wudźěleć. — Dale mamy hišće jara ważne wuradźowanja. — Dźěći zwučuja wutoru wječor wot 1/2 8 hodź. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokola. Swjedźeński wubjerk za wokrjesny zjězd we Worklecach (4. IX.) zeńdźe so s r j e du, 24. ź n j eńca, wječor 1/2 9 hodź. pola br. Natuša w Khróśćicach. Na posedźenje su pódla Pančanskich wubjerkownikow přeprošeni starosta a načolnik Jednotow we Wotrowje, w Njebjelčicach a Khróśćicach. Nadźijamy so, zo wšitcy přińdu, dokelž wśo spěcha. Zarjadnistwo.

Radwof. „Sokoł" zwučuje přich. wutoru a pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. Načolnik.

Wšěm wobdźělnikam Sokolskeho Zlěta. Někotre fotografije zlěta su w Smolerjec knihaŕni (na Lawskich hrjebjach 4) w Budyšinje na předań.

Zamołwity za politiku a hospodaŕski dźěł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje

Hospodaŕski rozhlad.

Pónjelu. 22. awgusta 1927.

Barlinska burśa bě sajdźenu sobotu, kaž kóždu sobotu sawjerjena.

Produktowe wiki w Barlinje běchu sobotu dale skrućenje. Sa pśicheźu a rožku wowyśchidźu so pśaćiśiny, wośebje sa posdźišćeje termije. Sobotu pśaćeśeše zemńat

w Berlinj.:

rožki 11,20—11,40 hr., jećmjenja naležnjeho 11—13,25 hr., wasymśkeho 10,10 hač 10,40 hr.,

w t e r m i j o w y m w i k o w a n j u:

sa september: pśicheźy 13,85 hr., rožki 11,75 hač 11,85 hr.,

sa oktober: pśicheźy 13,70—13,72½ hr., a rožki 11,75—11,80 hr.,

ja dezember: pśicheźy 13,75 hr., rožki 11,75 hač 11,80 hr., wowsa 10,40 hr.

Na pśichodź.

Kóń do dźěła, Hewnigez hoźcźanz w Pśchiwcźizach. — Młody podšobny na kuble w Nowej Wśy p. Rakez.

Wył k pśichowanju w Bukojnje cźo. 28 p. Barta.

Wor młodych wołow w Lětonju cźo. 2.

Krowa młoda wyšokošuježelna we Wujeźku cźo. 13 pola Pomorz, bylna cźełuńwa blizko k cźelecźu w Sdźarju cźo. 22 pola Klukšcha.

Prošata w Hlinje cźo. 23, w Lemiśchowje cźo. 3.

Woł cźełmiwy w Maleśchezach cźo. 42.

Pśichśtajcź pytaja:

Pohonca, młóćeńskeho, młyn w Małśezach. Starśchego mashonitelo w Budyśchinje, na Mužakowśkej dróšy 13.

Richard Linda w Poćcźinzy. — Pohonca abo wotrocźka, Lippe w Semjzach.

Hoźn, mandźelśka rentśkeho mitchtra Metze we Luśku, W Budyśchinje na Śtieberowej dróšy 56 delka. Śchołta w Hodźiju cźo. 29. Mandźelśka dr. Müllera w Lubiju na Wósporśkej dróšy 191. Hoźcźenz „Cźorny Hodźik" w Bělej Wodzy.

Sśudnizy na pśicheźadźowanje

wutoru, 23. awgusta 1927:

w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach I. twarjenje: Mynje błido, nóznaj kanorcźaj, wuhotowanje lěharnje, 2 dwójnej ložy, śudobjowy kamor, cźajowe błido, 4 śtólzy, śtojazy cźajnik, kobrz, klubowy śtoł, 2 jupje, 40 śchćikakow burjowych prohow a 70 śchćikakow wołnow, śukńjany wobleć, muźaze kolo, pišaśiśke błido, 6600 zigarow, 5000 zigaretow, jećśne kolo, piano a pišaśiśki śtroj, wiśelake pśchiprawy za wobśtrélerje, 6 dźěcźazych wobleków;

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrivnje.

	20. 8.	19. 8.		20. 8.	19. 8.
Pšenca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	224-228	222-226	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-265	—	módre lupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jećmjeń	202-208	202-208	žołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wowsa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosušk	14,80-15	14,80-15
pšeńc muka	35-37,00	35-37,00	lany wosušk	20-21,30	21-21,60
ržana muka	31-32,85	31-32,85	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	14,75-15	bérnj. kruški	21-22,50	—
ržane „	15,00	14,75-15	syno, 50 kg	2,10-2,40	2,30-2,70
rapa	280-285	275—285	ržana słoma	1,10-1,25	1,70-2,00
lana symjo	—	—	pšeńc. „	0,75-1,05	1,10-1,40
hróch	24-27,00	24-27,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,50	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/4 11 hodź.: Dokelž žo j sukraja wurjadnje mało žita posticźuje, je wobchod pśchez hišćeże žnadny pśchi wyšokich płaćizjnach. — **Dop. 3/4 12 hodź.: Płaćizny ja tunu wo 50 pj. hač hriwnu postupichu. Hotoweje twory njebéšće śtoro žaneje posticźenje. Tendenza kruta.** k

Wićne płaćizny w Budyšinje.

20. awgusta 1927.

Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymjeja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	73 kilo	12,00	12,75
Rožka, nowa	70 „	11,00	11,25
Jećmjeń,	50 „	—	—
„ nazymski	50 „	9,50	10,25
Wows	50 „	12,50	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,00	14,50
Bérny	50 „	—	—
Butra	1 „	4,—	4,20
Syno, nowe	50 „	2,00	2,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1,80	2,00
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Ržana muka, 60%	50 „	17,75	18,25
Pšeńčne wotruby	50 „	8,00	8,00
Ržane wotruby	50 „	8,00	8,00
Jeja	1 štk.	0,12	0,14
Prosata 729 štuk	1 štk.	8,00	20,00

Płaćizny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. augusta 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 559.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetśeje ręzneje hódnośe hač do 6 lět	62—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	62—64
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	58—60
Mjenje picowane wšěch starobow	53—56

Byki 483.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetśeje ręzneje hódnośe	60—63
Połnomjasne, młódše	57—59
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	53—55
Špatne	50—52

Jałojcy a kruwy: 931.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje ręzneje hódnośe	48—53
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetśeje ręzneje hódnośe hač do 7 lět	40—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	—
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1100.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	82—92
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	72—80
Špatne (4.)	60—70

Wowcy: 9487.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	63—64
Starše wukormjene (2.)	60—62
Mjenje wukormjene (Marzschafe) (3.)	52—58

Swinje: 8305.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	69—76
Wukormjene	69—71
Mjasne	70—75
Špatne	60—70
Rancy a kundrosy	63—70

Kak nam pomhaš?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a pśećelow za sobudźěłu namołwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěśće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach" wozjewiš.
7. Hdyž wše čišćerske wěcy w serbskej čišćerni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźěł našeje čišćernje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Tobak! Wobkedźbujće na kóždy pad přichodnu srjedu moje wosebite poskićenje tobakow.

Hultsch w Budyšinje, Schillerstraße 6

Vogtl. gardiny kupujeće jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski

3 stomy krušow su na předań **w Swinarni čisło 1**

Kundrosa k plahowanju 9 mšesc. stareho ma na předań **Mjeŕwa we Wulk. Dažinje**

wužitkn. kruwa a 6 centnarjow ćežka rjana **plahowanska jałojca** stej na pred. abo k zamjenjenju **Max Köhler w Nižej Wsy** pola Rakec.

Wysokosuć. kruwa za 8—14 dnjow k ćelenju je na pred. w Lěskej čo. 13

Młoda, sylna podsobna **kruwa z ćelećom** je na předan **w Dalicach čo. 5.**

Młoda wysokosuć. **kruwa** je na pred. w Haslowje čo. 17

Vogtlandske Madraske wumělske **gardiny** story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže kupujeće jara tunjo pola **K. Erler** w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski

Wšě šulske knihi dostanjeće w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Statnje připoznata šula za wothladowanje khorych w Budyšinje.

Započatk noweho kursusa 1. oktobra 1927.

Připowědźenja abo naprašowanja maja so stać pola nawjedowarja šule,

prof. dra. Hessa w měšćanskej khorownji.

Kedźbu! Přijimam kóždu družinu šatow k płokanju a wužehlenju na př. **kornarje, předkošle, zwjeršne košle, manžety** atd. Zhotowjenski čas 1—3 dny. Tunje płaćizny, čiste wuwjedźenje.

Marja Handrikec w Dobrošicach pola Njeswačidła

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawaŕni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 196 | Budyšin — Wutoru, 23. augusta 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Kongres narodnych mjeńšinow wotewrjeny.

W Genfje, 22. auguſta.

Kongreß Narodnych mjeńſchinow bu dźenßa póndźelu popołdnju ½4 hodź. wotewrjeny. Wotewrjeńſke ßłowa rěčeſche preſident pſchihotowańſkeho wubjerka jużnoßłowjanſki ſapóßłanz w italſkim parlamenćźe dr. Wilſan k něhdźe 100 ſaſtupjerjam narodnych mjeńſchinow, mnohim pſchipoßłucharjam a ſaſtupjerjam nowinaŕſtwa. Wón dźakowaſche ßo ſchwajzaŕſkej ſwjaſkowej radźe a Genfſkemu knježeŕſtwu ſa hoſpodliwoſcź, kotruž ßmě ſwjaſk narodnych mjeńſchinow tam wužiwacź. Tole běſche w němſkej rěčzi prajił. W franzowſchczinje pokračzowaſche, ſo ßo nowe narodne mjeńſchiny do ſwjaſka njejßu pſchijecź mohle, dokelž hiſchcźe wuſtawki dowudźěłane njejßu. Jedna ßo wo ſcźěhowaze mjeńſchiny: wo Běłorußow w Litwje a Pólſkej, wo Frieſach w Němſkej, wo Bołharjow w Jużnoßłowjanſkej a Grichiſkej, wo Židow w Awſtriſkej a wo Litwjanow we Němſkej. Wſchitke tute mjeńſchiny, kiž ßu ßo hakle nětko k pſchiſtupjenju ke kongreßej ſamowolne, dyrbja czakacź, dóniž nowy porjad wudźěłany njebudźe.

Dr. Wilſan ſwěſcźi, ſo ſajim na kongreßu mjes narodnymi mjeńſchinami ßamymi ßylnje pſchiběra, ſchtož je ſ dopokaſom, **ſo je praſchenje narodnych mjeńſchinow ſdobom należnoſcź europiſkeho ſhromadneho žiwjenja** dozyła. Na kónzu wobroczi ßo preſident **na wotuczaze ßwědomje Europy** a na pſcheſjenoſcź narodnych mjeńſchinow mjes ßobu, kotrychž ſajimy ßebi njeßmědźa ſe ſaneje druheje ſtrony wuwužicź. Politika narodnych mjeńſchinow, — praji preſident, — je politika ſolidarnoſcźe, je europiſka politika a politika człowjeſtwa.

Němſka woſtanje neutralna w jendźelſko-ruſkej ſwadźe.

W Barlinje, 22. auguſta 1927.

S Moſkwy pſchindźe powěſcź, ſo je ßowjetſki kommißaŕ ſwonkownych należnoſcźow Czicžerin tele dny němſkeho póßłanza w Moſkwje, hrabju Brockdorffa-Rantzau pſchijał a ßo ſ nim dlěſchi czaß rosrěczował a ßo ſ nim khětro doſkadnje wo politiſkim położenju w ßrjedźnej Europje wuprajał. Pjecza ßu mjes nimaj tež problemy ſeptemberſkeje ſhromadźiſny Swjaſka Ludow k rěczam pſchiſchle. Czicžerin je němſkemu póßłanzej pjecza ßwoju ſtaroſcź ſjewił, ſo ßo Němſka wot Jendźelſkeje pſchejara czahacź dawa. S němſkeje ſtrony pſchezo hiſchcźe wuraſnje wobkruczuja, ſo Němſka mjes Jendźelſkej a Ruſkej krucźe neutralna ſteji a tež na tutym ßwojim ſtejiſchcźu woſtanje.

Před Könneckowym přelětom přez ocean.

W Barlinje, 22. auguſta.

Lětadło „Germania", ſ kotrymž chze lětaŕ Könnecke do Ameriki leczecź, hižom wot njedźele pſchipołdnja ſa lět pſchihotowane ſteji. Lětadło ſtaj jeho ſkaſarjej, hrabja Solms a lětaŕ Könnecke, wotewſałoj a tež ſapłacźiłoj. Tež ſtaj hižom ſawěſcźenja wotſamknyłoj. Lětadło je ſ drjewa twarjeny dwojotſěſchnik a bu ſwoprědka jako ßypańſke lětadło k ſniczenju lěßnych ſchkódnikow dźěłane. Dokelž je ßo jeho typ jako czežite lětadło jara dobry wupokaſał, bu wono ſa pſchelět pſches morjo wuſwolene. Na měſtno ſa ßypanſku maczijnu ßu wobſchěrne měſtno ſa bénzin a druhu potrjebu ſa lět pſchiprawili. Könnecke je ßo wuprajił, ſo ſa zyły czaß leczenja wjedniſtwo lětadła ani mjeńſchiny ſ rukow dacź njecha. Sa njeho ßu woßebje pſchijomny ſtoł do lětadła ſatwarili.

Zraženje w Halle.

W Halle, 22. auguſta.

Na kommuniſtiſke namołwjenje wopuſchczichu tu póndźelu popołdnju dźěłaczerjo ſ wulkeho dźěła ſ dźěłaŕnjow a ſendźechu ßo na torhoſchczu k wuſtupjenju pſchecziwo wotprawjenju Saccoa a Vancettia. Po demonſtraziji njewopuſchczichu dźěłaczerjo měſtnoſcź, ale ßo pſchecziwo poliziji wobroczichu. Skónczne mjetachu tež ſ kamjenjemi do poliziji, ſo dyrbjeſche tuta ſ gumijowymi klumpachami jich roſehnacź. Polizija ſaja pſchi tym 63 woßobow. Dźěłaczerjo pak ßo ſaßo ſhromadźichu a wobſtupichu polizajſki preſidij. Hacž do 10 hodź. wjeczor dyrbjeſche polizija dwazecźi krócź ſakroczicź. Wjeczor we 8 hodź. ſawołachu nadpadnjeńſki komando do pſchedměſta Glauchawy, hdźež dźěłaczerjo ſ kamjenjemi do poliziji mjetachu.

W Barlinje wotmě ßo kommuniſtiſka demonſtrazija ſa Saccoa a Vancettija zyle ſměrom. Wobdźělenje na dróhach a naměſtach njeběſche pſcheßylne. Na wſchitkich demonſtrazijach je ßo jenož něhdźe 20 000 ludźi wobdźěliło.

Němſke narańſche wulkowiki w Kralowzu.

S Kralowza, 22. auguſta.

W Kralowzu (Königsberg) buchu tele dny němſke narańſche wulkowiki (Deutſche Oſtmeſſe) wotewrjene, kiž ßo tu hižom k 15. raſej wotměwaja. Wopytowarjow ßo na wulkowiki telko ſendźe, ſo móže ßo wo wopytowym rekordźe rěczecź. Esamo ſ Wukrajiny, Běłoruſkeje a ſ němſkeje republiki pſchi rězy Wolſy wotdźělenja pſchijědźechu. We wobkhodnych worſchtach woczakuja, ſo wulkowiki do naſymſkeho wobkhoda w Kralowzu wjele žiwjenja pſchinjeßu.

Měr mjez cyrkwju a sowjetskim knježeŕstwom.

W Moſkwje, 20. auguſta.

Hłowa ruſkeje zyrkwje, Nižno-Nowgorodſki metropolita Sergius, je woſjewił, ſo wſchitke prawoßławne wośady a duchowniſtwo namołwja, ſo bychu ßowjetſke knježeŕſtwo ſa po prawje pſchipóſnałe. Dale rěka we woſjewjenju, ſo je duchownym, kotſiž ßu do wukraja czekli, pſchewoſtajene, pak pißomnje ßwoju loyalitu pſchecziwo ßowjetſkemu knježeŕſtwu wuſnacź, pak ßo ſ zyrkwje wuſamknu. Proklamaziju je metropolita Sergius, kiž je jako Tichonowy naßlědnik hłowa prawoßławneje zyrkwje, a metropolita w Twerje a 5 biſkopow podpiſało.

Južnosłowjansko-bołharske zbliženje.

Jużnoßłowjanſki kral Alexander a bołharſki kral Boris ſtaj ßo njedawno w Mnichowje ſetkałoj. Wot teho czaßa piſaju nowiny wo ſbliženju mjes Jużnoßłowjanſkej a Bołharſkej a rospominaja, na kotre waſchnje mohło ßo ſbliženje ſtacź. Tuž je ſajimawe ſhonicź, ſo w tutym ſwiſku nowina bołharſkeho ſwonkowneho miniſtra Burowa „Mir" namjetuje, ſo ma ßo wulki jużnoßłowjanſki ſtat wutworicź. Tónle ſtat měł bycź federatiwny ſtat podobnje jako Němſka a měł ſe 9 ſtawow wobſtacź, mjenujzy ſ Bołharſkeje, Sſerbije, Khorwatſkeje, Sſłowinſkeje, Boßnije, Herzegowiny, Dalmazije, Mazedonſkeje a Czornohórſkeje. Nowina „Mir" měni, ſo dyrbi Sſerbija ſ wutworjenjom teho le ſtata ſapocźecź. W Bělogradźe pak ßu ßo wuprajili, ſo Sſerbija ženje k tomu ſwólniwa njebudźe federatiwnu wulku Jużnoßłowjanſku ſałožicź, kiž měła 9 ſtawow, ale jenož ſ 2 ſtawomaj, mjenujzy ſ Jużnoßłowjanſkej a Bołharſkej. K tomu pak Bołharſka ženje pſchihłoßowała njeby, dokelž by we nowym ſtacźe ſtajnje ſ mjeńſchinu woſtała.

Dorěčenje w prašenju wobsadźenja.

Po powěſcźach Pariſkich nowin, kotrež njedźelu rosſchěrjachu, ßu pjecza jednanja mjes Jendźelſkej a Franzowſkej dla wobßadźenja Porheinſkeje ßo dokónczeła a ſtej ßo wobě ſtronje dorěczałej. Wo wunoſchku tychle jednanjow je franzowſki ſwonkowny miniſter Briand ßobotu popołdnju belgiſkemu póßłanzej w Pariſu w dlěſchej konferenzy rosprawu podał. Spodźiwne wſchak je, ſo belgiſke knježeŕſtwo w jednanjach dla porheinſkeho wobßadźenja ſkoro dozyła trjebali njejßu. To pak móže tež na tym ſaležecź, ſo ßo jednanja mjes franzowſkim a jendźelſkim knježeŕſtwom jenož na jendźelſke poſtupowanje w juniju ſakożowachu, a ſo chzyſche Franzowſka ſ Jendźelſkej zyle pſcheßjena bycź, prjedy hacž tſeczu móz, kotraž je na wobßadźenju Porheinſkeje wobdźělena, do jednanjow ſczahny. Belgiſke knježeŕſtwo je ßo ſe ßwojim měnjenjom dotal wróczo dźeržało. Nětko pak ßo powě, ſo chze ßo nahladam jendźelſkeho knježeŕſtwa pſchiſamknycź, to rěka: wona je tež ſa to, ſo ma ßo wobßadźenje Porheinſkeje wo něhdźe 12 hacž 14 tyßaz muži ſniżicź. Wo Italſkej, kotraž wſchak ma na porheinſkim praſchenju mało ſajima, je tohorunja ſnate, ſo je ſ dorěczenjom wo pomjeńſchenju wobßadki w Porheinſkej pſcheßjene.

Němſka pak dyrbi powěſcźe wo ſniženju porheinſkeje wobßadki, wo kotrymž ßu wobßadźeńſke mozy mjes ßobu jednake, ſ wěſtej pſchedhladniwoſcźu pſchijimacź, njeßmě jeje ważnoſcź nětkole hiſchcźe pſchewyßoko pohódnoſcźecź, pſchetož powěſcźe njepraja niczo wo wobßahu ſniženja zuſeho wójſka. Wěrno wěſo je, ſo je Jendźelſka wot ßwojich woprědnych žadanjow nahladny dźěl ſpuſchcźiła. Woſtanje-li pak Franzowſka pſchi ßwojim žadanju, ſo ßylnoſcź jeje diwiſijow w Porheinſkej ßamßna woſtanje a ſo chze jenož wojakow wróczoſcźahnycź, kotſiž w ßłužbje ſarjadniſtwa ſteja, dha wſchak woſtanje praſchenje Porheinſkeje ſa Němſku dale njepſchihódne. Pſchetož wuſamknjena węž je, ſo Jendźelſka a Belgiſka ßwoje wobßadźeńſke wójſko prozentualnje bóle ſniżitej dyžli Franzowſka.

Hdyž wot liczby wojakow wothladamy, wſchak nětko hiſchcźe dozyła wěſte njeje, hacž tute tſi wobßadźeńſke mozy ßwoje wójſko bjes wěſtych wuměnjenjow ſniža. Franzowſke nowiny hižom na to pokaſuja, ſo dyrbjeli ßebi něhduſchi ſwjaſkarjo nowe rukowanje ſa wróczoſcźehnjenje ßwojich wojakow ſ Porheinſkeje wot Němſkeje žadacź. W Barlinje pak hiſchcźe njewěrja, ſo ßebi franzowſke a jendźelſke knježeŕſtwo na nowe rukowanja myßlitej. Němſka by wěſo tajke žadanja krucźe wotpokaſała. Kak ßebi wobydleŕſtwo Porheinſkeje ßame wobßadźenje myßli, je wuſtupjenje Porheinſkich, kiž ßo tele dny w Magdeburgu wotmě, pokaſało. Porheinſka njech po jich měnjenju radſcho hacž do lěta 1935 wobßadźena woſtanje, hacž ſo by němſke knježeŕſtwo Franzowſam někajke rukowanja poſkiczeło.

So nawjeczorni móznarjo wobſamknjene ſniženje ßwojeho wobßadźeńſkeho wójſka pſchewjedu, prjedy hacž ßo ſaſtupjerjo Swjaſka Ludow w Genfje ſeńdu, njeje k wěrje podobne. Němſzy diplomatojo maja ſa to, ſo ßo ſaſtupjerjo móznarjow do ſniženja wobßadki hiſchcźe ſe ſwonkownym miniſtrom dr. Streſemannom ſrěcźa.

Hobrſka bitwa w jendźelſkich manewrach.

W Londonje, 19. auguſta.

Nad runinu pola Salisburg wotmě ßo dźenßa manewrſka bitwa, kotraž ſtejeſche zyle w ſnamjenju hobrſkich techniſkich poſtupow wot ſkónczenja ßwětoweje wójny. Lětadła pſchimachu ſ powětra 200 tankow, druhe lětadła ſpytachu tanki ſakitowacź. S mnohich měſtnow wrjeſkotachu maſchinſke tſělby, bomby padachu na ſemju, wojowanje ſ płunom ſcźěhowaſche. To běſche napohlad, kiž ſamó pſchihladowarjam ßłabe pſchirunanje pſchichodneje wójny pſchedſtajecź.

Narodna ſhromadźiſna w Schpaniſkej.

Ssobotu je ßo Primo de Rivera ſ dlěſcheho puczowanja po dołhowjeczornych ſchpaniſkich provinzach do hłowneho měſta Madrida wrócził. Wón pſchebywaſche tež we Santanderu, hdźež ßo miniſtrojo pod pſchedßydſtwom krala, kiž tam na lěczynym pſchebytku pſchebywa, k pośedźenju ſhromadźichu. Diktator Primo de Rivera je tam ſaßo we wſchelakich rěczach narodnu ſhromadźiſnu naſpomnił, kotrejež powołanje ma ßo 13. ſeptembra, jako na ſchtyri lětnym dnju ſchpaniſkeho ſtatneho pucza, woſjewicź. W prěnich dnjach ſeptembra chze Primo de Rivera pißmo kralej k ſchtudowanju a podpiſanju pſchedpołožicź. Wón ßo nadźija, ſo kral do ſwołanja narodneje ſhromadźiſny ſwoli. Po wſchelakich dalſchich wuprajenjach ma ßo wliw ſtrony diktatora, kotraž ßo Union Patriotiza mjenuje, na ſtatne ſarjadniſtwo dalebóle ſeßylnicź.

Położenje w Khinje.

Po powěſcźi ſ Pekinga je ßo artilleriji Nankingſkeho wójſka poradźiło, wojakow połnóżneho wójſka, kiž běchu ßo Pukawje ſaßydlili, ſe ßwojich ſtejiſchcźow wuhnacź. Něku Jangtſe nětko ſaßo połodniſche wójſko ßame wobknježi. Měſto Nanking njepſchecźel wjazy njewohrožuje, ſo ßo hižom tele dny dźěl Hankawſkich wyſchnoſcźow ſaßo do Nankinga pſchepołoži.

Bombowy nadpad w Argentinſkej.

W Cordobje, 22. auguſta.

Dźenßa rano rosbuchny w tudomnej wotnożzy Fordowych dźěłaŕnjow bomba a naczini wurjadnje wulku ſchkodu. Móz rosbuchnjenja murje twarjenja wutłóczi, ſo ßo wjerchi ſaßypnychu. Někotre ßußodne twarjenja buchu ſdźěła czežzy wobſchkodźene. Wjele ludźi czěkaſche na dróhu. Tónle bombowy nadpad pſchinjeßu do ſwiſka ſ proteſtowańſkim wuſtupowaniom pſchecziwo wotprawjenju Saccoa a Vancettija.

400 Barlinskich narodnych socialistow zajeli.

W Barlinje, 23. augusta.

Kaž je swate, je Barlinska nješina skupina Narodnosocialistiskeje dźěłaćerskeje strony rospuščeńcena. Sandźenu njedźelu wotmě tuta politiska strona w Nürnbergu swój statny stronink sjeź. Pónjedźelu rano je Barlinski policajski presidij na pischetkwapjace waschnje pschecziwo tutej stronje sapschimnył. Jako žo Barlinscy pschiwinowazy narodnosocialistiskeho hibanja w nozy ſ wožebitym cźahom do Barlina wrócźichu, jich dyrbne wotdźelenje schitkanskeje policije a kriminalnych sastojnikow wokoło 6 hodź. na Teltowskim dwórnischczu sadźerža. Wschitkich, nježhe 400 narodnych socialistow, policija saja a jich do 36 cźežitych autow seſadža a žo ſ nimi na Barlinski presidij poda. Dokelž je Barlinska wotnožka narodnych socialistow kaž tež zyła Brandenburska zuna hižo lětsa w meji rospuščena, žebi Barlinska policija wuſkesche, so organisacija w taſkim dale wobstejeſche, dokelž žo ſ wožebitym cźahom do Bayerskeje poda. Na tole tukanje sakoženwasche žo wcźerawsche sapschimnjenje policije. W źeńcźnym cźahu saja policija žobu někotre žobustawy. Schcźežinſkeje wotnožki narodnosocialistow. Sajeźi běchu ſ wjetschego dźěła w uniformach. Teſ wjele brónjow k biczu a kalanju policija pola nich nadeńdże. Sajate wožowy žu wožebje młodźi ludźa. Teſ žobustawy Němskeho žónskeho rjada žo wobdźěłachu. Tutón rjad narodnosocialistiskej dźěłaćerskej stronje blisko stejí. Po pschestrikschenju sajatych wokoło pschipołdnja sažo se sajeźa puschczichu.

Pruhowanje Budyskich troch Dobrowólnych wohnjowych woborow.

Dobrowólne wohnjowe wobory maju być žóže 5 lět wot wotpóſłanych wot krajneho wubjerka sakſtich wohnjowych woborow psches pschedźydźtwo swojaſtow wokrjesnych wohnjowych woborow pruhowane. W lěcze 1922 žu žo poſłednje pruhowanja w Budyschinje wotmě a tak běſche sažo na cźažu, so mějachu žu tři wobory ſnowa na jich kmanosć pruhowacź. Pschi poſłednim pruhowanju měſchczańskeje wobory bu k prěnjemu rasej nowa automobilna ſtykawa žobu pschedwjedźena, kotraž je w minjenych 5 létach wurjadne derje we woborniſtwje města a wokolinu ſłužiła. Dźak klinicha měſchczańſtim sastojnjerjam, kotříž ju tehdy pschiſłuschachu. Měſchczańske wohnjoſchadźerſtwo rozdźěli žo dla pschidźelenja automobilneje ſtykawy do 3 kompanijow ſ dospołownymi haſchenſkimi cźahami, ke kotremuž bu poſdźiſcho Židowska wobora jako 4. kompanija pschidźělena a doſta ſuwanſki rěd. Tak žu pschego sažo pschiſtejni měſchczańscy sastojnjerjo jhronadnje ſ komandom swoboru na natwarjenju wohenſhoſcherſtwa dźěłali k lěpſchemu a ſpomóžnju wohdźerſtwa.

We wobłuku ſnuczenych ſwojaſkowych pruhowanjow bu jako prěnja fabrikſka wohnjowa wobora waggonowoje fabriki žobotu 14,15 hodź. pruhowana. Pruhowanſka komiſija ſa wschitke 3 Budyſke wobory wobſtejeſche ſ kujeſow wokrjesneho sastojnjerja wopalneho inſpektora Arnoſchta Fiſchera ſ Bíſkopiz jako pschedkhydu, wopalneho direktora Jana Weineka ſe Semjz-Dunitz, wokrjesneho wjednika Roberta Kaſpera ſ Hajniz, wopalneho miſchtra Auguſta Schuberta ſ Njeſwacźidła a komandanta Pawoła Wólkela ſ Bíſkopiz. Pruhowanje sapocza žo ſ wobkładanjom uniformow a wuhotowanjom, k twmu pschiſłuſchny žo khodźenſke ſnuczowanje (Fußdienſt.). Dale ſkhodźowachu jenotliwe ſnuczowanja na pschiprawach, pschi ſchlawchowanju wohi, parnej plumpje, parnej autowej ſtykawje, ſtupańſke ſnuczowanja, wobſkładanje gratowanje. Mnohopołoh wobſtejny pruhowanje. Pschi pruhowanju wobdźělichu žo hišcźe nimo komiſije jako ſastojnjer firmy knjes direktor Schajba, dezernent měſchczańſkeho wohenſhoſcherſtwa knjes měſchczański rada ſtud. rad. Benze, knjes wopalny direktor Górliſch, knjes wopalny miſchtr Eckhardt, knjes kommandant Ullrich kaž tež hiſchcźe dalſchi ſastojnjerjo druhich Budyſkeju a dalſchich woborow.

Pruhowanjo a ſastojnjerjo podachu žo ſ autom wokoło 15,30 hodź. k blížſchemu pruhowanju Dobrowólneje fabrikſkeje wohnjoweje wobory Weigangez firmy, hdźež žo hnydom po pschiſtajenju pruhowanje ſ wobkładowanjom na ſnuczowańſtim měſtnje w dworje fabriki ſapocza. Temu pschiſtajenemu žo thodźenſke ſnuczowanje w 2 kompanijomaj pod kommandom ſwojeho kommandanty knjeſa prokuriſta Ullricha, kotremuž ſcźěhowachu jenotliwe gratowe ſnuczowanja. Jako ſastojnjer firmy běſche knjes prokuriſt Buſcher pschitomny, nimo njeho hiſchcźe někotři dalſchi knjeſa wot firmy a někotre cźeſtne gohoſtowy woborp a prjedy mjenowani knjeſa pſchi pruhowanju we waggonowej fabriz zy, dale hiſchcźe heſtman waggonſkeje woborp knjes wobkhodny wjedník Petrik. S tym žo 2. pruhowanje ſtónczi a knjeſa podachu žo po krótkej pschestawzy na Tſélnik, hdźež běſche žo psched wulkej ſyłu pschihładowarjow měſchczańſta wobora ſeſtupała.

Wobora běſche po kompanijach ſeſtupana. Ju ſhromadnje jeje kommandant knjes Kumbholz ke khodźeńſkemu ſnuczowanju kommandowaſche. Nahły ſyłny njewjedro-wy běſchej ſmuczowanja pschetorhny. Hdźa po dźěſkim cźaſu móžeſche wobora ſ nim pokračowacź, wono ſtónczi žo ſ eſkaktivnu nimo pokhodom bjes gratow, w prědu kuſczeſchtaj khór bubnarjow a kapała wohnjoweje wobory. Temu pschiſłamkowchu ſo jenotlíwe ſnuczowanja pschi gratach. Najprjedy ſnuczowachu 4 ruczne ſtykawy pod jenym kommandom knjeſa wopalneho miſchtra Eckhardta, potom ſcźěhowaſche ſnuczowanje pschi autowej ſtykawje, kommandowane wot cźahowego wjeduika Großmanna, dale ſnuczowanje ſe 4 ſuwanſkimi rěbleni pod knjeſom wopalnym miſchtrom Riſchu a k wobſłamkinjeju pschiſłamkachu ſo ſtupańſke ſnuczowanja ſ tſjoch ſtron ſtupańſkeje wěže pod dohładom knjeſa hejtmana Pätſchi.

Po jenotliwych ſnuczowanjach na Tſélniku běchu ſo wobory ſ gratami na Krakowſkim walu ſeſtupale, ſo bychu alarm k nadobnowemu ſnuczowanju wožakale. Tuto ſnuczowanje běſche ſa wschitke ſſi Budyſchſke wobory pschi Kronprynzowej kaſarnje wotmyſlene. Poſłajene běſche, ſo běſche pod tźehu na połodnjoſchej ſtronje ſ njeſnuteje pschicźiny woheń naſtał, kaž hižo ſo hižom thětro roſſcherił, jako ſo na njón dohładachu. S alarmom na wulki woheń ſawołane wobory nadeńdu woheń, kiž je hižom cźełku pschedrěł. Ssylny połodniſchi wětr hroſy woheń na połnózne dźěle twarjenja pschenjeſeł. W měſcźe je njedoſtał na wodźe. Tołoſała je mjeno, wodu k ſaleźu wohnja ſe Sprjewje bracź.

Swnczowanje wotmě ſo takle: Po alarmowanju je ſignalowymi rókami 18,58 hodź. pschitkhwataja 4 kompanije měſchczańſkeje Dobrowólneje wohnjoweje wobory a ſtnija ſo na połodniſcho-rańſchej ſtronje, ſe ſtykhu ſ wuzicźom ſuwanſkich rěblow ſ ruczńymi ſtykawami na woheń wodu dawale. Na to ſapſchimnje měſchczańſta autowa ſtykawa. Wodu dawaju ſa 3—5 mjeńſchinow po alarmje. Dale pschithwatatej fabrikſkej woborje Weigangez a waggonowoje fabriki. Tej doſtanjetej nadawk wot Schprjewje horje ſchlawchi nakładej. Waggonowa fabrika ſtoji ſo jako najſpuhniſcha pschi Židowſtim moſcze a cźeri wodu ke Weigangez motorowej ſtykawje na pał puſcza, tuta ſapo pschiwodźuje wodu do płachtojteho ſudobja, kiž ź tym. Wopschija a měſtu ſłuſcha, ſo by Weigangez parnej ſtykawje hnydom pschi wopalniſchcźu pschiležnoſcź dała ſatnje dźěłacź. Sa krótki cźaſ hižom mógeſche tej tuta ſtykawa pschecźiwo wotſtupi ſapschimnyeć. Podawanje wodu je Schprjewje je ſo jara derje poradźiło a tak móžeſche woda ſ 8 cźarami na wotwuſłeny woheń ſo wulíwacź. Pschi wopraworiſtym wohnju byrjoi ſo runje tołe twarjenje na to waſchnje ſchtitacź, łaž bu ſwnczowane. Se ſakurjenjom ſchodow a dla ſtracka, ſo ſo wjeſcki ſaſtupnu, ſu někotři wobornizy a wobydlerjo w ſtraſche. Jich wuhotowanjo ſe ſchtitacym apparatom k pschecźiwu turej a ſ wuhotowanjom ſchlamchom. Na tónzu hiſchcźe junu wschitkim ſtykawam ſtykacź dachu, ſchtož wulkotny napohlad poſtiſci, pschi kotrymž derje je pschewinika cźrjoda pschihładowazych na ſtwoje pschiſchcźa a woborp ſu ludźom dopokafale, kajſi ſamér doſtała dobrowólne wohnjowe wobory maju, niż w lěcźu je ſwojej rjanej kapału k 12 ſnuczowanjam wuczahnyeć, wožebje pak blížſchemu dobrowólnje ſtuſcźi. To je jedyn ſ najſwjeſchich nadawkow dobrowólnych woborow, kotryż pak dyrbjała tež ſjawnoſcź lépje pschihótnawacź.

Powſchitkowne wobſłamknjenje wſchitkich pruhowanjow běſche nimo pokhod tſjoch woborow ſ gratami pschez Bohatu hatu, hdźež běchu ſo kommiſija a wobdźělenj knjeſa ſeſtupali. Na Zitnych wikach pschiſłamkny ſo wuprajenje a wobhódnoſcźenje pruhowarjow psched ſhromadźenym muzſtwom. Pschi ſnuczowanju běchu nimo prjedy mjenowanych knjeſich hiſchcźe pschitomni, ſastupny dezernent měſchcź. rada dr. Schmidt, knjes pschedſtejićer měſchczańſkich ſastojnjerjow Lunza, jako ſastupjer wohenſhaſchenſkeho wubjerka knjes Seifer, cźeſtny kommandant měſchczańſkeje wobory knjes Boetius a wjetſcha liczba wonkownych towarſchow. We wobłhódnoſcźenju wuwjedže pschedźydźta kommiſija, knjes wokrjesny ſastupjer wopalny direktor Fiſcher, ſo pruhowarjam njeje łopko podnyko, ſi wobory na jenym dnju a njes nimi najwjetſchu ſyłu pruhowacź. W mjenje ſjwojich towarſchow w kommiſiji móže wſchitkim 3 woboram najlépſche wuſwědcźenje dacź. Dišziplina a hotowoſcź k woporam je zyle ſpokojaca. Město Budyſchin a wobdźělenej firmje móža horde być na taſki ſchkit pſche woheń. Kommiſija je ſ poſkiczenjemi dołpolnje ſpokojena a gratulowaſche ſastupjerjam města a firmomaj k dobremu wuſpěchej a napominaſche teſ, ſo njebychu teſ w pschichodźe w połépſchenju wohnjoweho ſchkita njewuſtali. Decerneni dźakowaſche ſo w mjenje města a woborow pruhowarjam ſa ſpróżnjene dźěło a ſlubi k lépſchemu města Budyſchina ſo dale prózowacź wo wohenſhaſcherſtwo.

S tutym běſche ſo ſjawny dźeł ſtóncził a wobory ſeńdźechu ſo dźělene k wjeſelej bjeſadźe. Dobrowólna wohnjowa wobora ſhromadźi ſo w Měſchczańſkej ſahrodze pschi ſynkach wobornieje kapały a towarſchſkojo wostachu hiſchcźe někotre hodźinki wjeſeli ſhromadźe.

Ze Serbow.

Pnjownica.

Wutoru 23. augusta

1851 * ſo w Hronawje pola Nachoda basnik Alois Jirasek, kotrehož hra „Gero“ je ſo wjacy króć w pře ložku Andriekeho pola nas hrała.

Trošt w horju.

Kříž na ſo wzmi, kiž pósła Ći
Bóh ze ſwojeho tróna,
Wón pomha njeſć, chce přez kříž wjeſć
Će tam, hdźež kiwa króna.

To ſtarosće, kiž ćišća će,
Ćiſá wšě na toho Knjeza!
Hlej, přez njeho tu ſtaja ſe
Wſej časnej nuzy mjeza.

Korla Fiedler.

*

Zajězd Serbow do Ml. Bolesławy.

Sſobotu 27. augusta rano 7.23 hodź. wotjěchu Sſerbja pſches Lubij a Habrachcźizy do Ml. Boleſławy, ſo bychu tam pschijednu 13.55 hodź. byli. Zyły porjad ſajěda a pschihoty miedowola poſrjěchi wotjěžk ſ Budyſchina. Sarjadnińſtwo poſłednje pschihoty cźini. Schto pak žada wot wobdźělnikow? Wone pscheje ſebi krutu dišziplinu, jedyn zyłk luboſcźe a ſtutka! W dźenſnjeſchim cźaſu Sſerb. Nowiny nadeńdźeſce jěſdny rjad a trěbne nuſne informacije. Sarjadnińſtwo pſchaje ſebi wſchitke Sſerbowki we narodnych draſtach. Nječh tołmacza Zony a holſy hordoſcź a ſebjewědomoſcź ſ dobrym ſkutkom. Sſerbja, hotujce ſo! Sſkónczne dny a hodźinki ſo blížaja!

*

Za wysoku płaćizną.

Powdawańcźko ſ naſchich Lnjow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

48) (Pokračowanje.)

Psched Margarecźinymaj woczomaj ſtojeſche ta kraſna, nježhy tak jara lubowana Zónſka, kotrejež luboſcź běſche ſcźi ſkónczuje tola dobyła; pschetož to, ſchtož ſ maczérnych woczow w poſłednich hodźinach do roſſłonowanja na dźiwku ſhładowaſche, běſche luboſcź. Margita cźuješche ju nětko hiſchcźe, a ſnowa klinecźeſche do jeje wuchu njewěſchedźenje hnuty, luby hłóſ, ći pschi roſſłohowanju ſ njej rjekny: „Margita, budź Injeſej Orlowſkenu ſ dobrej wunoczku! Wón je jara ſchlachotny muż, wón žebi to ſaſkuji.“

Nětko, hdyž mějeſche Margita ſwojeho ródneho nana ſažo, wot kotrehož běſche tak dalko dźělena była, a bźeda ſnajeſche, ſrośnuſi ſwoju maczéj lépje. Wona dźe bź dźědowa dźiwka, a ſawěſce běſchaj ſo jóma jara lubo měloj. Běſchtaj pak na pschezo dźělenaj, a ſawěſce wona pod tym cźerpjeſche, hyrnjej to tej ſenje pójnacź njedała. Kak dźe je jej k wutrobje było, dźiwno a ſtyſkno nadobo, hdyž bź cźaſ wuſeł, kiž dźowtu do jeje domiſny, do wſy jeje ſwožowneho dźěcźaſtwa wjeſeſche!

Hakle nětko wobjarowaſche Margita ſwoju maczéj, kak bź wona tam na maſem peronje ſtała a ſ taſkim dźiwnym ſpohladnjenjom ſa cźahom hładała, hdźež ſo hibacź počza, jako by była wot njeſchcźewinjonneho žedźenja pohonjowana, też laſtupiła a ſobu ſ dźowku k nanej hicź.

Tola jenoż k nanej? Njemóžeſche-li wona tudy hiſchcźe někoho, kiž jej blíſko ſtojeſche, kotrehož ſłuchej wona tak jara wopłakowaſche? Ach, Nikuſchka! Diw, hdy by wědźała, ſchto bź ſo ſ nim ſtało! By-li wědźała, kak blíſko wón někto nimo njeje puczowacź měješche! Wona niczo njewědźeſche. Haj, hdy by był jeje drohi, ſtokowłoſaty Lubuſchť, kaž wona jeho mjenowaſche, we ſwojich cźwilach wumrěł, by jeho cźorna ſemja dawno pokrywała, a wona by to njewědźała, wona — ſamična ródna macź!

Margita twarjoſchowaſche nětko w duchu ſwojemu bratrej, ſo bź jemu njehdy luboſcź jeho maczerje ſawidźała; wón laſtużeſche ſebi tule luboſcź. Wona ſo hižo njedźiwaſche, ſo mózeſche jeho macź takle lubowacź a wopłakowacź; wón dźe bź ſa nju na wſchě cźaſy ſhubjeny. Do domu Manfreda Korimſkeho njeńdźe Nataliji Rainerowej pſchiſłuſna. Ani mnjenſcho wobliczja ſwojeho prěnjorodźeneho ſyna njebudźeſche wona ſe ſwojimi ſnyſlami maczéj ſnuća. Diw, tak ſałoženje!

Ach, njeſwěra hórſcheho hrěcha dyžli njeſwěry a roſwěrowanja, ně...! Njeje mózno, na to pomyſlicź! Margita tłačeſche wobě rucy do ſwojeho wobliczja.

W tutej cźiſchinje a ſamoće hrabny ju njewuprajonny ſtyſk, hicź k maczeri, wobjecź ſ cźukmaj jeje ſchiju a płakacź ſ njej nad ſhubjenjom, kiž njeda ſo narunacź.

Ach, taſke njetrjebawiſche myſle to tola běchu! Jeje macź mějeſche wěcźe błyſchcźazu zetwarſchnoſcź wokoło ſebje a wubjerneje ſo ſabawjeſche; dźenſa běchu dźě runje jeje narodniny. To běſche pschezo wulka ſwjatoſcźnoſcź we Rainerjej domje. Knjeſ inżenjer połnja ju ſ darami, kelkoż jenoż wón ſamótżeſche; pschetož wón lubowaſche ju woprawdźe a ſ błubiwej duſche. Towarſchnoſcź holdowaſche jej, tak ſo wona ſawěſce ſe ſanej myſlicźki ko Orlowa abo Bodhrada njedóſtkny, a to cźim mjenje, hacź ſo bź Margita ſwoje ſbožopschecźerje pschepodźěła pschihótkała a wona dostanje je hakle jutſje. — A hdy by ſo ſ wězami někto hinak někto hacź ſo ſ nimi runje mějeſche, to by wona někto we tannej towarſchnoſcźi tej jenoż njetrjebawacź, cźeſkpjena wołoła była.

Wona ſo wotſchaſowaſche. Saczinje ſłódkeho wuſwobodźenja, kaž dże może njewotmija jo mócź, kiž je ſwoje puta wot ſo cźiſła, pschenja młodu wutrobu, ſjednoczenje ſ hótkim mjerſanjom, kaj móže jo jenoż dźowka ſaczucź, kiž ſa ſiwo ſwojeho nana ma pschihódneho nana. A tole ſaczuješe ſaczérí dospołnje prjedawſche myſlicźki ſedźenja.

Po tym bź na pschezo, haj na pschezo! A dokelž bź ju někto njewinowacże kſchiwdźeny nan na ſwoju wutrobu ſtłócził, rosdźěracźe ſo mjes njej a jeje maczerju njepschekroczne hjesbno.

Wyrnjej też wo ſhubjenu macź ſarowaka, ponthacź jej wona tola njemóżeſche; pschetož wona dźe to bź, kotraž běſche to, ſchtož mějeſche ſ najſmjeſchićhimi ſwjatkami na pschezo ſwjatane ſwoſtacź, rosterbła; wona bź ſwojich wopuſchczíła a ſ tym njewuprajenkite njeſbožo pschinjeſła na wſchěch, kotříž ju hacź do dźenſnjſchego hiſchcźe luborachu. Ach, rodźyn na to pomyſlicź, ně nihdy niż!

Margita dźiſche ſtoczież, ſwrěn ſaſwóczicź a někajke dźěło zapoczecź; tola wona tobo njeczinjeſche; pschetož jej pschińdże nadobo myſlicźka, ſo ma dźiwnu winowatoſcź psched ſobu. Bź dźenſa njerowczakowany wopyt dostała.

Lědy ſo bź dźeń wotcheſol a Margita po krótkim pschehłodźowanju ſe ſchtowonnje ſo wrócźiła, bź jej ſtwinſka pschipomodźita, ſo knjes tachant Jurecky w knihowni cźaka. Wona khwataſche, dźěbowchu hoſcźa powitacź a jemu wo toho njepschitommoſcźi ſdźělicź.

„To niczo njerozwadźi, hnadna knjeni, dźenſa mój wopyt wam płaczi.“

„Mi?“ wopraſcha ſo ſadźiwana. „S cźim mózu poſłużicź?“

„Mój rěczachmuoj wujeſa ſ cźeſcźenym knjeſom Orlowſkim wo wěſach, kiž jemu, jako nanej knjeni Nataliji, cźeſko łodaja, wo nich pſched wunczku ſpominacź, a kotrychž dyrbi wón tola ſpominicź porjadna dla a wobſebje dla ſbožnoſce wſcheje duſche. Dokelž nětko wo njepschitommoſcźi knjeſa Orlowſkeho ſhonich, pſchedewſchach ſebi, tule ſa njeho tak loſkocźiwu wěſ ſam dokónczeſ.

Margicźinej wocźi wotpoczkowachcźej na wobliczu tohole muża, napjatej, na cźo ſo wón mérí.

„Snadna knjeni, budźeſce-li mi, ſłużowniker ſwjatoſe zyrkwje, nětkore praſchenja dołwolicź?“

„Dw radnitbje“, ſiwny wona ſ hłowóczku.

„Sdże wy cźaſto k ſwjatym ſakramentam pokuty a woprawjenja thodźiſo?“

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

Wo wjedrje. Nižina hišćcze pšchezo pola Jenšelskeje leži a žo tam w žylnych deschczach a wětrach jewi. Swoje wuběžki pšczele hdyž a hdyž hacž k nam. Nascha krajina leži pak nimale na mjezy mjes mjenowanej nižinu a wyschinu, kotraž žo nad południschej wjedro khětro wotmenja. K wjetschim deschczam wschak hišćcze dóschko njeje. Dokelž pak žo jendželska nižina pomalku k ranju hiba, nam hišćcze dale njemohstajne a znadź bóle wětroste wjedro hrosy. Jutšje žrjedu hłónczko 4,58 hodź. študža a žo 7,05 hodź. khowa. Mjašczk študža jutšje rano 1,19 hodź. a khowa žo wjeczor 8,11 hodź.

— S **roschtowp padnyk** je žobotu dopołudnja w 10 hodź. na Seminarskej haju 60 létny muleć Hermann Mautsch pschi wukonjenju swojeho powołarskeho dźěła. Wón žo šmitska cžežko skani a bu ji jěsdžomnymi nohydłami wot zobustawow dobrowólnje sanitetneje kolony do khorownje pschewjesjeny.

— **Morwy namalany** bu njedźelu popołdnju wokoło 1,43 hodź. na Mujakowskej drohi pola Bórka w pschirowje 21létny wotrocžk Mats Marschner, kiž pola ratarja Pětšcha w Bórku khežesche. Lékař swěsći, so běsche wobžarujomneho mlodeho cžłowjeka, hdyž běchu jeho widlischcza hrable a wón do pschirowa padnył, Boža ruczka sajała.

— **Nowy wobkhadnyk a nadrózny porjadk.** Kaž nam měschczanska rada zdźěluje, wobdźěla žo tu khwilu nacžisk wobkhodneho a nadrózneho porjadka, kiž ma žo na nowowjesenem sakhim wobkhodnem porjadku wutworicz. Dokelž žo runje za wobkhodny porjadk kobudźełu se wschěch wórschkow zara pscheje, je měschczanska rada sa pokiwy a namjety, kiž maja žo na polizajtši haunt w Khupizy wotedaš, dźakowna.

— **Autowy wobkhad.** Porosczenja wyschcheje pótowneje direkzije zdźěluje. Sapocžejo wot 23. awgusta budże autowa postowa cžara Seifhennersdorf-Rengersdorf-Libij wot dwórnischcza Seifhennersdorfskeho hacž do krajnych mjesow (zlowniswo Rumburg a zlowniswo Rumburg a zlowniswo Warnsdorf) podlěschcena.

S **Lipin** pola Delujeho Wujeschca. Saidźeny tydźeń we nozu k schtworčkej dźěłaczer Hermann Hottaž j nasche wyby we wulkowej jamje we Werminghoffje cžežko znjeswoji. Wón j prawej ruku do cžerjeńskeho pasa pschiwdże, kotryž jemu ju wottorhny a tež ramjenowe khibadło. Jeho hnydom do khorownje dowjezu dotuješeju, hdyž hischcze zamžnyj dźeń na swoje rany wumrě. Wón hischcze 21 lět stary a nježenjeny. Jeho nan je městowschedźyda serbskeho towarstwa „Zahrodki" w Delnim Wujezdu a zdźěrny Serb a cžitař „Serbskich Nowin." Dźenja bonježecznu jeho k posledźenjemu wotwodźenku. Tež redakzija „Serbskich Nowin Hottažez swojoje swoju bohužełnosez wuprajі.

S **Kamjenizy** pola Lubija. Jatmožny kaschczik we zyrkwi a schulsku nalutowanicžku za puczowanje do Krkonoseh wurubili běchu tudy schinzo wjetschi schulsky bóžeń. Dobydte pjenjezy młodoštni njedocžinzy pschecžinjachu. Tak daloko hacž žo kradnjene pjenjezy hodžachu swěsczicz, staj wobžarujomnaj prawnaj starschej dweju hólcžow pjenjezy sarunakoj.

S **Lubija.** (Smjerczne njeschoo pschi rjadowanju.) Sobotu popołdnju sta žo na tutym dwórnischczu pschi rjadowanju (Rangieren) zakolne njeschoo. Rjadowanschi dźěłaczej Oskar Krems j Njechanja sljescheje na stupnischczu sawrjeneho nakładneho wagona, kotrehož zuwaze durje běchu woczinjene. Pisches to, so lokomotiwa j wotmachom do wosow zrasy, sasunychu žo durje a pschitušnychu dźěłaczerjowu hłowu. Puknywschi žebi nop bu Krems, kiž je nan njedorosczeneju dźěsczi, do tudomneje khorownje wotwjeseny, hdyž wón njepschischedschi hižo k žebi na swoje sranjenja wumrě.

S **Kamjenza.** Se šdźerki, mjes gmejnami Kamjenskeho wokrjeża sarjadowanje k lětscheemu „wot nulleje wody schkodowantych w katastrowej krajinje narańschich Rudnych hór" žu pschi wokrjesnjem swjatku Kamjenskeho hejtmanstwa w cžasu wot 13.—19. awgusta 1927 dale bóschke 5005,90 hr. a to wot města Wulkich Mdarjez 795 hr. (wscho khromadże hacž dotal 1866,10 hr.), wot gmejnow Wuczkez 40,50 hr., Bischheima 750 hr., Brunowa 120 hr., Hlinki 183 hr., Nekanjowa 84 hr., Hluwonjzy 25,50 hr., Gräfenhaina 108 hr., Heunersdorfa 65 hr., Häckendorfa 210 hr., Wudworja 21,50 hr., Krakowy 146,10 hriwnow, Luźnizy 33,50 hr. (wscho khromadże hacž dotal 333,50 hr.), Lubjowa 60 hr., Jitra 51 hr., Möhrsdorfa 175 hr., Nowoźizy 25 hr., Kornjecho Lichtenawa 1 hr. (wscho khromadże hacž dotal 528,10 hr.), Mokrowa 961,10 hr., Wóslinka 790,50 hr., Petershaina 50 hriwnow, Proczezy 248 hr., Pokrizuzy M.-S., 12.40 hriwnow (wscho khromadże hacž dotal 1014,78 hriwnow), Reichenawa 121 hriwnow, Zurizy 40 hriwnow, Sywizy 22 hr., Nadrózjanje Hrabowki 246 hr., Tradowa 7,50 hr., Wuschezje 30 hr., Serbskich Pasiz 57,50 hr., Wolowa 125,80 hr. — Tele sumy su so jako schtworka dźěłbu šdźerkowych wuwoschkow w gmejnach wokrjeża wot wodrjesnjeho swjatka na konto wulkeje wody sa narańschie Rudne hory pschi Sakskej sinjej banzy w Drjezdźanach pschepokajale. Zhromadny wuwoschk šdźerki w gmejnach wokrjeża bu wuczini hacž dotal 23.756,98 hr.

S **Wunza** pola Wojerez. Saidźeny tydźeń dósta majcha wjeß nowego kantora a to jeneho Serba, kaž běchmy sebi to wschitcy. Je to knjes Paweł Wiczas, rodźeny se Wull. j Sdźarow, kotryž běsche hacž dotal j wuczerjom we Krjebi. Wšitcy budźemy wóm tež tudy hišće pschinoschowacz, so by so pola nas jasna Serbstwo zbožnjało a skrudźiło!

Z Łužicy.

* S **Kobliz.** Wobžarujomne njeschoo sta žo pjatk dopołdnja w tekstilnych towarnjach Carl Kalauch podź. tow. We wotdźelu cžischczerje pschinidże mlodoštna dźěłaczerka Marta Rauzendorfez j Wbohom (Halbendorf) pschi maschinje j sewej ruku mjes walzy, tak so budu jej někotre korzuy jara rosmjeczene. Knjes dr. Taubner poskicži prenju pomoz a pschewjese sranjenu do měschczanskeje khorownje w Budyschinje.

* S **Shorjelza.** Mandźelskaj, hromadże 133 lět staraj, staj tele dny psched stawnischom jubilej. „Młody" mandźelski liczesche 58 nalěczow, „młodoštna njewěsta" je rjanu starobu 80 lět dozpěła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** Wino na haju. Schtwórk sraly na rózku Hanineje a Wulkeje Zwingerskeje bróhi piwowy wós jeneho piwowego wulkowobkhoda j winowym wosom wulkeho winowego wobkhoda hromadu, kiž žo polwali. S bleschow, w kaschczach sapakowanych, wuła žo wino j wulkeho dźela na bróhu.

* S **Drjezdźan.** (Swjatkowy dźeń pjekarskich a konditorskich pomocnikow.) Wothladkowy swjatk Satkleje swjatsa pjekarskich a konditorskich Nemjeze, kuzeje pschichodnu njedźelu swój 12. swjatkowy dźeń w Drjezdźanach. Swjatk je najwjetschi na narodnej pódje sjejazych organisazijow towarschow.

* S **Wulkohrózna.** Satkleneho namakachu pjatk dopołdnja w Gohlizu pola Weinbóhla podoffizjera 2. schwadrona j jeneho polka 12. Schto je njeschoowneho, kiž je woženjeny a zonu je schtyrjoch njedźelach zawostajił, do smjercze sahnało, njeje znate.

Zapóslane.

(Bjez zamołwitosce redakcije.)

Dalše duchowne škodowanje Serbow.

Pónđze tak dale? — Njecžini sej němske tachantstwo w Budyšinje žanoho swědomja?

Hdyž so w lěce 1921 Mišnjanske biskopstwo ze swojim sydłom w Budyšinje wobnowi a wobkruči, dha zhladowachu mnozy katolscy Serbja z wěstym strachom do příchoda dla swojeho **nabožnscho zastaranja w maćernej rěči.** Tući „pessimistojo", kotříž nowe poměry trochu hłubšo zapřimnychu hač někotryžkuli lajik, su bohužel prawje měli. „Někto drje po nami budźe", rěkaše tehdom. — Kak dołho a po Budyskich Serbach budźe —. Widźachu dopředka zo so prjedawši **serbski wliw, pod kotrymž so Němcam we wšěm dospołne prawa dawachu,** po času zhubi. Zo so to tak ruče stanje, so nichtó nadźał njeje.

Bórzy dyrbjachu katolscy Serbja přemjenjenje dotalnych poměrow na swojim cźele začuwać a to jara njewjesołe. Najprjódzy złožichu knjezace woršty swoje rucy

na Serbski Seminar w Prazy.

Tón hižo bě z dawna sem wěstym Němcam čerń we woku. Njelubješe so jim, zo z njeho wuńdźechu serbscy duchowni, kotříž njeběchu jenož dušipastyrjo swojeho luda, ale tež

nošerjo serbskeje kultury a wědomosće.

Pódla swojeho zastojnstwa wobhladowachu pěstowanje a hajenje serbskeho ludstwa jako swój druhi Bohu a statej (!) spodobny nadawk. Jich dźěło měrješe so na zdźerženje maćerščiny. W njej buchu dospołnje wuwučowani w Serbskim Seminaru w Prazy, dokelž mějachu pódla přileżnosć, druhu słowjansku rěč nawuknyć, štož je z wulkej lěpšinu za serbsku. Zrozumliwe pak nic za někotrehožkuli njepřećela Serbow, kiž chce nas w „němskonarodnym duchu" wocehnjenych měć. Kaž to wšelake němske towarstwa mjez Serbami činja.

Z předaćom Serbskeho Seminara sej jara nazne činjachu. Znaty P. Wael, w zrudnym wopomnjeću katolskich Serbow, jězdźeše samo z autom na Pražskich dróhach, zo by předaše seminara, wo čož ma sobu „najwjetše zasłużby", prawje spěšnje so wotwiło. Tehdomniši tachant, přałat Skala, bohužel do toho zwoli, dokelž jemu P. Wael pod ruku wuhladу na biskopski stoł činješe, byrnjež wot wšeho spočatka wědźał, zo jedyn Němc z wječorneje Němskeje přińdże.

Serbskeho Seminara w Prazy

wjacy njeje. Jeho wowcki su so rozběžałe a pytaja rozbrójene po swóje narodneho pastyrja. Nětčiše zarjadowanje njebudże serbskim bohosłowcam ženje to, štož bě tutón wot serbskeju bratrow założeny wustaw za łužiskich studowacych. Po nim je. Hač na wěčne?

Druha křiwda, kotraž so katolskim Serbam po založenju nowcho biskopstwa sta, je

rozraženje serbskeje duchownje konferency.

Po někajkich zastarskich wustawkach — snadź z 13. lětstotka —, ludźož liśće katolska cyrkej jako jenička w Němskej knježeše, a cyrkwinske gmejny do arcybiskopstwow so zjednoćachu, je nowe biskopstwo zarjadowało. Tak buchu serbske wosady z dźela ke Kamjenskemu, z dźela Lubijskemu arcyměšanistwu připokazane. Z tym bu

serbska duchowna konferenca rozbita

a pódla **hamtskeje hišće čerpjena serbska k njewažnosći zasudźena.** Officielna rěč je w hamtskej němskoj, jenož jeje wobzamknjenja maja płaćiwosće. Serbska rěč nima wjacy hamtskeho kharaktera. Němcowstwo bu wospjet z dobyćerjom. Halleluja!

A nětko je so třeći skutk stał, štož je moraliska plista katolskim Serbam w Budyšinje, mjenujcy

postajenje němskeho fararja při serbskej cyrkwi.

Njebychmy-li dosć serbskich duchownych měli, by biskopska kročel zrozumliwa była. **Sta lěta dołho płaćí tuta fara jako serbska** a z jenym šmórnjenjom ma stara tradicija so znićić. Dokelž su někotre jedyn płesniwy paragraf wusłědźili, zo ma sej farař k zastaranju Serbow

serbskeho kapłana

dźerżeć. **Farař njetrjeba w Budyšinje rěč swojich wosadnych móc,** dokelž su wosadni najskerje jeho dla tu. Što bychu japoštołjo prajili, bychu-li hišće po swěće khodźili a někto připaduje do Budyšina přišli, kotříž słowo naseho Zbóžnika dopjelnichu: **Dźiće a wučće wšitke ludy** (wězo w jich **maćernej rěči**)!

Nadźijomnje hišće na tachantstwje tute słowa **założerja katolskeje cyrkwje** zabyli njejsu.

Strowy rozum praji, zo ma so za dušepastyrja tajki duchowny postajić, kiž rěč swojich wosadnych znaje. Hinak w Budyšinje. Byrnjež traš z wjetša wšitcy Serbja němscy móhli, **we wěcach wěry a nabožiny chcedźa so ze swojim fararjom w maćernej rěči dorěčeć.** Kajka hara by nastała, by-li na příkład w Hornjej Slězyskej so Němcam dušepastyrjo nanuzowali, kiž žaneho słowčka němscy njemóže, byrnjež tam wosadni z wjetša wšitcy też pólski móhli.

Ze wšeho nazhonjeneho móžemy přińć na mysl, zo tutym **němskim duchownym mócnarjam** na tachantstwje njcej wo dosahace duchowne a nabožne zastaranej Serbow činić, ale

wo zesylnjenje Němcowstwa w Budyšinje.

Duchowna wyšnosć chce Serbow nuzować, ze **swojim fararjom němski rěčeć.** Mysla snadź: Po času so napřećiwnosć zhubi a tak je zaso jedyn zaškit (Bollwerk) Serbowstwa w Budyšinje zničeny. **Cyrkwinske dawki płaćić Serbja smědźa.** Za to jim jich nabožne a narodne prawa z nohomaj teptaja. Što maja potom katolikojo do wěry a nabožiny, do prawdy a sprawnosće dźerżeć, hdyž so tajka do njebjes wolca njeprawda na zelenym drjewje stawa! Dyrbja Serbja znate słowo „Sym katolski biskop a **němski muž**" na swojim cźele praktisez začuwać? Sto smy potom khmanjeli hač evangelscy Serbja kotrymž so wobcj rěči wobknježacy superintendent we Łužicy zapowě? **W nicžnju Serbowstwa stej sej katolska a evangelska cyrkej rucy podałej.** Dołho njebudże trać, a biskopski stoł činješe, byrnjež wot wšeho spočatka wědźał, zo jedyn Němc z wječorneje Němskeje přińdże. Dołho hižo so tu a tam stawa. Zakoń hižo so přihotuje. Prašamy so: **Su so cyrkwje k nicžnju mjeńšich ludow założiłe** abo maja Boże słowo wučić a wěriwych k njebjesam wjesć, hdźež jedyn

sprawny Bóh

kraluje, kiž budźe sebi wot wšěch zamołwjenje žadać. **Też wot katolskeho biskopa.**

Z dawna sem saksey biskopja katolskich Serbow wukhwalnja, **ze** wulku ličbu sakskich duchownych stajachu. **Z jich** pomocu móžachu so herbske kraje nabožnje zastarać a rozwiwać a su tak pomhali nětčiše biskopstwo wutworić. Dźensa hišće na 15 serbskich duchownych w Němcach skutkuje. K zastaranju słowjanskich katolikow (Polakow a Cechow) wužichu so **serbscy duchowni,** dokelž z wjetša jich rěč **mózachu a to** hórzy z pomocu serbskeje nawukownych. W tutej słužbje je so njeboh farař Winger w Lubiju skónczował. A dźensniši dźeń so hišće w tajkich wosadach wužija, zo bychu so přiležnjeni wukrajnicy w jich **maćernej rěči** zastarali. Znate je, zo je w času reformacije Budyske tachantstwo a klóšter Marijna Hwězda z pomocu katolskich Serbow so zdźerżał. Tajku a druhu podpjeru je katolstwo we Łužicy přez Serbow dostało. Kelko njezachodnych zasłużbow maja wo to serbscy duchowni. **Na to je so zabyło.** W žanej biskopskej dobje njebuchu katolscy Serbja tak skodowani, kaž runje po założenju nowcho Mišnjanskeho biskopstwa. To chcemy w čornych pismikach do našich nabožnych analow napisać. Tuto skodowanje njebudże hišće posledneje. Jeli so katolscy Serbja nětka na pjaty njestupja, budu zhubjeni na wšě časy. Bohužel, zo němske tachantstwo w Budyšinje k tomu swoju ruku poskića. Kak dołho hišće!

W mjenje wjele katolskich Serbow.

* S **Dreiwerden** pola Mittweidy. (Smjertne padnjenje.) S wysokosce 10—12 metrow padże schćežešćeny hólcžeg do skały, hdyž cžežke wrjóšk schćipaca. Na swoje žałostne sranjenje je wumrěł.

* S **Töbelna.** (Kriminalna policija je runje założenu dźěłarnju wopaczných pjenjez jencho Doblinskeho wobudźerja wusledźiła a tohole mischtra bórzy potom w Barlinje sajała. Se sajwjedźenym pschepytowanjom je wuńdźało, kak daloko su byle wopaczne jeno z dwě-hriwnarje zhotowjene ako syła hižo do wobdhoda date.

* S **Lipsla.** (Njeboža sawinjenje psches pša.) Na Mittkawschowej dróhi je 15. awgusta pos kolejeźnicu do prědneho koła skocził; kolejowař padże, sranj so cžežko na koleni a psches to bnoże wobježcež pša jakežkuli pschejeżdżowany. Njech dźenja wobježdżerjo žo na tohoh bjeru a žo w prawem cžasu wot swoje wokolobéhaje pšy staraja.

* S **Kamjenizy.** (Kjóžtanna lopkomuhlnosć.) W nozy na pjatk padny j jědžacha wot Annaberka do Kamjenizy wobžiwnischcza cžaka 1353, kiž jědźeschе j wulkim khwatkom, dwaj litowetraj jeha Annaberka Hana Frankez, tu khwilu we Wiesenbad bydlaza. Mleda holza bě žo wo wosowe durje sepreła, kiž so j njewuzahajenje pschicžinu nadobo wotezwischu. Sobuwinowawszy jěsdźnyku hnydom nutrjowy powjaz, na cžož njejesdźenu pytachu a jeho do cžaka pschinjeschu. Hnydom, hdyž bě cžak do Wiesenbada dojěł, pschepyta letarjo jeho a wupokaza jeho, to žo jej nimo

* S **Tobelna** (Kjóžtanna lopkomuhlnosć.) W nozy na pjatk padny j jědžacha wot Annaberka do Kamjenizy wobžiwnischcza cžaka 1353, kiž jědźeschе j wulkim khwatkom, dwaj litowetraj jeha Annaberka Hana Frankez, tu khwilu we Wiesenbad bydlaza. Mleda holza bě žo wo wosowe durje sepreła, kiž so j njewuzahajenje pschicžinu nadobo wotezwischu. Sobuwinowawszy jěsdźnyku hnydom nutrjowy powjaz, na cžož njejesdźenu pytachu a jeho do cžaka pschinjeschu. Hnydom, hdyž bě cžak do Wiesenbada dojěł, pschepyta letarjo jeho a wupokaza jeho, to žo jej nimo

nětkotrych wobodźenjow kože niczo stało njeby. Wona móžeše hamo wšchi do wobydlenja dóńć.

* S **Annaberka.** (147 samolwjenjow wo městno mješczanoſtk.) Na wuſwobodźene starostowe městno we Hammerunterwiesentalu je so mjenje hač 147 wobſoboſo samolwiło.

* S **Löbnitz.** Gurkowe žně su w tutom lěcze prawje dobrje. Tydźenſke roſpalanje górkow ſchadza na 200 wagonow a pſchezo hiſchcze traja podawanja we wulkowobthodach dale. Pſchitomnje górki powſchitkownje derje ſteja, tak ſo žně ſo hiſchcze něhdźe dwě njedźeli ſ bohatym dowoſom liczeć, je-li traſchi pſchezjaſnje khłodne wjedro kraſnoſcu njeſkaſy.

* S **Löwenberga** w Schleſyſkej. Woheń ſnieži wutoru khěžku Józefa Rudkowſkeho w Egelsdorfje. Wobhedźeſ bě na ſwojim dźěſkaniſchczu ſe ſwojej žonu hromadźe, hdyž woheń wudyri. Byrnjež bě wjeſna ſykawa hnydom ſe wohnju pſchijěła, njemóžachu ſ wobydlenja wobhedźerja nicžo wjazy wukhowaczi. Statok wotpali ſo hacž na ſakładne murje.

* S **Liberza.** Dybjačni paduſchi maju žně, „jich wobkhod też keža“ w mjerwjenju Liberzanſteje maſny. Wiſchelake cžeſke pſchipady ſu ſo woſſewiſe. Polizija je hižo nětkotrych mjeſnamordnych dybjačnych paduchow ſajała a pſcheſcžěhuje dalſche ſlědy. Hłowne polo dolhich porſtow ſu wulkowiſkowanſke khódby, ſawjeſelenſki park, ſjawne naměſtna a dwórniſchczo. Jenemu Wuherſkemu pokradnychu duzy do Liberza wobej liſtowni ſe 4000 krónami.

Što je opił?

Wo tym piſa wěſty Müller-Gordon w tydźeniku „Deutſche Republik“ ſ Londonſkeho cžaſopiſa ſtruchle wěrnoſcže, kajkeje ſchkody tutón jěd w krajach nacžini, hdźež ſo ſjawnje wužiwacz ſmě, na pſch. w Indiſkej. Na tutym jědze na Jendźelſka monopol (t. r. prawo ſamopſchedawanja) w Indiſkej. Kajkeje ſchkody nacžini, njech ſpiſowacźel ſam wuſnawa:

Wěſo mamy doſcź w ſwojej khěži mjeſcź. Ale ſwět je wulki a ſteji w ſwiſu ſ nami, kotrymž ſo njemóžemy wobhaczi. Opiſowy monopol Jendźelſkeje w Indiſkej je taſka należnoſcź, kiž zyłe cžłowjeſtwo ſtara. Dyrbimy cžitacź, ſchto Muriel Letter wo ſwojich ſacžiſchcach w Indiſkej we Londonſkej „Reconciliation“ piſche, ſo bychmy ſpóſnali, kak jendźelſki lud jenož pjenjeſ dla ſe ſymnej krewju milijony ludźi wote dnja w opiju a alkoholoſe ſadubu a kelko rukow ſo ſadwělujo ſ njebjeſam ſo ſpěha. Muriel Letter piſa:

„Sda ſo mi, kaž bych ſakoſcženje makeho dźěſcza ſłyſchał. Sſkaby płacź traješche tak dołho, ſo moja ſchcerceľniza dźěſche a ſa nim pohlada.

„Njeje niczo dale. Dźěſcu pobrachuje dosiś opija. Sklad je nam wuſchoł a druhego doſtanjemy, hdyž budu Ilamy wotewrjene“, tak ſo macź ſamolwi.

Nabladna Amerićanka wjedźeſche mje pſches opijowe a palenzowe klamy. Da ſo ſ wobhedźerjom do rěcži. Dołho njetrajeſche, ſhromadźichu ſo wopory opija wokoło naju a proſchachu, ſo bychmoj jich wot opija wumóžiłoj. Hdyž ſłyſchachu, ſo ſmy ſ Jendźelſkeje a widźachu, kak ſej mi běžu a ſo ſo barbowach pſchi myſliczjych jendźelſkeho monopola, hladachu na mnje ſ wulkimi wočemi. Proſchachu, ſo bych na kněježeſtwo ſtóžił, ſo by ſo ſakoń pſcherczźiwo pſchedawanju opija pſchewjedł.

Hindojo, Mohamedanojo a kſcheſcženjo ſa tym žedźa. Ale kněježeſtwu ſaležì na dołhodach. Jeniczke klamy, kotrež wophitachmoj, płacža 1000 rupijow (1 ſlěborna rupija je po naſchich pjenjeſach 1,92 hr., potajſim nimale 2000 hrivnow) wob lěto ſa konzeßiju (dowolnoſcź). Ludźo ſami proſchachu naž wo pomoz. Jedyn muž pokaja nam małe dźěcži, kotrež opij wſchędnje doſtawaju, ſo bychu ſo ſmérowałe, tak dołho hacž ſu macźerze na dźěle. Prajeſche, ſti ſchtwórczźiny opija, kotryž ſo pſchedawa, doſtanu małe dźěcži. Jenże njeſabudu wuraz we wočach tutych ludźi — běſche to maſa ſhromadźiſna wonka na wuſkej dróſy, — proſchachu, ſo bychmy jich wumóžili.

To bě wopraſwdźe poražaze. Sſtym ſwoje ſłowo na to dał a proſcho wupſcheſtrěwachu ſwoje ruzy mi napſcheczo. Budu hladacź, ſ ladý Aſtor a ſ druhimi ſo ſjednacź a cžaſ ſpytacź, kněježeſtwu pokaſacź, ſo naſch ſtat, naſcha cžeſcź a ſamo naſche duſche do ſtracha pſchińdu, hdyž my rajne palaſty, błyſchcžate wójſko a ſtatne hamty tworimy, ſo cžož ſo małe dźěcži pſches opij ſłaža a ſnicža, ſo móhli twory ſaplacźicź. Wſchě ſtrony ſu ſo pſched ſjomi létami ja to ſaſtajili, ſo tutón ſadźiwk ludźi ſo wotſtroni.

Jnda njeſnaje Jendźelczana a nawopak. Woni ſo dźiwachu na pſchikład nad ſwojej abſtinenzu, mojim vegetariſmu (ſo wot roſtlinow žiwicź,) też nad tym, ſo běch po hinduiſtiſm waſchnju mjes ninu žiwy, bjes ſtólza a blida, hladadła, moja a widlicžkow, kotrež ſa Europjana njepa-romne ſu. Jim ſo ſeſnu, hdyž wuſłědźichu, ſo lěta dołho do dobrowólneje khłodby wěrjach a tute moje ſadźerżenje zyłe naturſcže ſ kſcheſcženſtwa wukhadźa. Samowłeni hladachu na mnje.

„Sſu hiſchcze wjazy taſkich cžłowjekow we Waſchej wótſtinje, kiž kſcheſcženje ſu ſ Wami?“ praſchachu ſo mje dwělownje.

„Tyſazy a tyſazy wotmikowich. Tutón wopyt tjoch měſazowu dyrbjeſche pjecza ſa mnje cžaſ najcežſcheho ſamolwjenja byc.

Wſchelaſy Jndojo ſu ſaſakli njepſcheczeľo kſcheſcženſtwa. Jeſuſa Khrſtuſa cžeſcza kaž wſchitzy. Jndojo ſu runje wot. Jich dóńt je žałożny. Sſu najhubjeńſchi na ſwěcze a runaja ſo w ſwojim njepocžinku wužiwanja opija najbędniſchim dźěcžom Božim. A to wſcho tuteho monopola dła, kiž pſches cžaſa a duſche dźe a ſamo pſched najnéžniſchimi dźěcžimi njeſaſtanje. Ow, Jendźelſka!

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěſcź wo wjedźe ſa julije ſrjedu.** We połnóżnym dźełu Němſkeje budźe pſchezo hiſchcze pſchemětujate a wobſeže pſchi morju jara wětrowite; w połodniſchej Němſkej budźe wjedro wobſtajniſche, ale khłodne.

Na létaniſchczu Lipſk-Mokaw wotmě ſo njedźelu ſlětowy ſchkoртny dźeń, pſchi kotrymž jedyn ſobuſtkowazy ſmjertnje ſnjeſoži. 35 létny nježenjeny pilot Anton Merſelbach dyrbjeſche ſo ſ padadłom ſ wyſchiny dele puſchcźeć. Padadło (Fallſchrm) drje ſo roſtoži, ale jedyn wopas ſo roſtorhny. Tak bě padadło ſwobodne a dźeſche ſame k ſemi. Pilot pak padny 300 metrow wyſoko dele a woſta ſ roſbitymi ſławami morwy ležo. Merkelbach trjebaſche padadło, kotreż bě jeż ſam ſtworił. Hižo 80 raſow bě ſ nim ſbožownje ſo na ſemju puſchcźił. Na tym dnju bě ſo ſ pilotom Knabe do powětra puſchcźił a wotſali ſo wot njeho ſe ſłowami: „Bożemje, „hólźiłko“, to je mój 81. ſkok.“ Tón bě jeho ſmjerć.

*

W měſeže Offenbachu ſta ſo załožne mordarſtwo. Bjeſdźelny Hadam Adler bě ſo dła pſchipoſłaneho wuſtawa ſ wurumowanju ſwojeho bydlenja njeſmérnje roſhorił. Pſchi wurěžowanju ſ wobhedźerjom khěže, ſ wěſtym Bjedrichom Weidelom, ſatſeli jeho. Hewak bě ſ nim też w njemérje žiwy. Na to mordar cžeſny, tola ſtaji ſo poſdźiſcho poliziji ſam.

*

Po powěſcźach ſ München-Gladbach naſta w Jóſefowym łiſchtrje Waldnieru, hdźež je wjetſcha licžba duchaſtabych lhowanzow ſameſežena, wulki woheń. Na njón ſo dohladachu, hdyž běchu lhowanzy runje w zyrtwi. S haſchenjom wohnja měſeſche ſwobodna wohnjowa wobora ſe Waldniera a na pomoz ſawołana Gladbachſka na pjecź hodźin dźełacź. Tſcha hłowneho twarjenja je ſo dozyła ſpaſiła a herni poſtłóh tuteho twarjenja, hdźež běchu łehanje lhowanzow, je ſpał wedu a padanje tſchi jara cžeſkyk. Jedyn ſ wobernikow ſu pſches padaze żehliwe kruchi cžežſy ſranjeny.

*

Hollandſke létadło ſ 11 puczowazymi, kiž ſ Croydona do Amſterdama lecžeſche, wcžera rano dwě mile ſ połodnja Sekenoaſa Kenta dele padže a do ſchtoma ſaleza. Wono ſo doſpołne roſbi. Mechanik létadła, Nijzemjan ſ mjenom Broenklaus, bu morjeny. Sdyhom wołgobow a ſwjedník buchu cžežko ſranjeni.

*

Jndianſki łbéjł w Boliviji je nimale dozyłnje poraženy. Knježeſtle wójſkowe wołdźeſe pſchejcžehaja roſpróſchene cžłódy łbéjłarjow a ſu we wokolinje Tarabno wójkom a w Esquina ſchćěhnaze nawjedníkow ſajeli. Je ſo jim też poradźiło, naſchkarała njemérow, wěſteho Jndiana Luis Navarov, popadnjeć. Tyhnu jeho najſtérje do ſaſtwa we Sueren.

*

Amerikanſke pózłanzſtwo w Tokio doſta wcžera wjazore liſty, w kotrychž ſo jemu hroſy, ſo zyłe pózłanzſtwo dwanaze hodźin po Saccowym a Vancettowym wotpra-wjenju pſches bombu do powětra roſleczi.

Swójbne powěſce.

Słubjeni: Frida Wyzlikez a Herbert Foeſt na Jdźewje. — Hanka Schołcžiž a Jurij Scheffa w Budyſchinje. — Frida Wirtez w Budyſchinje a Reinhold Schramm w Peterswaldawje w Schleſyſkej. —

Swěrowani: Siegfried Ropta, diplomowy pſchekupſki wuczeń ſ Gerdu rodź. Hofmanez w Budyſchinje. — Alfred Ryčeř ſ Gertrudu rodź. Henczeľez w Kamjenzu. —

Semrěłoj: Paweł Neibert w Zidowje, 35 łět. — Hermann Radlik, ratař w Prožymje, 35 łět.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa dźensa wutoru wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni“. Dirig.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ zmėje jutře srjedu wječor hišće raz spěwanje za Mł. Bolesławu.

Drježdźanski „Hromadnik“. Spěwamy nětko kóždu srjedu 1/2 9 h. w „Palmengarten“ hromadźe z towarſtwom „Hlahoł“. B. Kr.

Kurzus serbskich rejow wotmėje so srjedu **31. awgusta.** wječor 1/2 8 hodź. w „Serbskim Domje“. Přinđźe zaso wšitcy a z dypkom. Zarjadnistwo.

Lichań. „Zernička“ ma dźensa wječor 1/2 9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dirigent a předsydstwo.

Luž.-serb. Sokolski Zwjazk. Na zlětowem dnju su we W. Čisku 3 zwučow. košle, 1 čerwj. pas za dźěći a jedyn šlips ležo wostałe. Wobsedźerjo njech so na br. Kašpora we Wulkim Čisku wobroča. Nimo toho je so jedyn kłobuk zaměnił. Štó ma wopačny?

Małešecy. „Jedn. Sokoł.“ Dźensa wutoru wječor we 8 hodź. mamy měsačnu zhromadźiznu. Kóždy sobustaw dyrbi cyle wěsće přiić, dokelž budźeja so sokolske pasy a też nowe znamjeńka wudźeleć. — Dale mamy hišće jara ważne wuradźowanja. — Dźěći zwučuja wutoru wječor wot 1/2 8 hodź. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła. Swjedźeński wubjerk za wokrjesny zjězd we Worklecach (4. IX.) zeńđże so srjedu, 24. žnjeńca, wječor 1/2 9 hodź. pola br. Natuša w Khróšćicach. Na posedźenje su pódła Pančanskich wubjerkownikow přeprošeni starosta a načolnik Jednotow we Wotrowje, w Njebjelčicach a Khróšćicach. Nadźijamy so, zo wšitcy přińdu, dokelž wšo spěcha. Zarjadnistwo.

Radwoř. „Sokoł“ zwučuje dźensa wutoru a pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. Načolnik.

Wšěm wobdźělnikam Sokolskeho Zlěta. Někotre fotografije zlěta su w Smolerjec knihařni (na Lawskich hrjebjach 4) w Budyšinje na předań.

Zwjazk łuž.-serbsk. studentstwa. Wubjerkowe posedźenje je jutře srjedu (24. 8.) pop. 1/2 3 hodź. w Serbskim Domje. (Wólby jednačela, redaktora, knihownika. — Rozprawy pokładnika a staršeho „Swobody“. — Hodowna skhadźowanka.)

M. N., starši.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokafnjow, kwasne dary,
kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Kedźbu! Přijimam kóždu druhu šatow k płokanju a wužehlenju na př.
kornarje, předkoše, zwjeršne koše, manžety atd.
Zhotowjenski čas 1—3 dny. Tunje płaćizny, čiste wuwjedźenje.
Marja Handrikec w Dobrošicach pola Njeswačidła

WŠĚ ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, słubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a
też
přeprošenja, visitne a džakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIČIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYŠINJE** w Serb. Domje

Zajězd Serbow do Bolesławy.
Sobotu, 27. awgusta 1927.

Z Budyšskeho dwórnišća rano	7[23]
z Kubšic	7[33]
z Pomorc	7[42]
do Lubija	7[59]
z Lubija	8[42]
do Habrachćic	9[12]
z Habrachćic	9[55]
do Młod. Bolesławy	13[55]

Wšitcy druzy wobdźělnikojo z druhich stron maju jězbu w Budyšinje nastupić. Zhromadźujemu so wot 1/2 7 hodź. hač do 7 hodź. na dwórnišću.

Njezapomńće naše žónske na to kedźbne činić, zo wone po możnosći w serbskej drasče přińdu.

Njebjeřće sebi sležborne pjenjezy sobu, jenož papjerjane. Zarjadnistwo wobstara trěbne pjenjezy k wuměnjenju a wudawa na puću, hdźež maju so też dopłačenja wotwjezć.

Zbytki wóskowanych tkaninow
žórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy
tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw. Lawsk. hasy 10

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago
Fahle
Schuhwarenhaus
Lautzen, Lessere Langenstr. 3

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez łowa a hozdźika.
Crepe-gumijowe póduše so na wšě čerje přidźěwja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Łožowe damasty
běłosmuh. nawoblečenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawoblečenja kupuješe jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda“. Rěču serbski.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Přiloha k číslu 196

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 23. awgusta 1927

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bdźenju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadźenju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelskej protestowanskej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

I.

Heslo: Budź twoja wola nad nami,
Kaž na njebju tak na zemi.
Daj we křižu nam scerpliwosć,
W wšim času prawu posłuchnosć.
Złej hrěšnej woli wobaraj,
Ji žanej mocy njepřidaj!
Katolscy Serbja!

Postrowjam Was w duchu słowjanskeju japoštołow swjateju Cyrilla a Methoda, kotrajž staj słowjanskim bratram z raněcha kraja swětło wěry přinjesłoj.

Postrowjam Was z powsitneho Velehrada w duchu unionistiskeho zjězda, kiž so prócuje wotšćěpjenych naraňšich křesćijanow w jenej swjatej katolskej wěrje zaso zjednoćić. Postrowjam Was w duchu swjateho Wótca, kiž tole zjednoćenje na zasadze čěsćownosće napřećo maćernej rěči tutych słowjanskich narodow kaž wšěch ludow wótcowscy spěchuje.

My, kotřiž smy lětsa V. unionistiski kongres na Velehradźe wopytali, smy spóznali, zo bamž Pius XI. chce to najlěpše kóždeho ludu: bratrowsku přezjednosć a jenu krutu wěru do našeho Zbóžnika Jezusa Khrystusa.

Wšěm wšitko dyć! kaž swj. Pawoł tak rjenje praji, ma być směrdawaca zasada wšěm prawym a sprawnym katolikam. — W duchu sprawneje lubosće katolika chcemy tež my nětko jednać.

My smy so tutdy dźensa zhromadźili, zo bychmy so wuprajili wo naležnosći znowazarjadowanja fařskeje wosady Našeje lubeje Knjenje a cyle wosebje wo postajenju **němskeho duchownehо** za noweho fararja tuteje našeje wosady.

Zańdźenu njedźelu smy we wobmaj cyrkwjomaj z klětkow słyšeli a dźensa čitamy nětko w Kat. Pósle čo. 34 z 20. aug. 1927 str. 277 tole wozjewjenje:

Z Budyšina. Po biskopskim rozkazu je so njedźelu 14. augusta w tachantskej a w cyrkwi Našeje Lubeje Knjenje sćěhowaco pismo wozjewiło dyrbjało:

„30. junija t. l. je so w dekanaće tachantstwa swj. Pětra w Budyšinje hłowny kapitl wotmeł, na kotrymž so wšitcy wysokodostojni knježa kanonikojo w Budyšinje a zwonka njeho wobdźělichu. Za přičiny, zo nowe statuty najdostojnišeho kapitla do skutka stupja, su so tež druhe postajenja stałe, kiž maja za dušepastyrstwo biskopskeho města a k njej słušacu wokolinu wažnosć a kotrež su so hižo za někotre lěta za trěbne pokazałe.

Po jenohłósnym namjeće generalneho kapitla je najdost. k. biskop dr. Christian Schreiber na samsnym dnju přez biskopski wukaz postajił, zo budźetaj w biskopskim měsće Budyšinje w přichodze dwě samostatnej farje wobstać, fara biskopskeje cyrkwje swj. Pětra a fara Našeje Lubeje Knjenje. K biskopskej cyrkwi słušeja w přichodze wšitcy wěriwi, kotřiž w nutřkownym měsće Budyšina, a to mjez starymi wężemi a měšćanskimi murjemi bydla, wěriwi zbytneho města a wokoliny słušeja k farje Našeje Lubeje Knjenje. Mjezy tuteje fary z druhimi namjeznymi farami wostanu same kaž dotal. Biskopska cyrkej budże zastarana wot jeneho z tachantskich knjezow, kotrehož katedralny kapitl najdost. k. biskopej namjetuje. Jako farař nowowobmjezowaneje biskopskeje fary je wot hłowneho kapitla presentowany *dotalny zasłužbny farař*, Budyski wysokodost. k. šolastikus Jurij Hejduška. Najdost. k. biskop je presentaciju přijał a wysokodostojnemu k. šolastikej Jurjej Hejdušcy farstwo biskopskeje cyrkwje z płaćiwosću wot 1. sept. t. t. přepodał. Jako fararja cyrkwje Našeje Lubeje Knjenje je generalny kapitl najdost. k. biskopej namjetował wjeledost. k. Willibrorda Sprentzla, dotalneho fararja w Bärensteinje w Kamjenicskim wokrjesu. Najdost. k. biskop je wjeledost. k. fararjej farstwo Našeje Lubeje Knjenje přepodał, tohorunja z płaćiwosću wot 1. sept. Porjad Božich słužbow wostanje w biskopskej kaž tež w cyrkwi Našeje Lubeje Knjenje njepřeměnjeny kaž dotal. Zarjadowanje dalšeho wutwarjenja dušepastyrstwa w biskopskim měsće Budyšinje so stanje po nastupje noweju knjezow fararjow. Wo zapokazanju hišće dalše zdźělenja dóndu."

P ř i s p.: Wobžarujemy jara, zo naš „Kat. Posol" njeje hižo tydźenja tutu — hdyž nas tež jara zrudźacu — powěsć přinjesć mohł, mjez tym zo „Saksa Nowina" hižo zańdźenu njedźelu tutu přinjese.

Dale so nam wo tutej naležnosći pisa:

Kaž bu tu wozjewjene, buštaj dwě samostatnej farje w Budyšinje nětko zaso z nowa zarjadowanej, kaž je so to tež tu w Budyšinje z klětkow wozjewiło, a na čož je so hižo lěta dołho spominało a so přało a kaž je to generalny kapitl tachantstwa swj. Pětra 30. junija t. l. wobzamknył a najdost. k. biskop wobkrućił. Z tym pak so we wašnju a porjedze Božich słužbow ničo njepřemění, ale wostanje kaž dotal. Tež ličba serbskich duchownych wostanje tasama. M. Z.

Po tutym wozjewjenju je so nas serbskich katolikow Budyšina a wokolnosće, haj cyłeje Łužicy njesměrne rozhorjenje zmócniło, dokelž my serbscy katolikojo njejsmy nihdy za móžne měli, zo fara Našeje Lubeje Knjenje budże z němskim fararjom wobsadźena, kiž našeje maćerneje rěče mócny njeje a tohodla dušepastyrstwo za nas Serbow tak wukonjeć njemóže, kaž so to katolskemu duchownemu, wosebje fararjej přisłuša.

Hižo před lětami hrožeše wulki strach, zo budże **„serbska fara"** docyła zběhnjena. Ja praju „serbska fara", a to z dobrym prawom. Haydom chcu to rozjasnić. Swoje krótke stawiznske data sym wujimał z přinoška* k stawiznam cyrkwje: „K Našej Lubej Knjeni" w Budyšinje, kiž je lěta 1898 tehdyši tachantski wučer F. Semank napisał.

Wo założenju tutoho Božeho domu, kiž w starych lisćinach rěka: „Ecclesia ad Beatissimam Virginem in foro salis Budissae" (t. r. Cyrkej k Najzbožnišej Knjeninje na Sólnych wikach Budyšina), njeje žana prawa jasnosć. Dr. Baumgärtel w Budyšinje mjenuje we swojim pojednanju 1293 jako założne lěto. Machaček pisa we swojim dźele „Geschichte der Bischöfe des Hochstifts Meißen" na str. 189 tole:

„W Budyšinje zběhachu (pod biskopom Conradom I. Mišnjanskim) tamnišu měšćansku cyrkej k Našej Lubej Knjeni — **přiłomnje serbsku katolsku farsku cyrkej tudy** — lěta 1240, wona dosta zrjadowanu Božu słužbu a słuženje Serbam jako pobrjebna cyrkej."

Machaček zepjera so při tutom wudawanju najskeršo na rukopisnu khróniku w archiwje Budyskeho tachantstwa . . .

Jena notica** pokazuje na to, zo je cyrkej k N. L. K. w druhej połojcy 11. stotka była natwarjena. We přezjednosći z tym wopowěduje łaćanske promemoria lěta 1691, zo je so cyrkej před 600 lětami natwarjała. Złožuju so na to, móžemy za prawo spóznać, zo pada natwarjenje a poswjećenje cyrkwje k N. L. K. do časa, hdyž bě swjaty Benno z biskopom *Mišnjanskeho* biskopstwa (1066—1106), a tuž drje so njemylimy, hdyž prajimy, zo je tutón Boži dom wot njeho samoho był założeny, kaž je Pětrowska cyrkej była wot biskopa Aiko z Mišnja w lěće 999 natwarjena. **Přetoż Benno poswjećeše so z wosebitej starosću wobroćenju pohanskich Serbow ke křesćijanstwu, pućowaše často sam po Łužicy, předowaše słowo Boże w serbskej rěči a da na wšelakich městnach małe cyrkwički natwarić.**

Macičaček mjez druhim praji (O. S. 68):

„Nic jenož we wokolinje Hodźija a Biskopic, **ale** tež we blizkosći Rotsteina pola Solanow w Hornjej Łužicy a to we po nim mjenowanej biskopskej wsy (Bischdorf) při pjeće hory natwari wón po powšitkownje rozsěrjenej tradiciji cyrkwičku a na wjeršku kapałku, z kotrejež su hišće mnohe rozwaliny zbyłe."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Proicta ze šesćimi žonami.

Swjedźenske wopomnjecje pola Mormonow.

Wot někotrych dnjow ńem błyšcźi so Solt-Lake-City (město pśichi Sólnym jězoru), jene j najrjeńšich městow ześwerjene Ameriki, w ześwjedźeńśtej pyśe. W zortwjach dźerża so ześwjatośne Boże słužby, pod kótrym njebjom wotmėwaju so ześromadźeńsy, w kótrychž rěcźnizy lud wo ważnosći ześwedźenja rozmuwcźuja. Kunje 100 je, so ześrawny traper (tiž pjeśiśćeńu łóji) Josef Smitt na léćźnym wjecźoru nadobo hłóz wuśłyśa. Po jeho kruśnym pśiśeśiwědźenju bě to hłóz ľubeho Boha, kiž mo**ža**binsću (!) jemu śćěhowaze prajeśe: „Dyrbiš ty cźłowjestwo wumoźiś?" To jemu Josef Smitt wobkrućźi, so nima žaneho druheho pśeśeźa a śłyśeśe je ľwódźiwanjom, so je njedaloko tafla ſ potajnymi pśikimami śkowana. Tuta tafla wopśiśa nowy evangelion.

Nadobo wotmjeltny hłóz a mrócźeł wośnamjeńeśe, so je widźenje so ľubiło. Josef Smitt stany ſ ložа a poda so na puć. Namaka woprawdze śtotu taflu a pódla nawóźnizy se ľpodźiwnje wótśjenymi śćeśleźami. Staji ju nawóźnizy a nadobo mójeśe potajne pśiźmo cźitaś. (Kaž wón to wobkrućźi. Zyte powědańcźo je někajki ńón, je pak namaźany „ľchwindl" tuteho cźeśeźeńobneho Jośefa Smitta był!) Ssadny ju a napiśa někto mormonsku bibliju. Nowa nabožina ma narodźi — nabožina Mormonow.

Ssowo „Mormona" je khcźižowanka mjes hebrejśej a jendźeliśej rěcźu. Mon wośnamjenja po hebrejśim „dobre" a more rěka po jendźeliśim „kmanśho". Mormona rěka potajkim „kmanśhi". Śćto dyrbi Mormona cźiniś, ju by kmanśhi był. „Dyrbiśh najprjódźo", poruci Josef Smitt w mjenje tuteho Boha, „mandźeliśi śwjaśk wobkrućźiś, kaž w cźaśu patriarchow wobśtejeśe. Je ľwjate winowatośćź fóźdeho muźśkeho, wjazy ľonow ľej wźaś. Muź ſ jenej ľonu khila ľo k ľji, jebanźtwu, kamanju mandźeľśtwa."

Josef Smitt dźeśe ſ dobrym pśihtadom dopŕedka a wośeni ľo ľa krótki cźaś ľe śeśeśimi ľónźtkimi. Ale njemėjeśe cźaś, ľo rosmnożiś kaž pėś pśichi morju, śćtoź naśtajnje pŕedowaśe. Jeho tyknychu do ľaśtwa a tam jeho ľmachowachu. Tak wumrė jako martraŕ. Ale jeho pśihtkad ľo njeśłubi. Jeho wuźba bė płódna. Bohaty farmaŕ ſ mjenom Davidson bu pśihwiźnik noweje wuźby. A dokelž ľodom farmow wobśėdźeśe, wśa ľej ľydom ľonow. Pśichi ľwojej ľmjerźi mėjeśe 63 dźśeźi. Pśichi ľmjertnym ľožu njemóźeśe wśěch nadobo wokoło ľo ľhromadźiś, dokelž bė ľtwa pśiśe-

Překlepany překupc a mudra wudowa.

Hižo pśiśes poł lěta bė Ledźborjeź Wórścha ſ wudowu, jako ju ľaľo junu pŕėni nawożenja wopyta. Wė to Kaśchporez Michaŕ, kotŕnjž ľo wėľo wulźu ľa wobkhodźiśiwo ľajimaśće a ľo teź nimoměŕy derje w tym wuśna. Njemėjeśe pak tak prawy śćhit k ľeńtwje abo kaž prajimy wokoło hołzow.

Michaŕ bė potjaśim k wudowje Ledźborowej na ľeńtwu pśichiśćhoŕ. Wórścha pak zgoźu thwilu njewėdźeśe cźehodźa bė Michaŕ poprawym k njej pśiśiśćhoŕ. Nėcźeśe wo wśěm móźnym, jenoź niź wo ľeńtwje. Nėcźeśe wo njedrje, wo hoľpodaŕśtwje, wo nowym ľandaŕmje, wo nėkajkim wubejrnym pŕóśchu pśicheźiwo pjam, kotŕnj wożeśej derej ſkutkuje atd. Wudowje Ledźborjowej bė ľo ľkoŕo wośtudźiło na jeho błady pośśkuchaś.

A śónźnje nadobo tak nėkaŕ ľaśika, śhladowa ľebi wuśny, wodnyźny hłuboko a ľo wopraścha: „Nó a bdy pśeźeźe ľo wy cźłónźnje waśeho ľrudneho ľamotneho ľiwjenja ľminyś? Njeśmėźe pśiźeźo hłowu wėśchećź. Ześe hiśćeźe młoda. Trjebaźe pomoź w hoľpodaŕśtwje. Je wuno, ľo byśćeźe ľo ľaźo wudawa.

[illegible]ej hłowa praješche woźeźe wuśnamnje, jako woju ľamźnu duźku wumoźiś. Pśichi tym [illegible]ſ śćhibale do woźow a wjeŕeźješche ſ por-

drje hiśćeźe wo ľwojeho njebo mlndźeľ[illegible]o žarowaśche. Tola pśichi tym ľo njemóźeśche [illegible]wo ľminyś.

[illegible]", praješche ja thwilu, „waśche praśchenje [illegible]pśicheźwapi. Njewėm woprawdźe, cźehodźa

bych ľo mėŕa po poŕlėtnym žarowanju ľaźo wudaś. To drej ľcźe ľo trochu ľamyliś."

„Proźchu, proźchu!" padny jej Michaŕ do ŕėcźow a wjerćźeśche ľo pśichi tym na ľwojim ŕtólcźku. Śćhtó teź to by ľo pśichi tak waźnych naležnośćach mylił. Nėcźu jenoź rojumnje, jenoź rojumnje. Njebo muźa ľcźe hižo dośćź žarowała. Njech je na tym dośćź. Wón dha teź w rowje mėr mėćź. Njeśmėźe wam ľa ľło, hdyž ľo ľaźo wudaźe, ale wėźo njeśmėźe ľebi nėkajkeho łumpaka wjaćź, kotŕnj by waśche ľamoźenje ľa dwaj mėźazaj roźpraśkaŕ. Wy trjebźe ľprawneho, rosumneho a ľtutniźeho muźa, kotŕnj ľebi pjenjeźy waźi a kotŕnj teź waśch thaŕakter cźeśćźi."

„A wy tajkeho muźa ľnajeśće, Michale?" praśchesche ľo Wórścha ľortniwje.

Tuto praśchenje Michaŕ hiśćeźe tak bórźy njewocźakowaśche a tak bė trochu pśicheźwapjeny. Cźhyźhe je hiśćeźe wśchelake ľamowniźe tajkeho muźa pśichedźeńjeść, kotŕnj by ľo ľa nju najlėpje hodźaŕ.

Nėtko wśchaŕ bė to hižo ľhotny a tuž dyrbjeśche ľo ľnydom wėźo ľameje dóźtnyć. Stany, ľrjadowa ľwoju draśtu, wotkaźhlowa hiśćeźe junu, wodnyźny hłuboko a śónźnje ľo ľmuźi prajiźy: „Moja łuba ľuźeni Ledźborowa, cźehodźa bychmy trjebali wjele njetrjebawźich rėcźow. Tón muź, kotŕnj by ľo najlėpje ľa waź hodźaŕ „wśchaŕ ľnym ja ľam! Haj, ja!" a pśichi tym poľkaźowaśche na ľebje.

„Wy?" ľaźmja ľo Wórścha wutrohnje a wuwaleśche woczi jako wokna.

„Wy ľo tomu ľmėjećźe?" dźiwaśche ľo nawożenja. „Śćhto dha je to k ľmejećźu. Wėŕju, ľo njejźym młody, tola źyle młodeho, kotremuž hiśćeźe broda njerośćźe, ľebi tola teź bracź njemóźeźe. Wśchaŕ ľnym wam hižo wulkadowaŕ, kajkeho muźa trjebaćźe."

„Nó haj wśchaŕ, ale ja wam ľaźo praju, ľo ľo hiśćeźe ja njechcam wudaćź!"

„A cźehodźa niź?" wotmołwi Michaŕ, dokelž ľo we ľamknym wokomiku, tak ŕtróźi a njewėdźeśche mudrišeeje wotmołwy. „Ślyśćźe, ja dźė bych ľo runje ľa waź najlėpje hodźaŕ. Nikomu njejźym nicźo dołkny. Mam klamy w najlėpśchim ŕjedźe a je-li nėcźto nėcźeho druhe wo mni rėcźaŕ, tak budźeźe pśicheźwėdźeńa, ľo je thaŕ."

„Wo waśchich klama chmi nichtó nicźo powėdaŕ njeje", wotmołwi Wórścha.

„Tak, na cźo hiśćeźe cźakaćźe? podajeźe mi ŕuku a ja mėźaj móźeny mėćź ľwaź." Michaŕ podawaśche Wórśchi ŕuku.

Tola ſ Wórśchu njebėchu ľane rėcźe wo ľwaźu. Śłyźha ŕuku ľa thŕibjet.

„Njeroźumju, Michale!" praješche Wórścha. „Wy dyrbiźe ľonu hladaćź, kotraž wo wobthódźe nėcźto roźumi. Ja tomu njeroźumju."

„My ľmy móźemy klamy pśicheźaćź", praješche Michaŕ, „a ja bych k wam na ľubło pśichicźahnył."

„Ale wy ja**ko** nicźo wo hoľpodaŕśtwje njeroźumiźe", wotmołwi Wórścha.

„Ja nicźo wo hoľpodaŕśtwje njeroźumju, ja?" dźiwaśche ľo nawożenja. „Do wścheho roźumju, do wścheho, na cźoź jeno pohladam. Jenoź to je mnu ľpytajśće."

„Nė, nė, tnjeźe Kaśchporko. Se ľeńtwu ľu cźeźke pruhowanja."

„Wy ľebje mje potajkim njechcaźe wźaćź?" praśchesche ľo ľpodźiwajo Michaŕ.

„Nochzu!" wotmołwi Wórścha.

(Śłónźenje ľcźehuje.)

mala ſa tajki lud. Jeho potomnizy — na 2000 — ſakožichu město Davidson-City. Wſchitzy rěkachu Davidſon. (Dha ſu ſo jich jeno po liczbje roſeſnawali.)

We Washingtonje ſo na tajke wjeleſonowſtwo roshnéwachu a president Abraham Simcolu je krucje ſakala a hrozeſche ſ ſaſtwom hacž do pjecz lět. K temu pichida ſo ſakoń, ſo ſo tajtich wobſedżeńſtwo konfiſzěruje (wuſzwoji). Stónczenje rozſudźi najwyſchſchi ſud 1890, ſo wſchitzy Mormonoja, kotřiž ſo ſtareje tradizije (waſchnja) dżerża, ſo na czaſ żiwenja do ſaſtwa tyknu. To pomhaſche. „Zyrkwiniſki konzil“ wobſamknu, ſo ſmě jedyn Mormon jenož jenu żonu ſej wſacz. Sdobom pak dyrbi ſ duſchemi ſwět ſemrjetnch żonow niebieſke mandżelſtwo ſwiſaſacz. Mjena tutych „niebieſkich mandżelſtich“ buchu runje tak derje do matrikłow ſapiſane kaž woprawdźite.

Hłowny mormoniſkeje zyrkwje ſu też pſchekłepani wobſtodnizy. Kózdy Mormon je winowaty, dżeſaty dżěł ſwojich dokhodow zyrkwi pſchewoſtajicź. Pjenjezy ſo ſa nabożne wězy njewuſziwaja, ale ſa zyle ſwérne, tak kładżenje elektriſcheho wobſwětlenja, twarjenje nadróżnych żelezniſzow, hotelow atd. Na to waſchnje kżěje a ſo wupſchestrěwa město Solt-Lake-City a je ſo ſamo ſa amerikanſke wobſtejnoſcze bjeſpſchikładnje ſpěſchnje wuwiło.

Přilopk.

* **Baczonaje hnězdo na telegrafiſkim ſchczejorje.** We blikoſczi dwórniſchcza Rankan w rauſchej Pruſkej, pſchi dwóch do Pobethen, je baczonjace hnězdo na telegrafiſkim ſchczejoru. Je ſpodźiwne, kak ſu ſwérjata to dokonjake, wobſchérny twar na ſchczejoru ſkruczicź. Mjes tym ſo ſtarſchej ſo wo jédź ſtaratej, hładaja młode baczonu ſ powětrowneho żydła wężipne na nadróżny wobkhad.

* **Hdyż kral Sſiſorat ſ 200 żonami puczowaſche.** We ſaſchłych dnjach ſemrě 87-létny kambodżiſki kral (w Afrizy) Sſiſorat. Pariſzke nowiny ſu pſchi tutej pſchiležnoſczi mjeſcho ſ jeho ſanſdenoſcze woſjewile a na jeho pręni pariſzki wopyt w lecze 1904 dopomnjele. Kral, kiž hiſchcze jeno we morju jěł niebo a jara wětrału jěſtu pſchenjeſeć dyrżjeſche, docżahny do Pariſa, ſeżdżowany wot 200 ſwojich 500 żonow. Wyſche toho mjeſeche zylu ſkupinu rjanych młodych rejwarkow ſobu. Pſchi wopyczu pola preſidenty bě ſej kral do nékajkeho fraka ſaſěł a k temu ſo kreſczeńſkeje cżiſze wobuł. Na hłowje mjeſeſche ſaſtańſki kłobuk w formje khińſkeho templa, ale bohacze ſ brilantami wobſadżeny w hódnoſczi na 400 000 hrimnow. Kral ho wſchudże w Pariſu pokaſa, tola jeho 200 żonow ſroſtachu w hotelach. Pariżſzy ſej powědachu, ſo dyrbjeſche tute żónſke kolo wſcheńſtwo wo wjerchowſke ſchaty ſo poſtaraczź Sſiſorat ſam běſche zyle pſcheklepany pantł, roſpowěda ſe frankowſkim preſidentom ſałożenje jeneho druſtwa ſ wobmjeſowanym rutkowanjom (dr. ſ w. r.) k wubohużcu pokopkow w Kambodſcha. Tute druſtwo ho też woprawdźi ſałoži. Pſchi nawróczku woſtaji kral, kotrehoż Franzowſka k njewažnoſczi jaſzadźi, dwejoch żiwotich hynowo na woſjeſkej akademiji w St. Cyr wrócźo. Sſiſorat běſche kral wot franzoſowſkeje hnady. Krala a kraj wutrjebachu ſa ſwoje kolonialne ſamórſtwo. Woprawdźitih knjes w Kambodſcha běſche a je hiſchcze Franzowſka.

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru 22. auguſta 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,197	100 półsk. markow	46,825
jendżelski punt . .	20,406	100 čěſkoſł. krónow	12,442
100 ſwajc. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,45

Barliniſka burſa běſche wczera bjeſłóſchtna a dale ſeſłabjena. Wobkhad běſche mérny a ſnadnu, kurſy ſo pomałku wotdrjebjowachu.

Na **produktowych wikach** w Barlinje běſche tež wczera żiwe napraſchowanje ſa pſchenizu, kotreżej njepſchihódneho wjedra dla jara mało na wiki pſchiwożuja. Mlyny a wikowarjo nětkle jara kupuja, tohodla ſo tež powyſchene płaczińy bjeſe wſcheho płacza. Rożki ſo jara mało pſchiwożuje a młyny jara na njedoſtatk ſtorża. Tele wobſtejnoſcze wěſo płaczińy powyſchuja. Jeczmjenja je dojeż na pſchedań, tehorunja wowża, kiž je pſchedrobi. Wczera płaczeſche zentnar

w Drjeżdżanach (ſandżeny pjatk):
pſchenizy 13,55—13,80 hr. (13,30 hr. hacž 13,55 hr.),
rożki 11,60—12 hr. (11,40—11,65 hr.),
jeczmjenja nałětnjeho 13—13,75 hr. (13 hr. hacž 13,75 hr.),
jeczmjenja naſymńſkeho 10.75—11 hr. (10,65 hacž 10,90 hr.),
wowża 11,40—12,65 hr. (11,40—12,65 hr.)

w Berlinje:
pſchenizy 13,75—13,95 hr., rożki 11,35 hacž 11,55 hr., jeczmjenja nałětnjeho 11 hr. hacž 13,40 hr., naſymńſkeho 10,10 hacž 10,40 hr., wowża 10,20—10,75 hr.,

w termińſkim wikowanju:
ſe ſeptember: pſchenizy 14,02½—14,45 hr., rożki 11,97½—12,02½ hr., wowża 10,70 hriwnow,
ſa oktober: pſchenizy 13,85—13,91¼ hr., rożki 11,92½—12 hr., wowża 10,55 hr.,
ſa dezeber: pſchenizy 13,90—13,92½ hr. a rożki 11,91¼—11,98 hr., wowża 10,50 hacž 10,55 hr.

Na pſchedań.

Wot wón do dżěła w Budyſchinje na Fichtowej dróſy 6. **60 zentnarjow ſyna**, Nedo w Hrodźiſchczu.

Krowa wyſokoſtužeńſka, Pětſch w Sakrjowje p. Hródka.

Pſchihladajcź pytaja:

Hotzu ſa dom, mandżelſka Kata Richterowa w Budyſchinje, na Kaenblerſkej dróſy 6. — Tſćelnja w Sebnizy. **Kupcź dwór w Muczowje.** — *Richard Heinza w Hródku, Rožplatz 2.*

Pohonja Arnoſcht Klemmer w Delnich Pózkowach cżo. 84. — Müllerez twarſki wobkhod we Wojerezach.

Sſudniſzy na pſchedawanje

ſtrjedu, 24. auguſta 1927:

w Brěſku p. Kamjenza w hoſcżenzu k żeleſnizy rano we 8 hodź. 40 zentnarjow ſyna;

we Wulkich Sózarach dop. w 11 hodź. (kupzy ſeidu ſo we Strenbliz hoſcżenzu): pižańſki ſtrój Mignon a pižańſke blido;

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w „Słotym lanje“ wſchelaka potrjeba ſa radio, motoriſte koło, dżěłna wobuwcza, wſchelaka nadoba, kłamańſke blido, kłamańſka poſja, 2 garmiturje łożoweho poczeſnjenja, 14 koſchłow a 2 poraj barchentowych ſpódnich kholowow,

w Schłoſi (na gmejniſkim hamcże) dop. w 9 hodź. ſchijaza maſchina.

we Laſu (w Schołcżiż hoſcżenzu) pſchip. w 12 hodź. nużaze koło, żonj. koło, dżěłna narunanſkich dżělow ſa jédnje koła, blido, draſtowy kamor, ſchćelong a mnjene blido.

w Delnim Wujeſzicy (we Waucrez hoſcżenzu) pop. w 2 h. ſofa a garmitura korbańſkich meblow;

we Werminghoffje (w fabriſkim hoſcżenzu) pop. w 4 h. ſymſti paletot;

ſchewórik 25. auguſta 1927:

w Budyſchinje dop. w 9 hodź. w ſudniſkej pſchehładżowarni; młócżaza maſchina ſe ſlomowej prażu, cżajnikaj ma pižańſke blido, hońtwińſki wóz, 4 bùńeje, 2 ſojowej ſtólzaj, 2 blidże, 2 ſtukowej ſtolaj, pianoforta, draſtny kamor, pokładna National, vertikow, buſchkowża hollo, twarożka, paket hollandſk. kakaowa, buſchkowża ruſzeko cżaja, 10 tyſow konſerwow (hrócha), 14 tyſow konſerwow (kolrabi a ſelleri), 5 tyſow brěſchkow, 20 tyſow wolijowych ſardinow, cżowża (50 litrow) dwójneje thémjeſzy, cżiwża (50 litrow) morowego palenza, korbowa bleſcha (25 litrow) wopr. Jamaika-ruma, ozdłba muż. ſtrykł. jakow, 73 wobdłokow ſa jédnje kola, trjebana ſtedź. ſchijaza maſchina, dżěłarſki kamor w 6 dżělach, hońtwińſki wóz, kucża, kredenza, 3 kurjeńſke blidka, 2 knihowej kamoraj, 2 ſtolaj ſa ſtarych ludźi, rólowańſki kamor ſ 10 kaſchcżikami, ſtejazy pult, 2 ſtolaj, żeleſne kurjeńſke ſtojidło, wotpocżińſke łožo, ſtólcżk ſa pižańſke blido ſ łožanym ſydłom, kartoſlekowy kamor, paket zwjerzeńſka, walił afrika, walił nóchowego płata, róla grotu, ¼ kože mebloweje kože, 3 pakety Gruſchwitz-bórnizh, kalowy ſchrub ſ motorom, 5 pižańſkich ſydłow, 7 pižańſkich blidow, 7 ſofow atd.

Škrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki djenſka dop. 3/11 hodź.: Wobkhod njeje dożyła hiſchcze wuwitiy. Kurſy leża trochu pod wczerawſchimi pożłednimi. —

Dop. 3/12 hodź.: Pſchi malo wuwitym wobkhodże ſu płaczińy nimale njepſchemjenjene woſtale. Tendenza je woczakowaza.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	21. 8.	20. 8.		21. 8.	20. 8.
Pšenca	227-231	224-228	buny	22-23,00	22-23,00
rożka	220-268	—	woka	22-24,00	22-24,00
nał. jeczmjeń	262-268	262-268	módre lupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń			żołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	194-196	192-194	zeradella	—	—
kukurica	35-37,25	36-37,00	raps. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšeńč muka	31-33,25	31-32,25	lany wosuſk	20-21,30	21-21,60
rżana muka	15,75	14,75-15	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	14,75-15	b'rnj. kruški	22-22,75	—
rżane „	280-285	275—285	syno, 50 kg	2,10-2,40	2,30-2,70
lane symjo	24-27,00	24-27,00	rżana ſloma	1,10-1,25	1,70-2,00
hróch	21-22,00	21-22,50	pšeńč. „	0,75-1,05	1,10-1,40
pjeluſki			wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
			jeczna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drjeżdżańska burza (22. 8.)

Pšenca	271-276	běrnjace kruški	37,00-37,50
rożka	232-240	pšeńč. wotruby	13,80-14,50
nałětni jeczmjeń	260-275	rżane wotruby	14,90-16,10
nazymsk. jeczmjeń	215-220	pšeńčna muka	47,00-48,50
wows	228-253	rżana muka	36,00 37,50
ćeſwjeny dżeſel	—	woka	28,00-29,50
raps	290-300	pjeluſki	29,00-30,00
kukurica (Mais)	192-195	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańſki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,00

Płaczizny rěznecho ſkotu na Drjeżdżańskich ſkótnych wikach.

22. awgusta.

100 wol., 236 byk., 370 kruw. a 44 jałoje., 692 **ćelat.**, 949 wowcow, 2888 ſwini.

Płaczizny za
woły: 1. 64—66, 2. 54—58, 3. 44—49, 4. 36—40;
byki: 1. 61—65, 2. 55—59, 3. 47—52;
kruwy: 1. 55—58, 2. 45—51, 3. 33—39, 4. 25—29;
jałojcy: 1. 62—66, 2. 50—57;
ćelata: 1. 80—85, 2. 70—76, 3. 62—68;
wowcy: 2. 64—66, 3. 58—61, 4. 46—51;
swinje: (přez 300 pt.) 67—68, 2. (240—300) 69—70, 3. (200—240) 67—68;
ranoy: 60—62.

Listowanjo.

M. G. Se ſadżerżenja pſchekłepa hižo dowidżeće, ſo ſo na nicżo ſwiſaceż njecha. Tuj Wom njemóżemy radźicź, ſo byſcheſe ſej nékajki ſtórżku naparał. Tu pſchedeſi kupne wumóżenje, wot kotrehoż Wy jenoſtronjzy wotſtupicź njemóżeſze. Też wurodź, ſo je wěz njedoſtatki měła, njebudże w proſzeju nicżo pomhacź, dokelż ſcże ſej ju pſchi kupje doſcź wobkładacź móhł a po ſdacżu pſchekupz tež żanjeze garantije pſchewzał njeje. Najlepje drje je, ſo pſchicże vas k pſchekupjej dżeże a ſo ſpytacże ſ nim wożobinſzu wuſtrunacź. Tak budże najkmanſche.

** **Też jena wina.** Nadróżneho puczowarja pſchebłaſi pi mózny dejcheż. Wuhlada tżějiczu a ſaſtupi ſpěſchnje do neje. Wón ſtwi ſedżeſche na ſchpundowanju muż a to na mjeſtnje, hdżeż ſo deſchcżik nuts njeńdżeſche, dokelż zyła tżjeſka bě dżerżata. „Prajcże mi tola, cżehodla tżjeſku njeſmuporjedżiſcże?“ woprascha ſo puczowar. „Pſchi deſchcżiku tola njemóżu,“ ſnapſchcżeſi muż. „Nó, cżehodla njeſmuporjedżiſcże, hdyż ſo deſchcżika njeńdże?“ „Hdyż ſo deſchcżika njeńdże? Dha tola ſo mi nuts njeńdże a tuj trjeba njeje!“

Nowe knihi.

Fiedlerjowy **„Towaršny spěwnik za serbski lud“** je runje we Budyšinje z nakładom Maćicy Serbskeje wušoł w 4. wudaću. Přeдźěłany a rozmnoženy wudawk je zhotowił Jurij Słodeńk, tukhwilu hłowny dirigent zwjazka serb. spěw. towarſtwow. Jara nahladna, rjenje wjazana kniha w jasnym ćišću na dobrej papjerje wobsahuje nimale 200 stronow za 2 hriwnje (16 Kč.). W předsłowje zhoniny ze stawiznow spěwnika, zo je 1. wudawk 1878 Serbow dawno žadanje dopjelnił. Haž do toho časa njeměješe ani jenoje knižki z notami za spěw — lubowacy lud! Njeje to bolostne? Wudawaŕ K. A. Fiedler bě jeho intellektualny spočiŕaŕ, a teho zasłužby za serbskich spěwarjow su trajne. Wšm za samsneho nazhonjenja, kak smy młodźi seminaristoje w našim spěw. kruhu „Swoboda“ so na spěwnik walili a jón z lubosću skoro zerěbali. Hižo po 10 létach bě rozpředany.

W Słodeńkowym dźěle su wšelake njenje lubowane spěwy z polnym prawom wuwostajene a wšelake druhe přiwzate, też cuzosłowjanske krasnosće, štož je jara khwalobne. Tekstowe wobdźěłanje wobstara ze wšej wustojnosću a swěru ljanez wučeŕ M. Nawka w Radworju, hudźbny dźěł je zdźěła red. t. l. přehladaŕ. Nowy zjaw w spěwniku je jeho skoro dospołna dowjdłosnosć, hač někotre spěwy nadeńdźemy tež dźensnje, n. pŕ. čo. 60h, 77, 105, 142, 196, 179, 180. To budże našim spěw. towarſtwam wěsće wjele njenje witane. Cyły wobsah je wěcnje do wšetych skupinow dźěleny, kotrež maja napisma: Wótčinstwo, Pućowanje a přiroda, Lubosć a jeje horje, Kwas a mandźelstwo, Towaršna radosć a žort, Reje, Dźěłenje, Sokołske, Delnjołuž. por pěsni a dodawk. To hižo bě w starym wudawku skoro tak, jenož zo su we nowym „sokolske“ so přidrużile. Někotre nowe spěwy chcemy tu wuzběhnyć, kiž maja wosobje rjany hłós. Jo je čo. 6 Wutrobity Serb na zajimaŕu južnoſoſow. melodiju, čo. 37—30 bohata, Rólnik a Słyšała sym ptačka pěć — wšo rjane, lohke cuzoslsk. błosy, ke kotrymž je M. Nawka pěkne pěsnje spěsnił.

Čo. 82 „Khuda ale rjana“ je wubjernje rjany ukrajinski hłós, krótki w moll a derje spomjatkliwy; tón dyrbjał do luda. To same płaći wo pólskim hłosu čo. 83: Wzmi sej moje Janko, za Zonu. Słowa je M. Nawka cyle w ludowym duchu rjenje spěsnył; škoda, zo ma posledni mjenowany spěw jenož jenu štučku! „Wowčerjowa Hanka“ a „Falšnej woči“ (čo. 86, 87) spěwatej so po čěskich narodnych hłosach, hač dotal w Serbach nimale njeznatych. Wosebje dźakowni smy Nawcy za čo. 91 „Hrozna ćeta“, rhytmiscy a melodiscy ważna serbska reja. Južnoſoſowjanska humoreska „Młodźi hólcy“ čo. 160 budże žortownym duchom wěsće witana, hač też čo. 162 „Naš nan“. A komu by wutroba njeskakała, hdyž słyši „Kački spěw“ čo. 161, wuronjeny z Nawkowego złoteje dušc. Nowe su sokolske spěwy čo. 164—169. Z nich je J. Słodeńkowy: Hurra bratŕa! (J. Ćišinski) po hudźbje naljepši, a južnoſoſowjanski hłós k „Leći Sokoł“ wulcy najimawy we swojej samostatnej njewěsłnosći. Wšě druhe su dźěłcho pokhoda — ale nimaju słowjanskeho razu, nawopak jara němske wobliče: Jedyn n. pŕ. dopomina na „Stimmt an mit hellem, hohen Klang!“, druhi jara fatalnje na; „Haltet aus, lasset stolz das Banner wehn!“ Hudźbny twar čo. 169 je bjeze wšeje symmetrije, ako wopadnje wotpisany? Hłós je wšě štwórtki do wosminkow přepisaja, je wšo w prawem rjedźe.

Same přewjapjenja su nowe spěwy serbskich hudźbnikow. Zastupjeni su Arnošt Fraješlak, Jan Kilian, Michał Nawka, Jurij Słodeńk a Gustav Wowčeŕk. Wot posledniho nadeńdźemy tam 6, na z wjetša žortne pěsnje Jana Hajnca spěwajce złožene. Napisma: Jakub a Lenka, Ličcyne njeboško, Tři holiški, Maruška, Zo ja će njelubuju, Hanka, strażnj njewinni hižo su wobjace hłosć. Hač budźa so w ludu zakorjenili, při chod pokaza. Fraješlak je pěseń Handrija Dučmana (Wólšinskeho) podał na słowa Jana Čěsle rjany khór: „Krasna druška“ (serbska Łužica), kiž hižo měješe w koncercach dobry wuspěch. Zo by Jana Kiljanowy hłuboko zakorjeny spěw: „Njebjesa wisaja polnych mróčelow“ — wozynk w serbskich spěwnych towarſtwach namakał, dyrbimy horco přeć; jeho nabožno-narodny raz a syłnosć cyleje kompozicije (před skoro 100 ljetami měł Serbam mócnje do duše rězać. Nawkowy spěw „Wineta“ na Fiedlerjowu pěseń póńdże lohko do pomjatka. „My sydamy so k hlidać“ je Słodeńk komponował a jeho versija je wjele lepša hač dotal znaty hłós Zejlerjowy ze swojim němskim wonjenjom. Derje zo spěwnik też wjeńcowy spěw: O miły swjaty wjeńcorje! wobsaha; tute čisło je jene z najlepšich wodźěłkow Słodeńka.

Zo je kaž w prjedawšich wudawkach naš K. A. Kocor bohate zastupjeny, hinak być njemóże; za njenje džakowne je wudawaŕ rjenje poskićił mohł.

Najwjetši dźěł spěwow je dwojohłosny. Dwojohłósnosć wustupuje trochu modernišo, štož je wšeje khwalby hódne. Cas pokročnje też we wumělskich wěcach — a hud dyrbi nowočasnym žadanjam trochu słědować. Jeli jemu 2. hłós druhdy do wucha njeńdże, dyrbi so prócować, zo by jón hrabnył. A skónčnje ma też prawo, sej sam swój 2. hłós jednorišo přitworić, wosebje při narodnych spěwach. Wšo pak so 2hłósnje derje njehodźi zestajeć. Na pŕ. njedyrbjał spěw Kocorowy; „Z dychom swjatoh' Jana“ w prěnim dźěle dwuhłósny być; to original njepřida, runjeż kaž „Hanka, hudź wjesela!“ nic.

Zo je Fiedler Přilowu krasnu pěseń „Hory módre, ja was znaju“ njewuenje zestabił, je wulke skřiwdźenje. Bě so to ke wšeli polskeje melodije stało, kiž w dźiwym kontraście k wobsahej pěsnje stejі. Po je njewumělske! Tute čisło bychmy móhli parować. Njemóžu sej też myslić, so spěw „Ach hyl je Marja Madlena“ — ze swojim zawjertnjenym hłosom hdy wjetšu rozšerjenosć dostanje; też Zejlerjowa pietistiska spěwa je runje najzbožowniši wupłód. Słowakski hłós: „Běži woda běži“ — je wuley wurjadnje rjany, ale za nas z tym — hewak jara dobrym přełožkom do serbšciny — skoro njemóžny. Ani jedyn serbski spěw nima a njeznjese tajku deklamaciju — lohkich złóžkow přizwuk! Naša réć njeje dospołnje runa słowakskej a češkej. Z tym kazmy ludej prawy aesthetiski skład! Z runje tajkich přičinow też njemóžu deklamaciju w čisle 60h khwalić: „Steji tu woda ječa tam. — Z lohkej prócu hodźi so to wotstronić, hdyž smy z połnym taktom započenjemy a na druhu štwórtku dwě wosmincy spěwamy. Zo je bohužel hišće wjele čišćerskich zmylkow we notach, je škoda. Njebě runje nuzne. Dobry hudźbnik budże sej pomhać wědźeć. We swojim wulkim cyłku je spěwnik rjany, dostojny dar za nas lud, kiž budże z njeho wjele hudźbneho wokrewjenja čerpać móc: Sama čerstwosć, jasnosć a słódkosć — hjeze wšeho jěde! A wudawaŕ J. Słodeńk njech dożiwi wjesele, zo jeho duchowne dźěćo w serbskym žiwjenju rosće a přiběra w ludu a ze swojimi lubymi zynkami serbske domy, dwory, towarſtwa a swjedźenje překrasnja.

Bjarnat Krawc.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, sp. dr. p. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2987.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. woteda, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z iz rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 197 — Budyšin — Srjedu, 24. awgusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kongres narodnych mjeńšinow.

W Genfu, 22. awgusta.

Dźensa je tu na zwjednej schwajazańej semi konkreć narodnych mjeńšinow w Europje k tśeśenju rasej šo je ześoł. Na nim su tež tón króć Łužiśzy Serbjo se zwjazanym sastupzom, kótaryž so wobsteji z dwěmaj delegatoma. Tónle raz su sastupjeni 13 narodnych mjeńšinow. Jenotliwe mjeńšiny, kaž tež pśedstajźiwcy kongresa zdźakowachu so hižo někotre dny pśedy, to bychu pśichodźeśe naležnosće rozmjenili. Wobźeše male mjeńšiny, do kótarychž głuchamy tež my Łužiśzy Serbjo, dyrbjachu zwěrnu stražowaś, so nichdy a nihdźe nasich žiwjeńskich sajmow swadźili njebychu. Němske narodne mjeńšiny głuchaśe z wulkeho dźela do tak mjenowanych wulkich a we swojich narodnych zadanjach a prawach hižo spokojenych. Małe narodne mjeńšiny méše so najpśedy na sthodźeńk prawom tych wulkich pośěhnyś a potom mógli wóšće shromadnje pośtupowaś. Narodne mjeńšiny w Němskej dźerža so kruce jakada, wobźeše na jich pohon hižo na pśerěmi kongresu pśichijatym: Njetajeneje loyalnosće tomu statej napśeśeżo, w kótrymž žydla.

Dalśe wažne praschenje sa swjask narodnych mjeńšinow w Němskej bě pśeprošćenje frisiskeje narodneje mjeńšiny na kongresu a jeje pśichopśimjaśe jako narodna mjeńšina. Frisojo su hižo z pśichilnosćeju pśenjeśo kongresa wuměnjenjam podwoliłi, a tež dopokazali, so jich organizacija wotpowěduje zasadam kongresa. W tu chwilu su wuhlady, so žo jich naležnosć se stronu kongresa we smyśle jich žadanjow rozsudźi.

W běrnu tehole léta běchu w šejmje němskeje Rakuskeje němske stronu zakonjowy nacisk sapodali, dawazu Sślowincam w Korutanskej kulturnu autonomiju. Korutanscy Sślowinzy maja w rakuskim šejmje dwójoch zastupcow. Taj njeběšchaj nic w tomle nacisku niczo wědźałoj. Kaž pomjerny w Korutanskej w tu chwilu su, tajka kulturna awtonomija Sślowincam tež wjele pomhała njeby. Tónle rakuski žejmowy nacisk powoła so we swojej rozprawje na kongreś narodnych mjeńšinow w Genfu. Sjawuenu pożěhenju pśichodźeśe pożěhenje zastupcow so tež z tutej naležnoseju zaběrałoj. Postaji wubjerk sa jeje rozpominanje. Tutón poda we swojej rozprawje na popołdnišnim sjawnym pożěhenju rozprawu. W njej wusdźełny, so žo wjeseli, so jedyn kraj we wobtkadze je swojej mjeńšinu na kongreś dźiwa, tola njeje w smyśle rozwijanja a wobsamknjenja kongresa narodnych mjeńšinow nětkajšej narodnej mjeńšinje pśicheźiwo jeje woli awtonomija, kaž tu we Korutanskej, nanjeśeć. Kongreś rozprawu swojeho wubjerka jenobłośnje pśichilpóna. Sślowinzom sastupuja jich zapósłanjaj: Iwan Starec a dr. Pětek.

Dźensa pódźelu popołdnju w 3 hodź. kongreś w sjawnym pożěhenju fryjatočnje wotewrichu. Sślowinski zapósłanc w italskim šejmje dr. Wilfan z derje pśemyślenej rěcu konkreć wotewri, sćěhowanych powitawšchi. Wulke europiske nowiny wšchich rěcow běchu swojich dopisowarjow w nimo mérje bohatej ličbje pósłali. Sa naš Serbow dyrbi być z wulkim spokojenjom, so tež nasche naležnosće dźensa na zwětowej sjawnosći so. Kongreś wutwori schityri wubjerki. Do wšchich bu tež nasch zastupjeś knjes farar Źyž wuswoleny. Tej tónle fakt możemy my Łužiśzy Serbjo z wulkim spokojenjom sapiśaś. Tute wubjerki budu so zabrjeć 1. z mjeńšinowym hromadźeńanjom narodnych mjeńšinow, 2. z rěcowymi a narodnymi prašenjemi, 3. z wulkowu abo zakładom kongresa a 4. z wustawkami kongresa. Wrěni dźeń bě tej sa naš Łužiśkich Serbow z połnym wuspěchom. Njebudźemy wjazy nasch hłós kaž labudźeny w puśćinje pośěhowaś.

Naśi Serbjo pak nochcychu tež swoje nadźije pśichemyślenu napjeś. Jenaž krocźel sa krocźelu pónźdźemy kśěpchemu pśichodnej napśeśeżo. Tež nasche, z nami Serbami derje mérjaze knjeześtwo ma na mentalitu Němcow dźiwaś. Na tu pak nóża dźeła kongresa stutkowaś, hdźež su němske narodne mjeńšiny tež žylnje zastupjene.

W Genfje, 24. awgusta.

W pożedźenju wutoru popołdnja poda najpjerwy zastupjeŕ židowskeje mjeńšiny w Lotyšskej rozprawu wo statowym mózarśtwie prawje a wo prawje narodnych mjeńšinow. Wón zastupowaśe nahlad, so budźe to, mjeńšinow. Wón zastupowaśe nahlad, so budźe to, schtož žo statna souderenita (mózarśtwo) mjenuje, pśecej žyniśćo że wutwórjacej žo myślu prawa narodnych mjeńšinow pśechśiśane a postaji žadanje, so ma žebi tole prawo jako prawo ludow, kótrejž znutskaj stata maju, nabladnosć a pśaćiwosć bobjeś. Zastupjeŕ wuhešśtich mjeńšinow w Rumunskej, Balogh, pokaša na to, so maju so wuczinjenja narodnych mjeńšinow jako zakonjeśi podkoš za prawo narodnych mjeńšinow wobhladowaś. Kongreś narodnych mjeńšinow dyrbjał wšchitke swoje mozy za njewobmjesowane pśichilpśinjace rukowanjow za schtit narodnych zajimow mjeńšinow nałožowaś, kótrejž tu we wuzinjenjach postajene. Zastupjeŕ němskeje mjeńšiny we Wuherišći dr. Gündźich běšche ménjenja, so pśecejśiwnosće mjes statnym mózarśtwom a prawami narodnych mjeńšinow nusnje wobstaś njetrjeba. Narodne samosarjadowanje móże žo jenotliwym mjeńšinam spožeźiś, dokelž z tym statne knjeześtwo wobrožene njeje.

Wuprajenje wo dalšich dypkach, kiž hišće na dnjowym porjedźe stejachu, dyrbjachu žo na popołdnišne pożedźenje wottorcźeś. Mjeś tym seśidu bo schtyri komitśije, kiž buchu pónźdźelu sestajane.

Wobsadźeńske mocy njejsu přezjene.

W Barlinje, 24. awgusta.

Po powěsćach, kiž w běhu wjeczeŕowskeho dnja z Pariša a Londona dóńdźechu, su offizielne mésta wojsewile, so powěsć njeje wérna, so žu žo nětkušchi swojakarjo dojednali, wo tak wjele dźensa wobsadźeńske wójsko w Porheinskej sniźiś. Po słaću žebi franzowske a jendźelske ménjenje pśecejo hišćeze wótrje napśeczeżo stejiłej a so do spočatka jednanjow Stojasća Lndow w Genfje k zanemu dorozumjenju njepśišłoj. Jendźelske liberalne nowiny „Daily News“ wobrozeja žo jasno pśeciwo franzowskej wonkownej politiźy a pokazuju na Poincarea pśaju, so bychu nětcźiśe wuhlady do pśichoda lepśe byłe, by-li Poincare Europje runje tak derje žełużił kaž Franzowskej słuži. Runje dalekrajace wobsadźenje němskich krajinow je pjeża runje to, schtoż měr kasu a cźim dleje wobstejnosće taśe wostanu, cźim bóle žo pocźahi mjes Němskej a Franzowskej pśichiwótnja.

Könnecke hišće wočakuje.

S Kólna, 23. awgusta.

Powěsć, so je lětaŕ Könnecke žo dźensa rano na pśechlět z letadłom pśeches Atlantiski ozean podacź chcył, njeje wérna, kaž žu ju někotre nowiny rozmašchowale. Po najnowšich rozprawach wjedrakrtjow je žo wjedro na Atlantiskim ozeanje tak žuhwjeńschko, so wězywustojni wot leśenja do Ameriki wotradźuja. By-li Könnecke nětkole leźał, by runje do frjedźišćeja žylneho wichora pśichichoł, kiž je 120 kilometrjej hodźinsku spěšchnosću mjes Bermudskimi kupami a Floridu satkadźa. Wichor je tak žylny, so je amerikanski nomórnišći hamt parne łódźe na Atlantiskim morju na njón kedźbne sejmił.

Jendźelski lětaŕski marschall w Dessawje.

W Dessawje, 23. awgusta.

Jendźelski lětaŕski marschall Brancker je dźensa dopołdnja profesora dr. Junkersa w Dessawje wopytaś pśichleźał. Brancker, kiž je žo na mjeźynarodnym powětrownym wubědźowanju w Alpach wobdźelił, je žo z Friedrichshafena tuniy pucź do Dessawy podał, so by žo wótkud do Jendźelskeje wrócźił.

Napjatosć mjes Grichiskej a Južnosłowjanskej.

W Běłehrodźe, 23. awgusta.

W pocźahach mjes Južnosłowjanskej a Grichiskej je dla wotwołanja grichiskeho pósłanca w Běłehrodźe, Policchroniadesa, napjatosć nastała. Grichiske knjeześtwo je swojeho pósłanca wotwołało, so by žo na Južnosłowjanskej wjeźiło, dokelž je južnosłowjanski pósłanc Popowicz we Athenje dołho njepśichilomny był. W Južnosłowjanskej žo boja, so archiska komora śrěźenja dla južnosłowjanskich prawow w Solunskim pśichśtawje, kótrejž je pod diktatorom Pangalosom wobsamknyła, sašo powali.

Położenje w Khinje.

W Pariśu, 22. awgusta.

Agentura Ido Pacific powě se Shanghaja, so žu nětkaže 4000 wojakow, kótaž z Nankinga pśichiźdźechu a dźiwaju na Hangtschaw pośtupowaś, na mjeźinje, hdźež je żelezniza pśechetorhnjena, byli sadźerjani. Hačrunjež su jendźelscy wojacy tśeśe jeneho jendźelskeho lětadła wot khinskich wojakow wrócźo dostali, stražnje wona tola pśecejo hišćeze żelezniz.

Wšchitcy wojakow, kiž mějachu w Kantonje, shromadźichu wyschnoscże w Schihwantše, so bychu žo pśeded móžnym sašojednoczenjom kwomintangowy z Nankinga a Hankawa wójska do Kwantungskeje provinzy žo njedobyli.

Jendźelzy wojazy do Nankinga.

W Londonje, 23. awgusta.

Jedyn jendźelski khičkaŕ je w Shanghaju 150 namórskich wojakow na kraj wutaźił, kótaž žu sa schtit Mjesynarodneho dawožowazeho a wuwožowazeho towaŕstwa, kiž we wokolinje Nankinga źydli, postajeni. Dokelž tele dny Nanking pod žylnym artillerisktim wohnjom leżeśe, wjele wukrajanow we wokolinje pśichebywa a położenje je tohodla jara njewěsće.

Egiptowska kralowna puśuje do Franzowskeje.

Egiptowska kralowna je póndźelu rano se swojej łódźu do Marseille pśichśła. Wot tam poda žo do Pariša, hdźež chce śi dny pola swojeho mandźelskeho, kralа Fuada, pśichebywaś a žo wot njeho na někotre tydźenje do jenych kupjel pśichi franzowskim mórśtim brjoły podaś.

Bostonski smjertny wusud wuwjedźeny.

Sacco a Vanzetti wotprawjenaj.

Po powěsći z Newyorka buchtaj anarchistaj Sacco a Vanzetti wutoru króće po połnoży (po naschim cźasu wutoru rano w 6 hodź.) wotprawjenaj. W žamžnym cźasu tež portugišu Madeiroža wotprawichu.

Madeiroš stupi do smjertnje komory 12,02 hodź. a 12,09 hodź. jeho sa morjweho wojsewichu. Sacco sejšebowasche jeho 12,11 hodź. a bu 12,19 hodź. sa morjweho wuprajeny, Vanzetti nastupi posledni pucź 12,20 hodź. a bu 12,26 hodź. sa morjweho wojsewjeny.

Wšchitke pśizowanja sakitowanja běchu podarmo. Wjeczor 11,40 hodź. stupichu źwědkoju, kótaž dyrbjachu pśichi wotprawjenju pśichitomni być, thěžu šmjerce a tjoch sažudźenych hnydom po tym z jich jimwickom pśichiwjedźechu. Jako guwerneŕ Fuller pśiźmu sakitarjow Sacca a Vanzettija wo hišćeze jónkrócne wottorcźenje wotprawjenja dopjelnik njeběšche, poda jastwowy direktor Hendo k tjom sažudźenym do jich komorkow a sdźeli jim, so maju žo na šmjerć pśichitowaś. Wšchitcy tjo powěsć z wulkej mérnosću pśichjachu. Posliczeny duchowny trošch sažudźenu wotpokasachu. Sacco a Vanzetti wudawaschtoj hač do pożledźnjeho wokomika swoju njewinu. Jako Sacca do wotprawjenje pśichwjedźechu a k elektrišćemu stołej pśichpaźachu, praji wón: „Dobry wječor, moji kśejo.“ Běšche šmjerzeźłódły, tola wosta mérny. Jako běchu pśichoty dokonjane, zawoła wón: „Njech je žiwy anarchismuš! Žona, dźěći a wšchitcy pśicheźeljo Božemje! Lubowana macźi, božemje!“ Tež Vanzetti běšche mérny. Jadyn ba bórzej njesyjeżowasche. Nubježny mordaŕ Madeiros běšche zyle śmérom a njepraji niczo. Běšche hač dotal hižom derje śpak.

Wyschnoscże běchu zyle wurjadne schkitańske a wobaranske naprawy wutwórdźe. 800 pśichicy policistow a 70 na konjach stražowaschе jastwo. Dwaj policajskej cźahaj jadźeschtaj po rěju, kiž je jadny jastwa wokolo běži. Wokolo jastwa běchu wulke žwětłomjetaki pśichipraśili, kiž dróbi dźeńcźajnje wobžwětliśchu. Wožebite policajstwe wotdźělenje w jastwje běšche z 500 pśunowymi bombami wuhotowane, kótrychž plun wocźam žyślowaś dawa. Na policistow wokolo jastwa bě 15 000 wótrych patronow rozdźělenych. W blišknosći stejeschtaj wosaj z reserwowej munizyju. S tšjech wokomikow twarjenjow wohnjetwa wobora wodu na demoustrantow, kiž chcychu bo blišcź, žykaśe a jich wotehna, pśedy hač k tśeśišćeju policije dóńdźechu. ½2 hodź. bo wokolo jastwa saso wšcho śmérowna.

Cźežka wotprawjenych wutoru popołdnja pśichwusnym pśichepodachu.

Powěsće wo wotprawjenju Sacca a Vanzettija je we Ameriźy wulke rosboryenje sbudźiło. W Newyorku wotmě bo wutoru rano na namješće Union Square wulka demonstrazijska shromadźizna, kótaž z błowneho dźěła z kommunistow wobsteješe. Rěcze bo dźerżachu pśecejśiwi sudnistwam a pjenježnistwu. Policistkoju na konjach honjachu próżne konje do shromadźizny, na kótrejž bo nětkaže 7000 wopśobow wobdźeli, a bijachu z gummijowymi klumpacha-

mi do demonstrantow. Dale pschijidżechu panzerowe auta s polizija a fónežnje so czrjóda w dźiwjej cekanju rozbeża. Tež hischcze na druhich městnach so druhe demonstrantoje shromadżowachu, tak na pschikład psched židowskej notwinu „Vorwärts.“ Polizija pak mózesche bórzy sazo wschudżom měr postajić. Pschi demonstraziji we Bostonje saja polizija 120 wosobow. Wulku shromadżisnu psched jatwom w Charlestownje polizija tehorunja rozebna a dróhi k jatwu zawrě. Tež we Washingtonje a Chikagu mnohe demonstrantoje pólaja. Wschitke sjawne twarjenja po zyłej Ameriży su je sylnymi strażemi schkitane. President Coolidge je stajnje s detektiwami wobdaty. Hischcze psched wotprawjenjom mjenowanego anarchistowa a bombwunjetarjow Sacca a Wanzettija je polizija w Jersey Zity hrožazy list dostała, so jeju pschiwisnjazy wschě mosty rostołcża, je-li jeju wotprawja.

W **Buenos Aires** sypta roshorjena czrjóda po pschichadze powěsče wo wotprawjenju Sacca, Vancettija a Madairosa amerikanske wobłhodne twarjenja s kamjenjemi bombardowacz a so do nich dobyć. Hakle jako běsche polizija pobłahnjenje dostała, mózesche demonstrantow rozeńać.

Kak siaja so w Europje k wotprawjenju.

Sapinđenje k wotprawjenju Sacca a Vancettija a wuwjedżenje wotprawjenja je mjes dżełacejskimi worschtami zyłeho świeta wulke rosherjenje shudżiło. Sadwěrkowaje napinanja jeju jakitowarjow, mużwobodżenske posnyty Italskeje (dokelž staj wotprawjenaj italskaj staczanaj), prózowanje vatikana s pożrędnitżewom amerikanskich kardinalow, jokma rosherjenja, kiž pches zyły świet dósche, zyły pschiwujnych, z kotrymiž gewerněrna Fullera hischcze w poslednjej nozy prošachu wo hnadu — wschitko běsche podarmo. Sapinđenaj wusthaj wotprawjenaj. Zyły świet jaczuwa, so su pospyty wulkraja, sapinđenju pched elektriskim stołom wumużić, rosshudżenosć sudnikow hischcze pospylnile, so pod zamjnjenjemi wumělcenjemi hnadni być nochzychu. Wotprawjenje po srjednich létach wobhladuja s cżłowjeskeho stejiscża za bratalnosć a njeje sapschijecz, dokelž su je pschez saso wschelake pospytne dopokazy pschedźiłe, so Sacco a Vanzetti njesłaj winowataj. Tole sadżerżenje amerikanskich sudnikow je poditócżowane worschty zyłeho świeta žałożnje rošheriło, je pschecziwo namazy kapitalizma wustupichu.

W **Genfie** dźiše do wotprawjenja, pónđelu wjecżor pched amerikanskim konsulatom k demonstrazijam pschecziwo wotprawjenju Sacca a Vancettija. Pschi njemérje nětkrotych policijstow jranichu. Demonstrazije trajachu hacž do nozy. Polizija saja nětdże 60. wosobow. Cżrjóda. nětdże 400 wosobow zhiła, kiž s jnjeschcho dżela s młodych ludźi wobstejesche, pschidże wjecżor podże pched hród Swjatka Ludow a rošbi wokna shromadżenskeje sale Swjatka Ludow, knihotwnje a nutskhoda s kamjenjemi. Mjes demonstrantami bě wjele taksich, kotříž młodych ludźi łdźechu wachu. 16 hacž 18 létne hołzy pschinoschowachu kamjenje.

Hłodnjenski straik w Kowenskim jastwje

W Kownje, 22. auguste.

W tudomnym jastwje su **politiscy** jeczi do hłodnjeńskeho straika jinpili. S jich nawjedowarjom je nětdźischi sapódjanz Pajaujis. Woni chcedża je straikowanjom pschecziwo sjurjestwym wuhudam wójnišich sudow pschecziwo kommunistam a po wudawanju pólitiki spionam protestować. Tajke sjurjestwe wuhudy so w Kowenu nimale wschednje wospjetuja. Wójništi sud je sapo jeneho wobsłorżeneho, kotrehož běchu dla kommunistiskeho scheźiwanja sapeli, s mjenom Ruminaviciusa k katżeńanju sahudźił. Dwejn dalschejn wobłkorżenciju sapudźichu k 20 létam chłostańnje, jeneho k 15 létam, jeneho k 10 létam a jeneho k 4 létam chłostańnje.

Dawes nochze s amerikanskim presidentom być

Amerikanski wizepresident je w lisce na jeneho zhromadstawa Młodeje amerikanskeje unije kandidaturu sa wólbu sa presidentu wotpokasał.

Kaž so powě, nochze statny sekretar Hoover s knjezerstwa wustupić, so by so na wojowanje presidentskich wólbow pschihotował. Na prašcheńe, hacž kandidaturu pschiwosnje, Hoover žaneho wujasnjenja njepoda.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bždżenju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadżenju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelskej protestowanskej zhromadźizny podał Jan Bryl.

1] (Pokračowanje.)

. . . . Wězo bě wona z wopředka filialna cyrkew bjeze swojeho duchowneho. My namakamy ju we lisćinach hač do spočatka 17. lětstotka jenož jako kapału woznamjenjenu. Tež njebě najprjedy w tutej cyrkwi žana porjadna wšědna Boża słužba, zwopředka bě jenož pohrjebna cyrkew za předměšćanowa a Serbow. Hdyž pak bu léta 1221 tachantstwo (Collegiatstift) swj. Pětra w Budyšinje załožene, so nóštožkuli přeměni.

Léta 1293 bu farař při swj. Marijinej cyrkwi stajeny (Semank str. 6—7) a mjez druhimi winowatosćemi měješe tež tule: W připadże nuzy ma wón we nócnem času we wokolinje zwonka města a w přilěhacych wsach khorych zawobstarać. Tohodla dyrbi mjenowany pleban (farař) němski a serbski móc. Njemóže-li serbski, to dyrbi sebi serbskeho pomocnika dżerżeć. . . . .

W oktobrje léta 1429 přiećežachu 4000 husitow pod nawjedowanjom swojeho wjednika Mielasko před Budyšin, žadachu, zo by so město podało, tola město so njepoda, ale zhožowanje přetra wšě cěsnosće. Z dźakownosću za wotwobroćenu strach natwarichu Budyšenjo na tom měsće, hdźež běše najhórše wojowanje a so swj. Michał zjewił, Michałsku cyrkew (nětšiša farsku cyrkew evangelskich Serbow). . . . Tehdy bu wulki dźěl města zničeny a wot Marijineje cyrkwje zwostachu jenož zakładne murje. W archiwach tachantstwa khowa so wosebje jedyn zapisk, kiž spomina, zo bu w lěće 1443 swj. Marijina cyrkew znowa poswjećena a z njej zdobom štyri woltarje. . . .

Hižo léta 1407 běše Budyski radny knjez swoju zahrodu cyrkwi swj. Pětra daril z tym postajenjom, zo ma był do křesćanskeho kěrchowa přewobroćena. Bórzy natwari so tudy kapała, kotraž 1441 z wohnjom zničena, bu léta 1444 znowa natwarjena a wosrjedź 16. lětstoika rozšerjena a za wosadnu cyrkew katolskich Serbow pozběhnjena. Je to swj. Mikławšska cyrkew, kotraž z léta 1634 w rozwalinach steji. Tudy njech je hišće přispomnjene, zo předměšćenoju (Vorstädter) a Serbja z časa poswjećenja Mikławšskeho pohrjebnišća 1458 nic wjacy na kěrchowje k N. L. K., ale na Mikławšku khowachu, dokelž bě Mikławšowa cyrkew z jich farskej cyrkwju. Wobydlerjo zmitkowaneho města hrjebachu so hač do 1520 na kěrchowje wokoło Pětroweje cyrkwje, a wot toho léta započeżo khowachu so protestantojo na Tuchorskim kěrchowje, tachantstwo pak nječeše swoje pohrjebnišćo pola cyrkwje k N. L. K.: zeła bě lička katolikow zmitkowaneho města dla reformacije cyle snadna. —

W 30lětnej wójnje přiéće sakski kurwjerch Jan Jurij I. z 15 000 muženi do Łužicy a wobłěhowaše a doby Budyšin. Při zničenju předměsta wotpali so też cyrkew k N. L. K (zdobom też Mikławšska cyrkew). Léta 1626 bu zaso natwarjena a pod tachantom Kalmanom znowa poswjećena. Léta 1633 přiéće kejžorske wójsko pod Wallensteinom 30. oktobra njedźelu popołdnju wokoło 2 hodź. před město Budyssin a předoby je. Při „wulkim Budyskim wohnju“ 2. meje 1634, kiž wyše Goltz, komandant města, załožić dał, dokelž dyrbješe jo ze swojej wobsadku wopuščić, wotpalichu so tachantska cyrkew, tachantstwo, Mikławšowa cyrkew. Też swj. Marijina cyrkew zniči so hač do murjow a wjelba, a 1635 so tež wjelb sypny.

Potom njenatwarichu swj. Marijinu cyrkew zaso dokelž myslachu bóle na to, Mikławšsku, kotraž tohorunja w rozpadankach leżeše, a kotraž běše jako farska cyrkew kat. Serbow nuznišo trěbna zaso natwarić; tola l. 1639 přikhadźachu Swedojo do Budyšina a přetworiwši město do wobronistwa, wužichu twarske drjewo k pallisadam. Wot toho časa zwosta Mikławšk w rozwalinach, kaž jón dźensa hišće widźimy, a za to bu cyrkew k N. L. K. zaso natwarjena, hačrunjež po mnohich wobćežnosćach a zwadach z měšćanskej radu. Tachantstwo bě so mjez druhim też z prósstwu na kurwjeřicha wobroćiło, zo by so katolskim Serbam hač do znowa natwarjenja Marijineje cyrkwje dowolnosć dała, prózdno stejacu Michałsku cyrkew mjez tym za sebje wužiwać. Tale prósstwa so po porněnosći kurwjeřicha skónčnje 1647 dopjelni.*

Nětko móżeše so cyrkew zaso natwarić a bu we lěće 1647 wot dekana Hasiusa poswjećena.

Serbscy katolikojo mějachu nětko zaso swój samsny Boži dom. Woni wopuščichu Michałsku cyrkew, kiž bu wot nětka evangelskim Serbam připokazana. Či tworjachu z toho časa wosebitu wosadu a dostachu swojeho samsneho předarja.

Našeje L. Knjenina cyrkew, kotraž mjenowaše so hač do toho časa jenož kapała, a kotrejež duchowny rěkaše pak pleban, pak vikar, pozdźišo też „capellan“, bu nětko to, štož běše wot 1444 hač do 1634 Mikławšska cyrkew była, mjenujcy farska cyrkew katolskich Serbow. (Str. 18.)

Krótke stawizny a wosudy wo cyrkwi N. L. K. su so we łaćanskej lisćinje „Promemoria“ zakhowałe, kotrejež wotpisk je był w lěće 1691 do makojcy (Turmknopf) přiwzaty. —

W lěće 1694 postaji tachant Brückner, zo maja popołdniše katechetiske předowanja w cyrkwi k N. L. K. so přez cyłe léto wotmětować a zjednoći z tym emolumentum za 1. kaplana ad B. M. V., kaž jena lisćina w tachantskim archiwje dopokazuje.

Zajimace hišće je, zo w Napoleonskim času při wójnskim hołku bitwy pola Budyšina a léta 1813 so Pětrowa cyrkew jako lacaret wuži a mjez tym słuženje serbska cyrkew wot 20. meje 1813 hač do 27. decembra 1814 też němskej wosadże wobeju wěrywuznaćow k Božim słužbam. Evangelska měšćanska wosada dari z tuteje přičiny Marijinej cyrkwi rjany kříž z porcelina, mjez tym zo zwónk wot měšćanosty Hartmanna 10 tolěr za 250krótne zwonjenje dosta. —

(Pokračowanje sćěhuje.)

* Tu ma so přispomnić, zo stej Budyšin a Łužica z léta 1319 k Cechам přisłušałej, přez Prašku separatny měr 1635 pak přiňdżeštej k Sakskej.

Ze Serbow.

Dujownica.

Srjedu 24. augusta.

† 1610 Jan Chojnan we Wikowach, přeni Delnjołužt ski spisowaćel.

Serpy brać a kosy klepać kaza
Hospodař a žnjeńcam tyka rožo
Za klobuk, a zwony z wyskom zwonja,
Hdyž du domoj z njebjes błědo hwězdy,
Žnjeńcy — w tym su do česće a khwalby —
Cahnu won a strowja słónco złote.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina, kotraž sawcżerawšchim hischpola Jendżelskeje leżesche, je so w běhu wcżerawschcho dnja

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko s naschich Łužow.
Napisała Kristina Rogowa.

49] (Pokračowanje.)

„Ja, dostojny knjeze? Ženje!“ W Margicinjom smutskownem so wjsho warjesche. Jej pschihódżechu hłowa na mytje: „Katolska zyrkej šeroki tebje požada.“ — „Kak bych tola tomu pschičkej wotdła?“ rjekny dale, a wokomina cżerwjeń jala jeju ličy, „hdyž dże njejsym katolska wukublowana?“

A tak hischcze wy, hnadna knjeni, wukublowana?“

„Wukublowarki doma, wuczerjo a wuczerki běchu wschitzy evangelskeje. W A. roswuczowaschche mje w nabožnje evangelski farař.“

„Ach, ach, tajkile wulki smylk!“ rjekny knjes tachant a buhonwaše s cżestliwi porstami na bible. „Tżowka katolskeje wěry a hacž do 18. léta tajke janjorodżena?“

„Haj, janjerodżena, wyšokodostojny knjeże!“ Margicżiny wocżi žapadżichej woheń. „Štyri-li ja dźiwka katolskeje zyrkwje, to hy była tale zyrkej po prjedy wo mnje staraczi měła, kajke nabožne nahlady mi sasdźerżała, prjedy hacž hudżech žehi swój žanjny nahlad a pschekrodżenje wutworiła.“

Knjes tachant cżinjesche wulkej wocżi, wonej sastajitżichej so zyle sprostnjenej na młodeńcu, wosebne jewjenje młodeje žónjeje. Krutosć a rosdźiwnosć hladaschcżej jemu se cżornyju diamantowoju wocżow napieschesa; tej wokolo makeho, rózojeteho, nětkole wažnje samtjeneho erešika bě nětchto, štož jara mota poslužnjenosći napischeżo tatolskej zyrkwi so pschihodżesche. Hižo so sesda, so dże tutón muž nahle a krnje wotmolwjeći; ale wón stżeli pokornje swoju hłowu.

„Ja to spóznawam, haj, ja to spóznawam,“ rjekny wón s ponižnym wobzarowanjom, „i naschcże strony na so smylk. Hnadna knjeni ma prawje, nam winu dawacż. My mamy k naschemu samolwinjeniu jenož połožaju wobstojnosć; zyrkeń njemóže z gwałtom do žiwatnisy swójeju so dobrowacż, hwostanje-li ta psched njej zawrjena.“

Wosomik smutkowachu hłowa na młodu žónju; wona dyrbjesche tomule mužej prawje měć dacż. Tu pak bě jej radżeło, jako by jej nětchto pschišepetał: „A španiska inkwizizija? Njesłabiła ta do žiwatnisy swójeju a wutworiny to najšerjsche, so by jo sniczita?“

„Dowoleje nam, hnadna knjeni, snajnjenjšcha nětcho sažo narunacż. Wczera rěczachmy wo tutej naschej winje s knjesom Mittlawjchom, kotrehož wona jara tłoči. Won je mje k spokojenju swojeje farnđzeneje duschje prošył, so bych kapłana Langa hnadnej knjeni pschewostajił, so by tón wam wuczim naschcje zyrkwje pschednoschował.“

Margicżine smutskowne dżiwiche mózny protest pschecziwo tutomu namjetej połbchrynjeć. „K cżomu mam waschu wěru znacż? Za nihdy so i katolczin njestanu; ja chżu zyrkwi swojeho nana pschihłušchcżeć!“ budżesche wona najradżcho jawołała. Ale psched jeje wocżomaj stojesche dżěd; a słowa: „K spokojenju jeho farnđzeneje duschc“ dżerżachu ju wróżco. Wona njemóżeschce jemu tule bolosć naczinicć a to, štož běšche jemu žiwjace, jenož tohodła jaczišnyeć, dokelž běchu ju w tom naštupanju janjerodżili. Cżełnišcho by było, so pschehwędżeći a potom so wuprajić, hacż a cżehodła to możne njeje.

„Kajšn wotmołwu ja dostanu?“ nuczeschce tachant dobrocżiwje.

„Ja hym šwólniwa, wuczom naschcje zyrkwje pruhowacż, wyšokodostojny knjeże.“ Wona hladaschce i wotewrjenym wóczkom do woblicza muža. „Ja prošu, so bychu mi byle knihi wobstarane; a hdyž budu w Orlowje, to słubju, so stanu so i kedżbliwej schulerčk knjeza kaplana.“

„Dw, sawěsće“, ménjeschce tachant horliwje; nij jenož kedżbliwa schulerčka, ale też dobra dźowka swojeje zyrkwje budże hnadna knjeni.“

„Haj, knješ tachanto, teje zyrkwje, kotrejež budże moje pschehwędżenje, stanu so dobra a poštuschna dźowka.“

Margita twoštaji žeby jene durje wotewrjene; ale wyšokodostojny tachant Jurezki je nětko njerozsemi. Njebžiwajcy toho wotżali so won i Orlowa i pschehwędżenjom, so je na njewocżakowany jadżewt storcził, a so kaplan Lang budże tule młodu žónju i jeje swobodnymi nasladami dyrbjecż nječhto wjacjo wucżicż hacż jenož pacjerje pšerwacż atd.

S wotrkel by won jenož mohł ja nju pschihódne knihi wsacż? Ta wěz njesłda so jemu hišo tak hnadna, kaž wczera. Njedźiwajcy toho njedwěrowaschche won na tom, so dohubu nad tutej janjerodżenej wowuzku a dowjedu ju pravje dóry ke katolskej zyrkwi.

Na zbožo njejmajesche Margita mužje a sacjucża knjesa Jurezkeho. Jej běšche bješ toho dosež dźiwnje k wutrobje, dokelž nječhto wo popołdnišchim wopyzce rosmyślowaschc. Jej běšche jel, so nikoho njemějesche, kohož by mohła so napraschowacż a wo radu prošyć. Nan njepschejesche jeji pschestupjenja do žiwjeje zyrkwje. Sšnadź njeješche won prawje, hdyž rjekny: Schtož běšche w krjesćanstwu mózno, to hižo dźensa wjazu njeje. Sšnadź je słudu, dokelž žnuj w rosšmjeczenem wěku žiwi, tej i katolicze zyrkwje tamo wot so pominyć. Sšnadź njebywasche nětko hižo žanych tak wulkich rosdźělow mjes protestantami a katolikami, hdyba we wobrjadach; w towarschnosći njebě jich znajmjeńšcha cżuć. Běšche tuž hódna, dla žnadnych wothlerjow abo dla wschelakorosće wobrjadow wojowacż jawoczecż? Bě to telko winowte, tohodła dobroczinemo bżeda jarudżeż? Štoto ta so ł tym dozpělo? Ach, so nikoho njebě, kiž by jej mółł radżeć!

„Ach, ludu Boža,“ jandżowaschce Margita, „pomhaj ty mi, dokelž nuđy nikoho nimam!“

Wona stany jo by šwězu sajmčsila a po knihi jej dochła, i kotrejež běšche w A. nabožnu wuczbu wulka. Woni běchu jenož jara malo wuzli; ale nětko dżiwsche wona zyku knihu pschestudowacż. (Pokracz. feščhuje.)

nacz do południscheje Skandinawiskeje ſcſajmja a drje hiſcheje dżenſa nacz k Raſtſchemu morju. W ſtronach Němſkeje, tiż blizko morja leża, maju deſchczowate wjedro a wětry. Każ ſo ſda, nam tole połoženje naſche wjedro wjeſchubjenſchi. S dospołnym wuwjedrjenjom puk hiſcheje ſi-cżiſk njemożemy. Wobkhowamy wětrje hiſchcze dale ras dotalneho wjedra. — Jutſje ſchtwórtk błónczko w 5 hodź. ſchadża a ſo 7,03 hodź. khowa. Měſacżk ſchadża na ranje 2,24 hodź. a khowa ſo 6,46 hodź. wjeczor.

— **Kurſus ſerbſkich narodnych rejow** wotnuczje ſo dżenſa ſrjedu wjeczor 1/9 hodź. w ſali Sſerbſkeho Donu pod nawjedniſtwom knjeżnu Leſchawiz ſ Drježdżan. Potajkim pra ſa tydzeń 31. auguſta, ale **dżenſa 24. auguſta** ſnowżujemy. Pſchitomny budu k 2ożby lubował narodnych rejow, zyle wěſcze pak cżi bratſja a ſotry, kiż chzedża naſch ſajeżd do B. ſ pełnej rejku wokrajnicy!

— **Zitowa fajma ſo wotpalila.** Sańdżenu nóz wokolo 3 hodź. wotpali ſo na wětſchczańſkich leżownoſczach mjes Lubijſkej dróha a Wuriſtim puczu poſtajena zitowa fajma knjeſa kubleria Ruczana-Wuriſkeho. Wohoń fajnu doſpołnje ſnicżi. Nihdże 200 kop njewumłócżeneje pſchenicy a rożki je ſo ſpalilo. Wobſtejdżet měſeſke ſamowſcżenje. Kak je wogeń wotkat, wjeſnjeli ſo hiſchcże ſ wětſchczu wjedrjeli.

— **Wobſtamjenjenje němſkich jednotliwych rowow na wójnſkich pohrjebniſchczach.** Hdyż je ludowy ſwjaſk „němſke ſpowmożerſtwo wójnſkich rowow“ ſe ſahrodniſtim wutotowanjom němſkich wójnſkich pohrjebniſchczow w Franzowſkej ſwoje dżeło ſapoczał, ma poſtſchu rjad na porjeniſchenje jednotliwych rowow pſchińcz. Na měſtno drjewjanych khżiżow na franzowſkich ſromadnych khżchowach mòża ſo jednore żelezne khżiże ſ bronzowej taflu (wulkoſcż 10×14 cm) ſ wobſobnimi ſamokom padnjenych poſtajecz. Khżiż ſ taflu hromadże płaczi ſe wſchěmi wobſtarſtimi wudawkami nihdże 35 hr. Namjet maſa pſchibutnu ſ pſchitwołżenjom pjenjez ſa porto, wotſwjenjom pſchezjenja (khżiżeńſkeho mjena) a pſchimjena (ſwójbneho mjena), ſ dnjom narodżenja a ſmjerce każ też mjenowanjom wójnſkeho wodżała (Truppenteil) a měſtna pokrjeſcżanja padnjeneho na ludowy ſwjaſk japodacz, němſti take: Volksbund Deutſche Kriegsgräberfürſorge.

— **Pſchi kriminalnym wotdżelenju w Budyſchinje** thowaja jésdne koło ſnamti „Uranus“, kotreż je njedawno wotſcżenjeny paduch jésdnych kołow Neck tu pſchedak. Měſcże je też tole koło, każ wſchelake druhe, tu abo w wokolinje kradnył. Swéſcżene jéżdne koło ma wſchelake napadne ſnamjenja. **Wobkradnjeny** może ſo w kriminalnym wotdżelenju, Burgplatz 8 II ſamokwicz.

— **Kradnjenej buſchtaj** w nozy k 21. auguſtej 1927 ſ jeneje ſahrody pſchi Nowoſalſkej dróży bréſchkowaj ſchtomikaj; dale w cżaſu wot 17. hacż 22. auguſta 1927 ſ jeneje żelezniſkeje pſchi Hrodowſkej dróży ſtarſche muzaje jéżdne koło ſnamti „Blitz“ a měſeſche cżorne kroſna, cżorne ſwjeſna a błótowaj ſchklikaj, horjeſchbinjene wodżidło ſ brunnmaj drjewjanymaj pſchimadkomaj, pedalej ſ gummijemi, kuloſtu wobſchkodżenu ſwúnczk, Torpedſki ſamobéh, ſtróżkatu gratowu toſchku, cżorne ſędło, ſchérej gummijowej wobruczi, taſticzku ſ napiſmom „Blitz“. Wo wěſcżowne ſdżelenja proſu kriminalne wotdżelenje w Budyſchinje.

— S Prěcżez. Każ je ſnate a ſo hižo cżaſciſcho ſpominało, pſchepoloži ſo ſtatna dróha mjes Budyſchinom a Kamjenzom w Prěcżezach. Wobżeże wulke njeſwoſo ſe ſtatnym autom w dezembru 1925 je tole praſchenje rosbudżiło. S lětuſcheje meje hižo w Prěcżezach pilnje dżełaja. Nowa dróha wotbotżuje pola kilometerſkeho kamjenja 4,6 wyſche wyży, wjedże ſ połnozy wot nětżeńſcheje ſtatneje dróhi do wyży a wuběżuje na ſtaru dróhu ſako mjes wjeſnjej łorczmu a ſuſodnym kubłom. Nowa pſcheſtrěł je nihdże 1000 metrow dołha. K tomu ſu wżo też wulke dżěła trżbne. Pſchi wotbotżenju dyrbjeſche ſo dróha wukopacz, dokelż wjedże tam wotrjebż pola. Tole poło je ſo ſtatej wotſtupiło. Nowa dróha wjedże dale do krótkeje dołiny, kiż mèſeſche ſo wupjelnicz, ſo by ſo ſpad wurunał. K tomu ſe trżeba ſenju pſcheſuwacz. Dale dyrbjeſche ſo dżeł Prěcżezańſkeje łorczny wottorhacz a na druhim měſtnje ſaſo nattwaricz, dokelż nowa dróha wjedże pſchi ſtarej łorczmje. Wokoło 50 dżełacżerjow tu dżěła a ſu ſe ſwojim dżełom nětko hacż do błiſkoſeje łorczny pſchińcżili. Pſchepołożenje dróhi nacżini wſcho hromadże 100 000 hr. mudatkow. Wjedniſtwo dwarſcnja ma Budyſchſi dróhowy a wodowy twarſti hamt, wuwjedżenje pak je w rukomaj twarſkeho miſchtra Neumeiſtera w Moriżburku.

Ze **Smjeċkee.** W tudomnej bratrowskej evangelskej cyrkwi zarjadowa ſo zaúdżenu njedżelu żadna **wječerna** Bożа ſłużba (zmuſkarny nyſpor) z krasnymi hudźbnymi poſkićenjemi. Porjad: Předhrače na byrglach: Mendelsohnowa Caratine z Pawoła, za ſopran a piśċele: „Budź ſwěrny hač do ſmjerċe.“ Potom ſółłowachu ſo wotměnjejo wjacore wubrane zbromadne cyrkwinske kérluże — někotre z nich z přewodom husli a byrglow —, dałše předwjedżenja na tutymaj nastrojomaj a narěd (farař Wjeſely) atd. a porjeńſchu ſwjatoèńoſć. Sobuſkutkowachu knjeżna Wjeſelic (ſopran), knjeża Zirn (husle a piśċele), Marx, Konabe (bariton a piśċele). Mały, ale wulżerny chor, wobſtejacy z někotrych ſtudowacych z bliżſich kupjelow „Marijnejo ſtudnjo“ přihódne podpjerašo napſomnjenych wuwjedżowarjow. Modlitwa a pożohnowanje wobzamkny a ſkóńċi ſeměenje. Pozběhowacy a njewuhašomny zaċiſć je zawěſće tuta wječorna nutrnoſć na wšěch přitomnych wosadnych zawoſtajiła. — Wunoſk zběrki bě poměrnje ſpokojacy a nawdaty pjenjez ſo za lépše wudełjenje cyrkwje naložił.

S **Kulowa.** Sańdżenu njedżelu w nozu 12 hodź. **trubjachu w naſchim měſcże k wohnju.** Pola dżełacżerja Franza Schtägla na Hóſtowſkej haży wudyri w brożni woheń, kiż ſo wokomiknje na hrodże a kólnje wupiſcheſtrě a wſcho do popjela pſchewobroċzi. Bohużel ſu pſchi tom jena kruwa, 2 ſwinje a pjerjina ſahinyle. Domſke wuthowa wohnjowa wobora.

S **Mużakowa.** Sańdżenu njedżelu bu tudy ſ wulkim wobdżělenjom prěni ſchloſowſki pomnik ſa njeboh němſkoſtatneho preſidenta Eberta poſwjeċzeny. Saſtupjerjo wſchěch wſchitnoſċzow a mnohe wotdżěły „Reichsbannera“ ſo pſchi ſwjatoczneſći wobdżělichu. Poſwjeċzeniſku rěċ měſeſche prjedawſchi ratařiſki miniſter Schmidt-Barlinſki. Pomnik bu na Bjedrich-Ebertowem namèſtnje poſtajeny a je dla ſwojeje wulkoſcże daloko widomny.

S **Khoċzebuſa.** (Pruſki juſtizny miniſter w Khoċzebuſu.) Njenadżizy pſchijedżechtaj pòndżelu ſe żelezniſu pruſki juſtizny miniſter dr. Hermann Schmidt a miniſterialny dirigent ſa khloſtarſtwo Haże ſ Barlina. Miniſter wopyta Khoċzebuſke zentralne **jaſtwo a wotmě** tam njenadżizy wobhladowanje.

S **Khoċzebuſa.** Cżeżke njeſbożo, kiż młodemu cżłowjekej **ſmjerċ pſchińneſe**, ſta ſo njedżelu wjeċzor wokolo 7 hodź. na Khoċzebuſkej—Barſchezańſkej dróży pola Kótlow. Na tutom ſtrachowem měſtnje, hdżež ſu ſo wotjezdnje njeboża ſtawake, pſchejedże ſ Barſchcza pſchikhadżazy Khoċzebuſki auto 19-létneho dżełacżerja Jakuba Różżera ſ Górita, kiż chżyſche ſwojeho bratra a jeho żonu na kole do Klinkt pſchewodżeċ. Wot auta ſtrabrjeny bu dołoko wjerhujeny a woſta cżežko ſranjeny leżo. Hdyż bě dr. Tietz ſ Khoċzebuſa, kiż pſchipadnje ſem pſchijedże, prěnju pomoż poſticżił, bu Różżer do tudomneje khorownje pſchewjeſeny. Bohużel běchu ſranjenja tak cżežke, ſo njebě możno, cżłowjeka pſchi żiwjenju zdżerżeċ. Młody cżłowjek wumrě hiſchcze we nozu.

Z Łužicy.

* S **Wjaſonjo.** Sańdżenu njedżelu dopołdnja we 9 hodź. bu w naſchim pſchepjelnjenym, ſtarożtawnym **Božim domje** knjes farař **Handrik** do ſwojeho duchownego **naſtojniſtwa jako 2. ſtajny duchowny** naſcheje wo**ſady** wot knjeſa tajneho **zyrkwinſkeho** radu Roſenkranza ſ Budyſchina ſapokaſany. **Won je** był 1. měrza 1926 do Wjaſonjo powołany, każ hmu to hižo piſali.

S **Wjaſonjo.** Pòndżelu popołdnju wokolo 3/4 ſatych ſo we Wjaſonjo w njewobkhowanem wokomiku 2 létne dżeċo Ginglez ſwójhy w Delnjej Wjaſonjo. Wiċhe poſpyty jo ſnowa wożżiwcz, běchu podarmo. Sawołany lékař ſwójeſi jenoż ſmjerċ. To je we tonle łérże hižo druhi taſkle wobżartżujomny pad a tole njeſbożo dyrbjało ſtarſchiċy ſatrachiċz, ſo bychu ſwojim małym dżeċom ſamym pſchi wodże hraſkacz njedawali.

* S **Hórnich Pożkow.** Tu wuhotowa naraſchi dżeł Hornjołużiſkeho **wokrjeſa** dżełacżerſkeho ſamaritiſkeho ſwjaſka ſańdżenu njedżelu **wulke wokrjeſne** ſwucżowanje. Też **Budyſka kolona** bě ſe 26 **mużemi** ſaſtupjena. Hlowne **nawjedowanje wulkotneho** ſwucżowanja měješche **Henjel** ſ **Hirſchfelda.** W ſwojej tritżu naſponni dr. Wolf ſ **Pożkow**, ſo je ſo ſwucżowanje jara derje poradżiło a pokaſało, ſo ſu też dżełacżerjo ſamaritoj we hodżinje ſtracha na ſwojim měſtnje.

* Se **Sohłanda** nad Schprjewi. Dla tyfuſoweho ſtracha ſu ſo po wukaſu wokrjeſneho lékarja ſtudnje pola pjekarja Löſche, Leglera, Schwara, Hólzla a we „Herbiki grychche“ zyle ſawrjele. Po hamiſkich powěſċach ſu tele ſtudnje ſ tyfuſowymi bakterijami ſajedożcżene. Wokrjeſny lékař je na farſku ſtudnju tafliċzku wupowżnyċ dał: „Typhusgefahr! Jenoż wotwarjena woda ſmě ſo wot ludżi wużiwacż.“

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Drježdżan.** (Maks-łažak.) S filmom „Klettermaxe“ dożcż jara k rjanemu powakanju po fakadach kajżej poſbudżeny, bě ſo tudyſchi wuczobnik wjazy króċz ſ cżornej maſku a rukajzami do byddlenja bodżiwał. Też bě ſo poſpytał, mitś ſo dobywajo auto pokradnjeċz. Drježdżańſki ſud ſa młodoſtnych ſajudi jeho k ſchéſcżmjeſnjazam jaſtwa. Ale pſchijězdżeru jemu cżakańſki cżaſ w tom pſchipadże, ſo ſo wot ſwojeho „powołanja“ wotrjekne.

* S **Bärenſteina.** **Pſchi ſwjedżenju ſtoteho kwaſka** kubleria Heka a jeho **mandżelſkeje** mòżeſche 91 lét ſtara **maczerka jubilejnje njeweſtu** ſobu ſo wobdżeliċz, ſchto je wżo wulka żadnoſcż.

* S **Hartmannsdorfa** pola Kamjenja. S dotal njewjaſnjenjeje winy wudyri w nozy woheń w ſtatoku żiwnoſċzerja a ſahrodnika Emila Eckardta. Wróżen ſ zulymi żnjemi ſo do cżiſta ſpali. Toka ſo wohnowej woborje poradżi, wobubleńje a dalſche łkże ſdżerżeċz.

* S **Lipſka.** (S tſjoch poſtbodow padnył.) W domſkim na Hlownej dróży cżo. 84 w Oetſchu padny 35łétny pòſlowy ſaſtojnik Ota Schöppe ſ tſeċżeho poſkhoda mjes ſhodowym wobłożenjom do ſhubiny. Smjeſhożeny bu cżežko na hłowje ſranjeny do thorownje dowjeſeny.

* S **Frankfurta** pſch. W. Rubjeżneho **mordarja** we cżaſu ſajeċż. We wobżobniſtim cżaſu Khoċzebuſko—Barlinſkim, ſnjaſna na ſtaréż Frankfurtoràſki pſch. W. Rubjeżneho, kiż bě we rubjeżnem **mordarſtwje** na pjenjeżnem liſtowem w Drježdżanach ſobu ſo popytał a wotwjeżdżechu jeho na kriminalnu polizijn.

* S **Wśimsorfa.** Też létſa jaſo wopyta — każ někto **porjadnje** łóżże léto — na ſwjedżenju ſwoj. Marijneho **do njebjes wzaca**, ſerbſki **katoliſki putnikli** cżaſ **naſche** hwadowne **měſtaczło.** Wobdżělilnikow bě tón króċz pomèrnje wjazy pornjo łońſchenu łétej. — Njech ſo tużn ſodomy **nałoſt:** na wſěch k temu poſajenych bujach ſo podaċz **wſcheſ** ſtory a dołhy a wopytaċz **ſpowědite ſwjatnicy** a **to** w ſhromadnem **zyku**, ſo hiſchcże dołho **ſhjerżuje** a **njech je ſobu ſymbol ſerbſkeje hlubokeje khriſcżanſkeje ſwjatkowneje a pſchesżenoſcże.**

* S **Pilſna.** (Se ſtotom pożżpana dróha.) Statna dróha pola Wodmana je, każ ſo wupokaża, ſ kamjenjemi pożżpana, tiż wèċżto ſtoteho wopſchijeża. Pſches to buchu na ſo łodżóni, ſo w błiſkoſeji tuteje wjeſti w tamniſchej ſkale kamjenje ſu, kotreż ſtoto w żebi maja. Jene Jendżelſke druſtwo je tule łeżownoſcże a też je ſtotom pożżpom drohu kupiła a żej prawo ſwżeċżiła, tam ſtoto kamacż. Pſchedżeża ja pſchipraſowjomnu podżnyku ſo hižo ſtaraju.

* S **Graßlitz** w Cżeſkej. (Sſmjerċ pſches raketżu.) Skupina kellerjow na powjaſach, tiż w Schwadebachu łóżdy wjeczor wohnjoſtroj wotpali, dżełaſche trżbne pſchiprawy zam. Jedyn tole měſeſche proch(pulvor.) Druhi hółżeż pſchiłładowaſche a cżiſny ſapalenu ſapałku do pulwrowcje macżiſny. Nadabo roſbuchny. Kellerſki hółżeż bu tak łałoſnje ſranjeny, ſo po króttim cżaſu ſmerċ.

* S **Falkſnjowa.** (Spionażka afera w Cżeſkej). Pſchez mężżomi napaduy w tamniſchej krajinje jajerże direktora tworiże Guſtawa Spinku. Běżże w najwyſchſchich kruchach wahladny muż a dla ſwoj. ſ. nimſkeje ſamjeſnoſcże jara cżeſcżeny. Jeho winowacżu wjeċżkopżerady. Wórhy też jeho ſyna pſchekupża Karla Spinku w Pſinna a bankownika Jana Cażenowſkeho na Binſtradach jażarhu. Nětko ſu pſched ſenatſkim ſudom w Pražy jednaſche. Wob-

Hospodarski rozhlad.

Sərjedu, 2. auguſta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1965	100 pólsk. markow	46,875
jendżelski punt . .	20,405	100 čeſkoſł. krónow	12.44
100 ſwajc. frankow	80,91	100 franc. frankow	16,45

Barlinſke wiſi běchu wężera jara thablaje. Po powpſchenju privatneho diſkonta běchu pak kurſy ſuowa błahſche. Na kóżdu bu wobkhod ſchcżego dale ſtrachniżi. Wiſi ſtónkaċżu ſo ſ nerwożnoſću pſchi najmiżſchich dnjowych kurſach.

Produktowe wiſi w Barlinje běchu wężera trochu błahſche hacż pòndżelu. S ſukraja poſtżeża ſo hiſchcże pſchezo malo pſchenicy, ja kotruż **maju** mjenjſi wulki ſajim, jeż **płaċżiſny** ſo njepſchemèni. Rożki cżornunja jara malo **poſtżeżachu**; też jeże **płaċżiſna** wobkhowa ſwój khodżeſk. Sa **jeċżmjeń** żadachu ſebi wyſche **płaċżiſny**, wòn pak nje**ſtamka** wjele kupzow. Wowż poċżinaju ſe Schleſkeje we wjeſtſich dżělach pſchiwożowacż, je ſwjeſtſcha jara rjany. Wężera błackeſche zemiwar

w Berlinje:

pſchenicy 13,75—13.95 hr., rożki 11,35 hr. hacż 11,55 hr., jeċżmjenja , alètniżeho pak 11,10—13,50 hr., naſwyſcheho 10,15 hacż 10,45 hr., wowſa 10,20—10,75 hr.,

w termijowym witowanju:

ſa ſeptember: pſchenicy 14—14,07½ hr. a rożki 12,03¾—12,05 hr., wowſa pak 0,65 hr.,

ſa oktober: pſchenicy 13,90—13.87½ hr. a rożki 12—12,02½ hr., wowſa 10,52½ hacż 10,55 hr.,

ſa dezember: pſchenicy 13,90—13,87½ hr. rożki 11,95 hr., wowſa 10,50 hr.

Na pſchezach

Krowa młoda ſ 2. cżelcżerjom w Rachlowje cżo. 43 wola Kubſchiż.

Wor konjow do cżahanja, Wilhelm Zienert w Halſchkrowje.

Pſchiſtajicż pytaj:

Holzu do kuchnje, knjeżi dwór w Jażenicy p. Njeſwacżidła.

Holzu ſa dom knjeżi dwór w Domorzach.

Holzu, tiż może warieċż, marchżanka v. Römer w Budyſchinje na Kralowſkim walu 3.

Dżełacżerſki w Budyſchinje na Mużakowſkej dróży pſchi bróżnjach.

Krawſkeho. Alwin Bachmann w Brěżnje p. Kamjenza.

Twarſkeho błodarja Morgenſtern w **Porchowje.**

Pjekarſkeho, Hohſtelb w Karlsthurmu.

Sſudniſzy na pſchejeżdżowanje

ſchtwórtk 25. auguſta 1927:

w Lubiju w ſudniſtej pſcheſadżowarni, doþ. w 10 hodź.: płyſchowy ſofa, kławer, łehnjaſi ſ ſa, buſet, kaſtowy kamor, tworiwy kamor, kontrolowaca **pokładna**, wuzna pſchikrawa ſe ſchpihelom, **nacżahowaze** błido, 2 pjaniſkej ſtrojej.

Sſudniſke pſcheſadżowanje leżownoſcże.

W leżownoſtnej kniſy ſa Hornja Hórku na łopjenu 118 wa mjeno pſchekupża Oskara Schmidta w Mnijchoziu ſapiſana leżownoſcż na ſo ſchtwórtk, 3. nowembra 1927, doþ. 1/10 hodź. na ſudniſtwje w ſali 141 na dyrbjeſke waiſchnje pſcheſadżowacż. Leżownoſcż je 3 hektary 16,1 ar. wulka a ſe 7902 hr. pohódnoſcżena. Leži pſchi Mnijchońſkej khorje ſ praweho boka puċża k hojnkowni a je ſ 20 hacż 40-létnym ſchmrekowym łéſom porjeſcżena. Wobſtejeż leżownoſcże leži ſkaal, w kotrejż ſo nětko njedżéła.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiſi dżenja doþ. 3/11 hodź.: Tendenza je hiſchcże jara błaba a njewuſtała. Płaċżiſny ſo parują wężerawiſchemu njeiſku pſchiſpjeċżenite.

Doþ. 3/12 hodź.: Wobkhod łaż pſched hodżinu. Tendenza ſtajna.

Płaċżizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito z wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaċżizny po złotej hriwnje.

	22. 8.	21. 8.		22. 8.	21. 8.
Pſchenca	275-279	—	buny	22-23,00	22-23,00
rożka	227-231	224-228	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeċżmjeń	222-270	—	módre łupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jeċżmjeń	206-209	202-208	żołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowſ	204-215	—	zerdzella	—	—
kukurica	196-198	192-194	raps. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšeńċ. muka	35-37,25	35-37,00	lany wosuſk	2-21,30	21-21,60
rżana muka	31-33,25	31-32,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	14,75-15	bérnj. kruſki	22-22,75	—
rżane „	15,25	14,75-15	syno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,40
raps	285-290	275—285	rżana ſloma	1,15-1,3	1,10-1,25
lane ſymjo	—	—	pšeńċ. „	0,80-1,10	0,75-1,05
hróch	24-27,00	24-27,00	wowſna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluſki	21-22,00	21-22,50	jeċżna „	0,65-0,85	0,70-0,90

skórźba wimuje jich dokonjanje pionaže abo pomocy. Jednaſche ſo na namjet ſtatneho rěčnistwa tajnje. Direktora Spinku wowinowachu, jeho ſyna pak k 6 lětam ćežkeje khłostanje ſasudźichu a čestne prawa ſo jemu wotprajichu. Kóžde ſchiwórcelſko ma ſo wyſche toho kruceje poſećić. Caſanowa bóſta 3 měſacy ćežkeje khłostanje, dokelž njeje ſpionaži Korle Spinki ſadźiwał. Tute khłostanje je wothył dźiwoju na czaſ piſchprašowanjeſkeho jaſniwa. Statne rěčnistwo a ſakitarſtwo ſapołožiſchtaj wobaj powolanje.

* S **Marianſkich Łazuy.** (Rubježny nadpad na dróſy.) Bieſadźerny pinčnik Herbert Müller ſ Roßbacha je tu na wotewrjenej dróſy njedaleko kupjelanſteje žurle jeneho hóſća wurubił. 21 lětny pachoł wſa jemu liſtownju ſ 10 000 kronami a wuheſtinmi bankowkami w hódnoſći 5000 krónami. Wopor rubježniſtwa je piekarſki mišchr ſ mjenom Franz Hochinger ſ Budapeſta. Młodoſtny rubježnik ćekny, tola maja ſlěda ſa nim.

Lěsne wohnje wuhašeja.

Schkoda dźe do milijonow.

Po powješćach ſ Pariſa pócznu lěſne wohnje piſchi porobohach Riwiery pomalku wuhaſchowaćz, dokelž nima woheń hižo žaneje zyrowy. Miſchnóſe ſpytaju nětko ſchkodu, ſe wohnjom naczinjenu, ſwješćeju a ta dźe do milijonow. We wokolinje Hyere ſchazuja ſnjeżenu piſchestrěł lěża na 400 hektarow. W bliſkoſći Callaſa ſu płomjenja nětkóže 300 hektarow ſpóżerałe. Lěży, wupiſchestrěwaze ſo w Eſterelu mjes Roquebrune, Bagnols a Seillans, pſchedſtajeja jenoż hiſchcze wulke roſpadliſchćo. Kak wulka je wſycha naczinjena ſchkoda, njeda ſo tu khwilu ſpka hiſchcze rjez. We Bagnolu ſu też nětkótre khěże wot wohnja byłe ſylnje wobſchkodżene.

K ſtaręemu raſej wudyri w ſajchkej nozy na ſobotu woheń we Pometſkim lěżu. Dokelž wójſkowe dźele ſpěſchnje ſapiſchimmychu, mózeſche wſchak ſo bórzy ſaſo faleć. Czażeſtiſche wudyrjenja wohnja w tutom lěżu pokaſuje na to, ſo ſo tam wo ſakoženje wohnja jedna. Nětkóre mjeniſche lěżne wohnje, naſtate w bliſkoſći Marſeille a Aiſea, njeſu ſo jara roſchěrile, dokelž běſche tu bórzy pomoz a wſchudże wſycho ſwuhaſcha.

Přilopk.

* 5000 **ſłowow na jenej gramofonowej płacze.** Jendźelſka gramofonowa twórnja je płatu twikworiła, kiž na jenej ſtronje 5000 ſłowow roſumliwje ſaſy da, tak ſo mózeſch bez nětkajku nowella (powědańcžko) wot 60 000 ſłowow na ſchéjej płatach ſłyſcheć. Płaty ſo elektriſzy dwihaczi ſ dźěmaj radiowymaj lampomaj a jenym wótſje rěčzakom.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powješć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk: W połodniſchej a krótkorańſchej Němſkej budźe deſchczowate, w połnóznej Němſkej ſo wjedro njepſcheměni.

Wječera nozy wokoło ½1 hodź. je ſo blisko „Wětroweje herzy“ mordarſtwo ſtało. Wot milinarje w Freitalu běchu ſpěwanje ſłyſchaći a krótko po tym wlečejſche ſo ſobu tři wutſtele ſłyſchećej a krótko po tym wlečejſche ſo młody muž, ſ dwojoch ranow w žiwocze krawjo, hacž Hawſchtynowemu mojeſ, hódźej ſo ſwjeſe. Donjeſechu ſo do milinarje, hdźež prěnju lěkarſku pomoz doſta. Potom pſchewjeſechu jeho do thorownje, hdźež bjes nadźije na ſdźerżenje žiwjenja leži. Jedna ſo wo Franzu Zimke, ſiž w Gitterſee na Drježdźanſkej dróſy bydli. Wokoło ¼4 hodź. pſchijědże komiſija ſ wuſkedźenju mordarſtwa. Dźěła ſo kriminalnej kommiſiji hromadże a pſchepytuje ſtruchły pad. Najſerje jedna ſo wo attentat w ſarliwoſći.

*

Hdyž ſtražnik pizu ſa hobrſkeho hada w Lipſczanſkej ſwěrinarni pſchihotowaſche, puſchći ſo tutón dla naſtateje hary ſe ſwojeho ſchioma dele. Stražnik Hartog woczini kleſku a hadźi někotre ſwěrjata k pizowanju nuts. W tym wokomiku tſeli had na njeho město na larnikle a hrabny jeho ſa hłowu. Na dobre ſtoje mózeſche ſo Herzog w prawym czaſu wutterhnyć. Mózeſche někotre kwajaze rany.

*

Po powješći ſ Bratiſlawy w Czeſkoſłowakſkej běſche pola Varinу wójſkſke lětadło nuſowane, ſo na jemju dele puſchczeć. Mono padże do ſyty ludźi a ſarasty 24 lětnu holzu a ſrani jeje ſotru a druhu ſónſku czejku. Lětadło ſo roſbi. Lětarjomaj ſo niczo njeſta.

*

Se wſchěch dźelow Jendźelſkeje wojſewjeja ſylne wětry ſ deſchczom, kaž je w žnjeńu wot 50 lět ſem dożiwili njeſu. W kanalu ſalhadża ſylny wětr. Wſche ſabawne jěchy na łupu Wight ſu ſaſtale. Wjele mjeniſchich łódźow je ſo w pſchiſtawach wukhowale. W Caſthourne bě dla njemérneho morja kupanje ſakazane. Ssamo w Londonje dozpě wětſiſ ſpěſchnoſcz 30 mil, nimale 60 kilomtr. wob hodźinu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ro.-pokrjačownjańſka ſchkula w Budyſchinje.
Na Swonkownej Lawſtej haju 23.

Po poſtajenju miniſterſtwa ſa ludowe wukubłanje maju ſo ſchkuleći, kotrejž dźěcdża wot jutrow 1929 ſem dwěletnej donjazohoſpodarſkej pokuji rjadowni tudomneje ſchule wopytaći, hnydom pſchijimjeni.

Liczba ſchkulſkich hodźinow: 30 hodźin wob tydźeń we 1. lěcze, 10. tydźenſkich hodźin we 2. lěcze.

Roſnuczowańſke wotnoſći: Warjenje, ſchicze, plotowanje, wuczba we zyrobach, donjaze dźěło, liczenje ſ dontjagnym knihowjednitſtwom, němczina ſ pſchimowſtwom a pſchimnym wobkhadom, wuczba wo ſtacjanſtwuje, hoſpodarſke ſtawizny, hoſpodarſki ſemjepiſ, wothladanje małych dźěći, ſpěwanje, turnowanje.

Roſnuczowanje je darmotne.

Wopyt pokrjačownjańſkeje wuſnjeſobodźi wot 3. dyrbjeliſkeho ſchkulſkeho lěta.

Pſchiſtejenje pſchijimaju ſo w czaſu wot 24. auguſta hacž do 7. ſeptembra dopołdnja wot 10—11 hodź. w hamtſkej jſtwje ſchkulſkeho wjedniſtwa we 2. poſchhodźe łóżdy dźeſatwy dźeń (ſobotu niz).

Pſchiſtejenje je ſwopředka njewjaſnjujomne, dokelž ſo pſchiſtrawjenje dalſchich rjadownjow tejele druzyny dowoliću njemóże.

Dokelž je hižo wjele tudomnych a ſwonkownych ſchulerkow pſchiſtejenjeych, porucza ſo, ſo bychu ſo pſchiſtejenja po móżnoſći bórzy ſtałe.

Swójbne powěſće.

Swěrowanaj: Kurt Peſchka ſ Elſu rodź. Schedlichez w Budyſchinje.

Semrěli: Kurt Frengang w Budyſchinje, 24 lět. — Marja Leidlerowa rodź. Reimiſchez w Budyſchinje, 79 lět. — Ferdinand Geiſt w Budyſchinje, 78 lět. — Wilhelm Mücklich, wumělkař w Brěſni pola Kamjenca, 82 lět. — Waklař Hünigen w Lubiju.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towarſowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčeſkej haſy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć“ zmjeje dźensa ſrjedu wječor hiſče raz ſpěwanje za Mł. Boleſławu.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł“ zmjeje přich. ſobotu (27. 8.) ważnu zhromadźiznu dla ſwjedżenja. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Drježdźany. „Jednota“ wuhotuje swój nazymſki wulět njedźelu, 11. ſeptembra, pop. w 3 hodź. kaž loni do Klotzſche w hoſćencu „Weißes Roß“ (zastaniśćo nadrózneje żeleznicy čisło 7). — Zhromadny wulět to njeje, tón je cyle ſwobodny, tola pak wo prawje bohate wobdźělenje, wosebje też ſtarších ludźi, proſy předsydſtwo.

Kedźbu! Kurzus ſerbſkich rejow wotměje ſo **dźensa** ſrjedu wječor ½8 hodź. w „Serbſkim Domje“, nic 31. awgusta, kaž bě wopaki wozjewjene. Přińdźe zaſo wšitcy a z dypkom. Zarjadniſtwo.

Luž.-ſerb. Sokolſki Zwjazk. Na zlětowem dnju ſu we W. Čiſku 3 zwučow. košle, 1 čerwj. pas za dźěći a jedyn ślips ležo woſtałe. Wobſedźerjo njech ſo na br. Kašpora we Wulkim Čiſku wobroća. Nimo toho je ſo jedyn kłobuk zaměnił. Štó ma wopačny?

Nawječorny wokrjes Sokoła. Swjedźeńſki wubjerk za wokrjesny zjězd we Worklecach (4. IX.) zeńdże ſo ſrjedu, 24. žnjeńca, wječor ½9 hodź. pola br. Natuša w Khróſćicach. Na poſedźenje ſu pódła Pančanſkich wubjerkownikow přeproſeni ſtarosta a načolnik Jednotow we Wotrowje, w Njebjelčicach a Khróſćicach. Nadźijamy ſo, ze wšitcy přińdu, dokelž wšo ſpěcha. Zarjadniſtwo.

Zamołwity za politiku a hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Tobak tobak tobak tobak

Wosebite poskićenje! Přińdźće! Zastarajće ſo!

Dla zawjedźenja nowych zawalkow ſym **wulku dźělbu ſtarych wobſtatkow**

woprawdźe dobrych tobakow

za jenoż někak myſlome płaćizny banderolował!

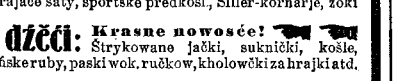

Jenoż tak dołho hač ſkład doſaha!

Hutſch w Budyšinje * Schülerſtraße 6.

Krane rjepiki	100 g jenoż	10 pj.
krane rjepiki	punt jenoż	45 pj.
měſenja z rjepikojtych łopjenow	punt jenoż	90 pj.
„ „ „ čo. 2	punt jenoż	1.15 hr.
„ „ „ čo. 1	punt jenoż	1.40 hr.
najlepše měſenje Virginie	punt jenoż	2.— hr.
„ „	100 g jenoż	30 pj.
„ „	250 g jenoż	70 pj.

Transmiſije

kóždeje druzyny

wollje, bencin atd.

podawa ze ſkłada

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Meble kupuje-če derje a tunjo

Dr. Büttner w Budyſinje

Königswall 3.

Pilna

holca do domu,

kotraž może warić, z dobrymi wopiſmami, k 15. ſept. 1927 ſo pyta. Poskićenja na

Welſee kupny dom w Kulowje.

Serbſko

podpjerajće ſwoje

Serbske Nowiny.

Pisane ložowe nawobleńenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapředa hoſć. „Stern“

Rěču ſerbſki!

Hobrſke předawanje ſatow!

Žonjace ſaty: Košle, košle z kholowami, nócne košle, ſpódnje kholowy, garnitury, prynceſke ſuknje, komplets, ſpódnje talije, ſtałóſiki za bjedra, ſaty z wumělskeje židy atd. atd. atd.

mužace ſaty: Zwjeſne košle, košle ze zaſadkom, nócne košle, ſpódnje kholowy, garnitury, předkošliči, ſportſke košle, kornarje, manſety, trajace ſaty, ſportſke předkoſl., Šiller-kornarje, zoki

ſaty za małe dźěći: Krasne nowoſće! Strykowane jački, ſukničłi, košle, kholowčki, podłohi, zawaleńſke ruby, paſki wok. ručkow, kholowčki za hrajki atd.

ſatowe tkaniny: Elſaſke fabrikaty! Łožowe damaſty, linony, renforce maccotine, nadobny płat, troſelſki płat, „Trefler“-płat, Dowlas, Piques, Finette, łožowe ſatin, płaty, kopřiwiny, damaſt za vitraže atd.

Gardiny, wumělſke gardiny, ſtory, canki atd.
Samſny atelier za wumělſke gardiny.
Zhotowjenja po naćiškach.

Přeſiwaki, přeſiwaki za dźěć. wozyčki, počehnjenja atd.

Tuſón raz přinjeſemy

poražne poskićenja!

Wopytajće nas, wěſće ſo na rjanych poskićenjach dźiwaće! Wobkedźbujće płaćizny we wukładnych woknach!

Započatk pjatk 26. 8. 1927 Započatk pjatk 26. 8. 1927

Welſec kupny dom w Kulowje

Kubło

100 kórcow wulke, wopalna kaſa 13 850 hr. 80% přiražka dla ſmjerſneho pada (namrěwſtwa dla) na předaj

Bliže zhonić přez

Böhmera w Lichanju p. Klukša

Jurij Hänſel w Budyšinje

na Sukelnſkej haſy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipeka

w Budyšinim hamtſkim hejtmanſtwje

Skład ratarſk. maſinow a gratu wšěch druzin

Derje kupuje

štóž ſo na „Serbſke Nowiny“ powoła!

Kubło na předaj.

Za katolſkeho Serba poskića ſo přiležnoſć, na 80 kórcow wulke kubło ze ſwobodneje ruki kupić. Nadrobniše zhoni w **Miločicach** (pola Kamjenca) čo. 23.

Swjedźeńſke znamješka

za wšě towarſtwa

wobſtara tunjo

Serbſka kniharnja w Budyšinje

w Serbſkim Domje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihićišćernja, sep. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2887.

Za nawóšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawóšiki a tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, ze 11

Čisło (Nr.) 196 — Budyšin — Štwórtk, 25. awgusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kongres narodnych mjeńšinow.

W Genfje, 23. awgusta.

Wječera wjeczor jeńdźechu so sastupcy narodnych mjeńšinow hišće w hotelu „Bellevue". Tutón leži kražnje pśi Genfśkim jazoru. K žłebi pśeprowaźili běchu tej dopisowarjow nowin. Tajke wjeczory słuža tomu, so by so sastupcy mjez sobu a s dopisowarjemi nowin bliže seznali. W rozmołwje mjeńšinjesowarej samóža swoje nahlady lěpje rozpominać a swoje stejišćicžo zasćišćowaś hač je to w pśiwdnoźnych móžno. Tutu biješadu njelubje pśeco-torhnychu. We jednej hodźinje wotmołwachu Lewicžne politiske strony shromadźenju pod hokym njebjom, ta lěpšne w Ameriźy k žnjerjeju zasćudźeneju Italijanow Saccoa a Vancettija. Tuta shromadźizna wurośe so do hrozniych wustupowanjow. Demonstranći běchu teź hač pśiked hotel „Bellevue" pśiśišćałmyli. Na dobo poczachu i kanijenjenni do mulkich a tolstych teńenych wokonowych schkleńcow mjetać. Schkleńcy běchu dźe tak tolste, jo so njerozbichu. Srjetśicha so rozpukachu. So bychu demonstrantojo se zasćuźenjom pśihestali, zasćachachu w hoseńcu gmejzy. Sastupcy narodnych mjeńšinow a jich hoseźo podachu so do bóle fruistkownych jitwow mulkeho hoseńca. Stónčnje pśichkwatachu gyne wotdźelenja policistow. Hoseńcy wobstupiwšchi sadźewachu dalšnej njelubej schkerjesdźeńcy.

W měśeze samym bě hišćece k hórschim wustupam bóśko. Po haźach cełahaju śpiewachu demonstrantojo revolucionarne śpěwy a wokachu: „Dele s Amerikanami!" Nadobny dźiwoju pśied amerikanšti konsulat cźahnyli. Sylne wotdźelenja policije tomu sadźewachu. Sa to zapuśćowachu amerikanśke tkany a wobkhodu. Na rjanej a sajerokej haźy rue du Mont Blanc rosbichu wokna jeneho amerikanskeho wobwiśowego wobkhoda. We wulkim wukadnym wokńe wustajene wobwucźa smjetachu na haźu. Někotrychžkuli s demonstrantow na taśke waschnje nowe wobwucźe darmo dosta. S wuczehnjenym teźakom policija cźrjódy njembruchow rosehna. Podobne zapuśćenje pśichotowachu hišćeze wschelakim druhim amerikanśkim wobkhodam. Hrosnje zapuśćichu nowonatwarjeny dom Swjatka Ludowa. Tam pśichi semi a w pśenim pospkhodže wschě wokna rosbichu.

Schkoda na twarjenjach, zapuśćenje wobkhodow a wutrubjenja njeběchu jenicke sćežkosći zapuśćenjow. Dokelž so njeměrnišći teź do jeneje policajskeje śraže dachu, dyrbjeśe so ta, so wź, swojeje kože wobaraca a tśělesa. Jedyn muž bě runje se swojeho domu wuśchoł, so by so wobhonjał, schto so na haźach zoła. Tomu kulka do hłowy sajdźe. Jeho do khorownje wotnjeśechu. Po puczu pak wumrě. Kaž nowiny hódźiłuja, nźěhdy na 25 mjenje abo bóle ranjenych naliczichu. Wokoło połnozy so demonstrantojo pomałku rozbjeźachu.

Dźeńa rano so j mrócźelow lije kaž by schnórki cźahnył. Na 10. hodźinu dapołdnja je poheńdenje kongresa postajene. Dwaj rěcźnikaj je sastupcow narodnych mjeńšinow, letosći profesor Larsenjohn a rumunski profesor a senator de Bologh rěcźitaj wo statnej suwerenosći a pravach narodnych mjeńšinow. Profesor Larsenjohn měni, so statna suwerenosć wobeběra a so narodne mjeńšiny we pokrej loyalnosći k statej, w kotrejž bydla, dyrbja so prózowaca sobu dźěłbraca na statnej suwerenosći. Senator de Bologh wuwraja wschelake zasady, po kotrychž so služujo by možno było, prawa narodnych mjeńšinow rośšeriś, bjes teho, so by taśe rośšerjenje statnej suwerenosći (to rěka knježeńskej mocy) swadźiło. Sastupc katolniśkeje mjeńšiny prof. dr. Mapous i Anglošeli pokazuje w sćehowacej debacje, so wschelake mjesynarodne wuczinjenja na samjesowate statnu suwerenosć. Sastupc němśkeje mjeńšiny we Wulherśku, prawišnik dr. Giindisch, njewidźi žanoho samjesowanja statneje suwernosće, sćerje jeje sćežkinjenje na wschelakich stronach ludoweho zarjadowanja. K žanjonemu pśichednjetej fu so hišćece 5 rěcźnikow zamołwili. Dokelž je mjes tym pśichipołdnicha hodźina sastupka, ma so pokonpu wo samom pśichednjecźe dale jednaca.

Pśichitoły za sćehadźowanje Swjatka Ludowa.

Němska delegazija za lětuśe sćehadźowanje Swjatka Ludowa w Genfu budźe wobsteješ s němśkeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna, statneho sekretara dr. se Schubberta, statneho sekretara dr. Pünndera jako sastupcerja němśkostatneje kenzlije a ministerialneho direktora dr. Gauża. Delegazija dyše hižom 30. awgusta do Genfa puczowaca, nježwuwstojni referentojo ju sćehuja. Dr. Stresemann a statny sekretaŕ dr. se Schubert so konc tydzenja do Barlina wrócźitaj, so byschtaj so za Genf pśichitowałoj. Ważne wuradźowanja w knježeństwje switnja s Genfśkim sćehadźowanjom a fu so tele dny wotmyślene.

Swětowe rozhorjenje nad sudniskej struchłohry w Bostonje.

Sacco a Vancetti staj wotprawjenaj. Pśiches zyły śwět dźe wulke hibanje a wobdźiwnjenje, so je jeju martrastwo konc namakało. Wastorczenje, wotstorczenje a sajo wotstorczenje wotprawjenja, to dźe pśiche wiśšě cźłowjeske mozy. Tśi krócź do žnjerinege khěže pśichwjedźenaj, tśi krócź jimaj wložny hładzy wottśihane sa poślednji najhrózniśchi akt — sajudźenaj njejsćaj mohłoj wjazy dalśe wot wowrótnjenja dyš.

Tute dny fu nowiny prawne praschenja, kiž so se Saccom a Vancettijom faberachu, dosć rospiśowałe. Gouvernér Fuller je hišćece na konzu wuprajił, so je zyłe pśiheśwědźenu, so staj wonaj winowataj. Ale njeje jenie zajmu rośprawu wo dopokazach podał. Pśiheze sdźiwachu hišćece dwěle a sajudźenaj žanoj staj hač do poślednjeho wokomika swoju njewinu wobtrucźowałoj. Potajkim buchtaj jenaj na dopokas pokajmow (Indizienbeweis), niż pak na wuprajenje śwědoka k žnjerinji sajudźenaj.

Wobsud sajudźenju je zyły śmjeł tydźenje dołho napjaty dźerźał. Demonstracije a wustupy wotmołwachu so po zyłym śwěrze. Smjeśmy wólze prawje. Hdyž wuśebnjemy, so je pśichi sajudźenju statna nahladnosć sobu njesła prajiś měła. Bźeśe njemjuzy mózno po amerikanskim sakonju, Saccoa a Vancettija wobhnadźiś, ale dokelž běchtaj wonaj anarchistaj, to njeczinjachu. To je runje dypk, kotrehož dla su so wjehitaj dźełacźerjo a druhi rozsunni ludźo na zyłym śwěrze rosharili. Amerika je tu bittnu pśichekała. To zaczuce ma kóždy po wotprawjenju. Njeje dozyła frosunnicź, kak móże so taśe nješto w Ameriźy stacź, pśichetož Amerićenjo dyrbjachu wědźeć, kajku ważnosć mózesśe tuta naležnosć dobyć.

Njeměry w Parizu jako sećehwól wotprawjenja.

W Parizu, 23. awgusta.

Protestowanjske wustupy pśicźiwo wotprawjenju Saccoa a Vancettija na wulkich Boulevardach su k někotrym wjetšchim roshorjenym fraźkam s policiju dowjedle. Na wobmaj stronomaj buchu někotre franjeni. Policija teź wschelake wobsoby saja. Amerikanski konsulat je s policiju sćiknuty. Hač do 10 hodź. wjeczor je policija dozyła 57 wozobow sajata.

Wjeczor wokoło ½11 hodź. běchu dwóji k amerikanskemu pósłanstwu wot žydowskich murjow ludźi wobhnjenje, teź wokoło Triumphowych wrotow běchu so cźrjódy sbjeźale. Demonstrantojo nahromadźichu barikady na dróhach, s kotrychž jich policija po dźěłchim wojowanju wuhna. Pśichi tym wschelaze franjeni leźo wostachu. W smutkownym měsće dyrbjeśe policija z revolwerami sabschimnyś. Po dotalnych rozpravach bu pśiche 20 policistow franjenych. Sajeli su dozyła 200 wozobow. Nźěhdy 10 policajskich sastojnikow dyrbjachu do khorownje dowjeźeś. Wokoło połnozy knježeśche w Parizu sazo měr.

Też w druhich franzowskich městach wotmołwichu so manifestazije. W Lille policija pśiched amerikanskim konsulatom s demonstrantami frasy a 4 wozobow saja. Na radnizy we Toulonje běchu zaromanśke khorhoj wupowjeśli. Też we Bordeauxu a Marseille wiśachu zaromańśe khorhoje na dźełowej bursy. W Toulouse je policija s demonstrantami wojowaca měła.

Srażenja w Londonje.

W Londonje, 24. awgusta.

Wječera wjeczor dóńdźe po schleźećodźinskim protestowanskim wustupje w Hydeparku pśicźiwo wotprawjenju Saccoa a Vancettija, na kotrymž bo 15 000 ludźi wobdźeli, k dźiwim wupadam we natwjeczornym dźelu Londona. Wjazy hač 40 wozobow bu franjenych. 12 wozobow dyrbjachu do khorownje donjeś. Policija postupowańśe je gumijowymi klumpachami pśicźiwo demonstrantam.

Demonstrazije w Południschej Afriźy.

W Johannesburgu, 24. awgusta.

Cźerjódo pśichiwišnikow Saccoa a Vancettija spali wjećera wjeczor amerikanśke khorhoj na sthodźenkach radnizy. Jedyn z demonstrantow wječesće pśicźiwo kupowanju amerikanskich tworow.

Demonstrazije w Ruskej.

W Moskwje je wutoru nźěhdże 120 000 demonstrantow pśicźiwo wotprawjenju Saccoa a Vancettija protestowało. Sastupjerjo kommunistiskeje internazionale a žnjerjeskeho knježeństwa w zwjazku narěcźach wotprawjenje jako najhórśiche justizne mordarstwo pśichimachu, kiž njeśmě njechkołtane wostaś.

Też w Němskej cźežke srażenja.

S Lipska. Kommunistojo, Swjazk cźežerjenych frontskich wojowarjow a někotre mjeńše lewizne organizacije žeńdźechu so wutoru wjeczor wokoło 6 hodź. na měśtnje pśiched němśkokatolskim žudnišćowom k politiskemu wusnjapjenju pśicźiwo wotprawjenju w Bostonje. Po tym cźehnjeśe wjetšchi dźeł na maśowe naměśto. Tu dóńdźe k wojowanju. Jako dźiwoju policajsty sastojnizy dróhowej żeleźnizy dale jěcź dacź, dachu so demonstrantojo hnydom do nich. Jenemu wuhrabnychu teźak a pśichebichu jeho s nim. Druheho sastojnika śrabnyu wot sadu, cźišćanychu jeho k zemi, teptachu po nim a skałachu jeho do mjeśnowcza. Tśeceho sastojnika do brjucha cźežko skałachu. Demonstrantojo dobuchu so k 7. policajskej straži a mjetachu s kamjenjemi do sastojnikow. Sto wobaraju dyrbjachu sastojnizy tśelcź a franichu dweju demonstrantow. Jedyn z njeju je w khorownji wumrěł.

Zniżenje francowskeho wobsadźeńskeho wójska w Pohreinskej.

Po potwjerdźenju franzowskeje nowiny „Echo de Paris" je franzowske knježeństwo rozhodźene, dotalnu licbu franzowskeho wobsadźeńskeho wójska w Pohreinskej, kotrejž 55 500 muži wucźinja, na 50 000 muži sniźiś. Sćitoz snižene jendźelskeho a belgiskeho wobsadźeńskeho wójska nastupo, Franzowska wobemaj knježeństwomaj pśichewostoja, kelko je žwojich wojakow chcejaj po žwojim dobrozdaću s Porheinskeje wucźahnyś.

Prěni wopyt němskeho pósłanca w Parizu pola Poincarca.

W Barlinje, 22. awgusta.

S parlamentneje strony je nowina „Welt am Montag" dostała dopiś wo wopytcze němskeho pósłanca w Parizu, s Hoescha pola ministerskeho pśichedsydy Poincareja. Tutón wopyt je bylo prěnje setkanje pósłanca z franzowskim ministerskim pśichedsydu, kotrejž je mało politiski ras. We cźasu wospjet spodźiwanje nad tym, so njeje hišćece widzał němskeho pósłanca w Parizu, ani někotre z wusnamnych Němcow, kotśiž w Parizu pśichebywaju. Pósłanc z Hoescha njeje pśiedy Poincareja wopytał, dokelž je žo bojał, so jeho wotpokaja, a k wopytej je tohodla hakle dóschło tehdy, hdyž je žo pśicheźwědcźił wo swólniwosći Poincarejowje, podpjeracź němsko-franzowske dorozumjenje.

Konflikt mjez magistratom a wobsedźerjemi hotelow w Barlinje.

Barlinski magistrat je 17. awgusta wobsamknył, so žobustawy magistrata do hotelow njepóńdu, kotrež na dnju wustawy njejsu němskostatnu khorhoj wupowješe. Też pśichi sjawnych žwjatočnosćach abo druhich składnosćach nochcedźa žobustawy magistrata do tutych hotelow sastupiś. Wobsedźerjo hotelow fu na to wobsamknli, so deputaziju k wyšschemu měšćanoscje Bóžej pósćelu, kotraž ma jemu pśicźinu sadźerjenja hotelowych wobsedźerjow rozłožiś. Wobsedźerjo hotelow chcedźa so na kóždy pad do pśichkhada Newyorkskeho měšćanoscjanstwa Walkera do Barlina se magistratom dorěcźeś, so bychu njeluboznu wec wobesćili, so by Barlinski wyšschi měšćanoscta Newyorkskemu měšćanoscje pśiwomnje pśicźiźny rosklaseś dyrbjał, kotrejž dla jeho w hotelu „Kaiserhof" powitacź njemóże. Wobsedźerjo hotelow dale pśichilubjeja, so chcedźa so po nóžnosći tak s magistratom dorěcźeś, so bychu wschitcy spokojeni byli.

Hólza do Sonnenburga pśichewjesli.

Khłostanskeho jateho Maxa Hólza fu z jastwa we Wulkich Strelizach w Hornjej Schlesyskej do Sonnenburgskeho

jaſtwa pſchewjeſti. Pſchewjeſenje bêſche jeho ſakitowaŕ namjetowaŕ, ſo bychu ſo jemu ſrêčenja ſ Hôlzom k pſchihotowanju namjetow ſa wotſtpjetne ſhudniſke jednanje wolôžile.

Ruska přihotuje so ſtajnje na wójnu.

Nêčże wo wójniſkich pſchihotach pſchečeźwo Ruſſej ſu wumyſlene. — S tym maju ſo ſakrjeć ſmutſkowne wobſtejnoſcje Ruſſeje.

Waſchnje, ſ kotrehož ſamêrom je pſcheſtwêdčicź ruſti lud wo njepoſrêdnym njeſbožu hroſazeje wójny, pokraczuje w Ruſſej methodiſay. Njeſbože hroſy pjeza ſ Jendželſkeje, kotraž, kaž w Ruſſej wudawaja, organiſuje ſwêtowy blok pſcheczíwo bolſchewiſkkemu blokej a hroſy nadpadnyć Ruſſu w czaſu, hdyž ſo teho najmjenje nadźija a hdyž budźe najmjenje pſchiprawjena na ſwój ſchkit. Tuto wobſtejnoſcjenje a wuprawdźite położenje wêzow je dwoje. Nichtó njemyſli ſobi na wójnu pſcheczíwo Ruſſej, dokelž tež w Jendželſkej knjezi pokne pſcheſtwêdčenje, ſo Ruſſa w nêſtſichim czaſu njeje tajfa, ſo by mohła wójnu wjeſeć ani ſ Pólſkej, ani ſ Rumunſkej, haj ſamo niz ſ baltiſkimi ſtatami.

Samêr njewuſtawazych rêczow wo njeſbožu wójny, kiž Ruſſej hroſy, je zyle druhi. S nim ſo próſuja, ruſti lud wotwobročicź wot ſmutſkownych pomêrow a ſputacź jeho kedźbliwoſcź na ſcherjenje wumyſleneje hroſazeje wójny. Sowjetſka diplomatija ſaſyſa w poſlednim czaſu zyły rjad czeźkich poraženjow. Jendželſka je ſ Ruſſej diplomatiſke ſwiſti rospuſchczíła. W Khinje je rospuſchczenyć ſon wo frevoluzijowanju a ſbolſchewiſowanju 400 miljonow ludźi; w Sjednoczenych ſtatach ſtajnje njeſbu ſwôlniwi nawjaſacz ſ Ruſſej ſtajne poczahi a nochzeda ſ njej ani wobkhodnje wobkhadźeć. Po tychle czeźkich diplomatiſkich poražkach naſtachu w kraju hiſchcze pjenjezne wobczeźnoſcje.

Jendželſka je Ruſſej kredit wſała a po Jendželſkej njeje nikoho w Europe abo w Ameriſy, kiž by ſwôlniwy był Ruſſej kredit pſchiſwoliŕ. Ruſka, ſo by mohła dostacź wukrajne poczahi, dyrbi wulowozowacź twory. A ſchto móże wumożowacź? Žito, jenicźki produkt, kotryž móże nêcź k diſpoſizíji ſa wumoſ. So by pak tuto žitu dobyła, dyrbi ſo bracź ſwojim ratarjam. Je pak dołcź ſnate, ſo w rjadach burſkeho wobydlerſtwa nimaju k Moſkowſkemu knjezerſtwu żaneje pſchiſtlnoſcje. Nunje nawopak je. A njeje dźenſnjiſchi dźeń żane potajiſtwo wjazy, ſo ſo w Moſkowje boja burſkich ſtêžkow, kotrež bychu mohle pſchi ſwobodnym rozdêlenju ſtrony na offizielny a napſcheczíwny dźêl jara wohroſyć knjezſtwo ſchwjetow.

S bojoſcze pſched ſmutſkownymi njeměrami pokaſuje ſo pak na hrożazu wójnu, ſo by wſchitkôn ruſti lud ſilny był w měnjenju, ſo wopory, kiž ſu jemu napołożene, ſu ſuſne k ſchkitanju Ruſſeje.

Francowska twari wójniſke łódze.

Po ſetajenju frauzowſkeje nowiny „Intransigeant“ je frauzowſke nautoruiſtwo, kiž je we wójnje 15 000 tunow łódſtwa ſhubiło, wot léta 1920 74 wſchelakich nowych łódźow natwarieć dało a do ſłużby ſtajiło, mjenujcy 6 ſchibſkatow, kiž łódźy 8- hacź 10 tyſacź tunow wody wucźiſchczi, 9 honjerſow torpedowy wo 2500 tunow, 22 torpedowych czołmow, 18 podmôrſkich czołmow, 12 podmôrſkich czołmow 2. rjadownje, 2 minyſkadźakaj a macźerſku łódź ſa letadła.

Kredity, kiž je knjezerſtwo tuto léto pſchiſwoliło, ſu poſtajene ſa nowotwar jeneho ſchibſkaka ſ 10 000 tunami, 3 ſaniczakow torpedowych czołmow, 4 torpedowych czołmow, 5 podmôrſkich czołmow, 4 mjeńſchich podmôrſkich czołmow a 9 pomocnych czołmow. Knjezerſtwo żada ſebi hiſchcze dalſchi kredit, kotryž pak komora dotal hiſchcze pſchiſwoliła njeje, ſa natwarjenje 13 dalſchich môrſkich jêſdakow; mjes kotrymiž je wulki ſchibſkaŕ a ſchêſcź wulkich niczakow torpedowych czołmow. Hacźrunjeź komora kredit hiſchcze pſchiſwoliła njeje, je namorniſkowene miniſterſtwo hižo wſchitko k twarjenju łódźow pſchihotowacź dało. To je w hromadze na 300 000 tunow, wo kotrež ſo franzowſke wójniſke łódźſtwo ſeſylni.

Poſwjećenje pomnika w Dinancze.

W belgiſkim mêſcze Dinancze ſu wutoru pomnik wotkrytý, kiž je wênowany k wopomnjeczu „w auguſcze 1924 wot Nêmzow ſatſelenych mêſchczanow Dinanta“ a tam padnjenym franzowſkim wojakam. Belgiſki kronprynz Leopold, franzowſki miniſter Marin, belgiſki miniſter ſa ſakitanje kraja hrabja Broqueville wobkhôdźichu ſo na poſwjeczenju. Po poſwêczanych Belgiſkich nowin dźerżachu ſo tam wulke rêcze. Mêſchczanoſta Dinanta pokaſa na waſnoſcź brja a dopokaſowaſche, ſo je wudawanje wo frankiſerach njewêrne. Prynz Leopold dopominaſche na podawki ſ léta 1914, kotrež ſu wſchitke ziwiliſowane narody wograniowale a pſchiſtoji hiſchcze, ſo ſwêdomjo ſwęta pſchezo tute hrôſbne podawki wotpokaże a ſo pſched dopominjeczom na njewinowate wopory poklonja. Miniſter hrabja Broqueville pſchiwoła martrarjam ſa wôtzny kraj w mjenje knjezerſtwa poſledni poſtrow.

Caglul paſcha †.

W Londonje, 24. auguſta.

Kaž ſo ſ Kaira powê, je tam Caglul paſcha, wjednik egiptowſkeje narodneje ſtrony, wczera wjeczor 77 lêt ſtary wumrêł. Żarowanje a dźêlbraczе egiptowſkeho wobydlerſtwa na ſmjerczi Caglula paſcha je po zyłym kraju jara wulke. Tež jendželſke nowiny wêmja ſenſterlenu dołhe naſtawki. Najebacź jeho politiki, kotraž bêſche Jendželſkej njepſcheczelna, dyrbja tola jeho wulke duchowne dary wuſbêhowacź. Jendželſka nowina „Times“ mjenuje jeho najſajimawſchu wołobu nowoczaſneje Egiptowſkeje.

K wojowanju ſerbſkich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bêdźenju za naſe prawa při znowazarjadowanju a wobſadźenju fary při cyrwi Naſeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelſkej protestowanſkej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

2] (Pokračowanje.)

Z najważnišim dopokazom za to, ze je cyrkeŵ N. L. K. přeco za Serbow była ze serbſkej katolſkej farſkej cyrkwju, su drje ći nanozy duchowni knjeża fararje, kotříž běchu zwjetſcheho dźěła Serbjo. Z nich mjenujemy tudy ſcêhowacych po Semankowem zapisku: Bohuš (1372) — Jakub (1375) — Mikławš Foresto (1390) — Alberik (1391) — Albert z Kopritz (1393—1426) — Simon Jode (1456—58) — Mikławš Kro (1465—1468) — Kaſpar Mariman (1482) — Wigand ze Sale. Wosebje jako fararjo (plebani ad B. M. V. in foro salis [ua ſoſtawſkich wikach] maju ſo mjenować: Pawoł Wirchan (1532) — Jurij Janie (?) — Měrćin Wornaŕ (Werner, 1556) — Měrćin Wojnaŕ (Wagner, 1582) — Pětr Cyž (1599) — ? ? ? — Jurij Rus (1670 hač do 4. julija 1694) — Jan Jurij Józef Mlynk (Müller, 1694 hač do 31. decembra 1718) — Jakob Anton Kilijan (Kylian ?) — ? ? — Měrćin Kobalc (1774—1779 — Domaš Šołta (Scholze, 1779—1795) — Mikławš Fulk (1796—1801). —

Józef **Ebenhöh** (16. apryla 1802 hač do 30. septembra 1806)
Matej **Kućank** (17. oktobra 1816 hač 1825)
Mikławš **Smola** (6. decembra 1825 hač 1833)
Jakub **Pjech** (7. oktobra 1833 administrator, 1. meje 1834 hač 1855)
Jakub **Kućank** (1855 hač do 1. decembra 1870)
Michał **Hórnik** (1871 hač 5. měrca 1891)
Jakub **Skala** (5. měrca 1891 hač do 1902)
Mikławš **Žur** (1902 hač do 1. 1912)
Jurij **Hejduška** (1912—1927).

Tak je so cyrkeŵ k N. L. K. w Budyšinje, **farska cyrkeŵ serbskeho katolskeho wobydlerſtwa města z kraja,** z njenahladneho započatka w dobje 800 lêt rozwiła k tajkemu krasnemu Božemu domu, z kotrehož wukhadźa żohnowanje za wjele ſtow pobożnych a wêriwych człowjekow.

Njech Wſchemohćny, kotremuż bu tale cyrkwička natwarjena, swój dom zawohara a zakituje, zo by wšê ſtrašnoſce přichoda tak zbożownje přewinył, kaž te w zaúdźenoſci!

Njech je Najzbóžniša knjeżna, kotrejež mjeno tale cyrkwička nosy, kóždemu, kiž ju w njej na pomoc prosy, mócna zastupnica při Božim tróńje. Njech swj. Benno, ſkitacy patron našeho kraja, kiž z mjedźanym ertom wulkeho zwona wêriwych do Božeho domu wola a zastupowacemu tam z praweho pobożneho woltarja ruku żohnuje napřećo wupřestrěwa, njech wón ze swojej zastupnej pŕóſtwu dźêło pobożneho měšnika podpjera, kiž w Božim domje jemu dowêrjenych njebjesam napřećo wjedźe!“

Takle skónči autor swoju knížku a my Serbja zjednoćany ſo z jeho dobrymi přećemi, dokelž mamy cyrkeŵ k Našej Lubej Knjeni za swjatnicu Maćerje Božeje dobreje rady, našich katolskich Serbow hnadowne městno. —

II.

W nowišim času, po znowapostajenju Mišnjanskeho biſkopſtwa, su ſo wſelake ſtrachi za dalše wobſtaće cyrkwje k N. L. K. jako farſkeje cyrkwje započałe: z tym přińdże přeni njeměr a rozhorjenje do katolskich Serbow. Wosebje bê „Bennokalender za léto 1923“ wjele nedorozumjenjow zawinował, ſpatny wotpohlad přeradźiwši, na kotreż wotmołwi njebočički tachant Skala, wosebje połnuty přez wupady a naprašowanja w „Serb. Nowinach“ (čo. 45 a 48 léta 1923). Wón wotmołwja na to takle (přirunaj „Katolski Posoł“ 1923 čo. 10 na ſtr. 70—72):

„W jenotliwym wotmołwjam:

1. Bennokalender žana hamtſka protyka njeje. Štož ſo tam pisa, njeje w mjenje duchowneje wyšnoſce; hewak by te mnohe zmylki, kotreż ſo tam namakaja, zamołwjeć dyrbjała. Bennokalender njewudawa, zo „ſerbſkeje katolſkeje fary w Budyšinje wjacy njeje.“ přetoż na ſtr. 47. ſameje protyki čitaŕ „Dom und Pfarrkirche“ a zas „Pfarrkirche zu Unſerer Lieben Frau“. Štó je to do protyki pisał, hač a z čejim zwolenjom je ſo ſtało, ni njeje wêdomne.“

(Pokračowanje ſcêhuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 25. auguſta.

1883 wuċehuje 25 Serbow ze Slepeho do Ameriki.

Hdyž luby wječor bliži ſo
Kak zwjeſeli to ſpróceneho,
Wón wê, ze jeho bêdźenje
Za tutón dźeń ſo přeſtanje,
A ze Bóh runje přez tu ćêmnu nóc
Joh' ſpróčnym ſtawam dawa nowu móc.
Handrij Pawoł.

*

— **Wu wjedrje.** Połnôżna niżina je ſo dale k dołhemu rawju wotſtalila a ſo tkêtro roſſchêrika. Wona je tež nam wczera a dźenſa deſchcze pſchijinjeła. Wyſchina ſeji nad Pólſku a wujſchcejêra ſwoje wulbêźti hacź do Nêmſkeje a Czêſkeje. Dokelž pola maŕ wczera wołbêże we ſpêtnych południſche wêtry dujachu, je k taſkim wobſchêrnym deſchcźam bôſchło. Sa pſchichodne dny wſchak nieje hiſchcze wadźije na dołpołne wumjedrjenje a wobſtajne njedro, dokelž ſo mjes Jiſlej a Islandſkej nowa ſyſna niżina pokaſuje, kotraž k ranju poſtupuje. — Jutſje ſtaŕ ſchadźa ſtôńcžko 5,01 hodź. a ſchowa ſo 7,01 hodź. Mêſacź ſchadźa jutſje na ranje 3,34 hodź. a ſchowa ſo wjeczor 7,12 hodź.

Za wysoku płaćiznu.

Powêdańczko ſ nałſchich ſnjoſ.

Napiſała Kriſtina Rovowa.

50] (Pokračowanje.)

We ſwojim pſchedewſaczu bu ſ krocźelemi a ſ klepanjom wo burje mylena.

Dale!“ Sawêſchk pſchi durjach ſo wrácośczahny, — „knjes Urſiny“, ſatwoła Margita pſchijomnje pſchiſkałapjena njewocźakowanemu wopytej napſchećzo. „Witajće!“ Wona poda jemu ſwjeſelena maku rukn.

„Wodajće moju ſkrobliwoſcź, hnadna knjeni,“ ſamołwjeſche ſo mlody provizor; „ale ja myſlach, wy budźeſce ſadoſćiwje powêdźeć wo naſchich lubych puczowanych wocźakowacź, tuž ſo ſwaźich, taſku ſem pſchinjeſeł.“

„Otw, wy njetrjebaceze ſo ſamotnjeźa, knjes Urſiny; mi by waſch wopyt też kaſ pſchijomny był, ale dyž mi powêſcź njeſeze, wêſo cźim lubſcho. Wotpołożeze, taſ bórzy waż njepuſchczu,“ rjekny pſchećzelnje. „Ja ſym zyle ſama, dźêſ je w Podolinach. Wy ſceze tež ſamlutki, tuž ſwołtanje hodźinku tudy pſchi mni, njewêrno?“

Wón ſo potkoni, wotpołoži ſwjeſchnik a poſtydże ſo na poſtiejene mêſto pſchi pjezaku, pſchepodajo pſchi tom telegram. Wona potlakny ſo pſchi pjezaku a cźitaſche: „Puczujemy ſbożownje. Sſym cźerſtwy. Poſtrow Margitu!

Nikolaj.“

Wona wokoſchi telegram a ſydźe ſo do lenoſchi a ſaby pſchi tom zyle, ſo mêſeſche lampu pſchijinjeſcź dacź. Nadrunjeź bê mêſtnoſcź też taſ dołcź jaſnje roſſwêcźena. Wona mêſeſche nêkoho, ſ kotrymž móżeſche wo Nikulſchzy a jeje nanje rêcźeć.

Taſ rêcźeſchtaj wonaj thwiliu, dóniž wona nadoho njewocźichny; pſchetoż taſ błyſt ſaſêdże ji myſlicźka do hloiwcźki. Wona ſtoji ſwojej cźornej wocźi do rjaneho wobliczа młodeho człowjeka. Jej bêſche w jeho blitkoſcźi taſ rjenje, taſ wcźera Nikulſchzy. „Wón budźe mi radźicź móż, zyle wêſeſce,“ pomyſli ſebi ſ dźiwnej wêſtoſcźu.

„Knjes Urſiny, proſchu, jeſe wy evangeliſ?“ pſchetorhny wona nadobu mjelczenje. „Wón wotwobročі ſwojej wocźi wot wohnja a hladaſche k njej horje.

„Haj, hnadna knjeni.“

„Wy dźerżiće ſo truczе wucźby ſwojeje zyrkwje, njewêrno?“

„Ja dźerżu ſo wucźby Jeſu Khryſta.“

„A byſchceze-li mohł ſe ſwojimi ſaſadanmi ſjednoćicź, ſo katoliy ſtaci?“

„Katoliy?“ Dźiwny potrjênk hrajeſche wokoło jeho huby. „Kaſe wjaſanje ſwêtła ſ cźêmnotu! — Chyba-li katoliy bycź, to bych dyrbjał najprjedy knjeſa Jeſuſa wopuſchcźicź.“

„Khryſtuſa? Katolika zyrkeŵ tola też wo nim wucźi!“

„Haj, woni wo nim wucźa; ale jim je Wón njedoſtupna, njedoſcźêpna bytoſcź, jenož ſaſtupnik pola Wótza, też niz puć k njemu; żadyn poſrêdnik; na jeho mêſtno woni poſtaja Bożu macź Marinu a ſwjatych. Marijina próſtwa dołtawa hnadu; ſwjeſci dopomhaju k wodawanju hrêchow; ſ dobrymi ſkutkami mójeſch ſebi mêſto w njebjeſach ſwidobycź. Krew Jeſu Khryſta potajkim njetrjebaja.“

„Wy byſchceze potajkim ſenje njemohł katoliſ bycź? Wy macźe tu wucźbu ſa wopaczną?“

„Haj, hnadna knjeni.“

„A wote mnje żadaju, ſo mam ſo katoliſa ſtacź.“

Wón wurinna ſo nimale ſhêtlje: „Wot waſ?“

Wona tiwny ſ hłowcźku a ſeprê ju ſ bêłej ruku.

„Slejće“, rjekny tradźena, „nimam nikoho, kiž mohł mi radźicź; tež nimam evangeliſkoho ſpôznaca, pſchetoż njebuch doſcź roſtwêcźena. Ale w mojim ſmutſkownem praji mi htóſ, ſo njeměła do toho ſwołicź.“

Njepoſbehnywſchi hłowy ſdźêli jemu ſ krótka wſchitko, ſwój poměr k wobêmaj zyrkwjomaj, ſwoju roſnatoſcź ſe tachantom a ſwoje myſle a dwêle.

„Radźeće mi; ſym-li prawje jednała, dyž ſwołich do wucźby dawanja?“

„Zyle prawje, hnadna knjeni!“

„Myſliceze-li wy? A nêtko?“

„Dajeće ſebi wſchu wucźbu katoliſeje zyrkwje pſchedkoźicź a wutoźicź; cźitajce pſchi tom wſchêdnje w bibliji, najprjedy Nowy Saſoń, potom knihi Moſeſowe, profetow a pſalmy. Proſcheće Knjeſa Jeſuſa wo ſwêtło k ſpóſnaciu wêrnoſcźe. Prajeſe jemu, ſo chcźeze wêrnoſcź wot bluda roſſemnawacź; Wón waſ khyſchi a wam pomha. Potom pſchirunajce wucźbu Knjeſa Jeſuſa a japoſchtołow ſ wucźbu knjeſa kaptana Langa. Dyž ſce roſſudźena, Bożu wolu cźinicź, to ſpôſnajce puć, po kotremž maće hicź; pſchetoż Knjes Jeſuſ praji: „Dyž dźe nêchtó wolu Bożu cźinicź, tón ſpôſnaje; hacź je tale wucźba wot Boha.“

„Djakuju ſo, knjes Urſiny. Tola mêniće wy, ſo bjes bohoſłowſkich knihow bibliju roſumju?“

„Cźehodła niz, hnadna knjeni? Kniha je ſa dźeći pſcheſana.“

„Sa dźeći?“

„Haj, knjes Jeſuſ praji: „Njebudźeceze-li jako dźeći, to kraleſtwo Boże widźeć njemóżeće.“ Duſche, kotreż bibliji na ſłowo wêrja, kaž dźeći wêrja, roſumja ju. „Ja khwalu tebje, Wótze, Knjeje njebjeſ a ſemje, ſo ty taſte wucźenym a mudrym potajił a njeroſumnym wojſewił“, praji Knjes Jeſuſ. Dyž bychu jenoż bohoſłowzy a ſpêtani bibliju roſumicź mohli, to by njebyło ſa naſ pruſkich ludźi niczo na ſwêcźe, ſchtoż mohło naſ pokjeźi. Ale khwała Bohu! my widźimy runje ſa nawopaczne: jamaritſka jónſka, Marja Madlena, Marija a Marta ſ Bethanije, ſtudźi rybaſy Pêtr, Jakub, Jan, zwonik Matej a druſi, woni ſchtichu roſumichu ſłowa a rêcźe knjeſa Jeſuſa, pſchetoż jemu wêrjachu. Pißmawucźenj, mêſchniſy a biſkopja pak njemóżachu Jeho roſumicź. Wêrićeze-li ſłowu Božemu, to budźe Wam wſchitko jaſnje.“

(Pokračowanje ſcêhuje.)

— **Sajźša do Mt. Volešławy.** Wobdźělnišy na sajźšoje njech kedźbuja na dźensnišnje wosjewjenje jěsdneho porjada a nu pod nim šćojace sarjadnišne informazije. Čsch. **štwata!** Hižo sajutlišchim hodotu ranh 7,23 hodź. nastrožšenje, njech bo nyhdom na kujsa Jaiaka w Serb. kniharni wobroćki. Wěcze pak wě hižo kóžde, schto je jeho winowatosch a tak bo sajźd sarjadnje!

— **Nowy pjeczhrimnak.** Wosjewjenje wo wuraženju ględornych pjenjes we wobnoshu „pjeć nemšskotakich hriwnow“ („Fünf Reichsmark“) je bo stako, tak bo tele pjenjezy hórsy do wobkhoda dadza. Pjenjezy, tiž maja pschemér 36 milimetrow a waza 25 gramow, maja na jenej stronje dub a na druhej nemšskotatneho worjoka.

— **Dowolenja schulerjam ludowych a pokrazowanstich (powokanstich) schulow na znjach žitow a wobkopnych płodow.** Po dźělenju ratarskeho ministerstwa žu bo cjeze w ratarstwe pschi domojthowanju znjow dla njepschihódneho wjedra a ſ dźěla też dla wobsiejnoscow na dźětarskich wikach ſ kóždym tydzenjom skonjowale. Mukas ministerstwa za ludowu dźělanoscz wo dowolenju ludowym a pokrazowanstim (powokanstim) schulerjam za **rępuschecżahowanje** a sa ſnć wot 17. junija 1927 pocżahuje žo tohodla w pschesjednoscži ſ ratarskim a dźěkowym a spomożerskim ministerstwom na wschě dźěła domojthowanja letuschich znjow žitow a wobkopowanstich płodow w ratarskich kaj dobom też hospodarskich a sahrodnistich plahowanjach schininy.

— **Jako narunanje sa Budyschinej pschezo hischeze žo njedostawaju nadrońmi żelesnizu** ma žo nekole autowy wobkhad ſ nutska města sarjadowacz. Gmejnski pschedstejizer Lnse w Stargardze w Bramborſkej je žo twuprajił, to cżje jěšon najprjedy ſ dwěmaj nowpuaj wosomaj pschiprawicz. Město je jemu dowolnosch k temu mjes tym na pol leta wudżělko, ale pjenjezny podpjeru pschedewsacza ſ měschczanstich fjrdkow wotpokasało. W tom pschipadże pak, ſo žo omnibusowy wobkhad zadanja, chże po wotbkhěznem połliczje pschedewsacze podpjerowacz abo też do měschczanskeje režije wjacz. Wobkhad zapoczinje žo ſ 1. okt. S tym budże mjina potrjebnosch za wobkhad po měsche wotpomhana. Hižo psched lětom mějachu twotmyślenje, taisi wobkhad w měsche sarjadowacz, ale to je žo sajo rosbiło. Tole sarjadowanje wobydlerstwo ſ radoseju wita.

— **S Drježdźanskeje létneje wustajenzy.** Pjatk, 26. t. m. budże w Drježdźanskej wustajenzy tuni dżeń, na kotremż ma žu popokdnju jenoż 50 pj. sajtupa płaczicz. We wobkluku létuscheho swjedżenskeho tydzenja létneje wustajenzy wot 1. hacz do 7. septembra wuhotuje žo wutoru popokdnju wulki dźěczacy swjedżeń, na kotremż mazu žo najšépsche papjerjane drasty mytowacz.

— **Ssebi ſ wobwěsnjenjom zjiwjenje wſak.** Wutoru popokdnja ¼11 hodź. wobwěsnu žo 39letny schewz Heinrich Simon ſ Wulkeje Dubrawy, tiž we wotdźělenju za sastarantych wokrjeżnoze wotbladarinje na Zidowje pschebywasche. Po sdaczu je drje sebi Simon w duchownym sacżmurjenju zjiwjenje wſak, wón czerpjesche też na padalou chorosch.

— **Kradnjene bu tu** 23. 8. 27. dopokdnja zonjaze jěsdne kolo snalki „Mestro,“ tiž mějesche czorny wobkut a błotowaj schkitakaj, žołte swjena, rune wodźidło ſ czornymaj pschimadkomaj, pedalej ſ gummijenj, swónczk ſ napisnom „Rudolf Lebelt,“ ruczne spinadło, jahnjebrune sedło, „Rik“ wosnamjenjene, tehorunja też tónczojta bruna grateowa toschka. Torpedski hamobeg, czerwjenej gummijowej wobruczi. Wodźidło je trochu ferſawe. Wo wězowne pschełenja prošby kriminalne wotbdźělenje w Budyschinje.

— **Kriminalna policija warnuje** psched njestatnym puczowazym jebakom, tiž wosebje klamazyon, pjekarjow a rěznikow wopytuje. Njesnaty je nětdże 25 hacz 30 lět staty, je 1.70 hacz 1.75 m. wulki, je žiwły człowjek se strowej barbu, na czemnopbarbne, dosahdy pschechane włoży, nima wuſyow (Schnurbart); wobleczeny je schery sportiſi wobłek, druhdy tyknje žebi nahwocżi ſ brunym rohowym wobłukom. Wón jeba ſ listom. Najprjedy kupi žebi někaku maliczkoſcz, potom proſzy, so bychu jemu sa jeho šlébórne pjenjezy 20 hriwnowske papjerjany pjenjez dali, kotrež chże pjeczo sa sapiſanym listom wotpósłacz. Dostatu 20 hriwnowskich papjeru tyknje psched wocżomaj klamarja do lista, na kotrež je adresſa napiſana a znamka salěpjena, a salěpi jón. Pschi pschelicżenju šlébrowych pjenjez ſo twupokaze, so maliczkoſcz pobrachuje. Wón wesmje žebi nahadżene pjenjezy sajo a wotekhe ſ napomnjenjom, so po pobrachowaze pjenjezy dóidże. Liſt pak, do kotrehoż je pjeza 20 hriwnowskich papjeru tyknył, wostaji jako rukowanje wróceo. Sso wě, so njesnaty wjazy wpjicżihndże, pschetoż do lista njeje pjenjezy, ale kruch papjery tyknył. — Jeli jebak sa nětdże wuſtupicz dyrbjał, proſzy kriminalne wotbdźělenje w Budyschinje wo dźělenje, ma telefon cżo. 2802.

— **Kradnjene buchu** tu 24. 8. 27 rano por nimale nowych miſkich mużazych lakowych ſtupnjow, wulkoſcze 40, a nimo teho ſwonka Budyschina 23. 8. 27 por cżornych miſkich ſtupnjow se ſchnórowatkim rjemjenjom, por wyſokich cżornych kożanych ſtupnjow, ſ nowymi zwokami a kożanym ſchnórowanjom, krótke do kolen dosahaze brune puciowanſke tholowy se kawón ſ jendzelskeje kože a najeloh ſaku do wětra se ſelenym tkaninowym khornarjom a 4 moſchzitymi dyſlakami. Wo wězowne ſdźělenja proſzy kriminalne wotbdźělenje w Budyschinje.

S **Makeho Wjelkowa.** (Wólba hoitwjerſkeho pschedſtyhy.) Hdyž je ho Makowjelkowſki hoitwinſki wokrjeż prawomócznje wutworił a k hoitwje woprawjeni ſoboſtawi hoitwinſkeho wokrjeża ſjawny prawomócny ſpołk (Körperſchaft) tworja, tiž je mjenuje „Makowjelkowſke hoitwinſke družſtwo“, pscheproſchuja ſo hobuſtawy hoitwa. družſtwa na ſakładze wuwjedżenſkich poſtajenſow ſ hoitwinſkemu łakonjeſ, ſo bychu pjatk, 26. augusta, popokdnju w 5 hodź. w hoſcżenzu bratrowſkeje woſadny we Makowjelkowſkej koloniji ſo ſeſchli. Dźenſki porjad ma dwaj dypkaj: 1. wólba hoitwinſkeho pschedſtyhża. 2. wólba jeho namjeſnika. Sakupjeż, tiž ſ pſimom ſwoju poknomóz dopokaja, ſo pschipuſchczeſi.

S **Minakaka.** (Sswobodne wucżerſke mjeſtno.) Wobſtadżicz ma ſo wucżerſke mjeſtno w Minakale (Ortsklaſſe D). Kmanoſcz ſ wucżenju hudźby, ryhowanja a cżełowuczowanja kaj też wobkneżenje ſerbſkeje rěcże ſo pschesze. Wuhlad na ſwójzlne wobydlenje tam je. Samokwjenja mója ſo pola wotkſeżneho ſchulſkeho rady pschiſtajenſkeje wězy ſamokwjerja hacz do 17. ſeptembra podacz.

S **Bukez.** Hežko naſcheho wyſokocżeſcżenego hnjeſa duchownego ſe ſwojej konfirmérowanej młodźinu, kotraż ſo hiſchcze žiwéru ſ Bojemu domej a jeho ſkubłam dżerſi, běſche ſondżenu njedżelu wulět pyches Wjelkow do Njeſwačzidła, k dolhemu wjeczoru, 3 hodź. wot hlownego ſerkſeho města Budyſchina, w ſapoczatku tamneje wulkeje ruminy, kotraż ſo daloko do wulkeho němſkeho kraja wupſchestrewa, leži pſchi Cżornej Wodże ſ rjanymi łężami ſ pódnymi polemi, ſ łukami a małymi ſéſorkami wobdata lubołna wjeſ Njeżwačzidło. Hačzrunje ſu wócżo žaneho wohpobitego wuhlada do kražneje dalokoſcze nima, cżini kola tutón ſnik ſemje na cżłowjeka wobſtuſacy ſacżiſchcz, a wusnamjenja ſo pyches wjele łubosnoſcze, dokelż je jemu pyches kraſny park woprawdżiny romantiſki tempel ſtajeny, a pyches rjanej hrodaj, każ ſtary tak też nowy, je Njeſwačzidło jene ſ najwobſoſnischich ſtatkow nětcżiſchich knjeżſtwow. Łubołne ſchumi wjeczorny wéſſit pyches te łopjena a hakoby wjele ſłow łét ſtarych budow a ſłyſow a ſynczo nam powéda, kak ſchlachtu po ſchlacżoze nimo cżahnyez widża, łubosne knjeżſtwa, kotrychż mjena a ſłutki ſtawiſnach naſcheho makeho, każ ſchérſchebo wótzneho kraja hacz do najnowiſcheho cżaſa ſo wuſtnamjenja. Dokelż ſo runje tutu njedżelu wjeſerſki koncżert wotimé, běſche pſchikhad do hrodow ſawrjeny, a tak njemóżachu ſebi ſtary hród a jeho ſmutkownoſcżej wobſtladacz, ſtare pjenjezy, pſchibójow naſchich ſtarych wótzow a we 12. pinzy ſłotu korełu. Tak wróczichu ſo ſajo pyches łubu herbſti Radwor, hdżež ſebi kraſnoſcż Bożeho domu wobſtladachu, do Budyſchina a wot tam ſe żeleſnizu. Kóżdy ſ dżałnej wutrobu napſcheczo ſwojemu duſchepaſtyrjej do macżerſkeho domu.

S **Mużakowa.** Wot auta ſhrabnjeny bu na ſtatnej dróży do Kruſchwitzy wutorn popokdnju nětdże 4 létny ſyn ſtkédkrſtyrja Krawza ſ Kruſchwitzy. Dżěcżo, kiż pſchi pſchejeżdże hrabje Arnimſkeje małeje żeleſnizy na nimojédżazym cżahu cżakaſche, ſabéża ſo potom do Wolterjez auta ſ Mużakowa, tiż runje nimo pſchijédże, a bu wot ſtudżerja ſ lemi porażeny. Dżěcżo ſo nyr roſtrafy a nimo toho ſe cżeżko na hlowje ſrani, na cżož potom ſa hodżinu wumrě. — We ſnjedniem Zyżalnije poczahu ſo w njedżelu wjele ſ nożemi kalacz, pſchi cżimż bu jedyn ſobuwobdżelnik tak cżeżko ranjeny, ſo dyrbjachu jeho ſ autom do khoromnje wotwjeſcz. — Sajo namakał je ſo ſa ſhubjeneho wojſerwjeny Kurt Paulik pola ſwojich ſtarſchich w Jablońu. Roſkaze pſchiwjeże 17 létneho wucżobnika ſajo do wótzneho ſtatoka.

Wustajeńca wo hajenju ſtrowoty

bu wczera popoldnju w Dubrawje w Nowatej hoſcżenzu wotewrjeno. Knjez dr. Jungmann, Budyſchiſki hamtiſki hejtman, powita k wotewrjenju pſchevroſchenych hoſcżi (nacżerjow, duchownych, měſchczanſtow atd.) a pokaſa na to, ſo je w naſchim cżaſu hajenje ſtrowoſcże jedyn ſ najmińiſchich nadawkow kóżdeho cżłowjeka, ſo pak hajenje cżłowjeczeje ſtrowoty bjes rozpokaſanja a ſwobraſowanja móżne njeje. Tohodła ſtemny ſo wjeſelicż, ſo je němſki higieniſki muſej (w Drježdźanach) dźěł ſwojich ſběrkow do Dubrawy dał, ſo by wokolny lud ſamo pſchiležnoſcż mėł, ſo ſ wopytom teſele wustajenjow wo twarje a ſhoroſczach cżłowjeczeho cżła powuczicż. Tak budże wustajenja ſe ſołwowanjom ſa żyły Dubrawu a jeje wokolinu. Knjez dr. Wétrany pſchijitomnych wo wustajenych wězach a wobraſach powuczi a ſapleze wſchelake ſajimawe drobnoſtki do ſwojeho pſchednowdżcha. Schtóż chże ſ wużiłkom wustajenjow wopytaczz, njech ſo njeſpokoji ſ poł hodżinku, ale ſnimjmeſicha poldra hodżiny njech tomu wěnuje. Wſchě wobrazy maju ſwoje wapjina a roſſajenjenja, na pſchikład ſo njeſnėſch nicżo wužiwacz, ſchtóż je ſynnitſche hacż 7 gradow, a nicżo, ſchtóż je horzyſche hacż 7 krócż 7 gradow(=49 ſtopnjow abo 50). Wrėni dźěł wustajenych wězow ſadėra ſo ſ twarom cżeła, koſczojozom, muſkelami, żikami, wutrobu a pluzami, limfu, ſubami, ſołdkom, cżerwom a jatromi; widżiſch tam, ſchto tymle dźěłam tyje, ſchto jim ſkhodźi. Wośebje wustajene hobrſte ſuby a ich ſhoroſcże njech ſebi nichtó njeſtomdży, derje wobhladacz! Druhi dźěł wopiſchija maſbóle roſſchérjenu ſhoroſcż naſcheho cżaſa, to je tuberkuloſa (ſkuczżkowinuk abo żuchocżinu), kak naſtawa (wośebje ſ natuhnjenjom) a ſo powkaſuje a ſo wotwobroczi. Jara wažna maczżina ſa kóżdeho, pſchetoż nichtó njewė, hdże na njeho łaka, hdyż ſo njeje wo tym wobhonnił! Tſeczi dźěł (ſrjedż ſale) pſchedſtaja cżi na bliskach muſaze (wudżěłki) wſchelakich ſhoroſczow, tak derje, ſo mėnſich, żiwe dźěle cżłowjeka widżecz, na pſchikład wobżěżeju, wobjezju (moſcz), ſcharlach, difterju, wſchelake jětſchicżka a hrjody atd. To njech wośebje ſtarſchi njeſalubdżeja ſwej ſwojich dźěcżi dla wobhładacz. Schtwórty dźěł ſu prut cżłowjeka — ſpłažne khoroſcże. Kak jara ſo hrėchi pſchecżiwo ſchetſej kaſni wjeczа, tu na ſodżiwych ſcżěhwkach njeczitoty widżiſch. Tola też njewinowateho mójeja natuhnjenj; tuż kóżdy ſo hladaj! Wośebje wabi alkohol k njeſpokojiwoſcżi, kiż je dożyla njeſpokojeſt cżłowjeka a buchowneho dżěła a ſboża kóżdeho jednotliwza, ſwójbowu a zyłeho ludu.

Dokelż je ſoſtup żyle wiſki, njech ſ naſchich ludźi w Dubrawſkej wokolinje nichtó tule njanu pſchiležnoſcż njeſpokepaje, wustajenju wopytacz, je nětko kóżdy dżeń wot 14—19 (20) hodź. popoldnju wotewrjena. Schtóż chże tam někaſte wunaſnjenje, wokrjeżna ſotra je kóżdenu radu da. N.

Rospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 25. augusta 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 pólsk. markow	46 80
jendželski punt . .	20,395	100 čěskosł. krónow	12,427
100 šwajc. frankow	80 87	100 franc. frankow	16,44

Barlinska bursa cżekhujesche wczera poh wulkej nje wěſtoſcżu. Nerwoſne wotmėnjenja wyſchak ſłónczuje blize ke konzej pſchesſtachu a wiki buchu pſchecżelniſche.

Produktowe wiki w Barlinje. Dla kſpicheho wjedra žu ratarjo pilnje ſwoje ſhyłkne żně domoj woſycż dyrbjeli a njemėjachu cżaſa, żito na wiki woſycż. Tehodła běſche też wczera poſticżenje jara ſnadne. Pſchenica ſwoju wyſhoſku płaczizmu wobtheowa. Rožku rużny khětro hopjuje. Wola jecżmjenja hladachu kupzy jenoż na dobru kajſoſcżu. Wowſa běchu trochu wjazy na wiki pſchiwjeſli. Wečera płaczeſche zemnak:

w Berlinu:

pſchenicży 13,75—13,90 hr., rożki 11,35 hr.
hacż 11,55 hr., jecżmjenja nałėtniſcheho pak 11,20—13,50 hr., wėſnjniſkeho 10,15 hr.
hacż 10,45 hr., wowſa 10,15—10,75 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa ſeptember: pſchenicży 14 hr., rożki 12,05
hacż 12,12½ hr., wowſa 10,50 hr.
ſa oktober: pſchenicży 13,37½ hr., rożki 12
hacż 12,07½ hr., wowſa 10,45 hr.,
ja dezember: pſchenicży 13,85 hr., rożki pak
11,91¼—11,95 hr., wowſa 10,40 hr.

Sswinjaze wiki wczera žrjedu w Barlinje.
(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Pſchiwjeſli běchu 186 běhakow a 615 proſjatow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	45—60 hr.
hrėnje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

proſjata:

wulke	14—20 hr.
hrėnje	9—12 hr.

Wiki trochu pſchecżelniſcheho dżěchu.

Někotre płaczišny ſ wczerawiſchich Drježdźanſtich wikow
(Markthallen).

Sarſżana pjerjina: Kurzy ſtare 1,30—1,60 hr., łužy 1,30—1,40 hr., kacżki 1,50—1,80 hr. a hołbje 0.50 hacż 1,40 hr., ſchcżuki 1,60 hr., łuny 2,50 hr. a rafi 10—70 pj., holanſke jahody 50—55 pj., koſmacżki 20—30 pj., brużnizy 40—45 pj., ſłiwki 25—35 pj., truſchwy 25 hacż 45 pj., jabłuka 30—40 pj., běrny zentnar 5,50 hr. hacż 6 hr., punt 7—8 pj., butra 2—2,20 hr., twaroh 30 hacż 35 pj., jeja 14—15 pj., ſmuka pſchenicżna 31 hacż 36 pjenjezkow.

Na pſchedań.

Kubło, 100 kórzow, 13 850 hr. wopalniſke kaſty, je dla dźělenja herſtiwa na pſchedań. Dalſche wukaſuje Bömer w Lichanju.

Żežne běrny na knjezim dworje w Ochežezy

Pjchiſtajeſi wyſaja:

Sedlarſkeho wucżobnika, Wilhelm Lauffer w Njeſwačzidle.

Hoizu ſa dom. Falka w Budyſchinje, Sadnja Bohata haża cżo. 13. — Hoiza ſe wſy M. Pjetaſch w Kamjenzu na Selenej haży 5. — Hoizu ſa dom, Weſſej kupny dwor w Kulowje. — Hoizu do wobkhadneho domu, Goltz w Mużakowje na Zyrkowiſkej hoży 31.

Sšudnizy na pſcheſadżowanje
pjatk 26. augusta 1927:

w **Brigicżinym dworje** dop. w 11 hodź.: Kóń (liſchcża kobla), wóz a někotre ſtyłdowe polzy;

ſobotu, 27. auguſta 1927:

we **Wojerezach dop.** w 10 hodź. w hoſcżenzu „Město Drježdźany“ pijaniſki ſtroj;

dop. w 11 hodź. w hoſcżenzu „K wokſchewjenju“ ſofa a ſchijaza maſchina, 4 twjerdy metry ſółzowego drjewa; pſchip. w 12 hodź. w hoſcżenzu „K Worjolej“: kulojta hila, ſofa, ſchijaza maſchina, pijaniſte blido a knihowy kamor.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki njeſju hiſchcze ſuwite. Płaczišny ſdżerżachu ſo powſchitkownje njedźiwajuz ſniženych amerikanſkich płaczišnow. Tendenza mėrna.

Dop. ¾12 hodź.: Płaczišna za rożku khětro poſtupuje, w termijowym wikowanju je zenitnar 20 pj. droježchi. Tendenza kruta.

Płaczišny na Barlinſkich produktowych wikach.
Żito a woljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaczišny po złotej hriwnje.

	23. 8.	22. 8.		23. 8.	22. 8.
Pšeńca	275-279	275-279	buny	22-23,00	22-24,00
rožka	227-231	227-231	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	224-270	—	módre łupiny	14-15,75	15-15,75
nar. ječmjeń	208-209	203-209	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wowſa	203-215	—	zeradella	—	—
kukurica	196-198	196-198	rapa. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšeńć muka	35-37,25	35-37,25	lany wosuſk	21-21,50	21-21,60
rżana muka	31-33,25	31-33,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	22-22,50	—
rżane „	13,25	13,25	syno, 50 kg	2,10-2,50	3,10-3,40
rapa	290-295	285—290	rżana ſloma	1,15-1,30	1,10-1,35
jane ſymjo	—	—	pšeńć. „	0,80-1,10	0,75-1,05
hrošk	24-27,00	24-27,00	wowſana „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,50	jačma „	0,65-0,85	0,70-0,90

Z Łužicy.

* Se **Sohlanda.** (Wuſtajeńca dalijow.) Njedżelu, 4. ſeptembra wuhotuje tudomne žadowe a ſahrodnitſke towaſtwo ſajo wjeſtſchu wuſtajeńcu dalijow w Herbſtej grynchcze.

* Se **Sohlanda** nad Schprjewju. Niz dla tyfusoweje strajchnosće, kaž žo wjeza pišasche, žu po wukasu wokrjesneho lětarja pšched nješto njedźelemi študnje žo sawrjeć dyrbjałe, ale jenož tohodla, žo so woda dla wschelakich schpatnych kajkoćow k wuživanju sa ludźi njepschihodźi.

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyšinje.** Živnoschćer Korla Bĕrka a jeho mandželska Johanna Bĕrkowa w Nachlowje bĕchtaj žiwjeloho pschiwuzneho hospodarskeho pomocnika Hermanna Nanicha we Wujeschku winowaloj, so je jimaj 200 hr. kradnyć. Na privatnu stórżbu bĕsche Budyšći hamtški žud Bĕrkej mandželskeju dla pschiwdźenja k 30 hr. pjenježneho chłostanja abo k jastwu na 6 dnjow sajudźił. Wonaj pak powołanje sapołožischtaj. Mĕtko pak žo wujednachu. Bĕrkeju pschewsachu wschitke chłosty a maju Nanichej hischće 40 hr. wudawkow saptaczić. Wonaj wuprajischtaj dale, so privatnemu stórżbnikej Nannichej wumjetowaj njemóžetaj, so je jimaj 200 hr. kradnyć. Nannich na to chłostanski namjet a privatnu stórżbu wróći. Jednanje žo sastaji. Bĕrkej chłostanje pisches to spadny. Bĕrkej mandželskeju sastupowasche rĕcznik Wicjas w Budyšinje, Nannicha pak rĕcznik dr. Erich Schuster w Budyšinje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Freitala.** (Pospyt na mordarstwo.) W nozy wot pondźele k wutorje bu na drósty mjes Freitalom a Burgkom pschi tak mjenowanej Pergola 22 letny mechanik Hans Rinke s kakaizy natšelany a žmjerej strašchnje tranjeny. Rinke mĕjesche hischće telko mozow, hacž do sastupa do milinarnje dobĕžeć, hdźež žo swjese. Jeho dowjesechu hnydom do Freitalskeje khorownje a sčinichu jemu operaziju. Rinke bĕsche žiwoju njewĕsty, z kotrejž bé w Drježdźanach we dźiwadle pobył, domoj pschewodźał a bjesche žam domoj. Pschebĕžawschi dźiwadźerjo namakachu na mĕstnje njesłuchu platowy mĕšch, kiž je z čornidlowym wołojnikom „Fr. Sch." wosnamjenjeny a do cyšła „Freitalskeje ludoweje nowiny" sawaleny. Na tuttych nowinach stoji nĕschto krótcy z čornidlowym wołojnikow napišane „Fritz Schubert". Se pomozu czuschlaka buchu hischće nĕkotre dudki žmudowki (kalibra 7,65) namakane, kotrež žaha hacž do Burgkowskeje dróhi. Policija žo dale wobhonja. Stuczerja njesłuchu hischće swĕsćili. Ranjeneho njemóža w tu khwilu hischće pschesłyschecz.

* S **Rify.** (Wulki woheń na ryczerkuble.) Na Altrockistim ryczerkuble w Krebje wudyri wczera nozy woheń. najsterje psches žamosapalenje. Stót mózacych hischće we prawym czašu wukhowacz, jenož pjerina žo špali. K haschenju bĕchu wschitke wobnjowe wobory pschijĕłe, tež žužodne. Byrnjez njedobstatk na wodźe był, poradźi žo jim, woheń samjesłowacz. Tak žo jenož hródže wotpalichu. Schkoda je wulka. Wobhdźejeć ma sawĕsćene. Ryczerkuble bu hakle psched nĕkotrymi lĕtami nowe natwarjene.

* S **Meerany.** (Twornja so špalika.) Ssylny woheń snicži jenu kjaeknju, kluschcza jenemu akcijowemu towarstwu. Tuta firma dawa na 500 ludźom dźeło, mjes nimi wjele žonow. Tu khwilu dyrbjachu dla sapusczenja z dźełom sastacz. Tola žo nawjednistwo nadźija, so mója sa nĕkotre dny sajty sapoczacz, byrnjez najwjetschi pschihotowanych maschinow psches woheń sniczeny był abo psches wodu žyłnje cjerpi.

* S **Lipsa.** (Wobtruczene wotprawjenje.) Gustrowski pschiłožny žud sajudźi 25. junija t. l. z frisera Wernera Beka dla rubjeżneho mordarstwa z žmjercu a dla cjeżkeho falschowanja a jebanstwa z schtyrjom mĕžazam jastwa. Beck pożrĕdkowasche ratarskich dźełacerjow. W januaru 1926 samolwi žo tež jedyn a sapołoži kawzyju na 300 hr. Dokelž jemu Beck žane dźeło njewobstara, cjichcheschе na wróczenje žiwojich pjenjez. Stónczenje je dóšła a Beck jeho na dwórnischczo pschewodźeše. Wot toho czasa bĕsche žyzk bjez šlĕda zhubjeny. Jeho cjeło w novembru 1926 w jedlinje zaryte namakachu. Hižo nĕkotre mĕžazy pryedy revolwr hodźeše. Won wjeł rjeschit přejeschе, ale mnohe dopokasy to wobtruczischu. Ninto toho bé jenemu listowedopokasy to wobtruczichu. Wješe toho bé jenemu listowemu pod njewĕrihnym wudawanjenc a wopaczinym podpiżmom pjenjesy wupożcjł. Neck bé pschecżiwo Gustrowskemu rošsudej revišiji sapołożił. Tola serialny hamt nĕmskostatneho žuda ju sacjżiny a tak je žnjerchny wužud wobtrucził.

* S **Plawna.** (Kutaj w nabrósnej hrjebi). Mjenschi auto, kluschaze pschekupzej Arno Biarej we Wolschnizach chżyschе wulke statwe jĕdźadło, kiž bĕsche s 50 ludźimi wobsadźene a ze puczu wot Plawna do Falkenstajna, pschesczahnyło. Pschi tym pschindźe do strachu, so do 3 hladadlami nakładzeneho wosa srasy, kiž jemu w tym wokomiku naspchesczo pschijĕdźe. Tuž chżyschе žo temu wuwinyc. Pschi tym storczi mało auto s prédkhym kolom do wulkeho statnerho. Te sajźde do hrjebje a padny. Wschelazy puckowazy žo lohko z rankhu, schofer jej ruku slama. Wolschnjanski auto sajźde tehorunja do hrjebje a žo cjišny. W nim žedźazy wostachu njesranjeni.

* S **Halle.** (Nadpad na dźiwadlowu kaženarku.) Hdyž bé kaženarka žama w mĕschczanskim dźiwadle, nadpadny ju jedyn muzikl. Tola njebožatka žónska rubjeżnika wotpokasa, kiž bé žwoje wocži na pokladnizu złožił. Njesnaty cjekny. Sawostaji pak horsti popjera, kotryž je chżył sawĕsće kaženarzy do woczow cjišnyć.

* S **Barlina.** Wczera rano pschesrĕšnj na Bjedrichowej dróży muž po wótrej swadźe žwojej prjedawschej njewjesesce najsterschcho je žarliwosće z britweju schiju, tak je žo morwa hromadu žwjese. Policija za nim bĕžesche. Pryedy hacz mózesche jeho doseżahnyć, pschesrĕšnj žebi won toporunja schiju. Jeho dowjesechu na žnjerez franjenho do kliniki.

* S **Hohenleuben.** (Sabžymnjeny.) W Reinsbergskej šale w Loitlschu wutrĕli pschi rosbuchowanju jedyn wutrĕl pschesahe. S wotwalenymi kamjenjenti bu dźełacer Wolf s Stoitza sabžymany a satłočeny. Dźełacer Herold, kiž bĕsche wumjerzenemu dźeru s wubuchnjenischim prochom napjelnik, bu s pschesahe wutrĕlazym wutrĕlom tak cjeżky sranjeny, so we Weidaskej khorownі pschе žwoje franjenja wumrĕ.

* Se **Sczeczina.** Nad kubłom Sadelbergom w Saatzigskim wokrjesu, spadny wczera rano z njesnateje pschicżiny lĕtadło wobthadneje lĕtanskeje schule Staaken na semju. Lĕtar bĕsche hnydom morwy.

Sportske zdźĕleńki.

Wubjerk sa cjełosportowcjowanja.

Budyske wojowanske hry žu žo sobotu, 20. augusta je tenisowymi napschemohrami sapoczałe. Nošk̆ud njehodźeše žo njedźelu, 21. 8. hischće wuprajicz a budźe jenoż hischće w dokonczнej hry knjesow-jednotliwzow žrjedu pop. wuhratky.

Póndźelu, 22. augusta žu žo napschemopluwanja we mĕschczanskej Sprewinej kupjeli sapoczałe a traja hacž do pjatka, 26. augusta kóždu pop. w 6 hodź. Pjatk wotmjeja žo 1000 metrowske napschemo wojowanja pola Mulanskeho, pschi kotrychž wobdźĕla žo snate wulkosće.

Schportowe snamjeschka swadawaja žo žrjedu, 24 augusta sa pluwanje w mĕschcz. Schprzewinej kupjeli pop. 1/47 hodź.

Wustupjenišće hry s pjatstowańskim bolom sapoczну žo schtwórtk, 25. augusta pop. w 6 hodź. na schportownischczu turnowańskeho towarstwa 1862 na Židowje.

Hry budu žo wot scjĕhowazych mužstwow wuwojowacz: 1. Mužstwo F. B „Turnertreue," 1. a 2. mužstwo F. B. 1862.

Pjatk, 27. augusta pop. 1/46 hodź. na schportownischczu hujarskich kazarnow, 1. brainischczo, sa scjĕhowaze mužstwa. 1. a 2. mužstwo Stiklub, 1. mužstwo sastarańskі hamt, 1. mužstwo „Tietzens Eidam."

Tež tute hry slubuja bohdy jasimalwe a my poručamy tohodla naschim sportlubowazym wobydlerjam tele wuhotowanja hrow prawje bohace wopytacz.

Schportowe snamjeschka swadawaja žo sa lohku athletiku žrjedo, 24. a žrjedu 31. 8. we wyschischej realzy.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

S **Genfa, 25. augusta 1927, pop. w 2 hodź.**

Narodnostne mjeńšiny Němskeje se wschĕmi słowjanskimi mjeńšinami dla njepschewinomnych sadźewkow kongreß wopuschcza. Wobkedźbuja kritiske sadźerjenja.

*

— **Schkrowa powĕsć wo wjedrje sa jutše pjatk:** We dolhorasčinej Němskej je hischće pomróczene a deschczowate, hewak pak žo po zbytnej Němskej pomaku wujaznuje, wschudźom khĕtro thłoho.

W pschichodnych dnjach chżychu w Drježdźanach demonstrazije pschećiwo wotprawjenju Saccoa a Vancetta wotsala.

*

Po powĕsći s Konstantinopla sakhadźa w Skutariju žalostny woheń, kiž je žo hižom na nĕkotre sta twarjenjow wupschestrĕł. Wschitko hasčenje sta žo był bjes wuspĕcha.

mĕwacz. Tajke je nĕko policajska wyschnosć, dźiwajo na njemĕry, kotrež žu w Lipsku a druhich mĕstach nastałe, saka.

*

Snata nakhilena wĕża w Pisa je žo w poslednich lĕtach sašo wo 9 mm. nakhiliła. Tutón podawk, kiž je ludźi do njemĕra pschinjeł, je **dwoma woda sawinowała. Knjeżerstwo je **kommisiju** postajiło, kiž ma wĕżu nastajnje wobkedźbowacz Je žobu najkrašnischi twar w zyłej Italskej.**

*

W Manchestru w Jendźelskej rosbuchnyschtaj wutoru popołdnju se žałostnym hrimotom wulkej gasometraj, kotrajž 1751 miliionow kubikowych stopow pluna wopschijescheštaj. Dźiw je, so ludźo wo žiwjenje njepschińdźechu, tola je 18 **wobžodowanych. Rosbuchnjeni stałchtej so hnydom sa žobu a 20 metrow wyšoke plomjenja kapnychu k njebju. Se žylnym rosbuchnjenjom je w žužodnych dróhach wjele schkody nastało.**

Swójbne powĕsće.

Swĕrowanaj: Herbert Klinkmüller w Budyschinje se Dorotheju rodź. Ziegenhalsez w Lubiju.

Semrĕli: Hana Hilża Purschez we Wbohowje, 22 lĕt. Hermann Richter, kowarski mischtr we Wóšlinku. — Korla August Schimank, wumjenikaŕ w Lĕpkarjecach, 82 lĕt. — Dora Hajnyna rodź. Müllerez w Lubiju. — Kurt Naumann, żelesniski wobkhodny assistent we Wojerjecach, 40 l. — Paulina Weigelowa rodź. Strauß, w Bĕłej Wodźe, 79 l. — Jadwiga Leiderowa rodź. Pušchelez w Hródku, 49 l.

Towarstwowski powĕstnik.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł" zmĕje přich. sobotu (27. 8.) ważnu zhromadźiznu dla swjedźenja. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Drježdźany. „Jednota" wuhotuje swój nazymski wulĕt njedźelu, 11. septembra, pop. w 3 hodź. kaž loni do Klotzsche w hosćencu „Weißes Roß" (zastanišćo nadróżneje żeleznicy čisło 7). — Zhromadny wulĕt to njeje, tón je cyle swobodny, tola pak wo prawje bohate wobdźĕlenjeź, wosebje tež starschich ludźi, prosy předsydstwo.

Khwaćanske serb. towarstwo zmĕje jutře pjatk wječor we 8 hodź. pola Nowakec swoju zhromadźiznu. Jednać budże so wo posmjertnej pokładni.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedźeński wubjerk II. Zwjazkoweho zlĕta zmĕje přich. srjedu (31. 8.) wječor 1/28 hodź. w Serbskim Domje posedźenje.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Na zlĕtowem dnju su we W. Čisku 3 zwućow. košle, 1 čerwj. pas za dźĕći a jedyn ślips ležo wostałe. Wobsedźerjo njech so na br. Kašpora we Wulkim Čisku wobroča. Nimo toho je so jedyn kłobuk zamĕnił. Što ma wopačny?

Njebjelčicy. „Sokoł" zwućuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawĕšćki: G. Janak w Budyšinje

Bamo-mot. koło za 2 wosobje, hotowe k jĕdźenju
Adria-motorske koło 3½ PS, 4 takt., 3 khody, hotowe k jĕdźenju jara tunjo na předań
D.K.W.-mot. koło 4 PS zelektriskim wobswĕtlenjom, cyle nowe z fabriki, tunjo na předań
jĕzdne koło (Halbrenner) nimale nowe, tunjo na předań
Klingstw Budyšinje na Hošće hasy 17.

Bĕły barchent dobra twora, metr jenoż 60 pf. **K. Erler** na Žitn. wikach 11.

Najwjetši skład w mĕsće!
spanske jstwy wšĕch drjewowych druzin a po wšĕch płaćiznach
jĕdźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knjeżske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
Dydleńske jstwy, kuchinje, kłudowe a małe meble, stólcy
Samsna dźĕłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Wšĕ šulske knihi dostanjeće w Serbskej knihařni w Budyšinje

7 połn. kołčow ma hnydom tunjo na předań
kubleŕ Mlynk w Cemjeńcach

Vogtlandske Madraske gardiny, štory, kromki, vitraže kupujeće tunjo pola **J. Erler w Budyšinje** na Zwoknowej Lawańej hasy čo. 10

2 Wanderer-mot. kole předawa tunjo **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29

Bodega Espanola
Přijmone přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lĕkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasporedawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Zajězd Serbow do Bolesławy.
Sobotu, 27. awgusta 1927.

Z Budyšskeho dwórnišća rano	723
z Kubšic	733
z Pomorc	742
do Lubija	759
z Lubija	842
do Habrachćic	913
z Habrachćic	955
do Młod. Bolesławy	1355

Wšitcy druzy wobdźĕlnikojo z druhich stron maju jĕzbu w Budyšinje nastupić. Zhromadźujemu so wot 1/47 hodź. hač do 7 hodź. na dwórnišću.

Njezapomńće, zo su žónske po możnosći wšĕ w narodnych drastach.

Njebjeŕće sebi sl̆eborne pjenjezy sobu, jenož papjerjane. Zarjadnistwo wobstara trĕbne pjenjezy k wumĕnjenju a wudawa na puću, hdźež maju so tež dopłaćenja wotwjezć.

Dźĕćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4I Podšélnje płaćiš dowolam

Kulturehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihařni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 199 | Budyšin — Pjatk, 26. augusta 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Prašenje porhelnskeho wobsadźenja před jendźelskej knježeŕstwowej radu.

Jendźelſki miniſterſki preſident, kiž je ßo ßrjedu ſe ßwojeho puczowanja do Kanady wrócził, rěczeſche ſchtwórtk popołdnju w Londonſkej knježeŕſtwowej radźe. Wſchitke ßobuſtawy knježeŕſtwa, kiž runje w Londonje pſchebywaju, Chamberlain, Churchill, Bridgemom, Hoare Hogg a wójnſki miniſter Worthington Evans, ßo na ſhromadźiſnje wobdźělichu. Rěczachu wo wſchelakich ważnych praſchenjach, mjes kotrymiž na wuſnamnym měſtnje ſtejeſche praſchenje pomjeńſchenja wobßadźeńſkeho wójſka w Porheinſkej. Kaž bu ſnate, ßo w franzowſko-jendźelſkich jednanjach wo tymle praſchenju hiſcheze niczo pſcheměniło njeje. To tež pſched tutym wuprajenjom w knježeŕſtwowej radźe woczakowali njeběchu. Schto ßu wczera w knježeŕſtwowej radźe wuczinili, hiſcheze njeje ſnate.

Belgiſka a pomjeńſchenje wobßadki.

Kaž ßo ſ Brüſſela powě, ßo Belgiſka na jednanjach mjes Franzowſkej a Jendźelſkej dla ſniženja wobßadźeńſkeho wójſka w Porheinſkej njewobdźěli. Po diplomatiſkim puczu pak ßo ji ſdźěluje, kak jednanja poſtupuja. Belgiſka je pjecza ſwólniwa, ßwoje wójſko w Porheinſkej w poměrnej liczbje ſ franzowſkim a jendźelſkim wójſkom ſnižicz.

Němſko-jendźelſke chemijowe jednanja.

Njedawno ßo powěſcze roſſchěrjachu, ſo ßu chemijowe jednanja mjes Jendźelſkej a Němſkej jara pſchihódne a ſo ſ nimi na žadane waſchnje poſtupuja. Něko je wjednik jendźelſkeho chemijoweho truſta Sir Alfred Mons do Němſkeje pſchijěł, ſo by ſ induſtriju barbow jednał. Wězywuſtojni měnja, ſo ßu jednanja tak daloko dóſchle, ſo je jenož hiſcheze trjeba, ſo ſir Alfred Mons jednanje podpiße.

Wobhnadźenja k Hindenburgowym narodninam.

K 80. narodninam němſkoſtatneho preſidenta ſ Hindenburga njewuda ßo wot wſchelakich woczakowane woſjewjenje poſtajenja wo wobhnadźenjach. Tola pak ſ tym licza, ſo němſke knježeŕſtwo a knježeŕſtwa krajow wjele ſaßudźenych wobhnadźicz dadźa, kotſiž njejßu politiſkich pſcheſtupjenjow dla khłoſtani, ale ßu w czežkej hoſpodaŕſkej a pjenježnej nuſy pſcheczino ſakonju jednali.

Njeměry tež w Hamburgu.

W Hamburgu, 25. auguſta.

Kommuniſtiſke demonſtrazije pſcheczino wotprawjenju Saccoa a Vancettija dobuchu wożebje w nozy na ſchtwórtk khutniſchi ras. Sſu ßebi tež jene człowjeſke žiwjenje ſa wopor žadale. Kommuniſtojo w brjóžnjowym dźělu měſta 21 lětneho polizajſkeho podſtražniſchtra Chriſtiana Godberſona, kiž w tutym czaßu dozywa ßłužby njeměješche, ſe woſa dróhoweje železnizy wuczahnychu a jeho czežzy krjudowachu. W ßamßnej wokolinje běchu kommuniſtojo tež barikady natwarili. Jako ßo krjudowany poliziſt we wukhodźowaniſchczach pſchi Holſtenſkim wali ſwjeſe a wjazy dale hicz njemóžeſche, ßo 50 hacž 60 muží ßylna czrjóda ſnowa na njeho wali. Jedyn nadpadnik jeho ſ nožom ſakłó. Mordaŕ móžeſche w czmowej nozy czeknycz.

Nowe biſkopſtwa w Eſſenje a Aachenje.

Kaž ſhonimy ma bamž wotpohlad, dioezeſanſke poměry w Němſkej na zyle nowy porjad ſałožicz. Najprjedy maju ßo dioezeſanſke rosdźělenja w porheinſko-weſtfalſkim induſtrijowym wokrjeßu ſnowa ſeſtajecz. Wotmyßlene je ſałoženje dweju noweju biſkopſtwow w Eſſenje a Aachenje. Jednanja mjes zyrkwinſkimi a ßwětnymi wyſchnoſczemi płacza ſa wobſamknjene.

Pſcheczelſke doroſumjenje mjes Južnoßłowjanſkej a Franzowſkej.

W Bělohrodźe, 23. auguſta.

Kaž ßo tu powěda, budźe podpiſane na naſymnſkim ſkhadźowanju rady Swjaſka Ludow pſcheczelſke ſrěczenje mjes Južnoßłowjanſkej a Franzowſkej wot Brianda a Marinkowicza a hnydom protokolowane pola Swjaſka Ludow. Tuto ſrěczenje je hižom dawno ſeſtajane było, je pak ßo hacž do tuteho czaßa wotſtorcziło, ſo Italſka njeměła pſchiczinu ßo bojecz, ſo ßo něſchto pſcheczino njej ſtała. Na czole južnoßłowjanſkeje delegazije na ſkhadźowanju Swjaſka Ludow ſteji ſwonkowny miniſter dr. Marinkowicz. Južnoßłowjanſka delegazija njeje hiſcheze zyle ſeſtajana.

Polizajſkeho ſchefa w Sofiji wotwjedli.

Pſched někotrymi dnjemi běchu njeſnaczi ludźo ſchefa polizije w bołharſkim hłownym měſcze Sofiji na dróſy nadpadli a ſ wutſěłom ſ revolvrom czežko ſranili. Druſy dowjeſechu ſranjeneho do khorownje. Sſrjedu dobuchu ßo někto njeſnaczi do khorownje, ſczinichu ſtražowazych detektivow njeſchkódnych a wotwjedźechu ſchefa polizije a jeho mandźelſku w automobilu. Sa nadpadnikami a wotwjedźenymaj nimaju dotal žaneho ßlěda. Wſchelazy powědaja, ſo ßu ſchefa polizije jeho ßamßni pſcheczeljo wotwjedli. Wón měješche ßo mjenujzy dla wſchelakich hamtſkich njeſprawnoſczow ſamolwicz a tohodla ßu najſkěrje jeho pſcheczeljo, kotſiž běchu ßobu do pſcheſtupjenjow ſapleczeni, jeho wotwjedli, ſo bychu ßwoje ßamßne ßlědy ſakryli.

Rozhorjena wólbna zhromadźizna w Bělohrodźe.

Puki mjes dźěłaczerjemi a Radiczowymi pſchiwißnikami.

Sſrjedu ſpyta Radiczowa burſka ſtrona prěni poſpyt, wólbnu ſhromadźiſnu w Bělohrodźe wotměcz. Radiczowy bratrowz Pawle měješche rěcž, w kotrejž ßebi žadaſche, ſo ma burſka ſtrona ßwoje hibanje pſches zyły južnoßłowjanſki kraj wupſcheſtrěcz. Pſchitomni dźěłaczerjo pſcheczino tomu proteſtowachu a ſkónczńje dóńdźe k pukam, pſchi kotrychž pjaſcze a ſtólzy do ſkutka ſtupichu. Někotſi buchu łohko ſranjeni. Burjo móžachu ſkónczńje dźěłaczerjow ſ twarjenja wucziſcheczecz. Derje wophytana ſhromadźiſna móžeſche ßo na to wo měrje dale wotměwacz. W Bělohrodźe ſałožichu wotnožku Radiczoweje ſtrony.

Ruſku ſpionku wotprawili.

Zentralny wuwjedźeńſki wubjerk Sſowjetſkeje unije je próſtwu wo wobhnadźenje žónſkeje Klepikoweje, kotruž běſche ßud revoluzije baltiſkeho łódźſtwa dla ſpionaže k lěpſchemu Jendźelſkeje k ßmjerczi ſaßudźił, wotpokaſał. Saßudźenu ßu hižom ſatſěleli.

129 morwych při zraženju łódźow.

W Tokiu, 25. auguſta.

Pſchi manevrach japanſkeho łódźſtwa ſtej ßo ßrjedu dwě njeßboži ſtalej, kotrejž ßebi 129 morwych žadaſchtej. Pſchi nóznym ſwuczowanju ſajědźe kſchižak Jiudźu do ſaniczaka torpedowych czołmow „Warabi“, tutón ßo ſa krótke mjeńſchiny podnóri. Dokelž běſche czma a żołmy khětro wyßoko dźěchu, njeběſche móžno, wobßadku wukhowacz, ſo 12 offizěrow a 90 muží ßmjercž w żołmach namakachu. Jenož 22 *muží wobßadki czołma móžachu wukhowacz.*

Nimale w ßamym czaßu ſraſy kſchižak „Naka“ do ſaniczaka torpedowych czołmow „Aſhi“. Czežzy wobſchkodźeny kſchižak móžeſche ßo pak nad wodu ſdźeržecz. Sraženje ſta ßo ſ tajkim wotmachom, ſo ßo na ſaniczaku „Aſhi“ 27 muží mori.

Japanſke namóŕniſtwowe miniſterſtwo poda wo njeßbožomaj ſczěhowazu roſprawu: Łódźe běchu manever po prawom hižo ſkónczile. Wróczojědźo do ßwojeho pſchiſtawa ſwuczowachu łódźe hiſcheze wobaranje pſcheczino nadpadej ſ torpedami. Mróczele pſchikrywachu měßaczk a łódźe běchu ßwoje ßwězy haßnyle a khwatachu ſ połnej paru do prědka, jako je torpedowe czołmy nadpadźechu. Najſkěrſcho chzyſchtaj ſaniczakaj torpedowych czołmow pſched kſchižakomaj nimo ſajěcz. Kſchižakaj pak njemóžeſchtaj ßo w prawym czaßu wobroczicz, ſo byſchtaj nimo ſajěcz mohłoj.

Kral Fuad chze ßo do Egiptowſkeje wróczicz.

W Pariſu, 25. auguſta.

Po tudomnych nahladach je ßmjercž Caglule paſche we Egiptowſkej nowe położenje ſtworiła. Egiptowſki kral Fuad, kiž w tu khwilu w Pariſu pſchebywa, drje ßo najſkerje ſe tuteje pſchicžiny hnydom do Egiptowſkeje wróczi. Tež egiptowſki miniſterſki preſident Sarwat paſcha, kiž ſe St. Moriza do Pariſa puczuje, drje ßwoje puczowanje ſkónczi a ßo ſaßo do Egiptowſkeje wróczi. Sſwoje puczowanje ſe Pariſa do Vichy-a, na kotrež chzyſche ßo kral Fuad pjatk podacz, je wotprajił.

Reforma khłostańskich procesow w Americy.

Sda ßo, ſo njeßměrne roſhorjenje, kiž je wotprawjenje Saccoa a Vancettija w Amerizy a po zyłym ßwěcze wubudźiło, njeje zyle bjes ſaczíſcheza woſtało na worſchty, kotrež ßu ſa amerikanſku juſtizu ſamotwite. Něko je w Atlantic City ſwjaſkowy ſtatny rěcžnik J. Tuttle, kiž je pſchiſtejny ſa ßudniſke naležnoſcze w Neworkſkim ſtacźe, rěcž dźeržał, w kotrejž je ßo ſ reformu amerikanſkich khłoſtańſkich prozeßow ſaběrał. W ßwojej rěczi wſchak njeje prozeß pſcheczino Saccoej a Vancettijej mjenował, je pak naſpomnił, ſo ßu njedawne podawki pokaſałe, ſo dotalny porjad khłoſtańſkich prozeßow w Sjednoczenych Statach dyrbja niž jenož kaž dotal wyßozy ßudnizy jako narodnu hańbu, ale runjewon jako ſtrach ſa ſtat wobhladowacz. Pſcheměnjenje prozeßoweho ſyſtema, kotryž ßebi juriſtojo hižom dawno žadaju, je ßo nětko k žadanju wuroſtł, wot kotrehož do pjełnjenja wěſtoſcz a měr kraja wotwißuje.

Nowy nadpad na železniſki czah w Mexiku.

Na ſtatnu wyſchnoſcž Sjednoczenych Statow we Waſhingtonje je powěſcz dóſchła, ſo ßu někotre ſta wobrónjenych pola Akaponety w Mexiku woßobowy czah nadpadnyli. Schtyrzeczi kulkow do czaha tſělichu. Powěſcz dale roſprawja, ſo bu pſchi nadpadźe 15 woßobow morjenych abo ſranjenych. Mjes ſranjenymi je Americžanka. Dźeßaczo dalſchi Americženjo, kotſiž w czahu puczowachu, woſtachu njeſranjeni.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bědźenju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadźenju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelskej protestowanskej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

3] (Pokračowanje.)

Hdyž bě swj. Mikławšowa cyrkej w Budyšinje 1634 so wotpaliła, přeńdźe jeje kharakter jako farskeje cyrkwje na cyrkej Našeje Lubeje Knjenje, kotraž bě hač dotal pohrjebna kapała była. Fara rěkaše wot nětka „fara Našeje Lubeje Knjenje a swj. Mikławša“. Do njeje słušachu katolikojo Budyšina zwonka murjow, ze znutřkowneho města Mniša cyrkej a Serbja; dale běchu zafarowane tute wsy: Hněwsecy, Dalicy, Zajdow, Stróžišćo, Khelno, Ćemjericy, Słona Boršć, Hrubjelčicy, Dźěžnikecy, Bělšecy a Hrubóćicy, tute wsy cyle, katolscy a luthersey wobydlerjo. Na wěstych dnjach tež lutherscy wosadni do cyrkwje Našeje Lubeje Knjenje přikhadźachu a k woporej dźěchu. We běhu lět so wobstejnosće w Stróžišću a Khelnje z tym přeměnichu, zo so katolikojo ze wšěm do Radworja dźeržachu, jenož wěrowanja hišće do Našeje Lubeje Knjenje w Budyšinje słušachu.. Po žadanju teju wsow je konsistorium z přiłhłosowanjom fararja Našeje Lubeje Knjenje tejle wsy cyle k farskej cyrkwi w Radworju připokazało. Po zběhnjenju nuzowaneho zafarowanja (Pfarrzwang) tež tele wobstejnosće spadnychu a wostachu naspomnjene wsy jenož hišće ze swojimi katolskimi wobydlerjemi do Našeje Lubeje Knjenje zafarowane. K tomu přińdźechu hišće připokazani katolikojo šěršeje wokoliny. Hdyž w lěće 1916 so dawkowy porjad postaji, nastachu w Budyšinje wšelako přećiwjenja a z toho sćěhowace jednanja, kotrež so na štyri lěta ćehnjechu. Zo by skónčnje měr zastupił, buštej wosada tachantskeje cyrkwje a Našeje Lubeje Knjenje do jeneje hospodaŕskeje jednoty zwjazanej. Dotalny cyrkwinski porjad cyrkwje Našeje Lubeje Knjenje duchowna wyšnosć kazyć njeje chcyła a njecha.

Dźiwajo na tute wobstejnosće w Budyšinje na njedźelach a swjatych dnjach d w a j duchownaj Božu mšu za wosadu (pro populo) swjećitaj: w tachantskej biskopskej cyrkwi tachant, w cyrkwi Našeje Lubeje Knjenje farař . . .

. . . Njesłušeja dha Serbja tež do Mišnjanskeho biskopstwa? Njejsu dha runje katolscy Serbjo lětstotki dołho jeničcy wukhowarjo a pěstowarjo Mišnjanskeje dioecesy byli? Njejsu woni tak rjec prěnjorodźeni synojo wobnowjeneho biskopstwa? Njeje potajkim, štož je k žohnowanju abo spomoženju Mišnjanskeho biskopstwa, tež k žohnowanju Serbow?

Tuž prošu naležnje našich lubych Serbow: Wjacy dowěry k duchownej wyšnosći, k biskopej! Budźmy, kaž su katolscy Serbja přeco byli, předewšěm katolikojo, swěrni swojej cyrkwi, a potom runje tak dobri Serbja. Pola nas škita wěra narodnosć, njech škita tež narodnosć wěru.

Hišće raz prošu: Wostajće so tajkeho pisanja, a hdyž něšto maće, w čimž wujasnjenja a spokojenja trjebaće, wobroćće so dowěrnje na swoju wyšnosć.

Też tam su Serbja, kotřiž swój lud lubuja a to hižo pollětstotka a dleje, prjedy hač tu was běše."

Tachant **Jakub Skala,**
předsyda tow. ss. Cyrilla a Methoda.

Złožuju so po tutej dobrej radže: „wobroćće so dowěrnje na swoju wyšnosć!" poda so w hapreji samsneho léta deputacija serbskich katolskich wosadnych (kk. kubleř Měrćink z Hrubjelčic, kantor Šołta, krawski mištr Jurij Bjedrich a prof. Bryl z Budyšina) ke wysokodost. k. biskopej a předujesechu sćěhowace naprašowanja a prózstwy katolskich Serbow z tutymi słowami:

„Waša biskposka Milosć!"

My přikhkadźamy po nadawku wulkeje ličby sobustawow farskeje wosady k Našej Lubej Knjeni, dokelž mjez tutymi wěste znjepokojenje, haj nastróšenje knježi, zo z nowapostajenjom farskeje wosady Budyšina fara k Našej Lubej Knjeni jako tajka dale njewobsteji abo wobsteješe nima. Na zakładže wudawanjow w Bennoprotycy je so powěsć rozšeriła, zo je so našemu fararjej „kiž je w léće 1912 po rjedže při farje k Našej Lubej Knjeni stajeny był, prawo wzało, při hłownych Božich służbach w farskej cyrkwi spěwanu Božo mšu pro populo swjećić a zo na jeho městnje tachant aplikuje, mjez tym zo ma tola we wšěch druhich farskich cyrkwjach farař za wosadu Božu mšu swjećić.

Naše wosadne sobustawy widža we wšěm tom poniženje (Degradation) našeho wysokodostojneho knjeza fararja Hejduški, kotryž w tutym léće swój 25-létny měšniski jubilej swjeći, kaž w připadnym zběhnjenju farstwa k Našej Lubej Knjeni přimanje historiskeho prawa tuteje farskeje wosady.

Tohodla dowolamy sebi zdwórliwu prósstwu wuprajić, zo Waša biskopska Milosć by chcyła nam zwólniwje wo tom rozjasnjenje podać, čehodla so wšitko to stawa a čehodla je wosebje po zapiskach w Bennoprotycy naš wysokodostojny farař nazad stajeny?

Serbjo přeja sebi, zo bychu so na kóždy pad tele prósstwy dopjelnile:

1. Zo by so jim z lisćinami (urkundlich) za wšě kasy zwěsćilo, zo by so w 9 hodź. so wotmětwaca Boža mša na wšěch njedźelach a swjatych dnjach w farskej cyrkwi k N. L. K. jako serbska hłowna Boža służba swjećiła, a zo bychu dotalne Bože służby za Serbow kóždy čas tak dale zwostawałe kaž hač dotal, zo pak by so nimo toho na wysokich swjatych dnjach léta swjatočna spěwana Boža mša z assistencu swjećiła.

2. Zo by při znowazarjadowanju Budyskeje farskeje wosady fara k N. L. K. jako tajka dale wobstawała, štož je tola lohko možno, dokelž hodźitej so wobě wosadźe, tachantska a farska cyrkej k N. L. K. lokalnje wobmjezować, a to na to wašnje, zo serbska farska cyrkej swój starodawny kharakter wobkhowa.

Najdostojniši knjez biskop je tehdy na naprašowanja přećelnje rozjasnjenja dał, wuzwěhnjo, zo se we archiwje lisćinow njenamaka, z kotrychž by so kharakter cyrkwje N. L. K. jako farskeje dopokazać hodźał, zo ma so tale wěc najprjedy dokładnje po prawdže a prawje pruhować. — Na dotalnych serbskich Božich służbach ničo přemjenjene njebudže, nawopak, z jeho prěnjej staroscu je bylo, zo by so wšědne rano Boža mša w cyrkwi k N. L. K. swjećiła. Stajnje budže so wo to starać, zo bychu Serbja přeco dosahacych duchownych knjezich měli, kiž bychu jich w dušepastyrstwje zastarali. To pak slubić njemóže, hač budže farař runje Serb, dokelž dyrbi so biskop też wo Němcow starać, kiž su tu we wjetšinje. —

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow.

Putowница.

Pjatk 26. augusta.

1849 zhromadža so zastupjerjo serbskich towarstwow w Budyšinje pola młodeho Hendricha Imiša dla wudawka Symbolskich knihow.

* 1858 naš přirodospytnik a wulcy česćeny wyšši wučeř Korla Bohuwěr Śěca w Sowrjecach.

Žně so zaso přibližuja
A krasne dary pokazuja
Na polach, łukach, zahrodach,
Rjane žně Bóh skića z nowoh',
Haćrunje naléto bě dołho
Sněh — mjerznjenje też po jutrach.
Też létsa widźimy,
Kak ty, o Božo sy
Wšohomócny.
Kak nahle wšo,
Hdyž scópli so,
Je tola wšudźom narostło. Pětr Mlóńk.

*

Jutře jěda Serbja do Mł. Bolcslawy.

Jutřje sobotu 27. augusta rano 7,23 hodź. wotjědu z Budyšicha. Shromadźuja so wot ½7—7 hodź. na dwórnišću. Jědne kharki wottud nječu šlebi nichtó njekupi (teš nic wobdźělniźy wot Kubšcha). Sarjadnistwo zajěda je w zyłku sa potnišćensku płaćizu wotwesa a kharku kóžbenu da, tuž kedźbu. Trěbne pjenjezy k wumjenjenju ma sarjadnistwo tehorunja k ruku. Sa khwilu jěšdźa na železninzy njech so kóždy z dožadajaci zyrobu sa stara. Dźiwajece nan sarjedowne informazije, tehorunja w dźenźnišćim cźišle Sserb. Nowin rospišanuch. — Wobsebite železnišće wozy stej a nan wot Budyšcha k biposłazi. Sserbja, hojujce so, a Lubjece w prawem cźasu na Budyšchim dwórnišću. — Tuž j wjeselej myślu na Bolcslawu!

-ć.

*

— **Wo wjedrje.** S Alpow je so mowa nižina j cźopłym powětrom do nałšich krajinow dobyła a nam srjedu a šchwórtk beschcowace wjedro přinjesła. Wona pak je so je swojim jadrom dale k dołhemu ranšu wotpałila. Tohodla so pola nas pomału wumjedruje. Jutřje sobotu ključko 5,03 hodź. khadźa a so 6,59 hodź. khowa. Měšacźk šhadźa jutřje rano 4,45 hodź. a khowa so 7,33 hodź. wjecźor. Jutřje je młody měšacźk. Po „Pschedźenaku" dyrbi nam horze a šuche wjedro přinjesec.

— **Hornjołužiśki ratarśki dźeń w Budyšchinje.** Kaž je so hižo j krótka spóźiło, wotmeje so 10. a 11. septembra tohole léta w hušarśkich kašarnach w Budyšchinje Hornjołužiśki ratarśki dźeń, zjowmadnje z wustajenjom šwérzatow a maschinow. Wutkojenja wobjahuje wšchě druzíny štotu, kaž konje, howjadła, wowcy, šwinje, koły, pjerjiny a karnitlow. Nimo šwérzajece wustajenjy budže teš j ratarśkwom swjasane pschemyślo j wustajenju a j pschedwjedźenjom maschinow sastupjene. Myśli je teš na wubotowanja swjatkow wjeśnego dorosta, kaž teš na wschelake pschedwjedźenja wjeśnych jědnych a jěcharśkich towarśtwow. Mnohe samołwjenja dopokazuja žiwy sajim a žiwe wobdźelenje, tak so budže wustajenja za Łužiśe ratarśkwo a pschemyślo z wulkim hospodarśtwom wuźitkom.

— **Pschijimanje sołtich bankowkow šwonka Sakśeje** cźini cźasto wulke wobcźežnośce a pschihotuje cźeže we wobthodnem a pucźowańśtwim žiwjenju. Dla po wospjetowazych stórźbow na tajke njepohódnośce je sakśe wikowańśke komory znowa wo tom radu składowale, na kajse waschnje bychu so tele po nicźim w njesmjeśliwej formje so pokazowaze njedostatki znajmjeńścha tak dałoko wotstronicź dale, hacź je to sa jednotny a samknjeny statny a hospodarśki kraj na kóždy pad trěbne žadacź. Tola hacź dotal njeńju žanomu prawemu wuśledźej dóšchli.

— **Sšwobodne njasakowe jětki (Freibank) w Budyšchinje.** Sšobotu, 27. augusta, popołdnju wot 7—9 hodź. wotcedawa so žyre howjaze mjaso, punt po 40 pj., žyre šwinjaze mjaso, punt po 50 pj., parjene šwinjaze mjaso, punt po 50 pj. a žyre cźelaze mjaso, punt po 50 pj.

S **Kubšchi.** Kubleř Kichjank j Jenkez putny pschi woranja, jo sa nim schkórz skakota, liž mějesche bely pjerschcźeń na prawej nosu. Wospytuje so jeho dožabnyć, twodny pak stajnje, so by potom sašo sa kublerjom dale skakotał. Tu drje jedna so wo schkórza, liž je se sajecza wupjerchnył.

S **Bónjez.** Nascha wjeś dostanje nětko też klamy sa klamańśe twory a wschelake napoje. Knjes pschekupz Pohle hacź dotal we Wurizach, chże so w Bónjezach sašyndlicź. Wón je žebi krudy Meyerez šahrodu wošrjedź wšy kupił a ma myśle, tu khěžu j klamami natwaricź. Zyłkowne khołty šu so na 17 000 br. nacźišle.

S **Korjynja.** Ssad naWjeleźanśkej dróšy a na Bójšwěźanśkim puću ma so bórzy pschenajecź. Wjeźnjenjow kotrychž to nastupa, prošy gmejuśka rada, so bychu so najpóźišcho hacź do 1. septembra w poźedźeńśkej jtwi gmejuśkeho hanta jamołwjeli.

S **Wjeleźina.** Pschi hraczu snjeśbożi tudy tśinaźeśetny schulśki bólcźej Hans Fritśche. Wón padny se schtoma, nědźe dwaj metraj wyšokoseze a tlama žebi hwidźeł. Ssobustawy dźeśaćeśerśkeje šamaritśkeje kolony wopokasachu jemu prěnju pomoz. Knjes kolonowy lékar dr. med. Heyde dale sa nim hlada.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Sandźenu njedźelu popołdnju w 5 hodź. pschiwdźeśchi dwaj hacź dotal njesnataj pschekhodźołwarjej na woheń w léśku, kiž śtuchu Wulko-Wjelkowskemu rycźerśtwu a stoji psched Wulko-Wjelkowskim kerchowom. Jenož sapschimnjenju Wulko-Wjelkowczanow na so dźakowacź, so so tutón dźeł léha, na kotremž 25 létne schmrśći rostu, njeje zyły wotpalił. Schkoda njeje nastała. Kaž je so na místnje swěźeśiło, je woheń był satoženy. Njesnataj pschekhodźołwarjej, knjes a knjeni, kotrajž staj prěnjej woheń pytłoj, łaj cźi, kotśij móźa k tonu nětkaf to wuprajicź, ho proścha, so bychu to pola strażnistśeje stajże we Makem Wjelkowje abo pola najbliźšcheje policije wossewili.

Se **Zicźeńka.** W tak mjenowanem Zicźeńśtim młynśim hacźe pokasuja so j nětkotreho cźaja pijnowe schćawki. Jedyn kojeź je hižo dźewjatu pijnowu schćawku psched nětkotrymi dnjemi dožabnył a stónzowal. Też pschi młynjej hrjeli tohole hata hacź do żeleznistśeho nażypa tu so śtódy namakale. Wulka wobhładnuwosć sa to bycź radna.

S **Wochoš.** Tudomne wojeńśke towarśtwo žiwjeźi pschihodnu njedźelu, 28. augusta žiwjedźeń 35-létneho wobstaca a tohodła, bohaž njeje so 25-létny žiwjedźeń hodźał žiwjeźiś, dla žiwótkowneje wójny. Tuž dyrbi so lětha na wožebite waschnje žiwjeźiś. Ssu so wschitke wojeńśke towarśtwa j tejele wokolinu pscheprošyłe, kotrež wšesce we bohatej licźbje pschińdu. Sšwjedźeńśi porjad budże sćehowaz: Rano w 6 hodź. budźenje, wot 11—13 hodź. powitanje towarśtwow, 13—13,30 hodź. poźedźenje pschedźydźiwa, 13,35 hodź. šestupaju so towarśtwa do žiwjedźeńśkeho cźasa a poćahnu k wojerśkemu pomnikej. Jow potom pschedźydźa wschitkich powita a na to rěźeńe žiwjedźeńśka rěcź a dokłowo. Potom poćejenje žiwjedźeńśi cźah pśches wjeś na śtelnik, hdźeź budże tśelenje na pjecź stronach a khełkelulenje wo myta. Sa hudźbu a konzert na žiwjedźeńśkim nameśeze budże so Budyśka wojeńśka kapała starać. Wjecźor budże brillantny wohnjostrój. Reje budża na wobćmaj žurlomaj. Sajimawe też je, so je runje psched 35 létami so towarśtwo 28. augusta sałožiło. Tak budże to śijokaj žiwjedźeń. Sšwjedźeń započasa 28. augusta, 25 létneho žiwjedźenja wobstaca! Tuž njech kóždy njedźelu do Wochoš dźe. Hładaj ta nawdźichnik w dźenźnišćim cźišle.

S **Klétnjeho.** Nasch duchownyj knjes farař Mahling je po 4 měsacźnej khorośći j Božej pomozu sašo wotkhorjeł. Bóh dak, so by nětko sašo mohł žiwy a zdrowy žiwotnowanje dale fkutkowacź.

S **Zybalina.** W nastupanju tworjenja schobeja njes Kochanojzanti—Lucźom poby krajny rada j Betzold-Zahanski we Lucźu a wobhłada běch tutón kónz. Wón pschedstaji gmejuśkim sastupjerjam njehmérne khośty twarjenja dróhi. Ale gmejna njewjsda so žiwjeho wotmyślenja.

S **Lukej.** Jěchanje (Stollenreiten), stary delnjelužiśti nakóźt, je so loni prěni krócź teź pola nas wotmeł a pschihładowarjo su tole wschadnje jara witali. To wschak njeje žadyn dźiw, nasch cźaś lubuje nanajbóle sport, a jěcharśki sport je sawěsće jedyn j najbóle nadobnischich a sajimawschich. Pschichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodź. wospjetuje so tudy tak mjenowane wujeźdźowanje (Stollenreiten). Teź je šutšobnych wšow šmědźa so młodši ludźo wobdźelicź; trjebaja so jenož pola kerczmarja Richtera w prawem cźasu samołwicź.

S **Lubnjowa.** Pschcźo hišcźeze pschiwożuja so na witi, liž je so tu kóždy tydźeń wutoru a pjatk wotmémaju, wjele fórkow. Dokelž so tudyschi wulkowikowarjo teź jara za nimi napraschcźeja, to placźeschе kopa sašo 4 hr. a witi so bórzy wuprósnichu.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańczko s naschich krajow.
Napisała Kristina Rovowa.

51] (Pokračowanje.)

Wocźi młodeje žónsleje šwércźeschtej so j djakownosće; mjelcźiżu poda młodemu provisorej swoju ruku.

„Njendźeše", wona proschesche, hdyž widźeschе, so chze won stanyeś; „dyrbju hišcźeze tak naležnje dale s wami rěcźeć."

„Hdyž bowolicźe, hnadna knjeni, to radźiwje hišcźeze twostanu; dyžeh jenož swój Nowy Sakoń šebi wsaci; ale Wy njebudźeschе jemu rosumicź, je cźiśi."

„Ach proschu, njepraješe te wni pschcźo hnadna knjeni; to ńinczi tak zuło. Hdyž hižo bješ titula njeńdźe, potom mojedła: knjeni Margita. Najlubschcźo by mi było, hdyž by teź ta „knjeni" wotpadła a jenož to „wy" wostało."

Djiwne pohnucźe pschenóże po jeho wobliczu.

„Hdyž raš wobaj do domiństy pschińdźemoj, potom teź to „wy" wotpadnje", rjekny won njerwuprajnje nežnje. Nětko pak šmějeu so po waschim pschcźeću."

Wona so žmějesche; a byrnjeź njewědźała cźehodła, jastupischtej so wóczoj w šylsanj.

„Ach proschu, wobstaraješe mi bibliju, pschetož nimam žaneje a njewěm teź, hdźeź mólła šebi ju słaćaś."

„Radźubje wam ju wobstaram, ale w łajkej rěcźi, němšći abo pólšći."

„Němšći najlépje rosemju; ale žnadź by derje było, hdy bych pólšku měła."

„Pschcźo je derje, hdyž w dwěmaj rěcźomaj cźitaśch a pschirunaśch," tohodła wobé slaham. Tola mjes tym, bowolicźe-li, pósćeźu wam swój Nowy Sakoń."

„Ja budu jara djakowna; tola tak mam cźitanje japocźeć?"

„Se sapocźatka, kóždy dźeń jedyn abo dwaj stawaj. Tola pryedy hacź sapocźinaśe cźitaś, dyrbjała so wy pschcźo modliś; pschetoż cźitanje ńowa Božeho bjes modlitwy pschińdźe mało wuźitka sa duschu."

„Ja budu na waschu radu pośtuchaś; ale ś dwěmaj stawomaj ja njejšym spokojom. Ja pomnju, hdyž běchmy wczera wjecźor we Waschej jtwi, widźach tam dwě němšći knihy; ta jena mějeschе na swjasanju łichij a kóm. Kajke ju to knihi?"

„Kniha j łichijom na napiśmo: „Bjes łichija njeje króny," a druha: „Schpanijšy bratja." Pschcźejeze-li šebi, to pósćeźu wam wobé k cźitanju. Wobé śtej khcheśeźanśkej powědańcźiž; ja wěm, so wy žanu bjes spomożenja a hlubokeho pohnucża jruki njepuschcźejcźe."

„Ja bo hižo dopredka wjeśeu a šebi jeju hišcźeze dźenża po njej pósćeźu, so bych Nowy Sakoń měła. Ale wodajeze, w rosmołwje njejšym ani pytła, so tu bješe śwézy bedźimoj; ja hnydom śwézu pschińjeśu."

„Mojedła niž, pschetoż ja dyrbju hicź. Cźinicźa tale bé mi jenaž pschijimonna; ja ju jara lubuju, to śtulkuje nérnje na duschu a wutrobu."

„Teź pola waš? Hlejeze, tak so teź mi wjedźe; ale so dyrbicźe hišcź hicź! Lékarja je tola hižo samtkjeiu."

„To wschak, ale ja mam hišcźeze wopyt psched sobu."

„A šlebe to?"

„Na schpitalitej haśby w jenom domje, hdźeź by wascha pschcźitomnosć, cźeśeźena knjeni Margita, kaž hłónczna pruha śtukowała."

„Moja pschcźitomnosć?" wopraschca so wona spodźiwajo. „Dokelž hišcźeze derje śtowaśaju njemóźu, to bych še ludźimi drje dozyła bo dorecźeć njemohła?"

„Khora žónśka, kótruž chzu wopytaś, je po prawom Pólka, rosumi pak teź němšći. Wona běješe ras pólstonca pola knjeja Orlowskeho. Potom so wuda, a něšto po žmjerći swojeho muża, kaž teź pschichodneho žyna a dźowki, je so wona j najmłódschim žynom a j wnuczku sašo žem nawrócźiła. Sšyn dyrbjeschе nasymu k wojakam a wobé žónśkej wotśatchej bjes dožabaneje sašćukby. Wnuczka žiwi wowku; ale śtej hišcźeze zusej, a tohodła je sašiuława žnadna."

„To je śrudne. A hdźe śeźe wy j nimi so jesnał?"

„W lékarni najsonńich nešchożkuli j thróniki cźłowjeschego hubjenśtwa."

„Wy prajeschcźe, moja pschitomnosć by kaž hłónczna pruha śtukowała. Sšnadź by to staru žónku žwjeźeliło, hdy by nětko j Orlowskich widźecź mohła. Tuž dyrbi ju rada wopytaćź. Ale prajeze mi, kak mohł cźłowjek tutej žwójbje najlépje pomhaćź?"

„Hdy by jim nětko na pol léta podruźnu pjenjez sapłaćił. Tak wjele mózu wam rjeź; to druhe pokaże wam waścha wutroba, hdyž tam pschińdźeśe."

„A kelko podruźnu pjenjez wuczini?"

„15 abo 16 schćěpzakow."

„To ja wam hnydom dam, knjes Urśiny. Wy budźeźe to tak pogrědźowacź, so woni nicźo njeschonja, něwérno?"

„S najwjetschej radosću!"

„Hlejeze hdy by hdy to někto pschipadnje njebyła prascha, njebudźeschcźe mi nicźo prajiś."

„S Božim dopuschczenjom so wy praschcźeschcźe, Margita. Ja drje wczera na waš wuhladach, so byschcźe wy po cźasu ludźom pomhaćź mohła, ale dźenża njebudźech so prośbjeź šwajiś; haj, w naju wažnej rosmołwje to zyle sapomnich."

„Dow proschu, knjes Urśiny, hdyž wy schtožkuli k wotpomhanju cźłowjeschego hubjenśtwa trjebacźe, a ta mózu nosćeź je w mojich rukach, wobrocźeze so pschcźo na mnje; ja radźubje wupomhan, wěrcźe mi! Tola wodajcźe, ja bo hnydom sašo wrócźu."

(Pokračuje.)

Z Łužicy.

Se **Steinigtwolmsdorfa.** Satdźenu wutoru, wjeczor we 11 hodź., wotpalk ſo kurjeńz R. Zenkera. Nětdźe 30 kur je ſo ſ wohnjom ſahubiło. Wohnjowa wobora ſe Ringenhaina bě bórſy na wopalniſchczu. Pſchiczina wohnja njeje ſnata.

Se **Sohlanda** pſchi Schprewji. Wosſewjenja wo nowem

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 26. augusta 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,196	100 pólsk. markow	46,825
100 ſandſelski punt . .	20,401	100 čěſkoſł. krónow	12,435
100 ſwajc. frankow	80,91	100 franc. frankow	16,45

Barlinſka burſa ſo wczera ſaſo trochu ſhraba, ſwoſta pak hiſchcze njewěſta. Kurſy běchu khětro pſcheměnjaze, wobkhad pak běſche ſnadny.

Produktowe wiki w Barlinje. Pſchiwoſ rozſki na wiki běſche wczera hiſchcze ſnadniſchi hač dotal, kohodla też pſacžiſny khětro poſtupichu; mjenje pola pſchenjzy. Jenož dobre kajkoſcze jeczmjenja namakaju kupzow. Wowſowjowych wikach ſo malo pſcheměni. Wczera pſacžeſche zenknał:

w Lubija:

pſchenjzy 12—13 hr., rožki 11,30—11,80 hr.
jeczmjenja nalětniſcheho 12—13,25 hr., nawjmiſcheho 10—10,40 hr., wowſa 10 hač 11 hr.,

w Berlinje:

pſchenjzy 13,85—14,05 hr., rožki 11,55 hr. hač 11,65 hr., jeczmjenja nalětnjeho pak 11,20—13,60 hr., wotjmiſcheho 10,15 hač 10,45 hr., wowſa 10,10—10,70 hr.,

w terminowym wikowanju:

ſa ſeptember: pſchenjzy 14,19¾—14,23¾ hr., rožki 12,40—12,47½ hr.,
ſa oktober: pſchenjzy 14—14,10 hr., rožki 12,35—12,42½ hr., wowſa 10,50 hr.
ſa dezember: pſchenjzy 14—14,02½ hr., rožki 12,12½—12,30 hr., wowſa 10,40 hr.

Wiki wužitkowneho ſkota ſandſenu ſrjedu w Leer w ranſchej Frišiji.

Pſchiwmali běchu 888 howjadłow a 151 ſchtuk drobneho ſkotu. Wyſokokwalitne kruwy a młode dóſtachu pſacžu:

1. kajkoſcze	700—800 hr.
2. kajkoſcze	500—600 hr.
3. kajkoſcze	350—475 hr.
Wyſokokwalitne jałowy	400—700 hr.
Lětne bycžki 1. kajkoſcze	500—800 hr.
2. kajkoſcze	250—350 hr.
Połletne cželeczki a bycžki	200—300 hr.
Lětne hač dwělětne próſdniki	225—400 hr.
Cželata k wjaſanju	30—60 hr.

Kupzow ſ dala běſche tójſchto na wiki pſchiſchło. Wubrany rajny ſtót bě hiſchcze dróſchi.

Proſſata	6—12 hr.
Běhaki	20—35 hr.
Wowzy a jehnjata	25—45 hr.

Wiki wcžeraweſche w Kamjenzu.

Kórki 10—30 pj., kolrabi 8—10 pj., kwětkaty kal 10—45 pj., morchej 10—15 pj., rjetkej 8—10 pj., radiſki 8—10 pj., ſolotej ketzki 6—10 pj., buny, jeſene 15—20 pj., truki 25—30 pj., jędźna łoboda 25 pj., zybła 20 pj., rjewjeń 15 pj., nowe běrny 7—10 pj., tomaty 30—40 pj., koſmaczki 25 pj., ſlonki 40 pj., kruſchwy 20—30 pj., jabłuka 25 pj., břešchki 80—95 pj., wino 55 pj., prušnizy 50—55 pj., holanſke jahody a cžerwjene jahody 40 pj., kurjatka 25 pj.

Wiki wcžera w Lubiju.

Butra 1,15 hr., jeja 14 pj., twaroh 25 pj., łany wolij 1,60 hr., běły kal 6 pj., cžerwjeny 10 pj., ſlónki 12 hač 20 pj., morchej a karoty 20—40 pj., kwětkaty kal 6—30 pj., kolrabi 5—10 pj., tórki 15—25 pj., k nałoženju, kopa 3,40 hač 3,60 hr., zybła 20 pj., buny 20 pj., tomaty 35 pj., radiſki 10 pj., rjewjeń 15 pj., rjetkej 5—10 pj., pětrſchélka 5 pj., hriby 45—50 pj., jabłuka 35 pj., wino 50 pj., prušnizy 40 pj., krěn 1 hr., běrny 6 pj.

Wiki wcžera w Shorjelu

Butra 0,95 hač 1,05 hr., jeja 13 pj., twaroh 25 pj., běrny 5 pj., běły kal 5 pj., cžerwjeny 12 pj., kolrabi 5 pj., tórki 10 pj., k nałoženju, kopa 3,50 hr., jędźna łohoda 20—25 pj., kwětkaty kal 10—60 pj., buny 10 pj., morchej 10 pj., rjetkej 10 pj., holanſke jahody 40—45 pj., prušnizy 30—35 pj., jabłuka 20—40 pj., kruſchwy 15 hač 40 pj., wino 50—60 pj., tomaty 30—40 pj.

Wiki jandźenu ſrjedu we Slym Komorowie.

Butra 2—2,10 hr., jeja 12—14 pj., buny 20 pj., běły kal 10 pj., cžerwjeny 15 pj., tomaty 25—35 pj., kurjatka 25 pj., morchej 25 pj., holanſke jahody a bruſnizy 40 pj., jabłuka a kruſchwy 10—30 pj., ſlonki 10 hač 40 pj., břešchki 60—70 pj.

Wiki wcžera w Khocžebuſu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 12—13 pj., twaroh 30 pj., łany wolij 1,40 hr., howjaze mjaſo 1—1,20 hr., cželacze 1,10 hač 1,20 hr., ſkopjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,90—1,30 hr., ſuſcheny połcž 1,20—1,40 hr. a ſahmały 1—1,20 hr., łuny 1,70 hr., ſchcžinki 1—1,20 hr. a karoty 1,30 hr., hołbje 70—80 pj., tury a kapowy 2,50 hač 3,50 hr., huſny 1,35—1,50 hr., kački 1,50—1,60 hr. a gornik 0,40—1,00 hr., kolrabi 5 pj., morchej 10—15 pj., buny 25—30 pj., jędźna łoboda 40 pj., kwětkaty kal 50 hač 65 pj., cžerwjeny 15—20 pj., běły 10 pj., ſolotej ketzki 10 pj., zybła 15 pj., běrny zentnar 4,50 hr. a jabłuka 10—40 pj., kruſchwy 15—50 pj., ſlonki 20—60 pj. prušnizy 30 pj., kurjatka 15—20 pj.

Swinjeze wili wcžera ſchtwórtk w Khocžebuſu.

Pſchiwjeſli běchu 1155 proſſatow a 137 běhakow. Te pſacžachu:

proſſata:

małe	8—12 hr.
ſrjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
ſrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki ſrjenko dźěcžu.

Na pſchedań.

Taflojty klawěr, Seifert w Budyſchinje na Kamjeńtnej haſy 29.

Dźěcžazy wós, w Budyſchinje na Wettinſkej dróſy 46 II.

Pſchiſtajtej pytaja:

Starſchu holzu ſa hoſpoſu, komerzijſki rada Buſch we Schižezach.

Holzu ſa dom, hoſcženz „Waldhof" w Nadróſnej Hrabowzy.

Sſudnizy na pſchedhadowanje
ſoboru, 27. augusta 1927:

w Biſkopizach dop. w 9 hodź. na ſudnistwje: bufet, ſofa, piſańſke blido, wucžahańſke blido, 6 ſtólzow, ſchpihel ſ blidom, draſtowy thamor, myjne blido, marmorowy ſtojazy cžaſnik;

w Hródku dop. w 11 hodź. na finanzowym hamcže: dwaj kruchaj ſukna a 2 trjebanej jéſdnej kole; na Wojerowſkej dróſy 9, pop. w 2 hodź.: waſchtot, jéſdne koło, wubotowange klamow, dźěłbu linoleja, tapety, barba, kamjeńtne hornzy, zigary a zigarety

Na pſchenajcženje.

Gmejnſki ſad w Brěſowje ſo njedźelu, 28. augusta, pop. w 4 hodź. pſchedhadźuje.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Pſchi ſnadnym poſtupjenju woſtanu pſacžiſny na ſwojej wczerawſchej wuſoſkoſcži.

Dop. ¾12 hodź.: Pſacžiſny ſu dale krute

Pſacžiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Pſacžiny po złotej hriwnje.

	24. 8.	23. 8.		24. 8.	23. 8.
Pšenica	277-281	275-279	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	231-235	227-231	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	224-272	—	módre lupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	203-209	203-209	žolte lupiny	15-17,75	15-17,75
wowa	202-214	—	zeradella	—	—
kukurica	196-197	196-198	raps. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšeńč. muka	34-37,50	35-37,25	lany wosuſk	20-21,30	21-21,60
ržana muka	31-33,75	31-33,25	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16.00	15,75	pórnj. kruški	22-23,00	—
ržane „	15,25	15,25	ſyno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,40
raps	290-295	285—290	ržana ſloma	1,15-1,30	1,10-1,25
lane ſymjo	—	—	pšeńč. „	0,80-1,10	0,75-1,05
hróch	24-27,00	24-27,00	wowſna „	0,70-0,90	0,70-0,90
jeluški	21-22,00	21-22,50	ječa „	0,65-0,85	0,70-0,90

Pſacžiny rěžneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

25. awgusta.

— wol., 1 byk., 5 kruw. a — jałojc., 812 ćelat, 19 wowcow, 466 ſwini.

Pſacžiny za

ćelata: 1. 82—85, 2. 76—80, 3. 68—74;
ſwinje: (přez 300 pt.) 72—73, 2. (240—300) 74—75,
3. (200—240) 70—72;
ranzy: 62—64.

Pſacžiny rěžneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

24. augusta 1927. Pſacžiny po centn. a zł. hriwnach. Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 331.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſche rěžneje hódnoſce hač do 6 lět	—
Młode mjane, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	61—63
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane ſtarſe	57—60
Mjenje piecowane wſěch ſtarobow	52—56

Byki 434.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſche rěžneje hódnoſce	60—62
Polnomjaſne, młódſe	56—57
Mjenje wukormjene młódſe a derje piecowane ſtarſe	52—54
Spatne	50—51

Jałojey a kruwy: 696.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěžneje hódnoſce	48—53
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěžneje hódnoſce hač do 7 lět	40—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	30—38
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy	—
Mjenje a ſpatnje piecowane	—

Ćelata: 2380.

Najdźe wukormjene (2. druž.)	80—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	75—82
Spatne (4)	60—70

Wowcy: 4375.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina)	64—68
Starše wukormjene (2.)	63—65
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	55—61

Swinje: 11764.

Polnomjaſne, wosebitych raſow, a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	74
Wukormjene	74—75
Mjaſne	74—75
Spatne	72—74
Ranzy a kundrozy	67—70

tyfuſowem ſtrachu njejſu prawe, kaž ſo wot pſchiſłuſchneje ſtrony ſdźěluje. Wot wokrjeſneho lěkarja knjeź. med. radź dra. Bremme ſo nam ſdźěluje: ſo je ſo ſpoczatk meje t. l. ſtudźeń pſchi ſarje w Solanach ſawrjeł dyrbjała, to njeje ſo dla tyfuſoweho pſchipadu ſtało, ale pſchi pruhowanju, kiž ſo kóžde 5 lět wot wokrjeſneho lěkarja pſchi ſławnych wodowych ſałoſkach, kotrymž też ſarſka ſkupina ſłužba, cžini, je ſo ſwěſčiło, ſo woda tuteje ſtudnje dla ſwojeje chemiſkeje ſeſtawy (lwſchemy wobſtatk na organiſkich maceſſnach, hlěbach ſchitawika a powyſchenje potrěbnoſce kiſłika, kiž pokazuje na ſanjeſchwarnjenje wody) a dla ſwojeje wyſokeje liczby ſapkoda ſo k piczu njedohdźi. Pſchi tom ſo wuraſnje wupokhuje, ſo ſapkodki kolikſkupiny (cžjerwowoſt wobydlerjo) njejſu w tutej wodźe ſo dopokaſale. Dokelj pſchepytowanja wodow tych priwatnych ſtudnjow, kiž dyrbjachu na měſtno ſarſkeje ſtudnje ſtupicz, pokaſachu, ſo ſu wodu ſ tutych priwatnych ſtudnjow hiſchcze kóžde dźeń dowólnje hač woda ſarſkeje ſtudnje, je ſo ſarſka ſtudźeń ſaſo k wuſiwanju pſchewoſtajiła, ale ſ tym wumělenjom, ſo ma ſo woda jenož wotwarzena wuſiwacz. Wo ſawrjenju priwatnych ſtudnjow ſo hiſchcze wuradźuje; ale hač dotal ſo hiſchcze nicžo wobſtatkow njeje. Pósłednje a to jenož jednotliwe pſchipady tyfuſoweje thoroſcze ſu w Solanach naſtupiły 1926 byłe. Tuž njeje pſchitomnje žana pſchiczina być w hrožy, ſo je w Solanach tyfuſowy ſtrach.

Cyrkwinske powěſce.

S Budyſchina.

W Michałſtej zyrkwi

ma 11. njedź. ſo ſwoj. Trojiznu rano ½8 hodź. farar Kapler ſerbſku ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke kemſchenje a w 10 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu.

Schtwórtk popoldnju w 3 hodź. ſeidże ſo ſonjazy towarſtwo na dwórniſchću.

Semrěłoſ: 18. 8. Reinhold Pawoł Neidert, monter na Židowje, 34¾ lěta. — 21. 8. Max Willy Marſchner, ratarſki dźěłaćeł w Bórku, 21½ lěta, pohrjebany w Budeſzach.

Krajnoſzyrkwinſke ſhromadźenſtwo w Budyſchinje

pſchi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelſka ſchula; wjeczor we 8 hodź. pſchebrańſchi kuſeſa farara Groſze wo zyrkwinſkim žiwjenju w naſchim měſcze w pſchedańſchich cžaſach."

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny ſa roſſudź. ſkiſchcź. ſa młodźenzow a ſrjedu tohorunja ſa młode holzu.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ſhromadźizna ſobuſtawow.

Shromadźeńſtwowy wothładar Zimmermann ſmjeje biblińſku hodźinu ſrjedu wjeczor w Mołyble a ſchtwórtk we Wołbramezach.

Puczowański předar Kiſchjanz ſmjeje njedźelu rano we 8 hodź. ſerbſke předowanje w Koſczach, pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. biblińſku hodźinu we Wělej Horje, njedźelu wjeczor w Hlinje, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Wjajorjcy ł, ſrjedu we Cžornſkowje, ſchtwórtk we Wjeleczinje a pjatk w Tuczijzach.

S Budeſez.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy ſmjeje wyſchiſchi farar Domaſchka rano w 7 hodź. ſerbſku ſpowědź, farar Bójz dopołdnja we 8 hodź. ſerbſke a ½10 hodź. němſke předowanje. Pſched zyrkwinſkimi durjemi ſo ſběrka ſa zyrkej ſběra. Pop. w 11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcži. Pop. w 4 hodź. ſhromadźizna kſchesćz. muzikſeje młodźiny.

Sdrjedu popoldnju ½4 hodź. ſhromadźizna kſchesćz. towarſtwa ſonjow.

Sdrjedu wjeczor 3/8 hodź. ſhromadźizna kſchesćz. towarſtwa ſónſkeje młodźiny.

S Budyſchinka

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy budźe ſo rano we 8 hodź ſerbſke předowanje cžitacź.

S Warja.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy je rano we 8 hodź. němſke předowanje (woſſadny farar).

S Dolnjeho Wujězda.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Hodźija.

11. njedźelu po ſwoj. Trojiźy ſmjeje farar Wjeſar rano w 7 hodź. ſerbſku ſpowědź, farar Voigt we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Dopołdnja w 11 hodź. je Boża ſłužba ſa dźěcži.

S Huſi.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a dop. ¾10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: farar na woły. Matek. Kſchesćenja ½12 hodź.

S Hornjeho Wujězda.

11. njedźelu po ſwoj. Trojiźy je rano we 8 hodź. Boża ſłužba.

Wutoru, 30. augusta dop. ½9 hodź. poſwjećenje zyrkwinſkeho pryźdſtejeńſtwa.

Dop. ½11 hodź. powitanje nowoho ſarara a jeho ſwójby pſches zyrkwinſke pryźdſtejeńſtwo pſchi farſtwu domje. — W 12 hodź. rozmaczowanje paczeſtkich dźěcži.

S Hućiny.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ½11 hodź. kemſchenje ſa dźěcži. Wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina w Hlinje (towarſtwowy wothładar Kſchiſchjanz).

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje, pſchi kotrymž ſo předowanje cžita.

S Hrodźiſchcza.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano w 7 hodź. ſerbſki hamt, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba

S Khmaczź.

11. njedź. po ſwoj. Trojiźy rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Předowanje budźe ſo cžitacź.

Póndźelu wječor we 8 hodź. směje knjes Kšišćan biblisku hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Kotecz.

11. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. serbske kemšenje (pućowazy předař Kšišćan). — Sakrupjer kaplowa je farar Krawz w Budyšinje.

S Lupoje.

11. njedź. po św. Trojizy — žnjowy dźakny swjedźeń rano we 8 hodź. serbska, ½10 hodź. němska Boža słužba. Sbórka za maršku zyrkej. Dop. ½11 hodź. dźěćaca kemšenje.

S Malešecz.

11. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, w 11 hodź. dźěćaca kemšenje.

S Minakala.

11. njedźelu po św. Trojizy rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje z młodźinu. Sstrjedu wječor we 8 hodź. na farje žónske towarstwo. Schadźowórk pop. ½5 hodź. žónske towarstwo w Adolfskej Hěrže.

S Njeswarcidłu.

11. njedź. po św. Trojizy žnjowy dźakny swjedźeń. Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. (Sbórka za potrjebne paćerske dźěći nascheje wosady).

S Rozanzju.

11. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boža słužba, po tutej serbska spowědź.

Semrěł: Korla Arnošt Klinka, cěsla w Krapowach, 53 l. 6 m. 18 dn.

S Porschizu.

11. njedź. po św. Trojizy budźe rano w 7 hodźin serbska spowědź, we 8 hodź. serbska, w ½10 hodź. němska Boža słužba. Dźěćikemschenje pop. ½2 hodź. za młódšich, ½3 hodź. za starsche dźěći; pop. w 4 hodźin němska spowědź w zyrkwi. Wutoru wječor rozmuczowanje pojasnikow. Sstrjedu wječor ½7 hodź. poswjedźenje bawlowego wubjerka w Porschizach.

Semrěłej: Marja Theresija Scholcina rodźena Lehmanez, Jana Schołty, khěžewobsedźerja w Porschizach mandželska, 72 l. 11 m. 24 dnjow. Hana Marja Hohlfeldowa, Ernsta Hohlfelda, cěsłyja w Porschizach mandželska dźowčičzka, 12 l. 6 m. 11 dnjow, semrěła w khorownji w Budyšinje, pokhowana w Porschizach.

S Rakez.

11. njedź. po św. Trojizy rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, potom serbske kemšenje za dźěći.

S Rychwałda.

11. njedź. po św. Trojizy je dop. w 9 hodź. němske swjedźenje pródowanje (farar Gerhard Kunig z Kotec).

Sstrjedu wječor we 8 hodź. seźidže so towarstwo młodych holcow we farje. Sakrupjer farstwa je farar Krawz we Hrodźišću.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdźan. (W nadrósnej železnizy ludźom drasty rostsihaja.) W poslednich dnjach je jedyn dotal njeznaty młody cłowjek, nětkuje 19 lět stary, wospjetnje na husto wobkładźenych nadrósnych železnizach zonant a holzam najkerchcho z nožickami drasty rostsihał. Kaž je so hač dotal wobstorzowało, je so to stajnje w popołdnišich a wječornych hodźinach stawało.

S Wilsdruffa. (S wobkromy padnył.) Pschi Freitalskej milinarni dźěłaty elektromonteur Lindner spadny je wobkromy tudomneho hantlerskeho sudnistwa do šachty bele. Wón bu cežki sranjeny a do Freitalskeje khorownje wotwjezeny.

* Se Zichopawy. 35 létny woženjeny dźěłaczer Gerhard padže na Hohndorffskej dróhi se swojim kolom tak njesbožownje, so jemu nop pukny a na to wumrě.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrje zrobotu: Khłódno, we nawječornej a poknóžnej Němskej lohke dešcheje, hewak swjetscha wschudźom suchо.

Wožobinski cłah Louthern-Railway železnizy w Jendźelskej wuskoczi źrjedu popołdnju z kolijow mjes stajijomaj Dunton Grem a Seven Oaks. Wjazore wozy so srowcjichu. Po dotalnych powěsćach su jednacze morjeni, 20 cežcy a 30 lohzy sranjeni.

*

Kaž so z Newyorka powě, je so wulkemu franzowskemu parnikej „France", kiž źrjedu tam dojědže, na zwojej jězbje do Ameriki spodźiwna wěz stawa. Wutoru wječor, hdyž tódź z wulkej pěsčinosezu na mjernym morju jědžesche, wobdawachu ju nadobo njesmérne žołmy a wjerchcuzy a mjetachu tódź tam a sem. Wulka liczba pasažerow, kiž runje rejowasche, bu k seni morskenja a sdźěła sranjena. We prěnim wokomiku źej myslachu, so je parnik na nješto jazeł, tola pokazowanje lut wulku hłubinu. Najsćerje je tutón spodźiwny podawk wodorjenje było.

Zajězd Serbow do Bolesławy.

Sobotu, 27. awgusta 1927.

Z Budyšskeho dwórnišća rano 7[23]
z Kubšic 733
z Pomorc 742
do Lubija 759
z Lubija 842
do Habrachčic 913
z Habrachčic 955
do Młod. Bolesławy . . . 1356

Wšitcy druzy wobdźělnikojo z druhich stron maju jězbu w Budyšinje nastupić. Zhromadźujemu so wot ½7 hodź. hač do 7 hodź. na dwórnišću.

Njezapomńće, zo su žónske po możnosći wšě w narodnych drastach.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" so příchodnu wutoru (30. 8.) njezeńdźe. Předs.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł" zmeje jutře sobotu (27. 8.) ważnu zhromadźiznu dla swjedźenja. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Domowina. W času wot **26. awg.** hač do **9. sept.** žane zaradźenske hodźiny njejsu dla zapućowanja zastupnika. Prosymy w tutym času wšě přeća a dopisy direktnje na předsydu, pak na k. wučerja Pjetaša w Khróšćicach słać. Předsyda.

Drježdźany. „Jednota" wuhotuje swój nazymski wulět njedźelu, 11. septembra, pop. w 3 hodź. kaž loni do Klotzsche w hoscencu „Weißes Roß" (zastaniščo nadróżneje železnicy čisło 7). — Zhromadny wulět to njeje, tón je cyle swobodny, tola pak wo prawje bohate wobdźělenje, wosebje też starších ludźi, prosy předsydstwo.

Khwaćanske serb. towarstwo zmeje dźensa pjatk wječor we 8 hodź. pola Nowakec swoju zhromadźiznu. Jednać budźe so wo posmjertnej pokładni.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Wulět do Ml. Bolesławy. Wotjědźemy jutře sobotu rano 7[23] wot Budyšskeho dwórnišća. Zhromadźujemy so hač do 7 hodź. Zarjadnistwo.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Hotel „Běły Kóń"
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźernja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Wojerske towarstwo we Wochozach
swjeći **njedźelu, 28. VIII. 1927**
swjedźeń 25ćtn. wobstaća
Na tutón wšitkich towaršow a wobydlerjow wokolnych stron přeprošuje **Zarjadnistwo.**

Dalekož skład dosaha!
Tunje zawarjeńske skleńcy
z gumijom a wobrućku
¾ litrske . . . . . **33** pj.
1 litrske . . . . . **35** pj.
Johannes Teutscher w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 33

Někotre zběrki basnjow
Jakuba Ćišinskeho
su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin" hišće zbytne eksemplary zwěsća!
Serbska knihafnja w Budyšinje

Tworykupowace tow. w Budyšinje
zap. druž. z wobm. ruk.
*
Ze swojeje samsneje

GEG-drastoweje fabriki w Seilhennersdorfje
poruča wšěm swojim sobustawam hišće po starych płaćiznach
Manchestrske a kordowe wobleki
módre wobleki za zamkarjow
dźělanske kholowy kožane a kord. čorne a barbne
kosmičkate mantle a dźělanske lacy
Wobleki so po měrje zhotowja!

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10
Wšě wěcy za ratarstwo!
Princeske suknje, košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běle a pisane
łožowe šaty, čople šatčiki jara tunjo **K. Erler**
w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeća hoscenca „Stern".
Ręču serbski! Telef. 3519.

Wuporjedźenje wobuća
wobšěrna a tuna
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika.
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě drije přilěpja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Žony! + Žony!
Wuplěkowace aparaty
irigatory, životowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podłožki, šatčiki za prědki, šatčiki za pazemi.
też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami čo. 9.

Poskićam:
ćelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . . . . punt **1.00** hr.
mjasowu juški . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu . **10** pj.
čople kolbaski . . . . . **10—20** pj.
wšelaku kolbasu . . **0.80—1.40** hr.
Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mištr, na Šulešskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokafnjow, kwasne dary, kaž tež wšu hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 33 | Budyšin, 26. augusta 1927. | Lětnik 34

ſo běrny lěpje radża. Też móżemy ſ połnym prawom praſić, ſo běrny wjazu pſchinjeſu hacź zokorowa rěpa, byrnjež by ſo intenſiwniſcho pěſtowało.

Přeni wobras nam pſchedſtaja kelko běrnow ſo na woběmaj bokomaj Łóbja płahuja. Na druhim wobraſu widžimy ſo mjeńſchi žiwnoſcejerjo hacź do 5 hektarow pódy, ⅓ wſchěch běrnow płahuja. Sſrjedźny rataŕiſki ſtaw, kotryż ma wokoło 50 hektarow pódy, pſchinjeſe wokoło 44,3 proz. běrnow na wiſi a wulkowobſedźerjo nad 50 hektarow nic ani ſchtwórcźinu (23,9 proz.) Hdyž pak ſebi tute płahowanje běrnow wobhladamy, móżemy praſić, ſo mali žiwnoſcejerjo też ſwoje běrny doma ſami pſchetrjebaju a pſchiwjeſu jich mało na wiſi. Dalše w nětſiſchim cźaſu poczinaju ſo mali ratarjo bóle hrabacź a pſchedawaju wjazy běrnow. Pożledna ſtatiſtika nam ſwěſceſi, ſo ſrjedźni ratarjo na 40 proz. běrnow pſchedachu, wulzy pak jenož wokoło 25 proz. Njeſaleji telko na wulkoſcźi kubła ale na wikach

Kimjelčka.

Kimjelcźka ſłuſcha do naſchich korjenkowych ſelow (Gewürzkräuter) a je w Europje a w Aſiſtej roſcheŕjena. We woběmaj tutymaj dźelomaj ſwěta roſcźe wona dźiwja. Tola płahujemy-li ju na polu, dha ma wjetſche ſorno. Też w ſahrodach ju mnoſy płahuja. Sa małych žiwnoſcejerjow hyšmy ju radźili. Sa domjaznoſcź by nam jena rjadka dożahała. Kimjelcźka ſrawi ſa tym, hacź je wjedro, ſahe abo poſdźe. Wożcź móżemy ju bórzy po žnjach. Wona njeżada ſebi wożeźitu pódu. Sſnjeże włožnoſcź, mokrotu a ſuchotu ale jenož na krótki cźaſ. Też w ſkłódku ſo radźi.

Chcemy-li prawje wulke ſymjo, wuſwolimy ſebi radſcho hłuboku pódu, hdźež je doſcź włožno. Najlěpje by ſo

nam tam radźiła, hdźež ſmy luku na polo pſchemeńili. Chcemy-li ſebi jenož ſami ſa ſo wożcź, móżemy na ſchěroko ſcź. Sewak pak ſymjemy do rynczkow. Wożymemy ju na tajke polo, hdźež ſmy k pſchedhadźanym płodam wjele hnoji. Schcźermiſchcźo hłuboko ſworany jenož junu pſchewłóczemy. Do rynczkow ſymemy ju 25 zn. wot ſebje. Potom rynczki ſ hrabjemi niko ſahrabnjemy. Móżemy pak kimjelcźku też ſ rydlom ſcź, hdyž ſebi ju derje pſchipraſimy. Hdyž je kimjelcźka pſchehuſta ſeſthadźała, móżemy ju na 12 zn. wot ſebje pſchetorhacź. To móżemy też hiſchcźe w měrzu cźiniccź, ſchtož jr wożebje hodi. Kimjelcźku móżemy pſches ſymu njepſchitrytu leżo woſtajicź, dokelž je kruta a njeſmjerſnje. Nětotſi ju też do ſchkitaneje roſtliny ſyja, jako do maka abo do rěpika (Raps) dokelž nam kimjelcźka poprawnym hiſchcźe prěnje léto wulki wuzitk pſchineſe. Njeſmy ju do ſchkitaneje roſtliny wożyli, mamy ju hnydom w měrzu wobłopowacź ſo hydźeny pódu pſchenětrowali. Je-li w pódźe mało dražała, móżemy też nětchto draželneje ſele pſchidacź. Nałeto potom kimjelcźku wjazy ra-

ſow wobkopujemy ſo by ſo pjenkź pratwje derje wuwił. Bórſy ſo hižo nowe ſymjo pokaſowacź poczina. Nimamy runje žane pſchihodniſche měſtno, móżemy ju też mjeſ ſchtomami wożyć. Kimjelcźku też w ſkłódku howi, kaž ſmy prjedy naſpomnili. Na 1 hektar trjebamy 100 kg. dużyka, 30 kg. kokeſowki (Phoſphorſäure) a 130 kg. dražała. Je-li kimjelcźka nałeto pſchecźłaba, móżemy nětchto łodźika (Chilſalpeter) pſchicźiſnyć. Też ſuperfoſfat móżemy pſchidacź, ſo by do ſymja cźerilo. Je-li pſchehuſta, mamy ju pſchetorhacź a wupłěcź. Tak bórſy hacź poczinaju ſtrjelza żoltnyć a ſymjo ſbruni, je kimjelcźka ſrała. Kimjelcźku móżemy ſ kožami poſyć a ſwjaſamy jón do małych ſnopow ſo by derje wuſchnyła. Na to ſo do dołhich pópkow ſeſtaja, ſchtož naſchi ludźo mandlowanje mjenuja. Sſnópki mamy tak ſeſtajecź, ſo by ſtónżo w runej měrze na ſornjatko njeſwěcźiło. Doma potom kimjelcźku hnydom ſe ſtónża mlócźimy. Sſymjo móżemy pſches ſchidu pſchejacź a tak je łóhko wucźiſcźimy. Je-li jenož na małym ſahonje kimjelcźku pěſtujemy, móżemy ſtrjelcźka hnydom ſ nożigami ſtihacź. S tym ſebi wjele próży ſ cźiſcźenjom ſalutujemy. Sſkomu móżemy potom do kompoſta ſakładowacź. Je-li na pſchedań kimjelcźku pěſtujemy, mamy hnydom naſymu pſchedacź. Kimjelcźka je ſewak doſcź ſchpekulacźna roſtlina, to rěka, ma wſchelake płacźiſny, druhdy je droha a druhdy je ſažo jara tunja. K ſymjenju mamy ſebi wěſty dźěl bu ſkhowacź. Najwjazy wſchelake palenzowe paleŕnje a konditarjo kimjelcźku kupuja. W paleŕnjach ſo ſ kimjelcźki nam derje ſnaty kimjelcźkowy palenz pali. Pječarjo abo konditarjo ju do wſchelakich pječźiwow měſcheju. Też w domjaznoſcźi móżemy kimjelcźku trjebacź. Hdyž kimjelcźkowu plantażu derje wothladamy, tózde nałeto ſ dražłom a ſe ſyricźlowym ſchtapikom (Schwefelſäures Ammoniak) hnojicź. Stare korjenje móżemy też do kompoſta ſarycź. Sanjerodźene pola nam pożlednje léto wjele njepſchinjeſu. Tohodła mamy je pilnje rjedźecź, chcemy-li dobry munoſchk. Stare kimjelcźkowe polo mamy hłuboko ſworacź abo ſryć, prjedy hacź nětchto druhe na nje ſyjemy.

Prašenja a wotmołwjenja.

Wotmołwa na praſchenje dla najſpožniſcho woſuſchka w cźiſle 31. Moje ſwinje rajſowy wobſypk njechadża ſracź, najſk. dokelž ſu prjedy lěpſcheho dawanja doſtawałe. Tajſi ſuſy woſuch dyrbja wot małeho doſtacź, ſo ſo pſchiwucźa. Najlěpſche kormjenje ſa ſwinje je jećźmjenjowy ſchrót, pożlednje 6 njedźele dawany. Dawajcźe ſwinjom a ſtotu po możnoſcźi domjazu pizu; zuſa drje je druhdy tuńſcha ale huſto doſcź hubjenſcha a tohodła wopratwdźe drójſcha. Sſwinje kotrež ſo runje njekormja, doſtanu mjeſku tramu a nětchto wobſypka horje. S.

Praſchenje: Moja ranża ma na ſadnjej połoju zyzow wulku twjerdu wumpawu. Schto mam pſchecźiwo temu cźiniccź?

Wotmołwa: Kładźcźe ji na twjerde měſtno cźopke lane ſymjo. Je-li ſo potom hiſchcźe njepołepſchi, jedna ſo najſkerje wo pruhojty pležniwz (Strahlenpilz). Potom dyrbicźe ſkótneho lěkarja ſkaſacź.

Praſchenje: Moja ſchtwrtčetna kobła ma hižo zyłe léto periodne ſahorjenje wocźow. Nětko je tón na prawe wócźko wołepił. Hrožy ſtrach, ſo kobła też na lěwe wócźko wołepi. Schto mam pſchecźiwo temu nałožowacź?

Wotmołwa: Je możno, ſo ſo thorjeſej też na lěwe wócźko wupſcheſtrě. Móżecźe hižo ſakrocźiccź, tak bórſy hacź wócźko ſapocźinje ſyłſowacź. S zyła pſchepodajcźe wěz wocźnemu lěkarjej. Sewak móhł waſch tón doſpołnje widźenje ſhubicź.

Praſchenje: Sſym ſebi w měrzu proſzo kupił. Wono hižo wot nětkotreho cźaſa ſem kaſchluja a nětko ſtónżne njechcha też hižo wjazy ſracź. Kak mam ſ nim wobthadźeeź?

Wotmołwa: Dźerżeże Waſche proſzo pravje cźopke a dajcźe jemu paru ſ wotwara ſynowych pluwow ſrěbacź. Też puſchcźe je cźaſto na ſłónczko. Dokelž pak tudy ſ dobom ſtrach hrožy ſo mołko waſche ſwinje na ſwinjazu pokhromu ſthorjeeź, ſawołajcźe radźicźo ſkótneho lěkarja.

Khowanje sadu.

(S 4 wobrasami.)

Lětża nimamy telko ſadu kaž w druhich létach. Tohodła dyrbimy hladacź, ſo jón woſepje najlěpje wužijemy. Naſchi płahowarjo njemóża w ſymje ani prawe waſchnje ſad thowacź. Tohodła nam w ſymje abo nałeto wjele ſadu ſhinje. To je ſchkoda rjanych dobrych płodow. Mnoſy ſad naſymu ani kedźbu nimaju a tola pak bychmy w ſymje rady nětkotryžkuli jabłuko ſjedli. Chcemy naſchim cźitarjam dźeńſa nětotre rjadki a wobrazy podacź, kak mamy ſad thowacź a kak mamy ſ nim wobthadźecź.

Přeni ſmykł je hižo, ſo ſad cźaſto do wſchěch możnych komorow thowamy. Wożebje na wſacź móżemy cźaſto wobkedźbowacź, ſo je ſad ſ běrnami w ſamźinej pinzy naſyhyany. Dale mamy w ſadowych komorach druhdy wſchón możny naporjadź jako grat a podobne. Někotſi maju ſad ſpody ſoża. Tohodła ſo potom njemóżemy dźiwacź, ſo ſo nam ſad tak bórſy ſłaſy.

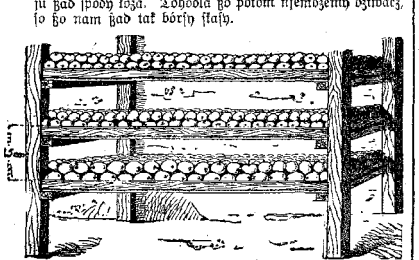

1. wobraz. Předkowny napohlad jednorych sadowych polcow.

Kaſka dha ma nětko po pratwym prawa ſadowa komora bycź? Tu móżemy ſ połnym prawom praſicź, ſo ſo pinza najmjenje ſa khowanje ſadu hodźi, dokelž je pſche ſtuchka a wlażna. W pinzach mamy ſrjedźna běrny a po tym mějo ſad cźerpi. Tohodła mamy ſad po możnoſcźi do wyſchich rumnoſcźow khowacź, do wjelkikow a podobnych. Najthmańſchi by k tomu wěſo woſebity pſchihwark hył, ale to by bórſy ſa tych płacźiſko, tźż maju ſyłe aleje. Sa naſchich wjeſnych burow, kotrźż maju jenož ſahrodu, ſo to derje njehodźi. Schtóż ma wille aleje abo ſadowne, tomu by to wěſo wunjeſło. Měſtno hdźež ſad thowamy ma k prěnjomu cźemne a khłódne bycź. Njeſmemy pak ſabyć wětrowacź, dokelž cźerſtwy powětr je woſebje ważny. Dale mamy ſedbowacź ſo ſtajnje temparaturu wobkhowamy. Najmnu njeſmě tam wjetſcha cźopkota bycź hacź 8—10° po Celſiju w ſymje pak niż wjetſcha hacź 4—6° C. Też ma w tutej měſtnoſcźi wěſta wlážnata bycź, ſo by ſo w ſadźe bobra juſchka wutworiła. Potom nam ſad cźim lěpje ſtó-

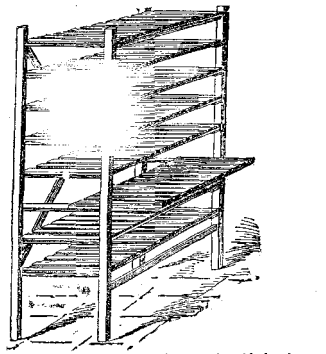

2. wobraz. Sadowe polcy z wućahowacymi poddeskami.

dźi. Wěſo ſažo njeſmě tajſa měſtnoſcź pſche mokra bycź. Sewak bychu nam płody bórſy ſnite abo ſpłěſnite. Je-li pišmo na papjerje ſa nětcźto dnjow w pinzu roſběſi, je měſtnoſcź pſche włožne. Je-li pak papjera ſchcźerkoże, je měſtnoſcź pſchewſucha. Je-li rumnoſcź pſchewłożna, może-

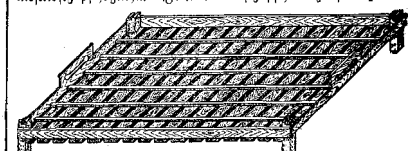

3. wobraz. Jednotliwe poddeski rozłožnych zadowych polcow.

my do pinzy ſchlicźku ſ chlorkalijum ſtajicź. Tutón włożnotu na ſo ſcźehnje. Chlorkalijum móżemy wjazy raſow wužicź, hdyž jón potom ſažo na ſachłach wužuſchimy. Wonjaże abo ſmjerdźaże wěcźy jako twarożchi abo běrny njeſměmy w tajſich rumnoſcźach thowacź. Najlěpje wſchak je,

hdyž žad zyle žam žaßo ŧhowanny, dokelž žo jara bórsŧy naczehnje.

Hdyž žmy nĕŕko k tomu pschimĕŕjene mĕßtno namakali, mamy je na ßwobne waßchnje pßchihotowaczy. Doßahaju, zyle jednore polzy abo nĕkajka ßtolka ſ katow pßchipraŵjena. Naßch prĕni wobras nam zyle jednore polzy pßchedßtaja, kotrez móże ßrebi kóżdy žam ßhotowicz. Lĕpßche žu wĕßo tajke polzy kaž je na druhim wobrazu widżimy. Tam mózemy kóżdu polczku woßebje wuczahnycz. Trochu hinajßchu polczku widżimy na tśeczim wobrazu. Na tajkej žo žad wĕßo lĕpje wukĕra. Mózemy potom jenu na druhu jeßtajecz. Na tajßich polczkach žo nam žad dołho czerßtwy dżerżi. Je-li mjeß nimi nĕkajke ßhnile jabłuko, dha bórsŧy ßeßkhnje. Na kóżdym ßonzu tajßeje polczki je hißchcze wuchcho, tak ßo mózemy hiżo wonka na jahrodże žad na polczßu nakłaßcz a potom nuts donjeßcz. Nutßka potom polczki jenu na druhu ßtajimy kaž mózemy to ßchtwórtym wobrazu widżecz. Prjedy pak haczż žad do komorki noßymy, mamy komorku ße żyrikom wukurjecz. Trjebamy jenoż w komorzy nĕkotre żyrikowe nitki (Schwefelfaden) ßapalicz. To ke wukurjenju komorki doßaha. Dale mamy komorki cżaßto bĕlicz. Halle hdyž žmy ŧole wßchitko pßchihotowali, mózemy žad do komorki noßycz. SSsad kotrez naßynu ßchcżipamy,

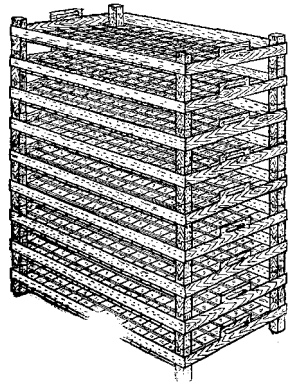

4. wob. z. Rozłożne sadowe polcy z jednotliwych poddeskow hromadu zeßajene.

mamy nĕkotre dny pßched doßpołnym doßtawjenjom ßchcżipacz. Ale jenoż tajßi, kotrez ßo dołho njedżerżi. Pósdni žad, kotrez ma ßo najprjedy wuleżecz, woßtajimy pak tak dołho haczż mózno na ßchłomje wißaju. Wulzy ważne woßebje je, ßo je ßchcżipanjom žadu prawy cżaż trjechimy. Je-li my prawy cżaż k ßchcżipanju njetrjechimy, dha ßo nam žad dołho njedżerżi. Też mamy bóle kedżbliŵje žad ßchcżipacz. W tuttym naßtupanju pak ßo hißchcże wßchudże mnoho hrĕßchi. Żadyn dżiw ßo nam potom wjele žadu ßhinje. Nabite jabłuka mózemy lĕpje ŧhowacz, wone nam ŧola ßhnija. Też njeßmĕmy ßuobjene ßchpitne wuwite jabłuka dołho ŧhowacz. SSłowna wež je też cżaßcżißche wuŵjeranje.

Mamy-li woßebje žadne drużiny, mamy je też woßebje a kedżbliŵje ŧhowacz. SSawalimy je do mjehkeje papiery a położimy je do njehkich bĕlißkow (Holzwolle.) Tak ŧhowane jabłuka ßo nam woßebje dołho dżerża a też żwoju rjanu barbu njeßubja. Nĕkotrzi też do pochowiny (Torfmul) žad ŧhowaju. Tola kóżda pochowina ßo k tomu njehodzi.

S żyła mĕli wßchizy płahowarjo žadu abo woßbedżerjo ßahrodow wjazy kedżbliŵoßcże ke ŧhowanju žadu ßłożecz. W ßymje nam tola jabłuka lĕpje błodßa haczż naßymu, hdyž mamy jich doßcz. Też ßu jabłuka w ßymje abo nalĕto dróżßche. SSchkoda rjanych płodow kiż nam druhdy njetrjebaŵßchi ßhnija.

Skotarstwo.

Konjaze abo kruwjaze ſapſchahi.

Pßchindże-li woßbdlel płominy do hórßtich krajinow, dha ßo wßchudże ſ kruwjazym abo wołazymi ſapſchahami ßetka. Mnohemu cżucziwemu cżłowjekej je tajßoho thudeho burika druhdy żel, dokelž tajßi ratarz ma ßo cżaßto ße mnohimi cżeżkotami po ßwĕcże wokoło bĕdżecz. Bur ma najradßcho konje k cżahanju. Tola njeje hißchcże wĕßte, kotry ßapßchah je ßa mjeńßcheho woßbedżerja najlĕpßchi. Hdyž żebi żyłu wež bliże woßbładanny, mózemy prajicz, ßo mjeńßchi ratarz ſ hotrjaßym ßapßchahom lĕpje jĕßdżi haczż ſ konjemi, wĕßo jenoż w nĕkotrych pßchipadach.

Kóń je powßchitkownje żywińßchi haczż howjadło. Tohodła też wjazy wuczehnje. Wón ßo nam też ßpĕchnißcho ße mĕßta hiba. Tohodła woßebje tam na prĕnim mĕßtnje, konje pßchahamy, hdżeż mamy daloko na dwórnißchcżo abo do wulkeho mĕßta. S howjadłami bychmy pßchewjele cżaża ßhubili. Też żnadnißchu abo trochu tißalißchu pizu mózemy lĕpje ża konje wużicz. Mamy-li konje, mózemy też ſ natynni jĕßbami liczicz. S toho mamy wßchelake podłanße dokhody. Tola też płetu ßo nam hiżo do toho wßchelake njelubośnoßcże. Cżaßto ßo to doma ßanjerodżi, ßchtoż żebi ße ßapßchahom pódła ßaßtużimy. Naßche hoßpodarßtwo pod najatej jĕßbu cżerpi, woßebje naßymu pßchi żywach. Wßcho ßo ßpĕßchnje a njerodnje wobdżĕła. Dale dżrbimy też ſ tym liczicz, ßo kóń wjele wjazy płaczi haczż jene howjadło. Kóń njeßpokoji pak ßo też ſ tak jednorej pizu ale trjeba wjazy jadroweje piay. Jeho wudżerżowanje je tohodła drożßche. Dale rĕka pßchiβlowo, ßo tóń ſ pjenjes roßcże, ale wol do pjenjes roßcże. To rĕka, cżim ßtarßchi je kóń, cżim wjazy żhubi na pjenjeżnej hódnoßczi a pola howjadła je runje nawopak. Hdyž je wol ßtarßchi, mózemy toho wokornicz a pßchedacz. Ża ßtareho konja pak wjele njedußtanjemy. Rĕßnik nam wukornjeneho wołа derje ßapkaczi.

Tohodła żebi mnoży mjeńßchi ratarzo howjaży ßapßchah daloko bóle waża. Dżĕło nam tunßcho a jeho dżĕło je też ßtoro telko winojte. Tu naßtanje nam jenoż praßchenje, haczż ſ wołami abo ſ kruwami dale pßchindżemy. Wół je na cżeżkej pódże jara dobry cżahat k woranju, dale lĕpßchi haczż dżiwi kóń. Hdyż pak njeje runje dżĕło pßchejara cżeżke a hdżeż pola bóle żebi leża, thwalimy żebi krutwu jako lĕpßchu cżahacżelku. Kruwa je wußtojnißcha a żiwißcha haczż wół. S kruwy mamy hißchcże dwaj druhej wużitkaj, mjenujży mloko a kożde lĕto jene cżelo. Prajt żo, ßo ſ cżahanjom mlóka a dejnoßcż wotebĕra. To pak ma ßaßo druhdy wßchelake druhe winy. Hdyż ſ kruwu roßnunje jĕßdżimy a ju derje pizujemy, dha nam też kruwa wjele mjenje njedeji. Dyrbimy womnicz ßo kruwje też cżerßtwy powĕtr howi. Damy-li cżahajej kruwje kóżdy dżeń jenoż dwaj puntaj żhlnjazeje pizy wjazy haczż tajßej, kotrez pßchezo w hródżi ßtoji, dha nam też dojnoßcż wjele njeßpaduje. Wĕßo njezimémy ſ dojnymi wumĕnicz je-li mózno. Mamy-li pßchejara cżeżke dżĕło, cżinimy lĕpje, hdyż je ßchtyrjomi kruwami jĕßdżimy. Wĕßty hoßpodar nam pßched kródkim pißaßche, ßo wot żwojich ßchtyrjoch cżahających kruwow 13000 litrow mlóka nadeji, ſ kotrymiż wotmĕnjejo kóżde pol dnja dżĕła. SSßamżny hoßpodar mĕßeße kruwu kotruż wßchĕdnje pol dnja pßchahaße a kotraż jemu nimo toho hißchcże nimale 25 litrow mlóka ża dżeń nadeji. Kotry hoßpodar pak by wot żwojich ßchtyrjoch kruwow, kotrez wßchĕdnje pol dnja pßchaha wjazy mlóka żadał. Dyrbimy ſ tym liczicz, ßo mamy woły a konje też teßdom pizowacz, hdyż nam nicżo njedżĕła. Wot kruwow pak mamy też w tuttym cżaßu żwój wużitk.

Konje maju tu lĕpßchinu, ßo żo ßpĕchnißcho ſ mĕßtna hibaju, ale telko njewucżahnu kaž woły. Woły pomałku ale wĕßcże. Dale pak doßtanjemy ke konjam prjedy pohonecża haczż k wołam.

Rańßchofrißißka dójna wowza.

(S wobrazom.)

Naßchi hoßpodarjo maja rańßchofrißißku wowzu pßchezo hißchcże ßa nĕkajku ßpodżiwnoßcż, kotraż żo jenoż ßa tamne bohate paßtwy derje hodżi. Mnoży ludżo naßchoho cżaża mĕnja, ßo mamy ſ wowzy jenoż jenoßtronßti wużitk a to wołmu. Hdyż naßchi prjedowniży wowzu płahowachu, bĕ dejenje wowzow wßchudże ſ domom. Też ſ wowzeho mloka mĕßadnu wjele wużitka. W cżßoplißchich krajinach, woßebje w prĕdkowjnej Aßißej je wowza hißchcże dżenża ſ dobrej dojin. S wowzowjoho mlóka dżĕłaju tamni wobydlerjo najlĕpßche twarożki. Wĕßo też tuta ßaßada płaczi, ßo żu dobre dojti hubjene mjaßne ßtocżata. Njeßmĕmy pak żo dżiwacz, nam wowzy runje tak każ krowy a koły nimale żyle lĕto deja.

Mnoży żu mĕnjenja, ßo rańßchofrißißke wowzy jenoż w Rańßchej Frißißej howi, dokelž żu tam tucżne paßtwißchcża. To pak njeje ſ hłownej pßchicżinu. Rańßchofrißißke dojne wowzy njeżadaja żebi jenoż żame tucżne paßtwy. Wona żo też ſ hubjeńßchej pizu ßpokoji. Wßchak żo tam cżaßto jenoż na nahłych brjóhach paże. Praja ßo tuta dojna wowza w ßnutßkownym kraju, ßchtoż dojnoßcż a płódnoßcż naßtupa, njeje runje na prĕnim mĕßtnje. To pak na tym ßależy, ßo njeje po dlĕjchim cżażu krej wocżeŕßtwjena. Wĕßo njemóżemy żebi dójnu wowzu jenoż tak w hródżi dżerżecz jako kotu. Dójna wowza dże ßo na kóżdy pad paßcz. Nimali k tomu pßchileżnoßcż, njeje k niczemu ŧhmana. Wona dże też w ßymje na paßtwu, hdyż runje pßche wulki żnĕh njeje. Hdżeż njeje paßtwy, tam je kóła na mĕjcże, niż pak dójna wowza. Hdżeż pak je doßahaża paßtwa, tam je dójna wowza wopraŵdże krutwa thudych ludżi. Też we Rańßchej Frißißkej nimaja dójnu wowzu we wulkich ßtadłach ale jenoż we małych cżrjódłach 2—10. Woßebje żebi tam mali rjemjeßlnizy, ratarży dżĕłacżerjo atd. dojne wowzy dżerża.

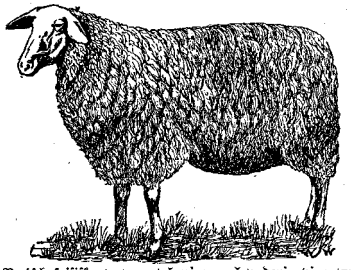

Rańßchofrißißka wowza też nimo mĕry derje pizu wużije. Wona ma ſ wjetßcha w februaru abo mĕrzu młode a to dwĕ abo tßi. Każ my hiżo ßpomnili, njeżßu dójne wowzy tak mjaßne, ŧola pak żo derje kormja. Żara tucżne njeżßu ale ßa to maju potom doßcż dobre mjaßo. S mĕßtnami też jehnjata kormja. Jehnjata maju żo 6—8 njedżel pola ßtarych dżerżecz. Po 6—8 mężazach żu k rĕßu ßrałe. Tajße jehnjo ważi potom wokoło 100—110 puntow.

Rańßchofrißißka dojna wowza pak nima też tajku wołmu jako wßchadna, jich wołma je dołha a hruba. Tu pola dojneje wowzy wĕßo mlóko najwjazy płaczi. Tajża wowza wĕßo wjele deji.

Dojna wowza nadeji w cżażu dojnoßcże (Lektations periode) wot 359—1134 kilogram. mloka. Tola tu njeßależy na jeho fajkoßczi. Wowcże mlóko je wĕßo te najlĕpßche kotrez żo k druhemu njeruna. Wone ma 5,33—6,49 proz. tuku, ßamo 9 proz. żu hiżo ßwĕrcżili. Dale je wowcże mlóko bohate na żydrinje (Kaßein.) Tohodła żo też ſ njeho wubjernu twarożßki dżĕła. S 10 litrow mlóka, mamy dwaj puntaj twarożßka. S żyła żu dójne wowzy żara wuŵßchne a wobżarowacz żo ma, ßo njeje mjes naßchim ludom ża nje wjazy ßroßumjenja. My mamy ŧola pola naż wßchelake ßelene brjóżki, hdżeż bychu żo derje wowzy paßcz mohle. Wowza nĕkotruß kuliż tratwu wużije, na kotruż druhi ßtót ani njehłada.

Zoßcżadło. (Konßrey.)

Praktiżny płichirodoßyßtnizy radża ßo mamy bĕhakam a młodym żwinjom koßcżadło dawacz. Koßcżadło żwinjom cżßtwa roßtyła a tak żo nam poßdżißcho lĕpje kormja. Se tym mózemy żebi na tuńße waßchnje żwinje wukormicz. Koßcżadło mózemy nĕhdżeßchtulißch do khłódka abo do kuta woßadżecz. S tym wßchelake błeczki wużijemy. Sapocżnjemy-li pak żwinjo kormicż, mamy jemu tajku pizu dawacz, kotraż na wjele bĕlkowin. Koßcżadło ma jich malo. W tuttym naßtupanju żo na mjeńßchich żivnoßcżach wjele hrĕßchi. Mali żivnoßcżerjo dawaju cżaßto tajku pizu kormnym żwinjom, kotraż je na bĕlkowinach khuba.

Rólnistwo.

Kelko żo w Nĕmßkej bĕrnow naplahuje.

(S wobrazomaj.)

Każ je żo ße ßtatißtiki dopokaßało, żo w rańßchej Nĕmßkej najwjazy bĕrnow wuplahuje. To żależy żnadź na tamnej łóhkej pódże. Haczż do ßtwórtoweje wójny żo w tych rańßchich

dżĕlach Nĕmßkeje, ßchtoż je dżeńßnißcha Pólßka, wjele bĕrnow płahowaßche. Nĕkto pak je żo płahowanje bĕrnow bóle na pokóbjanße krajiny wupßcheßtrĕło. W 1925 naßbĕrachu na rańßchej ßtronje Lóbja 21 148 683 tunow a na

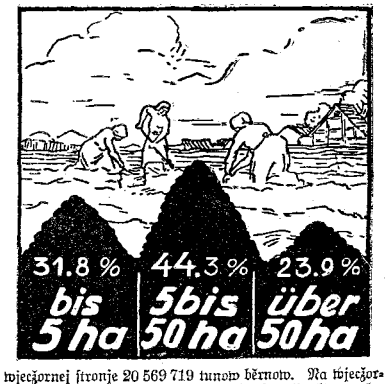

wjecżornej ßtronje 20 569 719 tunow bĕrnow. Na wjecżornej ßtronje żo żamo na wßchĕrßchim kruchu pódły bĕrny płahowachu haczż na rańßchim. Na rańßchim dżĕlu Lobja pak

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 nkt. pj. Wobdźěwacy so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy z m rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z m

Čisło (Nr.) 200 — Budyšin — Sobotu, 27. awgusta 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Kónc politiskich prózdninow.

Se skónčenjom měsaca bliži so też kónc politiskich prózdninow. Liči so z tym, so je wjetšina kabineta hač do dźensnišeho sajo w Barlinje. Dokelž ma so do sejdźenja Swjatka Ludow (w septembru) hišće kabinetne poradźenje wotměć, kotrejž budže so z pśihibotami za shromadźiznu Swjatka Ludow saběrać.

Ale też parlamentariste dźěło so pomalku sapoczina. Hižo schwórk je staina rada prenje poradźenje po prózdninach dźeržała, na kotrymž dźenišim porjadže němsko-francouske wikowańske wumjenjenje stojiše. Se žanej nadźiju budže so potom wutworu wikowańsko-politiski wubjerk němskeho žejma saběrać. Na to sćěhuje zyla cyrjóda wubjerkowych poradźenjow hač do 26. septembra, na kotrymž dniu so žejm sajo sejdźe.

Cźim bóle so termija septemberskeho poradźenja žejma bliži, cźim bóle maja so strony z pśichodnjotami saběrać, wo kotrychž ma so pśichi sćěhćejdnjowskim poradźenju jednać. Na cźole steji schulski sakoń, kotryž budže po dotalnych dispozizijach jako prěni dypk dźeńskeho porjada nakhwilnego poradźenja němskeho žejma stać.

Dźěl Barlinskeho nowinarstwa wojerja dźenja nowe rozjasnjenje k schulskemu nadziji, kotrejž je sjawnosć napjece wočakowała, gmutskowny minister hač dotal pak wojewił njeje. Nadźijk dyge nabožne napśiseśiwne nahlad k tym pomjeńšicy, so na wolu wocekhnjerjow pśichi sakonjenju wšelakich schulskich druźinow dźiwa. W sajtnym porjadneho schulstwa móža so do schulow jeneho wera wusnaca pod wěstymi wumjenjenjemi też dźěcy druhich wusnaca pśichijeca. Dla shromadneje schule reka: Postajenje, so ma so shromadna schula też namjetowaca, njewosnamjenja hišće zane stejišćicy k tammemu praschenju, kak daloko artikl 146 woin. 1 němskeje wustawy pśichi nowosarjadowanju ludoweho schulstwa shromadnej schuli lěpšiznu dawa. Wobdźěty dźěl wujaknja pśichinješe komentary k jenotliwym paragrafam nadźijka. Praschenje, hacj nadźijk wustawu pśichemnja ako nic, so njenarěkinje. Se rozjasnjenja pak powšitkownje wutkadźa, so statne knjezerstwo nadźijk k schulskemu sakonjej jako wustawu pśichemnjazu njewobkładuje.

Hdyž je dźěl nowinow rozjasnjenje k schulskemu sakonjej wojewił, je na cźasu, so też gmutskowny minister rozjasnjenje wojewi, so maja strony trěbny material za pśichodne wuradowanja. Hdy budu so jenotlíwe strony a nadźijk knjezerskich stron z nadźijkom saběrać, njeje hišće wěste. W parlamentariskich kruhach jej myšla, so budźe to spočatk pśichodneho tydźenja.

Wozjewjenje narodnych mjeńšinow w Němskej.

W Genfu, 25. awgusta.

Narodne mjeńšiny, kotrejž su w Genfu z kongresa Narodnych mjeńšinow wróćozstupiše, su wozjewjenje wudale, w kotrymž mjes druhim takle stejachu: Dźiwaju na jenostronsku politiku powahu kongresa je Swjatk narodnych mjeńšinow w Němskej nusowany z kongresa wustupiś a dalše wočakaś. Wšitke połske stupiny su so swjatkej narodnych mjeńšinow w Němskej pśisamtkyle. Pśichkad danskich a połskich mjeńšinow sćěhowatwschi, su też shytne złowjanske narodne mjeńšiny saku wopuśćeše. Wšitke horkach nasponujene stupiny su swjećeše. Wšitke horkach nasponujene stupiny su swjećejte, so so cźi sadźerjenje na žane waschnje pśicerśiwo wabjejte pśchedbydy kongresa njemért, te kotremuž maju też dale potne dowérjenje. Tele stupiny su jenoblóžnje wokdamknyse, so chcedźa so w pśichodze samtknym myślam wodźiś dawaś, kotrejž je wot prenjeho kongresa žem swjatuja, a chcedźa na zwojim nadawku na sakitanju prawow narodnych mjeńšinow smužicje dźěłaś.

Pruska a Barlinska zwada dla khorhoje.

W Barlinje, 26. žnjeńca.

Hamtśa pruska nowinarska słužba jźeluje: Pruski ministerski president Braun je 25. žnjeńca na wšitkich pruskich statnych ministrow sćěhowazy dopiś pósłał:

„Na wustawnym dnju njejsu hoścenjo Kaiserhof, Bristol, Continental, Esplanado a Adlon njedźiwajo na namolwjenje, statnu khorhoj na tutym dnju wupowěźnyć, to cźinile. Pola hoścenja Adlon je to cźim bóle napadko, dokelž je tutón hoścenj 4. prašnika, na dnju amerikanskeho narodneho dnja, **amerikansku khorhoj wupowiźnył.** Mjenowane hotele su so swojeho wobsamknjenja dźerżake, statnu khorhoj nic wupowěźnyce, dyrnjež jim to swonkownu hamt porokowak. Kaiserhof je žamo wječera, hdyž k cźesći Newyorkskeho měšćanosty amerikanisku khorhoj wupowěźnyu, wobsebiže wupowěźnjenje statneje khorhoje wotpokasał.

Žadam žej, so republikanske pruske knjezerstwo na tute stejišćicy pśicerśiwo dźensnišnemu statej z tym wotmotwi, **so knjeza statni ministrojo ani žami k zwjedźenjam w tutych hotelach njepśicheprosćha, ani so na tajšich njewobdźěla, kotrejž so tam wotmětuju.** Proschu statnych ministrow, postajicy, so jim podstajeni sastojnizy w swojej zamoinosći jako sastupjerjo wyšchnosće toßame wukjedu. Tajke wustupowanje je trěbne, so so zjawnosći pokasuje, so republikanske knjezerstwo nima lóchcha, nekajke worpohladne wonjezerjesenje wobsiejagaje statneje formy cźerpjeć."

Pruski ministerski president je na žanym dnju tutón dopiś statnemu kanzlerej k wědźenju dał a jeho prošył, so by so statne knjezerstwo pruskej krocźeli pśichilsamknyło.

Jendźelski błoś k wobžadźenju Porheinskeje.

W Barlinje, 25. žnjeńca.

Pśichi rozrěcźowanju mjes Londonom a Parisom dla snjenja porheinskeho wójska je wuprajene „Times" spomnjenja hódne, kotrejž so pśicerśiwo franzowskemu nimenju wóri. Kaž hy porheinske wójsko wěstota była pśicerśiwo pśinjemnu nadpadej. Jendźelska nowina wusdźeluje, so kaž w Versaillskich wucinjenjach samór wobžadźi je jenoš **nakhwilne zwjedźenje,** tak też Locarnske wumjenjenja njedowola, k zwjesćenju pśicerśiwo nadpadej wojakow na njesach žuźodnoje stata dźerżeju.

125 milijonow na reparazijske agentu zaplaćili.

W Barlinje, 25. žnjeńca.

Banka za němske industrielne požcenki je dźenja 125 **złotych hriwnow** po postajenjach industriju wobcejerowego zakonja jako **druhi połětny podźěł** zaplaćiła. To je dań za pjecź milijardow, z kotrymiž je němska industrija pocejena. A to sa tśerje reparazijske léto. Tute žu po porjadnje na generalneho agentu za reparazijske płaćenja na slicbowanje dowérnika za němske industrialne obligazije pśichepokasałe.

Dodawk k njemćeram we Winje.

We Winje, 26. awgusta.

Dźenja w nozy je w nowym hamtśim twarjenju města Wina **pod tśěchu** woheń wudyrił, na kotryž je wokoło połnoza dohladachu, jako bésche hižo dléšći cźas w twarjenju **załhadał. Hasenc pśichitkatanym wolnjejowym wobe**ram žo poradźi sadźewaca, so žo woheń na žuźodne twarjenja njewupschestrě. Rano wokoło 5 hodź. bésche strach wotwobroćeny. Dozyka je žo nětdyž 1000 kóznych metrow tśěchnych **łóśkow** spalilo. Škoda je tśěrno wulka. Jedyn wobnjomy wobornik bu sranjeny. Kak je woheń nastał, hišće njewédźa. W nowym Winskim hamtśim domje, kiž napśiseśo radniznu sieji, su wotdźělenja spomazerišeho hamta a sastaranja z zyrobu města Wina samješcene.

Poincare wo zbliženju ludow.

W pśichitomnosći 400 parlamentarow se 35 statowo žu w Parisu pśichwórk dopołdnja 24. awgusta k tuna konferenza Mjesyparlamentariskeje měroweje unije wotewjena. Po narěcźonaj sa pśichedbydu pśhadźowanja wuzwolenego presidenty franzowskeho senata Doumera a franzowskeho senatora Merlina jimaśe žo ministerstwowy president Poincare ześowa, so by w mjenje franzowskeho knjezerstwa wobdźělnikow kongresa powitał. Poincare wuźdże se swojimi wumjedźenjemi wot žwětoweje wustajenjy w Parisu, wot tehdy pokasowanych postupow techniki a wědy, wo wulkim rozsérjenju cźłowjeskeho smyslenja, kiž bu pśisches wójnu tak śle pśichetorbnjeny. **Wójna wuzeji nas, so mamy hišće bóle kóžde dźěło podpjerać, kiž zbliženju służi, niz wšo tak,** so dyrbjale jenotlíwe wótzne kraje swoju móc a swój wusnam sbubicź. So mamy njewotwinzne narodny, tak wusběhny ministerstwowy president, kotryž jedyn druheho pilnuje sćěhuje a žeby wjazy njepśicheśellaju napśicherjo njeliesi, je zyle nujne wumjenjenje sa postupowanje zibilisazije. Je zyle nujne wumjenjenje sa postupowanje zibilisazije. Je zyle nujne wumjenjenje parlamentariskeje unije dyrbi Nadawk Mjesynarodneje parlamentariskeje unije dyrbi tohodla byś, so tak daloko hač je možno, wotstroni to, tohodla byś, so tak daloko hač je možno, wotstroni to, schtož narody rozbiwajuce, a stwórjenje to, schtož je zbliżuje.

Nowinarska konferenca w Genfje.

W Genfje, 24. žnjeńca.

Mejsynarodna nowinarska konferenza pśichi Swjatku Ludow bu dźenja dopołdnja wot pśichedbydy, lorda Burnhame, wudawarja „Daily Telegraph", w reformazniśej žurli wotewrjena. Tuta konferenza žaha wróćo na namołwjenje snatcho delegatu pśichi Swjatku Ludow Eliadora Pamez, kiž je žam žurnalista a wudawaŕ „Nazion" w Santiago w južnej Ameriźy. W pósledním poradźenju Swjatka Ludow žo wobsamknuły tutomu namołwjenju pśichitkować a delegatow se wšich statow k internazionalnej nowinskej konferenzy pischeprosyć.

Nakładniźy, žurnalistojo, direktorojo powěstnarskich birowow žu bohaze do Genfja pśichitwatali. Sastupjene žu Němska, Jrgentinska, Australska, Awstriska, Belgiska, Bolivińka, Brazilska, Jendźelska, Bokharska, Kanadiska, Chilesta, Khinka, Columbia, Cuba Dansta, St. Domingo, Sźpanińka, Finka, Franzowsta, Grek.ka, Letonska, Norwegka, Nizozemska, Peru, Pólska, Portugalska, Rumunska, Južnoślowjanska, Južnoafrikanska unija, Schwedska, Schwiza, Cześkoślowakika, Turkowska, Sjednoczene staty Ameriki, Urugay, Rusta, dale mjesynarodna nowinarska organisazija a offizielne nowinarske birowy knjezerstwow.

Němske nowinarstwo sastupuja pśches dr. Mérczina Carbe (Berliner Tageblatt), prof. Julius Wolf (Dresdner Neueste Nachrichten) a Boettcher, direktor towarstwa němskich nowinarskich nakładnikow, hłowny redaktor Jurij Bernhard (Voss. Zeitung) wobdźěluje žo jako pśchedbydna pśichitomowazeho komiteja žurnalistow na wuradowanjach. Dale žu tam jako němzy delegatojo dr. Hendrich Mantler, direktor Maier (W. T. B.) a hłowny redaktor Goelle (T.-U.) a direktor sozialdemokratiskeje nowinarskeje słužby C. Alfringhaus.

Zyku konferenzu a jeje wobdźělnikow wobeběše z tym počasćicku, so žo jim dostojna reformazniśa žurla pśchewostaji, kiž hewak žwětnym samćam njesłuži a w kotrejž žo jenož pośedzenja Swjatka Ludow wotmětuju.

Dźenśi porjad je tśěrno bohaty. Jednasche žo wo internazionalnym połepśenju a wołožnju nowinarskeje powěsćenje, wo sćikit originalnych nowinskich powěsćow, wo rešeršanju nowinow, pósłowy abonement, wo podpjeru korrespondentow a žurnalistow pśichi jich sastojnistim dźele a słužbnym puczowanju a — sćitoš je tśěrno kołkocźiwy dypk — wo zensurje. Zensura (dohlad na nowinach) je drje offizielnje w najwjazy statach wotbyta, ale hdyž wjazy zakonśka njeje, kaž na pśch. w Rusej a Italjej, tam hišćeze ma tajne zliwjenje. Wuradowanje a dźeńśi porjad sajimuje j wjetšina jenoš nowinarjow a sastupjerjow knjezerstwow. Němske knjezerstwo je nominalšeho schefa dr. Zechlina a tajneho radu Henzla se snutskowneho ministerstwa na konferenzu wotpósłało.

Jednanja njewjedu žu jenoš w offizialnymaj rěcźomaj, jendźelsćej a franzowsćej. Němzy rěcźa njemóželi. Ale woni njetrjebaju pśchełožowarjow Swjatka Ludow. Tak rěcźeše dr. Mantler najprjedy němšći a wopjetowaše swoje hłowa bóžnje w franzowsćej a jendźelsćej rěcźi. Khinjzy a Japanzy trjebaja j dźela swoju macźerišcźinu, j dźela jendźelsku rěcź. Widźiśi tam wjele a sajimawych žurnalistow, nałkadnikow a direktorow powěsćenjow gnjeko šwjeta.

Na sćěnach drje wschudże franzowski steji, so ma žo měr dźerżeć a žaneho wulkeho pśichiłošowanja cźiniś. Ale to žo runje tak malo wobkedźbuje kaž pśichi pośedzenjach Swjatka Ludow. A dokelž pśchede wšém nominarjam zurnalistiti temperament słuschu, dha žo pśichiešnje też jmyjśi pśichi jednanju drje žamo na žebi symnych abo zgle nowinarskich należnoścach rosbori.

Sa cźitarja nowin budu znadź **jednanja dla zensury** sajimawe. Dokel žrjana myślicźka wo pśchesjednoćejśi narodow nješe też do tuteje internazionalneje nowinarskeje konferenzy pśichi Swjatku Ludow wěsku nakhilnosć k diplomatii. A sastupjerjo šowjetskeje republiki a Italskeje budu wěsće rjez, so pśichikłodomna nowinarska šwobodna w jich krajach knježi. Stónćnje njebudu žebi do tuteje pośdźiwneje nowinarskeje šwobody niczo rěcźeć dać.

Dźiwaja žo nad njeježmérnej wobwrótniwosću pśchełožerjow Nasch Mots Tunka by rjekł, so žu tuchi „fixtscho" hač žamo rěcźiju, kotrychž hłowa do franzowskeho abo jendźelskeho pśchełoža.

Bohužel deschcźuje žo wot wječerawscheho žem we schnórkach, cźista lijeńca nad Genfom a konferenzu a wot

Alpow njeje ani jenički wjerschk widżeć. A deschczikl kda ho dale, njepschestawajcy. Samo ſ wokami, kotrež ſu tu rosbili, hdyż ho powdżeł wo wotprawjenju Sacroa a Vanzetta ſ Bostona rosschěri.

Njewěm, kak Amerićanojo stejischczo swojeho inteligenżeſtwa a jeho ſtatnu wědomoſcź w tutym padże ſastupuja. Ale wschudże ſtejischich ménjenje, so tute dracżowanje psches ſyndom lět ſ hrosnym pschiwótżijenjom w pohledownych tydżenjach je bylo njehańbite a njeczłowjeſke. Praschenje leži blisko, kak mohła jednota narodow tajkim njekhmanistwam sadżiwać. Ale Sjednoczene ſtaty njejſu ſobuſtaw Swjaſka Ludow. A móż Swjaſka Ludow . . .

Chcemy ho nahżeć, ſo pschihěra. S dobom ſ wěcżnoſcżu narodow.

Salesli pschejo hischcze khory.

Każ „Vossische Zeitung“ ſ Warschawy piſa, pólſti ſwonkowny minister Salesli, kiż bu ſa wjednika pólſkeje delegazije ſa ſkhadżowanje Swjaſka Ludow w Genfu postajeny, ho na pschinm pohedżenju w Genfu njebudże móz wobdżělicź, dokelż ho wot swojeje cżežkeje choroſcze hischcze dosez wuſtrowił njeje. Salesli najſterje hakle 10. ſeptembra do Genfa pschijědże, so by ho ſnajmjenſcha na wobſahnjenſkim pohedżenju wobſahowacź mohł. Mjes tym powjedże pólſki delegazijn pólſki ſtajny ſastupjeŕ pola Swjaſka Ludow, Sokal.

Pohrjeb Zaglula paše.

Sobotu popoldnju bu cżelo wjednika egiptowſkich nazionalistow Zaglula paſche na wulkotne waſchnje pokhowane. Khowne mjeſto Kairo runaſche ho żarowanemu mjeſtu. S zyłeho kraja běchu cżerjódy ſ wobſebitymi cżahanu do mjeſta pschikhwatałe. Wschitke knjeżerſkowe twarjenja mjezachu ſwoje wrota ſawrjene. Żarowańſki cżah běſche dwě hodżinje dołhi. To běſche ſ dopokaſnom, ſo je ſebi Zaglul paſcha jako wjednik egiptowſkich nazionalistow wjele pschesrółelow dołył.

Psched ſpoczatkom żarowańſkich ſwjatocznoſczow běchu psched domom Zaglula paſche, do kotrehoż běſche pschez 100 000 liſtow dżělbracża a dobrowarowanja dóſchło, po ſtaro-egiptowſkim waſchnju jenorohacża wopruwali.

Khinscy přećiwo Japanam.

Połoženje w Mandżurſkej ſo pschiwótſilo.

S Tokia piſaja Drjedżańſke nowiny: We wuhlowych ſamach w Penſiku pola Mukdena w Mandżurſkej je k cżeſcżim ſrażenjam mjes khińſkimi podkopkowymi dżěłacżerjemi a japańſkej policiju dóſchło. Japańſky wojacz policiju podpjerachu. Po japańſkich powěſcżach ſu podkopkowi dżěłacżerjo njeſmérne żadanja ſtajili, kotrež ſu japańſku podcżapſku knježu wotpokaſali. Dżěłacżerjo na to ſarjadnoſtwowe twarjenje nadběhowachu. Naſta herze wojowanje, do kotrehoż ſej japańſke wójſko a japańſka policija ſapſchinjowu. Pschi bitwje tżoch japańſkich wojakow morichu a 12 ſranchu. Podkopkowi dżěłacżerjo mějachu ſchtyrjoch mortwych a nětże 30 cżežcy ſranjenych. Wojoſy dżěłacżerjow ſtónczenje wotchnachu a ſo na to do Penſiina wróczeſcżahnychu, hdyż ſo wobydlerje na jich ſtronu ſtupichu.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bdżenju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadżenju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedżelſkej protestowanſkej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

4] (Pokračowanje.)

To je bylo z krótkimi ſłowami prajene, wobſahowacy rozjasnjenjow, kiż je ſerbſka deputacija wot Mišnjanſkeho biſkopa dostała. Ale po „Dioccesanſkej ſynodżo“, kotraż běše wot 24. hač do 26. julija 1923 wo klóſtrje Marijinej Hwězdże, ſo bórzy powěſć rozſěri, zo je farſka cyrkej k N. L. K. jako farſka zběhnjena, a zo ma być jenoż jenička tachantſka fara při biſkopſkej cyrkwi ſwj. Pětra w Budyšinje. Tohodla wobroćichu ſo ſerbſcy katolscy wosadni w pschichodnem lěće hakle, hdyż poča zběhnjenje fary nowy njeměr a rozhorjenje zbudżować, znowa na biſkopſki ordinariat w Budyšinje a zapodachu ſcěhowace memorandum:

Wysokodostojnemu Biskopskemu Ordinariatej
w Budyšinje.

My podwólnje podpisani ćujemy ſo nuċeni, Najwysokodostojnišemu Biskopskemu Ordinariatej ſcěhowacu należnoſć ze wšej ċeſkownoſcźu přednjeſeć:

My ćujemy ſo znjemērowani z rozsěrjowacymi ſo w poſlednim cżaſu powěſcźemi, po kotrymiž ma cyrkwinſka wosada k Našej Lubej Knjeni w Budyšinje być rozwjazana a z tachantſkej faru k ſwj. Pětrej w Budyšinje zjednoċena (verschmolzen), tak zo by w pschichodże jenoż jena cyrkwinſka wosada, a to cyrkwinſka wosada k ſwj. Pětrej wobſtała. Knjeżim, kotříž ſu ſwojeho cżaſa w tutej należnoſći wosobinſcy pola Najdoſtojniſcheho knjeza Biſkopa pobyli a wo tom rěċeli, je ſo wotmołwa dała, ze njeje ſo liſcinſki dopokaz (urkundlicher Beweis) za přeńjeſenje abo ſpożenje farſkich prawow cyrkwi k Našej Lubej Knjeni w Budyšinje w aktach tachantſkeho archiva hač dotal namakał.

Tomu napřeċo dowolamy ſebi ze wšej přiſłuſnej ċeſkownoſcźa, ale tež ze wšej wotewrjenoſcźu a wěċownoſcźu na ſcěhowace woprawdźitoſce pokazać.

My ſmy teje wěry, ze ſtej hač dotal w Budyšinje dwě wot ſo dżělenej cyrkwinſkej wosadże, tachantſke farſtwo a farſtwo k Našej Lubej Knjeni, wobſtałej. K tachantſkej farje k ſwj. Pětrej ſu, tak daloko hač ſmy powučeni, katolikojo znutřkowneho města, kotrež je wot ſtyrjoch wěżow: Miklawſkeje, Sulerſkeje, Bolatſeje a Lawſkeje wěże wobmjezowane, přiſłuſcheli.

K farſkej wosadże k N. L. K. přiſłuſchachu katolikojo zwonkowneho města z Bórklinom a z wokolnymi wſami bjez rozdźěła narodnoſće. Wobydlerjo wokolnych wſow běchu wšitcy Serbja, też wobydlerjo zwonkowneho města drje ſu zwjerěcźka z wjetſcheho dźěła Serbjo byli, dokelż běše tutym zasydlenje we znutřkownym měſe přenjetnje zakazane.

Wobwod cyrkwje k N. L. K. běše potajkim runje każ tón tachantſkeje fary po mócy města (gebietsmäßig) a nic narodnje wobmjezowany.

Tak daloko hač naſa wědomoſć doſaha, běchu poměry přiſłuſnoſće na tole wašnje lětſtoki dołho zarjadowane.

Hdyż je duchowny knjez w Budyšinje za fararja ſtajeny był, je ſo wón w cyrkwi k N. L. K. jako tajki ſwjatoċnje zapokazał po tym wašnju, każ ſo wono we kanoniſkich farſtwach při zapokazanju fararja naložuje. Knjeża, kotříž běchu jako fararjo w Budyšinje w zaſłužbſtwje, ſu nosyli wot ſtarodawna titul „farař k N. L. K.“ a jako tajcy ſu zjawne liſciny podpiſowali a w mjenje cyrkwinſkeje wosady prawoċiny (Rechtsgeschäfte) wukonjeli. Woni ſu na njedżelach a ſwjatych dnjach w cyrkwi k N. L. K. ſwjaty wopor Bożejo muſi za wosadu woprowali.

Z njezapomnitych cżaſow ſu ſo za katolſkich Serbow, kotříž wulki dźěl cyrkwinſkeje wosady wuċinja, w cyrkwi k N. L. K. na njedżelach a ſwjatych dnjach hłowna Boża ſłużba ze ſerbſkim předowanjom, tohorunja zwučene pobożnoſće, każ na př. mejſki nyſpor, 40hodżinſke modlenje atd. wotměwałe.

Tole wobſtejnoſće ſu ſobu přinjeſle, zo je ſo cyrkej k N. L. K. wot katolſkich Serbow za jich farſku cyrkej měła a zo je ſo w ludowem erće z krótka jako „ſerbſka cyrkej“ měła a woznamjenjała. Tole pomjenowanje je ćim zrozumliwiše, hdyż po zawjedżenju reformacije w Budyšinje katolicism w znutřkownym měſe hač na tachantſtwo dospołnje zhasny a tehdy Serbjo z hłowneho dźěła nošerjo katolſkeje podawizny (Überlieferung) zwostachu.

Na tutej swojej farſkej cyrkwi ſu katolſcy Serbjo Budyšina a wokoliny z cyłej swojej luboſću wiſali, ſu za potrěbnoſće tejele cyrkwje wulke wopory přinjeſli a budu też w přichodże, hdyż budu k tomu wołani, za wudżerżenje a wuhotowanje tutoho Božeho domu zwólniwje ſo ſtarać. Wažne wumjenjenje za tajku woporniwoſć pak je za přichod, zo by jich zdźim wo tutu cyrkej żiwy woſtał, z tym, zo jej charakter jako farſka cyrkej zwoſtanje.

My katolſcy Serbjo njemóżemy ſo do toho zamyſlić, zo by powſitkowne ménjenje, cyrkej k N. L. K. farſka cyrkej ze wšěmi prawami tajkeje cyrkwje, ſnadź mohło być ze lětſtotki trajacym, wulkim zamylenjom (Irrtum).

We wotmołwje, kotruž ſu němſcy katolikojo 29. januara 1904 na jich zapodaċe tachantſkemu konſiſtoriju wo znowazarjadowanju a wuhotowanju tachantſkeho farſtwa dóſtali, rěċi cyrkwinſka wyſnoſć jaſnje a wotewrjenje wo dwěmaj w Budyšinje wobſtejacymaj wosadomaj, mjenujcy wo tachantſkej farje a wo farje k N. L. K.

Cyrkej k N. L. K. wobſedźi w Budyšinje wšelakore leżownoſće.

My ſmy toho ménjenja byli a ſmy to přeċo hišće, zo tute leżownoſće jej jako farſkej cyrkwi přiſłuſcheja.

Też dowolamy ſebi na to pokazać, zo ze zběhnjenjom cyrkwinſkeje wosady k N. L. K., tak daloko hač móżemy poměry posudźić, budże ſo cyłe katolſke Serbſtwo lědy hdy ſpokojić móc.

Na tute woprawdźitoſce ſo zepjerajo, złožujemy my z ċeſkownoſcźu podpiſani na Najdoſt. biſkopſki Ordinariat tu należnu prōſtwu, z přičinow ſprawnoſće a zdobnoſće dotalnu wot cyrkwinſkeje a ſtatneje wyſnoſće připóznatu płaćiwoſć po mjenujcy dwě rozdźělnej cyrkwinſkej wosadże k ſwj. Pětrej a ke N. L. K. też dale w jeju dotalnem rozſahu wobſtać dać, w tej měrje, zo katolſkim Serbam w cyrkwi ke N. L. K. to prawo na polnu, po cżaſu za nich přihódnu Božu ſłużbu z předowanjom a z pobożnoſćemi zawěſćene wostanje.

Njeby-li Najdoſt. biſkopſki ordinariat tule našu prōſtwu dopjelnił, ſkeržo jenoż jenu cyrkwinſku wosadu za Budyšin, a to tu k ſwj. Pětrej, poſtajił, to dowolamy ſebi my podwólnje podpiſani katolſcy Serbja też za tutóu pad z dobom swoje přeća přednjeſeć, wo kotrychž ſebi myſlimy, zo wone budu ſo dyrbjeć jako woprawnjenoje připóznać.

Cyrkej k N. L. K. by ſo při hromadnukładżenju wobeju cyrkwinſkeju wosadow jenoż na filialnu cyrkej ponížila.

My katolſcy Serbjo myſlimy, zo ſmémy ſo nadżeć, zo cyrkwinſka wyſnoſć po prawdźe a prawje ſo toho zminje (aus Gründen der Billigkeit vermeiden wird), nas w nastupanju ſpokojenja našich bohoſłużbnych potrěbnoſcźow jenoż do filialneje cyrkwje wotpokazać, nawopak ſmy my teje nadżije, zo nam też potom w tachantſkej cyrkwi k ſwj. Pětrej budże přiležnoſć k Božim ſłużbam data, při kotrychž móżemy ſwoje rjane ſerbſke kěrluše ſpěwać a na předowanje we ſerbſkej rěċi poſłuchać móc.

My mamy też k wyſnoſći dowěrjenje, ze budże wona při tukhwilnem wobſadżenju farſkeho měſtna dźiwajo na naměſanoſć rěċow wosady porjadnje na to ſebi myſlić, jenoż knjeza fararja powołać, kiž je wobeju rěċow, němſkeje a ſerbſkeje, dospołnje mócny, zo bychmy we ſwojej maċerńej rěċi ſo wo ſwoje dušne należnoſće z nim zaradźeć mohli.

My nječimy we wšej ċeſkownoſći přispomnić móc, zo my z tajkim žadanjom nie žane privilegije a předprawa, ale jenoż ſamsne prawo z našimi katolſkimi wěrybratrami němſkeho jazyka ſebi přejemy.

W běhu 1923/24 ſu hač dotal 5 wyſokodoſtojnych knjezow do Budyšina powołani byli z dźěła za dušeſ-

Za wysoku płaćiznu.

Powdaŕcźo ſo ſ naſchich Łużow.

Napiſała Kriſtina Rowowa.

52] (Pokračowanje.)

Lubojne ſtworjenje ſłubi ho ſ knihowuje, a młody cżłowjek połłakny ſo pschihotowa ſtała, w kotrejż bě runje hedżak, a by-li jeho nětko Přibohka widżała, by ſaſo prajiła, ſo jemu dwje wjele na wuſtyſchenju jeho mołitwy ſałeżi. Dyż ſtany, ſtwórjeſche ho ſ jeho wjeżow wěſtoſcź, ſo je wiſchyſchany a ſo budże wuſtyſchany.

S tutej wěſtoſcźu ſtupi wón też nawrótżajcy ho młodej Żónſkej napſchećo. Psched njej wuſtkadżeſche ſwérko, pschetoż wona njeſpjeſche lampu.

„Tu je nětżo ſa podrunju pjenjes, ſa lěkarja a lěkarnju“, wona prajeſche a poda jemu ſawrjenu wobałku.

„Pożłednjſche njeje trjeba. Ja proſchach knjeſa Korimſkeho a wón bě tak dobrocżiwy a dowoli mi, w ſwojim żurnale też kontо ſa ſkodnych wotewrieć, kotrež lěkarſtwo darmotnje doſtawaja.“

Woczi młodeje żónſkeje ho ſ radoſcźu ſablyſchcżeſchtej.

„Cżim lěpje. A nětkole napiſajcże mi adresu; jutſche ja pódu a dam ſebi měru wſaċ. Mam hischcże wjele ſ mojeho wuhotowanja, ſchtož njeje ſeſchite. Budże to tak derje?“

„Ow haj, to je najlěpſchi ſrědk k wotpomhanju; pschetoż nij wſchudże khudźi njemóża jałmożnu bjes bołoſcze pschijeċ. Hdyż ras wſaſcha zyła wutroba budże k nohomaj wěċnjeje łubjeje wotpoczowaċ, potom dopomnicże ho ſe radoſcźu tuteje hodżiny a ſyłow, kotrež wotrěċ běſcheje ſwołniwa, hyrjejż jich njeſſeje widżała. Tola tele ſyły ſu běchu ſ dopokaſnom wěrnoſcźe, jo ho na ſemi wożrjeżej bołoſcźow a cżerpjenjow namakaſmy.“

XIX.

Sijo dawno běſche Margita ſama a pjchezo hiſchcze ſłyſchcżeſche nježy, dżakownje rozhorjenej hłoſ młodeho cżłowjeſka a dźiwne do pschichodata pokaſowaze ſłowa. Tule nóz wona mało ſpaſche. Pschipółłane knihi je tak jara jaſnjemachu, ſo hakle ſwěżu na ranje haſnu. Ale na błyſchcżatymaj wożenataj a ſamnyſlenym wobliczku njeje najlaſtra widżeċ, ſo ſpała njeje.

Spodżiwne kraſny dżeń ſałwita; a dokelż běſche ſwojeho ſchumela w Hórzy wróczowołajiła, dżěſche ho do Podhrada pěſchi pschelhodżowaċ. Hdyż nětkże pot hodżiny pożdżiſcho po mětłarſki krocżeſche, ſwonjeſche ho ſemſchki. Se ſpěſchnoſcźu błyſła ho rożhrudżo ſaſtupi do zyrkwje. Runje ſwjeżeſche ho Boża mſcha za wotemrěteho (requiem) je pschewodowom hudżbu. Zyrkej bě ſ wónju a wornchom napjelujena. Byrnjeż ho wona zyle błiſko durjowe pożdżde a poſłakny, wuſłedżiſchej ju wótrej wóczaj knjeſa tachanta tola, a jeho wutroba ſ radoſcźu wuſkaſche. Wón widżeſche w tutej krocżeli pschi wubjerny wuſpěch ſwojeho wożerawſchego wopyta.

A Margita? S zyrkwje wuſtupujo, ſpohladny na ſyłu ludźi, kotříž ho ſe ſwjeżeſchej wodu wotkjepjowachu a tſchaſcheſche potom taj wobaraju ſ cżicha hłowu: „Dobra roſtwórcżeſnoſće njepſchidbawa“, pomyſłi ſebi, ſpihibjo ho w ſyłe, „ſo tak jednaja każ tehdy, hdyż ſkóde ſwobodnitſche bibanje ſ gwałtom połłożowachu. Ale woni ſu hiſchcze cżi ſtamknjeni, lud w cżemnoſći dżerżazy fanatikojo, każ běchu ſa cżaſ Jurja Wiſchaſta, hdyż nadobnucho dobrocżeła cżerpjazych a roſcherja ſwětła ſpaſchu. Woni ſu ludej bibliju wſali, hacżrunjeż je też ſa dźeſi pihana, a njejſu ju hacż do dżeſnjiſchego wróżeo dali, ſo by ju lud jenoż njeroſumił. A łacżanſke bórbatanje ma rozumnicź? A ja bych dyrbjała k nim ſłuſchecź? Nihdy niż — —!“

Hłuboko do myſłow ponurjena ſaſtupi do wuſkeho dwora w małanej haży. Mjeſcho mjeniſchinow poſłiſcho běſche w bydlenju nehdyſchnje pěſtowże ſwojeje maċerje, hdyż je, każ běſche młody proviſor ſ prawom prajił, hdyż bě ſo pſchedſtajiła, jako błoncżnu pruhu powiła. Wożebje Ś—owa njemóżeſche ho nahładaċ na dźiwku ſwojeje łubowaneje Natalije a powdaſche Margicze wſchelake rjane ſajimawki ſ dźěſcżatkowe leje maċerje, kajke dobre a łube dźěcżo je była, haczrunjeż ju ju nan a bratſja ſe ſamneje łubjeje ſapſcżeċźili. A hdyż ho ſtaſwaſche, ſo bě w ſwojej nahotoſći nětkoho ſramiła abo ſrudźiła, a wona to ſpóſna, to przedy měra njeda, dóniż be jemu wotproſyła, a byrnjeż by to poſłedni ſe ſłużownych był.

Riż w najmjeńſchim njebě borda. Cżaſto pſcheproſchowaſche bruſe dźěcżi k ſebi do ſahrody a hrajaſche ſebi ſ nimi. Mjeſeche nětko ſwoje wjele na twórkach, to mjeſeche zyłu ſahrodu wotſchěpjacz a je jemu darież. To ſamkne cżiniſcheje też je ſwojimi hrajkami.

Jómu wuhlada w ſynje boży nohate dźěcżo. Nuże wuſu ho ſwoje ſamkne cżrije, da je jemu a bźjeſche potom płacżo ſ nauej, dokelż běchu dźěſcżo pſchemake. Nan pak, ſo by ju ſmérewał, da dźěſcżu pjenjeſy, ſo by ſebi cżrije kupjeċ mohło.

Bratra Ferdinanda wona wożebje łubowaſche. Wón powdaſche jej pschcżo werjenjepodobne wěży wo Pólſku, tiż pschcżo ſ tym ſłónczachu, jo ſtaj wobaj daloko, daloko ſchoł, ſa ſwoju wótcżinu prawa pytaċ.

Jenoż to jene njemóżeſche mjeſeċ: hdyż bu wot nětkoho ſjebana. To wodaċ njemóżeſche.

S—owa njepſchehowidża, kajke ſaczuca ſłubżowaſche we ſwojej łubojnej pſchihotowanoſći, w kotrejż wutroba ſaſo nětkoho wot wożerawſchego ſjedżenja wotnicźi. Ach, to dyż to běſche, ſchtoż wodaċ njemóżeſche, hdyż bu ſjebana!

Ale wona dyż njeběſche ſjebana; ne, wona bě ho ſama jebała a w pſchekhwatanoſći kroczeł ſcżinka, tiż běſche ſa wſchón cżaſ ſwojżne ſwoje ſłaſyła. Sewak běſche też dźenża hiſchcze każ ſa cżaſ dźěcżatſtwa: proſta wſcheje horboſże a ke khudym dobra a pomozna. Sſużownjiſtwo by najradſche na cżukowaj nożyła. Ach, tak żiwje ſtujeſche pſched jeje wocżomaj, — kak by możno było, ho ſa njej njezedżicź?

(Pokračowanje ſcżehuje.)

pastyřstwo z dźela do biskopskeho ordinariata. Ani jedyn z tutych knjezow serbskeje rěče mócny njeje. To je tu škodu sobu přinjesło, zo Serbja ze wsow sočas při spowědnym stole čakać, prjedy hač na nich rjad dóńdže. Do wójny běchu tu pjeco spowědnicy, kotřiž běchu serbskeje rěče móceni, před 20 lětami rozumjachu skoro wšitcy wysokodostojni knjeża serbski, wosebje też wšitcy knjeża tachantscy vikarojo.

Tohodla my prosymy, zo by so při wobsadźowanju duchownych městnow přihladnje na to mysliło, zo bychu so knjeża, kotřiž su serbskeje rěče móceni, tudy w dosahacej ličbje přistajeli.

Ze wšej ćesćownosću so poslušnje podpisuja:

Sćěhuja podpisma.

W Budyšinje, 7. sept. 1924.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 27. augusta,

† 1897 najstarši serbski runar Jan Šołta w Trupinje, 81lětny.

† 1890 w Prěčecach Jan Aug. Křižan, kubleř, kiž do swojeje smjerće 600 hr. Towaršstwa Pomocy dari.

Stać po khorhowju Khrystusa,
To ńchdy přisahaše
Ty jemu pola woltarja,
Hdźež wón će žohnowaše.
Tuž słowo dźerž, dźi do bitwy,
Budź swěrny bědźeř Knjezowy.

Też w mocy Ducha swjatoho
Njech mužnje wojujemy,
Zo, hdyž naš čas tu minje so,
My zbožnje domoj dźemy,
Hdźež wita nas raj dobyća,
Měr wěčny zwony zazwonja.

Korla Fiedleŕ.

Njedźelu, 28. augusta.

11. nj. po swj. Trojicy. — 12. nj. po Swjatkach. 1849 podawa sakska wyšnosć po 13 měsačnem čakanju Serbow jara skromnu wotmołwu na jich peticiju.

Knjeże, mój Bože, wšitke moje kubło sy Ty. A štó sym ja, zo so zwažu k tebi rěčeć? Ja sym twój najkhudši słužownik a zacpěła wačka, wjele kludsi a bóle zacpěły, dźeli to wěm a sej prajić zwažu. Tola wopomń, Knjeże, zo nječo njejsym, nječo nimam, nječo njezamóža. Ty jenički sy dobry, sprawny a swjaty; ty wšitko móžeš, wšitko poskićeš, wšitko dokonješ. — Napjelń moju wutrobu ze swojej hnadu, kiž njechceš, zo bydlu bjez wuspěcha byle twoje skutki.

Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Za njimi, kotrejž je so wot wjeczora dale k dołženu ranjat ješahnyła, buja ſ połnuju a dołheju wjerzeru symne wětry. Skhlešża stupa tohodla pomałku na zjane wjedro. S towpředka wobthowamy pak hišće khětro thšdne wjedro. Posłdšicho so nimale zyle wujasni a wětry přichstanu. Jutrje njedźelu klóńczo 5,05 hodź. thoda a so 6,57 hodź. thowa. Měsačk jthadża jutrje rano 5,55 hodź. a thowa so wjeczor 7,51 hodź.

— **Naschi ſchmarjo** su dźenża rano do Čzech wujeli. Wjednik tenora wschak k. wučeř Nawka-Radwoščic, njeje sobu jěć mohł, dokelž jeho k. schulski rada njeje „k tomu samérej“ sobotu wot službu wotwjasał. Je to wobzarowacz a cźim bóle, dokelž dźanchu Radwoščenjo pod jeho wjednikwom też samostatnje w Bolešławje wukhupicź. Nadźijamnje smjeja w Cźešej frosumjenje sa njedostatki, ſ kotrymiž nasche Serbschtwo też w Saschej cźerpi. Khiba je je zapowědźenje bowola jenoż zensura k. Nawkoweje njespuschćomnosće? Schtož so druhim bowola, njemeła so hewak jemu zapowědźicź. Cźaš drje to na zjawne pschinješe.

— Hižo dawno běchmy za tróne spósnali, zo bychu so wučerjo, kiž nabožinstwu wuczbu sdźěluja, raz sešchi a zwo nabožnoscźanjh jednali, kiž jich ſamych naſtupuja. Saždźeny schtwórtk wotmě so zhromadźizna. 96 tajschi wučerkow a wučerjow bźěše so sešchło. Woni pschećiwow jenemu hłownemu wothmělnjenjom. W augusće je to Dwórnischćowa haptyka na Bišmarckowej dróhi a w septembru Hrodowska haptyka na Hoschći haßy.

— **Podpjera małym rentnarjam sa septiember** wuplaczi so pschichodnu srjedu, 31. augusta 1927 dopołdnja wot 8 hacź 12 hodź. w ßjemownu na Hrodowšcej haßy 10, pschijemi (wuplaczerinja).

— **Pohrjebenje** zhromoženjeho a młodźinskeho wubjerka je schtwórtk 1. septembra 1927 pop. ½3 hodź. we nowšcej wothładowarni na Židowje.

— **Tworyknpowaze towarstwo w Budyschinje** so pschezo dale rosćwisa. Schtwórtk je nowu kroczeł do přódka postupiło: Sastajischi prěnju kopacź k nowemu wulkemu twarcej pjekarnje. Wjednizy wobthoda, sobustawy dohładowarstwo rady a sastupjerjo nowjedźenskich firmow zhromadźichu so w ßwjedźenskej ßjemi wobthodnemu twarjenja na Fabrikšcej dróhi. Wobthodny nawjedowaŕ Hirschmann powita pschitomnych a pokasa i króthkimi ßłowami na historiji towarstwa, kotrež je prěnja kopacź ſa natwarjenje nowoje pjekarnje sastaji. Na tónle sastarški natołk njeńnk so žortnje hladacź, ale znamjenja prěnje widźomne ruzy pschikopjenje k nowemu wobaramišćerju družtwa. Twar je był ßwojeho cźasa wupiłtany. Na sakładže pschipołožanych samolwujenjow ßu so murjerske a żelezno-betonowe dźěła twarschemu mischtrej Hauserej-Budyšinku a twar wuhnja Geraßej firmje Louiża Fraßa pschepodate. Architekt Bruno Richter ſ Lipška budźe nad twarom dohładowacź a jato twarschi wjednik na so knjes Mimnich ſ Budyšicha wobthladowacź. Po sćerjenju na hrubu twar 12. nowembra t. l. hotowy bydź, so bbychu pjeces ßymu so mohłe ßmutkowne dźěła dale wjesćź. Tyschersće, mokerśe, śechikrjerśe a druhe dźěła budu Budyškim rjemjeßlnikam mischtram pschidźerjene. Leżownoscź budźe 26 metrow dołha a 15 metrow ßcherka. Khołły sa twarjenje ßu so na 300 000 hr. wobliczśe. Nowa pjekarnja dostanje ßcherjcź dwójno wuczehowanskich pjezow, elektrisku konditorsku pěc a zyły rjad najnowše nowoczaßnych pjekarskich a konditorskich maschinow. Nawjedniwo wobthoda nadźija so, zo ße ßwjasanjom ſ konſumtnimi towarßiwami we Wjeleczinje, Wehrsdorfje a Kóblizy budźe ſ tym zmóžnjenu wyßokoju produkzije dospołnje ßunżowacź móz. Twar ßamón budźe hrje nadźijomnje w ßymje dotolczeny, *so mohło so w nalěcu* ſ wndźělkami zapoczeć. Po tutych krótkich informatiwnich dźělenjach podachu so pschitomni na twarßu leżownoscź, hdźež tósby jónu ako wjazy hrócź ſ łopacu pjerschej wuthěhny. Potom dóńdżechu wschitcy na bjesadu do „Zajneho wuhlada“.

— **Liczenje łosow.** Liczjna ſa liczenje łosow je wot 29. augusta 1927 dwě njedźeli k dowidźenja ſa wobdźělenych w ßjemownji, po 2 ſkhodomaj dwa ſtłwi 11 wupołożena. Napschećiwjenja pschećiwo liczenjkemu wunoschcej maju ße wot wobdźělnikow we wupołożnjstim cźaßu pißmnje abo ertnje na wobthodnum městnje ßpomożeńskeho policajskeho hamta k protokolej podacź.

S **Malcho Wjelkowa.** Cźłuschi mißijonßki ßwjedźeń Małowjelkowßkeje bratrowßkeje wosady budźe ßo pschichodny njedźelu ßwjeczicź. SSßwjedźeńske pobożowanje je 10 hodź. dopołdnja ßuże mißijonßki direktor D. Baudert ſ Ochranowa. W popołdnjschnim w 3 hodź. ße ßapoczinajcem dowjedźenju, kiž ße pschi rjanem wjedrje pod hołym njebjom ßwjeczi, budźetej ninwo ßwjedźeńßkeho wěcznika mißionaraj Bartels a Haller wčczeć, kotrajž we ßwojich ßtronach dźěła wotcze w Nawjeczornej Indiji a Južnej Afrizy wóßrałow podawaj.. W ßajinje mißijonßkeho dźěła proßu ße wo bohaty wopyt.

S **Wjeleczina.** K zwrhwißtemu konzertej ßtejchy wumělzow dźenża wjeczor móża hebi ßtarí a potrěbni, taj też dźěłonjenčjacy pschißłuschni nosćeje wosady darmotne ßaßtupne thartli na jaże wotenwjacź. — W tudomnej khěji ßa dźeći ßu hißchcze nětkotre městna ßa dźeći ßwobodne. — Njedźelu pschihpołdniu 1/41 hodź. wotnjeje ße we Wostaßchezańßkej krajinje łękna Boża ßłużba.

S **Wjeleczina.** Pschichodna ßaradźejßka hodźina ßa macerje a ważenje cźeßchenzow budźe pschichodnu pónđżelu popołdniu wot 3—4 hodź. we mkodowni.

S **Warnoleźij** p. Wjeleczina. Pschi wożenja dołheho drjewa ßmjeßłoji pónđżelu wjeczor wokoło 1/28 hodź. łubleř **Theodor Warßimann** ſ Drjeczina. Khdyž po nahłem młynßkim puchu dwupßchećużte horje jedźeńche, ßłubi muż nad wołom, tak ße jo ßu tutón pschećiwiny. Pschi tom hebi Warßimann nohu ßłamo. Konjej ße ßpłoßchichtej a cźeßchtaj ſ pređkowanym wołowym dźełom do Drjeczina do konjenza. Pomozni wjeßnjenjo pschinjeßechu ßuießbożeneho do jeho wobydlenja, hdźež jemu dr. Peßček ſ Hußki prěnju pomoz poßcźeji.

S **Barta.** Barćka dobrowólna wohnjowa wobora ſ Rakołdźanßkej a Njechorußkej woboromaj wotmeże jutrje njedźelu popołdniu 1/414 hodźin pschi hołcźenju „K błonźu“ ßamarißke hłowne ßwuczowanje. Po ßtónčenju tuteho ßwuczowanjow budźe tam konzert, kulenje a tćeńenje wo myta.

S **Hlinj.** Alarmowe ßwonjeßowanje tudomnueje dobrowólneje wohnjoweje wobory wotnjeże ße pschichodnu njedźelu wot 11 hodź dop. hacź do 3 hodź. popołdniu. Se ßastroženjom ßu ßpoczatk wosćenji. To ßo ſ tutym dopředka wosćenji, so by ße nichtó njeßamjatkił.

S **Hlinj.** Tudomna burska hoßtwa pschenaja ßo na dalßche 9 lět hrabi Schall-Riaucourej w Hulju.

S **Krajewa.** Pola łubleraja Handrija Bartuſcha pokradnychu w nozy ßobotu k njedźeli jenoho konja, haczrunjeż domjazy nječhto krócź w tutej nozy po dworje khodźachu. Dwaj dujej je ßo ſa nim połpochi pytałe. SStéh pokaßowaſche po wschelakich wokołu puczach hacź do Kamjenza, hdźež pak je ße dalßche pytanje ßastajiło. Kóń je ßywny, ßwětło-brunny, 5 lět ßtary walach belgißkeje rašy, ma běłu ßwjazku na cźole a po wobémaj bokomaj ßchije dołhe ßritwy a trochu wiśaty ßchij ſ dołhej ßywnej wopußchu.

S **Tuczij.** Dobrowólna wohnjowa wobora mějeche tu ßańdźenu njedźelu prahowanje, pschi kotrejuż dosta zensuru „jara derje“. Pschedbźydna pruhowanßke komißije wuprajі nad wuspěchom ßwoju radoßcź.

Z **Ralbic.** Spěwarßke towarßtwo „Lilija“ zeńdże so k swojej hłownej zhromadźiznje hakle nětkle srjedź lěta a běše mnoho važneho wuradźować. Dołholetnjy zaßłużbny předsyda a sobuzałožeŕ towarßtwa kubleř Jurij Cornak z Ralbic so jako čestny předsyda a farař na wotpočinku Mikl. Bjedrich we Worklecach, też jako sobuzałožeŕ a lubowaŕ a znajeŕ serbskeho spěwa so jako čestny sobustow pomjenowaštaj. W ßcźehowacych wólbach wuzwolichu hłudarßkeho mištra Jakuba Bräuera z Ralbic za předsyda a druhe zastojtstwa přeńdźechu z dźěła do nowych rukow, z dźěła wostachu w dotalnych. Wučeř Mikl. Bajna z Konjec dyrbješe, dokelž druhcźo tu njeje, kotryž by přewzał, dirigentstwo dale wobkhować. Kruče chce „Lilija“ zaso dźěłaś a hižo dźěła, a 25. sept. t. l. spěwny wječor z dźiwadłom wubotować. W běhu zymy ßtuduje wosebje wšé spěwy, kotrež budźa přichodne léto na wulkich serbskich swjedźenjach trébne. Też jenohłósny spěw budźe pěstowany, zo bychmy nawukli nowe pokłady noweho Towaršneho spěwnika. Nowi spěwarjo a nowe spěwarki z dobrym hłosom su nam z našeje wokoliny přeco witani, dokelž „Lilija“, kotraž je na kóncu zańdźeneho lětßtotka při znowazhudźenju našeho narodneho spěwa w prěnich rjadach ßtała, njeßmě nihdy wusnyć.

Z Delan. Zaso bliži ße za naße pěołarßtwo nimoměry hubjene lěto ke kóncej. Žałne nałěto dawaße dobru nadźiju, zo zmóženy lětßa ßkóńczuje junu dobre njedowe žně, tola bórzy ßo wjedro přemjeni. Hdyž lipa kćějeße, mało hojeße a z njeje, hewak wurjadneje pastwy, lětßa pčołki nimale nič njemějachu. Wrjóß lubjeße w zańdźenych njedźelach dobre dośćinjenje a horjanßcy pčołarjo khwatachu ze ßwojimi ludami do hole, ale při ßtajnych dešćach njezmědja žaneho wuspěcha, haj hubjeńße powjeza je w prawym čßsu domoj. Wrjóß też jara njeßtajnje kćěje a na małe mjedu. Samo pičowaŕ dyrbja w holi swoje róje. Najebaŕ toho pak ßo naßi pčołarjo njedźelu 4. sept. popołdnju 1/44 hodźin po wjacyłětnym zwučenju w „buššencu“ niže SSmjerdźaceje zhromadźa. Přednoßki ßu přilubjene a nadźijomnje změjony zbožo, zo budże prawje rjana *ßlóńcna njedźela*. W dolhich rynkach tam wokoło ßtatoka naßeho pčołarja Némca wjele kołcow ßteji. Nie jenož ßobuſtawy naßeju pčołarßkeju towaršstwow ßu nam lubje witani, ale też wšitcy wokolni pčołarjo a wßitcy druzy Serbjo, kotřiž Božu ßtwórbu lubuja.

Z **Worklec.** Kaž ßłyßimy, chcedźa nawječorne jednoty (*Pančicy, Wotrow, Khrośćicy* a *Njebjelčicy*) zhromadny ßokolßki ßwjedźeń tu wuhotowacź a to njedźelu 4. ßeptembra, na kotryż ßo wßitcy ßerbja, woßebje nawječorneho wokrjeßa, nanajwutrobniśo přeproßuja. Naßi Sokoljo a młódßi dorost (hólcy a holcy) ludu wonka w Bożej ßtwórbje pokazaś, na kajkim ßkhodźeńku tukliwiu ßerbßko cźłowuczowanje ßteji. Budu ßo prostne zwučowanja předwjeść, pódła toho pak też swoje kunßty na narjadach pokazać. W formje ludowoho ßwjedźenja předwjedźo ße też mnoho dźěćacee hry a druhe zawjßelenja. Tuž ßo też dźěći namołwja, na ßwjedźenju ßo wobdźělić a sobuskutkować. Zo ßo nikomu wostudźić njebudże, za to je ßtarane. Za wobdźělnikow je přiležnoßć k nyßpornej pobożnoßći 1/42 hodź. w hrodowßkej kapali.. Hnydom po nim ma ßo ßwjedźeńßki ćah zostupać a poćehnje na ßwjedźeńßku łuku, hdźož ßo dalße ßokolßke žiwjenje po bohatym a wotměnjacym programje wotmówa. Też za ćelne wokrjewjenje hudże ßtarane. Jeli traś wjedro njehowi, čehož ßo njenadźijamy, wotßtorći ßo ßwjedźeń na njedźelu 11. ßept. Wßo dalße zarjaduja ßwjedźeńßki wuhjerk a jenotliwe jednoty, kotřiž njech ßo ze ßwojim ßtarośtu a naßolnikom dla ßwjedźenja doręcźa. Wßitcy Serbja ßu nam lubje witani. Zaßtup je darmo a tak jo kóżdeu zmóżnjene, bjeze wosebitych ßtrowanßkow ßwjedźeń ßebi wobhladać. Tuž přińdźe w prawje bohatej ličbje. Niechtó njech doma njewoßtanje. Žně buda drje tak daloko pod ßneha a tuž zbywa ßkerje kusk čaßa za duohowne a ćelne wokrjewjenje. Nazdar!

S **Kamjenz.** SSßwój ßtoty kwaß ßwjeczeńße wječera w Thonberßki Pawoł SStarke a jeho manßelßka Meta, rodź. Lorenzej, pschichodnaj ßtarßchej direktora Otty w Thonberku.

Se **Spalow.** Wulkoßahrodnik Kokrik pschahaße na dworje ßwojeho ßonja. Jeho jenički khoro 2 lěcze ßtary ßynk pschićahnu ßo ſ makej pěßkowej karku ke konjej je druheje ßtrony zyle bliżko. Hewak ßkłudny kóń wudnyri nadobo a trjeći hołcźka njeßbożownje do hłowy. SSranjenje bě tak cźeßke, zo dźěćo wjeczor we wokrjesnej khorowni wumrě. — Najßtarßcha ßjawnje ße wuzywaja ßynkawa zyłeje Luzija je nakherßcho ta naßcheje gmejny. Wona nima hißchcze pschinoßchaka, mużitwa dyrbja trébnu wodu ßamu dołiwacź. Po nujowanju wyßchnoßce je ßo maka gmejna la wobßtaranje noweje, cźaßej pschimérjeneje ßykawy roßßudźiła.

S **Welzeje.** Do njemałeho rozhorjenja pschińdże wjeczor wokoło 8 hodź. tudomnu twarßki mischtr St., kiž je ßwojim autom ſ dwórnischća Witkow pomałku domoj jědźeße. Na żelesnicznem moßcu ßetka wón je wßchej ßpěchnoßću jenu napschećwo pschikhadźazu wós réßnika F. Na autowe ßnamjo ßatorhnu pohonc konja, ßo by ße wuwinył, a nadobo ßtejeße kóń ſ pređkowanymaj nohomaj w aucźe a tepłaße ße ßwojimaj kopytomaj pólßtry, wótrowy ßchikak a prawidło. Nutßkajeđźazy wotcźiđźeńu ße ßtróżelemi. Hnydom ßawołany ßtrażnik napißa protokoll. Réßnikowy wós njemějeße ßwězy.

S **Njaßnika.** Njeluże pschestłapjenje mějeße pßched nječhto dnjemi thžčaće P., hdyż cźaßyße wot ßwojeje tydźeńßkeje mßy wulbutkowane pjenjeju do ßwojeje natutowańnje pokoćcź — ta pak bě ßo ſ nimale 400 hr. ßłubiła. Bohużeł njebě paduch žanych ßledow ßawoßtajił, ßamo dźeń, hdyż bě ßo paduchßkow ßtało, njeda ßo ßwěßcźicź. Durje běchu ßamknjene, nicźo nihdże nałamane njeje. W druhej ßaßtupaju tcźaju khlucź je ßo wušił, to bychu ßawjemi kaßetu ſ hotowymi pjenjesami, nałutowańßkimi thułkami, pjeczatnej lißcźinu ſ nékotrymi wobßwědczenjemi pschelépjene ßnamki a druhe papjery mohli pokradnyć. Tukaja na wokobu, kiž je ſ měßtnymi poměrami ßnata była, dokelž njeje ße nicźo ßtamało, nicźo pßcheryło. Pschi łazu wißaty cźaßnik a druhe ßapschijomne wězy je paduch leżo woßtajił. SSnadź je thžčiny khlucź wßak a ße nuts dobył. Tutón pad pokaßuje, kak móże ße ße ßamßnej njekedźibliwoßću cźłowjek wo ßwoje cźeßko ßaßłużene kroschki pschinjeßć. Tohodła najlépßcha rada ßa tajße pschipadny je: Wßche nałutowane pjenjeju khuſchcja na bank. SScerbjo maja k tomu ßwoju SScerbßku Ludowu Banku, tij nałutowanki derje ßadanj.

S **Běłeje Wody.** S wwobßinitkeho cźaßa, pschiłłhadźazeho 1/43 hodź. ße SShorjeła do Běłeje Wody, bu wutoru dla jebanßtwa cźłkazy wyßchißki pinczník Fritz Woelker ße SShorjeła ßajaty a do poliajßkeho jaßtwa tykńjeny. — SShnbił je ße 17létny bźowy wučebnik Kurt Paulik ſ Jabłońza. Wón wotenđże wutoru w 4 hodź. ſ bźowa wćzńika Gißowa a njeje ße ſ tobo cźaßa ani tam ani jeź niż do ßtarßchißkeho bydźenja wróćił. Njeje wuwjate, ße je ßebi ſ bojßcza pßched khłoßtjanom dla makeho pschekńdźiwjenja žiwjenje wßak abo ße nějđże wokoło bunda.

Zamołwity za politiku a hospodarßki dźěł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěßtki: O. Janak w Budyšinje

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Fillialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Hosćenc w Pěskecach
Njedźelu
kwětkowy bal

Hosćenc w Haslowje
Njedźelu, 28. aug. wot wječor w 7 hodź.
hudźba dujerjow a huslerjow
Kruty zastup Reje darmo J. Měrčink

Hosćenc w Njebjelčicach
Njedźelu, 28. žnjenca
kwětkowy bal
Započatk we 8 hodź.
Na ujón přeprošuje knježny a hosćencař.

Haškec hosćenc w Delnim Wujezdźe
Njedźelu, 28. augusta 1927
zjawne reje!
Přećelnje přeprošuje M. Haška

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Hosćenc w Sowrjecach
Jutře njedźelu
wulki žnjowy swjedźeń
Wot 7 hodź. sem **pyšny bal.**
Wšitkich znatych a přećelow přeprošujetaj
Arnošt Paleř a mandźelska.

Hdźe póndźemy jutře njedźelu
???
Wšitcy do
Herbskeje grychty w Konjecach na žnjowy swjedźeń.
Za jědźe a piča je derje postarane.
Wječor wot 7 hodź. sem **pyšny bal.**
Přećelnje přeprošujetaj Heinrich Jakubec a mandź.

Zittavia spěwarjo
přińdu
pjatk, 2. sept. . . do Deln. Wujezda
sobotu, 3. „ . . . . do Klětneho
njedź., 4. „ . . . . . do Zlyčina
Přećelnje přeprošuja **spěwarjo, hosćencarjo.**

Kedźbu! Přijimam kóždu družinu šatow k płokanju a wužehlenju na př.
kornarje, předkošle, zwjeršne košle, manžety atd.
Zhotowjenski čas 1—3 dny. Tunje płaćizny, čiste wuwjedźenje.
Marja Handrikec w Dobrošicach pola Njeswačidła

Za mało- a wulkowikowańnje poručam wšě
likěry a palency
firmow
C. T. Hünlich, podź. tow. we Wjelećinje
a E. L. Kempe, podź. tow. we Wopakej
kaž wšě druhe speciality w originalnych tworach a po fabrikskich płaćiznach.
Alwin Zieschank w Budestecach

Jězdne koła
a šijace mašiny
znamki Seidel & Naumann, poruča
C. Handrik, wikowańnja z kołami, **w Radworju**
Wotpłaćenja su dowolene. — Čo. 35 — Wotpłaćenja su dowolene.

Hornjołužiski ratarski zjězd

sobotu, 10. a njedźelu, 11. sept. 1927 w Budyšinje w Huzarskej kasarnje

Wuhotowanja:

Wulka ratarska wustajeńca skotu. — Wustajeńca ratarskich grafow a mašinow.
Mlokarńska wustajeńca.
Wjesna raňša swjatočnosć njedźelu. — Swjedźeński čah po měsće njedźelu.
Jěchařske a jězdźeńske předwjedźenja Hornjołužiskich jěchařskich towarstwow.
Spěwne a rejowańske předwjedźenja krajneho towarstwa za wjesne spomožerstwo a hajenje domizny wot Drježdźanskeho kkóra ludowych spěwow.
Wjesna reja ratarskeje šule.

Wotewrjenje: Sobotu 12^{30} hodź. připołdnju. * **Zastup:** Njedźelu wot dop. w 9 hodź.

Magnetny dom!

Saisonske wupředawanje!

GÖRLITZER JOHANNES
Konrad Hanns Schaaf
BAUTZEN

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kónfuše
pisany barchent za kónfuše
čorne wobsadki za kónfuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Serbow kupny dom. Serbow kupny dom.

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50
hotowe kapy a banty za holcy . 0.95
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Nazymsku wóku
dołhi kolij
snopowe powjazy
bórnicu
přihódnje podawa
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Pytam staršu, pěknu kath. spušć. samostatnu
hospozu
po možnosći nic niže 35 lět, dyrbi sobu dejić, kaž w ratarwje pomocna być. Přijomne trajne městno z połnym přisamknjenjom k swójbje.
Poskićenja ze zapodaćom wobstejnosćow a žadanjow njech so pósćela na
Jurja Rjedu, wobs. hospodarstwa w Žurjecach p. Porchowa.

Hospoda za 1—2 šulerjow abo šulerce je swobodna. Naprašowanja pod D. 57 na wud. S. N.

Čornu smołu
za wusmalenje kałowych sudow
Winter Mierš. bratrow nasl.
w Budyšinje
na Žitnych wikach 30

Kožane woblečenja.

Hdyž trjebaće kožanu jaku abo kožany mantl do auta, jaku a kožane kholowy na motorske koło abo ke kajkemužkuli zaměrej, přeco namakaće to, štož pytaće, pola nas.

Wosebje mamy wupruhowane, spušćomne Nappakožane kajkosće, ale poslužimy wam tež derje z tuńšimi chromkožanymi wěcami.

Zhotowjenja po měrje z wosebitymi přećemi su ze našej specialitu; my je dróžšo njewobličimy.

Dom kožow Arthur Flegeloweho naslědnika
w Budyšinje, Kěžorowa dróha 6, telefon 3667

K zhotowjenju wina

bleše ke kisanju * špundy
kis. liki * zatykowanja
Virkske a Kitzinkske drozdze
atd.
Winter, Mierschec bratrow nasl.
w Budyšinje, na Žitnych wikach 30.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Pisane a běłe łožowe počehnjenja, wupjerki, barbu njepuščace a pjerjo njepřepuščace, **łožowe płachty, damastowe a blidowe ruby, serwiety, twjelki, trěnja, šantki. Makowe a normalne šaty. -- Hotowe běłe a pisane šaty. -- Płat za košle, płat za zwjeršne košle, hotowe zwjeršne košle.**

Syra kopřiwina!

Najwjetši wubjerk! Hišće stare tunje płaćizny!

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wołćahi wěcywustojnje a najspěšniše.

Za kupjenje, předanje, kaž tež za přenajeće
wjesnych- a ryćerkublow
za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so
Thieme & Grobe
w Kamjencu, Bönischplatz 2.
Złota hora Telefon čo. 193

Přiloha k číslu 200

SERBSKE NOWINY

Sobota, 27. awgusta 1927

Dźiw w Smrčkowych horach.

Bolza ſ krejsecźajźymi ranami.

W Konnersreucze, 23. ſnjeńza 1927.

Wobſrjedź wjeſy rjana zyrkeſ ſ lipami wobdata. Rěcźa bórboze mjeſcźo. Niſke chěże wokoło na wſy. Na měſcźe cźeźite a priwatne auta, wulke autobusy — ſnadź na pośta. Pśiched durjemi makeje chěźi — tu bydli krawſki miſchtr Nowak — cźakaja ludźo. Żandarmoju hladaja na porjad. Po wotdźělach, ſnadź 12—15 ludźi, puſchcźeja ſo po 3 hač 5 mjeńſchinach nuts. Někotre duzenty cźakajcych ludźi cźinja, kaž bychu na ſrjedźeńſke pśichedſtajenje pśichiſchli, kiž je tu darmo. Najwjaſy njeſu puczowazy ale putnizy. W hornym poſchodźe leźi holcźka, ke kotrejž ſu ſo na ſwjaty puć naſtajili, źiwźeni a kſchćerſzy duchowni, mniſchſki a lajiſki ſtarſi macźerki a dźěći. Kaž by tu nowe Lurdes ſo pſchihotowało — nowa dźiwcyźinjerka, juſtje ſnadź nowa ſwjata katolſkeje zyrkwje.

W hornym poſchodźe w cźiſtej, khudušchkej ſtwicźicy leźi pśicheduchnjena blušnicźna: Tereza Nowakez (Neumann). W ſkupinach ludźo k njej pśichkhadźeju. Wobſadny ſaraſ a macź 29kśetneje holzy rjaduje jich. Puczowazy ſtupaja mjeſcźo po wuſkim drjewjanym ſchodźe. W jich khutnych wobliczach błyſchcźi ſo ſwjatoczuloſć — tragika.

Pśichſtupiju. Chźu widźeć, niz ſacźuwacź. A tola ſacźuwam wulku żelnoſć. Potom ſaſzy wobdźiwam. Żenje njebych wěrił, ſchtoź ſo ſtanje, njebych-li ſam widźał: Wjeſna holczka widźi puć cźerpjazo Jeſuſa. Sacźuwa jón tak ſylnje a nutrnje, ſo ji kreſ ſobeju wocźow pſches mjeſcźo běži, ſo kreſ ſ rudźenje ranу koſchlu a ſ khowjazeje ranу nahłowjaze rubiſchko cźerwjeni.

Pśichede mnu ſedźi we ložu wobras ſalośće. Hlada pſchekrażnjena do próſdnoſće, njeſtarazo ſo wo cźłowjekowo. Ruku na poł wocźinjenu. Ruzy bjeſmóżnje doprědka tyka, hrabaja do próſdnoſće a ſaſzy je ſtutnje kaž ſadwělowanju. A te wocźi — jenże hiſchcźe njewidźach tajſej wocźi pola ſaneje hyſtorikſeje bludneje. Krawe krjepjele kuleja ſo po licach. Schśeſcź abo ſedem krażnych ſmuhow liczi na lewem licu dopołnja ſo, na pravem wjele mjenje. Ale popołdnju kupatej ſo wobej wocźi w krjewi. Krawne wěſi ſu na ſiſomaj a wuſtach ſydnjene, hač na ſchiju. Krawe krjepjele barbja ſamo koſchlu. Blušnicźna płaśe krawe ſylſy. A na jeje rukomaj, kiž ſtej běłej kaž kryda, błyſchcźitej ſo cźerwjenej ranje: blušny wot hodźowe wumuzańka.

Twójźej wophtach ju běhu dnja. Macź mi njedowoli, zyły cźaſ wo ſjiwy woſtacź. Njemóżach wyſchinu ekſtaſy (pśicheduchnjenje) widźeć, kiž je mjeſ 1/2 12 a 1/2 1 pſchipołnju, dokeż ſtigmatiſěrowana (blušnicźna) cźichźewanje a ſmjerćź Sbóżnika ſobu cźerpi. Wobaj raſaj widźach, ſo ſo tu njeſmjerne ſtawa.

Kaſka móż, kaſke ſedźenje a kaſka luboſćź k Bohu, kotrejhoż pyta, dyrbi wjeſna holza ſwjeſeć, ſo by tak ſylnje cźerpjaze Wumožnika ſobu pſcheżiwiła. Haj — hyſterija, autoſuggeſtija, ſuſa ſuggeſtija. . . . Kražne wujaſnjenja, w kotrychź niedoroſumjenjazy ſtuſk w někotrych zuſnych kłowach njerozwaźeju.

Cźakanje cźe bóle ſaja hač napohlad ekſtatikeje żónſkeje. W ſrjedźińſne tutych ſtow ſo ſtawiſmy dźeſaja. Skoro kóżdy druhi ma maku knjiżku w rukomaj ſ napiſmom „Das Rätſel von Konnersreuth“, kóżdy cźita a wukńe te dźiwy ſtigmatiſěrowanja. Běſche lěta dołho ſlepa, żadyn lěkaŕ njemóżeſche pomhacź — ſwjata Tereſa ſo ſjewi a běſche wuſtrowjena. Mějeſche jěſtenja na nohach a khribjeſe — ſwjata ju wuhoji wot nogu hač na ranje. Pjerś lět bě wiceźiwa a khroma, doniż ſaſzy maka ſwjata Tereſija pſchińdże a ji kaſaſche hicź. A khodźeſche. Potom dołta bluſny (ſtigmata), kotrež njedźiwajo lěkarſkeje pomocy njeſaźija, kotrejž kóżdy pjatk ſnowa krawja. A khwjź wſchitke tute dźiwy njepomhaja, potom ſtyſchi a cźita to njeſłyſchane, njemóżne. Wot ſchtyrjoch lět ſem Tereſa Nowakez njcźo njeſź, a wot hód 1926 teź niczo njepije. Żiwi ſo nimale wot ſwjatom mšazow ſem wot kuſka ſwjateho wobłatka, kiž ji duſchepaſchr we tźiźym wodu podawa. Tuż źiwi ſo holza ſ krawjazymi bluſnami wot powětra. Tak cźitaſchi, ſtyſchiſch. Dźiw!

Steju a cźakam. Sſtyſchu, ſchto ſzej putniźy mjeſ ſobu powědaja. Cźrjódy pocźinaju njemérne bycź. Wo nowem podawku ſo rěcźi. Runje bě knjes w ſjiwi, kotremuż ji Tereſa prajiła: „Ty ſu njewěrźiwy, dźi prjecź!“ Na mjeſcźe je woteſchoł, do ſala ſo ſydnył a wotjeź. Mjenja, to runje je dźiw. Ludźo hladaju a nygaja na ſo. Powědeja ſej: Jeneho je wot drěnja wumożiła, pſchińdże k njej na kijomaj a dźeſche bjes nich prjecź. Jenej żonje ſ Konnersreutha — mjenuja jeje mjeno — njemóżeſche dla jeje wódnizy żadyn łkaŕ pomhacź, Tereſiny pacźeſ ji pomhaſche. Tajſe a druhe podawki ſej powědaja.

Żony du wot Nowakez ſhorobneje ſtwicźki runu měru ke thorownemu ſtokej Tereſy Nowakez, kiž ſa woktarjom ke thorownemu ſtarej Tereſy Nowakez, kiž ſa woktarjom ſtoji, njewidźomny ſa gmejnu: ſa Tereſu Nowakez. A potom du k wokniej, hdźeż na blidźe jednore, cźorno ſwjaſane pacźerjaze knihi leja, ſtajiju holzy ſ tymi błuſnami, do nich kładża żony ſwoje zedulki, bdźeż ſu ſwoje próſtwy napiſałe. Poruczuja ſo pacźerej holcźi, na kotrejž ſo telko dźiwow ſtawaja — a kiž ſamo dźiwy cźini.

Tu do korcźmow, ſydnu ſo k wjeſnjanam a dam ſej powědacź.

„Sſtajeny Neiſu a jeje ludźi hižo ſdawna“ rěka naſtajnje. „To njeje żana hyſteriſka, kaž to doktor Margarie, tutón hłupaŕ, w ſwojich artikłach ſ Würzburga piſch e. Priedy běſche ſyłna kaž dub, luba a pſcheźełna a je hiſchcźe dźeńſa duſchne dźěćo. Teź jeje ludźo ſu kmani. Macź drje je druhdy tajka dźiwna. Wſchitkim pobożni, ale niz dale wobzedźe.

Praiſcham ſo jich: „Sſu dha tute powědańcźka wſchě wěrne?“ Woni to wobſtwjeſchu. „Wěſo, jebanſtwo to żane njeje. Ta by radſcho ſtrowa była.“ (To pak njertzejch. S druheje ſtrony ſłyſchach, ſo khora ſwoje hubjeńſtwo jako Bożu hnadu wobſkładuje. Haj nima żaneho druheho łaſcźuczo, hač ſo dźakuje ſwój „ficźiź“ na ſo wośmje. Potajkim njeje woła k wuſtrowjenju pola njeje.)

Dale ſej powědaja: „Proſeſorojo a doktorojo ſ zyłeho ſwěta tu běchu, ſamo ſ Erlangena a ſ Minichowa a komiſſije ſu ju ſpſcheptowali, ſu ſaſzy woteſchli a prajili: To njerozemimy.“

A ſchtoha ſami prajicźe?“ praſchach ſo wośpjet. „Kaž běj to wuložiśe, ſo może holza ſydom mšazow bjes jěde a picźa bycź?“ Ludźo ſtorkaja ſ łohcźom do ſo — a je-na żona wobroczi ſo na ſwoju ſuſodźinku: „Njewěrno, Neiſa je jara pobożna holza! A ſchtoź Bóh chże, ſo ſtanje.“ Temni napſcheczźiwcźi: „Pobožni ſu ſwjete tyhaz, haj ſtotyhaźy, bjes toho ſo bychu błuſny a widźenje méli a ſydom mšazow ſo poſcźicź mohli. Ale ſchtoha ſ Neiſu je?“

Shladuja ſjiwonje na mnje: „Haj, knjes doktor ma żno prawje, ſ Neiſu je nécźho wośebite. Doniż pak kyrkej rěcźała njeje, teź my nocźemy rěcźeź. Powědacź mohli wjele. Neiſowy pacźeſ je żno mnohim pomhał, wośebje ſ duchownych wózach je mózny. Běſche żona ſ Würzburga, pſchińdże k Neiſy, ſo by ſo modliła, dokeż je jejmy nuzź njeměrźe a hižo lěta dołho njeje k ſpowjedźi ſchoł. To bě ſobotu a mandźelſtſi njeſměděſche wo tym nicźo. Ale na ſamym dnju popołdnju dźěſche ſo wuſpowědacź a nasajtra dołta ſwjate woprawjenje. Druhi njeměrźiwy wuhłada Neiſu, ſo nakaſa a dari ji, dokeż nicźo druhe bracź nochcźyſche, mjeńſchi aquarium ſ rybicźkami, kiž pódła jeje łoża ſtejí. Haj, bych-li rěcźeź chcył — — —“ Ludźo cźinja ſwjedźeńſke wobliczа a napija ſo kuſk piwa.

Dźěch na iwjeczornych ſměrkach won, ſydnych ſo ſ mojimi knižkami na kamjeń pſchede wóu a piſam, ſchtož ſym widźał a ſłyſchał.

Widźach 29kśetnu holzu ſ wobliczom ſtaruſchki. Widźach ju w ekſtaſy, krej cźerpjeſche ji ſ wocźow, kwarowe błaki mějeſche na ſchiji a hrudźe. Sſłyſchach, ſo tuta ekſtaſa ſo kóżdy pjatk nozy w jenej ſapoczinа a 3/4 hodź. pchipołnjuje ſo ſtónju. So ſu nayadu ekſtaſy pomérnje krótke (10 hač 15 mjeńſchinow). So je ſtigmatiſěrowana w běhu ekſtaſy njeczuźiwa w ſłyſchenju, widźenju a bolećźach. W pſcheſtawkach mjeſ ekſtaſu a wotwjeźenjom rěcźi a powěda, ſchto je w ekſtaſach widźała — ſamo aramaiſke ſłowa wuſpjetuje, kotrejž je „ſłyſchała“ — bjes toho ſo by wědźała, kak wiſija dale póńdże, ſo budźe Jeſus ſchćiżowany, a njeſpoſnaje nicźo wo wſchědnym żiwjenju. (Ale je ſtyłnym cźaſom ſa njejpſcheczeſtſich ludźi, ſa „njewěrźiwych“). Sſłyſchach, ſo wutrobna rana ſylnje kwaſi, teho runja wośpjm ranow na ſłowje, kotrejž druhe dny ſedźmu widźeć ſu.

Sſłyſchach, ſo ſu tute rany wokoło ſłowy w kole — ſo runaju ſkobułej wot cźełnow, kiž ſu na ſłowu ſtaji. Sſłyſchach, ſo khora wot łeta 1923 żaneje kruteje jědże ſ ſwěta bracź njemóże, ſo njemóże pózeracź. So je połniku, mlaſo abo podobne cźeźite pożiwadło hižo tśidom ſaſzy wot ſo dawała. So wot tśidom mšazow żadyn cźaj, łoſej a ſamo wodo ſ ſobu bracź njemóże. So ſame pózerowanje mateje ſkźicźi wody ſ kuſkom ſwjatcho wobłatka ji nabrićźiſche cźeźe cźini. So khora pſchi tym wobſtajnje 14 minutow waji a pjatk dźiwaju na wotbywaje krize, na pół a roſhorjenoſcź nékotre puntы — rěcźi ſo wo wośm puntach — wotewſa, tute puntе pak hač do pſchichodneho pjatka ſaſzy pſchihłyła.

Stówcźnje ſłyſchach, ſo je ju jena komiſſija pſchepytowała, ſo bu dwě njedźeli dołho wot duchownych thorownych ſotrow wobkedźowana, ſo ju njejſu ani ſekundy ſamu wośtajiłe, kotrejž ju ſami wodu k mwzu wuzili a hiſchcźe druhe . . . ſo je potajkim „ſchwindl“ pſches ſimulaziju (tajeńſtwo) wuſamknjene. — —

Tola piſa jedyn ſławny Barlinſki łekaŕ, kiž je wośebicźe do Konnersreutha dojeź, ſo by wón ſe ſwojimaj wocźomaj widźał a ſam ſłyſił. Chże hiſchcźe wjacy wo tym piſacź a ſrodźiwomu wěź bóle wot łekaŕſtwa jiſjiſcźego wobładowacź.

Z wuhladka Serbſkeho Domu.

Cźaſ ſpěcha do bjesdna ſaúdźenoſcźe. Hižo ſaſo je ſo tydźeń minył. Saſchły ras wopominachmy wobkhadne prawidła, kiž mamy wobkedźowacź pſchi naſchich pſcheſkhodach w Budyſchcźinje na wſchědnych a wicźnych dnjach. Cźaſ thwataња żada nowe pomėry, pak ſe pak bobre. S cźaſom dyrbimy ſo wotnamakacź, ſ nim hicź, chcźi abo nochcźił. Schto wuhladamy dźeńſa? Budyſchcźin chcźe dźa pſchetocźicź kaž knoty. Zyła kopa haſowp je pſcheſa podrytych. Budyſchcźin chce ſo wobnowicź — chże ſ cźaſom ſobu krocźicź a tomu bě woprawdźe na cźaſu. Zyhelnſka dróha a pſchimjeſoważa Muzakowſka dróha a jeje wobydlerjo ſedźachu hižo dawno ſa porjedźenjom. Nétko ſu ſ dźełami ſpoczeli. Pok Zyhelnſkeje haſy ſu pſchernli, nowe roły do ſemje kładu, wot poſłednich khežow dróhi hač ke tśinjam wuthodźowanišchćowu pſchi Muzakowſkej dróſy ſu ſtary naſypk a pobocźne wulke ſchtomy woſtroniili, pomjeńſcha pucź ſa pěſchich a kładu nowe pobocźne kamjenje ſa thódnikы. Dróha je tak wo wjele na ſchérokoſći dobyła a budźe zyle wobkhodej pſchimjerjena, kiž runje na tutej dróſy ſ khežym dnjom roſcźe. Nadźijomy je ſo bórzy ſaſo wobkhodej pſchepoda. — Lubiſłka dróha je ſtoro dotwarjena a teź tu dobuchu rjanu pſchejtrjen ſchérokoſcźe pſches pſchetwat a pſchejſuwanje ſemje. Hdyž ſo wobroczźimy na Lubiſłſku dróſy a hladamy krjedź wojeſkeje wulkeje ſwucźowańcźe a hoſcźenjom. „Luſajźija runje won, pſchetwapi naſ ſ nowa nadróſne dźěło. Runje pſchi pětnej khežy na ſtronje a poſłednjej na prawej ſtronje Wilhelmoweje dróſy ſtejaj, wuběhnje nowa dróha, ſwjaſoważa Wilhelmowu ſ Paulſjowej. Storo je hotowa a kraſnje wupaduje, runa kaž łohcź, rjenje ſchérokoſcźe a ſ thódnikomaj na ſtronje To je tak pěknje. To znajmjenſcha pucź pſchikrótſchi tamniſchim wobydlerjam, wośebje hdyž na cźaſ thwataња. Mróczźmy ſo ſawſiźmy ſo na Nouarſtu dróhu. Schto widźimy? Nowy dom kehelekulerjow! Wulki hoſcźenz ſ pſchiprawenjom ſa kehelowanje a wulkej żurlu. Storo je hotowy a wupjera ſo kaž hobr tróſchtu ſady poſłednich khežow. Wjele ſo wo nim a jeho ſnutſkowanym wuhotowanju rěcźi, njech nam cźaſ potajnoſcźe roſſajźi. Swonkowny napohlad je rjany.

Spěchajmy po dróſy dele na pſchimjeſowaju Tuchoŕſku dróh ua po njej na Lubiſłku dróhu. Zywy wobkhad ſtorhnje naſ ſobu a hižo nóſkujemy po Kamjeńtnej dróſy horje, pſched ſobu wuhladajo zyrkej katolſkich wěriwych Sserbow, zyrkej ſ „Naſchej lubej Knjenje“. Njeje ju ju wobnowili a wéja běgli twarej ſ ſtronje kaj ſtrażeſ ſaſadźiłeje poſtawy. Selene wotnjeſchka ma wéja a ſ nich hladaju (dokeż ju wocźinjene) ſwony. Sſo hibaju — budźe ſwonicź? Saſwonja ſ pobożnemu paczerjej, pſchedwjeczornemu. Bliſko pſchi wéji wuhladamy duczźka, te wjedu do pſchedkapałki a ſ njeje do ſnutſkownoſcźe pſched woltarjemi. Hłowny woltaŕ wobrubja ſ ſtronam korinthſkej ſtołpaj nad podſtamkomaj. Wuhladamy pſched ſobu poſtawu wěry a ſwj Nepomuka, kſchiż w jenej palmowu haſku w druhej ruzy dźerżo.

Překlepany překupc a mudra wudowa.

(Stónczenje.)

Njeſwuprajomna cźichota roſtehny ſo po ſjiwje. Michał powěźny hłowu.

Wudowa Wórſcha ſaſo ſ jenej ruku hłowu podpreſwaſche a hłuboko wodychowaſche. Sa wokomik wſchat nawożenja ſ nowa woźiwi. Wobliczo ſo jemu roſjaſni a ſtódki poſmějwk hrajeſche na jeho hubje. Nadobo płagny ſ rukomaj a pocźa rěcźeź: „Hdyž mje potajtim njechcźe, tak njemóżemy wo kwaſu rěcźeź. Ale to nicźo njeſwadźi. Mam ſa waſ łepſcheho nawożenja, hač ſym ja ſam. Snajeſze dnje mojeho bratra? Je rjany hólz a kajſi hoſpodaŕ. Bě ſ dohladowarjom na knježim dworje. Nó — ſchto — tón drje by ſo ſa waſ hodźał.“

Wórſcha ſo łajkeho nécźeho nabźała njeběſche. Nétko ſedźeſche w nowym wóſmuzu. Pokhmurjenje ſedźo hladaſche.

„Waſch bratr waſch bratr?“ jakotaſche. „Ale wodajźe, ſym ſłyſchała, ſo je waſch bratr wulki hracźt.“

„Wumětź ſe a niz hracźt,“ powuczowaſche ju ſpěſchnje Michał. „Je teź wulki rozdźěł mjes hracźkom a hracźkom. Mój bratr mjenujo tak thartу hraje, kaž hdyž ſławny moleć kraſnу wobras moluje. Kóždе jeho hracźe wjele pjenjes wunjeźe. Wón by waſche ſamożenje bórzy rosmnożił a waſche łubło bórzy powſjeſchił. My hyſchcźe dźełała doma a wón w korcźmje. Ale njechcam waż k tomu nuſowacź, rosmyſlicźe ſebi wſcho derje. Wěź njeje tak jednora.“

„Hižo ſym ſebi rosmyſlił.“

„Tak!“ jawoła ſ pſchekhwapjenjom Kaſchpork a pſchimaſche ſo hižo ſaſo ſa brodu a powźny hłowu. — Ale dołho njewutra. Kaž by w maſchinje koleſo pſchetynkył ſapocźa hižo ſaſo ſ braſchcźenjom: „Derje, hdyž ſo wam broźr njelubi, wſchat ſa jeneho ſtónzo njeſłwěźi. Kajke by hyło tamle ſ mojim bratrowzom, ſe Jurej Jakubom? To je cźi poſtawa a roſum jako ſwěźa. A wocźi ſo jemu błyſkotaja jako dejmanty a rejwacź hatke móże. To je runje měſtno ſa waſ. To hyſchcźe ſo dźiwaka!“

„Jurej Jakuba, ha-ha-ha tón ſo tola na wſchě hoſpódźi wěſcha. Tjom je hižo zeńtwu ſlubił.“

„Nó ale, to pak je hewak zyle dobry hólz, ale nó — je-li jeho njechcęcźe, to njewadźi. Nowakez Jan je teź wudowc. Tón by ſo tola zyle wěſcźe ſa waſ hodźał,“ dźeſche Michał.

„Tón by mje bił jako ſwoju njeboh żonu.“

„Dha Bartez Jakub,“ potykowaſche jej Kaſchpork jenoho ſa druhim.

„Bartez Jakuba, Bartez Jakuba!“ wołpjetowaſche Worſcha po nim a kleſtaſche ſ rukomaj: „Schto teź to bych tola ſ tej pumpatej piczowku dzyła. Tón je tak ſ tokom ſaroścźeny, ſo ani rěcźeź njemóże!“

„To ſo ſ wami ſ najmjeńſcha nichtó wadźicź njebudźe,“ khwaleſche Michał Bartez Jakuba. „Taſkich muſi dźeńſa ſrědka nadeńdźeſch.“

„Nę, nę, nę!“ pſchetorhny jeho nadobo Worſcha we rěcźach. „Michał ſnym wam hižo prajiła, ſo bu hiſchcźe wudawacź njebudu.“

„Mój Bożo, mój Bożo!“ ſtonaſche Michał a moraſche ſo ſ rubiſchkom mjes wocźi, jako by żebi ſyły trėł.

„Njebudźemoſ dha ſo to dożyła ſjednacź?“

„To ſnano nicźo njebudźe!“ wuſmja ſo Leczborez wudowa.

Kaſchporez Michał ſłežny ſo na cźoło kaž by chcył ſtźiju mudrozźe ſchlapnyeź.

„Kóz dracź! hižo mam,“ ſawoła nadobo a poſdźehny hłowu. „Snym tola pſchi ſammym nécźeho ſabył.“ Chyſche ſo tola ſtónczнje wurěcźeź. „Hdyž ſo wudacź njechcźe a ani mje, ani mojeho bratra a nikoho druheho njechcźe, dha mi tola k najemjeńſchemu měch ſuſchenych ſłowkow wotkupcźe.“

„To chżu,“ woſtmołwi wudowa Leczborowa.

Tak běſchtej tola ſtónczнje w jenej wėzy pſchesjene.

Sa thwilku Michał woteńdźe a bě wſchón ſbożowny, ſo je tola k najmjeńſchemu měch ſuſchenych ſłowkow pſchedał. Michał bě to hižo ſedźmy měch ſłowkow, kotrýž bě na tute waſchnje w běhu ſtoch mężazow pſchedał.

Worſcha pak bě wſcha ſbożowna, ſo bě jeho na tak jednore waſchnje wotbyła.

Stolpaj krónujetaj žo modlazeho jandźela a źrjedź nich ſ małymi jandźelkami bohacźe wobdaty wolkjowny wobras, pschedstajejo źwjatu Trojizu. K stronje wuhladamy Marijanſki woltař, kotryž wobrubjatej dwaj korintiſkaj stolpaj a debja jandźelki. Nad natwarom *błyſchczi* žo *monogram* źwj. *Marije*. Druhi poboczny woltařk je źwj. Benowej poſwjeczeny. Tu ſtejı na jenej stronje podobisna źwj. Benna jako biſkopa ſ paſtyrſkim kijom a tiaru, na druhej jandźel, rybu a kluč w ruzy džerżo.

Hdyž wopuſchczimy woltarje a kročzimy pſches zyrkej, wohladamy na prawej stronje kłětku, ſpowědny ſtoł, na ſćenje wobras ſchižneho puca, na wobémaj stronomaj też cźerpjaju Bożu maczeř ſ ſchižowanym Sbóžnikom a Bożu maczeř jako roswuczowarku Sbóžnika. Do tſeciny Bożeho domu wupina žo kžor, na kotrymž ſteja byrgle. Kžor wuhladamy też k stronje hłowneho woltarja wyſche kapakzki.

Sserbja źwjecza tu wot ſtarodawna žem źwoje Bože žłużby a pilni džełacźerjo w Bożej a narodnej winizy dachu jim cźełnu mózu a ſaſchcźepichu do wutrobow plomjenjazu luboſcź k Bohu a źwojemu ródnemu ludej. *Kak poſběhowaze je*, hdyž ſchumja *mózuje ſerbſke* ſerkuſche w Bożej źwjatnizy, klincza byrgle, ſjednocza ſ hłožom pokornych kemſcherjow. Po kemſchach a prědowanju Bożeho žłowa *žołmuje morjo* Sserbowkow w narodnych draſtach pſched domom a źrjedź mużow a žonow duſchepaſtyř, poſticzo radu a łoſbne žłowo. Komuž źmějſch bjes tajenja rěczecź w maczernej rěczi ,tomu žo dowěrjich, toho maſch rad. Ale kak dołho traje tuto łjoso Sserbow katoliſkeho wěrnywuſnacza w Budyſchinje? Njeblizi žo hižo wichor, kiž chze ſtołpy ſaſchcźi cźicheho žboża a pokorneho bycza Sserbow we źwojim Bożim domje? Wohnje ſniczicźu zyrkej w létach 1429, 1618, 1686; wójny jewjachu w létach 1429, 1633 (1635 ſaſtupny žo wjelb) źwoje ſe ſcźěhwki. W léćze 1240 žo zyrkej pŕeni ras a w léćze 1691 poſledni ras natwari a poſwjeczi. Wulke pſcheměnjenje twara zyrkwje ſta žo 1864, dalſche pſcheměnjenje 1879—80, ſmutskowne a ſwonkowne nowe ponowjenje 1897 pſches twarſkeho miſchtra Kauppa a poſlednje ſwonkowne ponowjenje w ſaſchtem léćze.

*Njane a ſtruchle hodźinki je zyrkej k „Naſchej Lubej Knjeni“ doźiwiła w dobje, w kotrejž kluźieſche Sserbam jako farſka zyrkej, kaž to też ſnaty a wot Němcow pſchipoſnaty kroništa Gurlit hižo we źwojich ſpisach wobtwuſći. Dźeńża ſchumi wichor ſ nowa wokoło murjow zyrkwje, kiž wobrubjeſche nědy wohrjebniſchćo. Komu hudźi dźeńża traſch k poſlednjej hodźinzu? Prawdże abo njeprawdże? „Knjeże Bože, ſakhowaj nam naſch Bożi dom“, proſcha katolſki Sserbja a wojuja a my ſ nimi, ſo njebychmy měli nowy narodny kěrchow wokoło Bożeho domu Sserbow w Budyſchinje!

Po prawom mje to ničo njestara.

(Wobras ſe wšy.)

Nó haj wſchak, to dźemy hladacź, kak budźe Struchar jez Měrczin ſe ſwojim konjazym projeſkom wotrěſnycź. Hižo zyliczke léto traje, kaž žo powěda, a tola hiſchcźe žiu na ſamžnym blaku. Schto dha budźe, hdyž k wězy pſchiźdźe. Pſchěhracź budźe zyku kekliju, wěrcźe mi, a potom pojěźe jeho zyka źiwnoſcź k Rakezam. Potom móże ſebi łopacź wjacź a na trenérowanje chodźicź. Na jene waſchnje mohł rjez, njeje ſebi lěpje ſaſtužiť. Schižuje žo k wſchemu kaž wot k huſkenju.

Njech je kaž chze, mje to po prawom ničo njestara. Boježdła, njeprajcźe jemu, ſo žym ſchto prajił. Hewak žo mi do wložow da a potom hiſchcźe po tych por też je. Njemóžu wſchak jemu ničo pomhacź. Konjazeho rosuma nimam a ſchtoż mi ſbywa, k dobrej radże ja tajki proceź njedoſahaa. A kaž to dźeńża je, na tóždy doſcź pſched źwojimi durjemi mjeſcź. A mjerſanja też maſch, kaž tamna njewjeſta, hdyž źwojemu „nawoženi“ pjenjeſy ſa jeje dła ſniczene ſchimiczrije póſta a wón je njewutrobicźe wotpołaſa a tak ſwjaſt luboſcze wośpjet rostorhny. Tak maja młodźi a ſtari źwoje wobuźnoſcze a tuž žej njetrjebaja druhich dła hubu dŕeźcź a nohi wotběhacź, ſo bychu druhim něſchto klubu ſcźinili. Mojedła móże tódy cźinicź ſchtoż chze. Ja wo tym njerěcźu. Kaž wóndy Piſtorjej Schcźěpan na hłowje ſtawaſche a ſ nohomaj ſcharleſton pſchedſtejaſche. Wo tym njerěcźu. Tola *pſchiſchłowo praji*: „Kaž ſebi ſcźeleſch, tak leźiſch.“ A pola Struchariez žo po nim maja. Byrnjez tu ſtoržbu njemél abo ju dobył, tohodła na žanu ſelenu hałoſu njepſchiźdźe. Hdže dha chzedża też. To tola žane hoſpodarſtwo njeje, kaž cźi cźinja. Kóžde pjecź minutow ſwoje klepotaki a hrjebła ſmjenkluja a na wſchěch konjazych wikach wiſa. A cźehodła tajku drohu młócźazemu kupowacź, hdyž móże ſ zypami doczińicź? Cźehodła tak wulki ſwinjazy thlěw? To by był hdała, ſwinje plahowacź. Wóſtajcźe mje na pokoj! A na polu też wſcho wólbrnje cźini. Mje wſchak to ničo njestara, ale na źmaju tola žane běrny ſbadźał njebych. S rěpu dyrbjeſche „hemjerki“ wobſbadźecź, hdyž ſu žo létża tak derje radźile.

Jeho ſtuſod, Kudźeliz Pětr — khóts dracź a garbać — ma taſku rjanu rěpu ſtejo. A kajſe žně měſjeſche! Pola toho je bjes dźiwa. Schtóž taiku hromadu pjenjes ſdźědźi ,tón hižo móże pſchikupne hnoje mietacź. To potom też roſcze. Nětto pak cźini też, kaž by to jeho wuſchiknoſcź była, kaž bo wſcho roſumił, druſij ničo. Haj wſchak, ſchtóž tak dźěwźi, tomu žo těcźi. Hdyž jenoż by žona bóle ſa wjchěm hladała. „Jeſcź a picź ſłodźi, pſcheźo muczna a hdyž dźełam, mje bołu kaſa“ — tak je pola njeje. Moja njetrjebała bycź, tej hižo bych na nohi pomhał. Mjes nami prajene: ſaſdźenj tydźeń žo na nju *tak* roſnhěwa a jej por ſelenych pliſtow na tokſte liża da. To drje je ſłě było. Mje wſchak to ničo njeſtara, ale wołrjedź źnjow žo pod kruſchwinu źydnuzą a kuſt ſchicź! To tola žane waſchnje njeje. Kaž žo powěda, dha tam ſaſo něſchto je. Moja je něſchto źłyſchała. Boježdła, njeſjuźe to dale!

Sstyſchcźe, njewjeſcźe dha ničo, *kak* je Schimanez dawkowa reklamazija wotběžała? Njemérju, ſo budźe wiele wuczińicź. Finanzny hamt je jara wjaſny. Kaž mi powědachu, je Schiman rjez dyrbjał: „A byrnjeź Ponziej Pilatej hicź dyrbjał, ſpuſchcźicź tu wez nochzu.“ Mój bożiczko, Schimano, ty wſchak ſ cźokom ſcźěnu njeſpſchebodźijch. Měniſch ſnadź, ſo žy wo něſchto thmańſchi hacź my. Wſchitzy druſy mója ptacźicź, ſo jim wocźi ſteja, a *ſ nim dyrbja nekajte wuwjacźe cźinicź*. Dokelź pjenjeſy ja kwaſ ſwojeje dźowki trjeba. Schto? Tak ſo to poſłuchna. Dodźiwacź ſo njemóžu ,kak je Wicźaſej Arnoſcht ſo do teje kawki ſahladacź mohł. Radicźo by ſebi Rjeczłej Khatu wſał. To by ſchikwanu žonu měł. Se ſwojim dołhonohatym bacźonom njech žo ſa ſchłenzu tyknycź da. Mje to ničo njeſtara, wſchako ſej ju bracź njetrjebam. Ale aj praja, luboſcź padnje druhdy na hnójnu hromadu. Tak to je, hdyž cźi młode thdałe bóle wocźi njewocźinjeja a žo takle wobłěcź dadźa. Mje to ničo njeſtara, mam ſwoju Wórſchu ,ale ſchtóž njecha błyſchecź, dyrbi cźucź. Njech žo ſtarataj, ak mójetaj hromadźe wuricź. Nam też nichtó njepomtha, kiž žmy žej do kłětki ſaſełſi. Mojedła njech dźeſacź trócź kwaſ ſwjecza. Niż pak ničo wubledźicź, ſo žym to abo tamne rjekk. Mje wſchak to ničo njeſtara, nimam ſ tym ničo cźinicź a njechcam też ničo cźinicź mécź. Ale Paulikez nana *dła jej njemóju wumuſlicź*, ſo je žo dał narěcźecź. A jeli žym prawje błyſchał, je hižo kuſt hotowa. To by najhłupiſche było, ſchtoż moh cźinicź. Wěſcze, kak bych cźinił, *bych-li to ja był?* Wón je tola hiſchcźe pſchi łetach. Njebych prjedy kublo wotedał, doniż hiſchcźe bych mowł pożledniu kóſcź hibacź. Njech młodaj na naiſtwu cźehnjetaj A jeli mi wulke „ſcharenzle“ cźinitaj, cźiſnu jeju won. Wěſcze, tak wérno hacź tu ſtedźu, dołho to njepóndże ,to budże hadrija a pliſty budża ſnadź, hacź žo wſcho kuri.

Nó, mi móże wſcho jene bycź. Wſchako mje njepotrjechi. Mojedła mója ludźo cźinicź ſchtoż chzedża, to mje w najmjeńſchim njeroshori. Wo tym ſ zyka njerěcźu. *Schto tu ſchto tam*, ma dźe kóždy je ſobu doſcź cźinicź. Tuž žo njetrjeba wo druhich ludźi rěcźecź a torhacź. Schtó naſ jich wobſtejnoſcze a naležnoſcze ſtaraja. To hiſchcźe ženje cźinił *njejžym* a njecźinju. Naſch jedyn tola taſka ſtara kleſkawa, hłupa bambora njeje, niż kaž Schtrěkotakez Jěwa, kiž ničo dale njecźini hacź ja ludźimi nuſchli a cźuſchli, ſa khribjetom ludźi wobrěcźi, wot nich torha a cźi, ſo žo rjady ſhibuja. Se ſwojej grawocźiwej hubu a leſnym ſajnom nacźini njeměra. Do wſcheho źwój nóſ ſnka. Nadobro žo ſama wo ſebje ſtaraka, *kajka woko:o kaſy*. Njech ſej ſwoje *nohajzy* ſapłata a ſahrodku wupłěje. Naſ njech na pokoj woſtaji. Kóždy mjece pſched źwojimi durjemi, praji pſchiſchłowo. Ta pak cźini namopak, t njerodna bachtawa, ta ſtara „klocza“. Byrnjeź mje to ničo njeſtarało, ale tajte něſchto ſnjeſcź njemóju, ſa khribjetom na ludźi ſwarjecź, kaž wona to cźini. — Korcźmarka, hiſchcźe jene koło. Ach, je *runje* won ſchła, te ſtare drjechmo.

Cyrkwinske powěsće.

S Buowſ.kina.

11. mjeńſca po ſwj. Trojizu, 28. auguſta 1927.

W **Pětrowſkej zyrkwi** ma ranjo ½8 hodź. faraŕ Berg a pſchih. w 12 hodź. ſarař Menke prědowanjo.

W **Marijnej-Marczinej** zyrkwi rano we 8 hodź. ma ſarař Paul ſpowědź a ſwj. wotkaſanje, pop. w 9 hodź. ſarař Menka prědowanje.

W **Tuchorſkej zyrkwi** ma wjeczor w 6 hodź. duchowny primarius Fröhlich wjeczornu nutrnoſcź.

Sběrka ſa Evanj. towaršchowmu.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleńſka hodźina ſa njedźelnicze.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. je w Evanj. towaršchowni biblińſka hodźina.

Gustav-Adolfſke ſónſke towaršſtwo njeſeńdże žo 2., ale hakle 9. ſeptembra pop. w 4 hodź. w „Sozietät“.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. pſchihotowanje ſa dźeſacze kemſchenje na Hrodowſkej haźy 6.; ſarař Große.

Tydźeńſku žłużbu ma w Pětrowſkej zyrkwi ſarař Menke, w Marijnej-Marczinej zyrkwi ſarař Paul.

S Bukez.

11. mjeń. po ſwj. Tr. rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a ½10 hodź. němſka Boża žłužba.

Směrća: Marja Madlena ſwud. Akermontka rodź. Hórcźanſkez, ſiwnoſcźerka w Sſowrjezach, 73 l. 5 m.

Położenje zakładneho kamjenja wustawa za hłuchoněmych wučobnikow w Drježdźanach.

Sſrjedu 24. ſnjeńa popołdnju ½5 hodźin ſeńdźechu žo wDrježdźanach na Wyžokej dróży cźo. 58 žobuſtawy ſaſtaraczerſkeho towaršſtwa za hłuchoněmych wucźerjo hłuchoněmeje ſchule ſtarſchi a pſcheczeljo hłuchoněmych dźěcźi atd., jo bychu ſakładny kamjeń za ſtatny wuſtaw ſa hłuchoněmych wučobnikow położili. Jako ſaſtupjeř miniſterijow běſche miniſterialny rada Rißau ſ dźěkowneho a ſaſtaraczerſkeho miniſterija a wyſchſi knjezeřſki rada dr. ſe Schuch ſ miniſterija ſa ludowu ſdźěłanoſcź pſchitomny. S krajnotwarſkeho hamta bě wyſchſi twarſki rada Koch pſchitomny.

Prěni pſchedźěwa ſaſtaraczerſkeho towaršſtwa, nawjednik wuſtawa Weidel wuwjedże we ſwojej narěcźi ſnadź ſcźěhowaze: „We cźaſu wobydleńſkeje nuſy a wulkeje biesdźěłoſcźe je hłuchi jara hubjenje ſtajeny. Jemu pobrachuje ſobu najleſpſcha bróń we wojowanju w źiwjenju: *ſłyſchenje*. Pſchi wuſwolenju dźěłopłatyjach ſo ludźo bjeje ſłyſchenja *najpróżdy* wotpokłajaja, dokelź ſo próżn boja, pſchi dźěle jim wot huby wotcźitacź, ſchto chzedża. Tuž je hłowna ſtaroſcź wſchěch tych,, kutrychž dóńt polepſchicź. Wobjeteja hižo wuſtawy ſa ſtarych w Zwikowje a Drježdźanach, hdźež ſtari hłuchoněmi ſo pſchijimaju. Tola to je jenoż połocźne ſaſtaranje. Najležeje je dobre ſchulſke wuwuczowanje a wołeżbe dobre pſchihotowanej na poſdźiſche powołanje Wuſtaw ſa hłuchoněmych dyrbi pomhacź hłuchim hółzam, kiž w Drježdźanach njebydła a też w běhu wucźobneho cźaſa ſaneho miſchtra njenamakaja „pola kotrehož móhli bydlicź, tu bydlenje měli. Na to waſchnje wužija łepſchinu powołanſkej ſaradźernje, tym ſo miſchtr pożrědkuje. K tomu pſchiſłuſeje, ſo mója powołanſku ſchulu wopytacź a tak pódła praktiſkeho też *theoretiſke* wuwuczowanje maja. Hacź dotal njemějachu cźi, tej ſwonka Drježdźan a Lipſka bydlachu, ſaneje móżnoſcze, pokračowanſku ſchulu wopytacź. Piſches tutón wuſtaw je nětko móżno, najwjazy hłuchim dobre roſwuczowanje ſa powołanje dacź. Bjeſe pomozy wſchelakich kruhow njeby towaršſtwu móżno było, twar ſapoczecź. Dwaj dobrocźeſtkej konzertaj pſchiniješechu ſakožny ſond, pomoz dobrocźeſtk. miniſterſtwo, pſchewoſtajenje twarſkeje měſtnoſcze pſches miniſterſtwo ſa ludowu ſdźěłanoſcź a ſwólnjowſcź knjeſa wyſchſcheho *twarſkeho radu Kocha*, po kotrehož naczilku ſo wuſtaw twari a tłž je twarſki dohlad na ſo wſał, ſpěchowachu zyłk tak, ſo móże žo ſ twarom hižo ſapocźecź. Jutry 1928 nadźija ſo towaršſtwo, wuſtaw pſchewjacź móh. Tola je nuſne, ſo žo hacź do toho cźaſa wjazy pjenjeżnych ſrědkow nahromadźi.“ W nadźiji, ſo hiſchcźe ſo dalſchi dobrocźeſtjo namakaja, kotřiž twar ſpěchowacź pomhaja, *dźakowaſche* žo rěcźnik wſchěm, kotřiž ſu wożobinzy ſ tym hłuchim pomhali.

Po pſchecźitanju liſtcźiny, kotraž žo do ſakładneho *kamjenja połoži*, pſchejachu ſaſtupjerjo wyſchnoſcźow wuſtawej wjele ſboża do dalſcheho pſchichoda.

Katastrofa při Montblancu.

Sſrjedu wjecźor ſta žo na żeleſnizy je ſubkatymi kołami mjeſ Chamounixom a Montenverſom njedaleko hory Montblane w franzowſkich Alpach na tak mjenowanej Montblanc-żeleſnizy ſakoſtne njeſhoże, pſchi kotrymž 20 wożobow źiwjenje ſhubi a 30 bu cźeżſy ranjenych. S turiſtami napjelnjeny cźah wotjéżdże w 5 hodź. popołdnju ſe Montenverſa do doła. Lédna běſche 250 metrow jél, jako nadobo ſpinadła ſapraſchku. S pěchezo wjeſchej hróbnej ſpěſchnoſcźu cźerjeſche cźah, kiž ſ lokomotiwy a dweju wożow wobſtojeſche, do doła. W druhim wożu mężeſche rjadowak telko buchapſchitomnoſcze, ſo nuſowy powjas ſcźahny. Se njeſměrnym ſtorkom wożia wóſ na kolijach ſtejo. Puczowazy buchu ſhětro roſtſcźahjeni, woſtachu pak njeſranjeni. Mjes tym cźerjeſche lokomotiwa ſ prěnim wożom ſ dźiwjej ſpěſchnoſcźu dale a padże ſ nim hłónczńe do 15 metrow hłubokeje ſchkatoby. Wjednik lokomotiwy bu na měſtnje morjeny. Tepjeř pak bu pſches nékajki ſtork lokomotiwy ſ njeje cźěžnjeny a jemu žo kaž ſ bohom žaneje ſchkody njeſta. S roſbitkow ſmuczahachu puczowazy murkbowaneho woſa, kotřiž na pomoz pſchiſchłowatachu, dokla 18 morwych a 30 ſranjenych, ſ kotrychž ſu ſwjetſcha wſchitzy jara cźeżſy ſranjeni. Se Chamounixa ho hnydom pomozny cźah k měſtnu ſnjeſoženja poda. Też autowa kolona bo wupóſła, ſo by ſranjenych ſwotwoſyła.

Wo pſchicźinje njeſboża njeknjezi hiſchcźe doſpołna jaſnoſcź. Jeni wimuja ſpłuhy ſnéhowy njecźeł, do kotrehož je cźah pſchijéł, ſ cźimż ſu bułe kolije jara maſate, ſo ſpinadła prawje pſchimacź njemóżachu. Druſy pak maju ſa móżne, ſo je pſchi *wotjéżdże* cźaſa ko *kruch* ſpinadłoweje pſchiprawy wotkemiło. Na kóżdy pad je wéſte, ſo ſubkata cźerjeſta pſchiprawa prawje ſkutkowała njeje, a nthżła ſebi, ſo je cźežkowożbadźeny cźah pſcheruce jéż ſapocźał a ſo ſubkowe koleſa njeżbu prawje ſapſchimnycź mohłe. Licźba morwych je ſo pjatk pſchipołdnju na 20 powyſchła.

Zapóslane.

(Bjez zamołwitoſce redakcije.)

Swj. Jana 3, 20:

Kóždy, kotryž źle cźini, hidźi ſwětło a njeńdże na ſwětło, zo njebychu jeho ſkutki ſo pokhłoſtale.

Swj. Jana 3, 19:

Cłowjekojo cźmu bóle lubowachu, dyžli ſwětło, přetož jich ſkutki běchu **zle**.

Tak praji Zbóžnik a nětko přirunajće zamjelčenje wotpohładow biskopowych dła nanuzowanja **n ě m**ſkeho fararja! Jeli za ſpomoženje duſow Budyſkich Němcow je trěbny němſki farař, potom też wſudźom druhdźe w Serbach a w Němcach a potom póſcelće wſitkich ſerbſkich duchownych do miſijonow, tam budźa jich miſionſcy biſkopojo z wotewrjenymi rukami přijeć, mjez tym zo doma . . .

Sorabus christianus.

Zjawne naprašowanje na Mišnjanſkeho biskopa.

Što móże biſkop před Bohom, před cyrkwju, před bamžom, před ſwójim ſwědomjom, před Němcami a też před Serbami zaſtupować a zamołwjeć:

„Něme Němcam abo farař za wſitkich?“

Němcy žadaja ſebi fararja, kotryž **n ě m ſcy** móże a nic też ſerbſcy, kotryž potajkim njemóże „wſitko wſitkim być“, kaž ſwj. Pawoł praji — a jim je biſkop po woli, dokelž je jich wjacy.

Serbja žadaja ſebi tajkeho fararja, kotryž móże wobej rěći potajkim z jenajkej luboſcu wobémaj ſłužiť a ſłowa ſwj. Pawoła dopjelnja. Tych biſkop wotpokaza, haj jim kaž w Khróſćicach při poſwjećenju wojerſkeho pomnika a lětſa w Ralbicach při firmowanju dobre wučby dawa „wo narodnej napjatoſci“ (nationale Überſpanntheit). Wšón ſerbſki lud přiwoła biſkopej: *medice, cura te ipsum*, lěkarjo, lěkuj ſo ſam a dźij najprjedy Budyſkich Němcow lěkować a tym to praj, štož ſtajnje Serbam přěduješ.

Vox populi, vox.

Zjawne naprašowanje

na knj. měšćanſkeho radu Brugera, redaktora Descyka a druhich agitatorow za Centrum pola Serbow.

K lětu budźa zaſo wólby. Budźe zaſo rókać: **Ins** Wendenland wollen wir reiten?

Ein dummer Zentrumsmann.

Z Łużicy.

S **Biskopiz.** (Dżaty maja so sobu dawacz.) Biskopizy słuschejo do tych městow, kajchiż bywa mało, hdyż njemuzy so sarunanja radnym bobustawam a měschczanskim sapósłanzam njepłacza. Sozialdemokratzi su namjetowali, wot 1. haprleje sa radne bobustawy po 40 hr. a sa měschczanskich sapósłanzow po 20 hr. měsazńe, dokelż mnoze hinc bobustawam jich frakzije możno njeje, wudawki se symoje móschnje sapłaczeż. Zyklowna suma swjezini letnje 7680 hriwnow. Wobsahnuty so, dżaty hakle wot 1. sept. wupłaczeż, hdyż běchu so wschelake bobustawy měschczanskim stron pschecziwo tomu wobrozżile i tym wo podstatnjesnym, so su měschczanske sastojnstwa z czestnymi sastojnscżenja tukhwilu njesnjeżu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Peniga.** (Wostaji jeho leżo.) Tudomny mlody fabrikski dżełacżer padny blisko parkoweje restauragije tak njesbożownje, so żez wobej ruzy stama. Jeho pschewodżerka wostaji sranjenemu leżo a dżesche swój puez dale. Nasajtra rano jeho namakachu a dowjesechu jeho do khorownje, hdżez na sczehwli sranjenjow wumrje.

* S **Risy.** (Wulki wohen.) We wutornej nozy spali so parna zhuselowa twornja w Popitzach. Wohen bu nasterje sakoženy. Wot dwě lět żem so w tutej tworni wjazy njedżela. Wohen wudrje w buschzasej tólni. Spěschnje so na srjedżne a hlowne khěże swupschestrěwasche. Bórzy so twornja jene jeniczke wohnischczo. Daloko běsche widżeć. Dokelż wody pobrachowaschche, njemóżachu haschcż. Wobżedżeż a tam bydlaza swójoha njemóżachu wjele nadobu wuthowacż. Wschě twarjenja so do czista spalichu.

S **Lipska.** (Psched czah so czišta.) Pola Machers je so srjedu mloda holczka wot wozbožinskeho czaha pschejeżcż dała. Jej bu hlowa wot tyla wottorhnjena. Schtó ta holza bě, njeje so hischcże swěsczito.

S **Leißniga.** (Wapor njedobrego waschnja.) 7-letnego Otu Bendera z Naunhofa pschejeżdże naklabjeny rěblowony wós, na kotryż bě so sady pschipowěsnył. Pschi tym so tak czężzy stanł, so njedżiwajo na bórsomnu operaziju w khorownł zemrě. — Hižo często je so na stracht kodżbu czinilo a tola so sahy dżerżi na wosy powjeschcja.

S **Kamjenizy.** (Hdyż dwaj na koleju jědżetaj.) To je żeż taki njepoczink, dwaj na kolejn jěcż. To je tu czežke njesbože sawinowake. Rójż dróhi jědżesche 28-letny dżełacżer, słubi móz na swojim koleju a strały do nadrózneho czaha. Bytrjnjeż nawjednik hnydom pimał a wós nimale na blaku stejo wosta, pschindże jěsdżeż tola pod prědkowny wós a dyrbjesche so jara czężzy sranjeny do khorownje dowjesecż, hdżež mětko leži. Sdobujeżdżerjej so porażdżi, w pohlednim wokomiku wotpkoczicż, a tak je strachom woteidże.

* S **Lichtenjeina-Callenberga.** (Bijenża se sruhnym wukonzom.) Pschi krwawnej bijenży w tudomnej korczinje bu 27 letny hórnik Kopp z Bayerskeje wot żwojich krajanow tak pschebity, so dyrbjachu jeho do khorownje donjesecż, hdżež bórzy na żiwoje sranjenja wumrě.

* S **Hally.** (Żort a jeho srudne sczěhwki.) Prawje słuhy żort dowolschtajał żebi mlodaj człowjekaj, wolkhodny puczoważ a student medeziny w nóznym spěschniku wot Lipska do Hally. Medik mějesche pschiprawjeny nop pschi żebi. Mloda człowjekaj pschindżeschtaj na mytlicżu, nop pschi jěsbje pscheż tunel pscheż wokno żuzbudneho wotdżela dżerżecż. Tam wuhlada mloda holczka nop, sasschtkny a padny do womory. Hdyż sahu k żebi pschindże, pocza njemdrieć, tak so dyrbjachu ju sanitetnej straži pschepodacż.

* S **Magdeburka.** Wo mordarstwu na Lipscżanskim schoferu Waltarju Wittigu hischcże so sdżeluje, so ku jeho pschiwuznu do Magdeburka pschikhwatali. Magdeburscki knježerski prezidenta je 1000 hrunnow wustajił za powdżicje, kotreż k popadnjenju a k pschepokasanju słodnika pschinoschuja.

* S **Magdeburga.** (Spodżiwne mordarstwo na jenym schoferje.) Mjes Herrenkruy a „Wjelkej korczmu" wobkedżbowachu injasori dżełacżerjo, so jedyn Lipscżanski auto hodżiny dołho bjes schofera sleji. Skónczuje dżechu blize a wuhladachu schofera z ranu we hlowje prědku do hromadu żypnjeneho żedżo. Jeho do Magdeburgskeje khorownje dowjesechu, hdżež bórzy na sczehwli swojeho sranjenja wumrě. Najsterje je żobudżerjej jeho wot sady zaslelił. Prědne wokno bě mjenujzy woczinjene. Schofera njejsu pjecza wurubili. Pschi nim namakachu wjesch su pjenjez. Magdeburgska policija za dalschim śledżi. Też wot Lipska je kriminalny sastojnik wotpósłała, so by pomhał spodżiwne mordarstwo wujasnicż.

S **Walkeho Petersdorfa** w Schlesyjskej. Smijizy so lětha sabo jara czasto pokasuja. Na tudomnym gmejnskim hamcże buchu hacż dotal 400 schtuk wotebatych. Na jenom dnju, 18. augusta, bamo 64 schtuk. Nowy rekord tohole „sporta" je lěbny dżełacżerjej postajił: wón sabi na jenom dnju 58 smijizow.

Se **Schweidnitz.** Tudomna warcża bésche tótki a bérny jědża a bórzy na to jo wody napita. Jónsta khorje a wumrě sa dwaj dnaj pod wulkimi czwilemi.

* S **Lichtentanne.** (Kedżbu pschi sranjenjach.) Wobżarujomne njesbożo sta so z 18letnej djowku piekarskeho mischtra B. w Lichtentanne. Wona bě so pscheż tydżenjom pschi wotkładżenju żita z hnojowymi widkami z łopka do wulkeho palza kłóla a njemějesche tohole małeho sranjenja dale kedżbu. Rana bě mjes tym sazita, ale póndżelu sacżu holza bolosecż. Lékar swěrcżi ranjazu wimu (Wundstarrkrampf,) pschi kotruż je mloda holza wumrěła.

* S **Barlina.** (Schtyri krócżne wumoženje żiwjenja pschi jesbożu na żelesnjży. Schwizarske Zarnegijowe wusiajenje sa wumoženjowy żiwjenja je pschekupżej Heinzej Forthmannej w Barlinje błěbornu czestnu medaliju a czestny diplom spożżilo: Forthmann bésche pschi czežkim żelesnistim njesbożu w Bellinsonje w lěcże 1924 schtyrjom człowjekam żiwjenje wutkowat, na to waschnje so w palazem wosu wokno wubi a żiwjeho nana, żiwoju macż, żiwoju żotru a dalscheho sranjeneho won wunjeże.

* S **Cżopliz-Schunowa.** (Shromadżizna katolikow.) W Cżoplizach wotmě so shromadżizna katolikow. Mimo dieosańskeho pikpa dr. Groża a wjele sapósłanzow a senatorow a wyżokich duchownych běchu mj. dr. pschikhadżeli narodny rada Schönsteiner (z Wiena) sa sadżerwaneho dr Seipela, wjerch z Löwensteina (z Bayerskeje), P. Wjedrich Mauchermann (z Minichowa), P. Chr. Louanroth (z Achena). Bamż bě postrowjazy bopjti pópjał, toharunja justizny minister. Pschi żwjedżerskich Bożich służbach zmahowachu so 50 khorhojow. Hlowna shromadżizna wotmě so na Hrodowym namésću, na kotreż so po němskich nowinach na 25 000 ludzi wobdżělichu. Nécże so z pomozu wótjerżeżcżakow wosjewjachu. Na to wotmě so wulkotny żwjedżerski cżah.

* S **Saca** w Cżěskej. (Wot pżow rostorharja.) 10-letna dżowka krawza, Lejna Bětnarjez w Zarowje, dyrbjesche pola jenoho ratarja něschto wobstaracż. Na dworje dachu so pży wobżedżerja do dżěcża. Bytrjnjeż ste smějachu z kjeni wobdżělkalne, puschcżichu Hanle żwój wopor, hdyż bjes wědomja a z wjazorych ramow krawju sezo wosta. Pży běchu ji njesbożo a zylu prawu stronu cżela rostorhale.

* S **Brüßla.** (Namakanje prastareho cżolma.) W blischcżi Guidoweje podkopti w Obergeorgenthal bu pschi wutrywanju prastary cżolm, tak mjenowany „Einbaum," namakany. (To je z jenicżkeho donka wudżełany cżolm.) Pod namjedowanjom wulzywustojnych Brüßlskeho měschczanskeho museja bu żadna namakanka njesranjena wukhowana. Tute prahistorische jědżadło je najstarsze w cżasach wokoło Khrystusowego narodu nastało, schtoż wěsnje wustojni z geologiskeho położenja hrudża. Potajkim by na 2000 lět stare było.

Smjerć pred wočomaj.

S djenika japanskeho komandanty podmórskeho cżolma na dnu morja.

Hdyż so japanske łódże krótko po żwojich mulkich manewrach do domjazeho pschistawa wróczichu,, pobrachowasche jedyn podmórski cżołm, kotryż jedyn z najwuschitkich offizirow nawjedowasche. Mulkodmiral w Tokiu pschikasa, so so hnydom za nim śledżi a sběhnje. Po nekotrych dnjach cżehnjechu łódże podmurjeny cżołm do pschistawa. Hdyż komišija do njeho sastupi, so jej żałosny wobras posticż. We wěži nadebżedżechu cżełko komandanty a sprostnjene porsty sadusczeneho dżerżachu nětkaste kopjena, wusko napinane. Smjercż psched wocżomaj widżo je offizjer telko smużitosce měł, niż jenoż winu katastrofy a w formje rapporta (wosjewinja) na żwojich pschedstajenych napisacż, ale też żwoje duchowne położnje pjecż mjesnjchinowo do żmjerczje nacżisnjnecż a khežorej starosci wo sawostajenych podmórskeho muzstwa pschewostajicż.

„Bytrjnjeż njewědjak" sapocżnje kapitan żwój pisomny nary, „kak mohł porok, so żym podnurjenje mi dowěrjeneho podmórskeho cżłoma sawinowat, wote mnje a wot mojich ludzi wotmalicż, dyrbju prajicż, so żu wschitcży na tutym cżołmje żwoju winowatosci hacż do poslednjeho wokomika wukonjeli.

Ssmy pschedpiżane pospoty i gasolinom cżinili a tak pschehłuboko do wody pschischli. Hdyż chnyhmy komorczti sawrjecż, dohladachmy żo, so bě so rjeczas rostorhnył. To bě hižo pschepozdże za pomoz. Dżeł cżołma bě hižo so i wodu napolnił. Cżołm so dale a bóle podnurjesche. Też elektriska żwęża japraji a tak běchmy w cżmi. Bórzy po tym nastachu żędżete płuny. Njemóżachmy skoro wjazy so dychacż. Cżołm żydny żo na dno. Nětko nam nicżo njesbożowasche hacż i ruku wodu wuklumpacż, dokelż elektristi prud wjazy njedżełasche. Wschо to pišam we hlownej wěži 3412 hodżin. Woda postupuje spěschnje a żahа mi hižo hacż k nošej. Drasta je so wody napika a wschěm je syma. Klumpa je sastała. Wodu dale klumpacż bżesche njetrjebawschi pospyt. — Myślu, so dyrbja so offizerżo a muzstwo sa podmórske cżołmy i najkmaršeho cżłowjeka materiala bracż. Moji ludżo żu żwoju winowatosci cżinili. Ssym spokojom! Mój testament namakacże w jenej kdinje mojeho pikaka w Karasaki.

Nětko dowolam żej na Jeho khežorsku majestoscż podwólnje prósżwu wupraiicż: „Bych chcył, so sawostajeni moich ludzi njebychu nuzu cżerpjeli. To je jenicżka starosc' kiż mje w tutych wokomikach hori. Też proschu, mi cżehowaze wosbohy postrowicż (cżehżuja mjena). Nětko je 12,30. Dych mi sapraja, sacżuwam gasolin we żwojich płuzach, żym na pół sajedojczeny . . . 12,40 hodżin . . ."

Potajkim 12,40 hodżin je żmużity kapitan k poslednjemu rasej wodydhnyć. Japanska cżaze jemu pomnik stajicż k wécżnemu wopomnjeżcu na żelezny dżiżiplinu, kiż — sama psched żurowej śmjerczu njezofasche.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 27. augusta 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1995	100 pólsk. markow	46.85
jendżelski punt .	20,416	100 čěskow. krónow	12,446
100 šwajc. frankow	80,975	100 franc. frankow	16,46

Na Barlinskich wikach běchu posticżenja privatnych diskontowy nimale wulke, tohodla wostachu bjezwe pjenjezy bježne. Powschitkowne ménjenje pschecżelne. Postupowanje żitnych płaczijnow njeczinjeżche żadyn saczijschcż, dokelż żu żitne żně świetżeschcżo dżela dowożene, tak so njewjedra wjazy rożku njerowhroża.

Na produktowych wikach běchu płaczijny skrucżene, bamo stupachu. Pschiwożenje rożki je żnadnje, pschenży dożpahaże, sa dobrym jeczmjenjom so napraschuja, też wotwży so pomałku po wczerawschim njedostatku shraba. Zentnar płaczesche wczera

w Barlinje:

pschenży 13,85—14,50hr., rożi 11,55 hr.
harcż 11,75 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11,20—13,60 hr., jeczmjenja nasmjerkeho 10,15—10,45 hr., wowża 10,10—10,70 hr.

Ssudnisce pschehadżowanje:

póndżelu, 29. augusta 1927

w Ssulschezach, w 17 hodż. w korczinje 1 zentrifuga.
we Wulkim Cżiżku w 9 hodż. w Gotschez korczinje 1 wupschestrěwak (Chaifelong),
we Wulkich Sdżarach w 10 hodż. w Streublez korczinje 1 pišanjka maschina, 2 mužźez, 2 żónjez kole,
w Dubrinku, we 18 hodż. w korczinje 1 vertiko, 1 sofa, 1 schkleńczanny khamor, 1 drastowy khamor, 2 żónjez kole, 3 jěcharske žedka, 2 komotaj, 1 żujawa, 2 hospodarskej wosaj ,1 zentrifuga.
w Kulowje w 13 hodż. „k 3 krónam": 1 wulka waha, 2 sofje, 1 schkleńczany thamor, 1 schijaja maschina, 2 drastowaj khamoraj, 1 blido, 1 łožo z pożleschcżom, 1 dżelbu muki, jeczmjenja, rożki a wotrubow.
w Kocżinje w 16 hodż. w korczinje: 1 żwinjo.

Škrowe depeše.

Schkrowa powěcżej wo wjedrje ja sulije njedżelu: Ke dohlemu wjeczoru jara wělikliše i deschczemi, k polnju nimale stajne, powschittownje w Němskej nimale wětrojte a khłodne wjedro.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po zlotej hriwnje.

	26. 8.	25. 8.
Pšenica	280-284	277-281
rožka	237-241	231-235
nal. jačmjeń	226-274	—
naz. jačmjeń	203-200	203-209
wows	201-213	—
kukurica	196-197	196-197
pšeńć muka	36-38,00	35-37,50
ržana muka	32-34,00	31-33,25
pš. wotruby	16,00	16,00
ržane „	15,25	15,25
rapa	290-295	285—290
lane symjo	—	—
hróch	24-27,00	24-27,00
pjeluški	21-23,00	21-22,50

	26. 8.	25. 8.
bany	22-23,00	22-23,00
woka	22-24,00	22-24,00
módre łupiny	15-16,00	15-15,75
žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
seradella	—	—
raps. wosušk	14,80-16	14,80-15
lany wosušk	22-23,50	21-21,40
poon. melasa	—	—
bérnj. kruški	22-23,00	—
syno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,40
ržana słoma	1,15-1,8	1,10-1,25
pšeńć. „	0,80-1,10	0,75-1,05
wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
jačna „	0,65-0,85	0,70-0,80

Drježdżańska burza (26. 8.)

Pšenica	275-280	bérnjace kružki	37,00-37,50
rožka	237-245	pšeńć. wotruby	13,80-14 50
nalétnł jačmjeń	260-275	ržane wotruby	15,20-16,40
nazymsk. jačmjeń	218-223	pšeńčna muka	47.50-49,00
wows	265-270	ržana muka	36.50-38,00
čerwjeny dźećel	235-240	woka	28,00-29,50
raps	300-310	pjeluški	29.00-30,00
kukurica (Mais)	197-200	hróch	33,00-37,00
suche truhańcki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,00

Wiene płaćizny stwórtk 25. VIII. Wšo po złotej hriwnje	**w Kamjencu** za 1 centn.	**w Lubiju** za 1 centn.
Pšenica	12,25—12,50	12,00—13,00
Rožka	10,50—10.80	11,30—11,80
Jačmjeń (nazym.)	9.50—9,80	10,00—10,40
Wows	13,00—13,25	10,00—11,00
Syno	2,00—2,50	2,25—3,00
Słoma z maš. młóć.	1,00—1,25	1.30—1,70
Słoma k zasłanju	1,25—1,50	
Słóma z ruku młóćena	2,50—2,75	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,50—5,00	3,80—4,50
„ bać na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2,10	1,00—1,10
Jeja	0,12—0,13	0,13—0,14
Přenčne wotruby	—	7,60—8,00
Ržane wotruby	—	7.80—8,20
Pšenčna muka	—	21.00—21.75
Ržana muka	—	18,00—19.00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	12—18	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

27. awgusta 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,—	2,60
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	2,80
Pšenčna muka	1 „	0,56	0,60
Ržana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0.28
Jědźna butra	1 kg	4.20	4.60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,66
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Listowanje.

K. Sch. Prawo na rukowanje je žo Wam lubiło. Po § 485 stat. sak. knihi (BGB) dyrbiśće w běhu dwojoch dnjow po 16. měrcu pischekupjej njedostatki wotsewjeć a we běhu 6 njedźel po tkónčenju rukowanskeho czasa wobstórhby sapodacź. Po spodźu teje wobě sanjechaj a tak žo prawa wsdak, wěste sarunanje žej žadacź.

R. B. Adventistojo žu wot Wilh. Millera (tehodła też Milleristojo) w Pittsburku (w Ameriźy) 1831 sałożena wotscheźelka (Sekta), kotraž bórsmny widźomny sałožischkhad (adventus) Khrystusa prebuja. Wumjeł tutón „podawk nimosta, to tulich wěrjowych njemysli. Kotriž židowski sabat žwjecza, mjenuja žo sabatistojo. Wosm žwjatu Trojizu prija, hewak pak jara krute a pomerne žiwjenje wjedu. Wustupowachu najprjódy 1844 we Washingtonje a maja wot léta 1875 jedyn předatki seminar. W lěcze 1893 naliczichu žo na 30 000 pschiwisnikow. Nětko je jich liczba wjele wjetscha. Jich puczowazy předarjo hauja žo też w Europje wokoło, wosebje w Schwizy, žu pak też žwoju propagandu do Němskeje pschenjesli. Rozsčerjeja traktaty (jednanja), knihi a czasopisy „Herold der Wahrheit". Pschiwisnizy žo hischcze do druhich wotscheźepkow dźela.

Směškl.

** **Wón.** „Je-li wscho na prěki póndźe, budźemoj pola twojich starschich bydlicź." Wona: „To njeńdźe, Hanžo, cźi žno po jeje starschich bydła."

** **Plazk cźehnje.** Najprjódy prošesche Jank jara wo plazk (wo sahrodnu mjatlicźku — Pfefferminze.) Ódyž mějesche jón khwilku w hubje, běsche struchle placźo k nacźeri: „Mamka, mamka! Tón plazk w hubje mózne cźehnje!"

** **Najlepschi wulkhow.** Dwaj wandrowaj běschtaj kóždy na swojim puczowanju wulki kruch hužyzy dostałoj. Jedyn swój kruch hnydom sjě, druhi — bóle slutniwy — běsche jej swój pórzsion sthowak. W hospodze dostałchtaj jenu sjtwu hromadźe. We nozy bu tón, kiž bě žwoju hužyzu hižo sjedł, jara hłódny, dopomni žo na slutniwosć žwojeho towarscha, stany mjeleczo a pyta w jeho khołowach za hužyzu. Njenamaka pak niczo. Pschepkatjany a hłódny lehny žo sazo do loża. Ódyž wotnuzi, wuhlada, kak jeho towarsch žwoju hužyzu wjeńcze jź. Sawisitnje žo woprascha: „Praj jenož, hdźe dha ży twoju hužyzu wulkhowaš?" Na to druhi źmjeło wotmołwi: „Tebje tola znaju, njepłecho, w twojich khołowach."

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nastupa: Najwysche napokoženje 1927.

Sjawne namołwjenje

k wotedaczu dawkoweho pschisiwjenja za wobrotowy dawk, dołhodny dawk a towarstwowski dawk za 1926/27.

I.

Wobrotowy dawk, dołhodny dawk a towarstwowski **dawk napokoži** žo najwmu dawkiplaczerjam,

a) kotriž žu měli dołhody z ratarstwa, hajnistwa, sahrodnistwa a hewascheho njepschemyšłoweho wobdźełanja semje, na hospodarske léto wot 1. julija 1926 hacź 30. junija 1927, pschi jenož pastwowym hospodarstwje a jenož plahowanju stotu město toho na hospodarske léto wot 1. meje 1926 hacź 30. haprleje 1927.

b) kotriž žu po pschedpisach wikowanskeje sakońskeje knihi winowacźi, so knihu wjedu, abo so, hacź runjeź winowacźi njejsu, knihi po tychle pschedpisach wjedu za hospodarske léto, za kotreż pozjadnje wobsamkuja, hdyž je žo w prénjej połojzy protyczneho léta 1927 skónczyło

Dawkidawarjo z wjazorymi w 1. wotrěsku mjenowanymi hospodarskimi létami, z kotrychž žo jene hospodarske léto w druhej połojzy protyczneho léta 1927 skónczi, žo halle potom z dawkom napokoja, hdyž je protyczne léto 1927 žo minyło, hacźrunjeź by žo jene hospodarske léto w prénjej połojzy protyczneho léta 1927 skónczyło.

II.

Dawkowe pschisiwjenje maja pod I. mjenowani hawkidawarjo wotedacź:

1. Za **wobrotowy dawk** wschitzy, kiž žu z wobrotowemu dawkej winowacźi, za dawkowe wotrěsći, kiž žu žo w prénim połlěcze 1927 skónczile, z wuwjaczom

a) dróhowych wikowarjow, puczowazych pschemyślnikow a druhich winowatych za wobrotowy dawk, kotriž žu po § 57 pschedwjedźenskich postajenjow za wobrotowy dawk 1927 winowacźi k napkaczenju a k wjedźenju dawkowych knihow;

b) ratarjo, kotriž knihi njewjedu, kotriž žu žwoje napkaczenja po kóždoczažnje płaczazych pschertskowych žadźbach za wobrotowy dawk wotwjedli. Pschertskowe žadźby wobrotoweho dawka njewopschimnu wobroty, kiž wschędny wobkhod ratarstwa we wuzkich imsplit pschepahuja, na pschikład pschi plahowanju wina a tobaka; žobu wopschijate pak też njejsu wulke pschedacza słotu, kiž wuzenu měru pschekrocza. Tak dałoko maju ratarjo karadnje pschisiwjenje wobkhodneho dawka wotedacź, khiba jo žo wunoschi tajsich wobrotow na wjazy hacź 1000 hriwnow njestaji.

2. Za **dołhodny dawk** za dawkowe wotrěsći, kiž žu žo w prénim połlěcze 1927 skónczile

a) dawkidawarjo, kotrychž dołhody žu w hospodarskim połlěcze 1926/27 8000 hr. pschekraczile;

b) njedźiwajo na wyschosć dołhodow dawkiplaczerja, pola kotrehož je dołhy na podstoj wotjamknjenja jich knihow wuzłędźiły.

3. Za **towarstwowski dawk** za dawkowe wotrěsći, kiž žu žo w prénim połlěcze 1927 skónczile

a) k dawkam winowate sałužowaze towarstwa a

b) wschě sjntkne k dawkam winowate towarstwa a samóžesłe mały měschczańskeho prawa.

III.

Njedźiwajo na wyschosć dobytka pschi wobdźełenju někotrych na dołhodach je

a) je ratarstwa, hajnistwa, sahrodnistwa a hewascheho njepschemyšłoweho wobdźełanja semje;

b) pschemyšłoweho wobkhoda, na pschikład sjawneho wikowanskeho towarstwa abo kommanditiskeho towarstwa

maju za wobkhodne wjednistwo abo sastupjerstwo postajene wožoby za dawkowe wotrěsći, kiž žo w prénim połlěcze 1927 skónczichu, **pschisiwjenje dołhodneho dawka** wotedacź.

IV.

Pod II a III trěbne pschisiwjenja maju žo w czażu wot 1. hacź 15. septembra 1927 z wužiczom pschedpisanych czisłichczanych kopjenkow wotedacź.

1. **Pschisiwjenja za wobrotowy dawk** maju žo na sjnanznym hamcze wotedacź, w kotrehož wokrjeżu k wobrotnemu dawkej winowacźi

a) tak dałoko hacź žu dla pschemyšłoweje djeławosćje z prénim wupłodźenjom k dawkej winowacźi, žwoje pschedewjacze wjedu. Pschi wjazorych filialkach a wobkhodnych městnosćach pschedewjacza, kiž je prawnje w jenej ruzy, płaczi městnosćej wjednistwa pschedewjacza;

b) tak dałoko hacź žu powołanske djeławosće dla ke dawkej winowacźi, maja žwoje bydlenje a hdźež stajnje pschebywaja.

Njewobsteji-li pak žana wobkhodna městnosć ani městnosć wjednistwa, žane bydlenje ani wschędna wschebywanska městnosć, dha ma dawkowe pschisiwjenje pola sinanznjeho hamta wotedacź, w kotrehož wokrjeżu je pschedewjacze stajne sastupjene, abo hdźež žo djeławosćej z wjetscha wukonja abo hdźež ma pschedewjacze žwoje žydło.

2. **Pschisiwjenja za dołhodny a towarstwowski dawk maja žo na sinanznym hamcze wotedacź, w kotrehož** wokrjeżu pod II, 2 wošnamjenjeni k dawkej winowacźi žwoje bydło a stajny pschebytk, cźi pod II, 3 a pod III wošnamjenjeni winowacźi abo wot nich sastupowane wobkhody město wjednistwa maju. Njeje-li w tutkraju bydlenja ani trajneho pschebytka, ani městna wjednistwa, dha ma žo dawkowe pschisiwjenje na sinanznym, hamcze wotedacź, w kotrehož wokrjeżu je pschedewjacze wjedźe abo stajnje sastupuje abo žo djeławosćej z wjetscha wukonja, abo hdźež žu wězy samóženja.

V.

K wotedaczu dawkoweho pschisiwjenja winowacźi maja dawkowe pschisiwjenje też potom wotedacź, hdyž žo jim cźisłichczane kopjeno njepschipósćele; sbytkni ke dawkej pschinoschowazy maju dawkowe pschisiwjenje wotedacź, hdyž jich sinanzny hamt wošebje k tomu namołwja.

VI.

Schtóž cźaž sa wotedacźe jemu pschisłuschneho dawkoweho pschisiwjenja pschewake, toho móža z pjenjezným khłostanjom k wotedaczu dawkoweho pschisiwjenja nuzacź; też móže žo jemu 10 proz. pschirażka na postajeny dawk położyć.

VII

Podwjedźenje abo pospyt podwjedźenja (Hinterziehung) wobrotoweho dawka, dołhodneho dawka a towarschnostneho dawka, łaj też njerodne pschestupjenja a pschecźiwo dawkowym sakonjam (wohrożenje dawka) žo khłostaja.

W Budyschinje, 27. aug. 1927.

Finanzny hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" so příchodnu wutoru (30. 8.) njezeńdźe. Předs.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł" ma dźensa sobotu (27. 8.) wažnu zhromadźiznu dla swjedźenja. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Domowina. W času wot 26. awg. hač do 9. sept. žane zaradźeńske hodźiny njejsu dla zapućowanja zastupnika. Prosymy w tutym času wšě přeća a dopisy direktnje na předsydu, pak na k. wučerja Pjetaša w Khróšćicach stać. Předsyda.

Drježdźanski „Hromadnik" ma swoju prěnju porjadnu zhromadźinu štwórtk, 1. sept., wječor 1/2 9 hodź. pola G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Hosćo su nam witani. 1. Přednošk „Ze serbskeje mythologije. 2. Rozprawy wo serbskim zjězdu do Frankobroda a Mł. Bolesławy. 3. Naš zymski rozrjad dźěła. — Spěwamy hač na dalše kóždu srjedu wječor 1/2 9 hodź. hromadźe z tow. „Hlahol" w Palmengarten (Pirnaischestr.). Hosćo su nam staj. witani. B. Kr.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

„Wrjós" a **„Khróšćanska pčolnica"** přeprošujetej našich pčołarjow a wšěch, kotrizž Božu stwórbu lubuja, njedźelu, 4. sept., popołdnju 1/4 4 h. do „Bušsenki" niže Smjerdźaceje.

Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow zmjeje swoje 2. lětuše hłowne posedźenje přich. sobotu, 3. septembra, popołdnju w 4 hodź. (z dypkom!) w sali restauracije „Zum Echten" (Lauengraben) znapřeća měšćanskeho dźiwadła. (Hosćencař je Serb a pinčnikojo też.) Prosymy wšě towarstwa wo sylne wobdźělenje, z najmjeńša tola přez dirigentu a předsydstwo. — Dnjowy porjad: 1. Naš „Skowronček" a jeho přichod. 2. Hłosotworny kurzus. 3. Přichodny wulki koncert „Naléčo". 4. K. A. Kocor a jeho pomnik. 5. Namjety a wšelčizny.

Z bratrowskim postrowom **Bjarnat Krawc,** hł. předs. **Jurij Słodeńk,** hł. dirig.

Listowe wobalki
spěšnje a tunjo
W Smolerjec kniholičšerni
zap. dr. z wobmj. ruk. w Budyšinje

Suche načinjenje (Trockenbeize)
abavit B
(žane wobcźežne prošenje)
mokre načinjenje (Nassbeize)
germisan
uspulun
też w małych dźělbach wotedawa
Paul Bennewitz w Budyšinie

Wot njedźele, 28. augusta, sem je **wulki transport rańšopruskich, młod., wysokosućelnych kruwow a jałojcow** po přihódnych płaćiznach na předań. **Herm. Priemel,** skótny wikowař w Kulowje.

Kubło
100 kórcow wulke, wopalna kssa 13850 hr. 80% přirażka dla smjertnoho pada (namrěwstwa dla) na předań
Bliže zhonć přez
Böhmera w Lichanju p. Kluksa

Wot njedźele, 28. augusta, sem steji **wulki transport rańšopruskich kruwow a jałojcow** wysokosućelne a też z čelatami w mojich hródźach na předań. Rězny skót so jako napłačenje bjerje. Přijomne płaćiznowe wumjenjenja.
Tel. Oßling Nr. 27 **Heinr. Jakubec** Herbska grychta w Konjecach.

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

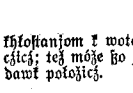

Wysokosućelne
čehniwe kruwy
też tajke z čelatami ma na předań
Grems we Wukrancicach.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wysokosućelna **kruwa** je na předań w Jatrobju čo. 22.

Wysokosućelna **kruwa** je na předań w Hatach čo. 4 pola Worklec.

1 1/4 lěty plahowanski **kundroz** „Deutsches Edelschwein", z rukowanjom khmane, je na předań na knježim dworje w Holešowje pola Njeswačidła.

Dobry strażowanski **pos** je na předań we Worklecach 35

Młody sylny čehnity **wół** je na předań w Małeńcach čo. 42.

Vogtlandske madraske a wumělske **gardiny** story, kromki, wumělsk. platy stamin, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11 znapřeća „Stern"

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, błeše běłeho wina błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na Hornčerš. hasy 18 telefon 3427.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Špundowanja
suche a derje sedźace, kromy při sćěnje, běłowanja a wućahowanja po wučinjenju poruča
Alfred Lehmann
w Brěžni p. Kamjenca

Srěnjosylna dobra plahowanska kruwa z 2 dnjej starym čelešom, młode wysokosuć. kruwy, lěto stara jałojca za rěznu płaćiznu su na předań a k wumjenjenju.
Max Köhler w Niježej Wsy. Paul Köhler w Njeswačidle.

Džak.
Kóždemu, kotryž na **drjenje ischias** abo **wlč** čerpi, zdźělu rady darmo, što jo mje spěšnje a tunjo wuhojiło. 15 pj. za porto sebi wuprošu.
G. Parschat, Schleusenmeister, **Oranienburg** Lehnitzer Schleuse Nr. 477.

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola I. Erler w Budyšinje při Krónerynowym mosće

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10
Wšě wěcy za ratarstwo!

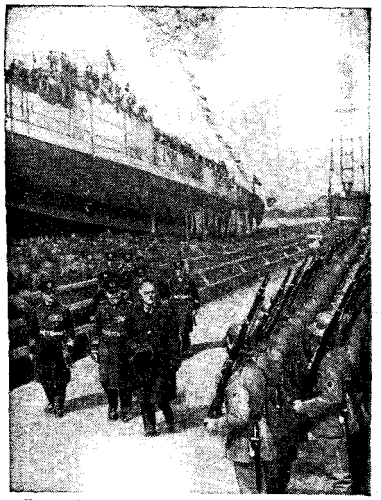

Nowa nĕ[illegible] tódź **„Karlsruhe" wopuschezi** [illegible]**arjenju.**

Admiral Zenker, schef namórnistwotwoho wjednistwa a minister němskostatneje woborty Geßler du nimo pschimórskich wojakow.

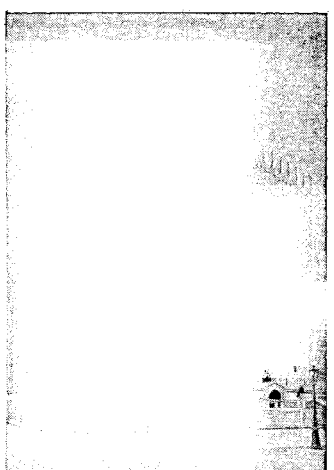

Nowozaßny twar w mauriskim stylu w Parisu.

Sytnisti institut za wumĕlstwowe stawisny a archäologiju w Parisu bliži ßo k swojemu dotwarjenju. Twarjenje je w mauriskim stylu natwarjene. Wono je nimale *10 posthodow* wyßoke.

Kóń z nawoženi.

W mĕsecze Saratoga, hdźež ßo lońdze lĕto najwjetsche wusĕchanja Sjednoczenych Statow woměrjaju, dostanu nětko też krótkowidźaze konje nawozi. To njeje žadyn **dobry** žort. Konje z nawoženi ßu wopraudźe wjele lĕpje běhale hacź dotal. Dokelž ßu w Saratoga zmĕsczili, so nĕhdźe 10 **prozent** wschitkich wusĕchanskich koni nawozi potrjeba, wohladamy też my w Europje bórzy na wubĕhanischczach konje z nawoženi.

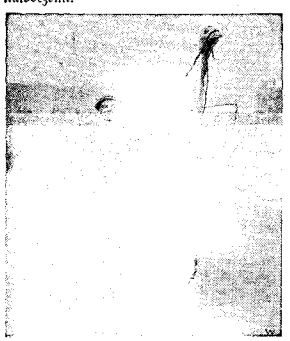

Schtruß jako medwjedźanski kóń.

Na dróhach w Genfu mózachu tele dny njewschĕdny sapschah wobkedźbowacź, njemjizy wusĕdźowanski **wozyczk** (Sulky), do kotrehoż bĕsche schtruß sapschehnjeny.

Hdźe je dohladowar swĕrjatow?

Wuhladanje wobraza w itdźenschim czißle:

Wobroczcze *wobraz* wopaki. Dohladowar ßteji na dwonk lĕwoze palmy ßlehnjeny.

Naš čas we wobrazach

Co. 35 W Budyšinje, 27. augusta 1927 3. lětnik

Barski statok w Schönkirchenje pola Kiela.

Tutón statok je 500 lět [illegible]ry. Wón bu lětsa z nowa wuporjedźany, so by jako twarski pomnik stejo wostał.

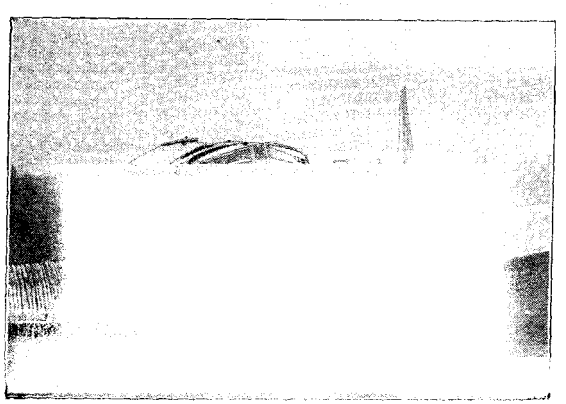

Ssylnje wobschkodzena „Europa" na Bremenskim lětanischczu.

Junkerske lětadło „Europa", jako bĕsche ßo na Bremenskim lětanischczu k semi puschczicz dyrbjała. Pschi dolepadnjenju ßtama ßo propeller a wottorhny ßo spódni dźĕl a lónz wopusche.

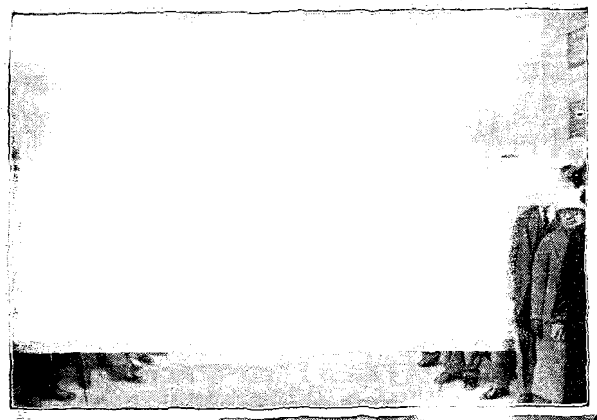

Wopyt amerikanskich Lutheranow we Wittenbergu.

260 lutherskich wopytachu pod wjednistwom direktora Nickelsburga stare Lutherowe město Wittenberg a pokoži na Lutherowy row hobrsti wěnz. Nasch wobraz pokasuje Lutheranow psched hlawnymi durjemi Wittenbergskeje krodowskeje zyrkwje, na kotruž Luther we lěcže 1517 swoje 95 praschenjow pschibi.

Se swětoweje zyrkwinskeje konferency w Lausanne w Schwajzarskej.

Sastupjerjo grejsko-prawohlawnych a oriental. zyrkwjow psched grejskej zyrkwju w Lausanne.

W polnym pohrjebenju Lausanneskeje konferency swětowych zyrkwjow pschedpołoži arzybiskop Germanos wosjewjenje, kotrež běsche wot mnohich wyschich duchownych prawohlawn. zyrkwjow podpisane, w kotrymž so prózowanjam Lausanneskeje konferency pschichilnosć naranscheje zyrkwje wupraji. Jako prěnja kročel k zyrkwinskemu dojednanju so we wosjewjenju namjetuje, so maju najprjedy wschitke zyrkwje, kotrež hižo smutkownje najbliže steja, do wužscheho swiska stupić.

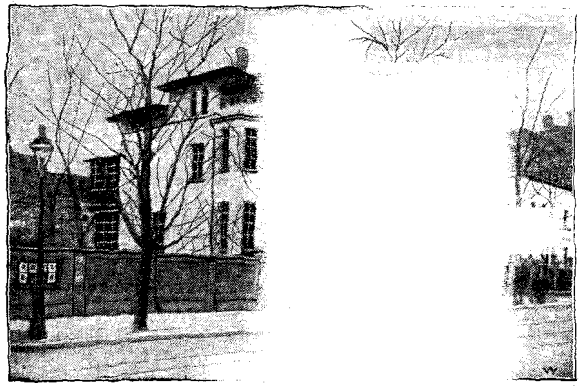

Sleweje na prawu stronu w prědnim rjedže: Arzybiskop Benon Gourkieusch (pólski), arzybiskop j Nubiskeje, arzybiskop j Alexandrije, metropolit j Warschawy, metropolit Germanos j Londona, metropolit Lukogios j Parisa, metropolit Schczěpan j Bolhariskeje, biskop Tourion j Armenskeje, metropolit Neuteros j Rumunskeje a metropolit Naupaktos j Grichiskeje.

Nowy swjatkowy dom sjednoczeństwow katolskich pschekupzow Němskeje.

S posbwjeczenjom nowoho swjatkowoho doma so w Essenju jubilejna schadzowanka swjatkich katolsko-pschekupskich sjednoczeństwow Němskeje skónči.

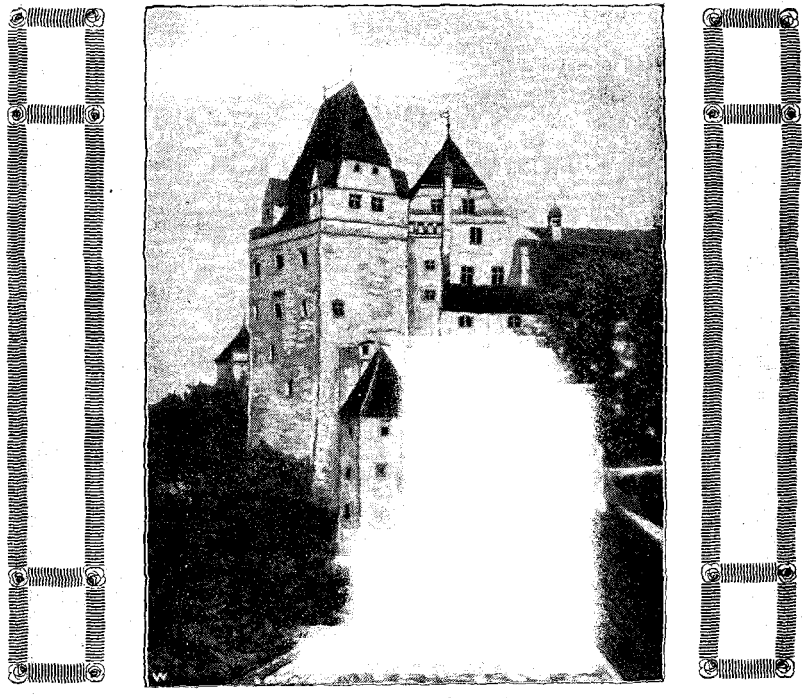

Hród Trausnizy pola Landshuta.

Tónle sastarsti hród posbědnje so nad městom Landshutom w Bayerskej. To běsche někdy hyzdo wójwodow pohlad pokhadza se 16. lětstotka. W nim je wokrjesny archiw w Delnjej Bayerskej, kotryž wot 1255—1340 lnjezachu. sa Delnju Bayersku samě czeny.

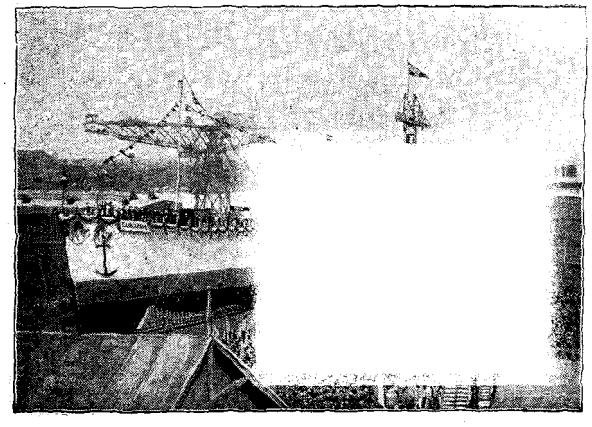

Nowa němska wójnska łódź „Karlsruhe“ wopuschcza twarjetnju.

W Kielu bu tschijak „C“ němskeje marinu poswjeczeny. Mandželska fregatowoho kapitana Köhlera ju na mjeno „Karlsruhe“ wukschcži. Wona je mondželska kommandanty 1. tschijaka „Karlsruhe“, kiž je pschi spoczatku wójny psched wjeczornoindiskimi kupami j torpedowym rosbuchnjenjom se swojim kommandantom a 261 podoffizjerami a muzstwami so podnórik. Nowy tschijak „Karlsruhe“ je 174 metrow dołhi, 15,2 metr. schěroki, piuwa 5,4 meir. hluboko a wutkóczi 6000 tunow wody. Parne kotły czerja so j tepjenskim wolijom, j czimž tschijak ja jemu hodžinu 32 morskich mil daloko dojedže.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a dźići Smolerjec knihidźićerja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 slot. pł. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 slotych pł. Ratuj po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 201 — **Budyšin — Pónjelu, 29. awgusta 1927** — **Bautzen** — **Lětnik 86**

Kongres narodnych mjeńšinow.

W Genfu, 24. awgusta 1927.

Wot 5 hodź. popołdnjut žrěm bě zaso zjawne pohnjedźenje. Wuběrki kongresa běchu do teho cząsa pilnje dźěłałe. Wustojny a njespróstny pschedbydł kongresa słowenskich zapósłanc w italskim jezyku dr. Wilfan zaso pohnjedźenje mérnje a rozjerliwje nawjedowaschе. W swojej wotewrjenskej rěcži pschihotowaschе hižo na pschednoschi baltiskeho Němca dr. Amendy „wo narodnostnej njesnjesłiwosći jako pschičinje k nowej wójnje.“ Wo tymle pschednoschu běchu wobdźěliznу kongresa wschelakeho mjenjenja a schórcka zjawnosć to też budźe. Wójny, tež posledną zwětowu, bijachu so w zajinje wulkopjenjezniwa a wyšokeje industrije. Hdyž so wo njesnjesłiwosći jako pschičinu k wójnje rěcźi, pokasuje so samyski, ale niz woprawna pschičina. Tak budźe tež w pschichodze. Bóh wschěchomócny chyl naš a naschich potomnikow psched nowymi wójnami wuthowacź.

Sbrjedu rano zaso wuběrki wuradźowachu. Po 10 hodź. dop. bě zjawne pohnjedźenje. Zastupcy wubjerkow rospravjowachu wo wunoschkach wuradźowanjow we wubjerkach. Potom scźěhowachu wschelake pschednoschi. Běchu swjetscha wopschijeźa zjawiskeho a cząsto dosć schćipateho a we zababjenej formje za tón stat, w kotrymž žana mjeńšina žedźi, cząsto dosć tajke, so zaczuwcznm loyalnosće mjeńšinow w swjazu mjeńšinowe Němsce sjednoczenych a druhich zjawjanskich njewotpowjedowazych. Tajke pschednoschi złyschachmy wobzebje se strony zastupzow němskich, madźarskich a židowskich zastupjerjow.

Zastupcy zwjazka mjeńšinow w Němskej njeběchu se wopschijeźcom tajkich pschednoschjkow na žane majchnje pschesjene. Njemóžachu spóznacź, kak mohłe wopraxwne samery kongresa a prózowanjow narodnych mjeńšinow spěchowacź. Dosć neutralni dopišowarjo zwětowych a wobzebje schwajzarskich nowin zaczuwachu, so žo we tłinje kongresa zakrwaja wschelake njespodobnosće. Wotczakowachu, so žo pryedy abo poschšischo na zjawnosć pschedobudu. —

Wobhonjenym wo poměrach kongresa bě wědomnu, so žo pschibliżuja rosćudne wokomiki.

Wažne należnosće a napjatosće rospominachu we pohnjedźenjach wubjerkow a gremija. Te pak njeběchu zjawne. (Gremij je powschitkowna zhromadźizna wschěch zastupzow). Do zakładnych praschenjow kongresa a zyłeho prózowanja narodnych mjeńšinow złuscha też praschenje, kotra mjeńšina ma prawo, być zastupjena na kongresu. Na wschě izi léta zimasche tute praschenje kongreß. Nowe mjeńšiny žadachu pschijeseze. Ale tón hischcze njebě rosćudził zadanje Frisow. Frisojo su, kaž je znate, mała germanska ludnosć w krótkopołnocnjej Němskej a sdźela też w rasčnej Hollandskej je swojej wobzebitej rěcźu a kulturu, i wulkej historiskej tradiziju a starymi nałožkami.

Hižo k prěnjemu kongresej w lěrze 1925 běchu jo zamolwili. Tola jich njepschijimachu, ani njewotpokasachu. Podobnje zadźerża so druhi kongreß. Tón kročel dale postupi, wusvolowschi wubjerk za tute praschenja. Jemu pschiłuschejschi Polak dr. Kaczmarek a runowasi Němc dr. Brand. Wubjerkej pschedbydźowasche president kongresa dr. Wilfan. Też tutón wubjerk k zakładnemu rosćudźej njepschidże. Mjes tym bě pruske knježeństwo mjes Frisami napschećiwne hibanje wuwabiła. Jemu bě njelubo, so też germanisti lud Frisow psched zwětowu zjawnosć stupajo, žo pschećiwo pruskej, wobzebje schulskej politiji, druhe narodnosće podtłóčowajej, wobrozesche. Tak bě wšitky wubjerk Frisow 13 000 podpismow nałožerał pod dopiš na kongreß, so Frisojo njejsu wobjedliy lud abo narodnosć a nodźejdża być zastupjeni na kongresu. Sa pschěhowanje a hajenje swojeje rěcze a kultury, narodnosće a wobzebitoscze žo horjacy frisiscy wótczinjozo běchu sa swoje dźěło zakitowaty dopiš jenoż 600 podpismow nahromadźili.

Zastupcy zwjazka narodnych mjeńšinow w Němskej zadachu rainje rosćudźenje kongresa w praschenju Frisow. Na zich namjet kongreß też nowe žo samolwiace mjeńšiny njepschiwza, doniž wójst zakładne wustawki pschijeseze njerjadowachu. K temu wusvoli žo wobzebity wubjerk. We pschedkhadźazych jednanjach zastupc zwjazka narodnych mjeńšinow w Němskej Bacźewski, zapósłanc w pruskim sejmje, z dorasom na to pokasowasche, so žana mjeńšina nima prawa, być zastupjena na kongresu, je-li by prawo jeje zastupjenja wotwisowacko wot dobreje wole knježeństwa tehо stata, w kotrymž žydli. S dotalnych nałhonjenjow wěmy, so Bohuzeł žane europiske knježeństwo wo swoje prawa. Kóžde knježeństwo je swojej njewobmjesowanej mozu w smutskowych należnoscźach a se swojim wschopschemóžanym wliwom może z lohkej prózu žadanja swojich narodnych mjeńšin psched zwětowej zjawnosću jako pschepjatosće někotrych překowarjow wudawacź. Na swoje wudawanja może podpišma w njewobmjesowanej mérje nałožerać. (Pschimjunaj, kak wšém Schmidt z podpjerju wschelakich instanzow pruskeho a Bohuzeł też sakskeho knježeństwa wopaczność we naš Łužiskich Serbach w tołstych knihach rosnoschuje a žo prózuje, nasche žadanja psched zwětowej zjawnosću dele torhacź).

W kóždym małym ludźe su jenoż někotri khrobli a njebojasni wótczinjozo, wusmupowazy zjawnje za prawa zwjosego luda rěcze a kulturu. Tych zjawny pschiwisk je pschezo znadny, dyrnjež zrědy lud pschódy jich dźěła a prózy znjak. Runje tychle jenotlimzow dźěło je samér narodnych mjeńschinow. Jenoż czi pytaja spěchowanje w zhromadnym prózowanju a tych dla wotmětwanny kongresy. Argumenty Bačzewskeho běchu tak zakłne a pschekrazaju, so w gremiju nawschećiwnjenja Njebě. S tychle pschičinowu dyrbjachmy wotczakowacź, Frisam pschihódne rosćudźenje, — hdyž tajnych wliwow hižo njeby.

Rimale w poslednich hodźinach kongresa sriedu pschedwjeczorom žadachu zastupcy zwjazka narodnych mjeńschinow w Němskej zakłne rosćudźenje.

(Pschichodnje dale.)

Wobsadźeńsku armeju w prirheinskim kraju zniża.

Hač dotal w pschirheinskich krajach 70 000 francozskich, jendźelskich a belgiskich wojakow jako wobsadka stejі. Mjeńko žu je spomnjene knježeństwo dorěkeli, kotrejż wobsadkow wo 10 000 muži sniżicź. Tak by wobsadka jenoż 60 000 wojakow wulka wostała. Sšo wě, so Němska prózuje, cźeju tuteje wobsadki sterje a lépje pomjeńschicź. Dyrbi tola tutu wobsadku pjenjeznije wudźerzecź. Kaž dźenjnische rasche němske nowiny pišaja, Francozowska na tom wobsteji, žylnosć wobsadki na tutej wyhołosći zakhowacź. Wona hrosy je swojimi wojakami pomjeńschenje narunacź, je-li chzkeli Jendźelska a Belgiska dźeł swojich wojakow domaj wzacź. Dale rěka, so dyrbi mać brónjow we dotalnej wyšokosći zawostacź. Jenoż wójskej pschidźelenych zastojnikow chzedźa domoj zawolacź.

Sakske ministerstwo znutskownych należnosćow bě zhromadźiny zakazało.

S pschiležnosću wotprawjenja anarchistow Sacco a Vanzetti w Ameriji chzychu tej lěwizne strony w Drježdźanach wulke zhromadźiny wotmětwacź. Policija pak zhromadźiny zakasa. Minister dr. Apelt, bu po powěsćach sozialdemokratiskich notwin prajicź dyrbjał, so je policajski president Kühn w Drježdźanach pschećiwo woli ministerstwa dale schoł, hacź je zrjekał. Sakske ministerstwo tute wudawanje wotpokasuje, prajizn, so wone žane je zhromadźiny zakasało.

Zwjazk němskich officěrow so hórši.

Psched belgiskim městom Dinantom žu sa wopory wójny pomnik stajili. Tam žu pschi pohrjebjenju pomnika belgiski kronprinz Leopold, Arwaski biskop a belgiski wójnski minister Broqueville rěcźeli. Pschećiwo tutym rěczam žu zwjazk němskich offizěrow wobrocza a prajі: . . . . „We blišosći Dinanta pohrjebjechu pomnik z cześći padnjenych franzowskich a belgiskich wojakow, kaž też psched wójnskim žudom zabudženych a zastrělenych wschěchnych z bróniu wojowazych ludźi. Dokelž žu njejsu wotdźerzejcź dali, tuton pomnik z wobrazami wuhotowacź pschedkłajazymi, kak je němszy wojazy pschećiwo njewobronjenym žonam a dźěcźom z tšélbu měrja a pschi pohrjebjenju žu tři hamtske wyšokostejaze wobsoby kronprinz Leopold, belgiski biskop Arrasti a belgiski wójnski minister de Broqueville němili, z dostojnosću žwojeho rodu a hanta sjednocźicź, so maja wudawanje hrosnoscźow za wěrne. Wuzuduy statneho žuda a psched krótkim wotsewjenja druheho pschepytowarstwo wubjerka statneho zejma su dawno njedwělomnje wujaznjenych njewěrnosćej roshorjazych wudawanjow dopokasałe. Sarjadnik president Brihofija žebi samo dowoli, „wopory“ z Dinanta jako te „luda morderzow“ pschedstajicź. Tej pola Tirlemonta žu pomnik z podobnymi njewěrnymi wobrazami postajili.

Němski zwjazk offizěrow rosharjeny tute jitschitwdźenja najwschcźo němskemu ludej a jeho starej armeji wotpokazuje a zjoja žo psched cześcju zjiwych a padnjenych towatschow nětkuschcheho sakskeho wójska a pruskeho 9. wójskowego thóra, kotrejż jitschitwdźichu. Se strony hantta wukrajnych należnosćow a na sakladze drobnosćow wočzakuje wótre wotpokasanje. Tutenmu wojsewjenju zeźehuja dalsche kroczele k dokkadnemu wujaznjenju.

Francowzojo němskeho officěra zajeli.

Pola maleje twjerdźiny Bitsch w Elsaš-Lothringskej, žu, kak pišaja franzowske nowiny, offizěra němskeje statneje wobory sajeli. Tón je hižo někotre dny we krajinje franzowskich manewrow wokoło brudźił. Pola njeho žu pjerca nadeschli ryzy tšélnischcow pola Mailly a Bib, sa-pišk franzowskich offizěrow, wojakow a rjeriwišow. Franzowski wojak i mjenom Lapoje kedźbliwosći na njeho wobroczi, dokelž je jemu sa najnowischi modell lohkeje maschinskeje tšélby 1000 frankow lubił. Sajateho žu do jastwa w Saargemünde wotwjedli.

S němskeje hamtskeje strony wojsewjeja, so je wusamknjene, so je žo mohł offizěr statneje wobory, z wjedźenjom hamtskich stronow z tajkimi wězami saběracź.

Wikowanje wucźinjenja z Južnobłowjanskej.

S Běłehroda, hłowneho města Južnosłowjanskeje pschikhadża powěsći, so žu jednanja z Němskej dla wikowanjach wucźinjenjow wnjesčne. Bliža so žwojemu dokóncźenju. We najbliżschim cząsu wobej knježeństwoj wucźinjenja podpischeje.

Zaso Američanaj morjo mjez Ameriku a Europu přeleczałoj.

Mjes tym, so žo w Europje podarmo hotuja, morjo mjes Ameriku a Europu pschelecźeju, staj i amerikanskeje strony znowa dwaj lětarjej tole dokonjałoj. Staj to lětarjej i mjenom Brock a Schlee. Sšobotu rano ¾6 hodź. pospěschnyschtaj žo se žwojim lětadłom do powětra. Wczera dopołnja ¼11 hodź. dolecźischtaj do Croydona w Jendźelskej. Wonaj staj na puczu wokoło naschеje semje. Djenża rano połecźitaj hacź do Stuttgarta, hłowneho města Württembergskeje. Wonaj powědałaj, so staj stajnje nětkuže 5 000 metrow wyšoko we powětrje lecźałoj. Symu w tutej wyšokosći je runjewon žurowa była. Po puczu staj jenoż butrowe pomakti jědloj a nješto wody pilojj.

Łódź „Californija“ na morju mjes Ameriku a Europu je schkrowej depeschu powěsći rosschérja, so je nad morjom lětadło, do Ameriki potajkim k wjeczoru lecźaze wobladała. Dokelž žane němske lětadło po puczu njeje, myzła žebi, so je to franzowske abo jendźelske lětadło na dosć žwažliwy a straschny pucź do Ameriki žo podało.

Što nowy sakski wučbny plan wo serbskej wučbje praji?

Psched někotrymi njedźelemi je sa sakske ludowe schule wučbny plan, sestajany wot ministerialneho radu k. dr. Weinholda, wuschoł. Je dha žo tutón knjes też na serbske schule wobzebje dopomnił? O haj. Chzu hromadźe sestajecź, schto w tutym nastupanju wopschija.

1. W serbskich a w měschanoserbskich schulach ma žo liczba schulskich hodźinow na tři powyschicź, so mohłe wone pod wobzebitymi wobstejnosćemi poměry pschekhodneho salonja (§ 2, wotrěsk 5) dospicź.
2. Wuczijo pschi serbskich a měschanorěczných schulach maju we wschěch sthodźenkach też serbsku rěcź nałožowacź.
3. Dźěcźi serbskeho rodu maja w porjadnych hodźinach też serbske cźitanje namuńkncź.
4. W serbskich a měschanorěczných schulach ma žo też pišanje serbskich žadow a zwkowow wucźicź.
5. W poruczenych hodźinach sa wucźenje serbskeje rěcze ma žo w serbskich a měschanoserbskich schulach też najwažnischе se serbskeho prawopisa wucźicź.
6. Dźěcźom serbskich a měschanoserbskich schulow ma žo składnosć dawacź, k wuwucźowanju w pišmy nałožowanju serbskeje rěcze.
7. Sserbske měschanorěczne schule maja spósnacze sa serbske wuraza a rěczne zaczucze spěchowacź.
8. W serbskich a měschanorěczných schulach ma žo składnosć sticźicź k nawuknjenju serbskich dźěcźa-cych a ludowych spěwow.
9. W serbskich a měschanorěczných schulach je wužiwanje serbskich biblijow, katechismow a spěwarskich

dowolne; tola maja so też w nabožinstej wucžbje na srosumjenje a wužiwanje němšeje rěcže swucžiš.

Tute 9 postajenjow su za naš ważne, a ja měnju, so móža, hdyž je wucžer šwěru wobkedžuje, so dźeržał też w šerbšcžinje derje špěchowacž. Ssmy k. dr. Meinholdej dźaka winowcži, so pola žaneho wotrěka žwojeho pisma — hdźež bě to třebne a możne — na Sserbow sabył njeje. Hanczka.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bědženju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadženju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelskej protestowanskej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

5] (Pokračowanje.)

Memorandum bu přepodate wot kk. kublerja Welsa z Hněwsec, khěbětarja při farskej cyrkwi k N. L. K. kublerja Młynka ze Słoneje Boršče a korčmarja Hoki w Budyšinje w mjenje serbskich wosadnych. Knjez biskop jich přija a bě z dobom też tachantskeju knjezow tachanta Hartmanna a präla Żura přeprosył. Knjez Wels, přepodawši memorandum, praješe, zo přikhadża w mjenje wosadnych dotalneje farskeje cyrkwje N. L. K. — na čož so knjez biskop hnydom wopraša, hač też němskich? — a wupraji wosebje naležnu prósthwu, zo by so też při dalšim wobsadženju z nowym fararjom na Serbow dźiwało na to ważnje, zo by farař też serbskej rěče mócny był, dokelž chcedźa so tola serbscy wosadni w maćernej rěči w duchownych naležnosćach zaradźeć: „Waša biskopska Milość budže sebi z tym dźakownosć wšitkich Serbow dobyć!" — Na to je knjez biskop mjenje loyalnje wotmolwił: „Ich verzichte auf den Dank der Wenden!ó — Z tutej wotmołwu je z dobom swoje stejnišćo k Serbam rozjasnił. Při dalšej rozmolwje je so też Serbam napřećiwne zmyslenje knjeza tachanta Hartmanna pokazało, kiž ma to stejnišćo, jo **Serbja němscy rozumja a potajkim serbskeho fararja njetrjebaja.**

Što je so mjez dalšej rozmolwje dale přećelneho abo też njeprećelneho prajilo, njeje trjeba tudy wo zjewić, dokelž njechamy wolij do wohnja přiliwać, ale knjez prałat *Żur je so prócował, naležnosć z dobrym* wujednać. Knjez biskop je so skónčnje wuprajił, zo budże so wo wěcy w ordinariace dale jednać a resultat wozjewi so wosadnym pak ertnje pak pisomnje. —

Na to su so spočatk decembra 1924 wšitcy serbscy knježa, kotřiž su naprašowanja a memorandum k. biskopej zapodali, ze zastupjerjemi němskich wosadnych, wosebje ze zastupjerjemi cyrkwinskeho předsydstwa na farje pola k. šolastika Hejduški zešli, zo bychu poslednišim knježim rozjasnili, wo čim so při nowozarjadowanju farskeje wosady Serbam jedna, při tym wupraji chu hišće raz swoje prawa, zo wobsteja na tym, zo ma nowy wuzwolomny farař **też serbskeje rěče dospołnje mócny być a zo sebi tohodla raznje žadaja, zo by so w tutym nastupanju na serbskich wosadnych dźiwało.** Němcy z tym žanu duchownu škodu njepóčerpja, hdyž džěn też w němskich wosadach serbscy duchowni jako fararjo k najlěpšej spokojnosći swojich němskich wěrybratrow skutkuja.

Němscy cyrkwinscy předstejićerjo wozjewichu po dokładnej rozmolwje, zo podadža też němscy wosadni ze swojeje strony přeća Němcow biskopskemu ordinariatej. A tak drje je so to potom też stało.

Ale też serbscy wosadni su potom hišće raz swoje namjety, prósthwy a přeća z nowa formulowali a ze krótkim dodawkom sćěhowace přednjosli:

„Najwysokodostojnišemu biskposkemu ordinariatej w Budyšinje.

Z přizamknjonjom k w septembrej zapodatej prósthwje cyrkwi k N. L. K. w Budyšinje też za přichod kharakter farskeje cyrkwje wostajić, dowolamy sebi po wuprajenym přeću hišće sćěhowace namjety we wšej česćownosći přednjesć:

1. Mjezy serbskeje wosady k N. L. K. njech so we přichodže na žadyn pad wužše nješčahnu, hač su dotal byle. Potajkim byštej znutřkowne město wosrjedź štyrjoch wěžow: Mikławšskeje, Sulerskeje, Bohateje a Lawskeje tachantskej cyrkwi, zwonkowne město hromadże z Bórklinom a ze wsami k cyrkwi k N. L. K. přisłušałej.

2. Farař při cyrkwi k N. L. K. ma nimo němskeje też serbskjerěče we słowje a pismje dospołnje mócny być. To zawěšće njeje žane njesprawne žadanje, też katolikoju serbskeje narodnosće maja přeće we swojich dušinych naležnosćach so z dobom ze swojim fararjom we swojej maćernej rěči zaradźeć móc.. Woni bychu nocheyli w tutym nastupanju na młódšeho kaplana pokazani być.

3. Hłowne Boże służby za Serbow maja so na njedźelach a swjatych dnjach w 9 hodź. dopołdnja we cyrkwi k N. L. K. kaž hač dotal wotměwać; to žada sebi wosebje dźiwanje na potrěbnosće katolikow ze wsow. Nyšpory na njedźelach a swjatych dnjach, kaž druhe oficielne pobožnosće (mejska pobožnosć atd.), maja kaž hač dotal w času, serbskim katolikam přihódnym, so dźeržeć.

4. Pohrjebniši wostanjetej we swójstwje a zarjadowanju farskeje cyrkwje k N. L. K. Wonej mótetej so wot přisłušnych wobeju cyrkwinskeju wosadow ke khowanju jenak wužiwać.

5. Finančerowanje fary njemóže so z wulkimi ćežkotami zetkawać. Dawkowe dochody cyrkwinskeje wosady k N. L. K. bychu zawěšće telko wunjesle, zo bychu so potrěbnosće wosady mohle kryć.

6. Rjadwonje znutřkownych naležnosćow, towarstwa, funkcije atd. bychu drje so dojednanjam wobeju farstwow přewostajić měte.

Tuto přeće Najdostojnišemu biskopskemu ordinariatej ze wšej česćownosću předłožujo podpisuja so po poručnosći

zastupjerjo katolskich Serbow.

W Budyšinje, 12. dec. 1924.

Što je so w běhu toho časa, nimale tři lěta, dale w tutej wěcy dźełało, njeje so w najmjeńšim do zjawnosće dało. Serbscy wosadni w Budyšinje a wokolinje su w dobrej nadźiji žiwi byli, zo budże po powolanju knjeza fararja Hejduški do konsistorstwa a po jeho pomjenowanju za šolastika městno fararja wupisane, a zo zamołwi so do Budyšina zawěšće też tón abo tamny serbski duchowny knjez, kiž hižo wjele lět mjez Němcami skutkuje; zawěšće mějachu serbscy wosadni tajku wulku dowěru knjezej biskopej, zo ani w najmjeńšim njedwěłowachu, zo knjez biskop jich prósthwu dopjelni a duchowncho knjeza, serbskeje rěče mócneho, za noweho fararja postaji. Tale dowěra bě z přičinu, zo wšitke serbske wutrohy běchu so změrowale a zo najrjeńša přezjednosć, kiž je do znowapostajenja Mišnjanskeho biskopstwa w Budyskimaj wosadomaj přeco a stajnje knježiła zaso bě dobyła. (Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow.

Dniownica.

Póndźelu, 29. augusta.

† 1922 Michał Kokla-Lisak, 82lětny, kubler we Khrósćicach, kiž běše 26 lět ze zastupjerjom serbskeho ludu na sakskim sejmje.

My smy w tajkim času žiwi,
Hdźež so žně domkhowaja,
Hdźež nam Bóh Knjez dobročiwje
Swoje dary wudźěla.
Boža hnada, ta nam z nowoh'
Krasne dary podawa,
Hdyž nałeto běše dołho
Khětro wulka mokrota. Pětr Młónk.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dźiwo +22. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer —3, thermometer w nogy +13. — Schklenża je wyšoko na wobstajne wjedro stupiła. Wjedratnje wječera měnjachu, so je dźenja hišćeze wobkhowamy. S Atlantiskeho morjt bliži dźe so nowa nižina. Tola je wyšchina nad srjedźnej Europu so jara sešyniła. Tole pišaju, dońdże runje radiodepešca na jutřišče wjedro a praji: Sćudno, rjenje, cjohlišno. Po zyłej Europe wobstajno, rjenje, ćudno a cjohlišno. — Jutřje, wutoru hłónčko 5,880 hodźin šhadża a so 6,52 hodźin khowa. Mježacžk wjeczor 8,09 hodźin šhadża a so dopołdnja 8,23 hodźin khowa.

— **Nowotwar wulkeho farjadniskeho twarjenja za powschitkownu měšnu khorobnu pokładnizu w Budyšinje** ma so w podobje nowocžasneho wobkhadneho a hěrowoweho doma na Hoschcu haży wuwjesć. Twarcz budże so na leżownosći pschipódla Budyskeje pschemyšloweje banki a tšóšty wuczinja nětdże 400 000 hr. Se podatych naczilkow je wubrał tón, kiž je firma Lošow a Kühne w Drježdźanach cžinika. Tutej firmje su tež dalšche wobdźełanje a twarske wjedźenje pschepodali. Nowe farjadniske twarjenje budże se samoschejenjom rentabilitu w pschisiemi ſ nowocžasnymi wobkhodnymi kłamami wuhotowane. W prěnim posthodźeju 45 metrow dołheho twarjenja budu uěrowe městnosće ſ dźěla za městnu khorobnu pokładnju ſamu, ſ dźěla k pschenajeću privatnym, kaž rěcžnikam a dr. ſatwarjene. W druhim posthodźe budże ſamuna ſubowa klinika ſarjadowana. Dozka ſmeje twarjenje tři posthody. Billa, ſtejaza ſady na. Schimanej leżownosći, budże ſnutska pschetwarjena do ſjtwow ſa lekarja a ſotry, ſa ſrjadowanje ſwětkowobrasow, wobſwětkowanju atd. Tele ſjtwy ſu nětkole w jara wuſtich poměrach w ſtarym twarjenju na Rózowej haży ſameſtnjene. S nowotwarom ma so bórſy ſapoczeć.

— **Sjednorjenje ſudniſkich khóſtowych ſnamkow.** Swjatk ſakiſch pschemyſłowzow je ſo na ſakſe, pruſte a bayerſke juſtizne ministerija ſ próſtwu wobroczilo, ſo bychu so mjes juſtizneymi ſarjadowanjemi jenotliwych krajow wo tym ſrěczeli, ſo měte so ſudniſke khóſtowe ſnamki, w jenotliwych krajach trjebane, w zyłym němſkim ſtacže wužiwane. Kaž je ſo ſwjatk wot ſakſkeho a pruſkeho juſtizneju miniſterſtwow ſdźełiło, je ſo wo tutej naležnosći hižo rozważowacz ſapocžało a ſměny ſo nadźeja, ſo poradźi ſo dojednanje mjes juſtizneymi ſarjadniſtwami wichelakorych krajow pomozniza bolſcheho mjeſow němſkeho ſtata.

— **Pschihubſchczenje k mischterſkemu pruhowanju.** Salſke pschemyſłowe komory ſu na ſo wotmětowazem 24. junija 1927 ſjeſdźe wobſtanke; ſo dhe-li-bycz k mischterſkemu pruhowanju dſchihubſchczenju, ma ſo ſ pyeczlětnej dźeławoſczu jako pomocznik wupokaſacz, ſ wubwacžom ſonſtkeho ſchwalczitſtwa, ke kotrenuz ſu létna dźeławoſcz jako pomozniza bolſcha. Wot hoſpodarſkeho miniſterſtwa je ſo dodawk 4. junija 1927 pschijał, kiž je ſo wo tom ł §§ 5 a 6 powſchitkowneho porjadka ſa mischtrſke pruhowanja wudał a ſtupi je njenowanym dnjom do ſkutka.

— **Zane powyſchenje wožobowych żeleſniſkich tariſow.** Pſchezo ſaſo je ſo wo powyſchenju wožobowych tariſow němſkoſtatneje żeleſniſnje rěczało, a tuž je ſo Plawenſka wikowaniaſ komora na pschiſłuſchnym měrnje ſa tym wokhonjała. Na ſwoje napraſchowanje pola hłowneho ſarjadniſtwa němſkoſtatneje żeleſniſnje je powěſcz dóſtała, ſo taſke powdanje wo powyſchenju wo-

Za wysoku płaćiznu.

Powědańcžo ſ naſchich Łnjow.

Napiſała Kriſtina Rowowa.

53] (Pokračowanje.)

Margita ſapocža radſcho rośmołwu wo draſtach a pschełłapi knjeżnu Anežu H. ſ wjeſołej powěſcžu, ſo ma dóſko ſa nju, kiž njetkhwata, pschi kotrenż móże też wowku a domjazność derje ſawobſtaraczi. Nětdże bohżinu podpiſcho wróći ſo do Orlowa, wot knjeżnu Anježi pschewodżana, kotraż dyſchſche žebi ſwoje dźełko wobkhładacz a ſama po nje dóńcz.

Duży po puczu pschińdże Margita pschi rośmołwje ſa tym, ſo ſkromnje jej pschi boku kroczaje młode holczo nětjeſche wjazy wójnacja, haczbý by žebi człowjek pschi jeje dźeławoſczi myſlicz moſł. Wona potom ſhoni, ſo bě Anježkyny nan ſ wuczerjom był a ſo bě ſwoju dźowku tak derje hacz ſo hodźi ſama wocžahnył. Po jeho ſmjerczi bě k wowcy pschiſchła, ſo by ju wothładowała. Do Podhrada běchu hałe w lěcže ſo pschejbydlili, dokelż bě tam jeje dźěd městno jako pihar dóſtał. So jeho hiſchcže k wojakam wojmu, na to njebě žebi nichtó pomyſlił, dokelż běſche jara ſtabuſchti.

Margita dyrbjeſche ſo potom wuprašicz, ſchtó bě jej abreſu H.-oweje ſdźelił. Nadoſmje ſo młode wobliczo roſjaſni.

„Tuż njejſym ſo mylika, ſo je ſo nam tajkeho ſwoja pſches knjeſa Urſineho dóſtało, a my ſmy jemu hižo telko dźaka dołżni."

„Kak to?"

„Holczcžy bu trochu wuſkoſtliwo; potom pak rěcžeſche potornje dale. S toho czaſa, ſo naſ wopytuje, próſuje ſo ſtajnje wo to, ſo by nam pomhał. Tak pschińdżeſche nam też podružny pjenjeſ; wot njeho njeběchu tele pjenjeſy, dokelż je ſam khudy, ale wón njechcžeſche rjeż, wot koho ſu. Bóh pak njech jemu a dawacžerjej ſtotkróć ſaplacži!"

Margita njeſchto na ſwojim hłobiku porjedżeſche, ſo ježimż ſo jej poradźi, rěcz do druhich kolijow ſawjeſcz, a prje-dy hacz ſo dohładaſchtej, pſchińdżeſchtej do Orlowa. Tam drje wupitana a wuwarjena jitwinſka nóſ ſběhaſche nad nowej ſchwalczu, ale poſtuſchnje pſchinjeſe pożadane wězy.

„Dokelż wěm, luba knjeżnicžka Anježka, ſo macže nětkole wjeſche wudawki, dokelż je wowka khora, to dam wam něſchto pjenjes dopředka a ſbytkne potom, hdyż ſmjeſcze je ſchicz," rjekny Margita ſ nježnym cžnczom.

Djakowne ſpohładnjenje a wospodarjacy błóß młodeje holczki wunuczichu jej bjeſmało ſyſły do wocžow.

„Ssama njemóżeſcze to wſchitko wotnjeſcz; tohodla wſmicje něſchto jenoż tele zanſi ſobu; to drube pólczelu je ſłużownikom k wam." Schtwórcz hodźiny poſdźiſcho, hdyż bě ſo ſhożowna Anježka H. roſſożnowała, njeſeſche Orlowſkich ſłużownik wulki wał bżela ſa nju a nimo toho koſch napjelnjeny je wſchelakimi wěcami do kuchinje, ſa wowku.

Nawróczaſy ſo knjes Mikławſch namaka ſwoju wnuczku w dobrej myſli. Wona jemu ſdźeli, kajſi wopyt běſche dźenja cžinił, a wón powdaſche, ſo je ſo luſ poradźił. Wjerch je trochu popuſchcził; hdyż dże luſ telko dacz, to żadyn pſchekrótko njepſchińdże.

Popołdnju piſaſche Margita w dźědowem mjenje franzowſki liſt na Oranowehо ſarjadowarja a wjeſelesche ſo, ſo ſo tón tak derje poradźi. Sżyła ju dźenja wſchitko wjeſelesche.

Kapłana Langa wona wutrobnje witaſche; wón wjeſche w prěnjej hodźinje w njej wopraſwdże ledźbliwu ſchulerku k wulkej radoſczi knjeſa Mikławſcha każ też knjeſa Jurezkeho.

„Wy budżeſcze widżecz, knjes Orlowſki," wobkruczeſche tachant, „wona naju wobeju hiſchcže pſchełłapi; ale łohko njeſměmy wěs bracz."

Knjeſej kapłanej wón doma pſchiſpomni: „Derje, ſo Korimſky doma wje, pſchetoż byrnjež tuczi wo nabożnych wěſach jenoż mało roſumja, by tola jich wliw ſchkodżecz moh. Nětko pak, hdyż njetrjebamy ſo bojecz, ſo ſ wliwapolnym protеſtantom hromadu pſchińdże, budże ſa krótki czaſ naſcha."

XX.

Druhdy minu ſo dny a njedźele naſcheho żiwjenja, ani ſo bychmy rjeż móhli, ſo ju nam něſchto ważneho pſchinjeſe. Druhi krócz ma kóżdy dźeń ſwoju wobſebitu waż-noſcz. Taſke wuſmanne dny dożiwi Margita w ſchěſcžich njedźelach wot ſapuczowanja Korimſkich. Wjeſtſchi dźeń czaſa pſchecžińſkeje młoda żona w Hórży, ſwjeſtička ſe dźědom hromadże. Wona wukſta wokoło żebje mały raj, ſo bychu ſo, hdyż jeje lubi pſchińdu, wożrjedź tuteje kraſ-noſcze ſhożowni cžuli.

Pſchi tom wuknjeſche lubowu rěcz, niż jenoż ſ knihi, ale hłownje ſ rośmołwy ſ ludźimi, kotřiż bórſy ſ njej ſhromadże ja nětorhydżkuli ſwenkownych a ſmiſkownych połěp-ſchenjach dźěłachu.

Ludźo lubowachu ju. Woni dże ſhonichu, ſo bu ſchula na jeje łhóſty wobnowjena. Wſchо bu ſnowa wobarbjene, podłoża a wokna ſwuporjedżane, a na ſcžełach bychu mnohe nowe twczadka wupowěżnjene. K tomu rozdźělichu ſo ſchulſke knihi, papjera, pjera, tafle a wſcho druhe, ſchtoż mały łhóſt tam trjeba a jemu ſo njedoſtawa.

Knjeſ Orlowſky njemyſleſche pſchi tom ſwoju wnuczku, haj wón ſam poczа młodeho wucżerja Lubowacz a wobſta-ra jemu to a druhe.

W prěnich dnjach dohładowaſche wón nad wuporjedżenjom w Nikuſchkowem domje. Podżiſcho dyrbjeſche wón też to wuczży pſchewoſtajicz; a wón pſchetwoſtaji jej to też radſnje, hdyż widżeſche, tak wulka radoſcz to ſa nju běſche, bratrej létnje bydlenje pſchihotowacz, ſchkitaniſchczo, w ko-trenż mjeſeſche ſo wocżerſtwicz a wuſtrowicz.

Khóżża mjeſeſche tři ſtwicžki. Prěnjotnje běſchtej to dwě ſtwicży a dwě komorcy bylej. S jeneje komorki pſchi-praſwi ſo nětko ſtwa, ſ druheje pak kuchnja. S hrubże ſczinichu żidu, a horjeka w potſčſchenej ſtwicżzy, mjeſeſche Margita, by ſłużowniſtwo bydlicz mohło.

Wſchudże buchu podłohi (ſchpundowanja) wobnowjene a nowe wulke wokna a durje ſabadżene. K tomu natwa-richu hiſchcže wuheń a ſlutniwe wohnjiſchczo.

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

žbowych tarifow, k 1. januarej wotmyślenym, pschi nětčišchich wobtkhodnych poměrach nima žaneho wopraw-
njeneho podstaka.

— **Rozprawa polizije.** Pschi wotměrem pruhowanju
j mozu cžerjenych jěždžadłow w nastupanju jich spěšnosće
pschi jěždženju fu sašo wjetschi liczbu autowych wjednikow
a motorowych kolojěžnych wobstorżili, kotrjž běchu je swo-
jimi jěždžadłami dowolenu najwyschschu jěžnu spěšnosć
daloko pschekrocżili. Dale dyrbjachu fo w běhu sariđženeho
wuđženja swjetschu motorowu kolojěžnu wobstorżicz, dokelž
běchu je swojimi jěždžadłami wulke wobczežnosće z kurje-
njom a topotom naczinili. — Pokradnjene bu 25. auguste
j tudyscheho bydlenja na Swonkownej Lawschej haży kole
znamki „Diamant“ czo. 7, cžorne krožna, žołte swjena fe
cžornymi žmuhami, bjes blachowy fe dełeschibnjenym wobsi-
dłom (Rennerlenkstange) cžerwjeno- brunym kožany swe-
dłom, Torpsdowym žamokhodżakom, j pedalami j gumi-
jowymi sapołożkom, prědku j cžerwjenymi, zady j běłymi
gumijemi. Wo wobzwone sdělenja prošy kriminalne wot-
dělenje w Budyschinje.

S **Njechornja.** Pola korczmarja Ssymanka fu pjatk
a nozy paduschi pobyli. S wotewrjenym pinczinym wok-
nom fo dobywschi fu pisches pinzu do hoscženjskeje jitwy
salěli a tam pokradnychu tójschto palenza, wina, 500
schtuk zigaretow a 100 zigarow, nowy natkhribjetnik a
něschto dżěczazej drasty. Sa paduchami nimaju sledy.

S **Smjerczec.** So bochu Janske kupjele wschěm nowo-
cžasnym žadanjam na polu hajenja strowotny wotpowědo-
wale, fo wobsedżeć a nawjedowazy lekař, knjes dr. Ra-
chela, rosdudži, w wjepodstrědnej blišokosći kupjelow, na se-
wjernym nawisku „Winoweje hory“ (to je pahórka mjes
Ssmjerczekami a lětkowanku) powětrowy a lěhanšti pschi-
twark sbotowicz. Pod dohladom dweju skasanoju sirnom
(architekt Zyż-Khrósćanski a sahrodny twarz a technik F.
Ruber z Jenny-Algău) fo tuto žwědomicze wuwjedże. Prěw-
ni staji trěbnu polschću — halu. Tutón nahladny rumny
brjewjany twar, kiž je 16×4 wobschěrny, budże, džiwaju
pschijomnneje swonkowneje dekorazije a nunožich kwětnych
kaschczkow fo wulsědżowacz j wobdawazeje krajiny. S wjse
masch do šewjernych stron njesaražnjy imposantny wu-
hlad na pschinjesowsazu pjsanu wokolinu a na njedaloku
klóschtrsku holu. Pschehwark ma šluzicz k wotmenšenju sa tu
pschebywazych hoscži a schkitacz psched šmalazym błóm-
zom a njehodami wjedra. Sahrodny technik Ruber pak
pschiprawi psched njej po pschipósnatych šamšnych pro-
jektach a šmatym wuschiknym waschnju pękne namjeno,
kotrež smje wěhdże 60 wosobowm na lěhanšticach stokach nje-
tu k tutomu kunschtnemu schtyrirósći pschihorkuja na-
kotrež wobstajnje nišsche a wusche wotdżěle: terasy. Sor-
nowazowa murja, na kotrejž nahlej a nahej skalisnje
(sčežnje) a też swjerchu so hižo nězne rostliny kaž napsch.
trafaze murske matlerski, Bellaze a plomjaze rože-
linoj, plomjaze módre skalne nalski bobne bělo“, wschel-
lake błónězne modrowiny adho dło rozpjenkuja, je rozsě-
luje. Njemje pohybowane schczežki, kiž fo rozschczěpuja a
wjedru po zyłym pschekhodżowanišchczu a dwójne itkhodżki,
smóżnja j nich pschitkuch k žrjedźnjej khódbje, k namětnu
a nowej hali. Dale hischcze wobsedżenjemj tamne 4 sezane
pyramidne pschuby j wobeju stron błownezu dwójnezu
khódżkow, jenotlive zyprěby, nalki a hischcze kajkežkuli
kěrczki w njewschelicžownej mnohosći a wschelakich for-
mow a rasu, kiž pschekaju tutu płonninu. je kčežatej pychu
nimale pisches zyłe lěto. Dale powpschichenaj kulowaj kehe-
lowej mašuppkaj, sešeny pokkulozty promenadny pschestrjeń
pschi swonkownej šewjernej fromje a njazore lawki wschěch
druzim. Pyschna wisata pažena lěkna khódba j dubowym
wobsedżenjom, pschi kotrejhoż sastupje fo po kčlach khódż-
ny jědlowy hajt posběhnje, swjasuje na boku wobkhad mjes
kupjelemi a tutym rajšim błeczkom. — Hjeł Hódżej hacz
dotal wjsoki, sšanje a druha lěkna njerodź rosczesche, scha-
matwe kracżki fo wupjerachu a pusta pochowinke semina
w sudżazym błónzu prajesche, je pisches nóz wěrny kražny
raj nastał. Mnoho prózy a dżěła dże wěsto trěbno, prjedy
hacz fo wschitko takke pschetwori. Njerunna, nawitřowata
strona měsesche fo najprjedy wurunnacz, rosrowjowacz. Se
sudżitwarjom nimowólnje posastanjesche a wodżo fo wo-
tschewja na tom, schtoż wustojne ruzy sa krótki czaż
dokonjachu. Njedawno hakle widżachmy ledy slabje wob-
rubky czahacz. Wschо je manjohlakniscko salożene a razio-
nalowane. Njana, haj wobkuslaza plonina fo psched
nami wupina, wobrubjena wot městeje symy kruteje
Eriki a do tjoch strow dweju rjadow jědlow a dr., pažmow
blišičich hórschich schtomiczkow fo jim pschihódnje pschi-
towarischa. Knjes Ruber je potajkim djał jeho wědy a
dolholetnych nashonjenjow srojumił, k wschěmu tón prawy
jmuł, rythmus dacz, jo by tuta znešnjosć była we polnym
zmyślu wocżešnjwjerjena sa cżełe a buschu. Lětdżesatki dołho
budże tute idylske pschiprawjenischczo — cżichi, rajski ku-
cżik, — błakwicz hibicżiweho, njesprózniwego wobsedżerja
kupjelow, knjesa dra. Rachelu. — Janske kupjele fu we
běhu minjenych 25 lět swojeho wobstacża wobstajnje na
rosmórach a nahladnosći nabywale. To wobsedżeża mjes
druzim widżamy liczba — nětdże 220 — je wschěch kón-
cżin pokhadżazych, tukhwilnych hosći.

S **Pančicz.** Nacżišći sa wokrjesnu hojpodu młodosće
w Marinej Hwězdże, wudżělane wot architekta Zyża we
Khrósćizach, fu hnke wot wokrjesnego wubjerka sthwa-
lene. Dżenska městnosć a 4 spanske jitwy smeja 60 mě-
now, 32 sahólozo, a 28 ja hołow. W wsajimje schulow
arentabilitu ubudżetez też 2 jitwy ja wjednikow sarża-
dowanej, tak so budu móz schulerjo a schulerki se swojimi
wucżerjemi sameżcżeni bycz. Pschi nawalu wjele lu-
du (na pšch. jutry pschi khcżerjach) budu tu městnosće
sa małsowe twarkery atd. Po wupiłanju ma so hižo
w septembrje j twarom młodinskeje hojpody sapoczeć,
kiž nusnej potrěbnosći a dawno žadanemu pschecżu na-
scheje pucżowazeje młodosće wotpowědże.

Z **Njehjelčic.** Wcżera njedżelu popołdnju wokolo
4 hodżin puści so zady Njehjelčic powětrow k zemi
dele. Widżachmy jón hižo wot daloka pomału k wsy
so přibližeć. Přileća bě z Rizy. Styrjo mużoje w nim
sedżachu. Wjes přeleće so bojachu, dokelž stajnje
spadowaše. Tak by mohł nětkdże na tróše abo samo
na cyrkwinskej wěži wisajo wostać. Sypachu drje na-
dosć pěska won, so by so trošku pozběhnył, tola to
wjele njepomhaše. Też wupowěsunjene černo-běłeje
čerwjeneje khorhoje njemjeješe wuspěcha. Tuž na lu-
cy knjeza kublerja Pječaka, kiž runje tam wotawu
z wobrocžakom wobroćeše, so dele puščichu. Wulka
syła ludźi samo z Brěznje a Němskich Pazlic bě při-
khwatała njewěsdny podawk wohladać, Kaž z pčołk-
kami so na lucy róješe. Z wulkeje plachty dachu wo-
dźikej (Wasserstoff), z kotrymž je pjelnjena, zo by so
w powětře dżeržała, pomału wuběžeć, tak zo hórzy
prózdna k zemi padże. Kurič so njesmědźiše, dokelž
je wodźik jara strašny explosiwny płun. J.

S **Kamjenza.** 2. Lužiska pojawnišći žwjedżeń ev.-
luth. mkodomužskeho swjaska wotmeje fo 17. a 18. sept.
w naschim mjesce. Khorh Kraj pojawnišći mischtr du-
chowny Adolf Müller-Drježdżanski pschihódże j wokoło
100 dujerjemi

Serbjo wópytuja wustajeńcu sewjerócžeskeje jednoty w Młodej Bóleslawju.

Jenoj nětkdże 60 běchu fo swopuždka samolwili. A
nimale 150 Sserbow a Sserbowkow nastajichu fo sandże-
nu žobotu rano na pucz do pschecżelskeho města Makeje Bo-
leslawy, wuzko nad rěku Jsernu. Nasche pękne Sser-
bowki pschihódnadżachu swjetschke w swojich pyschnych a pi-
sanych narodnych drastach. Djak wuprajanny naschim sakkkim
hamtam. S pschecżelnej korekmnosću a spěschnosću fu
wulsětnikam sbromadne paty wustajiše. Jeżba pisches ho-
raku domowinsku Sakiku a runje tak horaku fuzbodnu
Cżěch bě fajimawa. Naschi katarfo, a tych bě dże najwjazy,
fo wě, fo rozhladowachu, kak dalsko fu druhi se žnjemi.
W bóle symnej horatej krajinje njeběchu hischcze z rožku
hotowi. Wotwjty tu a tam hischcze stejachu. Cżim dale
k połodnju pschihónjedżchu, cżim próżdnische běchu pola.
Krajinta je cżopłischa a cżěsti rólnik ma fo do spěcha. Na
dwórnischczu w Młodej Bolesławje witasche tammischi farar,
knjes Schewżik, lubych hosći se fuzbodneje Lužizy. S kóż-
deho doma a domczka strowjachu a witachu pschecżelni wo-
hdżerjo žerbskich krajanow. Wustajenju pschekhódżinschi
wobdżiwachu naschi krajenju wukloscí, wobschérnosć a
wschelakotronosć wustajenjow. Najbóle jich žimasche,
kak tammi němizy pschemyhlnizy fu cżěskim ruku sawdali,
spěchowaczy sfromadnu słutk. Haj, hdżež je dobra wola,
je ruma dosć, praji žerbske pschisłowo.

S dnyschom 6 hodż. sehydachu fo w bohrischim šamu
klóschtrsleje piwarnje w Lohrowizu. Wobdżiwachu tónle
lohki, ale tola krutny dżiewjany twar. Pschi žłobnej wje-
cżeri a hischcze žłobnischim piwje klóschtrskeho piwowaro
minuty so lecžo cżaż.

Naschi žlóschtni špěwarjo běchu konzert pschihotowali.
W žrjedźinje wustajenischczu leżachu rjanym měschczanskim
džiwadle jón wotměchu. Naschej sławnej wumětkaj
knjesaj direktor Kraus a wyschschi wučer Schodeik jón
nawjedowaschtaj. Tuž bješ džiwa, jo so krażnje poradźi,
cżim bóle, hdyž nasche najšěpsche solistiske mozy kaž knjeni
Belzez, Frejschlagez, Schlemar a druzy dobulkutkowachu.
Džiwadło bě bórzy pschecżełnjene z najšěpschich worschtow
wobydlérstwa. Knjes direktor Kraus z jasnymi žadami
w cżěsłej a žerbskej rěcži seńdżenych srozwjesche. Sawěschi
so posběhny. Widżo fo pišganjesche a syłosesche we wsche-
lakorosći narodnych drastow. Džiwadło sažra z pschitkekom
pschihladowarjow a pschiwošklucharjow a kóżdy krócz žyknis-
cho a žyknischo, hdyž khory a solisći wustupowachu. Mě-
nosć naschich narodnych błohow, žłowjanskej wutrobje tak
bliščki, jimasche a wobrědnasche žłowjanskich bratrow.
Sšamu žłuzu žnježachu pschedwidżerjo naschich narodnych
rajow. Połnosć a rjanosć žerbskich synkow tak nězinje a
kubošnje tołmaczowajsche nascha knježna Leschawiz j Draž-
džan. —

Wonka ješkcze a płomjenjesche fo zyłe wustajenischczo
w žnjeńcu wjhazowych wihamch a na wikazach, lekwizitkach,
žeblawkow. Nadobo haženychu, jo by na jich město stupił
pišany wohnjostrow, tak wschelakoraty a kražny, kajtšk jón
na naschej „dżiewjeblejschej“ ženje wohladali njejsu.

Potom seńdżechu fo naschi krajenjo sašo w sianje
klóschtrskeho piwowara. Tam saiwoschachu we wjeżekej ja-
bawje hischcze kótke a dołhe hodżinki.

Nasajtra z cżapom, Sserb je swučzeny j khaponom sta-
wacz, byrnjej j kurami lehnjez njeschoł, dżěchu mnohy we
pobožnej swučzenoschczi do Božich domow. Potom wjedżeschе
pucz sašo na wustajenischczo. Liczba wobyłowarjow sinpa-
schе hižo wyšoko do połmilijona. **Połmilijonsta bě Sser-
bowka, mjenujzy nascha knježna Marja Lebez, pschistajena
w naschej cżischczerni.** Sarjadnitsuo wustajenjzy pschesche-
pi ju j krażnym mytom. Dósta wopłokowanske błido, stól-
zaj, błeschi bobreho lička a wuhotowachu ju hischcze žłobnu
hodżinu. S wutrobu pschecżemy jej sbožo. Słuschna tola
žobu do naschich najšwérnischich Sserbowkow a wschadżom
je žobu dżěłała a woporow pschinjesła dosć. So jena i na-
schich najhódnischich mhło dosta, to wjeżeli a žpokoji naš.

Wórły po wobsedże lijesche sa wulku žyku wulčtnikow
hodżinka dżělenja. Tym, kiž bě možno dale sawostacz, fi-
wasche popołdnju žwjedżeń „pošledniejeho žnopa“, nascha
žerbska kermnischka abo domrhowanka. Nasche Sserbowki
a Sserbjo stupachu žobu w cżahu, jenu spožežinowichi nowy
ras. Na cżole cżahu herzy wjeżele pisches pola piškaju, po-
tom łužiży Sserbjo. Bur a burowka w staroczěškej drasce
a sa nimi pożledni žnow a žyku, wulke žyku špěchnych
hólzow a cżěstich rjanych hołzow we žwojich krażnych na-
rodnych drastach morawskeho a starcho cżěšcho raju. Wosy
je žnjenzarjeni jěždżechu žobu w cżahu. Sserbšfaj herzaj
je Sšelepcho běchtaj cżahej Sserbow pisches město tak rje-
nje hudżiłoj a łóšło je k tomu žobu žynczało. Na puczu
wrócżo žedżeschtaj žobu žwojej mjes žwojimi na wosu
žnježarjow. (Wo dalschim a nadrobnischo pišany jutrje.)

Hospodarski rozhlad.

Pondżelu 29. augusta 1927.

Kaž nětkop schczo žobotu žaneje burcy njebě.

Produktowe wiki sloro žaneho wulkeho pschemenje-
nja njepschinjeschezchu. Jenoż pschenica nětchto mało po-
wušši. Wschě druhe druzina žwoje dotalne placżišny
sa wuchu. Ssobotu placżeschе zentnar

w Barlinje

pschenicy 13,85—14,05 rożki 11,85—12,05
jeczmjenja nałetn. 11,30—13,70, nasymschtoho
10,15—10,45 wowsa 10,05—10,65 hr.

W termijnowym wikowanju

sa sept. pschenicy 14,25—14,30 rożki 12,35 hacz
12,40 wowsa 10,90—10,87½ hr. — sa oktober
pschenicy 14.12½—14,15 rożki 12,30—12,31¾
wowsa 10,80 hr. — sa dez. pschenicy 14,07½
hacz 14,08¾ rożki 12,15 wowsa 10,85 hacz
10,78½ hr.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dżeja dop. ¾11 hodż. w Barlinje: Khlebowe žito džiwajo na rjane wjedro 5 pj. po zentnarju tuńche.

Dop. ¾12 hodżin: Placżišny snižichu so wo dalsche 10 15 pj. Tendenza žlaba.

Wiene placżizny w Budyšinje.

27. awgusta 1927.

Wšě placżizny so po złotej hriwnie zrozymja.

Předmjet		najnižša placżizna	najwyša placżizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,00	13,50
Rožks, nowa	70 „	11,50	12,00
Jeđmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	10,00	10,75
Wows	50 „	—	—
„ nowy	50 „	10,50	11,00
Raps	50 „	14,00	14,50
Běrny	50 „	—	—
Bztra	1 „	4,20	4,40
Syno, nowe	50 „	2,00	2,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,10
„ „ „ k zasł.	50 „	2,10	2,30
„ z cypami młócena	50 „	2,70	2,90
Pšenična muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	18,25	19,00
Pšenične wotruby	50 „	8,00	8,00
Rżane wotruby	50 „	8,00	8,50
Jeja	1 štk.	0,12	0,14
Prosata 954 štuk	1 štk.	10,00	23,00

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placżizny po złotej hriwnje.

	27. 8.	26. 8.		27. 8.	26. 8.
Pšenica	277-281	277-281	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	237-241	231-235	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeđmjeń	226-274	—	módre lupiny	15-16,00	15-15,75
naz. jeđmjeń	203-206	203-209	žołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	201-213	—	zeradella	—	—
kukurica	198-200	196-197	raps. wosušk	15,80-16	14,80-15
pšeńć muka	36-38,00	35-37,50	lany wosušk	22-23,50	21-21,60
rżana muka	32-34,00	31-33,25	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16 25	16,00	běrnj. kruški	22-23,50	—
rżane „	18,50	15,25	syno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,40
raps	295-300	285—290	rżana słoma	1,15-1,80	1,10-1,25
lane symjo			pšeńć. „	0,80-1,10	0,75-1,05
hróch	24-27,00	24-27,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,50	jačna „	0,65-0,85	0,70-0,90

Placżizny rżeznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. augusta 1927. Placżizny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 813.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rżeneje hódnosće
hač do 6 lět . . . — —
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . 60 — 62
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . 57 — 59
Mjenje picowane wšěch starobow . . . . 52 — 55

Byki 541.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rżeneje hódnosće . 60 — 61
Połnomjasne, młódše . . . . 55 — 57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . 51 — 53
Spatne . . . . 48 — 50

Jałojcy a kruwy: 913.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rżeneje hód-
nosće . . . . 48 — 52
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżeneje hód-
nosće hač do 7 lět . . . . 40 — 45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy
a jałojcy . . . . 30 — 35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . —
Mjenje a spatnje picowane . . . . —

Čelata: 1250.

Najlěpše wukormjene (2. druk.) . . . . 80 — 86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . . . 70 — 78
Spatne (4) . . . . 60 — 68

Wowcy: 7550.

Młódše a starše wukormjene (1 druźina) . . . 63 — 67
Starše wukormjene (2.) . . . . 63 — 65
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.) . . . . 56 — 61

Swinje: 9036.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do
1½ lět stare 74
Wukormjene . . . . 73 — 74
Mjasne . . . . 72 — 74
Spatne . . . . 71 — 72
Rancy a kundrasy . . . . 66 — 68

Z Łužicy.

S **Wjasowjn.** Stari a woprawnjeni wukubkowarjo we Hornjej Wjasowjy a we wobwodu Wjasowskeje schule I hdlažy so prošcha, dźěcźi, kiž dyrbja pschichodne jutry do schule hicź, schtwórtk, 1. septembra a pjatk 2. septembra dopołdnja wot 10—12 hodź. wo jitwi 2 noweje schule pschipowědźeć. Pschedpołožiś ma so za wschě dźěcźi wobstejenje jěrwo schesćěnjenja za wot wonka narodźene dźěcźi narodny list.

Se **Schěrachowa.** (Nowy hamtiki šudniski pschedsydźa.) Sa nasljednika direktora hatmskeho šudnistwa, kiž je 1. julija k němskošudnilkemu dźěłowemu šudnistwu był pschešadźeny, je hamtikošudniski rada dr. Poschel se hamtskeho šudnistwa w Pausa był pomjenowany. Wón nastupi swój nowy hamt 1. oktobra.

Se **Steniatwolmsdorfa.** S wobnowjenjom pischczełow žu nětko sapoczeli. Tohodla budźe wot njedźele hyrglowa hudźba z harmonium sastupowana. S dobom budu kawki horjeka na khórje z dźělemi hyrglow pokładźene. Byrgle Budyška firma Thurau dospolnje rofebjerje, wurjedźi a sajo natwari, wone dostanu nowe pischczele a budu z milinu cźerjene.

Se **Žitawy.** S nowotwarom rjemjeślniskeje schule saběrachu so w pjatkownym pohrjebenju měschczanjany lastupjerjo. Pschedłoha, kotraž žada žebi nětdźe 2 000 000 hr. twarskich khóstow, je kollegium hižo léta dołho na myšli měł, ale pjenjezných pschičinow a hewaschich naspěchcziwnoscźow dla njeje móhli ženje žanemu prawemu rosšudej pschińć. Nětko je hospodarske ministerstwo město k rosšudej nusowako, hdyž je twar milijonsku pohčonku pschewostaja, šumu pak może jenož do hospodarskeho plana ja pschichodne léto pschijeć, hdyž měschczanske kollegije nowotwar ja pschichodne léto sažadnje wobsamknu. Po dlšschej rosmotwje wobsamknychu twar nowe pischemjeślowe schule jenohłóžnje a sažadnje ja léto 1928. Rjemjeślniska schula w Žitawje žada žebi dźenža hižo kóždołětnje 80 000 hr. pschidawka, kiž powyschi žo i nowotwarom na 200 000 hr.

* Se **Chorjesza.** Na dwórnischczu sajachu młodeho cźłowjeka, kiž dźiwske telefonisti automat wurubiš.

Rozprawa posedźenja wokrjesneho wubjerka w Žitawje

25. augusta 1927.

Wubjerk sthadźowaše so po próhdninach prěni króć a wša najprjedy na wědomosć, kak stej se spomožeršstwom dźěłorjenjerjow w Žitawskim wokrjesu, schtož je jara spokojaze. Ličba khownych dostawarjow podpjerjenych naličichu.

Sa darmotne pohrjebanje w Hainewalde je tamnischi kollegium gmejnskich sastupjerjow měšteny sakoński dodawk wobsamknył, po kotrymž ma so należnu městny sakoń zhěbnyć. Tola dokelž je gmejna w lěcze 1926 a 27 za darmotne pohrjeby we wschu hromadźe 21. padach jenož 630 hr. wudawkow měła, njebu ji dźiwanjom na to a dale też tohodla, so gmejna Hainewalde možne žórka dawkow njeje wjchitke wuczerpała, zběhnjenje pschiwsate.

Na wědomosć wšachu wopomnjenske pišmo dźěłarskeho a spomožerskeho ministerstwa wo rosšahu wobydlenskeje nuhy a wo rosdźělenju twarskich hrědkow sa bydlenja. Na najnuschnischo trěbnymi wobydlenjemi, wobliczene na 1000 wobydlerjow wuczini bydlenska nuha w měsće Žitawje 7,49, we wokrjesu 6,01, mjes tym w gmejnach z 3000 a wjazy wobydlerjemi: Leutersdorf 11,69, Seifhennersdorf 9,46, Wóbrezu 7, 69, Wulki Schunow 7,49, Olbersdorf 6,85, Wostrowz 5,64, Reichenau 5,57. Na wokrjesny šwjask wuczini to po šwěrjcźenym rosdźělenišim kluczu 111 000 hr. bydleńskich twarskich hrědkow z wurunanskeho górka. Dokelž we wokrjesu je 532 nuhne trěbnych wobydlenjow njedostawa, pschindźe na jene bydlenje wokoło 208 hr. pschiražka. Gmejnam, kotrež su nadobnoscźenske dawkowe hrědli samostatnje wužiwake, rosdźěla je tohodla scźěhowaze sumy: Seifhennersdorf 16 000 hr., Wulki Schunow 11 400 hr., Reichenau 8400 hr., Olbersdorf 8300 hr. Leuthersdorf 7900 hr., Delnje Wóbrezy 6200 hr. Wostrowz 3700 hr., wschohromadźe 62 000 hr. Tuž šwostanu sa gmejny z mjenje hacž 3000 wobydlerjemi 49 000 hr. k wuživanju, z kotrychž je mjenische gmejny wěso pridy hižo dopołdnja, pjenjes wuptaczeny dostake.

Sa thosty, kiž nastanu za sběranje pschiražka lězownostneho dawka w samostatnych kubkowych wokrjesach pschewostaja wokrjesny šwjask sběrazym gmejnam 1½ prozenta dawkowych dokhodow.

W dlšschej rosmotwje saběrachu so z wobstaranjom malych autow sa wokrjesnych hantowych dróhowych mischtrow, so maja so tajke auta kupicź, sa to je stat; wokrjesk pak ma wěso połožku khostow sa wobstaranje a wudźerjenje njesćz. S tym wubjerk njemóžeše najprjedy pschešjene pschińcź, dokelž běchu měnjenja, so hamtowi dróhowi mischtrjo napožledku ani połožby swoje dźěławoje mogu sa wokrjeh njenakhódźa, ale dźěłaju šwjetšcha sa stat. Po dołhim wurěčowanju, mjes kotrymž měschczanosta Ufer Olberdorffi z protestom z pożedźenja wotendże a sa tři njemšchémy so sajo wróćźi, so słónčnje dojednachu a wuprajichu so je tym pschešjedne, schtož postaji so wot šwjaska wokrjesnych šwjastow k tutomu prašchenju.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan** (Smjercź psches mordarsku ruku.) Kriminalny hamt w Drježdźanach sdźěluje: K napadnjeju, kiž je so w nozy 1 23. augustej w Freitalu na 22lětneho mechanika Hansa Zinku z Gittersee cźiniło, so hischcze powě, so je Zinku schtwórtk w měschczanskej khorownі w Freitalu na žwoje cźežke ranjenje wumrěł.

* S **Drježdźan.** (Wojak němšostatneje woboty jako schpion.) Wyschschi krajny šud sadźudźi prjedawschcho wojaka němšostatneje woboty Helmuta Waltera Ungera z Hohnsteina dla pospytaneho pscheradnistwa wojerskich potajnosczow k schtyrjom lětam khłostańcze a k shubjenju cźežnych prawow na pjeć lět. Wobškorjeny je so pospytował, ha mjse tajne akty, ke kotrymž měsjesche jako wojat w klužbje pschistup, franzowskim wojerskim wyschnoscźam wotedawacź, schtož pak so jemu njeporadźi. Jednanja wjedźechu so z wusamknjenjom sjawnosce.

* S **Lipska.** (Se schwórtego posthoda na hasu padnył.) Psched ležownoscźu Torgawskeje dróhi namakachu 38lětnu šwobodnu dźěłaczerku Friedu Otto z rosbitymaj rukomaj a druhimi cźežkimi ranjenjemi bjeswědomja ležo. Kaž je so šwěrcźiło, bě dźěłaczerka, wustocziwschi z wołna z jeje we schtwórtym poschłodze bywschego bydlenja, šwojemu žiwjenju dobrowólnje łónz seźiniła. Jako pschicźina wudawa so lubosczinsti stysk.

* S **Meerany.** (Samomordarstwo wuczerja.) Wuczer Z. pschi realnej schuli w Rochlitzach je so z njesnatych pschicźinow salěžił. Z. je wożenjeny a nan dweju dźěcźi. —

S **Warnsdorfa.** (Sa 20 000 krónow židźanych nohajzow pokradnyli.) W nozy z wutorje žu je do towarnje firmy Hermanna Richtera w Falkenhainje dobywali a židźane nohajzy, nětdźe 20 000 krónow hódne, pokradnyli. Paduschi sebrachu jenoż najlepsche znamki a šwykt wostajischu ležo. Sswój dobytk wotwjeselachu na pokradnjenem ruczńem wozu.

Zapóslane.

(Bjez zamolwitosće redakcije.)

Stó stajnje rěcźi wo měrje, napomina k měrej, wudawa, zo jeho biskpske skrukowanje ma k měrej służiś — a tola samy njeměr a njepokoj načinja? Mjez Serbami a Němcami? Njeje to Mišnjanski biskop

Stó stajnje wudawa, zo žanych duchownych nima, z cyleho swěta duchownych pšiwožuje? Njeje to Mišnjanski biskop? Ně, ludźičeka, přewjele jich ma a we Němcach wjacy njetrjeba. Tuž scźele jich do Serbow a woni dyrbja Serbow „za evangelium“ dobyć. Kak daloko smy tola přišli w „nowym biskoptswje“?

Custos.

Přilopk.

* **Lětaze ložo.** Jena w Kalkucźe žima jendźelska žónska běšche žebi lětadło wotnajała, zo by bo Parisa leczała, do města šwětłosćze. Jendźelska knjeni chze tam jeneho wuwolaneho lekarja wopytaś, zo by ju wot jeje strašneje khorosce wuhojił. A nětko leźi je šwojimi bolosćemi we šwojim ložu — haj, we ložu. Njemóžachu ju narěcźeć, šwoje ložo wopuscźeźeć. Je wotpokasała, to klubowym stólzu lětarskeho towarstwa sjedźeć. Stajichu jej ložo do kabiny.

* **Diamanty w sahrodze.** W sašiwje rěči Kai w blischoscźi pschedbohy k „Dobrej nadźiji“ (w južnej Afrizy) žu pyches spodźiwny pschipad mnohe drohotne kamjenje namakali. Na 70 lět starý bur běšche kruch kraja wokoło 30 jutrow kupił, so by je je sadom wobšadźał. Jenehdy dnja namaka burowy najmłódschi šyn pschi hrajkanju šwětły kamjeń. Nan njewobkedźbowasche kamjeń dale, dónjž w jenej nowinje cźitasche, so šu diamanty w južnej Afrizy nadeschli. Hdyž kamjeń pschepytacź dasche, wupokasa so jeho njewschědna hódnosć. Pschi dalschim thezu wukopachu so hischcze na 1000 diamantow hacź do 5 karatow (to je 1 gramm) cźežke. Tute drohotne kamjenje ležachu jeno na pół metra hłuboko w semi.

* **Amerikanske polizajske cźiwolwadło.** (Diplomatiske zakrocźenje pschecźiwo njemu.) Norwegski późłanz we Washingtonje je so pola amerikanskeho knježstwa wobcźežował. Pschi tutej krocźeli jedna so wo norwegskeho stacźana Ludwiga Leca, na kotrehož tukaja, so je mordarstwo wobeschoł, a tuž w pschepytowanjim jastwje ježdźi. Wobškorjeny wobkrucźuje, so je jeho policija surowje cźpiłowała, so by so šwojeho njeschtnika wusnał. (Sšmy w khodu jim wobschérnym nastawku wospisali, kak so wbohi jeczi cźłowjek a duchownje cźiwiluja.) Na tak pocźežowanje je amerikanske knježerstwo gonferněra Smitha namołwjało, wěz pschepytowaczź. — Lec, na kotrohož tukaja, so je dwě starej žónjej cźłowjek, mudawa, so je policija jemu schtyri dny a schtyri nozy sadźerwała spaš. Nastajnje su jeho pschełpschichowali a tak sle z nim šatkadźeli, dokelž dwě rjebje šamali a jeho cźěło je z wopalnymi ranami pokhyte. Jeho šaftar wobkrucźi to a je prošył, so by wobškorjeneho lěkař pschepytał a rany šo fotografowale. To pak policija dowolisa njeje, też wjazory šudniju, na kotreż so šaschtowaczi wobroczźi je. Samolwichu šo, so njemóža jeho namjet dopjelnicź, dokelž w tej należnosći pschištejeni njejsu a tak nicžo cźiniczź njemóža. — A to je mjenuje „šwobodna Amerika!“

Swójbne powěsće.

Semrěli: Friedrich Clemens Teich, stupnjeř w Porchowje. — Marta Selma Elsa Alichez w Biskopizach, 33 l. — Heinrich Schlenkrich w Kamjenzu, 70 l. — Herman Rychtař, kowařski mischtr we Wóšlinku. — Egon Wólšle, wuczeř w Husju, 26 ł. — Hana Khrystina Wiczazowa rodź. Skopez, kubleřka w Boschezach, Knjeni Leidlerowa, wyschcheho justizn. radu mandž. w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ so přichodnu wutoru (30. 8.) njezeńdźe. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónjdźelu w Serb. kofejowni.

Domowina. W času wot 26. awg. hač do 9. sept. žane zaradźeńske hodźiny njejsu dla zapućowanja zastupnika. Prosymy w tutym času wšě přeća a dopisy direktnje na předsydu, pak na k. wučerja Pjetaša w Khrósćicach słać. Předsyda.

Drježdźany. „Jednota“ wuhotuje swój nazymski wulět njedźelu, 11. septembra, pop. w 3 hodź. kaž loni do Klotzsche w hosćencu „Weißes Roß“ (zastaniśćo nadróżneje żeleznicy cźisło 7). — Tam budźe wjesoła rejka. Wo prawje bohate wobdźělenje, wosebje też starších ludźi, prosy předs.

Drježdźanski „Hromadnik“ ma swoju přenju porjadnu zhromadźiznu štwórtk, 1. sept., wječor ½9 hodź. pola G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Hosćo su nam witani. 1. Přednošk „Ze serbskeje mythologije“. 2. Rozprawy wo serbskim zjězdu do Frankobroda a Mł. Bolesławy. 3. Naš zymski rozrjad dźěła. — Spěwamy hač na dalše kóždu srjedu wječor ½9 hodź. hromadźe z tow. „Illahol“ w Palmengarten (Pirnaischestr.). Hosćo su nam stajnje witani. B. Kr.

Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow změje swoje 2. lětuše hłowne posedźenje přich. sobotu, 3. septembra, popołdnju w 4 hodź. (z dypkom!) w sali restauracije „Zum Echten“ (Lauengraben) znapřeća měšćanskeho dźiwadła. (Hosćenčar je Serb a pinčnikojo też.) Prosymy wšě towarstwa wo sylne wobdźělenje, znajmjeńša tola přez dirigentu a předsydstwo. — Dnjowy porjad: 1. Naš „Skowronček“ a jeho přichod. 2. Hłosotworny kurzus. 3. Přichodny wulki koncert „Naléčo“. 4. K. A. Kocor a jeho pomnik. 5. Namjety a wšelcźizny.

Z bratrowsk. postrowom **Bjarnat Krawc,** ht. předs. **Jurij Słodeńk,** ht. dirig.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Přesadźowanje zawostajeństwa

Srjedu, 31. awgusta, dopołdnja wot ½10 hodź. předawam na přesadźowanje

na Mättigowej hasy čisło 39

knježske zawostajenstwo, mjez nimi

šijace blidko z woprawdźit. drjewa, knihowa polca, lěhańnski stoł, wšelake špihele (tež w pozłoćanych wobłukach), 6 kožanych stołow, tepich, wolijowe wobrazy, sofa, jara wjele dobrych posleškow, posleščowa krinja, šaty, zawěški a gardiny, dokładne jstwinske wuhotowanja z mahagonijoweho a ze wišnjoweho drjewa (je-li trjeba też po kruchach) wšelake běte a pisane sudobja z Mišnjanskeho porcelina, knihi, płokacu mašinu, winowy khamor, dźělbu próżdnych blešow, zahrodowe meble a jara wjele druheho.

Přesadźowanje pónjdźe přez připołdnjo. Wobhladajće sebi pridy wot ⅛—1/10 hodź. dopołdnja.

Arno Wuschick

přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 16

z wrotami na lěwo.

Pytam **dźěłaćerjow do dreniže** **Jan Heduška w Rakecach**

Rjane prosata su na předań **w Baćonju čislo 14**

Wysokosudelna **kruwa** je na předań w Jatrobju čo. 22.

Wysokosudelna **kruwa** je na předań w Hatach čo. 4 pola Worklec.

1¼ lětny **piahowanski kundroz** „Deutsches Edelschwein“, z rukowanjom khmane, je na předań na knježim dworje w Holcšowje pola Njeswačidła.

Dobry stražowanski **pos** je na předań we Worklecach 35

Młody sylny čehnity **wół** je na předań w Malešecach čo. 42.

Srěnjosylna dobra piahowanska **kruwa** z 2 dnjej starym čelećom, młode wysokosud. **kruwy,** lěto stara jałojca za rěznu płaćiznu su na předań a k wumjenjenju.

Max Köhler Paul Köhler w Nižej Wsy. w Njeswačidle.

Wósk. tkaniny meter 1.50 pj. **ctamina** . . metr 0.25 pj. **běły barchent** metr 0.60 pj. **kopřiwina** . . metr 0.40 pj. wulki wubjerk, wšitko jara tunjo **K. Erler w Budyšinje** na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda“. Ręcu serbski.

Wšě šulske knihi dostanjeće w Serbskej knihařni w Budyšinje

2 Wanderer-mot. kole předawa tunjo **Max Seifert** w Budyš. na Kanjentnej hasy 29

Meble kupujeće derje a tunjo **Br. Büttner w Budyšinje** Königswall 3.

Někotre zběrki basnjow Jakuba Čišinskeho

su bórzy rozpředane! Njeck. sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!

Serbska knihařnja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóżde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěštki, kiž maja so hać do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 202 — Budyšin — Wutoru, 30. augusta 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kongres narodnych mjeńšinow.

IV.

Běsche wjeczor hižo 6 hodź. wotbiło. Nadobo jimasche ßo dr. Kaczmarek, generalny sekretar narodnych mjeńschinow w Němskej ßłowa k scźěhowazej deklaraziji: „Jako we lěcźe 1925 myßliczka kongreßa narodow s nastorka němskich mjeńschinow w baltiskich statach wuńdźe, wěrjachmy, so skónczńje wutworimy forum tež sa najßnadnische mjeńschiny. Te sady njeho stejaze skupiny ßu tohodla sa kulturnu awtonomiju hłoßowałe, byrnjež sajimowałe wotpokasowaze stejischczo, so bychu kongreßej pomozne byłe, skónczńje pak ßu dyrbjałe spósnacź, so ßu ßo bóle wo irredentistiske skupiny bóle starali hacž wo loyalnu krisisku mjeńschinu we Němskej. Přeja drje rosdźěl mjes ßylnymi a ßłabymi mjeńschinami, we woprawdźitoscźi pak jón pschewjeduja. Nastupaze skupiny (mjenujzy w Němskej) nochzedźa ßo pschetworicź do strojow (instrumentow) naßylnostneje politiki. S tym by był kongreß sa forum njepłódne jednanje a tohodla ma nadawk wosjewicź, so w swjasku narodnych mjeńschinow w Němskej sjednoczene skupiny ßo nuczene czuja, s kongreßa wustupicź a sajimowacź kritiszy wocżakowaze stejischczo."

Na tole wosjewjenje pschedßyda dr. Wilfan praji, so ßo dźerži teho, a móže s awtoritetu presidenta tsjoch kongreßow prajicź, so ideja, kotraž je wobdźělnikow hromadu swjedła, je strowa a žiwjenja mózna doscź, so bychu tajke pschipady ju samohłe pohrjebacź. Žane snamjo njedowoli na to tukacź, so mohł ßo kongreß jenostronisky sa tendenzy namózneje politiki njewužitnje wužiwacź, a wón sa ßwoju wosobu dyrbjał ßo s wohańdźenjom wumnacź njedostatka elementarskeho politiskeho spósnaczo, je-li bychu jeho takle wobeschli. Měni, so je jenož s mylneho sapschimnjenja ßu pschischli tak daloko ßahazym spósnaczam. We wokomiku móže wosjewjene wustupjenje skupinow jenož wobžarujo k wědomju bracź, ßo nadźijejo, so žiwjeńska móz s kongreßom sastupjenjeje ideje tutón pschipad — wostanje pschi tymle pomjenowanju — pschewinje a so bórsy czaß pschińdźe, so se snowa skruczenej solidarnoscźu shromadne dźěło dale powjedu."

Po jeho ßłowach wosjewi sastupz danskeje mjeńschiny w Němskej, so ßo pschisamknje dr. Kaczmarekowym ßłowam. President dr. Wilfan hischcźe jónu wobkruczowasche, so krisiske praschenje njeje na žane waschnje sakomdźene, ale kongreß je wobsamknywschi rosßudźenje sawěscźił.

Na to wustupi sastupz pólskeje mjeńschiny w Litwinskej dr. Budzinski sdobom w mjenje wschěch ßłowjanskich skupinow, so tež wone něsko sajimuja wobkedźbowaze a ßo wróczodźeržaze stejischczo.

President na poł hodźiny poßedźenje pschetorhny.

Słyschane wosjewjenja skutkowachu kaž rosbuchadła. Czorne, tužne na kongreßu ležaze mróczele rospuschczichu ßo s błyskom a hrimanjom, położenje s jenym rasom rosjaßnjejo. Sastupzy mjeńschinow Němskeje a czi ßłowjanskich wotkhadźachu. Dopißowarjo ßwětowych nowin a agenczi telegrafowarnjow khwatachu, so bychu wažnu nowinku ßwojim nowinam telegrafowałe abo telefonowałe.

Sajimawe bě sadźerženje němskich mjeńschinow s Pólskeje. Czi klefkachu, jako mjenowani sastupzy wotkhadźachu, we ßwojej saßlepjenoscźi měnjo, so ßu něschto dobyli. Wo czaß wschěch tsjoch kongreßow wupinachu ßo tak, jako by zyle prózowanje narodnych mjeńschinow měło ßłužicź jich pschepjatym sajimam.

Tola politizy a diplomatizy derje wobhonjeni sastupzy kaž dr. Schiman a schedźiwy dr. Motzkin ßedźachu s pochmurjenym mjeswoczom do ßo storczeni. Czile woprawdźe myßlazy mužojo saczuwachu, so tónle pschipad směje dalokoßahazych scźěhwkow. So tomu tak je, wuczi naß sadźerženje wschěch wažnych nowin. Němske khutne nowiny pytaja ßo dobycź k jadrej pschipada. Též te saczuwaja, so bě krisiske praschenje bóle se samyßłom, haczrunjež sa kadneje wažnoscźe. S nascheje strony móžemy prajicź, so bě pschipad nusny. Wobara sakißnjenju a rosruba kordiski ßuk.

(Pokraczowanje scźěhuje.)

Posedźenje Zwjazka Ludow w Genfu.

S poßedźenjom Swjaska Ludow w Genfu ßo něsko nowiny jara saběraja. Po jich powěsczach poczahnu ßo poßedźenja rady a shromadźisny pschez 3 njedźele dołho. Němski minister swonkownych naležnosczow dr. Streseman budźe rosprawjecź wo rosschěrjenju hospodarskeje organisazije. Drusy sastupzy budźa podawacź rosprawy wubjerkow, we kotrychž ßobudźělaja.

S tuteho poßedźenja njewoczakuja žanych wulkich pschekhwapjenjow. Na dnjowym rjedźe steji wurunanje swady mjes Rumunskej a Wuherskej.

Pomjeńschenje wobßadki w pschirheinskej krajinje njeje drje němske knježeŕstwo zyle spokojiło. Tola je jednanjam Swjaska Ludow jěrkoscź wsało. Jendźelska bě połnje sa pomjeńschenje liczby wojakow. Franzowski minister swonkownych naležnosczow bě dźě tehorunja sa pomjeńschenje, mějesche pak we ßwojim knježeŕstwje sa nje ßo jara bědźicź. Němska widźi w pomjeńschenju politiku w duchu Locarna. (Locarno je małe měśtaczko we Schwajzarskej. Tam seńdźechu ßo pschez dwěmaj lětomaj sastupzy wulkomozow. Dorěczachu ßo a podpißachu wuczinjenje, wożebje Franzowska a Němska, so ßu s dotalnymi mjesami spokojom, so dalschich swadow mjes nimi njeje, a so jedyn tomu druhemu wěri.)

Wurjadne posedźenje pólskeho sejma.

W Barlinje, 30. augusta

Po powěsczach s Warschawy je ßo sa płaczaze snowa powołanje parlamenta se strony jenotliwych ßejmowych stronow hižom pschez dlěschim czaßom trěbna liczba podpißmow swjedła a ju něsko statnemu prezidentej pschepodadźa. Po tym po pschedpißmach wustawy statny president w běhu dweju tydźenjow wurjadne poßedźenje ßejma swoła. W tutym poßedźenju chzedźa sastupjerjo saßo dla praschenjow jednacź, kotrež ßu k samknjenju poßlednich poßedźenjow dowjedłe. Pschede wschěm jedna ßo tu wo prawje ßamorospuschczenja wobeju dźělow parlamenta a wotpokasanju wukasa dla nowinarstwa, s kotrymž ßu w poßlednich dnjach nowiny prawizy na njewěrjomne waschnje potłóczowali. Též hakle poßlednje dny ßu nowiny prawizy, kiž ßu ßo s wotkryczemi w padźe generala Sagorskeho, kiž je ßo něsko hižom pschez tsjomi njedźelemi shubił, sebrali.

Italsko-francowske připady.

W Parisu, 30. augusta.

Franzowski swonkowny minister Briand je wot sapósłanza Borela, kiž w komorje Savoyski departement sastupuje, list dostał, w kotrymž tutón ministrowu kedźbnoscź na pschipady pschi franzowsko-italskich mjesach skoržuje. K ßwojim wopißowanjam Borel hischcźe pschida, so ßo winowaty czuje, hdyž ßo komora saßo seńdźe interpellaziju sapodacź, je-li franzowske knježeŕstwo ßebi sa najkrótschi czaß doscźczinjenje sa tute pschipady njeżada.

Pschepytowanje bomby, kotruž běchu do italskeho generalneho konsulata w Nancy-u położili, je dopokasało, so tuta strasne rosbuchadło wopschijesche. Po wuprajenju wěžywustojnych by bomba pschi rosbuchnjenju konsulatowe twarjenje dospołnje sapuscźicź mohła. Njekhmanika njejßu dotal hischcźe wußlědźicź mohli.

Levine z „Miß Columbiji" ćeknył.

Wulka sensazija wczerawscheho dnja w Le Bourgetu pola Parisa je, so je knjes Levine s lětadłom „Miß Columbia" czeknył. Nichtó dotal njeběsche wědźał, so móže Levine ßamostatnje lětadło wodźicź a nichtó njemějesche jeho leczenje sa móżne, jako ßebi póndźelu ßwoje lětadło s kólnje pschiwjescź da. Wón ßydny ßo do njeho a jěsdźesche s nim po lětanischczu w Le Bourgeczje k ßwojej sabawje wokoło. Wokoło 1 hodź. jako Goliathske lětadło lětańskeje czary se Parisa lět do Londona nastupi, posběhny ßo nadobo tež „Miß Columbija" do powětra k najwjetschemu spodźiwanju pschistajenych, 500 metrow wyßoko winy ßo lětadło k dołhemu wjeczoru. Dwaj lětarjej, kotrajž běschtaj we poßlednim wokomiku pschiběžałoj, móžeschtaj jenož hischcźe swěscźicź, so je Levine ßamlutki s lětadłom wotjěł a so ßebi njeje ani czopleje drasty ani schkitańsku czapku ßobu wsał. „Miß Columbia" je, jako je lětanischczo wopuschcźiła, jenož sa 5—6 hodź. benzina ßobu měła. Hdźe je Levine leczecź chzył, njebě hnydom niczo snate. Posdźischo pak pschińdźe powěscź s Londona, so je ßo „Miß Columbia" na Croydenskim lětanischczu k semi puschcźiła.

Jendźelski minister zwonkownych naležnosćow Cecil swój hamt złožił.

Pschez někotrymi njedźelemi bě skhadźowańka sastupzow wulkich statow w Genfu. Tam jednachu wo pomjeńschenju bronjenja na kraju a na morju. Tehdom ßo sdasche, so staty do tajkeho pomjeńschenja swola. Naschi czitarjo ßo wěscźe hischcźe dopomnja, so na wěrnoscźi teleje swjeßelazeje powěscźe dwěłowachu. Pokasowachmy na to, so wschehomózna czěžka industrija ma s brónjenja najwjetschi wužitk a s czěžka do tajkeho pomjeńschenja swoli. Woprawdźe tutu skhadźowanku skónczichu bjes teho, so bychu schto wuczinili. Minister swonkownych naležnosczow Jendźelskeje lord Cecil tehdom myßliczku shromadneho wotbronjenja czóple sastupowasche, byrnjež wjetschina jendźelskeho knježeŕstwa w tymle praschenju pschecźiwo njemu była. Wón ßam praji, so pomjeńschenje bronjenja na kraju a na morju je wažny czin sa sakhowanje měra w Europje. S nim swjßuje niz jenož wobstaczje Jendźelskeje, ale zyłeho dźensnischeho porjada w Europje. Tohodla skladuje na wotbronjenje jako na najważnischi nadawk pschitomnoscźe. Se wobžarowanjom je dyrbjał spósnacź, so njedźiwaja na tule s nim sastupowanu politiku a tohodla njemóže dale we knježeŕstwje sawostacź. Wot wczerawscheho wjeczora njeje wjazy w hamcźe a tohodla též do Genfa njepojědźe, so by ßo na poßedźenjach swjaska ludow wobdźělował.

Nanking hižom padnył?

Khinske narodne wójsko bu s połnozy Jangtsekskeje rěki sbite. Předni wojazy Suntschuanfanga ßu rěki pschekroczili, so bychu strategiske městno wußlědźili, hdźež bychu łódźe pschistajecź mohli. Pschistajeńske kommanda pak buchu s jeniczkim wuwjaczom pola Luntanga na połojzy puczja mjes Nankingom a Chinkiangom wot narodneho wójska wotrażene. Nadběh na Nanking narodne wójsko tehorunja wotpokasa. Njedźiwajzy teho poradźi ßo pak połnóznym wojakam, železnizu se Shanghaja do Nankinga na wjazy městnach wotrěsnycź, s czimž bu Tschekiangowym wojakam [illegible]

Po jenej powěsczi s Newyorka chzedźa pak pjecza wědźecź, so je Nanking hižom padnył.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

Rozprawa wo bědźenju za naše prawa při znowazarjadowanju a wobsadźenju fary při cyrwi Našeje lubeje Knjenje w Budyšinje.

Na njedźelskej protestowanskej zhromadźiznje podał Jan Bryl.

(Pokračowanje.)

Katolscy Serbja potajkim so nadźachu, zo budźe knjez biskop při znowazarjadowanju a znowawobsadźenju fary na jich próstwy a přeća, w dwojim memorandźe serbskich katolskich wosadnych wuprajene, dźiwać, a nadźijachu so so wosebje tohodla, dokelž wěrjachu z połnej dowěru do biskopskich słowow, wuprajenych při nastupjenju biskopstwa: **„Wšitkim w lubosći słužić — in caritate Dei!"**

Znajmjeńša čakachu na přilubjenu wotmołwu — lěto, dwě, haj nimale tři lěta. Wšitko wosta śćicha, ničo so njepikny. Doniž nadobo zańdźenu njedźelu, 14. augusta t. l. cyrkwinska wyšnosć z klětki k nam njeporěča a za tydźeń hakle w Katolskim Pósle wozjewi, mjez tym zo Drježdźanska „Sakska Ludowa Nowina (Sächs. Volkszeitung, Nr. 187. 14. Aug. 1927) mjez dioecezanskimi powěsćemi podrobnu rozprawu hižo tydźeń do časa přinjese. Tu so my katolscy Serbja nimowólnje a z dobrym prawom prašamy: pak nima nas cyrkwinska wyšnosć zańč, zo hakle w poslednim wokomiku ze swojim wozjewjenjom před nas do zjawnosće stupi, pak nima cyle čiste swědomjo: pak zacpěće pak strach.

Zacpěće Serbow wězo wupraja so w biskopskich słowach: **„Ja wotpokazam Serbow dźak!"** Wěsty strach pak tči wězo wj ednanju zamołwitych namjetowarjow; přetož tak hładcy drje ta wěc pola wjeledostojneho generalneho kapitla so wuradźała njeje, hdyž staj dwaj němskaj duchownaj knjezaj so „serbskeje fary" wotrjekłoj. A my katolscy Serbja tež nihdy wěrić njemóžemy, zo byštaj wysokodostojnaj knjezaj domkapitularaj prälat Žur a šolastikus Hejduška w přezjednosći z generalkapitlom wjeledostojneho knjeza Willibroda Sprentzlera (nic Strentzel ani Spentzel, kaž Sächs. Volkszeitung dwójcy wopak noweho fararja mjenuje) za noweho fararja při cyrkwi k N. L. K. namjetowałoj: tak wulku dowěru katolscy Serbja swojim duchownym wjednikam hišće maja a su přeswědčeni, zo staj tež tutaj dušipastyrjej wo woprawnjenosći serbskich katolskich wosadnych, sebi maćeŕneje rěče mócneho fararja žadać, přeswědčenaj. Ja to tudy tohodla wuzběhuju, dokelž staj lětdźesatk a dlěje serbske duše swěru pasłoj a jako dołholětnaj spowědnikaj duše swojich serbskich ka-

ſołskich wosadnych derje znajetaj. Stóž wžo do spowědneho stoła njepřińdže a duše njepóznaje, njemóže nihdy mentalitu, abo prajmy lěpje duhu jeneho luda ani nic swojeho ani nic cuzeho, póznać. Tomu je potom też skónčnje wšo jene, hač mjeńšina přěhraje abo nic, hłowna wěc zo wjetšina, byrnjež by jenož na papjerje stała a so z dwělomnym statistiskim materialom dopokazać hodźała, dobudže.

A wjetšina — po hamtskej statistiey wžo, hdźež je so wulki dźěl Serbow jako němski zapisował, přeč což je też w tutym padže pomhał swojich bratrow sobu zbić, ale nic pobić, — je dobyła. Wot swojich wěrybratrow su potajkim z tutej njeprawdu serbscy katolscy wosadni zatražnu moralisku plistu dostali, a ta nas čim bóle boli, dokelž je Jeho biskposka Milosć ju nam wotložiła. —

Haj, to boli, moji knježa, přeco won z wěrnosću: my sebi ničo potajić njetrjebamy, přetož naše rozhorjenje je sprawne: tale rana je bolostna, dokelž je njezasłužena.

Njejsmy my katolscy Serbja, my mała zapěta horstka, při a po reformaciji Budyske tachantstwo a z tym też nětčiše Mišnjanske biskopstwo zakhować a założić pomhali? Njejsmy my přez lětstotki je sobu wukhowali a swojich najlěpšich synow do služby katolskeje cyrkwje stajeli, kiž su zbožownje swoje winowatosće hač do poslednjeho wodychnjenja činili? Stóž to njewě, njech pohlada do cyrkwinskich stawiznow Sakskeje a też Pruskeje, prošu, njech dźe na Mikławšk a postuduje narowne pomniki; snadź tam kóždy přepjaty duch so stuli před zaničenosću našich dobrych serbskich wótcow, snadź tam wědomja nabudže, zo tež tale „Mikławšska serbska wosada“ na jeho kosće čaka, mjez tym zo jeho sławna přitomnosć do rowa zabyća spadnje!

Njejsmy my katolscy Serbja poslednich lětstotkow snadź też na politiskim polu pomhali w centrumskej stronje za křesćijanske prawa wojować? Ze serbskimi hłosami je so přeco wjetšina dobywała a jeničky ze wjetšinu serbskich hłosow je jenički centrumski kandidat Heßlein do sakskeho sejma přeléz.

A hdyž su so wopory žadale za wšelaku podpieru a pomoc, za wuwotowanje cyrkwje, wosebje našeje farskeje cyrkwje k N. L. K., hdyž je nowych zwonow trjeba było atd. —Stó je najšćedriwišo nawdawał, zo běše mJno, je tak bórzy kupić? W přenim rjedze su to katolscy Serbjo byli. A štó najhóle wobswědča w skutku, a nic jenož na papjerje, zo je katolski křesćan, hdyž naš knjez biskop do Serbow přijědze, zo by swoje serbske wowcki pruhował — njejsu to zaso katolscy Serbja? My so tudy z tym khwalić nochcemy, ale hdyž so to najbórše wot nas žada, zapřeć swoje prawa, to my njemóžemy mjelčeć a mjelčeć njesměmy, dokelž je narodnosć runje kaž pola Němcow a wšitkich narodow dźěl našeje dnše a našeje wěry podłožk a wobstaće; tule wot Boha nam spožčenu narodnosć a wěru smy my wot nikoho rubić nichcamy! —

My připóznawamy radlubje, zo su wulke wobčežnosće při znowazarjadowanju Budyskeju wosadow byle, to je jasne, — přetož wjele lětdźesatkow, haj cyły stotk traš je so wo tym wuradowało a jednało, knježa biskopja su na prawdu Božu wotošli, ani zo bychu tu wěc dozrjadować móhli; skónčnje je so poradźiło Mišnjanskemu biskopej w přezjednosći kathedralneho kapitla, a nas katolskich Serbow sobu zwjesela, zo je so to poradźiło, dokelž my radlubje připóznawamy wšitke dobre a sprawne próceowanja a zasłužby našeho knjeza biskopa dra. Khrystiana Schreibera.

My serbscy katolscy wosadni Budyšina a wokoliny pak nihdy přidać njemóžemy, zo wšeta woršta našich němskich wěrybratrow chce z narodneje přepjatosće nas katolskich Serbow a naše prawa z nohomaj teptać, dokelž smy my mjeńšina, złožujo so po staroznatej zasadźe: Denn ich bin groß und du bist klein, ich hab' recht und du hältst M . . . !

My zasudźujemy tule barbarsku zasaklosć z cyłeje swojeje duše a činimy tele woršty za wšě sćěhowki, kiž nastanu přez tutych měrkažerjow zamolwitych!

Z cyłeje wutroby wobžarujo, zo žadyn duchowny knjez z katedralneho kapitla njeje přišoł naše rozhorjene duše změrować, hačrunjež je Najdostojniši biskopski ordinariat był ertnje a pisomnje na našu dźensnišu zhromadźiznu přeprošeny.

Něšto sym dorěčał: zhromadźizna ma słowo, a ja bych prosył, zo by so parlamentariski raz a wuraz při našich wuprajenjach wobkedźbował.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Prózstwa na serbski lud.

Wjacé Sserbja dyrbja stupicé
do boja narodnoh,
so njeby dale tupicé
sto mohło Sserbowstwo.
Pod heslom dźělacé chcemy:
„Sa narod, wótcźinu!“
Dowž junu njewumrjecmy
my šmjerce tu rjekowšku.

Tak chcemy my, lud serbšti,
tu stacé muž pśi muzu;
njech duch tón dobyćeśći
so jewi we Sserbu.
Přećeć s bojošću a strachom,
přećeć se wšitkej siłnosću.
My s nowej mozu, machom,
so mamy bo gratu.

Tuž do Ssokola pójśe,
wy Sserbja, Sserbowki,
a s pomni krucze stojśe
w łožnym wichoru.
So šmy my cźrjódła mała
to njech Waš njetraśchi,
my śtejimy kaž skała
sa narod serbowšti.

Jurij Schewcźik.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutoru, 30. augusta,

1885 wotkryje so pomnik njeboh Teeclina Měta we Kukowje.

Duchowne wojowanje.

O stawaj duša, brónje wzmi
za swjate wojowanje;
Měr žadyn njeje na zemi,
Tu wójna njezastanje,
We křesćijanstwje časnosće wše
Je jeno samo bědźenje.

Čert z leseu tebje wobdawa,
Swět z lóstom, krasnosćemi,
Če ćéla žadosć nadbóha,
Měr wutrobny ći lemi;
Tuž bědź so, wojuj zmužiće,
Zo njeprećel so přewinje.

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Rospołoženje nižinow a wyšinow pokasuje na rjane wobstajne wjedro. Nad Pólšćej a Ruśkej je žołma wyšina po dlaćju sakorjenika. Ta sfutkuje na nasche wjedro. Pšched jeje žołmoscu wotžaluje žo ſ Atlantiſkeho ozeana pſchikhadźaze nižiny k połnozy. Schkleńa pokasuje dale na jara wobstajne wjedro. — Jutsje krjedu klóńczko 5,10 hodźin ſkhadźa a žo 6,50 hodźin khowa. Měsačk wjeczor 9,16 hodźin ſkhadźa a žo dop. 8,39 hodźin khowa.

— **Zapokazanje.** Příchodnu njedźelu 4. sept. budźetaj, kaž je so nam z klětkow wozjewiło, we woběmaj katolskimaj wosadomaj wołaj knjezaj fararjej swjatočnje kanonisey zapokaznaj. Powitanje knjeza fararja Sprentzela wot n ě m s k i e ch wosadnych stanje so 1/8 hodźin w cyrkwi k N. L. K., mjez tym zo tachantska wosada powita swojeho fararja, knjeza šolastika Hejduška, w 9 hodź. w tachantskej cyrkwi. Cyrkwinske předsydstwo je w přezjednosći (Němcow wězo) wobzamkło, wobeju knjezow na jenajke wašnje swjatočnje powitać. Předsydźejo němskich katolskich towarstwow su w njedźelskim posedźenju počahowace so na to namjety pruhowali a swoje sobuskutkowanje při přihotach w mjenje swojich sobustawow připowědźili.

— **Zana amnestija w Salkej.** Kaž nowiny słonja, njeźubdźe też w Salſkej po pſchicźinje 80. narodninow nětčiſko ſtatneho presidenta Lindenburka žaneje powſchitkowneje amneſtije. Kak dalako a na kajke waſchnje budu jednotliwzy wobhnadźeni, to njeje hišchcze wěſte, dokelž žo wo tom hišchcze jednako njeje.

— **Nowa khorosć.** W naſchim měſcze w tu khwilu na dźiwne waſchnje ſ cźrjódami ſkhorjeja a to młodźi a ſtari wobeju rodow. Wobſtudźejo a khaſakter tejele khorosće njejſtej hišchcze zyle wuſlědźenej. Najſtěrſcho jedna žo tu wo gripu, kiž je na tom wina. Khorosć jemi žo pſchedewſchém w ſkhorjenju cźrjewow, khrwubolenje, běhanju ſ jětſeſchkami we wobliczu. Tola to dobre je, jo žo bórzy minje a nima žanych ſcźěhowkow. Měſchczanſka khorownja ſapiſuje zyły rjad taſkich ſkhorjenjow, ſwjetſcheho dźěla pak padaju do lětarſkeje praſkiſkow. Pola měſnjeje khorobnje pokładuje maju njewſcźěhne ſkhorjenja ſa ſcźěhowk, ſo liczba khorych ſkhylnje pſchibéra.

— **Roſchyły pſchi Mohrez cźrijowym domje** na rózku Zitnych wikow a Sſukelniſkeje haſby žu po wobmjetowańſkich a motowańſkich dźělach, kiž 8 njedźel trajachu, wczera wotſtronili. Twarjenje, kiž bu pſched 24 lětami natwarjene, jewi žo nam nětko w nowocźaſnym bliſchcźu. Wot ſmjerze natwarjerja knjeza Heinricha Mohra wjedu wobſtoh jeho manbźelſka a tſjo ſynoju wobnocźowy wobſtoh ſe ſamſnej dźěłarnju. Wſchitſy dźěłaju we wobſtodźe a dźěłarni a wjedk wobſtoh po ſtarym ſnatym waſchniu dale. Schtwórty ſyn je we wožebitym kobrzowym (ſejchonowym) wobſtodźe jeneho wulkomeſta. Wobſtejerjo njeſu ſrědkow kitowali, ſo bychu twarjenje tak ſpſchiprawili, ſo ſo wubjerenje do noweho měſchczanſkeho wobraſa hodźi. To je žo jim też na kóždе waſchnje poradźiło. Pjecź nowych wobnocźowych wulkladnych wokow je ſnowa wupſchchenych, pokaſuja wjele nowoſcźow a wabja k pratwje žiwemu kupowanju.

— **Saſka ſkupina Swjaſka pucźowazych pſchekupzow Němſkeje** ſchodźnje žo 17. a 18. ſeptembra 1927 we Zitawje. Sapóſtanzy ſaſtaraju žo wožebje ſe ſcźěhowazym dujowym porjadom: Dźěłowe ſudy, wobſtaranſke wudawki, nowy wurunnańſki porjad, generalna ſkromadźiſna 1928 we Drjezdźanach.

— **Cźehodła njechaſche pola mnohich ratarjow niczo roſcź.** S Kſoſela w Rósborſkim wokrjeſa ſo piſa. W naléczu 1925 pſchikhadźeſche k mnohim ratarjam wokrjeſa cźłowjek, kiž wudawaſche ſo ſa ſaſtupjerja knojidłowu. Wón poſkicźowaſche jim nadkoſcźan (ſuperphoſphat) a ſchtapik (ammoniak) za 4 hr. po zentnarju. Podawał pak bé wón ratarjam wotpadkowy gips, kiž bé ſam ſa 20 pf. kupował. Wobſtejerjam, kiž bychu njeknicźownu njerjad na pola ſypali, bé ſ tym hišchcze dalſcha wulka ſchkoda naſtala, ſo bé chu jich pola wot tohole wotpadkoweho gipſa dalako a ſchéroko wupalene. Jedaka, elektromontéra Weiſſa ſ Barlina, mózachu potom ſwéſcźicź a ſajeć. Wón doſta ſchtyri mežaży ſaſtwa.

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko ſ naſchich lnjow.
Napiſała Kriſtina Rojowa.

54] (Pokračowanje.)

„Njeſtutuj pjenjes, Margita“, rjekny dźěd. „Je to pśeni a ſnadź też poſledni dar, kiž Mikuſchka wot dźěda doſtanje.“

A Margita njeſlutowaſche, ſo by bratrej lubosnu wokoliny ſworiła.

Tola też tohodła pſchewoſtaji dźěd jej zyle dźěło, dokelž bu jemu druha njewoczakowana winowatoſcź napołożena.

Knjeſ Orlano kupi ſ poſrědniſtwom Adama Orlowſkeho wopraſwdźe Podolimy. Wón póſſa też nimo kupnych pjenjes nahladnu ſumu, ſ kotrejž dyrbjeſche žo material ſa wobnowjenje natupjeć. So by wěz tak bórzy ſtórczena, to bé ſ Margicźinej ſaſtužbu. Wona bé direktorej Zarkanenu poradźiła, Podolimy dacź ſfotografowaćź, a fotografije lubjachu žo thorej dźowcźiczźu marquiſa tak jara, ſo proſcheſche nana, wón dyžkuli tola Podolimy kupicź, a wón njebé ſwojemu lubuſchkej ženje hišchcze nješchto ſapowéł. Tak powédaſche knjeſ Billier, ſarjadnik, kiž bješche pſched dwémaj njedźelomaj do Podolinow pſchiſchoł. Wón bé młody cźłowjek a rodźeny Franzowza, mózeſche pak też nimale derje němſki. S pſchinarodnej ſdwórliwoſcźu ſwojeho ludu dotwjedźeſe knjeſa Orlowſkeho bórzy k tonu, ſo rad wſchewſa, jemu po ſobuſpſchinježenemu planje pſchi wupraſwjeńjach w Podolinach ſe ſwojej radu pomhacź.

A to njebé maticźkoſcź. Zadanja egiptowſkeho hódnoſcźerja béchu, ſchtož pohodnoſcź naſtupa, wopraſwdźe wulka Smuſka we hrodźe dyrbjeſche žo wſcho pſchetwarićź; jenož dwór a ſahroda dyrbjeſchtej ſwój romantiſki, ſaſtarſki raſ wobſchowacź.

Direktora Zarkaneho narécźa knjeſ Billier, ſłužbu poſa jeho knjeſa pſchiwſacź, ta njebudźe cźežka. Knjeſ Orano Werning dźe je na dospołnu poſłuſchnoſcź ſwuczeny, ale ſchtóž toho raſ ſnaje, tón móże jemu zyle wutrjechcźeć. A nimo toho ſwoſtanje wón ſcźěhła dołho w Europje, njedźiwajcź toho, ſo je wón doma wſchě ſaſtrejſtwa ſłožił, ſchtož wſchak njeje knježeſtwu w hódź było. Wono budźe jemu bórzy žałe ſwoje ſaſtojniſtwo dotwérjeć, kiž je hacź dotal ſ taſkej energiju ſaſtupował.

Direktor a wožeſbje jeho žona a dźowki dźiwachu žo na ſ wukraja pſchikhadźaze poſpyłki. Maczźiſny ſa tapezérarjow, ſawěſchći a pſcheſtrěnzy pſcheſpožowachu po krażnoſcźi a pyſchnoſcźi barbow wſchě jich dotalne ſapſchiſcźerja. Też hdyž kaſcheze ſ porzlinom, ſchkleńu a ſlébrom pſchikhadźachu, nadobywaſche jich reſpekt pſched taſtim bohatym knježeſtwom.

Knjeſ Billier wopyta też knjeni Margitu w Hórzy a ſ wopiſanjom jeho młodeje knježeſcźki ſbudźi žiwy ſajim. Tak ruce hacź bé Margita ſjonika, ſo bywa jeniczka dźowka knjeſa Orana wob cźaſ zyle ſlepa, a ſo nan njewě, ſchto by jej wſchitko ſ nohomaj ſkadź, jo by ſnajmjeńſcha trochu na ſwoje horjo poſabyła, ſaby też wona, ſo ſu to ſnaczi Adama Orlowſkeho. Sprawne, kwutrobne dźěłbracze pſchewiny też jeje wutrobu a dobу ju hišzo dopołna ſa njeſjoſowu ſwjażbu. Pſchetoż hdyž Margita na hórku ſedaby ſwojeho hrodźika ſtupaſche, widźeſche wottam ſe krótkenu ranju módre paſmo hór. W jeho krjeſbiſnje ſtojeſche romantiſky hród ſ wulkej maſywnej ſtołpnej khódbu, w kótež ſe ſelenju wobroſcźenej, dworej pſchiwobroćenej, kiž bješche ſ wyſokej murju wobkhrodźeny. Wožrjedź njeho tryſkaſche wulki wodomjet, k wobéma ſtronoma ſtojeſchtej dwě mózne prašarej lipje.

Pod uimaj ſtejachu kamjeńtne ławki a wot tam wuhlad do pſchežo hłubſcho a hłubſcho žo ſapadowaſeje ſahrody, kiž bé je ſwojej ſtarožitnoſcźu a rjanoſcźu wuwołana. Wožrjedźa pſches tule ſahrodu, pſchi cźornych, nětkuž diwaj metraj wyſokich léžyzatych wrotach ſapoczejo, wjedźeſche ſcźinojta, ſaſtarſka aleja wotmeńjejo ſ jaworzami a lipowymi ſchtomami wobkhađžena. Dw, hdyž te w naléczu ſaſtu, to budźe wſchitko polne krućkow a wónje!

Cźaſto ſtejeſche nětko knjeni Margita na hórzy a ſhladowaſche tam ſ hrodźi. Wona pſchejeſche jeho pſchichodnej wobydleržy, ſo, hdyž wſcha ta krażnoſcź tam ſ mejſſkim wokoſchenjom žo roſwiwacź ſapoczńje, budźetej to jeje khorej wócźzy widźecź, móz a wutroba budźe wyſkacź nad doſtatym widźenjom.

Margita ſlubi knjeſej Billierej, hdyž budu ſ wobnowjenjom w Podolinach tak daloko, ſo jedna žo jenož hišcheje w poſtajenje meblow, ſo wona potom pſchińdźe a budźe pomhacź.

Tak cźakaſche też nětko hišcheje na nju dźěła a winowatoſcźow doſcź. Ale to njebéſche to, ſchtož jej ſcźěſcźej njedźel tak wažnych cźinjeſche.

Něhdźe ſchtyrnacźe krócź ja tutón cźaſ pſchijimowaſche Margita ſ Orlowſkich kapłana Langa pſchi dźeń a dawaſche jemu wot njeho wucźbu katolſkeje wěry pſchednoſchowacź, cźitaſche pſchi tom też pilnje knihi, kiž wón jej pſchinoſchowaſche. So be wona kedźbliwa ſchulerka, to wón widźeſche; pſchetoż pſchezo, hdyž wón jej nowy a wažny wotſtawk, pak wo wucźbje pak wo zeremonijach, bé roſſajſnił, wſa wona wokojnik a ſapiſa ſebi do ſeſchiwka, a wſchitko chyžeſche dokładnje roſkłožene měcź.

Jenoż to ſda ſo kaplanej dźiwne, hdyž wón tak na tu rjanu žonſku ſhladowaſche, kak wona pſched nim ſedźeſche, hłowcźku wo dłoń ſprětu, ſo ženje ſanoho pſchijimowneńja njeczinjeſche, ſo wón ženje na ſanežkuli ſnapſcheźimjenje pola njeje njeſtoreźi. Rad by wón wědźał, ſchto wona myſleſche. Pſchijimowaſche-li jeho wucźbu tak ſ pſchipoſnaczom, kaž ſo to poſłuſchnej dźowcźy zyrkwje pſchiſłuſcha, abo měſeſche-li wona hišchcze kajkeſkuli dwěły. Zu ſo ja tym praſcheć, ſo wón njeſwaj; pſchetoż druhdy, hdyž wona ſa nješchto nowego ſapiſowaſche, ſwjeceſchtej jo jeje wócźzy tak dźiwnje. Wona ſadźerja ſo jemu napiſcheźo jara cźeſcźownje. A ženje, hdyž wona do Orlowa pſchińdźe, a byrnjež bé to na jedyn abo dwaj dujej, njepominy ſo, ſo by bebi jeho ſ ſebi pſcheprohyła.

A napoſledku bé druhdy jeje hłóſ tak dobroczinny kaž cźłowjekej, ſ kotrymuž mamy ſprawnu ſobuželnoſcź. To jeho hdyž a hdyž mjerſaſche. Hdyž wón jej ſwjatoſcź méſchnińſtwa a bjeſmandźeſtwo wobeju rjadow, mużſkeho a žónſkeho, wutożowaſche, ſda ſo jemu, jako by wona chyžyła nješchto wotmołwicź. Ale cźerwjenej hubje ſo ſawrjeſchtej, a wona mjelcźeſche.

— **Ssebi žiwjenje wsał.** S pluzom sajedożiśił je ho wježera w kwojim bydlenju tu bydlazy 44 lětny fabrikti dźełacźeŕ, tiž hižom dźěćchi cźaß je swojej mandźelskej hrozmadze žiwy njeběšche. Wobkarnjomnu kroczel je muż najnowachu, so je žónšku, kotraż w jeho domje bydlešche, na njepóczinwe waschnje wobežeżował. Hrubomne pospyty na żonżiwnje njemějacu žanoho wuspěcha.

— **Cźeknjenaŕ hólzaŕ.** Policija saja ßandżenu nóż dweju schulkoju hólzow, kotrajż staj ßo ß jeneje fyrotowne Shorzjelskeho wokrjeża ßhubiłoj, a wja ju ßo ßakhowanja.

S **Budeßez.** Prjedawßchi wjednik tudomneje girokazy, wyßchi ßchi ßarjadniłi ßekretaŕ Arno Grünert, pßcheßiwo kodokeł na njeho tukachu, ßo je ßo wßchelako pßcheßiwo ßaßtojnßtwu pßcheßchoł (njeßrěwra a wobtykanje dla dołstacza kreditow), je ßo namjeze ßtatneho rěcznißtwa byt wot wobßtorżby wuzwobodzeny, a to ß pßchicźinow, tiž je ßtatne rěcznißtwo ßa woprawdźite a prawne wuprajiło a kotrymż je khłoßtańßka komora pßchißłoßowała. Niż njemałe thßźy tohole jednanja ßu byłe ßtatnej pokładni napokłożene.

S **Lubija.** (Njerozdawajeże njetrjebawßchi porto!) Pßchezo njeje hißcheże doßeż ßnate, kotre wßy we *wokolinje Lubija* k Lubijßkemu měßtnemu wobßtaranißkemu wokrjeżej pßchißłucheja, ßa kotrež na ßo potajkim jenoż měßtne porto ßaplacźiż. Wßy w tuńßchim měßtnem wobßtaranißkim wokrjeżu Lubija ßu: Habrachcźißo (Ebersdorf), SStary Lubij, Wołekhnja, Wotkhań, Maka SSßwódnja, Dażin, Dażink, Halban, SSßerßke Pawkezy a Kocza.

Se **SSßwódnizy.** Tudomny pohonc kubleŕja Gußtawa Brehmera bu pßcheß twalkej ßchkodu, niż-li ßnadź pßcheß ßmjerzu twalkowany. Kóń wudyri a trjeźi młodeho cźłowjeka do żiwota. SSßyłne kopnjenje ßłahodźi cźaßnik, tiž běßche w łazowem dybßaku a pßchi tom bu do kruchow rosbity.

S **Njeßwaczidła.** Njeßwaczańßka zyrkwinßka wołada ßwjeßeßche njedźełu ßwój žnjowy ßwjedźeń abo kermußchu. Knjeß faraŕ Kapleŕ měßejße natkwarjaße prědowanje ßa wołßadu. Knjeß mużeŕ Lorenz porjeńßchi ße kwojim mężchanym thorom ßwjatoczmu Božu ßłużbu ß Bethowenowej hudźbu „Njechcźeła khwała wěcznehu cźeßcź“. Pßchi ßłónczenju kemßchow bu knjes žiwnoßeŕ Jordan-Króńcźanßki do ßwojeho ßaßtojnßtwa jako żurkwinißki pßchedßitajeŕ na měßtno njedawno ßemrěteho knjeza Hołtaja ßwjatoczne ßa pokaßanu. Božu dom bě po ßtarem wałchnju też cźißa wuzidanje bohate wupßchewchenu: pißane wołtańe knihy, pletwy a nimale 200 wěnzow pßcheßwobroczźaju jón tak rjez do kwětkowneje ßahrody.

Z **Worklec.** Nazyma ßo hładajcy pßibliżuje. SStruchły, jěry cźas bórzy zastupi a poduß w cźłowjeku wßu wjeßelu a łóßtnju myßl. W Božej ßtwórbje ßo widomnje nßtko pßewróży ßtawaju a kajkeżkuli pßeměnjenja. Wosebje wßitke lube, hóßtne lěcne fifolaki nazajtra ßo zhromadźuja do wjetßich ßylow a ßu na pßedßtejacy dołhi zlět do ćopłych južnych krajow „parat“ — ßo wotßala. Runjeż wßó naß wopußćile, to tola jenicki ma naß SSerbow wobßtajnje zańć, pospochi tu zwoßtawa, lětko wob lětko, haž je lěćo abo nazyma, haj, wón je *z domom mjez Serbami: to je* — SSokoł. Zawěße cźiły a hibićiwy to ptak, njeznaje hrózby, a njedźiwa na žane njepßećelßke złóßce. Pßißedßi z juha, je cyły ßerbßki krajik ßkoro pßepßekował a we wßěch kóńcźinach je ßwoje hnězdo hižo zapußćił a z njeho wjacy — njecoła. A ßylni a ßkrućí ßwěrnu ródnu młodźinu na éźle a duchu, pßedewßchim pak ju zahorja k ßłędowanju ßwjatych idealow — ke ßkutkownoßći a k ßpomożenju droheho ßerbßkeho naroda. Znošujcy ßo z mócnymaj, rozpjatymaj křidłomaj nad wjeßkami, ßwědomiće wobkedźiwuje ße wótrymaj wóčkomaj, hač traß. nětdźe w nastupanju narodneje ßobjewědomoßće a lubośće někak njeklaca, abo ßamo liwkoßć njeknježeli? Pytnje-li jenoż próßka wo tom, ruče zaleći we wohroženym ßydlišču k zemi a rychło ßo poda njeßpróćniwje do dźeła, pod zdobnym ßokolßkim heßłom: „Za naród, wótčinu.“ A wßpjetnje zbudźi tam nowu trajneu horliwoßć a woteßéri z energiju wßu narodnu zaßpańnoßć a bjezinteres. — Pßichodnu njedźelu, 4. poßnjeńca, maju wßitke lube SSerbowki a SSerbjo, wjeßni a dali, pßihódnu ßkładnoßć w Worklecach, tuteho ßtrózbneho, wßěm derje znateho, a bohużeł też ßtoćo zaepßeho ptaka — SSokoła pßi dźěle wobdźiwać a ßwobodnje poßudźować. Wězo nic jeneho, wßak derje wěmy, zo pßikhadźeja huydom po ßtach — tuteje khwalobnueje, witaneje družiny —, malićke, młodoßtne a doroßćene. Wßó ßtwore, do „Nawječorneho wokrjeża“ zarjadowane Jednoty buda polnolićnje zaßtupjene, a we wubjernych poßkićenjach ßo woprawdźe na pßemo wuběłować. Tuż njech tola ßebi nichtó zbożowne, złoto hodźinki njepßepaße, ale njech je kóżdy, ljez rozdźěła worßtow, ze ßwědkom tuteho wurjadneho ßwjedźenja. Njech ßyły ßerbßkich krajanow wobrubjeja wobßěrnu „arenu“ — ßwjedźeńßku łuku jako žiwa murja. Tutón krasny, pozběhowacy a jimacy napohlad budże potom zawěße zjew ßerbßkeje pßez*jenoßće. To daj Bóh!*

S **Kamjenza.** Knjeß hamtßi hejtmaŕ dr. Liepert je je wot ßnutßkowneho minißterßwa wukaß doßtaŕ, ßo ma wot 28. auguśta pßchi wjazy njedźeßitkim kurßußu ßjednoćeńßtwa ßa ßtatnowdomoßtne pokrazowanjowße ßdźełanje w Bartlinje k kupjelach Homburg dźěłbraćz a potom wot 22. ßept. hacź do 1. oktobra ßwoju dowolenju naßtupić. W tutom cźaßu budże jeho knjeżeŕßtwowy raća dr. Merzdorf ßaßtupowacź.

Se **SSchprejn.** Naßche ßoßße mßtno je ßo wuprózhniło a ma ßo hnydom wobßadźeć. SSchprjerowßka **wołada** ße Bórthmannorßkej filialu ma 2100 duchow. Mßtno ßo pßcheß wólbu wołady wobßadźi a dołeż je wołada ß wjetßcheho dźeła ßerbßka, ßo ßnajomnoćej ßerbßke rěcze žada. SSchprejza ma nowy farßki dom ß elektrißkim wobßwětlenjom, ßahradu; wjeż je 7 km. ßdalena wot wokrjeßneho měßta Hródka ß reformißim realnym gymnaßijom, lyceom a ß druhimi thaßißmi a wikowanßkimi ßchulemi; na połdrohy żeleßnicu podpołkow, kotraż ßo podźi wuzwjacź. — SSamołwjenja maju ßo pola ewangelßkeho konßißtorßwa we Wrótßławju ßtacź.

S **Gródka.** Wotdźěł ßobußtawow pßchemyßłoweho pßchedewßacźa pytnychu ß nékotreho cźaßa, ßo ßo nichtó na njepßchißonne waßchnje ßa wobßadh jich draßtowych thamorow ßaßimuje, ani ßo by druhe ßłędy thiba wutke dźěry w zigarettowych ßkładach wobßchćodźenych ßawoßtać. Po nécźim ocźakhu „domapytani“ na nékoho tutacź. Woni pßchipraßowachu ßwoje zigaretty w thamorach jeßtkomnymi rosbuchadłami, ßapałcźuhi žebi potom ßami ßa ßhromdnej ßwaczinu jedyn po druhim „ßpinabity“ fijeßcht“ a hlej, pßcheß hubomaj ßtraßu podßladneho wrjeßtotaße a frinkoßeße ßo nadobo ßchikwany wohnjoßtroj. Tón ß tajtim „Bijazym“ dopokaßom pßcheßkapnjeny je rjane wobliczo ßejahował, tiž wěßo buchapokne byłonjeje.

S **Wochos.** SSßwjedźeń tudomneho wojeńßkeho towaŕßtwa ßańdźenu njedźelu je ßo derje poradźił. Wjedro jenu hojeße a też wjele ludźi běßche ßo ßeßchło. Wjeczor běchu reje na webéwaj żurlomaj, ke kotrymż Budyßka wojeńßka kapała piißaße, kotruż běchu žebi ßkałali. Wuhębnyhcź ßo też dyrbi, ßo běhu twułtotny wohnjoßtroj cźiniłi, hdyż towaŕßtwa wjeczor ße ßwjedźeńßkeho naměßta cźahnychu. Hewaŕ je ßo wßchitko tak wotmołko, każ bě to ßańdźeny ptaŕk we „SSßerbßkich Nowinach“ pißane! Korczmarjej ßtaj na ßwoje ßlězowanje pßchißkoj.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 30. auguśta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,197	100 pólsk. markow	46,85
jendźelski punt	20,403	100 čěskosł. krónow	12,439
100 šwaje. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,45

Na Barlinßkej burßy ßapißowachu wcżera nowe wotdrjebjowanje efektowych kurßow. Tendenza bě powßchikownje ßłaba, też na wikach ß rentowymi a dołżnymi lißćinami.

Na produktowe wiki ßtutkowaße kraßne žnjowe wjedro. W pßchimóßtych ßtronach mějachu jara torhate žně wohrożoważe wjedro. Nětko je ßo ßtajiło. Khłódowe žito poczа dele bicź. Pßchenza pßchißadźi 25 pț., rożka 15 pț. po zentnarju, wowß pak 35—50 pț. Wowß, wobeże późdni, jara malo ßypa. Wcżera płacźeńße zentnaŕ

w Drježdźanach (pjatk)

pßchenży 13,50—13,75 (13,75—14,—), rożki 11,75—12,15 (11,85—12,25), jecźmjenja nal. 13—13,75 (13—13,75), naßymik. 10,90—11,15 (10,90—11,15), wowß 13—13,25 (13,25 hacź 13,50)

w Barlinje

pßchenży 13,60—13,80 rożki 11,70—11,90 jecźmjenja nal. 11,30—1170 naßymik. 10,15 hacź 10,45 wowßa 10,40—11,15 hr.

W termińowym wikowanju

pßchenży: ßa ßept. 14,05—13,95 ßa oktober 13,90 hacź 13,82½ ßa dez. 13,90—13,85 hr., — rożki ßa ßept. 12,25—12,20 ßa okt. 12,07½—12,— ßa dez. 11,92½—11,87½ hr., — wowßa ßa ßept. 10,60 ßa okt. 10,65—10,60 hr.

Stótne wiki budu ßobotu 3. ßept. w Kinsbórku.

Na pßchedań

Wós, ruczny, 3 zentn., w Hródku, A. Krüger na Drježdźańßej dróży; — dźěcźażu, w Kamjenzu na Wojerowßej dróży cźo. 4; — dźěcźażu, Bernhard we Wojerezach, Wilhelmowa haßa 15 po 1 ßthodźe.

Kachle, hlinjane, w Hródku, Dołha haßa cźo. 7.

Konjej, Wjent w Hornjej Hórzy cźo. 29.

Kóßlk, ßchwajaceŕßi, bjes rohow, 5 měßazow ßtary, we Wětezy cźo. 3.

Kubło, błißto Budeßez, 47 kórzow ßa 30 000 hr. Dalßze wukaßuje Raua w Budyßchinje na Hoßchcź haßy 32.

Hola, ßtejaza, 2 jutri, pola Wulkich Sdźarow. Raua we Budyßchinje na Hoßchcź haßy cźo. 32.

Khěża na Židowje, ßa 10 000 hr., pßchi połožby napßacźenja. Raua w Budyßchinje na Hoßchcź haßy cźo. 32.

Krowa, młoda, a młoda dójka, w Ptaczeżach cźo. 43.

Wodowy baßeng, 2000 ltr., kachle, benzinowy motor 2 PS a mjedowy zpßtaŕ (Schleuder), Hajnich w Małej Nydej, Drježdźańßka dróha cźo. 18.

Pßchißłużacy pytaja

Wucźobnika, pjekaŕßkeho, Pawoł Pfeiffer w SStarym Lubiju cźo. 55.

Pohoncźa, Pawlik w Cźornowje p. Mużakowa.

Kontorißta, Robert Bjarnat Rößler w Hródku, Lipßcźańßka dróha cźo. 4.

Pßeßtonicźa, w Kamjenzu, Wojerowßka dróha cźo. 30 delka.

Hołzu do domu, ßubjacy lěkaŕ dr. Redmann w Niječi. — SSeßerownku, Michel we Wojerezach, Drježdźańßka dróha cźo. 2.

SSßudnißzy na pßcheżadźowanje:

w Nowoßlizach, žrjedu 31. aug. pop. w 3 hodź.: ßchijaza maßchina, komoda, draßtny thamor, pißańße błído.

We Wultim Cźißtu žrjedu 31. aug. w Horźiż hoßcźenzu dop. w 9 hodź.: tóń.

w Tßjoch jonach dop. w 1 hodź. pola gmejnßkeho pßchedßtejcźerja: krumi, ßchijaza maßchina.

w Dolnim Wujeßdże we Wawerez hoßcźenzu pop. w 2 hodź.: bufet, mużaze koło.

we Wojerezach žrjedu 31. aug. dop. w 11 hodź. w hoßcźenzu ß „SStotemu ławej“: motorße koło Freital, elektr. pródhßrěkaŕ, dubowy thamorcźiŕ, wßchelaki cźaßor ßa pßchipraßowanje radia, 3 ßtejaze cźaßniki, mebłe, klawéŕ, thamaŕßke błído, wobucźa, zigarn.

w Budyßchinje ßchtwórtk 1. ßept. dop. w 9 hodź. na ßudniwje: *lißtowa waha, pißańßka pßchipraßwa, kalowy* ßchrub ß motorom, dubowe ßudy te kißanju, thamaŕßki thamor, wokejßowej thamoraj, pißańßkej ßtrojaj, 5 ßoßow, błídko ßa kurjerjow, 4 ßtoły, 3 draßtne thamory, gramofon, 3 ßnihowe thamory, błído, tocźnik, tarcźaßta pißa a ß tomu ßłuchaja pßchipraßwa, ßtejazy cźaßnik, elektr. lampa, 3 bufety, 9 pißańßkich błídow, klaweŕaj, rubaja maßchina, wyßoki ßtejazy ßchpihel, elektr. *warjaki a lampy, ßchpihel, bekowany wós, błído, ßtok,* tepich, 4×9, wßetkowerßata matwanina, pedrowany, wołowy ßtok, wulkej ßchpihelaj, Lanzowy młócźaŕ ß praßu, ßud, 260 litr., 4 vertika, wucźahowazej błídže, ßtołaj, błídko, hußle.

Škrowe depeše.

Dop. 3/12 hodź.: Po nałkwilnym ßekłabjenju jewi ßo ßtruczowanje.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńża dop. 3/11 hodź.: Wiki ßu jara mérne, płacźiny ßu ßterje wotdrjebjuja.

Płaćizny na Barlinßkich produktowych wikach.

Żito a wołijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej briwnje.

	29. 8.	27. 8.		29. 8.	27. 8.
Pßenca	272-276	277-281	buny	22-23,00	22-23,00
rożka	234-238	237-241	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecźmjeń	226-274	—	módre łupiny	15-16,00	15-15,75
naz. jecźmjeń	203-209	203-209	žołte łupiny	15-17,75	15-17,75
wows	208-225	201-213	zeradella	—	—
kukurica	198-200	189-200	raps. wosußk	15,80-16	14,80-15
pßeńć muka	36-37,75	36-38,00	lanw wonußk	22-23,00	21-21,60
rżana muka	32-33,75	32-34,00	poen melasa	—	—
pß. wotruby	16 25	16,25	bérnj. krußki	23-23,50	—
rżane „	15,50	15,60	ßyno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,40
raps	295-300	285—290	rżana ßłoma	1,15-1,30	1,10-1,25
lane ßymjo	—	—	pßeńć. „	0,80-1,10	0,75-1,05
hróch	24-27,00	24-27,00	wowana „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjelußki	21-22,00	21-22,50	ječa „	0,65-0,85	0,70-0,90

Drježdźańßka burza (29. 8.)

Pßenca	270-275	bérnjaoe krußki	37,00-37,50
rożka	235-243	pßeńć. wotruby	14,80-15,50
nałétni jecźmjeń	260-275	rżane wotruby	15,20-16,70
nazymsk. jecźmjeń	218-223	pßeńčna muka	47,00-48,50
wows	260-265	rżana muka	36,50-38,00
ßoßwjeny dźeßel	235-240	woka	28,00-29,50
raps	300-310	pjelußki	29,00-30,00
kukurica (Mais)	200-203	hróch	33,00-37,00
ßuche truhańßki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,00

Płaćizny rěznebo ßkotu na Drježdźańßkich ßkótnych wikach.

29. auguśta.

117 woł., 324 byk., 363 kruw. a 74 jałojc., 640 ćelat, 860 wowcow, 3106 ßwini.

Płaćizny za

woły: 1. 64—66, 2. 54—58, 3. 44—49, 4. 36—40;
byki: 1. 60—63, 2. 53—57, 3. 47—52;
kruwy: 1. 54—58, 2. 44—50, 3. 32—38, 4. 25—29;
jałojcy: 1. 62—65, 2. 50—56;
ćelata: 1. 80—85, 2. 72—78, 3. 62—70;
wowcy: 1. 65—69, 2. 58—62, 3. 45—51;
ßwinje: (pßez 300 pț.) 71—72, 2. (240—300) 72—73, 3. (200—240) 72—73;
rancy: 60—62.

Naš wulčt do Mł. Bolesławy.

Se ßańdźenej ßobotu ßaßtwita mnohim ß naßcheho ßerbßkeho ludu jaßny dźeń, dopołni ßo dołhe wocakowanje. *SSßerbja, je wßchě ßtron ßwojeho Lubońneho knja* wot módrych horow hacź dele do cźißcheje SSßlezjanßkeje hole, je Wóßporßkich ßtron hacź do Klóßchtrßkeje wokolimy a wułka ßyła běßche ßo ßhromadźiła ße ßjedźeńßcźeja ßerbßkeho knja ß Budyßchina naßtajcźhu ßo na wułčt do Mł. Bolełßawy, na kotryż běchu ßo hižom twójenje dołho wjeßelili. Budyßkße dwórnißcźeho pißanjeße ßo ß knjamymi ßerbßkimi narodnymi draßtami, w kotrychż ßo mnoßy ß naßchich lubych krajankow wobdźěłichu. Po twotrowanym witanju ßeßydachmy ße do wołßebitju twojow cźaßa do Lubija, kotrejż běßche nam żeleßnißke ßarjadnißwo pßcheßelnje ßtajiło. We Kubßcźizach, Pomorzach a Wmjeßde pßchißtupichu dalßchi wobßtkliżu a w Lubiju pßchidruźichu ße nam hißcheże naß SSßlezjenju, lubi nam tak derje ßnaźi ßerbßjy herzp a SSßlezjanki w jowjej rjanej narodnej draßce. Po dlěßchej pßcheßawzy w Lubiju dowjeze naß cźaß k cźißtym mjeßanc, do Hadrichcźiż. Jow cźakachu hižom SSßerbjo ß Biłkopßtich ßtron, tiž běhu na Wjeleczin pßchißli, na naßch pßcheßtah. Po kótrim wocźakanju a zlownej rewiżiji ßydnychmy ße na cźeßkołowakßli cźaß jědźeńmy pßes katołßkim SSßerbam derje ßnaty Filipow a runy kraj hacź ßady Rumburka. Tam wjeßche ße naßch cźaß pomoc mjeß hußtjwni, wobßchěrnymi Lěßami mimo naßle ßo pobßhěhowazych horow, tiž rjenje kulowate jako kopjena naß ß prawizy a lěwizy ßtrowjachu. Boże ßlónczko bobywaße ße pßches wrócźele a wułkowaße ßwoje ßłote pruhi na kraßnoßć, kotraż naß wobdawaße a jawali do wobkrußtajeho błvětka horißcźeja a błuboke doły, tiž mjeß nimi leżachu, a w kotrychż łoßy a měßta wobßtoje leżachu. Pilni rataŕjo dźěłachu na ßwojich polach, na kotrychż wßchaŕ ß měßtnami hißcheże rożka ßtojeße, ßnź ßu tu potajkim thěrko pobße. To ßaleži na tym, ßo hórßka krajina wyßoko leži a je tohodla ßumnißcha a błody pomaliścho ßrawja. Ale hdyż pßcheßtanu hory a lěßy, widźimy pak ßo wupßchestrěwacź daloke płódne pola a łuki. Cźeßći rataŕ je pilny bur a wobdźěła ßwoje pola w horatej krajinje ß wjetßchej wobcežnoßću hacź my w SSßerbach. Lud bywa tu ßpróżniwy a ßdobny też ßpokojnißchi. Njeje ßnuczeny wołßelneho a rychło ßo poda njeßpróćniwje do dźeła, pod zdobnym ßokolßkim heßłom: „Za naród, wótčinu.“ A wßpjetnje zbudźi tam nowu trajneu horliwoßć a woteßéri z energiju wßu narodnu zaßpańnoßć a bjezinteres. — Pßichodnu njedźelu, 4. poßnjeńca, maju wßitke lube SSerbowki a SSerbjo, wjeßni a dali, pßihódnu ßkładnoßć w Worklecach, tuteho ßtrózbneho, wßěm derje znateho, a bohużeł też ßtoćo zaepßeho ptaka — SSokoła pßi dźěle wobdźiwać a ßwobodnje poßudźować. Wězo nic jeneho, wßak derje wěmy, zo pßikhadźeja huydom po ßtach — tuteje khwalobnueje, witaneje družiny —, malićke, młodoßtne a doroßćene. Wßó ßtwore, do „Nawječorneho wokrjeża“ zarjadowane Jednoty buda połnolićnje zaßtupjene, a we wubjernych poßkićenjach ßo woprawdźe na pßemo wuběłować. Tuż njech tola ßebi nichtó zbożowne, złoto hodźinki njepßepaße, ale njech je kóżdy, ljez rozdźěła worßtow, ze ßwědkom tuteho wurjadneho ßwjedźenja. Njech ßyły ßerbßkich krajanow wobrubjeja wobßěrnu „arenu“ — ßwjedźeńßku łuku jako žiwa murja. Tutón krasny, pozběhowacy a jimacy napohlad budże potom zawěße zjew ßerbßkeje pßez*jenoßće. To daj Bóh!*

S **Kamjenza.** Knjeß hamtßi hejtmaŕ dr. Liepert je je wot ßnutßkowneho minißterßwa wukaß doßtaŕ, ßo ma wot 28. auguśta pßchi wjazy njedźeßitkim kurßußu ßjednoćeńßtwa ßa ßtatnowdomoßtne pokrazowanjowße ßdźełanje w Bartlinje k kupjelach Homburg dźěłbraćz a potom wot 22. ßept. hacź do 1. oktobra ßwoju dowolenju naßtupić. W tutom cźaßu budże jeho knjeżeŕßtwowy raća dr. Merzdorf ßaßtupowacź.

Se **SSchprejn.** Naßche ßoßße mßtno je ßo wuprózhniło a ma ßo hnydom wobßadźeć. SSchprjerowßka **wołada** ße Bórthmannorßkej filialu ma 2100 duchow. Mßtno ßo pßcheß wólbu wołady wobßadźi a dołeż je wołada ß wjetßcheho dźeła ßerbßka, ßo ßnajomnoćej ßerbßke rěcze žada. SSchprjerja ma nowy farßki dom ß elektrißkim wobßwětlenjom, ßahradu; wjeż je 7 km. ßdalena wot wokrjeßneho měßta Hródka ß reformißim realnym gymnaßijom, lyceom a ß druhimi thaßißmi a wikowanßkimi ßchulemi; na połdrohy żeleßnicu podpołkow, kotraż ßo podźi wuzwjacź. — SSamołwjenja maju ßo pola ewangelßkeho konßißtorßwa we Wrótßławju ßtacź.

S **Gródka.** Wotdźěł ßobußtawow pßchemyßłoweho pßchedewßacźa pytnychu ß nékotreho cźaßa, ßo ßo nichtó na njepßchißonne waßchnje ßa wobßadh jich draßtowych thamorow ßaßimuje, ani ßo by druhe ßłędy thiba wutke dźěry w zigarettowych ßkładach wobßchćodźenych ßawoßtać. Po nécźim ocźakhu „domapytani“ na nékoho tutacź. Woni pßchipraßowachu ßwoje zigaretty w thamorach jeßtkomnymi rosbuchadłami, ßapałcźuhi žebi potom ßami ßa ßhromdnej ßwaczinu jedyn po druhim „ßpinabity“ fijeßcht“ a hlej, pßcheß hubomaj ßtraßu podßladneho wrjeßtotaße a frinkoßeße ßo nadobo ßchikwany wohnjoßtroj. Tón ß tajtim „Bijazym“ dopokaßom pßcheßkapnjeny je rjane wobliczo ßejahował, tiž wěßo buchapokne byłonjeje.

S **Wochos.** SSßwjedźeń tudomneho wojeńßkeho towaŕßtwa ßańdźenu njedźelu je ßo derje poradźił. Wjedro jenu hojeße a też wjele ludźi běßche ßo ßeßchło. Wjeczor běchu reje na webéwaj żurlomaj, ke kotrymż Budyßka wojeńßka kapała piißaße, kotruż běchu žebi ßkałali. Wuhębnyhcź ßo też dyrbi, ßo běhu twułtotny wohnjoßtroj cźiniłi, hdyż towaŕßtwa wjeczor ße ßwjedźeńßkeho naměßta cźahnychu. Hewaŕ je ßo wßchitko tak wotmołko, każ bě to ßańdźeny ptaŕk we „SSßerbßkich Nowinach“ pißane! Korczmarjej ßtaj na ßwoje ßlězowanje pßchißkoj.

žiwjenja, ale je žiwy w ponižnoscži a jednorosceži. Khwatniwje dowjese naš nasich cžah do Cžejkeje Lipy, hdjež mježachmy dešcžu pschestawku a hdjež mózachmy so na prezninc cžešcžim piwje wotschehowicž. W Cžejskej Lipje a wokolinje bydli hischcže wjele Nemzow, tole dale won woni pschezo špeschnischo wotebéraju a po krótkej hodžinskej jéschje khischi wjcho jenoż hischcže cžešcže lynki. Wokolina sady Cžeskeje Lipy je pésnotcžna, njedžiwajcy pak njeje jeje napohlad mjenje krasny. Tu a tam polsbha so ż runiny wyšoka kulowata hora, kotraż jako kral daloko runinu wobkniješi. S leweje strony cžaha poschcži so puczowazym wulkotny wobras. Psched horu Rhnikom wupina so we hlubokej módrej barbje daloki jéžor, kiż wobrubjeny wot młodneho leša na wschcži jako kusło skutkuje. Rjanosce tuteje klowjanskeje senje naš we wutrobje roswjeselichu a najwyschschi a najnadobnischi wobras bésche krasny hród Beśdes na nahlej horje. Jow wiże so cžah wokolo hory, to mózemy ju se żnowjim hlitorikkim hrodom žebi wot tisoch stron wobkladacż. Tu pschesidželchmy krajinu hdjež we wójnje w lecze 1866 žebi Cžeska swoje narodne prawa wubeżi. Na dwórnischcžu w Bedes spósnajemy, so żmy dojeli do cžitkocžeskeho kraja, mjena dwórnischcžow, kiż mózachmy dotal w cžeskej a némskej récži cžitacż, jewja so wot nétka jenoż w cžeskej récži. Po krasnych dolinach so wijo, dowjese naš cžah do Bakova a po wjetschej pschestawzy dospéjemy bórzy swój wothnkjeny kónz: Młodu Boleslawu. Hižom nasdala strowi naš hóstne město ż wyšokeje hory, je kotrejež shladuje na réku Jsern, kotraż ż Jserskich horow pschihadża a ma jara symnu wodu, dokelż so wody rostateho znéha Jserskich horow do njeje hromadza a k Labju khwataja. Jsera w Młodej Boleslawje je nébdże dwójzy tak schéroka jako Schprewja w Budyschinje. Do Młodeje Boleslawy dospéchmy zbotu popoldniu w 2 hodź. Wopuschczichmy cžah hižom na sastawzy, dokelż leži městu blize bydli hlowne dwórnischcžo. Tu powita naš Sserbow a Sserbowki wutrobnje pschedbydla wubjerka Wustajenzy żenjernych Czech, knjes katechet Schewczik w mjenje wubjerka wustajenzy. Na to sestupachmy so do cžaha a cžehnjechmy psches dol réki Jsery do města. Tu witachu naš cžrjódy méschczanow. Se wschitkich domow na naš tiwachu, na dwóchach pschiwolachu nam wutrobne postrowy. Pišanosc drastow naschich Luzicžankow a módra drasta naschcho Sserbka sbudži wobzebite spodobanje wobydlerjow lubosneho města a bésche za nich néchto, schtoż dotal hischcže widseli njebéchu. Stupachmy po hudzbje naschich Sklepjanskich herzow.

Dospéwschi na wustajenzu dowjedże naš wjednik, knjes Schewczik do pawilona wustajenzy, hdjež so:

powitanssa żiwjalocżnosci

wotmé. Sesydachmy so do korbarskich stolow a w mjenje wustawneho wubjerka porécza k nam knjes katechet Schewczik wutrobne powitanske żiwjo. Wón, kiż je żam po Luzicy puczowal a jeje stawisny studowal, pokasa na wulku żiwjansku żwójbu, do kotrejež tež my Sserbjo słuschamy a na swjatki, kotrež wsche żiwjanske ludy mjes sobu świasuja, swjatski récže. Pschejesche nam, so by żo nam na [illegible] pschitomnych Sserbow wjesele, so méschczanstwo Budyschina sa méschczansku cžeskoswuczowansku jednotu Sokol, knjes prof. Wopicžka. Sa pschecželne pschepohosenje na wustajenzu, sa wutrobne pschijecže a powitanje dżakowasche żo w mjenje naš Sserbow jednaczel swjatka Domowiny, knjes Pawol Krjeżmar. Sa powitanje Bolestawskeje jednoty „Sokol“ podżakowa żo starosta Sserbskeho Sokola, bratr Schajba. Nékotsi ż nasich sapiwachu żo do dopomnjenskeje knihi města Młodeje Boleslawy.

Po powitanju buchmy na sthodżenkach dżiwadła fotografowani, na cżoż buchu nam mélina ż pschenezowanju pschipokasane.

Po rozdželenju pschebytkow seńdżechmy żo 1/5 hodź. ż pruzy w Méschczanskim dżiwadle. W 6 hodź. bésche sa naš shromadna wjecżerź w „kofru“, we wulkim bótnym twarje Sjednoczenych akzijowych piwarnjow Klóschtrskich Dobrowiz.

(Pokracžowanje scžehuje.)

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Berggießhübla.** (Snowa natwarjenje Berggießhübla.) Każ nowiny pišaja, je město Berggießhübel we pschesjednosczi ż ministerstwami, wobsebje ż komisarom sa sażonatwarjenje sawodnjenych krajinow po jenohódżinem wobsamknjenju snowa natwarjenje města Dobelnikemu architektej Wernerej Retzlaffej dowérikło. Po nacżiskach a pod wjedżenjom Retzlaffowym nastanje nowy Berggießhübel ż nowymi dróhami a namésstami, kiż budu w duchu dżenżnischeho czasa natwarjene.

* S **Lipsa.** (Sćmjertne njesbože se sbéhadkom.) Sstrjedu bu wikowarźi pomoznik wot jédneho stoła (sbéhada) w domje na Raustadtskim kamjentnem puczu 28 potuknjeny. Edyż béchu sniesbożenego po jenohódżinskim dżele ż pschipravami se żalostneho położenja wutżwobodżili, bé hižo morwy.

* S **Warnsdorfa.** Franz Scholda, 68 létny dżełacżer se Warnsdorfa, dżesche pschi wjerzorku se żrowjeho domskeho, kiż pschi żelesnizy stoji, psches kolije dóńcż, so by po pschipódła kolijow bżegom puczu dale schok. Pschi tom pak hrabny jeho lokomotiwa a srani jeho na śmjerc. Wina na njesbożu bé to, so njebé tam żaneje sawjery.

Wusudżenja.

Pożedżenje wulkeje prózninskeje khłostanisleje komory w Budyschinje, 26. augusta.

S njesbożom ż motorskim kokom na Budyschsko-Wojerowskej statnej dróhy, kiż bé żo połdże wjecżor 26. hapreje 1927 stało a pschi kotremż bu rétnik Leng ż Budyschina cżesko sranjeny a bjes pomozy leżo wostajeny był, sabérasche żo żiudnistwo w jednanju pschecżiwo pjekarjej Janej Jurrijej Kubankej ż Radworja. Na njenowanem wjecżoru wokolo 11 hodź. bésche Kubank domoj jédżo mjes Budyschinom a Malym Wjelkowom w blizkosci billy Dora że żiwojim cżesżim kokom do rétnika Lenga sajél. Tón bésche jemu ż tżomi konjemi wot Radworja sem po prawej strone dróhi napschecżo pschischol a njedżiwajcy toho, so bé mjes Lengom a kromu pucża w żmércu Kubankoweho jédżenja hischcže psches 3 metry k nimo jédżenju ruma było; motorske kolo méjesche sażwéżeny żnéżnumjetak. We Kubankowem pschiméschcžaku bedżesche jeho żiwk, pjekarjowa Franz Bjarsch ż Radworja. Wschitke tri wosoby padżechu pschi srażenju. Leng bésche żebi prawu hwisdżel a rjebło slamał, a żylnje żebi prawu nohu pschitutnyć, pschcraženje krwé a druhe sranjenja poczerpił. Wobaj kolojédnaj béschtaj hnydom sażo stanyłoj. Njedżiwajo toho, so Leng wótsije napomoz wokasche a prosbesche, so byschtaj jeho podpjerakoj, dokelż je żebi nohu slamał, béschtaj żo wobaj wotżalikoj, wostajiwschi Lenga w jeho bubjeństwje leżo. Nimale hodżinu dołho je Leng potom tak leżo wostał, prjedy hacż bédżu jeho namakali a se żalowdanym żanitetnym autom do Budyšicz thorownje dowjesli. Wón njeje dżenża hischcže wuhojeny. Lawništi żud je Kubanka 27. junija 1927 dla njewobkładnitneho sranjenja na cżele a jédżenja pschecżiwo pschedpisnu k 200 hr. pjenjeżneje pokuty abo 20 dnjam żastwa a dla wopuschczenja snjesbożenego w bjespomoznem położenju k 2 njedżelomaj żastwa sażudźił. Wot njeho sapołożene powołanje je żo sacżiskło a cżakaništi cżaż sapowél. Sżud wobżarowasche, so njemóże wjetsche khłostanje napołożicż, dokelż statne récżnistwo njeje powołanje sapołożiło.

Cežke sćehwki trajacco dešca.

Sléwnischcžo a pschimjesne drohi powodżene.

W Barlinje, 26. junija.

Pjatk żo njepschestawajcy khidasche a to zyliczi dżeń. Njebjo bésche hacż do żameho wjecżora schére poczemnjene. Deschcż naczinjesche wulku schkodu. Stazije, na kotrechż żo woda wulkumpuje, dyrbjachu hižo w popoldnischich hodżinach żiwoje pomozne roły wotewiricż, dokelż maschiny njemożachu dodżélacż a wulku mnohosce wody do kanalow a na pola wutłocżicż. Tola buchu nétkore dróhi powodżene a wjele pinzow stejesche pokneje wody. Namjesne dróhi a żyle sléwnischcžo stejesche pod wodu. Wobnjetwa wobora dyrbjesche hodżinu dołho dżélacż a wodu wupłumpacż. Straschne bésche powodżenje w pschedmésece Lichtenberg. Tu stejesche woda sdżéla na jedyn meter wyšoko, tak żo dyrbjesche policija wschelake dróhi za wobkhod sarazicż. Nadrólna żelesniza dyrbjesche żo na druhe dróhi pschewjesc. Wobnjowa wobora wschudże sapschimny, ale hakle wjecżor mózesche wobkhod po wschédnym waschnje żo wotwiwacż.

Psched Barlinom leżaza wjeś Wilhelmshagen żadasche w popoldnischich hodżinach pomoz wot Barlinskeje wobnjowe wobory. Tam bé wjesmy had brjohi pschekrocżił. Tak hrożesche strach, so mohła woda namjesne tżeje podmésecż a potorhacż. Tež na druhich blakach w mésece dyrbjesche wobora pomhacż.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Sćehwkowa powjetrz wo wjetrje ja jutrishim krjedu. Rjenje żuchu, cżopło po zyłej Europje. Jenoż w połnóznej Schwedskej a Schottiskej żo dejschcżuje.

Lipscžanske najwjsle wulkowiki (Messe) sapoczachu żo sandżenu njedżelu. Po wobżahu a wobłhodże lońske wulkowiki wo wjele pschetrjedża.

*

Liczba żmjertnje snjesbożenych pschi żelesnizkim njesbożu na Monblanku, hdjež je lokomotiwa ż jenym wosom do schkalowby padnyła, je żo na 22 powyschiła.

*

Pschi mórskim brjohu na Neufundlanskej kupje, kotraż psched połnóznej Ameriku leži, je połdżelni żylny wichor 36 cżłowjekow morił.

*

W Livornu w Italskej żo w nozy na pondżelu wokolo 3 hodź. nad dwémaj jstwomaj jeneje każarny tśecha a wjerch sażwyny. W jstwomaj leżesche 70 wojakow. Wobnjowi wobornicy a wojazy dżélachu na wutżwobodżenju sażwynjenych. Po jenohódżinskim phtanju bechu 10 sranjenych wucżahnyli. Każ je dotal znate, buchu tżo wojazy morjeni a 24 sranjeni. 15 wojakow hacż bo pondżele ranja hischcže wurkli njeżiu.

*

Armenisku je sa krótki cżaż tśecże semjerżenje potrjechilo. Pschi połdnim semjerżenju buchu nékotsi ludżo morjeni a néhdże 100 bu sranjenych.

*

W japanskim prowinzomaj Nagasaki a Kochi a na kupje Shikoku je satrachny taifun 4000 twarjenjow sapuschcżił a wjele mostow zwottorhał. Po dotalnych powésczach je 50 wozbowow morwych. Liczba sranjenych je pjecża jara wulka.

*

Njedżelu buschtej w Bostonje cżełe Saccoa a Vancettija spalenej. Na pschewodżenju wobdżeli żo wjele tżisaz ludżi. Nabożne żwjatocżnosce żo njewotmélwachu.

Zapóslane.

(Bjez zamolwitosce redakcije.)

Serbscy křižerjo so pytaja.

Jedyn horliwy Němc khodźi po Serbach Budyskeje wokoliny a prosy serbskich kublerjow abo hospodarjow, kotříž maja konje, zo bychu „k zawjedźenju“ noweho n é m s k e h o farara při cyrkwi k N. L. K. křižerske zapřahi stajeli. Ludźičca, tón wbohi zawěsće njewě, kak na času w Serbach je a nowiny njecžita. Pak je sebi protestowansku zhromadźiznu Serbow, njedźelu 21. aug. w Serbskim Domje wotmětu, p r e s p a ł, pak je tak „u n v e r f r o r e n“, zo mysli, Serbja su scerbja a poběhnu kaž putki za němskej patu. Za tajkich slěpcow maju serbscy burja wězo tež rjane skoćo w hródźi, kiž radłubje němskim „Kreuzritterjam“ přewostaja: na serbskeho w o ł a njech so sydnu a za rohi njech so dźerżu, zo njebychu zo swojeho němskeho sedła dele padnyli.

Serbski Winetou.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ so d ź e n s a w u t o r u (30. 8.) n j e z e n d ź e. Předa.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja k ó ž d u s r j e d u wječor we 8 hodź. w towařšowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł.“. Kóždy naš bratr, kiž może někak woteńć, njech so cyle wěsće při khowanju našeho zemrěteho bratra Měrćina Grofy š t w ó r t k 3 hodź. wot staršiskeho domu wobdźěli. Starosta.

Domowina. W času wot **26. awg.** hač do **9. sept.** ż a n e zaradźenske hodźiny njejsu dla zapućowanja zastupnika. Prosymy w tutym času wšě přeća a dopisy direktnje na p r e d s y d u, pak na k. wučerja Pjetaša w Khrósćicach słać. Předsyda.

Drježdźanski „Hromadnik“ ma swoju prěnju porjadnu zhromadźiznu š t w ó r t k, 1. sept., wječor 1/9 hodź. pola G. Zmija na Khrystianskej dróze 22. Hosćo su nam witani. 1. Přednošk „Ze serbskeje mythologije“. 2. Rozprawy wo serbskim zjězdu do Frankobroda a Mł. Bolesławy. 3. Naš zymski rozrjad dźěła. — Spěwamy hač na dalše kóždu srjedu wječor 1/4 9 hodź. hromadże z tow. „Illahol“ w Palmengarten (Pirnaischestr.). Hosćo su nam stajnje witani. B. Kr.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ zwučuje přich. š t w ó r t k (1. 9) wječor 1/2 9 hodź. w Kačej k o r ć m j e. W 9 hodź. je ważna zhromadźizna. Kóždy sobustaw dyrbi cyle wěsće přińć. Starosta.

Sokolske dźěći (Khrósćic a Pančic) maju s r j e d u a p j a t k we wosmich w Khrósćicach na šuli zwučowanje. Starši, prajće to swojim dźěćom!

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł“ ma k ó ž d u s r j e d u a s o b o t u zwučowanje.

Zamolwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Přesadźowanje ćazankow!

Spadnjene ćazanki tudomneje zastajeńje Hirn & Co. budźa so **štwórtk, 1. sept. w přesadźowańi na Zwonk. Lawskej hasy 16** z wrotami na lěwo zjawnje na přesadźowanje předawać a to **dop. w 10 hodź.**

2 pis. mašinje, kolesa, poslešća, fotografiske apparaty, 2 husle z kašćikom, złote a slěborne muzace a žonjace časniki, wjele pjerščenjow z brilantami, złote a slěborne wěcy atd. a **wot pop. 1/3 hodź.** muzace a žonjace pjelsćinowe mantle, silowy mantl, dobre fraki, suknje, smokinki, outwaye, wobleki, dobre muzace mantle a wobleki, blidne a łož. šaty atd.

Wobhladanje štwórtk dopołdnja wot 8—10 hodź.

Arno Wuschick

přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 16

z wrotami na lěwo

Čitajće a rozšerjejće

„Łužicu“

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći lětnje jenoż 3 hr.

Skazajće sebi nowy lětnik hnydom

w Smolerjec knihiščišćerni a kniharni

w Budyšinje Serbski Dom

Wuporjedżenje wobuća

s o l i d n j e a t u n j o

w n a j k r ó t š i m č a s u.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez słowa a hozdźika)

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě žrije přiměrjene

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

7 rjanych wulkich **wujkow**

su na předań

w Njebjelčicach čo. 2

Vogtlandske Madraske wumělske **gardiny**

story, etaminy, kromki, t k a n i n y z a v i t r a ž e

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, knap. hosć. „Złota Hwězda“. Rěču serbski

Wše šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Zbytki wóskowych tkaninow

šórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo w Budyšinje, na pola **J. Erler** Zw. Lawsk. hasy 10

Prěni króć steji naša „Sokolska Jednota“ při marach našeho lubeho bratra

Měrćina Grofy

Luby bratře, njech je tebi lóhka serbska zemja, nam pak wšitkim, kotříž pod serbskej khorhoju stejimy njech to sobu płaći: „Budź swérny hač do smjerće!“

Jednota Sokoł w Bukecach

W Bukecach, 30. augusta 1927

Khowanje budźe štwórtk pop. w 4 hodź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaci 10 xł. pj. Wudawa a dźěłarnička Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobdźelenje so stajace nawětki a tabele so wyše wobilěsja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊ ⁊

Čisło (Nr.) 203 | **Budyšin — Srjedu, 31. augusta 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Kongres narodnych mjeńšinow.

V.

Jako pśedsyda dr. Wilson po tśichstwórcžnoźinskej pśiwześawzy pogʼdźenje wotewri, bź sala pśiwes pokoju pśosdna. Jogo twórcy źiwadowachuj na lubosne pazmjenčko Madźarow, Nimcow a Źidow. Jim pśidrujichu so hyšcy 3 Katalonijcy a jedyn Bułkarjuš. Tych sastupcy po rjadu wupśajachu presidentej swoje njewobmjeśowane dowěrjenje. (Pśesidenta dr. Wilsana bź pśichpad hłuboko hnuł. Bźes dźiwa. Wón gʼam Słowjan widźo samknjenu słowjansku phalanxu, spóšna, so runje tele słupiny sastupuja wopśawne sajimy narodnych mjeńšinow a to zgʼle na sakładʼze spśawneje loyalnosće tym statam napśećiwo, we kotrychž gʼydla. Kaž druhim, tak teʼ jemu njewědomne njewósta, so nimźe a madźarske słupiny so tajsne loyalnosće spśawnje a sjawne njedźerja, schtož bośeć sajnje ⁊ jich pśidenoscikow wulkhadʼśe. Wón pak gʼo pśeśo nadźijeśe, so we nʼeźim napśećiwnje nahladu wotwótźa a po nʼeźim pominu. Jeho gʼyle postupowanje je pśeśo bźo spśawne, wujednawace, mjes stronami pogʼdźkowaze. Wjele znamjenjow na to pokazuje, so bź zhytknym wobdźělnikam kongʼresa gʼwój mandat jako pśedsyda k dispozicji stajił, to rźeka pśedsyduźitwo złożił. Tehodła so sawostace słupiny pśozwachu ⁊ wupśajenej dowěrni jeho jako pśedsyduju sachowacź. Sskowjanskim wobdźělnikam bź jeʼ jeho wósoby a spśawnosće, cźim bóle, so ma w gʼwojej fazisticzej Italskej nimo měry cźeźke źiwjenje a stejiśćo. Pśiked nʼekotrymi lětami fazisći jeho cźišćerńu w Triesze sapalili. Jeho stejiśćeńco je cźim wobuźiliśe, dokelž gʼu mjes nʼemskimi słupinami wósoby kaž zarać Schmidt ⁊ Danśeje, kótrež gʼjawnje sa wottorhnjenje wśitkich krajinow wot Danśeje dźěła a ⁊ tym gʼo teʼ njetaji. Danska słupina w Nʼemskej dźiwśe gʼano jeho wusankinje ⁊ kongʼresa ranjetowacź. Pśichitomnosći tejele wósoby mohło dźěło kongʼreza diskreditowacź a haźicź.

Widomnje do hłubiny hnuty jimasche gʼo dr. Wilsan gʼłowa. Sa gʼwój nadawk smjeʼ wotgʼalenych gʼobuwojownikow znowa wrócźicź do klina kongʼreza. Pśichid. so móga jemu porokowacź, so njeje gʼo posparal sa wubźěkanje a pogʼtajenje wobkhodneho porjada a wśěch wustawkow. Tola gʼmjeʼ na to pokasacź, so praktiśe dźěło sa wobrozenje mjeńšinow je wjchu móz tak jimako, so ja wobdźěkanje wustawkow cźasa njeśoy. Sa wuprajenu dowěru gʼo dźakujo, ślubi, ⁊ zylej gʼwojej mozu gʼo postaracź za saměry kongʼreza a gʼo dale prózowacź, ⁊a wśěch teʼ nʼeźo wotgʼalenych bratrow.

Sastupcy słowjanskich mjeńšinow gʼo ⁊amny wjecźor hyšcze do dołhotrajazeho pogʼdźenja podachu.

Nowinam pśichepodachu dopiś ⁊ gʼwojeho stejiśćeńca. Na dr. Wilsana pósłachu list, wuprajejo jemu teʼ dale dowěru, dobom pak hyšcze jómu wobkruśeju, so tukhwilne połoženje jich nuźi, gʼo dźěłow źiwadowacź a samostacź pśichi gʼwojim kritiśko wotcźakowazym stejiśćeńcu. Dr. Wilsana bź dopiś gʼwojeźelił, dokelž gʼo ja njón hnydom ⁊ wutrobnymi słowami podźakowa.

Nadrobnu rospravu wo pśichodkhadźazych jewach, wjedźazych ⁊a sjawnosć pśichikhazajenu pśichipadej, źiwjachu-śi, bźchu sastupcy wśěch słowjanskich mjeńšinow w tom pśeśeźedni, so hinašchi hač nastupjeny pucź mózny njebźe. Sso dowuradźowschi wo pśichodnej taktizy rozźonowachu gʼo mjes gʼobu, so bychu do gʼwojich domisnow wotjěli.

Nʼemźe a wěcźe teʼ druhe europiśe nowiny pśichinjechu tele dny powěśći, ⁊o ⁊ kongʼreza wotgʼaleni njeźbu ⁊ njeho wustupili, ale ⁊o jenož nakhwilnje dźěłow ⁊dałuja. Tale powěśći wulkhadźa bźes dwěła ⁊ lźěwa ⁊bytnych, na kongʼrezu ⁊awostatych mjeńšinow a wotpowěduje wěrnosći.

S nascheho ẑerbskeho stejiśćeńca móżemy ⁊pokojeni bycź, ⁊o stónźnje jaźnosć ⁊knjeji, a ⁊o tale kroćel wukónźi we krutej ⁊olidarnosći małych mjeńšinow, wośebje słowjanskich.

Němska delegacija do Genfa wotpućowała.

Nʼemska delegazija ⁊a ⁊hadźowanja Swjatka Ludowa we Genfu je pónźelu wjecźor 8,25 hodź. Barlin ⁊ ⁊porjadnym cźahom wupućeźiła. Do delegazije, kótruž ⁊wonkowny minister dr. Stresemann nawjeduje, gʼuśicźeja statny sekretaŕ ⁊e Schubert, ministerski direktor Gaus, a statny sekretaŕ ⁊araj dr. Pünder a Weismann. Wotpućowali gʼu ⁊adom wězowni dźěłaćerjo ⁊wonkowneho hamta, mjeś nimi tajnaj radźićelaj ⁊ Bülow a ⁊ Dirksen, ministerski direktor dr. Ritter, pótłanz dr. Göppert a legazijski rada ⁊ Twardowski. Parlamentarisce gʼobuźtawu delegazije hakle pśichodnu gʼobotu do Genfa pójdu.

Ważne politiske prašenja.

Pogʼdźenje w nʼemskim knjeźerstwje.

Po wosjewjenju demokratiskeje Barlinskeje „Voss. Ztg.“ wotmʼe gʼo wczerawshu wutoru w nʼemskokatanej kenzliśt pod pśichedźadnym nʼemskeho ministra dr. Geßlera pogʼdźenje nʼemskeho knjeźerstwa. Na nim wobdźěliśu gʼo nʼemźaj ministrojo dr. Curtius, dr. Koch, Schiele a dr. Stresemann, dalśe wotdźělenja sastupowachu statni sekretaŕojo. Knjeźerstwo pśichija jako pśichsamknjenje ⁊ gʼwojim dokładnym jednanjam ⁊ 30. augusta wuwjedźenja nʼemskeho ⁊wonkowneho ministra dra. Stresemanna w blišćim ⁊hadźowanju Swjasa Ludow w Genfu a wo ⁊adźerjenju nʼemskeje delegacije a ⁊a⁊kraśe gʼo potom ⁊e wśchelakimi bʼeźnymi naleźnosćemi.

Franzowski ⁊wonkowny minister Briand je pónźelu nʼemskeho pśiwźanza ⁊ Hoescha pśichijał a jemu wo **⁊nižanju wobhadźeńskeho wójska** w Porheinskej ⁊dźělił. Po jeho mʼenju bu gʼo liczba wojakow, kotliž maju gʼo ⁊ Porheinskeje wucźahnyć, 10 000 muži hišcze ⁊schekrocźiła. Knjeźerstwo jenož tule Stresemannowu rospśawu pśichija, wo naleźnosći gʼamej chze gʼo hakle w druhej pokoju ⁊eptembra wuprajicź, hdyž budźe Genfśe jednanje nimo a hdyž budźa wuspěchi jednanjow ⁊wonkowneho ministra dra. Stresemanna ze ⁊wonkownym ministrami Locarnotiskich mozow ⁊nate.

Dr. Stresemann rospśawjeśe dale wo detailnych jednanjach dla **wikowańśeho ⁊rećenja mjes Nʼemsku a Pólsku.** S pśichcejnu jeho rospśawy bźeše pólski ⁊lowny dekret, kiž ẑebi wot 26. dezembra podwjeźnje pólskich ⁊lownych ⁊adʼbow we wobkhadźe ⁊ krajemi ⁊ada. kiž ⁊ Pólskej wikowańskeho ⁊rećenja nimaju. Nʼemśa ⁊acźinowa tole postajenje jako pśichećźwo ẑebi nʼerjene, tiž ma na Nʼemsku cźišćaceu pśichi jednanjach dla wikowańskeho ⁊rećenja.

Wo **khorhojowym konflikcu njeźbu** w knjeźerstwje rěcźeli, hačrunjeʼ bźeše w ⁊natym lišcu pruśkeho ministerskeho pśesidenta na nʼemskeho kanzlerja pśošwa wopśichijata, ⁊o by ⁊e nʼemśe knjeźerstwo ⁊e kroćeli pruśkeho knjeźerstwa pśichi⁊amknjo. Hižom najs⁊onnjenja nowina piźa dale, ⁊o chjedźa ⁊o ⁊ Brannowemu lišej hakle wuprajicź, hdyž budźe ⁊hromadne knjeźerstwo ⁊aźo w Barlinje ⁊hromadźene. Pśichi trojchu dobrej woli by ⁊o teʼ piźomne abo telegrafiske dorosumjenje ⁊ kanzlerjom a ẑiẑerkanzlerjom, kótrajž staj na dowolu, dospicź hodźało. Ale po ⁊dacźu ⁊o jim jara njecźa, na pśóttwu pruśkeho ministerskeho presidenty dźiwacź. Wo Geßlerju ẑu wśo ẑtyśeli, ⁊o by, schtož jeho wośobu nastupa, ⁊o na ⁊hadźowanjach w Barlinskich hotelach njewobdźělił, kótrejž nocźjedźa khorhoje ⁊ nʼemskotalnymi barbami wupowěźnyć. Tole wośobinske stejiśćeńco maju wśěcze teʼ ⁊wjetśeha ⁊amne ⁊obuźtawy knjeźerstwa. Ale je dźiwnje, ⁊o je khorhojowy konflikt „pśchehnaty“ byl. Po jich mʼenjenju pruśti ministerski president pśchewyšku steji, hač ⁊o by ẑmjeł ⁊o ⁊ hamtiskimi wosjewjenjemi pśichećźiwoju ⁊o pśchećźiwjazym ⁊ośćenjam wobrocźicź. Tu pak ⁊o njejedno wo ⁊ośćenjarjow, ale wo **princ⁊p**, ⁊o ⁊o njeźmjeʼ ⁊ana wukrajna khorhoj pokasowacź, je-li ⁊o ⁊obom nʼemśka⁊tatne khorhoj njewupowěźnje. Sso ma ⁊o tale ⁊apada pśchewjeśeć, ⁊o teʼ wjetśina w knjeźerstwje dopóśnawa. Wobstoji wotpohlad, ⁊o ma ⁊o nʼemśkemu ẑejmej pśchedsloha pśchedpokoju, kiž ⁊akaju, ⁊o ⁊o zuſa khorhoj bjes nʼemśko⁊tatneje khorhoje wupowěźcha, a to na⁊ynje drje tole ẑadanje pśechcźiśchcźa.

Zrěčenje mjez Němskej a Francowskej přijate.

Jenož kommunistojo běchu pścheczíwo njemu.

Wikowańśko-politiśći wubjerk nʼemskeho ẑejma je we ⁊wojim pónźelnišćim pogʼdźenju ⁊ tłoẑami wśěchich stronow ⁊ muwźaczym kommunistom nʼemśko-franzowśke wikowańśke ⁊rećenje pśchijał. Dokelž je nʼemśko⁊tatna rada ⁊rećenju hižom ⁊woje pśchihłosowanje wuprajiła, ẑu we Nʼemśkej wśchitke ⁊ako⁊ke pśchedpiśma bowolene, ⁊o móże wikowańśke ⁊rećenje nʼetko 6. ⁊eptembra 1927 do mozy ⁊tupicź.

Ministerski direktor dr. Ritter wot ⁊wonkowneho hamta poda najpryedy wubjerkej dokładny pśchehlad wo wobcźežnych jednanjach. Wón pokaja, ⁊o ⁊taj ẑebi wobaj krajej pśchećźiwo ẑebi najlépśche nadźerźowanje pśchipraji⁊oj, kótreʒ ma w polnym wobśahu 15. dezembra 1928 do mozy ⁊tupicź. Tak jara kaž je wobźarowacź, ⁊o ẑu nʼemśke ⁊aẑydleńske pravo w Marokowskej njepśchipóśnaje, a ⁊ kaẑydleńske pravo na ⁊o tole pobubjeńśchene ⁊tejiśćeńco Nʼemźeje pośpśichu ⁊ nowym ẑadanjom wo⁊tronicź ẑpiaca, tale delegazija na jenym bypku jednanjam njeje daka ⁊o ros⁊aśeʒ, wośebje teʼ niʒ tohodła, dokelž je ⁊ranzowśke knjeźerstwo na druhich polach widomnje dopokasakało, ⁊o ma wolu ⁊ dorěrjenju. Dokelž ẑmjeʼ ẑo ⁊rećenje wot 22. ⁊eptembra 1927 wuẑiwacź, ⁊taji ẑo jeho płacźiwoseʒ na nʼeźdźe 22 mježazow, pśchetoʒ nje wjele wocźakacź, ⁊o ⁊rećenje, kiž ⁊e wulkej próẑu ⁊eſtajacha a pśchetłóẑichu, jedyn ⁊ wobdźělnikow tak ruce wupowědźi.

W debacźe, kiž ẑo wuwjedźenjam ministerskeho direktora dr. Rittera pśchi⁊amknu, wuprajichu ⁊astupjerjo wśchitkich nʼemśkich stronow delegazije ẑaẑ a pśchipóśnace ẑa jich cźeźke ẑdźło. Bźeśhe to hižom ⁊nanjo powśchikowneho ẑpokojenja, ẑo je ẑo ⁊tónźnje lěta dołho wocźakowane dorosumjenje mjes Nʼemźej a Franzowśkej dozpjło, dha pokasowaśhe ẑo to teʒ w debacźe ⁊amej. Nʼeźniʒy wśchelakich stronow pokasachu wśěło na wśchelake rjanoẑśowe bracźi ⁊rećenja, ale wuśchehnychu tola nimale wśchitko, ⁊o wot ⁊rećenja wulke połoženje wunmʼenjeńśkich porźahow mjes Nʼemźej a Franzowśkej wocźakuja.

Jara ⁊ajimawe bźeśhe, ⁊o rěcźnik nʼemśkonarodnych, ⁊apółłanz dr. Reichert wśěło podśchmórnu, ⁊o dyrbjachmy na nʼemśkej ⁊tronje mnoho interesow naścheje industrije wopśewacź, ⁊o pak tutomu wopórej teʒ wulke ẑpichiny napśichcejo ẑteja. Tu ma ẑo wośebje wuśchehnyćź, ⁊o ⁊ranzowśke knjeźerstwo nochze ⁊amóźenje Nimcow w Franzowśkej ⁊ebracź. Dr. Reichert pśchihłosowaśhe ⁊ rjadowanju ẑłowneho praśchenja.

Rěcźnik demokratow, ⁊apółłanz ⁊ Richthofen, wobźarowaśhe wośebje, ⁊o je ẑo Nʼemźan ⁊akaśało, ẑo w Marokowskej ⁊ażydlecź. Wón pak pśchipóśna, ⁊o je nʼemśka delegazija kruce po cźarje postupowała, kótruž je Nʼemśka demokratiska ⁊trona namjetowała a ⁊o je ẑo ⁊ tym wulka kroćel k pśchećźelnemu ẑbliżenju dweju wulkeju ẑuẑobnoju ludow ẑo ⁊tała.

Dr. Deſſauer (zentrum), dr. Hoff (nʼemśka lud. ⁊tr.), Wiſel (ẑoz.) a dr. Rauch (bayerśka lud. ⁊tr.) wuprajichu wśchelake mʼenjenja a ẑenoẑitwe pśchećźiwa ẑwojich ⁊tronow, ale wuprajichu ẑwoje pśchihłoẑowanje k wotẑamknjenju ⁊rećenja. Jenoʒ ⁊apółłanz Koenen (kom.) nʼeźeśhe pśchedpravo, ẑo pśchećźiwo ⁊rećenju wu⁊tupowaśhe a na „wulkokapitalizti⁊iśći charakter“ wikowańśkeho ⁊rećenja pokaẑowaśhe.

Sakski sejm

ẑeńdźe ẑo 27. ⁊eptembra 1927 a budźe ẑo nʼekotre dny ⁊tkadźowacź. W gʼwojich pogʼdźenjach cźeje ẑejm wo knjeźerstwowych pśchedlohach wo wotśchkodźenju ⁊ wulkej wodu ⁊chkodowanych w dokomaj rěkow Gottleuby a Müglitz a wo natwarjenju nowych wulkich wodowych ⁊awjerow.

Na 26. ⁊eptembra budźe krajny ẑejm najśćerje na pśchet.toschk ⁊e ⁊mětkowobrasami knjeẑa ministerskeho rady Sorgera do wulkeje pogʼdźeńśkeje ⁊ale ⁊akśkeho ẑejma pścheproschjeny.

„Njeje ženje było čěskeho naroda.“

Nowy nadběh Rothermera pścheczíwo Prahi.

S Londona piźa „Berl. Tagebl.“, ⁊o je tamniśka nowina „Daily Mail“ wo⁊jewiła dalśi nastawk gʼwojeho wobhadźerja, lorda Rothermera, w kótrymž wustupuje za reviziju namjetnych postajenjow ⁊ Trianońskeho ⁊rećenja k lépśchemu Wuherjeze. W nastawku „Europiśći pólrowny ⁊ud“ mjenowanym, Rothermere mjes druhim ⁊ećěhowage piśa: „Njeje ẑenje było cźěśkeho naroda“. Niʒ jenoʒ ⁊i milijony nʼemśkich Awstrijakow bu do Cźěśkogʼowakskeje wopśichjate, ale teʒ milijon Wuherjezow.“ Rothermere rěcźi wo „połócźerjowanju“ wuherśkeho wobydleŕ⁊twa ⁊e ⁊trony Cźěśkogʼowakskeje a pśchi⁊ponni, ẑeli była jenoʒ połóẑja wo wuẑwojenjach leẑwonoẑcźow wěrna, bywa cźěśkogʼowakśke knjeźerstwo ⁊amolwite, dokelž pjerza cźerpi najbórśche je-banśtwo. Wón wumjeituje dale Cźěśkogʼowakśkej a Nunuum⁊ej, ⁊o ⁊tej Trianońśke ⁊rećenje ẑhibnyło a wobeśchej a ⁊tej ⁊e gʼwojej ẑebicźiwośću dwě nowej Elſaẑ-Lothringśkej gʼworiłej, kótrejž ẑtej jédnagej ranje we wutrobje Europy. Tónle ẑchcźuwaju a njewěrnu nastawk ćhe Rothermera na 70 amerikańśkich a kanadśkich nowin ⁊ kwcźišćenju pósłaco. Papjera ẑebi dawa wśchikko lubicź.

Swětowaj lětarjej staj do Běłograda přilećałoj.

Barlińśka „Vośśiśche Zeitung“ da ẑebi ⁊ Běłohrada ẑcźěhowaju powěśćej telegrafowacź:

Amerikańskaj lětarjej wokoło ẑwěta Schlee a Brock, kótrajž ⁊taj ẑo wutoru rano 6,30 hodź. w Mnichowje do powětra pu⁊chcźiłoj, ⁊taj dopodnja 11,45 hodź. do Běłohrada pśchilećałoj.

S tuttym ⁊taj ẑwoju etapu gʼwojeho ẑlěta „wokolo ẑemje“

tij wjedźe ſ Detroita w Sjednoćenych Statach ſaźo do Detroita wróćo, dokonjałoj.

Wonaj powědaſchtaj, ſo ſtaj ſ Minichowa do Běłograda ſa hodźinu něhdźe 170 hačź 190 kilometrow lećałoj. Wjedro běſche jimaj tak pſchijóſne, ſo móżeſchtaj nimale cunt ſunuhu lećeć.

S wopředka mějeſchtaj lětarjej wotpohlad, hnydom do Konſtantinopla lećeć. Na Běłohrodſkim lětaniſchću powita jeju komandant major Tomicź a zuły rjad južnoſłowjanſkich lětarſkich offizierow.

Wobydlerſtwo, kiž běſche ſo hižom dopoldnja wokoło 10 hodź. na lětniſchću ſhromadźiło, chyſche ſo ſkoro ſaźo roſeć, dokelž bu powěſć roſchěrjena, ſo ſo lětarjej we Běłohrodźe k ſemi njepuſchećitaj. Pilotaj po ſwojim pſchikhadźe w kaſarnje južnoſłowjanſkeho lětarſkeho połka poſnědaſchtaj, napjelniſchtaj ſwój benźin do ſwojich ſudobjow a chyſchtaj ſo hnydom ſaźo na dalſchi ſlět puſchećeć.

Južnoſłowjanſki lětarſtwowy komandant běſche ſi lětadła k pſchewodźenju hoſćej pſchihotowaćj dał. Jako lětarjo hižom w ſwojich aparatach ſedźachu, pſchiſtupichu powěſće wo wjedrje, kiž běchu jara njepſchihódne a ſjewichu, ſo maju nad Bołharſkej, woſebje we wokolinje ſłowneho měſta Soffije, cźežke njewjedra, ſo běſche jara diwźne, hačź budźetaj lětarjej tule měſtnoſćej móż pſchelećeć.

W połſlednim wokomiku roſhodźichtaj ſo lětarjej, ſo w Běłograđe woſtanjetaj a hakle ſrjedu rano 5,20 hodź. dale polećitaj. Wonaj dojeđeſchtaj ſ motorſkim cźołmom do Běłohrada, hdźež jeju wobydlerſtwo ſe ſahorjenjom witaſche. Potom dojeđeſchtaj k amerikaniſkemu połłanzſtwu. Na tutym puću jimaj wobydlerſtwo ſaźo jara hołdowaſche. Pſched amerikaniſkim połłanſtwom běſche ſo wulka ſyła ludźi ſeſchła a powita lětarjow ſe ſahoritym wokanjom. Wutoru wječor ſarjadowa južnoſłowjanſki lětarſki klub ſwjeđeſenſki banket k cźeſći hoſćeow.

Khinske narodne wójsko při Jangtseju dobywa.

Sunczuanfang cźeka pſches Jangtſe wróćo.

Wot połſledneje pjatka ſakhađeſche horza bitwa pſchi rěcy Jangtſe. Kaž ſebi jendźelſke nowiny „Manchester Guardian“ ſe Shanghaja powěſćeja đaja, bu bitwa k lépſchemu nazionaliſtowu roſhudźena. Sunczuanfang połła pjatk pod ſchikitom kurjarow 20 000 muži pſches rěku, kotrejž mózachu na połođnjiſchim brjohu ſyłne ſtejiſchcźo njepſcheczełſkeho wójſka wobſtađźić. Połođnjiſche wójſko ſawoča hnydom napiſcheźitnu ofenſiwu, kotraž ſo po dwajđenjowym wojowanju ſ pſchewinjenjom połnóżneho wójſka ſkónči. Pſchewinjene połnóżne wójſko woſtaji 3000 mortwych na bitwiſchću ležo a ſhubi nimo toho hiſchće 6000 jatych. Shyſt połnóżneho wójſka cźełaſche pſches rěku Jangtſe wróćo. Sranjenych a jatych póndźelu wjeczor do Shanghaja ſwoſchu. We Shanghajſkich nazionaliſtiſkich kruhach njewěrja, ſo Sunczuanfang ſaźo pospyta, ſo pſches rěku Jangtſe wróćić. Do Nankinga ſu połođnjiſche dalſche poſyłnjenja pſchijěłe, ſo nětko frontu połođnjiſcheho wójſka ſa ſwjeſenju wobſtađuja. Po dalſchej powěſći ſe pjeca generał Tang wuteru ſe ſyłnym wotđźělenjom wojakow ſ Nankinga pſchijěł. Tak drje budźe ſa Sunczuanfanga njemóżne, połođnjiſche wójſko đale pſchimacź a teź Nanking nađđźěwaćj, hačźrunjeź ma hiſchće 50 000 wuhotowanych wojakow. W Khinje ſebi mysla, ſo ſo general Sunczuanfang đale k połnozy wróćo ſcźehnje. Wěſto to ſa njeho njeje zyle jednora wěź, đokelž jemu tam general Fjeng jeho ſwójſi wohrožuje.

Japanſke knjeježerſtwo nosy ſo ſ myſlu, ſo by ſwojich wojakow ſe Shantunga wróćo ſcźahnyło. K tomu je ſo knjeježerſtwo ſ wojſetwjenjom talle wuprajilo: „Ma ſo wěſće wotpohłanju wojakow w prawnym cźaſu đźakowaćj, hdyž běſche móżno, njeđźiwajuc wſchitkich ſchmjatańzow naſchich ſtacźanow, kotrjž w Khinje bydła, ſchkitaćj. Budźe-li đalſche ſchmjatańzy w Khinje w kónčinach, hdźež jużle Japanzow bydli, mohło knjeježerſtwo ſa nuſne wobſtađowaćj, ſo ſe ſamſnej pomozu po kóżdoczaſnych pomérach wobaraćj.

K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje.

III.

Rozjasnjenje k rozjasnjenju biskopskeje wyšnosće w Budyšinje k postajenju fary w domje a při cyrkwi k Našej Lubej Knjeni.

podał Jan Bryl.

„Wo postajenju fary w domje (w tachantskej cyrkwi) a Našeje Lubeje Knjenje w Budyšinje a wo pomjenowanju fararja pola cyrkwje k N. L. K. je so w zjawnosći wudawało, štož w ě r n o s ć i p ř i m ě r j e n e n j e j e. Z tym je so wulki njeměr do wěriwych zanjeſł. W zajimje (interesse) wěrnosće a měra wupraji biskposka wyšnoſć w Budyšinje sćěhowace:

Přez podatu rozprawu je nadźijomnje wšo do zjawnosće přišło, „štož je w ě r n o s ć i p ř i m ě r j e n e.“

„Wulki njeměr do wěriwych je so zanjeſł“ z tym, zo je biskopska wyšnoſć generalneho kapitla presentaciju **němskeho fararja** k N. L. K. wobkrućiła, štož Budyscy katolscy Serbja a cyle katolske Serbstwo za skřiwdźenje serbskich prawow na tutej farje začuwaja.

„1. *Na porjedźe Božich službow* w cyrkwi N. L. K. njeje so přez tole zarjadowanje to najmjeńše přeměniło. Serbscy katolikojo změja potajkim w cyrkwi N. L. K. teź w přichodźe **swoje** serbske Boże služby, swoje serbske předowanja, **swoje** serbske pobožnoſće atd. W tejsamej měrje a na tesame waſnje kaž ha đotal. To bu z cyla teź we wozjewjenju, kotreż so njeđźelu 14. augusta t. l. w cyrkwi N. L. K. přečita, raznje wuprajene.“

Štó móże serbskim katolskim wosaduym to rukowanje dać, zo tele serbske Boże služby „w tejsamej měrje a na tesame waſnje kaž hač đotal“ wostanu, budźetaj-li Mišnjanski biskop a němski **farař „němskaj mužej“** a po zasađze knjeza tachanta **Hartmanna „wšako Serbja wšitcy němscy rozumja“ jednać**, potom je wulke prašenje, kak dołho tele **„kaž hač đotal“** płaćiwe wostanje, hdyž tola serbscy katolscy wosadni w domje (abo w biskopskej cyrkwi swj. Pětra) **žane serbske Boże služby njeznjeja.** Cehodła so přeće katolskich Serbow, w memorandum wuprajene, njeje dopjelniło, zo by so to z lisćinami (urkundlich) jim zwěsćiło a čehodła so teź za serbskich katolskich wosadnych **w domje serbske Boże služby njezawjeđu?**

„2. Liča serbskich duchownych je w Budyšinje tasama wostała, tak zo změja serbscy katolikojo teź w přichodźe tusamu ličbu serbskich s p o ž e đ n i k o w kaž prjedy. Teź to móżeše kóžđy z wozjewjenja njeđźelu 14. augusta spóznać. —

Liča serbskich duchownych w Budyšinje **njeje tasama wostała.** Na njeboh knjeza tachanta Skalowe město je so, đokelž je so wysokodostojny knjez prälat Zur wěsteje přičiny đla a a zawěsće teź swojeje serbskeje pokornoſće đla tutoho zastojnſtwa wzdał, wysokodostojny knjez Hartmann wusyđnył, đokelž je wžo wólbu z radoſću přijał. Z tym je **jeneho Serba** w residowacem kathedralnem kapitlu **mjenje.** Farař při cyrkwi k N. L. K. teź wjacy serbski duchowny njeje, hačrunjeź staj hač dotal přeco wobaj, **farař a kaplan, Serbaj byłoj.** Ta liča potajkim njeje tasama wostała. A třoch serbskich duchownych za wobeju Budyskeju wosadow je přemało, hdyž tuđi tola Bóh wě kajke pódłanske abo skeršo hłowne đźěła nimo swojeho zastojnſtwa hišće wukonjeja: **potajkim tři serbscy duchowni njeđosahaja za Budyšin.** We lěće, wosebje w próznđninach, smy přiležnoſć měli, zo hdyž běchu knježa duchowni z wjetšeho đźěła na đowolu abo hewak in absentia, njeju tři spowědnicy, dwaj serbskaj a jedyn němski, za biskopsku cyrkej nihđy đosahali. A hdyž jedyn z našich serbskich knježich skhori, štož chcył Bóh Knjez zawobaraćj abo je hewak z druhej službu zadźěwany, što potom? Potajkim też w tutym je widźeć njedostatk, zo je němski farař při cyrkwi k N. L. K.

„3. Dotal sydlachu w přescyłnem farskim wokrjesu, kotryž je nětko do dweju farow đźěleny, Němcy a Serbjo, njebě žaneje jeno serbskeje a žaneje jeno němskeje fary ani pola cyrkwje k N. L. K. ani we domje. We woběmaj cyrkwjomaj bu za dušepastyrske potrěbnosće Serbow a Němcow starane. W domje běchu za Serbow a za Němcow spowědnikojo w jich maćernej rěči. W cyrkwi k N. L. K. běchu němske a serbske Boże služby. Za dušapastyrske potrěbnosće kóžđeho naroda bu na tole waſnje lubosćiwe starane. W tym so teź při postajenju dweju farow to najmjeńše njepřemjeni. Tohodla je teź jedyn farař Serb, đruhi Němc a nimo toho je tam, hđźež je farař Serb, mjenujcy w domje, kaplan Němc, a tam, hđźež je farař Němc, mjenujcy pola N. L. K. je kaplan Serb. Hewak pak maja wosadni kóžđy čas prawo, so na fararja đruheje Budyskeje wosady wobroćić, hdyž sebi to přeja.“ —

Štož za farsku cyrkej k N. L. K. płaći, đyrbi teź za *domsku farsku cyrkej płaćić:* Hdyž so w přenišej němske a serbske Boże služby wotměwaja, đyrbja so logiscy a sprawnje teź w posledniſej němske a **serbske Boże služby** abo znajmjeńša **serbske předowanje wotměć.** Z tym, zo „maja wosadni kóžđy čas prawo, so na fararja đruheje Budyskeje wosady wobroćić, hdyž sebi to přeja“, nastanje šmjatańca, „Wirrwar“, k woli tomu, zo je při cyrkwi k N. L. K. farař Němc, kiž ani słowčka serbski njerozumi, mjez tym zo nawopak Serb móże runje tak derje Němcow zastarać, kaž so to w „herbskich krajach“ stawa. Tu je Hartmanneski princip na prawym městnje: Serb němski rozumi a tuž móże **teź za** Němcow z dušepastyrjom być. Hdyž so đruhdeź na wolu Němcow njeđźiwa, mjenujcy Němcam němskeho fararja stajeć, čehodła tola runje w Budyšinje tajke wulke a wosebite đźiwanje na Němcow: ći móża potom tola też so na đruheho fararja wobroćić, hdyž jim jedyn prawy nje je. **W tym runje tři zasakły korjeń wšeje hidy a rozkory, kiž njeměr do wěriwych njese!** —

„4. Jenož tajke zarjadowanje je po sprawnosći a služi měrej. Přetož jeno tak přiňđźetej wobaj narodaj nastupajo dušepastyrſtwo, k swojemu prawu a žadyn njeje poškođźeny.“

W kritikach w zjawnosći bě dotal jenož rěč wo prawach katolskich Serbow. Dyrbi pak **so teź** na to pokazać, zo so **němscy** katolikojo w Budyšinje do zady stajeć njedyrbja, přetož jich je po ludličenju 1925 w Budyšinje přez 3700 dušow, mjez tym zo je ličba katolskich Serbow w Budyšinje 611 dušow, ke kotrymž wězo zu **faru k N. L. K. hišće tamni we wokolinje zafarowani Serbja přiňđu.**“ —

Němscy katolikojo maja w Budyšinje k wšěm jich narodnym a duchownym należnosćam duchownych na wubjerk; z knjezom biskopom a nowym fararjom budźe **w Budyšinje 11 němskich** duchownych, to je wjacy hač dosć. Prjedy bywachu w Budyšinje znajmjeńša **pjeco,** zo bychu, hdyž by nuza była, wšěm wupomhali, štož je wosebje w připadźe khorosća abo — **njedaj Bóh!** — w njepředwidźanem smjertnem padźe, hdyž by z třoch serbskich duchownych jedyn wubył, jara nuzuje trěbne.“

Statistika, kaž smy to wčera hižo w rozprawje rozložili, njeje płaćiwa za **Budyske farske poměry,** đokelž su so mnozy Serbja za Němcow zapisowali a na tym đźě našim wyšnosćam zależi, ličbu Serbow z morwymi cyframi přeco bóle pomjeńšić: statna statistika je najwjetša bróń **germanizacije!** Čehodła je so polna ličba Serbow mjenowała, teź tych wjacy 611 dušow, kiž teź wězo farje **k N. L. K.** přisłušeja: naši „we wokolinje zafarowani Serbja!“ **My smy** přeswědčeni, zo budźe jich hišće junu tak wjele, **potajkim dobra třećina** — přiličimy-li k nim tych, kotrjž su so za Němcow wudawali a wotličimy-li jich wot mjenowanych 3700 dušow.—

A byrnjež by Serbow mjenje 100 było, by so teź

Za wysoku płaćiznu.

Powđančźo ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Rovowa.

55)

(Pokračowanje.)

Wot knjeſa Orlowſkeho đoſta kapłan Lang ſa jeho próżu **dobry honorar.** Wón by radźiwje teź đale hišće pſchikhađźał, teź bjes honorara; pſchetoź tale winowatoſćej bu jemu đźeń wotebraja lubicha. Njerađ by ſebi wón ſam wuſnał, ſo je po pravom hižo hotowy, ſo hižo niczo wjazy roſkładowaćj a roſſahnjeć nimа, pſchetoź to đruhe móże **młođa** knjeni ſama w knihach namakaćj. Wón bě wjeſoły, ſo wona ſama jeho wot tuteje **winowatoſće njeznjeſwobođji.**

Tola ſchto drje by wón prajił, budźeſche-li đowolnoſće **mć,** đo đruheho ſeſchinka pohładaćj, hdźež ſo wuežaſły **ſ wrěnjeho namakachu** a pod nimi pſchipomnjenja, kiž bychu **bjle** potajmy ſawođźerk, đuſchu młođeje žónſleje pſched **młođym** đuchownym ſakrywaja? — —

Žadyn ważny đypk wnežbu romſko-katoliſeje zyrkwje **njeběſe** pſchepuſchćiła, pođ kotrymž by ſwoje pſchiſpomnjenje **njeſapiſała.** Seſchinok měſeſche napiſmo, ſ rjanym rukopiſom napiſany: „Pſchicźiny, cźehođa njeměju ſ pſchewđźenjeja romſko-katoliſkej zyrkwi pſchiſtupjeć a jeje wnežbu pſchijeć.“

To běſche wulke đźěło ſa đuſchu młođeje žónſleje; wjazy jeneje njeſpſchepanеje nozy wona pſchi tom pſcheđźěwi. Dow, **kaž** đźakowna běſche ſwojemu ſwěrnemu radźićelej! Cźim **bóle** Khryſtuſowu wnežbu ſpoſnawaſche, cźim lépje ſamo, **wěrnoſćej** wot błuda roſeſnawaćj; wſchetoj jej běſche, jako **budźeſche** nécźto w njej ſwětło ſaſwěćił. Dwójzy wobroćił **ſo** w njeſaſnych đypkach ſ Hórti piſonnje na Urſinehu; jónu wopyta ju wón w Orlowje, hdyž běſche ſama. Wona pokaja jemu ſwoje ſeſchinki.

Dołho wonaj **hromađźe pſchirunowaſchtaj** wo ſłowje Božim. Wona jenož wobźarowaſche, ſo njemóże teź ſo na bibliſtich hođźinach wobđźělowaćj, kotreż bě wón ſa wopuſchćenych evangelſtich w Pođbrođze we wobyđlenju H.-oweje đźerjeczi ſapoczał, a kotreż buchu pſchejo bóle wopytowane, kaž bě jej Anjeźka đźěłała.

To wona ħarj đotal njemóżeſche; ale Anežju pjenjeły đaćj, ſo bychu wjeſele bydlenje wotnajeli, to wona móżeſche, a to wona teź cźinjeſche. Ju njemałe radowaſche, ſo *namakachu pſchihódnu, wuſſanwoczenu khěžku,* kotruž móżachu ſebi ſyłe najeć. W njej pſchipraſwichu ſebi wulku jſtwu ſ đrjewjanymi ławkami, blidom a lampami; teź Anežyne harmonium, kiž bě ju ſwojim nanje ſoſędźiła a ſ kotrymž ſpěw pſchewođźeſche, ſtojeſche w njej.

Na tole waſchnje **minu** ſo ſpomnjenych ſcźěſcź njeđźel a naſtupi đźeń, hdźež Seſćěpan Hradźiły a Pětr Kraćźinſky na herman**k** đo Pođbrađ pſchiđźěſchtaj.

Margita **wróći** ſo po něhđźe đwě njeđźelſkej njepſchitomnoſćej ſaźo do Orlowa, ſo by tam, đokelž đźěła njeběſe ſanjechane đomjaze naležnoſće đo porjađka ſnjeđła. Zyły đźeń **bě** wona pilna, **ale** hđyž ſo wjeczor nathiſi, ſmóżni ſo jeje wulka **ża**đoſć ſa roſmołwu ſ Urſinym. Jutſije đźě đyrbjeſche wona łaplana ſawołaćj a **ſo** jemu ſa jeho próżowanja pođźakowaćj. Wona đźiwjeſche rad wđźeń, hačź ma młođenemu měſćanſkej něſto jenoż rjeć, ſo ma jeho wnežbu *něſto ſo ſtónczeju abo hnydom połnu wěrnoſćej.*

Hižo cźehđźeſche ſaſwonicź, tu pſchińđźe jej nađobo đo myſlow, ſo wotměwa ſo đźerja biblijſka hođźina w evangelſkej ſhromađźiſnje. Jeje woczi ſo ſaſkłyſchcźichtej. „Ja tam đóńdu a **po** hođźinje **ſo** jeho **wopraſcham“,** ſebi pomyſli. Wona wobleče ſo najjednoriſchu đraſtu, tiš móżeſche we ſwojej **bohatej** garđorobje namakaćj, wobwi ſebi kaſtrowy ſchal wokoło hłowy a đźěſche. Hđyž ſo khěžzy pſchibliži, wuhlyſcha hižo ſpěw.

Wona **ſtupi** đo **khođby,** burje běchu woteſwrjene. Wona pohładny nuts a bě wjeſoła, ſo bě ſjiwa **tak polna;** ale **myſlicź nuchzyſche.** Pſchi đurjach w khođbje ſtojeſche ſtoł; tuž pożbyđe ſo na njom a pſchipoſłuchaſche.

Kak jimaży bě to naſpěw pěſnje, tiš Anežka pſchi harmoniju pſchewođźeſche! Wona hišćeſe ſenje taſtich ſpěwow ſłyſchała njeběſe. Wona đrje njeſrjoſeni, ale, cźim bóle hnuješche ju melancholika, wo ſmjercź měcźneje łubożeſe ſaſwoaza melođija. Wſcha hnutna ſ tuttym ſpěwom, njepoſłěhny ani đo wobeju đlońow ſpětu hłowcźku, **teź potom** niž, hdyž ſo Urſiny modleſche a potom ſłowo Boże, tiš wo cźerpjenju Jeſu Khryſtha jednaſche, cźitaſche a roſſaſnjeſche.

Wona pſchija tutu, hačź đotal hišćeſe jenje tak jednoru a ſ tajkim pſchewđźenjeom ſłyſchanu wěrnoſćej evangelija taź ſyłcho ſenja pſchijimnuje žadanu đeſchćił. Wona pſchivrnuwaſche a pſchemyſłowaſche wo tom teź ja ſkótrej modlitwu a ſo wuđża ſatorhnu, hdyž wo ſtwi ſyłe njemađźiſy zuły hłóſ ſaſtyſcha.

Bjeſkaſt pohładny ſ błidu a ſo ſpođźiwaſche. Tam ſtojeſche na Urſinehu měſtnje młođy hut ſ narodnej draſće, bjes mała taź ju we Borowce noſcha. Ale jaſne, khutre wobliczo je ſamyſlenym cźołom, cźeſnej barbu, wobliczа a ſ rjanymi wyſnami w nim by teź ſ wjerchowſkej draſcźe ſo pſchihođźało. Schto budźe wón rěcźeć? Wón đźerjeczke bibliju w ruce a poczа cźitaćj:

„Kotryż moje łaſnje ma a je đźerji, tón je, tiš mje łubuje; ſchtóż pak mje łubuje, budźe wot mojeho Wótza łubowany, a ja budu jeho łubowaćj, a jemuju jemu ſebje ſamehо.

Judaſch, niž tón Iſkariot, jemu praji: Knježe, ſchto je, ſo đźeſch ſebje ſamoho nam ſjewiſć, a niž ſwětej?“

Jeſuſ wotmołwi a rjekny jemu: Lubuje-li mje ſchtó, budźe moje ſłowo đźerjeć, a mój Wótz budźe jeho łubowaćj, a mój k njemu pſchińđźemoj, a wobydlenje pola njeho ſcźinimoj.

Schtóż mje njelubuje, njeđźerji moje ſłowa. A ſłowo, kotreż ſeſće ſłyſcheli, njeje moje, ale toho, tiš mje pósła, Wótzowe.“ (Swjat. Jana, 14, 21—24.)

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

na tajku mjeńšinu dźiwać dyrbjało, jeli chce pastyr być z pastyrjom a nic z najeńkom.

„5. Skónčnje ma so wuzběhnyć, zo je po jasnych a cyle wěstych předpismach cyrkwineho prawa zakazane, narodne (nacionalne) fary postajeć. Za katolikow wBudyšinje njebě ani njeje serbskeje a też nic němskeje fary, ale katolskeje fary w domje a katolskeje fary pola cyrkwje k N. L. K.“

Katolscy Serbja sebi nihdy narodnu abo nazionalnu faru **nježdadaja**, ale žadaja sebi fararja, **kiž by serbskeje rěče dospolnje mócny był**, dokelž hewak njemóže jako zamołwity dušowopastyr swoju wosadu dospolnje zastarać, hdyž so ani ze serbskimi dušemi zrěčeć njemóže. To pak je prěnja winowatosć kóždeho dušepastyrja, wjele bóle hakle fararja. Kak może wón Serbow wěrować, křćić, hrjebać, hdyž chcedźa woni po wótcowskim wašnju to měć; runje tak derje kaž Němcy njebudu chcyć po francowsku, po italsku ani po serbsku so zastrać dać. Potajkim rěč swojich wosadnych dyrbi wosadny farař móc, tak sebi to rozum žada. A katolska cyrkej tež přećiwo tomu njeje, ani nic swjaty Wóte. Runje tón so ze wšej mocu prócuje, zo by tež słowjanskim ludam służić mohł a jich k prawej prezjednosći dowjedł. To je nas lětsa naš swjaty Velehrad powučił. A někotryžkuli němski dušepastyr by tam hinaši nahlad wo narodnej ważnosći też serbskeje narodnosće dostał, hdy by raz tajki unionistiski kongres wopytał. Prěnja kaznja našeho Boha rěka: „Ty dyrbiš Boha swojeho Knjeza wyše wšeho lubować **a swojeho bližšeho kaž sebje samoho!**“ Na tule prěnju a najwjetšu kaznju hodźi so po mojim přeswědčenju **kóždy § cyrkwinskeho prawa** złožić a potom tak nałožić, zo wostanje na zakładze lubosći bližšeho, byrnjež po ličbje mały był, stajnje měr zakhowany. Hdyž je dobra wola tam je też puć. Ale teje dobreje wole po dotalnym postupowanju naseje cyrkwinskeje wyšnosće naši Serbja njewidźa: nic słowa, ale skutki rěča! A my sudźimy po skutkach!

Tuž skutkujće tak, zo njebyšće byli wopak posuđowani! In caritate Dei!

Pokračowanje sćěhuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 31. augusta.

✝ 1891 Jan Bohuwěr Šołta, literat a horliwy hajeŕ serbskeje mysle.

Na horach.

Česć Božu hory powěduja,
Lěs khwali ju we šumjenju,
A zmróčelow, hdyž zahrimaju,
Bóh z nimi rěči na njebju.
Wy drjewa, kerčki, zela, trawy
Wjeršk horow a we žłobinach,
Stož wobydla tu horde skały,
Stož zlětuje po hałozach:
To wyskaj z nami khwalenja,
Daj Bohu česć — halleluja.

H. Zejleŕ.

*

Omnibusowy wobthad njes Budyšchinom a Biskapizami.

Wot spočatka lěća je Autowy wobthad Freistaat Sachsen frjedu a sobotu omnibusowe swjazanje dyrbjesche wosebje lepšjenu swiŕkej pschi pućowanjach wjeczor se Drježdźan do Budyšchina sluješ. Wós ma tohodla we Biskopizach pschisamknjenje na cźah, kiž Drježdźany 22,58 hodź. wopuschćeźi, a na Biskopizy do Zitawy jěźdźi. Na tole wašchnje je mógno, hakle nětdźe w 11 hodź. wjeczor s Drježdźan wotjěć, na to pak pschi želesnizy mysłow njeje. Tónle dobry swiŕk pak ludźo pschemalo wužiwaja a je tohodla njewěste, hacź omnibus dale wobkhadźa. Dopominamy hischće junu na swiŕk. Wós wotjěźdźe frjedu 14,31 hodź. a sobotu, 17,10 hodź. wot Budyšcheho dwórnischcźa do Biskopiz a wottud do Zitawy a Biskopiz 0,05 hodź. do Budyšchina pschijěźdźe wós 1,05 hodź.

*

— **Wo wjedrje.** Wo powěsćach wjedrarnjow je so wobstajnosć wjedra hischće sesnyniła i tym, so na poknognym morju je so nowa wyschina **wutworiła**. Tola leža nad połodnischej Europu nižiny. Schkleniža dźensa rano hischće na wobstajne wjedro **pokasowasche**, tohodla nje spóznać, so bychu nasche wjedro wobrožowale. — Našch wjedrawustojny staja na thukhne dny tukoho tydźenja sćěhowaze wjedro: Schtwórtk 1. sept. rjenje, pjatk 2. sept. deschćowate, sobotu 3. sept. rjenje, njedźelu 4. sept. wětrojte. — Jutuje schtwórtk žłónčko we 5 hodź. khadźa a so 6,48 hodźin thowa. Měsacź khadźa wjeczor 10,22 hodźin a so dop. 8,56 hodźin thowa.

— **Porjedźeńka:** Tři čerćiki (čišćerske zmylki) wokoło mjena noweho němskeho fararja knjeza Sprenzela tu nětko hižo su. W našej wćerawšej rozprawje je so też zmylk zasunył, ma rěkać: wjeledostojneho knjeza Willibrorda Sprentzela a nic Sprentzlera (nic Strentzel ani Spentzel, kaž Sächs. Volkszg. dwójcy wopak noweho fararja mjenuje).

— **Budyšli wokrjeżny wubjerk** ześe so wćera dopołdnja w 10 hodź. w posedźenišći žurli hamtiskeho hejtmanstwa k zwojenju prěnjenu pozedźenju po prózdninach. Hacź na měschćanostow, knjesow Seidela-Korjunschcheho a prokurista Zuckerriedela-Raschowskeho be wubjerk pod pschedsydstwom k. hamtisk. hejtmana dr. Jungmanna w poknej liczbje zhromadzeny. Po krótkej rozmołwje wo wobchodnem porjadku, jednazej wo praschenju zastupjerstwa wokrjeżnego wubjerka pschi zwjedźenju zydomstocźinow města Biskopiz abo nastupazych pschewroschenjow, kiž zu dóschće, saberachu so nap. pschi dokónczenjom s rěczenja, kiż bě wo nastupanju thorownje wokrjeżnuy zwjasć s městom Budyšchinom cźinił. Tutomu sćěczenju pschihłosowachu nimo tsjoch hłosow lěwizy. Jako wokrjeżna pschipomoc za schkodowanych pschez wulku wodu w Nawarščich Rudnych horach bu dźiwaju na to, so też Budyšli wokrjeż sam hischće na sczěhowach schkody, pschez wulku wodu wobczerpjeneje, czerpi, wot wokrjeżna 5000 hriwnow pschisłuschene. Gmejny wokrjeża zu se swojeje strony hižo 12 378 hr. na- zhromadźiłe. W nastupanju samerneych czarow poddjerzy małych rentnarjow so wobsahuje, so nima zo nimi schtatna pschipomoc pschiliczeć, dokelž potrjebchi jenoż zyke znadny dźeł wokrjeżnych małych rentnarjow a nimo toho zo jenoż jónkrócź wuplacźi. W pryschenju, so maja so małe s mozu cźerjene jěźdźadła za wokrjeżnych hamtiskich dróhowych mischtrow wobstaracź, pschihłosowachu sahadnje statnym samerenym czarom, hewak pak stupichu zo na stojnischcźo Zitawskeho wokrjeżneho wubjerka a wuprajichu so za jednanje s finanzrym ministerstwom wo ponjezeny wokrjeżneho podźela. Sa Budyšli wokrjeż jedna so jenoż wo Biskopskeho hamtiskeho dróhowego mischtra. * Sobłandšk-Schérachowskemu pschemyślowemu šudnistwu gmejnskego swjazka bu 2050 hr. pschipomozy pschiwolene. Narunanz je khołstow za sandźene lěta so wotpokaka. Wulkerkej sa lud dowe pósklanje we Wjasońu so 100 hr. pschipomozy pschiwoli. Potom pschija so zyły rjad měsnych sakonjow a wesy nastupaze konzesije so dokónczichu.

— **Sjawna privatna telefonowanja w Budyšchinje-Tšelanach pschiprawjena.** S dotwolenosći wyschischeje pósłoweje direkzije w Drježdźanach so f 1. septembra 1927 pola knjesa sarjadnikeho schekrata na wuli. W. **Jühnera** na Cźornobuzkej drózy 16 privatna sjawna telefonowanja pschiprawi. Telefonowanje w měsezu płaczi tu kaž na pósezu abo pschi telefonowarni i twjerdymi pjenjesami 10 pj. mózo so wot 7 hacź 20 hodź. wschędnje telefonowacź. Wobsedźe wobydlerjo we Krókrowanschim dźele města a w Tjelčanach chzyli tole wobsedźowacź, hdyż maju telefonowacź. Mózo so jenoż jara witacź, so so f tym wobydlerjam tuteho městoweho dźela wobkhad połoži.

S **Lucźa** p. Delnjeho Wujesda. „Nětk je wschó se nimo dokonjane, ja wumru, mi so derje ztanje.“ Take by mohł Kethereź Jan f nasćeje wjsy špěwacź, hdyż by lischcze żiwy był. Ale wón by wumrjeny f tuteje cźasnjeje bědy, je wotpał cźahnyć, kaž kóždy druhi serišći cźłowjek. Wón je pschetrał tudy hubjenstwo, pod kotrymż je żiwy był. Hižom w jeho dźećazych lětach wokhrenił na jenu nohu a njeje- sche tak żiwój tschił. Sso njewożenu a bźłche dothe lěta f rataršim dźełacźerjom na tudomnym knjezim dworje. Psched dwěmaj lětoma je jeho Boża ruczka sajza a jeho prawa ruka wosta sprostrjena, njemóžesche wjacy f njej hibacź. Nětko wźjo dyrbjesche dźełacź pschestacź a bydlesche pola Ladušcheje na wunmjerku. S ludźimi je won derje sndźeje, bě dobry, sprawny Sserb a cźitasche żiwój cźah żiwjenja „Sserbske Nowiny“. Njeje nihdy prajił, so nima pjenjes, abo nima cźaza k cźitanju, kaž to někotry Sserb cźini, kotryż je skupy. Jemu je też na jemi dožahnyło a wschitcy jeho cźeńcźowachu. Won bě brachmy, ale někotry strowy mohł hej na nim pschikład bracź. Njedźelu 14. augusta wumrě 54 lět stary. Spodźiwne bě, so je runje dźeń do żiwjenje žnjerce saho je żiwjej prostej ruku hibacź mohł. Sdrjedu 17. augusta bu cźestnje pokhowany, też wobnjowa wobora zo wuddźeli. — „Nětko spi derje, ty herbšti bratśe!“ tak pschihłowoluju jemu jeho pschećerjelo, kotśiż su jeho rad měli. — Też redakzija „Sserb. Nowin“ jemu żiwój dźak za jeho źiwórnosć hacź do rowa na tomle městnje wupraja.

S **Wojerez.** Duzy domoj f tudomnieje schkleńcźarnje do Kulowa **padje na dróhy** f kola schkleńcźerśi mischtr Constantin Schulz. Wón frani beše pschi tom ramjo, schtoż wšoho wobshi 64 lět stary muż cźežko wocźerpi.

Naš wuleť do Mt. Boleslawy.

(Pokračowanje.)

Wubjerk Wuslajeńzy ženjowjernych Cźech bźłche na sobotu wjeczor wobydlerjow města Młodeje Boleślawy a dalschich pschepreschowal na

Luźiško-šerbśki wjeczor

w Boleślawstim měschćanskim dźiwadle. Jeho pscheproschenje bźłche namakale we wutrobach domjazych mózny wothłós a wopytowarjo šerbskeho wjeczora cźischcźachu so je šykami do dźiwadła a dołhy bźłche runmy dom wobsadźeny. Bźłche tola za nich nješto njewšednje, pozlućhacź na śpěwy luźiskich Sserbow. Mjes pschipohłuchowarjemi wuhladachmy mnoho wšelakowych hnjezi a knjenje, wschitcy wopokazachu swój sajim za naš, kiž smy runje kaž woni skowjanscki lud a bratśa a sotry po rěcźi a pokhodźe. Nasch konzertny porjad, kiž so krótko po 1/2 8 hodź. wotwinowacź sapoca, bźłche bohaty, wopschijeschće 12 dypkow a trajesche psches 2 hodźinje. Kajki sacźischcź je nasch konzert na wowpytowarjow sawołtajił a kak wo nim sudźachu, wotbłyschcźaze so najsaźnischo w pónd źelskej rosprawje „Mladeboleślawskich Listow.“ Tuta cźich nahladna domjaza nowina pisa wo naš a naschim pschedwjedźenju:

„Wjeczor luźiskich Sserbow.“ Po 1/8 hodź. wjeczor wotewri pschi wupschedatym dźiwadle **konzert** knjes direktor Bjarnat Krawz i pschedstajom, kotrehoż mity sjew **f cześe jemu dobu powschitkownu pschichilnosć.** Schto rěcźi wo wjeczoru Luźiskich Sserbow? Je rěcźał i tykhoscźu, ale w tym je był krasny. W łožach dźiwadła bźłche widźeć starosta města knjes Scherak se starostomaj městow Plsna, Cźeśkich Budźejowic, sastupjeł sensiškeho sarjadnikeho wubjerka knjes sarjadowar Rebśch a dr. Kasimour, nimale zyły presidij wustajeńzy a wschitcy i najwjetej łožbnosću **pśedwachu wukuscenjam luźiskich bratrow a sotrow a ani** jo jim i dźiwadła nochzyzke. Mjećhane khóry, kotrejż nawjedowasche knjes wyschischi wucźeŕ Sslodeńk, podawachu krasne pokasli šerbskich pěsnjow, rezitaziju knjejny M. Leschowiz siotrny pschipoślucharjow k hrimotazemu pschikleśku, sola sa sopran (knjejna El. Belleż), tenor (knjes Emil Schlamaŕ) a baź (knjes Rud. Schejder) seźěhowachu. Najwubjernischa bźłche knjejna Belleż a swojim žymnatślim sjewom a mumślitej łajkoscźu je so łapjała do wutrobow posłuchaŕstwa a bu sama wuźdana k wospjetowanju. S wosebtschim wjeczora bźchu tři pěsnje dwarjeta, kotryż nawjedowasche knjes direktor Bjarnat Krawz. Cźaš tychle cźekasche, ale na powschitkowne żadanje bu cźischedwjedźene jako posledńe cźišło „Sserbšte nadobne reje.“ Po pschedstajenju w dźiwadle šledowasche krafzeń wjeczorej wulkotny wohnjostroj, wjerschk kotrehoż bźłche najkrafznischi łaczischcźej cźinjazy wusyp „Hołdowanje šamošarjadowanju,“ kiž šodom wuśapaschce mózne hełło: Sbožo šamošarjadowanju.“

To bźłche rosprawa tamnischeje nowiny. Schtóż je był pschitomny dyrbi wuznacź, so je wopraudźe tak było. Wschitcy dźe łu spokojeni dźiwadło wopuschczili. Na druhi dźeń wusnachu so špitacźelej wschelazy wšoźełani knjeza, so su jich nasche špěwy wulzy pschekapile a żiwjeńcźile.

Zało f dźiwadła wundźechmy, błyschcźejesche a šwoliesche so zyła wusitajeńzo w najkrafznischej iluminazji, kajtuż dźe wot naš hischcze nichtó widźał njeje. Wschitke twarzenja wustajeńzy a wschitke druhe twary bźchu poczeńne f dolhimi rjadami elektrijskich žehlawkow, so mohł kóżdy wjeć wuhlicź, so ma lute błyschcźate so šwolatze parlojte rjeczaźy psched sobu. Bźłche hižo tale iluminazija pschekhwalene bu 2050 hr. pschipomozy pschiwolene. Narunanz je khołstow za sandźene lěta so wotpokaka. Wulkerkej sa lud dowe pósklanje we Wjasońu so 100 hr. pschipomozy pschiwoli. Potom pschija so zyły rjad měsnych sakonjow a wesy nastupaze konzesije so dokónczichu.

— **Sjawna privatna telefonowanja w Budyšchinje-Tšelanach pschiprawjena.** S dotwolenosći wyschischeje pósłoweje direkzije w Drježdźanach so f 1. septembra 1927 pola knjesa sarjadnikeho schekrata na wuli. W. **Jühnera** na Cźornobuzkej drózy 16 privatna sjawna telefonowanja pschiprawi. Telefonowanje w měsezu płaczi tu kaž na pósezu abo pschi telefonowarni i twjerdymi pjenjesami 10 pj. mózo so wot 7 hacź 20 hodź. wschędnje telefonowacź. Wobsedźe wobydlerjo we Krókrowanschim dźele města a w Tjelčanach chzyli tole wobsedźowacź, hdyż maju telefonowacź. Mózo so jenoż jara witacź, so so f tym wobydlerjam tuteho městoweho dźela wobkhad połoži.

S **Lucźa** p. Delnjeho Wujesda. „Nětk je wschó se nimo dokonjane, ja wumru, mi so derje ztanje.“ Take by mohł Kethereź Jan f nasćeje wjsy špěwacź, hdyż by lischcze żiwy był. Ale wón by wumrjeny f tuteje cźasnjeje bědy, je wotpał cźahnyć, kaž kóždy druhi serišći cźłowjek. Won je pschetrał tudy hubjenstwo, pod kotrymż je żiwy był. Hižom w jeho dźećazych lětach wokhrenił na jenu nohu a njeje- sche tak żiwój tschił. Sso njewożenu a bźłche dothe lěta f rataršim dźełacźerjom na tudomnym knjezim dworje. Psched dwěmaj lětoma je jeho Boża ruczka sajza a jeho prawa ruka wosta sprostrjena, njemóžesche wjacy f njej hibacź. Nětko wźjo dyrbjesche dźełacź pschestacź a bydlesche pola Ladušcheje na wunmjerku. S ludźimi je won derje sndźeje, bě dobry, sprawny Sserb a cźitasche żiwój cźah żiwjenja „Sserbske Nowiny“. Njeje nihdy prajił, so nima pjenjes, abo nima cźaza k cźitanju, kaž to někotry Sserb cźini, kotryż je skupy. Jemu je też na jemi dožahnyło a wschitcy jeho cźeńcźowachu. Won bě brachmy, ale někotry strowy mohł hej na nim pschikład bracź. Njedźelu 14. augusta wumrě 54 lět stary. Spodźiwne bě, so je runje dźeń do żiwjeje žnjerce saho je żiwjej prostej ruku hibacź mohł. Sdrjedu 17. augusta bu cźestnje pokhowany, też wobnjowa wobora zo wuddźeli. — „Nětko spi derje, ty herbšti bratśe!“ tak pschihłowoluju jemu jeho pschećerjelo, kotśiż su jeho rad měli. — Też redakzija „Sserb. Nowin“ jemu żiwój dźak za jeho źiwórnosć hacź do rowa na tomle městnje wupraja.

S **Wojerez.** Duzy domoj f tudomnieje schkleńcźarnje do Kulowa **padje na dróhy** f kola schkleńcźerśi mischtr Constantin Schulz. Wón frani beše pschi tom ramjo, schtoż wšoho wobshi 64 lět stary muż cźežko wocźerpi.

Hospodarski rozhlad.

Srjedu 31. augusta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	4,1975	100 pólsk. markow	46 85
jendźelski punt . .	20,412	100 čěskosł. krónow	12,443
100 šwajc. frankow	80,96	100 franc. frankow	16,455

Barlinska burse sapocza wćera je **šłabymi kursami** efektow. W běhu dnja samóhu pak so ztrućiła. Kursy **dołčanych a rentowych liśczinow** so **wotdrjebjowachu.**

Na produktowych witkach je žito žadne. Ratař nima **khwile** młócźicź, dokelž rjane wjedro znjam howi. Se **bobom** je f pschicźinu, so **płaczijny** thźełoweho žita trochu popuschcźuja. Pschenźa bě zentnaŕ 25 pj., rožta 15 pj. tuńsicho dostaź. Wowsź f nowa wo 35—40 pj. Horje sraj. Wećera płaczijese zentnaŕ

w Barlinje

pschenźy 13,35—13,55 rožki 11,55—11,75 — jećmjenja nal. 10,25—13,65 nafymšk. 10,15 hacź 19,45 — wowsźe 10,75—11,05 hr.

W termijowym witkowanju

pschenźy sa **sept.** 13,85—13,82½, rožki 12,15 hacź 12,10 hr., — sa **oktober** pschenźy 13,77½ hacź 13,82½ rožki 12—12,03¾ wowsźa 10,55 sa dez. pschenźy 13,77½—13,82½ rožki 17,87 hacź 12,— wowsź 10,55 hr.

Na pschedań:

Běhataj, Nakonz w Mokrowje pola Hródka.

Blido, wucźahowaze, sofa a grat sa ponzja, w Djećnikezach 1c.

Sokoma, 7—8 zentn., **wotawa** f łuki Bźła w Kochanojach.

Khamor, drastny, w Budyschinje, Zyhelnišla drózha cźo. 4 po 1 thodźe na prawo.

Wós, djećazy, a sstwinski, w Budyschinje na Zyhelnjej drózy cźo. 13 delta.

Wotawa, stejaza, 4½ jutra, Hoffmannez hoscźenc we Hródku. Drjezdźanska drózha cźo. 22. — Swobodnje na Dittrichowa we Kulowje, zyrkwinska haza cźo. 14.

Kolo, motorsźe, Bźhma w Budyschinje na Horncźerstej hazy cźo. 12.

Kóń, fyalny, Säuberlichej hoscźenj w Njeźwacźidle; — **krěni,** w Bolborzach cźo. 8a.

Sead, Kschižan w Hodźiju.

Pschistajicź pytaja.

Mlynskeho a pak **pjekaŕskeho,** mlyn w Kosaŕni.

Wuczobnika, **pjekaŕskeho,** Klinka w Hródku, Bjedrichowa haza cźo. 17.

Holzu do domu, knjezi dwór w Sarećzu; — Noezoldowa w Němcach.

Sswzkow na 4½ jutra wotawy, C. A. Krüger w Hródku.

Ssuduizy na pschehadźowanje:

W Kamjenzu, schtwórtk 1. sept. dop. w 9 hodź. w kasarnach twarjenje 1: Kožany kofer, mytaze blido, nóznej thamorcźaj, srědnjowy thamor, tepich, klubowy stoł, buket, dźećazae, zonjaze a mużaze **kholowy,** wokmjane łazy, špódnje khabaty, waha, **koła,** lodowy thamor.

W Lubiju dop. w 10 hodź. na hudnistwje: **meble,** hrajeł, 25 žehlawkow, elektr. blidowa lampa, schijaza maschina, **dračicha, hobanka,** motor na wjerczity prud.

W Hornim Wujesdźe dop. w 9 hodź. w herbšćej arychcze: pišanjej blidźe, wokenzaty thamor, pišanji stroj, wschelake schkleńcźane twory.

W Radsjodach: šłomowa praša, meter schéroka, 4 młode kruwy, 3letny byk, 8 zentn., njedźelisći **wós.** Kupzy sesdu so pschip. w 12 hodź. na gmjenitkim hamcze.

Škrowe depeše.

Produktowe witi dźenja dop. 3/11 hodź. w Barlinje: Mérne a nimale njepschemjenjene.

Dop. 3/12 hodźin: Płaczijny njepschemjenjene, Žito je mjenje žadne. Tendenza mérna.

Płaczizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wotliowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	30. 8.	29. 8.		30. 8.	29. 8.
Pšenica:	267-271	277-281	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	231-235	237-241	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	225-272	—	módra łupiny	15-16,00	15-15,75
naz. jećmjeń	203-209	208-209	žołta łupiny	15-17,75	15-17,75
wowsź	205-221	201-213	zeradella	—	—
kukurica	198-200	189-200	raps. wosušk	15,80-18	14,80-15
pšeńc muka	36-37,25	36-38,00	lany wosušk	22-23,00	21-21,60
rźana muka	32-33,40	32-34,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16,25	16,25	bźrnj. kruški	22-23,80	—
rźane „	15,50	15,00	syno, 50 kg	2,10-2,50	2,10-2,50
repa	295-300	286—290	rźana słoma	0,90-1,25	1,15-1,30
lanje symjo			pšeń. „	0,80-1,15	0,80-1,10
hróch	24-27,00	24-27,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,80
pjeluški	21-22,00	21-22,50	jeńa „	0,65-0,85	0,65-0,85

mózaja traßna, dya tola posłrcejena wohnjostroja dale swoa pschekwapi se wschelakimi jenotliwymi pschedwjedźenjemi. Kraßny napohlad stieji s lutych małych zehlawkow sestajany Skokot, symczowazu na prekuschu. Njebeske skoro k wérje podobne, tajkele wulkotne wumélstwo; dale naspomninny hischcje heda, kiż bésche tehorunja wulkotny. Pschi družichu so hischcje wschelake dalsche rjane pokasti, kiż bryje kóżdy s naß pschezo w dopomnjecju wobthowa.

Po konzercze a wohnjostroju šmy so hischcje dolho wokschewjeli pschi dobrym cżéśim piwje, s kotrymż so nasche mérjeć njemóże. Mějachmy skadnosć so rosrěrżowacż s naschimi zlomjanskimi bratrami a żotrami a šmy zebi wuměrnje derje rozumili. Kajke sazjuwanje cżehnjechu nam psches wutrobu, hdyż slyschachmy wokoło zebje jenoż ludzi so rosmolwjeć w zlowjanskich rěczach, a kajka radosć blyschcżesche so na wobliczach a kajke wjeżołoscże naß wobzintowachu. Sapomnichmy zyle, so šmy dałoko wot domu, dokelż so cżujachmy domach we dalokoscżi jako mjes bratrami a żotrami. (Pokračowanje scżehnje.)

Powodżenje w Mecklenburgskej.

Póndżelu wjecżor posdże dóndżechu powješće se Gustrowa do Schwerina, kiż we sanicżazym a sapuscżazym skutkowanju wulkeje wody rospravjachu. Sanđżeny tydżeń je so w tamnischej krajinje njesmérnje wjele deschcża naschło. Réka Nebel, kotraż so posdżischo do Warnowy wuliwa, je so njejapży psches swoje brjohi šmyła a k żałostnej katastrofje dowjedła. Wobsebje žiwinje powodżena je krajina je połodnja mjenowaneje réki. Wona runa so wulkemu morju. Ludżo dyrbjachu swój stót tucże s hródżow scżahacż. Hacż su tež cżłowjekoju w żołmach žiwjenje shubili abo hacż je so wjele ztotu zatepiło, njeje hischcże bozska pschewidżecż. Znd, s kotrychż halle su ratarjo nehdże schesty dżél domej swojeju mohli, su dospołnje smicżene. Dróhi su powodżene a na nich so njehodżi wjazy jędżicż. Wjeż Parum, kiż je nékotre kilometry wot Güstrowa sdalena a wyżoko leži runa so kupje, wokoło kotrejż wody schumja. Woda dożaha hacż do wsow, kiż su nehdże hacż 7 kilometrow k połdniu wot Güstrowa sdalene.

Żelesnište nażpyny su z wulkej wodu jara wohrożene, dokelż je woda pschemacżuje.

Z Łużicy.

* S **Habrachczij.** Morwy namakany bu njedżelu wokoło 4 hodź. rano psched „Restauraziju k mrówi" architekt a twarišti mischtr Hans Funke je Zitawy. Wón bésche trochu storczeny wokoło 1 hodź. do restaurazije pschijschoł, ale bórsły sażo woteschoł. Duzy domoj do keramistich dźełarnjow w Cibawje je pjeża njedaloko „Mrówje" auto do njeho sawadżiło a w stronu wjerchło. Sšmjercż je po lékarjowem wuprajenju sastupiła, dokelż bé żo jemu nop pukny a krej pscherasyła. Auto je njespóśnaty cżełnyk. Policija a żandarmarija sebra cżełko a da je do cżełownje we Habrachczijach pschewjeść. Pschepytanja policija dale wjedże, tak so budże tuto njesboże wujaßnjene. Powješć, jako by żo Funka sastełił, nima żanych podstołkow.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Riese.** Na dworje tudomneje schule srasyschtaj pjatk dopołdnja pschi braczu w pschestawzu dwaj dżeżaczej lětnaj hólczeżaj tak krucże s hłowomaj hromadże, jo jedyn do womory padny a jeho dyrbjachu z autom wotwjeść. Sawołany lékar śwjeżi, jo bé żebi mozny sischaż.

* S **Döbelna.** Pjatk rano wokoło 4 hodź. je 37 lětnu jónsku, cżerpjacu pschę nabożne bludne myślę a pobywschi hižo w hojeńi, namaka króśo po skutku jeje nuż hischcże žiwu na dworje leżo a wotnjeże ju do bydlenja, hdżež pak bórzy na swoje sranjenja wumrě.

* S **Lipska.** W Hallerjez kniharni pschistajenu mlodu cżłowjek bé 1500 hr. s pjenjes sa sawésczenske znamki pschekschiwił, a hdyż mu każa pruhowana, bé cżełnyk. Kriminalna policija saja jeho nětko w Lipsku.

S **Heiersdorfa p. Kamjenizu.** Tudomny kubler bé żebi prjedawischeho spomożerišeho khowanża pschijstajił. Tón pachoł, kotremuż nihdy dżeło njeżłodżesche, bé tele dny wuńć a spośnawschi żo s wobstojnoscżemi pschijidże w jenej se scżehowazych nozow swojeho prjedawischeho khlébdawarja skradżu wopytacż. W samknjenej komodże namaka wjetschu sumu hotowych pjenjes, kiż bé żebi kubler tam k nakupjenju drohotneje ratarskeje maschiny schował. S tymi je padnch cżełnyk a s rańschim cżahonu wujeł.

* Se **Schneeberka.** Na statnej dróży mjes Schneeberkom a Auerbachom je w tak mjenowanej selenej rěczży wobjehowy auto Reichenbachskeje firmy hacż na kroßna żo wupalił. Wożoby do schkody pschischłe njeżżu.

Najnowiše z cyleho swéta.

Schtrowa powješć wo wjedrje sa jutrje schtwórk: Suche a rjenje, cżopło pschi ranschim wětšiku. W Jendżelskej a połnoznej Franzowskej tu a tam deschcże.

Po powješcżach „Voss. Ztg." s Hamburga je żo dr. Eckener, kiż je wczera s Argentinišeje żo wrócżił, jenemu nowinarjej bla powětrownego wobthada mjes Schpanišlej a Južnej Ameriku wuprajił. Wuspěch dorečenja s argentinšej kommišiju je, so budże knjeżerstwu a kongrežej namjetowacż, schromadne němsko-schpanišle namjety schwalicż a twar trěbnych pschiprawow sarjadowacż. Tak ma żo pola Buenos Aires (hłowne město Argentinišeje) wulki powětrowy pschistaw natwaricż a wschо, schtoż k tomu słuschа. S tym by leżowno stnje wschо pschihotowane było, hdyż nowy Zeppelin prěnju jěsbu nastupi. Dokelż je Schpanišla hižo i twarom tajkich pschiprawow sapoczinała, wotwinje sarjadowanje wobthoda mjes Europu a Južnej Ameriku jenoż hischcże wot twara powětrowneje kódże a wot wuspěcha pruhowanskeje jěsby j nim.

*

W Livornu żu se sażynjenej kasarny dotal 7 morwych a 40 sranjenych wojakow wuhrjebali, 10 dalschich wojakow leži hischcże pod rospadankami.

*

Taifun je żo j Japanišeje do połnoznje Khiny wupschestrěł a je tež kupu Sachalin sapuscżił. Dotal je wichor 500 twarjenjow spowalał a pisches 200 cżłowjekow morił.

Pola kupy Sachalina je żo we wichoru 80 łódżow podnórilo.

*

Spěschnik mjes Newyorkom a Chicago, kiż je pod mjenom „Broadway Limited" znaty, wuscżeri wczera rano se kolijow a to 20 km. k wjecżoru wot Altonna w pennsylwanskim stacże. Dwě wożobje żo morischtej, schesczo druhy żo cżežży sranichu.

*

W Newyorku sajachu 25 lětneho policistu Daniela Grahama. Je podhladny, so je twarskeho nawjednika, fotrjehoż mějesche w połdrudich tydżenjach pschi transporcże mjdownych pjenjes jeho pschecżiwno nadpadam schkitacż, satschěił a jeho wo 4700 dollarow wurubił.

*

S połnozy mějachu Los Angeles w Kalifornišej zhchnuja wulke lżne wożnje, kiż żu dałoke a schěroke žmuhi lża sapuscżile.

Towarstwowski powéstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej Načolnik. hasy.

Bukecy. „Jedn. Sokol." Kóždy naš bratr, kiż może někak wotsć, njech so cyle wésče při khowanju našeho zemrěteho bratra Měrćina Grofy štwórtk 3 hodź. wot staršiskeho domu wobdźěli. Starosta.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokol" wuhotuje přich. njedźelu (4. 9.) swój III. założeński swjedżeń a přeprošuje k tomu wšě bratrowske Jednoty kaž też wšitkich druhich Serbow nanajwutrobnišo. Započatk 1/2 2 h. Tyče sobupkinjesć! Starosta.

Drjoždżany. „Čornobóh" zeńdże so přich. sobotu, 3. septembra, wječor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedżenju pola našeho sobustawa G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. — Njedźelu (4. 9.) wotměje so naš wulět na Wjelču hórku (Wolfhügel). Trjechimy so w 2 hodź. (Waldschlößchen). Wo bobohaty wobdźělenje prosy předsydstwo.

Kedžbu! Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Swjedżeński wubjerk II. Zwjazkoweho zlěta ma **dżensa** srjedu wječor 1/28 hodź. w „Serbskim Domje" posedżenje.

Komorow. „Jedn. Sokol" zwučuje jutře štwórtk (1. 9) wječor 1/29 hodź. w Kačej korčmje. W 9 hodź. je ważna zhromadźizna. Kóždy sobustaw dyrbi cyle wésče přińć. Starosta.

Sokolske dźěći (Khróšćic a Pančic) maju srjedu a pjatk we wosmich w Khróšćicach na šuli zwučowanje. Starši, prajće to swojim dźěćom!

„Wrjóa" a „Khróšćanska pčolnica" přeprošujetej naših pčolarj a wšěch, kotřiž Božu stwórbu lubuja, njedźelu, 4. sept., popołdnju 1/24 h. do „Buššenki" niže Smjerdźaceje.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžancy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje

Dla spuščenja

swojeho wobkhoda z předawanjom w Grodnym

započnu 1. sept. 1927 ze swojim

dospołnym wupředawanjom

wšěch tworow, kaž banfow, drobn. tworow a bohajcow, cankow, trikotažow, wšěch wěcow za mužow atd. atd.

J. A. Henoch w Budyšinje

„Złoty hodlef".

Swoje wulko-wikow. wjedu po njepřeměnjenem ważnju bjez přetorhnjenja dale!

Najwjetši skład w měsče!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźělarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnju 2

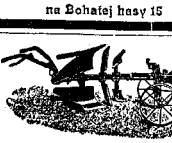

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiste a tunjo spěšne zhotowjenje šite, hozdźikowane, Ago

Fahle

Schuhwarenhaus

Besitzer Hermann Lauenstein

Jałojca 10 měs. stara a **byk** 8 měsacow stary na předań w Nowym-Łusću čisło 13 pola Njeswačidła

Tworykupowacetow. w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Mjasa a kołbasy

z wulkotwornjow Alfona a Elmshorn (w Holsteinskej) słušaceju wulkonakupowanskemu towaršstwu němskich konsumskich tow. z w. ruk. zhotowja tam z najlěpšich holsteinskich wukormjenych swinjow po hygienišich wumělnjenjach přihotowane a su w nastupanju płaćiznowa kajkosćowy kóždej konkurency rosćene. Čerstwe frajace kołbasy, kaž fajke w tyzach, kaž wšě družiny mjas. konserwow na składże w

Tworykupowacem tow. w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Młode

holcgažony

so přijimuja.

Připowědźenja kóždy čas pola wrótnika.

Porcelinowa fabrika

H. Schomburg & Söhne

w Margarećinej hóće pola Wulkeje Dubraw.

Łožowe damasty

běłosmuh. nawoblečenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawoblečenja kupujese jara tunjo pola

K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbsk.

Rjane prosata su na předań w **Baćonju čisło 14**

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 81.